

ÚJSZÖVETSÉGI KOMMENTÁR

William MacDonald

1. kötet
Máté – Róma

EVANGÉLIUMI KIADÓ

A mű eredeti címe: BBC – Believer’s Bible Commentary – New Testament

© 1989 by William MacDonald

Magyar kiadás
© 1999 by Evangéliumi Kiadó és Iratmisszió

ISBN: 978-615-5189-24-1

3. kiadás

A magyarországi jogok tulajdonosa és a kiadásért felel
az Evangéliumi Kiadó és Iratmisszió
1066 Budapest, Ó utca 16
Felelős szerkesztő: Vohmann Péter

Készült: *fotoGOLD[®]Nyomda*, Budapest, 2012/029
Felelős vezető: Borvető Béla

TARTALOMJEGYZÉK

A szerző előszava	5
A szerkesztő bevezetése	5
Rövidítések	8
A görög betűk átírása.....	10
Bevezetés az Újszövetséghez	11
Bevezetés az evangéliumokhoz	14
Máté evangéliuma.....	19
A menny királysága	29
Az evangélium	37
A hívők viszonya a törvényhez	41
Elválás és újrarázasodás	44
Böjtölés	50
Gondolatok a szombatról	79
Márk evangéliuma	166
Lukács evangéliuma	231
János evangéliuma.....	350
Apostolok Cselekedetei	486
Imádság a Cselekedetek könyvében	494
A házi gyülekezet és a gyülekezetszerű szervezetek	504
A keresztyén és a világi hatalom	517
Bemerítkezés	527
„Laikus” szolgálat	530
Missziós stratégia	550
A helyi gyülekezet önállósága	556
Isteni vezetés	559
Csodák	560
Formákhoz nem ragaszkodó igehirdetés	566
Az Cselekedetek könyvének üzenete	598
A Rómaiakhoz írt levél	606
Aki soha nem hallotta az evangéliumot	615
Gondolatok a bűnről	625
Isteni szuverenitás és emberi felelősség	659
Függelék (táblázatok, térképek).....	698

ÚJSZÖVETSÉGI KOMMENTÁR

WILLIAM MACDONALD

Art Farstad közreműködésével

Az Újszövetségi kommentár, amelyet mindennapi célra írtak, világos és érthető a naponkénti használathoz, de bőséges forrásanyagot ad az elmélyült bibliatanulmányozók, igehirdetők, tanítók, misszionáriusok és írók számára is.

E kommentár az Újszövetség minden egyes versének gondos szövegmagyarázatához fűz gondolatokat, hogy

mélyebb közösségre jussunk Istennel. MacDonald nem tér ki az Újszövetség vitatható kérdései elől, hanem nyíltan, teológiai értelemben konzervatív állásponton tárgyalja őket, és becsületesen bemutatja az eltérő nézeteket is.

Váljon a rendszeres bibliatanulmányozás – *e kommentár* segítségével – mindennapi életed részévé.

A szerző előszava

A *kommentárt* arra szántuk, hogy segítséget nyújtson a keresztyéneknek Isten Igéjének komoly tanulmányozásában. A kommentárok azonban nem foglalhatják el a Biblia helyét. A legtöbb, amit remélhetünk tőlük, hogy érthetően megvilágítják a témát, majd utána visszaküldik az olvasót a Szentíráshoz, további tanulmányozás végett.

Ez a kommentár egyszerű, mesterkéletlen nyelven íródott. Nem tudományos vagy elmélyülten teológiai jellegű. A legtöbb hívő ember nem járatos az Ó- és Újszövetség eredeti nyelveiben, ez azonban nem fosztja meg őket az Ige gyakorlati hasznától. Meg vagyok győződve arról, hogy a Szentírás rendszeres tanulmányozása által bármely keresztyénből lehet „oly munkás, aki szégyent nem vall, aki helyesen hasogatja az igazság beszédét” (2Tim 2,15).

A magyarázatok rövidek, tömörek és lényegre törők. Az olvasónak – azért, hogy segítséget kapjon egy igeszakaszhoz – nem kell átrágnia magát a magyarázat hosszadalmas oldalain. A modern élet irama lényegessé teszi, hogy az igazságot emészthető részletekben szolgáljuk fel.

A jegyzetek nem kerülnek el a nehéz igeszakaszokat. Sok esetben alternatív magyarázatokat adunk meg, engedve, hogy az olvasó döntse el, melyik felel meg jobban a szövegkörnyezetnek és a Szentírás többi részének.

A Biblia elméleti ismerete nem elegendő. Az Igét a gyakorlati életben is alkalmazni kell. Így ez a kommentár arra törekszik, hogy megmutassa, hogyan valósulhat meg a Szentírás Isten embereinek életében!

Ha a könyvet öncélúan használják, inkább csapda lesz, mint segítség; ha úgy használják, hogy ösztönözze a Szentírás személyes tanulmányozását és elősegítse

az engedelmességet az Úr előírásainak, akkor eléri célját.

A Szent Szellem, aki a Bibliát ihlette, világosítsa meg az olvasó elméjét ebben a csodálatos törekvésben, hogy megismerje Istent Igéjén keresztül.

A szerkesztő bevezetése

„Ne becsüljétek le a kommentárokat!” Ezt a tanácsot adta egy bibliatanító az osztályának az Emmaus Bibliaiskolában (most egyetem) az 1950-es évek végén. Legalábbis egy hallgató emlékezett ezekre a szavakra három évtizeden keresztül. A tanító William MacDonald volt, az *Újszövetségi kommentár* szerzője. A hallgató a szerkesztő, Arthur Farstad volt, aki abban az időben még éretlen ifjúként csak egyetlen kommentárt olvasott életében – Harry A. Ironside: *In the Heavens (A mennyek világában)* c., az Efézusi levélről írt művét. Mint tizenéves, egy nyáron minden éjjel a kommentárt olvasva, Art Farstad rájött, hogy mi is az a kommentár.

Mi a kommentár?

Mi tehát pontosan a kommentár, és miért ne becsüljük le? Egy bibliahű keresztyén könyvkiadó *tizenöt* típusát sorolta fel a Bibliával kapcsolatos könyveknek. Ha egyesek nem tudják pontosan, miben különbözik a kommentár a bibliatanulmánytól, vagy például a konkordanciától, az atlasztól, a bibliai szótártól – hogy csak ezt a négyet említsük –, egyáltalán nem meglepő.

A kommentár *magyaráz*, vagyis segítő megjegyzéseket fűz (remélhetőleg) a szöveghez versről versre vagy bekezdésről bekezdésre. Vannak keresztyének, akik lekicsinylik a kommentárokat és ezt mondják: „Én csak a hirdetett Igét akarom hallgatni, és magát a Bibliát olvas-

ni!” Ez kegyesen hangzik, de nem helyes. A kommentár csupán nyomtatásban adja a legjobb (és legkeményebb!) típusú bibliamagyarázatot – versről versre tanítva és hirdetve Isten Igéjét. Bizonyos kommentárok (mint például Ironside-é) lényegében igehirdetések nyomtatásban. Sőt, mi több, a minden korban és minden nyelven elhangzott legnagyobb bibliamagyarázatok elérhetőek angol nyelven. Sajnos, sok közülük hosszú, nagyon adott időhöz kötött, és elég nehezen érthető ahhoz, hogy az egyszerű keresztyént elbátortalanítsa, sőt elriassza. Ezért született meg ez az *Újszövetségi kommentár*.

A kommentárok fajtái

Elméletileg bárki, akit érdekel a Biblia, írhat kommentárt. Ezért a kommentárok a szélsőségesen liberálistól a nagyon konzervatívig terjednek – közöttük a gondolkodás valamennyi árnyalatával. Az *Újszövetségi kommentár* nagyon konzervatív, úgy fogadja el a Bibliát, mint ami Isten ihletett és tökéletes Igéje, és teljesen elegendő a hit és a gyakorlat számára.

A kommentár lehet nagyon kidolgozott (amely kiterjed pl. a görög és a héber mondattan apró részleteire is), vagy éppen ellenkezőleg, nagyon rövid vázlat. A „Az Újszövetségi kommentár” valahol a kettő között van. Amikor szakkifejezések magyarázata szükséges, az többnyire a jegyzetekbe kerül, de a szoros összefüggésben levő szövegrészletek magyarázatai nem kerülnek meg a nehéz igeszakaszokat. William MacDonald írása *gazdag szövegmagyarázat*. Neki az a célja, hogy ne csupán különlegességeket kereső, alacsony színvonalon maradó átlagos keresztyéneket neveljen, hanem *tanítványokat*.

A kommentárok különböznek a teológiai nézetek szerint is – konzervatívok

vagy liberálisak, protestánsok vagy római katolikusok, *eszkatologikusak* (*pre-millennista*) vagy *eszkatologia-ellenesek* (*amillennista irányzatok között*). Az „*Újszövetségi kommentár*” konzervatív, protestáns és *eszkatologikus*.

Hogyan használjuk ezt a könyvet?

Az *Újszövetségi kommentár*hoz különböző módokon lehet közelíteni. Mi a következő sorrendet ajánljuk:

Böngészés – Ha kedveled vagy szereted a Bibliát, élvezettel fogod átfutni ezt a könyvet, itt és ott kis szemelvényeket, részleteket olvasva el belőle, hogy megízleljed az egész mű jellegzetességét.

Konkrét igeszakasz – Lehet olyan kérdésed egy verssel vagy bekezdéssel kapcsolatban, amelynél szükséged van segítségre. Keresd meg a megfelelő helyet a szöveggörnyezetben, és biztosan találsz rá jó választ.

Valamilyen tantétel – Ha különböző témákat tanulmányozol (mint pl. szombat, keresztség, kiválasztás vagy Szentháromság), keresd meg azokat az igehelyeket, amelyek az illető témával foglalkoznak. A tartalomjegyzék nyújt ehhez segítséget. Használj konkordanciát, hogy megtaláld a kulcsszavakat tartalmazó igehelyeket, ha azok eltérnek a tartalomjegyzékben feltüntetett harminchét témától.

Valamilyen bibliai könyv – Lehet, hogy gyülekezeted az Újszövetségnek valamelyik könyvét veszi át. Önmagadat is gazdagabbá teszed (és lesz mit hozzászólnod), ha minden héten előre elolvasod a sorra kerülő igeszakaszt. (Természetesen, ha a vezető *is az Újszövetségi kommentárt* használja, mint fő segédeszközt, törekedhet arra, hogy két különböző kommentárja legyen!).

Az egész Biblia – Végül is minden keresztyénnek a *teljes Bibliát* olvasnia kell. Nehéz szövegek mindenütt találhatóak

benne, és egy gondosan szerkesztett, konzervatív könyv, mint amilyen az „Újszövetségi kommentár”, nagymértékben fokozni fogja a tanulmányozás hatékonyságát.

A bibliatanulmányozás kezdetben olyan táplálék lesz, mint a „gabonapehely” – „tápláló, de száraz”, de ahogyan előrehalad benne, „csokoládés süteményre” változik!

William MacDonald tanácsa harminc évvel ezelőtt így szólt hozzám: „Ne becsüld le a kommentárokat!” Miután az Újszövetségről szóló kommentárját nagy gonddal tanulmányoztam, miközben sajtó alá rendeztem a King James mai bibliafordításhoz, egy lépéssel tovább mehetek. Az én tanácsom: „Élvezzétek a tanulmányozást!”

A magyar kiadó megjegyzése:

1. A harmadik isteni Személyt *Szent Szellemnek* írtuk, szemben az eddigi megszokott *Szentlélekkel*. Isten ugyanis *Szellem (pneuma)*. A lélek szó nem helyénvaló alkalmazása nemcsak zavart okoz, hanem akadályozza a Szentírás mélyebb és igazi megértését. A bibliai antropológia is megkülönböztet az emberben három, egymástól lényegileg eltérő alkotórészt: testet, lelket és szellemet. Isten mint Szellem elsősorban az ember szellemén át tud kapcsolatba lépni velünk, kevésbé a lélek (*psyché*) által, amely az ember én-jének, öntudatának (akarat, értelem, érzés) a székhelye.
2. Kiadványainkban a *keresztjén* írásmódot használjuk a *keresztény* helyett. Ez a kifejezés eredetileg a görög *krisztianosz* szóból származik és jelentése: „krisztusi”, azaz „Krisztus követője”. A magyar nyelv ezt a szót szláv közvetítéssel vette át krest’an = kresztyan, s ebből lett – a szó eleji mássalhangzó-torlódás feloldásával és hangrendi kiegyenlítődéssel – a *keresztjén* szóalak. Tehát mind tartalmi, mind etimológiai szempontból a „keresztjén” írásmód helyesebb a magyar nyelvben.
3. Az idézetek általában a Károli fordításból származnak.

Rövidítések

A Biblia könyveinek rövidítései

Az Ószövetség könyvei

1Móz	Mózes 1. könyve	Préd	Prédikátor könyve
2Móz	Mózes 2. könyve	Én	Énekek éneke
3Móz	Mózes 3. könyve	Ézs	Ézsaiás próféta könyve
4Móz	Mózes 4. könyve	Jer	Jeremiás próféta könyve
5Móz	Mózes 5. könyve	JSir	Jeremiás siralmi
Józs	Józsue könyve	Ez	Ezékiel próféta könyve
Bír	Bírák könyve	Dán	Dániel próféta könyve
Ruth	Ruth könyve	Hós	Hóseás próféta könyve
1Sám	Sámuel 1. könyve	Jóel	Jóel próféta könyve
2Sám	Sámuel 2. könyve	Ám	Ámós próféta könyve
1Kir	Királyok 1. könyve	Abd	Abdiás próféta könyve
2Kir	Királyok 2. könyve	Jón	Jónás próféta könyve
1Krón	Krónika 1. könyve	Mik	Mikeás próféta könyve
2Krón	Krónika 2. könyve	Náh	Náhum próféta könyve
Ezsd	Ezsdrás könyve	Hab	Habakuk próféta könyve
Neh	Nehémiás könyve	Sof	Sofóniás próféta könyve
Eszt	Eszter könyve	Agg	Aggeus próféta könyve
Jób	Jób könyve	Zak	Zakariás próféta könyve
Zsolt	Zsoltárok könyve	Mal	Malakiás próféta könyve
Péld	Példabeszédek könyve	ÓSZ	Ószövetség

Az Újszövetség könyvei

Mt	Máté evangéliuma	1Tim	Timóteushoz írt 1. levél
Mk	Márk evangéliuma	2Tim	Timóteushoz írt 2. levél
Lk	Lukács evangéliuma	Tit	Tituszhoz írt levél
Jn	János evangéliuma	Filem	Filemonhoz írt levél
Csel	Apostolok Cselekedetei	Zsid	Zsidókhöz írt levél
Róm	Rómaiakhoz írt levél	Jak	Jakab levele
1Kor	Korintusi 1. levél	1Pt	Péter 1. levele
2Kor	Korintusi 2. levél	2Pt	Péter 2. levele
Gal	Galáciaiakhoz írt levél	1Jn	János 1. levele
Ef	Efézusiakhoz írt levél	2Jn	János 2. levele
Fil	Filippiekhez írt levél	3Jn	János 3. levele
Kol	Kolosséiakhoz írt levél	Júd	Júdás levele
1Tesz	Tesszalonikai 1. levél	Jel	János mennyei jelenései
2Tesz	Tesszalonikai 2. levél	ÚSZ	Újszövetség

Bibliaváltozatok és különböző angol fordítások rövidítései

ASV	Amerikai szabványos változat	LB	Élő Biblia
FWG	F. W. Grant <i>Numerikus Bibliája</i>	NASB	Új amerikai szabványos Biblia
JND	John Nelson Darby <i>fordítása</i>	NEB	Új angol Biblia
JBP	J.B. Phillips <i>fordítása</i>	NIV	Új nemzetközi változat
KJV	Jakab király változat	NKJV	Jakab király változata mai nyelven
KSW	Kenneth S. Wuest: <i>Bővített fordítás</i>	RV	Revideált változat (Anglia)

Egyéb rövidítések

A.D.	<i>Anno Domini</i> , Urunk napjaiban	LXX	Septuaginta (az Ószövetség görög változata)
Ar.	Arám	marg.	margó, lapszéli jegyzet
BBC	Újszövetségi Kommentár	hn.	hímnemű
Kr. e.	Krisztus előtt	ki., kik.	kézirat(ok)
kb.	körülbelül	T	többségi szöveg
vö.	vesd össze	M	massoréta szöveg
fej.	fejezet	n.a.	nincs adat
fejk.	fejezetek	NIC	új nemzetközi kommentár
szerk.	szerkesztett, szerkesztés, szerkesztő	n.k.	nincs kiadó, nincs meg a kiadás helye
szerkk	szerkesztők	ÚSZ	Újszövetség
pl.	például	NU	Nestle-Aland/Egyesült Bibliatársaságok görög ÚSZ-e
stb.	és a többi	ÓSZ	Ószövetség
nn.	nőnemű	p.	oldal
G.	görög	TBC	Tyndale Bibliakommentár
ICC	nemzetközi kritikai kommentár	ford.	fordította, fordító
ibid.	<i>ibidem</i> , ugyanazon a helyen	köt(k).	kötet(ek)
i.e.	id est, vagyis	v., vk.	vers(ek)
lit.	betű vagy szó szerint, szó szerinti	vs.	versus, szemben, ellen

A görög betűk átírása

<i>Görög betű neve</i>	<i>Magyar megfelelője</i>	<i>Görög betű neve</i>	<i>Magyar megfelelője</i>
alfa	a	nű	n
béta	b	kszi	ksz
gamma	g	omikron	o
delta	d	pí	p
epszilon	e	ró	r
dzéta	z	szigma	sz
éta	é	tau	t
téta	t	üpszilon	u, y
ióta	i	fi	f
kappa	k	khi	ch
lambda	l	pszi	psz
mú	m	ómega	ó

BEVEZETÉS

AZ ÚJSZÖVETSÉGHEZ

„Ezeknek a történelmi és szellemi írásoknak az értéke nem függ a számuktól és a hosszúságuktól, az életre és a történelemre gyakorolt befolyásuk viszont felbecsülhetetlen. Itt van annak a napnak a délsideje, amelynek hajnala az Édenben volt. Az Ószövetség próféciai Krisztusa az evangéliumokban a történelem Krisztusává változik; a tapasztalat Krisztusává a levelekben; és a dicsőség Krisztusává a Jelenések könyvében.”

W. Graham Scroggie

I. Az „Újszövetség” elnevezés

Mielőtt elkezdenénk mélységében tanulmányozni az Újszövetséget, vagy akár egy bizonyos könyvének viszonylag kis területét, segít, ha röviden körvonalazunk néhány általános tényt arról a szent könyvről, amelyet „Újszövetségnek” nevezünk.

A „testamentum” vagy a „szövetség” ugyanannak a görög szónak a fordítása (*diathéké*), és a Zsidókhoz írt levélben egy-két helyen vitatható, hogy melyik fordítás a jobb. A *Keresztyén iratok* címében a „szövetség” jelentés határozottan jobbnak látszik, mert a könyv Isten és népe közötti egyezményt, szerződést vagyis *szövetséget* tartalmaz.

Új testamentumnak (vagy szövetségnek) nevezik összehasonlítással a régi (vagy „régebbi”) szövetséggel.

Mindkét testamentumot Isten ihlette, és ezért hasznos minden keresztyén ember számára. De természetesen a Krisztusban hívő ember valószínűleg gyakrabban fordul a Bibliának ahhoz a részéhez, amely kimondottan Urunkról és Gyülekezetéről beszél, valamint arról, hogyan kívánja, hogy tanítványai éljenek.

Az ÓSZ és ÚSZ közötti viszonyt Ágoston szépen fejezte ki:

Az Új az Óban el van rejtve;

Az Ó az Újban fel van tárva.

II. Az újszövetségi kánon

A *kánon* szó (G. *kanon*) egy bizonyos „szabályra” utal, amely által valamit mérnek vagy értékelnék. Az ÚSZ-i kánon ihletett könyvek gyűjteménye. Honnan tudjuk, hogy *csak* ezek a könyvek azok, amelyeket be kell venni a kánonba, vagy hogy a huszonzét írás mindegyikének ott kell lennie? Minthogy voltak más keresztyén levelek és írások (eretnek írásművek is) a korai napoktól fogva, hogyan lehetünk bizonyosak, hogy ezek az igaziak?

Gyakran mondják, hogy a kanonikus jegyzéket egy egyházi tanács dolgozta ki időszámításunk 300-as éveinek a végén. Valójában ezek a könyvek *kanonikusak* voltak, mihelyt megírták őket. Az istenfélő és józan ítélőképességű tanítványok kezdettől fogva felismerték az ihletett írásokat, ahogyan Péter tette Pál írásaival kapcsolatban (2Pt 3,15-16). Néhány gyülekezetben egy ideig vita volt bizonyos könyvek felett (pl. Júdás, János 2. és 3. levele).

Általában, ha egy könyv apostoli eredetű, mint Máté, Péter, János vagy Pál,

vagy valaki az apostolok köréből, mint Márk vagy Lukács, nem volt kérdés a könyv kanonikus jellege.

Az a tanács, amely hivatalosan elismerte kánonunkat, csak *megerősítette* azt, ami általában sokak által hosszú idő óta elfogadott volt. A tanács nem a könyvek *ihletett* listáját hozta létre, hanem az *ihletett könyvek* listáját.

III. A szerzőség

Az ÚSZ isteni szerzője a Szent Szellem. Ő ihlette Mátét, Márkot, Lukácsot, Jánost, Pált, Jakabot, Pétert, Júdást és a Zsidókhoz írt levél meg nem nevezett szerzőjét (lásd a Zsidókhoz írt levél bevezetése) az írásra. Annak a kérdésnek a legjobb és leghelyesebb magyarázata, hogy hogyan jöttek létre az ÚSZ könyvei, a „kettős szerzőség”. Az ÚSZ nem részben emberi és részben isteni eredetű, hanem teljesen emberi, és ugyanakkor teljesen isteni. Az isteni elem örzi meg az emberi elemet attól, hogy bármilyen hibát elkövessen. Az eredmény az, hogy az eredeti kéziratokban hibátlan, vagyis tökéletes könyv keletkezett.

Segíthet az írott Ige lényegének megértésében a hasonlóság az élő Igének, Urunk Jézus Krisztusnak kettős természetével. Ő nem részben emberi és részben isteni (mint egy görög mondabeli hős), hanem tökéletesen emberi és ugyanakkor tökéletesen isteni. Az isteni természet lehetetlenné tette az ember számára, hogy bármilyen módon hibázzon vagy bűnt kövessen el.

IV. Dátumok

Az ÓSZ-től eltérően, amely körülbelül ezer év alatt készült (kb. Kr. e. 1400–400), az ÚSZ megírása csak mintegy fél évszázadot (kb. Kr. u. 50–100) vett igénybe.

Az ÚSZ könyveinek jelenlegi sorrendje felelt meg legjobban minden idők gyülekezeteinek. Krisztus életével kezdődik, azután beszél a Gyülekezetéről, majd utasításokat ad ennek a gyülekezetnek, végül pedig feltárja a Gyülekezet és a világ jövőjét. A könyvek azonban nem a megírás sorrendjében helyezkednek el. Akkor íródtak, amikor szükség mutatkozott rájuk.

Az első könyvek a „fiatal gyülekezetekhez írt levelek” voltak, ahogyan Phillips nevezi ezeket a leveleket. Jakab levelét, a Galáciaiakhoz és a Tesszalonikaikhoz írt leveleket írták meg valószínűleg legelőször, első századunk közepe táján.

Az evangéliumok a következők a megírás sorrendjében: Máté vagy Márk, azután Lukács és végül János. Végül jön János mennyei jelenései, valószínűleg Kr. u. az első század vége felé.

V. A könyvek tartalma

Az ÚSZ könyveinek tartalmát tömören a következőképpen lehet összefoglalni:

Történeti könyvek:

evangéliumok

Levelek:

Pál levelei,

mások levelei

Apokaliptikus könyv:

Jelenések könyve.

Az a keresztyén, aki betekintést nyer ezekbe a könyvekbe, „minden jó cselekedetre alaposan felkészített lesz”!

Azért imádkozunk, hogy ez a könyv segítsen sok hívő embernek, hogy életükben is igazak legyenek ezek a sorok.

VI. Nyelvezet

Az ÚSZ *hétköznapi (koiné, vagyis „közönséges görög”)* nyelven íródott. Ez szinte univerzális második nyelv volt a

hit első századában, ugyanolyan jól ismert és széleskörűen használt, mint ma az angol.

Ugyanúgy, ahogyan a héber nyelv meleg és színes stílusa tökéletesen megfelelt az ÓSZ próféciainak, költészetének és elbeszéléseinek, a görög nyelv gondviselészerűen elő volt készítve, mint közvetítő közeg, az ÚSZ számára. A görög Nagy Sándor hódításai nyomán terjedt el, akinek katonái a tömegeknek egyszerűsítették és népszerűsítették a nyelvet.

Az igeidők, az esetek pontossága, a szókincs és egyéb részletek ideális nyelvvé tették a görögöt azoknak a fontos tanítélembeli igazságoknak a közlésére, amelyek a levelekben találhatóak, például a Rómaiakhoz írt levélben.

Miközben a *koiné* nem előkelő irodalmi nyelv, egyáltalán nem az „utca nyelve”, nem szegényes. Az ÚSZ néhány része – Zsidókhoz írt levél, Jakab levele, Péter második levele – megközelíti az irodalmi színvonalat. Lukács néha szinte klasszikus stílust vesz fel, alkalmanként Pál is nagyon szépen ír (pl. 1Kor 13, 15).

VII. Fordítás

A különböző nyelveken sokfajta bibliafordítás létezik. Ezek négy általános típushoz tartoznak:

1. Szó szerinti fordítások

Ezek jó segédeszközök az ijetanulmányozáshoz, de az istentisztelethez, a nyilvános olvasáshoz és az emlékezetben tartáshoz általában nem alkalmasak. Példaként Csia Lajos és Vida Sándor fordításai említhetők. (Sokan nem szívesen

cserélik fel a Károli fenségességét a szó szerinti változatokért – a Kiadó.)

2. Teljes egyenértékűsége törekvés

Azok a változatok, amelyek teljesen szó szerinti, és szorosan követik a héber vagy görög szöveget, amikor a fordítás nyelve lehetővé teszi, de mégis megengednek egy szabadabb fordítást, ahol a helyes stílus és nyelvhasználat azt megköveteli.

3. Dinamikus egyenértékűsége törekvő

A fordításnak ez a típusa szabadabb, mint a teljes egyenértékűsége törekvő, és néha magyarázó körülíráshoz (parafrázishoz) folyamodik, amely igazolható módszer, amennyiben az olvasót tájékoztatják róla. Ez kísérlet arra, hogy az egész gondolkodást olyan szerkezetbe helyezzék, amelyet János és Pál használt volna, ha ma írta. Amennyiben ezt óvatosan végezték, a módszer hasznos lehet.

4. Magyarázó körülírást használó

A magyarázó körülírás arra törekszik, hogy gondolatról gondolatra fordítsa a szöveget, gyakran mégis nagy szabadoságot enged meg az anyaghoz való *hozzáadásban*. Minthogy a megfogalmazásban messze eltávolodott az eredeti szövegtől, mindig fennáll a *túl sok magyarázás* veszélye. Az ilyen fordítások sok olyan értelmezési döntést hoznak, amelyek vitathatóak.

Mi úgy véljük, hogy a részletes bibliaitanulmányozáshoz legbiztonságosabb a teljes egyenértékűsége törekvő fordítás.

BEVEZETÉS

AZ EVANGÉLIUMOKHOZ

„Az evangéliumok minden Írások első zsengei.” – Origenes

I. Csodálatos evangéliumaink

Mindenki, aki tanulmányozta az irodalmat, ismeri az elbeszélést, a regényt, a színdarabot, a verseket és az életrajzot, valamint a többi irodalmi műfajt. Amikor Urunk Jézus Krisztus eljött a földre, az irodalomnak egészen új kategóriára volt szüksége – az *evangéliumra*. Az evangéliumok nem életrajzok, bár erőteljes életrajzi anyagot tartalmaznak. Nem elbeszélések, bár tartalmaznak olyan példázatokot, mint a tékozló fiú és az irgalmas samáriai, amelyek ugyanolyan érdekesek, mint bármilyen elbeszélés az egész irodalomban. Néhány példázatot fel is dolgoztak regényekké vagy rövid elbeszélésekké. Az evangéliumok nem dokumentumszerű közlemények, mégis tartalmazzanak pontos, bár nyilvánvalóan tömörített beszámolókat Urunk sok beszélgetéséről és beszédéről.

Nemcsak arról van szó, hogy az „evangélium” egyedülálló irodalmi kategória, hanem arról is, hogy a négy evangélista után a kanonikus hitelesség megszakadt. A hű keresztyének négy evangéliumot, és csakis ezt a négyet ismerték el közel két évezreden keresztül. Különböző eretnekek is írtak könyveket, amelyeket ők evangéliumnak *neveztek*, ezek azonban gonosz eszközei voltak bizonyos tévelygéseknek, például a gnoszticizmusnak.

Miért van négy evangélium? Miért nem öt, hogy Mózes öt könyvéhez hasonlóan keresztyén Pentateuch-t alkot-

son? Vagy miért nincs csak egyetlen hosszú evangélium, kiküszöbölve minden ismétlést, és teret engedve több csodának és példázatnak? Valóban már nagyon korán voltak kísérletek arra, hogy a négyet „harmonizálják” vagy egyesítsék, mint például Tatianus második századi *Diatessaronja* (görögül: „keresztül a négyen”).

Irenaeus alkotott egy elméletet, hogy azért van négy evangélium, hogy megfeleljen a világ négy égtájának és a négy szélnek, minthogy a négyes a világmindenség száma.

II. A négy jelkép

Sokan, különösen művészi hajlamú emberek meglátták azt a párhuzamot, amely a négy evangélium, valamint Ezékiel próféta könyvének és János mennyei jelenéseinek négy jelképe között vonható: ezek az oroszlán, az ökör (vagy borjú), az ember és a sas. Ezeket azonban különböző keresztyének teljesen különbözőképpen hozták összefüggésbe az evangéliumokkal. Ha van létjogosultsága ezeknek az *jellemzőknek*, akkor azt mondhatjuk, hogy az oroszlán legjobban illik Mátéhoz, Júda oroszlánjának királyi evangéliumához. Az ökör, mint igavonó állat, Márkhoz illik jól, a szolga evangéliumához. Az ember határozottan Lukács kulcsfigurája, az Emberfia evangéliumáé. „A sas János *jelképe*, mintegy a fenséges szellemi látomás *szimbóluma*”.¹

III. A négyféle olvasó

Arra a tényre, hogy négy evangélium létezik, valószínűleg a legjobb magyarázat az, hogy a Szent Szellem arra törekedett, hogy az embereknek négy különböző csoportját elérje – négy ősi típust, akiknek még mindig megvannak a világos, modern megfelelői.

Mindenki egyetért abban, hogy a Máté szerinti a leginkább zsidó evangélium. Az ÓSZ-i idézetek, részletes beszédek, Urunk nemzetségtáblázata és az általános sémita hangvétel még annak is feltűnik, aki először olvassa.

Márk, valószínűleg magából a birodalmi fővárosból ír, a rómaiakat veszi célba, és azoknak a hasonló embereknek a millióit, akik jobban szeretik az eseményeket, mint a gondolatokat. Evangéliuma így hosszabban ír a csodákról, és rövidebben a példázatokról. Ennek az evangéliumnak nincs szüksége nemzetségtáblázatra, mert melyik rómaint érdekelné egy tevékeny szolgálóval kapcsolatban a zsidó nemzetségtáblázat?

Lukács evangéliuma világosan a görögöknek szól, és annak a sok rómainak, aki szerette és utánozni kívánta a görög irodalmat és művészetet. Az ilyen emberek szeretik a szépet, az emberséget, a művelt stílust és az irodalmi értéket. Lukács doktor mindezekkel szolgált. A modern görögökkel együtt ennek legnyilvánvalóbb megfelelői a franciák. Nem véletlen, hogy egy *francia* volt, aki azt mondta Lukács evangéliumáról, hogy a „leggyönyörűbb könyv a világon” (lásd a Lukács evangéliumához írt bevezetést).

Kik maradtak Jánosnak? Jánosé az univerzális evangélium, amely valamivel mindenkire szól. Evangélizáló (20, 30-31), mégis táplálja a mély keresztyén gondolkodókat. Talán ez lehet a magyarázat: János „a harmadik nemzetséghez” szól – ezt az elnevezést a pogányok adták

az őskeresztyéneknek, minthogy nem voltak sem zsidók, sem pogányok.

IV. Más négyszeres motívumok

Van néhány más négyszeres motívum az ÓSZ-ben, amely szépen kapcsolódik a négy evangélium fő témáihoz.

„A sarj”, mint Urunk címe a következő szövegösszefüggésekben fordul elő:

„...sarjat támasztok Dávidnak, olyan királyt...” (Jer 23,5, Magyar Bibliatanács ford., 1991).

„...szolgámat, a SARJADÉKOT...” (Zak 3,8, ford., mint fent).

„...egy férfi, akinek SARJADÉK a neve...” (Zak 6,12, ford., mint fent).

„...sarjat ad az Úr...” (Ézs 4,2, ford., mint fent).

Van négy „ímé” is az ÓSZ-ben, amelyek pontosan illenek az evangéliumok fő témáihoz:

„Ímé, jön néked a te királyod” (Zak 9,9)

„Ímé, az én szolgám” (Ézs 42,1)

„Ímé, egy férfi...” (Zak 6,12)

„Ímhol Istenetek!” (Ézs 40,9).

Az utolsó párhuzam egy kicsit kevésbé nyilvánvaló, de sokak számára jelentett áldást. Az anyagok négyféle színe a szent sátorban a talajba vetett magok szimbolikus jelentésével ugyancsak megfelelni látszanak annak, ahogyan az evangélisták négyféle módon mutatják be Urunk jellegzetességeit:

A *bíbor* nyilvánvalóan *Mátéhoz* tartozik, a Király evangéliumához. A *Bírák* könyve 8,26 mutatja be ennek a színnek királyi természetét.

A *skarlát* festéket ősi időkben egy bíborféreg összezúzásával nyerték. Ez *Márkra* utal, a rabszolga evangéliumára: „...féreg vagyok s nem férfiú” (Zsolt 22,6).

A *féhér* a szentek igazságos cselekedeteiről beszél (Jel 19,8). *Lukács* Krisztus tökéletes ember voltát hangsúlyozza.

A két képviseli azt a zafír boltozatot, amelyet mennynek nevezünk (2Móz 24,10), Krisztus istenségének meggyőző kiábrázolását, amely János evangéliumának jellegzetessége.

V. Sorrend és hangsúly

Az evangéliumokban az eseményeket nem mindig abban a sorrendben találjuk, ahogyan történtek. Jó tudni már a kiinduláskor, hogy Isten Szelleme gyakran az eseményeket azok erkölcsi tanítása szerint csoportosítja. Kelly mondja a következőket:

Látni fogjuk, ahogyan tovább haladunk, hogy Lukácsé lényegében erkölcsi sorrend, és hogy az Urunkkal kapcsolatos eseményeket, beszélgetéseket, kérdéseket, válaszokat és beszédeket, azoknak belső összefüggése szerint osztályozza, és nem csupán az események külső sorrendje szerint, ami valójában a feljegyzések kezdetleges és nagyon gyermetes formája. Erkölcsi sorrendjükben csoportosítani az eseményeket, okaikkal és következményeikkel együtt, sokkal nehezebb feladat a történészek számára, mint a csupán időrendi sorrendben történő elrendezés. Isten Lukácsot tudja felhasználni, hogy az előbbit tökéletesen elvégezze.²

Ezek a különböző hangsúlyok és megközelítések segítenek megmagyarázni az evangéliumok különbségeit. Míg az első három evangélium, az úgynevezett „szinoptikusok” (jelentése: párhuzamos áttekintésű helyek) hasonlóan közelítik meg Krisztus életét, János eltérő látásmóddal teszi. Ő később írt, és nem akarta megismételni, ami már jól ismert volt. Az ő evangéliuma Urunk életének és szavainak jobban megfontolt és teológiai bemutatását jelenti.

VI. A szinoptikus kérdés

Rendszerint „szinoptikus problémának” nevezik azt a kérdést, hogy miért van olyan sok hasonlóság – viszonylag hosszú szakaszoknak még a szóhasználat is szinte azonos – és mégis olyan sok különbség az első három evangélium között. Sokkal inkább azoknak a problémája ez, akik tagadják az ihletettséget, mint a konzervatív keresztyéneknek. Sok bonyolult elméletet fogalmaztak, gyakran belekeverve állítólag elveszett dokumentumokat, amelyek kéziratos formában nem hagytak nyomot. Ezeknek az elképzeléseknek némelyike összeegyeztethető a Lk 1,1-gyel, és hagyományos álláspontból legalábbis lehetséges. Ezek közül az elméletek közül azonban némelyek odáig jutottak, hogy azt állították, hogy az első századi gyülekezetek „mítoszokat” állítottak össze Jézus Krisztusról. Eltekintve a keresztyén írásokkal és a Gyülekezet történetével szembeni hitetlenségtől, amelyet ezek a „formálisan kritikai” elméletek képviselnek, rá kell mutatnunk arra, hogy egyikre sincs semmiféle bizonyító dokumentum. Ráadásul *nincs két tudós, aki egyetértene*, hogyan kell kategorizálni és részekre bontani a szinoptikus evangéliumokat.

A kérdésnek jó megoldását találjuk Urunk szavaiban a Jn 14,26-ban: „Ama vigasztaló pedig, a Szent Szellem, akit az én nevemben küld az Atya, az mindenre megtanít majd titeket, és eszetekbe juttatja mindazokat, amiket mondtam néktek”.

Ő vigyáz Máténak és Jánosnak, mint szemtanúknak az emlékezetére, akikhez valószínűleg Márk is tartozik, akiről feltételezik, hogy Péter visszaemlékezéseit jegyzi fel, ahogyan az egyháztörténet mondja. Ehhez a Szent Szellemtől származó közvetlen segítséghez tegyük hozzá a Lk 1,1-ben említett írott dokumentumo-

kat, a sémi népek kiemelkedő verbális pontosságú *szájhagyományát*, és a szinoptikus kérdést meg is válaszoltuk. Bármilyen szükséges igazság, részlet vagy értelmezés ezeken a forrásokon túl közvetlenül lehetett kijelentve olyan szavakban, „amelyekre a Szent Szellem tanít” (1Kor 2,13).

Így, amikor valamilyen *látszólagos* ellentmondással vagy eltéréssel találkozunk a részletekben, jó, ha ezt kérdezzük: „Miért hagyja ki, veszi be vagy hangsúlyozza *ez* az evangélium *ezt* az eseményt vagy beszédet?” Máté például kétszer is két embert említ, akik meggyógyultak (vakságból, illetve megszállottságból), míg Márk és Lukács csak egyet. Némelyek ezt ellentmondásnak látják. Helyesebb azt látni, hogy Máté evangéliuma, a zsidó evangélium megemlíti mindkét embert, mivel a törvény „két vagy három tanút” kívánt meg, a többiek pedig például a kiemelkedő, *megnevezett* személyt (a vak Bartimeust) említik meg.

A következő válogatás illusztrálja, hogy az evangéliumokban levő látszólagos párhuzamok némelyike valójában éles megvilágításba helyez jelentős különbségeket:

A Lk 6,20-23 látszólag ismétli a *Hegyi beszédet*, de az előbbi egy síkságon elmondott beszéd (Lk 6,17). A boldogmondások a királyság ideális polgárának jellemét írják le, Lukács azoknak az életstílusát követi nyomon, akik Krisztus tanítványai.

A Mt 7,22 a király szolgálatát hangsúlyozza; míg a Lk 13,25-27 a Mesterrel való közösséget írja le.

Míg a Lk 15,4-7 a farizeusok kemény megbélyegzése, a Mt 18,12-13 gyermekekkel és Isten irántuk való szeretetével foglalkozik.

Amikor csak hívők voltak jelen, János ezt mondta: „Ő Szent Szellemmel kereszttel titeket” (Mk 1,8; Jn 1,33). Amikor

vegyes sokaság volt ott, főleg farizeusok, ezt mondta: „Ő Szent Szellemmel és tűzzel kereszttel majd titeket” (az ítélet bemerítkezése) (Mt 3,11; Lk 3,16).

Az „amilyen ítélettel ítélték” kifejezés a mi mások iránti *ítélkező magatartásunkra* vonatkozik a Mt 7,2-ben, az „amilyen mértékkel mértek” kifejezés pedig a Mk 4,24-ben *az Ige általunk történő felhasználására*, és a Lk 6,38-ban *bőkezűségünkre*.

Ezek a különbségek tehát nem ellentmondások, hanem szándékos, tanulságos szellemi táplálékok az elmélkedő hívő embereknek, hogy gondolkodjanak róla.

VII. A könyvek szerzősége

Általános dolog abban a vitában, hogy ki írta az evangéliumokat – valójában a Biblia minden könyvéénél –, hogy az érveket *külső* és *belső* bizonyítékokra osztják. Ezt ajánljuk mi is mind a huszonhét újszövetségi könyvnél. *Külső* bizonyítéknak számítanak olyan írók, akik a könyv keletkezése után nem sokkal éltek – általában a második és harmadik században –, az „egyházatyák” és bizonyos eretnekek vagy hamis tanítók. Ezek az emberek azokból a könyvekből és szerzőktől, amelyek bennünket érdekelnek, idéznek, hivatkoznak rájuk, néha pedig kifejezetten beszélnek róluk. Például, ha Római Kelemen az 1. század végén idéz az 1Kor-ból, nyilvánvaló, hogy az nem lehet második századi hamisítás, amelyet Pál nevében írtak. *Belső* bizonyítéknak nevezzük a stílust, a szókincset, a történelmet, valamint a könyv tartalmát, és azt nézzük, hogy azok alátámasztják-e a külső bizonyítékokat és a szerzőségi igényt, vagy ellentmondanak annak. Például Lukács evangéliumának és az Apostolok Cselekedeteinek a stílusa alátámasztja azt az állítást, hogy a szerző művelt, pogány származású orvos volt.

Sok könyvben idézik a második századi eretnek Marcion „kánonját”, vagyis elfogadott könyveinek listáját. Ő csak egy megnyirbált változatot fogadott el Lukács evangéliumából és Pál apostolnak tíz levelét, mégis hasznos tanúja annak, hogy milyen könyvek voltak elfogadottak az ő idejében. A Muratori Kánon (amelyet az itáliai Muratori bíboros után neveztek el, aki a dokumentumot létrehozta) a kano-

nikus keresztyén könyvek ortodox, bár néha töredékes jegyzéke.

Megjegyzések

1. James C. Fernald, szerk., „Emblem”, *Funk and Wagnalls Standard Handbook of Synonyms, and Prepositions*, 175. old.
2. William Kelly, *An Exposition of the Gospel of Luke*, 16. old.

AJÁNLOTT IRODALOM

Szinopszis – Máté, Márk, Lukács és János evangéliumának párhuzamos szövege (Kálvin János Kiadó, 1994)

Aebi, E.: Rövid bevezetés a Bibliába (Evangéliumi Kiadó - EK)

Bruce, F.F.: Az Újszövetség megbízhatósága (EK)

Glashouwer, W.: Így keletkezett a Biblia (EK)

Dr. Fruchtenbaum, A. G.: A három messiási csoda (EK)

Prof. Dr. Gooding, D– Dr. Lennox, I.: Kulcsfontosságú bibliai fogalmak (EK)

Liebi, R.: Bevezetés a négy evangéliumba (EK)

Bibliai nevek és fogalmak (EK)

Bibliai Panoráma (EK)

MacDonald, W.: Amit a Biblia tanít (EK – Emmausi Bibliaiskola)

MacDonald, W.: Van különbség! (EK)

MacDonald, W.: Mi a különbség? (EK)

Scofield, C.I.: „Helyesen fejtegetvén az Igazság beszédét” (EK)

Scofield, C.I.: Magyarázó jegyzetek a Bibliához (EK)

Ryrie, C. Ch.: Teológiai alapismeretek

(Keresztyén Ismeretterjesztő Alapítvány – KIA)

Darby, J. N.: A Biblia könyveinek az áttekintése (GBV – EK)

MÁTÉ EVANGÉLIUMA

Bevezetés

„Egyik testamentumban sincsen olyan történeti témával foglalkozó írás, amely Máté evangéliumához lenne hasonlítható a koncepció nagyságában és abban az erőteljességben, amellyel a nagy mennyiségű anyag alá van rendelve a nagy gondolatoknak.”

Theodor Zahn

I. Egyedülálló hely a kánonban

Máté evangéliuma tökéletes híd az Ó- és Újszövetség között. A legelső szavak visszavezetnek bennünket Isten ÓSZ-i népének ősatyjához, Ábrahámhoz, és Izráel első nagy királyához, Dávidhoz. A maga határozottságával, erőteljes zsidó légkörével, a héber Szentírásból vett sok idézetével és az ÚSZ könyveinek elején elfoglalt helyzetével Máté evangéliuma logikusan alkalmas arra, hogy megkezdje a világnak szóló keresztyén üzenetet.

Máté evangéliuma régóta tartja ezt az első helyet a négy evangélium sorrendjében. Azért van így, mert egészen a legmodernebb időkig általában úgy hitték, hogy ez az első írott evangélium. Máté világos, nyugodt stílusa nagyon alkalmassá tette azt gyülekezeti olvasásra. Ezért a legnépszerűbb evangélium volt, néha versengve ezért a helyért János evangéliumával.

Azért, hogy valaki hagyományos (ortodox) felfogású legyen, nem szükséges azt gondolnia, hogy Máté szerint volt az első írott evangélium. A korai keresztyének majdnem mind zsidók voltak. Az első keresztyének igényeinek *elsőkénti* kiélegítése teljesen logikusnak látszik.

II. Szerzőség

Az a *külső bizonyíték* régi és általánosan ismert, hogy Máté, a vámszedő, akit Lévinek is hívtak, írta az első evangéliumot. Minthogy nem volt kiemelkedő tagja az apostoli társaságnak, furcsa lenne neki tulajdonítani az első evangéliumot, ha valójában semmi köze sem lenne hozzá.

A „Didache...” (A tizenkét apostol tanítása) ismert ősi dokumentumon kívül Justinianus vértanú, korintusi Dionüszosz, antióchiai Teofilus, valamint az athéni Athenogoras hitelesként idézte az evangéliumot. Az egyháztörténész Eusebius Papiast idézi, aki ezt mondja: „Máté a *Logiát* héber nyelven állította össze, és mindenki úgy értelmezte, ahogy tudta”. Irenaeus, Pantaenus és Origenes lényegében egyetért ezzel. A „hébert” általában úgy értették, hogy azt az arám dialektust jelenti, amit a héberek Urunk idejében használtak, ahogyan az Ige is használta az ÚSZ-ben. De mit jelent a „Logia”? Ez a görög szó rendszerint „jövendöléseket” jelent, ahogyan az ÓSZ tartalmazza Isten *jövendöléseit*. Papias megállapításában viszont nem ez. Három fő elképzelés van ezzel kapcsolatban: (1) Ez Máté evangéliumára vonatkozik, mint olyanra. Vagyis

Máté arámul írta meg evangéliumát, főképpen azért, hogy megnyerje a zsidókat Krisztusnak, tanítsa a zsidó keresztyéneket, és a görög kiadás csak később jelent meg. (2) Ez csak *Jézus mondásaira* vonatkozik, amelyeket később belefoglalt evangéliumába. (3) *Ez a testimoniára* vonatkozik, vagyis az ÓSZ-i írások idézeteire, hogy bebizonyítsa, Jézus a Messiás. Az 1. és 2. elképzelés valószínűbb, mint a 3.

A görög nyelvű Máté evangéliuma nem tűnik csupán fordításnak, de az ilyen széles körben elterjedt hagyománynak (nincsen korai véleményeltérés) kell lennie valamilyen valós alapjának. A hagyomány azt mondja, hogy Máté tizenöt éven át prédikált Palesztinában, azután pedig elhagyta azt, hogy idegen területeken evangélizáljon. Lehetséges, hogy körülbelül Kr.u. 45-ben evangéliumának arámul írt első vázlatát (vagy csak Krisztus *beszédeit*) otthagya azoknak a zsidóknak, akik elfogadták Jézust Messiásuknak, és később készített egy görög kiadást *általános* használatra. Hasonló dolgot vitt végbe Máté kortársa, Josephus Flavius. Ez a zsidó történetíró elkészítette *Zsidó háború* című művének első arám vázlatát, és utána a könyvet végső formában görögül írta meg.

Az első evangélium *belső bizonyítéka* az, hogy jól illik egy istenfélő zsidóhoz, aki szerette az ÓSZ-et, és tehetséges volt, mint gondos író és szerkesztő. Máté, Róma polgári hivatalnok, jól tudta népe (arám) és az uralkodó hatalom nyelvét. (A rómaiak keleten nem a latint, hanem a görögöt használták.) A számszerű részletezések, pénzzel kapcsolatos példabeszédek, pénzügyi kifejezések mind jól illelnek egy vámszedőhöz. Ugyanígy a tömör, rendezett stílus. Goodspeed, egy liberális tudós részben ennek a megerősítő belső bizonyítéknak a hatására fogadta el Máté szerzőségét.

Az ilyen általános külső bizonyíték és

kedvező belső bizonyíték ellenére a legtöbb liberális tudós *elveti* azt a hagyományos nézetet, hogy ezt a könyvet Máté, a vámszedő írta. Ezt két fő alapon teszik.

Mindenekelőtt, *feltéve*, hogy Márk volt az első írott evangélium (manapság sok körben ezt tanítják „evangéliumi igazságként”), egy apostol és szemtanú hogyan használhatott olyan sokat Márk anyagából? (Márk anyagának 93%-a előfordul a többi evangéliumban is.) Erre mindenekelőtt az a válasz, hogy nincs *bizonyítva*, hogy Márké volt az első. Ősi bizonyoságtételek állítják, hogy Máté volt az első, és mivel az első keresztyének szinte valamennyien zsidók voltak, ez nagyon valószínű. De még ha el is fogadjuk Márk prioritását (és ezt sok konzervatív elfogadja), Máté talán méltányolta, hogy Márk munkája főképpen a dinamikus Simon Péter visszaemlékezéseit tartalmazta, aki apostoltársa volt Máténak. Így tartja ugyanis a korai egyházi hagyomány (lásd a bevezetést Márk evangéliumához).

A második érv az ellen, hogy a könyv Mátétól származik (vagy bármilyen szemtanútól) az, hogy hiányzanak az életszerű részletek. Márk, akiről senki sem állítja, hogy tanúja volt Krisztus szolgálatának, színes részleteket ír le, amelyek azt sugallják, hogy ott volt. Hogyan tudott egy szemtanú ennyire szárazon írni? A vámszedő személyisége ezt talán teljes egészében megmagyarázza. Azért, hogy több helye legyen Urunk beszédeire, Lévi elhagyhatta a szükségtelen részleteket. Ez különösen így lehetett akkor, ha Márk írta az elsőt, és Máté látta, hogy Péter első kézből származó visszaemlékezéseit jól adta vissza.

III. Dátum

Ha az a széles körben elterjedt hiedelem igaz, hogy Máté evangéliumának

(vagy legalábbis Jézus mondásainak) első kiadását arámul írta, akkor a Kr. u. 45-ös dátum, amely 15 évvel van a mennybemenetel után, összhangban van a régi hagyománnyal. A teljesebb, kanonikus evangéliumot görögül 50-ben vagy 55-ben, esetleg még később hozhatta ki.

Az a nézet, hogy az evangéliumot Jeruzsálem pusztulása után (Kr. u. 70) írhatták, nagyrészt hitetlenségen alapul; vagyis azon, hogy Krisztus nem volt képes előre megmondani azt az eseményt ilyen részletesen, továbbá más racionalista teóriákon, amelyek semmibe veszik vagy tagadják az isteni ihletettséget.

IV. Háttér és téma

Máté fiatalember volt, amikor Jézus elhívta. A született zsidó, foglalkozására és napi munkájára nézve vámszedő, mindent otthagyt, hogy kövesse Krisztust. Ennek sokféle jutalma közül az egyik, hogy bekerült a tizenkét apostol közé. Másik, őt választotta ki Isten az első evangélium megírására. Általánosan úgy vélik, hogy Máté azonos volt Lévivel (Mk 2,14; Lk 5,27).

Evangéliumában Máté azt igyekszik bizonyítani, hogy Jézus Izráel régóta várt Messiása, Dávid trónjának egyetlen törvényes örököse.

A könyv nem állítja, hogy Krisztus életének teljes elbeszélését nyújtja. Nem-

zetségtáblázatával és a korai évekkkel kezdődik, majd átugrik nyilvános szolgálatának kezdetére, amikor körülbelül 30 esztendő volt. A Szent Szellemtől vezetve Máté a Megváltó életének és szolgálatának azokat a szempontjait választja ki, amelyek azt bizonyítják, hogy Isten *Felkentje* (vagyis az, amit *Messiás*, illetve *Krisztus* jelent). A könyv a csúcspont felé halad: ez az Úr Jézus szenvedése, halála, temetése, feltámadása és mennybemenetele. Természetesen ebben a csúcspontban van az alap az emberiség üdvözítéséhez. Hogy miért nevezzük a könyvet evangéliumnak? Nem annyira azért, mert elénk tárja az utat, amely által a bűnös emberek elnyerhetik az üdvösséget; hanem inkább azért, mert leírja Krisztus áldozati művét, amely által az üdvösség lehetővé vált.

Az Újszövetségi kommentár nem arra törekszik, hogy kimerítő vagy szakmai jellegű legyen, hanem inkább arra, hogy ösztönözze a független tanulmányozást és elmélkedést. Legfőbb célja pedig az, hogy az olvasó szívében erőteljes sóvárgást idézzon elő a Király visszatérése után.

Mért késel, Jézus? Minden földi érdek eltörpül im a nagy kérdés előtt.

Mért késel, Jézus? Híveid mind kérnek, úgy vágyunk látni, jöjj, minél előbb!

VÁZLAT

- I. A MESSIÁS KIRÁLY NEMZETSÉGTÁBLÁZATA ÉS SZÜLETÉSE (1. fej.)
- II. A MESSIÁS KIRÁLY KORAI ÉVEI (2. fej.)
- III. ELŐKÉSZÜLETEK A MESSIÁS SZOLGÁLATÁRA ÉS FELAVATÁSÁRA (3–4. fej.)
- IV. A KIRÁLYSÁG ALKOTMÁNYA (5–7. fej.)
- V. A MESSIÁS HATALMAS ÉS LENYÜGÖZŐ CSODÁI ÉS EZEKNEK HATÁSAI (8,1–9,34)
- VI. A MESSIÁS KIRÁLY ELKÜLDI APOSTOLOIT IZRÁELHEZ (9,35–10,42)
- VII. NÖVEKVŐ ELLENÁLLÁS ÉS ELUTASÍTÁS (11–12. fej.)
- VIII. A KIRÁLY A KIRÁLYSÁG ÚJ, IDEIGLENES FORMÁJÁT HIRDETI IZRÁEL ELUTASÍTÁSA MIATT (13. fej.)
- IX. A MESSIÁS FÁRADHATATLAN KEGYELME NÖVEKVŐ ELLENSÉGESKEDÉSSSEL TALÁLKOZIK (14,1–16,12)
- X. A KIRÁLY FELKÉSZÍTI TANÍTVÁNYAIT (16,13–17,27)
- XI. A KIRÁLY TANÍTJA TANÍTVÁNYAIT (18–20. fej.)
- XII. A KIRÁLY BEMUTATÁSA ÉS ELUTASÍTÁSA (21–23. fej.)
- XIII. A KIRÁLY BESZÉDE AZ OLAJFÁK HEGYÉN (24–25. fej.)
- XIV. A KIRÁLY SZENVEDÉSE ÉS HALÁLA (26–27. fej.)
- XV. A KIRÁLY DIADALA (28. fej.)

Kommentár

I. A MESSIÁS KIRÁLY NEMZETSÉGTÁBLÁZATA ÉS SZÜLETÉSE (1. fej.)

A) Jézus Krisztus nemzetségtáblázata (1,1-17)

Az alkalmi olvasó csodálkozhat azon, miért kezdődik az ÚSZ egy látszatra unalmas családfával. Azt a következtetést vonhatja le, hogy csekély jelentősége van a nevek felsorolásának, és ezért ott folytatja, ahol a cselekmény kezdődik.

A nemzetségtáblázat azonban nélkülözhetetlen. Ez veti meg az alapját mindannak, ami következik. Ha nem lehet bebizonyítani, hogy Jézus Dávid törvényes leszármazottja a királyi leszármazás szerint, azt is lehetetlen bizonyítani, hogy Izráel Messiás Királya. Máté ott kezdi beszámolóját, ahol kell – annak doku-

mentumszerű bizonyításával, hogy Jézus örökölte a törvényes jogot Dávid trónjához, mostohaapján, Józsefen keresztül.

Ez a nemzetségtáblázat nyomon követi Jézusnak, mint Izráel királyának *törvényes* leszármazását. A Lukács evangéliumában lévő nemzetségtáblázat Dávid fiának *egyenes ági* leszármazását követi nyomon. Máté nemzetségtáblázata a *királyi* leszármazást követi Dávidtól, fián, Salamonon, a következő királyon keresztül; Lukács nemzetségtáblázata a *vér szerinti* leszármazást követi Dávidtól egy másik fián, Nátánon keresztül. Ez a nemzetségtáblázat Józseffel fejeződik be, akinek Jézus *örökbe fogadott* Fia volt; a Lk 3-ban lévő nemzetségtáblázat valószínűleg Mária családfáját követi nyomon, akinek Jézus *valóságos* Fia volt.

Mintegy ezer esztendővel korábban Isten feltétel nélküli szövetséget kötött

Dáviddal, és örökké tartó királyságot, továbbá szakadatlan uralkodói leszármazást ígérve neki (Zsolt 89,4. 36. 37). Ez a szövetség most teljessé lett Krisztussal: Ő törvényes örököse Dávid trónjának Józsefen keresztül, és Dávid tényleges leszármazottja Márián keresztül. Minthogy örökké él, királysága örökre megmarad, és örökre uralkodni fog, mint Dávid legnagyobb fia. Jézus egyedül egyesítette személyében a kétféle alapot Izrael trónja jogosultságához (a törvényes és az egyenes ági leszármazást); minthogy még él, más igényjogosult nem lehet.

1,1-15 Jézus Krisztus származása kifejezés hasonló 1Móz 5,1-ben található kifejezéshez: „Ez Ádám nemzetségének könyve”. Mózes első könyve bevezeti az első Ádámot; Máté az utolsót. Az első Ádám a fizikai teremtés feje volt. Krisztus, mint utolsó Ádám az új, vagyis a szellemi teremtés feje.

Ennek az evangéliumnak a témája **Jézus Krisztus**. A neve: **Jézus**, Jahve, mint Üdvözítőt jelent ki;¹ a **Krisztus** cím („Felkent”) úgy, mint Izrael régóta várt Messiását. A **Dávid fia** cím kapcsolatban áll az ÓSZ-ben mind a Messiás, mind a Király szerepével. Az **Ábrahám fia** cím úgy jelenti ki Urunkat, mint aki a végső beteljesedése azoknak az ígéreteknek, amelyeket a zsidó nép atyja kapott.

A nemzetségtáblázat három történelmi szakaszra oszlik: Ábrahámától Isaiig, Dávidtól Jósiasig és Jekonjástól Józsefíg. Az első szakasz Dávidhoz vezet; a második szakasz a királyság periódusát öleli fel; a harmadik örzi meg a királyi leszármazás feljegyzését a száműzetés alatt (Kr. e. 586-ot követően).

Sok érdekes jellegzetesség van ebben a névjegyzékben. Meg van említve például négy asszony: **Támár**, **Ráháb**, **Ruth** és **Betsabé** (ő volt Uriás felesége). Mivel nők ritkán kerülnek a keleti nemzetségtáblázatokba, ezeknek az asszonyoknak a

felsorolása már csak azért is nagyon meglepő, mert közülük kettő parázná volt (Támár és Ráháb), egy házasságtörést követett el (Betsabé), kettő pedig pogány volt (Ráháb és Ruth). Szerepeltetésük Máté bevezetésében, talán annak finom hangsúlyozása, hogy Krisztus eljövetele üdvösséget hoz a bűnösöknek, kegyelmet a pogányoknak, és benne le fognak omrani a gátak a fajok és a nemzetek között.

Érdekes a **Jekonjás** nevű király említése is. A Jer 22,30-ban Isten átkot hirdet rá:

„Így szól az Úr:

Úgy tartsátok számon ezt az embert, mintha gyermektelen volna, olyan emberként, aki boldogtalan lesz egész életében; mert egyetlen ivadékának sem sikerül a Dávid trónjára ülnie, vagy valaha is uralkodnia Júdában.”

Ha Jézus Józsefnek *valóságos* fia lett volna, ez alá az átok alá került volna. Mégis József törvényes fiának kellett lennie, hogy örökölhessen a jogot Dávid trónjára. A probléma a szüztől születés csodájával oldódott meg: Jézus volt a trón *törvényes* örököse József által. Ugyanakkor *valóságos* leszármazottja volt Dávidnak Mária által. A Jekonjásra kimondott átok Máriát vagy gyermekeit nem érinti, mivel ő nem Jekonjástól származott.

1,16 Magyarul, az **akitől** kifejezést úgy lehet érteni, mintha mind József, mind Máriára vonatkozna. Az eredeti görög szövegben azonban az **akitől** kifejezés egyes számú és nőnemű, így jelöli, hogy Jézus Krisztus **Máriától** született, de **Józseftől** nem. De a nemzetségtáblázatnak ezeken az érdekességein kívül meg kell említeni a felmerülő nehézségeit is.

1,17 Máté külön figyelmet szentel annak a ténynek, hogy három, egyenként **tizennégy nemzetségből** álló szakasz létezik. Tudjuk azonban az ÓSZ-ből, hogy

bizonyos nevek hiányzanak a jegyzékből. Jórám és Uzziás között például (8. v.) Akházia, Jóás és Amásia uralkodott, mint király (lásd 2Kir 8-14; 2Krón 21-25).

Úgy látszik, Máté és Lukács nemzetiségtáblázata átfedésben van két név említésében, ezek: Saláthiel és Zorobábel (Mt 1,12-13; Lk 3,27). Különös, hogy József és Mária nemzetsége ebben a két emberben egybeolvad, majd újra szétválik. Csak növekszik a nehézség, ha megfigyeljük, hogy mindkét evangélium követi az Ezsd 3,2-t abban, hogy Zorobábelt Saláthiel fiaként nevezi meg, míg az 1Krón 3,19-ben úgy van feltüntetve, mint Pedája fia.

Harmadik nehézség, hogy Máté huszonhét nemzetségről beszél Dávidtól Jézusig, míg Lukács negyvenkettőt ad meg. Még ha az evangélisták különböző családfákat vázolnak is fel, mégis különösnek tűnik, hogy ilyen nagy a különbség a nemzedékek számában.

Mi legyen a bibliatanulmányozó állásfoglalása ezekkel a nehézségekkel és látszólagos ellentmondásokkal szemben? Először is alapfeltételünk az, hogy a Biblia Isten ihletett Igéje. Ezért hibákat nem tartalmazhat. Másodsorú végtelen, mert az istenség végtelenségét tükrözi vissza. Az Ige alapvető igazságait megérthetjük, de sohasem foghatjuk fel teljesen mindazt, ami abban van.

A fenti nehézségekhez történő illetlen közeledésünk ahhoz a következtetéshez vezet, hogy a probléma ismeretünk hiányosságában rejlik inkább, mint a Biblia tévedhetőségében. A bibliai problémák azt az igényt támasztják bennünk, hogy tanulmányozzuk és kutassuk benne a választ. „Az Istennek tisztességére van a dolgot eltitkolni; a királyoknak pedig tisztességére van a dolgot kikutatni” (Péld 25,2).

A történészek gondos kutatásai és a régészek ásatásai nem voltak képesek be-

bizonyítani, hogy a Biblia megállapításai tévesek. Ami számunkra nehéznek vagy ellentmondásosnak látszik, arra mind van elfogadható magyarázat, és ezek a magyarázatok telve vannak szellemi jelentőséggel és haszonnal.

B) Jézus Krisztus Máriától született (1,18-25)

1,18 Jézus Krisztus születése különbözik minden más születéstől, amely említve van a nemzetségtáblázatban. Ott a következő ismétlődő formulát találtuk: „A nemzette B-t”. Most azonban egy emberi apa nélküli születés feljegyzésével találkozunk. Azok a tények, amelyek ezt a csodálatos eseményt körülveszik, méltósággal és egyszerűséggel vannak felsorolva. **Mária** el volt jegyezve **Józsefnek**, de a menyegző még nem történt meg. Az ÚSZ-i időkben ez egy eljegyzési szerződési forma volt (de nagyobb kötöttséget jelentett, mint a mai jegyesség), és azt megszakítani csak elválás útján lehetett. Noha a jegyespár nem élt együtt a házassági szertartásig, a hűtlenséget az eljegyzett ember részéről úgy kezelték, mint házasságtörést, és halállal volt büntethető.

Szűz Mária jegyességének idején terhessé lett a **Szent Szellem** csodája által. Egy angyal előzetesen kijelentette ezt a csodálatos eseményt Máriának: „A Szent Szellem száll tereád, és a Magasságosnak ereje árnyékoz meg téged” (Lk 1,35). A gyanú és a botrány fellege lebegett Mária felett. Az egész emberi történelemben sohasem fordult elő szüztől születés. Amikor az emberek hajadon nőt láttak, aki terhes volt, csak egyetlen lehetséges magyarázatuk volt rá.

1,19 Még **József** sem tudta Mária állapotának igazi magyarázatát. Két dolog miatt is haragudhatott menyasszonyára: először, hogy nyilvánvalóan hűtlen volt

hozzá; másodsor pedig, noha ő ártatlan volt, szinte elkerülhetetlenül bűnrészes-séggel volt vádolható. Mária iránti szerelme és az igazság utáni vágya arra a döntésre vezette, hogy békés elválással megszakítja a jegyességet. El akarta kerülni a nyilvános gyalázatot, amely az ilyen tettet általában kísérte.

1,20 Miközben ez a nemes gondolkodású és megfontolt férfi Mária védelmében kidolgozta a haditervet, **az Úr angyala megjelent neki álomban.** A „**József, Dávidnak fia**” megszólítás kétségkívül azt célozta, hogy felidézze benne királyi származásának tudatát, és felkésztse őt Izrael Messiás Királyának váratlan eljövételére, hogy ne legyenek kétségei **Máriával** való házassága miatt. Annak tisztaságával kapcsolatos minden gyanú alaptalan volt. Mária várandóssága **a Szent Szellem** csodája volt.

1,21 Az angyal ezután kijelentette a még meg sem született gyermek nemét, nevét és küldetését. Mária **fiút** fog szülni. **JÉZUSNAK** kellett nevezni (amely azt jelenti: „Jahve, az üdvösség”, vagy „Jahve, az Üdvözítő”). Nevéhez hűen fogja **megszabadítani népét annak bűneiből.** Ez az elrendelt gyermek maga volt Jahve, aki a földre látogatott, hogy megszabadítsa az embereket a bűn büntetésétől, a bűn hatalmától, végül pedig a bűn egész jelenlététől.

1,22 Ahogyan Máté ezeket az eseményeket feljegyezte, tudatában volt, hogy új korszak virradt fel Isten történelmében, abban, ahogyan az emberi nemmel bánik. A messiási prófécia szavai a hosszú álomból most életre keltek. Ézsaiás rejtélyes próféciája most Mária gyermekében beteljesedett. **Mindez pedig azért lett, hogy beteljesedjék, amit az Úr mondott a próféta által.** Máté isteni ihletettséget tulajdonít Ézsaiás szavainak,

az Úr beszélt a próféta által legalább 700 évvel Krisztus előtt.

1,23 Az Ézs 7,14 próféciája magában foglalta egy egyedülálló születés előrejelzését („Ímé, a szűz fogan”), a Gyermek nemét („és szül fiat”) és a Gyermek nevét („s nevezi azt Immánuelnek”). Máté hozzászerzi a magyarázatot, hogy **Immánuel** azt jelenti: **Velünk az Isten.** Nincsen Krisztusról olyan feljegyzés, amely „Immánuelnek” nevezte volna; amíg a földön volt, mindig „Jézusnak” hívták. A *Jézus* név jelentése azonban (lásd fent a 21. verssel kapcsolatban) magában foglalja az **Isten velünk** jelentést is. Immánuel lehet az a megjelölés is Krisztusra, amelyet elsősorban második eljövetelekor fognak használni.

1,24 Az angyal közbelépésének eredményeként József feladta azt a tervét, hogy elválik Máriától. Folytatta jegyeségi elkötelezettségét, amíg Jézus meg nem született, és azután feleségül vette Máriát.

1,25 Azt a tanítást, hogy Mária egész életében szűz maradt, cáfolja házasságuk beteljesedése, amely ebben a versben van említve. Más igehelyek, amelyek azt mutatják, hogy Máriának gyermekei voltak Józseftől, a következők: Mt 12,46; 13,55-56; Mk 6,3; Jn 7,3, 5; Csel 1,14; 1Kor 9,5 és Gal 1,19.

József azzal, hogy Máriát mint feleségét magához vette, gyermekét is magához vette, mint adoptált fiát. Így lett Jézus Dávid trónja törvényes örökösévé. Engedelmeskedve az angyali látogatónak, a kisgyermeket **Jézusnak nevezte el.**

Megszületett a Messiás Király. Az Örökkévaló belépett az időbe. A Mindenható csöppnyi csecsemővé lett. A dicsőség ura dicsőségét emberi testbe burkolta, és „Őbenne lakozik az istenségnek egész teljessége testileg” (Kol 2,9).

II. A MESSIÁS KIRÁLY KORAI ÉVEI (2. fejelet)

A) Bölcsék jönnek, hogy imádják a Királyt (2,1-12)

2,1-2 Könnyű összekeverni azoknak az eseményeknek az időrendjét, amelyek körülveszik Krisztus születését. Míg az első vers látszólag arra utal, hogy Heródes azalatt próbálta megöletni Jézust, mi alatt Mária és József az istállóban tartózkodtak Betlehemben, az összesített bizonyíték egy vagy két évvel későbbi időpontot mutat. Máté azt mondja a 11. versben, hogy a bölcsék Jézust egy házban látták. Heródesnek az a rendelete, hogy öljenek meg minden fiúgyermeket kétéves kor alatt (16. v.), ugyancsak azt jelzi, hogy egy meg nem határozott időszak telt el a királyi születés óta.

Nagy **Heródes** Ézsau leszármazottja, és a zsidók hagyományos ellensége volt. Áttért a júdaizmusra, de áttérése valószínűleg politikailag motivált volt. Uralkodásának vége felé történt, hogy **napkeletről bölcsék jöttek és keresték a zsidók királyát**. Ezek az emberek pogány papok lehettek, akiknek vallása a természet elemei körül összpontosult. Ismereitek és jóstehetségük révén gyakran választották őket királyi tanácsadóknak. Nem tudjuk, hol éltek Keleten, hányan voltak, mi volt a nevük, sem azt, hogy utazásuk mennyi időt vett igénybe.

A **csillag napkeleten** valamiként tájékoztatta őket egy **király** születéséről, **akit eljöttek imádni**. Lehetséges, hogy ismerték az ÓSZ-i prófécákat a Messiás érkezésével kapcsolatban. Talán Bálám jóvendölését ismerték, hogy csillag fog származni Jákóbból (4Móz 24,17), és összekapcsolták ezt a hetven hét prófécijával, amely megjövendölte Krisztus első eljövételének idejét (Dán 9,24-25). De

valószínűbbnek látszik, hogy ismeretüket természetfeletti módon szerezték.

Különböző tudományos magyarázatok születtek a csillagra vonatkozólag. Némelyek azt mondják például, hogy bolygók együttállása lehetett. De ennek a csillagnak a pályája meglehetősen szabálytalan volt; a bölcsék előtt ment, elvezetve őket Jeruzsálemből ahhoz a házhoz, ahol a gyermek élt (9. v.). Azután megállt. Valójában ez annyira szokatlan, hogy csodaként lehet értékelni.

2,3 Amikor Heródes király meghallotta, hogy egy gyermek született, aki a zsidók királya, **aggódni kezdett**. Egy ilyen kisgyermek fenyegetés az uralmára. **Vele együtt egész Jeruzsálem aggódni kezdett**. Az a város, amelynek örömmel kellett volna fogadnia a hírt, most megzavarodott valami miatt, ami felboríthatja korábbi helyzetét, vagy kiválthatja a gyűlöletes római uralkodók nemtetszését.

2,4-6 Heródes összegyűjtötte a zsidó vallási vezetőket, hogy megtudakolja tőlük, **hol kell Krisztusnak megszületnie**. **A vezető papok:** a főpap, valamint a fiai (és talán családjának egyéb tagjai), a **nép írástudói** pedig Mózes törvényének világi szakértői voltak. Őrizték, tanították a törvényt, és a Szanhedrinben, mint bírók szolgáltak. Ezek a papok és írástudók azonnal a Mik 5,2-t idézték, amely a **júdeai Betlehemet** nevezte meg, mint a király szülőhelyét. A mikeási prófécia szövege a várost „Efrata Betlehem”-nek említi. Minthogy Palesztinában egynél több várost hívtak Betlehemnek, ez úgy azonosítja a várost, mint amely Efrata körzetében van, Júda törzsének határain belül.

2,7-8 Heródes titkon hívatta a bölcséket, hogy megtudakolja tőlük a **csillagok megjelenésének idejét**. Ez a titkolózás szadista indítékáról árulkodott: szükség volt erre az információra, ha az igazi gyermeket meg akarta találni. Hogy való-

di szándékát leplezze, azzal **küldte el** a mágusokat, hogy kutassanak és **kérdősködjenek**, és majd **adják tudtára** az eredményt.

2,9 Amikor a bölcsek elindultak, a **csillag, amelyet napkeleten láttak**, újra megjelent. Ez azt mutatja, hogy a csillag nem vezette őket egész újukon keletről. Most azonban elvezette őket addig a házig, **ahol a gyermek volt**.

2,10 Külön említi az Ige a bölcsek **igen nagy örömét, amikor meglátták a csillagot**. Ezek a pogányok szorgalmasan keresték Krisztust; Heródes meg akarta ölni; a papok és írástudók (eddig) közömbösek voltak; Jeruzsálem népe aggódott. Ezek az állásfoglalások előjelei annak, ahogyan a Messiást majd fogadni fogják.

2,11 Amikor a mágusok **bementek a házba, meglátták a gyermeket anyjával, Máriával. Leborulva imádták Őt**, felajánlva drága ajándékaikat: **aranyat, tömjént és mirhát**. Jegyezzük meg, hogy Jézust anyjával együtt látták. Szokás szerint először az anyát említették volna, azután a gyermeket, de ez a gyermek egyedülálló, és az első helyet kell neki adni (lásd még: 13, 14, 20, 21. v.). A bölcsek Jézust imádták, *nem* Máriát vagy Józsefet. (Józsefet nem is említi ez a beszámoló; ő hamarosan teljesen eltűnik az evangélium feljegyzéséből.) Jézus az, aki dicsőítésünket és imádatunkat érdemli, nem Mária vagy József.

A kincsek, amelyeket vittek, beszédek voltak. Az **arany** az istenség és dicsőség szimbóluma: ez az isteni személy ragyogó tökéletességéről beszél. A **tömjén** balzsam vagy illatszert: ez a bűntelenül tökéletes élet jó illatára utal. A **mirha** keserű fű: ez a szenvedéseket jelzi előre, amelyeket el fog viselni a világ bűneinek hordozásában. Az, hogy a pogányok ajándékokat hoznak, az Ézs 60,6 kijelentését juttatja eszünkbe. Ézsaiás előre meg-

mondta, hogy a pogányok ajándékokkal fognak eljönni a Messiáshoz, de csak az aranyat és a tömjént említette: „...aranyat és tömjént hoznak, és az Úr dicséreteit hirdetik”. Miért maradt ki a mirha? Mert Ézsaiás Krisztus második hatalomban és nagy dicsőségben történő eljövételéről beszélt. Akkor nem lesz mirha, mert akkor nem fog szenvedni. Máténál azonban ott van a mirha, mert első eljövételéről van szó. Máténál látjuk Krisztus szenvedéseit; Ézsaiás próféta könyvének ebben a szakaszában az elkövetkező dicsőségről van szó.

2,12 A bölcseket **Isten álmukban figyelmeztette, hogy Heródeshez vissza ne menjenek**, és így ők engedelmesen más úton tértek vissza hazájukba. Senki, aki őszinte szívvel találkozik Krisztussal, nem tér vissza ugyanazon az úton. Az igazi találkozás egész életét átformálja.

B) József, Mária és Jézus Krisztus Egyiptomba menekül (2,13-15)

2,13-14 Csecsemőkorától a halál fenyegetése függött Urunk felett. Nyilvánvaló, hogy azért született, hogy meghaljon, de csak a kijelölt időben. Mindenki, aki Istennel jár, halhatatlan, amíg munkáját el nem végezte. **Az Úr anyala** figyelmeztette **Józsefet álomban**, hogy családjával **meneküljön Egyiptomba**. Heródes kész volt hozzáfogni a „keresd meg és pusztítsd el” küldetéséhez. A család menekülni kénytelen Heródes haragja elől. Nem tudjuk, meddig maradtak ott, de Heródes halálával megnyílt a lehetőség hazatelepülésükre.

2,15 Egy újabb ŐSZ-i prófécia lépett előtérbe. Isten ezt mondta Hóseás **próféta által: „Egyiptomból hívtam ki az én fiamat”** (Hós 11,1). Eredetileg a kivonulás idején Izráel egyiptomi kiszabadulására vonatkozott. De a megállapítás kettős jelentésű is lehet – a Messiás tör-

ténete párhuzamos lehet Izráellel. A prófécia Krisztus életében is beteljesedett, amikor Egyiptomból visszatért Izráelbe.

Amikor az Úr visszatér, hogy igazságban uralkodjon, Egyiptom egyike lesz azoknak az országoknak, amelyek osztoznak az Ezeréves Birodalom áldásaiban (Ézs 19,21-25; Sof 3,9-10; Zsolt 68,31). Miért részesül ez a nemzet, Izráel hagyományos ellensége ilyen kegyelemben? Nem lehetséges, hogy ez isteni „hálát” jelent, amiért menedékhelyet biztosított az Úr Jézusnak?

C) Heródes lemészároltatja a betlehemi kisgyermeket (2,16-18)

2,16 Amikor a bölcsek nem térnek vissza, **Heródes** megértette, titkos terve, hogy megtudja az ifjú király helyét, **kudarcot vallott**. Esztelen dühében elrendelte **minden fiúgyermek megölését két esztendőstől** és azon alul **Betlehemben és környékén**. A megölöttek számát illetően változóak a becslések; egyik író körülbelül huszonhatra becsüli. Nem valószínű, hogy százakról lett volna szó.

2,17-18 A **sírás**, amely a gyermekek megölését követte, **Jeremiás próféta** szavainak beteljesedése volt:

„Ezt mondja az Úr:

Szó hallatszott Rámában,

sírás és keserves jajgatás;

Ráhel siratta az ő fiait,

nem akart megvizsgáltatni az ő fiai felelő, mert nincsenek” (Jer 31,15).

A próféciaiban **Ráhel** Izráel nemzetét jelképezi. A nemzet fájdalomát Ráhelnek tulajdonítják, akit **Rámában** temettek el (Betlehem közelében, ahol a mézszárlás történt). Ahogyan a gyászoló szülők elhaltak sírja mellett, mintha ő is velük **sírt** volna. Heródes semmit sem ért el abbéli erőfeszítésében, hogy fiatal riválisától

megszabaduljon, csak azt, hogy az aljaság krónikájában gyalázattal említsék.

D) József, Mária és Jézus Názáretben telepszik le (2,19-23)

Heródes halála után **az Úrnak angyala** biztosította **Józsefet**, hogy most már nyugodtan hazatérhet. Amikor elérkezett **Izráelbe**, meghallotta, hogy Heródes fia, **Arkhelau**s követte **apját Júdea** királyaként. József vonakodott, hogy ebbe a tartományba térjen vissza, így, miután félelmeit **Isten álom által** megerősítette, északra utazott **Galilea tartományába**, és **Názáretben** telepedett le.

Ebben a fejezetben Máté negyedszer emlékeztet bennünket arra, hogy prófécia **teljesedik be**. Itt nem említi név szerint a **prófétákat**, hanem azt mondja, hogy a proféták előre megmondták, hogy a Mesiás **názáretinek fog nevezetni**. Nincs olyan ÓSZ-i vers, amely közvetlenül ezt mondaná. Sok tudós azt mondja, hogy Máté az Ézs 11,1-re hivatkozik: „És származik egy vesszőszál Isai törzsökéből, s gyökereiből egy virágszál nevelkedik”. A „vesszőszál”-nak fordított héber szó a **netzer**, de a kapcsolat távolinak tűnik. Valószínűbb magyarázat, hogy a „názáreti” kifejezést arra használták, hogy megjelöljenek vele valakit, aki Názáretben élt, olyan városban, amelyet a nép többsége lenézett. Nátánael fejezi ki ezt egy közmondásszerű kérdéssel: „Názáretből támadhat-e valami jó?” (Jn 1,47). Az erre a „jelentéktelen” városra rakódott lenézés megülte lakosait is. Így, amikor a 23. vers azt mondja, hogy **názáretinek fog nevezetni**, ez azt jelenti, hogy megvetéssel fogják kezelni. Bár nem találunk olyan próféciait, amely szerint Jézust „Názáreti”-nek fogják nevezni, de olyat igen, amely azt mondja, hogy „utált és emberektől elhagyott volt” (Ézs 53,3). Egy másik pedig azt, hogy féreg

lesz és nem férfi, embereknek csúfja és a nép utálata (Zsolt 22,7). Ily módon, noha a próféták nem használták pontosan ezeket a szavakat, ez tagadhatatlanul következik a különböző próféciák szelleméből.

Meglepő, hogy amikor a hatalmas Isten eljött a földre, szégyenteljes csúfnevet adtak neki. Azoknak, akik követik, az a kiváltságuk, hogy részesedhetnek a gyakorlatában (Zsid 13,13).

III. ELŐKÉSZÜLETEK A MESSIÁS SZOLGÁLATÁRA ÉS FELAVATÁSÁRA (3-4. fej.)

A) Keresztelő János készíti az utat (3,1-12)

A 2. és 3. fejezet között van egy huszonnyolc vagy huszonkilenc éves periódus, amelyről Máté nem tesz említést. Ez alatt az idő alatt Jézus Názáretben élt, készülve arra a munkára, amely előtte állt. Olyan évek voltak ezek, amelyekben nem tett csodákat, de Isten mégis tökéletes gyönyörűségét lelte benne (Mt 3,17). Ezzel a fejezettel nyilvános szolgálatának küszöbéhez értünk.

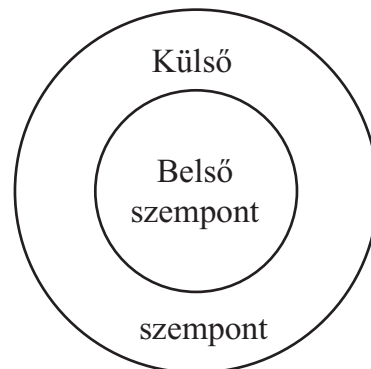
3,1-2 Keresztelő János hat hónappal volt idősebb, mint unokatestvére, Jézus (lásd Lk 1,26, 36). Azért lépett a történelem színpadára, hogy Izráel királyának előfutáraként szolgáljon. Szokatlan működési területe a **júdeai puszta** volt – száraz terület, amely Jeruzsálemtől a Jordánig terjedt. János üzenete a következő volt: **„Térjetek meg, mert elközelített a mennyek országa!”** A király hamarosan meg fog jelenni, de nem tud és nem akar olyan nép felett uralkodni, amely ragaszkodik bűneihez. Irányt kell változtatniuk, meg kell vallaniuk és el kell hagyniuk bűneiket. Isten a sötétség királyságából a **menny királyságába** hívta őket.

A MENNY KIRÁLYSÁGA

A 2. versben találkozunk először a „menny királysága” kifejezéssel, amelyet ez az evangélium harminckétszer használ. Minthogy az ember nem értheti meg igazán Mátét anélkül, hogy ezt az elképzelést magáévá ne tenné, itt adunk helyet a kifejezés meghatározásának és leírásának.

A menny királysága olyan szféra, amelyben Isten uralmát elismerik. A „menny” szót úgy használjuk, hogy Istent értjük rajta. Ezt mutatja a Dán 4,22, ahol Dániel azt mondja, hogy „a felséges Isten” uralkodik az emberek birodalmán. A következő versben azt mondja, hogy az „Ég” uralkodik. Mindenütt, ahol emberek engedelmessé válnak Isten uralmának, fennáll a menny királysága.

A menny királyságát kétféle szempontból szemlélhetjük. Legszelesebb értelmezése szerint magában foglal mindenkit, aki *vallja*, hogy elismeri Istent mint legfőbb uralkodót. Szűkebb értelmezése szerint csak azokat foglalja magában, akik valóban *megtérték*. Ezt két koncentrikus körrel ábrázolhatjuk.

A nagy kör a vallás szférája; ez magában foglal mindenkit, aki valóban engedelmeskedik a királynak, és azokat is, akik csak vallják, hogy hűségesek hozzá. Ez látható a magvető (Mt 13,3-9), a

mustármag (Mt 13,31-32) valamint a kovász (Mt 13,33) példázatában. A kis kör csak azokat foglalja magában, akik hit által újjászülettek az Úr Jézus Krisztusban. A belső szempont szerinti menny királyságába csak azok léphetnek be, akik megtértek (Mt 18,3).

Ha minden, a királyságra vonatkozó hivatkozást összevetünk a Bibliában, öt különböző fázisban követhetjük nyomon annak történelmi kibontakozását:

Az első az ÓSZ-ben *megjövendölt* királyság. Dániel előre megmondta, hogy Isten fel fog állítani egy királyságot, amely soha nem pusztul el, sem pedig más népre nem száll át (Dán 2,44). Ő Krisztus eljövételét is előre látta, aki majd általános és örök uralommal kormányoz (Dán 7,13-14; lásd még: Jer 23,5-6).

A második az a királyság, amit Keresztelő János, Jézus, valamint a tizenkét tanítvány úgy írt le, mint amely *elközelített* vagy *jelen van* (Mt 3,2; 4,17; 10,7). A Mt 12,28-ban Jézus ezt mondja: „Ha pedig én Istennek Szelleme által űzöm ki az ördögöket, akkor kétség nélkül elérkezett hozzátok az Isten országa”. A Lk 17,21-ben ezt mondja: „...ímé az Isten országa tibennetek (vagy ti közöttetek) van”. A királyság jelen volt a király személyében. Ahogy majd később rámutatunk, az Isten királysága, valamint a menny királysága kifejezés felcserélhető.

A harmadik az a királyság, amely mintegy *ideiglenes* formában van leírva. Miután Izrael nemzete elvetette, a király visszatért a mennybe. A királyság létezik ma is, mialatt a király távol van, mindazoknak a szívében, akik elismerik a királyságát, valamint annak erkölcsi alapelveit, beleértve a Hegyi beszédet, amely ma nekünk is szól. A királyságnak ezt az ideiglenes fázisát a Mt 13 példabeszédei ábrázolják.

A királyságnak negyedik fázisa az, amit *megjelenésnek* nevezhetünk. Ez

Krisztus ezeréves uralma a földön, amelyet Krisztus megdicsőülése mutatott be, amikor eljövendő uralkodásának dicsőségében volt látható (Mt 17,1-8). Jézus erre a fázisra hivatkozott a Mt 8,11-ben, amikor ezt mondta: „...sokan eljönnek napkeletről és napnyugatról, és letelepednek Ábrahámmal, Izzákkal és Jákóbbal a mennyek országában”.

A végső forma lesz az *örökkévaló* királyság. Ez a 2Pt 1,11-ben van leírva, mint „a mi Urunknak és Megtartónknak, a Jézus Krisztusnak örök országa”.

A „menny királysága” kifejezés csak Máté evangéliumában található, de az „Isten királysága” megtalálható mind a négy evangéliumban. Gyakorlati szempontból nincsen különbség, ugyanazokat a dolgokat mondják mindkettőről. A Mt 19,23-ban például Jézus azt mondja, hogy a gazdag ember nehezen megy be a *mennyek* királyságába. Mind Márk (10,23), mind Lukács úgy jegyzi fel ezt, hogy Jézus *Isten* királyságáról mondta (lásd még a Mt 19,24-et, ahol Jézus egy hasonló mondanásban az „Isten királysága” kifejezést használja).

Említettük már, hogy a menny királyságának van külső nézőpontja és egy belső valósága. Az, hogy Isten királyságára ugyanez igaz, további bizonyítéka annak, hogy a két kifejezés ugyanazt a dolgot jelöli. Isten királysága is magában foglalja az igazat és a hamisat. Ez látható a magvető (Lk 8,4-10), a mustármag (Lk 13,18-19) valamint a kovász (Lk 13,20-21) példázatában. Ami annak igazságát, belső valóságát illeti, az, hogy Isten királyságába csak azok léphetnek be, akik újjászülettek (Jn 3,3-5).

Egy végső megjegyzés: a királyság nem ugyanaz, mint a Gyülekezet. A királyság akkor kezdődött, amikor Krisztus megkezdte nyilvános szolgálatát; a Gyülekezet pünkösd napján (Csel 2) kezdődött. A királyság folytatódni fog a földön,

amíg a föld el nem pusztul; a Gyülekezet a földön az elragadtatásig lesz (az elragadtatás, vagyis a Gyülekezet eltávozása a földről akkor lesz, amikor Krisztus leszáll a mennyből, és hazavisz minden hívt magával – 1Tesz 4,13-18). A Gyülekezet vissza fog térni Krisztussal a második eljövetelekor, hogy mint menyasszonya, vele uralkodjon. Jelenleg azok, akik benne vannak a királyságban, annak igazi, belső valóságában, benne vannak a Gyülekezetben is.

3,3 Visszatérve a Mt 3 magyarázatához, jegyezzük meg, hogy János előkészítő szolgálatát **Ézsaiás** több mint hét évszázaddal azelőtt megjövendölte:

„Egy hang kiált:

Építsetek utat a pusztában az ÚRnak,
Készítsetek egyenes utat a kietlenben
a mi Istenünknek” (40,3).

János volt a **hang**. Szellemi értelemben véve Izrael nemzete volt a **puszta** – száraz és terméketlen. János felszólította a népet, hogy **építsenek az ÚRnak utat**. Bűneik megbánásával és elhagyásával, **készítsenek egyenes utat**, eltávolítva életükből mindent, ami akadályozná az ÚR teljes uralmát.

3,4 Keresztelő János ruhája **teveszőrből** volt – nem napjaink puha, fényűző teveszőr textíliájából, hanem egy szabad ég alatt élő ember által használt durva szöveteből. **Bőrövet** is viselt. Ez ugyanaz a ruházat volt, mint Illésé (2Kir 1,8), és talán arra szolgált a figyelmes zsidóknak, hogy észrevegyék a hasonlatosságot János és Illés között (Mal 4,5; Lk 1,17; Mt 11,14; 17,10-12). János elesége **sáska és erdei méz volt**, ami egyszerűen a létfenntartáshoz szükséges étrendje egy olyan embernek, akit annyira betöltött küldetése, hogy nem érdekelt az élet kényelme és öröme.

Bizonyára felzaklató élmény volt a találkozás Jánossal – olyan emberrel, aki semmivel nem törődött, amiért az embe-

rek általában szoktak. János elmélyedése a szellemi valóságokban felismertette másokkal, hogy mennyire szegények. Önmegtagadása kora világiasságának éles megrovása.

3,5-6 Az emberek özönlöttek, hogy hallgassák, **Jeruzsálemből, egész Júdeából** és a Jordánon túli területről. Néhányan reagáltak üzenetére, és **beméritkeztek általa a Jordánba**; valójában azt mondva ezzel, hogy készek teljes hűséggel és engedelmességgel adózni az eljövendő királynak.

3,7 A farizeusokkal és szaduceusokkal más volt a helyzet. Amikor ezek jöttek, hogy hallgassák őt, János tudta, hogy nem voltak őszinték. Felismerte igazi természetüket: **a farizeusok** nagy odaadást mutattak a törvény iránt, belülről azonban romlottak, szektásak, képmutatók és önigazak voltak; **a szaduceusok** társadalmi arisztokraták és vallási szkeptikusok voltak, akik tagadták az olyan alapvető tanításokat, mint a test feltámadása, az angyalok létezése, a lélek halhatatlansága és az örök büntetés. Ezért mindkét szektát **viperák fajzatának** nevezte, akik azt színlelték, hogy meg akarnak menekülni az **eljövendő haragtól**, de az igazi bűnbánatnak jelét sem mutatták.

3,8 Felszólította őket, hogy bizonyítsák őszinteségüket azzal, hogy **megettéréshez illő gyümölcsöket** teremnek. A bűnbánat, ahogy Miller, J. R. írta, „semmit sem ér, ha csak néhány könnyet, sajnálkozási rohamokat vagy egy kis félelmet eredményez. El kell hagynunk a bűnöket, amelyeket megbántunk, és a szentség új, tiszta útjain kell járnunk”.

3,9 A zsidóknak fel kellett adniuk azt a feltételezést, hogy **Ábrahám**tól való származásuk útlevél a mennybe. Az üdvösség kegyelme nem örökölhető természetes születéssel. Isten a Jordán **köveit** kisebb erővel tehetné **Ábrahám gyer-**

mekeivé, mint ami a farizeusok és szadduceusok megtérítéséhez szükséges.

3,10 Azzal a kijelentéssel, hogy **a fejsze a fák gyökerére vettetett**, János azt akarta mondani, hogy az isteni ítélet munkája megkezdődik. Krisztus megérkezése és jelenléte minden embert megvizsgál. Akik gyümölcstelenek, éppen úgy el fognak pusztulni, mint a gyümölcstelen **fa... Kivágják és tűzre vetik.**

3,11-12 A 7–10. versekben János kifejezetten a farizeusokhoz és szadduceusokhoz beszél (lásd 7. v.), most azonban nyilvánvalóan teljes hallgatóságához fordul, amely magában foglalta mind az igazakat, mind a hamisakat. Megmagyarázza, hogy lényeges különbség van az ő szolgálata és a Messiásé között, aki hamarosan meg fog érkezni. János **vízzel** merített be **megtérésre**: a **víz** szertartászerű volt és nem megtisztító erejű; a **bűnbánat**, még ha valóságos is, nem juttatja az embert teljes üdvösséghez. János úgy látta saját szolgálatát, mint ami előkészítő jellegű és részleges. A Messiás teljesen beárménykolja majd Jánost. Ő lesz a **nagyobb**, a méltóbb, munkája messzebbre ér, mert **Szent Szellemmel és tűzzel fog bemeríteni.**

A bemerítés **Szent Szellemmel** különbözik a **tűzzel** való bemerítéstől. Az előbbi az áldás bemerítkezése, az utóbbi az ítéleté. Az előbbi pünkösdkor történt, az utóbbi még a jövőben lesz. Az előbbit minden igaz hívő élvezi az Úr Jézusban, az utóbbi lesz minden hitetlen sorsa. Az előbbi azoké az izráelitáké, akiknek a bemerítkezése a belső megtérés külső jele, az utóbbi a farizeusok, szadduceusok és mindazok számára lesz, akik nem mutatták bizonyítékát az igazi megtérésnek.

Egyesek azt tanítják, hogy a Szent Szellemmel és a tűzzel való bemerítés ugyanaz az esemény; vagyis, hogy a tűzzel való bemerítés vonatkozhat azokra a tízes nyelvekre, amelyek megjelentek,

amikor a Szellem pünkösdkor kitöltetett. A 12. vers fényében, ami a tüzet egyenlővé teszi az ítélettel, valószínűleg nem.

Közvetlenül a tűzzel való bemerítkezésre történő utalása után János az ítéletről beszél. Az Urat úgy festi le, mint aki **szórólapátot** használ, hogy a kicsépeelt gabonát a szélbe szórja. A **gabona** (az igaz hívők) közvetlenül a földre hull, és azt **csűrbe takarítja**. A **polyva** (a hitetlenek) a szél következtében kissé távolabbra kerül, azután összegyűjti és megégeti **olthatatlan tűzzel**. A tűz a 12. versben ítéletet jelent, és mivel ez a 11. vers megerősítése, elfogadható az a következtetés, hogy a tűzzel való bemerítés az ítélet bemerítése.

B) János bemeríti Jézus Krisztust (3,13-17)

3,13 Jézus Krisztus hozzátéve 100 km-t tett meg **Galileából a Jordán** folyó alsó folyásáig, **hogy bemerítkezzen** János által. Ez jelzi azt a fontosságot, amit ennek a szertartásnak tulajdonított, és mutatja a bemerítkezés jelentőségét mai követőinek.

3,14-15 Tudva, hogy Jézusnak nem volt bűne, amit meg kellett bánnia, **János** tiltakozott az ellen, hogy bemerítse Őt. Ez igaz meglátás volt, és arra vezette, hogy javasolja, miszerint a helyes rend az lenne, ha Jézus merítené be őt. Jézus ezt nem tagadta; egyszerűen megismételte kérését a bemerítésre vonatkozóan, mint amely **illő** dolog, hogy **minden igazságot betöltsenek**. Ő úgy érezte helyesnek, ha a bemerítkezésben azonosítja magát azokkal az istenfélő izráelitákkal, akik eljöttek a bűnbánat bemerítkezésére.

De volt még egy mélyebb jelentése is. A bemerítkezés számára ünnepélyes szimbolizálása volt annak a módnak, ahogyan be fogja tölteni Isten valamennyi igazságos követelményét az ember bűné-

vel szemben. Elmerülése azt ábrázolta, ahogyan bemerítkezett Isten ítéletének vizeibe a Kálvárián. Felmerülése a vízből feltámadását jelezte előre. A halál, eltemetés és feltámadás által ki fogja elégíteni az isteni igazság követelményeit, és igazságos alapot biztosít, amely által a bűnösök megigazulhatnak.

3,16-17 Amint Jézus kijött a vízből, látta Isten Szellemét leszállni a mennyből, mint egy galambot és reá szállni. Éppen úgy, ahogyan az ÓSZ-ben a személyeket és dolgokat szent célokra felszentelték „a szent felkenő olajjal” (2Móz 30,25-30), Őt is felkenete Messiássá a Szent Szellem.

Ez egy megszentelt alkalom volt, amikor a Szentháromság mindhárom tagja megnyilvánult. Ott volt a **szeretett Fiú**. Ott volt a **Szent Szellem galamb** formájában. Az Atya **hangja** hallatszott a **mennyből**, kinyilvánítva áldását Jézus Krisztuson. Nevezetes esemény volt, mert Isten hangja volt hallható, amely a Szentírást idézte: „**Ez amaz én szeretett fiam** (a Zsolt 2,7-ből), **akiben én gyönyörködöm**” (az Ézs 42,1-ből). Ez egyike annak a három alkalomnak, amikor az Atya szólt az égből egyetlen Fiának elragadtatót elismeréseként (a másik két hely: Mt 17,5 és Jn 12,28).

C) Jézust megkísérti a Sátán (4,1-11)

4,1 Furcsának látszik, hogy Jézus Krisztus a **Szellemtől vitetett**, hogy megkísértessék. Miért kellett a Szent Szellemnek belevinnie egy ilyen harcba? A válasz az, hogy ez a kísértés azért volt szükséges, hogy bemutassa erkölcsi felkészültségét a munka elvégzésére, amiért a világra jött. Az első Ádám alkalmatlannak bizonyult az uralkodásra, amikor az ellenséggel találkozott az Éden kertjében. Itt az utolsó Ádám találkozik

szeptől szembe a gonosszal, és sértetlenül kerül ki.

Annak a görög szónak, amit „kísértésnek” vagy „próbának” fordítanak, két jelentése van: (1) megpróbálni vagy bizonyítani (Jn 6,6; 2Kor 13,5; Zsid 11,17); és (2) gonoszra csábítani. A Szent Szellem próbára tette, vagyis megpróbálta Krisztust. Az ördög arra törekedett, hogy bűnre csábítsa.

Urunk megkísértésével mély titok áll összefüggésben. Elkerülhetetlenül felmerül a kérdés: „Tudott-e vétkezni?” Ha azt válaszoljuk, „nem”, akkor további kérdéssel kell szembenéznünk: „Hogyan lehetett valóságos a kísértés, ha nem engedhetett neki?” Ha azt válaszoljuk, „igen”, azzal a problémával találjuk szembe magunkat, hogy a megtestesült Isten hogyan vétkezhetett volna.

Elsődleges fontosságú emlékeztetni arra, hogy Jézus Krisztus Isten, és hogy Isten nem vétkezhet. Igaz, hogy ember is; azt mondani azonban, hogy vétkezhetett volna, mint ember, de nem mint Isten, ez olyan állítás, amelynek nincs szentírási alapja. Az ÚSZ írói több alkalommal írtak Krisztus büntelen voltáról. Pál írja, hogy „bünt nem ismert” (2Kor 5,21); Péter mondja, hogy „bünt nem cselekedett” (1Pt 2,22); János pedig azt mondja, hogy „Őbenne nincsen bűn” (1Jn 3,5).

Hozzánk hasonlóan Jézus kívülről kísérthető volt: a Sátán eljött hozzá Isten akaratával ellenkező sugallatokkal. De tőlünk eltérően belülről nem volt kísérthető. Nem voltak bűnös vágyai vagy szenvedélyei, amelyek belőle eredtek. Továbbá semmi sem volt benne, ami reagálhatott volna az ördög csábításaira (Jn 14,30).

Annak ellenére, hogy Jézus képtelen volt vétkezni, a kísértés nagyon is valóságosan hatott. Az lehetséges volt, hogy szembekerüljön a bűnre csábítással; de az erkölcsileg lehetetlen volt, hogy engedjen

neki. Csak azt tehette, amit az Atyától látott cselekedni (Jn 5,19), és az elképzelhetetlen, hogy látta volna valaha is az Atyát bünt elkövetni. Semmit sem cselekedhetett magától (Jn 5,30), és az Atya sohasem adta volna meg neki, hogy engedjen a kísértésnek.

A kísértés célja nem az volt, hogy kiderüljön, tud-e vétkezni; hanem az, hogy bizonyítsa, még rettenetes nyomás alatt sem tud mást tenni, csak engedelmeskedni Isten Igéjének.

Ha Jézus Krisztus vétkezhetett volna, mint emberi lény, azzal a problémával kerülne szembe, hogy még mindig ember a mennyben. Még mindig vétkezhetne? Nyilvánvalóan nem.

4,2-3 Miután Jézus **negyven nap és negyven éjjel** böjtölt, megéhezett. (A Szentírásban a **negyvenes** számot gyakran használták kipróbálás vagy próbaidő összefüggésben.) Ez a természetes éhség előnyös volt a **kísértőnek**, amit sok embernél ki tudott használni. Azt ajánlotta, hogy Jézus használja fel csodálatos hatalmát, változtassa a sivatag köveit **kenyerekké**. A bevezető szavak a következők voltak: „Ha Isten Fia vagy”. Ez nem kétséget foglal magában, hanem azt is jelenti: „Mivel Te vagy az Isten Fia”. Az ördög az Atyának Jézushoz a bemelegítéskor intézett szavaira céloz: „Ez amaz én szeretett fiam”. Olyan görög szóösszetételt használ, amely feltételezi, hogy az állítás igaz, és ezért felszólítja, hogy gyakorolja hatalmát éhsége csillapítására.

A természetes étvágy kielégítése isteni hatalom felhasználása által, a Sátán javaslatára, közvetlen engedetlenség Istenrel szemben. A Sátán sugallata mögötti elképzelés az 1Móz 3,6 visszhangja („jó az a fa eledelre”). János ezt a kísértést így osztályozza: „a test kívánsága” (1Jn 2,16). A mi ennek megfelelő kísértésünk az, hogy természetes vágyaink szerint élünk, a kényelmes utat választjuk Isten

királyságának és igazságának keresése helyett. Az ördög ezt mondja: „Végül is élned kell, ugye?”

4,4 Jézus Isten Igéjét idézve **válaszolt** a kísértésre. Urunk példája arra tanít, hogy *nem* élnünk kell, hanem engedelmeskednünk Istennek! *Nem* a **kenyér** megszerzése a legfontosabb dolog az életben, hanem az **Isten minden Igéje** iránti engedelmesség. Minthogy Jézus nem kapott utasítást az Atyától, hogy változtassa a köveket kenyérré, nem kívánt önmagától cselekedni és a Sátánnak engedelmeskedni; nem számít, hogy mennyire volt éhes.

4,5-6 A második kísértés Jeruzsálemben, a **templom** tetején történt. **Az ördög** felszólította Jézust, **vesse alá** magát istenfiúságának látványos bemutatásaként. A **ha** bevezető szó szintén nem kétséget rejt magában, ahogyan látható is abból, hogy a Sátán arra a védelemre hivatkozik, amit Isten ígért a Messiásnak a Zsolt 91,11-12-ben.

Jézus kísértése az volt, hogy egy szenzációs dolog végrehajtásával bizonyítsa Messiás voltát. Dicsőséget érhetett volna el szenvedés nélkül; kitérhetett volna a kereszt elől, és mégis elérhette volna a trónt. De ez a tett kívül esett Isten szándékán. János úgy írja le ezt a csábítást, mint ami „az élet kérdése” (1Jn 2,16). Ez hasonlít az édenkerti helyzetre, hogy „kívánatos az a fa a bölcsességért” (1Móz 3,6), minthogy mindkettő személyes dicsőség elérésének eszköze volt Isten akaratának figyelmen kívül hagyásával. Ez a kísértés hozzánk abban a vágyban közelít, hogy vallási kiemelkedésre törekedjünk a szenvedések vállalása nélkül. Nagy dolgokra törekszünk, de ha utunkon nehézségek támadnak, megfutamodunk és elrejtőzünk. Ha Isten akaratát semmibe vesszük és önmagunkat felmagasztaljuk, Istent kísértjük.

4,7 Jézus a támadásnak ismét a Szentírás idézésével állt ellen: „Viszont meg van írva: Ne kísértsd az Urat, a te Istenedet” (lásd 5Móz 6,16). Isten megígérte, hogy megvédi a Messiást, de ez a biztosíték Isten akarata szerinti életet tételezett fel. Engedetlen cselekedet esetén Isten ígéretére hivatkozni Isten kísértése lenne. El fog jönni az idő, amikor nyilvánvalóvá lesz, hogy Jézus a Messiás, de előbb jönnie kell a keresztnak! Az áldozati oltárnak meg kell előznie a trónt. A töviskoronának meg kell előznie a dicsőség koronáját. Jézus kivárja Isten idejét, és végrehajtja akaratát.

4,8-9 A harmadik kísértésben **az ördög felvitte Jézust egy igen magas hegyre, és megmutatta neki a világ minden országát.** Felajánlotta azokat cserébe azért, hogy őt **imádjá**. Noha ez a kísértés az **imádattal** függött össze, egy bizonyos szellemi gyakorlatot is jelentett, erőfeszítés volt arra, hogy rávegye Urunkat, ragadja magához a világ feletti uralmat a Sátán imádatán keresztül. A felajánlott jutalom, **a világ minden országa** és azok dicsősége, „a szemek kívánságának” (1Jn 2,16) felelt meg.

Bizonyos értelemben a világ királyságai jelenleg az **ördögéi**. Őröla úgy beszélnek, mint aki „e világ istene” (2Kor 4,4), János pedig azt mondja nekünk, hogy „az egész világ a gonoszságban vesztegel” (1Jn 5,19). Ha Jézus megjelenik második eljövetelekor, mint Királyok Királya (Jel 19,16), akkor „e világnak országai” az övéi lesznek (Jel 11,15). Jézus nem fogja megsérteni az isteni időrendet, és bizonyára sohasem fogja imádni a Sántát!

Számunkra a kísértés kettős: felcserélni szellemi elsősülöttségi jogunkat ennek a világnak múló dicsőségére, valamint a teremtményt imádni és szolgálni a Teremtő helyett.

4,10 Jézus harmadszor állt ellen a kísértésnek az ÓSZ alkalmazásával: „**Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak neki szolgálj**”. Az imádat és az abból eredő szolgálat egyedül Istent illeti. A Sátán imádása egyenértékű lett volna azzal, hogy őt Istennek ismeri el.

A kísértések sorrendje, ahogyan Máté jegyezte fel, eltér a Lukács evangéliumától (4,1-13). Néhányan úgy vélték, hogy Máté sorrendje párhuzamos azoknak a kísértéseknek a sorrendjével, amelyekkel Izráel került szembe a pusztában (2Móz 16; 17; 32). Jézus éppen az ellenkezőjét mutatta a megpróbáltatásra történő reagálásban, mint Izráel.

4,11 Amikor sikeresen visszautasította a Sátán kísértéseit, **elhagyta az ördög**. A kísértések inkább hullámokban jönnek, mint folyamatos áramlásban. „Amikor az ellenség áradathoz hasonlóan jön, az Úr Szelleme gátat emel ellene” (Ézs 59,19, az angol bibliafordítás szerint). Micsoda bátorítás ez Isten megpróbált szentjei számára!

Elmondja nekünk az Ige, hogy **angyalok jöttek és szolgáltak neki**, de nem ad magyarázatot erre a természetfeletti közreműködésre. Feltehetően azt jelenti, hogy ők biztosították fizikai táplálékkal, amit a Sátán sugalmazásakor visszautasított.

Jézus megkísértéséből tanuljuk meg, hogy az ördög támadhatja azokat, akiket a Szent Szellem vezérel, de erőtlen azokkal szemben, akik Isten Igéjével állnak ellen.

D) Jézus megkezdi galileai szolgálatát (4,12-17)

Máté nem tárgyalja Jézus júdeai szolgálatát, amely majdnem egy évet vett igénybe. Ez az egyéves periódus a Jn 1-4-ben található, a Mt 4,11 és 4,12 közé il-

lene. Máté a megkísértéstől közvetlenül a galileai szolgálathoz vezet bennünket.

4,12 Amikor Jézus meghallotta, hogy Keresztelő Jánost börtönbe vetették, úgy ítélte, hogy ez jelzés volt a visszautasítására. A Király előfutárának elvetésével a nép gyakorlati szempontból a Királyt is elvetette. De nem a félelem üzte Őt északra, **Galileába**. Valójában egyenesen Heródes királyságának központjába ment – ez ugyanaz a király volt, aki Jánost éppen börtönbe vetette. A pogányok Galileájába menve azt mutatta be, hogy a zsidók általi elvetetése azzal jár, hogy az evangélium kimegy a pogányokhoz.

4,13 Jézus Názáretben maradt mindaddig, amíg a csöcselék meg nem próbálta Őt megölni azért, mert üdvösséget hirdetett a pogányoknak (lásd Lk 4,16-30). Ekkor a Galileai-tenger melletti **Kapernaumba** költözött, amely területet eredetileg **Zebulon és Naftali** törzse lakta. Ettől kezdve Kapernaum lett a székhelye.

4,14-16 Az, hogy Jézus Galileába ment, az **Ézs 1,1-2** beteljesedése volt. A **Galileában** élő tudatlan, bálványimádó **pogányok nagy világosságot** láttak – azaz Krisztust, „**a világ világosságát**”.

4,17 Ettől fogva kezdte **Jézus** hirdetni azt az üzenetet, amelyet János prédikált: „**Térjetek meg, mert elközelített a mennyeknek országa**”. Ez további felszólítás erkölcsi megújulásra, királyságának előkészítésében. A királyság abban az értelemben volt közel, hogy a Király jelen volt.

E) Négy halász elhívása (4,18-22)

4,18-19 Ez már másodszeri alkalom, hogy Jézus elhívja **Pétert és András**t. A Jn 1,35-42-ben elhívásuk az üdvösségre szólt; itt a szolgálatra lettek elhívva. Az

első Júdeában történt; ez Galileában. Péter és András **halászok voltak**, de Jézus **emberhalásznak** hívja el őket. Felelősségük abban volt, hogy **kövessék** Krisztust. Az Ő dolga pedig, hogy sikeres halászokká **tegye** őket. Hogy Krisztust kövessék, ez többet jelentett a fizikai közelségnél. Krisztus jellemének utánzását is magában foglalta. Szolgálatukhoz erős jellem kellett. Az, amivé váltak, fontosabb volt, mint amit mondtak vagy tettek. Ugyanúgy, ahogyan Péternek és Andrásnak, nekünk is el kell kerülnünk azt a kísértést, hogy az igazi szellemiséget ékes szóval, személyes befolyással vagy ügyes érveléssel helyettesítsük. A tanítvány Krisztust követve megtanulja, hogy oda menjen, ahol a hal úszik, hogy megfelelő csalit használjon, eltűrje a kényelmetlenséget és kellemetlenséget, türelmes legyen, és ne legyen feltűnő.

4,20 Péter és András meghallotta a hívást és **azonnal** válaszolt rá. Igaz hittel **otthagyták hálójukat**. Igazi bizalommal és odaadással **kövezték** Jézust.

4,21-22 Az elhívás ezután **Jakabhoz** és **Jánoshoz** szólt. Ők is rögtön tanítványokká lettek. Nemcsak létfenntartási eszközeiket hagyták ott, hanem **atyjukat** is, mivel felismerték Jézusnak minden földi kötelék feletti elsődlegességét.

Krisztus elhívására hallgatva ezek a halászok kulcsfigurákká váltak a világ evangélizálásában. Ha hálójuknál maradtak volna, sohasem hallottunk volna róluk. Krisztus Úr voltának elismerése okozza a változást a világban.

F) Jézus sokakat meggyógyít (4,23-25)

Az Úr Jézus szolgálata három részből állt: tanította Isten Igéjét a **zsinagógákban**; prédikálta a **királyság evangéliumát**; és gyógyította a betegeket. A gyógyítási csodák egyik célja az volt, hogy

hitelesítse személyét és szolgálatát (Zsid 2,3-4). Az 5–7. fejezet tanítói szolgálatának egyik példája, a 8–9. fejezet pedig csodáit írja le.

4,23 A 23. vers hozza először az **evangélium** szót az ÚSZ-ben. A kifejezés ezt jelenti: „az üdvösség jó hírei”. A világtörténelem minden korszakában csak egyetlen evangélium, az üdvösségnek csak egyetlen útja létezett.

AZ EVANGÉLIUM

Az evangélium Isten kegyelmében gyökerezik (Ef 2,8). Isten ingyen örök életet ad bűnös embereknek, akik azt nem érdemlik meg.

Az evangélium alapja Krisztus keresztben elvégzett műve (1Kor 15,1-4). Megváltónk kielégítette az isteni igazság minden követelését, lehetővé téve Istennek, hogy megigazítsa a hívő bűnösöket. Az ószövetségi hívők is Krisztus munkáján keresztül üdvözültek, még ha az a jövőben volt is számukra. Ők feltehetően nem sokat tudtak a Messiásról, de Isten igen – és Ő Krisztus munkájának érdeméért nekik tulajdonította. Ebben az értelemben ők „hitelben” üdvözültek. Mi is Krisztus munkája által üdvözültünk, de a mi esetünkben a mű már be van fejezve.

Az evangélium egyedül hit által fogadható el (Ef 2,8). Az ÓSZ-ben az emberek úgy üdvözültek, hogy elhitték, amit Isten nekik mondott. Ebben a korszakban az emberek úgy üdvözülnek, hogy hisznek Isten bizonyágtételében, amelyet Fiaról tesz, és ez az üdvözülés egyetlen útja (1Jn 5,11-12). Az evangélium végső célja a menny. Mienk az örök élet reménysége a mennyben (2Kor 5,6-10), éppen úgy, ahogyan az ÓSZ-i szenteké is (Zsid 11,10; 11,14-16).

Miközben csak egyetlen evangélium van, a különböző időkben az evangéliumnak különböző megjelenési formái

vannak. Például a királyság evangéliuma és az Isten kegyelmének evangéliuma között különböző a hangsúly. A királyság evangéliuma ezt mondja: „Térjete meg és fogadjátok el a Messiást; azután be fogtok lépni királyságába, amikor az megvalósul a földön”. A kegyelem evangéliuma ezt mondja: „Térjete meg és fogadjátok el Krisztust; azután el fogtok ragadtatni, hogy találkozzatok vele és örökre vele legyetek.” Lényegében mindkettő ugyanaz az evangélium – üdvösség kegyelemből, hit által –, de arra mutatnak, hogy az evangéliumnak különféle irányzatai vannak Isten korszakos szándékainak megfelelően.

Amikor Jézus a királyság evangéliumát hirdette, a zsidók királya eljövételéről beszélt, és az Ő királyságába való jutás feltételeit magyarázta. Csodái a királyság életerőtől duzzadó természetét mutatták be.³

4,24-25 Híre elterjedt **egész Szíriában** (az Izráeltól északra és északkeletre levő területen). **Minden beteg**, démontól megszállott és rokkant megérezte gyógyító érintését. Az emberek özönlöttek hozzá **Galileából, a Tízvárosból** (tíz pogány város államszövetsége Északkelet-Palesztinában), **Jeruzsálemből, Júdeából** és a **Jordánon** túlról. Ahogyan Warfield, B. B. írta: „Az erőtlenségnek és halálnak szinte el kellett tűnnie egy rövid időre... a környékről”. Nem csoda, hogy a nép meglepődött a galileai híreket hallva.

IV. A KIRÁLYSÁG ALKOTMÁNYA (5–7. fejezet)

Nem véletlen, hogy a Hegyi beszéd az ÚSZ elején található. Elhelyezkedése fontosságát jelzi. Ebben a király összefoglalja az alattvalóitól elvárt jellemet és magatartást.

A beszéd *nem* a megváltás tervének bemutatása; nem is olyan tanítás, amely a

meg nem váltott embereknek van szánva. Ez a tanítványokhoz volt intézve (5,1-2), és alkotmányként szerepel, vagyis olyan törvények és elvek rendszere, amelyeknek a király alattvalóit kell vezérelniük az uralkodása alatt. Mindenkinek szól – múltban, jelenben vagy jövőben –, aki elismeri Krisztust, mint királyt. Amikor Krisztus a földön volt, közvetlenül a tanítványoknak szólt. Most, amikor Urunk a mennyben uralkodik, mindenkinek szól, aki Őt királlyá koronázta a szívében. Végül ez lesz a Krisztus követőinek magatartási kódexe a nagy nyomorúság idején és földi uralkodása alatt.

A Hegyi beszédnek sajtószerű zsidó légköre van, amint látható a Nagytanácsra (vagyis a Szanhedrinre) az 5,22-ben, az oltárra (5,23-24) és Jeruzsálemre (5,35) tett utalásokból. Mégis hiba lenne azt mondani, hogy tanításai kizárólag a hívő izráelitákra vonatkoznak a múltban vagy a jövőben; mert azoknak is szól minden korban, akik Jézus Krisztust királyként ismerik el.

A) A boldogmondások (5,1-12)

5,1-12 A Hegyi beszéd a boldogmondásokkal vagy áldásokkal kezdődik. Ezek bemutatják Krisztus királyságának ideális polgárát. A leírt és helyeselt tulajdonságok ellentétei azoknak, amelyeket a világ értékel. Tozer, A. W. így írja le ezeket: „Ha valaki nem ismerné az emberi fajt, meglehetősen pontos leírást kaphatna róla, ha a boldogmondásokat visszajára fordítaná, és így szólna: Íme a te emberi fajtád”.

5,3 Az első boldogmondás azoknak szól, akik **szellemben szegények**. Ez nem a természeti hajlamra vonatkozik, hanem valakinek szabad választására és jellemformálására. **Szellemben szegények** azok, akik beismerik saját tehetetlenség-

üket, és Isten mindenhatóságára támaszkodnak. Érzik szellemi szükségleteiket, és azok kielégítését az Úrban találják meg. Az ilyen embereké a **menny királysága**, ahol az önelégültség nem erény, és az öndicsőítés bűn.

5,4 Boldogok, akik sírnak: a vigasztalás napja vár rájuk. Ez nem az élet bajai miatti sírásra vonatkozik. Ez olyan szomorúság, amelyet valaki azért tapasztal, mert közösségben van az Úr Jézussal. Aktívan vesz részt Jézusnak a világ és a bűn okozta fájdalmában. Ezért nemcsak valakinek a saját bűne miatti fájdalmát foglalja magában, hanem az amiatti szomorúságot is, hogy a világ ilyen döbbenetes állapotban van, hogy elutasítja a Megváltót, és hogy sokan elvesznek, akik visszautasítják a kegyelmét. Ezek a sírók **megvigasztaltatnak** amaz eljövendő napon, amikor „Isten eltöröl minden könnyet az ő szemeikről” (Jel 21,4). A hívők csak ebben az életben sírnak; a hitetleneknél a mai bánat csak az örök fájdalom előíze.

5,5 A harmadik boldogság a **szelídeknek** szól: **ők örökségül bírnak a földet**. Természet szerint ezek az emberek lehetnek állhatatlanok, szeszélyesek és barátságtalanok. De mivel kitartóan hordozzák magukban Krisztus Szellemét, **szelídekké** vagy barátságosakká válnak (vesd össze: Mt 11,29). A szelídség magában foglalja, hogy valaki elfogadja alacsony helyzetét. A **szelíd** ember saját ügyében barátságos és kedves, ugyanakkor oroszlánként viselkedhet Isten ügyében vagy mások védelmében.

A szelídek *nem* most öröklik a földet; most inkább gyalázkodást és jogfosztottságot örökölnék. Akkor fogják **örökölni a földet**, amikor Krisztus, a király ezer esztendeig fog uralkodni békében és jólétben.

5,6 A következő boldogság azoknak van ígérve, **akik éheznek és szomjúhoz-**

zák az igazságot: ők megelégtetést kapnak. Ezek az **igazságért** saját életükben szenvednek, azért sóvárognak, hogy becsületességet, tisztességet és társadalmi igazságot lássanak; a gyülekezetben gyakorlati szentségre törekcsenek. Azokhoz hasonlóan, akikről Gamálie! Bradford írt, „olyan szomjúságot éreznek, amelyet nem elégíthet ki földi áradat, olyan éhséget, amelynek csak Krisztus vagy a halál vethet véget”. Ezek az emberek bőségesen kielégülnek majd Krisztus eljövendő királyságában: **ők megelégtetnek**, mert igazság fog uralkodni, és a romlottság át fogja adni a helyét a magasabb rendű erkölcsi szabályoknak.

5,7 Urunk királyságában **boldogok az irgalmasok: mert ők irgalmasságot nyernek.** Irgalmasnak lenni azt jelenti, hogy tevékenyen könyörületesen lenni. Egy bizonyos értelemben azt jelenti, hogy elengedni a büntetését az olyan bűnösöknek, akik azt megérdemlik. Szélesebb értelemben azt, hogy segíteni a szükségben másoknak, akik nem tudnak segíteni magukon. Isten irgalmasságot mutatott, megkímélve bennünket attól az ítélettől, amelyet bűneink érdemeltek, és jóindulatot mutatva irántunk Krisztus üdvözítő műve útján. Istent utánozzuk, amikor könyörületesen vagyunk.

Az irgalmasok **irgalmasságot nyernek.** Itt Jézus nem arra az üdvözítő irgalomra utal, amelyet Isten ad a hívő bűnösnek; az az irgalom nem függ attól, hogy valaki irgalmas-e, mert az ingyenes, feltétel nélküli ajándék. Az Úr inkább a naponkénti **irgalomról** beszél, amely szükséges a keresztyén élethez, és az **irgalomról** ama eljövendő napon, amikor valakinek a cselekedeteit felülvizsgálják (1Kor 3,12-15). Ha valaki nem volt irgalmas, nem nyer irgalmasságot; vagyis jutalma megfelelően csökkenni fog.

5,8 Azoknak, **akiknek szívük tiszta**, biztosítékuk van, hogy **ők az Istent meg-**

látják. A tiszta szívű ember az, akinek indítékai nem hamisak, gondolatai szentek, lelkiismerete tiszta. Az a kifejezés, hogy **ők az Istent meglátják**, különböző módon érthető. Először is, **akiknek szívük tiszta, az Istent meglátják** az Igével és a Szellemmel való közösség által. Másodszor, néha természetfeletti megjelenést vagy látást nyernek az Úrtól. Harmadszor, **meglátják Istent** Jézus személyében, amikor ismét eljön. Negyedszer, **meglátják Istent** az örökkévalóságban.

5,9 Boldogság van meghirdetve a **békességre igyekezőknek: ők az Isten fiainak mondatnak.** Figyeljük meg, hogy az Úr nem olyan emberekről beszél, akik békés természetűek, vagy olyanokról, akik szeretik a békességet. Azokra utal, akik cselekvően lépnek közbe, hogy békét hozzanak létre. A természetes megközelítés: a partvonalról figyelni a küzdelmet. Az isteni megközelítés: határozottan közbelépni a **békesség** megteremtéséért, még akkor is, ha az gyalázkodást vagy szitkozódást vált ki.

A békességre törekvők **Isten fiainak mondatnak.** Nem arról van szó, hogy Isten fiaivá *válnak* – ez csak Jézus Krisztusnak, mint Üdvözítőnek az elfogadásával történhet meg (Jn 1,12). Békességre igyekezve a hívők úgy *tűnnek fel*, mint Isten fiai, és Isten egy napon úgy fogja őket elismerni, mint olyan embereket, akik a családi hasonlatosságot viselik.

5,10 A következő boldogmondás azokkal foglalkozik, **akik háborúságot** szenvednek, nem saját helytelen cselekedeteikért, hanem az **igazságért.** A **meny** királysága ígértetik azoknak a hívőknek, akik azért szenvednek, mert helyesen cselekszenek. Becsületességük megítéli az istentelen világot és kiváltja ellenséges magatartását. Az emberek gyűlölik az igaz életet, mert az nyilvánvalóvá teszi saját igazságtalanságukat.

5,11 Az utolsó boldogmondás az előző megisméltésének látszik. Egy különbség azonban van. A megelőző versben a téma az igazság miatti üldözés volt; itt az üldözés Krisztusért van. Az Úr tudta, hogy tanítványaival rosszul fognak bánni, mert vele vannak kapcsolatban és hűségesek hozzá. A történelem megerősítette ezt: a világ kezdettől fogva üldözte, börtönbe vetette és megölte Jézus követőit.

5,12 Krisztusért szenvedni kiváltság, amelynek örömet kell okoznia. **Bőséges jutalom** vár azokra, akik **a prófétáknak** társaik a nyomorúságban. Az Istenért szószólók az ÓSZ-ben az üldözés ellenére megálltak az igazságban. Mindenki, aki követi hűséges bátorságukat, részesedni fog jelenlegi örömeikben és jövőbeni felmagasztaltatásukban.

A boldogmondások portrét rajzolnak az ideális állampolgárról Krisztus királyságában. Figyeljük meg, hogy a hangsúly az *igazságon* (6. v.), a *békességen* (9. v.) és az *örömmön* (12. v.) van. Pál feltehetően emlékezett erre az igeszakaszra, amikor ezt írta: „Mert az Isten országa nem evés, nem ivás, hanem igazság, békesség és Szent Szellemben való öröm” (Róm 14,17).

B) A hívők: só és világosság (5,13-16)

5,13 Jézus **sóhoz** hasonlította tanítványait. Ők azok a világnak, ami a só a mindennapi életben: a só ízesíti az ételt; megakadályozza a romlás elterjedését; szomjúságot idéz elő; kiemeli a zamatot. Így a követői különleges ízt adnak az emberi társadalomnak, romlást gátló szerként szolgálnak, és ösztönöznek másokat, hogy sóvárogjanak az igazság után, amit a megelőző versek leírtak.

Ha pedig a só megízetlenül, hogyan lehet az ízét visszaadni? Nincs rá mód,

hogy helyreálljon igazi, természetes íze. Ha egyszer elveszítette az ízét, **nem jó azután semmire**. Kidobják a gyalogútra. Világos ezzel az igeszakasszal kapcsolatban Barnes Albert magyarázata:

Az ebben az országban használt só egy kémiai vegyület – és ha sóssága elveszett, vagyis elveszítette ízét, nem is marad semmi. A keleti országokban használt só azonban nem volt tiszta, növényi és ásványi anyagokkal volt keverve; így lehet, hogy elveszíthette teljes sósságát, de tekintélyes mennyiség (íz nélküli só) visszamaradt. Ez már semmire sem volt jó, legfeljebb arra, amint mondták, hogy utakon vagy járdákon helyezték el, ahogy mi a kavicsot szoktuk.⁴

A tanítványnak fontos funkciója van, **legyen a föld sója**, hogy megélje a tanítványságnak azokat a feltételeit, amelyek fel vannak sorolva a boldogmondásokban és a Hegyi beszéd többi részében. Ha elmulasztja bemutatni ezt a szellemi valószínűságot, az emberek lábuk alá tapossák bizonyágtételét. Az át nem adott életű hívőt a világ csak megveti.

5,14 Jézus a keresztyéneket **a világ világosságának** nevezi. Önmagáról beszélt úgy, mint aki „a világ világossága” (Jn 8,12; 12,35,36,46). A két megállapítás között olyan összefüggés van, hogy Jézus a fényforrás; a keresztyének az Ő fényének a visszatükröződései. Funkciónk az, hogy érte ragyogjanak, mint ahogyan a hold visszaveri a nap dicsőségét.

A keresztyén hasonló **a hegyen épített városhoz**: környezete fölé magasodik, és fénylik a sötétségben. Azok, akiknek élete Krisztus tanításának eredményeit mutatja, **nem rejtőzhetnek el**.

5,15-16 *Az emberek nem azért gyűjtanak lámpát, hogy a véka alá tegyék. Ehelyett a lámpatartóra teszik, hogy adjon világosságot mindenkinek, aki a házban van.* Neki nem az a szándéka,

hogy tanításának világosságát felhalmozzuk önmagunknak, hanem az, hogy közöljük másokkal. Úgy **ragyogjon** világosságunk, hogy amikor az emberek **látják jó cselekedeteinket, dicsőítsék menyeyei Atyánkat**. A hangsúly a keresztyén jellegű szolgálaton van. Az olyan élet vonzása, amelyben Krisztus látható, hangosabban beszél, mint a szavak meggyőző ereje.

C) Krisztus betölti a törvényt (5,17-20)

5,17-18 A legtöbb forradalmi tanító elszakít minden köteléket a múlttal, és megtagadja a hagyományos, fennálló rendet. Nem így az Úr Jézus. Ő fenntartja Mózes törvényét, és kitart amellett, hogy azt be kell tölteni. Jézus nem azért jött, hogy eltörölje **a törvényt vagy a prófétaikat**, hanem, hogy **betöltse** azokat. Világosan kijelenti, hogy egy **jóta vagy egyetlen pontocska el nem múlik a törvényből**, amíg tökéletesen be nem teljesedik. A **jóta** vagy *jód* a legkisebb betű a héber ABC-ben; a **pontocska** egy kis jel vagy kinyúlás, amely arra szolgál, hogy megkülönböztesse egyik betűt a másiktól, ahogyan egy nagy E betű alsó vonala megkülönbözteti azt a nagy F-től. Jézus hitt a Biblia szó szerinti ihletettségében, még abban is, ami kicsiny, jelentéktelen részletnek látszhat. A Szentírásban semmi sem jelentéktelen, még a legkisebb vonás sem.

Fontos megjegyezni, hogy Jézus *nem* azt mondta, hogy a törvény *sohasem* fog elmúlni. Azt mondta, hogy el nem múlik, **amíg minden be nem teljesedik**. Ez a megkülönböztetés eltéréseket okoz a hívőknel manapság, és minthogy a hívők viszonya a törvényhez meglehetősen bonyolult, időt szánunk rá, hogy összefoglaljuk a Biblia tanítását ebben a témakörben.

A HÍVŐK VISZONYA A TÖRVÉNYHEZ

A törvény olyan törvénykezési rendszer, amelyet Isten adott Mózesen keresztül Izráel népének. A törvény egésze a 2Móz 20-31-ben, a 3Móz-ben és az 5Móz-ben található meg, bár lényege a Tízparancsolatban van összefoglalva.

A törvény nem az üdvözülés eszközeként adatott (Csel 13,39; Róm 3,20a; Gal 2,16,21; 3,11); arra volt szánva, hogy megmutassa az embereknek bűnösségüket (Róm 3,20b; 5,20; 7,7; 1Kor 15,56; Gal 3,19), és azután Istenhez hajtja őket kegyelmes üdvözítéséért. Izráel nemzete kapta, még ha olyan erkölcsi elveket tartalmaz is, amelyek érvényesek minden kor embereire (Róm 2,14-15). Isten Izráelt a törvény alatt próbálta meg mintegy az emberi faj mintájául, és Izráel bűne bizonyította a világ bűnét (Róm 3,19).

A törvény erre halálbüntetést szab ki (Gal 3,10); és egyetlen parancsolatnak a megszegése az egészben való vétkekesség (Jak 2,10). Mivel az emberek megszegették a törvényt, a halál átka alatt vannak. Isten igazsága és szentsége megkövetelte, hogy a büntetést végrehajtsák. Ezért jött Jézus a világra: hogy halálával elszenvedje a büntetést. Meghalt a vétkes törvénytseggők helyett, noha büntelen volt. Nem tette félre a törvényt; sőt megfelelt a törvény teljes igényének, betöltve szigorú követelményeit életében és halálában. Tehát az evangélium nem dönti meg a törvényt; fenntartja a törvényt, és bemutatja, hogyan elégítette ki teljesen a törvény követelményeit Krisztus megváltó műve.

Az az ember tehát, aki bízik Jézusban, már nincsen a törvény alatt; kegyelem alatt van (Róm 6,14). Meghalt a törvénynek Krisztus munkája által. A törvény büntetését csak egyszer kell elszenvednie; mivel Krisztus megfizette a büntetést, a hívőknek nem kell. Ebben az értelemben

arról van szó, hogy a törvény eltűnt a keresztyén ember számára (2Kor 3,7-11). A törvény tanítómester volt, amíg Krisztus el nem jött, de az üdvözítés után erre a tanítómesterre már nincs szükség (Gal 3,24-25).

Mégis, bár a keresztyén nincsen a törvény alatt, nem él törvény nélkül! Erősebb lánc köti, mint a törvény, mert Krisztus törvénye alatt van (1Kor 9,21). Magatartását nem a büntetéstől való félelem határozza meg, hanem az a szeretetteljes vágy, hogy tetsszen Üdvözítőjének. Krisztus vált az ő életszabályává (Jn 13,15; 15,12; Ef 5,1-2; 1Jn 2,6; 3,16).

A hívők és a törvény vitájában szokásos kérdés ez: „Engedelmeskednem kell-e nekem a Tízparancsolatnak?” A válasz az, hogy a törvényben vannak bizonyos alapelvek, amelyek maradandó érvényűek. Mindig rossz lopni, mohó kívánságba esni vagy gyilkolni. A Tízparancsolatból kilenc meg van ismételve az ÚSZ-ben egy fontos megkülönböztetéssel – ezek nem mint törvények vannak adva (hozzákapcsolódó büntetéssel), hanem mint igazságban való nevelés Isten népe számára (2Tim 3,16b). Az egyetlen parancsolat, amely nincs megismételve, a szombat törvénye: a keresztyének *sohasem* tanították a szombat megtartását.

A megváltatlan ember iránt a törvény szolgálata nem fejeződött be: „Tudjuk pedig, hogy a törvény jó, ha valaki törvényt szerűen él vele” (1Tim 1,8). Annak törvényt szerű használata megteremti a bűn ismeretét, és így bűnbánatra vezet. De a törvény nem azok számára van, akik már meg vannak váltva: „a törvény nem az igazért van” (1Tim 1,9).

A törvény által megkövetelt igazság teljesült bennünk, „kik nem test szerint járunk, hanem Szellem szerint” (Róm 8,4). Valójában Urunk tanítása a Hegyi

beszédben magasabb mércét állít fel, mint amelyet a törvény. Például a törvény ezt mondta: „Ne ölj!”; Jézus Krisztus ezt mondta: „Ne is gyűlölj!” Így a Hegyi beszéd nemcsak hogy fenntartja a törvényt és a prófétákat, hanem megerősíti azokat és kibontja mélyebb értelmüket.

5,19 Visszatérve a Hegyi beszédhez, figyeljük meg, hogy Jézus Krisztus előre látta Isten parancsolatait könnyedén vevő természetes hajlamunkat! Minthogy azok természetfeletti jellegűek, az emberek hajlamosak félremagyarázni őket, racionalizálni jelentésüket. De aki a törvény részei közül **egyet is megront**, és arra **tanít** más embereket, **a menny királyságában a legkisebb lesz**. Az a csoda, hogy az ilyen emberek egyáltalán bekerülhetnek a királyságba – de Krisztusban hit által lehetséges a belépés a királyságba. Az ember helyzetét a királyságban viszont az határozza meg, mennyire volt engedelmes és hűséges, amíg a földön élt. Az az ember, aki engedelmeskedik a királyság törvényének – **az a menny királyságában nagy lesz**.

5,20 Hogy belépést nyerjünk a királyságba, **igazságunknak** többnek kell lennie **az írástudók és a farizeusok igazságánál** (akik meg voltak elégedve olyan vallásos ceremóniákkal, amelyek külső, rituális tisztaságot nyújtottak nekik, de amelyek sohasem változtatták meg a szívüket). Jézus túlzást (felnagyítást) alkalmaz, amikor hangsúlyozza azt az igazságot, hogy a külső igazságosság nem nyer belépést a királyságba belső valóság nélkül. Az egyetlen igazság, amelyet Isten elfogad, az a tökéletesség, amelyet azoknak tulajdonít, akik elfogadták Fiát, mint Megváltót (2Kor 5,21). Természetesen, ahol van igaz hit Krisztusban, ott megtalálható az a gyakorlati igazság is, amelyet Jézus a Hegyi beszéd hátralevő részében ír le.

D) Jézus figyelmeztet a harag ellen (5,21-26)

5,21 Jézus idejében a zsidók tudták, hogy Isten megtiltotta az emberölést, és hogy a gyilkos büntetésnek volt kitéve. Ez igaz volt már a törvényadás előtt (1Móz 9,6), később pedig bele volt foglalva a törvénybe (2Móz 20,13, 5Móz 5,17). Azokkal a szavakkal, hogy „**Én pedig azt mondom néktek**”, az Úr Jézus módosítja a gyilkosságra vonatkozó tanítást. Tovább már nem lehetett büszke rá az ember, hogy sohasem követett el gyilkosságot. Jézus most ezt mondja: „Az én királyságomban még gyilkos gondolataid sem lehetnek”. Nyomon követi a gyilkos tettet annak forrásáig, és az igazságtalan harag három formája ellen figyelmeztet.

5,22 Az első annak az embernek az esete, aki **ok nélkül haragszik testvérére**.⁵ Aki ezzel a bűnnel vádolható, **méltó az ítéletre**, – vagyis bíróság elé kerülhetne. A legtöbb ember úgy véli, hogy amit ő gondol, az valóságos ok a haragra, de a harag csak akkor igazolható, ha Isten tisztessége forog kockán, vagy amikor valakivel igazságtalanul bántak. Sohasem jogos, amikor bosszúban nyer kifejezést személyes sérelmekért.

Még súlyosabb dolog egy testvér megsértésének a bűne. Jézus napjaiban az emberek úgy alkalmazták a **ráka** szót (arám kifejezés, azt jelenti: „üres”), mint a megvetés és lenézés kifejezését. Azok, akik ezt a megbélyegzést alkalmazták, **méltók voltak a Főtörvényszékre** – vagyis a Szanhedrin előtti bírósági tárgyalásra. Ez volt a legfőbb törvényszék az országban.

Az igazságtalan harag harmadik formáját is elítéli Jézus, ha valaki mást **bolondnak** neveznek. Itt a **bolond** szó többet jelent, mint egyszerűen ostobát. Erkölcsei **bolondot** jelent, akinek meg kellene halnia, és azt a kívánságot fejezi ki,

hogy így is történjen. Manapság minden nap hallani, amikor egyik ember a másikat a következő szavakkal átkozza: „Az Isten verjen meg!” Istent szólítja fel, hogy küldje a megátkozottat a pokolba. Jézus azt mondja, hogy aki ilyen átkot kimond, **méltó a pokol tüzére**. A kivégzett bűnözők testét gyakran egy Jeruzsálemen kívüli szeméttelre dobták, amely úgy volt ismeretes, mint a Hinnom vagy Gyehenna völgye. Ez a pokol tüzének kiábrázolása volt, amely sohasem alszik ki.

Nincs tévedés az Üdvözítő szavainak szigorúságában. Azt tanítja, hogy a harag a gyilkosság magvait hordja magában, hogy a gyalázkodó nyelv a gyilkosság szellemét hordozza, és az átkozódás igazi gyilkos vágyat rejt magában. A büntények növekvő nagysága a büntetés három fokozatát igényli: az **ítéletet**, a **Főtörvényszéket** és a **pokol tüzét**. A királyságban Jézus a bűnökkel súlyosságuk szerint bánik.

5,23-24 Ha egy ember megbánt valakit, akár haraggal, akár mással, nem használ, ha ajándékot visz Istennek. Az Úr nem fogadja tetszéssel. A sértőnek először el kell mennie és a hibát jóvá kell tennie. Csak aztán fogadható el az ajándék.

Még ha ezek a szavak zsidó összefüggésben íródtak is, nem jelenti azt, hogy manapság nem alkalmazhatóak. Pál ezt az elgondolást az úrvacsora összefüggésében értelmezi (lásd 1Kor 11). Isten nem fogad el imádatot olyan hívőktől, akik nincsenek beszélő viszonyban egymással.

5,25-26 Az, ami ellen itt Jézus figyelmeztet, a kötekedő szellem, és a vonakodás a saját bűn beismerésétől. Jobb azonnal megegyezni a vádolóval, mint vállalni a bírósági tárgyalás kockázatát. Ha ez történik, biztosan veszítünk. Noha van némi ellenvélemény a tudósok között a példázatban szereplők azonosítása körül, a lényeg világos: ha hibáztál, gyorsan

ismerd be és tedd jóvá a dolgot. Ha meg nem bánod, bűnöd végül is utol fog érni, és nemcsak teljes kártérítést kell fizetned, hanem további büntetést fogsz szenvedni. És ne siess a törvényszékre menni. Ha ezt teszed, a törvény téged fog megtalálni, és meg fogod fizetni az utolsó fillért is.

E) Jézus elítéli a házasságtörést (5,27-30)

5,27-28 A mózesi törvény világosan megtiltotta a házasságtörést (2Móz 20,14; 5Móz 5,18). Egy ember büszke lehet rá, hogy sohasem szegte meg ezt a parancsolatot, és mégis „szeme parázna vágygal van tele” (2Pt 2,14). Miközben látszólag tisztességes, elméje folyamatosan lent bolyonghat a tisztátalanság labirintusaiban. Ezért Jézus emlékezteti tanítványait, hogy a pusztta tartózkodás a fizikai elkövetéstől nem elegendő, belső tisztaságra van szükség. A törvény megtiltotta a házasságtörés tettét; Jézus ellenben megtiltja a kívánságot is: **aki kívánsággal tekint asszonyra, már házasságot tört vele a szívében.** Stanly, E. Jones megragadta ennek a versnek a fontosságát, amikor ezt írta: „Ha házasságtörésre gondolsz, vagy azt megcselekszed, nem elégíted ki a nemi vágyat; annak eloltása céljából olajat öntesz a tűzre”. A bűn a gondolatainkban kezdődik, és ha tápláljuk, végül elkövetjük a cselekedetet.

5,29-30 A tiszta gondolkodást fenntartó élet szigorú önfegyelmet igényel. Ezért Jézus azt tanította, hogy ha testünk bármilyen része vétekre csábít, jobb, ha elveszítjük azt a tagot az élet folyamán, minthogy lelkünket veszítsük el az örökévalósággra. Szó szerint kell vennünk ezeket? Valóban öncsonkításra szólított volna fel? A szavak szó szerinti értelmük az alábbi mértékig: *ha szükséges*, inkább egy tagot elveszíteni, mint valakinek a lelkét; akkor szívesen meg fogunk

válni attól a tagtól. *Szerencsére ez sohasem szükséges*, mivel a Szent Szellem képessé teszi a hívőt, hogy szent életet éljen. A hívő részéről azonban ehhez együttműködés és szilárd fegyelem szükséges.

F) Jézus helyteleníti a válást (5,31-32)

5,31 Az ÓSZ-i törvény alatt a válás meg volt engedve az 5Móz 24,1-4 szerint. Ez az igeszakasz nem vonatkozott a házasságtörő feleség esetére (a házasságtörésért a büntetés halál volt, lásd 5Móz 22,22). Inkább az ellenszenv vagy „összeférhetetlenség” miatti válással foglalkozik.

5,32 Krisztus királyságában azonban **bárki elbocsátja feleségét nemi erkölcstelenség okán kívül, házasságtörővé teszi azt.** Ez nem azt jelenti, hogy a nő automatikusan házasságtörővé válik; előre feltételezi, hogy nem lévén támasza, arra kényszerül, hogy egy másik férfival éljen. Így cselekedve házasságtörő nővé válik. Nemcsak az előbbi feleség él házasságtörésben; **bárki, aki olyan nőt vesz el, aki elvált, házasságtörést követ el.**

A válás és újraházasodás témája egyike a legbonyolultabb kérdéseknek a Bibliában. Gyakorlatilag lehetetlen megválaszolni minden felmerülő kérdést, de segít, ha áttekintjük és összefoglaljuk, amit hitünk szerint a Szentírás tanít.

ELVÁLÁS ÉS ÚJRAHÁZASODÁS

A válás sohasem volt Isten gondolata. Elképzelése az volt, hogy egy férfi és egy nő házasságban marad, amíg csak egysülését meg nem töri a halál (Róm 7,2-3). Jézus ezt világossá tette a farizeusok előtt a teremtés isteni rendjére hivatkozva (Mt 19,4-6).

Isten gyűlöli a válást (Mal 2,16), vagyis a Szentírással ellentétes válást. Nem minden válást gyűlöl, mert úgy beszél magáról, mint aki elvált Izráeltől (Jer 3,8). Ez azért volt, mert a nemzet elhagyta Őt, hogy bálványokat imádjon. Izráel volt hűtlen.

A Mt 5,31-32-ben és 19,9-ben Jézus azt tanította, hogy a válás meg van tiltva, kivéve, ha az egyik partner szexuális erkölcsstelenségben vétkezett. A Mk 10,11-12-ben és Lk 16,18-ban a kivételi záradék el van hagyva.

A különbség valószínűleg legjobban azzal magyarázható, hogy sem Márk, sem Lukács nem jegyzi fel a teljes mondást. Tehát, ha a válás nem is ideális dolog, meg van engedve abban az esetben, ha az egyik partner hűtlenné vált. Jézus Krisztus ebben az esetben *megengedi* a válást, de nem *parancsolja* meg.

Némely tudósok úgy tekintik az 1Kor 7,12-16-ot, mint amely azt tanítja, hogy a válás akkor elfogadható, ha a hívő felet a hitetlen elhagyta. Pál azt mondja, hogy az elhagyott fél „nem vettetett szolgaság alá... ilyen dolgokban”, vagyis szabad arra, hogy kieszközölje a válást (hűtlen elhagyás miatt). E sorok írójának véleménye az, hogy ez az eset ugyanaz a kivétel, amely a Mt 5-ben és 19-ben van biztosítva; éspedig, hogy a hitetlen azért távozik el, hogy valaki mással éljen. Tehát a hívő számára bibliai alapon csak akkor lehet megengedett a válás, ha a másik fél házasságtörést követ el.

Gyakran állítják, hogy noha a válás meg van engedve az ÚSZ-ben, az újraházasodás sohasem jöhet számításba. Ez az érv azonban a kérdést bizonyítottan veszi. Az újraházasodást nem ítéli el az ÚSZ az ártatlan fél – csakis a sértő fél esetében. A bibliai válás fő céljainak egyike is az, hogy lehetővé tegye az újraházasodást; egyébként a különélés a célt ugyanolyan jól szolgálná.

Az e tárgyban folytatott bármilyen vitában elkerülhetetlenül felmerül a kérdés: „Mi van azokkal az emberekkel, akik azelőtt váltak el, mielőtt megtértek?” Nem lehet kérdéses, hogy azok a törvénytelen válások és újraházasodások, amelyeket a megtérés előtt kötöttek, olyan bűnök, amelyek teljesen meg vannak bocsátva (lásd pl. az 1Kor 6,11-et, ahol Pál a házasságtörést is belefoglalja azoknak a bűnöknek a listájába, amelyekben a korintusi hívők korábban benne voltak). A megtérés előtti bűnök nem akadályozzák meg a hívőket a helyi gyülekezetben való teljes részvételben.

Nehezebb a kérdés azokra a keresztyénekre vonatkozóan, akik a Szentírással ellentétes okokból elváltak és aztán újraházasodtak. Vissza lehet-e őket fogadni a helyi gyülekezet közösségébe? A válasz attól függ, hogy vajon a házasságtörést a fizikai egyesülés megkezdése jelenti-e, vagy pedig egy bizonyos folytatólagos állapot? Ha ezek az emberek a házasságtörés állapotában vannak, akkor nemcsak hogy meg kell vallaniuk bűnüket, hanem el is kell hagyniuk jelenlegi partnerüket. De Isten megoldása egy problémára sohasem olyan, amely rosszabb problémákat teremt. Ha azért, hogy egy házassági zűrzavart kibogozzunk, férfiak és nők bűnbe kényszerülnek, vagy asszonyok és gyermekek otthontalanok és pénztelenek lesznek, a gyógymód rosszabb, mint a betegség.

E sorok írójának véleménye szerint azok a keresztyének, akik a Szentírással ellentétesen elváltak és aztán újraházasodtak, őszintén megbánhatják bűneiket, aztán visszatérhetnek az Úrhoz és a gyülekezeti közösséghez. A válás dolgában úgy tűnik, hogy szinte minden eset különböző. Ezért a helyi gyülekezet véneinek egyénileg kell elbírálniuk minden egyes esetet, és Isten Igéjének megfelelően kell ítélniük. Ha néha fegyelműző ak-

cióra van szükség, akkor minden érintettnek alá kell vetnie magát a vének döntésének.

G) Jézus elítéli az esküvéseket (5,33-37)

5,33-36 A mózesi törvény tartalmazott bizonyos tiltásokat Isten nevének **hamis** felvétele ellen (3Móz 19,12; 4Móz 30,2; 5Móz 23,21). Isten nevére esküdni annyi, mint igazmondásod mellé Őt tanúnak hívni. A zsidók törekedtek arra, hogy elkerüljék az Isten nevére történő hamis esküvés bűnét azzal, hogy behelyettesítették azt a **mennyel, a földdel, Jeruzsálemmel** vagy éppen a saját **fejükkel**, amelyre esküdtek.

Jézus elítéli a törvény megkerülését, mint merő képmutatást, és megtiltja az esküdözésnek vagy fogadkozásnak mindenféle formáját a közönséges társalgásban. Nemcsak képmutató, hanem haszontalan is volt azzal próbálkozni, hogy az Isten nevére való esküvést elkerüljék azzal, hogy az Ő nevét egy másik főnévvel helyettesítsék. A **mennyre** esküdni az **Isten** trónjára való esküvést jelenti. A **földre** esküdni az **Ő lábainak zsámolyára** történő esküvés. **Jeruzsálemre** esküdni a királyi fővárosra való esküvés. Még ha valaki a saját **fejére** esküszik, az is magában foglalja Istent, mert Ő mindenek Teremtője.

5,37 A keresztyén számára szükségtelen az eskü. Az ő **igenje igen, nemje pedig nem**. Erősebb kifejezés használata annak bevallása, hogy a Sátán – a **gonosz** – irányítja életünket. Nem léteznek olyan körülmények, amelyek között helyénvaló, ha a keresztyén ember hazudik.

Ez az igehely tiltja az igazság elkenődését vagy a megtévesztést is. Nem tiltja azonban, hogy törvényes bíróság előtt esküt tegyünk. Jézus maga is eskü alatt vallott a főpap előtt (Mt 26,63-tól).

Pál is esküt használt, amikor Istent hívta tanúnak, hogy amit írt, az igaz (2Kor 1,23; Gal 1,20).

H) Elmenni két mérföldre (5,38-42)

5,38 A törvény ezt mondta: „Szemet szemért, és fogat fogért” (2Móz 21,24; 3Móz 24,20; 5Móz 19,21). Ez parancs volt a büntetésre, de egyben a büntetés korlátozása is – a büntetés nem haladhatta meg a bünt. Az ÓSZ szerint azonban a büntetés joga a hatalomra volt ruházva és *nem* az egyénre.

5,39-41 Jézus túllépett a törvényen egy nagyobb igazság felé a megtorlás teljes eltörlésével. Rámutatott tanítványainak, hogy míg a bosszúállás a törvény szerint megengedhető volt, most az ellenállás elutasítására nyílt kegyelmesen lehetőség. Jézus arra tanította követőit, hogy ne tanúsítsanak ellenállást a **gonosz emberrel** szemben. Ha valaki **arcul üti** őket egyfelől, **fordítsák felé a másik arcukat** is. Ha perelik őket **alsó ruhájukért**, adják oda a **felsőt** is. Ha hivatalosan kényszerítik őket, hogy vigyék valakinek a csomagját **egy mérföldön**, vigyék jószántukból **két mérföldön**.

5,42 Ebben a szakaszban Jézus utolsó parancsa látszik manapság a legkevésbé gyakorlatiasnak. **Aki tőled kér, adj neki; és aki tőled kölcsön akar kérni, el ne fordulj attól.** Az anyagi javakkal és tulajdonjoggal kapcsolatos rögzítést az eredményezi, hogy visszariadunk arra a gondolatra, hogy odaadjuk, amit megszerztünk. Ha azonban készek vagyunk a menny kincseire összpontosítani, és megelégszünk csupán a szükséges élelemmel és ruházattal, jobban szó szerint és szívesebben fogjuk elfogadni ezeket a szavakat. Jézus megállapítása feltételezi, hogy az az ember, aki segítséget kér, valóban segítséget szenved. Mivel lehetetlen tudni, hogy vajon a szükség valóban mindig

fennáll-e, jobb (ahogyan valaki mondta) „segíteni a csaló koldusok kérésére, mintsem kockáztatni, hogy olyan embertől fordulunk el, aki valóban szükségben van².”

Emberileg szólva, ilyen magatartás, mint amelyre az Úr felszólít itt, lehetetlen. Csak a Szent Szellem által vezérelt ember élhet önfeláldozó életet. Csak ha megengedjük a Megváltónak, hogy a maga életét élje a hívőben, lehet a sértést (39. v.), az igazságtalanságot (40. v.) és a kényelmetlenséget (41. v.) szeretettel viszonozni. Ez a „második mérföld evangéliuma”.

D) Szeressétek ellenségeiteket (5,43-48)

5,43 Urunk utolsó példája természetesen következik az előző szakaszban leírt magasabb igazságról – ami királyságában fog uralkodni – és az ellenséggel kapcsolatos témából! A törvény azt tanította az izráelitáknak, hogy **szeressék felebarátjukat** (3Móz 19,18). Noha kifejezetten sohasem parancsolták meg nekik, hogy **gyűlöljék ellenségüket**, sok tanításuk alapja ez volt. Ez a magatartás az ÓSZ-i szemlélet eredménye Isten népe üldözői ellen (Zsolt 139,21-22). Jogos rosszindulat Isten ellenségeivel szemben.

5,44-47 Most azonban Jézus azt hirdeti, hogy **szeressük ellenségeinket, és imádkozzunk azokért, akik üldöznek bennünket**. Az a tény, hogy **szeretetet** parancsol, azt mutatja, hogy ez akarát dolga, és nem elsősorban érzelmeké. Ez nem azonos a természetes vonzalommal, mert nem természetes dolog szeretni azokat, akik gyűlölnek bennünket és kárt okoznak nekünk. Ez természetfeletti kegyelem, és csak azokban nyilvánul meg, akik isteni étellel rendelkeznek.

Nem lesz jutalmunk, ha csak **azokat szeretjük, akik bennünket szeretnek**; Jézus azt mondja, hogy ezt még a meg

nem tért **vámszedők**⁶ is megteszik! A szeretetnek ez a típusa nem igényel isteni erőt. Abban sincsen semmi erény, ha **csak testvéreinket**⁷ köszöntjük, vagyis rokonainkat és barátainkat. Ezt a meg nem tért ember is megteheti; ebben semmi kifejezetten keresztyén jelleg nincsen. Ha mércéink nem magasabbak, mint a világiéi, bizonyos, hogy sohasem fogunk befolyást gyakorolni a világra.

Jézus Krisztus azt mondja, hogy követőinek jóval kell fizetniük a gonoszért, hogy legyenek **mennyei Atyjuknak fiai**. Nem azt mondja, hogy ez a módja annak, hogy valaki Isten fiává *váljon*; inkább arról van szó, hogyan **mutathatjuk** meg, hogy Isten gyermekei vagyunk. Minthogy Isten nem mutat részrehajlást a **gonoszok** vagy **jók** iránt (mindkettőnek hasznára van a **napfény** és az **eső**), így nekünk is kegyelmesen és kedvesen kell bánni mindenkivel.

5,48 Jézus Krisztus ezt a szakaszt a következő figyelmeztetéssel zárja: **Legyetek azért ti tökéletesek, miként a ti mennyei Atyátok tökéletes**. A **tökéletes** szót a szövegösszefüggés fényében kell értelmeznünk. Ez nem büntelenség vagy hibátlanság. Az előző versek magyarázzák meg, hogy tökéletesnek lenni annyi, mint szeretni azokat, akik gyűlölnek bennünket, imádkozni azokért, akik üldöznek minket, és jóindulatot mutatni mind bártnak, mind ellenségnek. A tökéletesség itt az a szellemi érettség, ami képessé teszi a keresztyént Isten követésére, az áldások közvetítésére mindenkinek, részrehajlás nélkül.

J) Őszinte adakozás (6,1-4)

6,1 Ennek a fejezetnek az első fele az egyéni életben mutatkozó gyakorlati igazság három speciális területével foglalkozik: a jótékony cselekedetekkel (1-4. v.), az imádsággal (5-15. v.) és a böjttel (16-18. v.). Az **Atya** neve tízszer fordul elő

ebben a tizenhét versben, és ez a kulcsa annak, hogy megértsük. Az igazság gyakorlati cselekedeteit az Ő jótetszésére kell végeznünk, és nem az emberek tettségére.

A Hegyi beszédnek ezt a szakaszát figyelmeztetéssel kezdi az ellen a kísértés ellen, hogy ne fitogtassuk kegyességünket, **jótevény cselekedeteinket** azzal a céllal, hogy mások **lássák**. Nem a cselekedet az, amit Isten elítél, hanem az indíték. Ha a nyilvános figyelem felkeltése a motiváló tényező, akkor a **jutalom** is csak az, mert Isten a képmutatást nem fogja megjutalmazni.

6,2 Hihetetlennek látszik, hogy a **képmutatók** zajosan felhívják a figyelmet önmagukra, amikor ajándékokat adnak a **zsinagógákban**, vagy alamizsnát a koldusoknak az **utcákon**. Az Úr magatartásukat ezzel a tömör megjegyzéssel utasítja el: „**elvették jutalmukat**” (vagyis, csupán az a jutalmuk, hogy hírnévre tesznek szert, amíg a földön vannak).

6,3-4 Amikor Krisztus követője jótevénykodik, **titkon** cselekedjen. Annyira titokban kell maradnia, ahogy Jézus ezt mondta tanítványainak: „**...ne tudja a te bal kezed, mit cselekszik a te jobb kezed**”. Az Úr a beszédnek ezt a szemléltető formáját alkalmazza, és rámutat arra, hogy **jótevény cselekedeteinket az Atyáért** tegyük, ne pedig a bámulók végett.

Ezt az igehelyet nem kell erőltetetten úgy értelmezni, mintha tiltaná, hogy bármilyen ajándékot meglássanak mások, mivel gyakorlatilag lehetetlen minden hozzájárulást szigorúan névtelenné tenni. Egyszerűen az adakozás hangoskodó mutatását ítéli el.

K) Imádkozzál őszintén (6,5-8)

6,5 Ezután Jézus arra figyelmezteti tanítványait, hogy ne legyenek képmuta-

tók, **amikor imádkoznak**. Ne helyezkedjenek el szándékosan nyilvános tereken úgy, hogy mások lássák őket imádkozni és meghatódjanak kegyességükön. Ha a szembetünőség szerelme az egyetlen indíték az imádságban, akkor Jézus szerint az elért feltűnés az egyetlen **jutalom**.

6,6 Az 5. és 7. versben a görög személyes névmás, amit „**te**”-nek fordítottak, többes számú. De a 6. versben azért, hogy hangsúlyozza az Istennel való személyes közösséget, a *te* egyes számúvá változik. A megválaszolt imádság kulcsa az, hogy **titokban** történik (vagyis, **menj be a te belső szobádba és zárd be ajtódat**). Ha igazi indítékunk az, hogy Isten elé jussunk, Ő meg fog hallgatni és válaszolni fog.

Nagyon sokszor beleolvassák ebbe az igeszakaszba azt, hogy tiltja a nyilvános imádságot. Az öskeresztyén gyülekezet találkozott közös imádság céljából (Csel 2,42; 12,12; 13,3; 14,23; 20,36). A hangsúly nem azon van, hol imádkozunk. A lényeg itt az: *miért* imádkozunk? Hogy lássák az emberek, vagy hogy meghallja Isten!

6,7 Az imádság ne álljon **hiábavaló ismétlésekből**, megszokott közhelyekből vagy üres frázisokból. A meg nem tért embereknek lehet, hogy tetszik ez, de Isten nem hatja meg **sok szó** pusztá ismétlése. Ő a szív őszinte kifejezéseit akarja hallani.

6,8 Minthogy **Atyánk ismeri azokat a dolgokat, amelyekre szükségünk van, még mielőtt kérnénk tőle**, indokolt azt kérdezni: „Miért imádkozunk egyáltalán?” Az ok az, hogy az imádságban elismerjük szükségünket és függésünket Istentől. Ez az alapja a közösségünknek Istennel. Isten is megtesz olyan dolgokat az imára válaszul, amelyeket egyébként nem tenne meg (Jak 4,2d).

**L) Jézus a mintaimádságot tanítja
(6,9-15)**

6,9 A 9-13. versben találjuk azt, amit általában „Az Úr imádságának” neveznek. Ezt a címet használva azonban emlékeznünk kell arra, hogy Jézus Krisztus ezt sohasem imádkozta. Tanítványainak adta, mintegy mintát, amelynek nyomán megfogalmazhatják saját imáikat. Nem úgy adta, mint pontos szavakat, amelyeket használniuk kell (a 7. vers ezt kizárni látszik), mert a gépiesen ismételt sok szó üres frázissá válhat.

Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben.

Az imádkozó úgy szólítsa meg az Atya Istent, hogy ismerje el szuverenitását a világmindenség felett.

Szenteltessék meg a Te neved!

Kezdjük imáinkat imádat, dicsérettel és tiszteletadással, hiszen a Mindenható érdemes rá!

6,10 Jöjjön el a Te országod! Az imádat után Isten ügyének előmeneteléért imádkozunk, első helyre téve annak érdekeit. Különösen azért a napért kell imádkoznunk, amikor Megváltó Istenünk, az Úr Jézus Krisztus felállítja királyságát a földön és uralkodik igazságban.

Legyen meg a Te akaratod! Ebben a kérésben elismerjük, hogy Isten tudja, mi a legjobb, és alárendeljük akaratunkat az Ő akaratának. Kifejezi azt a vágyat is, hogy lássuk akarata elfogadását az egész világon.

Mint a mennyben, úgy a földön is.

Ez a kifejezés közelebről meghatározza mindhárom előző kérést. Isten imádata, Isten szuverén uralma és **akaratának** teljessége a **mennyben** teljes valóság. Az imádság azt fejezi ki, hogy ezek a viszonyok létezzenek a **földön ugyanúgy, mint a mennyben.**

6,11 A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma! Miután első helyre tettük Isten érdekeit, lehetőség van rá,

hogy előadjuk saját igényeinket. Ez a kérés elismeri, hogy a napi táplálékot tekintve Istentől függünk mind szellemi, mind fizikai értelemben.

6,12 És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek! Ez nem jogi megbocsátásra vonatkozik a bűn megbüntetésével kapcsolatban (ezt a bűnbocsánatot hit által kaptuk Isten Fiában). Ez inkább az atyai megbocsátásra vonatkozik, amely szükséges, ha Atyánkkal a közösséget fenn akarjuk tartani. Ha a hívők nem hajlandók megbocsátani azoknak, akik vétkeztek ellenük, hogyan várhatnák, hogy közösségben legyenek Atyjukkal, aki ingyen megbocsátotta vétkeiket?

6,13 És ne vígy minket kísértésbe!

Úgy tűnik, hogy ez a kérdés ellentmond a Jak 1,13-nak, amely megállapítja, hogy Isten soha senkit nem kísért. Isten azonban megengedi, hogy népe megkísértesen és megpróbáltasson. Ez a kérés kifejezi valakinek egészséges bizalmatlanságát saját, arra vonatkozó képességeivel szemben, hogy ellenálljon a kísértéseknek, vagy megálljon a megpróbáltatás alatt. Elismeri a teljes függést az Úrtól a megőrzés szempontjából.

De szabadíts meg minket a gonosztól! Ez mindenkinek az imádsága, aki nagyon szeretne távol maradni a bűntől Isten hatalma által. Ez a szív kiáltása a napenkénti megszabadulásért a bűn és a Sátán hatalmából.

Mert tiéd az ország és a hatalom és a dicsőség mindörökké. Ámen. Az imádság utolsó mondatát elhagyták a római katolikus és a legmodernebb protestáns Bibliákban, mivel sok régi kéziratból hiányzik. Ez azonban tökéletes befejezése az imádságnak, és a kéziratok többségében benne van.⁸ Ez, ahogyan Kálvin János írja, „nemcsak megmelegíti szívünket, hogy odaadóan munkálkodjon Isten

dicsőségéért..., hanem azt is elmondja nekünk, hogy minden imádságunk... alapja csakis egyedül Isten”.

6,14-15 Ez mintegy magyarázó láb-jegyzet a 12. vershez. Nem része az imádságnak, de hangsúlyozza azt, hogy a 12. versben említett atyai megbocsátás feltételhez kötött.

M) Jézus tanítja, hogyan kell bűntölni (6,16-18)

6,16 A vallásos képmutatás harmadik formája, amit Jézus kifogásolt, az a szándékos kísérlet volt, hogy a **bűntölet** feltűnővé tegyék. A **képmutatók** eltorzították **arcukat**, amikor bűntöltek, azért, hogy komornak, megviseltnek és bánatosnak tűnjenek fel. De Jézus szerint nevetséges kísérlet ezáltal szentnek **látszani**.

6,17-18 Az igazi hívőknek **titokban** kell bűntölniük, külső jel nélkül. A **fej megkenése és az arc megmosása** szükséges volt a normál megjelenéshez. Elég, hogy **az Atya** tudja; a **jutalma** jobb lesz, mint az emberek helyeslése.

BŰNTÖLÉS

A bűnt tartózkodás a fizikai étvágy kielégítésétől! Ez lehet önkéntes, mint ebben az igeszakaszban, vagy kényszerű (mint a Csel 27,33-ban vagy a 2Kor 11,27-ben). Az ÚSZ-ben össze van kapcsolva gyásszal (Mt 9,14-15) és imádsággal (Lk 2,37; Csel 14,23). Ezekben az igeszakaszokban a bűntölet az imádságot kísérte, mintegy elismerve, hogy az illető őszintén fel akarja ismerni Isten akaratát.

A bűntölet a megváltás szempontjából nem érdem; nem is ad a keresztyénnek Isten előtti különleges helyzetet. Egy farizeus egyszer azzal dicsekedett, hogy egy héten kétszer bűntöl; azonban ez nem juttatta megigazulásra (Lk 18,12.14). De

amikor a keresztyén titokban szellemi gyakorlatként bűntöl, Isten látja és megjutalmazza. Az ÚSZ nem parancsolja, de **bátorítja** a bűntöletet a jutalom ígéréssel. Segíthet valakit az imádkozó életben a tompaság és álmoság eltávolításával. Értékes a válságok idején, amikor meg szeretné valaki ismerni Isten akaratát. Hasznos az önfegyelem előmozdítására is. A bűntölet az egyén és Isten közötti dolog, és csak abból a vágyból tegyük, hogy tettségére legyünk. Elveszíti értékét, ha kívülről erőltetik, vagy helytelen indítékból végzik.

N) Gyűjts kincseket a mennyben! (6,19-21)

Ez az igeszakasz Urunk néhány legforradalmibb – és néhány leginkább elhanyagolt – tanítását tartalmazza. A fejezet hátralevő részének témája az, hogy hogyan kell biztosítani a jövőt.

6,19-20 A 19-21. versben Jézus szembeszáll minden olyan emberi tanáccsal, hogy pénzügyileg biztosítsuk a jövőt. Amikor azt mondja, hogy „**ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön**”, jelzi az anyagi dolgok bizonytalanságát. Az anyagi kincs bármilyen típusa a **földön** könnyen tönkremehet a természet elemei folytán (**moly vagy rozsda**), vagy ellophatják a **tolvajok**. Jézus azt mondja, hogy az egyetlen befektetés, amely nincs veszteségnek kitéve, **kincs a mennyekben**.

6,21 Ez a radikális pénzügyi politika azon az alapelven nyugszik, hogy **ahol van a ti kincsetek, ott van a ti szívetek** is. Ha a pénzed páncélszekrényben van, akkor szíved és vágyad is ott van. Ha a kincsed a mennyben van, érdeklődésed oda összpontosul. Ez a tanítás arra kényszerít bennünket, hogy eldöntsük, Jézus valóban úgy érti-e, ahogyan mondja. Ha igen, akkor azzal a kérdéssel nézünk

szembe, hogy mit tegyünk földi kincseinkkel. Ha nem, akkor arra kell felelnünk, hogy mit kezdünk a Bibliánkkal.

**O) A test lámpása
(6,22-23)**

Jézus tudatában volt annak, hogy nehez lenne követőivel megértetni, miként valósulhat meg a hagyományoktól eltérő tanítása a jövőre vonatkozó biztonságról. Ezért használta az emberi **szem** analógiáját, hogy megtanítsa egy leckét a szellemi látásról. Azt mondta, hogy **a test lámpása a szem**. A szem által kap a test világosságot és tud látni. **Ha a szem jó, az egész** testet elárasztja a **világosság**. **De ha a szem rossz**, akkor a látás megromlik, világosság helyett **sötétség** lesz.

Az utalás a következő: olyan embernek jó a szeme, akinek tiszták az indítékai, egyszerűen Isten érdekeit tartja szem előtt, és aki kész szó szerint elfogadni Krisztus tanításait. Egész életét világosság árasztja el. Hisz az Úr Jézus szavában, lemond a földi gazdagságról, a mennyben gyűjt kincseket, és tudja, hogy ez az egyetlen igazi biztonság. Másrészt viszont a rossz szem az olyan emberé, aki megpróbál két világ számára élni. Nem akar lemondani földi kincseiről, de szeretne kincseket a mennyben is. Jézus tanításai kivihetetleneknek és lehetetleneknek tűnnek előtte. Nincs világos vezetése, minthogy teljes benne a sötétség.

Jézus hozzáfűzi azt a megállapítást, hogy **ha azért a benned levő világosság sötétség: mekkora akkor a sötétség?!** Más szavakkal, ha tudod, hogy Krisztus tiltja a bizakodást a földi kincsekben, mégis ezt teszed, akkor az elmulasztott tanítás sötétséggé változik, ami a szellemi vakság nagyon erőteljes formája. Nem láthatod az értékeket a maguk igazi távlatából.

P) Nem szolgálhattok Istennek és a mammonnak (6,24)

Annak lehetetlensége, hogy Istenért és ugyanakkor a pénzért éljünk, itt az **urak** és rabszolgák viszonyával van kifejezve. **Senki sem szolgálhat két úrnak**. Az **egyiknek** feltétlenül elsőbbséget kell élveznie hűségét és engedelmisségét tekintve. Így van **Istennel és a mammonnal** (pénz, gazdagság) is. E kettő mindig ellentétes igénnyel lép fel, és választani kell közöttük. Vagy Istent kell az első helyre tennünk és elvetni az anyagiasság törvényét, vagy az ideigvaló dolgoknak kell élnünk és elutasítani Isten igényét életünkön.

**Q) Ne aggodalmaskodjatok!
(6,25-34)**

Ebben az igeszakaszban Jézus Krisztus arra a hajlamra céloz, hogy életünk sokszor az élelem és ruházkodás körül forog, elveszítve így az élet fontosabb céljait. A probléma nem az, hogy mit eszünk és mit veszünk magunkra *manapság*, hanem hogy mit fogunk enni vagy hordani tíz, húsz vagy harminc év múlva. Az ilyen jövő miatti aggodalmaskodás bűn, mert tagadja Isten szeretetét, azt gondolva, hogy nem gondoskodik rólunk. Tagadja bölcsességét, úgy gondolva, hogy nem tudja, mit kell tennie. Tagadja hatalmát is, mert azt hiszi, hogy nem képes gondoskodni szükségleteinkről.

Az aggodalmaskodásnak ez a formája azt eredményezi, hogy legtöbb energiánkat arra fordítjuk, hogy biztosítsuk, legyen mindig miből élnünk. Aztán mielőtt rádöbbenénk, életünk elmúlik, és mi nem töltöttük be a központi célt, amelyre teremtettünk. Isten nem azért teremtett bennünket a maga képére, hogy ne legyen magasabb rendeltetésünk, mint hogy éllemiszert fogyassunk. Azért vagyunk itt,

hogy szeressük, imádjuk és szolgáljuk Őt, és képviseljük érdekeit a földön. Testünk arra van szánva, hogy szolgáljunk, ne pedig urunk legyünk.

6,26 Az égi madarak mutatják be Isten gondviselését teremtményeiről. Ők prédikálják nekünk, mennyire szükségtelen magunk miatt aggodalmaskodnunk. Ezek **nem vetnek, nem aratnak**, Isten mégis **eltartja őket**. Mivel Isten teremtetési hierarchiájában mi **sokkal többet érünk, mint** a madarak, így bizton várhatjuk, hogy Isten gondoskodik szükségleteinkről.

Ebből azonban nem következethetünk arra, hogy nem kell dolgoznunk, hogy ellássuk jelenlegi szükségleteinket. Pál figyelmeztet bennünket: „Ha valaki nem akar dolgozni, ne is egyék” (2Tesz 3,10). Arra a következtetésre se jussunk, hogy rossz a szántóvető ember számára, ha vet, arat és betakarít. Ezek a tevékenységek szükséges részét képezik annak, hogy gondoskodjon folyamatos szükségleteiről. Amit Jézus itt megtilt, csűrjeink megnagyobbítása, gondoskodás jövőbeni biztonságunkról Istentől függetlenül (ami olyan magatartás, amit Jézus elítél a boldog gazdag emberről szóló történetében, a Lk 12,16-21-ben)! *Egy evangéliumi szerző* tömören így foglalja össze a 26. verset:

A lényeg az, hogy ha Isten eltart tudatos közreműködésük nélkül alsóbbrendű teremtményeket, mennyivel inkább el fogja tartani tudatos közreműködésükkel azokat, akikért a teremtés történt.

6,27 A jövő miatti aggodalmaskodás nemcsak Istennek nem tetszik, hanem haszontalan dolog is. Az Úr ezt a következő kérdéssel mutatja be: **„Kicsoda pedig az közületek, aki aggodalmaskodásával megnövelheti termetét egy arasszal?”** Az alacsony ember nem tudja elérni aggodalmaskodásával, hogy magasabb le-

gyen. Pedig viszonylag sokkal könnyebb lenne végrehajtani ezt a mutatóványt, semmint aggodalmaskodással gondoskodni a jövőbeli létszükségletekről.

6,28-30 A következőkben az Úr annak az aggodalmaskodásnak az ésszerűtlenségével foglalkozik, amely arra vonatkozik, hogy a jövőben nem lesz elegendő **öltözékünk**. A **mező liliomai** (feltehetően vad anemónákról van szó) **nem munkálkodnak és nem fonnak**, szépségük mégis vetekszik Salamon királyi öltözékeivel. Ha Isten ilyen elegáns megjelenést tud biztosítani a mezei virágoknak, amelyeknek rövid az életük és azután elégnek a **kemencében**, akkor bizonyára gondot visel népére is, amely imádja és szolgálja Őt.

6,31-32 Ebből következik az, hogy ne töltsük életünket a jövőbeli étel, ital és ruházat miatti nyugtalan hajszával. A meg nem tért **pogányok** élete az anyagi dolgok eszeveszett felhalmozásával telik, mintha az élelem és a ruházkodás jelentené az egész életet. De nem így van a keresztyéneknél, akiknek van **mennyei Atyjuk**, aki **ismeri** alapvető szükségleteiket.

Ha keresztyének azt a célt tűzik ki maguk elé, hogy előre biztosítsanak minden jövőbeli szükségletet, akkor idejüket és energiájukat arra kell fordítaniuk, hogy pénzügyi tartalékokat gyűjtsenek. Sohasem lehetnek biztosak afelől, hogy eleget gyűjtöttek-e, mert mindig fennáll a veszélye a piaci összeomlásnak, az inflációnak, valamilyen katasztrófának, hosszadalmas betegségnek, sérüléssel balesetnek. Ez azzal jár, hogy Istent megfosztják népének szolgálatától. Az az igazi cél, amelyért teremtettek és megtértek, meg hiúsul. Férfiak és nők, akik Isten képére teremtettek, ennek a földnek bizonytalan jövőjéért élnek, amikor az örökkévaló értékek szem előtt tartásával kellene élniük.

6,33 Az Úr ezért szövetséget köt követőivel. Valójában a következőket mondja: „Ha te Isten érdekeit első helyre helyezed az életedben, garantálni fogom jövőbeli szükségleteid kielégítését. **Ha először Isten királyságát és az Ő igazságát keresed, akkor meg fogod látni, hogy sohasem fogsz hiányt szenvedni a létszükségletekben.**”

6,34 Ez Isten „társadalombiztosítási” programja. A hívő ember felelőssége az, hogy Istenért éljen, a jövőt illetően rendíthetetlen bizalommal Istenben bízva, hogy Ő gondoskodni fog róla. Az ember munkája egyszerűen a folyamatos szükségletek biztosításának az eszköze; ezenfelül minden Isten munkájára fordítódik. Arra vagyunk elhívva, hogy egyszerre csak egy napot éljünk meg: **a holnap aggodalmaskodhat a maga dolgai felől.**

R) Ne ítéljete! (7,1-6)

Ez az ítéletről szóló szakasz közvetlenül követi Urunknak a földi gazdagsággal kapcsolatos feltűnő tanítását. A két téma közötti összefüggés fontos. Az a keresztyén, aki elhagyott mindent, könnyen kritizálni kezdi a gazdag keresztyéneket. Fordítva viszont azok a keresztyének, akik komolyan veszik azt a kötelességüket, hogy családjuk jövőbeni szükségleteit biztosítsák, hajlamosak az előbbi fejezetben néhány helyen Jézus szavainak szó szerinti értelmezését kétségbe vonni. Mivel senki sem él teljes mértékben hiból, az ilyen kritizálgatás nem helyénvaló.

Ez a parancs, hogy ne ítéljünk másokat, a következő területeket foglalja magában: ne ítéljük meg az indítékokat, azokat csak Isten ismeri; ne ítéljünk látszat után (Jn 7,24; Jak 2,1-4); ne ítéljük meg azokat, akiknek lelkiismereti aggályaik vannak olyan dolgok felől, amelyek önmagukban nem jók vagy rosszak (Róm

14,1-5); ne ítéljük meg más keresztyének szolgálatát (1Kor 4,1-5); ne ítéljük el hívő társunkat azzal, hogy rosszat beszélünk róla (Jak 4,11-12).

7,1 Urunknak ezeket a szavait néha helytelenül úgy magyarázták, hogy ez az ítélet minden formáját megtiltja. Nem számít, mi történt, ők kegyeskedve így szólnak: „**Ne ítéljete! hogy ne ítéltessetek**”. De Jézus nem azt tanítja, hogy nem szabad megkülönböztetnünk a keresztyéneket. Soha nem az volt a szándéka, hogy adjuk fel kritikai vagy ítélőképességünket. Az ÚSZ számos példát szolgáltat mások állapotának, magatartásának vagy tanításának jogos megítélésére. Ráadásul van sok olyan terület, ahol a keresztyének parancsa van rá, hogy döntést hozzon, különbséget tegyen a jó és a rossz, vagy a jó és a még jobb között. Ezek közül néhány a következő:

1. Amikor vita támad a hívők között, annak meg kell oldódnia a gyülekezetben olyan tagok előtt, akik el tudják dönteni az ügyet (1Kor 6,1-8).
2. A helyi gyülekezetnek meg kell ítélnie tagjainak súlyos bűneit, és meg kell tennie a megfelelő lépéseket (Mt 18,17; 1Kor 5,9-13).
3. A hívőknek meg kell ítélniük a tanítók és igehirdetők tantételszerű tanítását Isten Igéje által (Mt 7,15-20; 1Kor 14,19; 1Jn 4,1).
4. A keresztyéneknek meg kell ítélniük, hogy mások hívők-e, azért, hogy engedelmesskedhessenek Pál 2Kor 6,14-ben mondott parancsának.
5. A gyülekezetben meg kell ítélni, hogy kik rendelkeznek olyan tulajdonságokkal, amelyek a véneknek és a diakónusoknak szükségesek (1Tim 3,1-13).
6. Fel kell ismernünk, kik rendetlenek, félenek, gyengék stb., és a Biblia utasításai szerint kell bánnunk velük (például: 1Tesz 5,14).

7,2 Jézus figyelmeztet, hogy az igazságtalan ítéletet valamilyen módon vissza fogják fizetni: „**Mert amilyen ítélettel ítélték, olyannal ítéltettek**”. Az az elv, hogy azt aratja az ember, amit vetett, beleépül az egész emberi életbe és minden ügybe. Márk ezt az elvet alkalmazza arra, hogyan bánunk az Igével (4,24), Lukács pedig a bőkezű adakozásra (6,38).

7,3-5 Jézus elénk tárja azt a hajlamunkat, hogy meglátunk egy kis hibát valakiben, miközben önmagunkban ugyanazt a hibát nem vesszük észre. Szándékosan eltúlozza ezt a helyzetet, hogy a szempontot hangsúlyozza. Valaki, akinek **gerenda** van a **szemében**, gyakran talál **szálkányi** hibát másnak a szemében, észre sem véve saját állapotát. Képmutatás azt feltételezni, hogy segíthetünk mások hibáján, amikor nekünk nagyobb vétünk van. Orvosolnunk kell saját hibáinkat, mielőtt kritizáljuk azt másokban.

7,6 A 6. vers bizonyítja, hogy Jézus nem akarja megtiltani az ítélet *minden* formáját. Figyelmezteti tanítványait, hogy ne dobjanak szent dolgokat a **kutyáknak**, vagy ne **vessenek gyöngyöket a disznók elé**. A mózesi törvény szerint a kutyák és a disznók tisztátalan állatok voltak, és itt a kifejezéseket Jézus arra használja, hogy gonosz embereket jelöljön velük. Ha erkölcsstelen emberekkel találkozunk, akik az isteni igazságokat teljes megvetéssel fogadják, és Krisztus igényeire, felhívásunkra gyalázkodással és erőszakkal reagálnak, nem vagyunk kötelesek az evangéliumot tovább ismertetni velük. A dolog erőltetése csak növeli kárhoztatásukat.

Szükségtelen mondani, hogy megfelelő szellemi felfogóképességet igényel ezeknek az embereknek a megkülönböztetése. Talán ez is az oka, hogy a következő versek az imádkozás témáját tárgyalják, amely által bölcsességet kérhetünk.

S) **Kérjétek, keressetek, zörgessetek!** (7,7-12)

7,7-8 Ha azt hisszük, hogy élhetünk a Hegyi beszéd tanítása szerint a saját erőnkből, akkor nem értjük annak az életnek a természetfeletti jellegét, amelyre a Megváltó hív. Az ilyen élethez szükséges bölcsességet vagy erőt felülről kell kapnunk. Ezért itt felhívásunk van arra, hogy **kérjünk**, és ne hagyjuk abba a kérést; **zörgessünk**, és ne hagyjuk abba a zörgetést. A keresztyén élethez szükséges bölcsesség és erő megadatik mindenkinek, aki őszintén és állhatatosan imádkozik érte.

Az összefüggésből kiragadva a 7. és 8. vers egy kitöltetlen csekknek tűnhet a hívők szemében, vagyis, hogy bármit megkaphatunk, amit kérünk. De ez egyszerűen nem igaz. A verseket közvetlen összefüggésükben az egész Biblia imádsággal kapcsolatos tanításának fényében kell megérteni. Amik tehát itt feltétel nélküli ígéretnek látszanak, azokat más igehelyek korlátozzák. Például a Zsolt 66,18-ból megtanuljuk, hogy nem lehet az imádkozó embernek meg nem vallott bűne. A keresztyénnek hitben (Jn 1,6-8) és Isten akaratával megegyezően (1Jn 5,14) kell imádkoznia. Az imádkozónak állhatatosságot (Lk 18,1-8) és őszinteséget kell mutatnia (Zsid 10,22a).

7,9-10 Ha az imádkozás feltételei teljesültek, a keresztyén bízhat Isten meghallgatásában és válaszában. Ez a bizonyosság Istennek, a mi Atyánknak a jellemére támaszkodik. Emberi szinten tudjuk, hogy ha egy **fiú kenyeret kér**, atyja nem fog **neki követ adni**. Nem fog neki **kígyót sem adni, ha halat kér**. Egyetlen földi apa sem fogja becsapni éhes fiát, és nem is ad neki olyasmit, amivel fájdalmat okoz.

7,11 Az Úr a kisebbtől a nagyobb felé haladva érvel. Ha a szülő azzal jutalmaz-

za gyermeke kérését, ami a legjobb, **menyivel** inkább így teszi **a mi menyeyei Atyánk**.

7,12 A 12. vers közvetlen kapcsolata a megelőzővel, úgy látszik, a következő: mivel Atyánk jó dolgok adományozója, Őt kell követnünk abban, hogy jóindulatot mutassunk mások iránt. Annak ellenőrzési módja, hogy valamilyen tett jó-e másnak, az, hogy mi vajon szeretnénk-e ugyanazt kapni. Az „aranszabályt” Hillel rabbi legalább száz évvel Krisztus előtt negatív formában fogalmazta meg. A szabályt pozitív terminológiával határozva meg, Jézus túlmegy a passzív korlátozáson az aktív jótékonyság irányába. A keresztyénség nem egyszerűen tartózkodás a bűntől, hanem határozott jóság.

Jézus azt mondja, hogy **ez a törvény és a próféták**, vagyis ez foglalja össze Mózes **törvényének** és az izráeli **próféták** írásainak erkölcsi tanítását. Az ÓSZ által követelt igazság beteljesedett a megtért hívő emberben, aki a Szellem szerint jár (Róm 8,4). Ha ennek a versnek általánosan engedelmessé válnak, átalakítaná a nemzetközi kapcsolatokat, a nemzeti politikát, a családi életet és a gyülekezet munkáját minden területen.

T) A keskeny út (7,13-14)

Az Úr most arra figyelmeztet, hogy a keresztyén tanítványság **kapuja szoros** és az **út nehéz**.⁹ De azok, akik hűségesen követik tanításait, megtalálják a bővülködő életet. Másrészt viszont létezik a széles kapu, a saját vágyak kielégítésének élete. Az ilyen élet vége **pusztulás**. Itt nem lelke elvesztéséről van szó, hanem annak megghiúsulásáról, hogy az illető megélje léte értelmes célját.

Ezek a versek alkalmasak az evangélizálásra is a kétféle út és az emberi faj sorsának lefestésével. A tágas kapu és széles út pusztuláshoz vezet (Péld 16,25).

A szoros kapu és nehéz út életre vezet. Jézus egyrészt az ajtó (Jn 10,9), másrészt az út (Jn 14,6). De miközben ez érvényes *alkalmazása* ennek az igehelynek, az *értelmezés* a hívőkre vonatkozik. Jézus azt mondja, hogy az Ő követéséhez hitre, kegyelemre és kitartásra van szükség. De ezt a **nehéz** életet érdemes választani. Ha a könnyű utat választod, bőséges társaságod lesz, de nem fogod megtalálni Isten szerint a legjobbat.

U) Gyümölcsseikről ismeritek meg őket (7,15-20)

7,15 Bárhol is tanítják az igazi tanítványság szigorú követelményeit, vannak **hamis próféták**, akik a tágas kapuhoz és a széles úthoz hívogatnak. Ezek addig hígtják az igazságot, amíg Spurgeon C. H. mondása szerint „már arra sem jó, hogy levest csináljanak belőle egy beteg szöcskének”. Ezek az emberek, akik azt vallják, hogy Istenért szólnak, **juhoknak ruhájában** jönnek, igaz hívők látszatát keltve, de **belül ragadozó farkasok**, vagyis ezek romlott, hitetlen emberek, akik az éretlen, bizonytalan, becsapható keresztyéneken élőködnek.

7,16-18 A 16-18. vers a hamis próféták felismerésével foglalkozik: **gyümölcsseikről ismeritek meg őket**. Kicsapongó életük és destruktív tanításuk elárulja őket. Egy fa vagy növény a maga jellege szerint hoz **gyümölcsöt**. **A tövis** nem teremhet **szőlőt**; a **bojtorján** nem terem fügét. **A jó fa jó gyümölcsöt** terem, a **rossz fa rossz gyümölcsöt**. Ez az elv igaz a természeti és a szellemi világban egyaránt. Azoknak az élete és tanítása, akik azt állítják, hogy Istenért beszélnek, Isten Igéjével ellenőrizhetők. „Aki nem ezt mondja, annak nincs hajnala” (Ézs 8,20, a Szent István Társulat ford. 1973).

7,19-20 A hamis próféták sorsa **a tűzre vettetés**. A hamis tanítók és prófé-

ták gyászos végzete „gyors pusztulásuk” (2Pt 2,1). Őket gyümölcseikről lehet megismerni.

V) Sohasem ismertelek titeket (7,21-23)

7,21 A következőkben az Úr Jézus azok ellen figyelmeztet, akik hamisan vallják, hogy elfogadták Őt, mint Megváltót, de sohasem tértek meg. **Nem mindenki megy be a menny királyságába**, aki azt mondja Jézusnak, hogy **Uram, Uram**. Csak azok, akik Isten **akarátát** cselekszik, lépnek be a királyságba. Isten akarátának cselekvéséhez az első lépés a hit az Úr Jézusban (Jn 6,29).

7,22-23 Az ítélet **napján**, amikor a hitetlenek megállnak Krisztus előtt (Jel 20,11-15), **sokan fogják** Őt emlékeztetni, hogy **profétáltak**, vagy **démonokat űztek**, vagy **sok csodát** tettek! Mindezt az Ő **nevében**. De tiltakozásuk hiábavaló lesz. Jézus **vallást tesz majd arról**, hogy **sohasem ismerte** őket övéinek.

Ezekből a versekből megtudjuk, hogy nem minden csoda isteni eredetű, és nem minden csodatévőnek van isteni megbízatása. A csoda egyszerűen azt jelenti, hogy természetfeletti erő működik. Ez az erő lehet isteni vagy sátáni. A Sátán felhatalmazhatja munkásait, hogy *ideiglenesen* kiűzzenek démonokat, hogy azt a látszatot keltsék, hogy a csoda isteni eredetű. Királyságát ilyen esetben nem osztja két ellentétes részre, hanem a démonoknak még gonoszabb invázióját készíti elő a jövőben.

W) Kősziklára építés (7,24-29)

7,24-25 Jézus Hegyi beszédét olyan példázattal zárja, ami az engedelmesség fontosságát hangsúlyozza. Nem elegendő hallgatni **ezeket a mondásokat**; át kell azokat vinnünk a gyakorlatba. Azok a tanítványok, akik **hallják** és **megcselekszik**

Jézus parancsait, hasonlóképpen **a bölcs emberhez, aki a kősziklára építette az ő házát**. Házának (életének) szilárd alapja van, és amikor rázúdul az **eső** és a **szél**, nem fog **összedőlni**.

7,26-27 Az, aki **hallja** Jézus **beszédeit** és **nem cselekszi meg**, **hasonlatos lesz a bolond emberhez, aki a fövényre építette házát**. Az ilyen ember nem lesz képes megállni az ellenséges viharokkal szemben: amikor **ömlik az eső** és **fújnak a szelek**, a ház **összeomlik**, mert nincs szilárd alapja.

Ha valaki a Hegyi beszéd elvei szerint él, a világ bolondnak nevezi; Jézus Krisztus viszont **bölcs embernek** mondja. A világ azt tekinti bölcsnek, aki a láthatóknak, a jelennek és önmagának él; Jézus az ilyen embert bolondnak nevezi. Jogos a bölcs és a bolond építőmester fogalmát használni az evangélium illusztrálására. A bölcs ember teljes bizodalmit a kősziklára, Krisztus Jézusba veti, mint aki Úr és Megváltó. A bolond elutasítja, hogy bűnbánatot tartson, és elveti az Urat, mint az üdvösség egyetlen reményét. De ennek a példázatnak az értelmezése valójában a megváltáson túl elvezet bennünket a keresztyén élet gyakorlati értékeihez is.

7,28-29 Amikor Urunk **befejezte** üzenetét, **az emberek álméltoktak**. Ha a Hegyi beszédet olvassuk és nem csodálkozunk el annak forradalmi jellegén, akkor nem fogtuk fel annak értelmét.

Az emberek felismerték a különbséget Jézus és az írástudók tanítása között. Ő hatalommal beszélt; azoknak szavai erőtlenekek voltak. Ő volt a hang; azok csak visszhang.

Jamieson, Fausset és Brown ehhez a következő magyarázatot fűzi:

A Törvényadó, Törvénytárgyozó és Bíró isteni tekintélye úgy átsugárzott tanításán, hogy az írástudók tanítása

*ilyen világosságban nem tűnhetett másnak, mint fecsegésnek.*¹⁰

V. A MESSIÁS HATALMAS ÉS LENYÜGŐZŐ CSODÁI ÉS EZEKNEK HATÁSAI (8,1-9,34)

A 8-12. fejezetben az Úr Jézus meggyőző bizonyítékot szolgáltat Izráel nemzetének, hogy valóban Ő a Messiás, aki-ről a próféták írtak. Ézsaiás például megjövendölte, hogy a Messiás meg fogja nyitni a vakok szemeit, hallóvá teszi a süketek füleit, meggyógyítja a nyomorékokat, és azt teszi, hogy a néma énekeljen (35,5-6). Jézus mindezeket a próféciákat betöltve bebizonyította, hogy Ő a Messiás. Izráelnek Szentírására hivatkozva nem lett volna nehéz azonosítania Őt, a Krisztust. De senki sem annyira vak, mint aki nem akar látni.

Az ezekben a fejezetekben feljegyzett események inkább tematikai rend szerint vannak bemutatva, mint szigorú időrendi sorrendben. Ez nem teljes beszámoló az Úr szolgálatáról, hanem olyan eseményeknek a bemutatása, amelyeket a Szent Szellem azért választott ki, hogy élethűen leírjon bizonyos motívumokat a Megváltó életében. A bemutatás a következőket tartalmazza:

1. Krisztus abszolút uralma a betegségek, a démonok, a halál és a természet elemei felett.
2. Igénye az abszolút uralomra azoknak az életében, akik követni akarják.
3. Jézus növekvő elutasítása Izráel, különösen a vallási vezetők által.
4. A Megváltót egyes pogányok készségesen elfogadják.

A) Hatalom a lepra felett (8,1-4)

8,1 Bár Jézus tanítása radikális és különleges, volt valami vonzó ereje. So-

kaság követte. Az igazság önmagát igazolja, és bár lehet, hogy az emberek nem szeretik, sohasem tudják elfelejteni.

8,2 Egy leprás leborult Jézus előtt azzal a kétségbeesett kéréssel, hogy gyógyítsa meg. Ez a leprás hitte, hogy az Úr meg tudja gyógyítani, és az igazi hit sohasem csalódik. A lepra megfelelő kiabrázolója a bűnnek, mert visszataszító, romboló, fertőző, és bizonyos formáiban emberileg gyógyíthatatlan.¹¹

8,3 A leprások érinthetetlenek voltak. A velük való fizikai érintkezéssel az ember fertőzésnek tehetette ki magát. A zsidók esetében az ilyen érintés az embert vallási értelemben tisztátalanná tette, vagyis alkalmatlanná az istentiszteletre Izráel közösségében. De amikor Jézus **érintette meg** a leprást, és kimondta a gyógyító szavakat, a **leprás azonnal megtisztult.** Megváltónknak hatalma van, hogy megtisztítson a bűntől, és alkalmassá tegye a megtisztított személyt az imádatra.

8,4 Ez az első eset a Máté evangéliumában, ahol fel van jegyezve, Jézus megparancsolta valakinek, hogy **senkinek se szóljon** a csodáról, amelyet érte tett, vagy amit látott (lásd még: 9,30; 12,16; 17,9; Mk 5,43; 7,36; 8,26). Ez valószínűleg azért volt, mert tudatában volt annak, hogy sok embert csak a római iga alól való szabadulás érdekelt, és királlyá akarja Őt tenni. De tudta, hogy Izráel még nem tért meg, a nemzet el fogja utasítani az Ő szellemi vezetését, és először a keresztre kell mennie.

A mózesi törvény alatt a **pap** orvosként is szolgált. Amikor egy leprás megtisztult, köteles volt ajándékot vinni és megjelenni a pap előtt azért, hogy az tisztának nyilvánítsa (3Móz 14,4-6). Kétségtelenül ritka eset volt, hogy egy leprás meggyógyult, valójában annyira rendkívüli, hogy ennek a papnak rá kellett volna ébrednie, hogy vajon nem a Messiás je-

lent-e meg végre. Ilyen reagálásról azonban nem olvasunk. Jézus azt mondta a leprásnak, hogy ebben a dologban engedelmeskedjen a törvénynek.

Ennek a csodának a szellemi vonatkozásai világosak: a Messiás eljött Izráelhez hatalommal, hogy meggyógyítsa a nemzetet annak betegségéből. Úgy mutatta be ezt a csodát, mint megbízóleveleinek egyikét. De a nemzet még nem volt kész szabadítójának fogadására.

B) Hatalom a bénaság felett (8,5-13)

8,5-6 A zsidók érzéketlenségének feltűnő ellentétéként bemutatja (az Úr) egy pogány **százados** hitét. Ha Izráel nem akarja elismerni királyát, a megvetett pogányok megteszik. A százados római katonatiszt volt körülbelül száz ember felett, és Kapernaumban vagy közelében állomásozott. Eljött Jézushoz, hogy gyógyulást kérjen a **szolgájának**, aki erős és fájdalmas paralízisben szenvedett. Ez a könyörület szokatlan megnyilvánulása volt. A legtöbb tiszt nem mutatott volna ilyen törődést egy szolga iránt.

8,7-9 Amikor az **Úr Jézus** felajánlotta, hogy meglátogatja a beteg szolgát, a **százados** bebizonyította hitének valóságát és mélységét. Ezt mondta lényegében: „**Nem vagyok méltó, hogy Te belépj a házamba.** Egyébként nem is szükséges, mert Te könnyen meggyógyíthatod a **szó** kimondásával. Én ismerem a **hatalmat**. Parancsokat fogadok el felette-seimtől, és parancsot adok azoknak, akik alattam szolgálnak. Parancsaimnak fenntartás nélkül engedelmeskednek. Menynyivel inkább hatalma lesz a Te szavadnak szolgám betegsége felett!”

8,10-12 Jézus **elcsodálkozott** ennek a pogánynak a hitén. Ez egyike annak a két esetnek, amikor Jézusról feljegyzik az írás, hogy csodálkozott. A másik esetben ezt a zsidók hitetlensége felett tette (Mk 6,6).

Nem talált ilyen nagy hitet Isten választott népe, **Izráel** között. Ez vezette arra, hogy rámutasson, miszerint eljövendő királyságában pogányok jönnek el az egész világról, hogy élvezzék a közösséget a zsidó ősatyákkal, miközben a **királyság fiai** kivettetnek a **külső sötétség-re**, ahol sírás lesz és **fogaknak** csikorgatása. A **királyság fiai** azok, akik születésüknél fogva zsidók voltak, akik azt vallották, hogy elismerik Istent, mint királyt, de akik igazán sohasem tértek meg. Az elv azonban ma is érvényes. Sok gyermek kiváltsága, hogy keresztyén családban születik és nő fel, de a pokolban fogja találni magát, mivel elveti Krisztust, miközben a dzsungel bennszülöttjei élvezni fogják a menny örök dicsőségét, mert hittek az evangélium üzenetében.

8,13 Jézus így szólt a századoshoz: „**Eredj el, és legyen néked a te hited szerint!**” A hit annak arányában nyer jutalmat, hogy mennyire bízott Isten jellemében. A **szolga meggyógyult azonnal**, még akkor is, ha Jézus távol volt tőle. Ebben Krisztus jelenlegi szolgálatának kiabrázolását láthatjuk; a nem kiváltságos pogányok meggyógyulását a bűn nyomorúságából, noha Ő maga nincs testileg jelen.

C) Hatalom a láz felett (8,14-15)

Belépve **Péter házába**, Jézus Péter anyósát **lázasan fekvé** találta. **Megérintette a kezét, és a láz** elhagyta az asszonyt. Amikor a láz elhagy egy embert, az rendszerint nagyon le van gyengülve, de ez a gyógyítás olyan azonnali és teljes volt, hogy az asszony fel tudott kelni és **szolgálni** neki. Ez illő kifejezése volt a hálának azért, amit a Megváltó érte tett. Nekünk is követnünk kell ezt az asszonyt, amikor meggyógyultunk, megújult oda-szenteléssel és életerővel kell szolgál-nunk az Úrnak.

D) Hatalom a démonok és különböző betegségek felett (8,16-17)

Este, amikor a szombat megkezdődött (lásd Mk 1,21-34), az emberek **sok** démontól megszállottat vittek hozzá. Ezekben a szánandó emberekben gonosz szellemek laktak és azok irányították őket. Gyakran emberfeletti ismerettel és erővel rendelkeztek; máskor viszont gyötrődtek. Viselkedésük néha az örültekére emlékeztetett, de az ok inkább démoni jellegű volt, semmint fizikai vagy elméleti. Jézus **egy szóval kiűzte a szellemeket**.

Meg is **gyógyított mindenkit, aki beteg volt**, beteljesítve az Ézs 53,4 próféciáját: „**Ő vette el a mi erőtlenségünket, és Ő hordozta a mi betegségünket.**” A 17. verset gyakran használják fel a hitgyógyászok, hogy bizonyítsák, a gyógyulás beletartozik a megváltásba, és hogy ezért a fizikai gyógyulás olyasmi, amit a hívőnek hit által igényelnie kell. De itt Isten Szelleme a próféciát Megváltónk földi gyógyító szolgálatára alkalmazza, *nem* pedig a kereszten elvégzett művére.

Mostanáig ebben a fejezetben a következő négy csodát láttuk:

1. A zsidó leprás meggyógyulása Krisztus jelenlétében.
2. A százados szolgájának meggyógyulása Krisztus távollétében.
3. Péter anyósának meggyógyulása, miközben Jézus ott volt a házban.
4. Minden démontól megszállott és beteg meggyógyulása Jézus jelenlétében.

Gaebelin azt állítja, hogy ezek az Úr szolgálatának négy fázisát ábrázolják:

1. Krisztus első eljövetele, amikor népét, Izráelt szolgálta.
2. A pogányok korszaka Jézus távollétében.
3. Második eljövetele, amikor be fog lépni a házba, helyreállítja a közössé-

gét Izráellel, és meggyógyítja Sion beteg leányát.

4. Az Ezeréves Birodalom, amikor minden démontól megszállott és beteg meg fog gyógyulni.¹²

Ez a csodák tanítása folyamatának érdekes elemzése, és a Szentírás rejtett mélységeibe vezethet. Óvakodnunk kell azonban, hogy ne vigyük túlzásba ezt a módszert, nehogy olyan értelmezést erőltessünk bele valamibe, ami nevetséges.

E) Az emberi elutasítás csodája (8,18-22)

Láttuk, hogy Krisztus hatalmat gyakorol a betegség és a démonok felett. Csak amikor emberekkel kerül kapcsolatba, találkozik ellenállással, – az emberi elutasítás csodájával.

8,18-20 Amikor **Jézus** arra készült, hogy átkel a Galileai-tengeren Kapernaumból a keleti partra, egy magabiztos **írastudó** eléje lépett, közölve, hogy követi Őt „akárhova megy”. Az Úr válasza felhívta a figyelmét arra, hogy becsülje fel ennek az árát – az önmegtágadó életet. **„A rókáknak van barlangjuk és az égi madaraknak fészük, de az Emberfiának nincs hová fejét lehajtani”**. Nyilvános szolgálata folyamán nem volt saját otthona; voltak azonban otthonok, ahol szívesen látták vendégül, és rendszerint volt helye, ahol alhatott. Szavainak ereje szellemi értelmükben látszik: ez a világ nem tudott neki igazi, tartós nyugalmat biztosítani. Volt munkája, amit csinálnia kellett, és nem nyugodott, amíg el nem végezte. Ugyanez áll a követőire is; ez a világ nem nyugvóhelyük; vagy legalábbis nem kellene, hogy az legyen!

8,21 Egy másik jóhiszemű illető kifejezte azt a szándékát, hogy követi, de volt egy fontosabb ügye: **„Uram, engedd meg nékem, hogy előbb elmenjek és eltemessem az én atyámat.”** Hogy az apa

már meghalt-e, vagy nem, nem jelent nagy különbséget. Az alapvető zavar ezekben az ellentmondásos szavakban fejeződik ki: „**Uram... előbb**”. Önmagát Krisztus elé helyezte. Miközben tökéletesen helytálló dolog, hogy valaki tisztességes temetést biztosítson apjának, az már rossz dolog, ha egy ilyen derék cselekedetnek elsőbbsége van a Megváltó hívásával szemben.

8,22 Jézus a következőt válaszolta neki: „A te első kötelességed az, hogy **kövess engem. Hagyd**, hogy a szellemi **halottak eltemessék** a fizikai **halottakat**. Egy meg nem tért ember el tudja végezni az ilyenfajta munkát. De van olyan munka, amit csak te tehetsz meg. Add életed legjavát annak, ami valóban tartós. Ne vesztegesd azt apróságokra.” Nem tudjuk meg, hogy ez a két tanítvány hogyan reagált. Annyi azonban sejthető, hogy elhagyták Krisztust, hogy kényelmes helyet szerezzenek maguknak a világban, és az alantas dolgokhoz ragaszkodva töltsék életüket. Mielőtt elítélnénk őket, vizsgáljuk meg magunkat a tanítványság Jézus által ebben az igeszakaszban kinyilvánított két feltételében.

F) Hatalom a természeti elemek felett (8,23-27)

A Galileai-tenger híres a hirtelen, háborgó hullámozást okozó erőteljes viharokról. A szelek északról söpörnek végig a Jordán-völgyén, és a keskeny torokban nagy sebességre tesznek szert. Amikor rázúdulnak a tengerre, az a hajózás számára rendkívül veszélyessé válik.

Ebből az alkalomból Jézus a nyugati partról a keletre kelt át. Amikor a vihar kitört, **aludt** a hajóban. A megrémült tanítványok felébresztették, kétségbeesetten kérve segítségét. Érdemük, hogy jó helyre mentek. Miután az Úr szemrehányást tett nekik kicsinyhitőségük miatt,

megdorgálta a szeleket és a hullámokat. Amikor **nagy csendesség lett**, az emberek **elcsodálóztak**, hogy még az elemek is engedelmessé váltak alázatossá. Milyen kevéssé fogták fel, hogy a világmindenség Teremtője és Fenntartója volt azon a napon a hajóban!

Minden tanítvány előbb-utóbb találkozik viharokkal. Időnként úgy tűnik, hogy elborítanak bennünket a hullámok. Micsoda vigasztalás tudni, hogy Jézus velünk van a csónakban. „Nem merülhet el a hajó, ha benne az ég, föld s tenger mestere pihen.” Senki sem csillapíthatja le az élet viharait az Úr Jézushoz hasonlóan.

G) Jézus meggyógyít két démonoktól megszállott embert (8,28-34)

8,28 A Galileai-tenger keleti **oldalán** volt a **gadarénusok tartománya**.¹³ Amikor Jézus megérkezett, a démoni megszállottság **két** szokatlanul erős esetével találkozott. Ezek a megszállottak barlangszerű **sírboltokban** éltek, és annyira **kegyetlenek** voltak, hogy az utazás nem volt biztonságos miattuk azon a területen.

8,29,31 Amikor Jézus közeledett, a démonok **kiáltottak**: „**Mi közünk teveled Jézus, Istennek Fia? Azért jöttél ide, hogy idő előtt meggyötörj minket?**” Tudták, kicsoda Jézus, és hogy végül el fogja pusztítani őket. Ebből a szempontból teológiájuk pontosabb volt, mint sok modern liberális teológusé. Megérezve, hogy Jézus ki akarja űzni őket az emberekből, azt kérték, hogy átmelessenek egy, a közelben **legelésző nagy disznónyájba**.

8,32 Elég különös, hogy Jézus teljesítette kérésüket. De miért egyezett bele a szuverén (korlátlan hatalmú) Úr a démonok kérésébe? Hogy tettét megértsük, nem szabad elfelejtenünk két tény. Először is, a démonok menekülnek a test

nélküli állapotból; szeretnének emberi lényekben lakni, ha az nem lehetséges, állatokban vagy más teremtményekben. Másodszor, a démonok szándéka kivétel nélkül a pusztítás. Ha Jézus egyszerűen kiűzi őket a megszállottakból, fenn állt volna a veszély, hogy más embereket szállnak meg a területen. Megengedve nekik, hogy a disznókba menjenek, megakadályozta, hogy férfiakba és asszonyokba lépjenek be, és pusztító hatalmukat állatokba rekesztette. Nem jött még el az ideje, hogy az Úr teljesen megsemmisítse őket. Amint az átmenetel megtörtént, az egész **disznónyáj a meredekről a tengerbe rohant** és odaveszett.

Ez az esemény mutatja, hogy a démonok végső célja a pusztítás, és hangsúlyozza azt a rettenetes lehetőséget, hogy két emberben annyi démon lakhat, amennyi 2000 disznót képes elpusztítani (Mk 5,13).

8,33-34 A kanászok elfutottak a hírel, hogy mi történt. Az eredmény az volt, hogy a felizgatott polgárság kiment Jézushoz, és kérték, hogy hagyja el azt a területet. Arról van tehát szó, hogy Jézust elmarasztalták a disznók szükségtelen pusztulása miatt, és kérték, hogy távozzon, mert többre értékelték az emberi életet az állaténál. Ha ezek a gadarénusok zsidók lettek volna, a disznótartás törvénytelen lett volna számukra. De akár zsidók voltak, akár nem, kárhoztatásuk abban van, hogy a disznókondát többre értékelték, mint két megszállott ember meggyógyítását.

H) Hatalom a bűnök megbocsátására (9,1-8)

9,1 A gadaraiak elutasítása után a Megváltó újra átkelt a Galileai-tengeren, és Kapernaumba érkezett, amit a „**maga városának**” tekintett, miután a názáretiek megkísérelték megölni (Lk 4,29-31).

Leghatalmasabb csodái közül néhányat itt hajtott végre.

9,2 Négy ember jött hozzá. **Egy gutaütöttet** hoztak valamilyen kezdetleges ágyon vagy gyékényfekhelyen. Márk beszámolója elmondja, hogy a tömeg miatt megbontották a tetőzetet, és leeresztették az embert Jézus elé (2,1-12). Amikor látta **Jézus a hitüket, ezt mondta a gutaütöttnek: Bízál fiam! Megbocsáttattak néked a te bűneid.** Figyeljük meg, hogy látta **azoknak** hitét. A hit indította az embereket, hogy a rokkantat Jézushoz vigyék, és a rokkant hite indította Jézust a gyógyításra. Urunk először ezt a hitet jutalmazta meg, hirdetve neki **bűnei bocsánatát**. A nagy orvos eltávolította az okot, mielőtt a szimptomákat kezelte volna; először a nagyobb áldást adta. Ez fölveti a kérdést, hogy vajon Krisztus gyógyított-e valaha is anélkül, hogy az illetőt megváltotta volna?

9,3-5 Amikor **némelyek az írástudók közül** meghallották, hogy Jézus bűnbocsánatot hirdetett az embernek, **magukban** káromlással vádolták. Végül is csak Isten bocsáthat meg bűnöket. Ők bizonyára nem készültek, hogy Istenként elfogadják. A mindentudó Úr Jézus olvasott gondolataikban, megróta őket hitetlen **szívük gonoszságáért**, aztán megkérdezte tőlük: **mi könnyebb, ezt mondani: Megbocsáttattak néked a te bűneid; vagy ezt mondani: Kelj fel és járj!** Valójában *mondani* egyformán könnyű egyiket is, másikat is, de melyiket könnyebb *megtenni*? Emberileg mindkettő lehetetlen, de az első parancs eredményei nem láthatók, míg a második hatásai azonnal észrevehetők.

9,6-7 Azért, hogy bebizonyítsa az írástudóknak, hogy neki van hatalma **a földön bűnöket megbocsátani** (és ezért Istenként kell tisztelni), beleegyezett, hogy csodát tegyen, amit **megláthatnak**. **A gutaütöthöz** fordulva ezt mondta:

Kelj föl, vedd a te ágyadat, és eredj haza!

9,8 Amikor a sokaság látta az embert hazamenni ágyával együtt, kétféle érzés fogta el őket: félelem és csodálat. Félték egy nyilvánvalóan természetfeletti lény jelenlétében. **Dicsőítették az Istent**, hogy **ilyen hatalmat** adott az **embereknek**. De egyáltalán nem értették meg a csoda jelentőségét. A gutaütött *látható* meggyógyítása arra szolgált, hogy megerősítse, az ember bűnei meg vannak bocsátva, ami *láthatatlan* csoda. Ebből meg kellett volna érteniük, hogy aminek tanúi voltak, nem annak volt a bemutatása, hogy Isten hatalmat adott az embereknek; hanem annak, hogy Isten jelent meg közöttük az Úr Jézus Krisztus személyében. De ők ezt nem értették meg.

Ami az írástudókat illeti, a későbbi eseményekből tudjuk, hogy csak még inkább megkeményedtek hitetlenségükben és gyűlöletükben.

D) Jézus elhívja Mátét, a vámszedőt (9,9-13)

9,9 A Megváltó körül kialakult feszült légkör ideiglenesen megenyhül Máté saját elhívásáról szóló egyszerű és alázatos beszámolójával. A vámszedőt vagy vámhivatali tisztviselőt tisztviselőtársaival együtt nagyon gyűlölték a zsidók elvetemültségük miatt, a kivetett kizsákmányoló adók miatt, leginkább pedig azért, mert a Római Birodalomnak, Izráel leigázójának érdekeit szolgálták. Amikor **Jézus elhaladt** a vámszedő mellett, ezt **mondta** Máténak: **„Kövess engem!”** Máté rögtön válaszolt, **felkelt és követte Őt**; elhagyta hagyományos lenézett foglalkozását, hogy Jézusnak azonnal tanítványává váljon. Ahogyan valaki megjegyezte: „Elhagyott egy kényelmes hivatást, de célt talált helyette. Elhagyott egy jó jövedelmet, de talált megbecsülést. Elhagyta a ké-

nyelmes biztonságot, de olyan *'kalandot'* talált, amelyhez hasonlóról sohasem álmodott”. Jutalmi közé tartozott, hogy a tizenkettő egyike lett, és az a megtiszteltetés, hogy megírhatta azt az evangéliumot, amely a nevét viseli.

9,10 Az itt leírt lakomát Máté rendezte Jézus tiszteletére (Lk 5,29). Így vallotta meg Krisztust nyilvánosan és mutatta be a Megváltónak társait. Szükségképpen a vendégek **vámszedők** és mások voltak, akiket általában **bűnösökként** ismertek.

9,11 Azokban a napokban az volt a gyakorlat, hogy kereveten fekve, az asztal felé fordulva étkeztek. **Amikor a farizeusok látták**, hogy Jézus így csatlakozott a társadalmi söpredékhez, odamentek tanítványaihoz, és megvádolták, hogy „a bűnösökkel együtt” van; egy igazi próféta bizonyára nem étkezne **bűnösökkel!**

9,12 Jézus meghallotta és válaszolt: **„Nem az egészségeseknek van szükségük orvosra, hanem a betegeknek”**. A farizeusok egészségeseknek tekintették magukat, és nem akarták bevallani, hogy szükségük van Jézusra. (Valójában nagyon betegek voltak szellemi értelemben, és rendkívüli módon szükségük lett volna gyógyulásra.) Ezzel szemben a vámszedők és a bűnösök hajlamosabbak voltak elismerni igazi állapotukat és keresni Krisztus megváltó kegyelmét. A vád tehát igaz volt! Jézus bűnösökkel *evett* együtt. Ha a farizeusokkal evett volna együtt, a vád ugyanúgy igaz lett volna, – talán még jobban! Ha Jézus nem étkezett volna együtt a világon hozzánk hasonló bűnösökkel, mindig egyedül kellett volna étkeznie; de fontos emlékeztetni rá, hogy amikor bűnösökkel evett együtt, sohasem vett részt azok gonosz útjaiban, és nem kötött kompromisszumot bizonyágtételében. Kihasználta az alkalmat, hogy igazságra és szentségre hívja az embereket.

9,13 A farizeusok problémája az volt, hogy bár nagy pontossággal követték a júdaizmus vallásos előírásait, szívük kemény, hideg és irgalmatlan volt. Így Jézus azzal a felszólítással küldte el őket, hogy **tanulják** meg Jahve következő szavainak jelentését: „**Irgalmasságot akarok és nem áldozatot**” (idézet a Hós 6,6-ból). Bár Isten alapította az áldozati rendszert, nem azt akarta, hogy vallásos szertartások helyettesítsék a belső igazságot. Isten nem formásokhoz ragaszkodik, és neki nem tetszik, ha a vallásos szertartások elkülönülnek a személyes istenfélelemtől. Pontosán ez az, amit a farizeusok csináltak. Figyeltek a törvény betűjére, de nem szánták meg azokat, akiknek szellemi segítségre volt szükségük. Csak hozzájuk hasonló öngaz emberekkel tartottak kapcsolatot.

Ezzel szemben az Úr Jézus célzatosan ezt mondta nekik: „Nem az igazakat hívogattam jöttem, hanem a bűnösöket”. Ő tökéletesen betöltötte Istennek az irgalommal valamint az áldozattal kapcsolatos igényét. Bizonyos értelemben a világban nincsen igaz, így azért jött, hogy minden embert **megtérésre** hívjon. De ebben az a gondolat van, hogy hívása csak azok számára hatékony, akik beismerik, hogy bűnösök. Nem nyújthat gyógyulást azoknak, akik gögösek, öngazak, és nem bánják bűneiket, hasonlóan a farizeusokhoz.

J) Jézust megkérdezik a böjtölésről (9,14-17)

9,14 Ebben az időben Keresztelő **János** feltehetőleg börtönben volt. Tanítványai Jézushoz **jöttek** egy problémával, Ők maguk **sokat böjtöltek, de Jézus tanítványai nem**. Miért?

9,15 Az Úr példázattal válaszolt. Ő volt a **Vőlegény**, és tanítványai a násznép. **Ameddig velük járt, nem volt okuk**

a böjtölésre, mint a gyász jelére. De majd elvétehtik **tőlük; akkor tanítványai böjtölni** fognak. *Elvétetett* tőlük – a halál és eltemetése által, és mennybemenetele óta testileg távol van tanítványaitól. Noha Jézus szavai nem *parancsolják* meg a böjtölést, biztos, hogy *helyeslik*, mint megfelelő gyakorlatot azok számára, akik a vőlegény visszatérését várják.

9,16 A János tanítványai által felvetett kérdés arra indította Jézust, hogy bemutassa, Jánossal vége egy üdvtörténeti korszaknak, meghirdetve ezzel a kegyelem új korszakát, és rámutat, hogy az azoknak megfelelő alapelveket nem lehet összekeverni. A törvény és a kegyelem összekeverése olyan lenne, mintha valaki **egy darab új posztót** használna **egy ócska ruha** megfoltozásához. Amikor kimosná, a folt összehúzódna, kiszakítva magát az ócska ruhából. A szakadás nagyobb lenne, mint volt. Gaebelein joggal panaszkodik:

A júdaista keresztyénség, amely a kegyelem és evangélium vallása mellett megkísérli megtartani a törvényt és támogatni a törvény szerinti megigazolást, utálatosabb Isten szemében, mint Izráel a múltban, amikor bálványokat imádott.¹⁴

9,17 Vagy olyan lenne ez az összekeverés, mintha **új bort régi tömlőkbe** töltenének. Az új bor erjedése által okozott nyomás szétszakítaná a régi tömlőket, mert azok elveszítették rugalmasságukat. Az evangéliumi élet és szabadság tönkreteszi a szertartásosság borostömlőit.

A keresztyén korszak bevezetése elkerülhetetlenül feszültséget eredményez. Azt az örömet, amelyet Krisztus hozott, nem lehetett megtartani az ÓSZ formáságai és vallásos előírásai között. A dolgok teljesen új rendjére volt szükség. Pettin-gill a következőképpen teszi ezt világossá:

A Király így figyelmezteti tanítványait a régi... és az új... összekeverése ellen. És mégis ez az, amit az egész kereszténység folyamatosan tett. A júdaizmust befoltozták, és adaptálták mindenütt az egyházak között, a régi öltözetet pedig „kereszténységnek” címkézték. Az eredmény egy bonyolult keverék, amely sem nem júdaizmus, sem nem kereszténység, hanem az élő Istenbe vetett bizalom helyettesítése vallásoskodó holt cselekedetekkel. Az ingyen üdvözülés új borát beletöltötték a törvényeskedés régi tömlőibe, és mi lett az eredmény? A tömlők elszakadtak és tönkrementek, a bor kifolyt, a drága életadó orvosság nagy része elveszett. A törvény elveszítette rettenetes voltát, mert kegyelemmel keverték össze, és a kegyelem elveszítette szépségét és kegyelmi jellegét, mert összekeverték a törvény cselekedeteivel.¹⁵

K) Hatalom a gyógyíthatatlan beteg meggyógyítására és a halott fel-támasztására (9,18-26)

9,18-19 Jézusnak az üdvtörténeti korszak megváltozásáról szóló beszédét megszakította a zsinagóga egyik zaklatott főembere, akinek leánya éppen most halt meg. Leborult az Úr elé, kérve, hogy jöjjön és keltse életre. Kivételes dolog volt, hogy egy főember segítséget kért, a zsidó vezetők többsége félt volna, hogy társai megvetik és lenézik, ha ezt megteszi. Jézus méltányolta hitét, és elindult tanítványaival a főember háza felé.

9,20 Egy másik félbeszakítás! Ezt egy asszony tette, aki tizenkét év óta vér-folyásban szenvedett. Jézus sohasem boszszankodott az ilyen félbeszakításon; mindig kiegyensúlyozott, megközelíthető és elérhető volt.

9,21-22 Az orvostudomány képtelen volt segíteni ezen az asszonyon; állapota valójában rosszabbodott (Mk 5,26). Nyomorúságában találkozott Jézussal – vagy legalábbis látta Őt a tömegből körülvéve. Mivel hitte, hogy képes és kész őt meggyógyítani, átfurakodott a tömegen, és megérintette ruhájának szegélyét. Az Úr az igazi hitet mindig észreveszi. Megfordult és közölte az asszonnyal, hogy meggyógyult; aki azonnal jól lett, tizenkét év óta először.

9,23-24 Az elbeszélés most visszatér a főemberhez, akinek leánya meghalt. Amikor Jézus a házhoz ért, a „hivatásos” gyászolók sirtak, amit valaki „mübánatnak” nevezett el. Jézus elrendelte, hogy a szobát a látogatók hagyják el, ugyanakkor kijelentette, hogy a leányzó nem halt meg, hanem alszik. A legtöbb bibliakutató úgy gondolja, hogy az Úr az alvást itt jelképesen a halálra értette. Más hívők azt hiszik, hogy a lány kómában volt. Ez az értelmezés nem tagadja, hogy Jézus fel tudta volna támasztani, ha meghalt volna, hanem hangsúlyozza, nagyon is becsületes volt ahhoz, hogy azt a látogatott keltse, mintha a halálból támasztotta volna fel, holott a lány nem halt meg. Robert Anderson ezt a véleményt támogatja. Rámutat, hogy az apa és mindenki más azt mondta, hogy meghalt, de Jézus azt mondta, hogy nem.

9,25-26 Akárhogy is volt, az Úr megfogta a lány kezét, és a csoda megtörtént, a lány felkelt. A csoda híre hamarosan elterjedt az egész tartományban.

L) Hatalom a látóképesség visszaadására (9,27-31)

9,27-28 Amint Jézus eltávozott a főember házától, két vak követte, látásért könyörögve. Bár a természeti látásra képtelenek voltak, ezek az emberek határozott szellemi ítélőképességgel rendelkez-

tek. Jézust *Dávid* Fiának szólítva felismerték a rég várt Messiást és Izráel igazi királyát. Tudták, hogy amikor a Messiás eljön, egyik bizonyítéka az lesz, hogy visszaadja a látását a vakoknak (Ézs 61,1). Amikor Jézus kipróbálta hitüket azzal a kérdéssel, hogy hiszik-e, hogy azt **megcselekedheti** (látást adhat nekik), tétovázás nélkül azt felelték: „**Igen, Uram**”.

9,29-30 Akkor a nagy orvos **megérintette szemüket**, és biztosította őket, hogy mivel hittek, látni fognak. Szemük azonnal teljesen normálissá vált.

Az ember azt mondja: „látni és hinni”. Isten azt mondja: „hinni és látni”. Jézus ezt mondja Mártának: „Nem mondtam-e néked, hogy ha hiszel, meglátod majd az Istennek dicsőségét?” (Jn 11,40) A Zsidókhoz írt levél írója megjegyzi: „Hit által értjük meg...” (11,13). János apostol ezt írja: „Ezeket írtam néktek, akik hisztek..., hogy tudjátok meg...” (1Jn 5,13). Istennek nem tetszik az olyan hit, amely előzetes csodát igényel. Azt akarja, hogy higgyünk benne egyszerűen azért, mert Isten.

Miért figyelmeztette **Jézus szigorúan** a meggyógyított embereket, hogy senkinek se szóljanak? A 8,4-hez írt megjegyzésünkben úgy véltük, hogy valószínűleg nem akarta ösztönözni azt az időszerűtlen mozgalmat, hogy királlyá tegyék. A nép még nem tért meg; nem uralkodhatott felettük, amíg újjá nem születtek. Miatta a keletkező forradalmi mozgalom a római uralom rettenetes megtorlásával járt volna. Mindenek felett pedig az Úr Jézusnak a keresztre kellett mennie, mielőtt, mint király, uralkodhatott volna. Bármilyen akadályozta a Golgotára vezető útját, el-elentétben állt Isten előre elhatározott tervével.

9,31 A két ember, látásának visszanyerése feletti örömeiben, **eltesztelte a hírt**. Miközben abba a kísértésbe eshe-

tünk, hogy szimpatizáljunk velük és még csodáljuk is túlradó bizonyágtételüket, a kemény valóság az, hogy durván engedetlenek voltak, és szükségszerűen több bajt, mint jót csináltak. Feltehetően sekély szenzációéhséget keltettek inkább, mint Szellem által indított érdeklődést. Még a hála sem igazi mentség az engedlenségére.

M) Hatalom a beszédképesség visszaadására (9,32-34)

9,32 Jézus először életet adott a halottaknak; azután látást a vaknak; most beszédképességet a némának. Szellemi sorrend látszik itt a csodákban: először élet, azután megértés és utána bizonyágtétel.

Egy gonosz szellem ezt az embert némasággal sújtotta. Valaki eléggé törődött vele, az ördögöset Jézushoz hozta. Isten áldja meg azokat a nemes, névtelen embereket, akik eszközei voltak annak, hogy másokat Jézushoz vigyenek.

9,33 Mihelyt Jézus **kiűzte a démont, megszólalt a néma**. Feltételezhetjük, hogy helyreállított beszédképességét dicsőítésre használta, és arra, hogy bizonyágot tegyen arról, aki ilyen irgalmasan meggyógyította. A sokaság elismerte, hogy **Izráel** példa nélküli csodák tanúja.

9,34 De a farizeusok erre azzal az állítással reagáltak, hogy **az ördögök fedelme által űzi ki az ördögöket**. Ez az, amit az Úr később megbocsáthatatlan bűnnek nevezett (12,32). Azokat a csodákat a Sátán hatalmának tulajdonítani, amelyeket Ő a Szent Szellem által cselekedett, a Szent Szellem káromlása volt. Miközben mások áldást nyertek Krisztus gyógyító érintése által, a farizeusok szellemileg halottak, vakok és némák maradtak.

VI. A MESSIÁS KIRÁLY ELKÜLDI APOSTOLOIT IZRÁELHEZ (9,35-10,42)

A) Szükség van arató munkásokra (9,35-38)

9,35 Ezzel a verssel kezdődik a harmadik galileai körút. **Jézus** körüljárta a városokat és falvakat, prédikálva a királyság jó hírét, hogy Ő Izráel királya, és ha a nemzet bűnbánatot tart, elismeri Őt, uralkodni fog felettük. A királyság tiszteességes ajánlatot tett Izráelnek. Mi történt volna, ha Izráel megfelelően reagál? A Biblia nem válaszol erre a kérdésre. Tudjuk, hogy Krisztusnak akkor is meg kellett volna halnia, hogy igazságos alapot hozzon létre, amely által Isten minden korszak bűnöseit megigazíthatja.

Miközben Krisztus tanított és prédikált, gyógyította a betegségek minden fajtáját. Eppen úgy, ahogyan a Messiás első adventjét csodák jellemezték, azok fogják jelölni második adventjét is hatalomban és nagy dicsőségben (lásd Zsid 6,5: „a jövőendő világnak erői”).

9,36 Amikor látta Izráel elgyötört és szétszóródott sokaságát, úgy tünnek előtte, mint **pásztor** nélkül való **juhok**. **Könyörülő** szíve megindult rajtuk. Ő, ha jobban ismernénk ezt az elveszett és halandó emberiség szellemi jóléte utáni sóvárgását! Mennyire szükségünk van rá, hogy szüntelenül imádkozzunk.

9,37 A szellemi aratás nagy munkáját el kell végezni, **de a munkás kevés**. A probléma úgy látszik, a mai napig fennmaradt; a szükséglet mindig több, mint a munkaerő.

9,38 Az Úr Jézus azt mondta tanítványainak, hogy kérjék **az aratás Urát, hogy küldjön munkásokat az Ő aratásába**. Figyeljük meg itt, hogy az igény nem jelent egyúttal hívást is. Munkások

ne *menjenek* addig, amíg nem *küldik* őket.

Krisztus, Isten Fia küldött
A földi éjbe el;
Az átszegezett kéz utat mutat,
Mint egy hatalmas jel.

(Frances Bevan)

Jézus nem azonosítja **az aratás Urát**. Néhányan úgy vélik, hogy ez a Szent Szellem. A 10,5-ben Jézus maga küldi ki tanítványait, ezért világosnak tűnik, hogy Ő az, akihez imádkoznunk kell, hogy küldjön munkásokat az aratásba.

B) A tizenkét tanítvány elhívása (10,1-4)

10,1 A 9. fejezet utolsó versében az Úr utasította tanítványait, hogy imádkozzanak több munkásért. Hogy ezt a könyörgést őszintén lehessen végezni, a hívőknek maguknak is hajlandóknak kell lenniük az elmenetelre. Így itt azzal találkozzunk, hogy az Úr elhívja **tizenkét tanítványát**. Már korábban kiválasztotta őket, de most hívja el őket az Izráel nemzetéhez szóló speciális evangélizációs misszióra. Az elhívással hatalom járt arra, hogy tisztátalan szellemeket űzzenek ki és meggyógyítsanak mindenfajta betegséget. Itt Jézus egyedülálló volta figyelhető meg. Más emberek is tettek csodákat, de senki más nem ruházta át a hatalmat másokra.

10,2-4 A tizenkét apostol a következő volt:

1. **Simon, akít Péternek hívtak**. Lobbanékony, nemes lelkű, gyengéd ember volt, született vezéregyenység.
2. **András, az ő testvére**. Őt Keresztelő János vezette Jézushoz (Jn 1,36,40), azután ő vitte oda testvérét, Pétert. Ezután vált feladatává, hogy embereket halásszon.

3. **Jakab, a Zebedeus** fia, akit később Heródes megöletett (Csel 12,2). A tizenkettő közül elsőnek halt vértanúhalált.
4. **János, az ő testvére.** Szintén Zebedeus fia volt. Ő az a tanítvány, akit Jézus szeretett. Neki köszönhetjük a negyedik evangéliumot, három levelet és a Jelenések könyvét.
5. **Fülöp,** bétsaidai lakos, ő vitte Nátánaelt Jézushoz. Nem keverendő össze az Apostolok Cselekedeteiben szereplő Fülöppel, az evangélistával.
6. **Bertalan.** Úgy hiszik, hogy azonos Nátánaellel, az izráelitával, akiben nem találtak hamisság (Jn 1,47).
7. **Tamás,** akit Didymusnak is neveztek, ami azt jelenti, hogy „iker”. Általában úgy ismerik, mint „hitetlen Tamást”, kétségei azonban utat engedtek Krisztus dicsőítő megváltásának (Jn 20,28).
8. **Máté.** A korábbi vámszedő, aki ezt az evangéliumot írta.
9. **Jakab, az Alfeus fia.** Róla keveset tudunk.
10. **Lebbeus, akit Taddeusnak hívtak.** Őt úgy is ismerjük, mint Júdást, a Jakab fiát. Róla az egyetlen feljegyzett kijelentés a Jn 14,22-ben található.
11. **Simon, a kánaáni,** akit Lukács Zélótának nevez (6,15).
12. **Júdás,** az Iskáriótes, Urunk árulója.
A tanítványok ekkor feltehetően húszas éveikben jártak. Minthogy változatos életúttal rendelkező és feltehetően átlagos képességű fiatalok voltak, igazi nagyságuk Jézussal való kapcsolatukban rejlik.

C) Küldetés Izráelhez (10,5-33)

10,5-6 A fejezet hátralevő része Jézus utasításait tartalmazza egy sajátos igehirdető körúttal kapcsolatosan, amely **Izráel házához** szól. Nem szabad ezt összekeverni a hetven tanítvány kiküldésével (Lk 10,1) vagy a nagy megbízatással (Mt

28,19-20). Ez ideiglenes misszió volt azaz a konkrét céllal, hogy a **meny királyságának** elközéltetését hirdessék. Noha néhány alapelv maradandó értékű Isten népe számára minden korszakban, az a tény, hogy néhányat később az Úr Jézus visszavont, bizonyítja, hogy ezek nem voltak örök időkre szánva (Lk 22,35-36).

Először is, meg van szabva az *útvo-nal*. Nem mehettek a **pogányokhoz** vagy a **samaritánusokhoz**, egy keverék néphez, melyet a zsidók lenéztek. Szolgálatuk ekkor **Izráel házának eltévedett juhaira korlátozódott**.

10,7 Az *üzenet* annak hirdetése volt, hogy a **meny királysága elközéltett**. Ha Izráel visszautasítja, nincs mentsége, mert hivatalosan meghirdették, kizárólag előttük. A királyság közel jött a király személyében. Izráelnek döntenie kell, hogy elfogadja vagy elutasítja Őt.

10,8 A tanítványoknak *meghatalmazásuk* volt, hogy megerősítsék üzenetüket. **Gyógyítaniuk** kellett a **betegeket, megtisztítaniuk a leprásokat, feltámasztani a halottakat**¹⁶ és **kiűzni a démonokat**. A zsidók jeleket kívántak (1Kor 1,22), úgy hogy Isten kegyelmesen hozzájárult, hogy adjon nekik jeleket.

Ami a *fizetséget* illeti, az Úr képviselőinek nem kell semmit felszámítaniuk szolgálataikért. Áldásukat fizetség nélkül kapták, és ugyanazon az alapon kell szolgálatniuk.

10,9-10 Nem volt szükség rá, hogy előre *gondoskodjanak* az útra. Végül is izráeliták voltak, akik izráelitáknak prédikáltak, és elismert elv volt a zsidók között, hogy méltó a munkás az ő táplálékára. Így nem volt szükségük arra, hogy szerezzenek **aranyat, ezüstöt, rezet, táskát, két ruhát, sarut** vagy **pálcát**. Valószínűleg itt *pót* sarukról és *pót* pálcáról van szó; ha már volt botjuk, meg volt engedve, hogy azt vigyék (Mk 6,8). Az el-

gondolás az, hogy szükségleteiket napról napra alapon kell kielégíteniük.

10,11 Milyen intézkedéseket kellett tenniük a **szállás vonatkozásában**? Ha bementek egy **városba**, meg kellett tudniuk, ki a **méltó** vendéglátó – olyan, aki úgy fogadja őket, mint az Úr tanítványait, és aki nyitott az üzenetükre. Ha találtak ilyen házigazdát, ott kellett maradniuk, ameddig a városban voltak, és nem mehettek tovább, ha kedvezőbb lakásra találtak.

10,12-14 Ha a **háznép** befogadta őket, a tanítványoknak **köszönteniük** kellett a családot udvariasan és hálásan a vendégszeretetért. Ha viszont egy ház visszautasította vendéglátásukat, nem voltak kötelesek, hogy Isten **békességét** kérjék rá, vagyis áldást mondjanak a családra. Sőt kiábrázolták Isten nemtetszését azzal, hogy lerázták a **port a lábukról**. Krisztus tanítványainak elutasításával a család az Urat utasította el.

10,15 Figyelmeztette őket, hogy az ilyen elutasítás súlyosabb büntetést von maga után az ítélet napján, mint **Sodoma és Gomora** romlottsága. Ez bizonyítja, hogy a pokolban a büntetésnek fokozatai lesznek; különben hogyan lehetne némeleknek **könnyebb**, mint másoknak?

10,16 Ebben a szakaszban Jézus tanácsot ad a tizenkettőnek, hogy milyen legyen a **viselkedésük**, ha **üldözésnek lesznek kitéve**. Hasonlóak lesznek a **bárányokhoz a farkasok között**, körülvéve erőszakos emberekkel, akik hajlamosak elpusztítani őket. Legyenek **okosak**, mint **a kígyók**, elkerülve a szükségtelen támadást, vagyis keressék a kompromisszumos helyzeteket. Ugyanakkor legyenek **szelídek**, mint **a galambok**, az igaz jellem és őszinte hit fegyverével védekezzenek.

10,17 Óvakodniuk kellett a hitetlen zsidóktól, akik törvényszékekre adják és megostorozzák őket **zsinagógáikban**. Az

ellenük irányuló támadás egyrészt polgári, másrészt vallási jellegű.

10,18 Helytartók elé és királyok elé fogják hurcolni őket Krisztusért. Isten ügye diadalmaskodni fog az emberi gonoszság felett. „Az ember gonosz, de Istennek megvannak a maga útjai.” A tanítványok látszólagos vereségük órájában azzal a semmihez nem hasonlítható kiváltsággal fognak rendelkezni, hogy bizonyosságot tehetnek a hatalmasságok és a **pogányok** előtt. Isten fog minden dolgot a javukra fordítani. A keresztyénség sokat szenvedett a polgári hatóságoktól, de „nem volt soha hatásosabb tanítás az uralkodásra kijelölteknek”.

10,19-20 Nem kell aggodalmaskodniuk, mit mondjanak, ha vallatják őket. Amikor eljön az idő, Isten **Szelleme** fog nekik bölcsességet adni, hogy Krisztus dicsőítésével válasszoljanak, és ez teljesen összezavarja és elbizonytalanítja vádolóikat. Két szélsőséget el kell kerülni a 19. vers értelmezésekor. Az első az a naiv feltételezés, hogy a keresztyén embernek soha sincs szüksége arra, hogy előre felkészüljön arra, amit mond. A második az a nézet, hogy ez a vers ránk nem vonatkozik manapság. Helyes és kívánatos dolog, hogy az igehirdetők imádkozva várákozzanak Isten előtt a megfelelő Igére egy konkrét alkalomra. Az is igaz, hogy válságos helyzetben minden hívő támaszkodhat Isten ígéretére, hogy bölcsességet nyerjen, és isteni intuícióval beszéljen, az Atya Szellemének szószó-lójává váljon.

10,21 Jézus előre figyelmeztette tanítványait, hogy álnoksággal és árulással fognak szembekerülni. **Testvér** fogja vádolni **testvérét**. **Apa** fogja elárulni **gyermekét**. **Gyermekek** informátorok lesznek a **szüleik** ellen, szüleik kivégzését okozva.

Maculay, J. C. helyesen mondja:

Jó társaságban vagyunk a világ gyűlöletének elszenvedéséhez... A szolgálta nem várhat jobb bánásmódot az ellenség kezétől, mint amiben magának az Úrnak része volt. Ha a világ nem nyújtott jobbat Jézusnak a keresztnél, nem fog királyi hintót biztosítani követőinek sem. Ha neki csak tövis jutott, nekünk sem jut koszorú... Csak vigyázzunk, hogy a világ irántunk megnyilvánuló gyűlölete valóban „Krisztusért” van-e, és nem bennünk van-e valami gyűlöletes és méltatlan a kegyelmes Úrhoz, akit képviselünk?¹⁷

10,22-23 A tanítványok **gyűlöletesek lesznek mindenki előtt** – nem kivétel nélkül mindenki előtt, hanem az emberiség minden kultúrközössége, nemzete és osztálya előtt. **De aki mindvégig megáll, az megtartatik.** Ezt magában kiragadva kétségtelennek tűnik, hogy az üdvösséget ki lehet érdemelni szilárd kitartással. Tudjuk, hogy ez azt nem jelentheti, mert az egész Szentírásban a megváltás Isten kegyelmének ingyen ajándéka, hit által (Ef 2,8-9). Azt sem jelentheti ez a vers, hogy azok, akik hűségesek maradnak Krisztushoz, meg fognak menekülni a fizikai haláltól. A megelőző vers megjövendőli néhány hűséges tanítvány halálát. A legegyszerűbb magyarázat, hogy az állhatatosság a valóban megváltottak fémjele. Azok, akik mindvégig megállnak az üldözések idején, állhatatosságukkal mutatják meg, hogy igazi hívők. Ugyanezt a megállapítást találjuk a Mt 24,13-ban, ahol az a zsidók hűséges maradékára vonatkozik a nagy nyomorúság idején, akik visszautasítják, hogy az Úr Jézus iránti hűségükben megalkudjanak. Állhatatosságuk nyilvánítja őket igazi tanítványokká.

A jövővel foglalkozó bibliai szövegekben Isten Szelleme gyakran siklik át a

közvetlen jövőről a távoli jövőre. Egy próféciának lehet részleges és közvetlen értelme; teljes és távolabbi beteljesedése. Például Krisztus két eljövetele magyarázat nélkül egybeolvadhat egyetlen igehelyben (Ézs 52,14-15; Mik 5,2-4). A 22. és 23. versben az Úr Jézus ezt a fajta próféta átmenetet alkalmazza. Figyelmezteti a 12 tanítványt azokra a szenvedésekre, amelyeken keresztül fognak menni érette; aztán úgy tűnik, úgy látja őket, mint odaadó zsidó követőinek előképét a nagy nyomorúság alatt. Átlép az első keresztyének megpróbáltatásáról azon hívőkére, akik második eljövetele előtt élnek.

A 23. vers első része a tizenkét tanítványra vonatkozhatott: **Mikor pedig abban a városban üldöznek titeket, szaladjatok a másikba...** Nem voltak kötelesek ellenségeik elnyomása alatt maradni, ha elfogadható út kínálkozott a menekülésre. „A veszedelem elől nem bűn menekülni, csak a kötelesség elől.”

A 23. vers második része tovább visz bennünket azokig a napokig, amelyek Krisztus (uralkodói) eljövételét megelőzik: **„...még végig sem járjátok Izráel városait, már eljön az Emberfia”.** Ez nem vonatkozhatott a tizenkét tanítvány küldetésére, mert az Emberfia már eljött. Némely bibliatanító úgy érti ezt, hogy Kr. u. 70-re Jeruzsálem pusztulására vonatkozik. Nehéz azonban megérteni, hogyan lehetne erről a holocaustról úgy beszélni, mint az „Emberfia eljövételéről”. Úgy tűnik, jóval elfogadhatóbb itt a második eljövételére utalni. A nagy nyomorúság alatt Krisztus hűséges zsidó testvérei fogják hirdetni a királyság evangéliumát. Üldözni és hajszozni fogják őket. Mielőtt elérhetnék Izráel minden városát, az Úr Jézus vissza fog jönni, hogy megítélje ellenségeit és felállítsa királyságát.

Látszólagos ellentmondás van a 23. vers és a Mt 24,14 között. Itt az van, hogy **nem** fogják elérni **Izráel** minden

városát, mielőtt az Emberfia eljön. Ott viszont az van, hogy a királyság evangéliumát hirdetni fogják az egész világon a második eljövetele előtt. Azonban ellentmondás nincsen. Az evangéliumot hirdetni fogják minden országban, bár nem szükségszerűen minden embernek. De ez az üzenet kemény ellenállásba ütközik, és a hirdetőket szigorúan üldözni és akadályozni fogják Izráelben. Így Izráelnek nem minden városát fogják elérni.

10,24-25 Az Úr tanítványainak gyakran lesz alkalmuk csodálkozni azon, miért kell rossz bánásmódot elszenvedniük. Ha Jézus volt a Messiás, követői miért szenvednek, ahelyett, hogy uralkodnának? A 24. és 25. versben előre látja zavarodottságukat, és válaszol rá, emlékeztetve őket a kapcsolatukra. Ők voltak a tanítványok; Ő a Tanító. Szolgák voltak; Ő volt a Mesterük. Ők a háznép tagjai voltak; Ő a ház Ura. A tanítványság a tanító követését jelenti, nem azt, hogy feljebbvalók nála. A szolga nem várhatja, hogy jobban bánnak vele, mint mesterével. Ha az emberek a ház Urát „**Belzebubnak**” nevezik („legyek ura”, egy ekroni bálvány, akinek nevét a zsidók a Sátánra használták), még nagyobb sértésekkel fogják illetni **házanépének** tagjait. A tanítványság magában foglalja a részesedést a Mester megvetéséből.

10,26-27 Háromszor mondja az Úr a követőinek, hogy ne féljenek (26., 28., 31. v.). Először is, **ne féljenek** ellenségeik győzelmét látva; az Ő ügye dicsőséges diadalt fog aratni egy eljövendő napon. Mostanáig az evangélium viszonylag **leplezett** volt, és az Úr tanításai bizonyos mértékig **rejtve** voltak. De hamarosan a tanítványoknak nyíltan hirdetniük kell a keresztyén üzenetet, amit idáig titokban, vagyis szűk körben mondtak el.

10,28 Másodszor, **ne féljenek** a tanítványok az emberek gyilkos dühétől. A legrosszabb, amit az emberek tehetnek,

hogy **megölik a testet**. A fizikai halál nem végzetes tragédiája a keresztyén embernek. Meghalni azt jelenti, együtt lenni Krisztussal, és az sokkal jobb. Megszabadulás a bűntől, fájdalomtól, betegségtől, szenvedéstől és haláltól; és átmenet az örök dicsőségbe. Így a legrosszabb, amit az emberek tehetnek, valójában a legjobb, ami Isten gyermekével történhet.

A tanítványok ne féljenek az emberektől, de tiszteletteljes félelem legyen bennük **attól, aki mind a lelket, mind a testet elveszítheti a pokolban**. Ez a legnagyobb veszteség. Örök elszakítotttság Istentől, Krisztustól és a reménységtől. A szellemi halál az a veszteség, amely nem mérhető, és az a végzet, amit minden áron el kell kerülni.

Jézus szavai a 28. versben felidéznek a kegyes John Knox emlékét, akinek sírfeliratán ez olvasható: „Itt nyugszik valaki, aki annyira félt Istent, hogy sohasem félt senkinek a szemébe nézni!”

10,29 Heves próbák közepette a tanítványok bízhattak Isten gondviselésében. Az Úr Jézus ezt a mindenütt jelenlévő verebeken tanítja meg. Ezek közül a jelentéktelen madarak közül kettőt lehetett **megvásárolni egy rézfillérért**, mégsem esik le **közülük egy sem az Atya akarata**, tudomása, jelenléte nélkül. Ahogyan valaki mondta: „Isten jelen van minden veréb temetésénél”.

10,30-31 Ugyanez az Isten, aki személyes érdeklődést mutat a csöppnyi veréb iránt, pontosan számon tartja gyermekei **fejének** minden egyes **hajszáját**. Egy hajszál lényegesen kisebb értékű, mint egy veréb. Ez azt mutatja, hogy az Ő népe **értékesebb** neki, **mint sok veréb**, tehát miért kellene félniük?

10,32 A fenti szempontok figyelembevételével mi lenne kézenfekvőbb, mint hogy a tanítványok félelem nélkül **megvallják** Krisztust az **emberek előtt**. Bármilyen gyalázat vagy szégyen, amelyet

viselniük kell, bőségesen megjutalmaztatik a mennyben, amikor az Úr Jézus megvallja őket **Atyja előtt**. Krisztus megvallása itt magában foglalja az elkötelezettséget az Úrhoz, a Megváltóhoz, elismerését étellel és szájjal. A tizenkét tanítvány legtöbbször esetében ez a vértanúsághoz, az Úr végső megvallásához vezetett.

10,33 Krisztus megtagadása a földön megtagadást von maga után Isten **előtt a mennyben**. Krisztust megtagadni ebben az értelemben az ember életére vonatkozó igényei elismerésének elutasítása. Azok, akiknek élete azt tanúsítja: „sohasem ismertelek”, végül hallani fogják: „sohasem ismertelek”. Az Úr nem arra utal, hogy valaki ideiglenesen megtagadja Őt nyomás hatására, mint Péter esetében, hanem a megtagadásnak végleges és megrögzött fajtájára.

D) Nem békesség, hanem fegyver (10,34-39)

10,34 Urunk szavait képes beszédként kell értelmezni, amelyben eljövételének látható eredményeit úgy fogalmazza meg, mint eljövételének nyilvánvaló szándékait. Azt mondja, **nem békességet hozni jött, hanem fegyvert**. Tulajdonképpen azért jött, hogy békességet teremtsen (Ef 2,14-17); hogy a világ üdvözüljön általa (Jn 3,17).

10,35-37 A lényeg azonban itt az, hogy amikor valaki a követőjévé válik, a családja szembe fog fordulni vele. A megtért apa szembe kerül hitetlen fiával, a keresztyén anya meg nem tért leányával. Az újjászületett anyóst gyűlölni fogja újjá nem született menyé. Így gyakran kell választani Krisztus és a család között. Nem lehet engedni, hogy a természeti kötelékek eltérítsék a tanítványt az Úrhoz való végső hűségétől. Legyen a Megváltó előbbre való az apánál, az anyánál, a fiúnál vagy a lánynál. A tanít-

ványság egyik ára a feszültség, küzdelem és elidegenedés tapasztalata a saját családtól. Ez az ellenségeskedés gyakran keserűbb, mint amivel az élet más területein találkozunk.

10,38 De van valami, ami még alkalmasabb arra, hogy megrabolja Krisztust igazi helyétől, mint a család. Ha valaki saját életét szereti. Ezért Jézus Krisztus hozzáteszi: „**És aki föl nem veszi az ő keresztyét és úgy nem követ engem, nem méltó énhozzám**”. A kereszty természetesen a kivégzés eszköze volt. Felvenni a keresztyet és követni Krisztust azt jelenti, hogy olyan neki átadott életet kell élni, hogy még maga a halál sem túl nagy ár. Nem minden tanítványnak kell letennie életét az Úrért, de mindenki fel van szólítva arra, hogy az Urat annyira nagyra értékelje, hogy a saját élete ne legyen önmagának drága.

10,39 A Krisztus iránti szeretetnek felül kell múlnia az önfenntartás ösztönét. **Aki megtalálja az ő életét, elveszti azt; és aki elveszti életét Krisztusért, megtalálja azt**. A kísértés az, hogy valaki óvja életét a megpróbáltatástól, hogy elkerülje a fájdalmat és élete elvesztését a teljes átadás által. De az élet legnagyobb eltékozlása: saját magunkért élni. Az élet legnagyobb haszna, ha Krisztus szolgálatában töltjük. Az az ember, **aki elveszti életét**, amikor odaszánja, igazi teljességében **találja meg**.

E) Egy pohár hideg víz (10,40-42)

10,40 Nem mindenki fogja visszautasítani a tanítványok üzenetét. Néhányan el fogják őket ismerni, mint a Messiás képviselőit, és kedvesen fogadják őket. A tanítványoknak korlátozott lehetőségük lesz arra, hogy az ilyen kedvességet jutalmazták, de emiatt ne legyenek rossz kedvűek; bármit, amit értük tettek, úgy

tekinthetik, mint amit magáért az Úrért tettek, és ennek megfelelő jutalma lesz.

Krisztus tanítványainak befogadása egyenértékű Krisztus befogadásával. Őt befogadni ugyanaz, mint befogadni az Atyát, aki Őt **elküldte**, mivel az elküldött az elküldöt képviseli. Egy követ befogadása, aki annak a hatalomnak a helyén áll, amely őt megbízta, azt jelenti, hogy diplomáciai viszony áll fenn annak országával.

10,41 Bárki, aki befogad egy prófétát, mert az **próféta, prófétának jutalmát veszi**. Pierson, A. T. ezt a következőképpen magyarázza:

A zsidók úgy tekintették a próféta jutalmát, mint legnagyobbat; mert miközben a királyok az Úr nevében uralkodtak, és a papok az Úr nevében szolgáltak, a próféta közvetlenül az Úrtól jött, hogy mind a papot, mind a királyt irányítsa. Krisztus azt mondja, hogy ha nem csinálsz mást, csak befogadsz egy prófétát próféta nevében, megkapod ugyanazt a jutalmat, amelyet a próféta kap, ha segített a prófétát. Gondolj erre, ha hajlamos vagy kritizálni az igehirdetőt! Ha segítségére vagy, hogy Isten nevében szóljon, és bátorítod őt, részesülni fogsz jutalmában; de ha megnehezítetd hivatása betöltését, el fogod veszíteni jutalmadat. Nagy dolog segíteni egy embert, aki jóra törekszik. Ne törődj öltözetével, magatartásával vagy hanghordozásával; hanem nézz ezek mögé a dolgok mögé, és mondd: „Isten üzenete ez nekem? Ez az ember Isten prófétája az én lelkemhez?” Ha igen, fogadd be, erősítsd szavait és munkáját, és részesülj jutalmában.¹⁸

Aki befogad egy igaz embert azért, mert az **igaz ember, igaz ember jutalmát fogja kapni**. Azok, akik másokat fizikai vonzerejük vagy anyagi gazdagságuk alapján ítélnék meg, nem értik, hogy

az igazi erkölcsi értéket gyakran nagyon alázatos külső megjelenés rejtí. Ahogyan valaki a legegyszerűbb tanítványt kezeli, ugyanúgy kezeli magát az Urat.

10,42 Jézus követője iránt mutatott semmilyen kedvesség nem marad észrevétlenül. Még **egy pohár hideg víz** is gazdag jutalmat kap, ha azt **tanítványnak** adták azért, mert ő az Úr követője.

Így fejezi be az Úr jellegzetes beszédét a tizenkét tanítványhoz, felruházva őket királyi méltósággal. Igaz, hogy ellenállással találkozhatnak, megvetik őket, tartóztatják, vallatják, bebörtönzik, és talán meg is ölik. De soha ne feledjék, hogy ők a király képviselői, és dicsőséges kiváltságuk, hogy érette beszéljenek és cselekedjenek.

VII. NÖVEKVŐ ELLENÁLLÁS ÉS ELUTASÍTÁS (11–12. fejezet)

A) Keresztelő Jánost bebörtönzik (11,1-19)

11,1 Jézus, miután elküldte a tizenkettőt a speciális ideiglenes misszióra Izrael házához, **eltávozott onnan, hogy tanítson és prédikáljon Galilea városában**, ahol a tanítványok előzőleg éltek.

11,2-3 Addigra Heródes már börtönbe vettette **Jánost**. Elcsüggedve és magányosan kételkedni kezdett. Ha Jézus valóban a Messiás, miért engedte, hogy előfutára börtönben senyvedjen? Istennek sok nagy emberéhez hasonlóan János is hitének ideiglenes meggyengülésétől szenvedett. Ezért **elküldte két tanítványát** megkérdezni, hogy Jézus valóban az, akit a próféták megígértek, vagy pedig még mindig várniuk kell a Felkentére?

11,4-5 **Jézus válaszolt**. Emlékeztette Jánost, hogy éppen azokat a csodákat cselekszi, amelyeket a Messiásról megjövendöltek: **a vakok látnak** (Ézs 35,5); **a sánták járnak** (Ézs 35,6); **a leprások**

megtisztulnak (Ézs 53,4 vö. Mt 8,16-17); **a süketek hallanak** (Ézs 35,5); **a halottak föltámadnak** (ezt nem jövendölték a Messiásról; ez nagyobb volt, mint az előre jelzett csodák). Jézus arra is emlékeztette Jánost, hogy a **szegényeknek az evangélium hirdettetik** az Ézs 6,1 messiási próféciája beteljesedéseként. A vallási vezetők általában gyakran összpontosítják figyelmüket a gazdagokra és az arisztokratákra. A Messiás **a szegényeknek** hozott jó híreket.

11,6 Ezután a Megváltó hozzátette: „**És boldog, aki énbennem meg nem botránkozik**”. Más ajkáról ez nagyfokú öndicsőítés lenne. Jézus ajkáról viszont személyes tökéletességének kifejezése. Ahelyett, hogy úgy jelenne meg, mint egy tábornok, a Messiás úgy jön, mint alázas acs. Szelídsége, szerénysége és alázatossága elütött a katonás Messiás képtől. Azok, akiket testi vágyak vezetnek, kételkedhetnek királyságra vonatkozó igényében. De Isten áldása meg fog nyugodni azokon, akik szellemi látással felismerték a názáreti Jézust, mint a megígért Messiást.

A 6. verset nem szabad úgy értelmezni, mint a Keresztelő Jánosnak tett szemrehányást. Időnként mindenkinek szüksége van hitének bátorítására és erősítésére. A hit ideiglenes meggyengülése előfordulhat, de egészen más, tartósan bizonytalanokodni az Úr Jézus igazi lényét illetően. Az ember élettörténete nem egyetlen fejezetből áll. Ha János életét egészében vesszük, találunk feljegyzést hűségéről és állhatatosságáról.

11,7-8 Amint János tanítványai **elementek Jézus** megnyugtató szavaival, az Úr a **sokasághoz** fordult Keresztelő Jánost méltató elismerő szavakkal. Ez ugyanaz a tömeg volt, akik a pusztába özönlöttek, amikor János ott prédikált. Miért? Hogy valamilyen ingadozó, gyenge **nádszálát lássanak**, amelyik **hajla-**

dozik az emberi vélemény minden elhaladó **szelére**? Bizonyára nem! János félelem nélküli igehirdető volt, eltökélt lelkiismeretű ember, aki inkább szenvedett, mint csendben maradjon, és inkább meghalt, mint hazudjon. Azért mentek ki, hogy lássanak egy jól öltözött palotai udvaroncot fényűző kényelemben? Bizonyára nem! János Isten egyszerű embere volt, akinek szigorú élete szemrehányás volt a nép rendkívüli világiasságára.

11,9 Azért mentek ki, hogy **prófétát** lássanak? Nem, János ugyan próféta volt, de a legnagyobb próféta. Az Úr nem úgy értette itt, hogy nagyobb volt, ami személyes jellemét, ékesszólását vagy rábeszélő képességét illette; helyzeténél fogva volt nagyobb, mivel ő volt a Messiás király előhírnöke.

11,10 Ez a 10. versben válik világossá. János volt Malakiás próféciájának beteljesülése (3,1) – a **követ**, aki megelőzi az Urat, és **előkészíti** a népet a jöveteleire. Mások megjövendölték Krisztus eljövételét, de János volt az a kiválasztott, aki tényleges megérkezését bejelentette. Jól mondta valaki: „János *megnyitotta az utat* Krisztusnak, és azután *félreállt az útból* Krisztusért”.

11,11 Az a megállapítás, hogy „**aki legkisebb a mennyeknek országában**”, nagyobb, mint János, bizonyítja, hogy Jézus János kiváltságáról beszélt, nem jelleméről. Egy ember, **aki legkisebb a menny királyságában**, nem rendelkezik szükségszerűen kiválóbb jellemmel, mint János, de **nagyobb** a kiváltsága. A királyság polgárának lenni nagyobb dolog, mint annak elérkezését bejelenteni. János kiváltsága nagy volt az útkészítésben az Úr előtt, de nem azért élt, hogy élvezze a királyság áldásait.

11,12 János szolgálatának kezdetétől egészen bebörtönzéséig **a menny királysága erőszakot** szenvedett. A farizeusok és az írástudók erőteljesen elleneztek ezt

a királyságot. Heródes király is részt vett a királyság elleni harcban azzal, hogy bebörtönözte a hírnökét.

„...az erőszakoskodók ragadják el azt”. Ezt a megállapítást kétféleképpen lehet értelmezni. Az első, hogy a királyság ellenségei mindent megtettek a királyság ellen azért, hogy elpusztítsák. János elutasítása előre vetette árnyékát annak, hogy magát a királyt és így a királyságot is el fogják vetni. De azt is jelentheti, hogy akik készek voltak a király jövetelére, élénken reagáltak annak hirdetésére, és megfeszítették minden erejüket, hogy beléphessenek. Ez a jelentés van a Lk 16,16-ban: „A törvényt és a prófétákat Jánosig hirdették, azóta az Istennek országát hirdetik és mindenki erőszakkal tör abba”. Itt a királyság úgy fest, mint egy ostromlott város, ahol minden ember kívülről dörömböl, megpróbálva bejutni. Egy bizonyos szellemi erőszakosságra szükség van.

Bármelyik jelentést is fogadja el valaki, a gondolat az, hogy János prédikálása erőszakos reakciót indított széles körű és mély hatásokkal.

11,13 „Mert a próféták mindnyájan és a törvény Jánosig prófétáltak.” Mózes 1. könyvétől Malakiásig az egész kötet a Messiás eljövételéről jövendölt. Amikor János fellépett a történelem színpadára, egyedülálló szerepe nem a prófétálás volt, hanem annak hirdetése, hogy beteljesedett minden, Krisztus első eljövételével kapcsolatos prófécia.

11,14 Malakiás megjövendölte, hogy mielőtt a Messiás megjelenik, el fog jönni Illés, mint előfutár (Mal 4,5-6). Ha a nép **hajlandó** lett volna **elfogadni** Jézust Messiásnak, János betöltötte volna **Illés** szerepét. János nem az újra testet öltött Illés volt, sőt a Jn 1,21-ben tagadta, hogy Illés lenne. De Krisztus előtt járt Illés szellemében és erejében (Lk 1,17).

11,15 Nem mindenki méltányolta Jánost, vagy értette meg szolgálatának mély jelentőségét. Ezért az Úr hozzátette: „**Akinek van füle a hallásra, hallja**”. Más szavakkal: Szentelj figyelmet neki! Nehogy elkerülje a figyelmedet annak jelentősége, amit éppen hallasz. Ha János betöltötte az Illéssel kapcsolatos próféciát, akkor Jézus volt a megígért Messiás! Így igazolja Keresztelő Jánost. Jézus újra megerősítette arra vonatkozó igényét, hogy Ő az Isten Krisztusa. Az egyik elfogadása a másik elfogadásához vezet.

11,16-17 De az a nemzedék, amelyhez Jézus beszélt, egyik elfogadása iránt sem érdeklődött. Azok a zsidók, akiknek abban a kiváltságban volt részük, hogy meglátták Messiás királyuk eljövetelét, nem szerették Őt, sem az előfutárát. Rejtély volt nekik mindkettő. Jézus durcás **gyermekekhez** hasonlította őket, **akik a piacon ülnek**, és visszautasítanak minden barátságos közeledést. Ha barátaik sípoltak nekik, hogy **táncoljanak**, elutasították. Ha barátaik temetést játszva siralmas énekeket énekeltek nekik, visszautasították, hogy **sírjanak**.

11,18-19 János aszkétaként jött, és a zsidók megvádolták, hogy démon szállta meg. Az **Emberfia** viszont normál módon evett és ivott. Ha János aszkétizmusát kényelmetlennek találták, akkor bizonyára tetszeni fog nekik Jézus szokásosabb étkezési gyakorlata. De nem! **Nagyétkűnek**, részegesnek, a **vámszedők és bűnösök barátjának** nevezték. Természetesen Jézus sohasem evett vagy ivott mértéktelenül; a vád koholmány volt. Igaz, hogy **bűnösöknek és vámszedőknek** volt a **barátja**, de nem úgy, ahogy ők értették. Azért barátkozott bűnösökkel, hogy megszabadítsa őket bűneiktől, de sohasem vett részt bűneikben, és nem helyeselte azokat.

„**De cselekedeteiből igazoltatott a bölcsesség.**” Az Úr Jézus természetesen a

megszemélyesült bölcsesség (1Kor 1,30). Hitetlenek sértegethették, mégis igazolódik cselekedeteiben és követőinek életében. Bár a zsidók tömege visszautasíthatja, hogy elismerje, mint Messiás Királyt, igényei teljesen beigazolódtak csodái és odaadó követőinek szellemi átalakulása által.

B) Jaj a galileai meg nem tért városoknak (11,20-24)

11,20 A nagy kiváltsággal nagy felelősség jár. Nem voltak kiváltságosabb városok, mint Korazin, Bétsaida és Kapernaum. Isten testté lett Fia járt poros ösvényeiken, tanította szerencsés népüket, és falaikon belül tette **hatalmas cselekedeteinek** legtöbbszörét. Ilyen lenyűgöző mennyiségű bizonyíték ellenére makacsul elutasították, hogy **megtérjenek**. Nem csoda, hogy az Úr a legsúlyosabb sorsot hirdeti nekik.

11,21 Korazinnal és Bétsaidával kezdi. Ezek a városok hallották Megváltó Istenük kegyelemteljes kérését, mégis szándékosan elfordultak tőle. Jézus gondolatai visszatértek **Tírusz és Szidón** városaira, amelyek Isten ítélete következtében, bálványimádásuk és gonoszságuk miatt elestek. Ha ezek abban a kiváltságban részesültek volna, hogy lássák Jézus csodáit, a legmélyebb bűnbánattal alázkodtak volna meg. **Az ítélet napján** ezért **Tírusznak és Szidónnak** sokkal könnyebb dolga lesz, mint Korazinnak és Bétsaidának.

11,22 Azok a szavak, hogy „**könnyebb dolga lesz az ítélet napján**”, azt jelzik, hogy a pokolban a büntetésnek fokozatai lesznek, ugyanúgy, ahogyan fokozatai lesznek a jutalomnak a mennyben (1Kor 3,12-15). Az egyetlen bűn, amely az embert a pokolra juttatja, annak visszautasítása, hogy alávesse magát Jézus

Krisztusnak (Jn 3,36/b). De a szenvedés súlyossága a pokolban azoktól a kiváltságoktól függ, amelyeket visszautasítottak, és azoktól a bűnöktől, amelyeknek átadták magukat.

11,23-24 Kevés város volt olyan kedvező helyzetben, mint **Kapernaum**. Ez volt az Úr otthona. Miután elutasították Názáretben (9,1, vedd össze: Mk 2,1-12), Kapernaumban telepedett le, és néhány leghatalmasabb csodáját – Messiás voltának vitathatatlan bizonyítékaként – ott cselekedte. Ha a gonosz Sodoma, a homoszexualitás fővárosa ilyen kiváltságos helyzetben lett volna, megtért és megmaradt volna. De Kapernaum kiváltsága nagyobb volt. Népének bűnbánatot kellett volna tartania, és boldogan elfogadnia az Urat. De Kapernaum elmulasztotta az alkalom napját. Sodoma perverz bűne nagy volt. De nincs nagyobb bűn Kapernauménál, amely elvetette Isten szent Fiát. Ezért Sodomának nem lesz olyan súlyos a büntetése, mint Kapernaumé, az ítélet napján. Kapernaum felmagasztaltatott az **évig** kiváltság tekintetében, és a **pokolig fog** megaláztatni az ítéletben. Ha ez igaz Kapernaumra, mennyivel inkább igaz olyan helyekre, ahol bőven van Biblia, ahol az evangéliumot rádión közvetítik, ahol keveseknek lesz mentségük, ha egyáltalán lesz.

Urunk napjaiban négy kiemelkedő város volt Galileában: Korazin, Bétsaida, Kapernaum és Tibériás. Jézus jajt mondott az első háromra, de Tibériásra nem. Mi volt az eredménye? Korazin és Bétsaida úgy elpusztult, hogy pontos helyük sem ismeretes. Kapernaum területe még nincs teljesen feltárva. Tibériás még ma is áll. A prófécia ennek ez a figyelemre méltó beteljesedése fontos bizonyítéka a Megváltó mindentudásának és a Biblia ihlettségének.

C) A Megváltó véleménye az elutasításról (11,25-30)

11,25-26 Ennek a három galileai városnak nem volt szeme, hogy meglássa, sem szíve, hogy szeresse Isten Krisztusát. Az Úr tudta, hogy magatartásuk csak előíze volt a szélesebb körű elutasításnak. Hogyan reagált arcátlanságukra? Nem keserűséggel, cinizmussal vagy bosszúvággyal. Inkább felemelte hangját, hogy köszönetet mondjon Istennek, semmi sem zavarhatta meg szuverén szándékait. **„Hálákat adok néked Atyám, mennynek és földnek Ura, hogy elrejtetted ezeket a bölcsék és az értelmesek elől, és a kisdedeknek megjelentetted.”**

Ei kell kerülnünk két lehetséges félreértést. Először is, Jézus nem a galileai városok elkerülhetetlen ítélete felett fejezte ki örömét. Másodsor, nem úgy értette, hogy Isten önkényesen megtagadta a világosságot a bölcséktől és értelmesektől.

A városoknak minden esélyük megvolt arra, hogy örömmel fogadják az Úr Jézust. Önként utasították el azt, hogy alávéssék magukat neki. Amikor visszautasították a világosságot, Isten megtagadta tőlük a világosságot. De Isten terve nem hiúsult meg. Ha az intelligencia nem hisz, akkor Isten feltárja magát az alázatos szívek előtt. Éhezőket töltött be javakkal, és gazdagokat küldött el üresen (Lk 1,53).

Azok, akik túlságosan bölcséknek és értelmeseknek tekintették magukat ahhoz, hogy szükségük legyen Krisztusra, igazságos vaksággal lettek sújtva. De azok, akik elismerik a bölcsesség hiányát, kijelentést kapnak tőle, „amelyben van a bölcsességnek és ismeretnek minden kincse elrejtve” (Kol 2,3). Jézus megköszönte az Atyának azt az intézkedését, hogy ha némelyek nem is fogadják el Őt, mások igen. Az óriási hitetlenség ellenére vi-

gaszt talált Isten erősebbnek bizonyuló tervében és szándékában.

11,27 Mindent Krisztusnak **adott át az Atya**. Ez öntelt igény lenne bárki mástól, de az Úr Jézustól az igazság egyszerű megállapítása. Ettől a pillanattól kezdve érte el csúcspontját az ellenállás, és úgy tűnt, már semmi sem állíthatja meg; ez mindenesetre igaz volt. Életének programja ellenállhatatlanul haladt előre a végső dicső diadal felé. **„Senki sem ismeri a Fiút, csak az Atya.”** Krisztus személye körül megfoghatatlan titok van. Az isteni és emberi egy személyben olyan problémákat vet fel, amelyektől az emberi elme visszariad. Itt van például a halál problémája. Isten nem halhat meg. Mégis, Jézus Isten, és Jézus meghalt. Pedig isteni és emberi természete elválaszthatatlan. Így, noha ismerhetjük, szerethetjük és bízhatunk benne, bizonyos értelemben csak az Atya értheti meg igazán.

De a Te neved nagy titkát

Teremtény nem érti;

A Fiút csak az

Atya ismeri.

Méltó az Isten Báránya, hogy

Minden hódolva imádjá.

Josiah Conder

„Az Atyát sem ismeri senki, csak a Fiú, és akinek a Fiú akarja megjelenteni.” Az Atya is kifürkészhetetlen. Végül is, csak Isten elég nagy ahhoz, hogy megértse Istent. Az ember nem ismerheti meg a saját erejével vagy értelmével. De az Úr Jézus ki tudja jelenteni az Atyát, és ki is jelenti azoknak, akiket kiválaszt. Mindenki, aki megismeri a Fiút, megismeri az Atyát is (Jn 14,7).

Mégis, mindezeket elmondva meg kell vallanunk, hogy a 27. vers magyarázatát keresve olyan igazságokkal foglalkozunk, amelyek túl magasak. Tükör álta, homályosan látunk. Még az örökkévalóságban sem fogja véges elménk telje-

sen felfogni Isten nagyságát, vagy megérteni a testté léétel titkát. Amikor azt olvassuk, az Atya csak azoknak jelentetik ki, akiket a Fiú kiválaszt, abba a kísértésbe eshetünk, hogy azt gondoljuk, valamilyen előnyben részesített kevesek tetiszöleges kiválogatásáról van szó. A következő vers megvéd az ilyen értelmezéstől. Az Úr Jézus univerzálisan hív mindenkit, aki megfáradt és meg van terhelve, hogy jöjjön hozzá nyugalomért. Más szavakkal, akiket kiválaszt, hogy megismertesse velük az Atyát, azok bízhatnak benne, mint Urunkban és Megváltójukban. Ahogyan ennek a hívásnak végtelen gyöngédségét vizsgáljuk, emlékeznünk kell arra, hogy ez azután hangzott el, miután Jézust a kedvenc galileai városok feltűnően visszautasították. Az ember gyűlölete és önfejtése nem tudta elfojtani a szeretetét és kegyelmét. McClain, A. J. mondta a következőket:

Noha Izráel nemzete az isteni ítélet tűzpróbája felé halad, a király végső szavában szélesre tárja a személyes megváltás ajtaját. Így bizonyítja, hogy Ő a kegyelem Istene még az ítélet küszöbén is.¹⁹

11,28 Jöjjetek! Jönni azt jelenti, hogy hinni (Csel 16,23); befogadni (Jn 12); enni (Jn 6,35); inni (Jn 7,37); látni (Ézs 45,22); megvallani (1Jn 4,2); hallani (Jn 5,24-25); belépni egy ajtón (Jn 10,9); kinyitni egy ajtót (Jel 3,20); megérinteni a ruhája szegélyét (Mt 9,20-21); és elfogadni az örök élet ajándékát Urunk, Krisztus által (Róm 6,23).

Énhozzám. A hit tárgya nem egy egyház, egy hitvallás, egy lelkész, hanem az élő Krisztus. A megváltás egy személyben van. Akié Jézus, azé a megváltás, és erre maga Isten a garancia.

Mindnyájan, akik megfáradtatok és megterhelteketek. Ahhoz, hogy valaki igazán Jézushoz jöjjön, el kell fogadnia, hogy meg van terhelve a bűn súlyával.

Csak azok váltatnak meg, akik elismerik, hogy el vannak veszve. Az Úr Jézus Krisztusba vetett hitet megelőzi az Isten előtti bűnbánat.

És én megnyugosztalak titeket. Figyeljük meg, hogy itt a nyugalom ajándék; meg nem érdemelt és kiérdemelhetetlen. Ez a *megváltás nyugalma*, amely annak megértéséből fakad, hogy Krisztus befejezte a megváltás munkáját a Golgota keresztnél. Ez a lelkiismeret nyugalma, ami annak felismerését követi, hogy az ember bűneinek büntetése ki van fizetve egyszer s mindenkorra. Isten nem fog kétszer fizetséget kérni.

11,29 A 29. és 30. versben az elhívás a megváltásról szolgálatra változik.

Vegyétek föl magatokra az én igátomat. Ez azt jelenti, hogy vállalom az alárendeltséget akarátának, hogy életemet ellenőrzése alá helyezem (Róm 12,1-2).

És tanuljátok meg tőlem. Amint elismertük az Ő Úr voltát életünk minden területén, Ő az útjaira tanít bennünket.

Hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok. Ellentétben a farizeusokkal, akik kíméletlenek és gögösek voltak, az igazi tanító alázatos és **szelíd**. Azok, akik felvették igáját, meg fogják tanulni elfoglalni a legalsó helyet.

És nyugalmat találtok a ti lelketeknek. Itt nem a lelkiismeret nyugalmáról van szó, hanem a szív nyugalmáról, amelyet azáltal talál meg az ember, ha elfoglalja a legalsó helyet Isten és ember előtt. Ez a nyugalom is az, amit valaki Krisztus szolgálatában tapasztal, amikor nem próbálkozik többé, hogy nagygyá legyen.

11,30 „Mert az én igám gyönyörűsége, és az én terhem könnyű.” Ismét szembeötlő az ellentét a farizeusokkal. Jézus azt mondta róluk: „Mert ők nehéz és elhordozhatatlan terheket kötöznek egybe, és az emberek vállára vetik; de ők az ujjukkal sem akarják azokat illetni” (Mt 23,4). Jézus igája könnyű; nem okoz

horzsolást. Valaki azt mondta, hogy ha Jézusnak lett volna cégtáblája az ácsműhelyén, ez lett volna olvasható rajta: „Igáim jól illenek”.

Terhe is könnyű. Ez nem azt jelenti, hogy nincsenek problémák, megpróbáltatások, munka vagy szívfájdalmak a keresztyén életben. Hanem azt, hogy nem kell egyedül hordoznunk. Olyannal vagyunk egy igában, aki elegendő kegyelmet ad minden szükséges időben. Őt szolgálni nem rabság, hanem tökéletes szabadság. Jowett, J. H. mondja a következőket:

Végzetes hiba a hívőknek arra törekedni, hogy az élet terheit egyszemélyes igában hordozzák. Istennek sohasem az a szándéka, hogy az ember egyedül hordozza terheit. Krisztus ezért beszél igáról. Az iga kétszemélyes tehervonó alkalmatosság, és az Úr akar az egyik lenni. Meg akar osztani bármilyen kellemetlen feladatot. A keresztyén életben a békesség és a győzelem titka abban található, hogy leteesszük az „én” terhes nyakörvét, és elfogadjuk a Mester könnyítő „igáját”.²⁰

D) Jézus a szombat ura (12,1-8)

12,1 Ez a fejezet az elutasítás növekedését jegyzi fel. A farizeusok fokozódó rosszindulata és gyűlölködése most kezd túlszordulni. Az áradat, amely áttöri a gátakat, a szombat kérdése.

Ezen a bizonyos szombaton **Jézus** és tanítványai **vetéseken haladtak át. Tanítványai kezdték a kalászokat tépni és enni.** A törvény megengedte nekik, hogy egyenek felebarátjuk mezejéről, csak sarlót nem használhattak (5Móz 23,25).

12,2 De a **farizeusok**, a törvény szőrshálhasogatói azzal vádolták őket, hogy megtörték a **szombatot**. Noha konkrét vádjaiuk nincsenek felsorolva, feltehető, hogy a következőkkel vádolták a tanítvá-

nyokat: (1) arattak (tépték a kalászokat); (2) csépeltek (morzsolták azt kezükben); (3) rostáltak (elválasztották a szemet a pelyvától).

12,3-4 Jézus nevetséges kifogásaikra azzal válaszolt, hogy emlékeztette őket **Dávid** életéből egy epizódra. Egyszer, amikor menekült, ő és emberei a pusztába tartva **megették a szent kenyereket**, a tizenkét emlékeztető cipót, amelyeket a papokon kívül másnak tilos volt megenni. Sem Dávid, sem emberei nem voltak papok, Isten mégsem találta őket soha vételkednek, hogy ezt tették. Miért nem?

Az ok az, hogy Isten törvénye sohasem kívánt nehézségeket okozni hűséges népének. Nem Dávid hibája volt, hogy menekülnie kellett. Egy bűnös nemzet elvetette őt. Ha jogos helyén maradhatott volna, neki és követőinek nem kellett volna megennie a szent kenyereket. Mivel azonban Izráelben bűn volt, Isten megengedett egy egyébként tiltott cselekedetet.

A párhuzam világos. Az Úr Jézus volt Izráel igazi királya, de a nemzet nem akarta elismerni uralkodóját. Ha megkapta volna a neki megfelelő helyet, követőinek nem kellett volna enniük szombaton vagy a hét bármelyik napján. Az Úr nem fedte meg tanítványait, mert nem tettek rosszat.

12,5 Jézus emlékeztette a farizeusokat, hogy a **papok megtörik a szombatot** állatok megölésével és feláldozásával, és sok egyéb szolgálati kötelesség teljesítésével (4Móz 28,9-10), mégsem **vétkeznek**, mert Isten szolgálatával vannak elfoglalva.

12,6 A farizeusok tudták, hogy a papok minden szombaton dolgoznak a templomban anélkül, hogy megszenteleneznék. Akkor miért kritizálják a tanítványokat azért, amit tettek *annak* a jelenlétében, **aki nagyobb, mint a templom?** Az a szó, hogy „nagyobb”, Isten ki-

ráltságát jelenti, amely a király szemé-
lyében van jelen, aki természetesen sok-
kal nagyobb, mint a templom.

12,7 A farizeusok sohasem értették meg Isten szívét. A Hós 6,6-ban Isten ezt mondja: **„Szeretetet kívánok én és nem áldozatot”**. A könyörületet az előírások elé helyezi. Szívesebben látja népét kalászokat tépni szombaton, hogy csillapítsák éhségüket, mint hogy olyan szigorúan tartsák be a napot, hogy az fizikai fájdalmat okozzon nekik. Ha a farizeusok legalább ezt megértették volna, nem kárhoztatták volna a tanítványokat. De ők többre értékelték a külsőséges szertartásokat az emberi jólétnél.

12,8 Ezután a Megváltó hozzátette: **„Mert a szombatnak is Úra az embernek Fia”**. Arról van szó, hogy Ő hozta létre a törvényt, ezért Ő volt a legilletéke-
sebb magyarázni annak igazi értelmét. Rogers, E. W. mondja a következőket:

Úgy tűnik, mintha Máté itt a Szellemtől vezetve gyors szemlét tartana az Úr Jézus sok neve és hivatala felett: Ő az Emberfia; a szombat ura; az én szolgám; az én szeretettem; Dávid Fia; nagyobb, mint a templom; nagyobb, mint Jónás; nagyobb, mint Salamon. Azért teszi ezt, hogy bemutassa annak a bűnnek a rettenetes voltát, amely megtagadja az Úr Jézus elismerését, és nem adja meg neki az Őt megillető jogokat.²¹

Mielőtt továbbhaladnánk a következő eseményhez – hogy Jézus meggyógyítja az elszáradt kezű embert szombaton –, tartsunk egy kis szünetet, és tekintsük át röviden, mit tanít a Szentírás a szombattal kapcsolatban.

GONDOLATOK A SZOMBATRÓL

A szombat volt a hét hetedik napja és mindig is az lesz. Isten megnyugodott a

hetedik napon a teremtés hat napja után (1Móz 2,2). Ekkor nem parancsolta meg az embernek, hogy tartsa meg a szombatot. Bár lehet, hogy szándékában állt, hogy az ember a hét egy napján pihenjen

Izrael nemzetének akkor parancsolta meg, hogy tartsa meg a szombatot, amikor a Tízparancsolatot kiadta (2Móz 20,8-11). A szombat törvénye eltér a többi kilenc parancsolattól; ez szertartási törvény volt, amíg a többi erkölcsi. Az egyetlen ok, amiért bűn volt szombaton dolgozni, mert Isten azt mondta. A többi parancsolat olyan dolgokkal volt összefüggésben, amelyek önmagukban bűnöknek számítottak.

A szombati munka tiltását sohasem kellett alkalmazni a következőkre: Isten szolgálata (Mt 12,5), elkerülhetetlen cselekedetek (Mt 12,3-4) vagy irgalmas cselekedetek (Mt 12,11-12). A Tízparancsolatból kilencet megismétel az ÚSZ, nem úgy, mint törvényt, hanem mint a kegyelem alatti keresztyén életre vonatkozó utasításokat. Az egyetlen parancsolat, amelyet keresztyéneknek sohasem mondtak megtartás céljából, az a szombaté. Pál inkább azt tanítja, hogy a keresztyént nem lehet elítélni, ha elmulasztja annak megtartását (Kol 2,16).

A keresztyénség megkülönböztetett napja a hét első napja. Az Úr Jézus ezen a napon támadt fel a halálból (Jn 20,1), annak bizonyosságául, hogy a megváltás műve be van fejezve és istenileg jóvá van hagyva. A következő két „Úr napján” találkozott tanítványaival (Jn 20,19; 26). A Szent Szellem a hét első napján adatott (Csel 2,1; vö.: 3Móz 23,15-16). Az első tanítványok ezen a napon találkoztak, hogy megtörjék a kenyeret, és emlékezzenek az Úr halálára (Csel 20,7). Ez az az Istentől kijelölt nap, amelyen a keresztyéneknek félre kellett tenniük pénzeszegeket az Úr munkájára (1Kor 16,1-2).

A szombat, vagyis a hetedik nap egy fáradtságos hét végén jön; az Úr napja, vagyis a vasárnap egy hetet a megnyugtató tudattal kezd el, hogy a megváltás munkája befejeződött. A szombat az első teremtésre emlékeztet; az Úr napja az új teremtéssel kapcsolatos. A szombati nap a felelősség napja volt; az Úr napja a kiváltság napja.

A keresztyének nem úgy „tartják meg” az Úr napját, mint az üdvösség elnyerésének vagy a szentség elérésének eszközt; nem is úgy, mint akik büntetéstől félnek; azért különböztetik meg a többtől, hogy szerető szívvel forduljanak Isten felé, aki Fiát adta értük. Mivel megszabadulunk ezen a napon az élet rutinszerű, világi gondjaitól, így sajátos módon elkülöníthetjük azt az imádatra és Krisztus szolgálatára.

Nem helyes azt állítani, hogy a szombatot az Úr napjára cseréltük. A szombat az szombat, és az Úr napja a vasárnap. A szombat árnyékkép volt; a valóság Krisztus (Kol 2,16-17). Krisztus feltámadása új kezdetet jelöl, és az Úr napja fejezi ki ezt a kezdetet.

Ahogy a törvény alatt élő hűséges zsidók, Jézus Krisztus is megtartotta a szombatot (a farizeusok vádjai ellenére). Mivel azonban Ura a szombatnak, megszabadította azoktól a hamis szabályoktól és előírásoktól, amelyek miatt Izráel megkeményedett.

E) Jézus Krisztus gyógyít szombaton (12,9-14)

12,9 Jézus a gabonaföldekről a **zsinagógába ment**. Lukács elmondja, hogy az írástudók és farizeusok ott voltak és figyelték, hogy találhassanak valamilyen vádat ellene (Lk 6,6-7).

12,10 A zsinagógában **volt egy elszáradt kezű ember**. Néma bizonyossága a farizeusok erőtlenségének arra, hogy segítsenek rajta. Mostanáig hideg érzéketlen-

séggel kezelték. De hirtelen érdeklődnek iránta, mert eszköz arra, hogy Jézust vele csapdába csalják. Tudták, hogy a Megváltó mindig hajlamos enyhíteni az emberi nyomorúságot. Ha gyógyítana szombaton, büntetendő bűnön kapnák rajta, gondolták. Ezért törvényeskedő köntőrfalazásba kezdtek: **„Szabad-e szombaton gyógyítani?”**

12,11 A Megváltó kérdéssel válaszolt, hogy ők kihúznák-e a **juhukat a veremből szombaton?** Természetesen, igen! De miért? Talán az lett volna a mentségük, hogy az irgalmas cselekedet volt – de másik szempontból meglehet, hogy a juh pénzbeli értéket képviselt, és nem akarták még szombaton sem, hogy pénzügyi veszteség érje őket.

12,12 Urunk emlékeztette őket, hogy egy embernek nagyobb az **értéke**, mint egy juhnak. Ha helyes irgalmat mutatni egy állat iránt, mennyivel inkább igazolható **jót tenni** egy emberrel **szombaton!**

12,13-14 Minthogy a zsidó vezetők saját kapzsiságuk vermébe estek, Jézus meggyógyította az elszáradt kezű embert. Azt mondta **az embernek**, hogy **nyújtsa ki a kezét**, cselekvésre szólította a hitet és az emberi akaratot. Az engedelmisséget gyógyítás jutalmazta. A kéz **olyan ép, mint a másik**, a csodálatos Teremtő által. Azt hihetnéd, hogy a farizeusok boldogok voltak, hogy az az ember, akin nekik nem volt sem erejük, sem hajlandóságuk segíteni, meggyógyult. Ehelyett elfehéredtek a dühtől Jézus ellen, és **tanácsot tartottak**, hogy megöljék. Ha nekik lett volna elszáradva a kezük, boldogok lettek volna, ha a hét bármely napján meggyógyulhattak volna.

F) Gyógyulás mindenkinek (12,15-21)

12,15-16 Amikor Jézus észrevette ellenségeinek gondolatait, eltávozott. De

bárhova ment, összegyűlt a tömeg; és bárhol betegek gyűltek össze, **meggyógyította mindnyájukat**. De megparancsolta nekik, hogy csodálatos gyógyításait ne hozzák nyilvánosságra, nem azért, hogy önmagát megővja valamilyen vesztélytől, hanem hogy elkerüljön bármilyen felesleges megmozdulást, ami népszerű forradalmi hőssé tenné. Az isteni tervet be kell tartani. Az Ő forradalma nem a rómaiak vérenek, hanem a saját vérenek kiontásával jön el.

12,17-18 Kegyelmes szolgálata **Ézsaiás próféciájának** beteljesedése volt (41,9; 42,1-4). A **próféta** előre látta a Messiást, mint szelíd győztest. Úgy rajzolja meg Jézust, mint a **szolgát, akít Jahve választott, a szerelmezt, akiben Isten lelke kedvét lelte**. Isten a **Szellemét adja belé** – ez a prófécia Jézus Krisztus bemezteljesedésekor teljesedett be. Szolgálata túl fog nyúlni Izráel határain; **ítéletet hirdet a pogányoknak**. Ez az utóbbi megjegyzés egyre uralkodóbbá válik, amikor Izráel „NEM”-je hangosodik.

12,19 Ézsaiás megjövendölte azt is, hogy a Messiás nem fog versengeni vagy **kiáltani**, és **hangját** nem lehet majd hallani az **utcákon**. Más szóval nem lesz politikai demagóg, aki fellázítja a csöcseléket. McClain írja a következőket:

Ez a király, aki Isten szolgálója, magas méltóságának igazi helyzetét nem a testi erőszak vagy a politikai demagógia szokásos eszközeinek valamelyikével fogja elérni; még csak nem is a parancsára rendelkezésre álló természetfeletti erők eszközeivel.²²

12,20 A **megrepedt nádat** nem törí el, és a **pislogó gyertyabelet** nem oltja ki. Nem fog rátaposni az erőtelenre vagy elnyomottra azért, hogy elérje céljait. Bátorítani és erősíteni fogja a megtört szívűeket, elnyomott embereket. A hitnek még egy szikráját is lángra fogja lobbantani. Szolgálatát addig folytatja, amíg **diadal-**

ra nem viszi az ítéletet. Alázatosságát, mások iránti szerető gondoskodását nem fogja elfojtani az emberek gyűlölete és kegyetlensége.

12,21 **És a nevében reménykednek majd a pogányok**. Ézsaiásban ez a kifejezés így van: „...törvényt tanít, és a szigeteket várnak az Ő tanítására”, de az értelme ugyanaz. A tengerparti országok a pogány nemzetekre vonatkoznak. Úgy vannak lefestve, mint amelyek várják az uralkodását, hogy hűséges alattvalói lehessenek. Kleist és Lilly a következőképpen dicséri ezt az Ézsaiástól vett idézetet:

...egyike az evangélium drágaköveinek, Krisztus gyönyörű képe... Ézsaiás az Atyával egységben rajzolja meg Krisztust, küldetését, hogy uralkodjon a nemzeteken, nemes magatartását a szenvedő emberiséggel való kapcsolatban és végső győzelmét: nincs reménység a világ számára, kivéve az Ő nevében. Krisztus – a világ Megváltója – nem száraz, skolasztikus kifejezésekkel van bemutatva, hanem gazdag, keleti szóképekbe van öltöztetve.²³

G) A megbocsáthatatlan bűn (12,22-32)

12,22-24 Amikor Jézus meggyógyított egy **vak és néma** ördögözt, az egész sokaság kezdte komolyan azt hinni, hogy Ő lehet a **Dávid Fia**, Izráel Messiása. Ez felbőszítette a **farizeusokat**. Képtelenek voltak eltérni a szimpátia bármilyen megnyilvánulását Jézus iránt, ezért azzal a váddal próbálták hitelét rontani, hogy a csodát **Belzebubnak, az ördögök** (démonok) **fejedelmének** hatalma által tette. Ez az ominózus állítás volt az első nyilvános vád, hogy az Úr Jézus démoni erővel cselekedett.

12,25-26 **Jézus ismerve gondolataikat**, leleplezte ostobaságukat. Rámuta-

tott, hogy nem állhat fenn sikeresen az olyan **királyság, város** vagy **ház**, amely **mehasonlott önmagával**. Ha Ő a Sátán démonait a Sátán hatalmával üzte ki, akkor a Sátán **önmaga ellen** cselekedett. Ez képtelenség lenne.

12,27 Urunknak volt egy második le-sújtó válasza is a farizeusokhoz. Néhány zsidó társaság, akik úgy voltak ismeretesek, mint ördögűzők, azt állította, hogy hatalma van démonokat kiűzni. Jézus sem meg nem erősítette, sem nem tagadta állításukat, hanem felhasználta arra, hogy rámutasson, hogy **ha Ő Belzebub által űzi ki a démonokat**, akkor a farizeusok **fiai** (vagyis ezek az ördögűzők) ugyancsak azt teszik. A farizeusok ezt sohasem vállalták volna el, de nem tudtak kitérni az érv logikája elől. Saját társaik ítélték volna el őket, ha azokat a Sátán ügynökeiként tüntették volna fel. Scofield mondja a következőket:

A farizeusok elég gyorsan zokon vettek a sátáni hatalomra vonatkozó mindenfajta célzást, amennyiben őket és fiaikat érintette, de azon az alapon, amelyet magukévá tettek, vagyis, hogy Krisztus Belzebub által űzi ki a démonokat, saját fiaik ítélnék őket következtelennek; mert ha a démonok kiűzésének hatalma sátáni eredetű, akkor bárhol gyakorolják azt a hatalmat, annak az erőnek a forrásával szövetkeznek.²⁴

Hasonló esetekben különböző okokból szintén nem gondolkodtak logikusan.

12,28 Az igazság természetesen az volt, hogy Jézus **Isten Szelleme által űzte ki a démonokat**. Teljes életét, mint földi ember, a Szent Szellem hatalma által élte. Ő volt a Szellemmel telt Messiás, akit Ézsaiás előre megjövendölt (Ézs 11,2; 42,1; 61,1-3). Ezért ezt mondta a farizeusoknak: **„Ha pedig én Istennek Szelleme által űzöm ki az ördögöket, akkor kétség nélkül elérkezett hozzá-**

tok az Isten országa”. Ez a kijelentés megdöbbentő hatást váltott ki. A farizeusok büszkék voltak teológiai ismereteikre, pedig **Isten királysága elérkezett hozzájuk**, mert a király közöttük volt, és még csak fel sem ismerték, hogy köztük van!

12,29 Nemhogy a Sátánnal lett volna szövetségben, az Úr Jézus volt a Sátán legyőzője. Ezt **az erős ember** történetével illusztrálja. **Az erős ember** a Sátán. **Háza** az a szféra, amelyben uralmát fenntartja. **Kincsei** a démonai. Jézus megkö-tözi **az erős embert**, bemegy a **házába**, és elrabolja **kincseit**. Valójában a Sátán megkö-tözése fokozatosan történik. Meg-kezdődött Jézus nyilvános szolgálata alatt. Döntően haladt előre Krisztus halálával és feltámadásával. Még inkább nyilvánvaló lesz a királyság ezeréves uralma alatt (Jel 20,2). Végül pedig örök-re igaz lesz, amikor az ördög a tűz tavába vettetik (Jel 20,10). Jelenleg nem látszik, hogy a gonosz meg lenne kötözve; még gyakorolja jelentős hatalmát. Sorsa azonban el van határozva, és az ideje rövid.

12,30 Aztán ezt mondta Jézus: **„Aki velem nincsen, ellenem van; és aki velem nem gyűjt, tékozol”**. A farizeusok istenkáromló magatartása mutatta, hogy nem voltak az **Úrral**; tehát **ellene** voltak. Az aratást vele megtagadták, és így téko-zoltak. Megvádolták Jézust, hogy a Sátán hatalmával űzi ki a démonokat, miközben valójában ők maguk voltak a Sátán szolgálói, arra törekedve, hogy Isten munkáját megghiúsítsák.

A Márk 9,40-ben Jézus ezt mondta: „...aki nincs ellenünk, mellettünk van”. Ez nyilvánvaló ellentétnek látszik itt a Mt 12,30-ban mondott szavaival. A nehézség megoldódik, ha úgy tekintjük, hogy Má-ténál az *üdvösség* dolgáról van szó. Egy ember vagy Krisztus ellen van, vagy vele; nincs semlegesség. Márknál a téma a *szolgálat*. Jézus tanítványai között nagy

különbségek vannak; különbségek a helyi gyülekezeti közösségekben, módszerekben és a tanítások értelmezésében. De itt az a szabály, hogy ha egy ember nincsen az Úr ellen, akkor érette van, és ennek megfelelően el kell ismerni.

12,31-32 Ezek a versek válságos helyzetet jeleznek Krisztusnak Izrael vezetőivel kapcsolatos bánásmódjában. Megvádolja őket, hogy elkövették a megbocsáthatatlan bűnt azáltal, hogy káromolták a Szent Szellemet, vagyis azt állították, hogy Jézus a Sátán hatalma által hajtotta végre csodáit, nem pedig a Szent Szellem által. Valójában a Szent Szellemet nevezték Belzebubnak, a démonok fejedelmének.

A bűn és a káromlás egyéb formáira van bocsánat. Egy ember beszélhet még az **Emberfia ellen** is, és van rá bocsánat. De a Szent Szellemet káromolni olyan bűn, amelyre nincs bocsánat **ebben a korszakban vagy az eljövendő ezeréves korszakban**. Amikor Jézus azt mondta, hogy **ebben a korszakban**, a földi nyilvános szolgálatának napjairól beszélt. Komoly kétség van afelől, hogy a megbocsáthatatlan bűnt el lehet-e követni ma, mert nincs testileg jelen, csodákat cselekedve.

A megbocsáthatatlan bűn nem ugyanaz, mint az evangélium elutasítása; egy ember éveken keresztül elutasíthatja a Megváltót, azután megtér, hisz és megváltatik. (Természetesen, ha hitetlenül hal meg, akkor bűnei megbocsáthatatlan maradnak.) Ugyancsak nem megbocsáthatatlan bűn a visszaesés; egy hívő messzire eltávolodhat az Úrtól, mégis helyreáll a közössége Isten családjában.

Sok ember gyötrődik amiatt, hogy elkövette a megbocsáthatatlan bűnt. Még ha ezt a bűnt el is lehetne követni ma, az a tény, hogy az illető emiatt nyugtalanodik, bizonyítja, hogy nem vétkes benne. Azok, akik elkövették, Krisztussal szem-

beni ellenállásuk kemény és engesztelhetetlen maradt. Nem volt lelkipurdalásuk, hogy megbántották a Szellemet, és nem tétováznak a Fiú megölésének tervezésében sem. Nem mutatnak büntudatot, sem megbánást.

H) Egy fát gyümölcséről lehet megismerni (12,33-37)

12,33 Még a farizeusoknak is el kellett ismerniük, hogy az Úr jót cselekedett a démonok kiűzésével. Mégis azzal vádolták, hogy gonoszt cselekszik. Itt leplezi következetlenségüket, és valójában ezt mondja: „Döntsétek el! Ha **jó a fa, jó a gyümölcse**, és viszont”. A gyümölcs bizonyítja a fa minőségét. Az Úr jó gyümölcscsel szolgált. Meggyógyította a betegeket, vakokat, némákat és süketeket, kiűzte a démonokat, és feltámasztotta a halottakat. Teremhet-e rossz fa ilyen gyümölcsöket? Teljesen lehetetlen! Akkor miért utasítják el olyan makacsul az elfogadását?

12,34-35 Mivel **viperák fajzatai**, szívük rosszindulatú megnyilvánulását az Emberfia iránt mérges szavaikkal bizonyították be.²⁵ A jósággal telt szívét a kegyelem és az igazság szavai jellemzik. A gonosz szív istenkáromlásban, keserűségben és gyalázkodó beszédben fejeződik ki.

12,36 Jézus szigorúan figyelmezteti őket (és minket), hogy az emberek **számot adnak majd minden hiábavaló beszédért**, amit kimondtak. Mert a kimondott szavak pontos mércéi életünknek, és alapot képeznek az ítélethez vagy felmentéshez. Milyen nagy lesz a farizeusok ítélete azokért a hitvány és megvető szavakért, amelyeket Isten Szent Fia ellen szóltak!

12,37 „Mert a te beszédeidből ismertettel igaznak, és a te beszédeidből ismertettel hamisnak.” Újabb meggon-

dolatlan beszédünk miatt azonban Krisztus ítélő széke előtt a jutalom veszteség lesz, ha be nem vallottuk, és bocsánatot nem nyertünk érte.

D) Jónás próféta jele (12,38-42)

12,38 Mindazoknak a csodáknak ellenére, amelyeket Jézus cselekedett, az **írastudók és farizeusok** vették maguknak a bátorságot, hogy jelet kérjenek tőle. *Hinnének*, ha bebizonyítaná magáról, hogy Ő a Messiás! De képmutatásuk átlátszó volt. Ha nem hittek annyi csoda eredményeképpen, miért hittek volna még egy miatt? Az olyan magatartás, ami csodás jelektől teszi a hitet függővé, nem tetszik Istennek. Ahogyan Tamásnak mondta Jézus: „...boldogok, akik nem látnak és hisznek” (Jn 20,29). Isten szerint a látás követi a hitet.

12,39 Az Úr úgy szólította meg őket, mint **gonosz és parázna** (házasságtörő) **nemzetséget**. **Gonosz**, mert szándékosan vakok voltak saját Messiásukat illetően. **Parázna**, mert szellemi értelemben hűtlenek voltak Istenükhöz. Az egyedüli teremtető Istenük, aki egyesítette az abszolút istenséget és a tökéletes emberséget, közöttük állt, beszélt hozzájuk, mégis jelet merészelték kérni tőle.

12,40 Végül elmondta, hogy **nem adatik jel nekik, csak Jónás próféta jele**. Saját halálára, temetésére és feltámadására utalt. Jónás tapasztalata, hogy elnyelte a hal és aztán kivetette (Jón 1,17; 2,10), az Úr szenvedését és feltámadását ábrázolta. A feltámadása a halottak közül lesz Izrael nemzete iránti szolgálatának végső és legfőbb jele.

Amiképpen Jónás három nap és három éjjel volt a nagy hal gyomrában, úgy – Urunk előre megmondta –, **hogy Ő is három nap és három éjjel lesz a föld belsejében**. Ez felvet egy problémát. Ha, mint általában hiszik, Jézus Krisztust

pénteken délután temették el és vasárnap reggel támadt fel, hogyan lehet azt mondani, hogy három nap és három éjjel volt a sírban? A válasz az, hogy a zsidó számítás szerint a nappalnak és az éjszakának bármelyik része egy teljes periódusnak számít. „Egy nap és egy éjszaka egy *onah*, és az *onah*nak egy része annyi, mint az egész” (zsidó közmondás).

12,41 A zsidó vezetők bűnére Jézus példákkal mutatott rá. Az első, hogy a *nínivei* pogányok messze nem voltak kiváltságosak, mégis, amikor meghallották **Jónásnak**, a vándor prófétának a **prédikálását**, mélységes bánatot mutattak és **megtértek**. **Fel fognak támadni az ítéletkor**, hogy elítéljék Jézus kortársait a mulasztásért, hogy nem fogadták el azt, aki **nagyobb, mint Jónás**, Isten testben megjelent Fiát.

12,42 A második példa, **Sába királynője**, egy pogány, aki kívül élt a zsidó kiváltságok területén, de nagy erőfeszítések és költségek árán eljött **délről**, hogy beszélhessen Salamonnal. A korabeli zsidóknak nem kellett egyáltalán utazniuk, hogy lássák Jézust; mert eljött a mennyből a szomszédságukba, hogy Messiás királyuk legyen. Mégsem volt hely az életükben annak számára, aki **Salamonnál** végtelenül **nagyobb**, Krisztusnak. Egy pogány királynő fogja elítélni őket ezért a felelőtlen könnyelműségért.

Ebben a fejezetben Urunk úgy van bemutatva, mint aki nagyobb, mint a *templom* (6. v.); nagyobb, mint *Jónás* (41. v.); és nagyobb, mint *Salamon* (42. v.). Ő „nagyobb, mint a legnagyobb, és sokkal jobb, mint a legjobb”.

J) A tisztátalan szellem visszatér (12,43-45)

12,43-44 Jézus most példázat formájában összefoglalja a hitetlen Izrael múltját, jelenét és jövőjét. Az **ember** a zsidó

nemzetet ábrázolja, a **tisztátalan szellem** a bálványimádást, jellemzően a nemzet egyiptomi szolgaságának idejétől kezdve a babiloni fogságig. Ott gyógyult ki Izráel bálványimádásából. Ez olyan volt, mintha egy tisztátalan szellem **kiment volna az emberből**. A fogság végétől a mai napig a zsidó nép nem volt bálványimádó. **Üres, kisöpört és fölékesített** házhoz hasonlók.

Több, mint tizenkilenc évszázaddal ezelőtt a Megváltó bebocsátást kért ebbe az üres házba. Ő volt a jogos birtokos, a ház Ura, de a nép szilárdan visszautasította, hogy beengedje. Bár már nem imádtak bálványokat, nem akarták az igaz Istent sem imádni.

Az **üres** ház szellemi vákuumról beszél. Ez veszedelmes állapot, amint a következmények mutatják. A reform nem elegendő. A Megváltó határozott befogása szükséges.

12,45 Egy jövőző napon a bálványimádás szelleme úgy dönt, hogy visszatér a házába **hét szellem** kíséretében, amelyek **gonoszabbak őnála**. Minthogy a hét a tökéletesség vagy teljesség száma, ez valószínűleg bálványimádásra utal a maga teljesen kibontakozott formájában. Ez a nagy nyomorúság korszakát vetíti előre, amikor a hitehagyott nemzet az Antikrisztust fogja imádni. Meghajolni a bűn embere előtt és istenként imádni őt, rettenetesebb formája a bálványimádásnak, mint amiben a nemzet valaha vétkezett a múltban. Így annak az embernek utolsó állapota **rosszabb lesz, mint az első**. A hitetlen Izráel szenvedni fog a nagy nyomorúság szörnyű ítélete alatt, és szenvedésük messze meg fogja haladni a babiloni fogságét. A nemzet bálványimádó része teljesen elpusztul Krisztus második eljövetelekor. „Így lesz ezzel a gonosz nemzetséggel is.” Ugyanaz a hitehagyott, Krisztust elvető nemzet, amely durván elutasította Isten Fiát első eljövetelekor,

el fogja szenvedni a súlyos ítéletet második eljövetelekor.

K) Jézus anyja és testvérei (12,46-50)

Ezek a versek látszólag köznapi eseményt írnak le, amelyben Jézus családja eljön, hogy beszéljen vele. Miért jöttek? Márk adhatja meg erre a választ. Néhány barátja úgy ítélte, hogy Jézus Krisztus magánkívül van (Mk 3,21; 31-35), és talán azért jött a családja, hogy csendben magukkal vigyék (lásd még a Jn 7,5). Amikor megmondták neki, hogy **anyja és testvérei várják kint, hogy beszéljenek vele**, az Úr kérdéssel válaszolt rá: „**Kicsoda az én anyám; és kik az én testvéreim?**” Ezután **tanítványaira** mutatott, és ezt mondta: „**Aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát, az nekem fivestvérem, nőtestvérem és anyám**”.

Ennek a meglepő kijelentésnek gazdag szellemi tartalma van; határozott fordulópont Jézus Izráellel való bánásmódjában. Mária és fiai jelentik Izráel nemzetét, Jézus vér szerinti rokonait. Mostanáig szolgálatát nagymértékben Izráel házában elveszett juhaira korlátozta. De világossá vált, hogy saját népe nem fogja elfogadni. Ahelyett, hogy meghajoltak volna Messiásuk előtt, a farizeusok azzal vádolták, hogy a Sátán irányítja.

Így Jézus most a dolgok új rendjét jelenti ki. Mostantól fogva kapcsolatai Izráellel nem lesznek küldetésének meghatározó tényezői. Bár könyörületes szíve folytatni fogja, hogy test szerinti honfitársaihoz szóljon, a 12. fejezet félreértetlen szakítás Izráellel. A végeredmény most már világos. Izráel nem fogja elfogadni Őt, úgyhogy azokhoz fordul most, akik ezt megteszik. A vér szerinti kapcsolatokat kiszorítják a szellemi szempontok. Az Istennek engedelmes férfiak és nők – akár zsidók, akár pogányok – jutnak élő közösségre Istennel.

Mielőtt továbbmennénk ettől az eseménytől, meg kell említenünk két szempontot Jézus anyjával kapcsolatban. Először is nyilvánvaló, hogy Mária nem foglalt el semmiféle különleges kiváltságos helyzetet, már ami a megváltással összefügg.

Másodszor, Jézus testvéreinek említése cáfolja azt a tanítást, hogy Mária véglegesen szűz maradt. A szöveg erőteljesen arra utal, hogy ezek Mária valóságos fiai voltak, és így az Úrnak féltestvérei. Ezt a nézőpontot erősítik a Szentírásnak olyan egyéb helyei, mint a Zsolt 69,9; Mt 13,55; Mk 3,31-32; 6,3; Jn 7,3,5; Csel 1,14; 1Kor 9,5; Gal 1,19.

VIII. A KIRÁLY A KIRÁLYSÁG ÚJ, IDEIGLENES FORMÁJÁT HIRDETI IZRÁEL ELUTASÍTÁSA MIATT (13. fejezet)

A királyságról szóló példázatok

Fordulóponthoz érkezünk Máté evangéliumában. Az Úr jelezte, hogy földi kapcsolatait most már kiszorították a szellemi kötelékek, hogy többé nem kérdés a zsidóvá születés, hanem engedelmesség az Istennek, az Atyának. Az írástudók és a farizeusok a király elvetésével szükségszerűen elvetették a királyságot is. Az Úr Jézus most egy sorozat példázattal ad áttekintést arról az új formáról, amelyet a királyság felvesz az alatt az időszak alatt, ami eltelik elvetésétől addig, amíg véglegesen megjelenik, mint Királyok Királya és uraknak Ura. A példázatok közül hat a következő szavakkal kezdődik: „Hasonlatos a mennyek országa...”

Hogy helyes megvilágításban lássuk ezeket a példázatot, tekintsük át a királyságot a 3. fejezetben tárgyaltak szerint. A menny királysága ott van, ahol Isten uralmát elismerik.

Ennek két szempontja van: (1) *külső megvallás*, ez magába foglal mindenkit, aki azt állítja, hogy elismeri Isten uralmát; (2) *belső valóság*, de ez csak azokat foglalja magába, akik megtéréssel belépnek a királyságba.

A királyság öt fázisban található: (1) az ÓSZ-i fázis, amelyben azt megjövendölték; (2) az „elközelítés” fázisa, vagy a király jelene; (3) az átmeneti fázis a földön, akik alattvalóinak vallják magukat a király elvetését és mennybemenetelét követően; (4) a királyság megjelenése az Ezeréves Birodalom alatt; és (5) a végleges, örök királyság.

Minden bibliai hivatkozás a királyságra beleillik ezeknek a fázisoknak egyikébe. A 13. fejezet a harmadik, átmeneti fázisról beszél. Ebben a fázisban a királyságot a maga belső valóságában (igazi hívők), pünkösdtől az elragadtatásig, ugyanazok az emberek alkotják, mint a Gyülekezetet. Ez az egyetlen azonosság a királyság és a Gyülekezet között; ez a kettő egyébként nem egy és ugyanaz.

Ennek tudatában nézzük meg a példázatot!

A) A magvető példázata (13,1-9)

13,1 Jézus kiment a házból, ahol meggyógyította az ördögöket, és leült a Galileai-tenger mellett. Sok bibliakutató úgy látja, hogy a ház Izrael nemzetét ábrázolja, a tenger pedig a pogányokat. Az Úr helyváltoztatása szimbolizálja a szakítást Izráellel; a királyságot ideiglenes időszaka alatt a „nemzeteknek” hirdetik.

13,2 Nagy sokaság gyülekezett hozzá a tengerparton, úgyhogy beszállt egy csónakba, és tanítani kezdte a népet példázatokkal. A példázat nem mindig nyilvánvaló szellemi vagy erkölcsi tanítással rendelkező történet. A következő hét példázat elmondja nekünk, milyen lesz a ki-

ráltság az alatt az idő alatt, ami az Úr első és második eljövetele közé esik.

Az első négyet a sokaságnak mondta; az utolsó hármát csak a tanítványoknak. Az Úr az első kettőt és a hetediket megmagyarázta a tanítványoknak, hagyva őket (és minket), hogy a többit már megadott szempontok alapján értelmezzük.

13,3 Az első példázat a **magvetőről** szól, aki magját négy különböző típusú talajba vetette el. Ahogy azt várni lehet, az eredmények mindegyik esetben eltérőek voltak.

13,4-8

TALAJ

1. Keményre taposott **útfél**;
2. **szikla** feletti vékony talajréteg;
3. **tövisekkel** ellepett talaj;
4. **jó föld**.

EREDMÉNYEK

1. A madarak felkapkodták a magokat.
2. A mag gyorsan kikelt, de nem volt gyökere; **a nap megperzselte**, és elszáradt.
3. A mag kihajtott, de a növekedés lehetetlen volt a **tövisek** miatt.
4. A mag kihajtott, növekedett és **termést hozott**: termett **némelyik százszorosán, némelyik hatvanszorosan, némelyik harmincszorosan**.

13,9 Jézus a példázatot a következő rejtélyes figyelmeztetéssel fejezi be: „Akinek van füle a hallásra, hallja!” A példázatban fontos üzenetet juttatott el a sokasághoz, és egy külön üzenetet a tanítványokhoz. Senki se hagyja figyelmen kívül szavainak jelentőségét!

Minthogy maga az Úr magyarázta meg a példázatot a 18–23. versben, tartuk vissza kíváncsiságunkat, amíg ahhoz a szakaszhoz nem érünk.

B) A példázatok célja (13,10-17)

13,10 A **tanítványoknak** fejtörést okozott, hogy az Úr az emberekhez a **példázatok** leplezett nyelvezetén beszélt. Ezért arra kérték, hogy magyarázza meg példázatait.

13,11 Válaszában Jézus különbséget tett a hitetlen tömeg és a hívő tanítványok között. A tömeg, a nemzet keresztmetszete, nyilvánvalóan elutasította Őt, bár elutasításuk nem volt teljes egészen a keresztig. Nekik nem adatott meg, hogy értsek **a menny királyságának titkait**, miközben igazi követői segítséget kaptak, hogy megérthessék.

A titok az ÚSZ-ben olyan tény, amely azelőtt soha nem volt ismeretes az emberek előtt, amelyet ember sohasem ismerhetett meg isteni kijelentés nélkül, de most feltárult. **A királyság titkai** mindaddig ismeretlen igazságok voltak a királyság ideiglenes formájával kapcsolatban. Az a tény, hogy a királyságnak *lesz* ideiglenes formája, mostanáig titok volt. A példázatok a királyságnak néhány jellegzetes tulajdonságát írják le az alatt az idő alatt, amíg a király távol lesz. Bizonyos emberek ezért ezt így nevezik: „a királyság titkos formája”; nem mintha bármi is titkos lenne vele kapcsolatban, hanem egyszerűen azért, mert azelőtt sohasem volt ismeretes.

13,12 Önkényesnek tűnik, hogy ezeket a titkokat nem ismerheti meg a sokaság, csak a tanítványok. De az Úr megadja az okát: „**Mert akinek van, annak adatik, és bővülködik, de akinek nincs, az is elvétetik tőle, amije van**”. A tanítványok hittek az Úr Jézusban; ezért nekik több lehetőség adatott. Elfogadták a világosságot; ezért több világosságot fognak kapni. Másrészt viszont a zsidó nemzet elvetette a világ világosságát; ezért egyrészt el voltak zárva a több világosságtól, másrészt azt is elveszítették, amijük volt.

Az elutasított világosság megtagadott világosság.

13,13 Matthew Henry a **példázatok** a felhő- és tűzszöplőhöz hasonlítja. Izráelnek világított, miközben összezavarta az egyiptomiakat. A példázatok feltárulnak azoknak, akik őszintén érdeklődnek, de „csak ingerlik azokat, akik ellenségesek Jézussal szemben”.

Tehát nem az Úr szeszélyéről volt szó, hanem egyszerűen az egész életbe beleépülő elv alkalmazásáról. A szándékos vakságot ítéletes vakság követi. Ezért beszélt Jézus a zsidóknak példázatokban. Woodring, H. C. ezt így fejezi ki: „Mivel nem volt meg náluk az igazság szeretete, nem kapták meg az igazság világosságát”.²⁶ Azt vallották, hogy látnak, vagyis járatosak az isteni igazságban, de a megtestesült igazság ott állt előttük, és elszántan elutasították, hogy meglássák. Azt vallották, hallják Isten szavát, de Isten élő Igéje ott volt közöttük, és nem engedelmeskedtek neki. Nem akarták megérteni a testté lével csodálatos tényét; ezért a megértés lehetősége elvétellettőlük.

13,14-15 Az Ézs 6,9-10 próféciája valóban beteljesedett. Izráel szíve **megkövéredett**, és **fülük** érzéketlenné vált Isten hangjára. Szándékosan megtagadták, hogy **szemükkel lássanak**. Tudták, hogy ha láttak, hallottak, értettek és megtértek volna, Isten meggyógyította volna őket. De betegségükben és szükségükben elutasították a segítségét. Ezért az volt a büntetésük, hogy **halljanak**, de **ne értse nek**, és **nézzenek**, de **ne lássanak**.

13,16-17 A tanítványok kiváltsága hatalmas volt, mert láthatták azt, amit azelőtt senki. Az ÓSZ prófétái és igaz emberei kívántak akkor élni, amikor a Messiás megérkezik, de vágyaik nem teljesültek. A tanítványok abban a szerencsében részesültek, hogy a történelem fordulópontján élhettek, hogy lássák a Messiást, hogy tanúi legyenek csodáinak, és

hallhassák az ajkairól származó páratlan tanítását.

C) A magvető példázatának magyarázata (13,18-23)

13,18 Miután megmagyarázta az Úr, hogy miért alkalmazott példázatokot, megmagyarázta a négyféle talajról szóló példázatot is. A **magvetőt** nem azonosítja, de biztosak lehetünk benne, hogy az vagy magára utal (37. v.), vagy azokra, akik a királyság üzenetét hirdetik. A magot úgy határozza meg, mint a királyság Igéjét (19. v.). A talaj azokat jelenti, akik hallják az üzenetet.

13,19 A keményre taposott útfél olyan emberekről beszél, akik megtagadják üzenete befogadását. Hallják az evangéliumot, de **nem értik**, – nem azért, mert nem tudnák, hanem mert nem akarják. A madarak a Sátánt jelképezik; **elkapják** a magot ezeknek a hallgatóknak a szívéből. Együttműködnek velük maguk választotta terméketlenségükben. A farizeusok kemény talajú hallgatók voltak.

13,20-21 Amikor Jézus köves talajról beszélt, vékony földrétegre gondolt, amely a kőzetet borító lerakódás. Ezek azok az emberek, akik hallják az Igét és **örömmel** fogadják. A magvető először talán örül, hogy igehirdetése ilyen sikeres. De hamarosan megtudja a mélyebb tanulságot, hogy nem jó, amikor az üzenetet mosolyogva és vidáman fogadják. Szükséges először a meggyőződés a bűnösségről, a bűnbánat és a megtérés. Sokkal ígéretesebb dolog azt látni, hogy egy érdeklődő könnyek között megy a Golgotához, mint azt látni, hogy könnyű és túlárado szívvel halad a padsorok között. A sekély föld sekély hitvallást eredményez; nincs mélysége, hogy gyökere legyen. Mihelyt azonban hitvallása próba alá kerül a **nyomorúság vagy üldöztetés** perzselő napja által, úgy dönt, hogy nem

érdemes folytatnia, és feladja Krisztus uralmának megvallását.

13,22 A tövissel borított talaj egy másik csoportot képvisel, amely felszínesen hallgatja az Igét. Ezek külsőképpen a királyság őszinte híveinek látszanak, de idővel érdeklődésük meglankad **ennek a világnak a gondjai** és a **gazdagság** gyönyörűségei miatt. Életük nem gyümölcsözik Istennek. Jól illusztrálja ezt egy hatalmas üzlettel rendelkező pénzszerető apának a fia. Ez a fiú fiatal korában hallgatta az Igét, de aztán belemerült az üzleti életbe.

Hamarosan választania kellett az Úrnak vagy az apjának a jótetszése között. Így a tövisek ott voltak a talajban, és amikor a magot elvetették és kikelt, már jelen voltak ennek a világnak a gondjai és a gazdagság csalárdsága. Apja kívánságát tette magáévá, teljesen az üzletnek szentelte magát, végül a vállalat feje lett, és élete végén kellett felismernie, hogy elhanyagolta a mennyei dolgokat. Nyugdíjba akart menni, és kifejezésre juttatta szándékát, hogy szorgalmasabb lesz a szellemi dolgokban. De Isten nem lehet megcsúfolni. Ez az ember nyugdíjba ment, aztán néhány hónap múlva hirtelen meghalt. Hátahagyott 90 ezer fontot, és szellemi értelemben elpocsékolta az életét. A tövisek megfojtották az Igét, és az gyümölcstelen maradt.²⁷

13,23 A jó föld jelenti az igazi hívőt. **Ez az, aki hallja és érti az Igét**, és engedelmeskedik annak, amit hall. Noha ezek a hívők nem mindig teremnek ugyanolyan mennyiségű gyümölcsöt, mindnyájan megmutatják gyümölcsaik útján, hogy isteni életük van. A **gyümölcs** itt valószínűleg inkább a keresztyén jellem megnyilvánulása, és nem a lelkek megnyerése Krisztusnak. Amikor az Úr

az Ige *gyümölcseről* beszél, az általában a Szellem gyümölcseire vonatkozik (Gal 5,22-23).

Mi volt az, amit a példázat a tömegeknek akart mondani? Nyilvánvalóan figyelmeztetett az engedetlen hallás veszélyére. Az volt a célja, hogy bátorítsa az embereket, fogadják őszintén az Igét, aztán pedig bizonyítsák ennek a valóságát azzal, hogy gyümölcsöt hoznak Istennek. Ami a tanítványokat illeti, a példázat felkészítette őket és Jézus jövőbeli követőit arra az egyébként elcsüggesztő tényre, hogy azok közül, akik hallják az üzenetet, viszonylag kevesen vannak, akik valóban üdvözülnek. Ez megóvjá Krisztus hűség követőit attól az illúziótól, hogy az egész világ meg fog térni az evangélium terjesztése által. A tanítványokat ez a példabeszéd az evangélium három nagy ellenségére is figyelmezteti: (1) a gonosz (a madarak – az ördög); (2) a hústest (a perzselő nap – nyomorúság vagy üldözés); (3) a világ (a tövisek – a világ gondjai és a gazdagság gyönyörűsége).

Végül a tanítványok megláthatják a hatalmas hozamot, amit az emberi személységbe történő befektetés eredményez. A harmincszoros 3 ezer százalékos hozam, a hatvanszoros 6 ezer százalékos hozam, és a százszoros 10 ezer százalékos hozam a befektetéshez viszonyítva. Valójában nincs lehetőség egy őszinte megtérés eredményének mérésére. Egy névtelen vasárnapi iskolai tanító „befektetett” Dwight L. Moodyba. Moody mássokat nyert meg. Azok ugyancsak megnyertek másokat. A vasárnapi iskolai tanító elindított egy folyamatot, amely sohasem áll meg.

D) A búza és konkoly példázata (13,24-30)

Az előző példázat annak a ténynek volt élénk illusztrációja, hogy a menny

királysága magába foglalja azokat is, akik csak ajkukkal tisztelik a Királyt, és azokat is, akik őszinte tanítványai. Az első három talaj a királyságot a maga szélesebb körében ábrázolja, a külső vallásosság alakjában. A negyedik talaj a királyságot, mint szűkebb kört mutatja be. Azokat, akik valóban megtértek.

13,24-26 A második **példázat** – a búza és a konkoly – a királyságot szintén ebből a két szempontból állítja elének. A búza ábrázolja az igazi hívőket, a konkoly a csupán vallásosakat. Jézus **a királyságot egy emberhez hasonlítja, aki jó magot vetett földjébe; de amíg az ember aludt, ellensége eljött, és konkolyt vetett a búza közé.** Unger mondja, hogy a legközönségesebb konkoly, amely a Szent Földön a gabonaföldeken található, a szakállas tipoly-konkolyperje: „egy mérgező fűféle, szinte megkülönböztethetetlen a búzától, amíg a kettő csak szárban növekszik. De amikor kálászba szökkennek, nehézség nélkül megkülönböztethetők”.²⁸

13,27-28 Amikor a **szolgák** megláták, hogy konkollyal van keverve a gabona, megkérdezték a gazdától, hogy hogyan történt ez. Az rögtön felismerte, hogy ez az **ellenség műve. A szolgák** kézszek voltak azonnal kigyomlálni a gatz.

13,29-30 A földműves azonban úgy rendelkezett, hogy várjanak **az aratásig.** Akkor az aratók el fogják különíteni a kettőt. A gabonát csűrökbe takarítják, a konkolyt pedig megégetik.

Miért rendelte el a földműves ezt a választási késlekedést? A természetben a gabona és a konkoly gyökerei annyira egybefonódnak, hogy gyakorlatilag lehetetlen kihúzni egyiket a másik nélkül.

Ezt a példázatot Urunk a 37-43. versekben magyarázta meg, így ott mi is visszatérünk a magyarázatra.

E) A mustármag példázata (13,31-32)

A következőkben a Megváltó **a királyságot a mustármaghoz** hasonlítja, amelyet a legkisebb **magnak** nevezett, azaz hallgatónak tapasztalata szerint a legkisebb volt. Amikor az ilyen magot elvetik, az **fává** növekszik, vagyis a növekedés látványos. A közönséges mustárnövény inkább bokorhoz hasonlít, mint fához. A **fa** elég nagy volt ahhoz, hogy a **madarak fészket rakjanak az ágain.**

A mag a királyság alázatos indulását képviseli. Az üldözés eredményeképpen a királyság először viszonylag kicsi és tiszta volt. Az állam patronálásával és védelme alatt abnormális növekedést tanúsított. Ekkor eljöttek a madarak, és fészket raktak rajta. A madarakra ugyanazt a szót használja az Ige itt is, mint a 4. versben; Jézus megmagyarázta, hogy a madarak a gonoszt jelképezik (19. v.). A királyság fészkelő helyé lett a Sátán és ügynökei számára. Manapság a keresztényiség ernyője alatt olyan Krisztus-tagadó rendszerek is találhatóak, mint pl. az unitarizmus, az ún. Keresztyén Tudomány, a mormonizmus, Jehova tanúi és az egyesítő egyház (Moon felekezete), stb.

Itt az Úr előre figyelmezteti a tanítványokat, hogy távollétében a királyság elképesztő növekedése lesz tapasztalható. Nem szabad összetéveszteniük vagy egyenlővé tenniük a növekedést az eredménnyel. Ez egészségtelen növekedés. A kicsiny mag abnormális fává változott, „ördögök lakóhelyévé lett, mindenféle tisztátalan szellem (démon) és mindenféle tisztátalan és utálatos madár börtönévé” (Jel 18,2).

F) A kovász példázata (13,33)

A következőkben az Úr Jézus **a királyságot is a kováshoz** hasonlította,

amelyet vévén az asszony, három mérce lisztbe elegyít. Vagyis **minden liszt kovászossá** válik, azaz megsavanyodik. A szokásos értelmezés az, hogy a liszt a világ, és a kovász az evangélium, amelyet az egész világon hirdetni fognak, amíg végül mindenki üdvözülni fog. Ez a szemlélet azonban ellentmond a Szentírásnak, a történelemnek és a jelenlegi eseményeknek.

A kovász mindig a gonosz jelképe a Bibliában. Amikor Isten megparancsolta népének, hogy tisztítsák meg házukat a kovásztól (2Móz 12,15), ők ezt megértették. Ha valaki valami kovászosat evett a kovásztalan kenyerek ünnepének első napjától a hetedikig, azt ki kellett irtani Izráelből. Jézus figyelmeztetett a farizeusok, a szaduceusok (Mt 16,6-12) és Heródes kovásza ellen (Mk 8,15). Az 1Kor 5,6-8-ban a kovász úgy van meghatározva, mint a rosszaság és gonoszság jelképe, és a Gal 5,9 szövegösszefüggése mutatja, hogy *ott* hamis tanítást jelent. Általában a kovász vagy gonosz tanítás, vagy gonosz magatartás.

Így ebben a példázatban az Úr a gonosz behatoló erejére figyelmeztet, ami **a menny királyságában** munkálkodik. A mustármag példázata a királyság külső jellegében mutatja meg a gonoszt; ez a példázat a belső romlásra figyelmeztet, ami előfordulhat.

Mi úgy gondoljuk, hogy ebben a példázatban a **liszt** Isten népének eledelét képviseli, ahogyan a Bibliában található. A **kovász** a gonosz tanítás. **Az asszony** a hamis prófétanőt jelképezi, aki tanít és félrevezet (Jel 2,20). Nem jellemző-e, hogy különböző hamis kultuszoknak nők voltak a megalapítói? A Biblia tiltja, hogy tanítsanak a gyülekezetben (1Kor 14,34; 1Tim 2,12), mégis néhányan kihívó módon tanítói tekintélyt szereztek, és Isten népének eledelét romboló eretnek-ségekkel (tévtanításokkal) rontották meg.

Brookes, J. H. mondja:

Ha felvetődik az a kifogás, hogy Krisztus nem hasonlítaná a menny királyságát olyasmihöz, ami gonosz, elegendő rá azt válaszolni, hogy olyasmihöz hasonlítja a királyságot, amely magában foglalja mind a konkolyt, mind a búzát, magába zár mind jó, mind rossz halakat, kiterjed a gonosz szolgára (Mt 18,23-32), beenged olyan embert, akinek nincsen mennyegzői ruhája, és aki elveszett (Mt 22,1-13).²⁹

G) A példázatok alkalmazása a prófécia beteljesedését jelenti (13,34-35)

Jézus az első négy példázatot a **sokaságnak** mondta. Ennek a tanítási módszernek az alkalmazása Aszáf próféciját teljesítette be, aki azt mondja a Zsolt 78,2-ben, hogy a Messiás **példázatokban** fog beszélni, kijelentve olyan **dolgokat, amik e világ alapítása óta rejtve voltak**. A menny királysága ideiglenes formájának ezek a jellegzetességei egészen eddig rejtve voltak, nem váltak ismertté.

H) A konkoly példázatának magyarázata (13,36-43)

Az Úr, beszédének hátralevő részét a tanítványoknak mondta el **a házban**. Itt **a tanítványok** Izráel nemzetének hívő maradéka. A ház ismételt említése arra emlékeztet bennünket, hogy Isten nem vette el népét örökre, amelyet eleve ismert (Róm 11,2).

13,37 A búza és a konkoly példázatának magyarázatában Jézus önmagát azonosítja a magvetővel. Ő földi szolgálata alatt közvetlenül vetett, és az ezt követő korokban szolgálai által vet.

13,38 A szántóföld a világ. Fontos hangsúlyozni, hogy a szántóföld a világ, *nem pedig a Gyülekezet*. **A jó magok a**

királyság fiai. Bizarrnak és nem helyénvalónak tűnhet élő emberi lényekről úgy gondolkodni, mint akiket a földbe vetnek. De a lényeg az, hogy a királyságnak ezek a fiai a világba lettek belevetve. Jézus, nyilvános szolgálatának éveit tanítványokkal vetette be a világot, akik a királyság hűséges alattvalói voltak. **A konkoly a gonosz fiai.** A Sátán minden isteni valóságot leutánoz. Ő televeti a világot olyanokkal, akik olyannak látszanak, hasonlóképpen beszélnek és bizonyos mértékig hasonlóan járnak, mint a tanítványok. De ők a királynak nem valódi követői.

13,39 Az ellenség a Sátán, Istennek és Isten egész népének ellensége. **Az aratás a korszak vége,** a királyság ideiglenes formájú létezésének vége, amely akkor következik be, amikor Jézus Krisztus visszatér hatalomban és dicsőségben, hogy mint király, uralkodjon. Az Úr nem a Gyülekezet korszakának végére utal; csak zavarhoz vezet, ha ebbe belemagyarázzuk a Gyülekezetet.

13,40-42 Az aratók az angyalok (lásd Jel 14,14-20). A királyság jelenlegi fázisában nem erőltetik a különbségtételt a búza és konkoly között. Hagyják együtt növekedni. De Krisztus második eljövetelkor az angyalok összegyűjtik azokat, akik gonoszságot cselekszenek, és bevetik **őket a tüzes kemencébe,** ahol lesz sírás és fogcsikorgatás.

13,43 A királyság igazi alattvalói, akik a nagy nyomorúság alatt a földön lesznek, be fognak lépni **Atyjuk királyságába,** hogy élvezzék Krisztus ezeréves uralkodását. **Fényleni fognak, mint a nap;** vagyis dicsőségben fognak ragyogni.

Jézus ismét hozzáteszi a rejtélyes figyelmeztetést: „**Akinek van füle a hallásra, hallja!**”

Ez a példázat nem igazolja – ahogyan néhányan hibásan feltételezik – az isten-

telen emberek megtűrését egy bizonyos helyi gyülekezetben. Emlékezzünk rá, hogy a szántóföld a világ, nem pedig a gyülekezet. A helyi gyülekezetnek kifejezett parancsa van, hogy vessenek ki a közösségből mindenkit, aki a gonoszságnak bizonyos formáiban vétkes (1Kor 5,9-13). A példázat egyszerűen azt tanítja, hogy a menny királysága a maga titokzatos formájában magában foglalja a valóságot és az utánzatot, az őszintét és a hamisítványt, és ez folytatódni fog a korszak végéig. Akkor Isten követői különválasztják a hamisakat – akik az ítéletre mennek – az igazaktól, akik élvezni fogják Krisztus dicsőséges uralkodását a földön.

I) Az elrejtett kincs példázata (13,44)

Eddig minden példázat azt tanította, hogy lesz jó is és gonosz is a királyságban; lesznek igazi és nem igazi alattvalók. A következő két példázat azt mutatja, hogy az igazi alattvalóknak is két osztálya lesz: (1) hívő zsidók a Gyülekezet korszaka előtt és után; (2) hívő zsidók és pogányok a jelenlegi korszakban.

A **kincs** példázatában Jézus **a királyságot a szántóföldben elrejtett kincshez** hasonlítja. Egy ember megtalálja, elrejti, aztán pedig örömeiben **eladja mindenét és megveszi a szántóföldet.**

Mi úgy gondoljuk, hogy az **ember** maga az Úr Jézus. (Ő volt az ember a búza és konkoly példázatában is, 37. v.) A **kincs** a hívő zsidók istenfélő maradéka, ahogyan Jézus földi szolgálata alatt voltak és ahogyan ismét lesznek, miután a Gyülekezet elragadtatott (lásd a Zsolt 135,4-et, ahol Izráelt Isten különleges kincsének nevezik. A magyar fordításban örökség, illetve tulajdon szerepel.) Ők a szántóföldben vannak elrejtve azért, hogy szét vannak szórva az egész vilá-

gon, és valójában nem ismeri őket senki, csak Isten. Jézus Krisztus úgy van ábrázolva, mint aki felfedezi ezt a kincset, azután elmegy a keresztre és eladja mindenét, hogy megvásárolhassa a világot (2Kor 5,19; 1Jn 2,2), ahol a kincs el van rejtve. A megváltott Izráelt akkor hozza elő a rejtkehelyről, amikor, mint szabadtítójuk jön a Sionról, és felállítja a régen várt messiási királyságot.

A példázatot néha a bűnös emberre alkalmazzák, aki mindenét feladja azért, hogy megtalálja Krisztust, a legnagyobb kincset. De ez az értelmezés sérti a kegyelem tanát, amely kitart amellett, hogy a megváltásnak nincsen ára (Ézs 55,1; Ef 2,8-9).

J) Az értékes igazgyöngy példázata (13,45-46)

A királyság ugyancsak hasonlatos egy kereskedőhöz, aki igazgyöngyöket keres. Amikor szokatlanul nagy értékű gyöngyöt talál, mindent feláldoz, hogy azt megvásárolhassa.

Egy énekben, amely ezt mondja: „Megtaláltam a legnagyobb értékű gyöngyöt”, a megtaláló a bűnös, és a drágagyöngy a Megváltó. De ismét tiltakozunk, mert a bűnösnek nem kell eladnia mindent, és nem kell megvásárolnia Krisztust.

Inkább úgy gondoljuk, hogy a kereskedő az Úr Jézus. A nagy értékű gyöngy a Gyülekezet. A Golgotán eladta mindenét, hogy megvásárolhassa ezt a gyöngyöt. Éppen úgy, ahogyan a gyöngy a kagyló belsejében formálódik ki a sérelem okozta szenvedésen keresztül, ugyanígy jött létre a Gyülekezet a Megváltó testének átdöfése és megsebesülése útján.

Érdekes, hogy a kincs példázatában a királyság magához a kincshez van hasonlítva. Itt a királyság nem a gyöngyöz

sonlatos, hanem a kereskedőhöz. Miért van ez a különbség?

A megelőző példázatban a hangsúly a kincsen, a megváltott Izráelen van. A királyság szorosan kapcsolódik Izráel nemzetéhez. Eredetileg ennek a nemzetnek lett felajánlva, és jövőbeli formájában is a zsidók lesznek annak legfontosabb alattvalói.

Mint már említettük, a Gyülekezet nem ugyanaz, mint a királyság. Mindenki, aki benne van a Gyülekezetben, benne van a királyság átmeneti formájában, de nem mindenki van benne a Gyülekezetben, aki benne van a királyságban. *A Gyülekezet nem lesz benne a királyságban annak jövőbeli formájában, hanem Krisztussal fog uralkodni a megújult földön.* A második példázatban a hangsúly magán a királyon van, és azon a hatalmas áron, amelyet fizetett azért, hogy megkeresse és megnyerje a menyasszonyt, aki részesedni fog dicsőségében az Úr megjelenésének napján.

Ahogyan a gyöngy a tengerből jön elő, úgy a Gyülekezet, amelyet néha Krisztus pogány menyasszonyának neveznek, főképpen a nemzetek közül jön elő. Ez az elgondolás nem feledkezik meg arról a tényről, hogy vannak benne megtért izráeliták. Csupán azt állapítja meg, hogy a Gyülekezet uralkodó jellegzetessége az, hogy olyan nép, amely a nemzetekből kihívatott az Ő nevéért. A Csel 15,14-ben Jakab erősíti meg, mi Isten nagy célja a mostani időben.

K) A halászháló példázata (13,47-48)

13,47-48 Az utolsó példázat a sorozatban a királyságot fenékháléhoz vagy gyalomhoz (kerítőháló) hasonlítja, amelyet bevetettek a tengerbe, és az össze gyűjtött mindenféle halat. A halászok kiválogatják a halakat, megtartják a jókat az edényekben, és kihajítják a rosszakat.

13,49-50 Urunk megmagyarázza a példázatot. Az idő **a korszak vége**, vagyis a nagy nyomorúság időszakának a vége, Krisztus második eljövételének ideje. A halászkok **az angyalok**. A jó halak az igazak, vagyis a megváltottak, mind zsidók, mind pogányok. A rossz halak a gonoszok, és pedig minden faj hitetlen emberei. Különválasztás történik, ahogyan láttuk a búza és a konkoly példázatában is (30; 39-43. v.). Az igazak belépnek Atyjuk királyságába, míg a gonoszokat a tüzes kemencébe vetik, ahol lesz **sírás és fogcsikorgatás**. Ez azonban nem az utolsó ítélet; ez az ítélet az Ezeréves Birodalom kezdetén lesz; az utolsó ítélet az ezer esztendő eltelte után következik (Jel 20,7-15).

Gaebelein erről a példázatról a következőket mondja:

A gyalomot a tengerbe vetik, ami, mint már korábban láttuk, a nemzeteket jelenti. A példázat az örökkévaló evangélium hirdetésére utal, ahogyan az a nagy nyomorúság alatt meg fog történni (Jel 14,6-7). A jó és a rossz elválasztását angyalok végzik. Mindez nem vonatkozhat a mostani időre, sem pedig a Gyülekezetre, hanem arra az időre, amikor a királyság felállítása közeledik. Az angyalok lesznek munkában, ahogyan világosan látható a Jelenések könyvében. A gonoszokat tüzes kemencébe vetik, az igazak pedig a földön maradnak az Ezeréves Királyságban.³⁰

L) Az igazság kincstára (13,51-52)

13,51 Amikor a tanítómester befejezte példázatait, megkérdezte a tanítványait, hogy **megértették-e**. Ők azt felelték: „igen”. Ez meglephet bennünket, esetleg még kissé féltékennyé is tehet. Talán mi nem válaszolhatunk ilyen magabiztos „igen”-nel.

13,52 Minthogy megértették, kötelesek voltak másokkal közölni. A tanítványoknak csatornákká kell lenniük, nem pedig az áldások végállomásává. A tizenkettő most olyan írástudó lett, akiket megtanítottak a **meny királysága** felől, vagyis az igazság tanítói és magyarázói lettek. **Hasonlókká** váltak az **olyan gazdához, aki új és régi dolgokat hoz elő kincstárából**. Az ÓSZ-ben gazdag letéménye volt annak, amit **régi** igazságnak nevezhetünk. Krisztus példázatos tanításában megkapták azt, ami teljesen **új**. Az ismereteknek ebből a hatalmas tárházából most közölniük kell a dicsőséges igazságot másokkal.

M) Jézust Názáretben elutasítják (13,53-58)

13,53-56 Befejezve ezeket a példázatokat, Jézus elhagyta Galilea partjait, elment Názáretbe, ottani utolsó látogatására. Miközben **tanította őket zsinagógájukban**, az emberek **álmélkodtak bölcsességén** és csodáin. Nekik csak **az ács fia** volt. Tudták, hogy **Mária** volt az **anyja**, ismerték **testvéreit, Jakabot, Józsefet, Simont és Júdást meg nőtestvéreit**. Ők még mindig Názáretben éltek. Hogyan tudott egy városukból származó fiú olyan dolgokat mondani és tenni, amiért annyira közismertté lett? Ez meglepte őket, és könnyebbnek találták ragaszkodni tudatlanságukhoz, mint elismerni az igazságot.

13,57-58 **Megbotránkoztak benne**. Ez arra ösztönözte **Jézust**, hogy rámutasson: az igazi **prófétát** általában jobban tisztelik hazájától távol. Saját környezete és saját rokonai bizalmaskodást engedtek meg maguknak, ami lenézésükkel járt. A hitetlenség nagymértékben akadályozta a Megváltó munkáját Názáretben. Csak néhány beteget gyógyított meg (Mk 6,5). Ez nem azért volt, mert nem *tudott* csodákat

tenni; az ember gonoszsága nem tudja visszatartani Isten hatalmát. De ha megáldaná az embereket ott, ahol nem kívánják az áldást, betöltené szükségleteiket ott, ahol nincsenek tudatában szükségüknek, akkor olyan embereket gyógyítana meg, akik megsértődnének, ha betegeknek neveznék őket.

IX. A MESSIÁS FÁRADHATATLAN KEGYELME NÖVEKVŐ ELLENSÉGESKEDÉSSSEL TALÁLKOZIK (14,1-16,12)

A) Keresztelő Jánost lefejezik (14,1-12)

14,1-2 Jézus szolgálatának hírei eljutottak **Heródes negyedes fejedelemhez**. Nagy Heródes aljas fiát Heródes Antipásznak is nevezték. Ő volt az, aki elrendelte Keresztelő János kivégzését. Amikor hallott Krisztus csodáiról, lelkiismerete nyugtalanítani kezdte. A próféta emléke, akit lefejeztetett, nem hagyta nyugodni. Ezt mondta szolgálóinak: „Ez ama (Keresztelő) János; ő támadt fel a halálból, és ezért működnek benne az erők”.

14,3 A 3-12. versben olyasmit látunk, amit irodalmi visszapillantásnak neveznek. Máté megszakítja az elbeszélést, hogy áttekintse azokat a körülményeket, amelyek János halálát okozták.

14,4-5 Heródes elhagyta feleségét, és házasságtörő, vérfertőző viszonyt folytatott **Heródiással, testvérének, Fülöpnek a feleségével**. Mint Isten prófétája, János nem hagyhatta ezt szemrehányás nélkül. Felháborodva és félelem nélkül szembe szállt Heródessele, és leleplezte erkölcsatlenségét.

A király eléggé haragudott rá ahhoz, hogy megölessen, de ez nem volt politikai szempontból ajánlatos. A nép **prófétának** tartotta Jánost, és talán erőszakosan reagált volna János kivégzésére. Így a

zsarnok ideiglenesen azzal elégítette ki dühét, hogy bebörtönözte. „Az istentelenek úgy szeretik a vallást, ahogyan az oroszlánokat, vagy holtan, vagy rács mögött; félnek a vallástól, ha szabadon van és kezdi nyugtalanítani lelkiismeretüket.”³¹

14,6-11 Heródes születésnapján Heródiás lánya annyira megnyerte a király tetszését táncával, hogy az meggondolatlanul felajánlotta neki, bármit kérhet tőle. A lány erkölcstelen anyjától ösztönözve vakmerően **Keresztelő János fejét** kérte **egy tálon!** Mostanára a király haragja János ellen valamelyest enyhült; talán még némi tiszteletet is érzett bátorsága és becsületessége iránt. Bár sajnálta, úgy érezte, hogy teljesítenie kell ígését. Kiadta a parancsot. Jánost **lefejezték**, és a táncoló lány hátorzongató kérését teljesítették.

14,12 János **tanítványai** elvitték meszterük **testét**, tisztességgel eltemették, azután **elmentek és elmondták Jézusnak**. Nem mehettek volna jobb helyre, hogy kiöntsék gyászukat és felháborodásukat. Ránk sem hagyhattak ennél jobb példát. Üldözés, elnyomás, szenvedés és szomorúság idején mi is menjünk, és *mondjuk el Jézusnak*.

Ami Heródest illeti, végrehajtotta büntetését, de az emlék nem hagyta nyugodni. Amikor hallott Jézus cselekedeteiről, az egész esemény felidéződött és nyugtalanította.

B) Az ötezer ember megvendégelése (14,13-21)

14,13-14 Amikor Jézus meghallotta, hogy Heródest megzavarták a csodáiról szóló hírek, visszavonult **csónakon** egy pusztasági helyre a Galileai-tenger mellett. Bizonyosak lehetünk, hogy nem azért ment el, mert félt; tudta, hogy semmi sem történhet vele, mielőtt ideje el nem jön.

Nem ismerjük helyváltoztatásának igazi okát, de egy kisebb ok az lehetett, hogy tanítványai éppen visszatértek ígéhirdetői missziójukról (Mk 6,30; Lk 9,10), és szükségük volt egy kis nyugalomra, csendre.

A sokaság azonban kiözönlött a városokból és **gyalog követte**. Amint a partra ért, már vártak rá. Könnyőreles Urunk, akit távolról sem ingerelt ez a tolokodás, azonnal hozzáfogott a munkához, és **meggyógyította betegeiket**.

14,15 Amikor **esteledett**, vagyis délután három óra után, a tanítványok úgy érezték, hogy a helyzet válságosra fordul. Ennyi ember, és nincs mit enniük! Kérték Jézust, hogy küldje el a népet a **falvakba**, ahol vásárolhattak volna **élelmet**. Milyen kevésé értették meg Krisztus szívét és ismerték fel hatalmát!

14,16-18 Az Úr biztosította őket, hogy erre nincs **szükség**. Miért kellene elhagyniuk az embereknek azt, aki megnyitja kezét, és megelégit minden élőt? (Zsolt 145,16) Azután a következőket mondva döbbsentette meg tanítványait: **„Ti adjatok nekik enni”**. Azok el voltak képedve. Adjunk nekik enni? „Nincsen itt csupán **öt kenyereünk és két halunk**.” Elfelejtették, hogy Jézus is ott van. A Megváltó türelmesen ezt mondta: **„Hozzátok azokat ide hozzám”**. Ennyi volt az ő dolguk.

14,19-21 Elképzélhetjük az Urat, ahogyan irányítja a **sokaságot, hogy üljenek le a fűre**. Veszi **az öt kenyeret és a két halat**. Hálát ad, **megtöri** a kenyeret és a **tanítványoknak adja** szétosztásra. Volt elég mindenkinek. Amikor **mindnyájan** megelégedtek, a tanítványok öszeggyűjtöttek **tizenkét kosár** maradékot. Sokkal több volt, amikor Jézus befejezte, mint amikor elkezdte. Kissé ironikusan azt mondhatjuk, hogy minden egyes hitetlen tanítványra jutott egy kosárral. A talán 10-15000 emberből álló sokaság

jóllakott (5000 férfi volt jelen az aszszonyokon és gyermekeken kívül).

A csoda szellemi lecke minden nemzedék tanítványainak. Az éhes sokaság mindig jelen van. Jelen van a tanítványok kis serege is, látszólag nevetségesen kicsi készletekkel. Jelen van mindig a könnyőreles Megváltó. Amikor a tanítványok hajlandók neki adni kicsinyke mindenüket, megsokszorozza azt, hogy tápláljon ezeket. A lényeges különbség az, hogy *az az ötezer ember*, aki Galileában jóllakott, csak rövid időre csillapította éhségét; azok, akiket mostanában táplál az élő Krisztus, örökre megelégednek (lásd Jn 6,35).

C) Jézus jár a tengeren (14,22-23)

Az előző csoda biztosította a tanítványokat arról, hogy olyan személyt követnek, aki bőségesen ki tudja elégíteni szükségleteiket. Most megtanulják, hogy meg is védheti őket, sőt hatalmat adhat nekik.

14,22-23 Jézus, miközben elbocsátani készült a sokaságot, azt mondta **tanítványainak**, hogy **szálljanak a hajóba** és menjenek át a tó **túlsó partjára**. Aztán felment a hegyre, **hogy imádkozzon**. **Mikor beesteledett**, vagyis naplemente után, **egyedül volt ott**. (A zsidó számítás szerint két „este” van, lásd 2Móz 12,6. Az egyik, amelyre a 15. v. hivatkozik, a délután közepén kezdődik, a másik pedig, amelyre itt utalnak, a naplemente.)

14,24-27 Közben a **csónak már távol volt** a szárazföldtől, és **ellenszéllel** küszködött. Amint a hullámokban hanykolódott a csónak, Jézus látta a tanítványok helyzetét. **Az éjszaka negyedik órájában** (éjszaka 3 és 6 óra között) **hozzájuk ment a tengeren**. A tanítványok pánikba estek, mert azt hitték, hogy **kísértet**. De azonnal meghallották mesterük és barát-

juk megnyugtató hangját: **„Bízzatok; én vagyok, ne féljetek!”**

Mennyire igaz ez a saját tapasztalatainkból! Gyakran vagyunk viharban hányódók, megzavarodottak, kétségbeesettek. A Megváltó, úgy tűnik, távol van, de mindig imádkozik értünk. Amikor úgy tűnik, a legsötétebb az éjszaka, közel van hozzánk. Gyakran nem ismerjük fel még akkor sem, és pánikba esünk. Aztán meghalljuk vigasztaló hangját, és rájövünk, hogy a hullámok, amelyek félelmünket okozták, lába alatt vannak.

14,28 Amikor Péter meghallotta a jól ismert, nagyon szeretett hangot, szeretete és lelkesedése kitört belőle. **„Uram, ha Te vagy, parancsolj, hogy hozzád mehessek a vizeken.”** Nem kell félreérteni Péter szavait, mintha ez a kicsiny hit jele lenne, inkább a nagy bizalom jelét lássuk vakmerő kérésében. Péter megérezte, hogy Jézus parancsa egyben a felhatalmazása is, és hogy bármire erőt ad, amit elrendel.

14,29-33 Mihelyt Jézus ezt **mondta: „Jövel!”**, Péter kiugrott a csónakból és menni kezdett hozzá. Amíg szemét Jézuson tartotta, képes volt megtenni a lehetetlent; de abban a percben, mielőtt az erős **széllel** foglalkozott, süllyedni kezdett. Kétségbeesetten kiáltott fel: **„Uram, tarts meg engem!”** Az Úr kézen fogta, szelíden megfedtte **kis hitéért**, és bevitte a csónakba. Mihelyt Jézus a hajóba lépett, **elállt a szél**. Ezután istentiszteleti összejövetel következett a csónakban, a tanítványok ezt mondták Jézusnak: **„Bizony, Isten fia vagy!”**

A keresztyén élet, hasonlóan a vízen járáshoz, emberileg lehetetlen. Az csak a Szent Szellem hatalma által lehet. Ameddig nem tekintünk semmi más célra, csak Jézusra (Zsid 12,2), természetfeletti életet tapasztalhatunk. De abban a percben, amikor önmagunkkal vagy körülményeinkkel kezdünk foglalkozni, süllyedni

kezdünk. Ekkor Krisztushoz kell kiáltanunk helyreállításért és megerősítésért.

D) Jézus gyógyít Genezáret földjén (14,34-36)

A csónak kikötött **Genezáret** földjén, a Galileai-tenger északnyugati partján. Mihelyt az emberek felismerték Jézust, szétküldtek a környékbe **mindenkihez, aki beteg volt, és odahozták őket hozzá**, hogy a betegek **csak a ruhájának peremét megérinthessék; mindnyájan, akik ezt megtették, tökéletesen egészségesek lettek**. Így az orvosok ezen a környéken szabadságra mehettek. Legalábbis egy darabig nem volt betegük. A környék tapasztalta a Nagy Orvos látogatása folytán az egészséget és gyógyulást.

E) A tisztátalanság belülről jön (15,1-20)

Gyakran hangsúlyozzák, hogy Máté a korai fejezetekben nem követ időrendi sorrendet. De a 14. fejezettől a végéig az események nagyjából olyan sorrendben vannak megadva, ahogyan történtek.

A 15. fejezetben egy üdvtörténeti sorrend is felbukkan. Először a farizeusok és az írástudók folyamatos kicsinyes akadékoskodása és veszekedése (1-20. v.) előre vetítette a Messiás elutasítását Izrael által. Másodszor, a kánaáni asszony hite (21-28. v.) megrajzolja az evangélium elterjedését a jelen korban a pogányok között. Végül pedig a nagy tömegek gyógyítása (29-31. v.) és a négyezer ember megvendéglése (32-39. v.) a jövőbeli ezeréves korszakot hangsúlyozza, annak világméretű egészségével és jólétével.

15,1-2 Az írástudók és a farizeusok hajthatatlanok voltak erőfeszítésükben, hogy csapdába csalják a Megváltót. Küldöttségük jött **Jeruzsálemből**, hogy meg-

vádolják a **tanítványait** tisztátalansággal, mert mosatlan **kézzelek**, és nem tartják meg a **vének rendelkezéseit**.

Hogy helyesen ítéljük meg ezt az incidenst, meg kell értenünk a tisztára, illetve tisztátalanra történő utalást, és tudnunk kell, mit értettek a farizeusok megmosás alatt. A tiszta és tisztátalan dolgok egész fogalomköre az ÓSZ-ből származik. Az a tisztátalanság, amellyel a tanítványokat valaki megvádolta, teljes egészében ceremoniális dolog volt. Ha valaki megérintett például egy holttestet, vagy ha megevett bizonyos dolgokat, vallási értelemben tisztátalan lett. Szertartásilag nem felelt meg, hogy imádja Istent. Mielőtt Istenhez közeledhetett volna, Isten törvénye megkövetelte tőle, hogy tisztulási szertartáson menjen keresztül.

A vének a tisztulási szertartásokhoz hagyományokat kapcsolnak. Ragaszkodtak például ahhoz, hogy mielőtt egy zsidó eszik, gondos mosdási folyamatot kell végeznie, meg kell mosnia nemcsak a kezét, hanem karjait is, egészen könyékig. Ha a piactéren volt, köteles volt ceremoniális fürdőt venni. A farizeusok tehát azért kritizálták a tanítványokat, mert nem tartották be a zsidó hagyományok által előírt mosakodási szabályokat.

15,3-6 Az Úr Jézus emlékeztette bírálóit, hogy *ők* meg **Isten parancsolatát** hágták át, és nem csupán a vének hagyományát. A törvény megparancsolta az embernek, hogy **tisztelje** szüleit, beleértve a pénzügyi támogatást is, ha szükséges. Az írástudók és a farizeusok (és sokan mások) azonban nem akartak pénzt áldozni idős szüleik támogatására. Kigagyaltak tehát egy hagyományt, amely által kitérhetek ez elől a felelősség elől. Amikor **apjuk vagy anyjuk** segítséget kért, csak ezekhez hasonló szavakat kellett nekik idézni: „Minden pénzem, ami van és amit arra használhatnék, hogy támogassalak, **Istennek** van felajánlva, és

ezért nem tudok neked adni”. Ha ezt a formulát idézték, mentesültek a szülők iránti pénzügyi felelősség alól. Ezt a körmönfont hagyományt követve semmivé tették **Isten** szavát, amely megparancsolta nekik, hogy gondoskodjanak szüleikről.

15,7-9 A szavak fondorlatos csűrészavarásával betöltötték az **Ézs 29,13** próféciaját. Vallották, hogy **tisztelik** Istent **az ajkukkal, de szívük távol** volt tőle. Istentiszteletük hiábavaló volt, mert Isten Igéjével szemben előnyben részesítették az emberek hagyományait.

15,10-11 A **sokasághoz** fordulva Jézus óriási jelentőségű kijelentést tett. Elmondta, hogy **nem az fertőzi meg az embert, ami a szájon bemegy**, hanem az, **ami kijön**. Nehezen fogjuk fel ennek a megállapításnak forradalmi jellegét. A törvény ideje alatt, ami bement a szája, *megfertőzte* az embert. A zsidóknak meg volt tiltva, hogy megegyenek valamilyen állatot, amely nem volt kérődző és nem voltak hasított körmei. Nem ehatték meg a halat, ha nem voltak pikkelyei és uszonyai. Isten aprólékos utasításokat adott a tiszta vagy tisztátalan ételeket illetően.

Most a törvényadó kikövezte az utat a szertartásos tisztátalanság egész rendszerének hatályon kívül helyezésére. Azt mondta, hogy az az étel, amelyet tanítványai mosatlan kézzel ettek, nem fertőzte meg őket. De az írástudók és a farizeusok képmutatása – az volt az igazán fertőző.

15,12-14 Amikor **tanítványai** hozták a hírt, **hogy a farizeusok megbotránkoztak** ezen a vádon, Jézus a válaszában olyan növényeknek nevezte őket, amelyeket nem isteni módon ültettek. Inkább konkoly voltak, mint búza. Őket és tanításukat véglegesen ki fogják tépni; vagyis el fognak pusztulni. Ezután hozzátette: **„Hagyjátok őket; vakoknak vak vezetői ők”**. Noha szellemi dolgokban tekintélynek tartották magukat, **vakok** voltak a szellemi realitásokra, ahogyan azok az

emberek is, akiket vezettek. Elkerülhetetlen volt, hogy **mind** a vezetők, **mind** a követők **verembe essenek**.

15,15 A tanítványok kétségtelenül meghökkentek, hogy teljesen megfordult minden, amit a tiszta és a tisztátalan ételről tanultak. Ez előttük homályos **példázat** volt, rejtett beszéd. **Péter** öntötte szavakba nyugtalanságukat, amikor magyarázatot kért.

15,16-17 Az Úr először csodálkozását fejezte ki, hogy olyan lassú felfogásúak, azután megmagyarázta, hogy az igazi tisztátalanság erkölcsi, nem pedig fizikai. Ehető ételek lényegüket tekintve nem tiszták vagy tisztátalanok. Valójában nincs anyagi dolog, ami önmagában gonosz; a dologgal való visszaélés az, ami gonosz. Az étel, amit az ember megeszik, **a szájon lép be, a gyomorba jut** emésztésre, az emészthetetlen maradék pedig eltávozik. Erkölcsi lényét nem befolyásolja, csak a testét. Ma már tudjuk, hogy „Istennek minden teremtett állata jó, és semmi sem megvetendő, ha hálaadással élnek azzal; mert megszenteltetik Istennek Igéje és könyörgés által” (1Tim 4,4-5). Az igeszakasz természetesen nem mérgező növényekről beszél, hanem azokról az ételkről, amelyeket Isten emberi fogyasztásra alkotott. Minden jó és hálaadással megehető. Ha valaki allergiás valamelyikre, vagy nem visel el egy másikat, ne egye meg, de általában azzal a bizalommal étkezhetünk, hogy Isten az ételt arra használja fel, hogy fizikailag tápláljon bennünket.

15,18 Ha az étel nem tesz tisztátalanná, akkor *mi tesz azzá?* Jézus választ adott rá: „**Amik pedig a szájból jönnek ki, a szívből származnak, és azok fertőzik meg az embert.**” Itt a szív nem a szerv, ami a vért szivattyúzza, hanem az emberi indítékok és vágyak romlott forrása. Az ember erkölcsi természetének ez a része tisztátalan gondolatokban, aljas

szavakban, majd gonosz cselekedetekben nyilvánul meg.

15,19-20 Azoknak a dolgoknak némelyike, amelyek beszenyezik az embert, a **gonosz gondolatok, gyilkosságok, házasságtörések, paráznaságok, lopások, hamis tanúbizonyságok és káromlások** (ez a görög szó magában foglalja mások rágalmazását is).

A farizeusok és az írástudók rendkívül gondosak voltak a kézmosási ceremóniák hivalkodó, kicsinyeskedő betartásával, de belső életük szennyes volt. Felnagyították az apróságokat, és nem vették figyelembe a valóban fontos dolgokat. Kritizálták azt, hogy a tanítványok elmulasztották betartani a nem Istentől származó hagyományokat, de azt tervezték, hogy megölik Isten Fiát, és vétkesek voltak a 19. versben levő teljes bűnjegyzékben.

F) Egy pogány áldást nyer hitéért (15,21-28)

15,21-22 Jézus visszavonult **Tírusz és Szidón vidékére**, a Földközi-tenger partjára. Amennyire tudjuk, ez volt az egyetlen időszak nyilvános szolgálata alatt, amit zsidó területen kívül töltött. Itt Föníciában egy kánaáni asszony arra kérte, hogy gyógyítsa meg **démontól megszállott lányát**.

Fontos megérteni, hogy ez az asszony nem zsidó, hanem pogány. Kánaániaktól származott, egy erkölcstelen törzstől, amelyet Isten kipusztításra ítélt. Izrael engedtlensége folytán néhányan túléltek Kánaán bevételel Józsué alatt, és ez az asszony a túlélők egyik leszármazottja volt. Mint pogány, nem élvezte Isten választott földi népének kiváltságait. Idegen volt, reménység nélkül. Helyzeténél fogva nem számíthatott Istenre vagy a Messiásra.

Úgy szólt Jézushoz, mint **Úrhoz, Dávid Fiához**, azzal a címmel, amelyet a

zsidók használtak, amikor a Messiásról beszéltek. Noha Jézus **Dávid Fia volt**, egy pogánynak nem volt joga ezen az alapon közeledni hozzá. Emiatt nem válaszolt neki először.

15,23 Tanítványai hozzá mentek és sürgették, hogy küldje el, mert terhükre volt. Jézus előtt viszont a hite kedves példa volt, és olyan személy, akiben kegyelme fel fog ragyogni. De először meg kellett vizsgálni, majd nevelni a hitét!

15,24-25 Emlékeztette, hogy a küldetése **Izráel házának elveszett juhaihoz** szól, nem a pogányokhoz, és bizonyosan nem a kánaániakhoz. Az asszony nem csüggedt el a nyilvánvaló visszautasítástól. Elhagyta a *Dávid Fia* címet, leborult előtte, ezt mondva: „**Uram, légy segítségül nekem!**” Ha nem jöhetett hozzá, mint zsidó a Messiáshoz, akkor jön, mint teremtmény a Teremtőjéhez.

15,26 Hite valóságos voltának további megpróbálása céljából Jézus azt mondta neki, hogy **nem jó** a zsidó fiak táplálékát elvenni azért, hogy kenyeret adjanak a pogány **kutyáknak**. Ha ez nekünk durván hangzik, nem szabad elfelejtenünk, hogy ennek ugyanúgy, mint a sebész szikéjének, nem az volt a célja, hogy fájdalmat okozzon, hanem, hogy gyógyítson. Az asszony pogány *volt*. A zsidók úgy tekintettek a pogányokra, mint tisztátalan kutyákra, amelyek az utcákon kóborolnak ételmaradékot keresve. Jézus azonban itt azt a szót használta, amely **kis ölebeket** jelent. A kérdés az volt: „Felismeri-e az a nő a maga méltatlanságát, hogy kegyelméből részesülhessen?”

15,27 Válasza nagyszerű volt. Egyet értett teljesen ezzel a leírással. Elfogadta a méltatlan pogány helyzetét, rábízta magát az Úr irgalmára, szeretetére és kegyelmére. Valójában ezt mondta. „Igazad van, én csak egy vagyok a **kis ebek** közül az asztal alatt. De úgy gondolom, hogy **morzsalékok** néha **lehullanak** az **asztal-**

ról a földre. Nem juthatna nekem néhány morzsa? Nem vagyok rá méltó, hogy meggyógyítsd lányomat, de könyörgök, tedd meg egy érdemtelen teremtményednek.”

15,28 Jézus Krisztus elismerően nyilatkozott az asszony **nagy hitéről**. Miközben a hitetlen gyermekek nem éheztek rá a kenyérre, itt volt egy önmagát megálázó „kutyus”, aki kiáltott érte. A hit jutalmat nyert; lánya azonnal **meggyógyult**. Az a tény, hogy Urunk ezt a pogány leányt távolból gyógyította meg, jelenlegi szolgálatára utal, amelyet Isten jobbjáról végez, szellemi gyógyulást juttatva a pogányoknak ebben a korszakban, amikor ősi népe, mint nemzet, félre van állítva.

G) Jézus nagy tömegek gyógyítója (15,29-31)

A Mk 7,31-ből megtudjuk, hogy az Úr elhagyta Tíruszt, északra utazott Szidónba, aztán keletre, át a Jordánon, majd délre a Tízváros körzetén keresztül. A Galileai-tenger mellett meggyógyította **a sántákat, vakokat, némákat, csonkákat** és sok egyebet. A sokaság álmélkodott, és **dicsőítette Izráel Istenét**. Erős a gyanú, hogy ez pogány környék volt. Az emberek összekapcsolták Jézust és tanítványait Izráellel, helyesen következtetve arra, hogy **Izráel Istene** működött közöttük.

H) Négyezer ember megvendégelése (15,32-39)

15,32 A felületes (vagy kritikus) olvasó összezavarhatja ezt az eseményt az 5000 ember megvendégelésével, megvádolva a Bibliát ismétléssel, ellentmondással és téves számolással. A valóság az, hogy a két esemény teljesen más, és inkább kiegészítik egymást, semmint ellentmondanak egymásnak.

Miután a sokaság három napja az Úrral volt, elfogyott az ételmük. Nem akarta őket éhesen elbocsátani; kidőlhetnek volna az úton.

15,33-34 A tanítványok ismét megzavarodtak egy ilyen nagy tömeg vendéglátásának lehetetlen feladata miatt; ekkor csak **hét** kenyerek voltak és **néhány kis haluk**.

15,35-36 Ahogyan az 5000 ember esetében is, Jézus leültette az embereket, **hálát adott, megtörte** a kenyeret, és a halakkal a **tanítványainak adta** szétosztásra. Azt várja tanítványaitól, hogy azt tegyék, amit tudnak; azután Ő lép be, és megteszi, amit azok nem tudnak.

15,37-39 Miután az emberek **jóllaktak, hét nagy kosárral** volt az ételmaradék. Akik ettek, **négyezren voltak férfiak, asszonyokon és gyermekeken kívül**.

A következő fejezetben látni fogjuk, hogy a két vendéglátási csodára vonatkozó statisztika jelentős (16,8-12). A bibliai elbeszélés minden részlete jelentőségteljes. Urunk, miután elbocsátotta a tömeget, **csónakkal** Magdalába ment, a Galileai-tenger nyugati partjára.

D) A farizeusok és a szadduceusok kovásza (16,1-12)

16,1 A farizeusok és a szadduceusok, akik teológiai dolgokban hagyományosan szemben álltak egymással, két tantételbeli szélsőséget képviseltek. Ellenségeskedésük utat engedett az együttműködésnek, amikor közös cél egyesítette őket, éspedig az, hogy csapdába ejtsék a Megváltót. Kísértve Őt, arra **kérték**, hogy mutasson nekik **mennyei jelt**. Nem egészen világos, de valahogy megalkuvó helyzetbe próbálták beleszalogatni. **Mennyei jel** kérésével talán előző csodáinak ezzel ellentétben álló forrására céloztak. Vagy talán természetfeletti jelet vártak az égből. Jézus Krisztus minden

csodája a földön történt. Tudna-e tenni égi csodákat is?

16,2-3 Ő az égi téma folytatásával **válaszolt**. Amikor látják, hogy **este veres** az ég, előre látják, hogy **szép idő** lesz a következő napon. Azt is tudják, hogy **reggel a veres, borús** ég vihart jelez arra a napra.³² Szakértelemmel rendelkeztek az ég ábrázatának megítélésében, de nem tudták értelmezni **az idők jeleit**.

Melyek voltak ezek a **jelek**? A próféta, aki hírül adta a Messiás eljövételét, Keresztelő János személyében jelent meg. A csodák a Messiásról beszéltek – ilyen dolgokat más sohasem tett –, és ezek a jelenlétükben történtek. Az időknek másikké jele volt a Messiás zsidók általi nyilvánvaló elutasítása és az evangélium kiáradása a pogányokhoz, mindez a prófécia beteljesüléseként. Mégis, ennek a cáfolhatatlan bizonyítéknak az ellenére sem volt érzékük, hogy felismerjék a történelmet vagy a prófécia beteljesülését.

16,4 A farizeusok és a szadduceusok azáltal, hogy jelet kerestek, amikor Ő maga ott állt közöttük, gonosz és szellemileg **parázna nemzetségnek** bizonyultak. **Nem adatik** nekik **jel, kivéve Jónás próféta jelét**. Amint a 12,39 tárgyalásakor magyaráztuk, ez volt Krisztus harmadnapon történő feltámadása. **E gonosz és parázna nemzetség** meg fogja feszíteni Messiását, de Isten fel fogja támasztani a halálból. Ez az ítélet jele lesz mindazoknak, akik visszautasítják, hogy leboruljanak előtte, mint jogos uralkodó előtt.

Ez a rész a következő rosszat jelentő szavakkal végződik: „**És otthagya őket, elment**”. A szavak szellemi jelentősége mindenkinek nyilvánvaló.

16,5-6 Amikor **tanítványai** utolérték az Urat a tó **keleti partján, elfelejtettek** ételmet **vinni** magukkal. Ezért, amikor Jézus azzal a figyelmeztetéssel fogadta őket, hogy **őrizzék meg a farizeusok és a szadduceusok kovászájától**, azt gondol-

ták, hogy ezt mondja nekik: „Ne menjtek azokhoz a zsidó vezetőkhöz élelmiszert beszerezni!” A belebonyolódásuk az élelmiszergybe azt okozta, hogy szó szerinti, természetes értelmezést kerestek, amikor szellemi tanítás hangzott el.

16,7-10 Még mindig aggodalmaskodtak az élelmiszer hiánya miatt annak ellenére, hogy az Úr, aki ötezer és négyezer embert megvendégt, velük volt. Így felidézte a két csodálatos vendéglátást. A lecke, amely kibontakozott, az isteni számtannal és leleményességgel volt kapcsolatos, mert *a kevesebbel Jézus többet lakatott jól, és a több ételből maradt meg kevesebb*. Amikor csak öt kenyér és két hal volt, ötezer férfit, nőket és gyermekeket vendégt meg, és tizenkét kosár ételmaradék volt. Több kenyérral és hallal csak négyezer férfit, nőket és gyermekeket vendégt meg, és csak hét kosár volt a maradék. Ha korlátozott készleteinket rendelkezésére bocsátjuk, meg tudja azokat sokszorozni eredeti mennyiségükkel fordított arányban. „A kevés sok, ha Isten benne van.”

Más szó szerepel itt a **kosarakra**³³, mint az ötezer megvendéglésénél. Ennél az eseménynél úgy gondolják, hogy a hét kosár nagyobb volt, mint az előző alkalommal a tizenkettő. De az alapvető lecke fennáll: miért aggodalmaskodunk éhség és hiány dolgában, amikor azzal állunk kapcsolatban, aki végtelen hatalommal és készletekkel rendelkezik?

16,11-12 A **farizeusok és a szadduceusok kovászáról** beszélve az Úr nem kenyérré utalt, hanem gonosz tanításra és magatartásra. A Lk 12,1-ben a farizeusok kovásza úgy van meghatározva, mint képmutatás. Ők azt vallották, hogy a legapróbb részletekig következetesen ragaszkodnak Isten Igéjéhez, engedelmességük mégis külsőséges és sekélyes volt. Belül gonoszok és romlottak voltak.

A **szadduceusok** kovásza a racionalizmus volt. Ők, mint napjaik szabadgondolkodói, a kétségek és tagadások rendszerét építették fel. Tagadták az angyalok és a szellemek létezését, a test feltámadását, a lélek halhatatlanságát és az örök büntetést. Ha a hitetlenkedésnek ezt a kovászát megtűrjük, el fog terjedni, mint az élesztő a lisztben.

X. A KIRÁLY FELKÉSZÍTI TANÍTVÁNYAIT (16,13-17,27)

A) Péter nagy vallástétele (16,13-20)

16,13-14 Cézarea Filippi északra fekküdt a Galileai-tengertől, a Jordán egyik forrásánál. Amikor Jézus a környező falvakba érkezett (Mk 8,27), olyan esemény történt, amit általában tanítási szolgálata csúcspontjának tartanak. Eddig tanítványait személyének igazi felismerésére vezette. Minthogy ezt már elérte, most tekintetét eltökélten a kereszt felé fordítja.

El kezdte kérdezni **tanítványait**, hogy kinek mondják az emberek. A válasz az volt, hogy **Keresztelő Jánosnak, Illésnek, Jeremiásnak**, vagy **egynek a próféták** közül. Az átlagember számára egy volt a sok közül. Jó, de nem a legjobb. Nagy, de nem a legnagyobb. Egy próféta, de nem *a* próféta. Ez a vélemény nem megfelelő. Ha **Ő** csak egy „más ember”, akkor csaló volt, mert azt állította, hogy egyenlő az Atya Istennel.

16,15-16 Megkérdezte tanítványait, hogy **ők** kinek mondják. Ez kiváltotta **Simon Péterből** a történelmi jelentőségű vallástételt: „**Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia**”. Más szavakkal, **Ő** volt Izráel Messiása és Isten Fia.

16,17-18 Urunk boldognak mondta **Simont, Jóna** fiát. A halász az Úr Jézussal kapcsolatos felismerésre nem értelmese vagy természetes bölcsessége útján jutott, hanem az **Atyaisten** jelentette ki neki. De

a Fiúnak mondanía kellett valami fontosságát Péternek is. Jézus ezért hozzátette: **„De én is mondom néked, hogy te Péter vagy, és ezen a kősziklán építem fel a Gyülekezetemet, és a pokol kapui sem vesznek rajta diadalmat”**. Mindnyájan tudjuk, hogy szinte több vitát váltott ki ez a vers, mint bármely más vers az evangéliumban. A kérdés a következő: „Kicsoda vagy kicsoda a kőszikla?” A probléma egyik része abból a tényből ered, hogy a Péterre és a kősziklára vonatkozó görög szavak hasonlóak, de jelentésük különböző. Az első, a *petrosz*, követ vagy szikladarabot jelent; a második, a *petra*, sziklát jelent, olyat, mint egy szirt. Így, amit Jézus Krisztus mondott, a következő volt: **„...te Péter (szikladarab) vagy, és ezen a kősziklán én fogom felépíteni Gyülekezetemet”**. Nem azt mondta, hogy Gyülekezetét egy darab kővön, hanem egy kősziklán fogja felépíteni.

Ha Péter nem a kőszikla, akkor mi? Ha ragaszkodunk a szövegösszefüggéshez, a nyilvánvaló válasz az, hogy a kőszikla Péter vallástétele: Krisztus az élő Isten Fia, ez az igazság, amelyre a Gyülekezet épül. Az Ef 2,20 azt tanítja, hogy a Gyülekezet Jézus Krisztusra, a szegeletkőre épült. Az a megállapítás, hogy mi az apostolok és próféták alapjára épültünk, nem rájuk vonatkozik, hanem arra az alapra, amelyet az Úr Jézus Krisztussal kapcsolatos tanításuk fektetett le.

Krisztusról az 1Kor 10,4 úgy beszél, mint kőszikláról. Ezzel kapcsolatban Morgan hasznos emlékeztetőt ad:

Ne feledjük, hogy Jézus zsidókhoz beszélt. Ha nyomon követjük a kőszikla szó jelképes használatát a héber Szentírásban, azt találjuk, hogy sohasem használták ember helyett, hanem mindig csak Istenre. Így itt Cézárea Filippiben nem Péter az, akire a Gyülekezet épül. Jézus nem játszik szóképekkel. A régi zsidó illusztrációt

veszi – a kőszikla mindig az istenség szimbóluma – és ezt mondja: „Istenre magára – Krisztusra, az élő Isten Fiára – fogom felépíteni Gyülekezetemet”.³⁴

Péter sohasem beszélt magáról úgy, mint a Gyülekezet alapjáról. Kétszer hivatkozott Krisztusra, mint kőre (Csel 4,11-12; 1Pt 2,4-8), de a jelkép különböző; a kő szegeletkő, nem fundamentum.

„Én fogom felépíteni Gyülekezetemet”. Itt találkozunk a **Gyülekezet** első említésével a Bibliában. Az ÓSZ-ben ilyen értelemben nem fordult elő. A Gyülekezet, amely még eljövendő volt, amikor Jézus ezeket a szavakat mondta, pünkösd napján keletkezett, és minden igaz krisztushívőből áll, zsidókból és pogányokból egyaránt. Ez a kihívott közösség úgy ismeretes, mint Krisztus Teste és menyasszonya, és egyedülálló mennyei elhivatása és rendeltetése van.

Nem nagyon várnánk, hogy a Gyülekezetet Máté evangéliuma mutatja be, ahol Izráel és a királyság az uralkodó téma. Azonban Krisztusnak Izráel általi elvetésével egy közbeni periódus következik, mégpedig a Gyülekezet korszaka, és tartani fog az elragadtatásig. Ezután Isten újra kezd foglalkozni Izráellel, mint nemzettel. Így helyes, hogy Isten itt mutassa be a Gyülekezetet az Izráel elvetése utáni üdvtörténeti program következő lépésében.

„A pokol kapui sem vesznek rajta diadalmat.” Ez kétféleképpen érthető. Először, a **pokol kapui** úgy vannak lefestve, mint amelyek sikertelen támadásban vannak a Gyülekezet ellen: a Gyülekezet ki fog heverni minden ellene irányuló támadást, vagy pedig a Gyülekezet maga vezet offenzívát és győztesen kerül ki. Bármelyik esetben a halál erőit legyőzi az élő hívők elváltozása és a Krisztusban meghaltak feltámadása.

16,19 „Neked adom a mennyek országának kulcsait.” Ez nem azt jelenti, hogy Péternek adatott a hatalom, hogy embereket bebocsásson a mennybe. Ez a *földön* levő **menny királyságára** vonatkozik. Arra a körre, amely mindazokból áll, akik vallják, hogy engedelmeskednek a Királynak, mindazokból, akik keresztyénnek nevezik magukat. A **kulcsok** odajutást vagy belépést jelentenek. Ezek azok a kulcsok, amelyek megnyitják az ajtót a vallás szférája előtt, a nagy megbízatást (Mt 28,19) idézik fel, a tanítvánnyá tételt, bemelegítést és tanítást. (A bemelegítés nem szükséges az üdvösséghez, de ez az a kezdeti lépés, amellyel az emberek nyilvánosan hűséget fogadnak a Királynak.) Péter először pünkösd napján használta a kulcsokat. Ezek nem kizárólag neki adatnak, hanem neki úgy, mint az összes tanítvány képviselőjének (lásd Mt 18,18, ahol ugyanaz az ígéret mindnyájunknak szól).

„**Amit megkötész a földön, a mennyekben is kötve lesz; és amit megoldasz a földön, a mennyekben is oldva lesz.**” Ezt és az ennek megfelelő igehelyet a Jn 20,23-ban néha annak a tanítására használták fel, hogy Péternek és általilagosan jogutódainak hatalom adatott a bűnök megbocsátására. Tudjuk, hogy ez nem lehet így; csak Isten bocsáthat meg bűnöket.

Ennek a versnek a megértésére két mód kínálkozik. Először is jelentheti, hogy az apostoloknak hatalmuk volt megkötözni és feloldozni, amivel mi nem rendelkezünk. Például, Péter megkötözte bűnükben Anániást és Zafirát úgy, hogy azonnali halállal bűnhődtek (Csel 5,1-10); míg Pál feloldozta a korintusi megfegyvelmezett embert bűneinek következményei alól, mert bűnbánatot tanúsított (2Kor 2,10).

Vagy azt is jelentheti ez a vers, hogy bármi, amit az apostolok megkötöttek

vagy feloldottak a földön, *már* megkötött vagy feloldott a mennyben. Ryrie mondja a következőket: „Nem az apostolok, hanem a menny kezdeményez minden kötetést és oldást, míg az apostolok kihirdetik ezeket a dolgokat”.³⁵

Egyedül *kinyilatkoztatási* értelemben igaz ma ez a vers. Amikor egy bűnös igazán megbánja bűneit és elfogadja Jézus Krisztust, mint Urat és Megváltót, egy keresztyén *kijelentheti*, hogy annak az embernek a bűnei meg vannak bocsátva. Ha egy bűnös elutasítja a Megváltót, a keresztyén munkás *kijelentheti*, hogy bűnei megmaradnak. William Kelly írja a következőket: „Valahányszor a gyülekezet az Úr nevében cselekszik és valóban teljesíti akaratát, az Isten pecsétje rajta van tettein”.

16,20 Ismét azt találjuk, hogy az Úr Jézus megparancsolja **tanítványainak**, hogy **senkinek se mondják el**, hogy Ő a Messiás. Izrael hitetlensége miatt nem jönne ki jó dolog az ilyen tájékoztatásból. Abból pedig komoly baj származna, ha népi megmozdulással királlyá koronáznák; ez alkalmatlan időben lenne, és a rómaiak könyörtelenül eltipornák.

Stewart, aki ezt a szakaszt Jézus Krisztus szolgálata fordulópontjának nevezi, a következőket írja:

Cézarea Filippi napja az evangéliumok vízváltatója. Ettől a ponttól kezdve a folyamatok más irányba kezdenek áramlani. A népszerűség áradata, amely Jézus szolgálatának korai napjaiban valószínűvé tette, hogy hamarosan trónra emelik, mostanra elmúlt. Az áradat már a kereszt felé sodorja... Cézareában Jézus úgy állt, mintha az választóvonal lenne. Olyan volt, mint egy hegycsúcs, ahonnan visszanezhetett az egész útra, amely mögötte volt, és előre arra a sötét, félelmetes útra, ami várt rá. Egy pillantást vet vissza oda, ahol a

*boldog napok alkonypirja még hívogatja, aztán körülnéz, és megindul előre, az árnyak felé. Útja most már a Golgotára vezet.*³⁶

B) A tanítványokat felkészíti halálára és feltámadására (16,21-23)

16,21 Most, hogy a tanítványok kezdtek megérteni, hogy Jézus a Messiás, az élő Isten Fia, kezdett kibontakozni előttük, hogy meghallják halálának és feltámadásának első előrejelzését. Most már tudták, hogy ügye sohasem hiúsulhat meg; hogy a győztes oldalán állnak; hogy nem számít, mi történik, a diadal biztosított. Így az Úr az újságot előkészített szíveknek közölte. **Jeruzsálemben kell mennie, sok dolgot el kell szenvednie** a vallási vezetőktől, meg kell **öletnie, és harmadnap feltámadnia**. Ezek a hírek elegendőek voltak, hogy előre vetítsék mindenféle esetleges mozgalom szomorú végét. Mindegyikét, kivéve az utolsóból következőt – **kell... harmadnapon feltámadnia**. Ez megváltoztatta az ügyet!

16,22 Péter felháborodott arra a gondolatra, hogy mesterének ilyen bánásmódot kell eltűrnie. Megragadva Őt, mintha meg akarná állítani kijelölt útján, tiltakozott: „**Mentsen Isten Uram! Nem eshet ez meg Tevéled**”.

16,23 Ez szemrehányást váltott ki az Úr Jézus részéről. Ő azért jött a világba, hogy meghaljon a bűnösökért. Bármi vagy bárki, aki el akarta Őt tántorítani ettől a céltól, nem volt összhangban Isten akaratával. Ezért mondta Péternek: „**Távozz tőlem Sátán; bántásomra vagy nekem; mert nem gondolsz az Isten dolgaira, hanem az emberi dolgokra**”. Azzal, hogy Pétert **Sátánnak** nevezte, nem azt mondta, hogy az apostol démonától megszállott vagy Sátántól irányított volt. Ez egyszerűen azt jelentette,

hogy Péter cselekedetei és szavai olyanok voltak, amilyeneket a Sátántól lehetett volna várni (akinek a neve *ellenfelet* jelent). A Golgota elleni tiltakozásával Péter a Megváltó akadályává vált.

Minden keresztyén fel van szólítva, hogy vegye fel keresztyét és kövesse az Úr Jézust, de amikor a kereszt feldereng előttünk az úton, egy belső hang így szól: „Távol legyen tőled! Mentsd magad!” Vagy talán szereteteink szava törekszik arra, hogy letérítsen bennünket az engedelmesség útvjáról. Ilyenkor nekünk is ezt kell mondanunk: „Távozz tőlem Sátán! Bántásomra vagy nekem”.

C) Felkészítés az igazi tanítványságra (16,24-28)

16,24 Most az Úr Jézus világosan megállapítja, hogy mit jelent az Ő tanítványának lenni: önmaga megtagadását, a kereszthordozást és az Ő követését. Az önmaga **megtagadása** nem ugyanaz, mint az önmegtagadás; jelenti az Ő ellenőrzésének olyan teljes elfogadását, hogy az énnel semmihez sincs joga. A **kereszt felvétele** azt jelenti, hogy tudatosan részt vállalunk a szenvedésből és talán a vértanúságból is érte; meghalunk a bűnnek, a énnel és a világnak. Őt **követni** azt jelenti, hogy úgy élünk, ahogyan Ő élt, azzal együtt, amit ez jelent: megaláztatást, szegénységet, szenvedést, szeretetet, könyörületet és minden egyéb szép erényt.

16,25 Az Úr előre látja a tanítványság két akadályát. Az első az a természetes kísértés, hogy megkíméljük magunkat a kényelmetlenségtől, fájdalomtól, elhagyatottságtól vagy veszteségtől. A másik, hogy gazdagok akarunk lenni. Ami az első illeti, Jézus figyelmeztet, hogy akik önző célokból ragaszkodnak az életükhöz, sohasem lesznek elégedettek; azok, akik vakmerően elveszítik életüket érte,

nem számolva az árral, meg fogják találni létük értelmét.

16,26 A második kísértés – hogy gazdagok legyünk – értelmetlen. „Tételezzük fel – mondja Jézus –, hogy **egy ember** olyan sikeres lesz az üzleti életben, hogy övé lesz az „**egész világ**”. Ez annyira igénybe veszi idejét és energiáját, hogy el fogja mulasztani életének központi célját. Mi jó van abban, hogy minden pénzt megszerez, aztán meghal, itt hagy mindent, és üres kézzel jut az örökkévalóságba?” Az embernek nagyobb feladata van itt, minthogy pénzt keressen. Arra van elhívása, hogy királyának érdekeit képviselje. Ha ezt elmulasztja, mindent elmulaszt.

A 24. versben mondta nekik Jézus a legrosszabbat. Ez jellemző a keresztyénségre. Indulásnál felkészülhetsz a legrosszabbra, de sohasem szűnik meg a kincsek és áldások felfedezése. Barnhouse helyesen mondja:

Amikor valaki mindent meglátott, ami félelmetes a Szentírásban, semmi rejtett dolog nem maradt már, ami meglepetésként érhetné. Minden új dolog, amelyet valaha meg fogunk tudni ebben az életben vagy a következőben, örömként fog jelentkezni.³⁷

16,27 Az Úr most emlékezteti övéit arra a **dicsőségre**, amely a szenvedést követi. Előremutat második eljövételére, amikor vissza fog térni a földre a **szentjével Atyjának földöntúli dicsőségében**. **Akkor meg fogja jutalmazni** azokat, akik érte éltek. A sikeres élet egyetlen módja, hogy el kell képzelnünk azt a dicsőséges időt. El kell döntenünk, hogy akkor valóban mi a fontos, és azután minden erővel arra kell törekednünk.

16,28 Jézus ezek után tette azt a meglepő megállapítást, hogy azok között, akik **ott állnak**, vannak **néhányan**, akik **nem fogják megízlelni a halált**, amíg meg nem látják **eljönni Őt királyságá-**

ban. A probléma természetesen az, hogy azok a tanítványok valamennyien meghaltak, Krisztus mégsem jött el hatalommal és dicsőséggel, hogy felállítsa királyságát. A probléma akkor oldódik meg, ha nem vesszük figyelembe a fejezetbeosztást, és úgy tekintjük a következő fejezet első nyolc versét, mint rejtélyes megállapításának magyarázatát. Ezek a versek a megdicsőülés hegyén történt eseményt írják le. Ott Péter, Jakab és János látta Krisztus megdicsőülését. Ők abban a kiváltságban részesültek, hogy előre megláthatták Krisztust királysága dicsőségében.

Indokolt, hogy úgy tekintsük Krisztus megdicsőülését, mint eljövendő királyságának előzetes képét. Péter úgy írja le az eseményt, mint „Urunk Jézus Krisztus hatalmát és eljövételét” (2Pt 1,16). Az Úr Jézus hatalma és eljövetele a második adventjére vonatkozik. János is a hegyi tapasztalatról beszél, amikor ezt mondja: „...láttuk az Ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét” (Jn 1,14). Krisztus első eljövetele alázatban történt; második eljövetele dicsőségben valósul meg. A 28. vers előrejelzése a hegyen teljesedett be; Péter, Jakab és János meglátták az Emberfiát, már nem az alázatos názáretit, hanem a megdicsőült királyt.

D) A tanítványok felkészítése a dicsőségre: a megdicsőülés (17,1-8)

17,1-2 Hat nappal a Cézarea Filippi-ben történt esemény után **Jézus magához vette Pétert, Jakabot és Jánost**, és felvitte őket egy magas hegyre valahol Galileában. Sok kommentátor jelentőséget tulajdonít a hat napnak. Gaebelin például ezeket mondja: „A hatos az ember száma, az a szám, amely a munka napjait jelzi. Hat nap múlva – a munkának és az embernek napja után felkel az Úrnak napja, a királyság”.

Amikor Lukács azt mondja, hogy a megdicsőülés ezután „mintegy nyolc nappal” történt (9,28), nyilvánvalóan belevetzi a két határnapot és a közbeeső napokat. Mivel a nyolcas a feltámadás és az új kezdet száma, illő, hogy Lukács a királyságot új kezdettel azonosítsa.

Péter, Jakab és János, akik úgy tűnik, különösen közel álltak a Megváltóhoz, abban a kiváltságban részesültek, hogy meglátták megdicsőülését. Mostanáig dicsősége el volt fátyolozva a hústestben. Most azonban **arca** és **ruházata** sugárzóvá vált, **mint a nap**, és ragyogva fénylett, ami istenségének volt a látható megnyilvánulása, ugyanúgy, ahogyan az ÓSZ-ben a fényes felhő vagy *sekina* ábrázolta Isten jelenlétét. A jelenet annak előíze, hogy milyen lesz az Úr Jézus, amikor visszajön, hogy felállítsa királyságát. Már nem áldozati bárány lesz, hanem a Júda törzéből származó oroszlán. Mindenki, aki látja, azonnal fel fogja ismerni Isten Fiát, a királyok Királyát és uraknak Urát.

17,3 Mózes és Illés megjelent a hegyen, és Jézus Krisztus közelgő jeruzsálemi haláláról beszélt (Lk 9,30-31). Mózes és Illés az ÓSZ-i szenteket képviseli. Vagy ha Mózeset úgy vesszük, mint a törvény képviselőjét, és Illést, mint a próféta képviselőjét, akkor itt látjuk az ÓSZ mindkét részét, ahogyan előremutatnak a szenvedő Krisztusra és az elkövetkező dicsőségre. Harmadik lehetőség az, hogy Mózes, aki halál útján ment a mennybe, kiábrázolja mindazokat, akik fel fognak támadni és belépnek az Ezeréves Birodalomba; amíg Illés, aki a mennybe ragadtatott, azokat fejezi ki, akik elragadtatás útján jutnak a királyságba.

A tanítványok, Péter, Jakab és János jelenthetik az ÚSZ-i szenteket általában. Kiábrázolhatták a hűséges zsidó maradékot is, amely a második eljövételkor fog

élni és be fog menni Krisztussal a királyságba.

A hegy lábánál lévő sokaság (14. v., vö.: Lk 9,37) a pogány nemzetekhez hasonlítható, amelyek szintén részesülnek Krisztus ezeréves uralkodásának áldásai-ban.

17,4-5 Pétert mélységesen megindította ez az esemény. Jó történelmi érzéke volt. Meg akarta ragadni a dicsőséget, meggondolatlanul azt javasolta, hogy építsenek **három** hajlékot – **egyet Jézusnak, egyet Mózesnek és egyet Illésnek**. Igaza volt abban, hogy Jézust tette az első helyre, de hibázott abban, hogy nem adta meg neki a felsőbbrendűséget. Jézus nem első az egyenlők közül, hanem Úr mindenek felett. Az Atya Isten, azért, hogy ezt a leckét megtanítsa, befedte mindnyájukat egy fényesen ragyogó **felhővel**, majd kijelentette: **„Ez az én szeretett Fiam, akiben én gyönyörködöm; Őt hallgassátok!”** A királyságban Krisztus lesz az összehasonlíthatatlan egyetlen, a legfőbb uralkodó, akinek szava jelenti a végső tekintélyt. Ennek így kellene lennie követői szívében már jelenleg is.

17,6-8 Megdöbbenve a dicsőség felhőjétől és Isten hangjától, **a tanítványok arcra estek**. Jézus azt mondta nekik, hogy keljenek fel és **ne féljenek**. Amikor felemelkedtek, **senkit sem láttak, csak Jézust egyedül**. Így lesz a királyságban is – az Úr Jézusé lesz „minden dicsőség Immánuel földjén”.

E) Beszélgetés az előfutárról (17,9-13)

17,9 Lefelé jövet **a hegyről, Jézus megparancsolta** tanítványainak, hogy hallgassanak arról, amit a hegyen láttak, amíg **fel nem támadt a halálból**. A zsidók, akik túlságosan lelkesedtek mindenki iránt, aki megszabadíthatta volna őket a római igából, szívesen fogadták volna, hogy szabadítsa meg őket *Rómától*, de

mégsem akarták, mint a *bűntől* szabadítót. Izráel minden gyakorlati okból elutasította Messiását, és nem lett volna semmi haszna elmondani a zsidóknak a messiási dicsőség látomását. A feltámadás után az üzenetet világszerte hirdetni fogják.

17,10-13 A tanítványok éppen most látták Krisztus eljövételének előzetes képét hatalomban és dicsőségben. De előfutára nem jelent meg. Malakiás jövendölte meg, hogy előbb *Illésnek kell eljönnie* a Messiás eljövele előtt (Mal 4,5-6), ezért **tanítványai megkérdezték** erről Jézust. Az Úr egyetértett azzal, hogy **valóban először Illésnek** kell eljönnie, mint reformernek, de megmagyarázta nekik, hogy Illés már eljött. Nyilvánvalóan Keresztelő Jánosra utalt (lásd 13. v.). János nem Illés volt (Jn 1,21), hanem „Illés szellemével és erejével” (Lk 1,17) jött. Ha Izráel elfogadta volna Jánost és üzenetét, ő betöltötte volna Illés megjövendölt szerepét (Mt 11,14). De a nemzet nem ismerte fel János küldetésének jelentőségét, és azt tették vele, amit akartak. János halála előzetes jelzés volt arra, hogy mit fognak majd tenni az Emberfiával. Elutasították az előfutárt, el fogják utasítani a királyt. Amikor Jézus ezt megmagyarázta, a tanítványok megértették, hogy Keresztelő Jánosról beszélt.

Minden okunk megvan feltételezni, hogy Krisztus második eljövele előtt próféta fog támadni, hogy felkészítse Izráelt a Király eljövételére. Vajon Illés lesz-e személyesen, vagy valaki hasonló, ezt szinte lehetetlen megmondani.

F) Felkészülés a szolgálatra könyörgés és böjtölés által (17,14-21)

Az élet nem mindig a hegycsúcson szerzett élmény. A szellemi lelkesültség pillanatai után a fárasztó munka és energiaráfordítás órái és napjai jönnek. Eljön

az idő, amikor el kell hagynunk a hegyet, hogy az emberi szükség völgyében szolgáljunk.

17,14-15 A hegy lábánál egy felzaklatott apa várt a Megváltóra. **Térdre esett előtte**, szenvedélyes beszédben könyörgött hozzá, hogy démontól megszállott fiát gyógyítsa meg. A fiú heves **epilepsziás** rohamoktól szenvedett, aminek következtében néha **tűzbe és vízbe** esett. A nyomorúsága égésekkel és a vízbefúlás veszélyével súlyosbodott. A fiú klasszikus példája volt a Sátán, a legkegyetlenebb gazda által okozott szenvedésnek.

17,16 Az apa a **tanítványokhoz** fordult segítségért, de megtanulta, hogy „hiábavaló az emberi segítség”. Nekik nem volt hatalmuk, hogy gyógyítsanak.

17,17 „**Ó, hitetlen és elfajult nemzetség! Vajon meddig leszek veletek? Vajon meddig szenvedlek titeket?**” – szólt a tanítványokhoz. Nem volt hitük, hogy meggyógyítsák az epilepsziást, de ebből a szempontból a kortárs zsidó nép keresztmetszetét adták hitetlenségben és elfajultságban.

17,18 Mihelyt az epilepsziást Jézus-hoz vitték, **megdorgálta a démont**, és a beteg rögtön **meggyógyult**.

17,19-20 Erőtlenységük következményeként tanácstalanságukban **a tanítványok** az Úrhoz fordultak magyarázatért. Válasza egyenes volt: a **hitetlenség** miatt. Ha akkora **hitük** lenne, mint a **mustármag** (a legkisebb mag), megparancsolhatnák a **hegynek**, hogy ugorjon a tengerbe, és megtörténne. Természetesen meg kell érteni, hogy az igazi hitnek Isten valamilyen parancsán vagy ígéletén kell alapulnia. Azt elvárni, hogy látványos mutatványt hajtsunk végre, valamilyen személyes szeszélyt szolgáljunk, nem hit, hanem szemtelenség. De ha Isten úgy vezet egy hívőt, vagy ha valamilyen parancsot ad erre, a keresztyénnek legteljesebb bizalma lehet, hogy a hegyként elé tor-

nyosuló nehézségek csodálatosan eltávoznak. Semmi sem lehetetlen azoknak, akik hisznek.

17,21 „Ez a fajzat pedig ki nem megy, hanem ha könyörgés és böjtölés által.” Ez a mondat sok modern Bibliában ki van hagyva, mert sok korai kéziratból hiányzik. Megtalálható viszont a kéziratok többségében, és beleillik egy különösen nehéz probléma szövegösszefüggésébe.

G) A tanítványok felkészítése Jézus elárultatására (17,22-33)

Az Úr Jézus minden dramatizálás vagy harsonázás nélkül ismét előre figyelmezteti tanítványait, hogy halálra fogják adni. Újra ott volt az igazságtétel és győzelem szava is: de **harmadnapon föltámad**. Ha nem beszélt volna nekik előre a haláláról, kétségtelenül teljesen kiábrándultak volna, amikor bekövetkezett. A szégyenletes halál és szenvedés nem illett bele a Messiással kapcsolatos várakozásaikba.

Nagyon kétségbe estek, hogy Jézusnak el kell hagynia őket, és hogy meg fogják ölni Őt. Hallották szenvedésének előrejelzését, de úgy látszik, nem figyeltek feltámadásának ígéretére.

H) Péter és Mestere megfizetik adójukat (17,24-27)

17,24-25 Kapernaumban a templomadó gyűjtői megkérdezték Pétert, hogy mestere fizeti-e a templomadót, amelyet a költséges templomi szolgálat fenntartására fordítottak. Péter azt válaszolta: „Igen”. Talán a félrevezetett tanítvány meg akarta kímélni Krisztust a kellemetlen helyzetétől.

Az Úr mindentudását látjuk abban, ami következett. Amikor Péter hazaért, Jézus szólt hozzá először, mielőtt Péter-

nek lehetősége lett volna, hogy elmondja mi történt. „**Mit gondolsz, Simon? A föld királyai kiktől szednek vámot vagy adót, a fiaktól-e vagy az idegenektől?**” A kérdést a kor ismeretében kell megérteni. Egy uralkodó megadóztatta alattvalóit királyságának és családjának támogatására, de nem adóztatta meg saját családját. A mi kormányzati rendünk szerint mindenki fizet adót, beleértve az uralkodót és házanépét is.

17,26 Péter helyesen válaszolt, hogy az uralkodók az **idegenektől** szednek sarcot. Jézus ekkor rámutatott, hogy a **fiak szabadok**. A lényeg az volt, hogy a templom Isten háza. Jézusnak, az Isten Fiának adót fizetni a templom fenntartására annyi, mintha önmagának fizetne adót.

17,27 Azonban, hogy ne adjon okot szükségtelen támadásra, az Úr beleegyezett, hogy megfizeti az adót. De honnan szerezne pénzt? Sohasem jegyezték fel, hogy Jézusnál pénz lett volna. Elküldte Pétert a Galileai-tengerhez, és azt mondta neki, hogy húzza ki az első adódó halat. Annak a halnak a szájában egy **pénzdarab**, vagyis egy *státer* volt, amit Péter arra használt, hogy megfizesse az adót – felét az Úr Jézusért és felét önmagáért. Ez a meglepő csoda, amit a Biblia a legteljesebb visszafogottsággal ír le, világosan mutatja Krisztus mindentudását. Tudta, hogy a Galileai-tenger összes hala közül melyik az, amelynek egy státer van a szájában. Tudta a helyet, ahol az a hal lesz. Tudta azt is, hogy az lesz az első, amit Péter kifog. Ha valamilyen isteni elvet sértett volna meg, Jézus nem vállalta volna a fizetést. Ez neki erkölcsileg közömbös dolog volt, és inkább hajlandó volt fizetni, minthogy botránkoztatson. Mi, hívő emberek, szabadok vagyunk a törvénytől. Mégis, erkölcsileg közömbös dolgokban tisztelnünk kell má-

sok lelkiismeretét, és nem szabad tennünk semmit, ami botránkozást okozhat.

XI. A KIRÁLY TANÍTJA TANÍTVÁNYAIT (18-20. fejezet)

A) Az alázatról (18,1-6)

A 18. fejezetet a nagyságról és a megbocsátásról szóló beszélgetés fejezetének nevezték. Ez körvonalazza azokat az elveket, amelyek Krisztus Király alattvalóihoz illenek.

18,1 A tanítványok mindig úgy gondoltak a menny királyságára, mint a béke és jólét aranykorára. Most már elkezdtek sóvárogni az abban betöltendő előkelő pozíciók után. Önzésük kifejezésre jutott a következő szavakban: „**Vajon ki nagyobb a mennyeknek országában?**”

18,2-3 Jézus egy élő lecke bemutatásával válaszolt. Közéjük állított **egy kisgyermeket**, és azt mondta, hogy az embereknek **meg kell térniük és olyanná kell lenniük, mint a kisgyermeknek**, hogy **beléphessenek a menny királyságába**. A királyságról annak belső valóságában beszélt; azért, hogy valaki valódi hívő lehessen, el kell hagynia a személyes nagyravágyás gondolatait, és el kell foglalnia egy kisgyermek alázatos helyzetét. Ez akkor veszi kezdetét, amikor elismeri bűnös voltát és méltatlanságát, és elfogadja Jézus Krisztust, mint egyetlen reménységét. Ez a magatartás folytatódjon egész keresztyén életében. Jézus nem mondta azt, hogy tanítványai nem voltak megváltva. Júdás kivételével valamenynyien igazán hittek benne, és ezáltal megigazultak. De nem vették még a Szent Szellemet, mint bennük lakozó személyt, és ezért hiányzott belőlük az erő az igazi *alázatosságra*, amellyel mi már rendelkezünk (de nem használjuk úgy ki, ahogyan kellene). Szükségük volt megtérésre is olyan értelemben, hogy teljesen hibás

gondolkodásuknak meg kellett változnia, hogy megfeleljen a királyságnak.

18,4 A legnagyobb a menny királyságában az, **aki megalázza magát, mint egy kisgyermek**. Nyilvánvaló, hogy a királyságban a mérvadó dolgok és értékek éppen az ellenkezői, mint ebben a világban. Egész gondolkodásmódunknak át kell alakulnia Krisztus gondolatai szerint (lásd Fil 2,5-8).

18,5 Itt az Úr Jézus szinte észrevétlenül átsiklik a természetes gyermek témájáról a szellem **gyermekére**. Ha valaki befogad egyet alázatos követői közül az **Ő nevében**, olyan jutalmat kap, mintha magát az Urat fogadta volna be. Amit a tanítványért tettek, a Mesterért végzett cselekedetnek számít.

18,6 Másrészt viszont, ha valaki bűnre csábít egy hívőt, rendkívüli ítéletet zúdít magára; **jobb lenne neki**, ha egy nagy **malomkővet** kötnének **a nyakára** és az óceán mélységébe **vetnék**. (Az itt említett nagy malomkőhöz állat kellett, hogy megforgassa; a kisebbet kézzel is megforgathatta valaki.) Elég rossz dolog, ha valaki önmaga ellen vétkezik, de azt előidézni, hogy más hívő vétkezzen, anynyi, mint tönkretenni ártatlanságát, megrontani gondolkodását, és beszennyezni jó hírét. Jobb erőszakos halállal meghalni, mint más tisztaságával játszani!

B) A botránkozásokról (18,7-14)

18,7 Jézus azután megmagyarázta, hogy elkerülhetetlen az, hogy **botránkozások** történjenek. A **világ**, a (hús)test és a gonosz szövetségre léptek a csábításra és megrontásra. De ha valaki ügynökévé válik a gonosz erőknél, nagy lesz a bűne. Így a Megváltó figyelmeztette az embereket, hogy inkább folytassanak kemény küzdelmet az önfegyelmében, mint-hogy Isten gyermekeit megbotránkoztassák.

18,8-9 Ha a vétkes tag a **kéz, vagy a láb**, vagy akár a **szem**, jobb azt a sebész késének áldozni, minthogy lerombolja Isten munkáját valaki életében. **Jobb bemenni az életre** végtagok vagy látás nélkül, mint érintetlen tagokkal a pokolra jutni. Urunk ezzel nem azt akarja mondani, hogy a mennyben hiányos testek lesznek, hanem csupán leírja azt a fizikai állapotot, amelyben a hívő felcseréli ezt az életet az eljövendőre. Nem lehet kérdéses, hogy a feltámadott test teljes és tökéletes lesz.

18,10 A következőkben Isten Fia arra figyelmeztet, hogy valaki meg ne utáljon **egyét is** az **Ő kicsinyei** közül, akár gyermek, akár a királysághoz tartozó bárki más. Hogy ezek fontosságát hangsúlyozza, hozzát teszi, hogy **angyalaik** szüntelenül Isten jelenlétében vannak, látva az **Ő arcát**. Az **angyalok** itt valószínűleg őrangyalok (lásd még: Zsid 1,14).

18,11 Miközben ezt a verset Megváltónk küldetéséről sok fordítás kihagyja, odaillő csúcspont ehhez a szakaszhoz, és sok kéziratban szerepel.³⁸

18,12-13 Ezekre a kicsinyekre is irányul a gyengéd pásztor megváltó szolgálata. Ha a **száz juh** közül csak egy is eltévelyedik, otthagya a **kilencvenkilencet**, és addig keresi az elveszettet, amíg meg nem találja. A pásztor öröme egyetlen elveszett juh megtalálása felett arra tanít bennünket, hogy értékeljük és becsljük meg kicsinyeit.

18,14 Fontosak ők nemcsak az angyaloknak és a pásztoroknak, hanem az **Atya** Istennek is. **Nem akarja, hogy egy is elveszen** közülük. Ha elég fontosak, hogy lekössék az angyalok, az Úr Jézus és az Atya Isten figyelmét, akkor világos, hogy sohasem szabad lenéznünk őket, nem számít, ha esetleg ellenszenvesnek vagy szerénynek tűnnek.

C) A vétkezők megbüntetéséről (18,15-20)

A fejezet hátralevő része a gyülekezeti tagok közti egyenetlenségek elrendezésével foglalkozik és a korlátlan megbocsátás gyakorlásának szükségességével.

18,15 Kifejezett utasítások vannak megadva a keresztyének felelősségével kapcsolatosan akkor, ha egy másik hívő megsértette őket. Először a dolgot egyénileg kell kezelni a két fél között. Ha a sértő elismeri vétkét, a kibékülés megtörtént. A zavart az okozza, hogy nem ezt tesszük. Mindenkinek pletykálunk róla. Ezután a dolog erdőtűzhöz hasonlóan terjed, és a viszály sokszorosra duzzad. Ne feledjük, hogy az első lépés a következő: **„...menj el és dorgáld meg őt négy szemközt”**.

18,16 Ha a vétkes testvér nem hallgat a szóra, ekkor a sértett fél vegyen maga mellé **egy vagy két** embert, az elrendezésre törekedve. Ez hangsúlyozza az illető folytatódó keményszívűségének növekvő súlyosságát. Ami még több, megfelelő bizonyítékot szolgáltat, ahogyan a Szentírás megkívánja: **„...két tanú szavára, vagy három tanú szavára álljon a dolog”** (5Móz 19,15). Fel sem mérhető az a kár, amely a gyülekezetet sújtja amiatt a hiba miatt, hogy nem engedelmessékednek ennek az egyszerű szabálynak. A másik személy ellen szóló vádat két vagy három másik ember bizonyágtételével kell alátámasztani. Ebből a szempontból a világi bíróságok helyesebben cselekszenek, mint a keresztyén egyházak vagy gyülekezetek.

18,17 Ha a sértő még mindig **megtagadja** vétke megvallását és a bocsánatkérést, a dolgot a helyi **gyülekezet** elé kell vinni. Fontos megjegyezni, hogy a helyi gyülekezet az a testület, amely felelős azért, hogy meghallgassa az ügyet, nem pedig valamilyen polgári bíróság. A ke-

resztyénnek tilos törvényszékre mennie és egy másik hívőt vádolnia (1Kor 6,1-8).

Ha a vétkes visszautasítja, hogy beismerje hibáját a gyülekezet előtt, akkor úgy kell tekinteni, mint **a pogányt és a vámszedőt**. Ennek a kifejezésnek a legkézenfekvőbb jelentése az, hogy úgy kell tekinteni az illetőt, mint aki kívül van a gyülekezet körén. Bár igazi hívő lehet, nem úgy él, mint aki az, és ezért ennek megfelelően kell kezelni. Bár benne van az egyetemes Gyülekezetben, de a helyi gyülekezet kiváltságaitól meg kell fosztani. Az ilyen fenytés súlyos tett; ideiglenesen kiteszi a hívőt a Sátán hatalmának „a testnek veszedelmére, hogy a szellem megtartassék az Úr Jézusnak ama napján” (1Kor 5,5). Ennek célja az, hogy belátásra bírja az illetőt és azt eredményezze, hogy megvallja bűnét. Amíg ezt a célt el nem érték, a hívőknek előzékenyen kell kezelniük őt, de ki kell mutatniuk azt a hozzáállásukat is, hogy nem nézik el a bűnét, és nem lehet vele közösségük, mint hívő társukkal. Azonban a gyülekezetnek azonnal vissza kell fogadnia, mihelyt bizonyíték van Isten szerinti bűnbánatára.

18,18 A 18. vers az előzőekhez kapcsolódik. Ha egy gyülekezet, amely imádkozó életet él és engedelmes az Igének, fegyelmezést alkalmaz bárkivel szemben, ez a tett jutalmat nyer a **mennyben**. Amikor a megfegyvelzett személy bűnbánatot tart, megvallja bűnét, és a gyülekezet helyreállítja vele a közösséget, ezt a feloldozó akciót is igazolja Isten (lásd Jn 20,23).

18,19 Felmerül a kérdés: „Milyen nagyoknak kell lennie egy gyülekezetnek, mielőtt – ahogyan fent le van írva – megköthető és feloldozható?” A válasz az, hogy **két** hívő azzal a bizonyossággal vihet ilyen dolgot imában Isten elé, hogy meghallgattatik. Miközben a 19. verset lehet úgy alkalmazni, mint általános ígé-

retet az imádság meghallgatását illetően, a *szövegösszefüggésben* a gyülekezeti fegyelmezéssel kapcsolatos imádságra vonatkozik. Amikor azt általánosságban, a közös imádsággal kapcsolatban alkalmazzák, azt az összes többi, imádságra vonatkozó tanítás megvilágításába kell helyezni. Imádságunkat például a következőknek kell jellemeznie:

1. Összhangban kell lennie Isten kijelentett akarásával (1Jn 5,14-15).
2. Hitben kell történnie (Jak 1,6-8).
3. Őszintének kell lennie (Zsid 10,22a) stb.

18,20 A 20. verset szövegösszefüggésének fényében kell értelmezni. Elsődlegesen nem az ÚSZ-i gyülekezet összetételére vonatkozik annak legegyszerűbb formájában és nem is egy általános imádszejövetelre, hanem olyan összejövételre, ahol a gyülekezet két keresztyén kibékítésére törekszik, akiket valamilyen bűn elválasztott. Egyébként jogosan alkalmazható a hívők minden összejövételére, ahol Krisztus a középpont, itt azonban az összejöveteleknek egy jellegzetes típusáról van szó.

Az „Ő nevében” összejönni annyi, mint tekintélyét elismerni és engedelmeskedni az Úr Igéjének. Egy csoport sem állíthatja, hogy ő az egyetlen, aki az Ő nevében jön össze; ha így lenne, az Ő jelenléte földi Testének csak egy kis részletére korlátozódna. Ahol **kettő vagy hárman egybegyűlnek**, elismerve Őt, mint Urat és Megváltót, **Ő ott van közöttük**.

D) A korlátlan megbocsátásról (18,21-35)

18,21-22 Ezen a ponton Péter feltette a kérdést, hogy **milyen gyakran** kell **megbocsátania** egy **testvérnek**, aki vétkezett ellene. Feltehetően úgy gondolta, hogy szokatlan kegyet gyakorol, ha a he-

tet javasolja, mint felső határt. **Jézus** ezt válaszolta: „**Nem... hétszer, hanem még hetvenszer hétszer is**” (Magyar Bibliatanács ford. 1991.). Ezzel nem azt akarja, hogy szó szerint 490-et értsünk; képletesen azt mondta, hogy „korlátlanul”.

Kérdezhetné akkor valaki: „Miért kell akkor egy testvérnek keresztülmennie a fent leírt lépéseken? Miért kell elmennie egyedül a sértő félhez, aztán egy vagy két másik testvérral, végül a gyülekezet elé vinnie? Miért nem bocsát meg rögtön és hagyja, hogy ezzel vége legyen?”

A válasz az, hogy a megbocsátás elintézésének a következő fázisai vannak:

1. Amikor egy testvér megsért vagy vétkezik ellenem, meg kell neki bocsátanom rögtön a *szívemben* (Ef 4,32). Ez megszabadít engem a keserű, meg nem bocsátó szellemtől, és az ő vállán hagyja a terhet.
2. Miközben megbocsátottam neki a szívemben, neki még nem kell elmondanom, hogy megbocsátottam. Nem lenne helyes a megbocsátást nyilvánosan kezelni, amíg ő bűnbánatot nem tart. Így én vagyok köteles elmenni hozzá és megfeddeni szeretetben, remélve, hogy ez bűnvallásra vezet (Lk 17,3).
3. Mihelyt bocsánatot kér és megvallja bűnét, megmondhatom neki, hogy megbocsátottam (Lk 17,4).

18,23 Jézus ekkor egy példázatot mond **a meny királyságáról**, hogy figyelmeztessen a meg nem bocsátás következményeire egy olyan személynél, akinek nagyvonalúan megbocsátottak.

18,24-27 A történet **egy bizonyos királlyal** kapcsolatos, aki el akart számolni adósaival. Egyik szolga, aki **tízezer talentummal volt adósa**, fizetése képtelen volt, ezért ura elrendelte, hogy őt és családját adják el rabszolgának az adósság megfizetése érdekében. A kétségbeesett

szolga könyörgött, ígérve, hogy **megfizet mindent**, ha esélyt kap rá.

Sok adóshoz hasonlóan hihetetlenül optimista volt azzal kapcsolatban, hogy mire lenne képes, ha ideje lenne (26. v.). Galilea teljes jövedelme csak 300 talentumot tett ki, ez az ember pedig 10 ezerrel tartozott! Az óriási összegre vonatkozó részlet célzatos. Azért, hogy meghökkenesse a hallgatókat és így lekösse figyelmüket, valamint az Isten iránti mérhetetlen adósságot hangsúlyozza. Luther Márton mondta, hogy mindnyájan koldusok vagyunk előtte. Nincs reményünk, hogy fizethetünk. (Egy evangéliumi szerző.)

Amikor az Úr látta **szolgájának** bűnbánó hozzáállását, elengedte neki a teljes 10 ezer talentumot. Ez a kegyelem és nem az igazság kiábrázolása volt.

18,28-30 Ennek a szolgának volt egy szolgatársa, aki **száz dénárral** (néhány száz dollár) tartozott neki. Ahelyett, hogy elengedte volna neki, megragadta **a tor-kánál fogva** és a teljes összeg megfizetését követelte. A boldogtalan adós haladékkért könyörgött, de ez nem használt semmit. A hitelező **börtönbe vettette, amíg** meg nem fizeti az adósságot. Ez legalábbis nehéz feltétel, mivel kereseti lehetőségé nem volt a börtönben.

18,31-34 A többi **szolga**, akiket felháborított ez a minősíthetetlen viselkedés, **elmondta az úrnak**. Az megharagudott a kegyetlen kölcsönzőre. Miután neki elengedték a hatalmas adósságot, ő nem volt hajlandó elengedni egy csekélységet. Így vissza kellett térnie a börtönbe, amíg meg nem fizeti adósságát.

18,35 Az alkalmazás világos. Isten a király. Minden szolgája meg van terhelve a bűn nagy adósságával, amelyet képtelenek megfizetni. Az Úr, csodálatos kegyelmében és irgalmában, kifizette az adósságot, és teljesen ingyenes bűnbocsá-

natot adott. Tétélezzük fel, hogy valamelyik keresztyén rosszat tesz egy másiknak. Ha megrótták, beismeri bűnét és bocsánatot kér. De a sértett hívő visszautasítja. Neki magának dollárok millióit engedték el, ő azonban nem akar elengedni néhány százat. A király az ilyen magatartást büntetlenül hagyja? Bizonyára nem! A bűnös bűnhődni fog ebben az életben, és veszteséget fog szenvedni Krisztus ítélőszéke előtt.

E) Házasságról, válásról és nőtlenségről (19,1-12)

19,1-2 Az Úr, miután befejezte szolgálatát Galileában, délre indult, Jeruzsálem felé. Bár pontos útvonala nem ismeretes, az világosan látszik, hogy átutazott Pereán, amely a Jordán keleti partján van. Máté általánosságban beszél róla, mint **Júda határaitól a Jordánon túl**. A perei szolgálat leírása a 19,1-től a 20,16-ig, vagy 20,28-ig tart; nincs világosan meghatározva, hogy mikor kelt át a Jordánon Júdeába.

19,3 Valószínűleg a gyógyulásért Őt követő sokaság volt az, amely a **farizeusok** figyelmét felhívta arra, hogy ott az Úr. Egy sereg vad kutyához hasonlóan kezdték körülvenni, remélve, hogy szavaival keresztül csapdába csalhatják. Azt kérdezték, hogy a **válás** törvényes-e valamilyen alapon. Akárhogyan válaszol is, a zsidók valamelyik rétegét maga ellen ingerli. Egyik irányzat nagyon liberális álláspontot képviselt a válással kapcsolatban; a másik szélsőségesen szigorú volt.

19,4-6 Urunk megmagyarázta, hogy Isten eredeti szándéka az volt, hogy egy férfinak csak egy (élő) felesége legyen. Isten, aki **férfiúvá és asszonnyá** teremtette őket, kijelentette, hogy a házassági kapcsolat magasabb rendű, mint a szülő és a gyermek viszonya. Azt is mondta,

hogy a házasság a személyek egyesülése. Isten elgondolása az, hogy ezt az Isten által egybeszerkesztett egységet ne válassza szét emberi tett vagy rendelkezés.

19,7 A farizeusok azt gondolták, hogy rajtakapták az Urat, hogy kirívó ellentmondásban áll az ŐSZ-gel. Nem adott-e engedélyt **Mózes a válásra**? A férfi egyszerűen írott válólevelet adhatott feleségének, és elküldhette házából (5Móz 24,1-4).

19,8 Jézus elismerte, hogy **Mózes megengedte** a válást, nem úgy, mint Isten legjobb szándékát az emberiség számára, hanem azért, mert Izráel visszaesett állapotban volt: **„Mózes a ti szívetek keménysége miatt engedte meg néktek, hogy feleségeiteket elbocsássátok; de kezdettől fogva nem így volt”**. Isten elgondolása az volt, hogy ne legyen válás. De Isten gyakran tekintettel van az emberek állapotára, és ez nem az Ő közvetlen akarata.

19,9 Ekkor az Úr abszolút tekintéllyel leszögezte, hogy a válással kapcsolatos múltbéli engedménynek mostantól kezdve vége. Ezután csak egyetlen érvényes alap lesz a válásra: a hűtlenség. Ha egy ember valamilyen más okból válik el és újra házasodik, **házasságtörésben** vétkezik.

Bár nincs közvetlenül kimondva, Urunk szavaiból az következik, hogy ahol a válás házasságtörés miatt történt, az ártatlan félnek szabad újra házasodnia. Egyébként a válás csak azt a célt szolgálná, amely különéléssel is elérhető.

A **szexuális erkölcstelenséget** vagy paráználkodást általában úgy tekintik, mint házasságtörést. Sokan azonban úgy gondolják, hogy itt csak a házasság előtti erkölcstelenségről van szó, amely a házasság után lelepleződött (lásd 5Móz 22,13-21). Más hívők csak a zsidó házassági szokásokra vonatkoztatják, és sze-

rintük azért van ez a „kivételes záradék” csak itt, Máténál, a zsidó evangéliumban.

A válasz teljesebb tárgyalásához lásd az 5,31-32-höz írott jegyzeteket.

19,10 Amikor a **tanítványok** meghalották az Úr tanítását a válásról, olyan különleges teremtményeknek vallották magukat, akik azt az abszurd helyzetet tették magukévá, hogy ha a válás csak egyetlen alapon képzelhető el, akkor – hogy elkerüljék a házasság állapotban elkövethető bűnt –, egyáltalán **nem jó megházasodni**. Ez azonban nem védené meg őket a házasság kivül elkövetett vétkezéstől.

19,11 A Megváltó ezért emlékeztette őket, hogy az a képesség, hogy valaki nőtlenül maradjon, nem általános szabály; csak azok, akiknek különleges kegyelem adatott, mondhatnak le a házasságról. Az a mondás, hogy „**Nem mindenki veszi be ezt a beszédet, hanem akinek adatott**”, nem azt jelenti, hogy nem mindenki értheti meg a következőket; hanem azt, hogy nem élhetnek önmegtartóztató életet, hacsak nem arra hívtak el.

19,12 Az Úr Jézus megmagyarázza, hogy a **herélteknek** három típusa van. Némely ember azért **herélt**, mert nemzőképesség nélkül született. Mások azért, mert az emberek kiherélték őket; a keleti uralkodók gyakran alávetették a háremöröket ennek a beavatkozásnak, hogy eunuchá tegyék őket. Jézus különösen azokra gondolt, akik **maguk herélték ki magukat a menny királyságáért**. Ezek az emberek megházasodhattak, nem voltak fizikailag károsodottak. Mégis, a király és királysága iránti felajánlásból szándékosan mellőzték a házasságot, hogy korlátozás nélkül Krisztus ügyének szentelhessék magukat. Ahogyan Pál írta később: „Aki házasság nélkül van, arra visel gondot, ami az Úré, mi módon kedveskedhessék az Úrnak” (1Kor 7,32). A

nőtlenység nem fizikai, hanem önkéntes lemondás dolga.

Nem mindenki élhet ilyen életet, csak azok, akiknek Isten erre hatalmat adott: „...de kinek-kinek tulajdon kegyelmi ajándéka van Istennél, egynek így, másnak pedig úgy” (1Kor 7,7).

F) A gyermekekről (19,13-15)

Érdekes, hogy a gyermekek röviddel a válásra vonatkozó beszélgetés után kerülnek sorra (lásd a Mk 10,1-16-ot is); gyakran ők azok, akik a legsúlyosabban megszenvedik a szétszakadt otthonokat.

Szülők vitték **kisgyermeküket** Jézushoz, hogy a tanító pásztor áldja meg őket. **A tanítványok** úgy tekintették ezt, mint tolakodást és kellemetlenséget, ezért **dorgálták** a szülőket. **Jézus** közbelépett azokkal a szavakkal, amelyek azóta minden korban kedvessé tették Őt a gyermekek előtt: „**Hagyjatok békét a kisgyermekeknek, és ne tiltsátok meg nekik, hogy hozzám jöjjenek; mert ilyeneké a mennyeknek országa**”.

Különböző fontos tanulságok következnek ezekből a szavakból. Először is meg kell győzniük az Úr szolgáit a gyermekekkel való foglalkozás fontosságáról, akiknek elméje a legfogékonyabb Isten Igéjére. Másodsor, a gyermekeket, akik meg akarják vallani az Úr Jézusba vetett hitüket, bátorítani kell, nem visszatartani. Senki sem ismeri a pokolban a legfiatalabb személy korát. Ha egy gyermek igazán vágyik a megváltásra, nem szabad neki azt mondani, hogy még túl fiatal. Ugyanakkor nem szabad a gyermekekre nyomást gyakorolni, hogy hamis vallomást tegyenek. Akik annyira fogékonyak az érzelmi megnyilvánulásokra, mint ők, azokat védeni kell az erőszakos módszerektől. A gyermekeknek nem kell felnőtte válniuk ahhoz, hogy üdvözüljenek, ha-

nem a felnőtteknek kell gyermekekké válniuk (18,3-4; Mk 10,15).

Harmadszor, Urunknak ezek a szavai választ adnak a következő kérdésre: „Mi történik azokkal a gyermekekkel, akik meghalnak, mielőtt elérnék a felelősségre vonhatóság korát?” Jézus azt mondta: „...ilyeneké a mennyek országa”. Ez legyen megfelelő biztatás azoknak a szülőknek, akik kicsinyeiket elvesztették.

Néha ezt a szakaszt használták fel arra, hogy alátámasszák a fiatal gyermekek keresztelését, azért, hogy Krisztus tagjává és a királyság örököséivé tegyék őket. Ha jobban megfigyeljük, látni fogjuk, hogy a szülők a gyermekeket Jézushoz vitték, nem kereszteni. Ez azt mutatja, hogy a gyermekek már a királyság birtokosai voltak. Azt is láthatjuk, hogy ebben a szakaszban egy csepp víz sem szerepel.

G) A gazdagokról: a gazdag ifjú (19,16-26)

19,16 Ez az esemény viszont egy elmentés tanítást ad. Éppen most láttuk, hogy a menny királysága a kicsiny gyermekeké, most pedig azt látjuk, mennyire nehéz a felnőtteknek bejutni.

Egy gazdag ember nyilvánvalóan őszinte érdeklődéssel kereste fel az Urat. „**Jó Mesternek**” (Tanítónak) szólította Jézust, és azt kérdezte, **mit kell cselekednie, hogy örök életet nyerjen.** A kérdés elárulta tájékozatlanságát Jézus Krisztus igazi személyét illetően és a megváltás útjára vonatkozóan. Azt mondta Jézusnak, hogy „**Mester**”, a többi nagy emberrel egy szintre helyezve Őt. Ezenkívül úgy beszélt az **örökélet** elnyeréséről, mint amiért jár valami, nem pedig úgy, mint ajándékról.

19,17 Urunk ezen a két ponton vetette próba alá. Azt kérdezte: „**Miért mondasz engem jónak? Senki sem jó, csak egy, az Isten.**” Jézus nem tagadja saját

istenségét, de alkalmat biztosított az embernek arra, hogy ezt mondja: „Azért mondalak jónak, mert Isten vagy”.

Hogy próbára tegye őt a megváltás módját illetően, Jézus ezt mondta: „**Ha pedig be akarsz menni az életre, tartsd meg a parancsolatokat**”. A Megváltó nem arra utalt, hogy az ember a parancsolatok megtartása által üdvözülhetne. Sokkal inkább arra használta a törvényt, hogy büntudatot gerjessen az ember szívében. Ez az ember még abban az illúzióban ringatta magát, hogy *cselekedetek* alapján örökölheti a királyságot. Ezért engedelmeskedjen a törvénynek, amely megmondta neki, mit kell *tennie*.

19,18-20 Urunk azt az öt parancsolatot idézte, amely főképpen felebarátunkkal foglalkozik és a következő mondással éri el csúcspontját: „**Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat**”. Vakon a saját önzésének meglátására, az ember azzal dicsekedett, hogy mindig megtartotta ezeket a parancsolatokat.

19,21 Urunk ekkor rámutatott az ember tévedésére azzal kapcsolatban, hogy úgy szereti felebarátját, mint önmagát, azt mondva neki, hogy **adja el** minden vagyonát, és **ossza ki a szegényeknek** a pénzt. Azután **jöjjön** Jézushoz, és **kövesse** Őt.

Az Úr nem úgy értette, hogy ez az ember azáltal üdvözülhetett volna, ha eladja vagyonát, és jótékony célra fordítja. A megváltásnak csak egy útja van – az Úrban való hit.

A megváltáshoz azonban el kell ismernie, hogy vétkezett és elbukott Isten számtalan szent követelményében. A gazdag ember nem volt hajlandó szétosztani a vagyonát. Bizonyította ezzel, hogy nem szerette felebarátját úgy, mint önmagát. Ezt kellett volna mondania: „Uram, ha ez az, ami szükséges, akkor én bűnös vagyok. Képtelen vagyok megváltani önmagam, saját erőfeszítemem által. Ezért

arra kérlek, válts meg engem kegyelmed által.” Ha ezt válaszolta volna a Megváltó utasítására, megtalálta volna az üdvösség útját.

19,22 Ehelyett elment megszomrodva.

19,23-24 A gazdag ember magatartása arra indította Jézust, hogy kijelentse, milyen **nehéz a gazdag embernek bejutni a menny királyságába**. A gazdagság könnyen bálványá lesz. Nehéz gazdagnak lenni anélkül, hogy a gazdagságban bíznánk. Urunk kijelentette azt is, hogy **„könnyebb a tevének a tú fokán átmenni, hogynem a gazdagnak az Isten országába bejutni”**. Túlzó szóképet használt, olyan erőteljes kifejezést, amely felejthetetlen hatású.

Nyilvánvalóan lehetetlen, hogy a teve átmenjen a tú fokán! A „tú fokát” gyakran magyarázzák úgy, hogy az egy kis ajtó volt a városkapun. A teve át tudott rajta menni, ha letérdelt, de csak nagy nehézségek árán. Csakhogy a tüként használt szó a párhuzamos igehelyen, Lukácsban, ugyancsak a türe vonatkozik. Világosnak tűnik a szövegösszefüggésből, hogy az Úr nem nehézségről beszélt, hanem lehetetlenségről. Emberileg szólva, egy gazdag ember egyszerűen *nem tud* üdvözülni.

19,25 A tanítványok álmétkodtak ezeken a megjegyzéseken. Mint zsidók, akik a mózesi törvény alatt éltek, amelyben Isten jótétet ígért azoknak, akik neki engedelmeskedtek, joggal tekintettek úgy a gazdagságra, mint ami Isten áldását jelzi. Ha azok, akik Isten áldását élvezték, nem üdvözülhettek, akkor *kicsoda?*

19,26 Az Úr válaszolt: **„Embereknél ez lehetetlen, de Istennél minden lehetséges”**. Emberileg szólva, mindenkinek **lehetetlen**, hogy üdvözüljön, csak Isten válthat meg egy lelket. Mégis nehezebb egy vagyonos embernek, hogy alárendelje akaratát Krisztusnak, mint egy sze-

gény embernek. Az a tény is bizonyítja ezt, hogy kevés gazdag ember tér meg. Szinte lehetetlennek találják, hogy felcséreljék a látható dolgokba vetett bizodalmat a láthatatlan Megváltóba vetett hittel. Csak Isten érhet el ilyen változást.

A kommentátorok és igehirdetők változatlanul közbevetik itt, hogy tökéletesen helyénvaló, hogy a keresztyének gazdagok is lehetnek. Furcsa, hogy egy olyan igeszakaszt, amelyben az Úr úgy nyilatkozik a gazdagságról, mint az ember örök boldogságának akadályáról, a földi kincsek gyűjtésének igazolására használnak fel! Nehéz belátni, hogyan ragaszkodhat a gazdagsághoz egy keresztyén a mindenütt tapasztalható megdöbbentő szükség láttán, Krisztus visszatérése közelségének tudatában, és annak ellenére, hogy az Úr világosan tiltja kincsek gyűjtését a földön. A felhalmozott vagyon elítél bennünket, hogy nem szeretjük úgy felebarátunkat, mint magunkat.

H) Az odaszentelt életért járó jutalomról (19,27-30)

19,27 Péter felfogta a Megváltó tanításának lényegét. Megértette, hogy Jézus ezt mondta: „Hagyj el mindent, és kövess engem”. Péter örömmel állapította meg, hogy ő és a többi tanítvány pontosan ezt tette; így megkérdezte: **„...mink lesz hát minékünk?”** Ekkor viszont Péter énje nyilvánult meg, régi természete jelentkezett újra. Ez olyan szellemiség, amely ellen mindnyájunknak küzdenünk kell. Alkudozott az Úrral.

19,28-29 Az Úr biztosította Pétert, hogy minden, amit érte tettek, nagyvonalúan meg lesz jutalmazva. Ami konkrétan a tizenkét tanítványt illeti, magas rangjuk lesz az Ezeréves Birodalomban. **Az újjászületés** Krisztus eljövendő földi uralmára vonatkozik; ezt a következő kifejezéssel magyarázza meg: **„...amikor**

az embernek Fia beül dicsőségének királyi székébe”. Korábban már úgy hivatkoztunk a királyságnak erre a fázisára, mint a *megvalósuló* királyságra. Akkor a tizenkettő **beül majd tizenkét királyi székbe, és ítéli** Izráel tizenkét törzsét. Az ÚSZ-ben a jutalom szorosán kapcsolódik az Ezeréves Birodalomban elnyert vezető pozícióhoz (lásd Lk 19,17.19). Ezt a *ki-váltást* Krisztus ítélőszékénél kapják, de akkor lesz *nyilvánvaló*, amikor az Úr visszatér a földre uralkodni.

Ami általában a hívőket illeti, Jézus hozzátette, hogy mindenki, aki **elhagyta házait, vagy fitestvéreit, vagy nőtestvéreit, vagy atyját, vagy anyját, vagy feleségét, vagy gyermekeit, vagy szántóföldjeit** érte, **százannyit fog kapni, és örökli az örök életet**. Ebben az életben világszerte élvezik a hívők közösségét, ami bőségesen kárpótol a megszakadt földi kapcsolatokról. Mert ha egy házat elhagynak, száz keresztyén otthont nyernek, ahol melegen fogadják őket. A szántóföldekért vagy az elhagyott vagyontól egyéb formáért elképzelhetetlen szellemi gazdagságot kapnak.

A jövőbeli jutalom minden hívő ember számára az **örök élet**. Nem arról van szó, hogy hagyjunk el mindent, hozzunk áldozatokat és ezekkel érdemeljük ki az örök életet. Az örök élet ajándék, és nem lehet kiérdemelni vagy megvenni. Itt a gondolat az, hogy azok, akik mindent elhagytak, nagyobb jutalmat kapnak, és így élvezik az örök életet a mennyben. Minden hívőnek lesz örök élete, de nem mindenki fogja azt ugyanolyan mértékben élvezni.

19,30 Az Úr megjegyzéseit az alkudozás szelleme elleni figyelmeztetéssel fejezi be. Valójában ezt mondta Péternek: „Bármit teszel érettem, jutalmat nyersz majd, de vigyázz, hogy ne vezessenek önző szempontok; mert ebben az esetben **sokan, akik elsők, utolsók lesznek, az**

utolsók pedig elsők”. Ezt egy példázattal illusztrálja a következő fejezetben. Ez a megállapítás figyelmeztetés, hogy nem elegendő jól elindulni a tanítványság ösvényén. Az számít, hogy hogyan fejezzük be.

Mielőtt elhagynánk ezt a szakaszt, megfigyelhetjük, hogy a „menny királysága” és az „Isten királysága” kifejezések kölcsönösen kerülnek használatra a 23. és 24. versben; tehát a két kifejezés szinonim.

I) **A szőlőben végzett munkáért kapott jutalmakról (20,1-16)**

20,1-2 Ez a példázat a 19. fejezet végén a jutalommal kapcsolatos beszélgetés folytatása, és azt az igazságot illusztrálja, hogy miközben minden igazi tanítványt megjutalmaznak, a jutalmazás rendszerét az a szellemiség fogja meghatározni, amelyben a tanítvány szolgált.

A példázat leír egy **gazdaembert, aki korán reggel kiment, hogy munkásokat fogadjon a szőlőjébe**. Ezek az emberek szerződést kötöttek, hogy dolgoznak **egy napot egy dénárért** (a Károli fordításban tíz pénz szerepel), ami akkor tekintélyes munkabér volt. Mondjuk, hogy reggel 6 órakor kezdtek el dolgozni.

20,3-4 Délelőtt 9 órakor a gazdálkodó talált még néhány fel nem fogadott munkást **a piacon**. Ekkor nem kötöttek munkaszerződési megállapodást. Elmentek dolgozni a gazda szavára, hogy megadja nekik, **ami igazságos**.

20,5-7 Délben és délután 3 órakor még több embert felfogadott azon az alapon, hogy megfelelő munkabért fog nekik adni. Délután 5 órakor talált még munkanélküli embereket. Ezek nem lusták voltak; kerestek munkát, de nem találtak. Így elküldte **őket a szőlőbe** anélkül, hogy a fizetésről tárgyaltak volna.

Figyeljük meg, hogy az első emberek felfogadása munkaszereződés alapján történt; az összes többi a fizetség dolgát a gazdára bízta.

20,8 A nap végén a szőlősgazda utasította vincellérjét, hogy fizesse ki az embereket, **kezdve az utolsó** felfogadottakkal, visszafelé haladva **az elsők** felé. (Így a legkorábban felfogadottak látták, hogy mit kapnak a többiek.)

20,9-12 Ugyanaz volt a fizetség mindenkinek – egy dénár. A reggel 6 órakor jött emberek azt gondolták, hogy ők többet fognak kapni, de nem. Ők is egy dénárt kaptak. Súlyosan meg voltak sértve. Végül is ők hosszabb ideig dolgoztak, **végig a napi hőségben**.

20,13-14 Abban a válaszban, amit a gazdálkodó egyiküknek adott, időtálló leckét kapunk a példázatból. Először **ezt mondta: „Barátom, nem cselekszem igazságtalanul veled; avagy nem tíz pénzben szerződöttél-e meg velem? Vedd, ami a tiéd, és menj el. Én pedig ennek az utolsónak is annyit akarok adni, mint neked”**. Az elsők egy dénárért szerződtek el egy napra, és megkapták a munkabért, amelyben megegyeztek. A többiek rábízták magukat a gazdálkodó kegyelmére, és kegyelmet nyertek. A kegyelem jobb, mint az igazság. Jobb jutalmunkat az Úrra bízni, mint alkudozni vele.

20,15 Akkor ezt mondta a gazdálkodó: **„Avagy nem szabad-e nékem a magaméval azt tennem, amit akarok?”** A lecke természetesen az, hogy Isten szuverén Úr. Azt teheti, ami neki tetszik. És ami neki tetszik, az mindig igazságos, jogos és helyes lesz. A gazdálkodó hoztátette: **„Avagy a te szemed azért gonosz, mert én jó vagyok?”** Ez a kérdés leleplezi az emberi természetben lévő önző vonást. A reggel 6 órától dolgozó emberek pontosan megkapták, amit megérdemelték, mégis irigyek voltak, mert a

többiek ugyanazt a fizetséget kapták kevesebb munkáért. Közülünk sokaknak be kell vallani, hogy ez számunkra is kissé igazságtalannak tűnik. Ez csak azt bizonyítja, hogy a menny királyságában egy teljesen újfajta gondolkodásmódot kell magunkévá tennünk. Fel kell adnunk kapzsi, versengő szellemünket, és az Úr szerint kell gondolkodnunk.

A gazdálkodó tudta, hogy ezeknek az embereknek szükségük van pénzre, ezért inkább szükségük szerint, nem pedig pénzsóvárságuk szerint fizette ki őket. Senki sem kapott kevesebbet, mint amit megérdemelt, de mindenki megkapta azt, amire szüksége volt neki és családjának. A lecke James Stewart szerint az, hogy az az ember, „aki azt hiszi, hogy kialakíthatja a végső jutalmat, mindig téved, és Isten szeretete fogja mindig kimondani az utolsó, vitathatatlan szót”.³⁹ Minél inkább ebben a megvilágításban tanulmányozzuk a példázatot, annál inkább megértjük, hogy ez nemcsak helyénvaló, hanem csodálatosan szép is. Azoknak, akiket reggel 6 órakor fogadtak fel, további jutalomnak kellett volna tekinteniük, hogy ilyen csodálatos gazdát szolgálhattak egész nap.

20,16 Jézus a következő szavakkal fejezte be a példázatot: **„Ekképpen lesznek az utolsók elsők és az elsők utolsók”** (lásd 19,30). Lesznek meglepetések a jutalmak dolgában. Néhányan, akik azt *gondolták*, hogy elsők lesznek, utolsók lesznek, mert szolgálatukat gög és önző ambíció ösztönözte. Mások, akik szeretetből és hálából szolgáltak, nagy jutalmat kapnak.

„Érdemszerző jó tetteknek
Hittük azt, mi bűn volt csak;
S elfelejtett apró dolgok
Örök kinccsé változtak.”

N.S.

**J) Haláláról és feltámadásáról
(20,17-19)**

Az nyilvánvaló, hogy az Úr elhagyta Pereát, hogy Jerikón keresztül (lásd 29. v.) **Jeruzsálembe** menjen. Ismét **a tizenkét tanítványt vette** maga mellé, hogy elmagyarázza nekik, mi fog történni azután, hogy elérték a Szent Várost. **Átadják Őt a főpapoknak és az írástudóknak.** Ez nyilvánvaló utalás Júdás árulására. **Halálra** fogják ítélni a zsidóság vezetői. Mivel elveszítették hatalmukat a főbűntetés kiszabására, át fogják adni **Őt a pogányoknak** (a rómaiaknak). Megcsúfolják, megostorozzák és keresztre feszítik. De a halál nem tarthatja meg zsákmányát – **harmadnap fel fog támadni.**

K) A királyságban betöltött pozícióról (20,20-28)

Rossz bizonyítvány az emberi természetéről, hogy közvetlenül szenvedésének harmadik előrejelzése után követői többet gondoltak saját dicsőségükre, mint az Úr szenvedéseire.

Krisztus szenvedésének első előrejelzése adott okot Péter akadékoskodására (16,22); a másodikat hamarosan követte a tanítványok kérdezősködése: „Ki a nagyobb...?” Itt találkozunk a harmadikkal, amelyre Jakab és János ambiciózus törekvése tette fel a koronát. Kitartóan becsukták szemüket, ha a nyomorúságra figyelmeztették őket, és csak a dicsőség ígéretére tartották nyitva, így hamis, materiális képet kaptak a királyságról. (Egy evangéliumi szerző.)

20,20-21 Jakab és János **anyja** jött az Úrhoz, azt **kérve**, hogy fiai ülhessenek az Úr két oldalán a **királyságában**. Javára írható, hogy azt akarta, hogy fiai Jézus közelében legyenek, és hogy nem volt kétsége az Ő eljövendő királyságát ille-

tően. De nem értette azokat az elveket, amelyek alapján a tisztséget adni fogják a királyságban.

Márk úgy mondja, hogy a fiúk maguk kérték ezt (Mk 10,35); talán anyjuk ösztönzésére tették, vagy talán mindhárman együtt közeledtek az Úrhoz. Nincs el-
lentmondás.

20,22 Jézus nyíltan **válaszolt**, hogy nem tudják, mit kérnek. Koronát akartak kereszt nélkül, trónt áldozati oltár nélkül, dicsőséget anélkül a szenvedés nélkül, amely ahhoz vezet. Nyomatékosan megkérdezte tőlük: **„Megihatjátok-e a pohárt, amelyet én megiszom?”** Nem lehet számunkra kétséges, mit értett a **poháron**; de éppen most írta azt le a 18-19. versben. Szervednie kell és meghalnia.

Jakab és János kinyilvánította képességét arra, hogy részesüljön szenvedéseiben, bár önbizalmuk valószínűleg inkább a buzgóságra alapult, mint az ismeretre.

20,23 Jézus rájuk hagyta, hogy **valóban kiisszák a poharát**. Jakab mártírhalált fog halni, Jánost pedig üldözni fogják és száműzni Patmosz szigetére. Robert Little mondta: „Jakab mártírhalált halt; János mártír életet élt”.

Ezután Jézus megmagyarázta, hogy Ő nem tetszőlegesen adományoz tiszteletbeli pozíciókat a királyságban; az **Atya** határozta meg a konkrét alapot, amelyen ezeket a pozíciókat be fogják tölteni. Ők azt gondolták, hogy ez politikai pártfogás dolga, mivel közel voltak Krisztushoz, különös igényük lehetett az előkelő helyekre. De ez nem személyi protekció kérdése volt. Isten tanácsvégzéseiben a jobb és bal keze felőli helyek az érte hordozott szenvedés alapján adatnak. Ez azt jelenti, hogy a királyságban a legfőbb tisztségek nincsenek az első századokban élt keresztyénekre korlátozva; lehet, hogy ma élők nyerik el szenvedések által.

20,24 A másik **tíz** tanítvány **nyagon bosszús lett** amiatt, hogy Zebedeus fiai

ilyen kívánsággal álltak elő. Feltehetően azért haragudtak, mert ők is a legnagyobbak akartak lenni, és megsértődtek azon, hogy Jakab és János gyorsabb volt!

20,25-27 Ez adott Urunknak alkalmat arra, hogy forradalmi megállapítást tegyen a királyságában érvényes nagysággal kapcsolatban. A **pogányok** a nagyságról az uralom és uralkodás fogalmiban gondolkodnak. Krisztus királyságában a nagyság a szolgálatban nyilvánul meg. Aki nagyságra áhítozik, annak **szolgává** kell lennie, és **aki első akar lenni**, annak **rabszolgává** kell válnia.

20,28 Az **Emberfia** az alacsony szolgálat tökéletes példája. Nem azért jött a világba, **hogy neki szolgáljanak, hanem hogy Ő szolgáljon, és adja az életét váltságul sokakért.** A testté létel egész célja összefoglalható két szóban – **szolgáljon** és **adjon**. Meglepő arra gondolni, hogy a felmagasztalt Úr megalázta magát a jászolig és a kereszting. Nagysága megalázkodásának mélységében fejeződött ki. Tegyük igy mi is!

Adta az Ő életét váltságul sokakért. Halála kielégítette Isten minden igazságos követelményét a bűnnel szemben. Elegendő volt arra, hogy elvegye az egész világ minden bűnét. De csak azok számára hatásos, akik elfogadják Őt, mint Urat és Megváltót. Te megtetted már?

L) Két vak meggyógyítása (20,29-34)

20,29-30 Mostanra Jézus átkelt a Jordánon, és Pereából **Jerikóba** érkezett. Amikor elhagyta a várost, **két vak ember** kiáltott utána: „**Uram, Dávidnak Fia, könyörülj rajtunk!**” A „**Dávid Fia**” megszólítás azt jelenti, hogy noha fizikailag vakok voltak, szellemi látásuk olyan éles volt, hogy felismerték Jézust, mint Messiást. Ők lehetnek a képviselői a megvakult Izrael hívő maradékának, akik el fogják ismerni, mint Krisztust, amikor

visszatér uralkodni (Ézs 35,5; 42,7; Róm 11,25-26; 2Kor 3,16; Jel 1,7).

20,31-34 A sokaság megpróbálta elhallgattatni őket, **de azok** annál jobban kiáltottak utána. Amikor Jézus megkérdezte, hogy mit akarnak, nem általánosságokban beszéltek, ahogyan mi tesszük gyakran, amikor imádkozunk. Egyenesen a lényegre tértek: „**Azt, Uram, hogy megnyíljanak a mi szemünk**”. Konkrét kívánságra konkrét választ kaptak. **Jézus megsánta őket és megérintette szemüket. Azonnal visszanyerték látásukat, és követték Őt.**

Azzal kapcsolatban, hogy megérintette őket, Gaebelin hasznos megfigyelést tesz:

Már korábban megtanultuk, hogy ebben az evangéliumban mit jelent az érintéssel történő gyógyítás. Valahányszor az Úr érintéssel gyógyít, az üdvtörténeti szempontból utalás az Úr földi jelenlétére és kegyelmes bánásmódjára Izráellel. Amikor szavával gyógyít, személyében távol van, ...vagyis ha Őt hitben megérintik, az arra az időre utal, amikor távol van a földről, és a pogányokat gyógyítja, akik hitben közelednek hozzá.⁴⁰

Nehézségek merülnek fel, ha Máténak erről az eseményről szóló beszámolóját össze akarjuk egyeztetni a Mk 10,46-52-vel, valamint a Lk 18,35-43-mal és 19,1-gyel. Itt *két* vak ember van, Márkban és Lukácsban csak *egy* van említve. Magyarázták úgy, hogy Márk és Lukács a jól ismert Bartimeust említ, Máté viszont, mivel evangéliumát főleg zsidóknak írja, **kettőt** említ, mint az érvényes bizonyágtételhez szükséges minimális számot (2Kor 13,1). Mátében és Márkban az esemény akkor történt, amikor Jézus elhagyta Jerikót; Lukács azt mondja, hogy akkor történt, amikor közeledett a városhoz. Valójában két Jerikó volt, egy régi Jerikó és egy új, és a gyógyítás csodája

feltehetően akkor történt, amikor Jézus elhagyta az egyiket és belépett a másikba.

XII. A KIRÁLY BEMUTATÁSA ÉS ELUTASÍTÁSA (21-23. fej.)

A) A diadalmas bevonulás (21,1-11)

21,1-3 A Jerikóból felfelé vezető úton Jézus elérkezett az **Olajfák**-hegyének keleti oldalához, ahol Betánia és **Betfagé** helyezkedett el. Onnan az út megkerülte az Olajfák-hegyének déli oldalát, leereszkedett a Jósáfát-völgyébe, áthaladt a Kidron-patakon, és felkapaszkodott Jeruzsálembe.

Jézus **elküldött két tanítványt** Betániába, tudva előre, hogy fognak **találni egy** megkötött **szamarat és vele együtt egy vemhet (csikót)**. El kellett oldozniuk az állatokat, és Jézushoz kellett **vinniük**. Ha felelősségre vonják őket, magyarázzák meg, hogy **az Úrnak** van szüksége az állatokra. Akkor a tulajdonos el fogja bocsátani őket. Talán a tulajdonos ismerte Jézust, és előzőleg felajánlotta neki segítségét. Vagy lehet, hogy ez az esemény azt bizonyítja, hogy az Úr mindentudó és mindenható. Minden pontosan úgy történt, ahogyan Jézus előre megmondta.

21,4-5 Az állatok igénybevételével Ézsaiás és Zakariás próféciaja teljesedett be:

„Mondjátok meg Sion leányának:

Ímhol jó néked a te királyod,

Alázatosan és számaron ülve,

És teherhordozó számarának vemhén.”

21,6 Miután a **tanítványok** az állatokra terítették felső ruhájukat, Jézus ráült a szamárcsikóra (Mk 11,7), és elindult Jeruzsálem felé. Ez történelmi pillanat volt. Most telt el a dánieli prófécia hatvankilenc hete Sir Robert Anderson szerint (lásd számításait *A fejedelem eljövele* c. könyvben). Ezt követően a Messiást meg fogják ölni (Dán 9,26).

Így haladva Jeruzsálem felé, az Úr Jézus szándékos leplezetlen igényt jelentett be arra, hogy Ő a Messiás. Lang jegyzi meg a következőket:

Szándékosan betölt egy próféciát, amelyet az Ő idejében egyhangúlag a Messiásra értek. Ha korábban istenségének deklarációját veszélyesnek tekintette, most a hallgatást tartja elképzelhetetlennek... Ezután már nem lehetett azt mondani, hogy sohasem leplezte le önmagát egyértelműen. Amikor Jeruzsálemet ezek után a Messiás meggyilkolásával vádolták, nem lehetett azt mondani, hogy a Messiás elmulasztotta, hogy mindenki számára érthető jelet adjon.⁴¹

21,7-8 Az Úr útja a városba **ruházatok** és **pálmaágak** szőnyegén vezetett, miközben az emberek üdviválgása hatolt a fülébe. Legalább egy pillanatilag elismerték, mint királyt.

21,9 A sokaság ezt kiáltotta: „**Hozsánna a Dávid fiának! Áldott, aki jó az Úrnak nevében!**” Ez az idézet a Zsolt 118,25-26-ból nyilvánvalóan a Messiás eljövételére vonatkozik. A *hossánna* eredetileg azt jelenti, „szabadíts meg most”; talán a nép számára ezt: „Szabadíts meg bennünket római elnyomóinktól.” Később ez lett a dicsőítés kifejezése. Ezek a szavak, hogy „**Dávid Fiának**” és „**áldott, aki jó az Úrnak nevében**”, világosan jelzik, hogy elismerték Jézust, mint Messiást. Ő Jahve tekintélyével jön, hogy akaratát cselekedje.

Márk ezt úgy jegyzi fel, mint ami része a tömeg alábbi kiáltásának: „Áldott a mi Atyánknak, Dávidnak országa, amely jó az Úrnak nevében” (Mk 11,10). E szerint a nép úgy gondolta, hogy a királyságot fel kell állítani, és Krisztus üljön Dávid trónjára. Abban a kiáltásban, hogy „**Hozsánna a magasságban**”, a sokaság csatlakozásra szólította fel az egeket a földhöz a Messiás dicsőítésében; és talán

azért is hívta, hogy a magas mennyekből végezze el a szabadítást.

A Mk 11,11 feljegyezi, hogy Jézus Jeruzsálemben rögtön a templomba ment; nem a templom belső részébe, hanem az udvarába. Elvileg ez Isten háza volt, de ő nem volt otthon ebben a templomban, mert a papok és a nép megtagadták, hogy megadják neki jogos helyét. Miután röviden körülnézett, visszavonult Betániába a tizenkettővel. Ez vasárnap este volt.

21,10-11 Időközben a város fel volt háborodva, hogy kicsoda Ő. Akiket megkérdeztek, csak annyit mondtak, hogy ez **Jézus, a galileai Názaretből való próféta**. Ebből úgy tűnik, hogy valójában kevesen értették meg, hogy Ő a Messiás. Nem egészen egy hét múlva az állhatatlan tömeg ezt fogja kiáltani: „Feszítsd meg! Feszítsd meg!”

B) A templom megtisztítása (21,12-13)

21,12 Jézus nyilvános szolgálatának az elején kiűzte az árusokat a templom környékéről (Jn 2,13-16), de a nyereszkesedés a templom külső udvarában a nagy haszon érdekében ismét felvirágozott. Áldozati állatokat és madarakat lehetett vásárolni és eladni csillagászati áron. **Pénzváltók** különféle pénznemeket – külön illetmény fejében – fél sekelre váltottak, amelyet a zsidó férfiaknak templomadóként kellett fizetniük. **Jézus** most, amikor szolgálata a végéhez közeledett, ismét **kiűzte** azokat, akik hasznot húztak a szent tevékenységből.

21,13 Ézsaiástól és Jeremiástól vett idézeteket kombinálva elítélte a megszenstegtelenítést, nyereszkesedést és elzárkózást. Idézve az Ézs 56,7-ből, emlékeztette őket, hogy Isten a templomot **imádság házának** szánta. Ők azt **latrok** barlangjává tették (Jer 7,11).

A templom megtisztítása első hivatalos cselekedete volt azután, hogy belépett Jeruzsálembé. Ezáltal félre nem érthető módon magának követelte az uralmat a templom felett.

Ennek az eseménynek kétszeres üzenete van a ma embere számára. Gyülekezeti életünkben szükségünk van megtisztító hatalmára, hogy száműzzük a bazárokat, banketteket és sok más pénzkereseti praktikát. Személyes életünkben állandóan szükség van az Úr megtisztító szolgálatára testünkben, a Szent Szellem templomában.

C) A főpapok és az írástudók haragja (21,14-17)

21,14 A következő helyszínen, a templom udvarán már úgy találjuk Urunkat, hogy gyógyítja a **vakokat és a sántákat**. Akárhova ment, magához vonzotta az ínséget, és sohasem küldte el őket anélkül, hogy szükségleteiket ki ne elégítette volna.

21,15-16 Az ellenség szeme nyitva volt. Amikor a **főpapok és az írástudók** meghallották, hogy a gyermekek úgy köszöntötték Jézust, mint **Dávid Fiát**, dühösek lettek.

Így szóltak: „**Hallod, mit mondanak ezek?**” – Mintha azt várták volna, hogy tiltsa meg a gyermekeknek, hogy Messiásnak szólítsák. Ha Jézus nem lett volna Messiás, ez megfelelő alkalom lett volna, hogy egyszer s mindenkorra megmondja; de válasza azt mutatta, hogy a gyermekek igazat mondtak. A Zsolt 8,3-at idézte a Septuagintából: „**A gyermekek és csecsemők szája által szereztél dicsőséget**”. Ha a feltehetően sok ismerettel rendelkező papok és írástudók nem dicsőítették Őt, a Felkentet, akkor a kisgyermekek fogják dicsőíteni. A gyermekek gyakran az éveiket meghaladó szellemi látással rendelkeznek, és hitük és szeretetük

szavai szokatlan dicsőséget hoznak az Úr nevére.

21,17 Hagyva, hogy a vallási vezetők fontolóra vegyék ezt az igazságot, Jézus visszatért **Betániába**, és ott töltötte az éjszakát.

D) A terméketlen fügefafa (21,18-22)

21,18-19 Reggel Jeruzsálemben visszatérőben az Úr odament egy fügefához, remélve, hogy gyümölcsöt talál rajta, amivel éhségét csillapíthatja. Nem találva **rajta semmit, csak levelet**, ezt mondta: **„Gyümölcs rajtad ezután soha örökké ne teremjen.” A fügefafa azonnal elszáradt.**

Márk beszámolójában (11,12-14) az a magyarázat található, hogy nem volt fügeérés ideje. Tehát a fa elítélése azért, mert nem volt gyümölcse, azt a látszatot kelti, hogy a Megváltó ésszerűtlenül és szeszélyesen járt el. Tudva, hogy ez nem lehet igaz, hogyan lehet ezt a nehézséget megmagyarázni?

A bibliai országokban a fügefafa termelt egy korai, ehető gyümölcsöt, mielőtt a levelek megjelentek. Ez volt a szabályos termés előhírnöke. Ha a korai fügék nem jelentek meg, mint ennek a fügefának az esetében, az azt jelentette, hogy később nem lesznek rajta rendes fügék.

Ez az egyetlen olyan csoda, amelyben Krisztus átkozott és nem áldott, rombolt inkább, mint életet helyreállított. Ezt nehézségnek tekintik. Az ilyen vélemény Krisztus személyével kapcsolatos tudatlanságról árulkodik. Ő Isten, a világmindenség szuverén Ura. Magatartása néha titokzatos, de abból az előfeltételből kell kiindulnunk, hogy neki mindig igaza van. Ebben az esetben az Úr tudta, hogy a fügefafa sohasem fog fügét teremni, és úgy cselekedett, ahogyan a földműves, amikor

egy terméketlen fát eltávolít gyümölcsös-kertjéből.

A fügefafa megátkozásáról Urunk bírálóinak is az a meggyőződése, hogy ez szimbolikus tett volt. Ez az esemény az Üdvözítő véleménye arról a tömeges üdvözlésről, amellyel Jeruzsálemben fogadták. A szőlőtőhöz és az olajfához hasonlóan a fügefafa is Izráel nemzetét ábrázolja. Amikor Jézus ehhez a nemzethez jött, azon lombok voltak, amelyek a hitvallást jelképezik, de Istennek nem termelt gyümölcs. Jézus éhezett a nemzet gyümölcseire.

Mivel korai gyümölcs nem volt, tudta, hogy később sem lesz gyümölcse a hitetlen népnek, és így megátkozta a fügefát. Előre jelezte azt az ítéletet, ami a nemzetre sújt Kr. u. 70-ben.

Ne feledjük, hogy miközben a *hitetlen* Izráel örökre gyümölcstelen lesz, a nemzet *maradék*a meg fog térni a Messiáshoz az elragadtatás után. Ők fognak gyümölcsöt hozni neki a nagy nyomorúság idején és ezeréves uralkodása alatt.

Noha ennek az igeszakasznak elsődleges értelmezése Izráel nemzetére vonatkozik, alkalmazható minden kor embereire, akiknél a nagy hang hitvány magatartással jár együtt.

21,20-22 Amikor a **tanítványok** csodálkozásukat fejezték ki a firtelen elszáradása miatt, az Úr azt mondta nekik, hogy ők nagyobb csodákat tehetnének ennél, ha lenne **hitük**. Például azt mondhatnák egy hegynek: **„Kelj fel és vesd magad a tengerbe!”**, és megtörténne. **„És amit könyörgésteekben kértek, mindazt meg is kapjátok, ha hisztek.”**

Ismét meg kell magyaráznunk, hogy ezeket az imádsággal kapcsolatos látszólag korlátlan ígéreteket mindannak a fényében kell megérteni, amit a Biblia ebben a témában tanít. A 22. vers nem azt jelenti, hogy bármelyik keresztyén ember bármit kérhet; és amit akar, várhatja,

hogy meg is kapja. Neki azoknak a feltételeknek megfelelően kell imádkoznia, amelyek a Bibliában le vannak fektetve.

E) Kérdés Jézus Krisztus hatalmáról (21,23-27)

21,23 Amikor Jézus **bement a templomhoz** tartozó udvarba, **a főpapok és a vének** félbeszakították tanítását, hogy megkérdezzék, ki adta neki a **hatalmat** a tanításra, a csodatételekre és a templom tisztítására. Azt remélték, hogy csapdába ejtik, bárhogyan válaszol is. Ha azt állítja, hogy önmagában van hatalma, mint Isten Fiának, megvádolhatják istenkáromlással. Ha hatalmát emberektől származtatja, azt kétségbe vonhatják. Ha azt mondja, hogy hatalma Istentől van, felelősségre vonhatják. Ők tekintették magukat a hit felügyelőinek, a hivatásosoknak, akik tanulás és emberi kijelölés útján fel voltak hatalmazva, hogy irányítsák a nép vallásos életét. Jézusnak nem volt formális iskolázottsága, és bizonyára nem volt megbízatása Izráel vezetőitől. Kifogásaik azt az ősrégi nehezítést tükrözték, amelyet a hivatalos vallás képviselői éreznek azokkal az emberekkel szemben, akik az isteni felkenetés hatalmával rendelkeznek.

21,24-25 Az Úr felajánlotta, hogy megmagyarázza hatalmát, ha válaszolnak egy kérdésére: „János keresztsége honnan volt? Mennyből-e vagy emberektől?” János **keresztségét** úgy kell érteni, mint amely János szolgálatát jelenti. Ezért a kérdés ez volt: „Ki hatalmazta fel Jánost, hogy végezze szolgálatát? Megbízatása emberi volt vagy isteni? Kapott olyan felhatalmazást, amely Izráel vezetőitől származott?” A válasz nyilvánvaló volt: János Istentől küldött ember volt. Hatalma *isteni felruházás* által történt, nem *emberi jóváhagyás* által.

A papok és a vének zavarban voltak. Ha elfogadják, hogy Jánost Isten küldte, csapdába kerülnek. János úgy mutatta be Jézust az embereknek, mint a Messiást. Ha János hatalma isteni eredetű volt, miért nem tartottak bűnbánatot és **hittek Krisztusban?**

21,6 Másrészt viszont, ha azt mondják, hogy János nem kapott felhatalmazást Istentől, nevetségessé válnak a nép előtt, akik zömmel egyetértettek azazal, hogy **János Isten prófétája** volt. Ha helyesen válaszoltak volna, hogy János Istentől küldött ember volt, megkapták volna a választ saját kérdésükre is, hogy Jézus a Messiás, akinek János volt az előfutára.

21,27 Elutasították, hogy szembenézenek a tényekkel, így inkább tudatlanságot mutattak. Nem tudták megmondani János hatalmának eredetét. Akkor Jézus ezt mondta: „**Én sem mondom meg néktek, micsoda hatalommal cselekszem ezeket**”. Miért is mondta volna el nekik azt, amit úgy is tudtak, csak nem akartak beismerni?

F) Példázat a két fiúról (21,28-32)

21,28-30 A példázat éles szemrehányás a papoknak és a véneknek, mert elmulasztották, hogy engedelmeskedjenek János bűnbánatra és hitre hívó felszólításának. Egy **emberről** szól, aki kérte **két fiát**, hogy **dolgozzanak** a szőlőben. Az egyik visszautasította, azután meggondolta magát és elment. A másik elvállalta, hogy megy, de sohasem tette meg.

21,31-32 Amikor megkérdezte, hogy **melyik** fiú teljesítette atyjának akaratát, a vallási vezetők akaratlanul is elítélték magukat, amikor ezt mondták: „**Az első**”.

Az Úr megmagyarázta a példázatot. **A vámszedők és parázna nők** voltak az első fiúhoz hasonlóak. Nem keltették azonban azt a látszatot, hogy engednek Ke-

resztelő Jánosnak, de később sokan közülük megtértek és hittek Jézusban. A vallási vezetők a második fiúhoz hasonlítottak. Ők azt vallották, hogy helyeslik János prédikálását, de sohasem vallották meg bűneiket, nem bíztak a Megváltóban. Ezért a távoli bűnösök belépnek Isten királyságába, míg az öniség vallási vezetők kívül maradnak. Ugyanígy van ma is. A közismert bűnösök gyorsabban befogadják az evangéliumot, mint a hamis kegyességgel takarózók.

Az a kifejezés, hogy „**eljött hozzátok János, az igazság útján**”, azt jelenti, hogy ő a megigazulás szükségességét hirdetve jött, amit bűnbánat és hit útján lehet elérni.

G) Példázat a gonosz szőlőmunkásokról (21,33-46)

21,33-39 Jézus, tovább is a hatalommal kapcsolatos kérdésre válaszolva, egy **példázatot mondott bizonyos földtulajdonosról, aki szőlőt plántált és azt gyeplével körülvette, felszerelt benne egy borsajtót... tornyot építtetett, kiadta azt a szőlőmunkásoknak, és elutazott egy távoli országba. Szőlőérés idején... elküldte szolgálait a munkásokhoz, hogy vegyék át a termést, de a munkások az egyiket megverték, a másikat megölték, a harmadikat pedig megkövezték.** Amikor **más szolgálakat küldött**, azokkal ugyanúgy bántak. Harmadszor a **fiát** küldte el, azt gondolván, hogy őt **tisztelni** fogják. Pontosan tudva, hogy ő az **örökös, megölték** azzal az elképzeléssel, hogy elfoglalják **örökségét**.

21,40-41 Ekkor az Úr megkérdezte a papokat és a véneket, hogy **mit** fog a tulajdonos **tenni azokkal a szőlőmunkásokkal.** Ezt felelték: „**Mint gonoszokat, gonoszul elveszti őket; a szőlőt pedig kiadja más munkásoknak, akik beadják majd neki a gyümölcsöt annak idejében.**”

A példázatot nem nehéz értelmezni. Isten a földtulajdonos, Izráel a szőlő (Zsolt 80,9; Ézs 5,1-7; Jer 2,21). A gyeplű Mózes törvénye, amely elválasztotta Izráelt a pogányoktól, és megőrizte őket, mint az Úr külön népét. A szőlőprés fogalomcsere útján azt a gyümölcsöt jelenti, amelyet Izráelnek kellett volna teremnie Istennek. A torony Jahve őrző gondviselését szimbolizálja Izráel felett. A szőlőmunkások a főpapok és az írástudók.

Isten újra és újra elküldte szolgálait, a prófétákat Izráel népéhez, a közösség, a szentség és a szeretet gyümölcseit várva a szőlőből. De a nép üldözte a prófétákat, és többeket közülük megölt. Végül Isten elküldte a Fiát, ezt mondva: „A fiamat meg fogják becsülni” (37. v.). A főpapok és az írástudók ezt mondták: „Ez az örökös”. Végzetes beismerés. Titokban elismerték, hogy Jézus Isten Fia (bár nyilvánosan tagadták), és így megválasztották saját kérdésüket a hatalmával kapcsolatban. Hatalma abból a tényből eredt, hogy Isten Fia volt.

Ebben a példázatban ezt mondják: „Ez az örökös, jertek, öljük meg őt, és foglaljuk el az ő örökségét” (38. v.). A valóságban ezt mondták: „Ha ekképpen hagyjuk Őt, mindenki hinni fog benne; és eljönnek majd a rómaiak és elveszik tőlünk mind e helyet, mind e népet” (Jn 11,48). Így tehát elutasították, kivetették és keresztre feszítették.

21,42 Amikor a Megváltó megkérdezte, hogy mit fog tenni a szőlősgazda, válaszuk őket ítélte el, ahogyan rámutat erre a 42. és 43. versben. A Zsolt 118,22 szavait idézte: „**Amely követ az építők megvetettek, az lett a szegletnek feje; az Úrtól lett ez, és csodálatos a mi szemünk előtt**”. Amikor Krisztus, a kőszikla bemutatkozott az építőknek, Izráel vezetőinek, nem adtak neki helyet építési terveikben. Megvetették, mint haszonta-

lant. De halálát követően feltámadt, és Isten a legelső helyet adta neki. Ő lett a záró Isten épületében: „Isten is felmagaasztalta Őt, és ajándékozott neki olyan nevet, amely minden név fölött való” (Fil 2,9).

21,43 Jézus ezután nyíltan kijelentette, hogy **Isten királysága el fog vétetni Izráeltől, és olyan népnek adatik, amely megtermi annak gyümölcsét.** Így is történt. Izráel félre van téve, mint Isten választott népe, és vakságra ítéltetett. Megkeményedés szállt a fajra, amely elvetette a Messiást. Az a prófécia, hogy **Isten királysága olyan nemzetnek fog adatni, amely megtermi annak gyümölcsét,** a következő módokon érthető: (1) érthető a Gyülekezetre, amely hívő zsidókból és pogányokból áll, – ez a „szent nemzet, Isten tulajdon népe” (1Pt 2,9); vagy pedig (2) érthető Izráelnek arra a hívő részére, amely a második eljövételkor élni fog. A megváltott Izráel hoz gyümölcsöt Istennek.

21,44 „Aki e köre esik, szétzúzatik; akire pedig ez esik reá, szétmorzsolja azt.” A vers első részében a **kő** a talajon van; a második részében felülről hull alá. Ez Krisztus két eljövételét jelenti. Amikor először jött el, a zsidó vezetők belebotlottak és összetörték magukat. Amikor ismét eljön, ítéletben fog alászállni, és por gyanánt szórja szét ellenségeit.

21,45-46 A főpapok és a farizeusok megértették, hogy ezek a **példázatok** közvetlenül rájuk vonatkoztak a Krisztus hatalmát érintő kérdéseikre válaszolva. Szerették volna letartóztatni akkor és ott, de **féltek a sokaságtól,** amely Jézust még **prófétának tartotta.**

H) Példázat a királyi menyegzőről (22,1-24)

22,1-6 Jézus még nem végzett a főpapokkal és a farizeusokkal. Egy me-

nyegzői **vacsoráról** szóló példázatban ismét képet fest a kedvezményezett Izráel félreállításáról és arról, hogy a megvetett pogányok az asztal vendégei lesznek. A **menny királyságát egy bizonyos királyhoz** hasonlította, aki **lakodalmat készített a fiának.** A meghívás két fázisban történt. Először személyesen hívta őket, szolgák útján, de nyílt visszautasítással találkozott. A második meghívás kijelentette, hogy a lakodalom készen van. Ezt megvetően kezelték néhányan, akik túlságosan elfoglaltak voltak gazdagságukkal és üzletükkel; és mások viszont gyűlölettel, akik megragadták, **bántalmazták és megölték** a szolgákat.

22,7-10 A király annyira **meghargudott,** hogy **elpusztította azokat a gyilkosokat, és felégette városukat.** Eldobva az első vendéglistát, általános meghívást jelentett be mindenkinek, aki jönni akar. Erre megtelt a **lakodalmas ház.**

22,11-13 A **vendégek** között azonban volt valaki, **akinek nem volt** menyegzői ruhája. Amikor felelősségre vonták alkalmatlan megjelenése miatt, **hallgatott.** A király elrendelte, hogy dobják ki az éjszakába, **ahol lesz sírás és fogcsikorgatás.** A 13. versben szereplő személyzet nem azonos a 3. versben szereplő szolgálkkal.

22,14 Urunk a példázatból a következő szavakkal vonta le a következtetést: **„Mert sokan vannak a hivatalosok, de kevesen a választottak”.**

Ami a példázat jelentését illeti, a király Isten, és fia az Úr Jézus. A menyegző megfelelő leírása annak az ünnepi öröme, amely a menny királyságát jellemzi. A Gyülekezetnek, mint Krisztus menyasszonyának a beleeröltetése ebbe a példázatba szükségtelenül bonyolulttá teszi a képet. A fő gondolat Izráel félretétele, nem a Gyülekezet különleges elhívása és elrendelése.

A meghívás első fázisa Keresztelő Jánost és a tizenkét tanítványt ábrázolja ki, akik szívélyesen hívták Izráelt a menyegzőre. De a nemzet visszautasította annak elfogadását. Azok a szavak, hogy „de nem akartak eljönni” (3. v.), drámai módon érték el a csúcspontot a keresztre feszítésben.

A meghívás második fázisa az evangélium hirdetése a zsidóknak az Apostolok Cselekedeteiben. Néhányan az üzenetet megvetéssel kezelték. Mások a hirdetőkkel erőszakosan bántak: a legtöbb apostol mártírhalált halt.

A király, Izráel elleni jogos haragiában elküldte „hadait”, vagyis Tituszt és a római légiókat, hogy pusztítsák el Jeruzsálemet és népének nagy részét Kr. u. 70-ben. Ezek az „Ő hadai” voltak abban az értelemben, hogy felhasználta eszközökként Izráel megbüntetésére. Elvileg az eszközei voltak, még ha nem is ismerték az Urat személyesen.

Most Izráel, mint nemzet, félretétetett, és az evangélium eljut a pogányokhoz, a gonoszokhoz és a jókhoz egyaránt, vagyis mindenki befogadja (Csel 13,45-46; 28,28). Mindenkit egyénileg megvizsgálják, aki eljön. A menyegzői ruha nélküli ember olyan, aki azt vallja, hogy felkészült a királyságra, de aki sohasem öltözött Isten igazságába az Úr Jézus Krisztus által (2Kor 5,21). Valójában nem volt (és nincs) mentsége annak az embernek, aki menyegzői ruha nélkül van. Ahogyan Ryrie megjegyzi, azokban a napokban az volt a szokás, hogy a vendégeket ellátták öltözettel, ha nem volt nekik. Az az ember nyilvánvalóan nem fogadta el a felajánlott gondoskodást. Krisztus nélkül néma marad, amikor számon kéri jogát a királyságba való belépéséhez (Róm 3,19). Gyászos végzete a külső sötétség, ahol sírás és fogcsikorgatás van. A sírás a pokol szenvedését jelenti. Néhányan úgy vélik, hogy a fogcsikorgatás állandó gyűlöletet

és lázadást jelent Isten ellen. Ha így van, az cáfolja azt a véleményt, hogy a pokol tüze tisztító hatást gyakorol.

A 14. vers az egész példázatra vonatkozik, és nem csak annak az embernek az esetére, akinek nem volt menyegzői ruhája. **Sokan vannak a hivatalosak**, vagyis az evangélium hívása sokaknak szól. De **kevesen vannak a választottak**. Néhányan elutasítják a hívást, és még egyesekről azok közül is, akik kedvezően vélekednek, kiderül, hogy hamis hitvallók. Mindenki választott, aki valóban figyel a jó hírekre. Egy ember számára az egyetlen lehetőség annak felismerésére, hogy vajon ő választott-e, hogy mit tesz az Úr Jézus Krisztussal. Ahogyan Jennings fejezi ki: „Mindenkit hívnak, hogy élvezze az ünnepi lakomát, de nem mindenki hajlandó bízni az adományozóban, hogy olyan díszruhát ad neki, ami illik az ünnephez.”

I) **Megadni a császárnak és az Istennek (22,15-22)**

A 22. fejezet a kérdések fejezete, három különböző küldöttség kísérleteit jegyzi fel, amelyeket azért küldtek, hogy csapdába ejtsék az Isten Fiát.

22,15-16 Itt a **farizeusok** és a **Heródes-pártiak** kísérletét látjuk. Ez a két párt elkeseredett ellensége volt egymásnak, de most rövid időre összehozta őket a Megváltó elleni közös gyűlölet. Az volt a céljuk, hogy rávegyék Krisztust, hogy veszélyes következményekkel járó politikai megállapítást tegyen. Kihasználták a zsidók megosztottságát a császárnak való engedelmisség kérdésében. Némelyek szenvedélyesen elleneztek az alávettéssel a pogány uralkodónak. Mások, a Heródes-pártiakhoz hasonlóan, toleránsabbak voltak.

22,17 Először hazugul dicsérték jellemének tisztaságát, igazságát és félelem-

mentességét. Aztán előálltak a hamis kérdéssel: **„Szabad-e a császárnak adót fizetnünk, vagy nem?”**

Ha Jézus azt válaszolta volna, hogy „nem”, nemcsak a Heródes-pártiakkal került volna szembe, hanem megvádolhatók volna a római uralom elleni lázítással. A farizeusok elfogathatták és vádat emelhetek volna ellene. Ha azt mondta volna, hogy „igen”, a zsidók erősen nacionalista szellemiségével került volna szembe. Sok támogatóját veszítette volna el az egyszerű nép között, azokat, akik mindaddig megakadályozták a zsidó vezetőket abban az erőfeszítésükben, hogy megszabaduljanak tőle.

22,18-19 Jézus nyíltan leleplezte a **képmutatókat**, akik megpróbálták csapdába csalni. Aztán arra kérte őket, hogy mutassanak neki egy **dénárt**, azt a pénzt, amit arra használtak, hogy adót fizessenek a római uralomnak. Valahányszor a zsidók meglátták a császár képét és feliratát a pénzdarabon, bosszantó figyelemzetetésnek vették, hogy pogány hatalom és adórendszer alatt nyögnek. A dénár arra is kellett, hogy emlékeztesse őket, függőségük Rómától büneik következménye volt. Ha hüek lettek volna Jahvéhoz, fel sem merült volna az adófizetés a császárnak.

22,20-21 Jézus megkérdezte tőlük: **„Kié ez a kép és a felírás?”** Kénytelenek voltak azt mondani, hogy **„a császáré”**. Ezután az Úr azt mondta nekik: **„Adjátok meg azért, ami a császáré, a császárnak; és ami az Istené, az Istennek”**.

Kérdésük bumerágnak bizonyult. Azt remélték, hogy csapdába csalják Jézust a császárnak fizetendő adóval, de Ő leplezte le hiányosságaikat az Istent illető járandóság megadásában. Bármilyen sérelmes volt is, a császár iránt teljesítették kötelezettségüket, de figyelmen kívül hagyták Istennek életükre vonatkozó igényeit. Pedig ott állt valaki előttük, aki Is-

ten személyiségének kifejezése volt (Zsid 1,3), de ők elutasították, hogy megadják neki a maga igazi helyét.

Jézus válasza megmutatta, hogy a hívő ember kettős állampolgársággal rendelkezik. Felelős azért, hogy engedelmeskedjen az emberi hatalomnak, és pénzügyileg támogassa. Nem beszélhet gonosz módon vezetőiről, és nem tevékenykedhet uralmuk megdöntésére. Imádkoznia kell a hatalmon lévőkért. Mint menyeyei polgár, köteles Istennek engedelmeskedni, ha valaha ellentét támad a kettő között, hűségese nek kell lennie Istenhez (Csel 5,29).

A 21. verset idézve közülünk legtöbben a császárra vonatkozó részt hangsúlyozzák, és könnyedén átsiklanak az Istenre vonatkozó rész felett. Ez ugyanaz a hiba, amelyért Jézus szemrehányást tett a farizeusoknak.

22,22 Amikor a farizeusok **meghalották** válaszát, tudták, hogy túljárt az eszükön. Mindnyájan csodálkoztak, aztán eltávoztak.

J) A szadduceusok és a feltámadással kapcsolatos találós kérdésük (22,23-33)

22,23-24 Mint korábban már említettük, a szadduceusok koruk liberális teológusai voltak, tagadva a test feltámadását, az angyalok létezését és a csodákat. Valójában tagadásaik számosabbak voltak, mint állításaik.

Közülük egy csoport Jézushoz **jött** egy olyan történettel, amellyel a feltámadást kívánták nevetségessé tenni. Emlékeztették a törvényre a sógorházassággal kapcsolatban (5Móz 25,5). A törvény idejében, ha egy izráelita **gyermek**ek hátrahagyása nélkül halt meg, **fivéré**től elvárták, hogy az özvegyet **feleségül** vegye, fenntartsa a család nevét Izráelben, és az örökséget a családon belül tartsa.

22,25-28 Találós kérdésük egy asszonnal volt kapcsolatos, aki elveszítette férjét, aztán összeházasodott annak egyik fivérével. Meghalt a második testvér is, így összeházasodott a harmadikkal és így tovább, egészen a hetedikig. Végül **meghalt az asszony** is. Ezután jött a kérdés, amelyet arra szántak, hogy megalázzák Őt, aki maga volt a feltámadás (Jn 11,25): „**A feltámadáskor azért a hét közül melyiké lesz a asszony? Mert mindegyiké volt**”.

22,29 Lényegében azzal érveltek, hogy a feltámadás elképzelése megoldhatatlan nehézségekkel jár, ezért nem elfogadható, tehát nem is igaz. Jézus azt válaszolta, hogy a nehézség nem a tanításban, hanem az ő elméjükben van; tudatlanok voltak **az Írásokkal és Isten hatalmával** kapcsolatban.

Mindenekelőtt nem ismerték **az Írásokat**. A Biblia sehol sem mondja, hogy a férj-feleség kapcsolat a mennyben folytatódni fog. Noha a férfiak felismerhetőek lesznek, mint férfiak, és a nők, mint nők, az angyalokhoz lesznek hasonlóságok abban az értelemben, hogy nem házasodnak, és férjhez sem mennek.

Másodszor, nem ismerték **Isten hatalmát**. Ha porból embert tudott teremteni, nem tudja-e ugyanolyan könnyen feltámasztani azok porát, akik meghaltak, és átfőrmálni dicsőséges testté?

22,30-32 Ezután az Úr Jézus hozott egy érvet a Szentírásból, hogy rámutasson, hogy a feltámadás abszolút szükségszerűség. A 2Móz 3,6-ban Isten úgy beszél önmagáról, mint **Ábrahám Istenéről... Izsák és Jákób Istenéről**. Jézus a következőt hangsúlyozta: „Az Isten nem holtaknak, hanem élőknek Istene”. Isten szövetséget kötött ezekkel az emberekkel, de ők meghaltak, mielőtt a szövetség beteljesedett volna. Hogyan beszélhet Isten önmagáról úgy, mint három olyan ember Istenéről, akiknek a teste a sírban van? Ő,

aki nem mulaszthatja el, hogy megtartsa ígéreteit, hogyan teljesítheti azt olyan embereknek, akik már meghaltak? Erre csak egy válasz van, a feltámadás.

22,33 Nem csoda, hogy **a sokaság csodálkozott a tanításán**. Mi is csodálkozunk.

K) A nagy parancsolat (22,34-40)

22,34-36 Amikor a farizeusok meghallották, hogy Jézus elnémitotta az elmentmondó szadduceusokat, hozzá jöttek egy kérdéssel. Szóvivőjük, **egy törvénytudó**, megkérdezte tőle, hogy melyik **a nagy parancsolat a törvényben**.

22,37-38 Az Úr Jézus mesteri módon összefoglalta az ember Isten iránti kötelességét, az **első és nagy parancsolatot**: „**Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből**”. Márk beszámolója hozzáteszi a következő kifejezést is: „...és teljes erődől” (Mk 12,30). Arról van szó, hogy az ember első kötelessége, hogy szeresse Istent egész lényével. Amint már rámutattunk, a szív beszél az érzelmi, a lélek az akarati, az elme az értelmi és az erő a fizikai természetről.

22,39-40 Aztán hozzátette Jézus, hogy az ember második kötelessége a **felebarát szeretete, akít úgy szeressen, mint önmagát**. Barnes mondja a következőket: „Szeretni Istent és az embert, ez magába foglalja az egész vallást: és ennek létrehozása volt a szándéka Mózesnek, a prófétáknak, a Megváltónak és az apostoloknak”. El kell gondolkodnunk ezeken a szavakon: „**Szeresd felebarátodat, mint magadat**”. Gondoljunk csak arra, mennyire szeretjük önmagunkat, mennyire a tevékenységünk középpontjában áll az önmagunk kényelméről való gondoskodás. Ezután megpróbálhatjuk elképzelni, mi lenne hasonló hozzá, ha ugyanezt a szeretetet mutatnánk feleba-

rátunk iránt. Akkor tegyük azt. Az ilyen magatartás nem természetes, hanem természetfeletti. Csak azok tudják megtenni, akik újjászülettek, és ők is csak akkor, ha engedik, hogy Krisztus tegye mindezt általuk.

L) Dávid Fia Dávid Ura (22,41-46)

22,41-42 Miközben a farizeusokat még mindig lenyűgözte Jézus válasza, amit a törvénytudónak adott, hozzájuk fordult egy kihívó problémával. „Miképpen vélekedtek ti a Krisztus felől? Kinek a fia?”

A legtöbb farizeus nem hitte, hogy Jézus a Krisztus; még mindig várták a Messiást. Ezért Jézus nem azt kérdezte tőlük: „Hogyan vélekedtek rólam?” (Bár, természetesen ez is benne volt). Általánosságban kérdezte, kinek a fia lesz a Messiás, amikor megjelenik.

Pontosan válaszoltak, hogy a Messiás Dávid leszármazottja lesz.

22,43-44 Akkor az Úr Jézus a Zsolt 110,1-et idézte, ahol Dávid ezt mondja: „**Monda az Úr az én Uramnak: Ülj az én jobb kezem felől, míglen vetem a Te ellenségeidet a Te lábaid alá zsámo-lyul**”. Az elsőként használt „Úr” szó Istenre, az Atyára vonatkozik, a második pedig a Messiásra. Tehát Dávid a Messiásról úgy beszél, mint Uráról.

22,45 Most Jézus teszi fel a kérdést: „**Ha tehát Dávid Urának hívja Őt, mi módon a fia?**” A válasz az, hogy a Messiás egyrészt Dávid Ura, másrészt Dávid Fia – Isten is és ember is. Mint Isten, Ura Dávidnak; mint ember, Fia Dávidnak.

Ha a farizeusok taníthatóak lettek volna, megértették volna, hogy Jézus a Messiás, Dávid Fia Mária vonalán, és Isten Fia, ahogyan tanúsították szavai, cselekedetei és útjai.

22,46 Visszautasították. Teljesen megzavarodtak bölcsességétől, ezért be-

fejezték próbálkozásait, hogy kérdésekkel beugrassák. Ezek után más módszerhez folyamodtak: az *erőszakhoz*.

M) Figyelmeztetés a nagy hang és a hanyag magatartás ellen (23,1-12)

23,1-4 Ennek a fejezetnek a nyitó verseiben a Megváltó óvja a sokaságot és a tanítványait az írástudóktól és a farizeusoktól. Ezek a tanítók Mózes székébe ültek, vagyis Mózes törvényét tanították. Tanításaik általában megbízhatóak voltak, gyakorlatuk azonban nem. Hitvallásuk jobb volt, mint magatartásuk. Ez a vizet prédikálás és bort ivás esete volt. Ezért mondja Jézus: „...**amit parancsolnak, mindazt megtartsátok és megcselekedjétek; de az ő cselekedeteik szerint ne cselekedjétek. Mert ők mondják, de nem cselekszik**”.

Nehéz igényeket támasztottak az emberekkel szemben (valószínűleg a törvény betűjének végletes értelmezésével), de senkinek sem segítettek ezeknek a túrhetetlen terheknek a hordozásában.

23,5 Eleget tettek olyan vallásos követelményeknek, amelyeket láttak az emberek, de nem belső meggyőződésből. Például imaszíjakat használtak. Amikor Isten megparancsolta Izraelnek, hogy szavait kössék jelként a kezükre és homlokukra a szemeik között (2Móz 13,9;16; 5Móz 6,8; 11,18), úgy értette, hogy a törvény szüntelenül előttük legyen, tetteiket vezérelve. Ők ezt a szellemi parancsot szó szerinti, fizikai értelmezéssé alacsonyították. Szentírási részleteket börtökbe zárva homlokukra vagy karjaikra kötöttek. Egyáltalán nem azzal törődtek, hogy engedelmeskedjenek a törvénynek, hanem nevetségesen széles imaszíjakat viselve szuper szellemi embereknek igyekeztek feltűnni. A törvény azt is megparancsolta, hogy a zsidók viseljenek kék zsinórból készült szegélyt öltözetük pe-

remén (4Móz 15,37-41; 5Móz 22,12). Ezek a megkülönböztető díszítések figyelmeztessék arra, hogy ők különálló nép, és a nemzetektől elkülönülve kell járniuk. A farizeusok nem vették figyelembe a szellemi tanítást, és megelégedtek hosszabb szegélyek készítésével.

23,6-7 Önmaguk fontosságát hangsúlyozták, amikor a főhelyeket keresték a **lakomákon** és a **zsinagógákban**. Énjüket hizlalták, ha a **piacokon köszöntötték őket**, és különösen örültek a **rabbi** megszólításnak (amelynek jelentése „mester” vagy „tanító”).

23,8-10 Itt az Úr figyelmezteti tanítványait, hogy ne használjanak olyan megkülönböztető címeket, amelyek Isten számára vannak fenntartva. Ne hívassuk magunkat rabbinak, megtisztelő címként, mert egyetlen **tanító** van, a **Krisztus**. Ne nevezzünk embert **atyának**, mert Isten az **Atyánk**. Weston nagy élelátással írja:

Ez az ember Istenhez való lényegi kapcsolatainak kinyilvánítása. Három dolog teszi ki a keresztyén embert – ami ő maga, amit hisz és amit csinál; tanítás, tapasztalat és gyakorlat. Az embernek szellemi lényéhez három dologra van szüksége: életre, útmutatásra, vezetésre. Éppen arra, amit Urunk az evangélium tíz szavában fogalmaz meg: „Én vagyok az út, az igazság és az élet...”. Ne ismerjünk el embert, mint Atyát, mert nincs ember, aki szellemi életben részesíthet; ne nevezzünk ki embert, mint csalhatatlan tanítót; ne engedjük meg senki-nek, hogy magára vállalja a szellemi irányító hivatalát; a te viszonyod Istenhez és Krisztushoz ugyanolyan közeleli, mint bármilyen más emberé.⁴²

A Megváltó szavainak nyilvánvaló értelme, hogy a menny királyságában minden hívő egyformán testvér. Nincs helye megkülönböztető címeknek, amely egyiküket a másik fölé helyezi. De gon-

doljunk csak a keresztyénségben manapság található dagályos címekre: tiszteltes, főtisztelendő, atya és rengeteg egyéb. Még a látszólag ártatlan „doktor” cím is latinul tanítót jelent. A figyelmeztetés nyilvánvalóan szellemi célzatú inkább, és nem természeti, hivatali vagy akadémiai viszonyokra vonatkozik. Például nem tilos, hogy egy gyermek a szülőjét „apának” nevezze, sem az, hogy a beteg orvost „doktornak” szólítsa. Ami a földi viszonyokat illeti, a szabály a következő: „...akinek a félelemmel, a félelmet; akinek a tisztességgel, a tisztességet” (Róm 13,7).

23,11-12 Ismét a menny királyságának forradalmi jellege látható abban a tényben, hogy az igazi nagyság pontosan az ellentéte annak, amit az emberek feltételeznek. Jézus ezt mondja: „**Aki a legnagyobb közöttetek, legyen a ti szolgá- tok. Mert aki magát felmagasztalja, megaláztatik; és aki magát megalázza, felmagasztaltatik**”. Az igazi nagyság megalázza magát a szolgálathoz. A farizeusok, akik felmagasztalták magukat, meg fognak aláztatni. Az igazi tanítványok, akik megalázzák magukat, a megfelelő időben felmagasztaltatnak majd.

N) Jaj az írástudóknak és a farizeusoknak (23,13-36)

Az Úr Jézus ezt követően nyolc jajt kiált napjai gögös vallási képmutatói ellen. Ezek nem „átkok”, hanem inkább a sorsuk felett érzett fájdalom kifejezései, nem más, mintha azt mondta volna: „Sajnálak benneteket!”

23,13 Az első **jaj** csökönyösségük és elszánt ellenállásuk miatt szól. Visszautasították, hogy ők maguk belépjenek a **királyságba**, és erőszakosan akadályozták másokat a **belépésben**. Furcsa módon a vallási vezetők gyakran a legaktívabb ellenzői a kegyelem evangéliumának. Min-

dennel szemben türelmesek tudnak lenni, kivéve az üdvösség jó híreit. A természeti ember nem akarja magát alávetni Isten kegyelmének, és azt sem akarja, hogy Isten mások iránt kegyelmet mutasson.

23,14 A második **jaj**⁴³ azt ítéli el, hogy kisajátítják az **özvegyek házait**, és színlelésből **hosszan imádkoznak**. Bizonyos modern vallási gyakorlatok hasonló módszert alkalmaznak idősebb özvegyek behálózásával, akik néha kellő ítélőképességgel nem rendelkező hívők, rábeszélve őket, hogy hagyják javaikat az „egyházra”. Az ilyen jámborságot színlelőknek **súlyosabb lesz a büntetésük**.

23,15 A harmadik vád ellenük a rossz irányú buzgalom. Elképzelhetetlen messzeségeket bejártak, hogy valakit megtérítsenek, de miután **sikerült, kétszerte gonoszabbá tették önmaguknál**. Modern analógiája ennek a hamis vallások buzgalma. Bizonyos csoportok hajlandóak bekopogtatni 700 ajtón is, hogy egyetlen embert megnyerjenek céljaiknak, de a végeredmény gonosz.

23,16-22 Negyedszer az Úr szőrszálhasogatásuk miatt ítélte el őket, vagyis szándékosan tisztességtelen érvelésük miatt. Hamis érvelési rendszert építettek ki, hogy kitérhessenek az eskü megtartása elől. Például úgy gondolták, hogy ha valaki a **templomra** esküszik, nem köteles teljesíteni, de ha a **templom aranyára** esküszik, akkor teljesítenie kell az esküt. Azt mondták, hogy az oltáron levő ajándékokra történő esküvés kötelező erejű, míg az üres oltárra tett eskü nem. Így többre értékelték az aranyat Istennél (a templom ugyanis Isten háza volt), és az oltáron levő ajándékot (a gazdagságnak valamilyen formáját) magánál az oltárnál. Jobban értékelték őket az anyagi dolgok, mint a szellemiek. Jobban szerettek kapni (ajándék), mint adni (az oltár az adás helyszíne).

Jézus **vak vezéreknek** nevezte őket, leleplezte álokoskodásukat. A templom aranyának csak azért volt valamilyen értéke, mert Isten lakóhelyével volt kapcsolatban. Az oltár volt az, amely a rajta levő ajándéknak értéket adott. Azok az emberek, akik úgy gondolják, hogy az aranyban önmagában van értéke, vakok; csak akkor válik értékessé, ha Isten dicsőségére használják fel. A testi indítékokból adott ajándékok értéktelenek; amelyeket pedig az Úrnak vagy az Úr nevében adtak, örök értékűek.

Az a tény, hogy ezek a farizeusok bármire esküt tettek, Istent vonták bele a dologba, és kötelesek voltak az esküt teljesíteni. Az ember nem tudja kötelezettségeit különféle okoskodásokkal kikérülni. Az eskük kötelezőek, és az ígéreteket meg kell tartani. Hiábavaló alaki dolgokra hivatkozni, hogy elmeneküljünk a kötelezettségek elől.

23,23-24 Az ötödik **jaj** az üres formásokhoz való ragaszkodás ellen szól. Az **írástudók és a farizeusok** kínosan lelkiismeretesek voltak abban, hogy megadják az Úrnak a tizedet a legjelentéktelenebb fűszerekből is, amelyekhez hozzájutottak. Jézus nem azért ítélte el őket, hogy gondosak voltak az engedelmesség apró részleteiben is; hanem azért bírálta őket szigorúan, mert teljesen felületesek voltak akkor, amikor **igazságot, könyörületet** és hűséget kellett volna mutatniuk mások iránt. Egy páratlan szóképet használ ennek kifejezésére, amikor úgy írja le őket, mint akik megszűrik a **szűnyogot** és elnyelik a **tevét**. A szűnyog apró rovar, gyakran beleesik egy pohár édes borba, könnyen kiszűrhető, ha az ember a bort a fogai között szűrösi át. Mennyire nevetséges ilyen gondosságot tanúsítani egy ilyen jelentéktelen dologban, ugyanakkor lenyelni a Palesztinában ismeretes legnagyobb tisztátalan állatot! A farizeusok végtelenül fontosnak tartották az apró

részleteket, de vakok az olyan nagy bűnököt illetően, mint a képmutatás, becsületesség, kegyetlenség és kapzsiság. Elvesztették arányérzéküket.

23,25-26 A hatodik **jaj** a külsőségekkel kapcsolatos. A farizeusok ügyeltek arra, hogy a vallásosság és erkölcsösség külső látszatát fenntartsák, de szívük tele volt **ragadománnyal és mértéktelenséggel**.⁴⁴ **Először a pohárnak és a tálnak a belsejét** kellett volna **megtisztítaniuk**, vagyis meggyőződnieük arról, hogy a szívük megtisztult bűnbánat és hit által. Azután, és csakis azután lehetett volna külső magatartásuk elfogadható. Különbőség van az *én*, mint ember és mint személyiség között. Hajlamosak vagyunk arra, hogy jobban hangsúlyozzuk a személyiséget, vagyis azt, amit rólunk mások hisznek. Isten azonban lényünket, mint embert hangsúlyozza, vagyis azt, akik valóban vagyunk. Igazságot kíván belső lényünkben (Zsolt 51,6).

23,27-28 A hetedik **jaj** is a külsőséggesség ellen szól. A különbség az, hogy a hatodik jaj a kapzsiság rejtegetését ostorozza, míg a hetedik a **képmutatás és a törvénytelenység** rejtegetését ítéli el.

A sírok fehérre voltak meszelve, hogy a zsidók véletlenül meg ne érintsék őket, és ezáltal szertartás szerint tisztátalanokká ne váljanak. Jézus az írástudókat és farizeusokat **meszelt sírokhoz** hasonlította, amelyek kívülről tisztának látszanak, de belül romlással voltak tele. Az emberek azt gondolták, hogy az érintkezés ezekkel a vallási vezetőkkel megszentel, de ténylegesen beszennyeződtek, mert azok képmutatók és gonoszok voltak.

23,29-30 Az utolsó **jaj** az ellen szól, amit úgy nevezhetünk, hogy külső tiszteltnyilvánítás és belső gyilkosság. Az **írástudók és a farizeusok** azt színlelték, hogy tisztelik az ÓSZ-i **prófétákat**, mert építették és renoválták **sírjaikat**, és díszítették síremlékeiket. Megemlékező be-

szédekben nyilatkoztak, hogy ők **nem lettek volna** atyáik bűntársai **a proféták megölésében**.

23,31 Jézus ezt mondta nekik: „**Így hát magatok ellen tesztek bizonyosságot, hogy fiai vagytok azoknak, akik megölték a profétákat**”. Hogyan tesztek bizonyosságot erről? Majdnem úgy tűnik a megelőző versből, hogy elhatárolták magukat atyáiktól, akik megölték a profétákat. Először is elismerték, hogy atyáik, akiknek fizikai leszármazottai voltak, a proféták vérént ontották. De Jézus a „**fiai**” szót abban az értelemben használta, hogy ugyanolyan jellemű emberek. Tudta, hogy miközben a proféták sírját díszítették, az Ő halálát tervezték. Másodszor azáltal, hogy ilyen tiszteletet mutattak a halott proféták iránt, ezt mondták: „Csak a halott profétákat szeretjük”. Ebben az értelemben is apáik fiai voltak.

23,32 Ezután az Úr hozzátette: „**Töltésétek be ti is a ti atyáitoknak mértékét!**” Az atyák részben megtöltötték a gyilkosság poharát a proféták megölésével. Az írástudók és farizeusok fogják azt csordultig tölteni az Úr Jézusnak és követőinek megölésével, így juttatva rettenetes csúcsponthoz azt, amit atyáik elkezdtek.

23,33 Ezen a ponton Isten Krisztusa kimondja a következő dörgedelmes szavakat: „**Kígyók, mérges kígyóknak fajzatai, miképpen kerülitek ki a gyehénának büntetését?**” A megtestesült szeretet kiejthet ilyen kegyetlen szavakat? Igen, mert az igazi szeretetnek igazságosnak és szentnek is kell lennie. Jézusról az a népszerű elképzelés, hogy mint ártalmatlan reformer, képtelen más érzésre, mint szeretetre, – bibliaellenes. A szeretet lehet kemény, és mindig igazságosnak kell lennie.

Komolyan figyelmeztetni kell arra, hogy az ítéletnek ezek a szavai vallási vezetőkre zúdultak, nem pedig részegesekre és elvetemült emberekre. Egy olyan

ökumenikus korszakban, amikor bizonyos evangéliumi keresztyének csatlakozást erőltetnek Krisztus keresztyének kimondott ellenségeihez, jó megfontolni Jézus példáját, és emlékezni Jéhunak Josafáthoz intézett szavaira: „Avagy az istentelennek kellett segítségül lenned, és az Úrnak gyűlölőit szeretned?” (2Krón 19,2)

23,34-35 Jézus Krisztus nemcsak előre látta saját halálát; világosan megmondta az írástudóknak és a farizeusoknak, hogy ők meg fognak ölni néhány követet, akiket küldeni fog – **prófétákat, bölcseket és írástudókat**. Néhányukat, akik elkerülték a mártíromságot, megostorozzák **zsinagógáikban, és városról városra** üldözik. Így Izráel vallási vezetői önmagukra halmozzák a vértanúság történelmének felgyülemlett vétkét. Rájuk fog **szállni minden igaz vér, amely kiömlött a földön... Ábeltől... Zakariásig**, akinek megölését a 2Krón 24,20-21 jegyzi fel, amely a héber Bibliában az utolsó könyv. (Ez nem az a Zakariás, aki az ÓSZ-i könyvet írta.)

23,36 Az egész múlt bűne ráterhelődik arra a **nemzedékre** vagy fajra, amelyhez Krisztus beszélt, mintha minden előzőleg ártatlanul kiontott vér valahogyan összegződne és elérné csúcspontját a büntelen Megváltó halálában. A büntetés özöne ömlik majd rá arra a nemzetre, amely ok nélkül gyűlölte Messiását, és a bűnözők keresztfájára szegezte.

O) Jézus Krisztus panasza Jeruzsálem felett (23,37-39)

23,37 Nagyon jelentős, hogy az a fejezet, amely szinte minden többinél jobban tartalmazza az Úr Jézus panaszait, az Ő könnyeivel fejeződik be! A farizeusok keserű elmarasztalása után szívbe markoló siralmait szólaltatja meg a kedvező alkalmat elszalasztott város felett. A név

ismétlése: **„Jeruzsálem, Jeruzsálem”** – kimondhatatlan érzelmekkel terhes. Megdötte a **prófétákat** és megkövezte a küldöttet, az Úr mégis szereti, és gyakran akarta védőn és szeretőn összegyűjteni gyermekeit magához – **amiképpen a tyúk egybegyűjti kis csirkéit – de a város nem akarta**.

23,38 Panaszai végén az Úr Jézus ezt mondja: **„Ímé, pusztán hagyatik néktek a ti házatok”**. A ház itt elsősorban a templom, de beleérthető Jeruzsálem városa és maga a nemzet is. Lesz egy időszak az Úr halála és második eljövetele között, amely alatt a hitetlen Izráel nem fogja Őt látni (feltámadása után csak a hívők láthatták).

23,39 A 39. vers a második eljövetelet vetíti előre, amikor Izráelnek egy hívő része el fogja Őt fogadni, mint Messiás Királyát. Ez az elfogadás van elrejtve a következő szavakban: **„Áldott, aki jó az Úrnak nevében!”**

Ez nem azt jelenti, hogy azoknak, akik Krisztust megölték, lesz második lehetőségük. Ő Jeruzsálemből beszélt, és fogalomcserével annak lakosairól és Izráelről általában. Az elkövetkező időkben Jeruzsálem lakosai meg fogják Őt látni halála után, amikor rátekinenek, akit átszegeztek, és siratni fogják, ahogyan az egyszülött fiút siratják (Zak 12,10). Zsidó értékelés szerint egyetlen siratás sem olyan keserű, mint amit az egyszülött fiúért végeznek.

XIII. A KIRÁLY BESZÉDE AZ OLAJFÁK-HEGYÉN (24-25. fejezet)

A 24. és 25. fejezet képezi azt a részt, amely úgy ismeretes, mint a „hegyi beszéd”, amelyet azért neveznek így, mert ez a fontos kijelentés az Olajfák-hegyén hangzott el. A beszéd teljesen prófétai jellegű; előre mutat a nagy nyomorúságra

és az Úr második eljövételére. Elsődlegesen, bár nem kizárólagosan, Izráel nemzetére vonatkozik. Helyszíne nyilvánvalóan Izráel; például: „akik Júdeában lesznek, fussanak a hegyekre” (24,16). Helyszíne jellegzetesen zsidó: „Imádkozzatok pedig, hogy a ti futásotok ne ...legyen ...szombatnapon” (24,20). A választottakra való utalást (24,22) úgy kell érteni, mint Isten *zsidó választottait*, nem pedig a Gyülekezetet. A Gyülekezetet nem találjuk meg a beszédnek sem a próféciáiban, sem a példázataiban, amikor annak magyarázatára törekszünk.

A) Jézus Krisztus megjövendöli a templom lerombolását (24,1-2)

A beszéd azzal a jelentős megállapítással kezdődik, hogy **Jézus kijött és eltávozott a templomból**. Ez az eltávozás különösen abból a szempontból jelentős, amit éppen mondott: „...pusztán hagyaték néktek a ti házatok” (23,38). Ez emlékeztet bennünket Ezékiel leírására, ahogyan a dicsőség eltávozik a templomból (Ez 9,3; 10,4; 11,23).

A tanítványok azt akarták, hogy az Úr velük együtt csodálja a templom építészeti szépségét. Ők a mulandóval voltak elfoglalva az örökkévaló helyett, az árnyékkal törődtek inkább, mint a lényeggel. Jézus figyelmeztette őket, hogy az épületet úgy le fogják rombolni, hogy **kő kövön nem marad**. Titusz sikertelenül próbálkozott azzal, hogy a templomot megkímélje, katonái mégis földig rombolták, így teljesítve be Krisztus próféciáját. Miután felgyújtották és a tűz megolvastotta az aranyborítást, a megolvadt fém becsorgott a kövek közé. A katonák, hogy hozzájussanak, egyenként eltávolították a köveket, pontosan úgy, ahogyan az Úr megjövendölte. Ez az ítélet Kr. u. 70-ben következett be, amikor a rómaiak Titusz parancsnoksága alatt bevették Jeruzsálemet.

B) A nyomorúság első fele (24,3-14)

24,3 Miután Jézus kiment az **Olajfák-hegyére, hozzá mentek a tanítványok külön**, és három kérdést tettek fel neki:

1. **Mikor** lesznek meg **ezek**; vagyis mikor fogják a templomot lerombolni?
2. **Mi** lesz a **jele** az **Ő eljövetelének**; vagyis milyen természetfeletti esemény fogja megelőzni a visszatérését a földre, hogy felállítsa királyságát?
3. Mi lesz a jele a **korszak végének**; vagyis mi fogja hirdetni a korszak végét közvetlenül a dicsőséges uralkodása előtt? (A második és harmadik kérdés lényegében ugyanaz.)

Ne feledjük, hogy ezeknek a zsidó tanítványoknak a gondolatai a Messiás dicsőséges földi korszaka körül forogtak. Ők nem gondoltak Krisztusnak a Gyülekezetért történő eljövételére; keveset tudtak, ha tudtak egyáltalán az Ő eljövetelének erről a fázisáról. Várakozásuk a hatalomban és dicsőségben bekövetkező eljövételére irányult, hogy elpusztítsa ellenségeit, és uralkodjon a világ felett.

Azzal is legyünk tisztában, hogy ők nem a *világ* végéről beszéltek (ahogyan az a legtöbb fordításban van), hanem a **korszak** végéről (görögül aion).

Az első kérdésekre nem kaptak közvetlen választ. A Megváltó látszólag egybeolvastotta Jeruzsálemnek a Kr. u. 70-ben bekövetkezett ostromát (lásd Lk 21,20-24) azzal a hasonló ostrommal, amely az utolsó napokban fog bekövetkezni. A prófécia tanulmányozásánál gyakran látjuk, hogy az Úr szinte észrevehetetlenül áttér egy korai, részleges beteljesülésről a későbbi, végleges beteljesedésre.

A második és harmadik kérdés a 24. fejezet 4-44. verseiben kap választ. Ezek a versek leírják a nyomorúság korszakának hét esztendejét, amely meg fogja

előzni Krisztus dicsőséges eljövételét. Az első három és fél év a 4-14. versben van. Az utolsó három és fél év pedig, amely úgy ismeretes, mint a nagy nyomorúság és Jákób nyomorúságának ideje (Jer 30,70), a példátlan szenvedés ideje lesz azoknak, akik a földön vannak.

Azok közül a körülmények közül, amelyek a nyomorúság első felét jellemzik, sok megvolt bizonyos mértékig az egész emberi történelemben, de nagyon felerősödött formában fognak megjelenni a tárgyalt periódus folyamán. A Gyülekezetnek is volt nyomorúság ígérve (Jn 16,33), de az messze eltér attól a nyomorúságtól, amely a világra fog zúdulni, mivel Isten Fiát elvetette.

Hisszük, hogy a Gyülekezet elragadtatik a világból (1Tesz 4,13-18), mielőtt Isten haragjának napjai elkezdődnek (1Tesz 1,10; 5,9; 2Tesz 2,1-12; Jel 3,10).

24,4-5 A nyomorúság első fele alatt sok hamis Messiás fog megjelenni, akiknek sikerül megtéveszteni a tömegeket. A sokféle hamis kultusz mostani megjelenése előjátéka lehet ennek, de ez még nem a beteljesedés. Ezek a hamis vallási tanítók ugyanis zsidók lesznek, azt állítva magukról, hogy ők a **Krisztus**.

24,6-7 Lesznek **háborúk és háborúk hírei. Nemzet fog támadni nemzet ellen, és királyság királyság ellen.** Könnyen azt hihetnénk, hogy ezt látjuk beteljesedni ma, de amit mi látunk, szelíd ahhoz képest, ami lesz. Valójában Isten időszámításában a következő esemény a Gyülekezet elragadtatása (Jn 14,1-6; 1Kor 15,51-57). Nincsen olyan prófécia, amelynek ez előtt kell teljesednie. Miután a Gyülekezet eltávozott, Isten prófétái órája megindul, és ezek a körülmények gyorsan kibomlanak. **Éhínségek, döghalálók és földrengések** lesznek a föld **különböző** részein. A világ vezetői már ma meg vannak riadva a népesség-robbanás hatására várható éhínségtől. De

ez még csak hangsúlyozottabb lesz a háborúk okozta szükség miatt.

A **földrengések** egyre nagyobb figyelmet vonnak magukra. Nemcsak azok, amelyek most történnek, hanem azok is, amelyek várhatóak. De ezek még mindig csak szalmaszálak a szélben, és nem a Megváltó szavainak tényleges beteljesülései.

24,8 A 8. vers ezt a periódust világosan a **nyomorúság kezdetével** azonosítja, annak a vajúdásnak a kezdetével, amely új rendet hoz Izrael Messiás Királyának vezetésével.

24,9-10 A hűséges hívők nagy személyes megpróbáltatást tapasztalnak a nyomorúság alatt. A nemzetek keserű gyűlöletkampányt vezetnek azok ellen, akik hűségesek hozzá. Nemcsak vallási és polgári törvényszékek előtt fognak megpróbáltatni (Mk 13,9), hanem sokan vértanúságot szenvednek, mert elutasítják álláspontjuk visszavonását. Noha ilyen megpróbáltatások a keresztyén bizonyosságtétel minden korszakában történtek, úgy tűnik, ez különösen arra a 144.000 zsidó hívőre vonatkozik, akik különleges szolgálatot végeznek majd akkor.

Sokan inkább elhagyják hitüket, mint-hogy szenvedjenek és meghaljanak. A családtagok feljelentik majd rokonaikat, és **elárulják** őket a bestiális üldözőknek.

24,11 Sok hamis próféta támad, és **elhitetik** az emberek tömegeit. Ezeket nem szabad összekeverni az 5. vers hamis messiásaival. A **hamis próféták** azt állítják, hogy Isten emberei. Két módon lehet leleplezni őket: próféciaik nem mindig válnak valóra, tanításuk pedig mindig eltávolítja az embereket az igaz Istentől. A hamis *próféták* megemlézése további erősítés ahhoz a megállapításunkhoz, hogy a nyomorúság főleg zsidó jellegű. A **hamis próféták** Izrael nemzetével kapcsolatosak; a Gyülekezetben a veszély a hamis *tanítóktól* ered (2Pt 2,1).

24,12 A gonoszság megsokasodásával az emberi érzelmek megfogyatkoznak és kevésbé nyilvánvalóak lesznek. A szeretlenség cselekedetei általánossá válnak.

24,13 De aki mindvégig állhatatos marad, az üdvözül. Ez nyilván nem azt jelenti, hogy az emberi lelkek akkor állhatatosság által üdvözülnek; a megváltást mindig úgy mutatja be a Biblia, mint Isten kegyelmének ajándékát, amelyet Krisztus helyettesítő halála és feltámadása által kapunk. Azt sem jelentheti, hogy mindenki, aki állhatatos, meg fog menekülni a fizikai ártalomtól; már megtudtuk, hogy sok hívő mártírhalált hal (9. v.). Ez egy általános megállapítás, hogy azok, akik szilárdan megállnak, kiállva a szenvedést hitük elhagyása nélkül, megszabadulnak Krisztus második eljövetelekor. Senki se képzelje, hogy a hit megtagadása a megmenekülés vagy biztonság eszköze lesz. Csak azok **fognak üdvözülni**, akiknek igazi hitük van. Bár az üdvözítő hit botladozhat, mégis mindig hordozza a maradandóság jellegét.

24,14 Ez alatt a periódus alatt világszerte hirdetni fogják a **királyság evangéliumát, bizonyosságul minden népnek.** Ahogyan a 4,23-hoz írt jegyzetben magyaráztuk, a **királyság evangéliuma** a jó hír, hogy Krisztus eljön **királysága** felállításáért a földön; és azok, akik elfogadják Őt hit által a nyomorúság alatt, élvezni fogják ezeréves uralkodásának áldásait.

A 14. verset gyakran félremagyarázzák, hogy azt bizonyítsák, Krisztus egyelőre nem fog visszatérni a Gyülekezetéért, mert sok törzs nem hallotta még az evangéliumot. A nehézség megoldódik, ha megértjük, hogy ez eljövételére vonatkozik „az Ő szentjeivel”, és nem a szentjeiért. Ez pedig a **királyság** evangéliumára, nem pedig **Isten kegyelmének** evangéliumára vonatkozik (lásd a 4,23-ra vonatkozó jegyzeteket).

Feltűnő párhuzam mutatkozik a 3-14. versekben, valamint a Jel 6,1-11-ben felsorolt események között. A **fehér** lovon lovagoló – a **hamis messiás**; a **vörös** lovon lovagoló – a **háború**; a **fekete** lovon lovagoló – az **éhínség**; a **sárga fakó** lovon lovagoló – a **pestis** vagyis a **halál**. Az oltár alatti lelkek a vértanúk. A Jel 6,12-17-ben leírt esemény a Mt 24,19-31-ben leírtakkal függ össze.

C) A nagy nyomorúság (24,15-28)

24,15 Ennél a pontnál érkezünk el a nyomorúság közepéig. Ezt a 15. versnek a Dániel 9,27-tel való összehasonlításából tudjuk. Dániel megjövendölte, hogy a hetedik hét közepén, vagyis három és fél év elteltével egy bálványképet fognak felállítani a szent helyen, vagyis a jeruzsálemi templomban. Mindenkinnek megparancsolják, hogy imádjá ezt az utálatos bálványt. Aki ennek nem tesz eleget, halállal lakol (Jel 13,15).

Mikor azért látjátok majd, hogy a pusztító utálatosság, amelyről Dániel próféta szólott, ott áll a szent helyen (aki olvassa értse meg)... A bálvány felállítása jel lesz azoknak, akik ismerik Isten Igéjét, hogy a nagy nyomorúság elkezdődött. Figyeljük meg, hogy az Úr azt akarja, hogy aki **olvassa** a próféciát, **értse meg**.

24,16 Azok, akik Júdeában lesznek, fussanak a hegyekre; Jeruzsálem szomszédságában gyorsan felfedezik azokat, akik visszautasítják, hogy leboruljanak a kép előtt.

24,17-19 A legnagyobb sietségre lesz szükség. Ha valaki a **háztetőn** ül, minden javát hagyja maga mögött. Az az idő, amíg összegyűjt valamit, az élet és halál közötti döntés lehet. Ha egy ember a **mezőn** dolgozik, ne menjen vissza **ruháiért**, bárhol hagyta azokat. Különleges hátrányban lesznek a **terhes** nők és a szopta-

tós asszonyok. Nehéz lesz nekik a gyors menekülés.

24,20 A hívők imádkozzanak, hogy ez a nyomorúság ne **télen** legyen annak fokozott utazási nehézségei miatt, és hogy ne **szombat**on, amikor a megtehető távolságot a törvény korlátozza (2Móz 16,29). Egy szombatnapos út nem lenne elegendő, hogy a veszélyes területet elhagyják.

24,21 Mert akkor nagy nyomorúság lesz, amilyen nem volt a világ kezdete óta mind ez ideig, és nem is lesz soha. A leírás az időszakot megkülönbözteti mindenféle inkvizíciótól, pogromtól, tisztogatástól, öldökléstől és népirtástól a történelem folyamán. Ez a prófécia nem teljesíthető semmilyen előzetes üldözés alatt, mert világosan ki van jelölve, hogy az Krisztus második eljövételével fejeződik be.

24,22 A nyomorúság olyan nagy lesz, hogy **ha azok a napok meg nem rövidülnek**, senki sem menekülhetne meg. Ez nem azt jelenti, ahogyan gyakran értelmezték, hogy a három és fél év lesz rövidebb. Valószínűleg azt jelenti, hogy Isten csodálatosan meg fogja rövidíteni a nappali órákat – amelyek alatt a legtöbb harc és mészárlás történik. **A választottakért** (azokért, akik elfogadták Jézust) az Úr biztosítani fogja a korai besötétedés nyugalmát.

24,23-26 A 23. és 24. vers ismételt figyelmeztetést tartalmaz a **hamis messiások** és **hamis próféták** ellen. A nyomorúságnak ebben a légkörében olyan közlemények látnak napvilágot, hogy a Messiás bizonyos titkos helyen van. Az ilyen közléseket arra használják, hogy csapdába csalják azokat, akik őszintén és szeretettel keresik Krisztust. Így az Úr minden tanítványát figyelmezteti, hogy ne higgyenek a helyi közleményeknek, a titkos eljövételnek. Még azok sincsenek szükségszerűen Istentől, akik csodákat tesz-

nek; a csodák sátáni eredetűek is lehetnek. A bűn emberének sátáni hatalom adatik, hogy csodákat tegyen (2Tesz 2,9-10).

24,27 Krisztus eljövetele félreismertetetlen lesz: hirtelen, nyilvános, általános és dicsőséges. A **villámláshoz** hasonlóan azonnal és világosan látható lesz mindenkinek.

24,28 Nem lesz olyan erkölcsi romlás, amely elmenekül a harag és ítélet elől. **Mert ahol a dög, oda gyűlnek a keselyűk.** A dög jelenti a hitehagyott júdaizmust, a keresztyénséget és az egész világi rendszert, amely Isten és az Ő Krisztusa ellen szövetséget kötött. **A sasok** vagy keselyűk Isten ítéletét jelképezik, amely el fog szabadulni a Messiás megjelenésével.

(Az eredeti görög szöveg szerint: „Ahol a holttest /πτομο/, oda gyűlnek a keselyűk /sasok/”. Vagyis, ahol az értünk meghalt Jézus Krisztus van, oda gyűlnek azok, akik belőle táplálkoznak. Ugyanígy a Lk17,37 szerint a tanítványok kérdésére, hogy hová vétetik fel, akit felvesznek, az Úr azt válaszolja, hogy ahol a Test, vagyis az értünk élő Krisztus, oda gyűlnek azok, akik belőle táplálkoznak. – A kiadó megj.)

D) A második eljövétel (24,29-31)

24,29 A nagy nyomorúság befejezésekor rettenetes zavarok támadnak az egekben. **A nap elsötétedik**, és minthogy a holdfény csak a nap fényének visszavükröződése, **a hold** is megszűnik **világítani**. A csillagok az égről lehullanak, és a bolygók kitérnek pályájukról. Szükségtelen mondani, hogy egy ilyen óriási kozmikus felfordulás befolyásolni fogja az időjárást, az árapályt és a földi évszakokat.

Velikovsky leírása valamilyen homályos elképzelést nyújt arról, hogy mi történik akkor, ha egy égitest közel jön a

földhöz és azt eredményezi, hogy megbillen annak tengelye:

Abban a pillanatban földrengés rázkódtatná meg a földet. A levegő és a víz folytatná tehetetlenségi mozgását: hurrikánok söpörnének végig a földön, és a tengerek elárasztanák a kontinenseket, kavicsot, homokot és tengeri állatokat sodorva és a szárazföldre vetve őket. Hőség keletkezne, sziklák olvadnának meg, tűzhányók törnének ki, láva ömlene kifelé a felhasadozott talaj nyílásain, és óriási területeket árasztana el. A hegyek kiemelkednének a síkságból, odébb mennének és rányomulnának más hegyek oldalára, repedéseket és vetődéseket okozva. Tavak billennének meg és ürülnének ki, a folyók megváltoztatnák medrüket; nagy földterületek minden lakójukkal együtt a tenger alá süllyednének. Erdők égnének le, hurrikánok és megvadult tengerek forgatnák ki őket a talajból, a fákat gyökereikkel és ágaikkal együtt óriási halmokba raknák. A tengerek sivatagokká változnának, minthogy vizük elfolyt.⁴⁵

23,30 „Akkor feltetszik az ember Fiának jele az égen.” Nem tudjuk még, mi lesz ez a jel. Első eljövételét égi jel kísérte – a csillag. Talán egy csodálatos csillag fogja hirdetni második eljövételét is. Néhányan úgy gondolják, hogy a jel maga az **Emberfia**. Akármiről is van szó, világos lesz mindenkinek, amikor megjelenik. **Akkor sírni fog a Föld minden nemzetsége** – nem kétséges, hogy azért, mert elutasították Őt. De elsősorban az ország⁴⁶ törzsei fognak sírni – Izráel tizenkét törzse. „...reám tekintenek, akit átszegeztek, és siratják Őt, amint siratják az egyetlen fiút, és keseregnek utána, amint keseregnek az elsőszülött után” (Zak 12,10).

Akkor „**meglátják az embernek Fiát eljönni az ég felhőiben nagy hatalommal és dicsőséggel**”. Milyen csodálatos pillanat! Akit leköptek és megfeszítettek, megjelenik, mint az életnek és a dicsőségnek az Ura. Az alázatos és szerény Jézus meg fog jelenni, mint maga Jahve. Az áldozati bárány úgy száll alá, mint győztes oroszlán. A lenézett názáreti ács úgy fog eljönni, mint Királyok Királya, és Uraknak Ura. Diadalszekerét az ég felhői alkotják. El fog jönni uralkodói hatalomban és ragyogásban. Ez lesz az a pillanat, ami után a teremtett világ évezredek óta sóhajtozik.

24,31 Amikor leszáll, **elküldi angyalait** az egész földre, és **egybegyűjtik választottait**, a hívó Izráelt Izráel földjére. Az egész földről összegyülekeznek, hogy köszöntsék Messiásukat, és élvezzék dicsőséges uralkodását.

E) A fügefafa példája (24,32-35)

24,32 „A fügefáról vegyétek pedig a példát.” Urunk ismét a természetből vesz szellemi tanítást. Amikor a fügefafa ágai zsendülni kezdenek, **tudjátok, hogy közel van a nyár**. Láttuk már, hogy a fügefafa Izráel nemzetét ábrázolja (21,18-22). Évszázadokon át Izráel aludt, nem volt saját országa, nem volt kormányzata, temploma, papsága, nem volt jele a nemzeti életnek. A nép szétszóródott az egész világon.

1948-ban Izráel nemzetté vált a saját földjén, kormánya, pénze, bélyege stb. van. Szellemileg a nemzet még terméketlen és hideg; nem gyümölcsozlik Istennek, de nemzeti értelemben azt mondhatjuk, hogy ágai zöldek és **zsengék**.

24,33 „Azonképpen ti is, mikor mindezeket látjátok, tudjátok meg, hogy közel van, az ajtó előtt.” Izráelnek, mint nemzetnek a létrejötte nemcsak

a nyomorúság közeledése, hanem az Úr közeledése is, aki már **az ajtó előtt** van!

Ha Krisztus uralmának eljövetele ennyire közel van, mennyivel van közelebb a Gyülekezet elragadtatása? Ha már látjuk azoknak az eseményeknek az árnyékát, amelyeknek meg kell előzniük dicsőséges megjelenését, mennyivel közelebb vagyunk *parúziájának*, vagyis eljövetelének első fázisához (1Tesz 4,13-18)?

24,34 Jézus, miután a fügefára utalt, hozzátette: **Bizony mondom néktek, el nem múlik ez a nemzetiség, mígnem mindezek meglesznek.** Az „**ez a nemzetiség**” kifejezés nem azokra az emberekre vonatkozik, akik akkor éltek, amikor Krisztus a földön volt; ők valamenynyien meghaltak, de a 24. fejezet eseményei még nem következtek be. Mit értett akkor Urunk az „**ez a nemzetiség**” kifejezésen? Két kézenfekvő magyarázat létezik.

Grant, F. W. és mások úgy hiszik, hogy a gondolat a következő: „Az a nemzetiség, amely meglátja ezeknek a dolgoknak a kezdetét, meg fogja látni a végét is”.⁴⁷ Ugyanazok az emberek, akik látják Izráelnek, a nemzetnek a felemelkedését (vagy akik látják a nyomorúság kezdetét), meg fogják látni az Úr Jézust, aki uralkodni jön az ég felhőin.

A második magyarázat az, hogy a „**nemzetiség**” szó, **faj**. Ez a görög szó egyik helyes fordítása. Ezek azok az emberek, akik ugyanahhoz a törzshöz, nemhez vagy családhoz tartoznak (Mt 12,45; 23,35-36). Így Jézus azt jövendölte, hogy a zsidó faj fenn fog maradni, hogy meglássa mindezek megvalósulását. Folyamatos fennmaradásuk, a kegyetlen üldözés ellenére, a történelem egyik csodája.

Én úgy vélem, van itt még egy gondolat. Jézus idejében „**ez a nemzetiség**” olyan emberfaj volt, amely keményen elutasította, hogy elfogadja a Messiást. Úgy

vélem, azt jövendölte, hogy Izráel nemzete folytatni fogja Krisztust elutasító magatartását a második eljövetelig. Akkor minden lázadást letör, és csak azok fognak megmaradni, hogy belépjenek az Ezeréves Birodalomba, akik készségesen alávetik magukat az Ő uralmának.

24,35 Jézus jövendöléseinek tévedhetetlen hangsúlyozására hozzát teszi, hogy **az ég és föld elmúlnak**, de az Ő szavai **el nem múlnak**. Az ég elmúlásáról beszélve a csillagos égről és a levegőégről szólt – a felettünk lévő kék égboltról –, nem pedig a mennyről, amely Isten lakóhelye (2Kor 12,2-4). Az ég és a föld felbomlását a 2Pt 3,10-13 írja le, és ismét megemlíti a Jel 20,11.

F) **Az a nap és óra nem ismeretes** (24,36-44)

24,36 Ami Krisztus második eljövetelének pontos **napját és óráját illeti**, „**senki nem tudja, az ég angyalai sem, hanem csak az én Atyám egyedül**”. Ez azon kísértés ellen figyelmeztet, hogy dátumokat állapítsunk meg, vagy higgyünk azoknak, akik ezt teszik. Nem szabad meglepődnünk, hogy az angyalok nem tudják; ők véges teremtmények, korlátozott ismerettel.

Noha azok, akik Krisztus visszajövele előtt élnek, nem fogják tudni annak **napját és óráját**, úgy tűnik, hogy azok, akik ismerik a próféciát, képesek lesznek megtudni az *évet*. Tudni fogják például, hogy az nagyjából három és fél év múlva lesz, miután a bálványképet felállították a templomban (Dán 9,27; lásd a Dán 7,25; Dán 12,7,11; Jel 11,2-3; 12,14; 13,5).

24,37-39 Azokban a napokban azonban a legtöbb ember közömbös lesz, **ugyanúgy, mint Nőé napjaiban**. Noha az özönvíz előtti napok rettenetesen gonoszak voltak, itt nem ez a jellemző. Az emberek ettek, ittak, házasodtak és **férjhez mentek**. Más szóval, folytatták meg-

szokott életüket, mintha örökké akarnának élni. Noha figyelmeztették őket, hogy jön az özönvíz, úgy éltek, mintha biztosítva lettek volna az özönvíz ellen. Amikor aztán eljött, felkészületlenek voltak, és kívül rekedtek az egyetlen biztonságos helyről, a bárkából. Pontosan így lesz, amikor Krisztus visszatér. Csak azok, akik Krisztusban, a biztonságos bárkában vannak, fognak megmenekülni.

24,40-41 Két ember lesz a mezőn; az egyik felvétetik az ítéletre, a másik otthagytatik, hogy belépjen az Ezeréves Birodalomba. **Két asszony örül** a malomban; nyomban szét lesznek választva. Az egyiket elsöpri az ítélet áradata; a másik ott marad, hogy élvezze Krisztus uralmának áldásait. (A 40. és 41. verset gyakran figyelmeztetésként használják a meg nem tértek számára az elragadtatással kapcsolatban, – vagyis Krisztus visszajövetelének első fázisával kapcsolatban, amikor Ő minden hívőt elragad a mennybe, és otthagy minden hitelent az ítéletnek. Ez lehetne ugyan a szakasz tényleges *magyarázata*, a szövegösszefüggés azonban világossá teszi, hogy *jelentése* Krisztusnak uralkodásra való visszatéréssel áll összefüggésben.)

24,42-44 Annak a napnak és órának bizonytalanságát tudva, az embereknek **vigyázniuk** kell. Ha valaki tudja, hogy házába be akarnak törni, készen lesz, még ha a pontos időt nem is tudja. Az Emberfia is akkor fog eljönni, amikor a tömegek legkevésbé várják. Ezért népének a várakozás izgalmában kell élnie.

G) Példázat a bölcs és a gonosz szolgáról (24,45-51)

24,45-47 Ennek a fejezetnek a záró szakaszában az Úr Jézus hangsúlyozza, hogy a **szolga** azzal mutatja meg igazi jellemét, ahogyan Urának visszatéréssel számolva viselkedik. Minden szolgának kötelessége, hogy eledelt adjon házané-

pének a maga idejében. De nem mindenki őszinte, aki Krisztus szolgájának vallja magát.

A **bölcs szolga** az, akit úgy találnak, hogy gondot visel Isten népére. Az ilyen ember megtiszteltetése hatalmas felelősség lesz a királyságban. A Mester **minden jószágá felett** gondviselővé fogja tenni.

24,48-51 A gonosz szolga a névleges hívő, akinek magatartását nem befolyásolja az a kilátás, hogy Mestere hamarosan visszatér. **Elkezdi verni szolgatársait, a részegesekkel pedig enni és inni kezd.** Az ilyen magatartás azt bizonyítja, hogy nem készül a királyságra. Amikor a király eljön, megbünteti őt és **a képmutatók sorsára juttatja**, ahol az emberek sírnak és fogukat csikorgatják.

Ez a példázat Krisztusnak, mint Messiás királynak a földre történő látható visszajövetelére vonatkozik, de az elv ugyanúgy alkalmazható az elragadtatásra is. Sokan, akik keresztyéneknek vallják magukat, ellenséges indulatokat mutatnak Isten népe iránt, és barátkozásuk az istentelenekkel azt mutatja, hogy nem várják Krisztus visszatérését. Számukra ez ítélet, és nem áldás.

H) Példázat a tíz szűzről (25,1-13)

25,1-5 Az első szó, hogy **akkor**, visszautal a 24. fejezetre, és világosan elhelyezi ezt a példázatot arra az időre, amely megelőzi a király visszatérését a földre, és azutánra. Jézus abban az időben a **menny királyságát** hasonlítja a **tíz szűzhöz, akik elővették lámpásaikat, és kimentek, hogy találkozzanak a völegénnyel. Őt közülük eszes volt, és volt olaj a lámpájukban;** a többieknek nem volt. Amíg várakoztak, mindnyájan elaludtak.

Az öt **bölcs szűz** Krisztus igazi tanítványai a nyomorúság alatt. A **lámpák** a

hitvallás beszédei, és az **olajat** általában elfogadják, mint a Szent Szellem jelképét. A **bolond** szüzek azokat jelképezik, akik azt vallják, hogy megvan náluk a messiási reménység, de sohasem tértek meg, és így nincs bennük a Szent Szellem. A **vőlegény** Krisztus, a Király; késése a két advent közötti periódust jelképezi. Az a tény, hogy mind a tíz szűz **elaludt**, azt mutatja, hogy nem volt közöttük sok különbség.

25,6 Éjfélkor felhangzott a kiáltás: **jön a vőlegény**. Az előző fejezetben megtanultuk, hogy érkezését félelmetes jelek adják tudtul.

25,7-9 A szüzek **felébredtek és elkészítették lámpásaikat**. Mindnyájan készen akartak lenni. A bolondok, minthogy nem volt olajuk, kérték a többieket, hogy adjanak valamennyit, de elküldték őket **vásárolni**. A bölcsök elutasító magatartása önzésnek látszik, de senki sem adományozhat Szellemet a másiknak. Természetesen a Szent Szellemet nem lehet megvásárolni, de a Biblia azt az irodalmi képet is használja, hogy pénz és ár nélkül vásároljunk üdvösséget.

25,10-12 **Amíg azok** venni jártak, **megérkezett a vőlegény**. A szír bibliafordítás és a Vulgata azt mondja, hogy megérkezett a *menyasszonyával*. Ez tökéletesen beleillik a prófétai képbe. Az Úr Jézus a menyegzőről fog visszatérni menyasszonyával, a Gyülekezettel együtt (1Tesz 3,13). (A menyegző a mennyben lesz az Ef 5,27 szerint, az elragadtatás után.) A nyomorúság szentjeinek hűséges maradéka be fog menni vele együtt a menyegzői ünnepélyre. A menyegző találó kép annak az örömmek és áldásnak a leírására, amely Krisztus földi királyságát jellemzi. A bölcs szüzek **bementek Ővele a menyegzőbe** (John Nelson Darby fordítása szerint a menyegzői lakomára); **és bezárták az ajtót**. Most már mindenki számára túl késő volt, hogy bejusson a ki-

ráltságba. Amikor a **többi szűz megjött**, és bebocsátást kért, a vőlegény tagadta, hogy ismeri őket. Ez világos bizonyítéka annak, hogy sohasem születtek újjá.

25,13 A lecke, mondja Jézus, az, hogy **vigyázzatok**, mert az eljövétel **napja** és **órája** ismeretlen. A hívőknek úgy kell élniük, mintha az Úr bármelyik pillanatban eljöhetne. Készen vannak lámpáink, és fel vannak töltve olajjal?

I) A talentumok példázata (25,14-30)

25,14-18 Ez a példázat is arra tanít, hogy amikor az Úr visszatér, lesznek igaz és hamis szolgák. A történet **egy ember** körül forog, aki, mielőtt hosszú útra kel, hívhatja **szolgáit**, és **mindegyiknek ad** különböző mennyiségű pénzt, saját képességeiknek megfelelően. **Egyik öt talentumot** kapott, **egy másik kettőt** és az utolsó **egyet**. Használniuk kellett a pénzt, hogy az nyereséget hozzon uruknak. Az *öt* talentummal rendelkező nyert **másik öt talentumot**. Hasonlóképpen történt a **két** talentumossal is. De az **egy** talentummal rendelkező ember **elment, ásott** egy lyukat és abba elrejtette a pénzt.

Nem nehéz felismerni, hogy Krisztus a gazda, és a hosszú utazás az eljövetelei közti periódus. A három szolga izráelita, akik a nyomorúság idején élnek, és felelősek azért, hogy a távollévő Úr érdekeit képviseljék. Megbízásuk egyéni képességeiknek megfelelően szól.

25,19-23 **Sok idő múlva pedig megérkezett az Úr és elszámoltatta őket**. Ez a második eljövetelet írja le. Az első kettő pontosan ugyanazt a dicséretet kapta: **„Jól vagyon jó és hű szolgám, kevésen voltál hű, sokra bízlak ezután; menj be a te uradnak örömébe.”** Szolgáinak próbája nem arra irányult, hogy mennyit nyertek, hanem, hogy milyen keményen próbálkoztak. Mindegyik teljesen fel-

használta képességeit és száz százalékot keresett. Ezek jelentik az igazi hívőket, akiknek jutalma a messiási királyság öröme és áldása lesz.

25,24-25 A harmadik szolgának semmije sem volt ura számára, csak vádak és kifogások. Megvádolta, hogy **kemény és nem megértő ember, aki ott is arat, ahol nem vetett, és ott is takar, ahova nem szórt magot.** Azon az alapon mentegette magát, hogy félt, és ezért ásta el a **talentumot**. Ez a szolga kétségtelesen hitetlen ember volt; őszinte szolga nem táplált volna ilyen gondolatokat az uráról.

25,26-27 **Ura gonosznak és restnek** nevezte. Ha így gondolkodott uráról, miért nem **helyezte el a pénzét a pénzváltóknál** a kamat érdekében? Mellesleg a 26. versben az Úr nem ért egyet az ellene felhozott vádakkal. Inkább ezt jelenti, amit mond: „Ha olyan fajta ember lennék, amilyennek te gondolod, annál inkább okod volt rá, hogy úgy járj el, hogy a talentum hasznot hozzon. Szavaid elítélnék, nem pedig felmentenek.”

25,28-29 Ha ez az ember nyert volna egy talentumot talentumával, ugyanazt az elismerést kapta volna, mint a többiek. Ehelyett minden, amit tett az életéért, egy gödör volt a földben! **Talentumát elvették** tőle és annak adták, akinek **tíz talentuma** volt. Ez a szellem birodalmának egyik szilárd törvényéhez alkalmazkodik: **„Mindenkinek, akinek van, adatik, és megsaporíttatik; akinek pedig nincsen, attól az is elvételik, amije van.”** Azoknak, akik Isten dicsőségére kívánják használni, megadatnak az eszközök. Minél többet tesznek, annál többre lesznek képesek érte. Ezzel szemben, amit nem használunk fel, azt elveszítjük. A tunyáság jutalma a visszafejlődés.

A **pénzváltók** említése a 27. versben arra enged következtetni, hogy ha nem használjuk fel javainkat az Úrért, át kell

adnunk azokat másoknak, akik arra *képesek*. A pénzváltók ebben az esetben lehetnek misszionáriusok, bibliatársaságok, keresztyén kiadók, evangéliumi rádió-programok stb. Egy olyan világban, mint a miénk, nincs mentség rá, ha a pénz felhasználatlanul marad. Pierson segítőkészen javasolja a következőket:

Bátortalan lelkek, akik nem alkalmasak határozott és független szolgálatra a királyságért, saját képtelenségüket összeköthetik mások képességével és bölcsességével, akik ajándékaikat és képességeiket hasznossá tudják tenni Mesterüknek és Gyülekezetének... A sáfárnak van pénze, vagy lehetnek egyéb ajándékai, amelyeket hasznossá tehet, de hiányozhat a hite és éleslátása, gyakorlati energiája és bölcsessége. Az Úr „pénzváltói” azt mutatják meg, hogyan szerezhet nyereséget Urának. ...A Gyülekezet részben úgy létezik, hogy az egyik tag ereje segíteni tudja a másik gyengeségét, és hogy valamennyiük együttműködése által a legkisebb és leggyengébb ereje is megnövekedhet.⁴⁹

25,30 **A haszontalan szolgát** kivették, – kizárták a királyságból. A gonoszok gyötrelmes sorsában osztozott. Nem azért jutott ítéletre, mert elmulasztotta befektetni a talentumot; inkább a jó cselekedetek hiánya mutatott arra, hogy hiányzott nála az üdvözítő hit.

J) A Király megítéli a nemzeteket (25,31-46)

25,31 Ez a szakasz a nemzetek megítélését írja le, amelyet meg kell különböztetni a Krisztus ítélőszékétől és a nagy fehér trón ítéletétől.

A Krisztus ítélőszéke, amely a számvetés és megjutalmazás ideje lesz, csak a hívők számára, és az elragadtatás után valósul meg (Róm 14,10; 1Kor 3,11-15;

2Kor 5,9-10). A nagy fehér trón ítélete az örökkévalóságban valósul meg, az Ezeréves Birodalom után. A gonosz halottak fognak megítéltetni ott, és a tűz tavába vettetni (Jel 20,11-15).

A nemzetek vagy pogányok megítélése a földön, Krisztus uralkodása kezdetén lesz, ahogyan a 31. vers világosan megállapítja: „**Mikor pedig eljő az embernek Fia az Ő dicsőségében, és Ővele mind a szent angyalok**”. Ha nem tévedünk, amikor ezt a Jóel 3-mal azonosítjuk, a hely a Jósáfát völgye lesz Jeruzsálemén kívül (3,2). A nemzeteket aszerint fogják megítélni, hogyan bántak Krisztus zsidó testvéreivel a nyomorúság alatt (Jóel 3,1-2; 12-14; Mt 23,31-46).

25,32 Fontos megfigyelni, hogy három csoport van említve: juhok, kecskék és Krisztus testvérei. Az első két csoport, akik felett Krisztus törvényt ül, a nyomorúság idején élő pogányok. A harmadik csoport Krisztus hűséges zsidó testvérei, akik nem tagadják meg a nevét a nyomorúság alatt a feltornyosuló üldözések ellenére.

25,33-40 A király a juhokat jobb keze felől, a kecskéket pedig bal keze felől állítja. Azután hívja a juhokat, hogy lépjenek be dicsőséges királyságába, amely el van készítve számukra a világ megalapítása óta. Meg van adva a magyarázat, hogy ők ennie adtak, amikor éhezett, innia adtak, amikor szomjas volt, befogadták, amikor jövevény volt, felöltöztették, amikor ruha nélkül volt, meglátogatták betegségében, és bementek hozzá a börtönbe. Az igazi juhok azt vallják, hogy nem tudtak ilyen szolgálataikról; még csak a földön sem volt az ő nemzedékükben. Megmagyarázta nekik, hogyha baráti szolgálatot tettek egynek az Ő legkisebb testvérei közül, azt neki tették. Bármit is tettek egy tanítványáért, az olyan jutalmat nyer, mintha neki tették volna.

25,41-45 A gonosz kecskéknek azt mondja, hogy távozzanak tőle az örök tűzre, amely az ördögnek és az ő angyalainak készítetett, mert elmulasztották, hogy gondoskodjanak róla Jákob nyomorúságának rettenetes ideje alatt. Amikor mentegetőznek, mondván, hogy sohasem látták Őt, emlékezteti őket, hogy követőinek megvetése az Ő megvetése volt.

25,46 A kecskék tehát elmennek az örök büntetésre, a juhok pedig az örök életre. Ez azonban felvet két problémát. Először is az igehely látszólag azt tanítja, hogy a nemzetek egészükben vagy üdvözülnek, vagy elvesznek. Másodsor, az elbeszélés azt a benyomást kelti, hogy a juhok jó cselekedetek miatt üdvözültek, és a kecskéket a jó cselekedetek elmulasztása miatt ítélték el. Ami az első nehézséget illeti, emlékeznünk kell arra, hogy Isten foglalkozik a nemzetekkel, mint egészszel. Az ŐSZ-i történelem bőségesen hoz példákat arra, hogy Isten megbüntette a nemzeteket bűneik miatt (Ézs 10,12-19; 47,5-15; Ez 25,6-7; Ám 1,3; 6; 9; 11; 13; 2,1; 4; 6; Abd 10; Zak 14,1-5). Nem alaptalan azt hinni, hogy a nemzetek továbbra is tapasztalják az isteni megtorlást. Ez nem azt jelenti, hogy a nemzetben belül minden egyénre kihat a végkövetkezmény, hanem azt, hogy az isteni igazság elvét alkalmazni fogják mind nemzeti, mind pedig egyéni alapon.

Az *ethné* szó, amelyet ebben a szakaszban „népeknek” fordítottak, ugyanúgy fordítható „pogányoknak” is. Mások úgy vélik, hogy az igeszakasz az egyes pogányok megítélését írja le. Akár nemzetekről, akár egyénekről van szó, problémát képez, hogy hogyan lehet ilyen óriási tömeget összegyűjteni az Úr elé Izráelben. (Lehetséges az is, hogy itt, nemzetek vagy embercsoportok képviselőiről van szó, akiket ítéletre gyűjtenek össze.)

Ami a második problémát illeti, az igazságszót nem lehet arra felhasználni, hogy a cselekedetek általi megváltást tanítsuk. A Biblia egyértelmű bizonyágtétele az, hogy a megváltás hit által és nem cselekedetek által van (Ef 2,8-9). A Biblia azonban éppen ilyen hangsúllyal tanítja, hogy az igazi hit jó cselekedeteket terem. Ha nincsenek jó cselekedetek, az annak a jele, hogy az ember nincs megváltva. Így kell értenünk, hogy a pogányok nem a zsidó maradék iránti barátságos magatartásuk által váltattak meg, hanem mert ez a kedvesség az Úr iránti szeretetüket tükrözi.

Három más szempontot is említeni kell. Először is azt mondja az Ige, hogy a királyság el volt készítve az igazak számára a világ megalapítása óta (34. v.), míg a pokol az ördögnek és angyalainak készült (41. v.). Isten azt akarja, hogy az emberek áldottak legyenek; a pokol nem volt eredetileg az emberi nemnek szánva. Ha az emberek szándékosan elutasítják az életet, szükségszerűen a halált választják.

A másik szempont az, hogy az Úr Jézus örök tüzről [ugyanaz a szó, mint az „örökké tartó” (41. v.)], örök büntetésről (46. v.) és örök életről (46. v.) beszélt. Ugyanaz, aki az örök életet tanította, az örök büntetést is tanította. Minthogy ugyanaz az *örök* szót használta mindegyik leírására, következtetés az egyiket a másik nélkül elfogadni. Ha az *öröknek* fordított szó nem örökké tartót jelent, akkor nincs a görög nyelvben olyan szó, amely azt a jelentést hordozza. Mi azonban tudjuk, hogy az örökké tartót *jelent*, mert arra is azt használja az Ige, hogy Isten örökkévaló voltát leírja (1Tim 1,17).

Végül a pogányok ítélete erőteljesen emlékeztet arra, hogy Krisztus és népe egy; ami őket éri, Őt is éri. Óriási lehetőségünk, hogy iránta való kedvességünket

megmutassuk abban, hogy kedvességet mutatunk azok iránt, akik Őt szeretik.

XIV. A KIRÁLY SZENVEDÉSE ÉS HALÁLA (26–27. fejezet)

A) Jézus megölésének terve (26,1-5)

26,1-2 Ebben az evangéliumban negyedszer és utoljára jelzi előre az Úr a tanítványainak, hogy meg kell halnia (16,21; 17,23; 20,18). Kijelentése magában foglalja, hogy szoros időbeli kapcsolat van a húsvét és keresztre feszítése között: „**Tudjátok, hogy két nap múlva a húsvétnek ünnepe lesz, és az Embernek fia elárultatik, hogy megfeszíttessék**”. Ebben az évben a páskának meglesz a maga igazi jelentősége. A páskabarány végre megérkezett, és hamarosan megölik.

26,3-5 Alig mondta ki ezeket a szavakat, egybegyűltek a **főpapok, az írástudók és a nép vénei Kajafás házában**, hogy kidolgozzák stratégiájukat. Azt akarták, hogy álnoksággal elfogják és megöljék, de nem az **ünnepen** szándékozták megtenni; hátha a **nép** esetleg erőszakosan reagál a kivégzésére. Hihetetlen, hogy Izrael vallási vezetői jártak az élen Messiásuk halálának tervezésében. Nekik kellett volna elsőként felismerniük és trónra ültetniük. Ehelyett elenségeinek élcspatát képezték.

B) Jézus megkenetése Betániában (26,6-13)

26,6-7 Ez az esemény vigasztalást jelentett a papok hűtlensége, a tanítványok kicsinyessége és Júdás hitszegése közepette. **Amikor Jézus a poklos Simon házában volt Betániában, jött egy asszony és ráöntött egy szelence nagyon drága illatszert a fejére.** Áldozatának bőkezűsége az ő Úr Jézus iránti odaadásá-

nak mélységét fejezte ki, valójában azt mondva, hogy érette semmi sem elég drága.

26,8-9 Tanítványai, különösen pedig Júdás (Jn 12,4-5) úgy tekintették ezt a tettet, mint súlyos **tékozlást**. Gondolták, hogy jobb lett volna az árát a **szegényeknek adni**.

26,10-12 Jézus helyreigazította eltorzult gondolkodásmódjukat. Cselekedete nem tékozló volt, hanem gyönyörű. De nem is csak ilyen, hanem tökéletesen időzített. A szegényeken bármikor segíteni lehet. A Megváltót a temetésére megkenni csak egyszer lehet a világtörténelemben. Ez a pillanat adta meg a jelt, és ez az egyetlen **nő** volt az, aki nagy szellemi éleslátással megragadta a pillanatot. Minthogy elhitte az Úr előjelzését a haláláról, meg kellett értenie, hogy most vagy soha. Mint kiderült, igaza volt. Az asszonyok, akik készültek temetése utáni megkenésére, lemaradtak erről a feltámadás miatt (Mk 16,1-6).

26,13 Az Úr Jézus halhatatlanná tette szeretete egyszerű cselekedetét: „**Bizony mondom néktek: valahol az egész világon prédikáltatik az evangélium, amit ez énvelem cselekedett, az is hirdettetik az ő emlékezetére**”. Az igazi imádat bármilyen cselekedete jó illattal tölti meg a mennyet, és kitörölhetetlenül belevésődik az Úr emlékezetébe.

C) Júdás árulása (26,14-16)

26,14-15 Akkor a tizenkettő közül egy – az egyik tanítvány, aki az Úr Jézussal élt, vele vándorolt, látta csodáit, halotta páratlan tanítását, és tanúja volt egy büntelen élet csodájának –, akit Jézus úgy nevezett, hogy „jóakaróm, ...aki kenyeremet ette” (Zsolt 41,10), ő emelte fel a sarkát Isten Fia ellen. **Iskáriótes Júdás elment a főpapokhoz,** megegyezett velük, hogy eladja mesterét **harminc ezüst-**

pénzért. A papok nyomban kifizették. Ez mintegy tizenöt dollárnak felel meg.

Meglepő megfigyelni az ellentétet a Simon otthonában Jézust megkenő asszony és Júdás között. Ő sokra értékelt a Megváltót, Júdás viszont kevésre.

26,16 Valaki tehát, aki nem kapott mást Jézustól, csak kedvességet, elment, hogy megkösse a rettenetes alkut.

D) Az utolsó vacsora (26,17-25)

26,17 Ez volt a **kovásztalan kenyerek ünnepének első napja.** Az az idő, amikor minden kovászt el kellett távolítani a zsidó házakból. Milyen gondolatok árasztották el az Úr lelkét, amikor elküldte a **tanítványokat** Jeruzsálembe, hogy **készítsék el ...a húsvéti bárányt.** Az étkezés minden részletének megrendítő jelentősége lesz.

26,18-20 Jézus elküldte a tanítványokat, hogy keressenek fel **egy bizonyos** meg nem nevezett **embert,** aki el fogja vezetni őket a kijelölt **házhoz.** Talán az utasítások bizonytalansága arra szolgált, hogy félrevezesse az összeesküvőt. Mindenestre figyeljük meg, hogy Jézus teljesen ismeri az egyes embereket, azok hollétét és hajlandóságukat az együttműködésre. Jegyezzük meg szavait: „**A mester üzeni: az én időm közel van; nálad tartom meg a húsvétot tanítványaimmal**”. Nyugodtan nézett szembe a közeledő halállal. Tökéletes nyugalommal rendezte el az étkezést. Micsoda kiváltság volt ennek a névtelen embernek, hogy kölcsönadhatta házát ehhez az utolsó páskához!

26,21-24 Miközben ettek, Jézus azt a meghökkentő kijelentést tette, hogy a tizenkettő **közül egy el fogja árulni.** A tanítványok elsomorodtak, bosszússá váltak és önmaguk felől bizonytalanná. Egymás után kérdezték: „**Én vagyok-e az, Uram?**” Amikor mindnyájan, Júdást

kivéve, ezt kérdezték, Jézus megmondta, hogy aki vele együtt **márt a tálba**, az. Az Úr ezután fogott egy kenyérdarabot, bemártotta a lébe, és Júdásnak adta (Jn 13,26), – speciális szeretetének és barátságának jeléül. Emlékeztette őket rá, hogy elkerülhetetlen, ami vele történik. Az árulót azonban ez nem mentesíti a felelősség alól; jobb **volna** neki, ha **soha meg sem született volna**. Júdás szabadon döntött, hogy eladja a Megváltót, és így felelős volt.

26,25 Amikor Júdás nyíltan megkérdezte, hogy ő-e az, Jézus azt válaszolta, hogy „igen”.

E) Az első úrvacsora (26,26-29)

A Jn 13,30-ból megtudjuk, hogy mihelyt Júdás megkapta a falat kenyeret, kiment, és éjszaka volt. Arra következtethetünk tehát, hogy nem volt jelen, amikor az úrvacsorát elrendelte az Úr (bár ezen a ponton meglehetősen nagy a véleménykülönbség).

26,26 A Megváltó, miután megtartotta az utolsó páskáját, megalapította azt, amit mi úrvacsoraként ismerünk. A lényeges elemek – a kenyér és a bor – már az asztalon voltak, mint az étkezés része; Jézus új jelentéssel ruházta fel ezeket. Először a **kenyeret vette, megáldotta és megtörte**. Amikor a **tanítványoknak adta, ezt mondta: „Vegyétek, egyétek; ez az én testem”**. Mivel a teste még nem adatott a keresztre, világos, hogy jelképesen beszélt, úgy használva a kenyeret, mint ami testét jelképezi.

26,27-28 Ugyanez igaz a **pohárról** is; a tároló edényt arra használta, hogy kifejezze, ami benne van. A pohár a szőlőtőke gyümölcsét tartalmazta, amely **az új szövetség vérét** jelképezte. A kegyelem **új, feltétel nélküli szövetségét**, amit saját drága **vérével** ír alá, és sokakért kiont a

bűnök bocsánatára. Vére *elegendő* volt, hogy mindenkinek bűnbocsánatot adjon. Az, hogy **sokakért kiontatik**, csak a *hátasát* jelképezi azok bűneinek elvételében, akik hisznek.

26,29 A Megváltó ezután emlékezteti tanítványait, hogy **nem fog inni a szőlőtőke terméséből** velük, **amíg** vissza nem tér, hogy uralkodjon a földön. Akkor a bor új jelentőséget nyer; **Atyja királyságának** örömről és áldásáról beszél.

Gyakran felvetődik a kérdés, hogy kovászos vagy kovásztalan kenyeret használjunk, alkoholos vagy alkoholmentes bort igyunk az úrvacsoránál. Aligha kérdéses, hogy az Úr kovásztalan kenyeret és alkoholos bort használt (azokban a napokban **minden** bor alkoholos volt). Azoknak, akik azzal érvelnek, hogy a kovászos kenyér megrontja a képi kiábrázolást (a kovász a bűn kiábrázolása), meg kell érteniük, hogy ugyanaz igaz a bor erjedésére is. Tragikus, amikor annyira el vagyunk foglalva ezekkel az *anyagi elemzésekkel*, hogy nem látjuk *magát* az Urat. Pál apostol hangsúlyozta, hogy a kenyér szellemi jelentése számít, nem pedig maga a kenyér. „Mert hiszen a mi húsvéti bárányunk, a Krisztus, megáldoztatott érettünk. Azért ne régi kovással ünnepeljünk, sem rosszaságnak és gonoszságnak kovászával, hanem tisztaságnak és igazságnak kovásztalanságában” (1Kor 5,7-8). Tehát nem a *kenyérben* levő kovász a döntő, hanem az *életünkben* levő kovász.

F) A magabiztos tanítványok (26,30-35)

26,30 Az úrvacsorát követően a kis csapat **dicséretet** énekelt, valószínűleg a 113-118. zsoltár közül egyet. Ezt „a nagy Hallelujának” nevezik. Azután elhagyták Jeruzsálemet, átkeltek a Kidron patakon,

és felkapaszkodtak az Olajfák-hegyének nyugati lejtőjén a Gecsemáné-kertbe.

26,31 Az Úr Jézus egész földi szolgálata folyamán hűségesen figyelmeztette tanítványait az előtte álló útra. Most megmondta nekik, hogy ezen az **éjszakán** mindnyájan el fogják hagyni. A félelem legyőzi őket, amikor látják a vihar kitörését. Hogy mentsek a bőrüket, elhagyják mesterüket. Zakariás próféciája beteljesedik: „Megverem a pásztort, és elszédnek a nyájnak juhái” (13,7).

26,32 Mégsem hagyta őket reménység nélkül. Ők szégyellhetik a kapcsolatukat, de az Úr sohasem fogja elhagyni őket. Miután feltámad a halálból, találkozni fog velük **Galileában**. Csodálatos, soha meg nem csaló barát!

26,33-34 Péter elhamarkodottan közbevágott, hogy biztosítsa az Urat arról, hogy a többiek ugyan elhagyhatják, de ő **sohasem** fog ilyet tenni. Jézus helyesbítette azt, hogy „*soha*”: „...**ezen az éjszakán ...háromszor**”. Mielőtt a **kakas** kukorékol, a lobbanékony tanítvány **háromszor** fogja megtagadni mesterét.

26,35 Még mindig bizonygatva hűségét, **Péter** kijelentette, hogy inkább **meghal** Krisztussal, minthogy **megtagadja**. **Valamennyi tanítvány** hasonlóképpen beszélt. Őszinték voltak; úgy is gondolták, ahogy mondták. Csupán arról van szó, hogy nem ismerték saját szívüket.

G) Gyötrődés a Gecsemánéban (26,36-46)

Senki sem közeledhet úgy a Gecsemáné-kerti történet beszámolójához, hogy fel ne ismerné, szent talajon jár. Bárki, aki megkísérli, hogy magyarázatot írjon róla, a félelem és tartózkodás hatalmas érzésével teszi. Ahogyan Guy King írta: „Az esemény természetfeletti jellege az ember félelmével jár, hogy hozzáérve el ne rontsa”.

26,36-38 Miután a **Gecsemánéba** értek (olajprést jelent), **Jézus** azt mondta a tizenegy **tanítvány** közül vele levő nyolcnak, hogy **üljenek le** és várjanak, azután maga mellé vette **Pétert és Zebedeus két fiát**, majd távolabbra ment a kertbe. Ez arra engedhet következtetni, hogy a tanítványok különböző képességgel rendelkeznek arra, hogy részt vegyenek a Megváltó gyötrődésében.

Elkezdett szomorkodni és gyötrődni. Nyíltan megmondta Péternek, Jakabnak és Jánosnak, hogy **szomorú a lelke mindhalálíg**. Ez kétségtelenül szent lélekének háborgása volt, ahogyan előre látta, hogy bűnázdozattá válik éretünk. Mi, akik bűnösök vagyunk, nem tudjuk fel fogni, mit jelentett ez neki, a büntelene, hogy bűnné legyen értünk (2Kor 5,21).

26,39 Nem meglepő, hogy otthagyta a három tanítványt is, és **kissé előbbre ment** a kertben. Senki sem tudott részt venni szenvedésében, vagy így imádkozni: „**Atyám! Ha lehetséges, múltjék el tőlem e pohár; mindazáltal ne úgy legyen, amint én akarom, hanem, amint Te**”.

Nehogy azt higgyük, hogy imája vonakodást fejezett ki, vagy a visszafordulás vágyát. Ne feledjük azokat a szavakat, amelyeket a Jn 12,27-28-ban mondott: „Most az én lelkem háborog; és mit mondjak? Atyám, ments meg ettől az órától? De azért jutottam ez órára. Atyám, dicsőítsd meg a Te nevedet!” Abban az imádságban tehát, hogy a **pohár múltjék el tőle, nem** azt kérte, hogy szabaduljon meg a keresztre meneteltől. Hiszen pont ez volt világra jövetelének az igazi célja!

Ebben az imádságban nem arról volt szó, hogy választ kapjon, hanem, hogy minket valamire megtanítsa. Jézus valójában ezt mondta: „Atyám, ha van valamilyen más mód, amely által az istentelen bűnösök megváltathatnak, mint az,

hogy én a keresztre menjek, mutasd meg most azt a lehetőséget! Azt akarom, tudják, hogy nem kívánok semmit, ami elmentés a Te akaratoddal”.

Mi volt a válasz? Semmi; a menny hallgatott. A sokat mondó hallgatásból tudjuk, hogy nem volt más módja Istennek, hogy megigazítsa a vétkes bűnösöket, csak az, hogy Krisztus, a bűntelen Megváltó helyettünk meghaljon.

26,40-41 Visszatérve a **tanítványokhoz, alva találta őket**. Szellemük kész volt; **(hús)testük** gyenge. Ne merjük elítélni őket, ha saját imaéletünkre gondolunk; inkább alszunk, mint imádkozunk, és elménk csapong, amikor vigyáznunk kellene. Milyen gyakran kell, hogy Urunk nekünk is mondja azt, amit Péternek mondott. **„Így nem bírtatok vigyázni velem egy óráig sem? Vigyázatok és imádkoztatok, hogy kísértésbe ne essetek.”**

26,42 Másodszor is elment és imádkozott, kifejezve, hogy aláveti magát az Atya akaratának. Kész kiinni a szenvedés és halál poharát.

Szükségszerűen egyedül volt imaéletében. Tanította a tanítványokat imádkozni, és imádkozott jelenlétükben, de sohasem imádkozott *velük*. Személyének és munkájának rendkívülisége kizárt másokat abból, hogy részt vegyenek imádságaiban.

26,43-45 Amikor másodszor a tanítványokhoz ment, **ismét aludtak**. Ugyanígy a harmadik alkalommal: Ő imádkozott, azok aludtak. Akkor ezt mondta nekik: **„Aludjatok immár és nyugodjatok. Ímé, elközelgett az óra, és az embernek Fia a bűnösök kezébe adatik.”**

26,46 Az az alkalom, hogy vele együtt vigyázzanak, amikor virraszt, elmúlt. Már hallhatóak voltak az áruló lépétei. Jézus ezt mondta nekik: **„Keljetek fel, menjünk”**. Nem menekülni, hanem szembe az ellenséggel.

Mielőtt elhagynánk a kertet, álljunk meg egy kissé, hogy meghalljuk sóhajait, eltűnődjünk fájdalomán, és szívünkben mindenért köszönetet mondjunk neki.

H) Jézust elárulják és elfogják a Gecsemáné-kertben (26,47-56)

A bűntelen Megváltó elárulása egy teremtménye által, a történelem legmeglepőbb ellentmondása. Ha nem vennénk figyelembe az emberi gonoszságot, nem találnánk magyarázatot Júdás menthetetlen árulására.

26,47 Miközben Jézus még beszélt a tizenegyhez, megérkezett Júdás egy nagyobb csoporttal, amely fel volt fegyverezve **kardokkal és bunkósbotokkal**. A fegyverek ötlete bizonyára nem Júdástól származott; ő sohasem látta a Megváltót ellenállni vagy menekülni. A fegyverek talán a főpapok és a vének elhatározottságát szimbolizálták, hogy mindenképpen elfoghassák, a menekülésnek bármilyen lehetősége nélkül.

26,48 Júdás csókot használ annak jeléül, hogy segítse a tömeget, hogy megkülönböztethessék Jézust tanítványaitól. A szeretet általános szimbólumát szennyezte be.

26,49 Ahogy Júdás közeledett az Úrhoz, ezt mondta: **„Üdvöz légy, mester!”** Aztán **megcsókolta**. Ebben az igeszakaszban két különböző szó van a *csókra*. Az első a 48. versben általánosan használt szó a csókra. De a 49. versben erősebb szót használ az Ige, amely ismételt vagy demonstratív megcsókolást fejez ki.

26,50 Jézus nyugodtan és szemrehányóan ezt kérdezte: **„Barátom, miért jöttél?”** Nem kétséges, hogy a kérdés a leforrázás erejével hatott Júdásra, de az események most már felgyorsultak. A csöcselék nekilódult, és késlekedés nélkül megragadta az Úr Jézust.

26,51 A tanítványok egyike – Jn 18,10-ből tudjuk, hogy Péter volt – **kardot rántott, és levágta a főpap szolgájának fülét.** Valószínűtlen, hogy Péter a fülére célzott volna; kétségtelenül halálos csapásra készült. Ez a célzása legalább olyan gyenge volt, mint amilyen a véleménye az isteni gondviselésről.

26,52 Az Úr Jézus erkölcsi dicsősége fényesen felragyog. Először is megrója Pétert: „**Tedd hüvelyébe szablyádat; mert akik fegyvert fognak, fegyverrel kell veszniük**”. Krisztus királyságában a győzelmeket nem testi eszközökkel vívják ki. A szellemi háborúban fegyveres erő használata szerencsétlenséget idéz elő. Engedjük, hogy a királyság ellenségei kardot használjanak; végül vereséget fognak szenvedni. Krisztus katonái forduljanak az imádsághoz, Isten Igéjéhez, és a Szellemmel teljes élet hatalmához.

Lukácstól megtudjuk, hogy Jézus ezután meggyógyította Málkus fülét – mert ez volt az áldozat neve (Lk 22,51; Jn 18,10). Nem csodálatos bemutatása ez a kegyelemnek? Szerette azokat, akik gyűlölték Őt, és kedvességet mutatott azok iránt, akik üldözték.

26,53-54 Ha Jézus ellen akart volna állni a csöcseléknek, nem szorult volna Péter gyenge kardjára. Ilyen esetben kérhette volna, hogy az Atya küldjön neki **több, mint tizenkét légió angyalt** (36 ezer és 72 ezer között), de ez csak megzavarta volna az isteni programot. **Az Írások** előre mondták elárultatását, szenvedését, keresztre feszítését és feltámadását, amelyeknek **be** kellett **teljesedniük**.

26,55 Ezután **Jézus** emlékeztette a tömeget, milyen helytelen, hogy fegyverekkel **jöttek** ellene. Sohasem láthatták, hogy erőszakot vett volna igénybe, vagy rablást követett volna el. Ellenkezőleg, békés tanító volt, aki **naponként a templomban ült**. Könnyen elfoghatták volna Őt ott, de nem tették. Miért jöttek

most **kardokkal és bunkóbotokkal?** Emberileg szólva, magatartásuk ésszerűtlen volt.

26,56 A Megváltó felismerte, hogy az ember gonoszsága csak eszköz Isten elhatározott tervének megvalósításában. **„Mindez pedig azért lett, hogy beteljesedjenek a próféták írásai.”** Miután megértették, hogy mesterük számára nincs szabadulás, **minden tanítvány** pánikba esett, **elhagyta Őt és elfutott.** Ha az ő gyávaságuk nem menthető, a miénk még kevésbé. Bennük még nem lakott a Szent Szellem, bennünk igen.

I) Jézus Kajafás előtt (26,57-68)

26,57 Az Úr Jézust kétszer hallgatták ki. Először vallási célből a zsidó vezetők előtt, és egy polgári vizsgálat keretében a római hatalmak előtt. Ha összesítjük a beszámolókat mind a négy evangéliumból, azt látjuk, hogy mindegyik kihallgatásnak három fázisa volt. János beszámolója a zsidók kihallgatásáról azt mutatja, hogy Jézust először Annáshoz, Kajafás apósához vitték. Máté beszámolója a második fázissal kezdődik, **Kajafásnak, a főpapnak házában.** A Szanhedrin ott **gyűlt** össze. A megvádolt embernek rendszerint alkalmat adnak, hogy felkészüljön a védelemre. A mindenre elszánt vallási vezetők gyorsan valóra váltották szándékukat azzal, hogy megtagadták tőle a tárgyilagos vizsgálatot (Ézs 53,8).

Ezen az éjszakán a farizeusok, a szaduceusok, az **írástudók** és a **vének**, akik a Szanhedrint alkották, nem vették figyelembe azokat a szabályokat, amelyek szerint el kellett volna járnium. Nem lett volna szabad éjszaka, sem pedig bármilyen zsidó ünnep alatt összeülniük. Nem lett volna szabad megvesztegetniük a tanúkat, hogy hamis esküt tegyenek. Halálos ítéletet nem hozhattak, amíg az éjszaka el nem múlt. Ha pedig nem a *Fa-*

ragott kő csarnokában jöttek össze a templom területén, ítéletük nem volt érvényes. Abbeli buzgalmukban, hogy Jézustól megszabaduljanak, a zsidó vezetés nem átalotta megszegni saját törvényeit.

26,58 Kajafás volt a vezető bíró. A Szanhedrin nyilvánvalóan egyrészt esküdszékként, másrészt vádhatóságként működött, ez finoman szólva is szokatlan kombináció. Jézus volt a vádlott. Péter biztonságos távolságból figyelte az eseményeket, „**leült a szolgálkkal, hogy lássa a végét**”.

26,59-61 A zsidó vezetők nehéz helyzetben voltak, hogy találjanak **hamis bizonyágtételt Jézus ellen**. Sokkal sikerebbek lettek volna, ha fő kötelességüket teljesítik a bírósági eljárásban, és ártatlanságára keresnek bizonyítékokat. Végül szereztek **két hamis tanút**, akik egy elferdített idézetet mondtak Jézus szavaiából: „Rontsátok le a templomot, és három nap alatt megépítem azt” (Jn 2,19-21). A tanúk szerint azzal fenyegetőzött, hogy **lerombolja a templomot** Jeruzsálemben, azután pedig felépíti. Valójában saját halálát és ezt követő feltámadását jelezte előre. A zsidók most ezt a prófécia, mint ürügyet használták a megölésére.

26,62-63 A vádak alatt az Úr Jézus semmit sem szólt: „...mint juh, mely megnémul az öt nyírók előtt; és száját nem nyitotta meg” (Ézs 53,7). A főpap, akit idegesített hallgatása, nyilatkozattételre kényszerítette; a Megváltó azonban tartózkodott a választól. A főpap ekkor azt mondta neki: „**Az élő Istenre kényszerítelek téged, hogy mondd meg nekünk, ha Te vagy-e a Krisztus, az Istennek Fia?**” Mózes törvénye megkívánta, hogy egy zsidó tanúvallomást tegyen, ha a főpap megesketi (3Móz 5,1).

26,64 Minthogy Jézus engedelmes, törvény alatt levő zsidó volt, válaszolt: „**Te mondtad**”. Azután még erőteljeseb-

ben fejtette ki Messiás voltát és istenségét: „**Mostantól fogva meglátjátok az embernek Fiát ülni az Istennek hatalmas jobbján, és eljöni az ég felhőiben.**” Lényegében ezt mondta: „Én vagyok a Krisztus, Isten Fia, ahogyan mondtad. Dicsőségemet jelenleg elfedi az emberi test; külsőre éppen olyan vagyok, mint bármely más ember. Te megaláztatásom napjaiban látsz engem. Eljön a nap, amikor ti, zsidók, meg fogtok látni engem megdicsőülten, aki minden tekintetben Istennel egyenlő, ülni az Atya jobbján, és eljönni az ég felhőin.”

A 64. versben az első megszólítás Kajafához szól. A második, a harmadik a zsidókhoz, akik azokat az izráelitákat képviselik, akik Krisztus dicsőséges megjelenésének idején élni fognak, akik világosan meg fogják látni, hogy Ő Isten Fia.

„Néha azt bizonygatják – írja Lenski –, hogy Jézus sohasem mondta magát az Isten Fiának”. Itt (a 64. versben) *megesküszik*, hogy nem kevesebb.⁵¹

26,65-67 Kajafás nem értette félre. Jézus magára vonatkoztatta Dániel egyik messiási próféciaját: „Látám éjszakai látásokban, és ímé az égnek felhőiben, mint valami Emberfia jöve; és méne az öregkorúhoz, és elébe vivék Őt”. A főpap cselekedete bizonyítja, hogy megértette, Jézus azt állítja, hogy Istennel egyenlő (Lásd Jn 5,18). **Megszaggatta** főpapi **öltözékét**, annak jeléül, hogy a tanú káromlást szólt. A Szanhedrinhez intézett gyűjtő hatású szavai azt sugallták, hogy Jézus Krisztus bűnös. Amikor megkérdezte ítéletüket, a tanács így válaszolt: „**Méltó a halálra**”.

26,68 A vizsgálat második fázisa azal végződött, hogy ütlegelték és köpdösték a vádlottat, azután gúnyolódtak vele: használja hatalmát, mint **Krisztus** arra, hogy azonosítsa bántalmazóját. Az egész eljárás nemcsak törvénytelen, de botrányos is volt.

J) Péter megtagadja Jézust és keservesen sír (26,69-75)

26,69-72 Elérkezett most Péter leg-sötétebb órája. Amint **kint ült az udvaron**, egy fiatal nő jött oda, és azzal vádolta, hogy kapcsolatban állt Jézussal. Tagadása erőteljes és azonnali volt. **„Nem tudom, mit beszélsz.”** Ezután **kiment a tornácra**, talán azért, hogy kerülje a további feltűnést. Ott **egy másik lány** nyilvánosan állította, hogy ő a **Názáreti Jézussal** volt. Ekkor megesküdött, hogy nem ismeri azt **az embert**. **„Az ember”** a mestere volt.

26,73-74 Egy **kevéssel később** néhány ott álldogáló hozzá ment és ezt mondta: **„Bizony te is közülük való vagy; hiszen a te beszéded is elárul téged”**. Az egyszerű tagadás már nem volt elegendő, ekkor esküvel és átokkal erősítette meg. **„Nem ismerem ezt az embert!”** Ebben a pillanatban **megszólalt a kakas**.

26,75 Az ismerős hang nemcsak a korai órák nyugalmit törte meg, hanem Péter szívét is. Az elkeseredett tanítvány, visszaemlékezve arra, amit az Úr mondott, **kiment onnan és keservesen sírt**.

Ellentmondás látszik az evangéliumokban a tagadások száma és ideje között. Máténál, Lukácsnál és Jánosnál az van feljegyezve, Jézus ezt mondta: **„Mielőtt a kakas megszólal, háromszor fogsz megtagadni engem”** (Mt 26,34; lásd még a Lk 22,34-et és a Jn 13,38-at). Márknál a prófécia így hangzik: **„...mielőtt a kakas kétszer szólana, háromszor tagadsz meg engem”** (Mk 14,30).

Lehetséges, hogy egynél több kakaskukorékolás volt, egyik éjszaka, egy másik pedig hajnalban. Az is lehetséges, hogy az evangéliumok Péternek legalább hat különböző tagadását jegyzik fel. A következők előtt tagadta meg Krisztust: (1) egy fiatal nő (Mt 26,69-70; Mk

14,66-68); (2) egy másik fiatal nő (Mt 26,71-72; Mk 14,69-70); (3) a tömeg, amely ott állt (Mt 26,73-74; Mk 14,70-71); (4) egy férfi (Lk 22,58); (5) egy másik férfi (Lk 22,59-60); (6) a főpap egyik szolgája (Jn 18,26-27). Úgy gondoljuk, hogy ez az utolsó ember különbözik a többiektől, mert ezt mondja: **„Nem látalak-e én téged velem együtt a kertben?”** A többiekről nincs leírva, hogy ezt mondták.

K) A reggeli vizsgálat a Szanhedrin előtt (27,1-2)

A vallási jellegű kihallgatás harmadik fázisa a Szanhedrin előtt **reggel** folyt. Egyetlen esetet sem fejeztek be ugyanazon a napon, amelyen elkezdték, hacsak a vádlottat fel nem mentették. Egy éjszakanak el kellett telnie, mielőtt az ítéletet kihirdették, **„úgy, hogy az irgalom érzéseinek legyen idejük feltámadni”**. Ebben az esetben a vallási vezetők elszántnak látszottak, hogy az irgalom minden érzését elfojtsák. Mivel azonban az éjszakai eljárás szabálytalan volt, összehívtak egy reggeli ülést, hogy törvényes keretet adjanak ítéletüknek.

A római uralom alatt a zsidó vezetőknek nem volt felhatalmazásuk, hogy a fő büntetést kiszabják. Ezért most azt látjuk, hogy sietve elviszik Jézust **Poncius Pilátushoz, a római helytartóhoz**. Noha gyűlöletük minden római iránt erőteljes volt, hajlandóak voltak **„felhasználni”** ezt a hatalmat, hogy **még nagyobb** gyűlöletüket érvényre juttassák. A Jézus iránti ellenséges érzület egyesíti az elkeseredett ellenségeket.

L) Júdás lelkiismeret-furdalása és halála (27,3-10)

27,3-4 Júdás rádöbrent vétkére az **ártatlan vér elárulása** miatt, és felaján-

lotta, hogy visszaadja a pénzt a **főpapaknak meg a véneknek**. Ezek a legfőbb összeesküvők, akik olyan készségesen együttműködtek vele néhány órával ezelőtt, most tudni sem akartak a dologról. Ez az árulás egyik jutalma. Júdásnak **bűntudata volt**, de ez nem Isten szerinti megbánás volt, ami üdvösségre vezet. Sajnálta bűne súlyos következményét, de még nem volt hajlandó elfogadni Jézus Krisztust, mint Urát és Megváltóját.

27,5 Júdás végső kétségbeesésében **eldobta az ezüstpénzt a templomban**, ahova csak a papok mehettek, azután elment és öngyilkos lett. Ezt az elbeszélést a Csel 1,18-cal összevetve, azt a következtetést vonhatjuk le, hogy egy fára akasztotta fel magát, aztán a kötél elszakadt, vagy az ág letört, a teste lezuhant a mélybe, és kifordultak a belei.

27,6 A **főpapak** is túl „szellemi” emberek voltak ahhoz, hogy a pénzt a templom **kincstárába** tegyék, mert **vérdíj** volt. Ők voltak a bűnösök, mert azért fizették ki ezt a pénzt, hogy kiszolgáltassák nekik a Messiást. Ez, úgy tűnt, nem zavarta őket. Ahogyan az Úr mondta, megtisztították a pohár külsejét, de belül telve volt csalással, hűtlenséggel és gyilkossággal.

27,7-10 Arra használták föl a pénzt, hogy megvásárolják **egy fazekas mezejét**, ahová pogány idegeneket temethetnek; alig fogva fel, mennyi pogány horda fogja taposni földjüket és vérrel öntözni utcáikat. A **vér mezejének** nevezik azóta is.

A főpapak akaratukon kívül Zakariás próféciaját töltötték be. A temetési pénzt arra használták föl, hogy birtokot vásároljanak egy fazekastól (Zak 11,12-13). Bármilyen különös is, a zakariási igehelynek van egy alternatív értelmezése is – „kincstár” a „fazekas” helyett:

A papok aggályoskodtak amiatt, hogy vérdíjat tegyenek a kincstárba, így

beteljesítették a próféciaát, hogy a többi szövegváltozatnak megfelelően adják azt a fazekasnak cserébe a mezejéért (a Bibliaszövetség napi jegyzetei).

Máté ezt a próféciaát **Jeremiásnak** tulajdonítja, bár nyilvánvalóan Zakariás könyvéből származik. Feltehetően azért nevezi az idézetet Jeremiástól származónak, mert ez a próféta állt a könyvtekercs elején, amelyet használt, annak a régi sorrendnek megfelelően, ami fennmaradt számos héber kéziratban, és a talumi hagyományból ismeretes. Hasonló alkalmazást látunk a Lk 24,44-ben is, ahol a Zsoltárok könyve adja a nevét a héber kánon teljes harmadik szakaszának.

M) Jézus első megjelenése Pilátus előtt (27,11-14)

A zsidók igazi panasza Jézus Krisztus ellen *vallási* jellegű volt, és ezen az alapon vallatták. De a vallási vádak a római uralomnak nem sokat mondtak. Ezt tudva, amikor Pilátus elé vitték, három *politikai* vádat hoztak fel ellene (Lk 23,2): (1) Lázadó volt, aki fenyegette a római birodalmat. (2) Arra biztatta a népet, hogy ne fizessen adót, aláásva ezzel a birodalom jólétét. (3) Azt állította, hogy király, tehát fenyegette a császár hatalmát és pozícióját.

Máté evangéliumában halljuk, ahogyan Pilátus kihallgatja Őt a harmadik vádpontban. Azt kérdezte, hogy Ő-e a zsidók királya, amire Jézus Krisztus azt válaszolta, hogy *Te mondod*. Ez elindította a zsidó vezetők felháborodását és rágalmozását. Pilátus **nagyon elcsodálkozott** a vádlott hallgatásán; egyetlen vádat sem méltatott feleletre. Feltehetőleg a helytartó soha azelőtt nem látott ilyet, hogy valaki néma marad a vádak hatására.

N) Jézus vagy Barabbás? (27,15-26)

27,15-18 A római hatóságok szokása volt, hogy egy zsidó **foglyot szabadon bocsássonak** húsvétkor. Egy ilyen választható elítélt volt **Barabbás**, egy zsidó, aki lázadásban és gyilkosságban volt vétkes (Mk 15,7). Mint a római uralom ellen lázadó ember, feltehetően népszerű volt országszerte. Így amikor Pilátus választást ajánlott **Jézus** és **Barabbás** között, az utóbbiért kiabáltak. A helytartó nem volt meglepve; tudta, hogy a közvéleményt részben a főpapok befolyásolták, akik irigykedtek Jézusra.

27,19 Az eljárást egy pillanatra megzavarta egy követ, aki Pilátus **feleségétől** jött, aki óvta férjét, hogy ne avatkozzon Jézus dolgába; ő ugyanis sokat szenvedett **miatta álmában**.

27,20-23 A színpalak mögött a **főpapok és a vének Barabbás** szabadon bocsátása és Jézus halála érdekében beszéltek. Így amikor **Pilátus** újra megkérdezte a népet, hogy melyik ember szabadságát akarják, a gyilkos érdekében kiáltottak. Pilátus, saját határozatlanságának hálójába keveredve ezt kérdezte: **„Mit cselekedjem hát Jézussal, akit Krisztusnak hívnak?”** Azok egyhangúan a keresztre feszítését követelték. Magatartásuk érthetetlen volt a helytartó előtt. Miért feszíttesse meg? Milyen bűntényt követett el? Már túl késő volt nyugodt döntést kérni; a tömeghisztéria egyre növekedett. Hangzott a kiáltás: **„Feszítsd meg!”**

27,24 Nyilvánvaló volt **Pilátus** előtt, hogy a nép kérelmelhetetlen, és hogy lázadás van kialakulóban. Ezért **megmosta kezét** a tömeg szeme előtt, kinyilvánítva ártatlanságát a vádlott **vérétől**. De a víz sohasem fogja eltüntetni Pilátus vétkét, amely az igazságszolgáltatás legsúlyosabb tévedése történelmünkben.

27,25 A tömeg túlságosan dühös volt ahhoz, hogy a bűn miatt nyugtalankodjon, hajlandó volt viselni a felelősséget: **„Az Ő vére mirajtunk és a mi magzatainkon!”** Azóta Izrael népe gettótól pogromig, koncentrációs tábortól gázkamráig tántorog, és a Messiás elvetésének szörnyű bűnét szenvedti. Még előtte van Jákób nyomorúságának félelmetes ideje is. A nyomorúságnak az a hét esztendeje, ami írva van Mt 24-ben és a Jel 6-19-ben. Az átok addig fennmarad, amíg el nem ismerik királyuként az elvetett Jézust, a Messiás-királyt.

27,26 Pilátus szabadon bocsátotta Barabbást a tömegnek engedve, és azóta is Barabbás szelleme uralkodik a világban. A gyilkosok még a trónon ülnek; az igazi Király el van utasítva. Aztán, ahogyan szokás volt, az elítéltet **megostorozták**. Egy nagy bőrkorbáccsal sújtottak a hátára, amelybe éles fémdarabok voltak beágyazva. Minden egyes ostorcsapás a húsig hatolt, és ömlött a vér. Most már nem tehetett mást a gerinctelen helytartó, kiszolgáltatta Jézust a katonáknak, **hogy megfeszítsék**.

O) A katonák kigúnyolják Jézust (27,27-31)

27,27-28 A helytartó katonái **bevittek Jézust** a helytartó palotájába, és **odagyújtotték hozzá az egész csapatot**. Valószínűleg több száz embert. Ami ezután következett, azt nehéz elképzelni. A világmindenség teremője és fenntartója kimondhatatlan aljasságokat szenvedett el a durva, közönséges katonáktól, méltatlan, bűnös teremtményeitől. **Levetkőztették és bíbor palástot adtak rá**, a királyi palást helyett. Az a palást üzenetet hordozott. Minthogy a bíbor szín a bűnnel hozható kapcsolatba (Ézs 1,18), én szívesen gondolom, a bíbor az én bűneimet fejezi ki, amit Jézusra helyeztek, hogy

Isten igazságának palástját énram helyezhessék (2Kor 5,21).

27,29-30 Aztán **fontak egy töviskoronát és a fejére** tették. Kegyetlen tréfáruk mögött felismerhetjük, hogy azért viselte a *töviskoronát*, hogy mi viselhesünk a *dicsőség koronáját*. Kigúnyolták, mint a bűn királyát; mi imádjuk Őt, mint a bűnösök Megváltóját.

Egy **nádszalat** is adtak neki – ezzel a jogart csúfolták ki. Nem tudták, hogy az a kéz, amely a nádszalat tartotta, ugyanaz a kéz, amely a világot kormányozza. Jézus átszegezett keze most a világmindenség uralmának jogarat tartja.

Térdet hajtottak **előtte**, és a **zsidók királyának** nevezték. Nem elégedtek meg azzal, hogy arcul **köpték** az egyetlen tökéletes embert, aki valaha élt, **elvették tőle a nádszalat és a fejéhez verték**.

Jézus mindezt türelemmel viselte, nem szólt egy szót sem. „Gondoljátok meg azért, hogy Ő ilyen ellene való támadást szenvedett el a bűnösöktől, hogy el ne csüggedjete, lelkeitekben elalélván” (Zsid 12,3).

27,31 Végül **ráadták saját ruháját és elvezették, hogy megfeszítsék**.

P) A Király keresztre feszítése (27,32-44)

27,32 Az út egy részén Urunk vitte a **keresztjét** (Jn 19,17). Azután a katonák **kényszerítettek** egy embert, akit **Simon-nak** neveztek (Cirénéből, Észak-Afrikából való volt), hogy vigye. Néhányan úgy gondolják, hogy zsidó volt; mások pedig, hogy fekete. A fontos az, hogy részesült abban a csodálatos kiváltságban, hogy hordozta a keresztet.

27,33 A **Golgota** arám szó, „koponyát” jelent. A kálvária a *kranion* görög szó latin fordításából származik. Talán a magaslat volt koponya alakú, vagy azért

kapta a nevét, mert a kivégzés helye volt. A pontos hely bizonytalan.

27,34 Megfeszítése előtt a katonák Jézusnak **savanyú bort és epét** ajánlottak, amit az elítélt bűnözőknek mintegy ópiumként szoktak adni. Jézus nem fogadta el. Szükséges volt, hogy az emberi bűn teljes terhét elhordozza érzékeinek tompítása nélkül, nem enyhítve fájdalmait.

27,35 Máté a keresztre feszítést egyszerűen és érzelemmentesen írja le. Nem dramatizál, nem vesz igénybe szenzációs újságírói fogásokat, és nem merül el közönséges részletekben. Egyszerűen megállapítja a tényt: **akkor megfeszítették**. Még maga az örökkévalóság sem fogja kimeríteni ezeknek a szavaknak a mélységét.

Ahogy a Zsolt 22,18 megjövendölte, a katonák **megosztoztak ruháin... és ...köntösére sorsot vetettek**. Ez volt minden földi vagyona. Denney mondta a következőket: „Az egyetlen tökéletes élet ezen a világon az Ő élete volt, akinek nem volt semmije, és aki semmit sem hagyott hátra, csak a ruháját, amit viselt”.

27,36 Ezek a katonák a kisemberek világának megtestesítői voltak. Nyilván nem érzékelték a történelmi pillanatot. Ha érzékelték volna, nem *ültek* volna le, hogy **őrizzék; letérdeltek** volna, hogy imádják.

27,37 Krisztus **feje fölé** a következő felírást tették: „**EZ JÉZUS, A ZSIDÓK KIRÁLYA.**” A felirat pontos szavai némileg változnak a négy evangéliumban.⁵¹ Márk ezt mondja: „A zsidók királya” (15,26); Lukács: „Ez a zsidók királya” (23,38); János pedig: „Názáreti Jézus, a zsidók királya” (19,19). A főpapok tiltakoztak, hogy a felirat nem a tényt állapítja meg, hanem csak azt az állítást, ami miatt vádolták. Pilátus azonban másként döntött; ott volt az igazság, hogy min-

denki lássa, héberül, latinul és görögül (Jn 19,19-22).

27,38 Az Isten büntelen Fia két gonosztevő között függött, mert különben nem teljesedett volna be Ézsaiás 700 évvel korábbi próféciája, hogy a gonoszok közé sorolják (53,12). Először mindkét gonosztevő szitkokat szórt rá (44. v.). Az egyik azonban megtért, és az utolsó pillanatban üdvösséget nyert; néhány óra múlva Krisztussal volt a Paradicsomban (Lk 23,42-43).

27,39-40 Ha a kereszt feltárja Isten szeretetét, feltárja egyúttal az ember romlottságát is. Az arra menők elég hosszasan megálltak, hogy gúnyolják a pástort, ahogyan éppen meghal a juhokért: „Te, ki lerontod a templomot és harmadnapra felépíted, szabadítsd meg magadat; ha Isten Fia vagy, szállj le a keresztről”. Ez a racionalista hitetlenség nyelvezete. „Lássunk, és hinni fogunk.” Ez a szabadelvűség nyelvezete is. „Szállj le a keresztről – más szavakkal –, távolítsd el a kereszt bántalmát, és hinni fogunk.” William Booth mondta: „Azt állították, hogy hinnének, ha leszállt volna; mi azért hiszünk, mert fent maradt.”

27,41-44 A főpapok, az írástudók és a vének csatlakoztak a kórushoz. Önkéntelen éleslátással kiáltották: „Másokat megtartott, magát nem tudta megtartani”. Ők ezt gúnynak szánták; mi úgy fogadjuk, mint a dicsőítés himnuszát:

Magát nem mentette,
meghalt a kereszten.
Ha Ő ezt nem teszi,
nem volna kegyelem.
Krisztus, Isten Fia
sebektől vérezett,
így bűnös a büntől
örökre szabad lett.

Albert Midlane

Ez igaz volt az Úr életében, és igaz a miénkben is. Nem tudunk másokat meg-

menteni, miközben magunkat akarjuk megváltani.

A vallási vezetők kigúnyolták azt az állítást, hogy Ő a Megváltó, azt az ígényét, hogy Ő Izrael Királya, azt a kijelentését, hogy Ő az Isten Fia. Még a gonosztevők is csatlakoztak az átkozódáshoz. A vallási vezetők a bűnözőkkel együtt becsmérelték Istenüket.

Q) A sötétség három órája (27,45-50)

27,45 Minden szenvedés és méltatlan-ság, amelyet az emberek kezétől elviselt, csekélység volt azzal összehasonlítva, amellyel most nézett szembe. **Hat órától (dél) kilenc óráig** (du. 3) **sötétség volt nemcsak Izrael egész földjén, hanem az Ő szent lelkében is.** Ez alatt az idő alatt hordozta bűneink leírhatatlan átkát. Abba a három órába sűrűsödött be a pokol, amit mi érdemeltünk, Isten haragja a mi minden törvényszegésünk ellen. Csak homályosan láthatunk bele; egyszerűen nem tudjuk felfogni, mit állt ki, míg kielégítette Istennek minden követelését a bűnért. Csak azt tudjuk, hogy abban a három órában megfizette az árat, letörlesztette az adósságot, és bevégezte a munkát, amely az ember megváltásához szükséges volt.

27,46 Körülbelül három órakor nagy fennszóval felkiáltott, ezt mondva: „**Én Istenem, én Istenem! Miért hagytál el engem?**” A választ a Zsolt 22,4-ben találjuk meg: „...Te szent vagy, aki Izrael dicséretei között lakozol”. Mivel Isten szent, nem nézheti el a bünt. Éppen ellenkezőleg, meg kell büntetnie. Az Úr Jézus maga nem követett el bünt, de bűneink vétkét magára vette. Amikor Isten, mint bíró lenézett, és látta bűneinket a büntelen helyettesen, megvonta a Fiútól a szeretetét. Ez volt az az elhagyatás, amely Jézus Krisztus szívét gyötörte, amelyet Mrs. Browning olyan gyönyö-

rúen nevezett „Immánuel elárvult kiáltásának”:

Elhagyva! Isten inkább elszakadt önmagától;
 Ádám bűne elragadta a Fiút az Atyától.
 Immánuel árva hangja szállt a minden-ség felett:
 „Istenem, elhagytál engemet?”
 De nem jött rá felelet.

Elisabeth Barrett Browning

27,47-48 Amikor Jézus ezt kiáltotta: „Éli, Éli...” néhányan az ott állók közül azt mondták, hogy Illést hívja. Vajon tényleg összekeverték a neveket, vagy egyszerűen gúnyolódtak, nem világos. Valaki egy hosszú **nádszálat** használva felemelt egy **szivacsot savanyú borral** töltve, és az ajkához érintette. A Zsolt 69,21-ből ítélve a szándék nem valamilyen irgalmas cselekedet volt, hanem a szenvedés fokozásának egy formája.

27,49 Az általános hozzáállás a várokozás volt, hogy **lássák, Illés** teljesíteni fogja-e azt a szerepet, amit a zsidó hagyomány tulajdonított neki. Eljön-e az igaz ember megsegítésére. De ez nem Illés eljövételének ideje volt (Mal 4,5); ez Jézus „halálának” az ideje volt.

27,50 Amikor **ismét nagy hangon kiáltott, kiadta Szellemét**. A **hangos** kiáltás arról tanúskodik, hogy erőben halt meg, nem gyengeségben. Az a tény, hogy **kiadta (átadta) Szellemét**, halálát mindenki másétól megkülönböztette. Mi meghalunk, mert meg kell halnunk; Ő meghalt, mert úgy döntött. Nem Ő mondta-e a következőket? „**Én leteszem az én életemet, hogy újra felvegyem azt. Senki sem veszi azt el éntőlem, hanem én teszem le azt én magamtól. Van hatalmam letenni azt, és van hatalmam ismét felvenni azt**” (Jn 10,17-18).

Alkotója mindenségnek
 Ember miatt átokká lett.
 Mit törvénye megkövetelt,
 Annak Ő mind eleget tett.

Általa nőtt tövis ága,
 Mely homlokát koronázta.
 Kezét átszúrt szögek vasát
 Az Ő földjéből bányászták.
 Az erdőt Ő teremtetten,
 Mely keresztjét felnevelte.
 A helyet, hol állt keresztje,
 Ő alkotta, Ő tervezte.
 Az eget Ő feszítette,
 Mely most sötét lett felette.
 A nap, mely elrejté arcát,
 Parancsára futja útját.
 A vérét kiontó dárdát
 Isten tüzeben formálták.
 Szent sírjának kösziklája
 Az Ő kezének munkája.
 A dicsőség trónján ül most,
 Mely öröktől az övé volt.
 Dicsfény ragyog homlokáról,
 Minden élő néki hódol.

Pitt, F. W.

R) A kettészakadt kárpit (27,51-54)

27,51 Abban a pillanatban, amikor meghalt, a nehéz, szövött függönyt, amely a templom két fő helyiségét elválasztotta egymástól, egy láthatatlan kéz kettészakította a **tetejétől az aljáig**. Addig az a **kárpit** a főpap kivételével mindenkit távol tartott a Szentek Szentjétől, ahol Isten lakott. Csak egyetlen ember léphetett be ebbe a belső szentélybe, és ő is csak az évnek egyetlen napján.

A Zsidókhöz írt levélből megtudjuk, hogy a kárpit Jézus teste. Elszakadása ábrázolta teste halálra adását. Halála által „**bizodalmunk van a szentélybe való bemenetelre a Jézus vére által, azon az úton, amelyet Ő szentelt nekünk új és élő út gyanánt, a kárpit, azaz az Ő teste által**” (Zsid 10,19-20). Most a legalázatosabb hívő is bármikor beléphet Isten jelenlétébe imában és dicsőítésben. Soha ne feledjük, hogy ezért a kiváltsá-

gért, amelyben részesültünk, hatalmas árat kellett fizetni – Jézus véréért.

Isten Fiának halála a természetben is hatalmas felfordulást okozott. Mintha lenne valamilyen beleérzés az élettelen világ és annak teremtője között. Földrengés támadt, nagy **kősziklák megrepedtek**, és sok **sír megnyílt**.

27,52-53 Figyeljük meg, hogy ezeknek a síroknak a lakói csak Jézus feltámadása után **támadtak fel és mentek be** Jeruzsálembe, ahol **sokaknak megjelentek**. A Biblia nem mondja meg, hogy ezek a feltámadott szentek újra meghaltak-e, vagy az Úr Jézussal együtt mentek a mennybe.

27,54 A természetnek ez a szokatlan megrázkódtatása meggyőzte a római **századost** és embereit, hogy Jézus **Isten Fia volt** (mivel a görögben nincs határozott névelő az Isten Fia előtt, a szórend teszi azt határozottá⁵²). Hogy értette ezt a **százados**? Teljes megvállása volt ez Jézus Krisztusnak, mint Úrnak és Megváltónak, vagy annak elismerése, hogy több, mint ember? Nem tudjuk biztosan. Félelemmel vegyes tiszteletet sejtet, és annak megértését, hogy a természet rendellenes viselkedése az Úr halálával függött össze, nem azoknak a halálával, akiket vele együtt feszítettek meg.

S) A hűséges asszonyok (27,55-56)

Külön említi az Ige azokat az **asszonyokat**, akik hűségesen szolgálták az Urat, és akik **követték** Őt minden útján **Galileától Jeruzsálemig**. Ott volt **Mária Magdaléna, Mária, Jakab és József anyja**, öreg Salomé, Zebedeus felesége. Ezeknek az asszonyoknak félelem nélküli odaadása különleges fényel ragyog. Ők Krisztussal maradtak, amikor a férfi tanítványok futva mentették az életüket!

T) A temetés József sírjába (27,57-61)

27,57-58 Arimátiai József, aki gazdag ember és a Szanhedrin tagja volt, nem értett egyet a tanács döntésével, hogy kiszolgáltassák Jézust Pilátusnak (Lk 23,51). Ha idáig titokban volt is **tanítvány**, most sutba dobta az óvatosságát. Bátran **bement Pilátushoz**, és engedélyt kért Urának eltemetésére. Elképzelhetjük Pilátus meglepetését és a zsidókhoz intézett kihívást, hogy a Szanhedrin egyik tagja nyilvánosan állást foglal a megfeszített mellett. A valóságban József magát temette el gazdaságilag, társadalmilag és vallási értelemben, amikor Jézus testét eltemette. Ez a cselekedet örökre testét elválasztotta őt attól a rendszertől, amely megölte az Úr Jézust.

27,59-60 Pilátus megadta az engedélyt, és **József** szeretettel **bebalzsamozta a testet, begöngyölve azt tiszta gyolcsba**, és fűszereket helyezve a gyolcsok közé. Ezután saját **sziklába vájt új sírjába** fektette. A sír száját lezárta **egy nagy kővel**, malomkő formájú lehetett, és élével egy csatornában állt, amit szintén a sziklából vágtak ki.

Századokkal korábban Ézsaiás megjövendölte a következőket: „A bűnösök közt adtak sírt neki – a gazdagok közé jutott halála után” (53,9). (Magyar Bibliatanács ford. 1991.) Ellenségei kétségkívül azt tervezték, hogy testét a Hinnom-völgyébe vetik, hogy megeméssze a szeméttel tüze, vagy a rókáknak legyen eledelül. Isten felülbírálta terveiket, és Józsefet használta fel arra, hogy biztosítva legyen a *gazdagok közé* való temetése.

27,61 Miután József eltávozott, **Mária Magdaléna**, valamint Jakab és József anyja **a sírral szemben virrasztott**.

U) Az őrzött sír (27,62-66)

27,62-64 A páska első napját az **elő-készületek napjának** nevezték. Ez volt a keresztre feszítés napja. **A következő napon a főpapok és a farizeusok** kellemtelenül érezték magukat. Emlékeztek rá, hogy mit mondott Jézus a feltámadásról, ezért elmentek Pilátushoz, és külön őrséget kértek tőle a sírhoz. Ez állítólag azért kellett, hogy megakadályozzák, nehogy **tanítványai ellopják** a testet, azt a benyomást keltve így, hogy feltámadt. Ha ez megtörténik, mondták, **az utolsó hite-tés rosszabb lesz, mint az első**; vagyis a feltámadásával kapcsolatos hír rosszabb lesz, mint az az állítása, hogy Ő a Messiás és az Isten Fia.

27,65-66 Pilátus ezt válaszolta: „**Van őrségetek: menjetek, és őriztessétek, amint tudjátok**”. Ez jelentheti azt, hogy egy római őrséget kirendelt már számukra. Jelentheti a következőt is: „Kérésedet teljesítem. Kirendelek nektek egy őrséget.” Lehetett esetleg irónia is Pilátus hangjában, amikor azt mondta: „...**őriztessétek, amint tudjátok**”. Megtették, amit legjobbnak láttak. Lepecsételték a követ, és őrséget állítottak, de legjobb biztonsági intézkedéseik sem voltak elég eredményesek. Unger mondja:

Az óvintézkedések, amelyeket ellenségei tettek, hogy „a sirt őrizet alá helyezték, lepecsételvén a követ, az őrséggel” (66. v.), csak azt eredményezték Isten felsőbbbséget gyakorló tervében, hogy a gonosz vitathatatlan bizonyítékot szolgáltatott a király feltámadásáról.⁵³

XV. A KIRÁLY DIADALA (28. fejezet)

A) Az üres sír és a feltámadott Úr (28,1-10)

28,1-4 Vasárnap hajnal előtt a két Mária **kiment, hogy megnézzék a sírt**.

Amint megérkeztek, **nagy földrengés támadt. Egy angyal leszállt a mennyből, elhengerítette a követ a sír szájáról, és ráült.** A római **őrök**, megrémülve ettől a sugárzó lénytől, aki ragyogó fehér ruhába volt öltözve, elájultak.

28,5-6 Az angyal megnyugtatta **az asszonyokat**, hogy semmitől sem kell félniük. Akit keresnek, **feltámadt, ahogyan megígérte.** „**Jertek, lássátok a helyet, ahol feküdt az Úr.**” A kő el volt hengerítve, nem azért, hogy az Úr ki tudjon jönni, hanem az asszonyokért, hadd lássák, hogy feltámadt.

28,7-10 Az angyalok ezután megbízták az asszonyokat, hogy menjenek gyorsan, és jelentsék a dicsőséges hírt **tanítványainak.** Az Úr ismét él és találkozik velük **Galileában.** Amikor úton voltak, hogy az üzenetet átadják, Jézus megjelent nekik, és köszöntötte őket: „**Legyetek üdvözölve!**”⁵⁴ Ők azzal reagáltak, hogy a **lábához** borultak és imádták. Ekkor személyesen bírta meg őket, hogy vigyék meg a hírt a tanítványoknak, hogy **Galileában** meg fogják látni.

B) A katonákat megvesztegetik, hogy hazudjanak (28,11-15)

28,11 Amint a katonák magukhoz tértek, **közülük** néhányan megzavarodva elmentek a **főpapokhoz**, hogy elmondják a híreket. Feladatukat nem tudták teljesíteni. A sír üres volt.

28,12-13 Könnyen elképzelhetjük a vallási vezetők megdöbbenését. A papok tanácsot tartottak a vénekkel, hogy kidolgozzák stratégiájukat. Végző kétségbeesésükben megvesztegették **a katonákat**: mondják azt a fantasztikus történetet, hogy miközben a katonák **aludtak**, a **tanítványok ellopták** Jézus testét.

Ez a magyarázat több kérdést vet fel, mint amennyire válaszol. Miért aludtak a katonák, amikor őrségben kellett lenniük? Hogyan tudták a tanítványok úgy elgö-

díteni a követ, hogy fel ne riasszák őket? Hogyan alhatott minden katona egy időben? Ha aludtak, honnan tudják, hogy a tanítványok lopták el a testet? Ha a történet igaz volt, miért kellett megvesztegetni a katonákat, hogy ezt mondják? Ha a tanítványok lopták el a testet, miért szántak időt arra, hogy eltávolítsák a halotti gyolcsokat és összehajtogassák a szemfedőt? (Lk 24,12; Jn 20,6-7)

28,14 A katonákat csak azért fizették meg, hogy olyan történetet adjanak elő, amelyben önmagukat vádolják; a római törvények szerint az elalvás az őrhelyen halállal volt büntethető. Ezért a zsidó vezetők megígérték, hogy közbenjárnak értük, ha a történet valamikor a **helytartó fülébe** jut.

A Szanhedrinnek meg kellett tanulnia, hogy amíg az igazság önmagát támogatja, a hazugságot számos egyéb hazugsággal kell megtámogatni.

28,15 Mégis ez a mese tartja magát sok zsidó körben mind a mai napig, sőt, a pogányok között is. Vannak még más mesék is. Wilbur Smith kettőt összefoglal közülük:

1. *Mindenekelőtt azt állítják, hogy az asszonyok rossz sírhoz mentek. Gondolkodjunk el ezen egy pillanatra. Eltéveszteni-e legkedvesebb hozzátartozód sírját péntek délutántól vasárnap reggelig? Ezenkívül ez nem Arimátiai József temetkezési helye, hanem a kertje volt. Ott nem voltak más sírok.*

Nos, mondjuk, hogy voltak ott más sírok is (noha nem voltak), és tételezzük fel, hogy az asszonyok könnyes szemmel bolyongtak és rossz sírhoz mentek. Nos, fogadjuk ezt el az asszonyokkal kapcsolatban. A keménykötésű Simon Péter és János, a két halász, akik nem voltak siránkozók, szintén elmentek a sírhoz és üresen találták. Gondolod, hogy ők is rossz sírhoz

mentek? Amikor az asszonyok a sírhoz mentek és azt üresen találták, ott volt egy angyal, aki ezt mondta: „Nincsen itt, mert feltámadott, amint megmondotta. Jertek, lássátok a helyet, ahol feküdt az Úr”. Talán az angyal is rossz sírhoz ment? Mégis, ne feledjük, értelmes emberek elfogadták ezeket a teóriákat. Szinte elképzelhetetlen!

2. *Mások azt állítják, hogy Jézus Krisztus nem halt meg, hanem elájult, majd valahogyan magához tért a nyirkos sírban, és kijött onnan. Igaz, hogy egy nagy kő volt a sír szájához hengerítve és le volt pecsételve a római helytartó pecsétjével. A sír belsejéből soha senki nem bírta elhengeríteni a követ, amely egy vájatban volt a sírhoz illesztve. Gyenge, meggyötört állapotban nem tudott kijönni a sírból.*

Az egyszerű igazság az, hogy az Úr Jézus feltámadása a történelem egyik legjobban bizonyított ténye. Szenvedése után megjelent élve a tanítványainak, amit sok bizonyíték igazol. Gondoljunk csak azokra a konkrét esetekre, amikor megjelent övéinek:

1. *Mária Magdalénának (Mk 16,9-11),*
2. *az asszonyoknak (Mt 28,8-10),*
3. *Péternek (Lk 24,34),*
4. *két tanítványnak az emmausi úton (Lk 24,13-32),*
5. *a tanítványoknak Tamás kivételével (Jn 20,19-25),*
6. *a tanítványoknak Tamással együtt (Jn 20,26-31),*
7. *a hét tanítványnak a Galileai-tenger-nél (Jn 21),*
8. *több, mint 500 hívőnek (1Kor 15,7),*
9. *Jakabnak (1Kor 15,7),*
10. *a tanítványoknak az Olajfák-hegyén (Csel 1,3-12).*

Keresztyén hitünk egyik megrendíthetetlen és mozdíthatatlan nagy alapköve az Úr Jézus Krisztus feltámadásának

történelmileg bizonyított volta. Itt állunk, te és én, és harcolunk a hitért, mert olyan helyzetben vagyunk, amelynek nem lehet ellentmondani. Tagadni lehet, de megcáfolni nem.⁵⁶

C) A nagy megbízatás (28,16-20)

28,16-17 Galileában a feltámadott Úr Jézus megjelent **tanítványainak** egy meg nem nevezett hegyen. Ez ugyanaz a megjelenés, amely fel van jegyezve a Mk 16,15-18-ban és az 1Kor 15,6-ban. Micsoda csodálatos találkozás! Szenvedésének örökre vége. Minthogy Ő él, azok is élni fognak. Előttük állt megdicsőült testében. Imádták az élő, szerető Urat, noha még némelyikük gondolataiban kétségek bujkáltak.

28,18 Akkor az Úr megmagyarázta, hogy neki **adatott minden hatalom mennyen és földön**. Bizonyos értelemben természetesen mindig minden hatalommal rendelkezett. Itt úgy beszélt a hatalomról, mint az új teremtés feje. Halála és feltámadása óta hatalma van arra, hogy örök életet adjon mindenkinek, akit Isten neki adott (Jn 17,2). Mindig volt hatalma, mint a teremtés elsősülöttjének. De most, hogy elvégezte a megváltás munkáját, úgy van hatalma, mint a halálból első szülöttnek, – „elsősülött a halottak közül; hogy mindenkiben Ő legyen az első” (Kol 15,18).

28,19-20 Mint az új teremtés feje, ezek után kiadta a nagy megbízatást, amely tartalmazza a „fennálló rendelkezéseket” minden hívő számára a királyság jelenlegi fázisában, a Király elvetése, valamint második eljövetele közötti időben.

A megbízatás három parancsot, és nem javaslatot tartalmaz:

1. **„Elmenvén azért tegyetek tanítványokká minden népeket.”** Ez nem tételezi fel a világ megtérését. Az evangélium prédikálásával a tanítvá-

nyoknak gondoskodniuk kellett arról, hogy mások is a Megváltó tanulói vagy követői legyenek – minden nemzetből, törzsből, népből és nyelvből.

2. **„Megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szent Szellemnek nevében.”** Krisztus követein nyugszik a felelősség, hogy tanítsák a bemelegítést, és hangsúlyozzák, mint olyan parancsot, amelynek engedelmeskedni kell. A hívők bemelegítésében a keresztyének nyilvánosan elismerik, hogy Isten az Atyjuk, hogy Jézus Krisztus Uruk és Megváltójuk, és hogy a Szent Szellem az, aki bennük lakozik, erősíti és tanítja őket. A 19. versben a **név** egyes számban van. Egy **név** vagyis lényeg, mégis három személy – **Atya, Fiú és Szent Szellem**.
3. **„Tanítván őket, hogy megtartsák mindazt, amit én parancsoltam néktek.”** A megbízatás túlnő az evangélizáción; nem elegendő egyszerűen téríteni, és azután hagyni, hogy a megtértek gondoskodjanak magukról. Tanítani kell őket, hogy *engedelmeskedjenek* Krisztus parancsainak, ahogyan az az ÚSZ-ben található. A tanítványság lényege hasonlóná válni a mesterhez, és ez az Ige szisztematikus tanulásával és az engedelmeskedéssel megy végbe.

Ezután a Megváltó hozzátette azt az ígéretet, hogy jelen lesz a tanítványokkal **a korszak** végezetéig. Nem maradnak egyedül vagy segítség nélkül. Minden szolgálatukban és útjukban tudhatják, hogy Isten Fia a társuk.

Figyeljük meg a négy „mindent”, amely a nagy megbízatáshoz csatlakozik: **minden hatalom; minden nemzet; mindazt megtartani; minden nap**.

Az evangélium tehát dicsőséges Urunk megbízatásával és vigasztalásával végződik. Közel húsz évszázaddal később szavai ugyanolyan erővel, ugyan-

olyan jelentőséggel, ugyanolyan hatállyal rendelkeznek. A feladat még nincs befejezve.

Mit teszünk, hogy végrehajtsuk utolsó parancsát?

MEGJEGYZÉSEK

1. (1,1) A *Jahve* vagy *Jehova* a héber *JHVH* névnek felel meg, amelyet általában „Úr”-nak fordítanak. Hasonló a helyzet a *Jézus* névvel, amely a héber *Jehosua* szóból származik.
2. (4,2-3) Feltételes mellékmondat. Így lehetne átírni: „Ha Isten Fia vagy, ahogyan én is elismerem”, vagy pedig: „Mivel Isten Fia vagy”.
3. Egy „háztartás”, a kormányzás vagy sáfárság. Istennek valamilyen módszerét írja le, amiként az emberekkel bánik valamilyen meghatározott időben a történelem folyamán. A szó *nem* csupán időszak, hanem inkább az isteni program valamilyen korszaka. (Hasonló alkalmazást látunk, amikor például az „x.y. adminisztrációról” beszélünk, jelezve vele beosztásának megfelelő politikáját, amelyet hivatali éve alatt követett.)
4. (5,13) Albert Barnes: *Notes on the New Testament, Matthew and Mark*, p. 47.
5. (5,22) A kritikai szöveg elhagyja az *ok nélkül* kifejezést, amely még a jogos felháborodást is kizárja.
6. (5,44-47) A kritikai szöveg *pogányokat* fordít *vámszedők* helyett.
7. (5,44-47) A többségi szöveg (amely a kéziratok többségére támaszkodik) *barátaikat* fordít *testvérek* helyett.
8. (6,13) Bizonyos tudósok azt tanítják, hogy az idézet az 1Krn 29,11-ből származik, amelyet liturgiai célokra átalakítottak. Ez csak találgatás. Az imádság hagyományos protestáns formája tökéletesen igazolható.
9. (7,13-14) Mind a kritikus, mind a többségi szöveg itt egy felkiáltó jellel fordítást alkalmaz: „Milyen keskeny az a kapu és nehéz az az út, amely az életre vezet, és kevesen vannak, akik megtalálják!” Amikor a legrégibb kéziratok, valamint a kéziratok nagy tömege megegyezik a hagyományos szöveggel szemben (TR), akkor szinte bizonyosan a többségnek van igaza. Ilyen esetekben a hagyományos változatnak gyenge a szövegtani alátámasztása.
10. (7,28-29) Jamieson, Fausset és Brown: *Critical and Explanatory Commentary on the New Testament*, 50. köt.
11. (8,2) A lepra bizonyos formái, amelyeket a Biblia említ, nem azonosak azzal a kórral, amelyet mi Hansen-betegségnek hívunk. Például a 3Móz leír olyan állapotokat, amelyek házat vagy öltözetet károsítanak.
12. (8,16-17) Arno C. Gaebelien: *The Gospel of Matthew*, p. 193.
13. (8,28) A *gadarénusok földjénél* a város és a tartomány neve némileg öszszemosódhat.
14. (9,16) Gaebelien: *Matthew*, p. 193.
15. (9,17) W.L. Pettingill: *Simple Studies in Matthew*, p. 111–112.
16. (10,8) A kéziratok többsége nem tartalmazza, hogy „halottakat támasszatok”.
17. (10,21) J. C. Macaulay: *Obedient Unto Death: Devotional Studies in John's Gospel*, II. p. 59.
18. (10,41) Arthur T. Pierson: „The Work of Christ for the Believer.” *The Ministry of Keswick*, p. 114.
19. (11,27) Alva J. Gospel McClain: *The Greatness of the Kingdom*, p. 311.
20. (11,30) J. H. Jowett: Quoted in *Our Daily Bread*.
21. (12,8) E. W. Rogers: *Jesus the Christ*, p. 65–66.

22. (12,19) McClain: *Kingdom*, p. 283.
23. (12,21) Kleist and Lilly (további adat nem áll rendelkezésünkre).
24. (12,27) Ella, E. Pohle: *C. I. Scofield's Question Box*, p. 97.
25. (12,34-35) Bár mind a kritikai, mind a többségi szövegek elhagyják, hogy „az ő szívének”, azt mégis úgy lehet érteni.
26. (13,13) H. Chester. Woodring: Unpublished class notes on Matthew. Emmaus Biblia Iskola, 1961.
27. (13,22) G. H. Lang: *The Parabolic Teaching of Scripture*, p. 68.
28. (13,24-26) Meril F. Unger: *Unger's Bible Dictionary*, p. 1145.
29. (13,33) J. H. Brookes: *I am Coming*, p. 65.
31. (14,4-5) Ismeretlen forrás.
32. (16,2-3) Természetesen ezek az időjárási jelzések Izráelre érvényesek, nem Észak-Amerikára vagy Közép-Európára!
33. (16,7-10) A tizenkét *kophinoi*, amely az 5000-nél szerepel, lehet, hogy kevesebb volt, mint a 4000-nél a hét *spurides*.
34. (16,17-18) G. Campbell Morgan: *The Gospel According to Matthew*, p. 211.
35. (16,19) Charles C. Ryrie, (szerk): *The Ryrie Study Bible, New King James Version*, p. 1506.
36. (16,20) James S. Stewart: *The Life and Teaching of Jesus Christ*, p. 106.
37. (16,26) Donald G. Barnhouse, (
38. (18,11) A kritikai szöveg elhagyja, de a kéziratok többsége tartalmazza.
39. (20,15) James S. Stewart: *A Man in Christ*, p. 252.
40. (20,31-34) Gaebelein: *Matthew*, p. 420.
41. (21,6) J.P. Lange: *A Commentary on the Holy Scriptures*, 25. köt., old. sz. ismeretlen.
42. (23,9-10) H. G. Weston: *Matthew the Genesis of the New Testament*, p. 110.
43. (23,14) A kritikai szöveg kihagyja a második jajt.
44. (23,25-26) A többségi szöveg *igazságtalanságot (adikia)* fordít *mértéktelenség (akrasia)* helyett.
45. (24,29) I. Velikovskiy: *Earth in Upheaval*, p. 136.
46. (24,30) Ugyanaz a görög szó (gé, összehasonlítva a „geo” előképzővel) egyaránt jelent „országot” és „földet”.
47. (24,34) F. W. Grant: „Matthew” *Numerical Bible, The Gospels*, p. 230.
48. (24,36) A kritikai szöveg hozzáteszi: „még a Fiú sem”.
49. (25,28-29) *Urunk tanításai a pénzről* (traktátus), p. 3-4.
50. (26,64) R.C.H. Lenski: *The Interpretation of St Matthew's Gospel*, p. 1064.
51. (27,37) Ha valamennyi szöveget összegezzük, ez olvasható: „Ez a Názáreti Jézus, a zsidók királya”. Egy másik lehetőség az, hogy mindegyik evangélista teljes, de különböző nyelvű szövegeket idéz, amelyek különbözők lehetnek.
52. (27,54) A görögben a határozott állítmányi főnevek, amelyek megelőzik az igét, rendszerint elveszítik a névelőt (a „Colwell” szabály része).
53. (27,65-66) Meril F. Unger: *Unger Bibliai Kézikönyve*, p. 491.
54. (28,8) „Legyetek üdvözölve”; szó szerint azt jelenti „örvendeztetek”, ez szabályos görög köszöntés volt; itt, a feltámadás reggelén látszik legmegfelelőbbnek.
55. (28,15) Wilbur Smith: „In the Study”, *Moody Monthly* 1969. ápr.
56. A Biblia eredeti szövege nem péntekről beszél, mint Urunk kereszthalálának napjáról, hanem csupán előkészületi napként említi azt. Így egyáltalán nem biztos, hogy a keresztre feszítés pénteken volt (a magyar kiadó).

IRODALOM

- A. C. Gaebelein: *The Gospel of Matthew*. New York: Loizeaux Bros, 1910.
- Kelly, William: *Lectures on Matthew*. New York: Loizeaux Bros, 1911
- Lenski, R. C. H.: *The Interpretation of Saint Matthew's Gospel*. Minneapolis: Augsburg Kiadó, 1933.
- Macaulay, J. C.: *Behold Your King*. A Moody Biblia Intézet, 1982.
- Morgan, G. Campbell: *The Gospel According to Matthew*. New York: Fleming H. Revell Társaság, 1929.
- Pettingill, W. L.: *Simple Studies in Matthew*. Harrisburg: Fred Kelker, 1910.
- Tasker, R. V. G.: *The Gospel According to St Matthew TBC*. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Kiadó Társaság, 1961.
- Thomas, W. H. Griffith: *Outline Studies in Matthew*. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Kiadó Társaság, 1961.
- Weston, H. G.: *Matthew the Genesis of the New Testament*. Philadelphia: Amerikai Baptista Kiadó Társaság, nincs több adat.

Időszaki kiadványok és nem publikált anyagok

- Smith, Wilbur: „In the Study” *Moody Monthly*, 1969. április.
- Woodring, H. Chester: Class Notes on Matthew, 1961, Emmaus Biblia Iskola, Oak Park, IL (új Emmaus Biblia Kollégium).

AJÁNLOTT IRODALOM

A Biblia ismerete – Kommentársorozat VI. kötet (Máté–János) (KIA)

MÁRK EVANGÉLIUMA

Bevezetés

Márk evangéliumában olyan frissesség és életerő van, amely megragadja a keresztyén olvasót, és elvégzi benne, hogy vágyjon szolgálni valamivel áldott Urának példája nyomán.

August van Ryn

I. Egyedülálló helye a kánonban

Mínthogy Márké a legrövidebb evangélium, és anyagának körülbelül kilencven százaléka előfordul Mátéban, Lukácsban vagy mindkettőben, mi az a többlet, amely nélkül hiányt szenvednénk?

Mindenek előtt Márk rövidege és újságírásszerű egyszerűsége evangéliumát a keresztyén hit ideális bevezető olvasmányává teszi. Az új missziói területeken gyakran Márk evangéliuma az első könyv, amelyet valamilyen új nyelvre lefordítanak.

De ezt nem csupán a közvetlen, aktív *stílus* teszi – ami különösképpen megfelelt a rómaiaknak és a hozzájuk hasonló modern embereknek –, hanem Márk evangéliumát sajátossá tevő *tartalma* is.

Miközben Márk nagyjából ugyanazokkal az eseményekkel foglalkozik, mint Máté és Lukács – kevés egyedi esemény mellett –, olyan színes részleteket hoz, amelyeket a másik kettő nem. Megemlíti például, hogy Jézus hogyan nézett tanítványaira: haragos volt, hogyan ment előttük az úton Jeruzsálem felé. Nem kétséges, hogy ezeket a részleteket Pétertől hallotta, akivel életének végéig kapcsolat-

ban volt. A hagyomány azt mondja, és valószínűleg helyesen, hogy Márk evangéliuma lényegében Péter visszaemlékezéseit tartalmazza, ez megmagyarázhatja a személyes részleteket, a lendületet és a szemtanú hatást.

Általános hiedelem, hogy Márk volt az a fiatalember, aki meztelenül futott el (14,52), és hogy ez valójában a könyv szerény aláírása. (Az evangélium címei nem voltak részei maguknak a könyveknek.) Mínthogy János Márk Jeruzsálemben élt, és nincs okunk azt mondani, hogy a fiatalembernek ez a kis története nem kapcsolódik valamilyen módon az evangéliumhoz, a hagyomány feltehetően igazat mond.

II. A szerzőség

A legtöbb szerző elfogadja a gyülekezetnek azt a korai és osztatlan véleményét, hogy a második evangéliumot János Márk írta. Ő a jeruzsálemi Mária fia volt, akinek a házában gyülekeztek a keresztyének.

Ennek *külső bizonyítéka* korai, helytálló, és a birodalom különböző részeiből származik. Papias (kb. Kr. u. 110) idézi Jánost, a vént (feltehetőleg János apos-

tolt, bár elképzelhető egy másik korai tanítvány is), aki azt mondja, hogy Márk, Péter kísérője írta ezt az evangéliumot. Justin vértanú, Irenaeus, Tertullianus, Alexandriai Kelemen, Origenes és a marcioniták elleni prologus ebben mind egyetértenek.

A márki szerzőség *belső bizonyítéka*, bár nem bőséges, egyezik a korai kereszténység általános hagyományával.

Az író nyilvánvalóan jól ismerte Izráelt, különösen pedig Jeruzsálemet. (A felső teremre vonatkozó beszámoló részletesebb, mint más evangéliumokban – ami nem meglepő, ha az gyermekkori otthona volt!) Az evangélium bizonyos arám háttérrel mutat (ez volt a kor nyelve), látszik a zsidó szokások ismerete, és az elbeszélés elevenessége szemtanúval való közeli kötelékekre utal. A könyv tartalmának vázlata párhuzamba állítható Péternek a Csel 10-ben elmondott beszédével.

Azt a hagyományt, hogy Márk Rómában írt, alátámasztja, hogy evangéliumában több latin szó található, mint a többiben (olyanok, mint *centurio*, *census*, *denarius*, *legion* és *praetorium*).

Szerzőnk az ÚSZ-ben tízszer van említve pogány (latin) néven Márknak, és háromszor összetett, zsidó és pogány néven János Márknak. Márk, a „szolga” vagy kísérő, először Pálé, azután nagybátyjává, Barnabásé, majd pedig a megbízható hagyomány szerint Péteré a halála előtt. Ideális személy volt, hogy megírja a tökéletes szolga evangéliumát.

III. Dátum

Márk evangéliumának keletkezési idején még a konzervatív, bibliahívő tudósok is vitatkoznak. Noha nincsen olyan dátum, amelyet bizonyosan rögzíteni lehetne, arra van utalás, hogy megelőzte Jeruzsálem elpusztítását.

A hagyomány megosztott arra vonatkozóan, hogy Márk Péternek Urunk életével kapcsolatos igehirdetését az apostol halála *előtt* írta-e le (64-68 előtt), vagy pedig elhunyt *után*.

Ha mármost Márké az első írott evangélium, ahogyan mostanában legtöbben tanítják, korai dátumra van szükség, mert Lukácsnak fel kellett használnia Márk anyagát. Néhány kutató Márkot az 50-es évek elejére keltezi, de az 57-60 közti időszak nagyon valószínűnek látszik.

IV. Környezet és téma

Ebben az evangéliumban találkozunk Isten tökéletes szolgájának, a mi Urunk Jézus Krisztusnak csodálatos történetével. Ez annak a története, aki félretette dicsőségének külső megnyilvánulását a mennyben, és szolgálai formát vett fel a földön (Fil 2,7). Annak a páratlan története, aki „nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem, hogy Ő szolgáljon, és adja az Ő életét váltságul sokakért” (Mk 10,45).

Ha nem feledjük el, hogy ez a tökéletes szolga nem más, mint a Fiú Isten, és hogy szándékosan felövezte magát rab-szolgaköténnyel, és emberek szolgájává lett, akkor az evangélium állandó fénnel fog ragyogni. Látni fogjuk Isten testté lett Fiát, aki mint tőle függő ember élt a földön. Mindent tökéletes engedelmisségben tett Atyja akarata szerint, és hatalmas cselekedeteit mind a Szent Szellem hatalma által hajtotta végre.

A szerző, János Márk az Úr szolgája volt, aki jól indult, aztán egy időre kissé eltévelyedett (Csel 15,38), végül pedig helyreállt (2Tim 4,11).

Márk stílusa gyors, energikus és tömör. Inkább az Úr cselekedeteit hangsúlyozza, mint beszédeit, amelyet az a tény bizonyít, hogy tizenkilenc csodát, de mindössze négy példázatot jegyez fel.

Ahogy az evangéliumot tanulmányozzuk, arra törekszünk, hogy három dolgot fedezzünk fel: (1) Mit akar mondani? (2) Mit jelent? (3) Milyen tanulság van ben-

ne számomra? Mindenki számára, aki igazi és hűséges *szolgája* akar lenni *az Úrnak*, ez az evangélium értékes szolgálati kézikönyvnek bizonyul.

VÁZLAT

- I. A SZOLGA FELKÉSZÜLÉSE (1,1-13)
- II. A SZOLGA KORAI GALILEAI SZOLGÁLATA (1,14-3,12)
- III. A SZOLGA TANÍTVÁNYAINAK ELHÍVÁSA ÉS FELKÉSZÍTÉSE (3,13-8,38)
- IV. A SZOLGA ÚTJA JERUZSÁLEMBE (9., 10. fej.)
- V. A SZOLGA JERUZSÁLEMI MUNKÁLKODÁSA (11., 12. fej.)
- VI. A SZOLGA BESZÉDE AZ OLAJFÁK- HEGYÉN (13. fej.)
- VII. A SZOLGA SZENVEDÉSE ÉS HALÁLA (14., 15. fej.)
- VIII. A SZOLGA DIADALA (16. fej.)

Kommentár

I. A SZOLGA FELKÉSZÜLÉSE (1,1-13)

A) A Szolga előfutára előkészíti az utat (1,1-8)

1,1 Márk témája **Jézus Krisztusról, az Isten Fiáról** szóló jó hír. Minthogy az a célja, hogy az Úr Jézus szolgaszerepét hangsúlyozza, nem nemzetségtáblázattal kezd, hanem a megváltás nyilvános szolgálatával. Ezt Keresztelő János hirdette meg, a jó hír előhírnöke.

1,2-3 Mind Malakiás, mind Ézsaiás¹ megjövendölte, hogy a Messiást meg fogja előzni egy **követ**, aki felszólítja a népet, hogy erkölcsileg és szellemileg készüljön fel az Ő jövetelére (Mal 3,1; Ézs 40,3). Keresztelő János töltötte be ezeket a próféciákat. Ő volt a „**követ... Kiáltónak szava a pusztában**”.

1,4 Üzenete az volt, hogy az embereknek meg kell térniük (változtassák

meg gondolkodásukat és hagyják el bűneiket) azért, hogy megkapják **bűneik bocsánatát**. Különböző nem lesznek olyan helyzetben, hogy fogadhassák az Urat. Csak szent nép képes értékelni Isten Szent Fiát.

1,5 Amikor hallgatói bűnbánatot tartottak, János bemelegítette őket hitük megvallására. A bemelegítés nyilvánosan elválasztotta őket Izrael nemzetének tömegétől, amely elhagyta az Urat, és azzal a maradékkal egyesítette őket, akik készek voltak Krisztus befogadására. Az 5. versből úgy tűnhet, hogy János igehirdetésének általános visszhangja volt. De nem ez történt. Lehetett első lelkes felbuzdulás, amely sokakat kivitt a pusztába, hogy hallgassák a tüzes prédikátort, de a többség nem vallotta meg őszintén és nem hagyta el bűneit. Ez láthatóvá válik majd, ahogy az elbeszélés folytatódik.

1,6 Milyen ember volt **János**? Manapság fanatikusnak és aszkétának mon-

danák. Otthona a sivatag volt. Ruházata Illéséhez hasonlóan durva és egyszerű. Étele arra volt elég, hogy fenntartsa életét és erejét, de aligha volt fényűző. Olyan ember volt, aki minden dolgot alárendelt dicsőséges feladatának: Krisztus megismertetésének. Talán lehetett volna gazdag, de a szegénységet választotta. Így megfelelő hírnökévé vált annak, akinek nem volt fejét hova lehajtania. Már itt megtudjuk, hogy mindenkit, aki az Úrnak szolgálja, egyszerűségnek kell jellemeznie.

1,7 Az ő üzenete az Úr Jézus felsőbbrendűségét hirdette. Azt mondta, hogy Jézusnak volt nagyobb hatalma a személyes kiválóságban és a szolgálatban. János nem tekintette magát méltónak arra, hogy a Megváltó **sarujának szíját megoldja**. Ez a rabszolgá alantas kötelessége volt. A Szellemmel teljes igehirdetés mindig az Úr Jézus személyét emeli ki, és az ént megfosztja trónjától.

1,8 János **vízzel** keresztelt (merített be). Ez külső szimbólum volt, de a személy életében nem hozott változást. Jézus **Szent Szellemmel** fogja **bemeríteni** őket; ez a bemerítés a szellemi erő nagy beáramlását eredményezi (Csel 1,8). Be is iktat minden hívőt a Gyülekezetbe, Krisztus Testébe (1Kor 12,13).

B) Az előfutár bemeríti a Szolgát (1,9-11)

1,9 Az úgynevezett harminc csendes esztendő Názáretben most véget ért. Az Úr Jézus készen állt, hogy megkezdje nyilvános szolgálatát. Először is megtett mintegy 100 km-es utat **Názáretből a Jordánhoz**, Jerikó környékére. Ott **János bemerítette**. Az Ő helyzetében természetesen nem volt szükség bűnbánatra, mert nem voltak bűnei, amelyeket megvallhatott volna. Az Úr számára a bemerítkezés szimbolikus cselekmény volt, ami a vég-

ső, a halálba való „bemerítkezését” ábrázolta ki a Golgotán, valamint feltámadását a halálból. Nyilvános szolgálatának egészen az elején megláthatjuk a kereszt és a nyitott sír ragyogó előképét.

1,10-11 Mihelyt kijött a **vízből, látta az egeket megnyílni, és a Szent Szellemet galamb képében rászállni**. Az Atya Isten **hangja** volt hallható, aki Jézust **szerezett Fiának** nyilvánította.

Sohasem volt Urunk életében olyan időszak, amikor ne lett volna telve **Szent Szellemmel**. De most a Szent Szellem **reá** szállt, felkenve Őt a szolgálatra, és ellátta erővel. A Szellem különleges feladata annak a hároméves szolgálatnak az előkészítése volt, amely előtt állott. A Szent Szellem hatalma nélkülözhetetlen. Lehet egy ember tanult, tehetséges és könnyed beszédű, de anélkül a titokzatos minősítés nélkül, amelyet „felkenetésnek” nevezhetünk, szolgálata élettelen és hatástalan lesz. Az alapvető kérdés a következő: „Tudom-e, hogy a Szent Szellem felhatalmazott az Úr szolgálatára?”

C) A Szolgát megkísérti a Sátán (1,12-13)

Jahve szolgáját a **pusztában negyven napig** kísértette a Sátán. Isten **Szelleme** vezette el Őt erre a találkozóra. Nem azért, hogy kiderüljön, tud-e vétkezni, hanem, hogy bebizonyosodjon, nem tud bűnt elkövetni. Ha Jézus, mint ember a földön, bűnt követhetett volna el, milyen biztosíték lenne arra, hogy mint ember a mennyben, nem követhet el bűnt.²⁸

Miért mondja Márk, hogy **a vadállatokkal volt együtt?** Vajon ezeket az állatokat a Sátán arra akarta használni, hogy ártsanak az Úrnak? Vagy tanulékonyak voltak teremtőjük jelenlétében? Csak a kérdéseket tehetjük fel.

A negyven nap befejeztével **az angyalok szolgáltak neki** (v.ö.: Mt 4,11); mert a kísértés alatt semmit sem evett (Lk 4,2).

A kísértéseket a hívő sem kerülheti el. Minél szorosabban követi valaki az Urat, annál erőteljesebbek lesznek a kísértések. A Sátán nem vesztegeti löporát a névleges keresztyénekre, de megnyitja hatalmas fegyvereit azok ellen, akik képesek területeket nyerni a szellemi háborúban. Kísértésbe jutni nem bűn. A bűn abban van, ha *engediünk* a kísértésnek. Saját erőnkkel nem tudunk ellenállni. De a benne lakó Szent Szellem jelenti a hívő ember erejét, hogy győzzön a sötét szenvedélyek felett.

II. A SZOLGA KORAI GALILEAI SZOLGÁLATA (1,14-3,12)

A) A Szolga megkezdi szolgálatát (1,14-15)

Márk átugorja az Úr júdeai szolgálatát (lásd Jn 1,1-4,45), és a nagy galileai szolgálattal kezdi, a mintegy teljes évet és kilenc hónapot kitevő periódussal (1,14-9,50). Ezután röviden foglalkozik a peresai szolgálat későbbi részével (10,1-10,45), mielőtt rátér a jeruzsálemi utolsó hétre.

Jézus elment Galileába, prédikálva Isten királyságának² jó híreit. Konkrét üzenete a következő volt:

1. **Betelt az idő.** A prófétai időrend szerint volt rögzítve a Király nyilvános megjelenésének ideje. Ez most elérkezett.
2. **Isten királysága elközelített;** a Király jelen van és felajánlja a királyságot Izrael népének. **A királyság elközelített** olyan értelemben, hogy a Király megjelent a színen.
3. Az embereket felszólítja, hogy **térjenek meg és higgyenek az evangéli-**

umban. Hogy alkalmasak legyenek belépni a királyságba, hátat kell fordítaniuk bűneiknek, és hinniük az Úr Jézusra vonatkozó jó híreknek.

B) Négy halász elhívása (1,16-20)

1,16-18 Amikor Galilea tengerpartján járt, meglátta, ahogy Simon és András halásztak. Már találkozott velük azelőtt, és szolgálatának legelején tanítványai lettek (Jn 1,40-41). Most elhívta őket, hogy vele legyenek, azt ígérve nekik, hogy **emberek halászaivá** teszi őket. Azonnal feladták jövedelmező halászmesterségüket, hogy kövessék Őt. Engedelmségük azonnali, áldozatos és teljes volt.

A halászat bizonyos értelemben művészet, és az a lelkek megnyerése is.

1. *Türelmet* igényel. Gyakran órákig magányosan kell várni.
2. *Szakértelmet* igényel a csalétek, a horog vagy a háló alkalmazása.
3. *Megkülönböztető képességre* és józan paraszti észre van szükség ahhoz, hogy oda menjünk, ahol a hal tartózkodik.
4. *Kitartást* igényel. A jó halász nem könnyen csügged el.
5. *Nyugalmat* igényel. A legjobb taktika, ha elkerüljük a zavarokat, és önmagunk a háttérben maradunk.

Krisztus követésével **emberek halászaivá** válunk. Minél hasonlóbbak vagyunk hozzá, annál sikeresebben fogunk neki másokat megnyerni. Felelőségünk az, hogy **kövessük Őt**; a többiről Ő gondoskodik.

1,19-21 Kissé távolabb az Úr Jézus **Jakabbal** és **Jánossal, Zebedeus** fiaival találkozott, amint éppen hálóikat **kötöztették.** Mihelyt **hívta őket,** búcsút mondtak **apjuknak,** és **mentek** az Úr **után.**

Krisztus még mindig hív embereket, hogy hagyjanak el mindent és kövessék

Őt (Lk 14,33). Sem a javaknak, sem a szülőknek nem lehet megengedni, hogy akadályozzanak az engedelmisségben.

C) Egy tisztátalan szellem kiűzése (1,21-28)

A 21-34. versek egy jellegzetes napot írnak le az Úr életében. Csoda csodát követett, ahogyan a nagy orvos meggyógyította a démonoktól megszálltakat és a betegeteket.

A Megváltó gyógyítási csodái azt ilusztrálják, hogyan szabadítja meg az em-

bereket a bűn félelmes következményeitől. Ezt mutatja be az alábbi táblázat.

Noha az evangélium hirdetője nincs felszólítva, hogy ma a fizikai gyógyításnak ezeket a cselekedeteit tegye, arra állandóan fel van szólítva, hogy a betegségek szellemi megfelelőivel foglalkozzon. Nem ezek-e azok a nagyobb csodák, amelyeket az Úr Jézus a Jn 14,12-ben említ? „Aki hisz énbenem, az is cselekszi majd azokat a cselekedeteket, amelyeket én cselekszem; és nagyobbakat is *cselekszik* azoknál.”

CSODA

1. Tisztátalan szellem által megszállt ember meggyógyítása (1,23-26).
2. Simon anyósának meggyógyítása (1, 29-31).
3. A leprás meggyógyítása (1,40-45).
4. A gutaütött meggyógyítása (2,1-12).
5. A megszáradt kezű ember meggyógyítása (3,1-5).
6. A megszállott megszabadítása (5,1-20).
7. A vérfolyásos asszony hite (5,25-34).
8. Jairus lányának feltámasztása (5,21-24; 35-43).
9. A szír-föníciai lány meggyógyítása (7,24-30).
10. A süketnéma meggyógyítása (7,31-37).
11. A vak meggyógyítása (8,22-26).
12. A megszállott fiú meggyógyítása (9, 14-29).
13. A vak Bartimeus meggyógyítása (10,46-52).

1,21-22 Most térjünk vissza Márk elbeszéléséhez. **Kapernaumban** Jézus **bement a zsinagóga** és kezdett tanítani

SZABADULÁS

1. A bűn tisztátalanságából.
2. A bűn túlfűtöttségéből és nyugtalanságából.
3. A bűn utálatosságából.
4. A bűn okozta elhagyatottságból.
5. A bűn okozta hasznavehetetlenségéből.
6. A bűn nyomorúságából, erőszakából és rettentéséből.
7. A bűn életerőt elszívó hatalmából.
8. A bűn okozta szellemi halálból.
9. A bűn és a Sátán rabszolgaságából.
10. Attól, hogy ne halljuk meg Isten szavát, és ne szellemi dolgokról beszéljünk.
11. Az evangélium világossága iránti vakságból.
12. A Sátán uralmának kegyetlenségéből.
13. A vak és a koldus állapotból, amelyre a bűn lealacsonyított.

szombaton. Az emberek észrevették, hogy nem közönséges tanító van itt. Tagadhatatlan hatalom járt együtt szavaival,

eltérően az **írastudókétól**, akik egyhangúan vagy mechanikusan beszéltek. Megállapításai az Örökkévaló nyilainak bizonyultak. Tanításai megragadóak, meggyőzőek, kihívóak voltak. Az írastudók másodkézből származó vallással házaltak. Az Úr Jézus tanításában nem volt valószerűtlenség. Joga volt mondani, amit mondott, mert azt élte, amit tanított.

Mindenkinek, aki Isten Igéjét tanítja, tekintéllyel kell beszélnie, vagy ne beszéljen egyáltalán. A zsolttáríró mondta a következőket: „Hittem, azért szóltam” (Zsolt 116,10). Pál ezeket a szavakat visszhangozta a 2Kor 4,13-ban. Üzenetük mély meggyőződésből született.

1,23 Zsinagógájukban volt egy megszállott, akiben démon lakott. A démon úgy van leírva, mint **tisztátalan szellem**. Ez valószínűleg azt jelenti, hogy a szellem a jelenlétét azáltal nyilvánította ki, hogy az embert fizikailag vagy erkölcsileg tisztátalanná tette. Senki se keverje össze a démoni megszállottságot az elmebaj különböző formáival. A kettő eltérő és különböző dolog. A démonról megszállott személyben valóban gonosz szellem lakik, és az irányítja. Az ilyen személy gyakran képes természetfeletti teljesítményekre, és gyakran válik erőszakossá vagy istenkáromlóvá, amikor szembe találkozik az Úr Jézus Krisztus személyével és munkájával.

1,24 Figyeljük meg, hogy a gonosz szellem felismerte **Jézust**, és úgy beszélt róla, mint a Názáretiről és **az Istennek Szentjéről**. Figyeljük meg a névmások változását is többes számról egyes számra: „**Azért jöttél-e, hogy elveszíts minket? Tudom, ki vagy Te...**”. Először a démon úgy beszél, mint aki az emberhez kötődik; aztán egyedül a maga nevében beszél.

1,25-26 Jézus nem fogadja el a démon bizonyágtételét, még ha igaz is. Ezért azt mondta a gonosz szellemnek,

hogy **hallgasson**, és megparancsolta neki, hogy **menjen ki** az emberből. Furcsa lehetett látni a **megszagatatott** embert, és hallani a démon háborzongató kiáltását, ahogyan elhagyta áldozatát.

1,27-28 A csoda álméltkodást okozott. Új és meglepő volt az emberek előtt, hogy egy ember pusztá parancsszavával ki tudta űzni a démont. Ez a vallási tanítás valamilyen új iskolájának a kezdete? – kérdezhették csodálkozva. A csoda híre **rögtön elterjedt egész Galileában**. Mielőtt ezt a szakaszt elhagynánk, figyeljünk meg három dolgot:

1. Krisztus első eljövetele nyilvánvalóan a démoni aktivitás nagy fellángolását idézte elő a földön.
2. Krisztus hatalma ezek fölött a gonosz szellemek fölött előrevetíti az árnyékát az Ő végleges diadalának a Sátán és minden ügynöke felett.
3. Ahol Isten munkálkodik, ott a Sátán ellenáll. Mindenki, aki arra készül, hogy az Urat szolgálja, várhatja, hogy útjának minden lépésénél ellenállásba ütközik. „Mert nem test és vér ellen van nekünk tusakodásunk, hanem a fejedelemségek ellen, a hatalmasságok ellen, az élet sötéttségének világ-bírói ellen, a gonoszság szellemei ellen, melyek a magasságban vannak” (Ef 6,12).

D) Péter anyósa meggyógyul (1,29,31)

Az „azonnal” ennek az evangéliumnak egyik jellegzetes szava, és különösen illik ahhoz az evangéliumhoz, amely az Úr Jézus szolgáljelét hangsúlyozza.

1,29-30 A zsinagógából Urunk Simon házához ment. **Mihelyt** megérkezett, megtudta, hogy **Simon anyósa lázasan ágyban fekszik**. A 30. vers azt állítja, hogy **azonnal szóltak neki felőle**. Nem

vesztegették az időt, baját az orvos figyelmébe ajánlották.

1,31 Jézus szó nélkül **kézen fogta** és lábra állította. **Azonnal** meggyógyult. A láb rendszerint legyengült állapotban hagyja az embert. Ebben az esetben az Úr nemcsak meggyógyította a lázból, hanem rögtön erőt adott neki a szolgálatra. **Ő pedig szolgált nekik.** Miller, J. R. mondja:

Minden betegnek, aki akár rendes, akár rendkívüli úton gyógyul meg, igyekeznie kell, hogy Isten szolgálatára szentelje életét, amelyet visszanyert. ...Nagyon sok ember van, aki állandóan sóhajtozik alkalom után, hogy szolgálhasson Krisztusnak, valamilyen szép és nagyszerű szolgálót képzelve el, amelyet nyújtani szeretne. Közben pont azokat a dolgokat engedi ki a kezéből, amelyekben Krisztus akarja, hogy szolgálja Őt. A krisztusi szolgálat mindenekelőtt az, ha valaki jól elvégzi napi feladatait.³

Figyelemre méltó, hogy a gyógyítási csodák mindegyikében más a Megváltó eljárása. Ez arra emlékeztet bennünket, hogy nincsen pontosan azonos két megtérés sem. Mindenkiel egyéni alapon kell foglalkozni.

Hogy Péternek anyósa volt, azt mutatja, hogy idegen a papi cölibátus gondolata. Ez emberi hagyomány, amelyet Isten Igéje nem támaszt alá, és amely rengeteg romlottságot eredményez.

E) Gyógyítás estefelé (1,32-34)

A Megváltó jelenlétének híre elterjed a nap folyamán. Ameddig a szombat tartott, az emberek nem merték a szűkölködőket hozzá vinni. **Amikor viszont lezállt a nap,** és a szombatnak vége volt, roham indult Péter házának ajtajához. Ott a **betegek és a démontól megszállottak** tapasztalták azt a hatalmat, ami megsza-

badít a bűnnek minden mélységéből és formájától.

F) Prédikálás egész Galileában (1,35-39)

1,35 Jézus Krisztus felkelt még **jóval napkelte előtt** és **elment egy helyre,** ahol zavartalanul imádkozhatott. Jahve szolgája minden reggel megnyitotta fülét, hogy megkapja a napra vonatkozó utasításokat Istentől, az Atyától (Ézs 50,4-5). Ha az Úr Jézus úgy érezte, hogy szükség van erre a kora reggeli nyugalmas időszakra, mennyivel inkább így van velünk! Figyeljük meg azt is, hogy akkor **imádkozott,** amikor arra neki kellett áldoznia valamit; felkelt és kiment **jóval napkelte előtt.** Az imádkozás nem személyes kérelem dolga, hanem az önfegyelmé és az odaszentelése. Nem ez magyarázza-e azt, miért hatástalan olyan sok szolgálatunk?

1,36-37 Egy idő után **Simon** és a vele levők utána mentek, mert a tömeg újra összegyűlt a ház előtt. A tanítványok mentek, hogy beszámoljanak az Úrnak növekvő népszerűségéről.

1,38 Meglepő módon **Ő** nem ment vissza a városba, hanem elvitte a tanítványokat a környező **városokba,** megmagyarázva, hogy azokban **is prédikálnia kell.** Miért nem tért vissza Kapernaumba?

1. Először is éppen most imádkozott és megtudta, mit kívánt Isten tőle azon a napon.
2. Másodsor, észrevette, hogy a kapernaumi népszerűség sekélyes volt. A Megváltót sohasem befolyásolták a nagy tömegek. A felszín alá tekintett, hogy lássa, mi van a szívükben.
3. Ismerte a népszerűség veszélyét, és saját példáján keresztül tanította a tanítványokat, hogy legyenek óvatosak, amikor minden ember jót mond róluk.

4. Következésképpen elkerült minden fel-
színes, érzelmi demonstrációt, amely
a koronát a kereszt elé helyezné.
5. Nagy hangsúlyt fektetett az Ige hir-
detésére. A gyógyítási csodák, noha
arra szánta, hogy enyhítsék az emberi
nyomorúságot, az igehirdetés iránti fi-
gyelem felkeltését célozták.

**1,39 Így végig egész Galileán a zsi-
nagókba** ment Jézus, miközben **pré-
dikált és démonokat űzött**. Egyesítette
az igehirdetést és a gyakorlatot, a beszé-
det és a cselekvést. Érdekes látni, milyen
gyakran űzött ki démonokat a zsinagó-
gákban. Vajon manapság a szabadelvű
egyházak a zsinagógnak felelnek meg?

G) Egy leprás megtisztul (1,40-45)

A **leprásról** szóló leírás nagyon tanul-
ságos példa az olyan imádságról, amelyre
Isten válaszol:

1. Komoly volt és elszánt – **könyörgött
hozzá**.
2. Tisztelettudó volt – **térdre borult
előtte**.
3. Alázatos és meghajló volt – „**Ha aka-
rod...**”.
4. Hívó volt – „**...megtisztíthat...**”.
5. Elismerte a szükségét – „**...megtisz-
títhat engem**”.
6. Konkrét volt – nem azt kérte, hogy
„áldj meg”, hanem, hogy „**tisztíts
meg**”.
7. Személyes volt – „**...megtisztíthat
engem**”.
8. Rövid volt – az eredetiben öt szó.
Figyeljük meg, mi történt!

Jézus könyörületességre indult. So-
hasem olvassuk ezeket a szavakat az ör-
vendezés és hála érzése nélkül.

Kinyújtotta a kezét. Gondoljuk csak
el! Isten keze kinyúlt, hogy válaszoljon
az alázatos, hívó imádságra.

Megérintette. A törvény alatt az em-
ber szertartásilag tisztátalanná lett, ha

megérintett egy leprást. Természetesen
fennállt az a veszély is, hogy elkapja a
betegséget. A szent Emberfia azonosult
az emberi faj nyomorúságával, szétosz-
latva a bűn romboló hatását anélkül, hogy
az beszennyezte volna Őt.

Azt mondta: „**Akarom...**”. Az Úr in-
kább akar gyógyítani, mint mi meggyó-
gyulni. Aztán pedig: „**...tisztulj meg!**” A
leprás bőr pedig azonnal sima és tiszta
lett.

Jézus megtiltotta a leprásnak, hogy
nyilvánosságra hozza a csodát, mielőtt
meg nem jelent **a pap** előtt, és el nem vé-
gezte a szükséges felajánlást (3Móz 14,2
stb.). Ez mindenekelőtt az ember enge-
delmességének a próbája volt. Úgy cse-
lekszik-e, ahogyan mondta neki? Nem.
Nyilvánosságra hozta az esetet, és ezzel
akadályozta az Úr munkáját (45. v.).
Ugyanakkor ez a pap ítélőképességének
próbája is volt. Megérti-e, hogy megérke-
zett a régen várt Messiás, aki a gyógyítás
hatalmas csodáit végzi? Ha Izrael nem-
zetének jellegzetes képviselője volt, ak-
kor nem tette.

Ismét azzal találkozunk, hogy Jézus
visszavonult a tömeg elől, és **puszta he-
lyeken** végezte szolgálatát. Nem számok-
kal mérte a sikert.

H) Egy gutaütött gyógygyl (2,1-12)

2,1-4 Nem sokkal ezután az Úr ismét
**bement Kapernaumba... és sokan ösz-
szegyültek a ház** körül, ahol volt. A hír
gyorsan elterjedt, és az emberek izgatot-
tak voltak, hogy lássák a csodatévőt cse-
lekedni. Ahol Isten hatalma cselekszik,
oda vonzódnak az emberek. A Megváltó
hűségesen **hirdette nekik az Igét**, miköz-
ben azok az ajtó körül csoportosultak.
Hátul a tömegben volt egy **gutaütött**,
akit **négy** másik ember **hordozott** egy
rögtönzött hordágyon. A tömeg akadá-

lyozta, hogy az Úr Jézus közelébe vigyék. Rendszerint akadályok merülnek fel, ha másokat hozzá akarunk vinni. De a hit leleményes. A négy ember felment a külső lépcsőkön a tetőre, **megbontották a mennyezet** egy részét, és leeresztették a bénát a földsziintre – talán egy középen lévő udvarra – az Isten Fia közelébe juttatva. Valaki elnevezte ezeket a jó barátokat: szimpátiának, együttműködésnek, leleményességnek és kitartásnak. Mindnyájunknak törekednünk kell rá, hogy olyan barátok legyünk, akik rendelkeznek ezekkel a tulajdonságokkal.

2,5 Jézus, látva hitüket, ezt mondta a gutaütöttnek: „Fiam, megbocsáttattak a te bűneid”. Nos, ilyesmit mondani különös dolognak tűnik. Nem a bűn volt a kérdés, hanem a bénaság, nemde? Igen, de Jézus a szimptomák mögé nyúlt, az okhoz. Nem akarja meggyógyítani a testet, és elhanyagolni a lelket. Nem kívánja orvosolni az időleges állapotot, és érintetlenül hagyni az örök állapotot. Ezért így szólt: „...**megbocsáttattak néked a te bűneid**”. Ez csodálatos kijelentés volt. Most – ezen a földön, ebben az életben – az ember **bűnei meg vannak bocsátva**. Nem kell várnia az ítélet napjáig. Rendelkezik a bűnbocsánat jelenlegi bizonyosságával. Így van mindenkivel, aki hitét az Úr Jézusba veti.

2,6-7 Az írástudók gyorsan felfogták a megállapítás jelentőségét. Elégé járta-sak voltak a bibliai tanításban ahhoz, hogy tudják: csak **Isten bocsáthat meg bűnöket**. Bárki, aki azt állította, hogy bűnöket bocsát meg, egyúttal azzal az igénnyel lépett fel, hogy ő Isten. Eddig a pontig a logikájuk helyes volt. Ahelyett, hogy elismerték volna az Úr Jézus istenségét, szívükben **káromlással** vádolták.

2,8-9 Jézus olvasott gondolataikban, és ez önmagában is bizonyítéka természetfeletti hatalmának. Feltette nekik ezt a provokatív kérdést: „**Mi könnyebb**, azt

mondanom-e a gutaütöttnek: Megbocsáttattak néked a te bűneid, vagy ezt mondanom: Kelj fel, vedd fel a te nyoszolyádat és járj?” Nyilvánvaló, hogy éppen olyan könnyű *mondani* egyiket, mint a másikat; de, emberileg szólva, egyformán lehetetlen *megtenni* egyiket is, másikat is.

2,10-12 Az Úr már kijelentette, hogy az ember bűnei meg vannak bocsátva. Igen, de valóban megtörtént ez? Az írástudók nem *látták*, hogy az ember bűnei meg vannak bocsátva, ezért nem is hitték. Annak bemutatása céljából, hogy az ember bűnei valóban meg vannak bocsátva, a Megváltó adott valamit az írástudóknak, amit láthattak. Azt mondta a béna embernek, hogy keljen fel, vegye fel nyoszolyáját **és járjon**. Az ember azonnal felkelt. Az emberek **álmétkodtak**. **Sohasem** láttak **ilyesmit** azelőtt. Az írástudók nem hittek a legmeggyőzőbb bizonyíték ellenére sem. A hit magában foglalja az akaratot, ők pedig nem akartak hinni.

I) Lévi elhívása (2,13-17)

2,13-14 Történt, hogy miközben a **tenger partján** tanított Jézus, meglátta **Lévit** vámszedés közben. Mi úgy ismerjük Lévit, mint Mátét, aki később az első evangéliumot írta. Zsidó volt, de foglalkozása nagyon méltatlan volt egy zsidóhoz, tekintve, hogy vámot szedett a gyűlölt római hatalomnak! Az ilyen emberek nem mindig becsületességükről voltak híresek. Lenézték őket a szajhákhoz hasonlóan, mint a társadalom söpredékét. Lévi meghallotta Krisztus hívását, mindent elhagyott, **és követte Őt**. Bár mindnyájan hozzá lennének hasonlóak az azonnali és kérdés nélküli engedelmisségben. Ez nagy áldozatnak tűnhet akkor, de az örökkévalóságban egyáltalán nem fog áldozatnak látszani. Ahogyan a vértanú misszionárius, Jim Elliot mondta: „Nem bolond az, aki odaadja azt, amit nem tart-

hat meg, hogy megnyerje azt, amit nem veszíthet el”.

2,15 Lévi a házában lakomát rendezett, hogy barátait bemutathassa az Úr Jézusnak. Legtöbb barátja hozzá hasonlóan élt: **vámszedők és bűnösök** voltak. Jézus elfogadta a meghívást azért, hogy közöttük legyen.

2,16 Az írástudók és a farizeusok úgy gondolták, hogy most súlyos hibán kaptak rajta. Ahelyett, hogy közvetlenül hozzá mentek volna, **tanítványaihoz** mentek, megpróbálták aláásni bizalmukat és hűségüket. **Hogy lehet az**, hogy Mesterük **vámszedőkkel és bűnösökkel** eszik és iszik együtt?

2,17 Jézus meghallotta, és emlékeztette őket, hogy az egészséges embereknek nincsen szükségük orvosra, csak azoknak, akik betegek. Az írástudók úgy gondolták, hogy ők **jól** vannak, ezért nem ismerték fel, hogy szükségük van a nagy orvosra. A vámszedők és a bűnösök elismerték bűnüket, és hogy segítségre szorulnak. Jézus azért jött, hogy a hozzájuk hasonló bűnösöket hívja, nem pedig az öngaz embereket.

Van itt számunkra egy tanulság. Nem szabad bezárkóznunk a keresztyének közösségébe. Inkább törekednünk kell arra, hogy segítsünk az istenteleneknek, és Urunkhoz, Megváltónkhoz elvezessük őket. Barátkozásunk közben a bűnösökkel ne tegyünk semmi olyat, ami kompromittálná bizonyágtételünket, és azt se engedjük, hogy a meg nem tért emberek a saját színvonalukra süllyesszenek bennünket. Meg kell ragadnunk a kezdeményezést, hogy a barátkozást a szellemi segítőkészség pozitív csatornáivá tegyük. Könnyebb elkülönülni a gonosz világtól, de Jézus Krisztus nem ezt tette, és sohase tegyék követői sem.

Az írástudók azt gondolták, hogy tönkreteszik az Úr hírnevét azzal, hogy a bűnösök barátjának nevezik. Szándékos

rosszindulatuk inkább tiszteletet ébresztett. Minden megváltott ember boldogan elismeri, hogy Ő a bűnösök barátja, és ezért örökre szereti.

J) Ellentmondások a böjt körül (2,18-22)

2,18 Keresztelő János tanítványai és a farizeusok tartották a **böjtt**öt, mint vallási gyakorlatot. Az ÓSZ-ben intézményesítve volt, mint a mély bánat kifejezője. Sokat veszített jelentőségéből, és idővel ceremóniává vált. Megfigyelték, hogy Jézus **tanítványai nem böjtöltek**, és talán volt egy kis irigység és önsajnálát szívükben, amikor magyarázatot kértek az Úrtól.

2,19-20 Válaszában Jézus a tanítványait lakodalmas háznéphez hasonlította. Ő volt a **vőlegény**. **Ameddig** Ő velük van, nincs ok a szomorúság külső kinyilvánítására. **De** el fognak jönni **a napok**, amikor Ő **elvéteetik tőlük**; **akkor** lesz okuk a **böjtre**.

2,21 Az Úr rögtön hozzátett két illusztrációt, hogy meghirdesse az új korszak elérését, amely az előzővel összeférhetetlen. Az első illusztráció egy új **anyagból** készített foltról szól, amelyet még nem avattak be. Ha arra használják, hogy **egy régi öltözéket** javítsanak meg vele, elkerülhetetlenül összemegy, és valamelyiknek engednie kell. A régi szövetből készült öltöny gyengébb, mint a folt, és ismét el fog szakadni ott, ahova a foltot varrták. Jézus a régi háztartást hasonlította a régi öltözethez. Isten sohasem szánta arra a keresztyénséget, hogy befoltozza vele a júdaizmust. A keresztyénség egy új kiindulás. A régi korszak fájdalomának, amely a böjtben jutott kifejezésre, utat kell engednie az új örömeinek.

2,22 A második illusztráció **új borról** és régi **tömlőkről** szól. A bór borostömlők elvesztették rugalmasságukat. Ha **új**

bort tölténének beléjük, az erjedés okozta nyomás szétrepesztené a tömlőket. Az **új bor** jelképezi a keresztyén hit erejét és örömét. A **régi borostömlők** a júdaizmus formáit és szertartásait ábrázolják ki. Az új bornak új tömlők kellene. Nem volt hasznára János tanítványainak és a farizeusoknak, hogy az Úr követőire a szomorú böjtölés terhét próbálták vetni, ahogyan ők gyakorolták. Az új élet örömét és pezsgését hagyni kell kifejeződni. A keresztyénség mindig szenvedett az embereknek azon próbálkozásától, hogy törvényeskedéssel keverjék. Az Úr Jézus azt tanította, hogy a kettő összeférhetetlen. A törvény és a kegyelem ellentétes alapelvek.

K) Ellentmondás a szombat körül (2,23-28)

2,23-24 Ez az esemény jól mutatja az ellentmondást a júdaizmus hagyományai és az evangélium szabadsága között, amiről Jézus éppen tanított.

Amint **szombaton vetések között haladt át, tanítványai** leszakítottak néhány **kalászt**, hogy megegyék. Ezzel nem szegték meg Istennek semmilyen törvényét, de a vének szörszálhasogató hagyományai szerint a tanítványok megtörték a szombatot, mert „arattak”, és talán még „csépeltek” is, morzsolgatva a szemeket a kezükkel, hogy eltávolítsák a gabona héját!

2,25-26 Az Úr az ÓSZ-i esemény felhasználásával válaszolt nekik. **Dávidot**, noha fel volt kenve királynak, elvetették, és ahelyett, hogy uralkodott volna, vadásztak rá, mint egy vadra. Egy nap, amikor élleme elfogyott, **bement az Isten házába, és a szent kenyerekből** evett embereivel együtt. Rendesen a szent kenyeret tilos volt a papokon kívül másnak megenni, mégis, Dávidot nem fedtte meg Isten, hogy ezt tette. Miért? Mert a

dolgok nem voltak a helyükön Izráelben. Minthogy Dávidnak nem adták meg a királyt megillető igazi helyét, Isten megengedte neki, hogy megtegye azt, ami rendes körülmények között tilos volt.

Ez volt a helyzet az Úr Jézussal. Bár felkent volt, nem uralkodott. Maga az a tény, hogy tanítványainak kalászokat kellett szaggatniuk utazás közben, azt mutatta, hogy a dolgok nem voltak a helyükön Izráelben. Maguknak a farizeusoknak kellett volna vendégszeretetüket kinyilvánítaniuk Jézus és tanítványai felé, ahelyett, hogy bírálták őket.

Dávid ténylegesen megszegte a törvényt, amikor megette a szent kenyeret, Isten mégsem helytelenítette. Mennyivel kevésbé helytelen a tanítványok cselekedete, akik hasonló körülmények között semmi mást nem szegtek meg, csak a vének hagyományait.

A 26. vers azt mondja, hogy Dávid akkor **ette meg a szent kenyeret**, amikor **Abjátár** volt a **főpap**. Az 1Sám 21,1 szerint akkor Ahimélek volt a pap. Abiátár az apja volt. Lehet, hogy a főpapat Dávid iránti hűsége befolyásolta abban, hogy fiának megengedje ezt a rendkívüli eltérést a törvénytől.

2,27-28 Urunk azzal fejezte be beszélgetését, hogy emlékeztette a farizeusokat, hogy **a szombatot** Isten az ember javára, nem pedig terhére vezette be. Hozzátette, hogy **az Emberfia a szombatnak is Ura**. Először Ő adta a szombatot. Tehát neki van hatalma eldönteni, hogy mi a megengedhető és mi a tilos azon a napon. A szombattal bizonyára sohasem az volt a cél, hogy lehetetlenné tegye a szükséges cselekedeteket vagy a könyörület tetteit. A keresztyének nincsenek kötelezve arra, hogy megtartsák a szombatot. Az a nap Izráel nemzetének adatott. A keresztyénség megkülönböztetett napja „az Úr napja”, vagyis a hét első napja. Ez azonban nem olyan nap,

amely be van vonva a törvényeskedő „tedd, vagy ne tedd” kérgével. Ez inkább a kiváltság napja, amely mentes a világi elfoglaltságtól. Ekkor a hívők imádják Istent, szolgálhatják Őt, és lelkük gondozásával foglalkozhatnak. Számunkra nem kérdés az, hogy bűn-e ezt vagy azt tenni az Úr napján. Inkább az a kérdés, hogy hogyan használhatom fel legjobban ezt a napot Isten dicsőségére, felebarátom áldására és szellemem javára.

L) A Szolga szombaton gyógyít (3,1-6)

3,1-2 Egy másik eset is történt szombaton. Amint Jézus **ismét bement a zsinagógába**, találkozott **egy megszáradt kezű emberrel**. Ez a kérdés merült fel: **Meg fogja-e őt Jézus gyógyítani szombaton?** Ha megteszi, a farizeusoknak ürügyük lesz vádaskodni ellene, – legalábbis ők így gondolták. Képzeltük képmutatásukat és kétszínűségüket. Nem tudtak sehogy segíteni ezen az emberen, és rossz néven vették, hogy valaki tud. Valamilyen indítékot kerestek, hogy megvádolhassák az élet Urát. Ha gyógyít **szombaton**, akkor farkascordához hasonlóan támadhatnak rá, hogy megöljék.

3,3-5 Az Úr szól **az embernek**, hogy **lépjén előre**. A légkör várakozással teljes volt. **Ekkor ezt mondta** a farizeusoknak: **„Szabad-e szombaton jót vagy rosszat tenni? Lelket menteni vagy kioltani?”** Kérdése leleplezte a farizeusok gonoszságát. Ők úgy gondolták, hiba lenne szombaton gyógyítania, de az nem, hogy szombaton tervezték az Ő elvesztését!

Nem csoda, hogy nem válaszoltak! A kényelmetlen csend után a Megváltó azt parancsolta az embernek, hogy **nyújtsa ki a kezét**. Mihelyt megtette, teljes ereje visszatért, a hús normál méretűre duzzadt, és a ráncok eltűntek.

3,6 Ez több volt, mint amit a **farizeusok** elviselhettek. **Kimentek**, kapcsolatba léptek a **Heródes-pártiakkal**, hagyományos ellenségeikkel, és **tanácsot tartotak**, hogy Jézust **elveszítsék**. Ez még mindig szombaton volt. Heródes okozta Keresztelő János halálát. Talán pártja ugyanolyan sikeres lesz Jézus megölésében is. Ebben reménykedtek a **farizeusok**.

M) Nagy tömegek tolonganak a Szolga körül (3,7-12)

3,7-10 Elhagyva a zsinagógát, **Jézus visszavonult** a Galileai-tenger mellé. A tenger a Bibliában gyakran a nemzeteket jelképezi. Ezért cselekedete azt fejezheti ki, hogy a zsidóktól a pogányokhoz fordult. **Nagy sokaság** gyűlt össze, nemcsak **Galileából**, hanem távoli helyekről is. A tömeg olyan nagy volt, hogy Jézus kért **egy kis csónakot**, hogy beljebb mehessen a partról, és elkerülhesse a gyógyulni akarók lökdösődését.

3,11-12 Amikor a tömegben a **tisztátalan szellemek** azt kiabálták, hogy **Ő az Isten Fia**, **szigorúan megfenyegette őket**, hogy ezt ki ne jelentsék. Mint már mondtuk, nem fogadta el gonosz szellemek bizonyágtételét. Nem tagadta, hogy **Ő Isten Fia**, de **Ő választja meg** annak idejét és módját, ahogyan ez kinyilvánításra kerül. Jézusnak hatalma volt gyógyítani, de csodákat csak azokon hajtott végre, akik segítségért jöttek. Így van a megváltással is. Hatalma elegendő, hogy mindenkit megváltson, de csak azok számára hatásos, akik bíznak benne.

Megtanuljuk a Megváltó szolgálatából, hogy a szükség még *nem* eredményez hívást. Mindenütt volt szükség. Jézus az Atya Isten utasításaitól függött arra vonatkozóan is, hogy hol és mikor szolgáljon. Nálunk is így kell ennek lennie.

III. A SZOLGA TANÍTVÁNYAINAK ELHÍVÁSA ÉS FELKÉSZÍTÉSE (3,13-8,38)

A) A tizenkét tanítvány kiválasztása (3,13-19)

3,13-18 A világ evangélizálásának feladatát tartva szem előtt Jézus kijelölt **tizenkét** tanítványt. Magukban az emberekben semmi csodálatos nem volt; a Jézussal való kapcsolatuk tette nagygyá őket.

Fiatal emberek voltak. James E. Stewart a tanítványok fiatal korára a következő ragyogó kommentárral utalt:

A keresztyénség ifjúsági mozgalomként indult. ...Sajnos, ez olyan tény, amelyet a keresztyén művészet és keresztyén igehirdetés olyan gyakran elhanyagolt. Teljesen bizonyos, hogy az eredeti tanítványsereg fiatalok csoportja volt. Nem meglepő tehát, hogy a keresztyénség ifjúsági mozgalomként lépett a világba. Az apostolok legtöbbje valószínűleg még húszas éveiben volt, amikor Jézus Krisztus után ment. ...Sohase felejtjük el, hogy maga Jézus Krisztus korai szolgálatát az „ifjúság harmatával” kezdte meg (Zsolt 110,3 – ezt a zsoltárt először Jézusra alkalmazták, aztán pedig az apostoli gyülekezetre). Ez a beleérző képesség vezette a későbbi napok keresztyéneit, amikor mesterük képmását a katakombák falaira festették, hogy nem öregnek, fáradtnak és fájdalomtól megtörtnek ábrázolták, hanem fiatal pásztoroknak a hajnali dombokon. Isaac Watt nagy himnuszának eredeti változata hű volt ehhez a tényhez:

„Midőn a csodálatos keresztre nézek, ahol a dicsőség ifjú hercege meghalt.” Senki nem értette az ifjú szív vidámságát, bátorságát, nemeslelkűségét és reménységét, hirtelen magá-

nyosságát és visszatérő álmait, rejtett konfliktusait és erős kísértéseit jobban, mint Jézus. Nem volt senki, aki tisztábban felismerte volna, mint Jézus, hogy az élet fiataalkori évei, midőn különös, rejtett gondolatok kavargják fel a lelket, és kezd feltárulni az egész világ, Isten legjobb esélyei a szívhez...

Midőn az első tizenkét tanítvány történetét tanulmányozzuk, fiatalok „nagy kalandját” ismerjük meg. Látjuk őket vezetőjüket követve az ismeretlenbe, nem tudva egész világosan, ki is Ő, és miért teszi, amit tesz, és tulajdonképpen hova mennek; de elbűvölte, megigézte és megragadta őket. Volt a lelkében valami ellenállhatatlan, amit kinevethettek a barátai, amivel szembehelyezkedhettek az ellenségeik, és néha a saját szívében is nagy kételyek támadtak, amíg szinte azt kívánták, bárcsak kívül lennének az egész ügyön; mégis rajta csüggték, reményeik csödjén át hűségesebbé váltak, és győzelmesen kiérdemelték azt a nevet, amelyet a Te Deum ad nekik: „Az apostolok dicső társasága”. Érdemes figyelni rájuk, talán mi is elkapjuk szellemük ragályát, és Jézus nyomdokába lépünk.”⁴

Háromszoros célja volt a tizenkét tanítvány elhívásának: (1) **hogy vele legyenek**; (2) **kiküldje őket prédikálni**; (3) **hatalmuk legyen a betegeket gyógyítani és ördögöket kiűzni**.

Először egy felkészülési időnek kellett lennie egyénileg, mielőtt nyilvánosan prédikálnának. Ez a szolgálat egyik alapelve. Időt kell töltenünk **Ővele**, mielőtt kimehetünk, mint Isten képviselői.

Másodszor, **prédikálni** kellett kimenüik. Isten Igéjének hirdetése, az evangélizáció alapmódszere álljon mindig a kö-

zép pontban. Azt semminek sem szabad alárendelni.

Végül természetfeletti **hatalmat** kaptak. A **démonok** kiűzése azt fogja bizonyítani az embereknek, hogy Isten szól az apostolokon keresztül. A Biblia még nem volt teljes. A csodák voltak Isten követőinek megbízólevelei. Ma már az emberek hozzájutnak Isten teljes Igéjéhez; felelősök azért, hogy higgyenek benne a csodák bizonyítéka *nélkül*.

3,19 Júdás Iskáriótes elkülönül az apostolok között. Titok, hogy egy ember, aki kiválasztott apostol, hogyan lesz az Úr árulója. A keresztyén szolgálatban az egyik legnagyobb szívfájdalom látni valakit, aki erős, komoly és nyilvánvalóan átadott életű volt, és később hátat fordít a Megváltónak, visszamegy a világba, amely Őt keresztre feszítette.

Tizenegyen hűségesnek bizonyultak az Úrhoz, aki rajtuk keresztül felforgatta a világot. A követők egyre szaporodtak, mindig táguló köröket képezve, és ma bizonyos értelemben mi is az ő szolgálatuknak vagyunk folyamatosan a gyümölcsei. Lehetetlen megmondani, milyen messze ható lehet befolyásunk Krisztusért.

B) A megbocsáthatatlan bűn (3,20-30)

3,20-21 Jézus visszatért a hegyről, ahol elhívta tanítványait egy galileai otthonba. Rögtön összegyülekezett a sokaság, hogy Ő és apostolai még enni sem tudtak. Az **övéi**, hallva tevékenységéről, úgy vélekedtek, hogy **magánkívül** van, és arra törekedtek, hogy megállítsák. Kétségtelenül zavarta őket, hogy ilyen buzgó vallásos fanatikus van a családban.

Miller, J. R. ezt a következőképpen magyarázza:

Ellenállhatatlan buzgalmából csak azt a következtetést tudták levonni, hogy örült. Hallunk sok hasonló beszédet manapság is, amikor Krisztus valamelyik átadott életű követője teljesen megfélelkezik magáról Mestere iránti szeretete közben. Az emberek ezt mondják: „Nyilván megörült!” Úgy gondolják, minden ember esztelen, akinek vallásossága szokatlan buzgósággal lángol fel, vagy aki komolyabban veszi a Mesternek végzett munkát, mint az átlag keresztyén...

Ez bizony jó fajtája az esztelenségnek. Az a rossz, hogy olyan ritka. Ha több ilyen lenne, nem lenne olyan sok megváltatlan lélek, akik egyházaink közvetlen árnyékában halnak meg; nem lenne olyan nehéz misszionáriusokat találni és pénzt küldeni, hogy terjedjen az evangélium a sötét kontinenseken; nem lenne olyan sok üres pad gyülekezeteinkben; nem lennének olyan hosszú szünetek imaóráinkon; nem lenne olyan kevés vasárnapi iskolai tanító. Dicsőséges dolog lenne, ha minden keresztyén úgy lenne magánkívül, ahogyan a Mester vagy ahogyan Pál volt. Sokkal rosszabb esztelenség az, amely ebben a világban sohasem gondol a másik világra; amely állandóan elveszett emberek között jár, de sohasem sajnálja őket, nem gondol elveszett állapotukra, és nem tesz semmilyen erőfeszítést, hogy üdvösségre vezesse őket. Könnyebb megőrizni a hideg fejet és a még hidegebb szívet, és nem törődni az elvesző lelkekkel; mi azonban őrizői vagyunk atyánkfiainak, és nem lehet semmilyen hűtlen kezelés rosszabb annál, mint amely nem fordít figyelmet azoknak örök üdvösségére.⁵

Az mindig igaz, hogy egy ember, aki Istenért lángol, zürzavarosnak tűnik kortársai előtt. Minél jobban szeretjük Krisztus-

tust, annál jobban fogjuk tapasztalni a meg nem értés szomorúságát rokonaink és barátaink részéről. Ha vagyont akarunk szerezni, az emberek tapsolnak nekünk. Ha buzgók vagyunk Jézus Krisztu-sért, gúnyolni fognak bennünket.

3,22 Az **írástudók** nem gondolták, hogy Jézus örült. Azzal vádolták, hogy **Belzebubnak, a démonok fejedelmének** hatalmával üzi ki az ördögöket. A **Belzebub** név azt jelenti, hogy „a legyek ura”, vagy „a szenny ura”. Ez súlyos, alávaló és istenkáromló vád volt.

3,23 Jézus először megcáfolta, azután meghirdette azok gyászos végzetét, akik kitalálták. Ha Ő Belzebub által üzi ki a démonokat, akkor a Sátán önmaga ellen dolgozik, megghiúsítva saját céljait. A célja az, hogy uralkodjon az embereken a démonok által, és nem az, hogy megsza-badítsa őket a démonoktól.

3,24-26 Az a **királyság, ház** vagy személy, amely **meghasonlott önmagá-val**, nem maradhat meg. A folyamatos fennmaradás egy belső együttműködésen, nem pedig ellenségeskedésen nyugszik.

3,27 Az írástudók vádja tehát abszurd volt. Valójában az Úr Jézus éppen az ellenkezőjét tette annak, amit állítottak. Csodái inkább a Sátán bukását jelentették, nem megerősödését. Ezt értette a Megváltó, amikor a következőket mondta: „**Nem rabolhatja el senki az erősnek kincseit, bemenvén annak házába, hanem ha előbb az erőt megkötözi, és azután rabolja ki annak házát**”.

A Sátán az **erős ember**. A **ház** a birodalma; ő ennek a korszaknak az istene. **Kincsei** azok az emberek, akik felett fenntartja uralmát. Jézus az, aki megkötözi a Sátánt, és kirabolja a **házát**. Krisztus második eljövetelekor a Sátánt megkötözik és a feneketlen mélységbe vetik ezer esztendőre. Az, hogy a Megváltó földi szolgálata alatt kiüzte a démonokat, elő-

rejelzése volt annak, hogy a gonoszt végül teljesen meg fogja kötözni.

3,28-30 A 28-30. versekben az Úr meghirdette az írástudók gyászos végzetét, akik a megbocsáthatatlan bűnben voltak vétkesek. Azzal vádolva Jézust, hogy démoni hatalommal üzi ki a démonokat, amikor valójában a Szent Szellem hatalmával cselekedett, így a Szent Szellemet démonnak nevezték. Ez a **Szent Szellem elleni káromlás. Minden fajta bűn megbocsátható**, de ez a bűn nem bocsátható meg. Ez **örök bűn**.

Elkövethető-e manapság ez a bűn? Valószínűleg nem. Ez olyan bűn, amit akkor követtek el, amikor Jézus a földön volt és csodákat cselekedett. Mivel ma nincs a földön fizikailag, démonokat üzve ki, a Szent Szellem káromlásának ugyanaz a lehetősége nem áll fenn. Emberek, akik aggódnak, hogy elkövették a megbocsáthatatlan bűnt, bizonyosan nem tették. Az a tény, hogy emiatt aggódnak, éppen azt mutatja, hogy nem vétkesek a Szent Szellem elleni káromlásban.

C) A Szolga igazi anyja és testvérei (3,31-35)

Jézus anyja és testvérei eljöttek, hogy beszéljenek vele. A tömeg megakadályozta, hogy hozzá jussanak, ezért üzenetet küldtek, hogy **odakint** várnak rá. Amikor a küldött megmondta neki, hogy **anyja és testvérei** rá várnak, **körülnézett** és kijelentette, hogy **anyja és testvérei azok, akik az Isten akaratát cselekszik**.

Ebből számunkra különböző tanulságok adódnak:

1. Mindenek előtt az Úr Jézus szavai elment mondanak a Mária-kultusznak (Mária imádásának). Nem illette tiszteletlenül, mint természetes anyját, de megmondta, hogy a szellemi kapcsolatoknak elsőbbségük van a természetesekkel szemben. Nagyobb érdem volt

- Máriának, hogy Isten akaratát cselekedte, mint hogy Jézus anyja volt.
- Másodszor, ez bizonyítja, hogy nem igaz az a tanítás, hogy Mária szűz maradt. Jézusnak voltak testvérei. Ő volt Mária elsőszülötte, de azután más fiai és lányai is születtek (lásd Mt 13,55; Mk 6,3; Jn 2,12; 7,3;5;10; Csel 1,14; 1Kor 9,5; Gal 1,19. Lásd még: Zsolt 69,9).
 - Jézus, Isten érdekeit a természeti kapcsolatok fölé helyezte. Követői számára még ma is ezt mondja: „Ha valaki énhozzám jön, és meg nem gyűlöli az ő atyját és anyját, feleségét és gyermekeit, fitestvéreit és nőtestvéreit, sőt még a maga lelkét is, nem lehet az én tanítványom” (Lk 14,26).
 - Ez az igeszakasz emlékeztet minket arra, hogy a hívőket erősebb kötelékek fűzik a többi keresztyénhez, mint vérrokonaihoz, ha azok a rokonok meg nem tért emberek.
 - Végül hangsúlyozza, hogy Jézus milyen fontosnak tartotta, hogy Isten akaratát kell cselekednie. Megfelelek ennek a követelménynek? Az anyja vagy a testvére vagyok?

D) A magvető példázata (4,1-20)

4,1-2 Jézus **ismét tanítani kezdett a tenger mellett**. A tömeg miatt újra **csónakot** kellett használnia szószéknek a parttól egy kissé beljebb. Ismét szellemi ismereteket **tanított** a körülötte lévő természeti világ példáján. Ő meg tudta látni a szellemi igazságokat a természet birodalmában. Mi is észrevehetjük azokat.

4,3-4 Ez a példázat a **magvetővel, a maggal** és a talajjal foglalkozik. Az **útszéli** talaj túl kemény volt a mag számára, hogy behatoljon. **Eljöttek a madarak** és megették a magot.

4,5-6 A **köves talajon** volt egy vékony földréteg, amely befedte a kőzetet.

A föld sekély volta megakadályozta a magot abban, hogy mélyre eressze gyökerét.

4,7 A tövises talajon tövisbokrok voltak, amelyek megfosztották a magot a tápláléktól és napfénytől, és így megfojtották.

4,8-9 A **jó föld** mély volt és termékeny, a mag számára kedvező feltételekkel. **Némely mag harmincszoros, némely hatvanszoros és némely százszoros** termést hozott.

4,10-12 **Amikor** a tanítványok **egyedül** voltak vele, **megkérdezték tőle**, hogy miért beszélt példázatokban. Megmagyarázta nekik, hogy azoknak adatik meg, hogy **ismerjék az Isten királyságának titkát**, akiknek fogékony a szívük. A **titok** az ÚSZ-ben mind ez ideig ismeretlen igazság, és csak különleges kijelentés által lehet megismerni. **Az Isten királyságának titka** a következő:

- Az Úr Jézust elutasították, amikor „bemutatta” magát, mint Izrael Királyát.
- Közbejön egy periódus a királyság előtt, mielőtt az ténylegesen megvalósulna a földön.
- Az átmeneti idő alatt szellemi formában fog létezni. Mindenki, aki elismeri Krisztust királynak, benne lesz a királyságban, bár maga a Király távol lesz.
- Ez alatt a közbenső periódus alatt Isten Igéjét változó sikerre fogják vinni. Bizonyos emberek valóban meg fognak térni, mások csak névleges hívők lesznek. Minden névleges keresztyén benne lesz a királyság külső formájában, de csak az őszinte hitvallók fognak belépni a királyság belső valóságába.

A 11. és 12. vers azt magyarázza meg, hogy (Jézus) ezt az igazságot miért példázatokban mutatta be. Isten feltárja belső titkait azoknak, akiknek szíve nyitott,

fogékony és engedelmes, miközben szándékosan elrejtí az igazságot azok elől, akik visszautasítják a nekik adott világosságot. Ezek azok az emberek, akikről Jézus, mint „**kívül lévőkről**” beszélt. A 12. vers szavai az alkalmi olvasó előtt élesnek és igazságtalannak tűnhetnek: „**Hogy nézvéen nézzenek, és ne lássanak; és hallván halljanak, és ne értsenek, hogy soha meg ne térjenek, és bűneik meg ne bocsáttassanak**”.

Nekünk azonban nem szabad elfelejtenünk azokat az óriási kiváltságokat, amelyeket ezek az emberek élveztek. Isten Fia tanított közöttük, és sok hatalmas csodát tett előttük. Ahelyett, hogy elfogadták volna, mint igazi Messiást, éppen most készültek elvetni. Mivel durván elutasították a világ világosságát, megtagadják tőlük tanításainak világosságát. Látni fogják csodáit, de nem fogják megérteni szellemi jelentőségüket; hallják szavait, mégsem fogadják el az azokban rejlő mély tanulságokat.

Lehetséges utoljára hallani az evangéliumot, de el lehet mulasztani a kegyelem napját. Vannak, akik elutasították a Megváltót, akiknek többé nem lesz újra alkalmuk, hogy bűnbánatot tartsanak és bocsánatot nyerjenek. Lehet, hogy hallják az evangéliumot, de az megkeményedett fülekre és érzéketlen szívre talál. Mi azt mondjuk, amíg élet van, remény is van, de a Biblia beszél olyanokról, akik élnek, de a megtérésük reménysége elveszett (Zsid 6,4-6 például).

4,13 Az Úr Jézus, visszatérve a magvető példázatára, megkérdezte tanítványait, hogyan várható, hogy **meg fogják érteni** a bonyolultabb **példázatokat**, ha ezt az egyszerűt nem tudták megérteni.

4,14 A Megváltó nem azonosította a **magvetőt**. Lehetett Ő maga, vagy azok, akik Igét hirdetnek az Ő képviselőjében. A mag, amint mondta, **az Ige**.

4,15-20 A talajok különböző típusai az emberi szíveket, az Igével szembeni befogadóképességüket jelentik a következőképpen:

Az **útszéli talaj** (15. v.). Ez a szív kemény. Az ember makacsul és töredelem nélkül határozottan „nem”-et mond a Megváltónak. A **Sátán**, akit a madarak ábrázolnak, elragadja az Igét. A bűnöst nem indítja meg és nem zavarja az üzenet. Ezután is közömbös és érzéketlen iránta.

A **köves talaj** (16–17. v.). Ez az ember felszínesen reagál **az Igére**. A lelkes evangéliumi hívás érzelmi hatására talán vallást tesz Krisztusba vetett hitéről, de ez csupán érzelmi vállalkozás. Nincs igazi odaszánás Krisztusnak. **Örömmel** fogadja az Igét; jobb lenne, ha mély bűnbánattal és töredelemmel fogadná. Úgy látszik, egy darabig ragyogóan halad, de amikor **nyomorúság vagy üldözés támad** hite miatt, úgy dönt, hogy az ár túl nagy, és feladja az egészet. Addig állítja, hogy keresztyén, amíg népszerű annak lenni, de az üldözés leleplezi hamisságát.

A **tövises talaj** (18–19. v.). Ezek az emberek is ígéretesen indulnak. Külső megjelenésre igazi hívőknek látszanak, de aztán túlságosan lefoglalja őket az üzleti élet, a világi gondok és az a vágy, hogy meggazdagodjanak. Elveszítik érdeklődésüket a szellemi dolgok iránt, amíg végül feladnak minden igényt arra vonatkozóan, hogy egyáltalán keresztyének legyenek.

A **jó föld** (20. v.). Itt **az Ige** határozott befogadását látjuk, bármi legyen is az ára. Ezek az emberek valóban újjászülettek. Hűséges alattvalói Krisztusnak, a királynak. Sem a világ, sem a hústest, sem a gonosz nem tudja megzavarni belévetett bizalmukat.

Még a jó talajú szívekben is különböző fokozatai vannak a termékenységeknek. **Némelyek harmincszorosan, má-**

sok hatvanszorosan, ismét mások százszorosan teremnek. Mi határozza meg a termékenység mértékét? A legtermékenyebb élet az Igének azonnal, kérdés nélkül és örömmel engedelmeskedik.

E) Azok felelőssége, akik hallják (4,21-25)

4,21 A **lámpa** itt azokat az igazságokat jelenti, amelyet az Úr közölt tanítványaival. Ezek az igazságok nem arra valóak, hogy **véka alá vagy ágy alá** tegyék őket, hanem hogy nyílt helyen legyenek, hogy az emberek lássák. A **véka** jelentheti a foglalkozást, ami, ha engedjük, kitölti az Úr dolgaira szánható időt. Az **ágy** esetleg a kényelemről vagy a lustaságról beszél. Mindkettő az evangélium ellensége.

4,22 Jézus a sokaságnak példázatokban beszélt. A mögöttük lévő igazság el volt **rejtve**. Az isteni szándék az volt, hogy a tanítványok ezeket a rejtett igazságokat magyarázzák meg a készséges szíveknek. A 22. vers azt is jelentheti azonban, hogy a tanítványoknak állandóan emlékeztetniük kell arra az eljövendő napra, amikor nyilvánvalóvá lesz, hogy az elfoglaltság vagy a saját vágyak kielégítése elsőbbséget kapott a Megváltóról szóló bizonyosságtétellel szemben.

4,23 Ezeknek a szavaknak a súlyát jelzi Jézus figyelmeztetése: „**Ha valakinek van füle a hallásra, hallja**”.

4,24 Ezután hozzátett egy másik komoly figyelmeztetést: „**Megjegyezzétek, amit hallotok**”. Ha hallok valamilyen parancsot Isten Igéjéből, de nem engedelmeskedem neki, nem továbbíthatom azt másoknak. Ami erőt ad és tért enged a tanításnak, az az, hogy az emberek meglátják az igazságot az igehirdetők életében.

Ha részesítünk másokat az igazságban, sokszorosan visszakapjuk. A tanító rendszerint többet tanul a szolgálatra való

felkészülésben, mint a tanítvány. A jövőbeli jutalom pedig nagyobb lesz, mint a mi csekély ráfordításunk.

4,25 Valahányszor új igazsághoz jutunk és engedjük valósággá válni életünkben, bizonyosak lehetünk, hogy még **több** igazságot kapunk. Másrészt, ha nem reagálunk az igazságra, azt is elveszítjük, amihez korábban hozzájutottunk.

F) A felnövekvő mag példázata (4,26-29)

Ezt a példázatot csak Márknál találjuk. Legalább kétféleképpen értelmezhető. Az **ember** jelentheti az Úr Jézust, aki elveti a **magot** földi nyilvános szolgálatának idején, azután visszatér a mennybe. A mag növekedésnek indul: titokzatosan, észre nem vehető módon, de ellenállhatatlanul. Kis kezdetből az igazi hívők aratása bontakozik ki. **Amikor a gabona megéri**, következik a **betakarítás** a mennyei csűrbe.

Lehet, hogy a példázat a tanítványok megerősítését célozza. Az ő feladatuk, hogy elvessék a **magot**. **Alhatnak éjszaka és felkelhetnek nappal**, tudva, hogy Isten Igéje nem tér vissza Óhoz üresen, hanem elvégzi, amit az Ő szándékai szerint meg kell tennie. Egy titokzatos és csodálatos folyamatban, az emberi erőtől és hozzáértéstől teljesen függetlenül munkálkodik az Ige az emberi szívekben, gyümölcsöt érlelve Istennek. Ember plántál és öntöz, de Isten adja a növekedést. Ennek az értelmezésnek a nehézsége a 29. versben rejlik. Csak Isten veheti elő a sarlót, **aratáskor**. Csakhogy ebben a példázatban ugyanaz az ember **ereszti rá** a sarlót, aki a magot vetette, amikor a gabona megéri.

G) A mustármag példázata (4,30-34)

4,30-32 Ez a példázat a **királyság** növekedését ábrázolja a **mustármagnyi** ki-

csiny kezdettől addig, amíg akkora fává növekszik, hogy a **madarak** fészket rakhatnak rajta. A királyság kicsiny, üldözött kisebbségként kezdődött. Aztán egyre népszerűbb lett, és a hatalom államvalássá tette. Ez a növekedés látványos volt, de egészségtelen, sok olyan embert képviselve, akik ajkukkal vallották, hogy a király szolgálói, de nem tértek meg igazán.

Ahogy Vance Havner fejezte ki:

Amíg a keresztyénség sebeket viselt, előre haladt. Amikor kitiüntetések kezdett viselni, az ügy elsorvadt. Nagyobb nap volt az, amikor az oroszlánok elé vetették őket, mint amikor ők váltottak bérleteket és ültek a lelátókon.⁷

A mustárbokor tehát a hivatalos keresztyénséget jelenti, amely fészkelő helye mindenféle hamis tanítónak. Ez a királyság külső formája, ahogyan manapság létezik.

4,33-34 A 33. és 34. vers fontos tanítási alapelvet mutat be. Jézus úgy tanította az embereket, **hogy képesek voltak megérteni**. Épített előzetes ismereteikre, időt hagyva számukra, hogy megemészszenek egy tanítást, mielőtt a következőt nyújtotta volna. Hallgatóinak kapacitását ismerve, nem árasztotta el őket több utasítással, mint amit befogadhattak (lásd még: Jn 16,12; 1Kor 3,2; Zsid 5,12). Némely prédikátor módszere miatt azt gondolhatnánk, hogy Krisztus ezt mondta: „Legeltesd zsiráfjaimat!”, és nem azt: „Legeltesd az én juhaimat!”

Bár általában példázatokban tanított, **tanítványainak megmagyarázta** azokat külön. Világosságot ad azoknak, akik őszintén kívánják.

H) A szél és a hullám a Szolgát szolgálja (4,35-41)

4,35-37 **Aznap este** Jézus és tanítványai elindultak a Galileai-tengeren át a

keleti partra. Nem tettek semmilyen előzetes előkészületeket. **Más kis csónakok** követték őket. Aztán hirtelen heves **szélvihar támadt**, és a hatalmas **hullámok** elsüllyesztéssel fenyegették a **csónakot**.

4,38-41 Jézus a csónak **hátsó részében** aludt. A megrémült tanítványok **felébresztették**, szemrehányást téve neki, hogy nem törődik a biztonságukkal. Az Úr **felkelt, megdorgálta a szellet és a tengert**. A **lecsendesedés** azonnali és teljes volt. Ezután Jézus röviden megrótta követőit, mert féltek és nem bíztak. A csoda megdöbbenette őket. Bár tudták, kicsoda Jézus, újra elámultak annak a hatalmán, aki uralkodni tudott az elemek felett.

Ez az esemény kijelenti az Úr Jézus ember és Isten voltát egyaránt. Aludt a csónak hátsó részében: ez ember voltát mutatja. Szólt, és a tenger lecsendesedett: ez istenségére utal.

Ez a természet feletti hatalmát mutatja, ahogyan előző csodái a betegségek és démonok feletti hatalmát tárták elénk.

Végül megerősít bennünket abban, hogy Jézushoz menjünk az élet minden viharában, tudva, hogy a csónak sohasem süllyedhet el, ha Ő benne van.

*Te vagy az Úr, bár aludtál csendesen,
Te vagy az Úr, a zúgó tenger elpihen.
Harsogó szél és vad hullám nem riaszt;
Veled vagyunk a csónakban, álljuk azt!*

– Amy Camichael

I) A gadarai megszállott meggyógyul (5,1-20)

5,1-5 **A gadaraiak földje**⁸ a Galileai-tenger keleti partján volt. Jézus ott egy szokatlanul erőszakos, démonoktól megszállott emberrel találkozott, akitől rettegett a lakosság. Minden erőfeszítés meg hiúsult, hogy megfékezzék. **Sírok** között

és a hegyekben élt, állandóan kiáltozott, és **önmagát** éles **kövekkel** vagdosta.

5,6-13 Amikor a megszállott **meglátta Jézust**, először tisztelettel viselkedett, aztán keserűen panaszkodott. „Mennyire igaz és rettenetes ez a kép! Egy ember imádattal, könyörgéssel és hittel leborul, mégis gyűlölködő, dacos és fél; kettős személyiség, aki szabadulás után sóvárog, mégis szenvedélyeihez ragaszkodik” (Egy evangéliumi író jegyzeteiből).

Az események sorrendje nem világos, de a következőképpen történhetett:

1. A megszállott kimutatta a hódolat jelét az Úr Jézus iránt (6. v.).
2. Jézus megparancsolta a **tisztátalan szellemnek**, hogy **menjen ki** belőle (8. v.).
3. A szellem, az emberen keresztül beszélve, felismerte, hogy kicsoda Jézus, kétségbevonta jogát, hogy közbelépjen, és kiáltva arra kérte, hogy ne kínozza (7. v.).
4. Jézus **megkérdezte** az ember **nevét**. **Légió** volt. Jelezve, hogy sok démon lakott benne (9. v.). Ez nyilván nem mond ellene a 2. versnek, amely azt mondja, hogy tisztátalan szellem (és itt ez egyes számban) volt benne.
5. Talán az volt a démonok szószólója, aki engedélyt kért rá, hogy a disznókondába menjenek (10-12. v.).
6. Az engedélyt megkapta, aminek az volt a következménye, hogy **kétezer disznó** a meredekről **a tengerbe rohant** és vízbe fulladt (13. v.).

Az Urat gyakran kritizálták azért, hogy ezeknek a disznóknak a pusztulását okozta. Néhány szempontot meg kell jegyezni:

1. Nem Ő okozta azok pusztulását; csak megengedte. A Sátán romboló hatalma volt az, ami elpusztította a disznókat.

2. Nincs feljegyzés méltatlankodó tulajdonosokról. Talán zsidók voltak, akik számára a disznótenyésztés tiltva volt.
3. Az ember lelke sokkal értékesebb, mint a világ valamennyi disznója.
4. Ha mindazt tudnánk, amit Jézus tud, pontosan úgy cselekednénk, ahogyan cselekedett.

5,14-17 Azok, akik tanúi voltak a disznók pusztulásának, befutottak a **városba** a hírekkel. A tömeg, amely kijött, a volt megszállottat Jézus lábánál **ülve** találta, **felöltözve és eszénél**. Az emberek **megijedtek**. Valaki ezt mondta: „Egyaránt féltek, amikor a tengeren teremtett csendet, és most is, amikor egy emberi lélekben”. A szemtanúk elbeszítették az egész történetet az újonnan jötteknek. Ez túl sok volt a tömegnek: kérték, hogy **távozzon el a határból**. Nem a disznók elpusztulása, hanem ez az esemény megrázó része. Krisztus túl költséges vendég volt!

Megszámlálhatatlan sokaság kívánja még most is, hogy Krisztus maradjon távol tőlük, mert félnek, hogy társasága bizonyos társadalmi, pénzügyi vagy személyes veszteséget okoz nekik. Javaik megmentésére törekedve lelküket veszítik el.

5,18-20 Amikor Jézus **csónakkal** távozni készült, a meggyógyult ember **kérte**, hogy vele maradhasson. Derék kérés volt, bizonyítva az új életet, de Jézus **hazaküldte** őt Isten nagy hatalmának és kegyelmének élő tanújaként. Az ember engedelmeskedett, terjesztve a jó híreket **Dekapoliszban**, azon a területen, amely tíz várost foglalt magában.

Ez mindenkire vonatkozó rendelkezés, aki tapasztalta Isten megváltó kegyelmét: **„Eredj haza a tiédhez, és jelentsd meg nékik, hogy nagy dolgot cselekedett veled az Úr, és mint könyörült rajtad”**. Az evangélizálás otthon kezdődik.

J) A gyógyíthatatlan meggyógyítása és a halott feltámasztása (5,21-43)

5,21-23 Visszatérve a Galileai-tenger nyugati partjára, az Úr Jézus hamarosan **nagy sokaság** középpontjába került. Egy izgatott apa futva jött hozzá. **Jairus volt, a zsinagóga egyik elöljárója. Kislánya halálán volt.** Kérte, hogy Jézus menjen el, és **vesse rá a kezét, hogy meggyógyuljon.**

5,24 Az Úr meghallgatta és elindult a házhoz. A tömeg **követte**, szorongatva **Őt.** Érdekes, hogy közvetlenül azután a megállapítás után, hogy a tömeg **szorongatta**, beszámolót olvasunk valakiről, aki **Őt**, gyógyulása érdekében, hittel **megérintette.**

5,25-29 Egy zaklatott **asszony** megszakította Jézus útját Jairus háza felé. Urunk egyáltalán nem bosszankodott és nem lett ingerült a látszólagos feltartóztatás miatt. Hogyan reagálunk *mi* hasonló esetben?

Azt hiszem, az a legjobb megoldás, ha az ember abban a munkában, amelyet eltervezett magának, mint tanítvány, úgy tekint minden félbeszakításra és akadályoztatásra, mint megpróbáltatásra, amit Isten küld, hogy segítségére legyen abban, nehogy önző legyen a saját munkájában... Az nem idővesztés, mint ahogy valaki hajlamos azt gondolni, hanem a napi munka legfontosabb része, – az a rész, amelyet valaki leginkább felajánlhat Istennek. (Részlet evangéliumi írásokból.)

Ez az asszony krónikus vérfolyásban szenvedett **tizenkét év óta.** Elment **sok orvoshoz**, akik nyilvánvalóan drasztikus kezelést alkalmaztak. Ez felemésztette vagyonát, de állapota inkább **rosszabb** lett, mint jobb. Amikor a gyógyulás reménye teljesen elszállt, valaki beszélt neki Jézusról. Azonnal elindult, hogy ta-

lálkozzon vele. Ahogy lehetővé vált, hogy átjusson a tömegen, **megérintette ruhájának szegélyét.** A vérfolyás azonnal megállt, és az asszony érezte, hogy teljesen meggyógyult.

5,30 Az volt a szándéka, hogy csendben eltávozik. Az Úr azonban azt akarta, hogy megkapja Megváltója nyilvános megvallásának áldását is. Jézus észrevette, hogy isteni **erő** áradt ki belőle, amikor az asszony megérintette; neki került valamibe, hogy az asszonyt meggyógyítsa. Ezért kérdezte: „Kicsoda illette az én ruhámat?” Tudta a választ, csak azért kérdezte meg, hogy a nő előrelépjen a tömegből.

5,31 Tanítványai úgy vélték, hogy a kérdés elég naiv. Állandóan sok ember szorongatta. Miért kérdezi akkor, hogy ki érintette? De különbség van a fizikai közelség és a kétségbeesett hit érintése között. Lehetséges, hogy valaki állandóan az Úr közelében van anélkül, hogy bízna benne, de lehetetlen **Őt** hittel érinteni anélkül, hogy tudomást ne szerezne róla, vagy gyógyulás ne történne.

5,32-33 Az asszony előlépett **félve és remegve; leborult előtte**, és megtette első nyilvános bizonyoságtételét Jézusról.

5,34 Jézus ezután biztató szavakat szólt hozzá. Krisztus nyílt megvallása rendkívül fontos. Anélkül csak csekély növekedés lehet a keresztyén életben. Amikor merészen állást foglalunk mellette, elárasztja lelkünket a hit teljes bizonyosságával. Az Úr Jézus szavai nemcsak fizikai meggyógyulását igazolták, hanem kétségtelenül a lélek megváltásának nagy áldását is magukban foglalták.

5,35-38 Ekkor követtek érkeztek azzal a hírrel, hogy Jairus **leánya** meghalt. Nem volt szükség már odavinni **a tanítót.** Az Úr kegyelmesen bátorította Jairust, azután maga mellé vette Pétert, Jakabot és Jánost, és **a házhoz** mentek. Ott féktelen siránkozással találkoztak, ami a ke-

leti otthonokat jellemzi gyász idején, amit néha fizetett siratókkal végeztek.

5,39-42 Amikor Jézus biztosította őket, hogy **a gyermek nem halt meg, hanem alszik**, könnyekből nevetésre váltottak. Ő tántoríthatatlanul magával vitte a közvetlen családot a mozdulatlan gyermekhez, és megfogva **kezét, ezt mondta** arámul: „Leányka, néked mondom, kelj föl!” A tizenkét éves **lány** felkelt és **járt**. A rokonok elcsodálkoztak, és kétségkívül mámorosak voltak az örömtől.

5,43 Az Úr megtiltotta nekik, hogy nyilvánosságra hozzák a csodát. Nem érdekelte a tömegek előtti népszerűsége. A kereszt felé kellett haladnia.

Ha a lány valóban meghalt, akkor ez a fejezet bemutatja Jézus hatalmát a démonok, a betegség és a halál felett. Nem minden bibliakutató ért egyet abban, hogy a lány valóban halott volt. Jézus azt mondta, hogy nem halt meg, hanem alszik. Talán mély kómában volt. Éppen olyan könnyen feltámaszthatta volna őt a halálból is, de nem tulajdonította magának ezt a cselekedetet, ha a lány csak öntudatlan állapotban volt.

Ne menjünk el szó nélkül a fejezet záró szavai mellett: „**Mondta, hogy adjanak annak enni**”. A szellemi munkában ezt „utómunkának” lehet nevezni. A lelkeknek, akik megismerték az új élet lüktetését, táplálkozniuk kell. A tanítvány úgy is kifejezheti Megváltója iránti szeretetét, hogy táplálja a nyáját.

K) A Szolgát Názáretben elutasítják (6,1-6)

6,1-3 Jézus **tanítványaival** visszatért Názáretbe. Ez volt a **hazája**, ahol ács munkát végzett. **Szombaton** tanított a **zsinagógában**. Az emberek **álmélkodtak**, nem tagadhatták tanításának bölcsességét vagy csodáit. Mégsem akarták elismerni, hogy Isten Fia. Úgy gondoltak rá,

mint **ácsmesterre, Mária fiára**, akinek fivérei és **nővérei** még mindig ott éltek. Ha úgy tért volna vissza Názáretbe, mint hatalmas győztes hős, lehet hogy készségesebben fogadták volna, de szeretetteljes kegyelemmel és alázattal jött. Ez keletlenül érintette őket.

6,4-6 Ekkor állapította meg **Jézus**, hogy **a próféta** általában jobb fogadtásban részesül otthonától távol. Rokonai és barátai túl közel állnak hozzá ahhoz, hogy értékeljék személyét és szolgálatát. „Az Urat legnehezebb otthon szolgálni.” Maguk a názáretiek megvetett emberek voltak. Általában használt kifejezés volt: „Származhat-e Názáretből valami jó?” A társadalomnak ezek a kitalált prófétái mégis lenézték az Úr Jézust. Micsoda bizonyítvány ez az emberi szív gögjéről és hitetlenségéről! A hitetlenség nagyon akadályozta a Megváltó munkáját Názáretben. **Néhány beteget** meggyógyított, de ez volt minden. Csodálkozott az emberek hitetlenségén. J. G. Miller figyelmeztet a következőkre:

Az ilyen hitetlenség mérhetetlen jelentőségű a gonosz számára. Elzárja a kegyelem és irgalom csatornáit úgy, hogy a szükségben az cseppekben jut át az emberek életébe.⁹

Jézus ismét megízlelte a magányt, a meg nem értést és a semmibe vételt. Sok követőjének is ez a szomorúság jutott. Az Úr szolgálói gyakran nagyon alázatos külsőben jelennek meg. Képesek vagyunk a külső megjelenés mögé nézni és felismerni az igazi szellemi értéket? Az Úr nem riadt meg názáreti elutasításától, **köröskörül járt a falvakban, tanítva** az Igét.

L) A Szolga kiküldi tanítványait (6,7-13)

6,7 Elérkezett az idő a **tizenkét tanítvány** kiküldésére. Eddig a Megváltó csodálatos gyámsága alatt voltak; most ki

fognak menni, mint a dicsőséges üzenet hírnökei. **Kettesével küldte el őket.** Az ige hirdetést így két tanú szájával fogják megerősíteni. Erősíthetik és kölcsönösen segíthetik is egymást az együttes utazásban. Végül két ember jelenléte hasznos lehet olyan kultúrákban, ahol az erkölcsi viszonyok alacsonyak. Ezt követően **hatalmat adott nekik a tisztátalan szellemek** felett. Ezt érdemes megjegyezni. Démonokat kiűzni az egy nagy dolog; de ezt a hatalmat másoknak adományozni csak Isten tudja.

6,8 Ha Urunk királysága ebből a világból való lett volna, sohasem adta volna azokat az utasításokat, amelyek a 8-11. versben következnek. Teljesen ellentétben álltak azzal, amelyeket általában világi vezetők kiadnak. A tanítványoknak ellátás nélkül kellett elindulniuk – **ne vigyenek táskát, kenyeret vagy pénzt.** Az Úrban kellett bízniuk, hogy ellátja őket a szükségeseikkel.

6,9 Szandált és botot vihettek magukkal, az utóbbit talán azért, hogy védekezhessenek az állatok ellen, és egy ruhájuk lehetett. Bizonyára senki sem irigyelte meg a tanítványok javait, és nem is csatlakozott a keresztyénséghez a meggazdagodás szándékával. Bármilyen hatalmuk lehetett is a tanítványoknak, annak Istentől kellett jönnie; teljesen rá voltak hagyatkozva. A legegyszerűbb körülmények között teljesítették küldetésüket, mégis Isten Fiát képviselték, és a hatalmát birtokolták.

6,10 El kellett fogadniuk a vendégszeretetet, ahol felajánlották nekik, és **ott kellett maradniuk**, amíg el nem hagyták a területet. Ez az utasítás megakadályozta, hogy esetleg kényelmesebb elszállásolás után nézzenek. Küldetésük az volt, hogy annak az üzenetét hirdessék, aki nem kedvezett magának, aki nem volt önző. Nem kompromittálhatták az üzenetet

azzal, hogy fényűzésre, kényelemre és könnyebbségre töreksenek.

6,11 Ha egy helyen elutasították a tanítványokat és mondanivalójukat, nem voltak kötelesek ott maradni. Ha ezt tették volna, gyöngyeiket dobták volna a disznók elé. A tanítványoknak, elhagyva a helyet, **le kellett rázniuk a port a lábukról**, kiabrázolvá, hogy Isten is elutasítja azokat, akik szeretett Fiát elutasítják.

Bár az utasítások némelyike ideiglenes volt, és később az Úr Jézus visszavonta őket (Lk 22,35-36), mégis marandandó elveket is foglalnak magukban Krisztus szolgálói számára minden korban.

6,12-13 A tanítványok **kimentek és prédikáltak** a megtérést, **sok démont kiűztek, megkentek olajjal sok embert, akik betegek voltak és meggyógyították őket.** Úgy gondoljuk, hogy a megkenés **olajjal** szimbolikus gesztus volt, amely a Szent Szellem enyhítő, csillapító hatalmát fejezte ki.

M) A Szolga előfutárát lefejezik (6,14-29)

6,14-16 Amikor hírek érkeztek **Heródes királyhoz**, hogy egy csodatévő ember járja az országot, azonnal arra következtetett, hogy **Keresztelő János támadt fel a halálból.** Mások azt mondták róla, hogy **Illés** vagy **egy a próféták közül**, de Heródes meg volt győződve, hogy az az ember, **akit lefejeztetett**, feltámadt. Keresztelő János Isten hangja volt. Heródes ezt a hangot elhallgattatta. Most szörnyű lelkiismeret-furdalás gyötörte Heródest azért, amit tett. Meg kellett tanulnia, hogy a törvénszegő útja kemény.

6,17-20 Az elbeszélés most visszatér János kivégzésének idejére. János szemrehányást tett Heródesnek, mert törvénytelen házasságra lépett **testvérének, Fülöpnek feleségével.** Heródiás, aki most Heródes felesége volt, megharagudott, és

bosszút esküdött. De Heródes tisztelte Jánost, mint **szent embert**, és meghiúsította erőfeszítéseit.

6,21-25 Végül alkalom kínálkozott Heródiásnak. Heródes **születésnap**i ünnepe, a helyi előkelőségek jelenlétében **Heródiás** kérte, hogy a **lánya** táncoljon. Ez annyira **tetszett Heródesnek**, hogy bármit megígért a lánynak, **még országa felét is**. Anyja által felbuztatva a lány azt kérte, hogy adják neki **Keresztelő János fejét egy tálon**.

6,26-28 A **király** csapdába került. Saját akarata és jobb belátása ellenére teljesítette a kérést. A bűn behálózta, és a király a bűn hűbérese, egy gonosz aszszony és egy érzéki tánc áldozata lett.

6,29 Amikor János hűséges **tanítványai meghallották**, mi történt, elkérték **testét**, eltemették, aztán elmentek és elmondták Jézusnak.

N) Az ötezer ember megvendéglése (6,30-44)

6,30 Ez a csoda mind a négy evangéliumban megtalálható, és az Úr Jézus nyilvános szolgálata harmadik esztendőjének elejére esik. **Az apostolok** éppen visszatértek Kapernaumba első igehirdető missziójukról (lásd 7-13. v.). Talán el voltak telve sikereikkel, talán fáradtak voltak és fáj a lábuk. Elismerve, hogy szükségük van pihenésre és nyugalomra, az Úr elment velük csónakkal egy puszta helyre a Galileai-tenger partján.

6,31-32 Gyakran halljuk idézni a következő szavakat a keresztyének fényűző vakációinak igazolására: **Jertek el csupán ti magatok valamely puszta helyre, és pihenjete meg egy kevésé**. Kelly írta a következőket:

Nagyon jó lenne, ha ezért lenne több pihenésre szükségünk; vagyis, ha munkánk olyan bőséges lenne, önmegtartó erőfeszítésünk mások ál-

dására olyan állandó lenne, hogy bizonyosak lehetnénk abban, az Úr szava nekünk szól.¹⁰

6,33-34 A tömeg követte az Urat és tanítványait a tó partján. Jézus **megszánta** az embereket. Szellemi vezetés nélkül, éhesen és védtelenül vándoroltak. **Elkezdte tanítani őket**.

6,35-36 Mikor **a nap** lehanyatlott, **tanítványai** nyugtalankodni kezdtek a tömeg miatt. Rengeteg ember és **nincs mit enniük**. Sürgették az Urat, hogy **küldje el őket**. Ugyanaz a tömeg, amely a Megváltó szánalmát kiváltotta, a tanítványokat idegesítette. Az emberek vajon zavarnak minket, vagy szeretjük őket?

6,37-38 Jézus a tanítványokhoz fordult és ezt mondta: „**Adjatok nekik ti enniük**”. Az egész dolog lehetetlennek látszott. Ötezer férfi, asszonyok és gyermekek, de semmi nincs, csak öt kenyér és két hal, – valamint Isten.

6,39-44 Abban a csodában, amely következett, a tanítványok képet kaptak arról, hogy a Megváltó hogyan fogja önmagát adni, hogy az élet kenyere legyen az éhező világ számára. Teste megtöretik, hogy másoknak örök élete legyen. Valóban a használt szavak erősen emlékeztetnek az úrvacsorára, amely emlékezés a halálára: **vette, megáldotta, megtörte, adta**.

A tanítványok az Ő szolgálatára vonatkozó drága leckéket tanultak meg:

1. Az Úr Jézus tanítványainak sohasem szabad kételkedniük a hatalmában, hogy ki tudja elégíteni szükségleteiket. Ha meg tud elégíteni **ötezer embert öt kenyérral és két hallal**, el tudja látni benne bízó szolgáit is, bármilyen körülmények között. Dolgozhatnak érette anélkül, hogy nyugtalankodnának, honnan lesz ennivalójuk. Ha először Isten királyságát és az Ő igazságát keresik, minden szükségüket kielégíti.

2. Hogyan lehet evangélizálni valaha is a pusztuló világban? Jézus ezt mondja: „Adjatok nékik ti enniük!” Ha neki adjuk, amink van, bármennyire jelentéktelennek látszik is, azt meg tudja sokszorozni áldással a sokaságnak.
3. Rendszeresen végezte a munkát, leültetve a tömeget **százaz és ötvenes** csoportokban.
4. **Megáldotta** és **megettörte** a kenyeret és a halat. Áldása nélkül semmit sem használtak volna. Megtörés nélkül teljesen elégtelenek lettek volna. „Annak oka, hogy nem tudunk bőségesebben adni az embereknek, az, hogy még nem vagyunk megfelelően megettörve.”
5. Jézus az ételt nem maga osztotta szét, **tanítványaira** hagyta, hogy ezt megtegyék. Terve az, hogy a világot népén keresztül táplálja.
6. Elegendő volt **mindenkinek**. Ha a hívők ma a folyamatos életszükségleteken felül mindent az Úr munkájára adnának, az egész világ meghallhatná az evangéliumot ebben a nemzedékben.
7. A **maradék (tizenkét tele kosárral)** több volt, mint a kiindulási mennyiség. Isten bőkezű adakozó. Figyeljük meg mégis, hogy semmi nem ment veszendőbe. A felesleget összegyűjtötték. A tékozlás bűn.
8. Az egyik legnagyobb csoda sohasem történt volna meg, ha a tanítványok ragaszkodtak volna ahhoz a tervükhöz, hogy pihenjenek. Nálunk milyen gyakran ez az igazság!

O) Jézus jár a tengeren (6,45-52)

6,45-50 A Megváltó nemcsak szolgáinak táplálékát tudja biztosítani, hanem biztonságukat is.

Jézus, miután visszaküldte a tanítványokat **csónakkal** a tó nyugati partjára, felment a **hegyre imádkozni**. Az éjszaka

sötétjében látta őket keményen evezni a **szél** ellenében. Segítségükre ment a **tengeren járva**. A tanítványok először megremültek, mert azt hitték, hogy kísértet. Jézus megnyugtatóan szólott hozzájuk és beszállt a csónakba. A szél rögtön elállt.

6,51-52 A beszámoló a következő megállapítással végződik: „**Ők pedig magukban szerfölött álmélnak és csodálkoznak. Mert nem okultak a kenyeréken, mivelhogy a szívük meg volt keményedve**”. Úgy tűnik, hogy bár látták az Úr hatalmát a kenyerék csodájában, még mindig nem fogták fel, hogy neki semmi sem lehetetlen. Nem kellett volna meglepődniük, amikor a tengeren jární látták. Ez nem volt nagyobb csoda, mint az, amelynek éppen tanúi voltak. A hit hiánya eredményezte a szív keménységét és a szellemi felfogóképesség tompaságát.

A Gyülekezet ebben a csodában a jelenlegi korszaknak és a korszak végének kiábrázolását látja. Jézus a hegyen jelképezi Krisztust jelenlegi szolgálatában a mennyben, amint közbenjár népéért. A tanítványok képviselik szolgálait, akiket az élet viharai és megpróbáltatásai hányakvetnek. A Megváltó hamarosan vissza fog térni övéihez, megszabadítja őket a veszedelemből, a nyomorúságból, és biztonságban elvezeti őket a mennyi partra.

P) A Szolga Genezáret földjén gyógyít (6,53-56)

Visszatérve a tó nyugati partjára, az Urat **beteg** emberek ostromolták. **Bárhova** ment, az emberek hozzávitték nyoszolyákon a súlyos betegeket. A **piacterek** ideiglenes kórházakká váltak. Csak azt akarták, hogy elég közel kerülhessenek hozzá, hogy **megérinthessék ruhája szegélyét**. Mindenki, aki **megérintette, meggyógyult**.

Q) A hagyomány Isten Igéjével szemben (7,1-23)

7,1 A farizeusok és az írástudók zsidó vallási vezetők voltak, akik Isten törvényével merev hagyományok hatalmas rendszerét szőtték össze, amit szinte egyenértékűnek tekintettek a Szentírással. Bizonyos esetekben nyilvánvaló ellentétben álltak a Szentírással, vagy gyengítették Isten törvényét. A vallási vezetők szívesen hoztak szabályokat, az emberek pedig békésen elfogadták azokat, megelégedve a valóságot nélkülöző szertartások rendszerével.

7,2-4 Itt azt látjuk, hogy a farizeusok és az írástudók kritizálják Jézust, mert **tanítványai mosatlan kézzel** ettek. Nem arról van szó, hogy a tanítványok soha nem mostak kezet evés előtt, hanem arról, hogy azt nem szertartásosan végezték el, a hagyomány előírásainak megfelelően. Például ha nem mosakodtak meg könyékig, szertartásszerűen **tisztátalanoknak** tekinthették őket. Ha előbb a piactéren voltak, rituális fürdőt kellett venniük. A tisztaság bonyolult rendszere kiterjedt még az edények mosogatására is. A farizeusokra vonatkozóan Stanley, E. Jones a következőket írja:

Eljöttek Jeruzsálemből, hogy találkozzanak veled, és hozzáállásuk annyira negatív és akadékoskodó volt, hogy minden, amit megláttak, a tanítványok mosdatlan keze volt. Nem voltak képesek meglátni a megváltás (szabadulás) hatalmas tényét, amely valaha is érintette bolygónkat, egy olyan lehetőséget, amely megtisztította az ember elméjét (szellemét), lelkét és testét... Tágra nyitott szemmel bámultak a kicsi és jelentéktelen dolgokra, és vakok voltak a nagy dolgok meglátására. Így a történelem elfelejti őket, mint negatív szereplőket. Elfelejti őket, kivéve, mint Krisztus pozitív

működésének hátterét. Ők kritikát hagytak hátra, Jézus a megtérést. Ők hibákat kerestek, Jézus követőket keresett.¹¹

7,5-8 Jézus gyorsan bebizonyította az ilyen magatartás képmutató voltát. A nép éppen olyan volt, amilyenek **Ézsaiás** jövendölte. Nagy odaadást mutattak az Úr iránt, de belül romlottak voltak. Bonyolult szertartásokkal Isten imádását színelítették, de a Biblia tanításait hagyományokkal helyettesítették. Ahelyett, hogy Isten Igéjét elismerték volna, mint egyetlen tekintélyt a hit és erkölcs dolgaiban, **hagyományaikkal** megkerülték, vagy félremagyarázták a Szentírás világos parancsait.

7,9-10 Jézus kiválasztott egy példát, hogy hogyan teszik félre **Isten** törvényét a **hagyomány** segítségével. A tíz parancsolat egyike kimondja, hogy a gyermekek **tiszteljék** szüleiket (amely magában foglalja a gondoskodást, ha szükséges). **Halálbüntetést** szabtak ki arra, aki gonoszot mondott **apjára** vagy **anyjára**.

7,11-13 Erre támadt egy zsidó **hagyomány**, amelyet **korbánnak** ismertek. Jelentése, hogy „odaadott” vagy „Istennek felajánlott”. Tegyük fel, hogy bizonyos zsidó szülők nagy szükségben voltak. Fiuknak volt rá pénze, hogy gondoskodjon róluk, de nem akarta megtenni. Mindössze azt kellett mondania, hogy „korbán”, ami azt jelentette, hogy **Isten** pénze, vagy a templomnak szánt felajánlás. Ez mentesítette a további felelősségtől, hogy szüleit támogassa. Megtarthatta pénzét korlátozás nélkül, és üzleti célokra használhatta. Hogy valaha volt-e haszna abból a templomnak, nem volt fontos. Kelly jegyzi meg a következőket:

A vezetők úgy alakították ki a vallási célokra szánt javak biztosításának rendszerét, hogy Isten Igéje ne zavarja az emberek lelkiismeretét... Isten felszólította az embert, hogy tisztelje

szüleit, és tiltotta a velük szembeni megalázó bánásmódot. Mégis voltak emberek, akik a vallás köpönyege alatt Istennek ezeket a parancsait megszegték. Ezt a „korbánnak” mondott hagyományt az Úr úgy kezeli, mint ami nemcsak rosszat tesz a szülőknek, hanem lázadó cselekedet Isten kifejezett parancsával szemben.¹²

7,14-16 A 14. versztől kezdődően az Úr azt a forradalmi kijelentést tette, hogy nem az teszi tisztátalanná az embert, ami a száján bemegy (mint például a mosatlan kézzel megevett étel), hanem ami kijön az emberből (pl. azok a hagyományok, amelyek félreállítják Isten Igéjét).

7,17-19 Ez még a **tanítványokat** is megzavarta, mivel az ÓSZ tanításának talaján álltak, mindig úgy tekintettek bizonyos ételekre, például a disznóhúsra, nyúlhúsra, rákra, mint amelyek tisztátalannak és beszennyezik őket. Jézus most világosan megállapította, hogy az ember nem lesz tisztátalanná azáltal, ami beléje kerül. Bizonyos értelemben ez a törvény korszakának végét jelentette.

7,20-23 **Ami kijön** valakinek a szívéből, az teszi tisztátalanná: **gonosz gondolatok, házasságtörések, paráznaságok, gyilkosságok, lopások, telhetetlenségek, gonoszságok, álnokság, szemérmertlenség, gonosz szem, káromlás, kevélység, bolondság.** A szövegösszefüggésben benne van az a gondolat, hogy az emberi hagyományt is ide kell sorolni. A korbán hagyománya egyenértékű volt a gyilkossággal. A szülők éhenhalhattak, mielőtt ezt a gonosz fogadalmat meg lehetett törni.

Ennek az igehelynek egyik legnagyobb tanulsága az, hogy mindenféle tanítást és minden hagyományt állandóan meg kell vizsgálnunk Isten Igéje által; engedelmességgel annak, ami Istentől van, és elvetve, ami embertől. Valaki először világos szellemi üzenetet taníthat és hir-

dethet, amelyet a Bibliában hívők elfogadnak. Miután az illető a bizalmat megnyerte, elkezd hozzátenni valami emberi tanítást. Odaadó követői, akik úgy érzik, hogy nem cselekedhet hamisan, vakon követik, még ha üzenete el is veszi az Ige élet, vagy felhívja annak tiszta jelentését.

Így fordult elő, hogy az írástudók és a farizeusok tekintélyre tettek szert, mint az Ige tanítói. De most semmivé tették az Ige szándékát. Az Úr Jézusnak kellett figyelmeztetnie az embereket, hogy az Ige hitelesíti az embert, és nem az ember hitelesíti az Igét. A nagy próbákó mindig ez legyen: „Mit mond az Ige?”

R) Egy pogány hitéért áldást nyer (7,24-30)

7,24-25 A megelőző eseményben Jézus bemutatta, hogy minden étel tiszta. Itt bemutatja, hogy a pogányok már nem közönséges vagy tisztátalan emberek. Jézus most északnyugatra utazott, **Tírusz és Szidón körzetébe**, amit úgy is ismertek, mint Szirofönícia. Megpróbált bemenni **egy házba** ismeretlenül, de híre megelőzte, és jelenléte hamarosan ismeretessé vált. Egy pogány **asszony** jött hozzá, segítséget kérve démontól megszállott **leányának**.

7,26 Hangsúlyozzuk azt a tényt, hogy **görög** volt, nem zsidó. A zsidóság, Isten választott népe különlegesen kiváltságos helyzetet foglalt el Isten előtt. Csodálatos szövetséget kötött velük, rájuk bízta a Szentírást, velük lakott a sátorban, később pedig a templomban. Ezzel szemben a pogányok idegenek voltak Izrael közösségétől, távollévők az ígért szövetségétől, Krisztus nélkül, reménység nélkül, Isten nélkül a világban (Ef 2,11-12). Az Úr Jézus elsődlegesen Izrael nemzetéhez jött. Úgy jelentette ki magát, mint ennek a nemzetnek a királya. Az evangéliumot

először Izráel házának hirdették. Fontos meglátni ezeket, hogy megértsük bánásmódját a **sziroföníciai** nővel. Amikor arra kérte, hogy **űzze ki a démont a lányából**, látszólag gorombán visszautasította.

7,27 Jézus azt mondta, hogy a **gyermeket** (az izráelitákat) kell **először kielégíteni**, és hogy nem helyes, **ha a gyermekek kenyerét a kiskutyáknak** dobják (a pogányoknak). Válasza nem visszautasítás volt. Ezt mondta: **„Engedd, hogy először a fiak elégtessenek meg”**. Ez lehet, hogy durván hangzott. Valójában a bűnbánat és a hit próbája volt. Szolgálatá akkor elsősorban a zsidók felé irányult. Az asszony, mint pogány, nem tarthatott igényt Őrá és jótékonyására. Elismerte-e vajon ezt az igazságot?

7,28 Igen, mert így válaszolt: „Úgy van, Uram”. Én csak egy kis pogány kutya vagyok. De úgy gondolom, hogy a kutyakölyköknek is módjuk van enni **morzsákat**, amelyeket a gyermekek **az asztal alá** hullatnak. Ez minden, amit kérek. Néhány morzsát juttass nekem a zsidókért végzett szolgálatodból!

7,29-30 Ez a hit figyelemre méltó volt. Az Úr azonnal méltányolta, távolból meggyógyítva a lányt. Amikor az asszony hazament, **lánya** teljesen egészséges volt.

S) Egy süketnéma meggyógyul (7,31-37)

Urunk visszatért a Földközi-tenger partjáról a Galileai-tenger keleti partjára – a területet **Tízvárosként** ismerték. Itt történt egy esemény, amely csak Márk evangéliumában van feljegyezve. **Vittek hozzá valakit, aki nehezen szóló süket volt**. Lehet, hogy **beszédhibáját** valamilyen fizikai rendellenesség okozta, vagy az a tény, hogy mivel sohasem hallotta tisztán a hangokat, nem tudta őket helye-

sen visszaadni. Bárhogy is volt, a bűnös emberhez hasonló, aki süket Isten hangjára, ezért képtelen róla másoknak beszélni.

7,33-34 Jézus először **félrevitte** külön az embert. **Ujjait a fülébe tette, majd köpött és érintette** a nyelvét, ily módon jelbeszéddel adta tudtára, hogy meg akarja nyitni a füleit és megoldani a nyelvét. Ezután Jézus feltekintett az **égre**, jelezve, hogy hatalma Istentől volt. Tekintete fájdalmát fejezte ki a szenvedés miatt, amelyet a bűn hozott az emberi nemre. Végül ezt mondta: „*effata*”. Ez az arám szó azt jelenti: **„nyilatkozzál meg”**.

7,35-36 Az ember **azonnal** normális hallás- és beszédkészséget nyert. Az Úr megparancsolta az embereknek, hogy ne hozzák nyilvánosságra a csodat, de azok nem tartották be utasítását. Az engedetlenség sohasem igazolható, nem számít, bármilyen jó szándékú is az ember.

7,37 A szemtanúk **álmélgodtak** csodálatos cselekedetein, és ezt mondták: **„Mindent jól cselekedett; a süketeket is hallókká teszi, a némákat is beszélők-ké”**. Nem is tudták, milyen igazat mondtak. Ha a Golgota tövében éltek volna, akkor mélyebb meggyőződéssel és érzéssel mondták volna.

*Szeretetét megismerte lelkünk,
Nagy irgalmát megmutatta nekünk.
Dicséretünk lobbantja kegyelme,
Mind, ami jó, Urunk, Jézus tette.*

Samuel Medley

AZ ÖTEZER

1. Az emberek zsidók voltak (lásd Jn 6,14-15).
2. A sokaság aznap volt Jézussal (6,35).
3. Jézus öt kenyeret és két halat használt (Mt 14,17).
4. Ötezer férfi, valamint asszonyok és gyermekek laktak jól (Mt 14,21).
5. A maradék tizenkét kézikosarat töltött meg (Mt 14,20).

A NÉGYEZER

1. Az emberek valószínűleg pogányok voltak (a Tízvárosban éltek).
2. Ez a tömeg három napig volt vele (8,2).
3. Hét kenyeret és egy kevés halat használt fel (8,5-7).
4. Négyezer férfi, valamint asszonyok és gyermekek laktak jól (Mt 15,38).
5. A maradék hét fonott vagy fedeles kosarat töltött meg (8,8).

T) A négyezer ember megvendéglése (8,1-10)

8,1-9 Ez a csoda emlékeztet az ötezer ember megvendéglésére, mégis figyeljük meg a különbségeket a fenti táblázatban.

Amikor Jézus kevesebből indult ki, többet ért el és több volt a maradék. A 7. fejezetben morzsákat láttunk, amelyek lehullottak az asztalról egy pogány asszonynak. Itt a pogányok sokasága eszik bőségesen. Erdman ehhez a következő magyarázatot fűzi:

Ebben a szakaszban az első csoda azt fejezi ki, hogy a kenyérmorzsák lehullhatnak az asztalról a szűkölködő pogányoknak; itt sejthető már, hogy Jézus, akit saját népe visszautasított, életét készül adni a világért, hogy élő kenyér legyen minden nemzet számára.¹³

Fennáll a veszély, hogy ilyen eseményeket, mint a négyezer ember megvendéglése, úgy tekintik, mint jelentéktelen ismétlést. Azzal a meggyőződéssel kell a Bibliát tanulmányoznunk, hogy a Szentírás minden szava szellemi igazsággal teljes, még ha ezt nem is tudjuk meglátni saját értelmi képességünk jelenlegi fokán.

8,10 A Tízvárosból Jézus és **tanítványai** átkeltek a Galileai-tenger nyugati

partjára, egy helyre, amelyet Dalmánutának neveztek (a Mt 15,39-ben Magdala).

U) A farizeusok égi jelet kérnek (8,11-13)

8,11 A **farizeusok** vártak rá, és **égi jelt** kívántak tőle. Vakságuk és bátorságuk rendkívüli volt. Előttük állt a mindenség legnagyobb jele, maga, az Úr Jézus. Ő volt az igazi jel, aki a mennyből jött, de ők nem értékelték. Hallották rendkívüli kijelentéseit, látták hatalmas csodáit, szembe kerültek egy tökéletesen büntelen emberrel, Istennel, aki megjelent hústestben, mégis vakságukban **menyei jelet** kértek!

8,12-13 Nem csoda, hogy a Megváltó mélyet sóhajtott! Ha valamilyen nemzedék a világtörténelem folyamán kiváltságos helyzetben volt, az a zsidó nemzedék volt, amelynek ezek a farizeusok tagjai voltak. Mégis mennyei csodát kértek a földi helyett, – habár vakok voltak az egyértelmű bizonyítékokra, hogy a Messiás megjelent. Az Úr Jézus lényegében ezt mondta: „Nem lesz több jel. Elszarlasztottátok a lehetőségeket”. **Ismét hajóba szállva** áteveztek a keleti partra.

V) A farizeusok és Heródes kovásza (8,14-21)

8,14-15 Az utazás alatt a **tanítványok elfelejtettek kenyeret vinni** magukkal. Jézus azonban még mindig a farizeusokkal való vitájára gondolt, amikor figyelmeztette őket a **farizeusok és Heródes kovásza** ellen. A kovász a Bibliában következetesen a gonoszság képe, amely lassan és teljesen eloszlik, és mindent befolyásol, amihez hozzáér. A **farizeusok kovászát** jelenti a képmutatás, a törvényeskedés, az öngigazság és a vakbuzgóság. A farizeusok nagy igyekezetet mutattak a szenteskedésben, de belsőleg

romlottak és szentségtelenek voltak. **Heródes kovásza** talán a szkepticizmust, az erkölcstelenséget és a világiasságot foglalja magában. A Heródes-pártiak élen jártak ezekben a bűnökben.

8,16-21 A tanítványok ezt teljesen félreértették. Minden, amire gondolni tudtak, az eledel volt. Ezért kilenc gyors kérdést tett fel nekik. Az első ötben korlátoltságuk miatt dorgálja őket. A hátralevő négyben amiatt feddi őket, hogy nyugtalanokdtak szükségleteik ellátása felől, miközben Ő velük volt. Nem elégített-e meg **ötezer embert öt** kenyérrrel, **tizenkét kosár** maradékot hagyva? De igen! Nem elégített-e meg **négyezer embert hét** kenyérrrel, hátrahagyva **hét** fedeles kosár maradékot? De igen, megtette! Akkor miért nem értik meg, hogy Ő bőségesen ki tudja elégíteni szükségleteiket, amikor vele egy csónakban utaznak. Nem értik, hogy a mindenség teremtője és fenntartója van velük a csónakban?

W) A bétsaidai vak gyógyítása (8,22-26)

Ez a csoda, amely több érdekes kérdést vet fel, csak Márknál található. Először is, miért vezette ki Jézus az embert a **faluból**, mielőtt gyógyította? Miért nem gyógyította meg egyszerűen megérintéssel? Miért használt ilyen szokatlan eszközöket, mint a nyál? Miért nem kapott az ember azonnal tökéletes látást?¹⁴ (Ez az egyetlen gyógyítás az evangéliumokban, ami fokozatosan történt). Végül miért tiltotta meg az embernek, hogy elmondja ezt a csodát a **faluban**? Urunk szuverén módon cselekszik, és nem köteles elszámolni nekünk tetteivel. Nyomás oka volt mindannak, amit tett, még ha mi nem is tudjuk megérteni. A gyógyítás minden esete különböző, ahogyan a megtérés minden esete is. Néhányan figyelemre méltó szellemi látásra tesznek

szert, mihelyt megtértek. Mások először homályosan látnak, aztán később jutnak az üdvösség teljes bizonyosságára.

X) Péter nagy hitvallása (8,27-30)

Ennek a fejezetnek az utolsó két bekezdése a tizenkét apostol felkészítésének mélyebb vizeire vezet minket. A tanítványoknak szükségük volt arra, hogy személyesen és mélyen meggyőződjenek arról, kicsoda Jézus, mielőtt tovább vihette és felszólíthatta őket arra, hogy átadott és szent életben kövessék. Ez az igeszakasz a tanítványság lényegéhez vezet. Talán a legelhanyagoltabb terület ez manapság a keresztyén gondolkodásban és gyakorlatban.

8,27-28 Jézus és tanítványai magányt kerestek messze északon. Útban **Cézárea Filippi** felé, Jézus azzal vezette be a témát, hogy megkérdezte, hogyan vélekednek róla nyilvánosan. Az emberek általában nagy embernek tartották – egyenrangúnak **Keresztelő Jánossal, Illéssel** vagy más **prófétákkal**. De az emberi tisztelet valójában tiszteletlenség. Ha Jézus nem Isten, akkor csaló, örült vagy legenda. Nincs más lehetőség.

8,29-30 Akkor az Úr határozottan megkérdezte tanítványait, hogy ők kinek tartják. **Péter** azonnal **Krisztusnak** nyilvánította, vagyis a Messiásnak, azaz a Felkentnek. Értelmével Péter már korábban tudta ezt. Történt valami olyan az életében, hogy most már ez mély, személyes meggyőződéssé vált. Az élet sohasem lesz még egyszer ugyanaz. Péter már sohasem elégedhet meg az énközpontú étellel. Ha Jézus a Messiás, akkor Péternek teljes odaadással érte kell élnie.

Y) A Szolga előre jelzi halálát és fel-támadását (8,31-38)

Mostanáig Jahve Szolgáját figyeltük, akinek életét jellemezte a szüntelen szol-

gálat másokért. Láttuk, hogyan gyűlöltek ellenségei, és hogy nem értették meg barátai. Láttuk a dinamikus erő, az erkölcsi tökéletesség, a teljes szeretet és alázat életét.

8,31 Isten szolgájának útja szenvedésbe és halálba vezet. Ezért a Megváltó most világosan megmondja tanítványainak, hogy (1) **szenvednie**; (2) **megvetetnie**; (3) **megöletnie**; (4) és **feltámadnia kell**. A dicsőséghez vezető út először a keresztre, majd a sírba viszi. „A szolgáló szív az áldozatban nyilvánul meg” –, ahogyan Grant, F. W. jegyezte meg.

8,32-33 Péter nem tudta elfogadni azt az elképzelést, hogy Jézusnak szenvednie és meghalnia kell; ez ellentétes volt a Messiásról alkotott elképzelésével. Semmiképpen sem akarta elhinni, hogy Urát és Mesterét ellenségei meg fogják ölni. Megdorgálta a Megváltót, hogy ilyesmit mondott. Ekkor mondta Jézus Péternek: **„Távozz tőlem Sátán, mert nem gondolsz az Isten dolgaira, hanem az emberi dolgokra”**. Jézus nem azzal vádolta Pétert, hogy ő a Sátán, vagy hogy benne van a Sátán. Így értette: „Úgy beszélsz, ahogy a Sátán tenné. Ő mindig megpróbálja, hogy eltérítsen az Istennek való engedelmségtől. Azzal kísért, hogy könnyű utat válasszunk a trónhoz”. Péter szavai sátáni eredetűek és tartalmúak voltak, és ez okozta az Úr haragját. Kelly így magyarázza:

Mi volt az, ami ennyire felkavarta Urunkat? Az az igazi csapda, amelynek mi valamennyien ki vagyunk téve: az önmagunk megóvásának a vágya; a könnyű út előnyben részesítése a kereszttel szemben. Vajon nem igaz-e, hogy természetünknel fogva szeretjük kikerülni a megpróbáltatást, szégyent és megvetést; hogy visszarettenünk a szenvedéstől, amelynek az ilyen világban, mint ez, együtt kell járnia Isten akaratának cselekvésével; hogy

előnyben részesítjük a nyugodt, tisztességes utat a földön – röviden, mindkét világban a legjobbat akarjuk? Milyen könnyen beleeshet valaki ebbe a csapdába! Péter nem tudta megérteni, miért kell a Messiásnak átmennie a fájdalomnak ezen az útján. Ha mi lettünk volna ott, mi is ezt mondtuk volna, vagy még rosszabbat. Péter heves tiltakozásából nem hiányzott az erős emberi szeretet. Szívből szerette a Megváltót. De nem ismerte önmagát, hogy benne volt a világ megítéletlen szelleme is.¹⁵

Figyeljük meg, hogy Jézus először **tanítványaira tekintett**, és aztán fedtte meg Pétert, mintha azt mondaná: „Ha nem mennék a keresztre, hogyan válthatnám meg a tanítványaimat?”

8,34 Ezután Jézus valójában ezt **mondta nekik**: „Én elmegyek szenvedni és meghalni, hogy az embereket megváltsam. Ha ti **utánam akartok jönni**, meg kell tagadnotok minden önző indítékot, önként választani a szégyen, a szenvedés és halál útját, **és követni engem**. Lehet, hogy ott kell hagynod személyes kényelmedet, társadalmi kiváltságaidat, földi kötelekeidet, nagy ambícióidat, a földi gazdagságot és még magát az életet is”. Az ehhez hasonló szavak hallatán csodálkozunk kell, hogyan gondolhatjuk komolyan, hogy teljesen rendjén van, ha fényűző és könnyelmű életet élünk. Hogyan igazolhatjuk az anyagiasságot, az önzést és szívünk hidegségét? Szavai arra szólítanak fel, hogy önmegtagadó, odaadó, szenvedő és áldozatos életet éljünk.

8,35 Mindig fennáll a kísértés, hogy **óvjuk életünket**. Élünk kényelmesebben, tartalékoljunk a jövőre, saját kívánságaink szerint cselekedjünk, és az én legyen mindennek a középpontjában. Nincs ennél biztosabb út arra, hogy valaki elve szítse az életét. Krisztus felszólít bennünket, hogy veszítsük el életünket érte és

az evangéliumért, felajánlva neki szellemünket, lelkünket és testünket. Azt kéri tőlünk, hogy szánjuk magunkat a szolgálatára, és veszítsük el magunkat benne, ha szükséges, letéve életünket az evangélium hirdetésében. Ezt jelenti életünk elvezítése. Nincs biztosabb útja annak, hogy ezáltal életünket megtaláljuk.

8,36-37 Ha egy hívő megnyerné is az egész világ gazdagságát élete folyamán, mit nyerne vele? Elszalasztaná az alkalmat, hogy életét Isten dicsőségére, valamint az elveszettek megmentésére használja. Ez rossz üzlet lenne. Életünk többet ér, mint amit a világ kínál érte. Krisztusért vagy önmagunkért használjuk fel?

8,38 Urunk tudta, hogy fiatal tanítványainak némelyike megbotolhat a tanítványság ösvényén a szegyénytől való félelem miatt. Figyelmeztette őket, hogy azokat, akik a miatta viselt szegyen elkerülésére törekszenek, nagyobb szegyen fogja érni, amikor visszatér a földre hatalomban. Micsoda gondolat! Urunk hamarosan visszatér a földre, és ez az idő nem a megaláztatás, hanem az Ő személyes dicsősége és Atyjának dicsősége lesz a szent angyalok társaságában. Ez káprázatos, ragyogó jelenet lesz. Akkor szégyellni fogja azokat, akik Őt szégyellik most. Bárcsak szívünkhöz szólának szavai: „...szégyell engem... e parázna és bűnös nemzetség között”. Micsoda képtelen dolog szégyellni a büntelen Megváltót egy olyan világban, amelyet a hűtlenség és bűnösség jellemez!

IV. A SZOLGA ÚTJA JERUZÁLEMME (9-10 fejelet)

A) A Szolga megdicsőülése (9,1-13)

Az Úr, miután a tanítványok elé állította a szegyen, a szenvedés és a halál útját, amely előtte állott, és hívta őket, hogy kövessék a szent és önmegtartó

életben, most a kép másik oldalát mutatja be. Bár a tanítványság ára drága lesz ebben az életben, a jutalom dicsőségről dicsőségre vezet majd.

9,1-7 Az Úr azzal a kijelentéssel kezdi, hogy **néhányan** a tanítványok közül **nem ízelelik meg a halált addig, amíg meg nem látják Isten királyságát megjeleni hatalommal. Péterre, Jakabra és Jánosra** gondolt. A megdicsőülés hegyén megmutatta nekik **Isten Királyságát hatalomban**. Az igeszakasz témája az, hogy bármit szenvedünk jelenleg Krisztusért, bőségesen megfizet érte, amikor visszatér, és szolgálói megjelennek vele együtt dicsőségben. Azok a körülmények, amelyek a hegyen uralkodtak, előrevetítették Krisztus ezeréves uralkodását.

1. **Jézus átváltozott.** Káprázatos ragyogás sugárzott személyéből. Még **ruhája is fénylett**, fehérebb volt, mint amilyet bárki fehérethetett volna.

Krisztus első eljövetelekor a dicsőség el volt fátyolozva. Alázatban jött, mint fájdalmak embere és szomorúság ismerője. De vissza fog térni dicsőségben. Akkor senki sem fogja öszszetéveszteni Őt. Látható lesz, mint Királyok Királya és Uraknak Ura.

2. Ott volt **Mózes** és **Illés**. Ők képviselik: (a) az ŐSZ-i szenteket, vagy (b) a törvényt (Mózes) és a prófétákat (Illés), vagy azokat a szenteket, akik meghaltak és elragadtattak.

3. Ott volt **Péter, Jakab és János**. Ők képviselhetik az ÚSZ-i szenteket általában, vagy azokat, akik élni fognak, amikor a királyságot felállítják

4. **Jézus** volt a központi személy. Péternek azt az elgondolását, hogy készítse **három sátrat**, helytelenítette a **felhő** és a mennyei **hang**. Krisztusnak minden dologban elsőbbséget kell adni. Ő lesz Immánuel országának dicsősége.

5. A **felhő** a sekina lehetett, a dicsőség felhője, amely a szentek szentjében volt a szent sátorban és a templomban az ÓSZ-i időkben. Ez Isten jelenlétének látható kifejezése volt.
6. A **hang** az Atya Isten hangja volt, aki elismerte Krisztust, mint **szeretett Fiát**.

9,8 Amikor a felhő felszállt, a tanítványok **nem láttak senki mást, csak egyedül Jézust**. Ez volt a kiábrázolása annak az egyedülálló, dicsőséges, és mindenek feletti helyzetnek, amellyel rendelkezni fog, midőn a királyság eljön hatalommal, és amivel követőinek szívükben jelenleg is rendelkezniük kell.

9,9-10 Amint jöttek lefelé a hegyről, megparancsolta nekik, hogy senkinek se beszéljék el, **amit láttak**, csak amikor már feltámadt a halálból. Ez az utóbbi rejtélyes. Talán még mindig nem fogták fel, hogy neki meg kell öletnie és fel kell támadnia. Csodálkoztak azon a kifejezésen, hogy **a halálból feltámadni**. Mint zsidók, ismerték az igazságot, hogy mindenki fel fog támadni, de Jézus szelektív feltámadásról beszélt. Ő fog feltámadni a halottak közül, nem mindenki támad fel akkor, amikor Ő. Ez az igazság csak az ÚSZ-ben található meg.

9,11 A tanítványoknak volt egy másik problémája is. Éppen most látták a királyság előképét. Malakiás azt jövendölte, **hogy Illésnek el kell jönnie** a Messiás előfutáraként, megkezdve minden dolog helyreállítását és elkészítve az utat az Ő általános uralmához (Mal 4,5). Hol van Illés? Vajon **először ő jön**, ahogyan az **írástudók** megmondták?

9,12-13 Jézus rögtön válaszolt: „**Valóban igaz, hogy Illésnek kell eljőnnie előbb**. De fontosabb és sürgősebb kérdés a következő: »Hogyan van az **embernek Fiáról** megírva, hogy sokat kell szenvednie és megvetetnie?« Ami pedig Illést illeti, **Illés eljött** (Keresztelő János sze-

mélyében és szolgálatában), de az emberek pontosan azt tették vele, amit akartak. Ugyanazt, ahogyan Illéssel bántak. Keresztelő János halála előrejelzése volt annak, amit az Emberfiával fognak tenni. Elvetették az előfutárt; el fogják vetni a királyt is.”

B) Egy démontól megszállott fiú meggyógyul (9,14-29)

9,14-16 A tanítványok vágya nem teljesült, hogy a megdicsőülés hegycsúcán maradjanak. Lent a völgyben volt a sóhajtozó, zokogó emberiség. A sínylódó világ feküdt lábaiknál. Amikor Jézus és a három tanítvány a hegy lábához érkezett, indulatos vita folyt **az írástudók**, a tömeg és a többi **tanítvány** között. Mihelyt az Úr megjelent, a vitakozás abbamaradt és a sokaság hozzá sietett. „**Mit vitakoztok tanítványaimmal?**” – kérdezte.

9,17-18 Egy szegény apa izgatottan beszélt a **fiáról**, akit egy **néma szellem** szállt meg. A démon földhöz sújtotta a gyermeket, aki a **fogát** csikorgatta és habzott a **szája**. A heves rángatózások miatt a gyermek elsorvadt. Az apa kérte a tanítványokat, hogy segítsenek, de ők nem tudtak.

9,19 Jézus szemrehányást tett tanítványainak hitetlenségük miatt. Nem adott-e nekik hatalmat, hogy démonokat űzzenek? **Meddig** kell neki **velük lennie**, mielőtt használni tudnák a nekik adott hatalmat? **Meddig** kell még elszenvednie erőtlenységüket és vereségüket?

9,20-23 Amikor a gyermeket az Úr-hoz **vitték**, a démon különösen súlyos rohamot idézett elő. Az Úr **megkérdezte az apát, mióta** van ez így. **Gyermeksége óta**, felelte az. Ezek a rohamok **gyakran lökték** a gyermeket **tűzbe és vízbe**. Néha alig tudott megmenekülni a haláltól. Ekkor az apa kérte az Urat, hogy segítsen, **ha** tehet valamit. Ez szívzaggató kiáltás

volt, amely kiszaladt belőle a kétségbeesés esztendei után. **Jézus** azt mondta **neki**, hogy nem az a kérdés, hogy képes-e meggyógyítani, hanem az, hogy az apa képes-e **hinni!** Az élő Istenbe vetett hit mindig szükséges. Neki nincs túl nehéz eset.

9,24 Az apa kifejezte a hitnek és a hitetlenségnek azt a látszólagos ellentmondását, amelyet Isten népe minden korban tapasztal. „**Hiszek, Uram! Légy segítségül az én hitetlenségemnek!**” Szeretnénk hinni, mégis kétségekkel telve találjuk magunkat. Gyűlöljük ezt a belső, értelmetlen ellentmondást, mégis úgy látzuk, hiába küzdünk ellene.

9,25-27 Amikor **Jézus** megparancsolta a **tisztátalan szellemnek**, hogy hagyja el a gyermeket, újabb rettenetes görcs következett, ami után a kis test **halottnak tűnt**. A Megváltó azonban felemelte és visszaadta apjának.

9,28-29 Később, amikor az Úr egyedül volt **tanítványaival a házban, megkérdezték külön**, hogy ők miért nem voltak képesek ezt megtenni. Azt válaszolta, hogy bizonyos csodák **könyörgést és böjtölést** igényelnek. Melyikünk nem került már szembe keresztyén szolgálata közben a vereség és bukás érzésével? Fáradhatatlanul és lelkiismeretesen dolgoztunk, mégis bebizonyosodott, hogy Isten Szelleme az Aki hatalommal munkálkodik. Halljuk meg mi is az Úr emlékeztető szavait: „**Ez a fajta...**” stb.

C) **Jézus ismét előre jelzi halálát és feltámadását (9,30-32)**

9,30 Urunk befejezte Cézárea Filipiben tett látogatását. Most **áthaladt Galileán**. Ez volt az az út, amely Jeruzsálembe és a keresztre vezette. Észrevétlenül akart utazni. Nyilvános szolgálata nagyrészt véget ért. Most már tanítványaival szeretne volna tölteni az időt, tanítva és felkészítve őket arra, ami előttük állt.

9,31-32 Világosan megmondta nekik, hogy le fogják tartóztatni és meg fogják ölni, de **fel fog támadni a harmadik napon**. Ők ezt valahogyan nem tudták felfogni, **és féltek megkérdezni**. Gyakran mi is félünk kérdezni, és így áldást veszítünk.

D) **Nagyság a királyságban (9,33-37)**

Amikor megérkeztek haza **Kaper-naumba**, ahol megszálltak, **Jézus megkérdezte őket, miről** vitatkoztak az úton. Szégyellték megmondani, hogy éppen azon vitatkoztak, **ki a legnagyobb** közöttük. Talán a megdicsőülés élesztette fel reményeiket az eljövendő királysággal kapcsolatban, és remélték, hogy megtisztelő helyet foglalnak majd el abban. Mélyen elszomorító, ha látjuk, hogy ebben az időben beszélt nekik Jézus közelgő haláláról, ők pedig éppen önmagukat értékelték többre másoknál. Az emberi szív csalárdabb és gonoszabb mindennél, ahogyan Jeremiás mondta.

9,35-37 Jézus, tudva, hogy miről vitatkoztak, leckét adott az alázatosságból. Azt mondta, az elsőség attól függ, hogy önkéntesen elfoglaljuk a szolgálat legalacsonyabb helyét, és másokért éljünk önmagunk helyett. Az Úr **Jézus egy kisgyermeket** állított eléjük, majd ölébe vette. Kiemelte, hogy az a jóindulat, amit bárki az **Ő nevében** a legkevésbé tiszteletre méltó, legkevésbé hírneves emberek iránt mutat, az nagy cselekedet. Ez olyan, mintha a kedvességet személyesen az Úr iránt, sőt, az Atya Isten iránt mutatta volna. „**Ó, áldott Úr Jézus, tanításod megvizsgálja és leleplezi az én testies szívemet. Törd össze az éneket, és éld a Te életedet énbennem!**”

E) **A Szolga tiltja a szektás magatartást (9,38-42)**

Ez a fejezet, úgy tűnik, tele van hi-

bákkal. Péter ügyetlenül szólalt meg a megdicsőülés hegyén (5-6. v.). A tanítványok nem tudták kiűzni a néma démont (18. v.). Azon vitatkoztak, hogy ki a nagyobb (34. v.). A 38-40. versben azt találjuk, hogy szektás szellemet képviselnek.

9,38 A szeretett **János** volt az, aki elmondta Jézusnak, hogy találkoztak egy emberrel, aki **démonokat űzött ki** az **Ő nevében**. A tanítványok azt mondták neki, hogy hagyja abba, mert nem azonosította magát velük. Az ember nem tanított hamis tanítást, és nem is élt bűnben. Egyszerűen nem csatlakozott a tanítványokhoz.

Körükből kizártak engem,
Mint lázadót, eretneket;
Őket mégis magamhoz vonzom,
Mert győzött a szeretet.

9,39 **Jézus** lényegében **ezt mondta**: „Ne tiltsátok el. Ha neki elég hite van ahhoz, hogy nevemet démonok kiűzésére használja, akkor mellettem van és a Sátán ellen dolgozik. Nem fog nekem egyhamar hátat fordítani és **gonoszul** szólni **rólam**, vagy ellenségemmé válni.”

9,40 A 40. vers ellentmondásnak tűnik a Mt 12,30-cal szemben, ahol Jézus ezt mondta: „Aki velem nincsen, ellenem van; és aki velem nem gyűjt, tékozol.” Ez azonban nem egy valóságos ellentmondás. Máté evangéliumában az volt a téma, hogy vajon Krisztus Isten Fia volt-e vagy démontól nyerte a hatalmát! Ha valaki ilyen alapvető kérdésben nem **Ővele** van, akkor ellene dolgozik.

Itt Márknál a kérdés nem Krisztus személye vagy munkája volt, hanem a kapcsolat az Úr szolgálatában. Itt türelemre és szeretetre van szükség. Ha valaki **nincs ellene** a szolgálatban, a Sátán ellen kell lennie, és ezért Krisztus **oldalán** áll.

9,41 Még a legkisebb, Krisztus **nevében** mutatott kedvesség is jutalmat nyer.

Egy tanítványnak adott **pohár víz**, ha azért adták, **mert az a tanítvány Krisztushoz** tartozik, nem kerül el figyelmét. Egy démon kiűzése az **Ő** nevében meglehetősen látványos. Egy pohár **víz**et adni mindennapos dolog. De mindkettő nagyon értékes, ha az Úr dicsőségéért tették. **„Mivelhogy a Krisztuséi vagytok”** – ez az, ami összeköti a hívőket. Ezek a szavak, ha megtartjuk őket, meg fognak őrizni bennünket a keresztyén szolgálat végzése közben a pártoskodó szellemtől, a kicsinyes civakodástól és féltékenykedéstől.

9,42 Az Úr szolgájának állandóan figyelemmel kell lennie arra, hogy szavai és cselekedetei milyen hatást gyakorolnak másokra. Meg lehet botránkoztatni hívő embertársunkat, életre szóló szellemi kárt okozva neki. **Jobb valakinek**, ha **malomkövet** kötnek a **nyakára** és megfojtják, minthogy a **kicsinyek** közül letérítsen valakit a szentség és igazság ösvényéről.

F) Könyörtelen önfegyelem (9,43-50)

9,43 A fejezet hátralevő versei a fegyelem és önmegtagadás szükségességét hangsúlyozzák. Azoknak, akik ráléptek az igazi tanítványság ösvényére, állandóan harcban kell állniuk a természeti vágyakkal és kívánságokkal. Ezek kielégítése romláshoz vezet. Kordában tartásuk szellemi győzelmet biztosít.

Az Úr a **kézről**, a **lábról** és a **szemről** beszél, megmagyarázva, hogy jobb ezek közül egynek az elvesztése, mint ezek miatt a pokolba kerülni. A cél elérése minden áldozatot megér.

A **kéz** jelentheti cselekedeteinket, a **láb** a járásunkat, és a **szem** azokat a dolgokat, amelyeket kívánunk. Ezek potenciálisan veszélyes dolgok. Ha nem bánunk velük szigorúan, örök pusztulásba vezethetnek bennünket.

Azt fejezi ki ez az igeszakasz, hogy az igazi hívők végül is elveszhetnek és a örökkévalóságot a pokolban tölthetik? Ha kiragadva nézzük, akkor azt. Ha összevetjük az ÚSZ tanításával, arra a következtetésre kell jutnunk, hogy ha valaki a pokolba jut, az sohasem volt valódi keresztyén. Valaki *vallhatja*, hogy újjászületett, és úgy tűnik, hogy egy ideig helyesen is jár, de ha az az ember következetesen a hústest dolgait cselekszi, világos, hogy sohasem volt része a megváltásban.

9,44-48 Az Úr ismételten¹⁶ úgy beszél a pokorról, mint olyan helyről, **ahol férjük meg nem hal és tűzük el nem alszik**. Ez rettenetesen komoly dolog. Ha valóban elhinnénk, nem élnénk mulandó dolgokért, hanem örökkévaló lelkekért. „Támassz bennem szenvedélyt a lelkekért, Uram!”

Szerencsére sohasem erkölcsi szükségyszerűség, hogy levágjuk egyik kezünket vagy lábunkat, vagy kivájjuk egyik szemünket. Jézus nem azt mondja, hogy ilyen szélsőségeket kell gyakorolnunk. Mindaz, amit mond, annyi, hogy **jobb** feláldozni ezeknek a szerveknek a használatát, mint rossz célra használva szerveinket, a **pokolra** jutni.

9,49 A 49. és 50. vers különösen nehéz. Ezért vizsgáljuk meg részletenként.

„**Mert mindenki tűzzel sózatik meg.**” A három fő probléma a következő: (1) Melyik **tűzről** van szó? (2) Mít jelent az, hogy **megsózatik**? (3) A **mindenki** a megváltottakra, a meg nem váltottakra vagy mindkettőre vonatkozik?

A **tűz** jelentheti a poklot (mint a 44., 46., 48. versekben), vagy bármilyen ítéletet, beleértve a hívő cselekedeteinek isteni megítélését és önmagunk megítélését is.

A **só** azt, ami megóv, megtisztít, ízesít. A keleti országokban az állhatatosság, a barátság és a hűség az ígérethez.

Ha a **mindenki** kifejezés a meg nem váltottakra vonatkozik, akkor az a gondolat van benne, hogy azok meg fognak maradni a pokol tüzében, vagyis örök büntetést szenvednek.

Ha a **mindenki** a hívőkre vonatkozik, az igeszakasz azt tanítja, hogy szükségük van: (1) megtisztulásra Isten fenyítésének tüze által ebben az életben; (2) vagy önmagunk megóvására a romlástól az önfegyelem és önmegtágadás gyakorlásával; vagy (3) a Krisztus ítélőszéke előtti megítéltetésre.

„**Minden áldozat sóval sózatik meg.**” Ez a kijelentés¹⁷ idézet a 3Móz 2,13-ból (lásd még a 4Móz 18,19-et és a 2Krón 13,5-öt). A só az Isten és népe közti szövetség jelképe, és arra volt szánva, hogy emlékeztesse a népet a szövetség szigorú szerződés jellegére, amelyet maradéktalanul be kellett tartani. Testünknek, mint Istennek szánt élő áldozatnak bemutatásával (Róm 12,1-2) az áldozatot sóval kell megfűszerezelnünk, hogy azt visszavonhatatlan odaszánássá tegyük.

9,50 „**Jó a só.**” A keresztyén ember a föld sója (Mt 5,13). Isten azt várja, hogy egészséges, megtisztító hatást gyakoroljon. Amíg betölti a tanítvány hivatását, áldás mindenkinek.

„**De ha a só ízét veszíti, mivel adtok ízt neki?**” A **só** sós íz nélkül értéktelen. Az olyan keresztyén, aki nem teljesíti kötelességét, mint igazi tanítvány, terméketlen és hatástalan. Nem elegendő jól elindulni a keresztyén életben. Ha nincsen állandó és erélyes önmegítélés, Isten gyermekének nem sikerül elérnie a célt, amiért Isten megváltotta.

„**Legyen bennetek só.**” Légy erőforrás Istenért a világban. Gyakorolj jótékony hatást, Krisztus dicsőségére. Légy türelmetlen mindennel szemben életedben, ami ronthatja az Ő érdekében mutatott hatóerődöt.

„**És legyetek békében egymással.**” Ez nyilvánvalóan visszautal a 33-34. versre, ahol a tanítványok azon vitakoztak, hogy melyikük a legnagyobb. A gőgöt félre kell tenni, és alázatos szolgálattal kell helyettesíteni mindenki iránt.

Összefoglalva, a 49. és 50. vers a hívők életét Istennek szánt áldozatként ábrázolja. Meg van szóva tüzzel, vagyis elegyítve van önmaga megítélésével és önmegtagadással. Meg van szóva sóval, vagyis rendíthetetlen odaszánásra van felajánlva. Ha a hívő ember visszavonja fogadalmait, vagy elmulasztja, hogy erélyesen bánjon bűnös vágyaival, akkor élete ízetlen, eredménytelen és értelmetlen lesz. Gyökerestől ki kell tépnie tehát mindent az életéből, amely megakadályozhatja Istentől meghatározott küldetését, és békességes viszonyt kell fenntartani a többi hívő emberrel.

G) Házasság és válás (10,1-12)

10,1 Galileából Urunk dél felé utazott Pereába, a **Jordán** keleti **partján** lévő területre. Pereai szolgálata a 10,45-ig tart.

10,2 A **farizeusok** hamar rátaláltak. Farkasfalka módjára vetették magukat a préda után. Hogy csapdába ejtsék, megkérdezték tőle, hogy **törvényes-e a válás**. Ő Mózes öt könyvére hivatkozott. **Mit parancsolt Mózes?**

10,3-9 Azok megkerülték kérdését, arról beszéltek, amit **Mózes megengedett**. **Megengedte** a férfinak, hogy elbocsássa feleségét, feltéve, hogy ad neki írott **válólevelet**. Ez nem Isten elképzelése volt; csak az emberi szív **keményése miatt** engedte meg. Az isteni terv a férfit és asszonyt a házasságban életre szólóan összekapcsolja. Ez visszautal arra, amikor Isten a nemeket megteremtette. A férfinak el kell **hagynia szüleit** és olyannyira egyesülnie a házasságban, hogy ő és felesége **egy test** legyenek. Amit **Isten**

kapcsolt egybe, emberi határozat nem választhatja szét.

10,10 Nyilvánvaló, hogy ezt nehéz volt elfogadni még a **tanítványoknak** is. Abban az időben a nő nem volt megbecsült vagy biztonságos helyzetben. Gyakran lenézték. Egy férfi elbocsáthatta feleségét, ha nem volt megelégedve vele. A nőnek nem volt lehetősége jogorvoslatra. Sok esetben úgy kezelték, mint tulajdont.

10,11-12 Amikor a tanítványok tovább kérdezték az Urat, Ő határozottan megmondta, hogy a válás utáni újraházasodás **házasságtörés**, akár a férfi, akár a **nő** vétkes a válásban. Kiragadva ez a vers azt jelentheti, hogy a válás minden körülmények között tiltva van. Mt 19,9-ben Jézus kivételt tett. Ahol valamelyik fél erkölcsstelenségben vétkes, a másiknak meg van engedve, hogy elváljon, és feltehetően újraházasodhat. Az 1Kor 7,15 úgy értelmezhető, hogy megengedi a válást akkor, ha a hitetlen fél elhagyja a keresztyén házastársat.

Biztos, hogy nehézségek vannak a válás és újraházasodás egész témájával kapcsolatban. Az emberek olyan házassági zűrzavarokat idéznek elő, hogy Salamon bölcsessége kell a kibogozásukhoz. A legjobb út ezeknek a bonyodalmaknak az elkerülésére a válás elkerülése. A válás árnyékot és bonyodalmakat okoz az emberek életében. Ha elvált emberek keresnek közösséget valamilyen helyi gyülekezetben, a véneknek Isten félelmében kell az esetet megvizsgálniuk. Minden eset különböző, és egyénileg kell kezelni.

Ez a részlet azt mutatja, hogy Krisztus nemcsak a házassággal foglalkozik, hanem a nők jogaival is. A keresztyénség a nőnek olyan megbecsült helyzetet biztosít, amely más vallásokban nem található.

H) A kisgyermek megáldása (10,13-16)

10,13 Most látjuk az Úr Jézus törődé-

sét a **kisgyermekkel**. A szülőket, akik **vitték gyermekeiket**, hogy a tanító pásztor áldja meg őket, a tanítványok eltessékelték.

10,14-16 Az Úrnak ez **nagyon nem tetszett**, és megmagyarázta, hogy **Isten királysága a kisgyermeké**, és azoké, akiknek gyermeki hitük és alázatuk van. A felnőtteknek kell a kisgyermekhez hasonlókká lenniük, hogy **beléphessenek** a királyságba.

George McDonald szokta mondani, hogy nem hisz valaki keresztyénségében, ha sohasem talál gyerekeket játszani az ajtajánál. Ezek a versek bizonyára meggyőzik Isten szolgáját annak fontosságáról, hogy Isten Igéjét a gyerekeknek is hirdetni kell. A gyerekek gondolkodása nagyon formálható és nagyon befogadóképes. W. Graham Scroggie mondta a következőket: „Ami benned a legjobb, azt add a gyermekeknek.”

D) A gazdag ifjú főember (10,17-31)

10,17 Egy gazdag ember egy nyilvánvalóan őszinte kérdéssel tartóztatta fel az Urat. Jézust „**jó Mesternek**” szólította és azt kérdezte, **mit kell tennie**, hogy **elnyerhesse az örök életet**.

10,18 Jézus megragadta a „**jó Mester**” megszólítást. Nem utasította vissza a címet, hanem felhasználta arra, hogy megpróbálja az ember hitét. „Csak **Isten jó**” – mondta. Az volt a gazdag ember szándéka, hogy az Úr Jézust Istennek vallja? Nyilvánvalóan nem.

10,19-20 Ezt követően a Megváltó a törvényt használta fel, hogy ezt az embert a bűn ismeretére vezesse, aki még abban az illúzióban ringatta magát, hogy cselekedetek alapján elnyerheti a királyságot. Akkor a törvénynek kellene engedelmessé válnia, amely megmondta neki, mit *cselekedjen*. Urunk azt az öt parancsolatot idézte, amely elsősorban felebaráti viszo-

nyunkkal foglalkozik. Ez az öt parancsolat a következőket mondja: „Szeresd felebarátodat, mint magadat!” Ez az ember azt állította, hogy **megtartotta** mind **ifjúságától** fogva.

10,21-22 Tényleg úgy szerette felebarátját, mint önmagát? Ha igen, bizonyítsa be azzal, hogy eladja vagyonát, és odaadja a pénzt a **szegényeknek**. Bizony, ez már egészen más. És a gazdag **elment megszomorodva, mert nagy vagyona volt**.

Az Úr Jézus nem úgy értette, hogy ez az ember azáltal nyerhette volna el az örök életet, ha eladja vagyonát és az árát jótékony célokra fordítja. A megváltásnak csak egyetlen módja van – az Úrba vetett hit. A megváltáshoz fel kell ismernie, hogy bűnös, aki Isten sok szent követelménye szerint elbukott. Az Úr visszavezette ezt az ifjút a tíz parancsolathoz, hogy bűnösségéről meggyőzze. Az, hogy ez a gazdag ember nem volt hajlandó megválni javaitól, azt mutatta, hogy nem szerette felebarátját úgy, mint önmagát. Ezt kellett volna mondani: „Uram, ha ez a követelmény, akkor én bűnös vagyok. Nem tudom magam megváltani a saját erőmből. Ezért arra kérek, válts meg engem kegyelmed által.” Ő azonban túlságosan szerette javait. Nem volt hajlandó azokat feladni. Megtagadta az összetörettetést.

Amikor Jézus azt mondta, hogy adjon el mindent, *nem* úgy mondta, mintha ez lenne az üdvösség útja. Bebizonyította ennek az embernek, hogy megszegte Isten törvényét, és ezért megváltásra van szüksége. Ha engedelmeskedett volna a Megváltó útmutatásának, megtalálta volna az üdvösség útját.

Van itt azonban egy probléma. Elmondható rólunk, akik hívők vagyunk, hogy úgy szeretjük felebarátunkat, mint önmagunkat? Mondhatja-e nekünk Jézus Krisztus: „**Eredj el, add el minden va-**

gyonodat, és add a szegényeknek, és kincsed lesz a mennyben; és jer, kövess engem, felvén a keresztet”? Mindenkinnek magának kell válaszolnia, de mielőtt megtenné, vegye figyelembe a következő elkerülhetetlen tényeket:

1. Emberek ezrei halnak éhen naponta.
2. A világnak több, mint a fele sohasem hallotta az evangéliumot.
3. Anyagi javainkat ma arra használhatjuk, hogy enyhítsük a szellemi és fizikai emberi nyomorúságot.
4. Krisztus példája arra tanít bennünket, hogy legyünk szegényekké, hogy mások meggazdagodjanak (2Kor 8,9).
5. Az élet rövideje és az Úr eljövételének közelsége arra tanít bennünket, hogy ma pénzünket az Ő javára fordítsuk. Ha már Ő visszajött, túl késő lesz.

10,23-25 Amint látta Jézus a gazdag embert eltűnni a tömegben, felhívta a figyelmet arra, hogy nehéz a gazdag embernek belépnie **az Isten királyságába**. A tanítványok meghökkentek erre a kijelentésre; ők úgy tekintették a gazdagságot, mint Isten áldását. Ezért Jézus megismételte: „**Gyermekeim, mily nehéz azoknak, akik a gazdagságban¹⁸ bíz-
nak, az Isten országába bemenni!**” Aztán ezt is hozzátette: „**Könnyebb a tevének a tű fokán átmenni, hogynem a gazdagnak az Isten országába bejutni.**”

10,26-27 Erre a tanítványok még inkább álméltak, hogy **akkor kicsoda üdvözülhet**. Mint törvény alatt élő zsidók, helyesen tekintettek úgy a gazdagságra, mint Isten áldásának jelére. A mózesi törvény ideje alatt Isten jólétet ígért azoknak, akik neki engedelmessé válnak. A tanítványok arra gondoltak, hogy ha a gazdag nem léphet be a királyságba, akkor egyáltalán senki. Jézus azt válaszolta, hogy **ami embereknél lehetetlen, Isten-nél lehetséges**.

Milyen következtetést vonhatunk le ennek az igeszakasznak a tanításából?

Mindenekelőtt azt, hogy rendkívül nehéz a gazdag embernek üdvözülni (23. v.), mivel ezek az emberek hajlamosak jobban szeretni gazdagságukat, mint Istent. Inkább Istenről mondanak le, mint a pénzükről. Inkább a gazdagságba helyezik bizalmukat, mint az Úrba. Ameddig ez a helyzet fennáll, képtelenek üdvözülni.

Az ŐSZ-ben igaz volt, hogy a gazdagság Isten jótetszésének jele. De ez most megváltozott. A gazdagság, ahelyett, hogy Isten áldásának jele lenne, inkább az ember odaszánásának próbája.

A tevé könnyebben átmehet a tű fokán, mint ahogyan a gazdag a királyság ajtaján. Emberileg szólva, gazdag ember egyszerűen nem üdvözülhet. Valaki tiltakozhat, hogy – emberileg szólva – *senki* nem üdvözülhet. Ez igaz, de még igazabb a gazdag ember esetében. Olyan nehézségeket kell legyőznie, amelyekkel szegény ember szembe sem kerül. Az embernek le kell taszítania a mamont szívének trónjáról, és koldusként kell Isten elé állnia. Ezt a változást emberileg lehetetlen előidézni. Csak Isten teheti meg.

Azok a keresztyének, akik kincseket gyűjtenek a földön, engedetlenségüket általában gyermekeik életében fizetik meg. Nagyon kevés ilyen családból származó gyermek jár helyesen az Úr útján.

10,28-30 Péter felfogta a Megváltó tanításának szándékát. Megértette Jézus Krisztus mondatát: „Hagyj el mindent és kövess engem.” Jézus Krisztus megerősítette ezt, evilági és örök jutalmat ígérve azoknak, akik érette és az evangéliumért mindent elhagynak.

1. Az evilági jutalom 10 000 százalékos haszon, nem pénzben, hanem:

- a) **házakban**, – más emberek otthonaiban, ahol mint az Úr szolgáját, befogadják;

- b) **fitestvérekben, és nőtestvérekben, anyákban és gyermekekben,** – keresztyén barátokban, akiknek közösége az egész életet meggazdagítja;
- c) **földekben,** – a világnak olyan országaiban, ahol a szolgálta a királyért dolgozik;
- d) **üldözésekben,** – ez is része a jelenlegi jutalomnak. Ok az öröme, ha valaki méltónak találhatik, hogy szenvedjen Jézusért.
2. A jövőbeli jutalom az **örök élet.** Ez nem azt jelenti, hogyha mindent elhagynak, örök életet nyerünk. Az örök élet ajándék. Itt arról van szó, hogy azoknak, akik mindent elhagynak, jutalomként a mennyben nagyobb örömük lesz. Minden hívőnek örök élete lesz, de nem mindenki fogja ugyanolyan mértékben élvezni.

10,31 Akkor Urunk hozzátett még egy figyelmeztető mondatot: „**Sok elsők pedig lesznek utolsók, és sok utolsók elsők.**” Nem elég jól indulni a tanítványság ösvényén. Az számít, hogyan fejezzük be:

Nem mindenki, aki ígéretet tesz, hogy hűséges és odaadó követő lesz, halad tovább az önmegtagadás ösvényén Krisztus nevéért. Néhányan viszont, akik visszamaradottnak tűnnek, és akiknek odaadása kétséges volt, a megpróbáltatás órájában igazi önfeláldozóknak bizonyulnak.¹⁹

J) A Szolga szenvedésének harmadik előrejelzése (10,32-34)

10,32 Most jött el az idő, hogy **felmenjen Jeruzsálembe.** Az Úr Jézusnak ez a gecsemánéi fájdalma és szenvedése: a szegény és a kereszthalál.

Mit érzett ekkor? Mit olvashatunk ki ezekből a szavakból: **előttük ment Jézus?** Elhatározta, hogy megcselekszi Isten akaratát, teljesen ismerve, hogy mi

lesz ennek az ára. Magányos volt. A tanítványok előtt haladt egyedül. Ott volt az öröm is. Mély, rendíthetetlen öröm, az Atya akaratának teljesítése miatt, az eljövendő dicsőség örömteli kilátása, annak öröme, hogy menyasszonyt vált meg magának. Az előtte álló örömeért elviselte a keresztet, nem törődött a gyalázzal.

Ha rá tekintünk, amint a tanítványok előtt halad, mi is **álmélkodunk.** Íme, rettenthetetlen vezetőnk, hitünk szerzője és bevégezője, dicső mesterünk, az isteni herceg! Erdman írja a következőket:

Tartsunk egy kis szünetet, hogy Isten Fia arcára és alakjára tekintsünk, ahogyan határozott léptekkel halad a kereszt felé! Nem támaszt-e bennünk új hősiességet, ahogy követjük? Nem ébreszt-e új szeretetet, amint látjuk, mennyire önkéntes volt halála értünk? Nem csodáljuk-e halálának jelentőségét és titkát?²⁰

Azok, akik követték, **féltek.** Tudták, hogy a vallási vezetők Jeruzsálemben Jézus halálára törekedtek.

10,33-34 Jézus Krisztus harmadszor adott tanítványainak részletes beszámolót az eljövendő eseményekről. Ez a prófétai beszámoló megmutatja nekünk, hogy Ő több, mint ember:

1. **„Ímé, felmegyünk Jeruzsálembe”** (11,1-13,37).
2. **„Az embernek Fia átadatik a főpapoknak és az írástudóknak”** (14,1-2; 43-53).
3. **„Halálra kárhozzatják Őt”** (14,55-65).
4. **„És a pogányok kezébe adják Őt”** (15,1)
5. **„Megcsúfolják Őt, és megostorozzák Őt, és megköpdösik Őt és megölik Őt”** (15,2-38).
6. **„De harmadnapon feltámad”** (16,1-11).

K) A nagyság szolgálatot jelent (10,35-45)

10,35-37 Közeledő kereszthalálának ezt a megdöbbentő előrejelzését követően **Jakab és János** kéréssel jött, amely egyszerre volt nemes és rosszul időzített. Nemes dolog volt, hogy Krisztus közelében akartak lenni; de rossz időpont volt arra, hogy nagy dolgokat akarjanak önmaguk számára. Kimutatták abba vetett hitüket, hogy Jézus fel fogja állítani királyságát, pedig küszöbön álló szenvedésére kellett volna gondolniuk.

10,38-39 Jézus megkérdezte őket, hogy **képesek-e kiinni** a poharát, utalva szenvedéseire, és részesülhetnek-e **bemérintkezésében**, utalva halálára. A tanítványok azt állították, hogy **képesek**, és igazat adott nekik. Szervedni fognak a hűségükért, és Jakab mártírhálált fog halni (Csel 12,2).

10,40 Utána azonban megmagyarázta, hogy a királyságban a tiszteletbeli pozíciókat nem tetszés szerint adományozzák. Azokat ki kell érdemelni. Jó emlékezni itt arra, hogy a *belépés* a királyságba kegyelemből, hit által történik, de az ott betöltött *pozíciót* Krisztus iránti hűségünk határozza meg.

10,41-44 A többi **tíz** tanítványnak **nagyon nem tetszett**, hogy **Jakab és János** megpróbált eléjük kerülni. Haragjuk elárulta, hogy bennük ugyanaz a szellem volt. Ez alkalmat adott az Úr Jézusnak, hogy szép és forradalmi tanítást adjon a nagyságról. A meg nem tért emberek között azok nagyok, akik tetszésük szerint uralkodnak, akik hatalmaskodnak és önkényeskednek; de Krisztus királyságában a nagyságot a szolgálat jelzi. **Aki első akar lenni, legyen mindenkinek rab-szolgája.**

10,45 Legfőbb példa maga az **Emberfia**. **Ő nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy Ő szolgáljon**

és adja életét váltságul sokakért. Gondoljuk csak meg! Eljött csodálatos megszületésével. Szolgált egész életén át, és helyettesítő halálában odaadta életét.

Mint korábban már említettük, a 45. vers az egész evangélium kulcsa. A világ által valaha ismert legnagyobb élet jellemzője a kicsinnyé válás teológia.

L) A vak Bartimeus meggyógyítása (10,46-52)

10,46 A helyszín most átkerül Pereából Júdeába. Az Úr és a tanítványai átkeltek a Jordánon és **Jerikóhoz** érkeztek. Ott találkoztak a **vak Bartimeussal**, aki nagy szükségben volt és tudott is erről. Elhatározta, hogy tesz valamit problémája megoldása érdekében.

10,47 Bartimeus felismerte, és Dávid Fiának nevezte Urunkat. A sors iróniája, hogy miközben Izráel nemzete vak a Messiás felismerésére, egy vak zsidónak igazi szellemi látása volt!

10,48-52 Kitartó könyörgése az **irgalomért** nem maradt válasz nélkül. Konkrét imádsága a látásért konkrét választ eredményezett. Hálája hűséges tanítvány-ságban fejeződött ki, mert követte **Jézust** utolsó útján Jeruzsálembe. Bizonyára üdítően hatott az Úr szívére, hogy ilyen hitet talált Jerikóban, amikor a kereszt felé haladt. Jó dolog volt, hogy Bartimeus az Urat ezen a napon kereste, mert a Megváltó soha többet nem járt arra.

V. A SZOLGA JERUZSÁLEMI MŰKÖDÉSE (11-12. FEJ.)

A) A diadalmas bevonulás (11,1-11)

11,1-3 Itt kezdődik az utolsó hét története. Jézus megállt az **Olajfák-hegyének** keleti lejtőjén, Betfagé közelében (fügék háza) **Betánia** felé (szegények, alázatosak, elnyomottak háza).

Elérkezett az idő, hogy nyíltan kijelentse magát a zsidó népnek, mint Messiás-királyuk. Zakariás próféciájának beteljesüléseként akarta ezt megtenni (9,9) egy **szamárcsikón**. Ezért elküldte **két tanítványát** Betániából Betfagéba. Tökéletes ismerettel és teljes tekintéllyel azt mondta nekik, hogy hozzanak el egy betőretlen **szamárcsikót**, amelyet megkötvé fognak találni. Ha valaki felelősségre vonja őket, mondják, hogy „**az Úrnak van szüksége reá**”. Az Úr mindentudása, ahogyan itt látjuk, arra indított valakit, hogy ezt mondja: „Ez nem a modernizmusnak, hanem a történelemnek és a mennynek Krisztusa.”

11,4-6 Minden úgy történt, ahogyan Jézus előre megmondta. **Megtalálták a szamárcsikót** megkötvé a faluban egy főbb út kereszteződésnél. Amikor megkérdezték őket, a tanítványok úgy válaszoltak, ahogyan Jézus mondta nekik. Akkor az emberek **elengedték a szamarakat**.

11,7-8 Noha a szamárcsikón sohasem ültek azelőtt, az nem makacsolta meg magát, amikor Teremtőjét Jeruzsálembé vitte. Az Úr belovagolt a városba **felső ruhák** és **pálmaágak** szőnyegén, miközben a nép üdvívalgása hangzott fülébe. Legalább egy pillanatra elismerték, mint királyt.

11,9-10 A nép a következőket kiáltotta:

1. **„Hozsánna”** – amely eredetileg azt jelenti, „könyörgünk, ments meg”, de amely később a dicsőítés felkiáltó szava lett. Az emberek talán így értették: „Könyörgünk, szabadíts meg római elnyomóinktól!”
2. **„Áldott, aki jó az Úrnak nevében!”** – ez világos elismerése annak, hogy Jézus a megígért Messiás (Zsolt 118, 26).
3. **„Áldott a mi Atyánknak, Dávidnak országa, amely jó az Úrnak nevé-**

ben!” – azt gondolták, hogy a **királyságot** úgy kell felállítani, hogy Krisztus **Dávid** trónjára ül.

4. **„Hozsánna a magasságban!”** Felhívás, hogy *dicsérjék* az Urat a **magas** mennyekben, vagy Őhöz, hogy *szabadítson meg* a **magas** mennyekből.

11,11 Jeruzsálemben Jézus azonnal **a templomba** ment, nem a szentélybe, hanem a templom udvaraiba. Az ugyan Isten háza volt, de Ő nem volt otthon a templomban, mert a papok és a nép megtagadták, hogy megadják neki az Őt megillető helyet. **Így, amikor mindent röviden megnézett**, visszavonult **Betániába a tizenkét** tanítvánnyal. Ekkor vasárnap este volt.

B) A terméketlen fügefafa (11,12-14)

Ezzel az eseménnyel értelmezi a Megváltó azt a tömeges üdvözlést, amiben éppen most volt része Jeruzsálemben. Úgy látta Izráel nemzetét, mint terméketlen **fügefát**, – levelei voltak, de gyümölcse nem. A „Hozsánna” kiáltás hamarosan a vérszomjas „Feszítsd meg!” kiáltásra változik.

A nyilvánvaló nehézség abban van, hogy megátkozta a fügefát, mivel nem volt gyümölcse, bár a feljegyzés kifejezetten azt mondja, hogy **nem volt a fügeérés ideje**. Ez látszólag úgy mutatja a Megváltót, mint aki türelmetlen. Tudjuk, hogy ez nem igaz, mégis, hogy magyarázzuk meg ezt a furcsa helyzetet?

A bibliai országokban a fügefák hoznak egy korai, ehető gyümölcsöt, mielőtt a levelek megjelennek. Ez előjel a rendes terméshez, ami a **fügeérés idején** esedékes. Ha a korai fügek nem jelentek meg, az annak a jele, hogy később sem lesz igazi termés. Amikor Jézus eljött Izráel nemzetéhez, voltak levelek, amelyek a vallásról beszéltek, de nem volt gyümölcs Isten számára. Volt ígélet be-

teljesülés nélkül, hitvallás valóság nélkül. Jézus éhezett a nemzettől származó gyümölcsre. Mivel korai gyümölcs nem volt, tudta, hogy későbbi gyümölcsre sem számíthat a hitetlen nép részéről, ezért megátkozta a fügefát. Ez előképe volt annak az ítéletnek, amely Kr. u. 70-ben zúdult Izráelre.

Az esemény azonban *nem* azt tanítja, hogy Izráel örök terméketlenségre van átkozva. A zsidó nép *ideiglenesen* lett félretéve, de amikor Krisztus visszatér uralkodni, a nemzet újjá fog születni és helyreáll Istennel kapcsolatos kedvezményezett helyzetére.

Ez az egyetlen olyan csoda, amelyben Krisztus átkot mondott és nem áldott, életet vett el és nem helyreállított. Ezt nehézséggént emlegették. A probléma azonban nem valódi. A Teremtő szuverén joga, hogy elpusztítson egy szellem nélküli élőlényt, hogy fontos szellemi leckét tanítson, és így embereket mentsen az örök pusztulástól.

Noha ennek az igeszakasznak elsődleges jelentése Izráel nemzetére vonatkozik, alkalmazható minden kor embereire, akik a nagy szavakat gyengén vagy alig váltják be a gyakorlatban.

C) A Szolga megtisztítja a templomot (11,15-19)

11,15-16 Nyilvános szolgálatának megkezdésekor Jézus kiűzte a kereskedőket a templom környezetéből (Jn 2,13-22). Most, midőn szolgálata végéhez közeledett, ismét belépett a **templom** udvarába, és kiűzte azokat, akik a megszentelt tevékenységekből hasznot húztak. Még azt sem engedte, hogy közönséges **portékát** vigyenek a **templomon keresztül**.

11,17 Ézsaiásból és Jeremiásból vett idézetekkel elítélte a megszenteltelentést, a luxust és a kalmárszellemet. Isten arra szánta a templomot, hogy **imádság**

háza legyen minden nemzetnek (Ézs 56,7), nemcsak Izráelnek. Ők pedig vallásos piaccá, rablók és szélhámosok barlangjává (Jer 7,11) tették.

11,18 Az írástudókat és a főpapokat mélyen érintették a vádjai. El akarták **pusztítani**, de nem teheték meg nyugodtan, mert az egyszerű emberek még álmélkodva csüggték rajta.

11,19 Este kiment a városból. Az eredeti szó igeideje azt sejteti, hogy ez szokása volt, lehet, hogy biztonsági okokból. Nem önmagát féltette. Ne feledjük, hogy szolgálatának része volt a nyáj, vagyis tanítványai őrzése (Jn 17,6-19). Továbbá lehetetlen volt, hogy kiszolgáltassa magát ellenségei kívánságának a megfelelő idő előtt.

D) A terméketlen fügefa tanítása (11,20-26)

11,20-23 A fügefa megátkozását követő **reggelen** a tanítványok Jeruzsálembe vezető útjukon elmentek a fa mellett. Az gyökerestül **kiszáradt**. Amikor Péter megemlítette ezt az Úrnak, Ő egyszerűen ezt mondta: „**Legyen hitek Istenben.**” Mi köze van ezeknek a szavaknak a fügefához? A következő versek mutatják meg, hogy Jézus a nehézséget eltávolító hitet bátorította. Ha a tanítványoknak van **hitük Istenben**, megbirkózhatnak a gyümölcstelenség problémájával, és hegyet alkotó akadályokat távolíthatnak el.

Ezek a versek azonban nem adnak felhatalmazást, hogy valaki csodálatos hatalomért imádkozzon saját kényelmére vagy hasznára. A hit minden cselekedetének Isten ígéretére kell támaszkodnia. Ha tudjuk, hogy egy bizonyos akadály eltávolítása Isten akarata, akkor imádkozhatunk, teljesen bízva abban, hogy meg fog történni. Valójában bármiért bizalommal imádkozhatunk, ha tudjuk, hogy az Isten akarata szerinti, ahogyan az nyilvánvaló a

Bibliából vagy a Szellem belső bizony-sága alapján.

11,24 Amikor valóban közösségben élünk az Úrral és Szellemben imádkozunk, biztosak lehetünk abban, hogy kérésünket meghallgatja, mielőtt a válasz valójában megérkezik.

11,25-26 A meghallgatott imádság egyik alapkövetelménye a megbocsátó szellem. Ha haragot, bosszúálló magatartást táplálunk magunkban mások iránt, nem várhatjuk, hogy Isten meghallgat bennünket és válaszol. Ha azt akarjuk, hogy megbocsásson nekünk, akkor **mi is bocsássunk meg másoknak**. Itt nem a megtéréskor történő ún. bírói megbocsátásról van szó, az kizárólag kegyelem dolga hit által. Ez Isten szülői bánásmódjára vonatkozik gyermekeivel szemben. A hívő emberben a meg nem bocsátó szellemiség megszakítja a közösséget a **menyiei Atyával**, és megakadályozza az áldás áramlását.

E) A Szolga teljhatalmát kétségbe vonják (11,27-33)

11,27-28 Amikor a **templom** területe érekezett, a vallási vezetők megszólították Jézust, és hatalmát illetően kérdőre vonták a következők szerint: (1) „**Micsoda hatalommal cselekszed ezeket? (2) És ki adta neked a hatalmat, hogy ezeket cselekedd?**” (Vagyis, hogy megtisztítsa a templomot, megátkozza a fügefát, és diadalmasan vonuljon Jeruzsálembe.) Azt remélték, hogy csapdába csalhatják, mindegy, mit válaszol. Ha azt állítja, hogy önmagában van hatalma, mint Isten Fiának, káromlással vádolhatják. Ha azt mondja, hogy hatalma emberektől van, lejáráthatják. Ha azt mondta volna, hogy hatalmát Istentől kapta, ezt kétségbe vonhatják, mivel úgy tekintették magukat, mint a nép Istentől kijelölt vezetőit.

11,29-32 Jézus kérdéssel válaszolt. Bemerítő Jánost vajon Isten küldte-e, vagy nem? (János bemerítése itt János teljes szolgálatát jelenti.) Nem tudtak zavar nélkül válaszolni. Ha János szolgálata Isten jelölte ki, engedelmeskedniük kellett volna bűnbánati felhívásának. Ha lebecsülték János szolgálatát, kitették magukat a köznép haragjának, mivel ők még mindig úgy tekintették **Jánost**, mint Isten szószólóját.

11,33 Amikor megtagadták a választ, mondván, hogy nem tudják, az Úr is megtagadta, hogy hatalmáról beszéljen. Amíg nem voltak hajlandók elismerni az előfutár hitelességét, aligha ismerték volna el magának a királynak a magasabb rendű meghatalmazását!

F) Példázat a gonosz szőlőmunkásokról (12,1-12)

12,1 Az Úr Jézus még nem végzett a zsidó hatóságokkal, noha megtagadta, hogy kérdésekre válaszoljon. Most példázat formájában mondott beszédet, súlyos vádat emelve ellenük, amiért Isten Fiát elutasították. Az **ember**, aki **szőlőt ültetett**, Isten maga. A **szőlőskert** Izráel kiváltságos helyzete. A **gyepű** Mózes törvénye, amely elkülönítette Izráelt a pogányoktól, és védte őket, mint az Úr kiválasztott népét. A **szőlőmunkások** a vallási vezetők, azaz a farizeusok, az írástudók és a vének.

12,2-5 Isten újra és újra küldte szolgálait, a prófétákat Izráel népéhez, közösséget, szentséget és szeretetet keresve. A nép azonban üldözte a prófétákat, és néhányat **megölt közülük**.

12,6-8 Végül Isten elküldte szeretett **Fiát**. **Őt** bizonyára **meg fogják becsülni**, de nem tették. Felléptek ellene, és végül **megölték**. Az Úr ezzel előre jelezte saját halálát, és leleplezte vétkes gyilkosait.

12,9 Mit fog Isten tenni ilyen gonosz emberekkel? **Elpusztítja** őket, és kiváltságos helyzetüket **másoknak** adja. A **mások** kifejezés itt vonatkozhat a pogányokra, vagy Izrael megtért maradékára az utolsó napokban.

12,10-11 Mindez az ÓSZ-i írások bejeljesedése volt. A Zsolt 118,22-23-ban például megjövendölték, hogy a Messiást a zsidó vezetők **elutasítják** az épület tervezésekor. Nem adnak helyet ennek a **kőnek**. Halálát követően fel fog támadni, és Isten mindenek feletti helyzetet juttat neki. Ő lesz a **szegletkő** Isten épületében.

12,12 A zsidó vezetők megértették a célzást. Hitték azt, hogy a 118. zsoltár a Messiásról beszél. Most azt hallották, hogy az Úr Jézus ezt önmagára alkalmazza. **Arra törekedtek, hogy rávessék kezüket**, de nem jött el még az Ő ideje. A **sokaság** Jézus oldalára állna. **Ezért** a választási vezetők egy időre **elhagyták** Őt.

G) **Ami a császáré, és ami Istené (12,13-17)**

A 12. fejezet támadásokat tartalmaz az Úr ellen a farizeusok, a Heródes-pártiak és a szadduceusok részéről. Ez a kérdések fejezete (lásd 9-10. 14-16. 23-24. 26. 28. 35. 37).

12,13-14 A **farizeusok és a Heródes-pártiak, akik** elkeseredett ellenségek voltak, most összefogtak a Megváltó elleni közös gyűlölet jegyében. Elszántan próbálkoztak, hogy rábíriják valami olyan kimondására, amit aztán vádként használhatnak fel ellene. Ezért megkérdezték tőle, hogy **törvényes dolog-e adót fizetni** a római császárnak.

Egyetlen zsidó sem élt **szívesen** a pogány uralom alatt. A farizeusok szenvedélyesen gyűlölték a rómaiakat, míg a Heródes-pártiak türelmesebb magatartást tettek magukévá. Ha Jézus nyíltan azt mondja, hogy fizessenek adót a **császár-**

nak, sok zsidót elidegenít magától. Ha a császár ellen beszél, feljelenthetnék a római hatóságoknál, hogy tartóztassák le és állítsák bíróság elé, mint árulót.

12,15-16 Jézus megkért valakit, hogy **adjon** neki egy **dénárt**. (Neki nyilván nem volt.) A pénz Tibérius császár képét viselte, amely arra emlékeztette a zsidókat, hogy ők legyőzött, leigázott nép. Miért voltak ebben a helyzetben? – Hitetlenségük és bűnük miatt. Meg kellett volna alázkodniuk, mivel be kellett ismerniük, hogy a pénz, amelyeket használtak, egy pogány diktátor képmását viselte.

12,17 Jézus azt mondta nekik: „**Adjátok meg, ami a császáré, a császárnak, és ami az Istené, az Istennek.**” Hiányosságuk nem az első, hanem a második területen volt. Megfizették a római adókat, bár kényszerből, de semmibe vették Istennek életükre vonatkozó igényeit. A pénz a császár képét viselte, ezért a császáré volt. Az ember Isten képét viseli – Isten az embert a saját képére teremtette (1Móz 1,26-27) –, ezért Istené.

A hívőnek engedelmeskednie kell, és alá kell rendelnie magát annak a hatalomnak, amely alatt él. Nem beszélhet gonoszul vezetőiről, vagy nem dolgozhat a hatalom megdöntésén. Meg kell fizetnie az adót, és imádkoznia kell azokért, akik hatalmon vannak. Ha olyasmire szólítják fel, amivel megszegné Krisztus iránti magasabb rendű hűségét, meg kell tagadnia és el kell szenvednie a büntetést. Isten igényeinek kell az első helyen lenniük. Ezeknek az igényeknek a fenntartása mellett a keresztyénnek meg kell őriznie a jó bizonysgót a világ előtt.

H) **A szadduceusoknak a feltámadással kapcsolatos találós kérdése (12,18-27)**

12,18 A **szadduceusok** voltak azoknak a napoknak a liberálisai vagy a racio-

nalistái. Tagadták a testi **feltámadás** gondolatát. Ezért egy abszurd történettel jöttek az Úrhoz, megpróbálva az egész gondolatot nevetségessé tenni.

12,19 Emlékeztették Jézust, hogy **Mózes** törvénye különleges szabályokat tartalmazott Izráelben az özvegyekre vonatkozóan. A család neve fennmaradásáért és a birtoknak a családban maradásáért a törvény úgy határozott, hogy ha egy férfi gyermek nélkül hal meg, **testvére** vegye feleségül az özvegyet (5Móz 25,5-10).

12,20-23 Előálltak egy fantasztikus esettel, amelyben egy asszony **hét fivérrel** házasodott össze, egyikkel a másik után. Aztán **mindegyik** után ő is **meghalt**. Most következik ravasz kérdésük! **„Mikor feltámadnak, melyiküknek lesz a felesége?”**

12,24 Azt gondolták, hogy okosak voltak; a Megváltó viszont bebizonyította nekik, hogy végtelenül tudatlanok mind a Szentírást illetően, amely tanítja a feltámadást, mind **Isten hatalmát** illetően, hogy feltámasztja a halottakat.

12,25 Először is tudniuk kellett volna, hogy a **házassági** közösség nem folytatódik a mennyben. A hívők fel fogják ismerni egymást a mennyben (lehetséges, hogy nem fogják elveszíteni megkülönböztető jellegzetességeiket, mint férfiak és nők), de **sem házasodni, sem férjhez menni nem fognak**. Ebből a szempontból olyanok lesznek, mint az **angyalok a mennyben**.

12,26-27 Ezután az Úr a szadduceusokat, akik Mózes könyveit az ÓSZ többi részénél magasabbra értékelték, visszavezette **Mózesnek a csipkebokorral** kapcsolatos beszámolójához (2Móz 3,6). Ott Isten úgy beszélt önmagáról, mint **Ábrahám Istenéről, Izsák Istenéről és Jákób Istenéről**. A Megváltó ezt használta fel annak bebizonyítására, hogy **Isten az**

élőknek és nem a halottaknak az Istene.

Hogy is van hát ez? Nem volt Ábrahám, Izsák és Jákób halott, amikor Isten Mózesnek megjelent? – De igen. Testük Makpéla barlangjában feküdt Hebronban. Hogyan lehet akkor Isten az élők Istene?

Az okok a következők:

1. Isten ígéretet tett a pátriárkáknak az országgal és a Messiással kapcsolatban.
2. Ezek az ígérek nem teljesedtek be azok életében.
3. Amikor Isten Mózesrel beszélt az égő csipkebokornál, a pátriárkák teste a sírban volt.
4. Isten mégis úgy beszélt önmagáról, mint aki az élők Istene.
5. Teljesítenie kell ígéreteit Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak.
6. Ezért a feltámadás abszolút szükség-szerűség abból kifolyólag, amit Isten jelleméről tudunk.

Ezért az Úr szava a szadduceusokhoz a következő volt: **„Ti tehát igen tévelyegtek.”**

I) A nagy parancsolat (12,28-34)

12,28 Az **írástudók egyike**, látva, hogy az Úr milyen biztosan kezeli a neki feltett kritikus kérdéseket, **megkérdezte** Jézustól, **melyik** a legfontosabb **parancsolat**. Ez őszinte érdeklődés volt, és az élet legalapvetőbb kérdése. Ténylegesen az emberi lét fő céljának tömör megfogalmazását kérte.

12,29 Jézus a „Shema”-ból, a **legfőbb zsidó imából** vett idézettel kezdte, amely a hitnek az 5Mózes 6,4-ből vett megállapítása: **„Halljad Izráel: az Úr, a mi Istenünk egy Úr.”**

12,30 Ezután összefoglalta az emberek Isten iránti felelősségét: **szerezd Őt teljes szíveddel, lelkeddel, elmédvel és erőddel**. Istennek kell a legfőbb helyet

elfoglalnia az ember életében. Más szeretetnek nem engedhetjük meg, hogy versenyre keljen az Isten iránti szeretettel.

12,31 A Tízparancsolat többi része arra tanít bennünket, hogy **szeressük felebarátunkat**, mint önmagunkat. Istent *jobban* kell szeretnünk, *mint* önmagunkat, és felebarátunkat ugyanúgy, mint önmagunkat. Így tulajdonképpen az élet, amire számít, elsősorban Istenre, azután másokra van tekintettel. Anyagi dolgok említve sincsenek. Isten fontos, és az emberek fontosak.

12,32-33 Az **írástudó** szívből egyetértett, dicséretes világossággal állapítva meg, hogy **szeretni** Istent és az **ember felebarátját** sokkal fontosabb a szertartásoknál. Megértette, hogy az ember nem végezhet vallásos szertartásokat és nem mutathat nyilvános kegyességet belső, személyes szentség nélkül. Felismerte, hogy Istent az ember kívül-belül egyaránt érdekli.

12,34 Amikor **Jézus** ezt a figyelemre méltó megjegyzést meghallotta, az írástudónak azt mondta, hogy **nem messze van az Isten királyságától**. A királyság igazi alattvalói nem próbálják Istent, embertársainkat vagy önmagunkat külső valóságossággal megtéveszteni. Felismerve, hogy Isten a szívet vizsgálja, hozzá mennek, hogy megtisztuljanak a bűntől, és erőt nyerjenek a neki tetsző élethez.

Ezután **senki sem mert** azzal próbálkozni, hogy az Úr Jézust kérdésekkel csapdába csalja.

J) Dávid fia Dávid Ura (12,35-37)

Az **írástudók** mindig azt tanították, hogy a Messiás **Dávidnak** egyenes ági leszármazottja lesz. Ez igaz volt, de nem a teljes igazság. Ezért az Úr Jézus most feltett egy kérdést azoknak, akik össze-

gyültek körülötte a templom udvarában. A Zsolt 110,1-ben Dávid uraként beszélt az eljövendő Messiásról. Hogy lehet ez? Hogyan lehet a Messiás Dávid *fia* és ugyanakkor *ura*? Számunkra a válasz világos. A Messiás ember is és Isten is. Mint Dávid **fia**, ember, mint Dávid **ura**, Isten.

A közönséges emberek örömmel hallgatták. Ők nyilván hajlandók voltak elfogadni a tényt, még ha nem is értették teljesen. Semmit sem olvasunk viszont a farizeusokról és az írástudókról. Hallgatásuk rosszat jelent.

K) Figyelmeztetés az írástudók ellen (12,38-40)

12,38-39 Az **írástudók** külsőképpen vallásosak voltak. Szerették a **hosszú köntösökben** való parádézást. Ez megkülönböztette őket a közönséges népségtől, és szenteskedő megjelenést kölcsönözött nekik. Szerették, ha nagy hangon köszöntötték őket nyilvános helyeken. Ez jól esett az énjüknek. Megtisztelő helyre törekedtek **a zsinagógákban**, mintha a helynek lenne valami köze az istenfélelemhez. Nemcsak vallási előjáróságot, hanem társadalmi megkülönböztetést is elvártak. **Lakomákon a legjobb helyeket** akarták.

12,40 Belsejükben pénzsóvárak és kétszínűek voltak. Megfosztották az **özvegyeket** birtokuktól és megélhetésüktől, hogy magukat gazdagítsák, azt színlelve, hogy a pénz az Úr céljait szolgálja. **Hosszú imádságokat** mondtak hiábavaló bőbeszédűséggel, amelyek csak pusztá szavak voltak. Röviden, szerették a **különlegességet** (hosszú köntösök); a **népszerűséget** (köszöntések); az **előkelőséget** (előkelő helyek); az **anyagi javakat** (özvegyek házai); a **látszatkegyességet** (hosszadalmas imák).

**L) Az özvegyasszony két fillérje
(12,41-44)**

Az írástudók kapzsiságának erőteljes kontrasztja volt az özvegyasszony odaadó magatartása. Azok felemésztették az özvegyek házáat; ő odaadta mindenét, ami **volt** az Úrnak. Az esemény az Úr mindentudását mutatja. Figyelve, ahogyan a **gazdag** emberek tekintélyes ajándékaikat a perselybe dobták a templom**kincstár**-nak, tudta, hogy adakozásuk nem áldozat. **Feleslegükből adtak**. Azt is tudta, hogy a két fillér, amit az asszony adott, **létszükségletét** fedezte, ezért kijelentette, hogy ő **többet** adott, **mint az összes többi** együttvéve. A pénz értékét tekintve nagyon kevés. Az Úr azonban az adakozást indítékaink, eszközeink szerint értékeli, és aszerint, hogy mennyink maradt. Ez bátorítás azoknak, akik szűkös anyagi javakkal rendelkeznek, de az a nagy vágyuk, hogy adakozzanak.

Meglepő, hogy mennyire helyeselhetjük az özvegyasszony cselekedetét, és egyet érthetünk a Megváltó megállapításával anélkül, hogy követnénk az asszony példáját! Ha valóban hisszük, amiről állítjuk, hogy hisszük, pontosan azt tenénk, amit ő tett. Az ajándéka kifejezte meggyőződését, hogy minden az Úré, Isten mindent megérdemel, mindennek az övének kell lennie. Manapság sok keresztyén bírálná az asszonyt, mert nem gondol a jövőjére. Nem bizonyította az előrelátását és megfontoltságát. Sok ember érvelne ezzel. De a hit élete: mindent Isten munkájára áldozni most és bízni benne a jövőre nézve. Nem ígerte-e meg, hogy gondoskodni fog azokról, akik először Isten királyságát és az Ő igazságát keresik (Mt 6,33)?

Radikális vélemény? Forradalmi tanítás? Ha nem vesszük észre, hogy Krisztus tanításai radikálisak és forradalmiak, nem értjük meg szolgálatának lényegét.

**VI. A SZOLGA BESZÉDE AZ
OLAJFÁK-HEGYÉN (13. feje)**

A) Jézus megjövendöli a templom lerombolását (13,1-2)

13,1 Amint az Úr Jézus elhagyta a **templomot**, halála előtt utoljára, **egyik tanítványa** megpróbálta felkelteni az érdeklődését a templom és az azt körülvevő épületek nagyszerűségére. A tanítványokat foglalkoztatták a ragyogó építészeti megoldások, beleértve a hatalmas kövek beépítését.

13,2 A Megváltó kijelentette, hogy ezeket hamarosan le fogják rombolni. **Egyetlen kő sem marad majd a másikon**, amikor a római hadsereg meg fogja szállni Jeruzsálemet Kr. u. 70-ben. Miért foglalkoznak olyan dolgokkal, amelyek csak múltó árnyékok?

B) A fájdmak kezdete (13,3-8)

Az Úr az **Olajfák-hegyén** elmondott beszédében a tanítványok figyelmét nagyobb fontosságú eseményekre irányította. Úgy tűnik, hogy a próféciák közül néhány Jeruzsálem Kr. u. 70-ben bekövetkezett elpusztulását írja le; közülük a legtöbb azonban nyilvánvalóan túlmutat a nagy nyomorúság korszakáig, sőt Krisztus visszatéréséig hatalomban és dicsőségben. A figyelem felhívása minden üdvkorszak hívóire vonatkozik, ezek a következők: (1) *figyeljete* (5. 23. 33); (2) *meg ne rémüljete* (7); (3) *mindvégig megmaradni* (13); (4) *imádkozzatok* (18. 33); (5) *vigyázzatok* (9. 33. 35. 37).

13,3-4 A beszédet **Péter, Jakab, János és András** kérdése vezette be. **Mikor** fogják lerombolni a templomot, és **mi lesz a jele** a megjövendölt események beteljesedésének? Az Úr válasza magában foglalta egy későbbi templom elpusztulását is, amely a nagy nyomorúság ide-

jén áll be, az Ő második eljövételét megelőzően.

13,5-6 Először is **vigyázniuk kell, hogy senki** el ne hitesse őket, azt állítva, hogy ő a Messiás. **Sok** hamis Krisztus fog megjelenni, ahogyan látható is a sokféle vallási kultusz felemelkedésében, és megvan mindegyiknek a maga antikrisztusa.

13,7-8 Másodszer, ne úgy értelmezzék a **háborúkat és háborús híreket**, mint az utolsó idők jelét. Az egész közbeeső periódus alatt lesznek nemzetek közötti küzdelmek. Ráadásul nagy természeti katasztrófák következnek be: **föld-rengések, éhínségek és szerencsétlenségek**. Ezek csak a szülés közeledtének fájásai, amelyek bevezetik a példa nélküli vajúdási periódust.

C) A tanítványok üldözése (13,9-13)

13,9 Harmadszor, az Úr nagy és személyes megpróbáltatást jövendölt azok részére, akik megingathatatlanok lesznek a bizonyágtételben. Vallatni fogják őket vallási és polgári törvényszékek előtt.

Noha ez a szakasz a keresztyén bizonyágtétel minden időszakára alkalmazható, úgy tűnik, hogy elsősorban annak a 144 000 zsidó hívőnek a szolgálatára vonatkozik, akik a királyság evangéliumát viszik majd minden nemzethez a földön, Krisztus eljövételét megelőzően.

13,10 A 10. verset *nem* lehet annak tanítására használni, **hogy az evangéliumot minden nemzetnek hirdetni kell az elragadtatás előtt**. Azt hirdetni kell *világszerte*, és talán *meg is valósul* a fenti cél, de azt mondani, hogy *meg kell* történnie, valami olyasmi állítását jelenti, ami a Bibliában nincs. Nincs olyan prófécia, amelynek be kellene teljesednie, mielőtt Krisztus eljön szentjeiért: Ő bármely pillanatban eljöhet!

13,11 Az Úr megígérte, hogy a miatta üldözött hívők a vallatáskor isteni segí-

séget kapnak védelmükre. Nem kell előre felkészülniük tárgyalásukra; talán nem is lesz rá idő. **A Szent Szellem** fogja pontosan megadni a helyes szavakat. Ez az ígéret nem használható arra, hogy ne készüljünk fel az igehirdetésre vagy az evangéliumi üzenet hirdetésére napjainkban, hanem a megpróbáltatás idején biztosít természetfeletti segítséget. Ez az ígéret a mártíroknak, nem az igehirdetőknek szól.

13,12-13 A nyomorúság napjainak másik jellegzetessége lesz, hogy gyakran elárulják azokat, akik hűségesek a Megváltóhoz. A családtagok lesznek informátorok a hívők ellen. Az antikrisztusi érzület hatalmas hulláma söpör végig a világon. Bátorság kell hozzá, hogy valaki hű maradjon az Úr Jézushoz, **de aki mindvégig megmarad, az megtartatik**. Nem arról van szó, hogy örök üdvösséget fognak kapni állhatatosságuk miatt, ez hamis evangélium lenne. Azt sem jelentheti, hogy a hűséges hívők meg fognak menekülni a fizikai haláltól a nagy nyomorúság alatt, mivel máshol azt olvassuk, hogy bizonyágtételüket sokan vérükkel fogják megpecsételni. A kitartás a valóság bizonyítéka lesz, ez fogja *jellemezni* azokat, akik valóban meg vannak váltva.

D) A nagy nyomorúság (13,14-23)

13,14-18 A 14. vers a nyomorúság korszakának a közepét írja le, a *nagy* nyomorúság kezdetét. Ezt ennek a szakasznak a **Dániel** 9,27-tel való összehasonlításából tudjuk. Ekkor egy nagy, undorító bálványt fognak felállítani Jeruzsálemben, a templomban. Az embereket felszólítják, hogy imádják, különben kivégzik őket. Az igazi hívők természetesen ezt meg fogják tagadni.

Ennek a bálványszobornak a felállítása lesz a jele a nagy üldözés kezdetének. Azok, akik olvassák a Bibliát és hisznek benne, tudni fogják, hogy eljött

az idő, hogy meneküljenek **Júdeából**. Nem lesz rá idő, hogy összeszedjék személyes holmijaikat. A **terhes** asszonyok és **szoptató** anyák számára ez különösen kedvezőtlen lesz. Ha **télen** történik, az további veszélyekkel jár.

13,19 Olyan **nyomorúságos** idő lesz, amilyen nem volt soha a múltban, és a jövőben sem lesz. Ez a *nagy nyomorúság*. Az Úr Jézus itt nem azokról az általános nyomorúságokról beszél, amelyekkel a hívők minden korszakban találkoztak. A szenvedésnek ez a periódusa egyedülálló intenzitású lesz.

Figyeljük meg, hogy a **nyomorúság** zsidó jellegű. A templomról (14. v., vö. Mt 24,15), Júdeáról (14. v.) olvasunk. Ez Jákób nyomorúságának ideje (Jer 30,7). A Gyülekezet itt nem látható. Az már a mennyben van, mielőtt az Úr napja megkezdődik (1Tesz 4,13-18; vö. 1Tesz 5,1-3).

13,20 Isten haragjának poharai kiöntetnek a világra azokban a napokban. Az a szerencsétlenség, a káosz és a vérontás ideje. Az öldöklés valójában olyan nagy lesz, hogy Isten természetfeletti módon meg fogja rövidíteni a nappali időszakot; különben *senki* sem menekülne meg.

13,21-22 A nagy nyomorúságban ismét **hamis** messiások támadnak. Az emberek annyira kétségbeesettek lesznek, hogy bárkihez odafordulnak, aki biztonságot ígér nekik; de a hívők tudni fogják, hogy Krisztus nem csendben vagy hír nélkül jelenik meg. Még ha ezek a **hamis Krisztusok** természetfeletti csodákat cselekszenek is (ahogy majd teszik), a **választottakat** nem fogják megtéveszteni. Ők tudni fogják, hogy ezeket a csodákat a Sátán inspirálja.

A csodák nem szükségszerűen isteni eredetűek. Ezek emberfeletti eredetűek lehetnek a természet ismert törvényei szerint, de lehetnek a Sátán, az angyalok vagy a démonok tettei is. A bűn emberé-

nek sátáni hatalom adatik, hogy csodákat tegyen (2Tesz 2,9).

13,23 A hívőknek tehát **vigyáznuk** kell, és előre figyelmeztetni kell őket.

E) A második eljövétel (13,24-27)

13,24-25 **Azután a nyomorúság után** riasztó jelek támadnak az égen. Sötétség borul majd a földre mind nappal, mind éjszaka. **Az ég csillagai lehullanak, és az egekben működő erők** (amelyek az égitesteket pályájukon tartják) **megrendülnek**.

13,26-27 Akkor a megfélemlített világ **meg fogja látni az Emberfiát**, aki visszatér a földre, de most nem mint alázas Názareti, hanem mint dicsőséges hódító. Eljön a **felhőkben**, angyali lények és megdicsőült szentek milliárdjaitól kísérvé. Lenyűgöző hatalom és káprázatos ragyogás jelene lesz ez. El fogja küldeni angyalait, hogy **egybegyűjtsék választottait**, vagyis mindazokat, akik elfogadták Őt Úrnak és Megváltónak a nyomorúság ideje alatt. A föld egyik végétől a másikig – Kínától Kolumbiáig – el fognak jönni, hogy élvezzék csodálatos ezeréves földi uralkodásának előnyeit. Ellenségeit viszont ugyanakkor el fogja pusztítani.

F) A fügefa példája (13,28-31)

13,28 **A fügefa** Izrael nemzetének szimbóluma (vagy képe). Jézus itt azt tanítja, hogy második eljövételét megelőzően a fügefa **levelet fog hajtani**. 1948-ban megalakult Izrael független nemzete. Ma a nemzet olyan befolyást gyakorol a világ eseményeire, amely jóval meghaladja méretének arányát. Elmondhatjuk Izraelről, hogy „zsendül és levelet hajt”. Gyümölcs még nincs. Nem is lesz addig gyümölcs, amíg a Messiás vissza nem tér egy Őt elfogadni hajlandó néphez.

13,29 Izráel államának megalakulása és növekedése arról beszél nekünk, hogy a Király²¹ **közel van, az ajtó előtt.** Ha eljövetele az uralkodásra közel van, mennyivel közelebb van eljövetele a Gyülekezetért!

13,30 A 30. verset gyakran értelmezték úgy, hogy az ebben a fejezetben megjövendölt minden dolog megtörténik, amíg a Krisztus napjaiban élő emberek még életben lesznek. Ez azonban valójában nem így lesz, mert sok esemény, különösen pedig a 24-27. vers, egyszerűen nem történt meg abban az időben. Mások úgy értik, hogy az a **generáció**, amely akkor él, amikor a fügefa kihajtja leveleit, vagyis, amikor Izráel 1948-ban megalakult, az lesz, amely meglátja a második eljövételt. Mi inkább egy harmadik véleményt részesítünk előnyben. **Ez a nemzetség** „ezt a fajt” is jelentheti. Mi azt hisszük, erről szól az Írás: „ez a zsidó faj, amelyet a hitelenség és a Messiás elutasítása jellemez”. A történelem bizonyítja, hogy „ez a nemzetség” *nem* múlt el. A nemzet, mint egész, nemcsak fennmaradt, mint külön nép, hanem megmaradt az Úr Jézus iránti mélyen gyökerező ellenségeskedésében. Jézus előre megmondta, hogy a nemzet és annak nemzeti sajátosságai meg fognak maradni az Ő második eljövételéig.

13,31 Urunk hangsúlyozta minden egyes jövendölésének abszolút bizonyos voltát. A levegő ég és a **csillagos ég elmúlik.** Maga a föld elolvad, de minden szó, amit Ő mondott, be fog teljesedni.

G) A nap és óra nem ismeretes (13,32-37)

13,32 Jézus ezt mondta: „**Arról a napról és óráról pedig senki sem tud, sem az égben az angyalok, sem a Fiú, hanem csak az Atya.**” Jól tudjuk, hogy ezt a verset arra használták

az evangélium ellenségei, hogy bizonyítsák, Jézus semmivel sem volt több, mint egy ember, hozzánk hasonlóan korlátozott ismerettel. Arra is használták e szavakat őszinte, de félrevezetett hívők, hogy azt mutassák ki, hogy Jézus megüresítette magát isteni lényegétől, amikor eljött a világba, mint ember.

Ezek közül az értelmezések közül egyik sem igaz. Jézus Isten is és ember is volt. Rendelkezett minden isteni és emberi sajátossággal. Az igaz, hogy istensége el volt fátyolozva a hústestben, de mégis megvolt hiánytalanul. Sohasem létezett olyan idő, amikor nem volt teljesen Isten.

Akkor hogyan lehet azt mondani róla, hogy nem tudja második eljövételének idejét? Azt hisszük, hogy a válaszhoz a kulcsot a Jn 15,15-ben találjuk: „...a szolga nem tudja, mit cselekszik az ő ura...” Mint tökéletes szolgának, nem adatott meg az Úr Jézusnak, hogy tudja eljövételének idejét. Mint Isten, természetesen tudja. Mint Szolgának, nem adatott meg neki, hogy tudja azt abból a célból, hogy feltárja mások előtt. James H. Brookes ezt így magyarázza:

Ez nem Urunk isteni mindentudásának tagadása, hanem egyszerűen annak kijelentése, hogy az ember megváltásának folyamatában nem az Ő dolga volt tudni az időket vagy alkalmakat, melyeket „az Atya a maga hatalmába helyeztetett” (Csel 1,7). Jézus Krisztus tudta, hogy vissza fog jönni, és gyakran beszélt második eljövételéről, de az nem tartozott hatáskörébe, mint Fiúnak, hogy meghatározza visszatérésének dátumát, és ezért úgy tárhatta követői elé, mint állandó várakozás és vágyakozás tárgyát.²²

13,33-37 A fejezet az Úr visszatéréssel kapcsolatban vigyázásra és imádkozásra vonatkozó figyelmeztetéssel zárul.

Annak a ténynek, hogy **nem ismerjük** a kijelölt időt, készenlétben kell bennünket tartania.

Hasonló helyzet általános a mindennapi életben is. Egy ember hosszú utazásra távozik hazulról. Utasításokat hagy szolgálainak, és megmondja az ajtónállóknak is, hogy őrködjön visszatéréséig. Jézus önmagát az elutazó emberhez hasonlította. Visszatérhet az éjszaka bármelyik órájában. Éjjeliőrként szolgáló népet ne találja **aludva**. Így ezt a szót hagyta egész népének: „**Vigyázzatok!**”

VII. A SZOLGA SZENVEDÉSE ÉS HALÁLA (14-15. fejezet)

A) A terv Jézus Krisztus megölésére (14,1-2)

A végzetes hét szerdai napján vagyunk. **Két nap** választ el a húsvétól, amely bevezeti a hétnapos **kovásztalan kenyerek ünnepét**. A vallási vezetők elhatározták az Úr Jézus elpusztítását, de nem akarták a vallási ünnepek alatt megtenni, mert az emberek sokasága még profétának tartotta Jézust.

Bár a **főpapok és az írástudók** úgy határoztak, hogy **nem az ünnep alatt** fogják megöletni, az isteni gondviselés ezt felülbírálta, és Isten **páskabárányát** pontosan abban az időben ölték meg (lásd Mt 26,2).

B) Jézus megkenése Betániában (14,3-9)

Ahogy az ékszerész egy gyémántot fekete bársonyra helyez, úgy helyezi Márk a Szent Szellem és emberi közvetítője, egy asszony szeretete sugarának megvilágításába Urunkat a vallásos hierarchia és Júdas sötét összeesküvésének háttérére elé.

14,3 A poklos Simon ünnepséget rendezett a Megváltó tiszteletére, talán éppen gyógyulása miatti hálából. Egy meg nem nevezett nő (valószínűleg Mária Betániából, Jn 12,3), bőkezűen megkente Jézus **fejét** egy **nagyon drága** illatszerrel, mert nagy volt iránta a szeretete.

14,4-5 A vendégek **némelyike** úgy gondolkozott, hogy ez óriási tékozlás. Szerintük ez a nő meggondolatlanul pazarló volt. Miért nem **adta el** az illatszert és **adta oda** a pénzt a **szegényeknek**? (**Háromszáz dénár** egyévi munkabérnek felelt meg.) Az emberek még mindig úgy gondolják, hogy pazarlás az életükből egy évet az Úrnak adni. Hát még milyen pazarlásnak tekintik, ha valaki egész életét az Úrnak adja!

14,6-8 Jézus megróttá zúgolódásukat. A nő felismerte életének nagy alkalmát, hogy tiszteletét kimutassa az Úr iránt. Ha olyan féltő gondoskodással voltak a szegények iránt, mindig volt lehetőségük segíteni rajtuk, mert a **szegények mindig** jelen vannak. Az Úr hamarosan meghal és el fogják temetni. Ez az asszony kifejezésre akarta juttatni szeretetét, amíg tehetette. Lehet, hogy nem tudja ezt megtenni halálakor, így megmutatta szeretetét, amíg életben volt.

14,9 Annak az illatszernek illata elhat a mi nemzedékünkig. Jézus azt mondta, hogy világszerte meg fognak emlékezni erről az asszonyról. Így is van az evangéliumi feljegyzések révén.

C) Júdas árulása (14,10-11)

A nő a Megváltót nagyra értékelte. **Júdas** ezzel szemben nagyon kevésre becsülte. Bár az Úr Jézussal élt legalább egy éven keresztül, és csak kedvességet kapott tőle, most ellopakodott a főpapokhoz azzal az ígérettel, hogy kezükre adja az Isten Fiát. Azok örömmel fogadták az ajánlközást, fizetséget helyezve kilátásba

neki az árulásért. Most már csak a részleteket kellett kidolgoznia.

D) Előkészületek a páskára (14,12-16)

Bár a pontos időrend nem bizonyos, de feltehetőleg most érkezünk el a páska hetének csütörtökjéhez. A tanítványok keveset értettek meg abból, hogy minden páskának, amit valaha tartottak, ez lesz a beteljesedése és csúcspontja. Utasításokat kértek az Úrtól a **páska** megtartásának helyére vonatkozóan. Ő **elküldte** őket Jeruzsálembe azzal az utasítással, hogy keressenek meg egy **embert, aki egy korsó vizet visz**. Ez ritkaság volt, mert rendszerint asszonyok vitték a vizes edényeket. Ez az ember vezeti el őket a megfelelő házhoz. Aztán kérjék meg a tulajdonost, hogy mutassa meg nekik azt a termet, ahol **a mester elfogyaszthatja a húsvéti bárányt tanítványaival**.

Csodálatos látni az Urat, ahogyan így dönt és parancsol. Úgy cselekszik, mint az emberek és a javak szuverén ura. Csodálatos látni a fogékony szíveket is, ahogyan önmagukat és javaikat rendelkezésére bocsátják. Jó nekünk, ha beengedjük azonnal életünk minden területére.

E) Jézus megjeleníti elárulását (14,17-21)

Ugyanazon az **estén eljött tanítványaival** a felső terembe, amelyet előkészítettek. Amikor letelepedtek és **ettek**, Jézus kijelentette, hogy tanítványainak **egyike** el fogja Őt **árulni**. Valamennyien ismerték már saját természetük gonosz hajlamait. Önmaguk iránti egészséges bizalmatlansággal mindegyik azt kérdezte, hogy csak nem ő a bűnös? Jézus ezután felfedte, hogy az az áruló, aki vele együtt mártotta kenyerét a húsmártásba, illetve akinek Ő adott egy darab kenyeret. **Az**

Emberfiának halálba kell mennie, amint előre meg van írva – folytatta Jézus Krisztus –, de árulójának ítélete súlyos lesz. **Jobb lenne, ha soha meg sem született volna.**

F) Az első úrvacsora (14,22-26)

14,22-25 Júdás, miután elvette a **kenyeret**, kiment az éjszakába (Jn 13,30). Jézus ezután elfogyasztotta tanítványaival a vacsorát. Jelentőségét gyönyörűen körvonalazza az Ige három szóban: (1) **Vette** – önmagára az emberi természetet; (2) **megtörte** – neki kellett megtöretnie a kereszten; (3) **adta** – önmagát értünk.

A kenyér odaadott **teste**, a **pohár** kiöntött vére. **Vére** által iktatta törvénybe **az Újszövetséget**. Számára már nem lesz több ünnepi öröm, amíg vissza nem tér a földre, hogy felállítsa **királyságát**.

14,26 Ekkor **dicséretet** énekeltek – feltehetően a nagy halleluja valamelyik részét (113–118. zsoltár). Utána **kimentek** Jeruzsálemből, át a Kidronon **az Olajfák-hegyére**.

G) Péter önbizalma (14,27-31)

14,27-28 Az úton az Úr figyelmeztette tanítványait, hogy a következő órákban **mindnyájan** megszégyenülnek, és félni fognak, mivel felismerik őket, mint az Ő követőit. Úgy lesz, ahogyan ezt Zakariás jövendölte: **Megverem a pásztort**, és **elszélednek a juhok** (Zak 13,7). Ugyanakkor kegyelmesen biztosította, hogy Ő nem fogja megtagadni őket; és feltámadása után **Galileában** vár rájuk.

14,29-30 Péter fel volt háborodva arra a gondolatra, hogy megtagadja az Urat. A többiek talán, de ő? – Soha! Jézus helyreigazította azt, hogy „soha”, arra, hogy „hamarosan”. **Mielőtt a kakas kétszer** megszólal, Péter **háromszor** fogja megtagadni.

14,31 „Az lehetetlen – kiáltott fel Péter –, előbb halok meg, mint hogy **megtagadjalak!**” Péter nem az egyetlen volt, aki ezt a súlyos nyilatkozatot tette. **Mindnyáján** benne voltak ebben a hetyke, magabiztos kijelentésben. Sohase feledjük el, hogy mi sem vagyunk mások! Mindnyájunknak meg kell ismernünk szívünk gyávaságát és gyengeségét.

H) A gecsemánéi gyötrődés (14,32-42)

14,32 Sötétség telepedett az országra. Ez volt a csütörtökről péntekre virradó éjszaka. Amikor egy bekerített helyre **érkeztek**, amelyet **Gecsemánénak neveztek**, az Úr Jézus nyolc tanítványát a bejárat közelében hagyta.

14,33-34 Pétert, Jakabot és Jánost **magával vitte** mélyebben a kertbe. Ott szent lelkére lesújtó nyomás nehezedett, mivel előre látta, hogy bűnázozattá lesz értünk. Nem tudjuk felmérni, mit jelentett neki, a büntelennek, hogy bűnné lett értünk. Elhagyta a három tanítványt azzal az utasítással, hogy **maradjanak** ott és vigyázzanak. **Kissé távolabbra ment** a kertben, egyedül. Így fog egyedül menni a keresztre, hordozva Isten rettenetes ítéletét a bűneink miatt.

14,35 Csodálkozva és ámulva látjuk az Úr Jézust földre esni és imádkozni Istenhez. Azt kérte talán, hogy megmeneküljön a keresztre meneteltől? Egyáltalán nem! Az volt világra jövetelének célja. Először **azért imádkozott, hogy ha lehetséges, múltjék el tőle ez az óra**. Ha van valamilyen más mód, mint a halála, eltemetése és feltámadása, amely által a bűnösöket meg lehet váltani, mutassa meg Isten azt az utat. A menny hallgatott. Nem volt más mód, amellyel bennünket meg lehetett volna váltani.

14,36 Jézus ismét imádkozott: „**Abba, Atyám! Minden lehetséges néked.**

Vidd el tőlem ezt a poharat; mindazáltal ne az én akaratom legyen meg, hanem a tied.” Figyeljük meg, hogy Istent úgy szólította meg, mint szeretett **Atyát**, akinek **minden lehetséges**. Ez nem anynyira fizikai, mint inkább erkölcsi lehetőség dolga volt. Találhatott-e a Mindenható Atya valamilyen más igazságos alapot, amelyen megválthatta az istentelen bűnösöket? A menny hallgatása azt jelezte, hogy nem volt más mód. Isten Szent Fiának vérét kellett ontani, hogy a bűnösök megszabadulhassanak a büntől!

14,37-40 Visszatérve a három tanítványhoz, **alva találta őket**. Szomorú képe ez az elbukott emberi természetnek. Jézus intette Pétert attól, hogy ebben a kritikus **órában aludjon**. Nem sokkal ez előtt dicsekedett Péter halált megvető bátorságával. Most még ébren maradni sem tudott. Ha valaki nem tud **egy óráig** imádkozni, valószínűtlen, hogy képes lesz ellenállni a kísértés rendkívül nehéz pillanatában. Nem számít, mennyire buzgó a szelleme, figyelembe kell vennie hústestének gyengeségét.

14,41-42 Háromszor tért vissza az Úr Jézus úgy, hogy a tanítványokat alva találta. Ekkor ezt mondta: „**Még mindig alusztok és pihentek? Elég! Eljött az óra! Íme átadatik az Emberfia a bűnösök kezébe.**” (Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának Bibliafordító Bizottsága, Budapest, 1975.) Ekkor felkelték és menni készültek. De nem jutottak messzire.

I) Jézust elárulják és letartóztatják (14,43-52)

14,43 Júdás már belépett a kertbe egy csapattal. A banda **kardokkal és botokkal** volt felfegyverkezve, mintha egy veszélyes bűnözőt kellett volna elfogniuk.

14,44-45 Az **árulónak** megbeszélést jele volt. **Megsókolja** azt, akit el kell **fogni**. Ezért odalépett Jézushoz, köszöntötte, mint **rabbit**, és áradozva **megsókolta**. (Az eredeti szövegben lévő nyomatékos forma azt sugallja, hogy ismételtelen vagy erősen csókolta meg.) Miért árulta el Júdás az Urat? Csalódott, mert Jézus nem döntötte meg az uralkodó kormányt? Meghiúsulni látta reményeit, hogy előkelő helyet foglal majd el a királyságban? A kapzsiság ejtette rabul? Ezek mind hozzájárulhattak aljas cselekedetéhez.

14,46-50 Az árulóval jött felfegyverzett szolgák előléptek és letartóztatták az Urat. Péter gyorsan **kirántotta a kardját**, és **a főpap szolgájának levágta a fülét**. Ez természetes és nem szellemi reagálás volt. Péter testi fegyvereket használt a szellemi harcban. Az Úr szemrehányást tett Péternek, és csodát téve meggyógyította a szolga fülét, ahogyan az Lk 22,51-ben és a Jn 18,11-ben olvassuk. Aztán Jézus emlékeztette elfogóit, hogy mennyire következtelnek, hogy erőszakkal fogják el. Naponta **velük volt a templomban** és **tanított**. Miért nem tartóztatták le akkor? Ő tudta a választ. **Be kellett teljesedniük az írásoknak**, amelyek megjövendölték, hogy el fogják Őt árulni (Zsolt 41,10), megkínózzák (Ézs 53,7), durván bánnak vele (Zsolt 22,13) és elhagyják (Zak 13,7).

14,51-52 Márk az egyetlen evangélista, aki ezt az eseményt feljegyzi. Sokan gondolják úgy, hogy maga Márk volt az az **ifjú**, aki rémületében, hogy elfogták, ruháját a fegyveresek markában hagyta. A **gyolcsing** nem szabott öltözék volt, hanem csak egy darab **kendő**, amelyet gyorsan magára vett, rögtönzött öltözetként.

Erdman a következő magyarázatot fűzi hozzá: „Ez a megkapó esemény valószínűleg azért van hozzátéve, hogy bemutassa, Jézus milyen teljesen elhagyott

volt veszedelmének és fájdalmának órájában. Bizonyára tudta, hogy mit kell egyedül elszenvednie.”

J) Jézus a főpap előtt (14,53-54)

A papi kihallgatásról szóló feljegyzés az 53. verstől a 15,1-ig terjed és három részre oszlik: (1) kihallgatás a főpap előtt (53–54. v.); (2) a Szanhedrin éjszakai összehívása (55–56); (3) a Szanhedrin reggeli tanácskozása (15,1).

14,53 Általában egyetértenek abban, hogy Márk itt a Kajafás előtti kihallgatást jegyzi fel. Az Annás előtti kihallgatás a Jn 18,13. 19-24-ben található.

14,54 Péter nyomon követte az Úr Jézust **a főpap udvaráig** olyan távolságból, amit biztonságosnak ítélt. Elbukását valaki a következőképpen vázolta:

- 1 Először verekedett. – Rossz irányú buzgóság.
2. Aztán elmenekült. – Gyáva megfutamodás.
3. Végül messziről követte Őt. – Fél szívű tanítványság a sötétben.

Leült a tűz mellé a szolgálkkal, együtt **melegedve** Urának ellenségeivel.

K) Jézus a Szanhedrin előtt (14,55-65)

14,55-59 Bár nincs külön megállapítva, úgy tűnik, hogy az 55. verssel kezdődik a beszámoló a Szanhedrin éjszakai üléséről. A hetvenegy vallási vezető testületében a főpap elnökölt. Ezen a különleges éjszakán a farizeusok, a szadduceusok, az írástudók és a vének, akik a Szanhedrint alkották, teljesen figyelmen kívül hagyták azokat a szabályokat, amelyek szerint a Szanhedrin működött. Nem volt megengedve, hogy éjszaka vagy zsidó ünnepek alatt ülésezzenek. Tilos volt a tanúk megvesztegetése hamis eskütétel érdekében. Halálos ítéletet nem

volt szabad hozni, amíg az éjszaka el nem múlt. Ha az ülés nem a Faragott Kövek csarnokában volt a templom területén, határozatuk nem volt érvényes.

Abbeli buzgalmukban, hogy az Úr Jézussal végezzenek, a vallási vezetők nem tétováztak odáig sülyedni, hogy megszégjék saját törvényeiket. Egy csoport **hamis** tanút vonultattak fel, de nem sikerült egységes tanúvallomást produkálniuk. Néhányan hibásan idézték az Urat, mint aki azzal fenyegetőzött, hogy **lerombolja a kézzel csinált templomot, és három nap alatt felépít egy másikat, amit nem kézzel csináltak.** Amit Jézus tényleg mondott, az a Jn 2,19-ben található. Szándékosan összekeverték a jeruzsálemi templomot testének a templomával.

14,60-62 Amikor a **főpap** először megkérdezte Jézust, nem válaszolt. Amikor eskü alatt kérdezte (Mt 26,63), hogy Ő-e a Messiás, az **Áldott Isten Fia**, az Úr válaszolta, hogy Ő az, így engedelmességedve a 3Móz 5,1-nek. Akkor, mintha bármilyen kétséget meg akarna szüntetni azzal kapcsolatban, hogy kicsoda, azt mondta a főpapnak, **meg fogja látni az Emberfiát ülni a hatalomnak jobbján és visszajönni a földre az ég felhőivel.** Ezen azt értette, hogy a főpap meg fogja látni, amikor nyíltan megjelenik, mint Isten. Első eljövetelekor istenségének dicsősége el volt fátyolozva az emberi testben. De amikor ismét eljön hatalomban és nagy dicsőségben, akkor a lepel eltávozik, és mindenki pontosan meg fogja tudni, kicsoda.

14,63-64 A **főpap** megértette azt, amit Jézus mondott. **Megszaggatta** ruháit, mint igazságos felháborodásának jelét erre a nyilvánvaló **istenkáromlásra.** Az az izráelita, akinek leginkább fel kellett volna ismernie és el kellett volna fogadnia a Messiást, volt a lehangosabb az ítélethozatalban. Nem volt egyedül; a tel-

jes Szanhedrin²³ egyetértett abban, hogy Jézus Krisztus káromlást szólt, és **halálra méltónak ítélték.**

14,65 A következő jelenet megdöbbentő volt. A Szanhedrin egyes tagjai **elkezdték köpdösni** az Isten Fiát, **bekötötték a szemét** és felszólították, hogy nevezze meg támadóit. Szinte hihetetlen, hogy a tiszteletet érdemlő Megváltónak ilyen gyalázatot kellett eltűrnie a bűnösöktől. A **szolgák** (templomi rendfenntartók) csatlakoztak a botrányos jelenethez, és **arcul csapdosták.**

L) Péter megtagadja Jézust és keservesen sír (14,66-72)

14,66-68 Péter odalent várakozott az épület **udvarában.** A **főpap egyik szolgálólánya** odajött hozzá. Alaposan megnézte, majd azt állította, hogy a Názáreti **Jézus** követője. A szánalmas tanítvány teljes értetlenséget színlelt a váddal kapcsolatban, aztán még időben kiment a tornácra, és meghallotta, hogy egy **kakas** kukorékol. Ez volt a rettenetes pillanat. A bűn beszédte szörnyű vámját.

14,69-70 A **lány újra meglátta,** és állította, hogy Jézus tanítványa. Péter újra ridegen tagadta, és feltehetőleg csodálkozott, miért nem hagyják békén az emberek. Ezután többen is mondták Péternek: **„Bizony közülük való vagy; mert galileabeli is vagy, és a beszéded is hasonló.”**

14,71-72 Péter átkozódva és esküdözve, dacosan azt állította, hogy **nem ismeri ezt az embert.** Alig, hogy ezek a szavak elhagyták a száját, **megszólt a kakas.** Úgy látszik, a természeti világ így tiltakozott a gyáva hazugság ellen. Ebben a pillanatban Péter rájött, hogy az Úr jövedölése bekövetkezett. Magába roskadt és **sírva fakadt.** Figyelemre méltó, hogy mind a négy evangélium feljegyezi tagadását. Meg kell tanulnunk azt a leckét, hogy

a magunkban bizakodás megaláztatáshoz vezet. Meg kell tanulnunk, hogy ne bízunk önmagunkban, hanem teljesen Isten hatalmára támaszkodjunk.

M) Reggeli kihallgatás a Szanhedrin előtt (15,1)

Ez a vers a Szanhedrin **reggeli** tanácskozását írja le, amit talán azért hívtak össze, hogy szentesítse az elmúlt éjjeli illegális tevékenységet. Ennek eredményeként Jézust **megkötözték** és átadták **Pilátusnak**, Palesztina római helytartójának.

N) Jézus Pilátus előtt (15,2-5)

15,2 Egészen mostanáig Jézus kihallgatása a vallási vezetők előtt az *istenkáromlás* vádjával folyt. A polgári törvényszék előtt most *felségárulással* vádolták. A polgári kihallgatás három fázisban folyt le: először Pilátus, azután Heródes, majd végül ismét Pilátus előtt.

Pilátus megkérdezte az Úr Jézustól, hogy Ő-e **a zsidók királya**. Ha igen, akkor feltehetően meg akarja dönteni a császár uralmát, és így felségárulásban vétke.

15,3-5 A főpapok a vádak özönét zúdították Jézusra. Pilátus nem tudta, mit tegyen ezekkel a megsemmisítő vádakkal szemben. Megkérdezte **Jézust**, miért nem védi magát, de Ő megtagadta, hogy válaszolon vádolóinak.

O) Jézus vagy Barabbás? (15,6-15)

15,6-8 A római helytartónak az volt a szokása, hogy **egy** zsidó **foglyot** ünnepkor szabadon bocsátott. Ez politikai engedmény volt a boldogtalan nép számára. Egyik ilyen választható fogoly volt **Barabbás**, aki **lázasban** és **gyilkosságban** volt vétke. Amikor Pilátus felajánlotta, hogy **elbocsátja** Jézust, hogy ki

játssza az irigy főpapokat, azok már befolyásolták az egész népet, hogy kérjék Barabbást. Azok az emberek, akik azzal vádolták Jézust, hogy árulást követett el a császár ellen, azt kérték, hogy olyan embert bocsássonak szabadon, aki *valóban* abban volt vétke. A főpapok álláspontja értelmetlen és nevetséges volt. De ilyen a bűn. Alapjában véve Jézus népszerűségére voltak féltékenyek.

15,9-14 Pilátus megkérdezte, hogy mit cselekedjen azzal az emberrel, akit ők **a zsidók királyának** mondanak. A nép vadul üvöltötte: „**Feszítsd meg!**” Pilátus kérdezte az okot, de az nem volt. A tömeghisztéria egyre nőtt. Mindnyájan ezt kiáltották: „**Feszítsd meg!**”

15,15 Ezekután a gerinctelen Pilátus megtette, amit akartak. **Szabadon bocsátotta Barabbást, Jézust** megostoroztatta, és kiszolgáltatta a katonáknak megfeszítésre. Ez az igazságtalanság szörnyű ítélete volt, mégis a mi megváltásunkról beszél. A büntelent kiszolgáltatták a halálnak azért, hogy a bűnös szabad lehessen.

P) A katonák gúnyolják Isten Szolgáját (15,16-21)

15,16-19 **A katonák elvezették** Jézust a helytartó palotájának **órházába**. Miután összegyűjtötték **az egész csapatot**, gúnyból koronázást rendeztek a zsidók királyának. Ó, ha tudták volna! Isten Fia volt, akit **bíborba öltöztettek**, Teremtőjük volt az, akit **tövissel** koronáztak. A világmindenség fenntartója volt, akit kigúnyoltak, mint **a zsidók királyát**. Az élet és dicsőség Ura volt, akinek a **fejét verték**. A békesség fejedelmét **köpdösték le**. Gúnyosan hajtottak térdet a Királyok Királya és Urának Ura előtt.

15,20-21 Amikor durva tréfáikat befejezték, **visszaöltöztették saját ruháiba, és elvezették, hogy megfeszítsék**.

Márk itt megemlíti, hogy a katonák kényszerítettek egy mellettük elmenő embert, a Cirénéből (Észak-Afrikából) származó **Simont**, hogy vigye Jézus **keresztjét**. Lehet, hogy Simon néger volt, de még valószínűbb, hogy hellenista zsidó. Két fia, **Alexander és Rufus**, feltehetően hívők voltak (lehet, hogy Rufus azonos a Róm 16,13-ban említetttel). Ahogy hordozza a keresztet Jézus után, előképet ad arról, ami *bennünket*, az Úr tanítványait jellemezhetne.

Q) A megfeszítés (15,22-32)

Isten Szellemé a megfeszítést egyszerűen és érzelemmentesen íratja le. Nem foglalkozik a kivégzés eme módjának különös kegyetlenségével vagy az azzal járó rettenetes szenvedéssel.

A pontos hely ma ismeretlen. Noha a hagyomány szerinti egyik hely a Szent Sír a Bazilikában, a város falain belül van, az elképzelés támogatói állítják, hogy Krisztus idejében a falakon kívül volt. Egy másik feltételezett hely, Gordon Golgotája, a városfalaktól északra fekszik, egy kert szomszédságában.

15,22 A **Golgota** arám szó, amely **koponyát** jelent. Talán a hely formája volt koponyához hasonló, vagy azért kapta a nevet, mert az volt a kivégzés helye.

15,23 A katonák **mirhával kevert bort** ajánlottak Jézusnak. Ez kábítószerként hatott volna, eltompítva érzékeit. Mivel elhatározta, hogy teljes tudattal hordozza el az emberiség bűneit, **nem fogadhatta el**.

15,24 A katonák sorsot vetettek azoknak ruháira, akiket megfeszítettek. Amikor ezt az Úr **ruháival** megtették, minden anyagi javát elvették, amivel rendelkezett.

15,25-28 Délelőtt 9 órakor feszítették meg. Feje fölé ezt az indoklást tették: **A ZSIDÓK KIRÁLYA**. (Márk nem a tel-

jes feliratot adja meg, hanem annak lényegére korlátozódik; lásd Mt 27,37; Lk 23,38; Jn 19,19). Két **rablót** is megfeszítettek vele együtt, mindkét oldalán **egyet**. Éppen úgy, ahogyan Ézsaiás megjövendölte, hogy halálában a bűnözők közé fogják sorolni (Ézs 53,12)²⁴.

15,29-30 Az Úr Jézust gúnyolták az arra menők (29-30.), a főpapok, az írástudók (31-32/a) és a két rabló (32b.).

Az arra menők valószínűleg zsidók voltak, akik arra készültek, hogy a városban tartsák meg a páskát. Kívül megpihentek, ami arra volt elég, hogy sértsék és bántsák a páska bárnyet. Hamisan idézték, mintha azzal fenyegetőzött volna, hogy **lerombolja** szeretett **templomukat**, és **három nap alatt** újraképezi. Ha ilyen nagy valaki, **szabadítsa** meg magát, és **szálljon le a keresztről**.

15,31 A **főpapok** és az **írástudók** a **mások** megtartására irányuló törekvésüket gúnyolták ki. „**Másokat megtartott, magát nem bírja megtartani**.” Ez gonosz kegyetlenség volt, mégis akaratlanul igaz. Igaz volt az Úr életében, és a miénkben is az. Nem tudunk megtartani *másokat*, mi saját *megtartásunkat* keressük.

15,32 A vallási vezetők arra is felszólították, hogy szálljon le a **keresztről**, ha Ő a Messiás, **Izráel Királya**. Akkor **hinni** fognak, mondták. **Lássuk, és majd hiszünk**.²⁵ Isten sorrendje más, mégpedig ez: „Higgy, és meg fogod látni.”

Még a bűnözők is szemrehányást tettek neki!

R) Háromórás sötétség (15,33-41)

15,33 Dél és három óra között **az egész országra sötétség** borult. Jézus akkor hordozta el Isten teljes ítéletét a bűn felett. Szellemi elhagyatottságot és Istentől való elszakadást szenvedett el. Halandó elme sohasem értheti meg azt a

haláltusát, amit Ő állt ki, amikor a bűnért feláldozta magát.

15,34 Haláltusájának befejezése felé Jézus **fennszóval kiáltott** (arámul): „Én Istenem, én Istenem! Miért hagytál el engem?” Isten **elhagyta**, mert szentségében el kell különülnie a bűntől. Az Úr Jézus azonosította magát bűneinkkel, és teljesen megfizette a büntetést.

15,35-36 A brutális tömegből **néhányan** azt hitték, hogy **Illést hívja**, amikor ezt mondta: „Elói, Elói!” Végső megalázásként egy közülük **egy szivacsot savanyú borba** mártott, és **felkínálta neki egy nádszál** végén.

15,37 Jézus erőteljesen és diadalmasan **felkiáltott**. Aztán **utolsót lélegzett**. Halála akaratának cselekvése volt, nem akarattól független kimúlás.

15,38 Ebben a pillanatban **a templom kárpítja a tetejétől az aljáig kettészakadt**. Ez Isten cselekedete volt, amely azt jelzi, hogy Krisztus halála által a közeledés Isten szentélyéhez ettől fogva minden hívő kiváltsága (lásd Zsid 10,19-22). Ez az Istenhez való közelség, és nem a tőle való távolság korszaka.

15,39 A római tiszt vallomása, bár értékes, nem szükségszerűen annak elismerése, hogy Jézus Istennel egyenlő. A pogány **százados** elismerte **Isten Fiának**. Nem kétséges, hogy hatása alá került az eseményeknek, de hogy őszinte volt-e a hite, az nem világos.

15,40-41 Márk megemlíti, hogy bizonyos **asszonyok** a keresztnél maradtak. Érdemes megemlíteni, hogy az asszonyok kiemelkednek az evangéliumi elbeszélésekben. A személyes biztonsági megfontolások a férfiakat rejtőzködésre ösztönözték. A nők odaadása Krisztus iránti szeretetüket saját egzisztenciájuk fölé helyezte. Utolsók voltak a keresztnél, és elsők a sírnál.

S) A temetés József sírjába (15,42-47)

15,42 A szombat a pénteki naplemen-tével kezdődött. **A szombat** vagy más ünnep előtti nap úgy volt ismeretes, mint **az előkészület napja**.²⁶

15,43 Valószínűleg a sürgős cselekvés szükségessége bátorította fel **arimátiai Józsefet**, hogy engedélyt kérjen Pilátustól **Jézus testének** eltemetésére. József istenfelő zsidó volt, lehet, hogy tagja a Szanhedrinnek (Lk 23,50-51; lásd még: Mt 27,57; Jn 19,38).

15,44-45 Pilátus nehezen akarta elhinni, hogy Jézus **már meghalt**. Amikor **a százados** megerősítette a tény, a helytartó **kiadatta Józsefnek a testet**. (Két különböző szót használ az Ige Jézus testére ebben a szakaszban. József az Úr Jézus Krisztus *testét* kérte, Pilátus pedig a holttestet adatta ki neki.)

15,46 József és Nikodémus (Jn 19, 38-39) szerető gondnal bebalzsamozták a testet, **begöngyölték gyolcsba**, azután elhelyezték **egy új sírba**, amely Józsefé volt. A sír egy kis **sziklába** vajt kamra lehetett. Az ajtót korong alakú kövel zárták le, amelyet kőbe vajt vágatban kellett görgetni.

15,47 Ismét az asszonyok, vagyis a két Mária kerül említésre, mint jelenlévők. Csodálhatjuk őket fáradhatatlan és félelem nélküli ragaszkodásukért. Mondják, hogy a misszionáriusok többsége manapság nő. Hol vannak a férfiak?

VIII. A SZOLGA DIADALA (16,1-20)

A) Az asszonyok az üres sírnál (16,1-8)

16,1-4 Szombat este a két Mária és **Salomé** elindult a sírhoz, hogy Jézus testét fűszerekkel megkenje. Tudták, hogy

nem lesz könnyű dolguk. Tudtak a nagy **kőről**, amelyet a sír szájához hengerítettek. Tudtak a rómaiak pecsétjéről és a katonai őrségről. A szeretet azonban túljut a nehézségek hegyein, hogy szeretetének tárgyát elérje.

Vasárnap **nagyon korán** reggel azon tanakodtak hangosan, hogy **ki fogja elhengeríteni a követ a sír ajtajából. Odatekintettek**, és látták, hogy az már megtörtént. Milyen gyakran megtörténik, hogy amikor tisztelni kívánjuk az Urat, a nehézségek megszűnnek, mielőtt dolgunk lenne velük.

16,5-6 A sírba belépve egy angyalt **láttak fehér ruhába** öltözött **fiatal férfi** képében, aki elmondta nekik, hogy **Jézus Krisztus feltámadott**. A sír üres volt.

16,7 Az angyal ezután megbízta őket, hogy legyenek a feltámadás hírnökei. **Mondják el tanítványainak – és Péternek –**, hogy Jézus **Galileában** fog találkozni velük. Figyeljük meg, hogy **Péter**, az a tanítvány, aki megtagadta Urát, külön meg van említve. A feltámadott Megváltó nem taszította el őt, még mindig szerette, és arra vágyott, hogy ismét lássa. A helyreállítás különleges munkájára volt szükség. Az eltévedt báránynak vissza kell térnie a nyájba, a pásztorhoz. A viszszaeső bűnösnek meg kell térnie az atyai házba.

16,8 Az asszonyok félelemmel vegyes ámulattal **elfutottak a sírtól**. Félték elmondani bárkinek, hogy mi történt. Ez nem meglepő. Az a csoda, hogy eddig ennyire bátrak, hűségesek és odaadók voltak.

Mivel Márk evangéliumának két jelentősebb régi kéziratából hiányzik a 9-20. vers, sok modern tudós úgy gondolja, hogy azok nem hitelesek. Nyomós érvek szólnak azonban amellett, hogy hozzátartoznak a szöveghez:

1. Jóformán az összes többi görög kézirat és sok egyházatya írása *tartalmazza* ezt a szakaszt.
2. A 8. vers nagyon furcsa befejezés lenne, különösen a görögben, ahol az utolsó szó a **gár** (mert). Ez a szó sohasem áll valamilyen mondat végén, még kevésbé egy könyvén.
3. Ha – mint ahogyan néhányan tanítják ezt –, Márk eredeti befejezése *elvezett*, és ez egy későbbi összegzés, akkor Urunk szavai, beszédének megtartásáról (Mt 24,35) nyilvánvalóan meghiusultak volna.
4. Az igeszakasz tartalma ortodox stílusú.
5. A stílus, különösen pedig a szóhasználat közel azonos a könyv első fejezetével.²⁷ Ezt mutatja a *kiazmusnak* nevezett szerkezet (keresztező alakzat), amelyben valamilyen szerkezet párhuzamban áll (abcd dcba).

B) Megjelenés Mária Magdalénának (16,9-11)

16,9 A Megváltó először **Mária Magdalénának** jelent meg. Amikor Mária először találkozott Jézussal, **hét démont üzött ki** belőle. Ettől kezdve Mária szeretettel szolgált neki javaival. Tanúja volt a keresztre feszítésnek és látta, hová tették a holttestet.

A többi evangéliumból tudjuk meg, hogy miután üresen találta a sírt, elfutott, elmondta Péternek és Jánosnak, akik vele együtt visszatérve üresen találták a sírt, ahogyan Mária mondta. A tanítványok hazamentek, de Mária ott maradt az üres sírnál. Ekkor történt az, hogy Jézus megjelent neki.

16,10-11 Ismét **visszament** a városba, hogy közölje a jó hírt a szomorkodó tanítványokkal. Nekik ez *túl* jó volt ahhoz, hogy igaz legyen. **Nem hitték el**.

C) Megjelenés két tanítványnak (16,12-13)

16,12 Az Úrnak erről a megjelenéséről a Lk 24,13-31 számol be teljesen. Itt azt olvassuk, hogy **más formában jelent meg két** tanítványnak az emmausi úton. Máriának kertészként jelent meg. Most útítársnak látszott, de ugyanaz a Jézus volt megdicsőült testben.

16,13 Amikor a két tanítvány visszatért Jeruzsálembe, és beszámoltak, hogy együtt voltak a feltámadott Úrral, ugyanazzal a hitetlenséggel találkoztak, mint Mária.

D) Megjelenés a tizenegy tanítványnak (16,14-18)

16,14 A **tizenegy** tanítványnak is ugyanannak a vasárnapnak az estéjén jelent meg az Úr (Lk 24,36; Jn 20,19-24; 1Kor 15,5). Noha a tanítványokról úgy van szó, mint a **tizenegy**, csak tízen voltak jelen. Tamás ekkor hiányzott. Jézus szemrehányást tett övéinek, hogy nem hitték el a feltámadásról szóló híreket Máriának és a többieknek.

16,15 A 15. vers azt a megbízatást jegyzi fel, amelyet az Úr mennybemene telének előestéjén adott. Így tehát időkülönbség van a 14. és 15. vers között. A tanítványoknak megparancsolta azt, hogy **hirdessék az evangéliumot** minden teremtsnek. Az Úr célja az evangélium hirdetése volt. Ezt tizenegy tanítvánnyal kívánta megvalósítani, akik szó szerint mindent elhagytak, hogy Őt kövessék.

16,16 Az igehirdetésnek kétféle eredménye lesz: egyesek hinni fognak, **bemerítkeznek** és **üdvözülnek**; mások nem hisznek, és **ítélet alá kerülnek**.

A 16. vers alapján egyesek azt tanítják, hogy a vízbe bemerítkezés szükséges a megváltáshoz. Tudjuk, hogy ezt nem lehet a következő okok miatt:

1. A kereszten a gonosztevő nem merítkezett be; az Úr mégis biztosította, hogy vele lesz a Paradicsomban (Lk 23,43).
2. A cézáreai pogányok *azután* merítkeztek be, miután megváltattak (Csel 10,44,48).
3. Jézus maga nem végzett bemerítést (Jn 4,1-2). Ez furcsa mulasztás lett volna, ha a bemerítkezés szükséges lenne az üdvösséghez.
4. Pál hálát adott Istennek, hogy a korintusiak közül nagyon kevés embert merített be (1Kor 1,14-16). Ez képtelen hálaadás lenne, ha a bemerítkezés lényeges lenne a megváltáshoz.
5. Az ÚSZ-ben körülbelül 150 igehely állapítja meg, hogy a megváltás egyedül hit által lehetséges. Alig van néhány vers, amely ezzel a túláradó bizonyágtétellel valahogy szemben állna.
6. A bemerítkezés az ÚSZ-ben a halállal és eltemetéssel van összefüggésben, nem a szellemi születéssel.

Akkor mit jelent a 16. vers? Úgy gondoljuk, hogy úgy említi a bemerítkezést, mint a hit elvárható külső kiábrázolását. A bemerítkezés nem *feltétele* a megváltásnak, hanem külső *kinyilvánítása* annak, hogy az ember meg van váltva.

16,17-18 Jézus itt elmond bizonyos csodákat, amelyek kísérni fogják azokat, akik hisznek az evangéliumban. Ahogyan ezeket a verseket olvassuk, nyilvánvalóan felmerül a kérdés: „Mevannak ma ezek a jelek?” Úgy gondoljuk, hogy **ezek a jelek** elsősorban az apostoli kornak voltak szána, mielőtt a teljes Biblia írott formában hozzáférhető lett volna. Ezeknek a jeleknek a legtöbbje az Apostolok Cselekedeteiben található.

1. **Démonok kiűzése** (Csel 8,7; 16,18; 19,11-16).
2. **Új nyelvek** (Csel 2,4-11; 10,46; 19,6).

3. **Kígyók** nem ártnak (Csel 28,5).
4. Méreg **ivása** káros hatás nélkül. Az Apostolok Cselekedeteiben ilyen feljegyzés nincs, de Eusebius egyháztörténész szerint Jánossal és Barnabással történt ilyen.
5. **Betegekre vetik kezüket**, és meggyógyulnak (Csel 3,7; 19,11; 28,8-9).

Mi volt a célja ezeknek a csodáknak?

Úgy gondoljuk, a válasz a Zsid 2,3-4-ben található. Mielőtt az ÚSZ teljes formájában rendelkezésre állt volna, az emberek az apostoloktól és másoktól bizonyítékot kértek arra vonatkozólag, hogy az evangélium isteni eredetű. Az igehirdetés alá-támasztására Isten tanúkat állított jelekkel és csodákkal, a Szent Szellem különböző ajándékaival.

Ma már nincs szükség ezekre a jelekre. Rendelkezünk a teljes Bibliával. Ha az emberek annak nem akarnak hinni, akkor másnak sem fognak hinni. Márk *nem mondja* azt, hogy a csodák fennmaradnak. Azokat a szavakat, hogy „a korszak végéig”, *itt nem találjuk*, mint a Mt 28,18-20-ban.

Luther Márton viszont a következőket állítja: „A jelek, amelyekről itt szó van, szükség szerint kerülnek használatra. Amikor szükség támad, és az evangéliumot keményen elnyomják, akkor határozottan tennünk kell ezeket a jeleket, ne hogy megengedjük, hogy az evangéliumot becsméreljék vagy eltiporják.”

E) A Szolga mennybemenetele Isten jobbára (16,19-20)

16,19 Negyven nappal feltámadása után **Urunk**, Jézus Krisztus **felvitetett a mennybe**, és az **Istennek jobbára ült**. Ez a tisztelet és hatalom helye.

16,20 Az Úr parancsának engedelmeskedve a tanítványok lobogó lánghoz hasonlóan **mentek** előre, hirdetve az evangéliumot és embereket nyerve meg

neki. **Az Úr** hatalma volt **velük**. A megígért **jelek** kísérték igehirdetésüket, **megerősítve az Igét**, amelyet szóltak.

Itt befejeződik az elbeszélés azzal, hogy Krisztus a mennyben van, néhány odaszánt tanítványa pedig a földön, akiket az örömmézenet hirdetésének terhe nyom, és készek arra a feladatra, amelynek eredménye örökre szól.

Nekünk is feladatunk, hogy hirdessük az embereknek az evangéliumot. Feladatunk, hogy minden embert el is érijünk vele. A földön valaha élt emberek egyharmada ma él. 2000-ben a valaha élt emberek fele fog élni. Ahogyan a népesedés rohamosan nő, a feladat is növekszik. A módszer azonban mindig ugyanaz: odaadó tanítványok, Krisztus iránti korlátlan szeretettel, akik számára nincs túl nagy áldozat érette.

Isten akarata az evangélium hirdetése a világ számára. Mit teszünk érte?

Megjegyzések

1. (1,2-3) A kritikai szöveg (Nestle-Aland Egyesült Bibliatársaságok görög ÚSZ-e, NU) azt írja, hogy „Ézsaiásnál, a prófétánál”, de az első idézet Malakiástól van; a hagyományos fordítás, vagyis, hogy „a prófétáknál”, amelyet a kéziratok többsége alátámaszt, pontosabb.
2. (1,14-15) Az NU szöveg elhagyja, hogy „királyságának”.
3. (1,31) J. R. Miller, *Come Ye Apart*, A márc. 28-i olvasnivaló.
4. (3,13-18) James E. Stewart, *The Life and Teaching of Jesus Christ*, o. 55–56.
5. (3,20-21) Miller, *Come*, jún. 6-i olvasnivaló.
6. (3,31-35) Mind a NU (legrégebb), mind az M (többségi) szöveg hozzáteszi: „és nővérei”. Nem kétséges, hogy ez a helyes fordítás.

7. (4,30-32) Vance Havner, *Anoted by J. Oswald Sanders in Spiritual Maturity*, o. 85.
8. (5,1-5) Az NU szöveg gerazénusokat ír.
9. (6,4-6) Miller, J. G. (további dokumentáció hiányzik)
10. (6,31-32) William Kelly, *An Exposition of the Gospel of Mark*, o. 85.
11. (7,2-4) E. Stanley Jones, *Growing Spiritually*, o. 109.
12. (7,11-13) Kelly, *Mark.*, o. 105.
13. (8,1-9) Charles R. Erdman, *The Gospel of Mark*, o. 116.
14. (8,22-26) Lehetséges, hogy az ember tökéletes látást *kapott*, de ugyanúgy, ahogyan egy csecsemő tökéletes szemekkel születik, mégis *meg kell tanulnia fókuszálni őket*.
15. (8,32-33) Kelly, *Mark*, p. 136.
16. (9,44-48) Urunk háromszor idézi az Ézs 66,24-et (44.; 46. és 48. v.), hogy figyelmeztessen a pokol veszedelmeire. A formának ezt a hangsúlyos parallelizmusát (amely a TR-ben és a többségi szövegben található) véleményünk szerint eltompítja a kritikai (NU) szöveg, amely kétszer elhagyja a mondatot.
17. (9,49) Az NU szöveg ezt a cikkelyt elhagyja.
18. (10,23-25) Az NU elhagyja a következő szöveget: „akik a gazdagságban bíznak”, csakhogy az igeszakasznak ez a fő témája.
19. (10,31) Harry A. Ironside, *Expository Notes on the Gospel of Mark*. o. 157.
20. (10,32) Erdman, *Mark*, p. 147.
21. (13,29) A probléma itt a görögben csupán a „van” ige ragja (esztin), amely a szövegösszefüggésben vonatkozhat „Ő”-re (Krisztusra), vagy „az”-ra (nyárra – az előre jelzett eseményekre). A végeredmény hasonló.
22. (13,32) Brookes, James, H. „*I am Coming*” p. 40.
23. (14,63-64) Feltételezik, hogy Arimátiái József és Nikodémus hiányoztak erről az illegális összejövetelről.
24. (15,25-28) A kritikai (NU) szöveg kihagyja ezt az idézetet Márk evangéliumából.
25. (15,32) A kéziratok többsége hozzáteszi, hogy „neki”, személyessé téve a vezetők (feltehetően hamis) ígérését.
26. (15,42) A modern görög nyelvben ez a szó, hogy „előkészület”, azt jelenti, „péntek”.
27. (16,8) Lásd még: George Salmon’s, *Historical Introduction to, the Study of the Books of the New Testament*, o. 144-151.
28. Jézus Krisztus azért nem követett el bűnt, mert mindhalálig hű volt az Atyához. Isten az embert is szabad akarattal teremtette, természetes, hogy Fiának is szabad akaratot adott, különben a sátáni kísértés értelmetlen lett volna.

IRODALOM

- Alexander, Joseph Addison. *The Gospel According to Mark*. Edinburgh: Az igaz bizalom zászlaja, 1960.
- Coates, C. A. *An Outline of Mark’s Gospel and other Ministry*. Kingston-on-Thames: Stow Hill-i Biblia és traktátuslerakat, 1964.
- Cole, Alan. *The Gospel According to St. Mark*. Grand Rapids: Wm. B. Erdmans Kiadó Társaság, 1961.
- Erdman, Charles R. *The Gospel of Mark*. Philadelphia: a Westminster Nyomda, 1917.
- Ironside, Harry A. *Expository Notes on the Gospel of Mark*. Neptune, N. J.: Loizeaux testvérek Kiadó, 1948.
- Kelly, William. *Expository Notes on the Gospel of Mark*. London: Hammond, C. A. 1934.

Lenski, R. C. H. *The Interpretation of St. Mark's Gospel*. Minneapolis: Augsburg Kiadó Ház, 1964.

Swete, Henry Barclay. *The Gospel According to St. Mark*. London: McMillen Limited 1902.

AJÁNLOTT IRODALOM

A Biblia ismerete – Kommentársorozat VI. kötet (Máté – János) (KIA)

LUKÁCS EVANGÉLIUMA

Bevezetés

„A leggyönyörűbb könyv, amely létezik” – Ernest Renan
(„Le plus beau livre qu’il y ait”)

I. Egyedülálló helyzet a kánonban

„A leggyönyörűbb könyv, amely létezik” – ez valóban nagy dicséret, különösen egy szkeptikustól. Mégis ez volt a francia kritikusként, Renannak az értékelése Lukács evangéliumáról. Az érzékeny *hívó* pedig, aki az ihletett evangélista mesterművét olvassa, akarja-e ezeket a szavakat megcáfolni?

Lukács valószínűleg az egyetlen nem zsidó író, akit Isten arra választott ki, hogy a Szentírásába írjon, és ez részben talán megmagyarázza, miért olyan szívhez szóló a görög-római kultúra nyugati örökösei számára.

Szellemileg sokkal szegényebbek lennének az Úr Jézusnak és szolgálatának értékelésében „dr.” Lukács egyedülálló megvilágításai nélkül. Kifejti azt, hogy Urunk minden embert szeret, és felajánlja nekik is az üdvösséget, nemcsak a zsidóknak. Különösen érdeklődik az egyének iránt, még a szegények és kivetettek iránt is.

Lukács nagy hangsúlyt helyez a dicsőítésre (példákat adva nekünk a legkorábbi keresztyén „hymuszokból” a Lk 1-ben és 2-ben), az imádságra és a Szent Szellemre.

II. Szerzőség

Lukács, aki antiokhiai származású és hivatását tekintve orvos volt, hosszú időn keresztül Pál apostol társa, alapos beszél-

getéseket folytatott más apostolokkal, és két könyvében a lelki - szellemi gyógyászat példáit hagyta hátra, amelyeket általuk ismert meg.

Ez a *külső bizonyíték*, amely Eusebius *Historia Ecclesiastica* c. művéből származik a harmadik evangélium (III. 4.) szerzőségét illetően, megegyezik az általános öskeresztyén hagyománnyal. Irenaeus gyakran idézi a harmadik evangéliumot, mint Lukácstól származót. Lukács szerzőségének más korai alátámasztói: Justin vértanú, Hegesippus, Alexandriai Kelemen és Tertullianus. Marcion gondosan, de célzatosan tömörített kiadásában Lukácsé az egyetlen evangélium, amelyet elfogad az egyébként eretnek író. A töredékes Muratori Kánon ezt a harmadik evangéliumot „Lukácsnak” nevezi.

Lukács az egyetlen evangélista, aki folytatást írt evangéliumához, ez a könyv az Apostolok Cselekedetei, amelyből Lukács szerzősége nagyon világosan kimutatható. Az Apostolok Cselekedeteinek úgynevezett „mi” szakaszai olyan igehelyek, amelyekben az író személyesen jelen volt (16,10; 20,5-6; 21,15; 27,1; 28,16; vö.: 2Tim 4,11). Kizárásos alapon csak Lukács felel meg valamennyi ilyen szakasznak. Teljesen világos a Teofilusnak írt dedikációból meg az író stílusából, hogy Lukács evangéliuma és az Apostolok Cselekedetei ugyanattól a szerzőtől származnak.

Pál Lukácsot „szeretett orvosnak” nevezi, és megkülönböztetve említi őt a

zsidó keresztyének közül (Kol 4,14), ami őt az ÚSZ egyetlen pogány származású írójává avatja. Méreteit tekintve Lukács evangéliuma és az Apostolok Cselekedetei együtt hosszabb, mint Pál összes levele együttvéve.

A *belső bizonyíték* megerősíti a külső dokumentációt és a gyülekezeti hagyományt. A szóhasználat (amely a gyógyászati szakkifejezésekben gyakran pontosabb, mint az egyéb ÚSZ-i írónál), együtt a képzett görög stílussal, alátámasztja egy művelt pogány-keresztyén orvos szerzőségét, de olyanét, aki alapos ismerője a zsidó dolgoknak. Lukácsot a dátumok és a pontos kutatások iránti fogékonysága (1,1-4; 3,1 pl.) a legelső gyülekezeti történészé avatja.

III. Keletkezési idő

Lukács evangéliuma keletkezésének legvalószínűbb ideje az első század hatvanas éveinek eleje. Noha néhányan ezt a 75-85-ös évekre (sőt a második századra) teszik, ez rendszerint annak tulajdonítható, legalábbis részben, hogy tagadják, miszerint Krisztus pontosan meg tudja jövedölni Jeruzsálem pusztulását. A város Kr. u. 70-ben pusztult el, tehát az Úr próféciáját ez előtt kellett Lukács evangélistának feljegyeznie.

Minthogy szinte mindenki egyetért abban, hogy Lukács evangéliumának időben meg kellett előznie az Apostolok Cselekedeteit, és mivel az Apostolok Cselekedetei körülbelül Kr. u. 63-ban fejeződik be Pál római tartózkodásával, az evangélium keletkezési idejét az említettnél korábbra kell feltételezni. A nagy római tüzvészt és ezt követően a keresztyéneknek, mint Néró bűnbakjainak üldözését (Kr. u. 64), meg Péter és Pál mártírhalálát aligha hagyhatta volna fi-

gyelmen kívül az első gyülekezeti történetíró, ha azok már megtörténtek volna. Ezért a körülbelül Kr. u. 61-62-es keletkezési idő a legvalószínűbb.

IV. Háttér és téma

A görögök egy tökéletesen isteni... emberi lényt kerestek – olyan személyt, aki mind a férfiak, mind a nők legjobb tulajdonságaival rendelkezik, de semmivel sem a hiányosságaikból. Ilyennek mutatja be Lukács Krisztust, mint ember Fiát: erősnek, mégis részvétellel teljesnek. Ember volta szembetűnő.

Imaéletére például többet hivatkozik, mint bármely másik evangélium. Gyakran említi együttérzését és könyörületét. Talán ezért foglalnak el benne az asszonyok és a gyermekek előkelő helyet. Lukács evangéliuma misszionárius evangéliumként is ismeretes. Itt az evangélium kimegy a pogányokhoz, és az Úr Jézus a világ Megváltójaként van bemutatva. Végül ez az evangélium a tanítványság kézikönyve. Nyomon követhetjük a tanítványság ösvényét Urunk életében, és hallhatjuk részletesen kifejtteni, ahogyan követőit oktatja. Ez az a jellegzetesség, amelyet különösképpen követni fogunk. A tökéletes ember életében meg fogjuk találni azokat az elemeket, amelyek megfogalmazzák mindenki ideális életét. Összehasonlíthatatlan szavaiban találjuk a kereszt útját is, amelyre elhív bennünket.

Amint hozzálatunk Lukács evangéliumának tanulmányozásához, hallhatjuk az Úr hívását, hogy hagyjunk el mindent, és kövessük Őt. A szellemi megismerés eszköze az engedelmség. A Szentírás értelme világosabbá és drágábbá válik, ha magunk is tapasztaljuk a leírtakat.

VÁZLAT

- I. BEVEZETÉS: LUKÁCS SZÁNDÉKA ÉS MÓDSZERE (1,1-4)
- II. AZ EMBERFIÁNAK ÉS ELŐFUTÁRÁNAK ELJÖVETELE (1,5-2,52)
- III. AZ EMBERFIÁNAK FELKÉSZÜLÉSE A SZOLGÁLATRA (3,1-4,30)
- IV. AZ EMBERFIA BIZONYÍTJA HATALMÁT (4,31-5,26)
- V. AZ EMBERFIA MAGYARÁZZA SZOLGÁLATÁT (5,27-6,49)
- VI. AZ EMBERFIA KITERJESZTI SZOLGÁLATÁT (7,1-9,50)
- VII. NÖVEKVŐ ELLENÁLLÁS AZ EMBERFIÁVAL SZEMBEN (9,51-11,54)
- VIII. TANÍTÁS ÉS GYÓGYÍTÁS A JERUZSÁLEMBE VEZETŐ ÚTON (12-16. fejj.)
- IX. AZ EMBERFIA OKTATJA TANÍTVÁNYAIT (17,1-19,27)
- X. AZ EMBERFIA JERUZSÁLEMBEN (19,28-21,38)
- XI. AZ EMBERFIÁNAK SZENVEDÉSE ÉS HALÁLA (22-23. fejj.)
- XII. AZ EMBERFIÁNAK DIADALA (24. fejj.)

Kommentár

I. BEVEZETÉS. LUKÁCS SZÁNDÉKA ÉS MÓDSZERE (1,1-4)

Bevezetésében Lukács történetíróként mutatkozik be. Leírja a forrásanyagokat, amelyekhez hozzájutott, és a módszert, amelyet követett. Ezután megmagyarozza az írással kapcsolatos szándékát. Emberi szempontból kétféle forrásanyaga volt: Krisztus életéről írt beszámolók, és azoknak élő szóval mondott elbeszélései, akik az Úr életének szemtanúi voltak.

1,1 Az írott beszámolókat az 1. versben említi: **Mivelhogy sokan kezdték rendszerint megírni azoknak a dolgoknak az elbeszélését, amelyek minálunk beteljesedtek...** Nem tudjuk, kik voltak ezek az írók. Máté és Márk közöttük lehettek, de nyilvánvalóan más, nem ihletett írók is voltak. (János későbbi időpontban írt.)

1,2 Lukács szóbeli beszámolókra is támaszkodott: **„Amit nekünk előnkbe adták, akik kezdtől fogva szemtanúi és szolgálói voltak az Igének.”** Lukács nem állítja, hogy ő maga szemtanú volt, hanem megkérdezte a szemtanúkat. Urunknak ezeket a társait úgy írja le, mint

akik **szemtanúi és szolgálói voltak az Igének.** Itt az **Igét** úgy használja, mint Krisztus nevét, ugyanúgy, mint János a maga evangéliumában. A **„kezdett”** itt a keresztyén korszak kezdetét jelenti, amelyet Keresztelő János adott hírül. Az a tény, hogy Lukács írott és szóbeli beszámolókat használt fel, nem vonja kétségbe evangéliumának szó szerinti ihletettségét. Ez egyszerűen azt jelenti, hogy a Szent Szellem vezette anyagainak választásában és elrendezésében.

James S. Stewart ezt így magyarázza:

Lukács tökéletesen világossá teszi, hogy az ihletett írók nem voltak csodászerűen megkímélve a nehéz történeti kutatás szükségességétől... Az ihletettség nem azt jelenti, hogy Isten mágikusan befolyásolta az emberi gondolatokat és képességeket náluk; hanem azt, hogy Isten kifejezte akaratát az odaszánt emberi gondolatok és képességek révén. Ez nem hatálytalanította a megszentelt író saját személyiségét, és nem tette őt Isten gépezetévé; megerősítette személyiségét és Isten élő tanújává avatta.¹

1,3 Lukács röviden meghatározza indítékát és az általa alkalmazott eljárást: **Tetszett énnekem is, ki eleitől fogva mindennek szorgalmasan végére jártam, hogy azokról rendszerint írjak néked, jó Teofilus.** Ami az indítékot illeti, egyszerűen ezt mondja: **tetszett énnekem is.** Emberi szinten egyszerűen az volt a meggyőződése, hogy meg kell írni az evangéliumot. Tudjuk természetesen, hogy ehhez a döntéshez különleges módon, isteni kényszer is járult.

Ami a módszerét illeti, először kinyomozta **minden dolog** lefolyását **kezdetől** fogva pontosan, azután sorrendben leírta őket. Munkája magában foglalta az Urunk életében történt események lefolyásának gondos, tudományos vizsgálatát. Lukács ellenőrizte forrásainak pontosságát, kiküszöbölt minden olyasmit, ami nem volt történetileg igaz és szellemileg fontos, azután összeállította anyagát olyan sorrendben, ahogyan ma ismerjük. Amikor Lukács azt mondja, hogy **rend szerinti beszámolót** írt, nem jelenti szükségszerűen azt, hogy időrendi sorrendben. Az események ebben az evangéliumban nem mindig abban a sorrendben vannak elrendezve, amelyben történtek. Erkölcsi vagy szellemi rendben vannak, vagyis a téma lényege és az erkölcsi tanítás szerint csatlakoznak inkább egymáshoz, mint időrendi sorrendben. Noha ez az evangélium és az Apostolok Cselekedetei Teofilusnak van címezve, róla meglepően keveset tudunk. A „**nagyra becsült**” megszólítás (a Magyar Bibliatánács Bibliafordító Szakbizottságának fordítása, 1991.) azt sugallja, hogy kormányzati tisztviselő volt. Neve azt jelenti, hogy *Isten barátja*. Valószínűleg keresztényen, akinek tiszteletre méltó és felelős pozíciója volt a Római Birodalom külügyi szolgálatában.

1,4 Lukács szándéka az volt, hogy Teofilusnak írásos beszámolót adjon,

amely megerősíti az Úr Jézus életéről és szolgálatáról szóló tanítások megbízhatóságában. Az írott üzenet szilárdít, és mentes a szájhagyomány pontatlanságaitól.

Így tehát az 1-4. vers röviden bár, de megvilágítja azoknak az emberi körülményeknek a hátterét, amelyek között a Bibliának ezt a könyvét megírták. Tudjuk, hogy Lukács ihletés által írt. Ő ezt itt nem említi, hacsak azok a szavak nem foglalják magukban, hogy *eleitől fogva* (3. v.), amelyeket úgy is lehet fordítani, hogy *felülről*.²

II. AZ EMBERFIÁNAK ÉS ELŐFUTÁRÁNAK ELJÖVETELE (1,5-2,52)

A) Az előfutár születésének anyagi bejelentése (1,5-25)

1,5-6 Lukács azzal kezdi elbeszélését, hogy megismertet bennünket Keresztelő János szüleivel. Ők akkor éltek, amikor a gonosz Nagy **Heródes** volt **Júdea királya**. Az uralkodó edomi származású, vagyis Ézsau leszármazottja.

Zakariás (azt jelenti: **az Úr megemlékezik**) **pap** volt **Abia rendjéből**, annak a huszonnégy osztálynak egyikéből, amelybe Dávid osztotta be a zsidó papságot (1Krn 24,10). Mindegyik osztálynak az volt a feladata, hogy a jeruzsálemi templomban szolgáljon kétszer egy évben, szombattól szombatig. Ebben az időben olyan sok pap volt, hogy az a kiváltság, miszerint valaki jó illatú füstölőt gyűjtson a Szent Helyen, életében csak egyszer történt, ha egyáltalán megtörtént.

Erzsébet (azt jelenti: *Isten esküje*) szintén **Áron** papi családjából származott. Ő és férje istenfélő zsidók voltak, aprólékos gonddal betartották az ÓSZ-i Írásokat mind erkölcsi, mind szertartási értelemben. Természetesen nem voltak büntelenek, de amikor bünt követtek el,

bizonyosan áldozatot ajánlottak fel, vagy más módon engedelmeskedtek a rituális előírásoknak.

1,7 Ennek a házaspárnak *nem született gyermeke*, ami minden zsidóra nézve szégyenletes körülménynek számított. Lukács doktor megjegyzi, hogy ennek oka Erzsébetnek a meddősége volt. A problémát csak nehezítette a tény, hogy **mind a ketten immár idős emberek voltak.**

1,8-10 Egy napon Zakariás papi szolgálatára készülődött a **templomban**. Ez nagy nap volt az életében, mert őt sorsolták ki, hogy **jó illatot gerjessen** a Szent Helyen. **A nép** a templomon **kívül** gyülekezett és **imádkozott**. Úgy tűnik, senki sem tudja határozottan, milyen időpontot jelöl a **jó illatozás ideje**.

Érdeemes megjegyezni, hogy az evangélium azzal kezdődik, hogy **emberek** imádkoznak a templomban, és azzal fejeződik be, hogy emberek dicsőítik Istent a templomban. A közbeeső fejezetek mondják el, hogyan nyertek meghallgatást imáik az Úr Jézus személyében és munkájában.

1,11-14 Amikor a pap és az emberek imádsággal voltak elfoglalva, az megfelelő idő volt az isteni kijelentésre. **Az Úr angyala megjelent az oltár jobb oldalánál**, ami a jótetszés jele. **Zakariás** először megrettent. Kortársai közül soha senki nem látott angyalt. Az angyal csodálatos hírekkel nyugtatta meg. **Fiút** fog szülni **Erzsébet**, akit **Jánosnak** nevezzen el (*Jahve jóindulata vagy kegyelme*). Ráadásul **öröme** és **vigasságára** lesz szüleinek, és áldás lesz **sokak** számára.

1,15 Ez a gyermek **nagy lesz az Úr előtt** (a nagyság egyetlen formája, amely igazán számít). Mindenek előtt abban lesz nagy, hogy Istennek különíti el magát; **sem bort** (amit szőlőből készítenek), **sem erős italt** (amit gabonából készítenek) **nem fog inni.**

Másodsor, nagy lesz szellemi adományban; **betelik Szent Szellemmel még az ő anyjának méhétől fogva.** (Ez nem jelentheti azt, hogy János megváltott vagy megtért ember volt születésétől fogva. Hanem csak azt, hogy Isten Szelleme kezdettől benne volt, hogy felkészítse őt, mint Krisztus előfutárát különleges miszsiójára.)

1,16-17 Harmadszor, nagy lesz a Messiás hírnökeként betöltött szerepében. **Sok zsidót az Úrhoz fog téríteni.** Szolgálatára hasonló lesz **Illés** prófétáéhoz. Arra törekszik majd, hogy az embereket bűnbánat által igazi közösségbe vonja Istennel. Ahogyan G. Coleman Luck mondja:

Igehirdetése a gondatlan szülők szívét arra indítja majd, hogy igazi szellemi törődéssel forduljanak gyermekeik felé. Az engedetlen, lázadó gyermekek szívét is vissza fogja téríteni „az igazak bölcsességéhez.”³

Más szavakkal, igyekszik majd összegyűjteni a világból a hívők egy csoportját, akik készek arra, hogy találkozzanak az Úrral, amikor megjelenik. Ez méltó szolgálat mindnyájunk számára.

Figyeljük meg, hogy Krisztus istensége benne foglaltatik a 16. és 17. versben. A 16. vers azt mondja, hogy János **az Izráel fiai közül sokakat megtérít az Úrhoz, az ő Istenükhöz.** Aztán a 17. vers azt mondja, hogy János **Őelőtte** fog járni. Kire vonatkozik ez? Nyilvánvaló, hogy az **Úrra, az ő Istenükre**, ahogyan a 16. versben van. Mi azonban tudjuk, hogy János **Jézusnak** volt az előfutára. A következtetés tehát világos, Jézus Isten Fia.

1,18 Az idős **Zakariás** meglepődött az ígélet teljes lehetőségéért. Ő és **felesége** túl **öreg**ek voltak, hogy egy gyermek szüleit legyennek. Szomorú kérdése kifejezte szívének minden visszafojtott kétségét.

1,19 Az angyal azzal kezdte a választ, hogy bemutatkozott, mint **Gábrriel** (jelentése: **Isten ereje**). Bár általában arkangyalként írták le, a Szentírásban csak úgy van említve, mint **aki Isten előtt áll**, és aki üzeneteket visz Istentől az embereknek (Dán 8,16; 9,21).

1,20 Mivel Zakariás kételkedett, elvesztette beszélőképességét, **amíg** a gyermek meg nem születik. Amikor egy hívő kétségeket táplál Isten szavával szemben, elveszti bizonyágtételét és énekét. A hitetlenség lezárja az ajkakát, amelyek zárva maradnak, amíg a hit vissza nem tér, és ki nem tör dicsőítésben és bizonyágtételben.

1,21-22 Kívül **az emberek** türelmetlenül várakoztak. Általában a pap, akinek jó illatot kellett gerjesztenie, sokkal hamarabb jelent meg. Amikor **Zakariás** végül **kijött**, csak jelbeszéd útján bírt kommunikálni velük. Ekkor megértették, **hogyan látomása volt a templomban**.

1,23 Miután szolgálata a templomban **befejeződött**, hazament a pap, de még mindig nem tudott beszélni, ahogyan az angyal előre megmondta.

1,24-25 Amikor **Erzsébet** terhes lett, elrejtőzött otthonában **öt hónapra**, magában örvendezve, hogy **az Úr** megsza- badította a gyermektelenség **gyalázatától**.

B) Az Emberfia születésének angyali bejelentése (1,26-38)

1,26-27 **Gábrriel hat hónappal azután**, hogy megjelent Zakariásnak (vagy azután, hogy Erzsébet terhes lett), újra megjelent – ekkor egy **szűznek**, akinek **Mária** volt a neve, és **Galilea** területén, **Názáret városában** élt. Mária el volt **jegyvezve egy József** nevű **férfivel**, **Dávid** egyenes ági leszármazottjával, aki Dávid trónjának törvényes örököse, akkoris, ha ő maga ács volt. A jegyességet sokkal

erősebben kötő szerződésnek tekintették akkor, mint manapság. Valójában csak egy, a váláshoz hasonló jogi megállapodással lehetett megszakítani.

1,28 **Az angyal** úgy szólította meg Máriát, mint aki **kegyelemben fogadott**, akit az Úr különleges kiváltságban részesített. Két szempontot kell itt megjegyezni: (1) Az angyal *nem* imádta Máriát és nem imádkozott hozzá; egyszerűen üdvözölte. (2) *Nem* azt mondta, hogy „kegyelemmel teljes”, hanem hogy **kegyelemben fogadott**.⁴

1,29-30 Mária érthetően **megdöbben** erre a köszöntésre; törte a fejét, hogy mit jelent. **Az angyal** megnyugtatta, és tájékoztatta, hogy **Isten** választotta ki a rég megjövendölt Messiás édesanyjává.

1,31-33 Figyeljük meg azokat a fontos igazságokat, amelyek a bejelentésben foglaltatnak:

A Messiás valóságos ember volta – **fogansz a te méhedben és szülsz fiat...**

Isten volta, és küldetése, mint Megváltó – **és nevezd az Ő nevét JÉZUSNAK** (jelentése: *Jahve a Megváltó*).

Lényegi nagysága – **Ő nagy lesz**, mind személyét, mind munkáját illetően.

Istenfiúsága – **és a Magasságos Fiának hívattatik**.

Joga Dávid trónjára – **néki adja az Úr Isten Dávidnak, az Ő atyjának királyi székét**. Ez annak jele volt, hogy Ő a Messiás.

Örökkévaló és egyetemes királysága – **uralkodik a Jákób házán mindörökké; és az Ő királyságának vége nem lesz**.

A 31. és 32/a vers nyilvánvalóan Krisztus első eljövételére vonatkozik, míg a 32/b és 33. versek a második eljövételét írják le, mint Királyok Királya és Uraknak Ura.

1,34-35 Máriának az a kérdése, hogy „Mi módon lesz ez?” a csodálkozás, és nem a kételkedés kérdése volt. Hogyan hordhatna ki egy gyermeket, amikor so-

hasem volt dolga **férfivel**? Bár az angyal nem ezekkel a szavakkal mondta, a válasz a *szűztől születés* volt. **A Szent Szellem** csodája ez. **Reá** száll majd, és **Isten ereje** fogja **megárnyékozni**. Máriának arra a problémájára, hogy „**mi módon?**”, mivel emberileg lehetetlennek tűnt, Isten válaszolt hogy a Szent Szellem által.

„**Azért, ami születik is, szentnek hivatik, Isten Fiának.**” Itt tehát a megtestesülés fenséges megállapításával találkozunk. Mária Fia a hústestben megjelent Isten lesz. Nyelv ki nem fejezheti azt a titkot, amely itt el van rejtve.

1,36-37 Az angyal ezután közölte Máriával az újságot, hogy **Erzsébet**, a **rokona**, aki **meddő** volt, terhességének **hatodik hónapjában** van. Ennek a csodának kell bizonyítania Máriának, hogy **Istennél semmi sem lehetetlen.**

1,38 Mély alázattal **Mária** felajánlotta magát az Úrnak, hogy megvalósítsa csodálatos szándékait. Akkor **az angyal eltávozott tőle.**

C) **Mária meglátogatja Erzsébetet (1,39-45)**

1,39-40 Nem mondja el az Ige, miért **ment el Mária** ekkor **Erzsébetet** meglátogatni. Lehet, hogy azért, hogy elkerülje a botrányt, amely elkerülhetetlen lett volna Názáretben, amikor állapota kiderül. Ha így van, akkor az Erzsébettől kapott szívélyes fogadtatás és kedvesség kétszeresen értékes.

1,41 Mihelyt **Erzsébet meghallotta** Mária hangját, **a magzat repesett méhében.** Ez a meg sem született előfutár titokzatos, akaratlan válasza volt a meg sem született Messiás érkezésére. **Erzsébet megtelt Szent Szellemmel**, vagyis a Szent Szellem ellenőrzése alá vonta őt, vezette beszédét és tetteit.

Az 1. fejezet három személyről mondja, hogy megtelik Szent Szellemmel: Ke-

resztelő Jánosról (15. v.), Erzsébetről (41. v.) és Zakariásról (67. v.).

A Szellemmel telt élet egyik jele, hogy az illető zsoltárokban, himnuszokban és szellemi énekekben beszél (Ef 5,18-19). Nem kell tehát meglepődnünk, hogy három éneket találunk ebben a fejezetben és kettőt a következőben. Ezek közül az énekek közül négyet a latin fordítás első soráról nevezik el: (1) Erzsébet köszöntése (1,42-45); (2) *A Magnificat* (Magasztalja... 1,46-55); (3) *Benedictus* (Áldott, 1,68-79); (4) *Gloria in Excelsis Deo* (Dicsőség a Magasságos Mennyekben az Istennek, 2,14); és (5) *Nunc dimittis* (Mostan bocsátd el, 2,29-32).

1,42-45 Különleges ihletés által szólva Erzsébet úgy üdvözölte Máriát, hogy „**az én Uramnak anyja**”. Nyoma sem volt szívében féltékenységnek; csak öröm és gyönyörűség, hogy a meg nem született kisgyermek az ő ura lesz. Mária **áldott volt az asszonyok között** abban, hogy neki adatott a kiváltság a Messiás kihordására. **Áldott méhének gyümölcse**, mivel fia Úr és Megváltó. A Biblia *sohasem* beszél úgy Máriáról, mint „Isten anyjáról”. Miközben igaz, hogy ő volt Jézus anyja, és Jézus Isten, mindazáltal tantételbeli abszurditás úgy beszélni Istenről, mint akinek anyja van. Jézus öröktől fogva létezett, míg Mária véges teremtmény volt, létezése kezdetének határozott dátumával. Jézusnak csak testté létezésben volt anyja.

Erzsébet beszámolt meg nem született gyermekének látszólag ösztönös repeséséről, amikor Mária köszöntötte. Azután biztosította Máriát, hogy hite bőséges jutalmat nyer. Várakozása teljesülni fog. Nem hiába hitt. Kisgyermek születik, ahogyan megígértetett neki.

D) **Mária magasztalja az Urat (1,46-56)**

1,46-49 A *Magnificat* hasonlít Anna

énekére (1Sám 2,1-10). **Mária** először azért dicsőítette **az Urat**, amit érette tett (46b-49. v.). Figyeljük meg, hogy ezt mondta (48. v.): „**Boldognak mondanak engem minden nemzetségek.**” Nem olyan lesz, akit áldani fognak, hanem olyan, aki áldott. **Istenről**, mint **Megváltójáról** beszél, megcáfolva azt az elképzelést, hogy Mária büntelen volt.

1,50-53 Másodszer, dicsőítette az Urat, **kegyelméért azokon, akik félik Őt minden nemzedékben. Megalázza a felfuvalkodottakat és hatalmasokat**, és felmagasztalja az **alázatosakat és éhezőket.**

1,54-55 Végül dicsőítette az Urat **Izrael** iránti hűségéért, mert megtartja az ígéreteket, amelyeket **Ábrahámnak és magvának tett.**

1,56 Mária, miután **körülbelül három hónapig** Erzsébettel maradt, **visszatért** saját **otthonába**, Názáretbe. Még nem volt férjénél. Nem kétséges, hogy gúny és rágalom tárgya lett a szomszédságban. De Isten majd igazolja; megengedhette magának, hogy várjon.

E) Az előfutár megszületése (1,57-66)

1,57-61 Amikor Erzsébet ideje elérkezett, **fiút** szült. **Rokonai** és barátai örvendeztek. **A nyolcadik napon**, amikor a **gyermeket** körül kellett metélni, úgy gondolták, magától értetődő, hogy **apja** után **Zakariásnak** fogják nevezni. Amikor **anyja** megmondta nekik, hogy a gyermek neve **János** lesz, meglepődtek, mert **rokonai** közül senkinek sem volt ez a neve.

1,62-63 A végső döntés érdekében **intettek** Zakariásnak. (Ez azt mutatja, hogy nemcsak néma volt, hanem süket is.) **Ő írótablát** kérve döntötte el a dolgot. A kisgyermek **neve János**. Az emberek **mindnyájan csodálkoztak.**

1,64-66 Az volt aztán az igazi meg-

lepetés, amikor Zakariás beszélőképessége visszatért, mihelyt leírta, hogy „**János**”. A hír gyorsan elterjedt **Júdeának egész hegyes tartományában**, és az emberek ennek a rendkívüli kisgyermeknek jövőbeli feladatán töprengtek. Tudták, hogy **az Úr** különleges jóindulata **vele van.**

F) Zakariás prófécija Jánossal kapcsolatban (1,67-80)

1,67 Zakariás, megszabadulva most a hitetlenség bilincseitől, és **Szent Szellemmel megtelve**, indítva érezte magát, hogy elmondjon egy ékesen szóló **ÓSZ-i** idézetekben gazdag dicsőítő himnuszt.

1,68-69 Dicsőség Istennek azért, amit cselekedett. Zakariás megértette, hogy fiának, Jánosnak a születése a Messiás eljövételének közvetlen közelségét jelenti. Úgy beszélt Krisztus eljövételéről, mint megvalósult tényről, mielőtt megtörtént volna. A hit képessé tette rá, hogy úgy beszéljen **Istenről**, mint aki már **meglátogatta és megváltotta népét** a Megváltó elküldésével. Jahve **felemelte az üdvösség szarvát Dávid királyi házában.** (Szarvat használtak arra, hogy olajat tartsanak benne királyok felkenéséhez; ezért jelentheti itt az üdvösség *királyát*, Dávid királyi ági leszármazottját. Lehet a hatalom szimbóluma is, és így ezt jelenti: „hatalmas üdvözítő”.)

1,70-71 Dicsőség Istennek a beteljesedő próféciaért. A Messiás eljövételét előre jelezték **a szent próféták... a világ kezdete óta.** Ez megszabadítást jelent az **ellenségektől**, és biztonságot a gyűlölőktől.

1,72-75 Dicsőség Istennek a hűségéért ígéreteihez. Az Úr a megváltás feltétel nélküli **szövetségét** kötötte meg **Ábrahámmal.** Ez az ígélet teljesedik be Ábrahám magvának, és pedig az Úr Jézus Krisztusnak az eljövételével. A megváltás, amit hoz, egyaránt külső és belső.

Külsőképpen szabadulás **ellenségeik kezéből**. Belsőképpen azt jelenti, hogy **félelem nélkül szolgáljanak neki szentségben és igazságban**.

G. Campbell Morgan két meglepő gondolatot fűz ehhez az igeszakaszhoz.⁵ Először rámutat arra az érdekes összefüggésre, amely János neve és az ének témája között fennáll, mindkettő Isten kegyelméről beszél. Azután pedig célzást talál János, Zakariás és Erzsébet nevére a 72-73. versben.

János – a megígért irgalom (72. v.),
Zakariás – megemlékezzék (72. v.),
Erzsébet – az eskü (73. v.).

Isten irgalma, ahogyan János meghirdette, abban mutatkozik meg, hogy megemlékezett **szent szövetségének esküjéről**.

1,76-77 Jánosnak, a Megváltó hírnökének küldetése. János a **magasságos Isten prófétája** lesz, előkészíti a nép szívét az **Úr** eljövetelére, és hirdeti **népének a megváltást bűneik** bocsánatán keresztül. Ismét azt látjuk itt, hogy az ÓSZ-ben a Jahvera vonatkozó utalásokat az ÚSZ Jézusra alkalmazza. Malakiás megjövendölt egy küldöttet, aki elkészíti az utat Jahve előtt (3,1). Zakariás Jánost a küldöttel azonosítja. Tudjuk, hogy János azért jött, hogy **előkészítse** az utat Jézus előtt. A nyilvánvaló következtetés az, hogy Jézus Jahve.

1,78-79 Krisztus eljövetelét naptámadathoz hasonlítja. Évszázadokon keresztül a világ **sötétségben** ült. Most **Istenünk nagy irgalmasságáért** hasadni kezdett a hajnal. Krisztus személyében fog eljönni, felragyogva a pogányoknak, **akik sötétségben és a halál árnyékában voltak**, és Izrael lábait a békesség útjára igazgatja (lásd Mal 4,2).

1,80 A fejezet azzal az egyszerű megállapítással zárul, hogy a **gyermek** fizikailag és szellemileg **növekedett**, és a **pusztában** maradt **addig a napig**, ame-

lyen nyilvánosan megmutatta magát **Izrael** nemzetének.

G) Az Emberfia születése (2,1-7)

2,1-3 Augustus császár kiadott egy **parancsolatot, hogy az egész világot írják össze** (azaz népszámlálás volt), amelyet egész birodalmában végre kellett hajtani. **Ez a népszámlálás először akkor volt, amikor Cirénius volt Szíria helytartója.** Sok éven keresztül kétségbe vonták Lukács evangéliumának pontosságát emiatt a Ciréniusra tett utalás miatt. A későbbi régészeti felfedezések azonban megerősítették a feljegyzést. Ami **Augustus császár** szempontjait illeti, demonstrálni kívánta felsőbbtségét az egész görög-római világ felett. Isten szempontjából azonban ez a pogány hatalmasság csak bábu volt az isteni program kivitelezéséhez (lásd Péld 21,1).

2,4-7 Augustus rendelete **Józsefet és Máriát** pontosan a megfelelő időben hozta **Betlehembe**, hogy a Messiás ott szülessen meg a prófécia beteljesedése végett (Mik 5,2). Amikor megérkeztek **Galileából**, Betlehem tele volt emberekkel. Az egyetlen hely, ahol megszállhattak, egy **vendégfogadó** istállója volt. Ez előjel volt, előkép arról, ahogyan az emberek az Urat fogadni fogják. Miközben a **názáreti** házaspár ott tartózkodott, **Mária megszülte elsőszülött Fiát. Bepólyálta, és szeretettel egy jászolba fektette.**

Isten tehát meglátogatta bolygónkat egy tehetetlen csecsemő személyében és egy rossz szagú istálló nyomorúságában. Miféle csoda! J.N. Darby szépen fejezte ezt ki:

„Istállóban kezdte, a keresztben végezte, és az út mentén nem volt hova fejét lehajtania.”⁶

H) Az angyalok és a pásztorok (2,8-20)

2,8 Az első értesítést erről a külön-

leges születésről nem a jeruzsálemi vallási vezetők kapták, hanem a júdeai dombokon nézelődő **pásztorok**, az alázatos emberek, akik **hüek** voltak mindennapi munkájukban. James S. Stewart a következő megfigyelést teszi:

Nem nagy jelentőségű az a tény, hogy ezek nagyon egyszerű emberek voltak, elfoglaltságuk igen közönséges feladat volt, és az ő szemük látta meg először az Úr eljövételének dicsőségét? Először is arról van szó, hogy a kötelesség helye, bármilyen szerény is, a látás helye. Másodszor pedig, hogy azok az emberek, akiknek a Királyság kapui leginkább megnyílnak, olyan emberek, akik megőrizték az élet mély, egyszerű áhítatosságát, és nem veszítették el a gyermeki szívét.⁷

2,9-11 Az Úr angyala eljött a pásztorokhoz, és ragyogó, dicsőséges fény **tündöklött körülöttük**. Amint ijedten hátrahököltek, az angyal bátorította őket és elmondta az újságot. **Nagy örömet hirdetett az egész népnek**. Ezen a napon Betlehem közelében egy kisgyermek **született**. Ez a kisgyermek **a Megváltó, aki az Úr Krisztus!** Itt egy miniatűr teológiát látunk. Először is **Ő Megtartó**, ahogyan a Jézus névben ki van fejezve. Aztán **Ő Krisztus**, az Isten Felkentje, Izrael Messiása. Végül **Ő az Úr**, a hústestben megjelent Isten.

2,12 Hogyan fogják a pásztorok felismerni? Az angyalok kétszeres **jelt** adtak. Először is, a kisgyermek **bepólyálva** fekszik. Láttak már bepólyázott csecsemőket korábban is, de az angyalok éppen most jelentették ki, hogy ez a csecsemő az Úr. Soha senki nem látta az Urat, mint **kisgyermeket** bepólyálva. A jel második része az, hogy **egy jászolban fekszik**. Kétséges, hogy a pásztorok valaha is láttak csecsemőt ilyen valószínűtlen helyen. Ez a méltánytalanság az élet és dicsőség Urának volt fenntartva, amikor eljött a mi

világunkba. Beleszédülünk a gondolatba, hogy a világmindenség teremtője és fenntartója nem úgy lép be az emberi történelembe, mint hős, győztes hadvezér, hanem mint kis **csecsemő**. Mégis, ez lett a testté létel igazsága.

2,13-14 Hirtelen kirobbant a menny visszafojtott elragadtatása. **Mennyei szeregek sokasága** jelent meg, **dicsóítva Istent**. Énekük manapság a „Dicsőség a mennyben Istennek” (**Gloria in Excelsis Deo**) általánosan ismert, megragadja a kisgyermek születésének teljes jelentőségét. Élete és szolgálata **dicsőség** lesz **Istennek a magasságos** mennyekben, és **békesség a földön, jóakarát az emberek iránt**, vagy esetleg azoknak az embereknek, akikben jó tetszését leli.⁸ Azok az emberek ezek, akik megbánják bűneiket, és elfogadják Jézus Krisztust, mint Urat és Megváltót.

2,15-19 Mihelyt az **angyalok** eltávoztak, a **pásztorok Betlehembe** siettek, és **meztalálták Máriát és Józsefet, valamint Jézust feküdni a jászolban**. Teljes beszámolót adtak az angyal látogatásáról, alapos meglepetést okozva azoknak, akik összegyűltek az istállóban. **De Mária** mélyebben értette meg mindazt, ami történt; gondosan megőrizte **ezeket a dolgokat, és tudatosan a szívében forgatta őket**.

2,20 A pásztorok visszatértek nyájukhoz, örvendezve mindannak, amit **hallottak és láttak**, és imádatlaltal dicsóították Istent.

I) **Jézus körülmétélése és bemutatása (2,21-24)**

Legalább három különböző szertartás van leírva ebben a szakaszban:

1. Először Jézus **körülmétélése nyolcnapos** korában. Ez Isten Ábrahámmal kötött szövetségének jele volt. Zsidó szokás szerint kapott nevet **a gyer-**

mek. Az angyal előzőleg utasította Máriát és Józsefet, hogy **JÉZUSNAK** nevezzék.

2. A második szertartás Mária **tisztulásával** volt kapcsolatos. Ez negyven nappal Jézus születése után zajlott le (lásd 3Móz 12,1-4). A szülőknek általában kötelességük volt egy bárányt vinni égő áldozatul, valamint egy galambfiat vagy gerlicét bűnért való áldozatul. Szegény ember esetében azonban meg volt engedve, hogy „*két gerlicét* vagy két *galambfiat*” vigyen (3Móz 12, 6-8). Az a tény, hogy Mária nem bárányt vitt, hanem csak két galambfiat, a szegénységet tükrözi, amelyben Jézus született.
3. A harmadik szertartás Jézus bemutatása volt a **jeruzsálemi** templomban. Eredetileg Isten kijelentette, hogy az elsőszülött fiú az övé; ők lettek volna a papok (2Móz 13,2). Később Lévi törzsét választotta ki, hogy papokként szolgáljanak (2Móz 28,1-2). Ezután a szülőknek lehetőségük nyílt, hogy „*visszavásárolják*” vagy „*megváltsák*” elsőszülött fiúkat öt sekel lefizetésével. Ezt akkor tették meg, amikor bemutatták **az Úrnak**.

J) Simeon megéri a Messiás érkezését (2,25-35)

2,25-26 Simeon egy volt az istenfélő zsidók maradékából, aki **várta** a Messiás eljövetelét. **A Szent Szellem kijelentette neki, hogy nem fog meghalni, amíg** meg nem látja az **Úr Krisztust**, vagyis a Felkentet. „Az Úr titka azoké, akik félik Őt” (Zsolt 25,14 Szent István Társulat, katolikus fordítás, 1973). Létezik az isteni ismeretnek egy titkos közlése azoknak, akik csendes, szemlélődő közösségben járnak Istennel.

2,27-28 Így történt, hogy bement a **templom** területére éppen azon a napon,

amikor Jézus **szülei** bemutatták Őt Istennek. Simeon természetfeletti tájékoztatást kapott, hogy ez a gyermek a megígért Messiás. **Karjaiba** véve Jézust, elmondta azt az emlékezetes éneket, amelyet *Mos-tan bocsátod el* (Nunc Dimittis) címen ismerünk.

2,29-32 Az ének tartalma a következő: **Uram, most már engedj békében távoznom. Láttam üdvösségedet** ennek a csecsemőnek a személyében, aki a megígért Megváltó, ahogyan megígérted nekem. Arra rendelted, hogy a megváltás lehetőségét biztosítsa az emberek minden osztályának. **Világosság** lesz, **hogy nyilvánkoztatást vigyen a pogányoknak** (első eljövetelekor), és felragyogjon **dicsőségben népeden, Izráelen** (második eljövetelekor). Simeon, miután találkozott az Úr Jézussal, fel volt készülve a halálra. A halál fullánkja eltűnt.

2,33 Lukács gondosan vigyáz a szűztől születés tanára a **József és az Ó anyja** precíz megfogalmazásával, ahogyan az angol King James fordításában olvasható, amely a kéziratok többségét követi.⁹

2,34-35 Simeon, miután Istent dicsőítette a Messiásért, **megáldotta** a szülőket, aztán prófétai szóval szolt **Máriához**. A próféciaja négy részből állott:

1. **Ez a gyermek sokaknak elbukására és felemelkedésére rendeltetett Izráelben.** Azok, akik fennhéjázóak, nem akarják megbánni bűneiket, el fognak **bukni** és büntetésben lesz részünk. Azok, akik megalázzák magukat, megbánják bűneiket és elfogadják az Úr Jézust, feltámadnak és áldottak lesznek.
2. **A gyermek jelül rendeltetett, amelynek sokan ellene mondanak.** Különös jelentőség kapcsolódik Krisztus személyéhez. Jelenléte a földön a bűn és szentségtelenség súlyos elítélése, ezért kiváltja az emberi szív keserű ellenállását.

3. **Sőt, a te lelkedet is átjárja az éles tör.** Simeon itt azt a fájdalmat jelzi előre, amely el fogja árasztani Mária szívét, amikor tanúja lesz Fia keresztre feszítésének (Jn 19,25).
4. **...hogy sok szív gondolatai nyilvánvalókká legyenek.** Az a mód, ahogyan valaki a Megváltót fogadja, saját belső indítékainak és érzéseinek próbjája.

Tehát Simeon éneke magában foglalja a próbakő, a botránykő, a lépcsőfok és a tör előképeit.

K) Anna próféta (2,36-39)

2,36-37 Anna, a próféta Simeonhoz hasonlóan tagja volt Izráel hűséges maradékának, aki várta a Messiás eljövését. **Áser törzséből származott** (jelentése: *boldog, áldott*), annak a tíz törzsnek az egyikéből, amelyet az asszírok vittek fogságba Kr. e. 721-ben. Anna százévesnél több lehetett, minthogy **hét évig** volt férjnél, aztán özvegyen élt **nyolcvan-négy évig**. Mint **próféta**, kétségkívül isteni kinyilatkoztatásokat kapott, és **Isten** szószólójaként **szolgált**. Hűségesen látogatta a **templomi nyilvános szolgálatokat, böjtölésekkel és könyörgésekkel** imádkozva **éjjel és nappal**. **Magas kora** nem rettentette el attól, hogy az Úrnak szolgáljon.

2,38 Amikor Jézust bemutatták az Úrnak és Simeon Máriához beszélt, oda-jött Anna az embereknek ehhez a kis csoportjához. **Köszönetet mondott az ÚR-nak** a megígért Megváltóért, azután **beszélt** Jézusról a hűséges embereknek, akik **Jeruzsálemben a megváltást** várták.

2,39 József és Mária, miután **elvégezték** a tisztulási és bemutatási szertartásokat, **visszatértek Galileába, városukba, Názáretbe**. Lukács nem említi a

bölcsek látogatását, sem a menekülést Egyiptomba.

L) Jézus gyermekora (2,40-52)

2,40 A gyermek Jézus normális növekedését a következőképpen fejezi ki: *fizikailag növekedett és szelleme erősödött.*¹⁰ Átment a fizikai fejlődés szokásos fázisán, megtanult járni, beszélni, játszani és dolgozni. Emiatt növekedésünk minden fázisában együtt érezhet velünk. *Értelmileg beteljesedett bölcsességgel.* Nemcsak megtanulta az olvasást, a számolást és napjainak minden általános ismeretét, hanem növekedett **bölcsességben** is, vagyis a megszerzett ismeret gyakorlati alkalmazásában az élet problémáiban. *Szellemileg Istennek kegyelme volt rajta.* Istennel közösségben és a Szent Szellemtől függőségben járt. Tanulmányozta a Bibliát, időt szánt az imádkozásra, és gyönyörködött Atyja akaratának cselekvésében.

2,41-44 Egy zsidó fiú tizenkét vagy tizenhárom éves korában válik a törvény gyermekévé. **Amikor** Urunk **tizenkét esztendő**s lett, családjá elment évenkénti zarándokútjára **Jeruzsálembé, a páskárra**. Amikor elhagyták a várost, hogy visszatérjenek Galileába, nem vették észre, hogy **Jézus** nincs a környezetükben. Ez nekünk furcsának tűnhet, ha nem vesszük figyelembe, hogy a család valószínűleg egy meglehetősen nagy karavánnal utazott. Kétségkívül azt gondolták, hogy Jézus többi kortársával jön.

Mielőtt elítelnénk Józsefet és Máriát, gondoljuk meg, milyen könnyen megteszük **vándorlásunk egy napját azt feltételezve**, hogy Jézus a **társaságunkban** van, miközben elveszítettük vele a kapcsolatot az életünkben levő meg nem vallott bűn miatt. Hogy újra helyreálljon vele a közösségünk, vissza kell mennünk oda, ahol a közösség megszakadt, aztán

pedig meg kell vallanunk és el kell hagynunk bűnünket.

2,45-47 A felzaklatott szülők **Jeruzsálembe** visszatérve **megtalálták** a gyermek Jézust **a templomban a tanítók között ülve, amint hallgatta és kérdezgette őket.** Nem gondoljuk, hogy tevékenysége olyan volt, mint egy koraérett gyermeké, aki a vénekkel vitatkozott. Inkább normális gyermekként viselkedett, aki alázatban és csendben tanul tanítóitól. A beszélgetés folyamán azonban fel kellett tenni neki bizonyos kérdéseket, mivel az emberek **elálmélkodtak értelmén és válaszaín.**

2,48 Még szülei is elcsodálkoztak, amikor megtalálták a gyermek Jézust, aki ilyen intelligensen vett részt egy vitában azokkal, akik oly sok évvel voltak idősebbek. **Anyja** azonban kifejezésre juttatta felgyülemlett aggodalmát és ingerültségét, szemrehányást téve neki. Nem tudta talán Jézus, mennyire nyugtalanokdta miatta?

2,49 Az Úr válasza – egyébként első feljegyzett szavai – azt mutatja, hogy teljesen tudatában volt annak, hogy Isten Fia, és ugyanúgy isteni küldetésének is. **„Mi dolog, hogy engem kerestek? Avagy nem tudjátok-e, hogy nékem azokban kell foglalatosnak lennem, amelyek az én Atyámnak dolgai?”** *Mária* ezt mondta: „atyád és én”. *Jézus* ezt mondta: „**az én Atyámnak dolgai**”.

2,50 Szülei viszont **nem értették meg**, mit jelentenek rejtélyes szavai. Szokatlan dolog volt egy tizenkét éves fiútól, hogy ilyet mondjon.

2,51 Mindenesetre a család újra egyesült, így visszatérhettek **Názáretbe.** Jézus erkölcsi nagyszerűsége fejeződik ki a következő szavakban: **„...engedelmes volt nékik”.** Noha a világmindenség teremtője, mégis elfoglalja helyét, mint engedelmes gyermek, ebben a szerény zsidó csa-

lában. **Anyja mindezeket a dolgokat megtartotta szívében** egész idő alatt.

2,52 Itt ismét megmutatkozik Urunk igazi ember volta és normális fejlődése:

1. Értelmi növekedése – **gyarapodott bölcsességben.**
2. Fizikai növekedése – **testének állapotában.**
3. Szellemi növekedése – **Isten előtti kedvességben.**
4. Társadalmi fejlődése – **emberek előtti kedvességben.**

Növekedése minden szempontból tökéletes volt. Lukács elbeszélése itt csendben átugrik tizennyolc esztendőre, amelyet az Úr Jézus Názáretben töltött, mint ács-mesternek a fia. Ezek az esztendők az előkészületek, és a tanulás fontosságára, a türelem szükséges voltára és a munka értékelésére tanítanak minket. Figyelmeztetnek az ellen a kísértés ellen, hogy a szellemi megszületéstől a nyilvános szolgálathoz ugorjunk. Azok, akiknek nincsen normális szellemi gyermek- és ifjúkoruk, bajba jutnak későbbi életükben és bizonyágtételükben.

III. AZ EMBERFIÁNAK FELKÉSZÜLÉSE A SZOLGÁLATRA (3,1-4,30)

A) Előkészület az előfutár által (3,1-20)

3,1-2 Lukács, mint történész, azonosítja az **évet**, amelyben János prédikálni kezdett, megnevezve azokat a politikai és vallási vezetőket, akik akkor hatalmon voltak. Egy **császárt**, egy **helytartót**, három **negyedes fejedelmet** és két **főpapot**. A politikai vezetők említése utal arra a vasszorításra, amellyel Izráel nemzete rabigában volt tartva. Az a tény, hogy két főpap volt Izráelben, azt mutatja, hogy a nemzet vallási és politikai szempontból rendezetlen helyzetű. Noha ezek világi

értékelés szerint nagy emberek, Isten szemében gonoszok, gátlástalanok. Ezért amikor az Úr az emberekhez kívánt szólni, elkerülte a palotákat és a zsinagógákat, és kiküldte üzenetét **Jánoshoz, Zakariás fiához, a pusztába.**

3,3 János végigutazott **minden Jordán melletti tartományt**, valószínűleg egészen Jerikóig. Felszólította Izráel nemzetét, hogy bánja meg **bűneit**, hogy bocsánatot nyerhessen és így felkészüljön a Messiás eljövételére. Arra is felhívta az embereket, hogy merítkezzenek be annak külső jeleként, hogy valóban bűnbánatot tartottak. János igazi próféta volt, maga a megtestesült lelkiismeret, aki kiált a bűn ellen, és szellemi megújulásra szólít fel.

3,4 Szolgálatát az **Ézsaiás 40,3-5** próféciájának beteljesedése. **Kiáltó hang** volt a **pusztában**. Szellemi értelemben Izráel ebben az időben **pusztaság**. Mint nemzet, kiszáradt és terméketlen. Nem hozott gyümölcsöt Istennek. Az Úr eljövételére a népnek erkölcsi változáson kellett keresztülmennie. Ha azokban a napokban királyi látogatás közelgett, alaposan kidolgozott előkészületeket tettek, hogy sima legyen az útja, és a lehető legegyszerűsebb. Ennek megtételére szólította fel János a népet, csak ez nem szó szerinti utak készítése volt, hanem szívük előkészítése a fogadásra.

3,5 Krisztus eljövételének hatásai a következőképpen vannak leírva:

Minden völgy betöltetik – azok, akik igazán bűnbánók és alázatosak, megmenekülnek és megelégtetnek.

Minden hegy és halom megalacsonyítatik – az írástudókhoz és a farizeusokhoz hasonló emberek, akik dőlyfősek és fennhéjázóak, megaláztatnak.

Az egyenetlenek egyenessé lesznek – azok, akik tisztességtelenek, hasonlóan a vámszedőkhöz, egyenes jelleműekké lesznek.

A göröngyös utak simákká lesznek – a durva, nyers temperamentumú katonák és mások megszelídülnek és megjavulnak.

3,6 A végeredmény az lesz, hogy **minden test** – zsidók és pogányok egyaránt – meg fogja **látni Isten szabadítását**. Az első eljövételkor az üdvösség felajánlása minden emberhez szólt, noha nem mindenki fogadta el. Amikor visszajön uralkodni, akkor fog ez a vers egészen beteljesedni. Akkor egész Izráel megszabadul, és a pogányok is részesülnek dicsőséges Királyságának áldásaiban.

3,7 Amikor a **sokaság kiment** bemelegíteni Jánoshoz, ő felismerte, hogy nem mindnyájan őszinték. Néhányan pusztasínelek voltak, akik nem éheztek, vagy nem szomjúhozták az igazságot. Ezek voltak azok, akiket János **viperák** fajzatának nevezett. A kérdés, hogy **„kicsoda intett meg titeket, hogy a bekövetkező harag előtt meneküljétek”**, magában foglalja, hogy nem János intette meg a színelőket; küldetése azoknak szólt, akik hajlandók voltak megvallani bűneiket.

3,8 Ha valóban azt akarják, hogy köztük legyen Istenhez, mutassák meg igazi bűnbánattal, amit a megváltozott élet bizonyít. Az őszinte megtérés **gyümölcsöket** terem. Ne gondolják, hogy származásuk Ábrahámtól elegendő; kapcsolatuk istenfélő emberekkel nem teszi az embereket istenfélővé. **Isten** nem korlátozza magát Ábrahám fizikai leszármazottaira, hogy szándékait végrehajtsa. Ő veheti a Jordán melletti **köveket** és **támaszthat fiaikat Ábrahámnak** belőlük. A *kövek* itt valószínűleg a pogányokat jelképezik, akiket Isten az isteni kegyelem csodája által Ábraháméhoz hasonló hitű hívökké változtathat. Pontosán ez történt. Ábrahám fizikai magva, mint nemzet, elvetette Isten Krisztusát. De sok pogány befogadta Őt, mint Urat és Meg-

váltót, és így Ábrahám szellemi leszármazottja lett.

3,9 A fejsze a fák gyökerére vette-tett. Ez képletes kifejezés, amely azt jelenti, hogy Krisztus eljövetele meg fogja próbálni az ember megtérésének valódiságát. Azok, akik nem mutatnak megtéréshez méltó gyümölcsöket, ítélet alá kerülnek.

János szavai és kifejezései kardhoz hasonlóan jöttek ki a száján: „viperák fajzatai”, „bekövetkező harag”, „fejsze”, „kivágattatik”, „tűzre vettek”. Az Úr prófétái sohasem voltak mézesmázosak: magas erkölcsi mércét állítottak, és szavaik gyakran úgy csaptak a népre, mint őseink csatabárdjai ellenségeik sisakjára. (Egy keresztyén író napi jegyzetei)

3,10 A nép lelkiismeret-furdalástól ösztönözve néhány gyakorlati tanácsot kért Jánostól, arra vonatkozóan, hogyan bizonyítsák megtérésük valódi voltát.

3,11-14 A 11-14. versben különböző lehetőségeket mutatott nekik, amelyekkel kimutathatják őszinteségüket. Általánosságban szeressék felebarátjukat, mint önmagukat, odaadva ruhájukat és **ennivalójukat** a szegényeknek.

Ami a **vámszedőket** illeti, legyenek szigorúan tisztességesek hivatalukban. Mivel notóriusan tisztességtelenek voltak, ez a valódiság nagyon határozott bizonyítéka lenne.

Végül a **katonáknak**, akik aktív szolgálatukat teljesítették, azt mondta, hogy három olyan bűnt kerüljenek, amelyek általánosak a hadseregben szolgáló embereknek: az erőszakot, a rágalalmazást és az elégedetlenkedést. Fontos megérteni azt, hogy az emberek nem azért üdvözülnek, mert megtették ezeket a dolgokat; ezek inkább külső bizonyítékai voltak annak, hogy szívük valóban igaz Isten előtt.

3,15-16a János önmegtágadása figyelemre méltó. Legalábbis egy ideig Mes-

siásként tetszeleghetett volna, sok követőt szerezve. Ehelyett nagyon kedvezőtlenül hasonlította össze magát Krisztussal. Megmagyarázta, hogy az Ő bemerítése külső és fizikai jellegű, míg Krisztus bemerítése belső és szellemi jellegű. Kijelentette, hogy **nem méltó** a Messiás **sarujának kötőjét** megoldani.

3,16b-17 A krisztusi bemerítés **Szent Szellemmel és tüllel** történik. Az Ő szolgálata kettős. Mindenekelőtt **be fogja meríteni** a hívőket **a Szent Szellemmel**. Ez az ígéret pünkösd napján teljesedett be, amikor a hívők Krisztus Testébe merültek be. Másodszor azonban **tüllel** fog bemeríteni.

A 17. versből világosan látszik, hogy a bemerítés tüllel az ítélet bemerítése. Ott az Úr van lefestve, mint a gabona megrostálójá. Amint a gabonát lapáttal a levegőbe szórja, a **polyvát** oldalra sodorja a szél a cséplőszérűn. Aztán összesöprik és megégetik.

Amikor János vegyes sokasághoz beszélt, hívőkhöz és hitetlenekhez, említette a bemerítést mind *szellemmel*, mind *tüllel* (Mt 3,11, valamint itt). Amikor azonban csak hívőkhöz beszélt (Mk 1,5), elhagyta a tűz bemerítését (Mk 1,8). Igaz hívő sohasem fogja tapasztalni a tűz bemerítését.

3,18-20 Lukács most készen áll, hogy a reflektorfényt Jánosról Jézusra irányítsa. Ezért ezekben a versekben összefoglalja János szolgálatának hátralévő részét, és előrevezet bennünket arra az időre, amikor **Heródes** bebörtönzi. János börtönbe vetése körülbelül mintegy tizen-nyolc hónappal később volt. **Megfedtte** Heródest, mert házasságtörő kapcsolatban élt sógornőjével. Ekkor **Heródes** egyéb gonosz cselekedeteire azzal tette fel a koronát, hogy **Jánost börtönbe** vetette.

B) Felkészülés bemerítkezéssel (3,21-22)

Ahogy János elhalványul figyelmünkben, úgy kerül előtérbe az Úr Jézus. Megkezdí nyilvános szolgálatát mintegy harmincesztendőskorában azzal, hogy **bemerítkezik** a Jordán folyóba.

Több érdekes pont is van a bemerítkezéséről szóló beszámolóban:

1. Megtaláljuk itt a Szentháromságnak mindhárom személyét: **Jézust** (21. v.); a **Szent Szellemet** (22a. v.); az **Atyát** (22b. v.).
2. Egyedül Lukács jegyzi fel azt a tényt, hogy Jézus **imádkozott** bemerítkezésekor (21. v.). Ez egybeesik Lukács szándékával, hogy úgy mutassa be Krisztust, mint Emberfiát, aki állandó függőségben van az Atya Istentől. Urunk imaélete kiemelkedő téma ebben az evangéliumban. Imádkozott nyilvános szolgálatának kezdetén. Imádkozott, amikor kezdett jól ismert lenni és tömegek követték (5,16). Egy egész éjszakát imában töltött, mielőtt kiválasztotta a tizenkét tanítványt (6,12). Imádkozott a Cézárea Filippinél történt esemény előtt, tanítói szolgálatának tetőfokán (9, 18). Imádkozott a megdicsőülés hegyén (9,28). Imádkozott tanítványai jelenlétében, és ez kiváltott egy beszélgetést az imádságról (11,1). Imádkozott Péter visszaesése miatt (22,32). Imádkozott a Gecsemáné kertjében (22,41; 44).
3. Jézus bemerítkezése egyike azon három esetnek, amikor Isten beszélt a **mennyből** saját szeretett **Fia**nak a szolgálatával kapcsolatban. Isten szeme harminc esztendőskorán keresztül figyelte azt a tökéletes életet Názáretben; itt hangzik el a kijelentése: **„Te benned gyönyörködöm.”** A másik két eset, amikor az Atya nyilvánosan beszélt a mennyből, a következő: ami-

kor Péter azt javasolta, hogy építsenek három hajlékot a megdicsőülés hegyén (Lk 9,35). Végül, amikor a görögök eljöttek Fülöphöz, mert látni kívánták Jézust (Jn 12,20-28).

C) Felkészülés az emberlétre (3,23-28)

Lukács, mielőtt Urunk nyilvános **szolgálatáról** beszélne, szünetet tart, hogy megadja nemzetségtáblázatát. Ha Jézus igazi ember, akkor **Ádám**tól kell származnia. Ez a nemzetségtáblázat bizonyítja, hogy ember. Sokan azt gondolják, hogy ez Jézus nemzetségtáblázatát Mária leszármazási vonalán keresztül adja meg. Figyeljük meg, hogy a 23. vers nem azt mondja, hogy Jézus József fia volt, hanem: **„mint állítják, a József fia volt”**. Ha ez a nézet helyes, akkor **Héli** (23. v.) Józsefnek az apósa és Máriának az apja volt.

Sok tudós hiszi azt, hogy ez az Úr nemzetségtáblázata Márián keresztül, és pedig a következő okokból:

1. Az teljesen nyilvánvaló, hogy József leszármazási vonala Máté evangéliumában követhető nyomon (1,2-16).
2. Lukács evangéliumának első fejezeteiben Mária kiemelkedőbb helyen áll, mint József, míg Máténál fordított a helyzet.
3. Női neveket általában nem alkalmaztak a zsidók között, mint leszármazási láncszemeket. Ez magyarázhatja Mária nevének elhagyását.
4. A Mt 1,16 kifejezetten megállapítja, hogy Jákób nemzette Józsefet. Itt, Lukácsnál nem olvassuk, hogy Héli nemzette Józsefet; azt mondja, hogy József Héli fia volt. A *fia* jelenthette a *vejét* is.
5. Az eredeti nyelvben a határozott névelő (tou) birtokos formában (*neki a*) jelenik meg a nemzetségtáblázat-

ban minden név előtt, *egyét kivéve*. Ez az egy név József. Ez az egyetlen kivétel erősen azt sugallja, hogy József csak azért van belevéve, mert Mária házastársa volt.

Bár nem szükséges a nemzetségtáblázatot részleteiben vizsgálni, segítséget jelent, ha néhány fontos szempontot megjegyzünk:

1. Ez a lista azt mutatja, hogy Mária **Dávid** leszármazottja volt fia, **Nátán** ágán (31. v.). Máté Evangéliumában Jézus a Dávid trónjához való *törvényes* jogot Salamon által örökölte. Az Úr, mint József törvény előtti fia, betöltötte Isten Dáviddal kötött szövetségének azt a részét, amely megígérte neki, hogy trónja örökké fennáll majd. Ha Jézus valóságos fia lett volna Józsefnek, akkor Istennek Jekóniásra kimondott átká alá került volna, amely kijelentette, hogy annak a gonosz királynak egyetlen leszármazottja sem lesz jószerencsés (Jer 22,30). Jézus Máriának valóságos fiaként betöltötte Isten Dáviddal kötött szövetségének azt a részét, amely megígérte neki, hogy az ő *magva* fog trónján ülni örökre. Mivel pedig Nátán általi leszármazottja Dávidnak, nem esik az alá az átok alá, amit Jekóniásra mondott ki.
2. **Ádám** úgy van leírva, mint **az Isten fia** (38. v.). Ez egyszerűen azt jelenti, hogy Isten teremtette.
3. Nyilvánvalónak tűnik, hogy a messiási vonal az Úr Jézussal befejeződött. *Soha nem lesz senki más*, akinek érvényes és törvényes igénye lehetne Dávid trónjára.

D) Felkészülés kísértés által (4,1-13)

4,1 Sohasem volt Urunk életében olyan idő, amikor ne lett volna Szent Szellemmel telve, de itt megkísértésével

kapcsolatban külön meg van említve. **Szent Szellemmel telve** azt jelenti, hogy teljesen engedünk neki, és tökéletesen engedelmeskedünk Isten minden Igéjének. A Szellemmel teljes személy mentes a felismert büntől és az éntől, és gazdagon lakozik benne Isten Igéje. Ahogy Jézus visszatért **a Jordántól**, ahol bemerítkezett, a **Szellem a pusztába vezette**. Valószínűleg Júdea pusztájába, a Holt-tenger nyugati partja mellett.

4,2-3 Itt **negyven napig kísértette az ördög**, ezekben a **napokban** Urunk nem **evett semmit sem**. A negyven nap végén jött a háromszoros kísértés, amelyet ismerünk. Valójában három különböző helyen történt – a pusztában, egy hegyen és a jeruzsálemi templomban. Jézus igazi ember volta azokban a szavakban tükröződik, hogy végül **megéhezett**. Ez volt az első kísértés céltáblája. A Sátán azt sugallta, hogy az Úr használja fel isteni hatalmát arra, hogy testi éhségét kielégítse. A kísértés ravaszsága az volt, hogy maga a cselekedet tökéletesen jogos lett volna. Mégis rossz lett volna, ha a Sátánnak engedelmeskedve teszi meg Jézus; neki Atyja akaratával összhangban kellett cselekednie.

4,4 **Jézus** a kísértésnek a Szentírás szavaival állt ellen (5Móz 8,3). Fontosabb az engedelmesség Isten Igéjének, mint a fizikai étvágy kielégítése. Ő nem vitatkozik. J.N. Darby mondta: „Egyetlen bibliai idézet elnémít, ha a Szellem hatalma által alkalmazzák. Az erő minden titka a harcban: Isten Igéjének helyes alkalmazása.”

4,5-7 A második kísértésben **az ördög megmutatta Jézusnak egy szempillantásban a világot minden királyságát**. Nem tart sokáig a Sátánnak, hogy mindent megmutasson, amit felkínálhat. Nem maga a világ volt, amit felkínált, hanem ennek a **világnak a királyságai**. Bizonyos értelemben *van hatalma* ennek a

világnak a **királyságai** felett. Az ember bűne miatt a Sátán „ennek a világnak a fejedelme” (Jn 12,31; 14,30; 16,11), „ennek a korszaknak az istene” (2Kor 4,4) és „a levegőbeli hatalom fejedelme” (Ef 2,2) lett. Isten azt akarja, hogy „e világnak országai” egy napon „a mi Urunké és az Ő Krisztusáé” legyenek (Jel 11,15). Így a Sátán azt ajánlotta fel Krisztusnak, ami előbb-utóbb ügyis az övé lesz.

Nem lehetett a trónhoz vezető utat elvágni. Először a keresztnek kellett jönnie. Isten tanácsvezetésében az Úr Jézusnak szenvednie kellett, mielőtt beléphe- tetten a dicsőségbe. Nem érhetne el a törvé- nyes végcél hamis eszközökkel. Semmi- lyen körülmények között nem **imádja** az ördögöt, bármilyen árat fizet is érte.

4,8 Ezért az Úr az 5Móz 6,13-at idézte, hogy bizonyítsa: mint embernek, egyedül Istent kell **imádnia** és **szolgálnia**.

4,9-11 A harmadik kísértésben a Sátán Jézust **Jeruzsálembe** vitte, a **temp- lom ormára** állította, és azt javasolta, hogy **vesse magát alá**. Nem ígérte meg Isten a Zsolt 91,11-12-ben, hogy meg fogja őrizni a Messiást? Talán a Sátán azzal kísértette Jézust, hogy egy szenzá- ciós mutatvány végrehajtásával jelentse ki magát, mint Messiás. Malakiás megjö- vendölte, hogy a Messiás hirtelen fog eljönni a templomába (Mal 3,1). Akkor itt Jézusnak alkalmá nyílt, hogy hírneves és közismert legyen, mint a megígért sza- badító, anélkül, hogy a kálváriára menne.

4,12 Jézus harmadszor is a Bibliából vett idézettel szállt szembe a kísértővel. Az 5Móz 6,16 megtiltja, hogy Istent kí- sértse.

4,13 A Szellem kardjával visszaverve az **ördög** elhagyta Jézust **egy időre**. A kí- sértések rendszerint inkább rohamokban jönnek, mint folyamatosan.

Különböző további szempontokat is

meg kell említeni a kísértéssel kapcso- latban:

1. A sorrend Lukácsnál eltér Máté sor- rendjétől. A második és harmadik kí- sértés fel van cserélve; ennek az oka nem világos.
2. A cél mindhárom esetben jó volt, csak elérésének eszközei nem. Mindig go- nosz dolog engedelmeskedni a Sátán- nak, imádni őt vagy bármely más te- remtett lényt. Nem szabad kísértetni Istent.
3. Az első kísértés a testtel, a második a lélelkel, a harmadik a szellemmel ál- lott összefüggésben. A test kívánságá- ra, a szemek kívánságára, illetve az élet kérdésére irányultak.
4. A három kísértés az emberi lét három legerősebb hajtóereje körül forog: a fizikai étvágy, a hatalom- és birtok- lásvágy és a nyilvános elismerés utáni vágy körül. Milyen gyakran esnek kí- sértésbe a tanítványok, hogy a ké- nyelem és könnyebbség ösvényét vá- lasszák, hogy előkelő pozícióra töre- kedjenek a világban, és vezető pozí- ciót érjenek el a gyülekezetben.
5. A Sátán mindhárom esetben vallásos nyelvet alkalmazott, így a kísértést a külső elfogadhatóság ruhájába öltöz- tette. Sőt még a Szentírást is idézte (10-11. v.).

James Stewart olyan találóan mutat rá:

A kísértésről szóló elbeszélés tanul- mányozása két fontos szempontra vi- lágít rá. Egyrészt bebizonyítja, hogy a kísértés nem szükségszerűen bűn. Másrészt az elbeszélés bizonyítja egy későbbi tanítvány nagy mondását: „Mert amennyiben szenvedett, Ő ma- ga is megkísértette, segíthet azokon, akik megkísértettek” (Zsid 2,18).¹¹

Néha azt állítják, hogy a kísértésnek nem lett volna értelme, ha Jézus Krisztus nem lett volna képes vétkezni. A tény az,

hogy Jézus Isten, és Isten nem vétkezhet. Az Úr Jézus sohasem engedte ki a kezéből az istenség semmiféle sajátosságát. Istensége földi élete alatt el volt fátyolozva, de nem volt és nem lehetett félretéve. Néha azt mondják, hogy mint Isten, nem követhetett el bűnt, de mint ember, vétkezhetett. De Ő mindig Isten és ember, és elképzelhetetlen, hogy ma vétkezhetne. A kísértés célja nem az volt, hogy kiderüljön, vétkezhet-e; hanem az, hogy bizonyítsa: *nem* tudott vétkezni. Csak szent, büntetlen ember lehetett a mi Megváltónk.

E) Felkészülés tanítás által (4,14-30)

4,14-15 A 13. és 14. vers között mintegy egyéves időköz van. Ez alatt az idő alatt az Úr Júdeában szolgált. Erről új szolgálatról csak egy feljegyzés van, amely a Jn 2-5 fejezetben található.

Amikor **Jézus visszatért a Szellem erejével Galileába**, hogy megkezdje nyilvános szolgálatának második esztendejét, híre eljutott **az egész környékre**. Ahogyan **tanított** a zsidó **zsinagógákban**, mindenki dicsőítette.

4,16-21 **Názáretben**, gyermekkorának városában Jézus rendszeresen járt **a zsinagógába szombatoként**. Két másik dolog van még, amiről olvasunk, hogy rendszeresen cselekedte. Rendszeresen imádkozott (Lk 22,39), és szokása volt, hogy másokat tanítson (Mk 10,1). Egyik **zsinagógái** látogatásakor felállt **olvasni** az ÓSZ-i írásokból. A templomszolga azt a tekercset adta a kezébe, amelyre Ézsaiás próféciája volt írva. Az Úr letekerte a tekercset addig a részig, amelyet most Ézs 61-nek ismerünk, és elolvasta az 1. verset és a 2. vers első felét. Ezt az igeszakaszt mindig úgy ismerték, mint a Messiás szolgálatának leírását. Amikor Jézus ezt mondta: „**Ma teljesedett be ez az Írás a ti hallástokra**”, a lehető leg-

világosabban kimondta, hogy Ő Izrael Messiása.

Figyeljük meg a messiási küldetés forradalmi horderejét. Azért jött, hogy azokkal az óriási problémákkal foglalkozzon, amelyek az emberi fajt egész történelme folyamán gyötörték:

Szegénység. Evangéliumot hirdetni a szegényeknek.

Szomorúság. A töredelmes szívűeket meggyógyítani.

Fogság. A foglyoknak szabadulást hirdetni.

Szenvedés. A vakok szeméit megnyitni.

Elnyomás. Szabadon bocsátani a le-sújtottakat.

Röviden, azért jött, hogy hirdesse az ÚRNAK kedves esztendejét, az új korszak megszületését e világ sóhajtozó, síró tömegeinek. Úgy mutatkozik be, hogy Ő a megoldás mindarra a betegségre, amely bennünket gyötör. Igaz ez, akár fizikai, akár szellemi értelemben gondoljuk ezeket a betegségeket. Krisztus a válasz.

Figyelemre méltó, hogy megállt ezeket a szavakat olvasva: „**...hogyan hirdessem az Úrnak kedves esztendejét.**” Nem tette hozzá a hátralévő szavakat Ézsaiásból: „...és Istenünk bosszúállásának napját.” Első eljövételének célja az volt, hogy hirdesse **az Úrnak kedves esztendejét**. A kegyelemnek ez a jelenlegi korszaka a megváltás kedves ideje és napja. Amikor visszatér a földre másodszor, az Istenünk bosszúállása napjának hirdetése lesz. Figyeljük meg, hogy a **kedves** időről úgy beszél, mint egy **esztendőről**, a bosszúállás idejéről pedig mint **egy napról**.

4,22 Az emberekre nyilvánvalóan mély benyomást gyakorolt. Jót mondtak róla, mivel **kedves szavai** vonzották őket. Titok volt számukra, hogy **József fia**, az ács, hogyan fejlődött ilyen jól.

4,23 Az Úr tudta, hogy ez a népszerűség sekélyes. Ténylegesen nem fogták fel igazi valóját vagy értékét. Számukra Ő csak egy volt a saját városukból származó fiúk közül, aki Kapernaumban jó tetteket hajtott végre. Előre látta, hogy ezt fogják **mondani** neki: „Orvos, gyógyítsd meg magadat!” Ez a példabeszéd általában ezt jelenti: „Tedd meg önmagadért, amit másokért megtettél. Javítsd meg a saját helyzetedet, ha azt állítod, hogy másokon segíteni tudsz.” Itt a jelentés egy kissé eltér. Ez a következő szavakban fejeződik ki: „**Amiket hallottunk, hogy Kapernaumban történtek, itt a Te hazádban is cselekedd meg azokat**”, vagyis Názáretben. Ez gögös kihívás volt, hogy tegyen csodákat Názáretben, ahogyan máshol tett, és így kímélje meg magát attól, hogy nevetségessé váljon.

4,24-27 Az Úr egy, az emberi ügyekben mélyen gyökerező alapelv megállapításával válaszolt: a nagy embereket nem méltányolják **saját** hazájukban. Ezután két jellegzetes eseményt idézett az ÓSZ-ből, amikor Isten prófétáit nem fogadta el Izráel népe, és ezért Isten a pogányokhoz küldte őket. Amikor egyszer **nagy éhínség volt** Izráelben, **Illés** nem valamelyik zsidó özvegyasszonyhoz küldetett – bár sok ilyen volt –, hanem **Szidónba** egy pogány **özvegyasszonyhoz**. Noha **sok leprás volt Izráelben**, amikor **Elizeus** szolgált, egyikhez sem küldetett közülük. Ehelyett a pogány **Naámánhoz** küldetett, a szíriai hadsereg fővezéréhez. Elképzelhetjük Jézus szavainak súlyát a zsidó gondolkodásban, ahol a nőket, a pogányokat és a leprásokat a társadalmi ranglétra legalsó fokára helyezték. Itt az Úr mindhármat kifejezetten a hitetlen zsidók *főlé* helyezte. Ezzel azt akarta mondani, hogy az ÓSZ-i történelem megismétli önmagát. Csodáinak ellenére nemcsak Názáret fogja Őt elvetni, hanem Izráel nemzete is. Utána a pogányokhoz

fog fordulni, ugyanúgy, ahogyan Illés és Elizeus tette.

4,28 Názáret népe pontosan értette, hogy mire gondolt. Feldühítette őket már az a puszta gondolat is, hogy Isten kegyelmet mutat a pogányok iránt. Bishop Ryle az alábbi magyarázatot fűzi hozzá:

Az ember keserű gyűlölettel fogadja Isten szuverenitásának tanát, amelyet Krisztus itt meghirdetett. Istent nem lehet arra kényszeríteni, hogy csodákat tegyen közöttük.¹²

4,29-30 Az emberek **kiűzték Őt a városból a hegynek a szélére** azzal a szándékkal, hogy **letaszítsák a szirtről**. Kétségtelenül a Sátán ösztönzésére történt ez, mint újabb kísérlet arra, hogy elpusztítsa a királyi örökösöt. Jézus csodálatos módon átment a tömegben és elhagyta a várost. Ellenségeinek nem volt ereje ahhoz, hogy megállítsák. Amennyire tudjuk, sohasem tért vissza Názáretbe.

IV. AZ EMBERFIA BIZONYÍTJA HATALMÁT (4,31-5,26)

A) Hatalom a tisztátalan szellem felett (4,31-37)

4,31-34 Názáret vesztesége Kapernaum nyeresége volt. Az utóbbi városban az emberek elismerték, hogy beszéde hatalmas. Szavai meggyőzőek és hatalommal teljesek voltak. A 31-41. vers egy tipikus szombati napot ír le Urunk életében. Megismerteti Őt, mint aki Úr a démonok és a betegségek felett. Először **a zsinagógába** ment és ott találkozott **egy emberrel**, akit **tisztátalan szellem** (démon) szállt meg. A **tisztátalan** megnevezés gyakran használt gonosz szellemek leírására. Ők maguk tisztátalanok, és tisztátalanságot okoznak áldozataik életében. A démoni megszállottság realitását látjuk ebben az igeszakaszban. Először is ott volt a félelem kiáltása: „**Mi közünk hoz-**

zád!” Aztán a szellem megmutatta, hogy világosan tudja, hogy Jézus **Istennek szentje**, aki végül a Sátán seregeit el fogja vesztíteni.

4,35 Jézus két parancsot adott a démonnak: „Némulj meg és menj ki az emberből!” A démon ezt meg is tette, miután az embert középre dobta, de nem ártott neki semmit.

4,36-37 Az emberekben *félelem* támadt. Hogy lehet, hogy Jézus szavaira a **tisztátalan szellemek** engedelmeskednek? Mi volt az a meghatározhatatlan **méltóság és hatalom**, amellyel beszél? Nem csoda, hogy a **róla szóló hírek** elterjedtek a **környék minden helyén!**

Jézus minden fizikai csodatétele hasonló azokhoz, amelyeket szellemi területen hajtott végre. A Lukács evangéliumában található következő csodák például ezeket a szellemi tanulságokat hordozzák:

Tisztátalan szellemek kiűzése (4, 31-37) – megszabadítás a bűn erkölcsstelenségétől és tisztátalanságától.

Péter anyósának meggyógyítása a lázból (4,38-39) – felmentés a bűn okozta nyugtalanság és erőtelenség alól.

A leprás meggyógyítása (5,12-16) – helyreállítás a bűn visszataszító voltából és reménytelenségéből (lásd a 17,11-19-et is).

A béna meggyógyítása (5,17-26) – szabadulás a bűn bénaságától, és fel szabadulás Isten szolgálatára.

Az özvegyasszony fiának életre támasztása (7,11-17) – a bűnösök halottak a vétkekben és a bűnökben, és életre van szükségük (lásd a 8,49-56-ot is).

A vihar lecsendesítése (8,22-25) – Krisztus tud uralkodni a viharokon, amelyek tanítványai életében tombolnak.

A démonok kiűzése (8,26-39) – a bűn erőszakossá és elmebeteggé tesz, és kiközösíti az illetőt a civilizált társadalomból. Az Úr tisztességgel és egészséggel ruház fel, és közösségbe von önmagával.

Az asszony, aki megérintette ruhájának szegélyét (8,43-48) – a bűn erőtlenséget és depressziót okoz.

Az 5000 ember megvendéglése (9,10-17) – a bűnös világ ki van éhezve Isten kenyerére. Krisztus tanítványai által kielégíti a szükségét.

A démontól megszállott fiú meggyógyítása (9,37-43/a) – a bűn kegyetlensége és erőszakossága, Krisztus gyógyító hatalma.

Az asszony, akiben betegség szelleme volt (13,10-17) – a bűn eltorzít és nyomorékká tesz, de Jézus érintése tökéletesen helyreállít.

A vízkóros ember (14,1-6) – a bűn kellemetlenség, nyomorúság és veszedelem.

A vak koldus (18,35-43) – a bűn vakká teszi az embereket az örök valóságok meglátására. Az újjászületés eredménye a nyitott szem.

B) Hatalom a láz felett (4,38-39)

Ezután Jézus beteglátogatóba ment **Simon házába**, ahol **Simon feleségének édesanyja magas lázzal feküdt**. Mihelyt az Úr **megdorgálta a lázat, az elhagyta**. A gyógyulás nemcsak azonnali, hanem teljes is volt, mivel képes volt felkelni és szolgálni a háznépnek. Magas láz után az ember rendszerint gyenge és kedvetlen. (A papi cölibátus védelmezői kevés igazolást találnak ebben az igehelyben. Péter házasember volt!)

C) Hatalom a betegségek és a démonok felett (4,40-41)

4,40 Amint közeledett a szombat vé-

ge, sok rokkantat és megszállottat **vittek hozzá**. Senki sem jött hiába. **Meggyógyította** mindazokat, akik betegek voltak, és kiűzte a démonokat. Manapság sokan, akik azt állítják, hogy hitből gyógyítanak, csodáikat előre kiválasztott jelöltekkel támasztják alá. Jézus *mindegyiküket* meggyógyította.

4,41 A kiűzött démonok tudták, hogy Jézus **a Krisztus, az Isten Fia**. Nem fogadta el a démonok bizonyágtételét. El kellett őket csendesíteni. Tudták, hogy **Ő** a Messiás, de Istennek vannak más és jobb eszközei, hogy hirdessék ezt a tényt.

D) Hatalom vándorló igehirdetőként (4,42-44)

A következő **napon** Jézus Krisztus kiment egy **pusztá helyre** Kapernaum közelében. **A sokaság** addig **kereste**, amíg meg nem találta. Tartóztatták, hogy ne menjen el tőlük, **de** azt mondta **nekik**, hogy **Galilea más városaiban** is munkálkodnia kell. Ezért zsinagógáról zsinagógára ment, **hirdetve az Isten Királyságáról** szóló jó híreket. Maga Jézus volt a király. Uralkodni kívánt felettük. Csak-hogy először meg kell térniük. Nem uralkodhat olyan nép felett, akik ragaszkodnak bűneikhez. Ez volt az akadály. Politikai problémáikból szerettek volna megszabadulni, de bűneikből nem.

E) Hatalom az oktatásban. Tanítványok elhívása (5,1-11)

Több fontos tanulság is adódik a Péter elhívásáról szóló beszámolóból.

1. Az Úr Péter **csónakját** használta szószékként, amelyről a sokaságot tanította. Ha az Úr rendelkezésére bocsátjuk minden javunkat, csodálatos, ahogyan felhasználja azokat, és meg is jutalmaz érte.

2. Pontosán megmondta Péternek, hol találja a halak sokaságát, miután Péter és a többiek *egész éjszaka* sikertelenül fáradoztak. A mindentudó Úr tudja, hol járnak a halak. A saját bölcsességünkkel és erőnkkel végzett szolgálat eredménytelen. A keresztyén munka sikereinek titka, hogy **Ő** vezet.
3. Noha Péter tapasztalt halász volt, elfogadta az ács tanácsát, és ennek eredményeképpen megteltek a hálók. **„...a Te parancsolatra levetem a hálót.”** Ez mutatja az alázat, a taníthatóság és az engedelmes készség értékét.
4. A **mély vízben** teltek meg **a hálók szakadásig**. Nekünk is abba kell hagyni a parthoz ragaszkodást, és tengerre kell szállnunk az önmagunk teljes feladásának dagályával. A hitnek megvannak a maga mély vízei, ahogyan a szenvedésnek, a szomorúságnak és a veszteségnek. Ezek segítenek hozzá, hogy a hálók megteljenek.
5. **Hálók** szakadozni, a hajók pedig süllyedezni kezdtek (6-7. v.). Krisztus szolgálata problémákkal jár, de mi csoda gyönyörűséges problémák ezek. Olyan problémák, amelyek az igazi halász szívét megdobbantják.
6. Az Úr Jézus dicsőségének meglátása **Péterben** saját méltatlanságának érzését váltotta ki. Ugyanígy volt Ézsaiás is (6,5); így van mindenki, aki meglátja a királyt a maga szépségében.
7. Péter saját szokásos munkájával volt elfoglalva, amikor Jézus őt **emberek** halászává hívta el. Miközben vezetésre vársz, tedd meg, ami a kezed ügyébe esik. Tedd azt minden erőddel! Tedd szívből, mint az Úrnak! Ahogyan a hajókormány csak akkor vezeti a hajót, ha az mozgásban van, úgy Isten is akkor vezeti az embereket, ha mozgásban vannak.

8. Krisztus elhívta Pétert a halfogástól, hogy **embereket** fogjon, vagy szó szerinti fordításban: „élő embereket fogni”. Mit ér az óceán minden hala, azzal a kiváltsággal összehasonlítva, hogy valaki egyetlen lelket megnyer Krisztus és az örökkévalóság számára.
9. Péter, **Jakab és János** kivonta csónakját a partra, és életüknek egyik legsikeresebb napján **mindent ott-hagytak és követték** Jézust. Milyen sok függött döntésüktől! Valószínűleg sohasem hallottunk volna róluk, ha hajóiknál maradnak.

F) Hatalom a lepra felett (5,12-16)

5,12 Lukács doktor külön említi, hogy ez az **ember leprás** volt. Előrehaladott, és emberileg szólva teljesen reménytelen eset. A leprás hite figyelemre méltó. Ezt mondta: „**megtisztíthat sz engem**”. Nem mondhatta volna ezt egyetlen más embernek sem a világon. Mégis tökéletes bizalma volt az **Úr** hatalmában. Amikor azt mondta, hogy „**ha akarod**”, nem kétségét fejezte ki Krisztus jóakarátát illetőleg. Úgy jött inkább, mint kérelmező, akinek nincs joga a gyógyuláshoz, de rábizza magát az Úr irgalmára és kegyelmére.

5,13 Egy leprást megérinteni orvosi szempontból veszélyes, vallási szempontból beszennyező, és társadalmi szempontból lealacsonyító volt. De az Úr nem lett tisztátalaná általa. Ehelyett beleáradt a leprás testébe a gyógyulás és egészség zuhataga. Nem fokozatos gyógyítás volt: **azonnal eltávozott tőle a lepra**. Gondoljuk el, mit jelentett a reménytelen, segítség nélküli leprásnak egy pillanat alatt teljesen egészségessé lenni.

5,14 Jézus **megparancsolta neki, hogy senkinek se mondja el** a gyógyulást. Nem akart maga köré vonzani szenzációhajhász tömeget, vagy népi moz-

galmat támasztani, hogy királlyá tegyék. Ehelyett azt parancsolta neki, hogy **menjen el a paphoz és vigye el a Mózes** által előírt **áldozatot** (3Móz 14,4). Az áldozat minden részlete Krisztusról beszélt. A **pap** kötelessége volt, hogy megvizsgálja a leprást és megállapítsa, hogy valóban meggyógyult-e. A pap nem tudott *gyógyítani*; minden, amit tehetett, az volt, hogy *kijelentette*, az ember meggyógyult. Ez a pap azelőtt sohasem látott meggyógyult leprást. A látvány egyedülálló volt; meg kellett volna értenie, hogy végre megjelent a Messiás. Ez minden papnak a **bizonyosságként** szolgálhatott volna. Csak-hogy megvakította a szívüket a hitetlenség.

5,15-16 Az Úr utasításai ellenére, hogy a csodát ne tegyék közhírré, a hírek gyorsan terjedtek, és **nagy sokaság jött** hozzá gyógyulásért. Jézus **gyakran visszavonult a pusztába** imádkozni. Illő, hogy ez az evangélium, amely úgy mutatja be Őt, mint Emberfiát, többet beszéljen imaéletéről, mint a többi.

G) Hatalom a bénaság felett (5,17-26)

5,17 Ahogyan terjedtek Jézus szolgálatának hírei, úgy lettek a **farizeusok és törvénytanárok** növekvő mértékben ellenségesek. Itt összegyűlve látjuk őket **Galileában** azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy valamilyen vádat találjanak ellene. **Az Úrnak hatalma volt arra, hogy gyógyítson**. Valójában Jézusnak mindig volt hatalma gyógyítani, de a körülmények nem voltak mindig kedvezőek hozzá. Názáretben például nem sok csodát tehetett az emberek hitetlensége miatt (Mt 13,58).

5,18-19 Négy **ember** egy bénát **hozott ágyon** a házhoz, ahol Jézus tanított. **Nem tudták** bevinni hozzá a **tömeg miatt**, úgyszólván felmásztak a külső lépcső-

kön a tetőre. Azután az embert leeresztették azon a nyíláson keresztül, amit néhány cserép eltávolításával csináltak.

5,20-21 Jézus figyel arra a **hitre**, amely ilyen messzire megy, hogy egy néhez esetre felhívja a figyelmét. **Amikor látta hitüket**, vagyis a négy embernek és a bénának a **hitét, ezt mondta** a bénának: **„Ember, megbocsáttattak néked a te bűneid.”** Ez a példátlan kijelentés felziggatta az írástudókat és a farizeusokat. Tudták, hogy csak **Isten bocsáthat meg bűnöket**, senki más. Mivel nem voltak hajlandók elfogadni, hogy Jézus Isten, a hallottakat istenkáromló beszédnek nyilvánították.

5,22-23 Az Úr ekkor továbbment, hogy bebizonyítsa nekik, valóban megbocsáthatta az ember bűneit. Először megkérdezte őket, hogy azt **könnyebb-e mondani: „Megbocsáttattak néked a te bűneid”, vagy azt, hogy „Kelj fel és járj”?** Bizonyos értelemben egyiket éppen olyan könnyű *mondani*, mint a másikat, de más dolog akármelyiket *megtenni*, mivel mindkettő emberileg lehetetlen. Itt úgy látszik, az a szempont, hogy könnyebb azt mondani: **„Megbocsáttattak néked a te bűneid”,** mert nincs mód ellenőrizni, hogy megtörtént-e. Ha azt mondod: **„Kelj fel és járj”,** akkor könnyű meggyőződni róla, hogy a páciens meggyógyult-e.

A farizeusok nem *láthatták*, hogy az ember bűnei meg vannak bocsátva, ezért nem akartak hinni. Jézus tehát csodát cselekedett, amelyet *láthattak*, hogy bebizonyítsa nekik, hogy Ő valóban megbocsátotta az ember bűneit. Ő adta a bénának az erőt a járásra.

5,24 **„Hogy pedig megtudjátok, hogy az Emberfiának van hatalma a földön megbocsátani a bűnöket.”** Az **Emberfia** cím az Úr tökéletes ember voltát hangsúlyozza. Bizonyos értelemben mi mindnyájan ember fiaink vagyunk, de ez

a cím, hogy „Emberfia”, megkülönbözteti Jézust minden más embertől, aki valaha élt. Ez úgy írja le Őt, mint Isten szerinti embert, olyant, aki erkölcsileg tökéletes, aki szenvedni, vérét ontani és meghalni fog, és olyan, akinek a legfőbb hatalom adatott.

5,25 Szavának engedelmeskedve a béna felkelt, felvette kis fekvő alkalmatosságát, és **dicsőítve Istent**, hazament.

5,26 A tömeget **álmélkodás fogta el, és ők is dicsőítették Istent**, elismerve, hogy hihetetlen **dolgokat láttak** ezen a napon, mégpedig a bűnbocsánat hirdetését és a csodát, ami azt igazolta.

V. AZ EMBERFIA MAGYARÁZZA SZOLGÁLATÁT (5,27-6,49)

A) Lévi elhívása (5,27-28)

Lévi zsidó **vámszedő** volt a római uralom szolgálatában. Az ilyen embereket zsidó honfitársai gyűlölték, nemcsak azért, mert Rómával kollaboráltak, hanem tisztességtelen praktikáik miatt is. Egyik nap, miközben Lévi dolgozott, Jézus elment mellette, és hívta, hogy legyen a követője. Lévi meglepő gyorsan **mindent otthagyt, felkelt és követte**. Gondoljunk csak a következményekre, amelyek ebből az egyszerű döntésből eredtek. Lévi, vagyis Máté az első evangélium írója lett. Így fizet, ha valaki meghallja a hívását, és követi Őt.

B) Az Emberfia miért bűnösöket hív el? (5,29-32)

5,29-32 Szokták mondani, hogy **Lévinek** három szándéka volt ennek a **nagy ünnepségnek** a megrendezésével. Meg akarta tisztelni az Urat, nyilvánosan bizonyosságot kívánt tenni új kapcsolatáról, és barátait Jézussal kívánta megismertetni. A legtöbb zsidó nem étkezett volna

együtt **vámszedőkkel**. Jézus együtt evett **vámszedőkkel és bűnösökkel**. Természetesen nem rokonszenvezett azok bűneivel, és nem tett semmit, ami kérdésessé tette volna bizonyágtételét, hanem arra használta fel ezeket az alkalmakat, hogy tanítson, intsen és áldjon.

Az **írástudók és farizeusok**¹³ bírálták Jézust, hogy közösséget vállalt ezekkel a megvetett emberekkel, a társadalom söpredékével.

5,31 Jézus azt válaszolta, hogy cselekedete tökéletes összhangban volt világba jövetelének céljával. Az egészséges embereknek nincs szükségük orvosra; csak **azoknak, akik betegek**.

5,32 A farizeusok **igazaknak** tekintették magukat. Nem érezték mélyen bűnüket vagy hiányosságaikat. Ezért nem lehetett javukra a nagy orvos szolgálata. A vámszedők és bűnösök azonban megértették, hogy **bűnösök**, és hogy szükséges bűneikből megszabadulni. Ilyenekért jött a Megváltó. A valóságban a farizeusok *nem* voltak igazak. Ugyanúgy szükségük volt megváltásra, mint a vámszedőknek. Ők azonban nem akarták megvallani bűneiket és elismerni vétkeességüket. Bíralták az orvost, mert olyan emberekhez ment, akik súlyos betegek voltak.

C) **Annak magyarázata, hogy Jézus tanítványai miért nem bőjtölnek (5,33-35)**

5,33 A farizeusok következő taktikája az volt, hogy a bőjtölés szokásáról faggassák Jézust. Végül is Keresztelő **János tanítványai** követték mesterük asketikus életmódját. A **farizeusok** követői ugyancsak tartottak különböző szertartásos bőjtöket. Jézus tanítványai azonban nem. Miért?

5,34-35 Az Úr lényegében azt válaszolta, hogy tanítványainak nem volt okuk bőjtölni, mivel Ő még **velük** volt.

Itt a bőjtőt a szomorúsággal és a bánattal kapcsolja össze. Amikor Ő majd **elvéte-tik tőlük**, azaz, amikor megölik, gyászuk kifejezéseként **bőjtölni** fognak.

D) **Három példázat az új korszakról (5,36-39)**

5,36 Három példázat következik, amely azt tanítja, hogy új háztartás kezdődik, és az újat a régivel nem lehet összekeverni.

Az *első példázatban* a **régi** posztó a törvény rendszeréről vagy korszakáról beszél, amíg az **új posztó** a kegyelem korszakát ábrázolja. Ezek összeegyeztethetetlenek. A törvény és a kegyelem összekeverésének kísérlete mindkettő tönkretételét eredményezi. Az új posztóból kivágott folt tönkreteszi az újat, és **nem javítja meg** a régít sem megjelenésében, sem erősségében. J. N. Darby helyesen állapítja meg: „Jézus nem fog olyat tenni, hogy a keresztyénséget a júdaizmushoz fércelje. A hústest és a törvény együtt jár, de a kegyelem és a törvény, Isten igazságossága és az emberé, sohasem fog keveredni.”

5,37-38 A *második* példázat annak balgaságáról beszél, hogy valaki **új bort régi tömlőkbe** tölt. Az **új bor** erjedési folyamata nyomást gyakorol a tömlőkre, amelyek már nem elég rugalmasak ahhoz, hogy ezt elviseljék. A tömlők **szétszakadnak** és a bor **kiömlik**. A júdaizmus idejétmúlt formái, rendelkezései, hagyományai és szertartásai túl merevek voltak ahhoz, hogy megtartsák az új korszak örömét, bővülködését és energiáját. Az **új bor** látható ebben a fejezetben annak a négy embernek a szokatlan módszereiben, akik a bénát Jézushoz vitték. Ez látható Lévi frissességében és buzgalmában. A **régi tömlőket** a farizeusok nehézsége és hideg formalizmusa fejezi ki.

5,39 A *harmadik* példázat megállapítja, hogy **senki, aki óbort iszik**, nem részesíti előnyben az **újat. Azt mondja: jobb az ő.** Ez azt mutatja, hogy az emberek természetesen vonakodnak attól, hogy elhagyják a régit az újért, a júdaizmust a keresztyénségért, a törvényt a kegyelemért, az árnyékokat a valóságért. Ahogyan Darby mondja: „Valaki, aki megszokta a formákat, emberi rendelkezéseket, atyái vallását stb., sohasem szereti a királyság új elveit és hatalmát.”

E) Az Emberfia Ura a szombatnak (6,1-11)

6,1-2 Két szombattal kapcsolatos esemény kerül most elénk, hogy megmutassa, miszerint a vallási vezetők növekvő ellenállása a csúcspontjához közeledik. Az első „a második szombaton” történt. Ennek magyarázata a következő: az első szombat húsvét után volt az első. A második az ezután következő volt. **Az első után következő második szombaton** az Úr és tanítványai **vetések között** mentek **keresztül**. A tanítványok **letéptek** néhány **kalászt**, kimorzolták **kezükben** a magvakat és **ették**. A **farizeusok** nem amiatt vitakoztak, hogy kalászokat vettek el; ezt a törvény megengedte (5Móz 23,25). Kifogásuk az volt, hogy ezt **szombaton** tették. A kalászkitépést aratási műveletnek tekintették, a kalász **kimorzolását** pedig cseplésnek.

6,3-5 Az Úrnak az volt a válasza – felhasználva egy eseményt Dávid életéből –, hogy a szombat törvénye sohasem tiltotta a szükséges munkát. **Dávid** és emberei, akiket elutasítottak és üldöztek, **éhesek** voltak. **Bementek Isten házába**, és **megették a szent kenyereket**, amelyeket egyébként **a papok** számára tettek félre. Isten kivételt tett Dávid estében. Izraelben bűn volt. A királyt elvetették. A szent kenyerekkel kapcsolatos törvényt

sohasem kellett olyan szolgálói módon követni, hogy amiatt Isten népe királyának éheznie kelljen.

Itt hasonló volt a helyzet. Krisztus és tanítványai éhesek voltak. A farizeusok inkább látták volna őket éhezni, mint szombaton búzát szedni. De **az Emberfia a szombatnak is Ura**. Először is **Ő** adta a törvényt, és nincs senki nála illetékebb, hogy értelmezze annak igazi szellemi jelentését és megóvjja a félremagyarázástól.

6,6-8 Egy **másik szombaton** egy csodálatos gyógyítással összefüggő újabb esemény **történt. Az írástudók és a farizeusok leleselkedtek** Jézus után, és rosszakarattal figyelték, hogy **vajon meggyógyít-e egy száradt kezű embert szombaton**. Múltbeli tapasztalataikból és abból, amit róla tudtak, jó okuk volt feltételezni, hogy igen. Az Úr nem okozott nekik csalódást. Először megkérte **az embert**, hogy álljon a zsinagógában a sokaság közepére. Ez a drámai cselekedet mindenkinek a figyelmét az eseményre terelte.

6,9 Akkor **Jézus** megkérdezte bírálóit, hogy **szabad-e szombaton jót tenni, vagy rosszat tenni**. Ha helyesen válaszoltak volna, azt kellett volna mondaniuk, hogy helyénvaló jót tenni szombaton, és helytelen rosszat tenni. Ha jót tenni helyes, akkor **Ő** jót készült cselekedni az ember meggyógyításával. Ha rossz dolog volt gonoszt cselekedni szombaton, akkor **ők** megtörni készültek a szombatot az Úr Jézus megölésének tervezésével.

6,10 Ellenfeleitől nem érkezett válasz. Akkor **Jézus** azt mondta az embernek, hogy **nyújtsa ki** megszáradt jobb **kezét**. (Csak Lukács említi meg, hogy a jobb keze volt.) A parancshoz a szükséges hatalom is járult. Amint az ember engedelmeskedett, **keze normálissá vált**.

6,11 A farizeusok és az írástudók **esztelenséggel teltek el**. El akarták ítélni Jé-

zust a szombat megtörése miatt. Mindössze annyit tett, hogy kimondott néhány szót, és az ember meggyógyult. Nem volt benne szolgálai munka. Mégis arról tanácskoztak, mit cselekedjenek vele.

A szombat Isten szándéka szerint az ember javát szolgálta. Ha helyesen értelmezték, nem tiltotta a szükséges munkát vagy a könyörület cselekedetét.

F) Tizenkét tanítvány kiválasztása (6,12-19)

6,12 Jézus az **egész éjszakát imában** töltötte, mielőtt a tizenkettőt kiválasztotta. Micsoda ítélete ez a mi megfontolatlanságunknak és Istentől való függetlenségünknek! Lukács az egyetlen evangélista, aki megemlíti ezt az **éjszakai imádkozást**.

6,13-16 A **tizenkettő**, akiket a **tanítványok** szélesebb köréből **kiválasztott**, a következő:

1. **Simon, akit Péternek is nevezett**, Jóna fia, és egyike a legfőbb apostoloknak.
2. **András, a testvére**. András vezette Pétert az Úrhoz.
3. **Jakab, Zebedeus fia**. Abban a kiváltságban részesült, hogy Péterrel és Jánossal együtt felmenjen a megdicsőülés hegyére. I. Heródes Agrippa megölette.
4. **János, Zebedeus fia**. Jézus Jakabot és Jánost „mennydörgés fiainak” nevezte. Ő volt az a János, aki a nevét viselő evangéliumot a leveleket és a Jelenések könyvét írta.
5. **Fülöp**, aki Bétsaidából származott, és Nátánaelt Jézushoz vezette. Nem szabad összetéveszteni az Apostolok Cselekedeteiben szereplő Fülöp evangélistával.
6. **Bertalan**, általában úgy gondolják, hogy Nátánael másik neve. Csak a tizenkettő felsorolásában van említve.
7. **Máté**, a vámszedő, akit Lévinek is hívtak. Ő írta az első evangéliumot.
8. **Tamás**, akit Ikernek is hívtak. Ő mondta azt, hogy nem hisz addig az Úr feltámadásában, amíg bizonyítékot nem kap.
9. **Jakab, Alfeus fia**. Ő lehetett az, aki felelős helyet töltött be a jeruzsálemi gyülekezetben, miután Jakabot, Zebedeus fiát Heródes megölette.
10. **Simon, akit Zélótának hívtak**. Keveset tudunk meg róla a Szentírásból.
11. **Júdás, a Jakab fia**. Valószínűleg ugyanaz a Júdás, aki a levelet írta, és általában úgy gondolják, hogy ő Lebbeus, akinek előneve Taddeus (Mt 10,3; Mk 3,18).
12. **Iskáriótes Júdás**, feltételezhetően a júdeai Kerijjótól származott, és így az egyetlen olyan apostol, aki nem galileai volt. Urunk elárulója, akit Jézus „veszedelem fiának” nevezett.

A tanítványok nem mindnyájan voltak kiemelkedő intelligenciájú vagy képességű emberek. Az emberiség keresztmetszetét képviselték. Ami nagyra tette őket, az Jézussal való közösségük volt, és az, hogy odaszánták magukat. Valószínűleg a húszas éveikben lévő fiatal emberek voltak, amikor az Úr kiválasztotta őket. A fiatalság az a kor, amikor az emberek legbuzgóbbak, legtaníthatóbbak és leginkább képesek elviselni a nehézségeket. Csak tizenkét tanítványt választott ki. Inkább a minőség érdekelte, mint a mennyiség. A megfelelő embereket kiválasztva kiküldhette őket, és a szellemi szaporodási folyamat által evangélizálhatta a világot.

Miután kiválasztotta a tanítványokat, fontos volt, hogy alapos oktatást nyerjenek Isten Királyságának alapelveiből. Ennek a fejezetnek a hátralévő része összegzi az Úr Jézus tanítványaitól elvárható jellemet és magatartást.

6,17-19 A következő beszéd nem azonos a Hegyi Beszéddel (Mt 5-7). Az egy hegyen hangzott el; ez **egy síkságon**. Ott voltak áldások, de nem voltak jajok; itt mindkettő van. Más különbségek is vannak, szavakban, hosszúságban, hangsúlyozásban.¹⁴

Figyeljük meg, hogy a következő tanítványságnak ez az üzenete a **sokasághoz** ugyanúgy szólt, mint a tizenkettőhöz. Úgy látszik, hogy amikor nagy sokaság követte Jézust, azzal próbálta ki őszinteségüket, hogy teljesen nyíltan beszélj hozzájuk. Ahogyan valaki megjegyezte: „Krisztus először keres, azután rostál.”

Emberek jöttek egész Júdeából és Jeruzsálemből dél felől, Tíruszból és Szidónból északnyugatról, pogányok és zsidók egyformán. Beteg emberek és megszállottak igyekeztek Jézus közelébe jutni, hogy megérintsék; tudták, hogy gyógyító **hatalom** árad **belőle**.

Nagyon fontos megérteni, hogy az Úr tanítása mennyire forradalmi volt. Ne feledjük, hogy a kereszt felé ment. Meg fog halni, eltemetik, a harmadik napon feltámad és visszatér a mennybe. Az ingyenes megváltás jó híreit ki kell vinni a világba. Az emberek megváltása az üzenet meghallásától függ. Hogy lehet az evangéliumot hirdetni? Ennek a világnak előrelátó vezetői hatalmas hadsereget szerveznenének, biztosítanák a bőséges pénzeszközöket, a gazdag élelmiszerellátást, a szórakozást és a megfelelő nyilvánosságot.

G) Boldogságok és jajok (6,20-26)

6,20 Jézus kiválasztott tizenkét **tanítványt**, és kiküldte őket szegénységre, éhezésre és üldöztetésre. Lehet így evangéliumot hirdetni? Igen, így lehet, más módon nem! Az Úr négy áldással és négy jajjal kezdte. „**Boldogok vagytok ti szegények.**” Nem *a* szegények boldogok, hanem *ti* szegények vagytok boldogok. A

szegénység önmagában nem áldás; gyakrabban inkább átok. Itt Jézus az érette önként vállalt szegénységről beszél. Nem azokról beszél, akik lustaság vagy tragédia miatt szegények, vagy valamilyen rajtuk kívül álló okból. Hanem azokra céloz, akik szándékosan választották, hogy szegények lesznek azért, hogy másokat Megváltójukhoz hozzanak. És ha valaki átgondolja, ez az egyetlen józan, elfogadható megközelítés. Képzeljük el, hogy a tanítványok gazdag emberként mennek ki. A nép tódult volna Krisztus zászlaja alá a meggazdagodás reményében. A tanítványok azonban nem ígérhettek ezüstöt és aranyat. Aki jött, a szellemi áldások keresése miatt tette. Ezenkívül, ha a tanítványok gazdagok lettek volna, nem lett volna részük az Úrtól való állandó függőség áldásában, és az Ő hűségéről nem kaptak volna bizonyítékot. Isten királysága azoké, akik megalégszenek folyamatos szükségleteik kielégítésével úgy, hogy minden, ami ennél több, az az Úr munkájára mehet.

6,21 „**Boldogok ti, kik most éheztek.**” Ez ismét csak nem az emberiségnek azokhoz az óriási tömegeihez szól, akik éhségtől szenvednek. Inkább Jézus Krisztus tanítványaira vonatkozik, akik önként fogadták el az önmegtagadó életet azért, hogy segítsenek enyhíteni az emberi szükséglet mind szellemi, mind fizikai értelemben. Azokról van szó, akik inkább hajlandóak egyszerű, olcsó étrenden élni, minthogy élvezeteik miatt másokat foszszanak meg az evangéliumtól. Minden ilyen önmegtagadás jutalmat nyer egy napon.

„**Boldogok ti, kik most sírtok.**” A szomorúság önmagában nem áldás; a meg nem tért ember sírásának nincsen marandó haszna. Itt Jézus azokról a könnyekről beszél, amelyek miatta fakadtak. Könnyek az elveszett, pusztuló emberiségért. Könnyek a keresztyénség megosz-

tott, hatástalan állapotáért, az Úr Jézus Krisztus szolgálatában eltűrt minden fájdalom miatt. „Akik könnyhullatással vetnek, vigadozással aratnak majd.”

6,22 „Boldogok lesztek, mikor titeket az emberek gyűlölnék, és kirekesztenek, és szidalmaznak titeket, és kivetik a ti neveteket, mint gonoszt, az Embernek Fiáért.” Ez az áldás nem azokra vonatkozik, akik saját bűneik, vagy butaságuk miatt szenvednek. Azoknak szól, akiket *Krisztushoz való hűségük* miatt vetnek meg, közösisítenek ki, bírálják és rágalmaznak.

A kulcsot ennek a négy boldogmondásnak a megértéséhez a következő kifejezésben találjuk: **„az Embernek Fiáért”**. Azok a dolgok, amelyek önmagukban átkot jelentenek, áldássá lesznek, ha érte önként viseljük őket. Az indíték a Krisztus iránti szeretet; e nélkül értéktelenek a leghősiesebb áldozatok is.

6,23 Krisztus miatt az üldözés nagy örvendezésre ad okot. Először is, **bőséges jutalmat** hoz a **mennyben**. Másodszor, összekapcsolja a szenvedőt az elmúlt korok hűséges biznyságtévőivel.

A négy áldás Isten királyságának ideális polgárát írja le, olyanokat, akik áldozatosan, mértékletesen, józanul és állhatatosan élnek.

6,24 Másrészt **viszont** a négy jaj azoknak szól, akik Krisztus új társaságában a kevésbé megbecsültek. Tragikus, de ezek éppen azok, akiket ebben a világban nagyra tartanak! **„Jaj nektek, gazdagoknak.”** Súlyos erkölcsi problémák kapcsolódnak a gazdagság felhalmozásához ebben a világban, ahol naponta több ezren halnak éhen, és ahol minden második ember meg van fosztva a Krisztusba vetett hit által elnyerhető megváltás jó híreitől. Az Úr Jézusnak ezeket a szavait gondosan mérlegelnie kellene azoknak a keresztyéneknek, akik megpróbálnak kincseket gyűjteni a földön, hogy nehéz na-

pokra felhalmozzák és kuporgassák. Aki ezt teszi, az a rossz világnak él. Egyébként ez a **jaj**, amely a gazdagoknak szól, tökéletesen bizonyítja, hogy amikor az Úr ezt mondta: „Boldogok vagytok ti, szegények” (20. V.), nem a szellemben szegényekről beszélt. Különben a 24. versnek azt kellene jelentenie, hogy „jaj nektek, akik szellemben gazdagok vagytok”, ez az értelmezés pedig szóba sem jöhet. Azok, akik gazdagok, és elmulasztják, hogy azt mások örök meggazdagodására használják fel, már **elvették** az egyetlen jutalmat, amit valaha kaphatnak, vágyaikkal önző, jelenlegi kielégítését.

6,25 „Jaj nektek, kik beteltetek.” Ezek olyan hívők, akik drága éttermekben étkeznek, akik a legfinomabb inyenfalatokkal élnek, akik nem sajnálják a kiadást, ha bevásárolnak. Mottójuk: „Semmi sem túl jó Isten népe számára!” Az Úr azt mondja, hogy egy eljövendő napon **éhezni** fognak, amikor kiosztják a hűséges, áldozatos tanítványságért járó jutalmat.

„Jaj nektek, akik most nevettek.” Ez a **jaj** azokra céloz, akiknek élete szüntelen szórakozás, mulatás és élvezet. Úgy tesznek, mintha az élet a vidámságért és a mulatságért lenne, és hidegen hagyja őket a Jézus Krisztus nélküli emberiség kétségbeesítő helyzete. Azok, akik **most nevettek, sírni és jajgatni** fognak, amikor visszatekintenek az elmulasztott alkalmakra, önző élvezetekre és saját szellemi elszegényedésükre.

6,26 „Jaj nektek, mikor minden¹⁵ ember jót mond felőletek.” Miért? Mert ez biztos jele annak, hogy nem hirdeted hűségesen az üzenetet. Az evangélium természetében benne van, hogy kellemetlenül érinti az istenteleneket. Azok, akik a világtól zajos tetszésnyilvánítást kapnak, az ÓSZ-i **hamis prófétákhoz** hasonlóak, akik megörvendeztettek az emberek füleit, mert azt mondták nekik, amit hal-

lani akartak. Inkább keresték az emberek kegyeit, mint az Istentől származó dicséretet.

H) Az Emberfiának titkos fegyvere a szeretet (6,27-38)

6,27-29a Most az Úr Jézus bemutat a tanítványoknak egy titkos fegyvert Isten fegyvertárából: a **szeretet** fegyverét. Ez az egyik leghatásosabb fegyvere az evangélium hirdetésének. Amikor azonban **Ő szeretetről** beszél, nem az emberek érzelmeire utal. Ez *természetfeletti* szeretet. Csak azok ismerhetik vagy mutathatják, akik újjászülettek. Teljesen lehetetlen bárki számára, akiben nem lakik a Szent Szellem. Egy gyilkos is szeretheti saját gyermekeit, de ez nem olyan szeretet, amelyre Jézus gondolt. Az egyik emberi vonzalom, a másik isteni szeretet. Az elsőhöz csak fizikai élet kell, a másikhöz isteni. Az első főképpen érzelmek dolga, a másik elsősorban akaraté. Bárki szeretheti barátait, de az ellenség szeretéséhez természetfeletti erő kell. *Ez az ÚSZ isteni szeretete* (gör. – agapé). Ez azt jelenti, hogy **jót tegyetek azokkal, akik átkoznak titeket, imádkozzatok azokért, akik háborgatnak benneteket**, és újra és újra fordítsd oda a másik **arcodat**.

F. B. Meyer ezt a következőképpen magyarázza:

A szeretet lényegében maga a kereszténység. Azt érezni az ellenség iránt, amit más érez a barátai iránt; esőként és napsugárként hullani mind igazakra, mind hamisakra; szolgálni azoknak, akik ellenszenvesek és visszataszítóak, ahogyan mások szolgálnak a vonzóknak és a szeretetre méltóknak. Mindig ugyanaz maradni, nem kiszolgáltatva hangulatnak, szeszélynek vagy hóbortnak; kitartóan szenvedni, nem felróni a gonoszt, együtt örülni az igazsággal; hordozni, hinni, remél-

*ni és eltűnni mindent, soha meg nem fáradni: ez szeretet, és az ilyen szeretet a Szent Szellem munkája. Nem tudjuk azt magunk elérni.*¹⁶

Az ilyen szeretet legyőzhetetlen. A világ általában le tudja győzni azt az embert, aki visszaüt. Ez a dzsungelháborúhoz és a megtorlás elvéhez használható. Azt nem tudja a világ, hogyan bánjon az az emberrel, aki minden gonoszért kedvességgel fizet. Teljesen összezavarja és szétzilálja az ilyen „másvilági” viselkedés.

6,29b-31 A szeretet, ha elveszik a felső ruháját, felajánlja az alsót is. Sohasem fordul el bármilyen valódi szükségétől. Ha igazságtalanul megfosztják tulajdonától, nem kéri vissza. Aranyszabálya, hogy úgy kezeljen másokat, olyan kedvességgel és figyelmességgel, amelyet kapni szeretne.

6,32-34 A meg nem tért emberek csak **azokat** tudják **szeretni, akik őket szeretik**. Ez természetes magatartás és olyan általános, hogy nincs hatása a meg nem tért emberek világára. A bankok és a hitelintézetek a haszon reményében *kölcsönöznek* pénzt. Ehhez nem kell isteni élet.

6,35 Ezért Jézus megismétli, hogy **szeressük ellenségeinket, tegyünk jót és adjunk kölcsön, semmit se várva érte**. Az ilyen magatartás megkülönbözteti a keresztyéneket és megjelöli azokat, akik **a magasságos Istennek fiai**. Természetesen nem ez a módja, hogy az emberek a magasságos Isten fiaivá *váljanak*; ez csak Jézus Krisztusnak, mint Úrnak és Megváltónak a befogadása által történhet (Jn 1,12). Az igazi hívők így mutathatják meg magukat a világnak, mint Isten fiai. Isten a 27-35. versekben leírt módon *bánik velünk*. **Ő jőtevő a háládatlanokkal és a gonoszokkal**. Ha hasonlóképpen cselekszünk, családi hovatartozásunkat bizonyítjuk. Megmutatjuk, hogy Istentől születtünk.

6,36 Irgalmasnak lenni annyi, mint megbocsátani, amikor hatalmunk van a bosszúállásra. Az **Atya** irgalmas volt hozzánk, és nem hajtotta végre a büntetést, amit megérdemeltünk. Azt akarja, hogy mi is irgalmasak legyünk másokkal szemben.

6,37 Van két dolog, amit a szeretet nem tesz: nem **ítél** és nem **kárhoztat**. Jézus ezt mondta: „**Ne ítéljetek, és nem ítéltettek.**” Mindenekelőtt nem szabad megítélnünk az emberek indítékait. Mi nem látunk a szívbe, ezért nem tudjuk, miért cselekszi azt, amit tesz. Nem szabad megítélnünk egy másik keresztyén sáfárságát vagy szolgálatát (1Kor 4,1-5). Isten a bíró minden ilyen esetben. Általában ne legyünk bírálókat. A kritikus, hibakereső szellem megsérti a szeretet törvényét.

Vannak azonban bizonyos területek, ahol a keresztyénnek *ítélnie kell*. Gyakran meg kell ítélnünk, hogy vajon mások igazi keresztyének-e; különben sohasem ismerjük fel a „felemás igát” (2Kor 6,14). A bűnt meg kell ítélni otthon és a gyülekezetben. Röviden szólva ítélnünk kell jó és gonosz között, de nem szabad megkérdőjelezni az indítékokat vagy elítélni a jellemet.

„**Megbocsássatok, néktek is megbocsáttatik.**” Ez megbocsáttatásunkat attól teszi függővé, hogy hajlandók vagyunk-e megbocsátani. Más igehelyek azonban úgy látszik, azt tanítják, hogy ha elfogadjuk Krisztust hit által, ingyen és feltétel nélkül bocsánatot nyerünk. Hogyan tudjuk feloldani ezt a látszólagos ellentmondást? A magyarázat az, hogy a megbocsátás két különböző típusáról beszélünk: a *jogi*, illetve *szülői* megbocsátásról. A *jogi megbocsátás* az, amelyet Isten, a bíró ad mindenkinek, aki hisz az Úr Jézus Krisztusban. A bűnök büntetését Krisztus magára vállalta, és a hívő bűnösnek nem kell fizetnie. Ez feltétel nélküli.

A *szülői megbocsátás* az, amit az Atya Isten garantál megtévedt gyermekeknek, ha megvallja és elhagyja bűnét. Ez a közösség helyreállítását eredményezi Isten családjában, és nincs köze a bűn büntetéséhez. Mint Atya, Isten nem bocsáthat meg nekünk, ha mi nem akarunk megbocsátani egymásnak. Ő nem így cselekszik, ezért nem járhat közösségben azzal, aki ezt teszi. A szülői megbocsátásról van szó, amikor Jézus Krisztus ezeket mondja: „**néktek is megbocsáttatik**”.

6,38 A szeretet az adásában nyilvánul meg (lásd Jn 3,16; Ef 5,25). A keresztyén szolgálat ráfordító szolgálat. Akik bőkezűen **adnak**, bőkezűen részesülnek jutalomban. Itt egy képet látunk. Egy embert, aki nagy, kötényszerű ruhadarabot visel maga előtt. Vetőmagot visz. Minél bővebben szórja a magot, annál gazdagabb lesz az aratás. Jutalmul neki **jó mértéket, megnyomottat és megrázottat, színig teltet** adnak. **Ölébe** kapja, vagyis kötevényként felhajtja. Ez szilárd alapelv az életben, hogy vetésünk szerint aratunk, hogy tetteink visszahatnak ránk, **amilyen mértékkel mérünk** másoknak, olyannal **mérnek** nekünk. Ha anyagi dolgokat vetünk, felbecsülhetetlen értékű szellemi kincset aratunk. Az is igaz, hogy amit megtartunk, elveszítjük, és amit odaadunk, megtartjuk.

I) Példázat a vak képmutatóról (6,39-45)

6,39 Az előző szakaszban az Úr Jézus azt tanította, hogy a tanítványoknak az adás szolgálatát kell végezniük. Most arra figyelmeztet, hogy annak a mértékét, mennyire leszünk áldás mások számára, saját szellemi állapotunk korlátozza. **A vak** nem tudja **vezetni a vakot; mindketten verembe esnek**. Nem adhatunk olyasmit, amivel magunk nem rendelkezünk. Ha vakok vagyunk Isten Igéjének bizonyos igazságaira, senkin sem tudunk

segíteni azon a területen. Ha szellemi életünkben vakfoltok vannak, bizonyosak lehetünk, hogy vakfoltok lesznek azoknak az életében is, akiket vezetünk.

6,40 „Nem feljebbvaló a tanítvány az ő mesterénél; hanem mikor tökéletes lesz, mindenki olyan lesz, mint a mestere.” Senki nem taníthatja azt, amit nem tud. Nem vezetheti tanulóit annál magasabb szintre, mint amit maga elért. Minél többet tanítja őket, annál inkább hozzá válnak hasonlónak. Saját növekedésének szintje alkotja azt a felső határt, amire elvezetheti őket. Egy tanuló akkor lesz **tökéletes**, mint tanítvány, amikor olyan lesz, mint a mestere. A tanító tanításában vagy életében fellelhető hiányosságok tovább adódnak növendékei életébe, és amikor a tanítás befejeződött, nem várható, hogy a tanítványok fölötté fog-nak állni mesterüknek.

6,41-42 Ez a fontos igazság még szembetűnőbben kiemelkedik a **szálka** és a **gerenda** példázatában. Egy nap egy ember szérűskert mellett megy el, ahol éppen csépelnek. Egy hirtelen szélroham felkap egy cseppnyi **szálkát**, és pontosan a szemébe sodorja. Dörzsöli a szemét, hogy megszabaduljon az idegen anyagtól, de minél jobban dörzsöli, az annál ingerlőbbé válik. Éppen szembe jön egy másik ember, látja az elsőnek a baját, és felajánlja neki, hogy segít. De ennek az embernek a **szeméből** egy **gerenda** meredezik ki. Aligha segíthet, mert nem látja, mit csinál. A nyilvánvaló tanulság az, hogy a tanító nem beszélhet tanítványainak az azok életében levő hiányosságokról, ha ugyanazok a hiányosságok fokozott mértékben megtalálhatók a saját életében, mégsem látja be azokat. Ha segíteni akarunk másokon, legyen saját életünk példás. Különbözően azt mondják majd nekünk: „Orvos, gyógyítsd magadat!”

6,43-45 A negyedik illusztráció, amely az Úr felhasználja, a **fa** és **gyümölcse**.

A fa gyümölcsöt terem, **jót** vagy **rosszat**, attól függően, hogy ő maga milyen. A fát az általa termett gyümölcs fajtájáról és minőségéről ítéljük meg. Így van a tanítványság területén is. Aki erkölcsileg tiszta és szellemileg egészséges, áldást hozhat elő másoknak **szíve jó kincseiből**. Másrészt viszont, aki alapjaiban tisztátalan, csak **gonoszt hoz elő**.

A 39-45. versekben tehát az Úr arról beszél a tanítványoknak, hogy szolgáljuk legyen a jellem szolgálata. Fontosabb az, hogy mik ők maguk, mint bármi, amit valaha mondanak vagy tesznek. Szolgáltatuk végeredményét az fogja meghatározni, hogy mik ők önmagukban.

J) Az Úr engedelmességet kíván (6,46-49)

6,46 „Miért mondjátok pedig nékem: Uram! Uram, ha nem művelitek, amiket mondok?” Az *Úr* szó azt jelenti, *mester*. Egy úrnak teljes hatalma van az életünkben, ha az övé vagyunk, és kötelesek vagyunk azt tenni, amit mond. **Úrnak** nevezni **Őt**, és azután elmulasztani, hogy engedelmeskedjünk neki, abszolút ellentmondás. Úr voltának csupán megvallott elismerése nem elegendő. Az igazi szeretet és hit magába foglalja az engedelmességet. Nem szeretjük igazán, és nem hiszünk igazán benne, ha nem tesszük, amit mond.

Ti mesternek hívtok, és nem kérdeztek engem. Útnak neveztek, és nem jártok rajtam. Világosságnak hívtok, és nem néztek rám. Életnek neveztek, és nem kerestek engem. Bölcsnek hívtok, és nem követték engem. Hatalmasnak neveztek, és nem kértek engem. Irgalmasnak hívtok, és nem bíztok bennem. Igazságosnak neveztek, és nem félték tőlem. Ha egyszer örökre elvesztek, ne okoljátok engem.

(A lübecki Krisztus-szobor felirata)

6,47-49 Az Úr, hogy tovább hangsúlyozza ezt a fontos igazságot, elmondja két történetét az építkezésről. Általában ezt a történetet az evangéliumra alkalmazzuk; azt mondjuk, hogy bölcs az, aki hisz és üdvözülni; bolond az, aki elveti Krisztust és elvész. Ez természetesen érvényes *alkalmazás*. Ha a történetet annak szövegösszefüggésében értelmezzük, azt találjuk, hogy mélyebb jelentése van.

Bölcs az, aki **Krisztushoz jön** (megváltás), aki **hallja** az **Ő beszédeit** (tanításait), és aki **azokat megtartja** (engedelmisség). Ő az, aki életét a keresztyén tanítványságnak azokra az alapelveire építi, amelyek ebben a fejezetben le vannak fektetve. Így lehet egy életet helyesen felépíteni. Mikor aztán a házba beleütözik az árvíz és a folyóvíz, az szilárdan áll, mert **kősziklára van** alapozva, Krisztusra és tanítására.¹⁷

Bolond az, aki meghallja (a tanítást), de elmulasztja követni a tanítást (engedetlenség). Életét arra építi, amit legjobbnak gondol, követve ennek a világnak testies elveit. Amikor az élet viharai tombolnak, **háza**, amely **alap nélküli**, összeomlik. Lelke megmenekülhet, de élete elvész.

Bölcs az, aki szegény, aki éhező, aki sír és akit üldöznek – mindezt az Emberfiáért. A világ bolondnak nevezi őt, viszont Jézus bölcsnek.

Bolond az, aki gazdag, aki fényűzően lakmározik, aki vígan él, és aki mindenki előtt népszerű. A világ bölcsnek tartja, Jézus bolondnak.

VI. AZ EMBERFIA KITERJESZTI SZOLGÁLATÁT (7,1-9,50)

A) A százados szolgájának meggyógyítása (7,1-10)

7,1-3 Jézus beszédét befejezve elhagyta a sokaságot és bement **Kaper-**

naumba. Ott megostromolták a **zsidó vének**, akik azzal a kéréssel jöttek hozzá, hogy segítsen egy pogány **százados szolgáján**. Úgy látszik, hogy ez a százados különösen kedves volt a zsidó néphez, még zsinagógát is építtetett nekik. A többi ÚSZ-ben szereplő századoshoz hasonlóan jó megvilágításban jelenik meg (Lk 23,37; Csel 10,1-48).

Meglehetősen szokatlan, hogy egy gazda ilyen kedvesen viszonyuljon egy rabszolgához, mint ez a százados. Amikor a **szolga megbetegedett**, a százados megkérte a **zsidók véneit**, könyörögjenek Jézusnak, hogy gyógyítsa meg. Tudomásunk szerint ez a római tiszt az egyetlen, aki áldást kért Jézustól **egy szolga** számára.

7,4-7 Furcsa helyzetbe kerültek a nép vénei. Ők nem hittek Jézusban, de a századoshoz fűződő barátságuk arra kényszerítette őket, hogy Jézushoz menjenek a szükség idején. Azt mondták a századossal kapcsolatban, **hogy méltó rá**. Amikor azonban a százados került kapcsolatba Jézussal, ezt mondta: „**nem vagyok méltó**”, ami azt jelenti, hogy „nem vagyok elég fontos”.

Máté szerint a százados közvetlenül ment Jézushoz. Itt Lukácsnál a vénekhez ment. Mindkettő helyes. Először a vénekhez ment el, aztán ment Jézushoz.

A százados alázata és hite figyelemre méltó. **Nem** tekintette magát **méltónak**, hogy Jézus a házába **lépjen**. Önmagát sem tartotta **méltónak**, hogy személyesen Jézushoz **menjen**. De volt hite, hogy elhiggye, Jézus tudna gyógyítani testi jelenléte nélkül is. Egyetlen tőle származó **szó** ki fogja őrni a betegséget.

7,8 A százados aztán elmondta, hogy tud valamit a **hatalomról** és a felelősségről. Ezen a téren alapos tapasztalatai voltak. Ő maga a római hatalom **parancsnoksága alatt állt**, és felelős volt azért, hogy végrehajtsa annak rendelkezéseit.

Neki is voltak **alárendelve katonák**, akik azonnal engedelmeskedtek parancsainak. Felismerte, hogy Jézusnak ugyanúgy hatalma van a betegségek felett, mint a római hatalomnak felette, és ahogy ő rendelkezik alárendeltjei felett.

7,9-10 Nem csoda, hogy **Jézus csodálkozott** a pogány százados hitén. **Ilyen nagy hit** sohasem maradhat megjutalmazatlanul. Amikor visszaértek a százados házához, a **szolgát** teljesen **egészségesnek** találták.

Ez egyike annak a két helynek az evangéliumokban, amikor azt olvassuk, hogy Jézus **csodálkozott**. Csodálkozott ennek a pogány századosnak a hitén, és csodálkozott Izráel hitetlenségén (Mk 6,6).

B) Az özvegyasszony fiának feltámasztása (7,11-17)

7,11-15 **Nain** kisváros volt Kapernaumtól délnyugatra. Amikor Jézus odafelé közeledett, temetési menetet látott, amint éppen elhagyja a **várost**. A halott egy **özvegyasszony egyetlen fia** volt. Az **Úr megszánta** a gyászoló anyát. Jézus megérintve a nyitott koporsót, amelyben a holttestet **vitték** – nyilván azért, hogy megállítsa a menetet –, megparancsolta a **fiatalembernek**, hogy **keljen fel**. Az élet azonnal visszatért a holttestbe, és az ifjú **felült**. Így a halál és a betegség feletti Úr a fiút átadta az **anyjának**.

7,16-17 **Félelem** fogta el az embereket. Hatalmas csodának voltak a tanúi. A halott életre kelt. Elhitték, hogy az Úr Jézus Istenről küldött **nagy próféta**. De amikor azt mondták: „Az Isten megtekintette az Ő népét”, valószínű nem értették meg, hogy Jézus Krisztus **maga** volt Isten. Inkább úgy érezték, hogy a csoda annak volt a bizonyítéka, hogy Isten személytelenül munkálkodik közöttük. A csoda **híre** elterjedt **az egész környéken**.

Dr. Lukács eseménynaplója három esetet jegyez fel, amikor Jézus gyermekeket gyógyított meg illetve támasztott fel: az özvegyasszony fiát, majd Jairus leányát (8,24) és a démonoktól megszállt gyermekeket (9,38).

C) Az Emberfia bátorítja előfutárát (7,18-23)

7,18-20 Jézus csodáinak hírei eljutottak Keresztelő **Jánoshoz** a Machaerus vár börtönébe, a Holt-tenger keleti partján. Ha Jézus az igazi Messiás, miért nem gyakorolja hatalmát és szabadítja ki Jánost Heródes kezéből? János ezért elküldte **két tanítványát**, hogy megkérdezzék Jézustól, hogy tényleg Ő-e a Messiás, vagy Krisztus még mindig eljövendő? Furcsának tűnhet, hogy János megkérdi Jézus Messiás voltát. De ne feledjük, hogy a legjobb embereknél is előfordul a hit rövid meggyengülése. A fizikai nyomorúság is vezethet súlyos lelki depresszióhoz.

7,21-23 Jézus a kérdésre válaszolva emlékeztette Jánost, hogy csodákat tesz, ahogy a próféták megjövendölték a Messiasról (Ézs 35,5-6; 61,1). Aztán mintegy Jánosnak szóló utóiratként hozzátette: **„Boldog, valaki énbennem meg nem botránkozik.”** Ez szemrehányásként érthető; János **megbotránkozott** azon, hogy Jézus nem ragadta magához a hatalmat, és nem úgy jelent meg, ahogyan az emberek elvárták. Lehet úgy is értelmezni, hogy figyelmeztetés Jánosnak, hogy ne adja fel a hitét.

V. G. Moore a következőket mondja: *Nem ismerem a hitet jobban próbára tévő órákat azoknál, amelyekben Jézus bőségesen bizonyítja hatalmát, de nem használja fel... Nagy kegyelemre van szükség, amikor a követek visszajönnek, ezt mondva: „Igen, minden hatalom az övé, és minden úgy van,*

ahogy gondoltad; de egy szót sem szólt arról, hogy téged kihoz a börtönből...” Magyarázat nincs; a hit megvan; a börtönajtók mégis zárva maradnak; és ekkor jön az üzenet: „Boldog, aki bennem meg nem botránkozik.” Ez minden!¹⁸

D) Az Emberfia dicséri előfutárát (7,24-29)

7,24 Bármit mondott is Jézus Jánosnak külön, nyilvánosan csak dicsérte őt. Amikor az emberek kiözönlöttek hozzá a Jordán mellé a pusztába, mire számítottak? Egy ingatag, gerinctelen, bizonytalan opportunistára? Senki sem vádolhatta Jánost azzal, hogy **szélingatta nádszál**.

7,25 Azt várták talán, hogy egy divatfit találjanak fényűzésben, kényelemben? Nem, az ilyen típusú emberek a **királyi palotákban** vannak, arra törekedve, hogy élvezzék a palota minden gyönyörét, és állandó kapcsolatokat létesítsenek saját hasznukra és kielégülésükre.

7,26 **Próféta** volt, akinek a **látására kimentek**, megtestesült lelkiismeret, aki az élő Isten Igéjét hirdette, nem törődve vele, mibe kerülhet az neki. Valójában **nagyobb** volt, **mint próféta**.

7,27 Ő maga is prófécia tárgya volt, és az övé volt a király bemutatásának egyedülálló kiváltsága. Jézus a Mal 3,1-ből idézett, hogy bemutassa, János az ÓSZ-ben meg volt ígérve, de ezt cselekedve nagyon érdekesen megváltoztatta a névmásokat. A Mal 3,1-ben ezt olvassuk: „Íme, elküldöm én az én követemet, és megtisztítja előttem az utat.” Jézus így idézte: „**Ímé, én elküldöm az én követemet a Te orcád előtt, ki elkészíti előtted a Te utadat.**” Az *előttem* névmás **előtted**-re változott.

Godet ezt a változtatást a következőképpen magyarázza:

Prófétai szempontból, aki az elküldő,

*és aki előtt az utat el kellett készíteni, egy és ugyanazon személy volt, Jahve. Ezért van Malakiáznál, hogy előttem. Jézusnál, aki önmagáról beszélve sohasem keverte össze magát az Atyával, a megkülönböztetés szükségessé válik. Itt Jahve nem önmagáról, hanem Jézusról beszél; ezért alkalmazza az előtted formát. Nem nyilvánvalóan az következik-e ebből az idézetből, hogy a próféta gondolatában éppúgy, mint Jézuséban, a Messiás megjelenése azonos Jahve megjelenésével?*¹⁹

7,28 Jézus folytatta János dicséretét, kijelentve, hogy **azok között, akik aszszonytól születtek, nincs nagyobb próféta, mint János**. Ez a felsőbbrendűség nem személyes jellemére vonatkozik, hanem helyzetére; azaz, hogy a Messiás előfutára. Volt más, aki olyan nagy volt, buzgóságban, tiszteletben és odaadásban, mint ő. De nem volt más, akinek az lett volna a kiváltsága, hogy bejelentheti a Király eljövetelét. Ebben János egyedülálló. Az Úr azonban hozzátette, hogy **Isten királyságában a legkisebb is nagyobb, mint János. A királyság** áldásait élvezni **nagyobb** dolog, mint a Király előfutárának lenni.

7,29 A 29. versben még valószínűleg Jézus beszél. János igehirdetésének elfogadását idézi fel. Az egyszerű **emberek** és a **vámszedőkhöz** hasonló nyilvánvaló bűnösök megtértek és **bemerítkeztek** a Jordánban. Azzal, hogy hittek János üzenetében és annak megfelelően cselekedtek, **igazat adtak Istennek**, vagyis úgy gondolták, hogy Istennek igaza van, amikor azt kívánja, hogy Izrael népe térjen meg először, mielőtt Krisztus uralkodhatna felettük.

E) Az Emberfia bírálja saját nemzedékét (7,30-35)

7,30-34 **A farizeusok** és a törvénytu-

dók elutasították, hogy alávéssék magukat János bemerítésének, és így **elvetették** Isten javukra szóló programját. Lehetetlen volt kedvébe járni annak a **nemzedéknek**, amelynek ők voltak a vezetői. Jézus a **piacon** játszó **gyermek**ekhez hasonlította őket. Nem akartak játszani sem lakodalmast, sem temetést. Romlottak, önfejúek, kiszámíthatatlanok és csökönyösek voltak. Nem számított, Isten milyen módszert alkalmazott közöttük, kifogást emeltek ellene. **Keresztelő János** a zordonság, aszkétizmus és önmegtagadás példáját nyújtotta nekik. Nem szerették, hanem azzal vádolták, hogy démontól megszállott. **Az Emberfia** együtt evett és ivott a **vámszedőkkel és bűnösökkel**, vagyis azonosította magát azokkal, akiknek megáldására jött. A farizeusoknak nem tetszett, **falánknak** és iszákosnak nevezték. Böjtölés vagy ünneplés, lakodalom vagy temetés, János vagy Jézus, semmi és senki nem tetszett nekik!

Ryle figyelmeztet a következőkre:

Fel kell adnunk azt a célt, hogy mindenkinek megpróbáljunk tetszeni. Ez lehetetlen, és a próbálkozás csupán felesleges időpazarlás. Meg kell elégednünk azzal, hogy Krisztus nyomában járunk, és hagyjuk, hogy a világ mondjon, amit akar. Tehetünk, amit akarunk, sohasem lesz velünk elégedett, és nem fogjuk elhallgattatni barátságatlan megjegyzéseit. Először is Keresztelő Jánosban talált hibát, azután pedig az áldott Mesterben. Így fog akadékoskodni és hibát találni a Mester tanítványaiban, ameddig közülük egy is van a földön.²⁰

7,35 „És igazoltatik a bölcsesség minden ő fiaitól.” A bölcsesség itt magát a Megváltót jelenti. A tanítványok törpe kisebbsége képviseli a bölcsesség **fiait**, akik tisztelik Őt. Még ha az emberek tömege el is utasítja, igazi követői ki fogják

elégíteni az Ő igéyeit szerető, szent és átadott étellel.

F) Egy bűnös megkeni az Urat (7,36-39)

7,36 Abban az eseményben, amely következik, ízelítőt kapunk abból, hogy a bölcsesség hogyan igazolódik egyik gyermeke, mégpedig egy bűnös nő által. Ahogy dr. H. C. Woodring olyan élesen mondja: „Amikor Isten nem kap vallási vezetőket, hogy megdicsőítsék Krisztust, fog kapni szajhákat, hogy megtehesse.” Simon, a farizeus, talán kíváncsiságból, talán rosszindulattal **megkérte** Jézust, hogy **étkezzen vele** az otthonában.

7,37-38 Ezalatt egy bűnös **nő** jelent meg a szobában, nem tudjuk ki volt. A hagyomány szerint Mária Magdaléna volt, de ezt a Szentírás nem támasztja alá. Ez a nő hozott egy fehér alabástrom illatszeres **szelencét**. Jézus evés közben egy heverőn támaszkodott, fejével **az asztal felé**. Az asszony hátul **megállt a lábánál**. Megmosta **a lábát könnyeivel, megtörölte a hajával és többször megcsókolta**. Ezután **megkenete a lábát** a drága illatszerrel. Ez az imádat és áldozat elárulta azon meggyőződését, hogy Jézusért semmi sem túl drága.

7,39 Simon hozzáállása egészen más volt. Úgy gondolta, hogy a prófétáknak a farizeusokhoz hasonlóan el kellene különülniük a bűnösöktől. Levonta a következtetést, hogy **ha** Jézus valóban **próféta lenne**, nem engedné, hogy **egy bűnös** ilyen ragaszkodást mutasson iránta.

G) Példázat a két adósról (7,40-50)

7,40-43 Jézus olvasott a gondolataiban, és udvariasan megkérte **Simont**, hogy mondhasson neki **valamit**. Az Úr tökéletes felkészültséggel elmondott egy történetet egy **hitelezőről** és **két adósról**.

Az **egyik** ötszáz dénárral **tartozott**, a másik ötvennel. **Amikor** egyik sem tudott egyáltalán **fizetni**, mindkettőnek elengedte a tartozást. Ekkor Jézus megkérdezte Simont, **melyik** adós szerette **jobban** a kölcsönzöt. A farizeus helyesen válaszolt: **„Azt gondolom, hogy az, akinek többet engedett el.”** Ezt mondva önmaga felett ítélt, ahogyan Jézus a továbbiakban bebizonyította neki.

7,44-47 Attól kezdve, hogy az Úr **belépett a házba**, a nő elárasztotta szeretetével. A farizeus ezzel szemben nagyon hűvös fogadtatásban részesítette, még a szokásos udvariasságot sem mutatta iránta, mint a vendég lábának megmosása, arcának megcsókolása és fejének megkenése olajjal. Miért? Mert a nő tudatában volt annak, hogy sok bocsáttatott meg neki, míg Simon egyáltalán nem érezte, hogy bűnös lenne. **„Akinek pedig kevés bocsáttatik meg, kevésbé szeret.”**

Jézus nem azt állítja, hogy a farizeus nem volt bűnös. Inkább azt hangsúlyozza, hogy Simon sohasem ismerte el igazán sok vétkét, és így nem kapott rájuk bocsánatot. Ha ezt tette volna, ugyanolyan mélyen szerette volna az Urat, mint ez az utcanő. Mivel valamennyien nagy bűnösök vagyunk, ezért van okunk nagyon szeretni az Urat.

7,48 Jézus ezután nyilvánosan hirdette a nőnek, hogy **bűnei megbocsáttak**. Nem Krisztus iránti szeretetéért kapott bocsánatot, hanem szeretete a megbocsátás *eredménye volt*. Azért szeretett nagyon, mert sok bocsáttatott meg neki. Jézus megragadta az alkalmat, hogy nyilvánosan kihirdesse bűneinek bocsánatát.

7,49-50 A többi vendég gondolatban kételkedett Jézusnak a **bűnök** megbocsátására vonatkozó jogában. A természeti szív gyűlöli a kegyelmet. Jézus újra biztosította a **nőt**, hogy **hite megtartotta és békességben mehet el**. Ez olyasmi, amit a pszichiáterek sem tehetnek meg. Meg-

próbálhatják a bűnkomplexusokat megszüntetni, de sohasem adhatnak örömet és békességet, amit Jézus ad.

Azt, hogy Urunk ennek a farizeusnak az asztalánál étkezett, bizonyos keresztyének annak a gyakorlatnak a védelmezésére használják, hogy bensőséges kapcsolatokat tartanak fenn meg nem tért emberekkel, és elmennek szórakozásaikra átadva magukat azok élvezeteinek. Ryle mondja a következő figyelmeztetést:

Azok, akik így érvelnek, jól teszik, ha most emlékeznek Urunk magatartására ezen az alkalmon. Magával vitte „Atyjának dolgait” a farizeus asztalához. Bizonyosságot tett a farizeus megrögzött bűnéről. Megmagyarázta a farizeusnak a bűnök ingyenes megbocsátásának valóságát, és a felé irányuló igaz szeretet titkát. Hirdette, hogy a megváltás alapja a hit. Ha azok a keresztyének, akik a meg nem tért emberek iránti bensőséges kapcsolat mellett érvelnek, azok házait Urunk szellemében látogatják meg, és úgy beszélnek és viselkednek, ahogyan Ő tett, mindenképpen folytassák ezt a gyakorlatot. De vajon úgy beszélnek és viselkednek-e meg nem tért ismerőseik asztalánál, ahogyan Jézus tette Simon asztalánál? Ez az a kérdés, amelyre jó, ha válaszolnak.²¹

H) Néhány nő szolgál Jézusnak (8,1-3)

Tudnunk kell, hogy az evangéliumok csak egynéhány eseményt tartalmaznak Urunk életéből és szolgálatából. A Szent Szellem választotta ki azokat a témákat, amelyekről úgy döntött, hogy benne legyenek, de sok mást kihagyott. Itt egy egyszerű megállapítást látunk arról, hogy Jézus tanítványaival együtt Galilea **minden városában és falvában** szolgált. Miközben prédikált és hirdette **Isten ki-**

ráltságának jó híret, neki is szolgáltak **nők** – feltehetően étkeztetése, elszállásolása révén –, akik áldást nyertek tőle. Ott volt például **Mária**, akit **magdalainak neveztek**. Vannak, akik úgy gondolják, hogy Magdalából (Migdolból) származó nemes hölgy volt. Mindenesetre csodálatos módon szabadult meg **hét démonától**. Ott volt **Johanna**, akinek férje **Heródes tisztartója** volt. Egy másiknak a neve Zsuzsánna, és voltak még **sokan mások**. Urunk iránti kedvességük nem maradt észrevétlen vagy feljegyzés nélkül. Nem igen gondoltak arra, amikor vagyonukból részesítették Jézust, hogy minden elkövetkező kor keresztyénei olvasni fognak nemeslelkűségükről és vendégszeretetükről.

Az Úr szolgálatának témája **Isten királtságának** evangéliuma volt. **Isten királtsága** az a látható vagy láthatatlan birodalom, ahol Isten uralmát elismerik. Máté a „menny királtsága” kifejezést alkalmazza, de a gondolat lényegében azonos; egyszerűen azt jelenti, hogy „a felső Isten uralkodik az emberek birodalmán” (Dán 4,14), vagyis „az ég uralkodik” (Dán 4,23).

Az ÚSZ-ben a királtság kibontakozásának különböző fázisaival találkozunk:

1. Először Keresztelő János hirdette a királtságot, amely elközelített (Mt 3, 1-2).
2. Azután a királtság valóságosan jelen volt a király személyében („az Isten királtsága közöttetek van”, Lk 17,21, John Nelson Darby új angol fordítása). Ez volt a királtság jó híre, amelyet Jézus hirdetett. Önmagát ajánlotta, mint Izráel királyát (Lk 23,3).
3. Ezután látjuk Isten királtságát Izráel nemzetétől elutasítva (Lk 19, 14; Jn 19,15).
4. Manapság a királtság titkos formában van jelen (Mt 13,11). Krisztus, a király ideiglenesen távol van, de ural-

mát bizonyos emberek elismerik szívükben a földön. Bizonyos értelemben a királtság mindazokat foglalja magába, akik elfogadják Isten uralmát, még ha nem is tértek meg igazán. A külsődleges hitvallásnak ez a szférája látható a magvető és mag (Lk 8,4-15), a búza és a konkoly (Mt 13, 24-30) és a gyalomban levő halak példázatában (Mt 13,47-50). Mélyebb, igazabb értelemben azonban a királtság csakis azokat foglalja magában, akik megtértek (Mt 18,3) vagy újjászülettek (Jn 3,3). Ez a belső valóság szférája. (Lásd a Mt 3,1-3-hoz adott ábrát.)

5. A királtságot egy napon felállítják itt a földön, és az Úr Jézus fog uralkodni ezer esztendeig, mint Királyok Királya és Uraknak Ura (Jel 11,15; 19,16; 20,4).
6. A végső fázis az, amely úgy ismeretes, mint Urunk és Megváltó Jézus Krisztusunk örökkévaló királtsága (2Pt 1,11). Ez a királtság az örökkévalóságban.

I) A magvető példázata (8,4-15)

8,4-8 A magvető példázata a királtságot jelenlegi állapotában írja le. Arra tanít bennünket, hogy Isten királtsága egyrészt a hit megvallását, másrészt a valóságot foglalja magában. Ezenkívül figyelmeztet arra vonatkozólag, hogyan **hallgatjuk** Isten Igéjét. Nem lehet felelőtlenül hallgatni, amit a Szentírás hirdet és tanít. Akik hallják, felelősebbek lettek, mint voltak azelőtt. Ha vállukat vonják az üzenetre, vagy az engedelmisséget válsztható dolognak tartják, saját vesztükre teszik. Ha azonban hallják és engedelmeskednek, több világosságot kapnak Istentől. A **példabeszédet** Jézus **nagy sokaságnak** mondta, aztán megmagyarázta a tanítványoknak.

A példázat beszél egy **magvetőről**, **vetőmagjáról**, négyféle talajról, amely a **magot** befogadta, és négyfajta eredményről.

A TALAJ FAJTÁJA	EREDMÉNY
1. Útfél	Eltaposták az emberek és megették a madarak .
2. Kőszikla	Elszáradt a nedvesség hiánya miatt.
3. Tövises talaj	A növekedést elfojtották a tövis ek.
4. Jó föld	Százannyi hasznot hozott.

Az Úr a következő szavakkal fejezte be a példázatot: „**Akinek van füle a halásra, hallja!**” Más szavakkal, amikor Isten Igéjét hallod, vigyázz, figyelj, hogy hogyan reagálsz. A magnak **jó földbe** kell hullania, hogy gyümölcsstermővé váljon.

8,9-10 Amikor **tanítványai** kérdezősködtek **ennek a példázatnak** a jelentése felől, az Úr Jézus megmagyarázta, hogy **Isten királyságának titkait** nem mindenki fogja megérteni. Mivel a tanítványok készek voltak bízni és engedelmelkedni, nekik **megadták** a képesség, hogy megértsék Krisztus tanításait. Jézus szándékosan mondott el sok igazságot **példázatos formában, hogy** azok, akik nem szerették igazán, **ne érthessék**; úgy, hogy **látván ne lássanak, és hallván ne értsenek**. Bizonyos értelemben láttak és hallottak. Tudták például, hogy Jézus egy magvetőről és vetőmagjáról beszélt. A képes beszéd mélyebb jelentését azonban **nem értették**. Nem fogták fel, hogy a szívük kemény, javíthatatlan és tövises talaj, és hogy nincs hasznuk az Igéből, amelyet hallottak.

8,11-15 Csak a tanítványoknak magyarázta meg az Úr **a példázatot**. Ők már befogadták a tanítást, amelyet kaptak, és így többet lehet nekik adni. Jézus meg-

magyarázta, hogy **a mag Isten beszéde**, vagyis Isten igazsága, tulajdon tanítása.

Az **útfélen** lévő hallgatók hallják az Igét, de sekélyes, felületes módon. Életük felszínén marad. Ez könnyűvé teszi **az ördög** számára (az égi madarak), hogy elragadja tőlük.

A hallgatók a **kősziklán** szintén hallják az Igét, de nem engedik, hogy az Ige összetörje őket. Bűnbánat nélkül maradnak. Nem kapott támogatást (nedvességet) a mag, így elszáradt és elpusztult. Először talán ragyogó hitvallást tettek, de nem volt realitása. Úgy tűnt, hogy van élet, de **nem** volt **gyökér** a felszín alatt. Amikor jött a kísértés, feladták keresztyén hitvallásukat.

A tövises talaj hallgatói, úgy látszik, egy ideig jól haladnak, de bebizonyosodik róluk, hogy nem voltak őszinte hívők, mert nem haladnak tovább kitértően. Az **élet gondjai, gazdagsága és gyönyörei** felülkerekednek, az Igét megfojtják és elnyomják.

A **jó föld** az igaz hívőket jelenti, akiknek szíve **nemes és jó**. Nemcsak befogadják az Igét, hanem engedik, hogy az irányítsa életüket. Taníthatóak és engedelmesek, kibontakoztatják az igazi keresztyén jellemet, és **gyümölcsöt** teremnek Isten dicsőségére.

Darby ennek a szakasznak az üzenetét a következőképpen foglalta össze:

Ha meghallva birtokába jutok annak, amit hallottam, nemcsak abban van örömöm, hogy megkaptam, hanem úgy birtoklom azt, mint sajátomat, így lelkem lényegévé válik, és még többet fogok kapni. Mert amikor az igazság lelkem lényegévé válik, ez képességet ad az új befogadására.²²

J) Azok felelőssége, akik hallják (8,16-18)

8,16 Első pillanatra nem látszik sok kapcsolat e szakasz között és az előző kö-

zött. A valóságban azonban folyamatos a gondolatáramlás. Az Úr tovább hangsúlyozza annak fontosságát, hogy tanítványai hogyan viszonyulnak tanításához. Önmagát olyan emberhez hasonlítja, aki **gyertyát gyújt** és nem teszi azt **valamilyen edény vagy ágy alá**, hanem a **gyertyatartóba**, hogy mindenki **lássa a világságot**. Ő gyújtott gyertyát, amikor a tanítványokat Isten királyságának alapelveire tanította. Mit tesznek vele azok?

Mindenekelőtt ne fedjük el a világságot **valamilyen edénnyel**. A Mt 5,15-ben, Mk 4,21-ben és Lk 11,33-ban az edény vékaként van említve. Ez természetesen egy mértékegység, amit a kereskedelem világában használtak. A gyertya véka alá helyezése arról beszélhet, hogy valaki a bizonyágtételt hagyja megzavarni vagy kiszorítani a mindennapi élet rohanásában. Jobb a gyertyát a véka tetejére tenni, vagyis gyakorlatilag a keresztyénséget piacra vinni, és az ember üzletét az evangélium terjesztésének szószékévé tenni.

Másodszor, a tanítvány ne rejtse a gyertyát az **ágy alá**. Az ágy nyugalomról, kényelemről, lustaságról és élvezetről beszél. Mennyire elrejtethetik ezek a világságot a ragyogástól! A tanítvány helyezze a gyertyát gyertyatartóba. Más szóval, élje és hirdesse az igazságot úgy, hogy mindenki láthassa.

8,17 A 17. vers úgy látszik, azt állítja, hogy ha engedjük az üzenetet elzárni az üzlet vagy lustaság által, nemtörődömségünk és vétünk le fog lepleződni. Az igazság elrejtése **ki fog derülni**, és még ha titokban tartanánk, akkor is **világságra** kerül.

8,18 Ezért vigyáznunk kell, **hogyan hallgatjuk**. Ha hűségesek vagyunk az igazság közlésében másokkal, akkor Isten új és mélyebb igazságokat fog feltárni. Ha viszont nincs meg bennünk az evangéliumi buzgóság szelleme, Isten meg fog

fosztani bennünket attól az igazságtól is, amelyről úgy gondoljuk, hogy a miénk. Amit nem használunk, elveszítjük.

G. H. Lang ezt így magyarázza:

A tanítványok buzgó lélekkel hallgatták, hogy megértsék, és készek voltak hinni és engedelmeskedni; a többiek közömbösen, kíváncsian vagy éppen ellenséges érzülettel hallgatták. Az előbbieket több ismeretet fognak kapni; az utóbbiak meg lesznek fosztva attól az ismerettől is, amellyel lát-szólag bírtak.²³

Tiéd marad, hogyha osztod,
Mit felülről kaptál,
De magad megfosztod attól,
Amit megtartottál.
Minden ajándékokból
Adj másoknak is!
Ha szívből tetted ezt,
Meg tudod tartani;
Ha nem adsz, nem lesz semmid se,
Mert így szól a szeretet törvénye .

R. C. Trench

K) Jézus igazi anyja és testvérei (8,19-21)

Amikor Jézus beszédében itt tartott, megmondták, hogy **anyja és testvérei** találkozni akarnak vele. **A tömeg miatt nem tudtak** a közelébe jutni. Az Úr válasza az volt, hogy az igazi közösség vele nem függ a természetes kötelékektől, hanem az **Isten beszéde** iránti engedelmeségtől. Családja tagjainak ismeri el mindazokat, akik félik az Igét, akik alázattal fogadják és fenntartás nélkül engedelmeskednek neki. Szellemi családját a tömeg nem tarthatja vissza, hogy meghallgatásra találjon nála.

L) Az Emberfia lecsendesíti a vihart (8,22-25)

8,22 Ennek a fejezetnek a hátralevő részében Jézus uralmát gyakorolja az

elemek, a démonok, a betegségek és még a halál felett is. Mindezek engedelmessékednek szavának; csak az ember utasítja vissza.

A Galileai-tengeren gyorsan támadó heves viharok veszedelmessé teszik a hajózást. Ez a különleges vihar talán sátáni eredetű volt, egy kísérlet arra, hogy elpusztítsa a világ Megváltóját.

8,23 Jézus **aludt**, amikor a vihar kitört. Az a tény, hogy aludt, bizonyítja valóságos ember voltát. Amikor Jézus beszélt, a *vihar* „aludt el”; ez a tény abszolút istenséget bizonyítja.

8,24 A tanítványok **felébresztették** az Urat, kifejezésre juttatva saját biztonságuk miatti aggodalmukat. Ő tökéletes nyugalommal **megdorgálta a szelet** és a hullámokat; és minden **elcsendesedett**. Amit megtett a Galileai-tengeren, azt meg tudja tenni ma is a zavart, vihartól tépett tanítvánnyal.

8,25 Megkérdezte a tanítványoktól: „**Hol van a ti hitetek?**” Nem kellett volna aggodalmaskodniuk. Nem volt rá szükség, hogy felébresszék. „Nem merülhet el a hajó, ha benne az ég, a föld s a tenger Mestere pihen.” Krisztussal lenni a csónakban védelmet és biztonságot jelent.

A tanítványok nem teljesen fogták fel Mesterük hatalmának nagyságát. Hiányos volt rá vonatkozó ismeretük. **Csodálkoztak**, hogy az elemek engedtek neki. Nem különböztek tőlünk. Az élet viharaiban gyakran kétségbeesünk. Amikor az Úr segítségünkre jön, akkor elámulunk hatalmán. Kérdezzük magunkat, hogy miért nem bízunk benne teljesebben.

M) A gadarai megszállott meggyógyul (8,26-39)

8,26-27 Amikor Jézus és tanítványai partot értek, a **gadarénusok** tartományában voltak.²⁴ Találkoztak ott egy **em-**

berrel, akit **démonok** szálltak meg. Máté két megszállottat említ, míg Márk és Lukács csak egyről beszél. Az ilyen látszólagos ellentmondások arra utalnak, hogy két különböző alkalomról van szó; vagy arra, hogy az egyik író teljesebb beszámolót adott, mint a másik. A démoni megszállottságnak ez a különleges esete azzal járt, hogy az áldozat nem viselt **ruhát**, kerülte a társaságot, és **sírboltokban** lakott.

8,28-29 Amikor Jézust meglátta, kérte, hogy hagyja békén. Természetesen a **tisztátalan szellem** volt az, aki a nyomorult emberben beszélt.

A démoni megszállottság valóság. Ezek a démonok nem csupán hatások voltak, hanem természetfeletti lények, akik az emberben laktak, irányították a gondolatait, a beszédét és a magatartását is. Ezek okozták az ember rendkívüli erőszakosságát úgy, hogy amikor a rohamok rájöttek, **eltépte** a láncokat, amelyeknek az volt a céljuk, hogy megfékezzék, és kimenekült **a pusztába**. Ez nem is meglepő, ha megértjük, hogy elég démon szorult ebbe az egyetlen emberbe ahhoz, hogy mintegy kétezer disznót elpusztítson (lásd Mk 5,13).

8,30-31 A megszálló démon **neve Légió** volt, mert **démonok** légiója szállta meg. Ezek a démonok ismerték Jézust, mint a felséges Isten Fiát. Tudták azt is, hogy ítéletük elkerülhetetlen, és hogy Ő fogja azt végrehajtani. Haladékot akartak nyerni, és arra kérték Jézust, **hogy ne parrancsolja őket vissza a mélységbe**.

8,32-33 Engedélyt kértek, amikor kiűzte őket az emberből, hogy belemehessenek egy **sok disznóból álló kondába**, amely a közeli **hegyen** volt. Az engedélyt megkapták, aminek az lett az eredménye, hogy a disznók **a meredekről a tóba rohantak és megfulladtak**. Az Urat manapság bírálják, mert megsemmisítette valakinek a vagyonát. Azonban, ha a

disznótartók zsidók voltak, akkor tisztátalan és illegális üzlettel foglalkoztak. De akár zsidók, akár pogányok voltak, egy embert többre kellett volna értékelniük, mint kétezer disznót.

8,34-39 A hírek gyorsan elterjedtek a környéken. Amikor nagy sokaság gyült össze, meglátták a korábbi megszállottat teljesen meggyógyulva, ép elmével és tisztességesen felöltözve. **A gadaraiakat** annyira bosszantotta a dolog, hogy Jézust **távózásra kérték** fel. Inkább disznóikra gondoltak, mint az Úrra; inkább a kocáikra, mint a lelkükre. Darby jegyzi meg a következőket:

A világ könyörög Jézusnak, hogy távozzon el, saját könnyebbségét kívánva, amelyet jobban zavar Isten jelenléte és hatalma, mint az ördögök légiója. Ő pedig elmegy. Az ember, aki meggyógyult... örömet vele lenne: de az Úr visszaküldi..., hogy tanúja legyen annak a kegyelemnek és hatalomnak, amelynek tárgya volt.²⁵

Később, amikor Jézus meglátogatta a Tízvárost, szimpatizáns tömeg találkozott vele (Mk 7,31-37). Lehet, hogy ez a meggyógyult megszállott hűséges bizonyágtételének eredménye volt?

N) A gyógyíthatatlan meggyógyítása és a halott feltámasztása (8,40-56)

8,40-42 Jézus visszament a Galileai-tengeren át a nyugati partra. Ott egy másik sokaság **várt rá. Jairus, a zsinagóga egyik elöljárója** különösen látni akarta, mert volt egy **tizenkét** éves lánya, aki **halálán volt**. Sürgetve **kérte** Jézust, hogy menjen vele gyorsan. **A sokaság szorongatta Őt**, akadályozva haladását.

8,43 A tömegben volt egy félnk, de mégis elszánt **nő**, aki **tizenkét éve vér-folyásban** szenvedett. Lukács, az orvos hozzát teszi, hogy minden megtakarított pénzét és jövedelmét **orvosokra** költötte

anélkül, hogy bármilyen segítséget nyert volna. (Márk hozzát teszi azt a laikus megjegyzést, hogy valójában rosszabbul lett!)

8,44-45 Az asszony megérezte, hogy Jézusnak hatalma van arra, hogy őt meggyógyítsa, ezért keresztülfurakodott a tömegben oda, ahol Jézus volt. Lehajolva **megérintette Jézus ruhájának szegélyét**, azt a szegést vagy bojtot, amely a zsidó köntös alsó szélét képezte (4Móz 15,38-39; 5Móz 22,12). A **vérfolyás azonnal megállt**, és tökéletesen meggyógyult. Megpróbált csendben ellopakodni, de igyekezetében megállította Jézus kérdése: „Ki az, aki engem illetett?” **Péter** és a többi tanítvány úgy gondolta, hogy ez buta kérdés volt; hiszen mindenféle ember lökdöste, nyomta és megérintette!

8,46 **De Jézus** felismert egy olyan érintést, amely más volt, mint a többi. Ahogyan valaki mondta: „A hústest szorongat, de a hit megérint.” Ő tudta, hogy hit **érintette**, mert megérezte az **erő** kiáramlását, az asszony gyógyulásához szükséges erőt. **Észrevette**, hogy **erő** származott **tőle**. Természetesen nem arról van szó, hogy ezzel kevesebb ereje lett, mint azelőtt volt, hanem egyszerűen arról, hogy neki is *kerül* valamibe a gyógyítás.

8,47-48 **A nő reszketve eléje jött**, és mentegetőzve próbált magyarázkodni, hogy miért is **érintette meg**, és hálával tett bizonyosságot arról, ami történt. Nyilvános vallomásának jutalma az volt, hogy Jézus megdicsérte a **hitét**, és nyilvánosan **békességet** hirdetett neki. Senki sem érintheti Jézust hittel anélkül, hogy Ő ne tudna róla, és ne járna áldás ezzel. Ha valaki nyilvánosan bizonyosságot tesz róla, megerősödik üdvbizonyosságában.

8,49 A vérfolyásos nő meggyógyítása valószínűleg nem nagyon késleltette Jézust, de ahhoz eléggé, hogy megérkezzen egy küldött azzal a hírrel, hogy Jairus

lánya meghalt, és ezért a Mester szolgálataira már nincs szükség. Elhitték, hogy gyógyítani tud, de azt már nem, hogy halottat fel tud támasztani.

8,50 Jézust azonban nem lehetett ilyen könnyen elküldeni. A vigasztalás, bátorítás és ígéret szavaival **válaszolt**. „**Ne félj; csak higgy, és megtartatik.**”

8,51-53 Mihelyt megérkezett a házba, bement a szobába, magával vitte **Pétert, Jakabot, Jánost** és a szülőket. Mindenki kétségbeesve gyászolt. Jézus azt mondta nekik, hogy hagyják abba, mert a lány **nem halt meg, hanem alszik**. Ennek az lett az eredménye, hogy kinevették, mert biztosak voltak benne, **hogymeghalt**.

Valóban halott volt, vagy csak kómában feküdt? Sok kommentátor azt mondja, hogy halott volt. Rámutatnak, hogy Jézus úgy beszélt Lázárról, mint aki elaludt, ami azt jelentette, hogy meghalt. Sir Robert Anderson azt mondja, hogy a lány valójában nem volt halott.²⁶ Érvei a következők:

1. Jézus azt mondta, hogy a lány „megtartatik”. A szó, amelyet itt használt, ugyanaz, mint amelyet ennek a fejezetnek a 48. versében alkalmazott, ahol az gyógyulásra, nem pedig feltámasztásra vonatkozik. Ezt a szót sohasem használja az ÚSZ halott feltámasztására.
2. Jézus Lázár estében az alvásra más szót használt.
3. Az emberek azt gondolták, hogy a lány meghalt, de Jézus nem akarta úgy beállítani, hogy a halálból támasztotta fel, mert valójában tudta, hogy alszik.

Anderson szerint egyszerűen az a kérdés, hogy kinek akarsz hinni. Jézus azt mondta, hogy alszik. A többiek úgy gondolták: ők tudják, hogy meghalt.

8,54-56 Mindenesetre az Úr ezt mondta neki: „**Leányzó, kelj fel!**”, és az **azonnal felkelt**. Miután átadta szüleinek,

mondta nekik, hogy ne hozzák nyilvánosságra a csodát. Nem törekedett közismertségre, megbízhatatlan nyilvános lelkesedésre, haszontalan kíváncsiszkodásra.

Így végződik Jézus nyilvános szolgálatának második esztendeje. A 9. fejezet a harmadik évet a tizenkettő kiküldésével kezdi.

O) Az Emberfia kiküldi tanítványait (9,1-11)

9,1-2 Ez az esemény erősen emlékeztet a **tizenkettő** kiküldésére a Mt 10,1-15-ben, de jelentős különbségek vannak. Máténál például azt mondja Jézus a tanítványoknak, hogy csak zsidókhoz menjenek, hogy halottakat támasszanak, **betegeket gyógyítsanak**. Nyilvánvalóan van oka Lukácsnál a tömörített változatnak, de az ok nem világos. Az Úrnak nemcsak ereje és hatalma **volt** arra, hogy csodákat tegyen, hanem **átruházta** ezt az erőt és **hatalmat** másokra. Az **erő** fizikai erő vagy képesség. A hatalom jog annak használatára. A tanítványok beszédét jelek és csodák erősítették meg (Zsid 2,3-4), még nem volt kész a teljes írott Biblia. Isten gyógyíthat csodálatos módon, de hogy a gyógyulásoknak még mindig kísérnie kell az evangélium hirdetését, az bizony kérdéses.

9,3-5 Most a tanítványoknak alkalma nyílt rá, hogy gyakorolják azokat az elveket, amelyeket az Úr tanított nekik. Benne kellett bízniuk anyagi szükségleteik kielégítése érdekében. Nincs **táska**, étel vagy **pénz**. Nagyon egyszerűen kellett élniük. Nincs tartalék bot vagy ruha. Az első **házban** kellett **maradniuk**, ahol befogadták őket. Nincs házról házra járás abban a reményben, hogy kényelmesebb elhelyezést kapnak. Nem kellett ott maradni vagy nyomást gyakorolni azokra, ahol az üzenetet elutasították, hanem **a port is le kellett verni a lábukról, bizonyosságul ellenük**.

9,6 Valószínűleg Galilea **városaiban** hirdették a tanítványok az **evangéliumot** és gyógyították a betegeket is. Meg kell említeni, hogy üzenetüknek a királysággal kellett foglalkoznia. A király jelenlétével, hirdetésével és azzal a szándékával, hogy egy megtért népen uralkodjon.

9,7 Ebben az időben **Heródes** Antipás volt a **negyedes fejedelem** Galileában és Pereában. Apja, Nagy Heródes birodalmának egy negyedén uralkodott. Hírt kapott, hogy valaki hatalmas csodákat tesz fennhatóságának területén. Lelkiismeretében rögtön kérdések támadtak. Keresztelő **János** emléke még mindig nyugtalanította. Heródes János lefejeztetésével elhallgattatta ezt a félelmet nem ismerő hangot, de annak az életnek az ereje még mindig üldözte. Ki volt az, aki miatt Heródesnek állandóan Jánosra kellett gondolnia? **Némelyek** azt híresztelték, **hogy János támadt fel a halálból.**

9,8-9 Mások úgy vélekedtek, hogy **Illés** vagy **egyike** az **ÓSZ prófétáinak**. **Heródes** azzal próbálta nyugtatni magát, hogy másokat is emlékeztetett Keresztelő János **lefejeztetésére**. A félelem továbbra is megmaradt. **Kicsoda hát ez? Szerette volna látni Őt,** mégsem látta, csak a keresztre feszítés előtt.

Ilyen a Szellemmel telt élet ereje! Az Úr Jézus, az ismeretlen názareti ács miatt retteg Heródes anélkül, hogy valaha találkozott volna vele. Sohase becsüljük le egy Szent Szellemmel teljes személy befolyását.

9,10 Amikor **az apostolok visszatértek**, rögtön beszámoltak az Úr Jézusnak missziójuk eredményeiről. Talán ez lenne a helyes magatartás minden keresztyén munkástól. A munka nyilvánosságra hozása túl gyakran vezet féltékenységre és szakadásra. G. Cambell Morgan úgy magyarázza, hogy a „statisztika iránti szenvedélyünk énközpontú, és a (hús)testtől van, nem pedig a Szellemtől”. Urunk

maga mellé **vette** a tanítványokat, és **egy puszta helyre** vonult velük **Bétsaida** (hálszok háza) mellé. Úgy tűnik, hogy két Bétsaida létezett ebben az időben, egyik a Galileai-tenger nyugati partján, ez pedig a keletin. A pontos hely ismeretlen.

9,11 Az együtt töltött nyugalmas idő reménye gyorsan szertefoszlott. Hamarosan sok ember gyűlt össze. Az Úr Jézus-hoz mindig lehetett menni. Nem tekintette ezt bosszantó feltartásnak. Sohasem volt túlságosan elfoglalt ahhoz, hogy áldjon. Valójában külön említésre méltó, hogy örömmel **fogadta** (vagy üdvözölte) **őket**, tanítva **őket az Isten királyságáról**, és meggyógyítva **azokat, akiknek** arra volt szükségük.

P) Az ötezer ember megvendéglése (9,12-17)

9,12 Amikor eljött az este, a **tizenkettő** nyugtalan lett. Ennyi éhes ember! Lehetetlen helyzet. Ezért kérték az Urat, hogy **bocsássa el a sokaságot**. Mennyire hasonlít ez a saját szívünkre! Önmagunkkal kapcsolatos dolgokban azt mondjuk, mint Péter: „Parancsold meg, hogy hozzád menjek...” De milyen könnyű másokkal kapcsolatban ezt mondani: **„Küldd el őket!”**

9,13 Jézus nem akarta elküldeni őket a környező falvakba, hogy élelmet vegyenek. Miért kellene a tanítványoknak messzire menniük, az Igét hirdetni, és figyelmen kívül hagyni azokat, akik mellettük vannak? Adjanak a tanítványok enni a tömegnek! Ők tiltakoztak, hogy csak **öt kenyérük és két haluk** van, elfelejtve, hogy az Úr Jézus kimeríthetetlen tartalékai is rendelkezésükre állnak.

9,14-17 Egyszerűen megkérte a tanítványokat, hogy ültessék le a sokaságot, az ötezer férfit, a nőket és gyermekeket. Ezután hálát adott, **megtörte** a kenyeret, és folyamatosan **a tanítványoknak** adta,

azok pedig szétosztották az embereknek. Elég ennivaló jutott mindenkinek. Sőt, amikor befejeződött az étkezés, több ennivaló volt, mint eredetileg. A maradék **tizenkét kosarat** töltött meg, mindegyik tanítványra jutott egy. Azok, akik megpróbálják a csodát megmagyarázni, csupán zavaros következtetésekre jutnak.

Ez az esemény nagy jelentőségű a tanítványok előtt, akik az evangélium hirdetésével vannak megbízva. Az **ötezer** ember az elveszett emberiség, amely Isten kenyerére éhezik. A tanítványok a tehetetlen keresztyéneket jelképezik, akik láthatóan korlátozott erőforrásokkal rendelkeznek, de vonakodnak megosztani azt, amijük van. Az Úrnak az a parancsa, hogy „adjatok nekik ti enni”, egyszerűen a nagy megbízás újbóli kifejezése. A tanulság az, hogy ha odaadjuk Jézusnak, amink van, Ő megsokasíthatja azt, hogy tápláljuk vele a szellemileg éhező sokaságot. Gondoljunk csak a gyémántgyűrűre, a biztosítási kötvényre, a bankszámlára vagy a sportfelszerelésre! Ezeket át lehet váltani például evangéliumi irodalomra, amely lelkek megváltását eredményezheti, akik Isten Bárányának imádói lesznek az egész örökkévalóságban.

Az egész világnak el lehetne juttatni az evangéliumot ebben a nemzedékben, ha a keresztyének Krisztus rendelkezésére bocsátanák önmagukat és tulajdonukat. Ez az ötezer ember megvendéglésének maradandó tanulsága.

Q) Péter nagy vallástétele (9,18-22)

9,18 Közvetlenül a sokaság csodálatos megvendéglése után következik Péter Krisztusról tett nagy hitvallása Cézarea Filippinél. Vajon a kenyerek és a halak csodája nyitotta fel a tanítványok szemét, hogy meglássák az Úr Jézusnak, mint Isten Felkentjének dicsőségét? Ezt a Cézarea Filippinél lejátszódott eseményt

általában vízválasztónak tartják az Úrnak a tizenkét tanítvány felé irányuló tanító szolgálatában. Egészen eddig türelmesen vezette el őket annak felismeréséig, hogy kicsoda Ő és mit tud cselekedni bennük és általuk. Most elérte ezt a célt, és ettől kezdve határozottan a kereszt felé halad. Jézus **egyedül** imádkozott. Nincs feljegyezve, hogy az Úr Jézus valaha is a tanítványokkal együtt imádkozott volna. Imádkozott értük, imádkozott jelenlétükben és tanította őket imádkozni, de saját imaélete elkülönült az övéktől. Egyszer imádkozás után megkérdezte a tanítványoktól, hogy **a sokaság kinek** mondja Őt.

9,19-20 Különböző véleményekről számoltak be: némelyek **Keresztelő Jánosnak** mondták; mások **Illésnek**; ismét **mások** azt mondták, hogy az **ÓSZ egyik** feltámadott **prófétája**. Amikor a tanítványokat kérdezte meg, **Péter** határozottan **Isten Krisztusának** (vagyis a Messiásnak) vallotta.

James Stewart magyarázata a Cézarea Filippinél történt eseménnyel kapcsolatosan olyan kiváló, hogy hosszabban idézünk belőle:

A következő, személytelen kérdéssel kezdte: „Kinek mondanak engem az emberek?” Erre nem volt nehéz válaszolni. Az emberek ugyanis mindenütt mondtak valamit Jézusról. Tucatszöveg különböző vélemény volt. Mindenfajta kócska hír és vélekedés terjedt el. Mindenki Jézusról beszélt. Az emberek nemcsak valamit mondtak Jézusról; nagy dolgokat mondtak róla. Némelyek úgy gondolták, hogy Keresztelő János jött vissza a halálból. Mások azt mondták, hogy Illésre emlékeztette őket. Mások Jeremiásról vagy a próféták valamelyikéről beszéltek. Más szóval, a Jézus kiletére vonatkozó vélemények nem voltak egybehangzóak, abban azonban egyetértettek, hogy

nagy valaki. Helye nemzetének hősei között volt.

Érdeemes megjegyezni, hogy ma a történelem megismétli önmagát. Ismét minden nyelv Jézusról beszél. Ma is róla vitatkoznak messze túl a keresztyén gyülekezet körén is. Nagy különbség van a róla alkotott véleményekben. Papini a költőt látja Jézusban, Bruce Barton a tettek emberét. Middleton Murry a misztikust látja. Emberek, akikről nem lehet állítani, hogy evangéliumiak, készek magasztalni Jézust, mint a szentek és az erkölcsi vezetők mintaképét. John Stuart Mill mondta a következőket: „Még most sem tudna egy hitetlen könnyen jobb tanácsot adni az erkölcsi tisztaság törvényéről – az elmélet helyett a gyakorlatra vonatkozóan –, mint hogy törekedjünk úgy élni, ahogyan Krisztus helyeselné életünket.” Ahogyan korának emberei Jézust Jánosnak, Illésnek, Jeremiásnak tartották, ugyanúgy a ma emberei is egyetértének abban, hogy minden idők hősei és szentjei között Jézus egyedülálló.

Jézus nem volt elégedett ezzel az elismeréssel. Az emberek azt mondták, hogy Ő János, Illés, Jeremiás. Ez azt jelenti, hogy egy volt ezek sorában. Voltak hozzá hasonlók, és még ha Ő az első is a sorban, mégis csak primus inter pares, vagyis első az egyenlők között. Teljesen bizonyos, hogy nem ez az, amit az ÚSZ Krisztusa igényelt. Az emberek egyetérthetnek Krisztus állításával, vagy eltérő véleményt alkothatnak róla; de ami magának az állításnak a tényét illeti, ahhoz a kétség árnyéka sem fér. Krisztus azt állította magáról, hogy olyan személy, aki példátlan, párhuzam nélküli, egyedülálló és egyetlen (például: Mt 10,37; 11,27; 24,35; Jn 10,30; 14,6).²⁷

9,21-22 Péter történelmi jelentőségű vallástételét követően az Úr **megparancsolta nekik**, hogy másoknak **ne mondják el**; mert semmi sem szakíthatja meg útját a keresztre. Azután az Úr feltárta előttük saját közvetlen jövőjét. **Szenvednie kell, el kell vettetnie** Izrael vallási vezetőitől, meg kell **öletnie**, és **harmadnap feltámadnia**. Ez meghökkenítő kijelentés volt. Ne feledjük el, hogy ezeket a szavakat az egyetlen büntelen, igaz ember mondta, aki valaha ezen a földön élt. Izrael igazi Messiása. A testben megjelent Isten szavai voltak, amelyek elmondják nekünk, hogy a teljes élet, a tökéletes élet, az engedelmesség Isten akaratának, magában foglalja a szenvedést, a megvetetést, a halált ilyen vagy amolyan formában, és feltámadást egy olyan életre, amely halhatatlan. Ez másokért kiöntött élet.

Ez természetesen teljesen *ellentétben állt* a Messiás szerepének népszerű elképzelésével. Az emberek egy kardcsörtető, ellenségpusztító vezetőt vártak. Ez bizonyára sokk volt a tanítványoknak. Ha – ahogyan vallották – Jézus valóban Isten Krisztusa, akkor nem volt okuk a kiábrándultságra vagy elkedvetlenedésre. Ha Isten Felkentje, akkor ügye sohasem hiúsulhat meg. Nem számít, mi történik vele vagy velük, a győztes oldalán álltak. A győzelem bizonyos volt.

R) Elhívás a keresztfelvételére (9,23-27)

9,23 Miután az Úr saját jövőjét körvonalazta, felhívta a tanítványokat, hogy **kövessék**. Tagadják meg magukat, és vegyék fel **keresztjüket**. Önmagukat **megtagadni** annyi, mint önként lemondani mindenféle úgynevezett jogról a tervezésre vagy döntésre, és elfogadni uralmát életüknek minden területén. **Felvenni a keresztet** annyi, mint szándékosan azt az

életet választani, amelyet Ő élt. Ez a következőket foglalja magában:

- szeretteink ellenállása,
- a világ szemrehányása,
- a család, a ház és a föld, valamint az élet kényelmének elhagyása,
- teljes függőség Istentől,
- engedelmisség a Szent Szellem vezetésének,
- egy népszerűtlen üzenet hirdetése,
- a magányosság útja,
- szervezett támadások a hivatalos vallási vezetők részéről,
- szenvedés az igazságért,
- rágalmozás és megszégyenítés,
- az ember életének kiöntése másokért,
- meghalás az énnel és a világnak.

A letevés ugyanakkor magában foglalja annak az életnek a megtartását *is*, ez a valóságos élet! Végre megtaláltuk életünk értelmét. Ez az örökkévaló jutalom. Mi ösztönösen visszarettenünk a kereszt-hordozó élettől. Értelmünk vonakodik elhinni, hogy ez Isten akarata. Krisztus azonban ezt mondja: „**Ha valaki én utánam akar jönni**”, vagyis senki sem vonhatja ki magát, és senki sem kivétel.

9,24 A természetes hajlam az, hogy **óvjuk** életünket önzésből, önteltségből, szokásból, kicsinyességből. Kielégíthetjük élvezeteinket és étvágyunkat, kényelemben, fényűzésben és jólétben sütkérezve, a jelennek élve, eladva legragyogóbb talentumainkat a világnak az álbiztonság néhány esztendejéért. Valójában azonban **elvesztegetjük** életünket, vagyis szem elől tévesztjük az **élet** igazi célját és azt a bőséges szellemi örömet, amely azzal járna! Másrészt viszont **elveszíthetjük** életünket az Úrért. Az emberek boldognak néznek bennünket, ha lemondunk önző céljainkról, ha először Isten királyságát és az Ő igazságát keressük, ha fenntartás nélkül neki adjuk magunkat, de az ilyen átadott élet a valódi élet. Olyan öröm, szent gondtalanság és mély belső

megelégedettség van benne, amely leírhatatlan.

9,25 Ahogyan a Megváltó a tizenketővel beszélt, közölte, hogy az anyagi gazdagság utáni vágy hatalmas akadálya a teljes önátadásnak. Valójában a következőket mondta: „Tegyük fel, hogy fel tudsz halmozni minden aranyat és ezüstöt **az egész világon**, tied lehet minden birtok és vagyon, minden értékpapír és kötvény, minden anyagi érték. Eszeveszett erőfeszítéssel mindezt megszerzed, de elmulasztod az élet igazi célját, és akkor mi hasznod az egészből? Csak rövid ideig lesz a tied. Aztán itt fogod hagyni örökre. Esztelen üzlet lenne eladni azt az egyetlen, rövid életet néhány játékszerért.”

9,26 A teljes ráhagyatkozást Krisztusra a félelem és a szégyen is akadályozhatja. Teljesen ésszerűtlen, hogy egy teremtmény szégyellje Teremtőjét, hogy egy bűnös **szégyellje** Megváltóját. Mégis, melyikünk ártatlan ebben? Az Úr felismerte a szégyenkezés lehetőségét, és szigorúan figyelmeztetett erre. Ha névleges keresztyén élettel, hasonulva a falkához, elkerüljük a szégyent, az **Emberfia szégyellni fog** bennünket, **amikor eljön a maga dicsőségével, Atyjával és a szent angyalokéval**. Hangsúlyozza második eljövételének háromszorosan ragyogó dicsőségét, mintha azt mondaná, hogy bármilyen szégyen vagy gyalázat, amelyet most érette eltűrünk, jelentéktelennek látszik majd, amikor megjelenik dicsőségben, azoknak a szégyenéhez képest, akik most megtagadják.

9,27 Dicsőségének ez az említése képezi az összeköttetést azzal, ami következik. Előre jelzi, hogy tanítványai közül **néhányan**, akik ott **állnak**, meg fogják **látni Isten királyságát**, mielőtt meghalnak. Szavai a 28-36. versekben teljesedtek be a megdicsőülés hegyén. Péter, Jakab és János voltak ezek a tanítványok. A hegyen ízelítőt láttak abból, hogy milyen

lesz, amikor az Úr Jézus felállítja királyságát a földön. Péter ezt így mondja el a második levelében:

„Mert nem mesterkélte meséket követve ismertettük meg veletek a mi Urunk Jézus Krisztus hatalmát és eljövételét; hanem mint akik szemlélői voltunk az Ő nagyságának. Mert amikor az Atya Istentől azt a tisztességet és dicsőséget nyerte, hogy hozzá a felséges dicsőség ilyen szózata jutott: Ez az én szeretett Fiam, akiben én gyönyörködöm; ezt az égből jövő szót mi hallottuk, együtt lévén vele a szent hegyen” (1,16-18).

Figyeljük meg az Úr tanításának folytonosságát ebben a szakaszban. Éppen most jelentette be küszöbön álló elvételését, szenvedését és halálát. Felszólította tanítványait, hogy kövessék az önmegtagadó, szenvedő, áldozatos életben. Most ezt mondja: „De ne feledjétek! Ha velem együtt szenvedtek, velem együtt fogtok uralkodni. A kereszttel után jön a dicsőség. A jutalom messze meghaladja a költségeket.”

S) Az Emberfia megdicsőül (9,28-36)

9,28-29 Körülbelül nyolc nappal később Jézus maga mellé vette Pétert, Jánost és Jakabot, és felment a hegyre imádkozni. Ennek a hegynek a helye ismeretlen, bár a magas, hófödte Hermon elég valószínű. Amint az Úr imádkozott, külső megjelenése kezdett megváltozni. Elgondolkodtató igazság, hogy az ember arca azok közé a dolgok közé tartozik, amelyeket az imádság megváltoztat. Arca ragyogó sugárzással fénylett, és ruhája fénylő fehérségben tündökölt. Mint fentebb említettük, ez előrevetítette azt a dicsőséget, amely az övé lesz eljövendő királysága alatt. Amíg a földön volt, dicsősége általában el volt fátyolozva hústestében. Itt alázatban járt, mint rabszol-

ga. Az Ezeréves Birodalom alatt dicsősége teljesen nyilvánvaló lesz. Mindenki látni fogja teljes ragyogásában és fenségében.

W. H. Rogers professzor helyesen fejezi ki:

A megdicsőülésben miniatűr formában láthatjuk az eljövendő királyság minden kiemelkedő jellegzetességét. Az Urat dicsőségbe öltözve látjuk, nem pedig az alázat rongyaiban. Megdicsőült állapotban látjuk magát Mózeszt az újjászületettek képviselőjeként, akik a halálon keresztül jutottak be a királyságba. Dicsőséggel körülvéve figyeljük meg Illést, azoknak a megváltottnak a képviselőjét, akik elragadtatás útján léptek be a királyságba. Ott van három tanítvány, Péter, Jakab és János, akik nincsenek megdicsőült állapotban, mint az Ezeréves Birodalom alatt (hús)testben levő Izrael képviselői. Aztán ott van a sokaság a hegy lábánál a nemzetek képviselőjeként, amelyek a királyság ünnepélyes megnyitása után lépnek be abba.²⁸

9,30-31 Mózes és Illés beszélgettek Jézussal a haláláról (szó szerint kivonulásáról), amelyet Jeruzsálemben fog beteljesíteni. Figyeljük meg, hogy haláláról úgy beszélnek, mint valami teljesítményről. Jegyezzük meg azt is, hogy a halál egyszerűen kivonulás – nem a létezés megszűnése, hanem eltávozás egyik helyről egy másikra.

9,32-33 A tanítványok elálmosodtak, miközben ezek a dolgok történtek. Ryle püspök mondja a következőket:

Jegyezzük meg, hogy ugyanazokat a tanítványokat, akik itt a dicsőség látomása alatt elaludtak, az Úr ugyancsak alva találta a Gecsemáné-kertjében lejátsszódott haláltusa alatt. A testnek és a vérnek valóban változásra van szüksége, mielőtt beléphet a

*mennybe. Szegény, gyenge testünk nem képes vigyázni Krisztussal megpróbáltatásának idején, sem pedig ébren maradni vele megdicsőülésekor. Fizikai állapotunknak nagyon meg kell változnia, mielőtt a mennyet élvezhetnénk.*²⁹

Amikor teljesen felébredtek, Krisztus **dicsőségének** fényes ragyogását **láták**. Péter, abbéli erőfeszítésében, hogy megőrizze az alkalom megszentelt jellegét, azt javasolta, hogy csináljanak **három hajlékot, egyet Jézus, egyet Mózes és egyet Illés** tiszteletére. Az elképzelés ismeretet nélkülöző buzgalomra épült.

9,34-36 Isten **hangja hallatszott a felhőből**, amely beborította őket, Jézust **szerelmes** (szeretett) **Fiának** ismerve el és kérve, hogy **Őt hallgassák**. Amint a **hang** elhangzott, Mózes és Illés eltűnt. Jézus **egyedül** maradt. A helyzet hasonló lesz a királyságban; öneki felsőbbrendűsége lesz minden dologban. Dicsőségét nem fogja megosztani.

A tanítványok a félelemmel vegyes ámulat miatt az eseményről nem beszéltek másokkal.

T) Egy démontól megszállott fiú meggyógyul (9,37-43a)

9,37-39 Jézus és tanítványai a dicsőség hegyéről a **következő napon** tértek vissza az emberi szükség völgyébe. Az életben vannak a szellemi emelkedettségnek pillanatai, de Isten kiegyensúlyozza azokat a mindennapi munkával és fáradsággal. A tömegből, amely fogadta Őt, előjött egy zaklatott apa, könyörögve Jézusnak, hogy segítsen démontól megszállott **fián**. **Egyetlen gyermeke** volt, és ezért szívének gyönyörűsége. Milyen kimondhatatlan fájdalom lehetett az apának látni, hogy fiára démonikus rohamok törnek rá. Ezek a rohamok váratlanul vették elő. A fiú kiabált és habzott a **szája**. Csak

félelmetes tusa után távozott a démon, a fiút alaposan összetört állapotban hagyva.

9,40 A felzaklatott apa először a **tanítványokhoz** ment segítségért, de azoknak nem volt hatalmuk. Miért voltak a tanítványok képtelenek segíteni a fiún? Talán rutinszerűen szolgáltak. Talán azt gondolták, hogy szellemtől teljes szolgálatot tölthetnek be állandó szellemi gyakorlat nélkül. Talán túl biztosak voltak a dolgukban.

9,41 Az **Úr Jézust** elszomorította az egész látvány. Anélkül, hogy bárkit külön megnevezett volna, ezt mondta: „**Ó, hitetlen és elfajult nemzetség!**” Ez szólhatott a tanítványoknak, az embereknek, az apának vagy mindnyájuknak együttvéve. Mindnyájan tehetetlenül álltak az emberi szükség előtt, annak ellenére, hogy igénybe vehették volna végtelen erőforrásait. **Meddig** lesz még **velük**, és meddig tűri őket? Aztán ezt mondta az apának: „Hozd ide a te fiadat!”

9,42-43a **Miközben** a fiú **közeledett** Jézushoz, megragadta a **démon** és erőszakkal a földhöz vágta. Jézust nem félemlítette meg a gonosz szellem hatalmának ez a megnyilvánulása; a démoni hatalomnál jobban megrendítette az emberek hitlensége, amely akadályozta Őt. Kiűzte a **tisztátalan szellemet, meggyógyította a gyermeket, és visszaadta az apjának**. Az emberek **álmélkodtak**. Felismerték, hogy Isten tett csodát. **Az Isten nagy erejének** megnyilvánulását látták a csodában.

U) Az Emberfia előre jelzi halálát és feltámadását (9,43b-45)

9,43b-44 Lehet, hogy a **tanítványok** hajlamosak voltak azt hinni, hogy mesterrük folytatja a csodatételeket, legalábbis addig, amíg az egész nemzet majd hangoosan üdvözli Őt, mint királyát. Az Úr, hogy kijózanítsa őket ilyen irányú gondo-

lataikból, ismét emlékeztette őket arra, hogy az **Emberfiának emberek kezébe** kell **adatnia**, vagyis meg fogják ölni.

9,45 **Miért nem értették meg ezt** az előrejelzést? Egyszerűen azért, mert visszasülyyedtek oda, hogy a Messiásban népi hőst lássanak. Halála az ő gondolkodásuk szerint az ügy bukását jelentené. Saját reményeik olyan erősek voltak, hogy képtelenek voltak bármilyen ellenkező szempontot magukévá tenni. Nem Isten rejtette el előlük az igazságot, hanem annak megrögzött elutasítása, hogy higgyenek. Még **féltek is kérdezni** a tisztázás érdekében. Mintha attól tartottak volna, hogy félelmeik megerősítést nyernek.

V) **Igazi nagyság a királyságban** (9,46-48)

9,46 A tanítványok nemcsak azt várták, hogy a dicsőséges királyságot hamarosan bejelentik, hanem a királyságban tekintélyes pozíciókra is pályáztak. Már azon vitatkoztak egymás között, hogy ki **lesz nagyobb**.

9,47-48 **Jézus**, ismerve a kérdést, ami izgatta őket – maga mellé állított **egy kisgyermeket** és megmagyarázta, hogy ha valaki befogad **egy kisgyermeket** az **Ő nevében**, Őt fogadta be. Első pillanatra nem látszik semmilyen összefüggés azzal a kérdéssel, hogy ki a nagyobb a tanítványok között. De noha nem nyilvánvaló, a kapcsolat valószínűleg a következő: az igazi nagyság abban mutatkozik meg, hogy valaki szerető gondoskodással fordul a kicsinyek, a gyámoltalanok, a világ elhanyagoltjai felé. Így, midőn Jézus azt mondta, hogy **„aki legkisebb mindnyájan ti közöttetek, az lesz nagy”**, azokra gondolt, akik megalázzák magukat és közösséget vállalnak a hívőkkel, akik ismeretlenek, jelentéktelenek és lenézettek.

A Mt 18,14-ben az Úr azt mondja, hogy a menny királyságában az a leg-

nagyobb, aki megalázza magát, mint egy kisgyermek. Itt, Lukácsnál a lényeg az, hogy valaki azonosítsa magát Isten gyermekei közül a legkisebbekkel. Ez mindkét esetben magában foglalja a megalázkodást, ahogyan maga az Úr tette.

W) **Az Emberfia tiltja a szélsőséges, elzárkózó magatartást (9,49-50)**

9,49 Ez az esemény illusztrálni látszik azt a magatartást, amelyről az Úr éppen azt mondta a tanítványoknak, hogy kerüljék. Találkoztak **valakivel, aki démonokat űzött** Jézus **nevében**. **Eltiltották**, nem egyéb okból, hanem mert **nem** az ő követőjük volt. Más szóval megtagadták, hogy befogadják az Úrnak egyik gyermekét az **Ő nevében**. Szélsőségesek, elzárkózók és szűkkeblűek voltak. Örülniük kellett volna, hogy a demont kiűzték az emberből. Sohasem lehettek volna féltékenyek valamilyen emberre vagy csoportra, amely esetleg több demont űzött ki, mint ők. Akkor azonban minden tanítványnak őrizkednie kell a kizárólagosságra való törekvéstől, a szellemi hatalom és tekintély monopóliumától.

9,50 **Jézus ezt mondta nekik: „Ne tiltátok el: mert aki nincs ellenünk, mellettünk van.”** Amennyiben Krisztus személyéről és munkájáról van szó, ott nem lehet semlegesség. Ha az emberek nincsenek *Krisztus mellett, ellene* vannak. Ami Krisztus szolgálatát illeti, A. L. Williams a következőket mondja:

A komoly keresztyéneknek emlékezniük kell, hogy amikor kívülállóak tesznek valamit Krisztus nevében, az végeredményben az Ő ügyét viszi előbbre. ...A Mester válasza széles körű és messzemenő igazságot tartalmaz. Nincs olyan földi társaság, bármilyen szent is, amely kizárólagosan igényelhetné azt az isteni hatalmat, amely elválaszthatatlanul kapcsolódik az Ő

*nevének igaz és hűséges használatához.*³⁰

VII. NÖVEKVŐ ELLENÁLLÁS AZ EMBERFIÁVAL SZEMBEN (9,51-11,54)

A) Samária elutasítja az Emberfiát (9,51-56)

9,51 Most már közeledett az Úr mennybe távozásának **ideje**. Ő ezt jól tudta. Azt is tudta, hogy közbe jön még a kereszt, ezért eltökélten megindult **Jeruzsálem** felé és afelé, ami ott rá várt.

9,52-53 Egy samaritánus **falu**, amely útjába esett, barátságatlannak mutatkozott az Isten Fia iránt. Az emberek tudták, hogy **Jeruzsálembe** megy, és ez elég ok volt arra, hogy elutasítsák. Végül is, intenzív gyűlölködés volt a samaritánusok és zsidók között. Szélsőséges, elzárkózó, bigott szellemiségük, elkülönülést hirdető beállítottságuk, faji gőgjük okozta, hogy nem voltak hajlandók **befogadni** a dicsőség Urát.

9,54-56 **Jakab és János** olyan ingerült lett erre az udvariatlanságra, hogy javasolták, hívjanak le **tűzet az égből**, hogy elpusztítsák a bűnösöket. Jézus azonnal *megdorgálta őket*. **Nem azért jött, hogy elveszítse az emberek életét, hanem, hogy megtartsa**. Ez az Úr kedves esztendeje volt, nem pedig Istenünk bosszúállásának napja. A kegyelemnek kellett volna jellemeznie őket, és nem a bosszúvágynak.

B) A tanítványság akadályai (9,57-62)

9,57 Ezekben a versekben három leendő tanítvánnyal találkozunk, akik a teljes szívű tanítványság három fő akadályát mutatják be. Az első teljesen bizonyos volt benne, hogy akarja **követni** Jézust

bárhol és bárhova. Nem várta meg, hogy hívják, hanem önként ajánlkozott. Önbizalommal teljes, túlbuzgó ember volt, és nem számolt azzal, hogy mibe kerül. Nem ismerte a jelentőségét annak, amit kimondott.

9,58 Első látásra Jézus válasza nincs összefüggésben az ember ajánlkozásával. Valójában azonban nagyon szoros a kapcsolat. **Jézus** ezt mondta neki: „Tudod-e, mit jelent a valóságban engem követni? Azt, hogy elhagyod az élet jólétét és kényelmét. Nekem nincs otthonom, amit sajátomnak nevezhetnék. Ez a föld nem tartogat nekem nyugalmat. A **rókáknak** és a **madaraknak** több van a természetes kényelemből és biztonságból, mint nekem. Akkor is követni akarsz engem, ha ez azoknak a dolgoknak az elhagyását jelenti, amelyeket a legtöbb ember úgy tekint, mint elidegeníthetetlen jogát?” Mikor azt olvassuk, hogy **az Emberfiának nincs fejét hova lehajtania**, hajlamosak vagyunk megsajnálni. Egy kommentátor megjegyzi: „Neki nincs szüksége a sajnálatodra. Inkább önmagadat sajnáld, ha van otthonod, amely visszatart, amikor Krisztus a világ magaslatain kíván járni téged.” Nem hallunk többet erről az emberről, csak feltételezhetjük, hogy nem volt hajlandó feladni az élet megszokott kényelmét, hogy kövesse az Isten Fiát.

9,59 A második ember hallotta Krisztus hívását, hogy **kövesse**. Bizonyos értelemben hajlandó volt rá, de volt valami, amit **először** meg akart tenni. El akart **menni és eltemetni az apját**. Figyeljük meg, mit mondott. „**Uram, engedd meg nekem, hogy előbb elmenjek...**” Más szóval: „**Uram... nekem... előbb...**” Jézust **Úrnak** nevezte, de valójában saját kívánságait és érdekeit helyezte az **első** helyre. Az „Uram” és a „nekem előbb” kifejezések teljesen ellentétesek egymással; vagy az egyiket kell választanunk,

vagy a másikat. Hogy az **apa** már halott volt-e, vagy a fiú azt tervezte, hogy megvárja otthon, amíg meghal, az a lényegen nem változtat. Megengedte valaminek, hogy Krisztus hívásával szemben elsőbbséget élvezzen. Tökéletesen elfogadható és helyes dolog, ha valaki tiszteletet mutat egy halott vagy haldokló apa iránt, de valakinek vagy valaminek megengedni, hogy rivalizáljon Krisztussal, az határozottan bűnös dologgá válik. Ennek az embernek valami más dolga lehetett. Mondhatjuk, hogy egy kötelesség vagy egy foglalatosság elcsábította őt a fenntartás nélküli tanítványság ösvényétől.

9,60 Kétszívűségét az Úr a következő szavakkal róttá meg: **„Hadd temessék el a halottak az ő halottaikat: te pedig elmenve hirdesd az Isten országát.”** A *szellemileg halottak* el tudják temetni a *fizikailag halottakat*, de nem hirdethetik az evangéliumot. A tanítványok nem adhatnak elsőbbséget olyan feladatoknak, amelyeket a meg nem tért emberek is ugyanolyan jól el tudnak végezni, mint a keresztyének. A hívőnek biztosítania kell, hogy helyettesíthetetlen legyen élete fő munkakörében. Fő foglalkozása Krisztus ügyének előrevitele e földön.

9,61 A harmadik leendő tanítvány hasonlított az elsőre abban, hogy önként akarta **követni** Krisztust. A másodikhoz abban hasonlított, hogy ugyancsak kimondta ezt az ellentmondást: **„Uram... előbb... nekem...”** **Először** búcsút akart venni a családjától. A kérés önmagában elfogadható és helyes volt, de még az élet szokásos udvariasságai is rosszak, ha az azonnali és teljes engedelmesség elé helyezik őket.

9,62 **Jézus** azonnal azt mondta neki, hogy ha egyszer a tanítványság **ekéjének szarvára vetette kezét**, nem tekinthet³¹ **hátra**; különben nem **alkalmas az Isten királyságára**. Krisztus követői nem lehetnek félszívűek vagy szentimentális ál-

modozók. A vonzalom a családhoz vagy a barátokhoz, noha önmagában helyes, nem engedhető meg, hogy eltérítse őket a kimondott és teljes átadástól. Az a kifejezés, hogy nem **„alkalmas az Isten királyságára”**, nem a megváltásra, hanem a szolgálatra vonatkozik. Egyáltalán nem a *belépés* a kérdés a királyságba, hanem a *szolgálat* a királyságba lépés után. A királyságba lépésre az Úr Jézus személye és műve tesz alkalmassá. Ez a belé vetett hit által lesz a miénk.

Így ezeknek az embereknek a tapasztalatai a tanítványság három alapvető akadályát illusztrálják:

1. Anyagi kényelem.
2. Munka vagy elfoglaltság.
3. Család és barátok.

Krisztusnak a szívben versenytárs nélkül kell uralkodnia. Minden egyéb szeretet és minden más hűség másodlagos.

C) A hetven tanítvány kiküldése (10,1-16)

10,1-12 Ez az egyetlen feljegyzés az evangéliumokban arról, hogy az Úr kiküldött **hetven**³² tanítványt. Nagyon hasonlít a tizenkettő megbízására a Mt 10-ben. Ott azonban a tanítványokat az északi területekre küldte, míg a hetvenet most délre, annak az útvonalnak a mentén, amelyet az Úr Jeruzsálemig követett. Ez a küldetés láthatólag azt célozta, hogy előkészítse az utat az Úr utazásához, amely az északi Cézárea Filippitől, Galileán és Samárián át a Jordán keresztezésével délre, Pereán keresztül, majd ismét vissza a Jordánon át Jeruzsálembe tartott.

Noha a hetven tanítvány szolgálata és megbízása csak ideiglenes volt, mindazáltal Urunk utasításaiban sok olyan alapelv található meg, ami minden korban alkalmazható a keresztyénekre.

Ezek közül az elvek közül néhányat a következőképpen lehet összefoglalni:

1. **Kettesével** küldte el őket (1. v.). Ez érvényes bizonyágtételt tesz lehetővé. „Két vagy három tanú vallomása alapján megáll minden dolog” (2Kor 13,1).
2. Az Úr szolgájának állandóan **imádkoznia** kell, hogy az Úr **küldjön munkásokat aratásába** (2. v.). A szükség mindig nagyobb, mint a munkások száma. Miközben **munkásokért** imádkozunk, nyilván magunknak is hajlandóaknak kell lennünk elmenni. Figyeljük meg: **Kérjétek** (2. v.), **menjétek** (3. v.).
3. Jézus ellenséges környezetbe küldte el tanítványait (3. v.). Külső megjelenésre a védtelen **bárányokra emlékeztettek a farkasok között**. Nem várhatták, hogy a világ királyi módon bánik velük, hanem inkább azt, hogy üldözi, sőt megöli őket.
4. A személyes kényelem szempontjai nem engedhetők meg (4a. v.). „**Ne hordozzatok erszényt, se táskát, se sarut.**” Az **erszény** a pénzügyi tartálékokról szól. A **táska** az ételmiszertartálékot sugallja. A **saru** vonatkozhat még egy másik párra, vagy valamilyen különleges kényelmet nyújtó lábbelire. Mindhárom arról a szegénységről beszél, aminek semmije sincs, mégis mindennel rendelkezik, és sokakat tesz gazdaggá (2Kor 6,10).
5. „**Az úton senkit ne köszöntsetek.**” Krisztus szolgáinak nem kell vesztegetniük az időt hosszadalmas ceremóniális köszöntésekkel, ahogyan az keleten szokás volt. Legyenek udvariasak és tisztességtudók, de idejüket inkább az evangélium dicsőséges hirdetésére használják, mint haszontalan beszélgetésekre. Szükségtelen késlekedésre ne pazaroljanak időt.
6. Fogadják el a vendégszeretetet, bárhol kínálják fel nekik (5–6. v.). Ha első köszöntésüket kedvezően fogadják, akkor a házigazda a **békesség fia**. Olyan ember, akire a **békesség** jellemző, aki befogadja a békesség üzenetét. Ha elutasítják a tanítványokat, ne csüggedjenek el; békességük ismét **vissza fog térni rájuk**, vagyis nem éri őket kár vagy veszteség, hanem inkább másokat.
7. A tanítványok **maradjanak ugyanabban a házban**, amely először szállást ajánlott (7. v.). A **háZRól házra járás** úgy tüntetné fel őket, mintha fényűzőbb elszállásolást keresnének, holott egyszerűeknek és hálásaknak kellene lenniük.
8. Ne tétovázzanak megenni bármilyen ételt és italt, amit kínálnak nekik (7. v.). Mint az Úr szolgálói, méltóak az ellátásra.
9. A városok és a falvak is állást foglalhatnak az Úr mellett vagy ellene, éppen úgy, mint ahogy az egyes emberek teszik (8-9. v.). Ha egy terület befogadja az üzenetet, az Igét, fogadják el vendégszeretetüket, és vigyék nekik az evangélium áldásait. Krisztus szolgálói **azt egyék, amit eléjük adnak**, ne legyenek finnyások az ételeket illetően, és ne okozzanak kényelmetlenséget az otthonban. Végül is nem az étel a fő dolog az életükben. Azokban a városokban, ahol befogadják az Úr küldötteit, ma is meggyógyulnak a bűntől beteg lakosok. A király is nagyon **közel lesz hozzájuk**.
10. Ha egy város elutasítja az evangéliumot, akkor elveszíti azt a kiváltságot, hogy még egyszer hallhassa (10-12. v.). Isten bánásmódjában elérkezik egy időpont, amikor az üzenet utoljára hallható. Az emberek nem játszhatnak az evangéliummal, mert esetleg örökre elvételük tőlük. Az elutasított világosság visszavont világosság. Azok a városok és falvak, amelyek abban a kiváltságban részesültek,

hogy hallják az evangéliumot és azután elutasították, súlyosabb ítélet alá esnek, mint Sodoma városa. Minél nagyobb a kiváltság, annál nagyobb a felelősség.

10,13-14 Miután Jézus elmondta ezeket a szavakat, megemlítette Galilea három városát, amelyeket nagyobb kiváltságban részesültek, mint bármely másik. Láták Őt, amint hatalmas csodáit tette utcáikon. Hallották drága tanítását. Mégis elutasították. Ha azokat a csodákat, amelyeket **Korazinban és Bétsaidában** tett, **Tírusban és Szidónban** tette volna, ezek a tengerparti városok megbánták volna bűnüket. Mivel a galileai városok érzéketlenek maradtak Jézus munkájára, ítéletük súlyosabb lesz, mint **Tíruszé és Szidóné**. Történelmi tény, hogy Korazin és Bétsaida teljesen elpusztult, ma már pontos helyüket sem lehet határozottan tudni.

10,15 Kapernaum lett Jézus városa, miután Názáretből eltávozott. Ez a város kiváltságban az **égig magasztaltott**, de megvetette legnemesebb polgárát, és elmulasztotta lehetőségének napját. Így a **pokolig fog lealáztatni** az ítéletben.

10,16 Jézus a hetven tanítványnak szóló utasításait azzal a megállapítással fejezte be, hogy az Ő követői voltak. Aki őket megveti, Őt veti meg; és az Ő elutasítása az Atya Isten elutasítása.

Ryle ezt a következőképpen magyarázza:

Valószínűleg nincsen az Újszövetségben ennél erőteljesebb szavakkal kifejezve a hűséges szolga hivatásának méltósága és azok bűne, akik elutasítják az üzenet meghallgatását. Ne feledjük, hogy ezek a szavak nem a tizenkét apostolhoz szóltak, hanem a hetven tanítványhoz, akiknek nevéből és ezt követő történetéről semmit sem tudunk. Scott jegyzi meg a következőket: „Egy követ megvetése vagy le-

néző kezelése annak a fejedelemnek a megsértése, aki megbízta és elküldte, akit képvisel. Az apostolok és a hetven tanítvány Krisztus követe és képviselője volt; akik megvetették és elutasították őket, az Urat vetették meg és utasították el.”³³

D) A hetven tanítvány visszatérése (10,17-24)

10,17-18 Amikor **visszatértek** küldetésükről, **a hetven tanítvány büszkélkedett, hogy még a démonok is engedtek nekik**. Jézus válaszát kétféleképpen lehet érteni. Először is azt, hogy sikerükben látta annak zálogát, hogy a **Sátán a mennyből** végül is lehull. Jamieson, Fausset és Brown így értelmezi szavait:

Követtelek benneteket missziótokon, és figyeltem győzelmeiteket; miközben csodálkoztatok azon, hogy az én nevemben a démonok engednek. Egy hatalmas látvány nyílt meg szemeim előtt, hirtelen, ahogyan a villám lecsap az égből a földre. A Sátánt láttam lehullani a mennyből.

A Sátánnak ez a lehullása még jövőbeli esemény. Mihály és angyalai fogják levetni a mennyből (Jel 12,7-9). A nagy nyomorúság idejében, Krisztus dicsőséges földi uralkodását megelőzően következik be.

Jézus szavainak második lehetséges értelmezése egyfajta figyelmeztetés az elbizakodottság ellen. Olyan, mintha ezt mondta volna: „Igen, mámorító érzés, hogy még a démonok is engednek, de ne feledjétek, az elbizakodottság ösbűn. Ez a gőg eredményezte tulajdonképpen Lucifer bukását és kiűzetését a mennyből. Vigyázzatok, hogy elkerüljétek ezt a vesztélyt.”

10,19 Az Úr **hatalmat** adott tanítványainak a gonosz erői felett. Küldetésük alatt védelmet élveztek minden baj ellen.

Ez Isten minden szolgájára igaz: védelem alatt állnak.

10,20 Mégse a szellemek feletti hatalomnak **örülhettek, hanem** inkább saját üdvösségüknek. Ez az egyetlen feljegyzett eset, amikor az Úr azt mondta tanítványainak, hogy ne örüljenek. Finom veszélyek vannak a keresztyén szolgálatban elért siker közben, míg az a tény, hogy a **nevünk fel van írva a mennyben**, Isten és Fia iránti végtelen tartozásunkra emlékeztet bennünket. Biztonságos örülni a kegyelem általi megváltásnak.

10,21 Jézus, minthogy a nép zöme elvetette, alázatos követőire tekintett, és **örvendezett Szellemében**, köszönetet mondva az **Atyának** egyedülálló bölcsességéért. A hetven tanítvány nem tartozott ennek a világnak **bölcs és okos** emberei közé. Nem voltak értelmiségi vagy tanult emberek. **Kisdedek** voltak, de hittel, odaadással és kérdés nélküli engedelmességgel telt kisdedek. Az értelmesek túl bölcssek, túl intelligensek, túl képzettek voltak saját érdekükben. Beképzeltségük megvakította őket, és nem látták Isten szeretett Fiának igazi értékét. Az igazi kisdedeken keresztül tud Isten leghatásosabban munkálkodni. Urunk boldog volt mindazok miatt, akiket az Atya neki adott, és a hetven tanítvány kezdeti sikeréért, amely előre jelezte a Sátán végleges bukását.

10,22 A Fiúnak **mindent odaadott az Atyja**, mind a mennyben, mind a földön, mind a föld alatt. Isten az egész világ-mindenséget Fiának hatalma alá helyezte. **Senki sem tudja**, kicsoda a Fiú, csak az Atya. A testté lételben olyan titok van, amit senki más, csak az Atya mérhet föl. Hogyan válhatott Isten Emberré és lakhatott emberi testben, ez túl van a teremtmény felfogó képességén. Senki sem tudja, **kicsoda az Atya, csak a Fiú, és akinek a Fiú ki akarja jelenteni**. Isten is

felette áll az emberi megértésnek. A Fiú ismeri Őt tökéletesen, és a Fiú kijelentette Őt azoknak a gyenge, közönséges és megvetett embereknek, akiknek hite van Őbenne (1Kor 1,26-29). Aki látta a Fiút, látta az Atyát. Az egyszülött Fiú, aki az Atya kebelén van, teljesen kijelentette az Atyát (Jn 1,18).

Kelly mondja: „A Fiú bemutatja az Atyát; de az emberi elme mindig darabokra törik, amikor megkísérli kibogozni Krisztus személyes dicsőségének megoldhatatlan rejtélyét.”

10,23-24 Az Úr **külön** azt mondta **tanítványainak**, hogy olyan napokban élnek, amelyeknek példa nélküli a kiváltságuk. Őszövetségi **próféták és királyok kívánták látni** a Messiás napjait, de **nem látták**. Az Úr Jézus itt azt állítja, hogy Ő az, akit az ŐSZ profétái vártak, a Messiás. A tanítványoké volt az a kiváltságos helyzet, hogy **lássák** a csodákat, és **hallják** Izráel reménységének tanítását.

E) A törvénytudó és az irgalmas sarmáriai (10,25-37)

10,25 A **törvénytudó**, aki Mózes törvényének tanításában szakértő volt, feltehetően nem őszintén érdeklődött. Megpróbálta törbe csalni a Megváltót, hogy alaposan próbára tegye. Talán úgy gondolta, hogy az Úr nem ismeri el a törvényt. Jézus neki csak egy **tanító** volt, az **örök élet** pedig valami olyasmi, amit ki lehet érdemelni, vagy meg lehet szerezni.

10,26-28 Az Úr mindezt figyelembe vette, amikor válaszolt. Ha a törvénytudó alázatos és bűnbánó lett volna, a Megváltó közvetlenebbül válaszolt volna. Ilyen körülmények között viszont a **törvényre** irányította figyelmét. Mit követel **a törvény**? Azt, hogy az ember **szerezse az URat** mindenek felett, és **felebarátját, mint** önmagát. Jézus azt mondta neki, hogyha *ezt* cselekszi, *élni* fog.

Első látásra úgy tűnhet, az Úr azt tanította, hogy törvény által van az üdvösség. Nem ez a helyzet. Istennek sohasem volt az a szándéka, hogy valaki valaha a törvény megtartása által üdvözüljön. A Tízparancsolatot olyanoknak adta, akik már bűnösök voltak. A törvény célja nem az, hogy megőrizzen a bűntől, hanem az, hogy bűntudatot okozzon. A törvénynek az a funkciója, hogy megmutassa az embernek, mennyire bűnös.

A bűnös számára lehetetlen, hogy szeresse **Istent teljes szívvvel, és felebarátját, mint** önmagát. Ha ezt meg tudná tenni születésétől fogva haláláig, nem volna szüksége megváltásra. Nem lenne elveszett. A jutalma még akkor is csak hosszú földi élet lenne, nem örök élet a mennyben. Ameddig büntelenül él, folytatódik az élete. Örök élet csak olyan bűnösök számára van, akik felismerték elveszett állapotukat, és akiket Isten kegyelme megváltott.

Ezért Jézusnak az az állítása, hogy **„ezt cselekedd, és élsz”**, pusztán elméleti. Ha hivatkozása a törvényre elérte volna a kívánt hatást a törvénytudónál, akkor az így felelt volna: „Ha ez az, amit Isten kíván, akkor én elveszett, tehetetlen és reményesség nélküli vagyok. Rábízom magam a Te szeretetedre és irgalmadra. Vált meg engem kegyelmed által!”

10,29 Ehelyett **igazolni** akarta magát. Miért? – Senki sem vádolta. Rossz volt a lelkiismerete, és szíve elbizakodott, hogy ellenálljon. Azt kérdezte: **„Ki az én felebarátom?”** Ez elodázó taktika.

10,30-35 Az Úr Jézusnak a kérdésre adott válasza az irgalmas samaritanus története. A történet részletei ismeretesek. A rablás áldozata (szinte bizonyosan zsidó) **félholtan** fekszik a **Jerikóba** vezető úton. A zsidó **pap** és **lévita** megtagadta, hogy segítsen. Talán attól féltek, hogy ez csapda, és őket is kirabolhatják, ha ott maradnak. Egy gyűlölt **samaritanus** volt,

aki könyörületességre indult, elsősegélyt nyújtott, elvitte az áldozatot **egy fogadóba**, és ellátmányt hagyott a **gondozására**. A samáriai egy szükségben levő zsidó felebarátja volt.

10,36-37 Akkor az Úr feltette a kikerülhetetlen kérdést. **Ki volt a felebarátja** ennek a segítségre szoruló embernek? Természetesen az, **aki irgalmat gyakorolt**. Igen, természetesen. Akkor a törvénytudó **menjen, és hasonlóan cselekedjen**. „Ha egy samáriai bebizonyította, hogy igazi felebarátja egy zsidónak, könyörületet mutatva iránta, akkor mindenki felebarát.”³⁴

Nem nehéz meglátnunk a papban és a lévitában a törvény erőtlenségének kiabrázolását arra, hogy segítsen a halott bűnösön; a törvény azt parancsolta, hogy „szeresd felebarátodat, mint magadat”, de erőt nem adott az engedelmességhez. Ugyancsak nem nehéz azonosítani az irgalmas samaritanust az Úr Jézussal, aki eljött oda, ahol mi voltunk, megváltott bennünket bűneinkből, és a földtől a mennyig, és végig az egész örökkévalóságig teljes gondoskodásában részesített. Papok és léviták csalódást okozhatnak nekünk, de az irgalmas samaritanus soha.

Az irgalmas samáriai története nem várt fordulatot vesz. Ezzel a kérdéssel kezdődött: „Ki az én felebarátom?” De ennek a kérdésnek a feltevésével fejeződik be: „Te ki felebarátjának bizonyulsz?”

F) Mária és Márta (10,38-42)

10,38-41 Az Úr most figyelmét Isten Igéjére és az imádkozásra fordítja, mint az áldás két nagy eszközére (10, 38-11,13).

Mária Jézus lábánál ült és hallgatta beszédét, miközben **Márta** figyelmét elvonták a fedelmi vendéglátás előkészületei. Márta azt akarta, hogy az **Úr** feddje

meg nővérét a segítség elmulasztása miatt, de Jézus a bosszankodás miatt Mártát fedtte meg gyengéden.

10,42 Urunk többre értékeli szeretetünket szolgálatunknál. A szolgálatot beszennyezheti az elbizakodottság és saját fontosságunk tudata. A vele való foglalkozás az **egyetlen** szükséges **dolog, az a jó rész, amely nem vétetik el.** „Az Úr azt akarja, hogy Mártákból Máriákká változzunk – magyarázza C. A. Coates –, éppen úgy, ahogyan azt akarja, hogy törvénytudókból változzunk át felebarátokká.”³⁵

Charles R. Erdman írja a következőket:

*Miközben az Úr méltányol mindent, amit érte vállalunk, tudja, hogy elsősorban arra van szükségünk, hogy lábánál üljünk és megtanuljuk akaratát. Azután feladatainkban nyugodtak, békések és kedvesek leszünk, és végül szolgálatunkban elérhetjük azt a tökéletességet, amely Máriáé volt, midőn egy későbbi jelenetben Jézus lábára öntötte azt a kenetet, amelynek illata még mindig betölti a világot.*³⁶

G) A tanítványok imádkozása (11,1-4)

A 10. és 11. fejezet között időkülönbség van, amelyről a Jn 9,1-10,21 ír.

11,1 Ez egyike azoknak a gyakori eseteknek, amikor Lukács az Úr imaéletere utal. Ez beleillik Lukács szándékába, hogy Krisztust, mint az Emberfiát mutassa be, aki állandó függőségben van Istentől, az Atyjától. A tanítványok érzékelték, hogy az imádkozás Jézus életében valóságos és létfontosságú erő. Ahogyan imádkozni hallották, elvégezte bennük, hogy ők is imádkozni akarjanak. Ezért **egyik tanítványa** arra kérte, hogy **tanítsa** őket imádkozni. Nem azt mondta, „tanítsd meg, *hogyan* imádkozzunk”, hanem

ezt: **„Taníts minket imádkozni!”** A kérés azonban bizonyára magában foglalja mind a tény, mind a módszert.

11,2 Az az imádságmodell, amelyet az Úr Jézus ekkor adott nekik, valamenyire különbözik a Máté evangéliumában található úgynevezett úri imától. Ezeknek az eltéréseknek megvan a célja és értelme. Közülük egy sem jelentéktelen.

Mindenek előtt azt tanította az Úr a tanítványainak, hogy szólítsák Istent **mi Atyánk**nak. Ez a bensőséges családi viszony az ÓSZ-ben ismeretlen volt a hívők előtt. Egyszerűen arról van szó, hogy a hívők most már úgy beszélnek Istenhez, mint szerető menyeyi **Atyához**. Ezt követően azt tanuljuk imádkozni, hogy Isten **neve szenteltessék** meg. Ez a hívők szívének azt a vágyát fejezi ki, hogy Ő legyen nagyra becsült, felmagasztalt és imádott. Abban a kérésben, hogy **„Jöjjön el a Te országod”**, azt imádkozzuk, hogy hamarosan érkezzon el az a nap, amikor Isten leigázza a gonosz erőket, és Krisztus személyében hatalommal uralkodik a **földön**, ahol ugyanúgy **meglesz az akarat, mint a mennyben**.

11,3 Ily módon, miután Isten királyságát és az Ő igazságát kereste a kérő, ismertesse saját személyes szükségleteit és vágyait. Előkerül az örökké visszatérő táplálékigény, mind a fizikai, mind a szellemi. Naponta tőle függőségben élünk, elismerve, hogy minden jónak az Úr a forrása.

11,4 Ezt követően jön az imádság a **bűnök** bocsánatáért, amely azon a tényen alapszik, hogy mi magunk megbocsátó szellemiséget mutattunk mások iránt. Nyilvánvaló, hogy ez nem a bűn büntetésének elengedésére vonatkozik. Az Krisztus Golgotán elvégzett művén alapul, és kizárólag hit által kapjuk. Itt viszont a szülői vagy uralkodói megbocsátással van dolgunk. Miután megváltott, Isten úgy bánik velünk, mint gyermekeivel. Ha szí-

vünkben kemény és meg nem bocsátó szellemmel találkozik, megfenyít bennünket, amíg össze nem törünk és vissza nem térünk a vele ápoltságára. Ez a bűnbocsánat elmélyíti a közösséget Istennel, és nem érinti a hozzá való viszonyt.

Az a kérés, hogy „**És ne vigy minket a kísértésbe**”, nehézségeket okoz némeleknek. Tudjuk, hogy Isten sohasem csábít senkit bűnre, de megengedi, hogy az életben próbákat és megpróbáltatásokat tapasztaljunk, és ezek javunkra szolgáljanak. Itt az a gondolat látszik, legyünk tudatában a hajlamunknak, hogy eltévedünk és bűnbe esünk. Arra kérjük az Urat, hogy őrizzen meg a bűnbe eséstől, még akkor is, ha ezt szívesen megtennénk. Imádkozunk, hogy a bűnre való alkalom és megtételének vágya sohasem találkozzon. Az ima egészséges bizalmatlanságot fejez ki saját képességünkkel szemben, hogy ellenálljunk a kísértésnek. Az ima azzal a kéréssel fejeződik be, hogy szabadulást kér a gonosztól.³⁷

H) Két példázat az imádságról (11,5-13)

11,5-8 Az Úr folytatva az imádság témáját, egy illusztrációban bemutatta Isten készségét arra, hogy meghallgassa gyermekei kérését és válaszoljon rájuk. A történet egy emberről szól, akinek otthonába **éjszaka** vendég érkezett. Sajnos nem volt kéznél elég ennivalója. Ezért elment a szomszédjához, kopogtatott az ajtaján és kért tőle **három** kenyert. A szomszéd először bosszankodott álmának megzavarása miatt, és vonakodott felkelni. A vendéglátó folyamatos zörgetése és hívása miatt azonban végül felkelt, és **odaadta neki**, amire szüksége volt.

Ennek a példázatnak az alkalmazásában gondosan el kell kerülnünk bizonyos következtetéseket. Ez nem azt jelenti, hogy Istent bosszantják kitaró ké-

réseink. Azt sem sugallja, hogy kéréseink meghallgatásának egyetlen módja a kitarás.

Azt tanítja, hogy ha egy ember hajlandó segíteni barátján annak tolokodása miatt, Isten sokkal **inkább** hajlandó meghallgatni gyermekei kiáltásait.

11,9 Azt tanítja, hogy sohasem fáradjunk meg vagy bátortalanodjunk el az imaéletünkben. „Kérjétek..., keressetek..., zörgessetek...”³⁸ Néha Isten azonnal válaszol imáinkra, amint kértük. Más esetekben azonban csak hosszas kérés után teszi ezt.

Isten válaszol imáinkra:

Ha gyenge a szíved,

Ajándékát adja, amint kéred;

De hitednek mélyebb nyugalom kell,

Bízni, hogy ha hallgat is, hall téged,

Mivel szeret, a legjobbal felel.

Csillag lehull, hegyek eltűnhetnek,

Isten igaz, amit ígért, meglesznek.

Ő adja a mi erőnket.

M. G. P.

A példázat, úgy látszik, az egyre növekvő mértékű tolokodást tanítja, a kérésről a keresésen át a zörgetésig.

11,10 Azt tanítja, hogy **mindenki, aki kér, kap, aki keres, talál, és a zörgetőnek megnyitják**. Ez annak ígérete, hogy amikor imádkozunk, Isten mindig megadja azt, amit kérünk, vagy pedig valami jobbat ad. A „nemleges” válasz azt jelenti, hogy tudja, amit kérünk, nem lenne a legjobb, vagyis ha megtagadja, jobb, mint ha teljesítené.

11,11-12 Azt tanítja, hogy Isten sohasem fog becsapni bennünket úgy, hogy **követ** ad, amikor **kenyeret** kérünk. A kenyér azokban a napokban lapos, kerek sütemény volt, köre emlékeztetett. Isten sohasem fog megtréfálni bennünket azzal, hogy ehetetlen dolgot ad, amikor ennivalót kérünk. Ha **halat** kérünk, nem fog nekünk **kígyót** adni, vagyis olyan valamit, ami árthatna nekünk. Ha **tojást** kérünk,

nem fog **skorpiót** adni, vagyis olyasmit, ami gyötrő fájdalmat okoz.

11,13 Egy apa nem ad rossz ajándékokat, még ha bűnös természete van is; tudja, **hogyan adjon jó ajándékokat gyermekének. Mennyivel inkább kész mennyei Atyánk Szent Szellemet adni azoknak, akik kérik tőle.** J. G. Bellet mondja a következőket: „Jelentős dolog, hogy az ajándék, amelyet Ő választ nekünk, az az, amire leginkább szükségünk van, és amit legjobban szeretne adni, az a Szent Szellem.” Amikor Jézus ezeket a szavakat elmondta, a Szent Szellem még nem adatott (Jn 7,39). Nekünk ma már nem kell imádkoznunk a Szent Szellemtől, hogy *adasson* nekünk, mint bennünk lakó Személy, mivel megtérésünkkel eljön, hogy bennünk lakjon (Róm 8, 9b; Ef 1,13-14).

Bizonyára helyénvaló és szükséges más módon imádkozni a Szent Szellemtől. Imádkozhatunk, hogy legyünk taníthatóak a Szent Szellem által, hogy vezessen a Szent Szellem, és hogy ereje töltsön be minden Krisztusért végzett szolgálatainkban.

Az nagyon is lehetséges, hogy amikor Jézus arra tanította a tanítványokat, hogy kérjék **a Szent Szellemet**, a Szellem *erejére* gondolt, amely képessé teszi őket, hogy azt a nem e világból való tanítvány-ságot éljék, amelyre a megelőző fejezetekben tanított. Ekkorra feltehetőleg megsejtették, hogy végképpen lehetetlen, hogy saját erejükből megfeleljenek a tanítvány-ság próbáinak. Ez természetesen igaz. **A Szent Szellem** tesz képessé, hogy keresztyén életet éljünk. Jézus tehát úgy írta le Istent, mint aki alig várja, hogy adja ezt az erőt azoknak, akik kérik.

A görög eredetiben a 13. vers nem azt mondja, hogy Isten adni fogja *a* Szent Szellemet, hanem hogy fog „adni Szent Szellemet” (névelő nélkül). H. B. Swete professzor mutatott rá, hogy amikor a né-

velő ott van, az magára a személyre vonatkozik, de amikor a névelő hiányzik, az Isten ajándékaira, vagyis érettség végzett munkálkodására vonatkozik. Így ebben a szakaszban nem annyira a Szent Szellem *személyéért* történik az imádkozás, hanem inkább életünkben végzett szolgálataiért. Ezt megerősíti a párhuzamos igehely a Mt 7,11-ben, ahol ezt olvassuk: „...mennyivel inkább ad a ti mennyei Atyátok *jókat* azoknak, akik kérnek tőle?!”

I) **Jézus válaszol vádolóinak (11,14-26)**

11,14-16 Jézus, azzal, hogy **kiűzött egy démont**, amely áldozata **némaságát** okozta, teljes kavarodást idézett elő a nép között. Miközben **a sokaság csodálkozott**, mások nyíltabban ellenségessé váltak az Úr iránt. Az ellenségeskedés két fő formát öltött. **Némelyek** azzal vádolták, hogy **Belzebubnak, a démonok fejedelmének hatalma által űzi ki a démonokat. Mások** azt követelték, hogy adjon **mennyei jelt**; talán az volt az elképzelésük, hogy ez eloszlathatja azt a vádat, amelyet ellene felhoztak.

11,17-18 Jézus arra a vádra, hogy azért űz ki démonokat, mert Belzebubbal van kapcsolatban, a 17-26. versekben adott választ. A mennyei jel követelésére a 29. versben válaszolt. Mindenek előtt az Úr Jézus arra emlékeztette őket, hogy **minden királyság, amely meghasonlik önmagával, elpusztul, és a ház, amely meghasonlik önmagával, leomlik.** Ha a Sátán eszköze volt a démonok kiűzésében, akkor a **Sátán** saját alattvalói ellen harcolt. Nevetséges azt gondolni, hogy az ördög ily módon önmaga ellen harcol, és saját céljait akadályozza.

11,19 Másodszor arra emlékeztette vádolóit az Úr, hogy saját honfitársaik közül abban az időben néhányan ugyan-csak foglalkoztak gonosz szellemek ki-

üzésével. Ha Ő ezt a Sátán hatalmával tette, ebből szükségszerűen következik, hogy ők ugyanilyen hatalommal cselekszenek. Természetesen a zsidók ezt sohasem voltak hajlandók elismerni. Hogyan tagadhatnák azonban az érvelés erejét? A hatalom a démonok kiűzésére vagy Istentől, vagy pedig a Sától származik. Vagy egyiknek, vagy a másinak kell igaznak lennie; mindkettő nem lehet az. Ha Jézus a Sátán hatalma által cselekedett, akkor a zsidó ördögűzők ugyanattól a hatalomtól függték. Az Ő elítélése azok elítélése is.

11,20 Az igazi magyarázat az, hogy Jézus **Isten ujjával űzi ki a démonokat**. Mít értett azon, hogy **Isten ujjával**? Máté evangéliumának beszámolójában (12,28) ezt olvassuk: „Ha pedig én Isten Szelleme által űzöm ki az ördögöket, akkor kétség nélkül elérkezett hozzátok az Isten királysága.” Így levonhatjuk a következtetést, hogy **Isten ujj** ugyanaz, mint Isten Szelleme. Az a tény, hogy Jézus Isten Szelleme által űzött ki démonokat, valójában annak a bizonyítéka volt, hogy **elérkezett Isten királysága** annak a nemzetéknek az embereihez. A királyság magának a királynak a személyében jött el. Éppen az a tény, hogy az Úr Jézus ilyen csodákat cselekedve jelen volt, határozott bizonyítéka annak, hogy Isten felkent uralkodója megjelent a történelem színpadán.

11,21-22 Egészen mostanáig a Sátán **erős fegyveres** volt, aki vitathatatlanul fenntartotta uralmát *palotája* felett. Azok, akiket démonok szálltak meg, az ő hatalmában voltak, és senki sem szabadíthatta meg őket. **Javai békeességben** voltak, vagyis nem volt senki, aki elvitassa uralmát. Az Úr Jézus **erősebb** volt, **mint** a Sátán, ellene jött, legyőzte őt, **minden** fegyverét elvette tőle, és **zsákmányát** elosztotta.

Azt még vádlói sem tagadták, hogy Jézus kiűzte a gonosz szellemeket. Ez

csak azt jelenthette, hogy a Sától legyőzte és áldozatait megszabadította. Ez a lényege ezeknek a verseknek.

11,23 Akkor Jézus hozzátette, **aki nincs vele, ellene van**, és aki **nem gyűjt vele, tékozol**. Ahogyan valaki mondta: „Egy ember vagy úton van, vagy útban van.” Már említettük a látszólagos ellentmondást, ami e között a vers között és a 9,50 között van. Ha a kérdés Jézus személye és munkája, nem lehet semlegesnek maradni. Aki nincs Krisztusért, ellene van. Amikor a keresztyén szolgálatról van szó, akkor akik nincsenek Krisztus szolgálói ellen, mellettük vannak. Az első esetben megváltásról van szó; a második esetben szolgálatról.

11,24-26 Úgy tűnik, az Úr visszafordítja vádolóinak fegyvereit. Azzal vádolták, hogy démoni hatalom irányítja őket. Nemzetét most olyan emberhez hasonlítja, aki ideiglenesen meggyógyult démoni megszállottságból. Ez igaz volt történelmileg. A fogságot megelőzően Izrael nemzetét a bálványimádás démona uralta. A fogság megszabadította őket attól a gonosz **szellemtől**. Attól fogva a zsidók sohasem adták magukat bálványimádásra. Házuk **kisöpörve és felékesítve**, de nem engedték, hogy az Úr Jézus eljöjjön és birtokba vegye.

Azért megjövendölte, hogy eljön a nap, amikor a **tisztátalan szellem hét másik, magánál gonoszabb szellemet** vesz maga mellé, **bemennek** a házba és **ott laknak**. Ez a bálványimádásnak arra a rettenetes formájára vonatkozik, amelyet a zsidó nemzet el fog fogadni a nagy nyomorúság alatt; el fogják ismerni az Antikrisztust Istennek (Jn 5, 43), és ezért a bűnért a büntetés nagyobb lesz, mint amelyet a nemzet valaha azelőtt tapasztalt.

Noha ez a példázat elsősorban Izrael *nemzeti* történelmére vonatkozik, rámutat az *egyéni* életben is a pusztá bűnbánat és

reform elégtelen voltára. Nem elegendő egy új lapot nyitni. Az Úr Jézus Krisztust kell befogadni a szívbe és az életbe. Egyébként az élet nyitva marad, hogy a bűnnek még rosszabb formái lépjenek be, mint aminek az ember azelőtt valaha átengedte magát.

J) Máriánál boldogabbak (11,27-28)

Egy asszony **a tömegeből** e szavakkal köszöntötte Jézust: „**Boldog az a méh, amely téged hordozott, és az emlők, melyeket szoptál.**” Urunk válasza igen jelentőségteljes volt. Nem tagadta, hogy Mária, az anyja boldog, de túllépett ezen és azt mondta, hogy *még* fontosabb **hallgatni és megtartani az Isten beszédét**. Más szóval, még Szűz Mária is boldogabb volt azáltal, hogy Krisztusban hitt és követte, mint azáltal, hogy az anyja volt. A természeti kapcsolat nem olyan fontos, mint a szellemi. Ennek elégnék kellene lennie azoknak az elhallgattatására, akik Máriát imádat tárgyává teszik.

K) Jónás jele (11,29-32)

11,29 A 16. versben némelyek kísértették az Úr Jézust, mennyei **jelt** kérve. Most válaszol arra a kérdésre, azt **egy gonosz nemzedéknek** tudja be. Elsősorban arról a zsidó **nemzedékről** beszélt, amely akkor élt. Az emberek Isten Fia jelenlétének kiváltságában részesültek. Hallották szavait, tanúi voltak csodáinak, de ezzel nem elégedtek meg. Most azt mondták, hogy ha egy hatalmas, természetfeletti jelet láthatnának a mennyből, akkor biztos hinnének benne. Az Úr válasza erre az volt, hogy **nem adatik** nekik más **jel, hanem csak a Jónás próféta jele**.

11,31 Saját feltámadására utalt a halálból. Ugyanúgy, **ahogyan Jónás** megszabadult a tengerből, miután három nap és három éjjel volt a hal gyomrában, az Úr Jézus is fel fog támadni a halálból, mi-

után három nap és három éjjel lesz a sírban. Más szóval, az Úr földi szolgálatában az utolsó és bizonyító erejű csoda a feltámadása. **Jónás jelül volt a niniveieknek**. Amikor elment prédikálni ebbe a világvárosba, úgy ment oda, mint aki legalábbis képletesen a halálból támadt fel.

11,31-32 Dél királynője, a nem zsidó Sába királynője nagy távolságra utazott, **hogy hallgassa Salamon bölcsességét**. Nem látott egyetlen csodát sem. Ha abban a kiváltságban lett volna része, hogy az Úr napjaiban éljen, készségesen befogadta volna Őt! Ezért **fel fog kelni az ítéletkor** azok ellen a gonosz emberek ellen, akiknek abban a kiváltságban volt részük, hogy látták az Úr Jézus természetfeletti cselekedeteit, és ennek ellenére elutasították.

Jónásnál nagyobb és Salamonnál nagyobb lépett az emberi történelem színpadára. Miközben **a niniveiek megtértek Jónás prédikálására**, az izraeliek visszautasították, hogy megtérjenek **a Jónásnál nagyobb** igehirdetésére.

Napjaink hitetlensége gúnyolódik Jónás történetén, héber legendának nevezve. Jézus úgy beszélt Jónásról, mint valószínű történelmi személyről, éppen úgy, ahogyan Salamonról. Azok, akik azt mondják, hogy hinnének, ha csodát látnának, tévednek. A hit nem az érzékek bizonyítékain alapul, hanem Isten élő Igéjén. Ha valaki nem akar hinni Isten Igéjének, akkor sem fog hinni, ha valaki feltámad a halottak közül. Az a magatartás, amely jelet kér, nem tetszik Istennek. Az nem hit, hanem látás. A hitetlenség azt mondja: „Lássak, és azután hinni fogok.” Isten azt mondja: „Higgy, és azután látni fogsz!”

L) A meggyújtott lámpás példázata (11,33-36)

11,33 Először azt gondolnánk, hogy

nincs összefüggés ezek között és a megelőző versek között. Alaposabb megvizsgálás esetén nagyon fontos kapcsolatot találunk. Jézus emlékeztette hallgatóit, hogy **senki sem** tesz világító **lámpást** rejtkehelyre vagy **véka alá. A lámpatar-tóra** teszi, ahol látható lesz, és ahol világítani fog mindenkinek, aki belép.

Az alkalmazás a következő: Isten az, aki **lámpát gyújt**. Az Úr Jézus személyében és munkájában felragyogtatta a világnak a világosságot. Ha valaki nem látja meg a világosságot, az nem Isten hibája. A 8. fejezetben Jézus azoknak a felelősségéről beszélt, akik már a tanítványai voltak, hogy hirdessék a hitet, és ne rejtsek valamilyen edény alá. Itt a 11,33-ban leleplezi jelkereső kritikussai hitetlenségét, amelyet kapzsiságuk és a szégyentől való félelmük okozott.

11,34 Hitetlenségük tisztátalan indítékai eredménye volt. Fizikai értelemben **a szem** az, ami **világosságot** ad az **egész testnek**. Ha a szem egészséges, akkor az illető látja a világosságot, de ha a szem beteg, vagyis vak, akkor a világosság nem tud behatolni.

Ugyanez a helyzet szellemi értelemben. Ha valaki őszintén meg akarja tudni, hogy vajon Jézus Isten Krisztusa-e, akkor Isten kijelenti neki. Ha indítékai nem tiszták, ha ragaszkodik kapzsiságához, ha továbbra is attól fél, mit mondanak mások, akkor vak az Úr igazi érdemének meglátására.

11,35 Azok, akikhez Jézus beszélt, nagyon bölcsnek gondolták magukat. Feltételezték, hogy nagy világossággal rendelkeztek. Az Úr Jézus azonban figyelmeztette őket, hogy döbbenjenek rá arra a tényre, hogy az **a világosság**, amely **öbennük** van, valójában **sötétség**. Saját színlelt bölcsességük és fölényük tartotta távol őket.

11,36 Az, akinek indítékai tiszták, aki egész lényét megnyitja Jézusnak, a világ

világosságának, azt szellemi világosság árasztja el. Belső életét Krisztus világítja meg, ugyanúgy, ahogyan teste meg van világítva, amikor a lámpa közvetlen sugaraiban ül.

M) Külső és belső tisztaság (11,37-41)

11,37-41 Amikor Jézus elfogadta **egy bizonyos farizeus** ebédre szóló meghívását, vendéglátója megütközött azon, **hogy nem mosdott meg ebéd előtt**. Jézus olvasott gondolataiban, és komolyan megfedtte képmutatásáért és alakoskodásáért. Emlékeztette, hogy ami valóban számít, az nem **a pohár külsejének**, hanem **a belsejének** a tisztasága. Külsőképpen a farizeusok teljesen igazaknak látszottak, de belsőképpen csalárdak és gonoszok voltak. Ugyanaz az Isten **teremtette az ember belsejét és külsejét**, és azt akarja, hogy belső életünk tiszta legyen. „Az ember azt nézi, ami a szeme előtt van, de az Úr azt nézi, ami az ember szívében van” (1Sám 16,7).

11,41 Az Úr tudta, hogy ezek a farizeusok mennyire kapzsiak és önzők, ezért először azt mondta vendéglátójának, hogy **abból adjon alamizsnát**, ami benne van. Ha keresztül tudott menni a mások iránti szeretetnek ezen az alapróbjában, **akkor valójában minden dolog tiszta** lesz számára. H. A. Ironside ezt a következőképpen magyarázza:

*Ezeknek a külső előírásoknak csak akkor van valamilyen reális értéke, amikor Isten szeretete úgy betölti az illető szívét, hogy mások szükségével törődik. Aki állandóan önmagának gyűjt és teljesen közömbös a körülötte levő szegények és szükségben levők iránt, bizonyítékát szolgáltatja annak, hogy nem lakik benne Isten szeretete.*³⁹

Egy ismeretlen író a következőképpen foglalja össze:

A farizeusok és a törvénytudók ellen mondott súlyos dolgok a 39-52. versekben egy farizeus ebédőasztalánál hangzottak el (37. vers). Amit „jó ízlésnek” nevezünk, az gyakran a valódi igazságnak csak a pótlása. Mosolygunk, amikor a szemöldökünket kellené ráncolnunk, és hallgatunk, amikor beszélnünk kellene. Jobb megbontani egy ebédelő társaságot, mint megtagadni az Isten iránti hűséget.

N) A farizeusok megrovása (11,42-44)

11,42 A **farizeusok** a külsőségekkel törődtek. Szórszálhasogatók voltak a szertartási törvény legkisebb részleteit illetően is, mint például a tized adása jelentéktelen fűszerekből. Gondatlanok voltak azonban az Istenhez és az emberekhez fűződő kapcsolataikban. Elnyomták a szegényeket, és nem szerették Istent. Az Úr nem amiatt tett szemrehányást nekik, hogy tizedet adnak a **mentából, köményből és a veteményekből**, hanem egyszerűen arra mutatott rá, hogy nem kellene ennyire buzgóknak lenniük ezekben a részletekben, és elhanyagolni az élet alapvető kötelességeit, mint amilyen az igazság és az Isten szeretete. Hangsúlyozták a lényegtelen, és eltekintettek a lényegestől. Jeleskedtek abban, amit mások láthattak, de nem törődtek azzal, amit csak Isten láthatott.

11,43 Szerették mutogatni magukat, szerettek előkelő helyeket elfoglalni a **zsinagógákban**, és a lehető legtöbb figyelmet magukra vonni a **piacokon**. Így nemcsak a felületességben voltak vétkesek, hanem a gőgben is.

11,44 Végül az Úr jeltelen **sírokhoz** hasonlította őket. Mózes törvénye szerint, aki sírt érintett, hét napig tisztátalan volt (4Móz 19,16), még ha rögtön nem is tudta, hogy az sír. A **farizeusok** külsősé-

gekben istenfélő, vallásos vezetőknek látszottak. De jelet kellett volna viselniük, amely figyelmezteti az embereket, hogy az érintkezés velük tisztátalanná tesz. Jeltelen **sírokhoz** voltak **hasonlóak**, amelyek telve vannak romlással és tisztátalansággal, és másokat is megfertőznek felületességükkel és gőgjükkal.

O) A törvénytudók megbélyegzése (11,45-52)

11,45 A **törvénytudók** az írástudók voltak. Szakértők Mózes törvényének magyarázásában és értelmezésében. Tevékenységük azonban arra korlátozódott, hogy megmondják másoknak, mit kell tenniük. Ők maguk nem gyakorolták azt. A törvénytudók egyike megérezte Jézus Krisztus szavainak átható élességét, és figyelmeztette, hogy a farizeusok bírálásával a törvény szakértőit **is** bántja.

11,46 Az Úr arra használta föl ezt az alkalmat, hogy a törvénytudók néhány bűnét ostorozza. Mindenekelőtt elnyomták az embereket mindenféle törvény szerinti **teherrel**, de semmit se tettek, hogy segítsenek nekik ezeknek a **terheknek** az elhordozásában. Amint Kelly megjegyzi: „Közismertek voltak a lenézett emberek előtt, akik által dicsőítették magukat és fontosságukat.”⁴⁰ Sok törvényük embercsinálta rendelkezés volt, és olyan dolgokhoz kapcsolódott, amelyek nem voltak igazán fontosak.

11,47-48 A törvénytudók képmutató gyilkosok voltak. Azt állították, hogy tisztelik Isten prófétáit. Olyan messzire elmentek, hogy emlékműveket emeltek az ÓSZ-i **próféták sírja fölé**. Ez valóban mély tiszteletük bizonyítékának tűnt. De az Úr Jézus másképpen tudta. Miközben külsőképpen elhatárolták magukat zsidó őseiktől, akik **megölték** a prófétákat, valójában az ő nyomdokaikon haladtak. Ugyanakkor, amikor építették a próféták

sírjait, Isten legnagyobb prófétájának, magának az Úrnak a halálát tervezgették, majd pedig Isten hűséges prófétáinak és apostolainak meggyilkolásával folytatták.

11,49 Összehasonlítva a 49. verset a Mt 23,34-gyel, látható, hogy **Isten bölcsessége** maga Jézus. Itt idézi **Isten bölcsességét**, amint ezt mondja: „**Küldök őhözájuk prófétákat.**” Máté ezt nem úgy adja elő, mint idézetet az ÓSZ-ből vagy valamilyen más forrásból, hanem egyszerűen közli, mint saját megállapítását (lásd az 1Kor 1,30-at is, amely Krisztusról úgy beszél, mint bölcsességről). Az Úr Jézus ígerte meg, hogy **küldeni fog... prófétákat és apostolokat** nemzedékének embereihez, és azok **megölik és üldözik** őket.

11,50-51 Isten számon fogja kérni ettől a **nemzedéktől** minden szószólójának **vérét**, attól az esettől kezdve, amely elsőként volt feljegyezve az ÓSZ-ben, vagyis **Ábelétől**, az utolsóig, vagyis **Zakariáséig, akit a templom és az oltár között öltek meg** (2Krón 24,21). A Krónika 2. könyve volt az utolsó könyv az ÓSZ-i könyvek zsidó rendjében. Ezért az Úr Jézus a mártírok teljes skáláját felölelte, amikor **Ábelt** és **Zakariást** említette. Amikor ezeket a szavakat kiejtette, tudta, hogy az akkor élő nemzedék fogja Őt halálra adni a kereszten, így hozva el Isten emberei minden előzetes üldözésének rettenetes csúcspontját. Mivel a gyilkosai lesznek, ezért **minden** előző korszak **kiöntött vére** rájuk száll majd.

11,52 Végül az Úr Jézus kijelentette, hogy a **törvénytudók elvették a tudomány kulcsát**, azaz elzárták Isten Igéjét az emberektől. Noha külsőleg hűségesnek vallották magukat a Szentíráshoz, mégis makacsul megtagadták, hogy elfogadják Azt, akiről az Írások beszéltek. Ráadásul **megakadályoztak** másokat, hogy Krisztushoz menjenek. Ők maguk nem akartak

menni, és azt sem akarták, hogy mások befogadják Őt.

P) Az írástudókra és a farizeusokra gyakorolt hatás (11,53-54)

Az írástudókat és a farizeusokat nyilvánvalóan felbosszantották az Úr nyílt vádjai. Kezdték **vele indulatosan szembeszállni**, és azon igyekeztek, hogy szavain keresztül törbe ejtsék. Minden lehetséges eszközzel azon voltak, hogy beugrassák **valami** olyasminnek a kimondásába, aminek alapján halálra ítéltető. Ezt cselekedve csak azt bizonyították be, hogy Jézus milyen pontosan ismerte jellemüket.

VIII. TANÍTÁS ÉS GYÓGYÍTÁS A JERUZSÁLEMBE VEZETŐ ÚTON (12-16. fej.)

A) Figyelmeztetések és bátorítások (12,1-12)

12,1 **Megszámlálhatatlan sokaság gyűlt egybe**, miközben Jézus a farizeusokat és a törvénytudókat vádolta. A vita vagy párbeszéd általában vonzza a tömeget, de ezt a sokaságot kétségtelenül az is vonzotta, hogy Jézus félelem nélkül leleplezte ezeket a képmutató vallási vezetőket. Noha a bűnnel szembeni meg nem alkuvó magatartás nem mindig népszerű, mégis, minthogy igaz, hatással van az ember szívére. Az igazság mindig önmagát igazolja. Jézus **tanítványaihoz** fordulva figyelmeztette őket: „**...oltalmaztatok meg magatokat a farizeusok kovászatól.**” Megmagyarázta, hogy a kovász a **képmutatás** szimbóluma vagy képe. A képmutató olyan, mint aki álarcot visel, akinek külső megjelenése teljesen eltér attól, amilyen ő belülről. A farizeusok az erény mintaképeiként tetszelegtek,

valójában azonban mesterei voltak a színlelésnek.

12,2-3 El fog jönni leleplezésük napja. Minden, amit **elrejtettek, napfényre jön**, és minden, amit **sötétben** tettek, **világosságra** kerül.

Az igazság diadala éppen olyan vitathatatlan, mint a képmutatás lelepleződése. Idáig a tanítványok által hirdetett üzenetről viszonylag rejtetten és korlátozott számú hallgatóságnak beszéltek. A Messiás Izráel általi elvetését és a Szent Szellem eljövételét követően a tanítványok félelem nélkül el fognak menni az Úr Jézus nevében, és a jó híreket szél-tében-hosszában hirdetni fogják. Akkor képletesen szólva **a házak tetején fogják hirdetni** az evangéliumot. Godet emlékeztet a következőkre: „Azok, akiknek hangja most nem talál hallgatóságra, csak korlátozott és rejtett körökben hangzik, majd a világ tanítóivá lesznek.”⁴¹

12,4-5 Bátorító és meleg szívű szavakkal **„barátainnak”** nevezte Jézus a tanítványait, és figyelmeztette is őket, hogy ezt a felbecsülhetetlen barátságot semmilyen megpróbáltatás alatt ne szégyelljék. A keresztyén üzenet hirdetése világszerte a hűséges tanítványoknak üldözést és halált hoz. De határa van annak, amit a farizeusokhoz hasonló emberek tehetnek velük. A fizikai halál a határ. Ettől ne féljenek. Isten az ő üldözőiket sokkal rosszabb büntetéssel fogja meglátogatni, mégpedig örök halállal a **pokolban**. Ezért a tanítványok Istent **féljék** inkább, mint az embert.

12,6-7 Az Úr Jézus, hogy hangsúlyozza Isten védelmező érdeklődését a tanítványok iránt, említette az Atya törődését a **verebekkel**. A Mt 10,29-ben azt olvaszuk, hogy két verebet lehet vásárolni egy pénzért. Itt megtudjuk, hogy **öt verebet** lehet **vásárolni két pénzért**. Más szóval, még egy verebet ingyen adnak, ha négyet megvásárolnak. De még ez a szám feletti

veréb sincs elfelejtve **Isten** előtt, noha kereskedelmi értéke sincs. Ha Isten gondot visel a szám feletti verébre, mennyivel inkább vigyáz azokra, akik Fiának evangéliumával mennek előre! **A fejük hajszálait** is számon tartja.

12,8 Az Úr azt mondta tanítványainak, hogy ha **valaki vallást tesz** róla most, **Ő** is vallást tesz arról az Isten angyalai előtt. Itt **Ő** minden igaz hívőről beszél. Vallást tenni róla annyi, mint elfogadni **Őt**, mint egyetlen Urat és Megváltót.

12,9 Azokat, akik megtagadják **Őt** az **emberek előtt, meg fogja tagadni Isten angyalai előtt**. Ez, úgy látszik, itt elsősorban a farizeusokra vonatkozik, de természetesen ezek a versek mindazokat magukban foglalják, akik visszautasítják Krisztust, és szégyellik elismerni **Őt**. Azon a napon ezt fogja mondani nekik: „Sohasem ismertelek titeket.”

12,10 Ezután a Megváltó kifejtette tanítványainak, hogy különbség van az **Ő** bírálása és a **Szent Szellem elleni** káromlás között. Azok, akik az **Emberfia ellen beszélnek, bocsánatot** nyerhetnek, ha bűnbánatot tartanak és hisznek; de a **Szent Szellem elleni** káromlás megbocsáthatatlan bűn. Ez az a bűn, amelyet a farizeusok elkövettek (lásd Mt 12,22-32). Mi ez a bűn? Ez a bűn az, hogy az Úr Jézus csodáit a gonosznak tulajdonítják. Ez a **Szent Szellem elleni** káromlás, mert Jézus minden csodáját a Szent Szellem erejével cselekedte. Ez valójában annak a kijelentése volt, hogy Isten Szent Szelleme az ördög. Erre nincs bocsánat sem ebben, sem az eljövendő korszakban.

Ezt a bűnt igazi hívő ember nem követheti el, bár néhányan szenvednek a félelemtől, hogy visszaesésük folytán elkövetették. A visszaesés nem megbocsáthatatlan bűn. Egy visszaeső embernek helyreállhat a közössége az Úrral. Éppen az a tény, hogy valaki aggódik emiatt, annak a

bizonyítéka, hogy *nem* követte el a megbocsáthatatlan bűnt.

Ha egy hitetlen ember elutasítja Krisztust, az sem megbocsáthatatlan bűn. Valaki többször is megvetően elutasíthatja az Urat, később mégis hozzá fordulhat és megtérhet. Természetesen, ha hitetlenül hal meg, már nem térhet meg. Bűne akkor valóban megbocsáthatatlanná válik. A bűnt, amelyet Urunk megbocsáthatatlannak nevez, a farizeusok követték el, azt mondva, hogy csodáit Belzebubnak, a démonok fejedelmének hatalma által cselekedte.

12,11-12 Elkerülhetetlen, hogy a tanítványokat a **hatalmasságok** elé vigyék a bíróságokra. Az Úr Jézus azt mondta nekik, hogy szükségtelen előre aggodalmaskodniuk, hogy **mit mondjanak, mert a Szent Szellem** fogja szájukba adni a megfelelő szavakat, amikor szükség lesz rá. Ez *nem* azt jelenti, hogy az Úr szolgálainak nem kell időt tölteniük imádsággal és tanulmányozással az evangélium hirdetése illetve Isten Igéjének tanítása előtt. Ezt nem lehet mentségül felhasználni a lustaságra! De határozott ígéretünk van az Úrtól, hogy akiket perbe fognak Krisztusról tett bizonyágtételük miatt, azoknak **a Szent Szellem** különleges segítséget nyújt. Ez pedig általános ígéret Isten minden emberének, hogy ha szellemben járnak, meg fogják kapni a megfelelő szavakat, hogy az élet kritikus pillanataiban miként szóljanak.

B) Figyelmeztetés a kapzsiság ellen (12,13-21)

12,13 Ekkor egy ember kilépett a **sokaságból**, és arra kérte az Urat, hogy döntsön el egy örökségi vitát közte és testvére között. Gyakran mondták már, hogy ahol végrendelet van, ott rengeteg rokon is van. Úgy látszik, itt is erről van szó. Nem tudjuk meg, hogy vajon ezt az

embert megfosztották-e törvényes részétől, vagy mohón többet akart, mint ami a része volt.

12,14 Az Úr gyorsan emlékeztette, hogy Ő nem azért jött el ebbe a világba, hogy ilyen hétköznapi ügyeket intézzon. Eljövételének célja a bűnös férfiak és nők megváltása volt. Nem fog eltérni ettől a nagy és dicsőséges küldetéstől csak azért, hogy egy jelentéktelen örökséget osszon el. (Ráadásul nem volt törvényes joga vagyoni kérdésekben ítélni. Döntése így nem lett volna a felekre kötelező.)

12,15 Az Úr *felhasználta* ezt az eseményt arra, hogy figyelmeztesse hallgatóit az emberi szív egyik legalattomosabb gonoszságára, a *kapzsiságra*. A kielégíthetetlen vágy az anyagi javak után az élet egyik legnagyobb hajtó ereje. Mégis teljesen elhibázza az emberi lét célját. **„...mert ha bőségben él is valaki, életét akkor sem a vagyona tartja meg.”** J. R. Miller mutat rá a következőkre:

Ez egyike az Urunk által adott figyelmeztetéseknek, amelyet az emberek manapság, úgy látszik, nem nagyon vesznek figyelembe. Krisztus rengeteg beszélt a gazdagság veszélyéről; de nem sokan félnek a gazdagságtól. A kapzsiságot manapság gyakorlatilag nem tekintik bűnnek. Ha valaki megszegi a hatodik vagy nyolcadik parancsolatot, megőlelyezik, mint bűnözőt, és szégyen borítja el; de a tizediket megszegheti, és akkor csak vállalkozó szellemű. A Biblia azt mondja, hogy minden rossznak gyökere a pénz szeretete; de mindenki, aki ezt a mondást idézi, igen nagy hangsúlyt helyez a „szeretete” szóra, megmagyarázva, hogy nem a pénz, hanem csak annak szeretete, az a rossz gyökér.

Ha valaki körülnéz, azt gondolhatja, hogy egy ember élete azoknak a dolgoknak a bőségéből áll, amelyeket

*birtokol. Az emberek azt gondolják, annyira lesznek nagyok, amennyi vagyont gyűjtöttek. És ez azért van így, mert a világ a bankszámlájuk szerint méri az embereket. Sohasem volt azonban ennél végzetesebb tévedés. Az embert valójában azzal mérik, hogy kicsoda, és nem azzal, amije van.*⁴²

12,16-18 A **gazdag** bolondról szóló példázat illusztrálja azt a tényt, hogy a vagyon *nem* a fő dolog az életben. Ez a gazdag földműves a különösen jó termés-hozam miatt olyan problémával került szembe, amit nagyon nyomasztónak talált. Nem tudta, mit tegyen minden gabonájával. Minden csüre és tárháza zsúfolásig megtelt. Ekkor pompás ötlete támadt, problémája megoldódott. Úgy döntött, hogy **lerombolja** csüreit, és nagyobbakat épít. Megkímélhette volna magát ennek az óriási építkezési tervnek a költségeitől és kellemetlenségétől, ha gondolt volna a körülötte levő világ szükségére, és javait arra használta volna fel, hogy megelégtse a szellemi és fizikai éhezőket. Ambrosius mondta: „A szegények köténye, az özvegyek háza, a gyermekek szája olyan tárház, amely megmarad örökre.”

12,19 Úgy tervezte, hogy mihelyt csürei felépülnek, nyugalomba vonul. Figyeljük meg független szellemét: az én csüreim, az én terményem, az én javaim, az én lelkem. Mindent eltervezett a jövőre nézve. **Kényelembe** akarta **helyezni** magát, **enni, inni és gyönyörködni**.

12,20-21 „Amikor úgy kezdett gondolkodni az időről, mint ami az övé, saját örök veszedelmére, Istenbe ütközött.” **Isten** azt mondta **neki**, hogy még az **éjjel** meg fog halni. Akkor el fog veszíteni minden tulajdonjogot valamennyi anyagi java felett. Azok valaki másé lesznek. Valaki azt mondta, az az ostoba, akinek tervei a sírnál véget érnek. Ez az ember bizonyára ostoba volt.

„**Amiket pedig készítettél, kiéi lesznek?**” – kérdezte **Isten**. Mi is feltehetjük önmagunknak a kérdést: „Ha Krisztus ma eljönne, kié lenne minden, ami a mienk?” Mennyivel jobb azokat felhasználni ma az Úrért, mint hagyni gonosz kezekbe kerülni holnap! Azok által **kincseket gyűjthetünk** a mennyben most, és így **gazdagok leszünk Istenben**. Vagy elherdálhatjuk magunkra, és a hústestből aratunk romlást.

C) Az aggodalmaskodás szemben áll a hittel (12,22-34)

12,22-23 A keresztyén élet egyik nagy veszedelme, hogy az élelem és a ruházat megszerzése létezésünk első és legfontosabb céljává válik. Olyan elfoglaltak leszünk, hogy ezekre a dolgokra pénzt szerezzünk, hogy az Úr munkáját a második helyre számúzzuk. Az ÚSZ hangsúlyozza, hogy Krisztus ügyének kell első helyen állnia életünkben. Az **élelemnek és a ruházatnak** alárendelt szerepet kell játszania. Dolgozzunk keményen, hogy jelenlegi szükségleteinket ellássuk, aztán, minthogy az Ő szolgálatában vagyunk elmerülve, a jövőre vonatkozóan bízunk Istenben. Ez a hit élete.

Amikor az Úr Jézus azt mondta, hogy **ne aggodalmaskodjunk** az élelem és a ruházat miatt, ez nem azt jelenti, hogy ülünk le és tétlenül várjuk, hogy ezekkel a dolgokkal el legyünk látva. A keresztyénség *nem* bátorítja a lustaságot. Azt azonban bizonyára jelenti, hogy az élet szükségleteire irányuló pénzszerzési folyamatnak ne tulajdonítsunk indokolatlan fontosságot. Végül is van valami fontosabb annál az életben, mint az, hogy mit **együnk** és mit viselünk. Mi itt a Király követi vagyunk, és a személyes kényelem és megjelenés mindenféle szempontját alá kell rendelnünk annak az egyetlen

dicsőséges feladatnak, hogy Őt ismertté tegyük.

12,24 Jézus a **hollókat** használta fel példának, hogy hogyan gondoskodik **Isten** a teremtményeiről. Nem töltik életüket kétségbeesett hajszával az élelemért és jövőbeli szükségleteik biztosításáért. Óránkénti függésben élnek Istentől. Az a tény, hogy **azok nem vetnek és nem aratnak**, nem alkalmazható annak a tanítására, hogy az ember tartózkodjon világi elfoglaltságoktól. Csak azt jelenti, hogy Isten ismeri azoknak szükségleteit, akiket teremtett, és el fogja látni őket, ha tőle függenek. Ha **Isten eltartja** a hollókat, mennyivel inkább el fogja tartani azokat, akiket teremtett, akiket kegyelme által megváltott, és akiket szolgálóik elhívott. A hollóknak nincsenek csüireik és tárházai, Isten mégis naponként gondoskodik róluk. Miért töltenék akkor időnket nagyobb csűrök és raktárak építésével?

12,25-26 Jézus Krisztus ezt kérdezi: „**Kicsoda pedig az közületek, aki aggodalmaskodásával megnövelheti termét egy arasszal?**” Ez mutatja az aggodalmaskodás balgaságát olyan dolgok miatt (például a jövő miatt), amelyek felett nincs ellenőrzésünk. **Aggodalmaskodásával** senki sem **adhat hozzá** magasságához vagy életének hosszúságához. (Az a kifejezés, hogy „termét”, úgy is fordítható, hogy „életének hosszúságát”.) Ha ez így van, miért kellene aggodalmaskodni a jövő miatt? Inkább arra használjuk minden erőnket és időnket, hogy szolgáljuk Krisztust, és a jövőt hagyjuk rá.

12,27-28 Ezután a **liliomokkal** mutatja be annak balgaságát, hogy valaki legértékesebb talentumait a **ruházat** megszerzésére fordítja. A **liliomok** fogalmán feltehetően egy vadon növő virágot ért. **Sohasem fáradoznak és nem fonnak, mégis** olyan természetes szépséggel rendelkeznek, amely vetekszik azzal, amelyen **Salamon dicsősége** volt. **Ha Isten**

ilyen szépséget pazarol a virágokra, amelyek ma virágzanak és **holnap** elégnék, hogyan ne gondolna gyermekeinek szükségleteire? **Kicsinyhitűeknek** bizonyulunk, amikor aggodalmaskodunk, rágódunk, és hajszoljuk magunkat egy szüntelen küzdelemben, hogy mind több és több anyagi eszköz birtokába jussunk. Arra vesztegetjük életünket, amit Isten úgy is megadna nekünk, ha időnket és tehetségünket inkább neki szánánk.

12,29-31 Napi szükségleteink valójában kevesek. Csodálatos, milyen egyszerűen is tudunk élni. Akkor miért adunk az élelemnek és ruházkodásnak olyan előkelő helyet? Miért **vagyunk aggodalmaskodóak**, a jövő miatt nyugtalanok? Ez a meg nem tért emberek élete. **A világ népei**, amelyek nem ismerik Istent úgy, mint Atyjukat, az étkezésre, a ruházkodásra és a gyönyörökre koncentrálnak. Ezek a dolgok alkotják létük középpontját és keretét. Istennek sohasem volt az a szándéka, hogy gyermekeinek ideje – a kényelem megteremtésére – eszeveszett hajszával teljen. Neki van munkája, amelyet el kell végezni a földön, és megígérte, hogy gondot visel azokra, akik teljes szívvel neki adják magukat. Ha **királyságát keressük**, sohasem fogja engedni, hogy éhezünk vagy meztelenek legyünk. Milyen szomorú dolog elérkezni az élet végéhez és akkor látni be, hogy időnk nagy részét olyasmért robotolva töltöttük el, ami már benne volt a menyeyei otthonba szóló jegyben!

12,32 A tanítványok védtelen juhok **kicsiny nyáját** alkották, akiket egy barátságtalan világba küldtek el. Való igaz, hogy nem vették körül őket a támogatás vagy védelem látható eszközei. Mégis, ez a fiatalemberekből álló gyámoltalan csoport arra volt szánva, hogy Krisztussal együtt örökölje a **királyságot**. Egy napon vele együtt fognak uralkodni az egész föld felett. Ezt szem előtt tartva bátorítot-

ta az Úr őket, hogy **ne féljenek**, mert ha az Atyának ilyen dicsőséges megtiszteltetése vár rájuk, akkor nincs okuk nyugtalankodni az oda vezető út miatt.

12,33-34 Az anyagi javakat a gyűjtés és az evilági tervezés helyett az Úr munkájára adhatják. Ily módon a menny és az örökkévalóság számára fognak gyűjteni. Az idő romboló hatása javaikat nem befolyásolhatja. A mennyei kincsek teljesen be vannak biztosítva a lopás és a romlás ellen. Az anyagi gazdagsággal az a baj, hogy általában nem rendelkezhetsz vele úgy, hogy ne abban bizzál. Ez az, amit az Úr Jézus mond: „**Ahol van a ti kincsetek, ott van a ti szívetek is.**” Ha előre küldjük a pénzünket, akkor szeretetünk elszakad a világ veszendő dolgaitól.

D) Példázat az éber szolgáról (12,35-40)

12,35 A tanítványoknak nemcsak bízniuk kellett az Úrban szükségüket illetően; hanem az Úr második eljövételének folyamatos várásában kellett élniük. Legyenek **derekaik felővezve és lámpásaik meggyújtva**. A keleti országokban **övet** viseltek a derékon, hogy feltartsa a hosszú, leomló öltözetet, ha valakinek gyorsan kellett járnia vagy futnia. A felővezett derék valamilyen küldetésre céloz, amelyet végre kell hajtani, az égő lámpa pedig a fenntartandó bizonyágtételt jelképezi.

12,36 A tanítványoknak pillanatról pillanatra az Úr visszatértének a várásában kellett élniük, mintha olyan ember lenne, aki **menyegzőről** jön meg. Kelly így magyarázza:

Menteseknek kellett lenniük minden földi akadálytól, hogy abban a pillanatban, amikor az Úr a példázatnak megfelelően kopogtat, azonnal ajtót nyithassanak neki, figyelmetlenség vagy készülődés nélkül. Szívük Uruk-

*ra vár; szeretik, várják Őt, kopogtat, és azonnal ajtót nyitnak neki.*⁴³

A **menyegzőről** megjövő ember történetének részleteit nem szükséges erőltetetten, a prófétai jövővel kapcsolatosan magyarázni. Nem kívánjuk azonosítani itt a menyegzőt a Bárány menyegzői vacsorájával, vagy az ember visszatérését az elragadtatással. Az Úr története arra szolgál, hogy egy egyszerű igazságot megtanítson, ez pedig az, hogy várnunk kell a visszatérését. A történetnek nem volt célja meghatározni az eljövetelekor esedékes események sorrendjét.

12,37 Amikor az ember megjön a menyegzőről, **szolgái már türelmetlenül várják**, készen arra, hogy parancsát teljesítsék. Neki annyira tetszik ezek várakozó magatartása, hogy megcserélik a szerepeket. **Felővezi magát** szolgai kötevényel, asztalhoz ülteti őket, és felszolgál **nekik** az étkezésnél. Ez rendkívül megindító elgondolás, hogy Ő, aki egyszer már eljött ebbe a világba rabszolgai formában, újra kegyelmesen leereszkedik, hogy ismét szolgáljon népének azok mennyei otthonában. Az istenfélő német bibliakutató, Bengel úgy tekintette a 37. verset, mint Isten Igéjének legnagyobb ígéretét.

12,38 Az éjszakai **második őrváltás** este kilenc órától éjfélig tartott. **A harmadik**, éjfélről reggel három óráig. Az nem számít, melyik őrváltásnál jött meg a ház Ura, **szolgáinak** várniuk kellett rá.

12,39-40 Az Úr változtat a képen, egy olyan háznak a gazdájára utalva, amelybe **be akarnak törni** egy váratlan pillanatban. A **tolvaj** jövele teljesen meglepésszerű. **Ha a ház ura tudná** az idejét, **nem engedné, hogy házába törjön**. A tanulság az, hogy Krisztus eljövételének időpontja bizonytalan; senki sem tudja a napot vagy órát, amelyben meg fog jenni. Amikor lejön, azok a hívők, akik a földön gyűjtöttek kincseket, mindent el fognak veszíteni, mert ahogyan valaki

mondta: „Egy keresztyén vagy elhagyja gazdagságát, vagy utána megy.” Ha igazán várunk Jézus Krisztus visszajövetelére, el fogjuk adni mindenünket, amink csak van, mert a mennyben gyűjtünk kincseket, ahol a tolvaj nem érheti el.

E) Hű és hűtlen szolgák (12,41-48)

12,41-42 Ekkor Péter megkérdezte, hogy Krisztus a vigyázásról szóló **példázatot csak** a tanítványoknak szánta, vagy **mindenkinek**. Az Úr azt válaszolta, hogy mindenkinek szól, aki azt vallja, hogy Isten szolgája. A **hű és bölcs sáfár** az, akit az Úr gondviselővé tett házanépe felett, és aki **eledelt** ad a népének. A sáfár fő felelőssége itt emberek, nem anyagi dolgok miatt van. Ez összhangban van azzal a résszel, amely figyelmezteti a tanítványokat az anyagiasság és kapzsiság ellen. Az emberek a fontosak, nem a dolgok.

12,43-44 Amikor az Úr **megjön** és úgy találja, hogy szolgálai őszinte érdeklődést mutatnak az emberek szellemi jóléte iránt, bőkezűen fogja őket jutalmazni. A jutalom feltehetően kapcsolatos lesz az Ezeréves Birodalom alatti uralkodással Krisztussal együtt (1Pt 5,1-4).

12,45 A **szolga** azt vallja, hogy Krisztusért dolgozik, valójában azonban hitetlen. Ahelyett, hogy táplálná Isten népét, rosszul bánik velük, megrabolja őket, és saját vágyai kielégítésére él. (Ez utalás lehet a farizeusokra.)

12,46 Az Úr eljövetele le fogja lepézni a szolgálta hamisságát, és a többi **hitetlennel együtt** fog bűnhődni. Ezt a kifejezést, hogy „**ketté vágatja**”, úgy is lehet fordítani, hogy „szigorúan megbüntet”.

12,47-48 A 47. és 48. vers egy alapelvet fektet le minden szolgálattal kapcsolatban. Az alapelv az, hogy minél nagyobb a kiváltság, annál nagyobb a fele-

lősség. A hívők a mennyben a jutalom fokozataiban részesülnek. A pokolban a hitetlenek szintén a büntetés fokozataiban lesznek részesítve. Azoknak, akiknek lehetőségük van megismerni Isten **akarátát** úgy, ahogyan az ki van jelentve a Szentírásban, nagyobb a felelősségük, hogy engedelmeskedjenek. **Sokat kaptak, sokat követelnek** tőlük. Azokat viszont, akik nem voltak ilyen helyzetben, ugyancsak meg fogják büntetni gonosz tetteikért, de büntetésük nem lesz olyan súlyos.

F) Krisztus első eljövetelének hatása (12,49-53)

12,49 Az Úr Jézus tudta, hogy **földre** jövetele kezdetben nem fog békét hozni. Először megosztottságot, küzdelmet, üldözést, vérontást okoz. Nem azzal a feltett szándékkal jött, hogy ezt a fajta **tüzet a földre** bocsássa, hanem ez eljövetelének eredménye vagy hatása. Bár földi szolgálata alatt feltörték bajok és egyenetlenségek, egészen a kereszting nem volt, ami az emberi szívet igazán leleplezze. Az Úr tudta, hogy mindennek be kell következnie, és azt akarta, hogy az üldözés **tüze**, mihelyt szükséges, fellángoljon ellene.

12,50 **Bemerítkezéssel kellett bemerítkeznie**. Ez a halálba való **bemerítkezésére** vonatkozik a Golgotán. Rettenetes szorongatáson kellett átmennie a kereszting, hogy megvalósítsa az elveszett emberiség megváltását. A szégyen, a szenvedés és a halál Atyjának akarata volt, és Ő engedelmeskedni akart neki.

12,51-53 Nagyon jól tudta, hogy akkori eljövetele nem békességet hoz a földre. Ezért figyelmeztette a tanítványokat, hogy akik követni fogják Őt, üldözi és majd elűzi a családjuk. Ha a keresztyenség belép például egy átlagos **öttagú** családba, meg fogja azt osztani. A megromlott emberi természet különös jele,

hogy az istentelen rokonok gyakran inkább látnák fiukat részegesnek és kicsapongónak, mint hogy nyilvánosan állást foglaljon az Úr Jézus Krisztus mellett! Ez az igeszakasz megcáfolja azt az elméletet, hogy Jézus azért jött, hogy az egész emberiséget (az istenfélőt és az istentelent) egyetlen „univerzális emberi testvériségben” egyesítse. Ő inkább annyira megosztotta őket, amilyen megosztottak soha nem voltak azelőtt!

G) Az idők jelei (12,54-59)

12,54-55 A megelőző versek a tanítványoknak szóltak. Most az Úr a **sokasághoz** fordul. Emlékezteti őket a jártaságukra az időjárás előrejelzésében. Tudták, hogy amikor **nyugaton felhőt** láttak (a Földközi-tenger felett), záporosó volt várható. Másrészt, a **déli szél** perzselő hőséget és szárazságot hoz. Az emberek elég értelmesek voltak ahhoz, hogy ezt tudják. Csakhogy többről volt szó, mint értelemről. Tudni akarásról volt szó.

12,56 Szellemi dolgokban más volt a helyzet. Noha megvolt a normális emberi intelligenciájuk, nem ismerték fel a fontos **időt**, amely az emberi történelemben érkezett. Az Isten Fia eljött erre a földre, és közöttük állt. Azelőtt sohasem jött ilyen közel a menny, de ők nem ismerték fel meglátogatásuk idejét. Értelmi képességük megvolt, hogy tudják, de akarattuk nem volt hozzá, és így önámítók voltak.

12,57-59 Ha megértették volna annak a napnak a jelentőségét, amelyben éltek, sietniük kellett volna megbékülni **ellenségeikkel**. Négy jogi szakkifejezés fordul itt elő – **ellenség, fejedelem, bíró, poroszló** – és ezek mind Istenre vonatkozhatnak. Abban az időben Isten ki- és bejárt közöttük, igyekezett meggyőzni őket, alkalmat adva nekik a megváltásra. Meg kellett volna térniük, és hinniük kellett volna. Ha visszautasítják, úgy fognak

megállni Isten előtt, mint bírójuk előtt. A bizonyítékok egyértelműen ellenük szólnak. Vétkesnek fognak bizonyulni, és elítéltnek hitetlenségük miatt. **Börtönbe** vetik őket, vagyis az örök büntetésre. Nem jönnek ki **addig**, amíg **meg nem fizetnek az utolsó** fillérig. Vagyis *sohasem* fognak kijönni, mert sohasem lesznek képesek megfizetni ilyen hatalmas adósságot.

Jézus tehát azt mondta, hogy fel kellene ismerniük az időt, amelyben élnek. Aztán meg kellene békélniük Istennel bűneiket megbánva és teljesen rá hagyatkozva.

H) A bűnbánat fontossága (13,1-5)

13,1-3 A 12. fejezet a zsidó nemzetnek azzal a hibájával zárult, hogy nem ismerték fel azt az időt, amelyben éltek, valamint az Úr figyelmeztetésével, hogy gyorsan térjenek meg, különben örökre elvesznek. A 13. fejezet ezt az általános témát folytatja, és főképpen Izraelhez, mint nemzethez szól, bár az elvek egyénileg is alkalmazhatók. Két nemzeti szerencsétlenség megtérést eredményezhetne. Az első bizonyos **galileaiak** lemeszárlása volt, akik Jeruzsálemba jöttek imádkozni. **Pilátus**, Júdea helytartója elrendelte, hogy öljék meg őket, miközben **áldozatokat** mutattak be. Semmi más nem tudunk ezzel az atrocitással kapcsolatban. Feltételezzük, hogy az áldozatok zsidók voltak, akik Galileában éltek. A jeruzsálemi zsidók abba a tévedésbe eshettek, hogy **ezek a galileaiak** bizonyára rettenetes bűnököt követtek el, és haláluk Isten nemtetszésének volt a bizonyítéka. Az Úr Jézus azonban ezt helyreigazította, figyelmeztetve a zsidókat, hogy **ha** meg nem térnek, **mindnyájan hasonlóképpen** elvesznek.

13,4-5 Egy másik tragédia egy **siloami torony** leomlása volt, amely **tizen-**

nyolc ember halálát okozta. Erről az eseményről sem tudunk semmit azon kívül, ami itt fel van jegyezve. Szerencsére nem is szükséges további részleteket ismerni. Az Úr csak azt hangsúlyozta, hogy ezt a katasztrófát nem lehet úgy értelmezni, mint egy nagy gonoszság különleges ítéletét. Inkább lássuk figyelmeztetésnek, ami Izráel egész nemzetének szól, hogy **ha** meg nem térnek, hasonló sorsra jutnak. Ez a gyászos végzet el is jött Kr. u. 70-ben, amikor Titusz elfoglalta Jeruzsálemet.

D) A terméketlen fügefafa példázata (13,6-9)

Az előbbivel szoros összefüggésben az Úr Jézus elmondta a **fügefafa példázata**t. Nem nehéz azonosítani a **fügefát** Izráellel, amely Isten **szőlőjében van elültetve**, vagyis a világban. Isten **gyümölcsöt** keresett a fán, de **nem talált**. Ezért azt mondta a vincellérnek (az Úr Jézusnak), hogy hiába keresett **gyümölcsöt** a fán **három esztendeje**. A legegyszerűbb magyarázat szerint ez Urunk nyilvános szolgálatának első három esztendejére vonatkozik. Az igeszakasz gondolata az, hogy a fügefafa elegendő időt kapott ahhoz, hogy gyümölcsöt teremjen, ha egyáltalán alkalmas volt rá. Ha három év alatt nem jelent meg rajta gyümölcs, akkor arra lehetett következtetni, hogy soha nem fog teremni. Gyümölcstelensége miatt Isten elrendelte, hogy **vágják ki**. Csak hiába foglalta a **földet**, amelyet hasznosabban lehetett volna felhasználni. A vincellér közbenjárt a fügefafa érdekében, kérve, hogy adjanak neki még egy esztendőt. Ha annak az időszaknak a végén még mindig gyümölcstelen lesz, akkor **vágják ki**. Így is történt. Miután a negyedik év megkezdődött, Izráel elutasította és keresztre feszítette az Úr Jézust. Ennek eredményeként fővárosukat lerombolták, és a nép szétszóratott.

G. H. Lang ezt a következőképpen fejezte ki:

Az Isten Fia ismerte Atyjának, a szőlősgazdának a gondolatait, és hogy ki van adva a rettenetes parancs: „Vágd ki!”; Izráel ismét kimerítette az isteni türelmet. Sem egy nemzetnek, sem egy személynek nincsen alapja élvezni Isten gondoskodását, ha nem hozza az igazság gyümölcseit Isten dicsőségére és dicsőítésére. Az ember a Teremtő tisztességére és tetszésére létezik: ha nem szolgálja ezt a célt, miért ne következne a halálos ítélet bűnös tévelygésére, és miért ne lenne eltávolítva kiváltságos helyzetéből?⁴⁴

J) A meggörnyedt asszony meggyógyítása (13,10-17)

13,10-13 Izráel valódi magatartása Jézus iránt a zsinagógai előjáróban mutatkozik meg. Az asszony gerince **tizennyolc éve** meg volt görbülve. Egyáltalán nem tudott **felegyenesedni**. Az Úr Jézus kérés nélkül kimondta a gyógyító szavakat, **rátette kezét**, és a nő gerince kiegyenesedett.

13,14 A zsinagógai előjáró haragosan azt mondta az embereknek, hogy a hét első **hat napján** jöjjenek gyógyíttatni magukat, de a hetedikén ne. Hivatalból kegyes volt, de nem érintették mélyen az emberek problémái. Még ha a hét első hat napján jöttek volna is, akkor sem tudott volna segíteni rajtuk. Fontoskodva ragaszkodott a törvény pontjaihoz, de nem volt szeretet vagy irgalom a szívében. Ha neki lett volna meggörbülve a gerince tizennyolc éve, nem bánta volna, hogy melyik napon gyógyítják meg.

13,15-16 Az Úr elítélte képmutatását, és a többi vezetőét is. Emlékeztette őket, hogy nem tétovázhatnak **eloldani egy ökröt vagy szamarat a jászoltól szombaton**, hogy megítassák. Ha ilyen figyelmességet

mutatnak a néma barmok iránt szombaton, rossz dolog volt-e az Jézustól, hogy meggyógyította **ezt az asszonyt**, aki **Ábrahám lánya** volt? Az a kifejezés, hogy „Ábrahám lánya”, nemcsak azt jelzi, hogy zsidó volt, hanem hogy igazi hívő is, a hit asszonya. Gerincének meggörbülését a **Sátán** okozta. A Biblia más részeiből tudjuk, hogy bizonyos betegségeket a Sátán tevékenysége okoz. Jób kelevényeit a Sátán okozta. Pál tövise a hústestben a Sátán követe volt, hogy gyötörje őt. Az ördög nem teheti azonban ezt egy hívővel az Úr engedélye nélkül. Isten pedig legyőzi az ilyen betegségeket vagy szenvedéseket saját dicsőségére.

13,17 A bírálók alaposan **megszégyenültek** szavai által. Az egyszerű emberek viszont **örültek**, mert **dicsőséges** csoda történt, és ők ezt tudták.

K) Példázatok a királyságról (13,18-21)

13,18-19 Az emberek, miután látták a gyógyítás hatalmas csodáját, hajlamosak voltak azt gondolni, hogy a királyság rögtön megvalósul. Az Úr Jézus felvilágosította őket, elmondva két példázatot **az Isten királyságáról**, amelyek úgy írják azt le, ahogyan létezik a király elutasítása és földi uralkodásra való visszatérése között. A keresztyénség növekedését ábrázolják, amely egyaránt magában foglalja a pusztá vallást, valamint a valóságos hitet is (lásd a 8,1-3-hoz írt megjegyzéseket).

Isten királyságát először mustármaghoz hasonlította, amely a legkisebb magvak egyike. Amikor elvetik a földbe, cserjévé növekszik, de nem fává. Ezért, amikor Jézus azt mondta, hogy ez a **mag nagy fává** növekedett, azt jelezte, hogy a növekedés abnormális volt. Elég nagy volt ahhoz, hogy **az égi madarak** fészket rakjanak **az ágain**. Itt azt a gondolatot ta-

láljuk, hogy a keresztyénség alázatos kezdetből indult, kicsi volt, mint egy szem **mustármag**. Ahogy növekedett, népszerűvé vált, és kifejlődött belőle az, amit ma ismerünk, a keresztyén világ. A keresztyénség mindazokból áll, akik az Úrénak vallják magukat, akár újjászülettek, akár nem. **Az égi madarak** keselyűk vagy ragadozó madarak. Ezek a gonosz szimbólumai, vagyis annak képei, hogy a keresztyén világ a romlottság különböző formáinak nyugvóhelyévé vált.

13,20-21 A második példázat **Isten királyságát a kovászhoz** hasonlítja, **meelyet egy asszony három mércze lisztbe** elegyített. Úgy hisszük, hogy a kovász a Szentírásban mindig a gonoszság jelképe. Itt az a gondolat van, hogy a gonosz tanítás belekerült Isten népének tiszta táplálékába. Ez a gonosz tanítás nem statikus, ennek alattomos ereje van arra, hogy terjedjen.

L) A királyság szoros kapuja (13,22-30)

13,22-23 Amint Jézus **Jeruzsálem felé** haladt, valaki a tömegeből megállította, hogy megkérdezze tőle: „**Kevesen** vannak-e, akik **üdvözülnek?**” Lehet, hogy ez csak üres kérdés volt, amely kíváncsiságból eredt.

13,24 Az Úr a spekulatív kérdésre egy közvetlen paranccsal válaszolt. Azt válaszolta a kérdezőnek, hogy ő maga **lépjen be a szoros kapun**. Amikor Jézus azt mondta, hogy **igyekezzetek bemenni a szoros kapun**, nem úgy értette, hogy a megváltás részünkről erőfeszítést igényel. **A szoros kapu** itt új születés – megváltás kegyelemből – hit által. Jézus figyelmeztette az embert, hogy lépjen be ezen az ajtón. „**Sokan... igyekeznek bemenni, és nem mehetnek**”, ha már az ajtót bezárták. Ez nem azt jelenti, hogy igyekezni fognak belépni a megtérés ajtaján, hanem

inkább azt, hogy Krisztus hatalmának és dicsőségének napján bebocsátást akarnak nyerni a királyságába, de már túl késő lesz. A kegyelem napja, amelyben most élünk, befejeződik.

13,25-27 A ház Ura fel fog kelni és bezárja az ajtót. Itt a zsidó nép van leírva, amint kopogtat **az ajtón** és kéri az **Urát**, hogy **nyissa ki**. Ő meg fogja tagadni azon az alapon, hogy sohasem ismerte őket. Ekkor tiltakozni fognak, azt állítva, hogy bensőséges kapcsolatban éltek vele, de az Urat nem fogják megindítani ezek az állítások. Ők **hamisság cselekvői** voltak, és nem kapnak engedélyt, hogy belépjenek.

13,28-30 Az elutasítás után **sírás és fogcsikorgatás** lesz. A **sírás** a lelkiismeret-furdalást jelképezi, a **fogcsikorgatás** pedig heves istenyülőletről beszél. A pokol szenvedései nem változtatják meg az emberi szívet. A hitetlen izráeliták **lát-ni fogják Ábrahámot, Izsákot és Jákóbot, valamint az összes prófétát Isten Királyságában**. Azt várták, hogy ők ott lesznek egyszerűen azért, mert Ábrahám-tól, Izsáktól és Jákóbtól származtak, mégis **ki lesznek rekesztve**. A pogányok viszont eljönnek Krisztus Királyságának világosságába a föld minden sarkából, és élvezni fogják a csodálatos áldásokat. Így sok zsidó, aki első volt Isten áldásra vonatkozó tervében, ki lesz zárva, míg azok a pogányok, akiket úgy tekintettek, mint kutyákat, élvezni fogják Krisztus Ezeréves Birodalmának áldásait.

M) A próféták Jeruzsálemben vesznek el (13,31-35)

13,31 Ebben az időben az Úr Jézus nyilvánvalóan Heródes tartományában volt. **Jött néhány farizeus** és figyelmeztette, hogy **menjen el**, mert **Heródes** meg akarja **öletni**. A farizeusok jellemével teljesen összeegyeztethetetlennek tűnik az,

hogy Jézus jóllétéért és biztonságáért aggodnának. Lehet, hogy összeesküvést szöttek Heródessele együtt, hogy ráijesszenek, ne menjen Jeruzsálembe, ahol bizonyára sikere lenne.

13,32 Urunkat nem befolyásolta a fizikai erőszakkal való fenyegetőzés. Felismerte, hogy ez egy összeesküvés Heródes részéről, és azt mondta a farizeusoknak, hogy **menjenek vissza ahhoz a rókához** egy üzenettel. Egyeseknek nehézséget okoz, hogy az Úr Jézus úgy beszélt Heródesről, mint nőstény rókáról (az eredetiben nőnemű alak szerepel). Úgy érzik, hogy ez a Szentírás megsértése volt, amely tiltja, hogy a nép fejedelméről rosszat mondjanak (2Móz 22,28). Ez azonban nem rossz volt, ez volt a tökéletes igazság. A Jézus által küldött üzenet lényege az volt, hogy még egy rövid ideig munkálkodnia kell. **Ördögöket űz ki és gyógyít** a még megmaradt, számára kimért néhány napon. A harmadnapon azután, vagyis az utolsó napon be fogja fejezni azt a munkát, amely földi szolgálataival kapcsolatos. Semmi sem fogja megakadályozni feladatának teljesítését. Semmi hatalom nem árthatott neki a földön a kijelölt idő előtt.

13,33 Azonkívül nem lehet Galileában megölni. Ez az előjog **Jeruzsálem** városának volt fenntartva. Ez volt az a város, amelyre az volt jellemző, hogy meggyilkolta a felséges Isten szolgáit. Jeruzsálemnek többé-kevésbé monopóliuma Isten hírnökeinek halála. Így értette az Úr Jézus, amikor ezt mondta: „...**nem lehetséges, hogy a próféta Jeruzsálem kívül vesszen el.**”

13,34-35 Miután így elmondta az igazságot ezzel a gonosz várossal kapcsolatban, megindultan feléje fordult és megsiratta. Ez a város, amely **megöli a prófétákat és megkövezi** Isten küldötteit, mély gyengéd szeretetének volt a tárgya. **Gyakran akarta összegyűjteni** a város

népét, **amiképpen a tyúk összegyűjti kiscsirkéit, de ők nem akarták.** Az akadály az ő makacs akaratok volt. Ennek eredményeképpen városaik, templomuk és az országuk **pusztán hagyatik.** Keresztül mennek majd a száműzetés hosszú időszakán. Valójában **nem** fogják **látni** az Urat, amíg magatartásuk meg nem változik iránta. A 35.b vers Krisztus második eljövételére vonatkozik. Izráel népének maradéka abban az **időben** meg fog térni, és ezt fogja **mondani:** „Áldott, aki jő az Úrnak nevében!” Népe akkor, a hatalmának napján, késznek mutatkozik.

N) Egy vízkóros ember meggyógyítása (14,1-6)

14,1-3 Egy **szombati** napon a **farizeusok** vezetője meghívta az Urat a házába étkezni. Ez nem az őszinte vendégszeretet megnyilvánulása volt, hanem inkább egy kísérlet a vallási vezetők részéről, hogy hibát találjanak Isten Fiában. Jézus meglátott egy **vízkóros** embert, vagyis akinek a víz felhalmozódása által dagadás volt a szöveteiben. Az Úr olvasott a kritikusok gondolataiban, amikor megkérdezte tőlük, hogy a **törvényt megenyegdi-e szombaton a gyógyítást.**

14,4-6 Leginkább azt szerették volna mondani, hogy nem, de nem tudták volna válaszukat alátámasztani, ezért **hallgattak.** Jézus Krisztus tehát az embert **meggyógyította és elbocsátotta.** Ez irgalmas cselekedet volt. Az isteni szeretet sohasem szűnik meg munkálkodni, még szombaton sem (Jn 5,17). Azután a zsidókhöz fordulva emlékeztette őket, hogy ha állataik egyike **kútba** esik, bizonyára **kihúzzák szombaton** is, hiszen saját érdekük. Az állat pénz. A szenvedő embertárs esetében nem aggódtak, és elítélték volna az Úr Jézust, mert segített rajta. Noha **nem tudtak válaszolni** az Úr érvelésére, bizo-

nyosra vehetjük, hogy még inkább haragudtak rá.

O) Példázat a becsvágyó vendégről (14,7-11)

Amint az Úr Jézus belépett a farizeus házába, talán látta, hogy a vendégek hogyan manővereznek a legjobb **helyekért** az asztal körül. Az előkelő és megtisztelő helyeket keresték. Az a tény, hogy Ő is vendég volt, nem akadályozta meg abban, hogy őszintén és az igazságnak megfelelően beszéljen. Figyelmeztette őket az önzés eme formája ellen. **Ha meghívják** őket vendégségbe, inkább a legutolsó **helyre** üljenek, mint a legelsőre. Amikor magas helyet keresnek maguknak, mindig fennáll a lehetősége a **megszégyenítő** lejjebb sorolásnak. Ha igazán alázatosak vagyunk Isten előtt, csak egyetlen irány van, ami felé mutat, felfelé.

Jézus azt tanította, hogy jobb egy megtisztelő helyzet felé haladni, mint azt a helyzetet hatalmunkba keríteni, ha később el kell hagynunk. Ő maga élő példája az önmegtágadásnak (Fil 2,5-8). Megalázta magát, Isten pedig felmagasztalta. **Aki magát felmagasztalja, Isten megalázza.**

P) Isten vendéglistája (14,12-14)

A farizeusok vezetője erre a vendégségre nyilvánvalóan a helyi előkelőségeket hívta meg. Jézus ezt rögtön meglátta, és tudta, hogy kiváltságokkal nem rendelkező emberek nincsenek a társaságban. Ezért megragadta az alkalmat, hogy kijelentse a keresztyénség egyik nagy alapelvét, hogy szeretnünk kell azokat, akik nem szeretetre méltók, és akik nem tudják nekünk azt visszafizetni. Az emberek között az a szokás, hogy **barátaikat, rokonaikat** és gazdag **szomszédait** hívják meg, mindig azzal a reménnyel, hogy majd viszonzást kapnak. Ehhez nem kell

isteni élet. Határozottan természetfeletti dolog viszont kedvességet gyakorolni a **szegények, nyomorékok, sánták és vakok** iránt. Isten különleges jutalmat tart azoknak, akik irgalmat mutatnak irántuk. Noha ezek a vendégek **nem tudnak viszonozást adni** nekünk, Isten maga ígéri meg a jutalmat **az igazak feltámadásakor**. Ez úgy ismeretes a Szentírásban, mint az első feltámadás, és magában foglalja minden igaz hívő feltámadását. Ez történik az elragadtatáskor, és hisszük, hogy a nagy nyomorúság végén is. Vagyis az első feltámadás nem egyetlen esemény, hanem folyamatokban megy végbe.

Q) Példázat a kifogásokról (14,15-24)

14,15-18 A vendégek egyike, aki Jézussal együtt telepedett asztalhoz, megjegyezte, hogy milyen csodálatos dolog lesz részt venni **Isten királyságának** áldásaiban. Talán hatása alá került azoknak a magatartási szabályoknak, amelyeket az Úr Jézus éppen most tanított. Vagy lehet, hogy csak egy általános észrevételt tett, anélkül, hogy túl sokat gondolkozott volna. Akárhogy is volt, az Úr azt válaszolta, hogy bármilyen csodálatos dolog lehet is **kenyeret enni Isten királyságában**, szomorú tény, hogy azok, akiket meghívtak, mindenféle ostoba kifogást találtak, hogy miért nem fogadják el azt. Úgy írja le Istent, mint **embert**, aki **nagy lakomát adott, és meghívott sok** vendéget. Amikor a vacsora készen volt, megkérte **szolgáját**, értesítse a **meghívottakat**, hogy minden **készen** van. Ez arra a nagy tényre emlékeztet bennünket, hogy az Úr Jézus befejezte a megváltás művét a Golgotán, és az evangéliumi hívás annak a befejezett műnek az alapján megy végbe. Az egyik meghívott ember kimentette magát, mivel **mezőt** vásárolt, és el akart **menni**, **hogy megnézze**. Normális esetben meg

kellett volna ezt tennie mielőtt megveszi, még akkor is, ha a kegyelmes meghívást többre tartja az anyagi dolgok szereteténél.

14,19-20 A következő **öt iga ökröt vett, és el akart menni kipróbálni őket**. Ez az ember azokat jelképezi, akik a hivatást, elfoglaltságot vagy üzletet Isten hívása elé helyezik. A harmadik pedig azt mondta, hogy **feleséget vett el, és ezért nem tud jönni**. A családi kötelek és társadalmi kapcsolatok gyakran megakadályozzák az embereket abban, hogy az evangélium hívását elfogadják.

14,21-23 Amikor a **szolga** értesítette **urát**, hogy a meghívást innen is, onnan is elutasították, **az Úr elküldte a városba**, hogy hívja a **szegényeket, a rokkantakat, a sántákat és a vakokat**. „Mind a természet, mind a kegyelem irtózik az ürességtől” – mondta Bengel. Talán az első meghívottak a zsidó nép vezetőit ábrázolják. Amikor ezek elutasították az evangéliumot, Isten Jeruzsálem **városának** egyszerű embereihez küldte a szolgát. Ezek közül sokan reagáltak a hívásra, de még mindig volt üres hely az úr házában. Ezért az úr azt mondta a szolgának, hogy **menjen ki az utakra, és kényszerítse** az embereket **bejönni**. Ez kétségtelenül annak az előképe, hogy az evangélium kimegy a pogány népekhez. Őket nem *fegyverek erejével* kellett kényszeríteni (ahogyan a keresztyén világ történelmében megtették), hanem inkább az *érvek erejével*. Szeretetteljes meggyőzéssel kell bevinni őket az úr házába, hogy az **megetljen**.

14,24 Így az eredeti vendéglista már nem volt használható, amikor a lakomát megtartották, mert azok, **akik** eredetileg **hivatalosak voltak**, nem jöttek el.

R) Az igazi tanítványság ára (14,25-35)

14,25 Most nagy sokaság követte az

Úr Jézust. A legtöbb vezetőt fellelkesítette volna az ilyen széles körű érdeklődés, de az Úr nem kereste azokat az embereket, akik kíváncsiságból, nem igazi szívbéli érdeklődéssel követték. Azokat kereste, akik hajlandóak voltak odaadóan és szenvedélyesen érte élni, sőt meghalni is, ha szükséges. Ezért most kezdi megrostálni a tömeget azzal, hogy bemutatja nekik a tanítványság szigorú feltételeit. Időnként az Úr Jézus *meg akart nyerni* embereket magának, de amikor elkezdték követni, *megrostálta* őket. Itt is ez történik.

14,26 Jézus mindenekelőtt azt mondta azoknak, akik követték, hogy ahhoz, hogy igazi tanítványok legyenek, Őt mindenekfelett szeretniük kell. Sohasem úgy gondolta, hogy az embereknek keserű gyűlölet legyen a szívükben **apjuk, anyjuk, feleségük, gyermekeik, testvéreik iránt**. Inkább azt hangsúlyozta, hogy Krisztus iránti szeretetüknek olyan nagy-nak kell lennie, hogy az összes többi szeretet *összehasonlítva* szinte gyűlöletnek tűnjön (vö. Mt 10,37). A családi köteleknek sohasem engedhető meg, hogy egy tanítványt letérítsenek az Úr iránti teljes engedelmség ösvényéről.

A tanítványság első feltételének legnehezebb részét ezekben a szavakban találjuk: „...**még a maga lelkét is...**” Nemcsak rokonainkat kell kevésbé szeretni; **saját** életünket is. Ahelyett, hogy énközpontúak lennénk, Krisztus központúaknak kell lennünk. Ahelyett, hogy azt kérdeznénk, hogyan hat ránk valamilyen tett, azt kell gondosan megvizsgálnunk, hogyan fog hatni Krisztusra és az Ő dicsőségére. A személyes kényelem és biztonság szempontjait alá kell rendelnünk Krisztus dicsőítésének és ismertté tételének nagy feladata alá. Az Úr szavai kizárólagosak. Azt mondta, ha nem szeretjük Őt mindenekfelett, jobban, mint családunkat, és jobban, mint a saját éle-

tünket, nem lehetünk a tanítványai. Félúton nem lehet megállni.

14,27 Másodszor azt tanította, hogy egy igazi tanítványnak **hordoznia** kell saját **keresztjét, és** követnie Őt. A kereszt *nem* fizikai gyengeség vagy szomorúság, hanem a szégyen, a szenvedés, a magányosság, sőt a halál ösvénye, amelyet valaki önkéntesen választ Krisztusért. Nem minden hívő **hordozza a keresztet**. El lehet kerülni névleges keresztyén élettel; de ha elhatározzuk, hogy mindent feladunk Krisztusért, ugyanazt a sátáni ellenállást fogjuk megtapasztalni, amelyet Isten Fia megismert, amikor itt volt a földön. *Ez a kereszt*. A tanítványnak Krisztus **után** kell **mennie**. Ez olyan típusú élet volt, amilyen Krisztusé, amikor itt járt a földön – az önmegtagadás, az alázat, az üldöztetés, a szégyen, a kísértés útján – és tapasztalta a bűnösök ellenállását.

14,28-30 Ekkor az Úr Jézus két illusztrációt használt, hogy hangsúlyozza **az ár** megfontolásának szükségességét, mielőtt elindulunk, hogy kövessük. A keresztyén életet építkezési tervhez, azután pedig háborúhoz hasonlította. Egy ember **tornyot akar építeni**, de előbb **leül** és kiszámítja **a költségeket**. Ha nincs **elég** pénze **a befejezéshez**, nem fog hozzá. Különben, amikor **az alapot** lefektette, és a munkával le kell állnia, a báméskodók **gúnyolni kezdik, mondván: „Ez az ember elkezdte az építést, és nem bírta véghez vinni.”** Így van a tanítványokkal is. Nekik először fel kell mérniük a költséget, hogy vajon igazán készek-e odaadni életüket teljes szívvel Krisztusnak? Különben ragyogóan kezdenek, azután pedig kudarcot vallanak. Ha ez történik, a báméskodók gúnyolni fogják őket a jó kezdet és a dicstelen befejezés miatt. A világ a félszívű keresztyének felé megvetéssel fordul.

14,31-32 Egy **királynak, amikor háborúba megy** olyan ellenség ellen, amely

szám szerint erősebb nála, gondosan meg kell fontolnia, hogy **vajon** kisebb haderejének van-e lehetősége legyőzni az ellenséget. Alapos megfontolással kell döntenie a teljes elszántság vagy a szánalmas megadás között. Így van a keresztyén tanítványság életében is. Félmegoldások nem lehetségesek.

14,33 A 33. vers valószínűleg az egyik legnépszerűtlenebb vers a teljes Bibliában. Kifejezetten a következőket mondja: „**Valaki közületek búcsút nem vesz minden javaitól, nem lehet az én tanítványom.**” Nem lehet félremagyarázni ezeket a szavakat. Nem azt mondják, hogy az embernek *hajlandónak* kell lennie minden elhagyására, hanem azt, hogy mindent el *kell* hagynia. El kell hinnünk, hogy az Úr Jézus tudja, mit beszél. Tudta, hogy a munka semmilyen más módon nem lesz elvégezve soha. Azt akarja, hogy legyenek férfiak és nők, akik többre értékelik minden másnál a világon. Ryle a következőket figyelmezteti meg:

Az az ember, aki jót akar önmagának, mindent felad Krisztusért. A legjobb üzletet csinálja; hordozza a keresztet néhány évig ebben a világban, és az eljövendő világban örök élete van. A javak legjobbját kapja meg; gazdagságát magával viszi a síron túlra. Itt gazdag a kegyelemben, és odaát gazdag a dicsőségben. A legjobb pedig, hogy amit hit által kap Krisztusban, sohasem veszíti el. Ez az „a jó rész, amely el nem vétetik tőle”.⁴⁵

14,34-35 A **só** a tanítvány képe. Van valami egészséges és dicséretre méltó abban az emberben, aki átadott és megszentelt életű az Úrért. Utána viszont olvassunk a **só**ról, amely **elvesztette az ízét**. A modern asztali só nem tudja elveszíteni az ízét, mert az tiszta só. De a bibliai országokban a sóhoz gyakran különböző szennyező anyagok keveredtek. Ezért lehetséges volt az is, hogy a sótartalom

veszendőbe ment, és csak a visszamaradó anyag volt a tartályban. Ez a maradék azonban értéktelen volt. Nem lehetett felhasználni a föld trágyázására sem. El kellett dobni.

A kép olyan tanítványt mutat, aki ragyogóan indul, és aztán megszegi ünnepestélyes fogadalmát. A tanítvány létének egyetlen alapvető értelme van; ha ennek teljesítése megghiúsul, akkor szóanalóm tárgyává válik. A sóról azt olvassuk, hogy **eldobják**. Ez *nem* azt mondja, hogy *Isten* elveti; ez sohasem történhet meg. Az **emberek vetik el**, vagyis lábbal eltiporják az olyan ember bizonyágtételét, aki építkezni kezdett, és nem volt képes befejezni. Kelly jegyzi meg a következőket:

Annak a veszélye mutatkozik meg, hogy ami jól indult, rosszra fordul. Van-e a világban még olyan haszontalan dolog, mint a só, ha elveszítette azt az egyetlen tulajdonságát, ami miatt értékelték? Ez rosszabb, mint a valamilyen más célra való hasznavehetetlenség. Így van ez a tanítvány-nyal, aki megszűnik Krisztus követője lenni. A világ céljaira nem alkalmas, az Istenét pedig feladta. Ahhoz túl sok a világossága vagy az ismerete, hogy belemenjen a világ hiábavalóságaiba vagy bűneibe, és nincs meg a kegyelem és az igazság öröme, hogy megtartsa őt a Krisztus ösvényén... az ízetlen só megvetés és ítélet tárgyává válik.⁴⁶

Az Úr Jézus a tanítványságra vonatkozó üzenetet a következő szavakkal fejezte be: „**Akinek van füle a hallásra, hallja!**” Ezekben a szavakban benne van, hogy nem mindenki lesz hajlandó hallgatni a tanítványság szigorú feltételeire. De ha valaki hajlandó követni az Úr Jézust, nem törődve vele, hogy mibe kerül, akkor hallja meg és kövesse.

Kálvin János egyszer azt mondta: „Mindent feladtam Krisztusért, és mit ta-

láltam? Mindent megtaláltam Krisztusban.” Henry Drummond ezt így magyarázta: „A belépés a menny királyságába nem kerül semmibe; az évenkénti előfizetés viszont mindenbe kerül.”

S) Az elveszett juh példázata (15,1-7)

15,1-2 Urunknak a 14. fejezetben leírt tanítása úgy látszik, tetszett a megvetett **vámszedőknek**, és másoknak, akik láthatóan **bűnösök** voltak. Noha Jézus helytelenítette bűneiket, közülük sokan mégis elismerték, hogy igaza van. Krisztus mellett foglaltak állást önmagukkal szemben. Igazi bűnbánattal Úrnak ismerték el. Mindenütt, ahol Jézus olyan embereket talált, akik hajlandók voltak megvallani bűneiket, vonzódott hozzájuk, és szellemi segítséget és áldást nyújtott nekik.

A farizeusok és az írástudók zokon vették azt a tényt, hogy Jézus olyan emberekkel barátkozott, akik nyíltan **bűnösök** voltak. Ők nem mutattak irgalmat ezek iránt a társadalmi és erkölcsi leprások iránt, és nehezményezték, hogy Jézus ezt tette. Ezért így fogalmazták meg vádjukat ellene: „**Ez bűnösöket fogad magához és velük együtt eszik.**” A vád természetesen igaz volt. Ők úgy gondolták, hogy az szégyellni való, bár igazából éppen annak a célnak a teljesítése volt, amelyért az Úr Jézus eljött a világra.

Vádjaira válaszképpen az Úr Jézus elmondta az elveszett juh, az elgurult pénzdarab és a tékozló fiú példázatát. Ezek a történetek egyenesen az írástudóknak és a farizeusoknak voltak címezve, akik sohasem törtek össze Isten előtt, hogy elismerjék elveszett állapotukat. Tulajdonképpen ugyanúgy elveszettek voltak, mint a vámszedők és a bűnösök, de szilárdan elutasították, hogy ezt beismerjék. A három történetnek az a mondanivalója, hogy Isten számára igazi öröm és

megelégedettség, ha azt látja, hogy a bűnösök megtérnek, miközben nem leli örömét az öngaz képmutatókban, akik túlságosan büszkék ahhoz, hogy elismerjék nyomorult bűnös állapotukat.

15,3-4 Itt az Úr Jézus van ábrázolva egy pásztor szimbólumában. A **kilencvenkilenc** juh képviseli az írástudókat és a farizeusokat, az **elveszett** juh pedig egy vámszedőt vagy egy nyilvánvaló bűnöst. Amikor a pásztor észreveszi, hogy a nyájából **egy elveszett**, ott hagyja a **kilencvenkilencet a pusztában** (nem az akolban), és megy az elveszett **után, amíg meg nem találja**. Ami Urunkat illeti, ez az elmenetel magában foglalja földre leszállását, nyilvános szolgálatának éveit, elvettetését, szenvedését és a halálát. Mennyire igazak „A kilencvenkilenc” c. ének sorai:

*Megváltottai nem tudhatták meg soha,
A háborgó víz meddig ért,
Azt sem, hogy mily sötét volt az éjszaka,
Amelyen átkelt juháért!*

Elizabeth C. Clephan

15,5 Miután **megtalálta** a juhot, **válára vette**, és hazavitte. Ez azt mutatja, hogy a megmentett juh olyan kiváltságos és bensőséges helyzetet élvezett, amit az sohasem ismert addig, amíg a többiek közé számlálták.

15,6 A pásztor odahívta **barátait és szomszédait**, hogy örüljenek vele az elveszett **juh** megmenekülése felett. Ez az Úr öröméről beszél, amikor látja egy bűnös megtérését.

15,7 A tanulság világos: **öröm van a mennyben egyetlen megtérő bűnös miatt**, de nincs öröm a kilencvenkilenc miatt, akiket sohasem lehetett meggyőzni elveszett állapotukról. A 7. vers valójában nem azt jelenti, hogy vannak, akiknek nincs szükségük megtérésre. Mindenki bűnös, és mindenkinek meg kell térnie, hogy üdvözüljön. Ez a vers azokról szól,

akiknek saját látásuk szerint **nincs szükségük megterésre.**

T) Az elveszett dragma példázata (15,8-10)

Az **asszony** a Szent Szellemet jelentheti, aki az elveszettet Isten Igéjének a **lámpásával** keresi meg. A kilenc **ezüstpénz** a meg nem térteket jelenti, míg az **egyetlen** elveszett **pénz** arról beszél, aki hajlandó megvallani, hogy nincs kapcsolatban Istennel. Az előző történetben a juh saját akaratából kóborolt el. A pénzdarab élettelen tárgy, és feltehetően a **bűnös** élettelen állapotát ábrázolja ki. Halott a bűnökben.

Az asszony **gondosan** folytatja a **kutatást** a dragma után, **amíg meg nem találja.** Azután **összehívja barátait és szomszédait,** hogy ünnepeljenek vele. Az elveszett pénzdarab, amelyet megtalált, igazabb örömet okozott neki, mint az a kilenc, amely sohasem vészett el. Így van Istennel is. A **bűnös,** aki megalázza magát és megvallja elveszett állapotát, örömet okoz Isten szívének. Ilyen örömet nem kap azoktól, akik sohasé érzékelik a megtérés szükségességét.

U) A tékozló fiú példázata (15,11-32)

15,11-16 Az Atya Isten **embernek van ábrázolva,** akinek **két fia van.** A **fiatalabb fiú** képviseli a megtérő bűnöst, míg az idősebb az írástudókat és a farizeusokat mutatja be. Az utóbbiak is Isten fiai a teremtés által, de nem a megváltás által. A fiatalabb a jól ismert tékozló fiú. **Tékozol,** aki hanyagul költekező, és könnyelműen szórja a pénzt. Ennek a fiúnak elege lett az atyai házból, és úgy döntött, hogy azt otthagyja. Nem tudta megvárni, hogy az apja meghaljon, ezért idő előtt kikérte **örökségét.** Az apa felosztotta fiai között a vagyont. Röviddel ezután a fiatalabb fiú **egy távoli országba** költö-

zött, és korlátozás nélkül költötte a pénzt **bűnös örömekre.** Mihelyt vagyonát elköltötte, súlyos éhínség támadt az országban, ő pedig **szűkölködni** kezdett. Az egyetlen foglalkozás, amit talált, **disznók** legeltetése volt. Ez olyan munka, ami egy zsidó számára nagyon undorító. Amikor a disznók a **moslékot** ették, irigyelte tőlük azt. A disznóknak több ennivalójuk volt, mint neki, és senki sem volt, aki segítsen **rajta.** Azok a barátok, akikre szert tett és akikre pazarolta a pénzét, eltűntek.

15,17-19 Az éhínség álrühába öltözött áldásnak bizonyult. Elvégezte, hogy a fiú magába szálljon. Eszébe jutott, hogy **apja béresei** kényelmesebben élnek, mint ő. Bővében vannak az ételnek, miközben ő sorvadozik az **éhségtől.** Amikor erre gondolt, úgy döntött, hogy tesz is valamit. Elhatározta, hogy **elmegy az apjához** bűnbánattal, elismerve bűnét, és bocsánatot kér. Megértette, hogy **már nem méltó** arra, hogy az apja **fiának nevezze,** és úgy tervezte, hogy munkát kér, mint **béres.**

15,20 Mielőtt elérte volna otthonát, **apja meglátta, és megesett rajta a szíve. Elébe futott, nyakába borult és megcsókolta.** Ez valószínűleg az egyetlen eset a Bibliában, ahol Istenről jó értelemben sietség van feljegyezve. Stewart találoán mutatja ezt be:

Jézus bátran úgy írja le Istent, mint aki nem várja meg, hogy megszegyenült gyermeke hazalopakodjon, nem is áll méltóságteljesen, amikor az jön, hanem kiszalad, hogy magához ölelje úgy, ahogyan volt, megszegyenülten, rongyosan és piszkosan, hogy karjában köszöntse. Azt a nevet, hogy „Atyám”, amelyet egykor a bűn el-sötétített, most magasra emelte a megbocsátás ragyogó dicsősége.⁴⁷

15,21-24 A **fiú** megtette vallomását egészen addig, amikor munkát akart kérni. **Az apa** azonban félbeszakította, uta-

sítva a szolgálakat, hogy a **legszebb** ruhát adják a fiára, **húzzanak gyűrűt az ujjára és sarut a lábára**. Nagy ünnepséget is rendezett **fia** visszatérésének öröme, aki **elveszett és megtaláltatott**. Az apa szempontjából halott volt, de most **feltámadt**. Valaki a következőket mondta: „A fiatalember valami jót keresett, de nem találta meg a távoli országban. Csak akkor találta meg, amikor az a jó gondolata támadt, hogy visszatér apja házába.” Az ki van jelentve, hogy **elkezdték vigadni**, de sehol sincs feljegyezve, hogy örömiüknek vége szakadt. Így van a bűnös ember megtérésekor is.

15,25-27 Amikor az **idősebb fiú** hazatért a **mezőről**, és hallotta a nagy vidámságot, **megkérdezte** egy szolgától, hogy **mi** történik. Az elmondta neki, hogy **öccse** jött haza, és hogy apja milyen boldog volt.

15,28-30 Az idősebb fiú féltékeny haragra gerjedt. Megtagadta, hogy részt vegyen apja örömeiben. J. N. Darby helyesen mondja: „Ahol Isten öröme van, oda nem tud bejönni az öngazultság. Ha Isten jó a bűnöshöz, mi haszna van az én igazságomnak?” Amikor apja unszolta, hogy vegyen részt az ünneplésben, megtagadta, felpanaszolva, hogy apja **sohasem** jutalmazta meg őt hűséges szolgálataért és engedelmisségéért. **Sohasem** adott neki egy **kecskegidát** sem, hízott tulokról nem is beszélve. Panaszkodott, hogy amikor a tékozló fiú hazatért, miután apja pénzét **szajhákra** költötte, apja nem habozott nagy ünnepséget rendezni. Figyeljük meg, hogy ezt mondja, „**ez a te fiad**”, nem pedig azt, hogy a testvérem.

15,31-32 Az apa válasza azt jelzi, hogy az **elveszett** megtalálásakor öröm van, míg egy önfejtő, hálátlan, békétlen fiú nem szolgáltat okot az ünneplésre.

Az idősebb fiú önmagáért beszélő ábrázolása az írástudóknak és a farizeusoknak, akik megnehezítették Istennek a bű-

nösök iránt mutatott kegyelme miatt. Ha nem is Isten szerint, de a saját gondolkodásuk szerint hűségesen szolgálták, sohasem hágták át parancsait, és mégsem kaptak soha ezért megfelelő jutalmat. Az igazság az volt, hogy vallásos képmutatók és vétkes bűnösök voltak. Gőgjüktől nem látták távolságukat Istentől és azt a tényt, hogy Isten bőkezűen áldásra áldást adott nekik. Amennyiben hajlandóak lettek volna megtérni és bűneiket elismerni, akkor az Atya szívét megörvendezettették volna, és ők is nagy ünneplésre adtak volna okot.

V) A hamis sáfár példázata (16,1-13)

16,1-2 Az Úr Jézus most a farizeusoktól és az írástudóktól a **tanítványaihoz** fordul, egy, a sáfárságról szóló tanítással. Ez az igehely kétségkívül az egyik legnehezebb Lukács evangéliumában. A nehézség oka az, hogy a hamis sáfár története látszólag tisztességtelenségre ösztönöz. A folytatásban azonban látni fogjuk, hogy nem erről van szó. Ebben a történetben a **gazdag ember** magát Istent állítja elénk. A **sáfár** pedig az, aki más emberek tulajdonának kezelésére kapott megbízást. Ami ezt a történetet illeti, az Úr bármelyik tanítványa sáfár is. Ezt a bizonyos **sáfárt** megvádolták, hogy megbízójának vagyonát eltékozza. Felszólították, **számoljon** el, és értesítették, hogy el van bocsátva.

16,3-6 A sáfár gyorsan gondolkodni kezdett. Megértette, hogy biztosítania kell a jövőjét. Ahhoz túl öreg volt, hogy nehéz fizikai munkát végezzen, ahhoz pedig túl büszke, **hogy kolduljon** (lopni azonban nem szégyellt). Akkor hogyan tudná biztosítani társadalmi megbecsülését? Készített egy tervet, amelynek segítségével barátokat szerezhetett, akik majd kedvesek lesznek hozzá szükség esetén. Az elgondolás a következő volt. Elment

megbízójának egyik ügyfeléhez, és megkérdezte, **mennyivel** tartozik. Amikor az ügyfél azt felelte, hogy **száz mérce olajjal**, a sáfár azt mondta neki, hogy fizessen **ötvenet**, és az ügyet tekintse lezártnak.

16,7 Egy másik ügyfél **száz mérce búzával** tartozott. A sáfár azt mondta neki, hogy fizessen **nyolcvan**at, és ő rá fogja írni a számlára, hogy „fizetve”.

16,8 A történet meghökkenítő része akkor jön, amikor **az Úr megdicsérte a hamis sáfárt**, hogy **eszesen** cselekedett. Miért helyesel valaki ilyen tisztességtelen eljárást? Amit a sáfár tett, az csalás volt. A következő versek azt mutatják, hogy a sáfárt nem csalárdságáért dicsérték meg, hanem inkább előrelátásáért. Okosan cselekedett. A jövőbe tekintett, és gondoskodott önmagáról. Feláldozta a jelenlegi nyereséget a jövőbeli jutalomért. Saját életünkre alkalmazva ezt, nagyon világosan kell látnunk, hogy Isten gyermekeinek jövője nem ezen a földön van, hanem a mennyben. Éppen úgy, ahogyan a sáfár lépéseket tett, hogy legyenek barátai, ha visszavonul idelent, a keresztyénnek arra kell használnia Urának javait, hogy bizottsága megjutalmazását, amikor megérkezik a mennybe.

Az Úr ezt mondta: „...**e világnak fiai eszesebbek a világosságnak fiainál a maguk nemében.**” Az istentelen, meg nem tért emberek nagyobb bölcsességet mutatnak jövőjük világi biztosításában, mint amit a hívók mutatnak a mennyei kincsgyűjtés terén.

16,9 Kell **szereznünk barátokat** magunknak a **hamis mammon segítségével**. Vagyis a pénzt és az anyagi javakat oly módon kell felhasználnunk, hogy lelkeket nyerjünk meg Krisztusnak, és olyan barátságokat kössünk, amelyek majd az egész örökkévalóságban tartanak. Pierson világosan megállapítja a következőket:

A pénz felhasználható Bibliák, könyvek, traktátusok vásárlására, és így közvetett módon emberek lelkének megnyerésére. Így az, ami anyagi és időleges volt, halhatatlanná, nem anyagivá, szellemivé és örökkévalóvá válik. Van valaki, akinek van 100 dollárja. Elköltheti mind szórakozásra, és akkor a következő napon semmit sem tud felmutatni. Másrészt viszont befektetheti Bibliákba, darabját 1,00 dollárért. Így Isten Igéjének 100 példányát vásárolja meg. Ezeket értelmesen elveti, mint a királyság magvát, és ez a mag aratást eredményez majd, nem Bibliákat, hanem lelkeket. A hamisból halhatatlan barátokat szerzett, akik majd befogadják az örök hajlékokba.⁴⁸

Ez tehát az Úr tanítása. Az anyagi javak bölcs felhasználásával részesei lehetünk férfiak és nők örök áldásának. Bizonyosak lehetünk abban, hogy amikor megérkezünk a menny kapuihoz, ott lesz azoknak a fogadó bizottsága, akik mind a mi áldozati ajándékaink és imádságaink révén üdvözültek. Ők köszöntenek majd minket, ezt mondva: „Te voltál, aki meghívtál minket ide.”

Darby ezt a következőképpen magyarázza:

Az ember általában Isten sáfára; más értelemben és más módon Izráel volt Isten sáfára., Isten szőlőjébe volt helyezve, rá volt bízva a törvény, az ígéretek, a szövetségek, az imádat. Izráel azonban mindenben úgy találtatott, hogy eltékozolta Isten javait. Ha az embert tekintjük, mint sáfárt, teljesen hűtlennek bizonyult. Mit lehet most tenni? Isten megjelenik, és szuverén kegyelmében azt, amit az ember rosszul használt fel a földön, mennyei gyümölcs eszközeivé fordítja. Ennek a világnak a dolgait, amelyek az ember kezében vannak, nem e világ jelenlegi

*élvezeteire kellene felhasználni, amelyek végül is Istentől távol vannak, hanem a jövőre nézve. Nem arra kell törekednünk, hogy most birtokoljuk a dolgokat, hanem ezeknek a dolgoknak a helyes felhasználásával későbbi időkről kell gondoskodnunk. Jobb mindent egy barátra fordítani egy más időre, mint pénz birtokában lenni most. Itt az ember megromlott. Ezért most az ember rossz sáfár.*⁴⁹

16,10 Ha **hűségesek** vagyunk sáfárságunkban a **kevésen** (pénz), akkor **hűségesek** leszünk annak kezelésében is, **ami sok** (szellemi kincsek). Másrészt viszont az az ember, aki hűtlen a pénz felhasználásában, amit Isten rábízott, hűtlen akkor is, amikor nagyobb dolgok forognak kockán. A pénz viszonylagos jelentéktelenségét hangsúlyozza az a kifejezés, hogy a „**kevésen**”.

16,11 Ha valaki **nem** hűséges a **hamis mammon** felhasználásában az Úrért, nehezen várhatja tőle, hogy **igazi gazdagságot** bízjon rá. A pénzt **hamis mammonnak** nevezi, bár nem önmagában gonosz. Valószínűleg semmi szükség sem lenne rá, ha a bűn nem jött volna be a világba. A pénz azért **hamis**, mert általában másra használják, nem Isten dicsőségére. Itt ellentétben áll az **igazi gazdagsággal**. A pénz értéke bizonytalan és időleges; a szellemi valóságok értéke állandó és örök.

16,12 A 12. vers pedig megkülönbözteti **azt, ami** a másé, és azt, **ami a tiétek**. Minden, amink van, pénzünk, időnk, tehetségünk, Istené, és érette kell ezeket felhasználnunk. Az, ami **a miénk**, arra a jutalomra utal, amit ebben és az eljövendő életben fogunk aratni, mint Krisztusért végzett hűséges szolgálatunk eredményét. Ha nem voltunk hűségesek abban, ami az övé, hogyan adhatná nekünk, **ami a miénk?**

16,13 Teljesen lehetetlen, hogy dolgokért, és ugyanakkor **Istenért** éljünk. Ha a pénz uralkodik rajtunk, nem tudunk igazán szolgálni az Úrnak. Ahhoz, hogy vagyont gyűjtsünk, legjobb erőinket erre a célra kell fordítanunk. Ezt cselekedve megraboljuk Istent attól, ami valójában az övé. Ez a megosztott hűség: keverednek az indítékok, a döntések nem határozottak. Ahol a kincsünk van, ott van a szívünk is. Abbéli erőfeszítésünkben, hogy vagyont gyűjtsünk, a **mammonnak** szolgálunk. Teljesen lehetetlen ugyanakkor **Istennek szolgálni**. A mammon pedig igényt tart mindenre, amink van és amik vagyunk: estéinkre, hétvégéinkre, arra az időre, amit az Úrnak adhatnánk.

W) A pénzszerető farizeusok (16,14-18)

16,14 A farizeusok nemcsak gőgösek és képmutatók voltak, hanem pénzsóvárak is. Úgy gondolták, hogy a kegyesség a nyereségszerzés egyik módja. Úgy választották a vallást, ahogyan más egy jövedelmező hivatást választ. Szolgálatuknak semmi köze sem volt Isten dicsőségéhez és felebarátaik segítségéhez, hanem inkább önmaguk gazdagításához. Amikor **hallották** az Úr Jézus tanítását, hogy mondjanak le az evilági gazdagságról és a mennyben gyűjtsenek kincseket, **kigúnyolták**. Számukra a pénz valóságosabb volt, mint Isten ígéretei. Semmi sem akadályozta meg őket abban, hogy gazdagságot halmozzanak fel.

16,15 Külsőképpen a farizeusok jámbor, szellemi embereknek látszottak. Magukat igaznak gondolták az **emberek** szemében. A megtévesztő külső mögött **Isten** látta **szívük** kapzsiságát. Őt nem tévesztették meg a külsőségek. Az a fajta élet, amit mutattak és amelyet mások méltányoltak (Zsolt 49,19), **utálatos volt Isten szemében**. Sikeresnek gondolták

magukat, mert egyesítették a vallásosságot a pénzbeli gazdagsággal, de Isten szempontjából szellemi házasságtörők voltak. Azt vallották, hogy szeretik Jahvét, de valójában a mammon volt az Istenük.

16,16 A 16-18. versek folyamatosságát nagyon nehéz megérteni. Első látásra úgy tűnik, hogy egyáltalán nincsenek kapcsolatban az előző és a következő versekkel. Úgy gondoljuk azonban, hogy legjobban úgy lehet megérteni, hogy ha emlékeztetünk a 16. fejezet témájára, a farizeusok pénzsóvárgására és hűtlenségére. Pontosan azok, akik a törvény gondos betartásával büszkélkedtek, lepleződnek le, mint kapzsi képmutatók. A törvény szelleme éles ellentétben áll a farizeusok szellemiségével.

A törvény és a próféták Jánosig voltak. Ezekkel a szavakkal az Úr a törvény korszakát (háztartását) írta le, amely Mózesrel kezdődött és Keresztelő Jánossal végződött. Most azonban egy új korszak (háztartás) kezdődött. János idejétől fogva **az Isten királyságának** evangéliumát hirdetik. Keresztelő János Izráel igazi királya érkezését hirdette. Elmondta az embereknek azt, hogy ha megértnek, az Úr Jézus uralkodik felettük. Az igehirdetésre, később az Úrnak és tanítványainak a prédikálására sokan lelkesen reagáltak.

Az, hogy **„mindenki erőszakkal tör abba”**, azt jelenti, hogy akik tudomásul vették az üzenetet, szó szerint megrohmozták a királyságot. A vámszedőknek és a bűnösöknek például át kellett ugraniuk azokat az úttorlaszokat, amelyeket a farizeusok állítottak fel. Másoknak erőszakkal kellett elbánniuk saját szívükben a pénz szerelmével. Le kellett győzniük az előítéletet.

16,17-18 Az új háztartás nem jelenti azt, hogy az alapvető erkölcsi igazságok félre lesznek téve. **Könnyebb a menny-**

nek és a földnek elmúlni, mint a törvényből egy pontocskának elesni. A törvénynek egy pontocskáját a „t” betű keresztvonalával, vagy a „i” betű pontjával lehet összehasonlítani.

A farizeusok úgy gondolták, hogy ők Isten királyságában vannak, de az Úr valójában a következőket mondta: „Nem hagyhatjátok figyelmen kívül Isten nagy erkölcsi törvényeit úgy, hogy mégis helyet igényeljete a királyságban.” Talán ezt kérdezhették: „Milyen nagy erkölcsi elvet hagyunk figyelmen kívül?” Az Úr rámutatott a házassági törvényre, mint olyan törvényre, ami soha nem fogja érvényét veszíteni. Az az ember, aki **elválik feleségétől és mással házasodik össze, házasságtörést követ el, és ha valaki elvált asszonnyal köt házasságot, szintén házasságtörést követ el.** Ez pontosan az, amit a farizeusok szellemi értelemben elkövettek. A zsidó nép Istennel szövetségben volt. Ezek a farizeusok az anyagi gazdagság hajszolása közben most a hátukat fordították Isten felé. Ez a vers talán azt mondja, hogy vétkesek voltak a szó szerinti, szellemi házasságtörésben is.

X) A gazdag és Lázár (16,19-31)

16,19-21 Az Úr az anyagi dolgokkal kapcsolatos sáfárságról mondott beszédét ezzel a történettel foglalja össze, amely kétféle életről, kétféle halálról és kétféle túlvilágról szól. Meg kell jegyezni, hogy ezt *nem* úgy mondta el, mint példázatot. Azért említjük ezt, mert egyes kritikusok a történet komolyságát azzal törekednek feloldani, hogy csak példázat.

Mindjárt az elején világossá kell tenni, hogy a meg nem nevezett **gazdag ember** nem azért jutott a pokolba, mert gazdag volt. Az üdvösség alapja az Úrba vett hit, és az emberek azért kerülnek ítélet alá, mert megtagadják, hogy higgyenek benne. De ez a bizonyos gazdag em-

ber bebizonyította, hogy nem volt igazi hite, mert gondatlan nemtörődömséget mutatott az iránt a **koldus** iránt, **aki a kapuja előtt feküdt**. Ha Isten szeretete lett volna benne, nem élt volna fényűzésben, kényelemben és könnyelműen, miközben egy embertársa kívül, az ajtaja előtt **kenyérmorzsalékokat** koldult. Bejuthatott volna erőszakkal a királyságba, ha a pénz szerelmét megtagadta volna.

Hasonlóképpen igaz az is, hogy **Lázár** nem azért üdvözült, mert szegény volt. Az Úrban bízott lelke megváltásáért.

Figyeljük meg most a gazdag ember jellemét. Csak a legdrágább öltözeteket viselte, az asztala pedig válogatott ingyencségekkal volt megrakva. Önmagáért élt, testi gyönyörökkel és lakomákkal szórakozott. Nem volt benne őszinte szeretet Isten iránt, és nem törődött embertársaival.

Lázár ennek szembeötlő ellentéte. Nyomorult **koldus** volt, minden nap odavetve a gazdag ember háza elé, **fekélyekkel telve**, véznán az éhségtől, és kitéve annak, hogy a tisztátalan **kutyák odajöjjenek és sebeit nyalják**.

16,22 Amikor meghalt a koldus, az angyalok Ábrahám kebelébe vitték. Sokan kérdezik, hogy vajon az **angyalok** valóban részt vesznek-e a hívők lelkének a mennybe vitelében. Nem látunk azonban okot, hogy kételkedjünk a szavak közvetlen értelmezésében. Az angyalok ebben az életben is szolgálják a hívőket, és nem látunk okot, miért ne tennék ugyanezt a halál idején. **Ábrahám kebele** szimbolikus kifejezés, hogy megjelölje az üdvösség helyét. Bármilyen zsidó számára az Ábrahámmal való közösség élvezésének gondolata kifejezhetetlen gyönyörűség. Úgy vesszük, hogy **Ábrahám kebele** azonos a mennyyel. Amikor **a gazdag ember meghalt**, testét **eltemették**. Azt a testet, amelyet mindennel ellátott, és amire oly sokat költött.

16,23-24 Lelke, vagyis tudatos énje a **pokolba** ment. A görög **hádesz** megfelel az ÓSZ-i *seol* szónak, amely az elhunyt szellemek országa. Az ÓSZ-i időben úgy beszéltek róla, hogy az üdvözültek és nem üdvözültek tartózkodási helye. Itt úgy van róla szó, hogy a nem üdvözültek tartózkodási helye, mert azt olvassuk, hogy a gazdag ember **gyötrődött**.

Bizonyára nagy megrázkódtatást jelentett a tanítványoknak, amikor Jézus azt mondta, hogy ez a gazdag zsidó a pokolba jutott. Ők mindig azt tanulták az ÓSZ-ből, hogy a gazdagság Isten áldásának és jótetszésének jele. Egy izráelitának, aki az Úrnak engedelmességet, anyagi jólétet ígérte. Hogyan juthat akkor egy gazdag zsidó a pokolba? Az Úr Jézus éppen most beszélt arról, hogy János prédikálásával a dolgoknak új rendje kezdődött el. Mostantól fogva a gazdagság nem az áldás, hanem az ember sáfárságban mutatott hűségének a *próbája*. Aki sokat kapott, attól sokat kívánnak.

A 23. vers cáfolja a „lélek alvásának” elképzelését, azt az elméletet, hogy a lélek nincs tudatánál a halál és a feltámadás között. Azt bizonyítja, hogy a síron túl tudatos létezés van. Valójában megdöbbent bennünket annak az ismeretnek a mértéke, amellyel a gazdag ember rendelkezik. **Látta Ábrahámot távol, és Lázárt annak kebelén.** Még beszélni is tudott Ábrahámmal. **Atyám Ábrahámnak** nevezte, **irgalmat** kért, azért esedezve, hogy **Lázár** vigyen neki egy csepp **vizet, és hűsítse meg a nyelvét.** Természetesen felvetődik a kérdés, hogy egy test nélküli lélek hogyan tapasztalhat szomjúságot és fájdalmat a lángok miatt. Csak arra tudunk következtetni, hogy képes beszédről van szó, de a szenvedés valóságos.

16,25 Ábrahám gyermekének szólította, arra célozva, hogy fizikailag leszármazottja, bár szellemileg nyilvánvalóan nem. A pátriárka emlékeztette fényűző,

könnyelmű és élvhajhászó **életére**. Említette **Lázár** nyomorúságát és szenvedéseit is. Most, a síron túl megfordult a helyzet. A földi egyenlőtlenségek ellenkező irányba fordultak.

16,26 Azt tanuljuk itt meg, hogy ennek az életnek a döntései meghatározzák örök sorsunkat, és ha egyszer a halál bekövetkezett, az a sors **véglegessé** válik. Nincs átmenet az üdvözültek lakóhelyéről a kárhozottakéhoz, és fordítva.

16,27-31 A halálban a gazdag ember hirtelen evangélistává változott. Azt akarta, hogy valaki menjen el **öt testvérehez**, és figyelmeztesse őket, nehogy ide kerüljenek, a **győtrelem helyére**. Ábrahám azt felelte, hogy mivel ez az öt testvér zsidó, rendelkezik az ÓSZ-i Szentírással, és annak elégnek kell lennie, hogy figyelmeztesse őket. A gazdag ellentmondott **Ábrahámnak**, azt állítva, hogy **ha valaki a halottak közül megy hozzájuk**, biztos **meg fognak térni**. Azonban Ábrahám mondta ki az utolsó szót. Megállapította, hogy az Isten Igéjére való hallgatás hiánya végzetes. Ha az emberek nem méltányolják a Bibliát, annak sem fognak hinni, aki **feltámadt a halálból**. Ez tökéletesen beigazolódott magának az Úr Jézusnak az esetében. Ő feltámadt a halálból, és az emberek mégsem hittek.

Az ÚSZ-ből tudjuk, hogy amikor egy hívő meghal, teste a sírba kerül, de lelke Krisztussal együtt a mennybe fog menni (2Kor 5,8; Fil 1,23). Amikor egy hitetlen hal meg, teste hasonlóképpen a sírba jut, de lelke a pokolba kerül. (Itt még nem az örök kárhozatról van szó. – A kiadó megj.) A pokol a szenvedés és a lelkiismeret-furdalás helye.

Az elragadtatáskor a hívők teste feltámad a sírból, és egyesül lelkükkel és szellemükkel (1Tesz 4,13-18). Ezután örökre Krisztussal fognak lakni. A nagy fehér trón előtti ítéletkor a hitetlenek teste, szelleme és lelke is újra egyesül (Jel 20,

12-13). Akkor a tűz tavába, az örök büntetés helyére fognak vettetni.

A 16. fejezet tehát a farizeusok és mindazok számára igen súlyos figyelmeztetéssel zárul, akik a pénzért éltek. Ezt lelkük veszedelmére tették. Jobb kenyeret koldulni a földön, mint vizet koldulni a pokolban.

IX. AZ EMBERFIA OKTATJA TANÍTÁNYAIT (17,1-19,27)

A) A botránkoztatás veszélyéről (17,1-2)

A gondolatáramlás folyamatossága ebben a fejezetben homályos. Majdnem úgy látszik, mintha Lukács különböző, össze nem függő témákat illesztene össze. Azonban Krisztus bevezető megjegyzései a botránkoztatás veszélyes voltáról kapcsolatban lehetnek a 16. fejezet végén szereplő gazdag ember történetével. Fényűzésben, önelégültségben és könnyelműen élni; ez igenis botránykőnek bizonyulhat mások szemében, akik kezdők a hitben. Különösen, ha valaki keresztyén ember hírében áll, példája követendő lehet. Milyen súlyos dolog az Úr Jézus ígéretes követőit ily módon anyagiasságra és a mammon tiszteletére csábítani!

Természetesen az elv nagyon általánosan érvényes. A **kicsinyeket** el lehet buktatni azzal, hogy világiasságra bátorítják vagy szexuális bűnbe keverik. Elbuktathatja őket bármilyen tanítás, amely felvizezi a Szentírás világos értelmezését. Botránykő lehet bármi, ami eltéríti őket az egyszerű hit, az odaadás és a szentség ösvényéről.

Ismerve az emberi természetet és a világban uralkodó körülményeket, azt mondta az Úr, lehetetlen az, hogy **botránkozások ne essenek**. Ez azonban nem csökkenti azok vétkéit, akik a botránkozásokat okozzák. Jobb az ilyen embernek,

ha malomkövet kötnek a nyakába, és a tenger mélységébe vetik. Úgy tűnik, hogy az ilyen erős kifejezésmód azt a szándékot teszi világossá, hogy ne csak a fizikai halált fejezze ki, hanem az örök ítéletet is.

Amikor az Úr Jézus **e kicsinyek közül egynek** a megbotrántoztatásáról beszél, valószínűleg nemcsak gyermekekre gondol. Ez az utalás úgy tűnik, olyan tanítványokra is vonatkozik, akik fiatalok a hitben.

B) A megbocsátó szellem szükségességéről (17,3-4)

A keresztyén életben nemcsak mások megbotrántoztatásának a veszélye áll fenn. Létezik a neheztelés veszedelme is, a megbocsátás elutasítása, amikor egy botrántoztató bocsánatot kér. Ez az, amivel az Úr itt foglalkozik. Az ÚSZ a következő eljárást tanítja ezzel a témával kapcsolatban:

1. Ha egy keresztyént egy másik keresztyén megsértett, a sértést mindenképp meg kell bocsátani (Ef 4,32). Ez tartja saját lelkét mentesen a nehezteléstől és a rosszakarattól.
2. Azután el kell mennie a sértőhöz külön, és **meg kell feddnie** (3. v.; és a Mt 18,15). **Ha az illető megbánja**, meg kell mondania neki, hogy megbocsátott. Még ha újra vétkezik is, de azt mondja, hogy megbánta, meg kell bocsátani neki (4. v.).
3. Ha az egyéni megfeddés nem bizonyul hatásosnak, akkor annak az embernek, akit megsértettek, maga mellé kell vennie egy vagy két tanút (Mt 18,16). Ha ezekre sem hallgat, akkor a dolgot a gyülekezet elé kell vinni. Ha a gyülekezetre sem hallgat, ki kell közösiíteni (Mt 18,17).

A megfeddés és egyéb fegyelmező akciók célja nem az, hogy megalázzák a botrántoztatót vagy leszámoljanak vele,

hanem hogy helyreálljon közössége az Úrral és a testvéreivel. Minden feddést a szeretet szellemében kell végezni. Nem a mi dolgunk megítélni, hogy vajon egy sértő fél bűnbánata őszinte-e? El kell fogadnunk a szavát, hogy megbánta. Ezért mondja Jézus: „**És ha egy napon hétszer vétkezik ellened, és egy napon hétszer tehozzád tér, mondván: megbántam; megbocsáss neki!**” Ez az a könyörületes mód, ahogyan Atyánk velünk bánik. Nem számít, milyen gyakran vétkezünk ellene, rendelkezünk a következő biztosítékkal: „Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz, hogy megbocsássa bűneinket, és megtisztítson minket minden hamisságtól” (1Jn 1,9).

C) A hitről (17,5-6)

17,5 Azt a gondolatot, hogy egy napon hétszer is meg kell bocsátani, **az apostolok** nehéznek vagy lehetetlennek tartották. Úgy érezték, nem alkalmasak ilyen könyörület gyakorlására. Ezért arra kérték **az Urat**, hogy **növelje hitüket**.

17,6 Az Úr válasza arra utalt, hogy nem annyira a hit mennyisége a döntő, hanem a minősége. Nem is az a kérdés, hogy több hitet kapjanak, hanem hogyan használják fel azt, ami van. Saját büszkeségük és önmaguk fontossága az, ami megakadályozza, hogy megbocsássanak a testvéruknek. Ezt a büszkeséget ki kell szakítani és eldobni. Ha **mustármagnyi hit** ki tudja szakítani gyökerestől az **eperfát** és **a tengerbe** plántálja, akkor sokkal könnyebben győzelmet adhat nekünk az ellen a keménység és merevség ellen, amely visszatart bennünket, hogy akárhányszor is megbocsássunk testvéreinknek.

D) A hasznos szolgálókról (17,7-10)

17,7-9 Krisztus igazi rabszolgájának nincs oka a büszkeségre. Az elbizakodottságot gyökerestől ki kell szakítani, és

helyére a méltatlanság igaz érzését kell ültetni. Ezt a leckét találjuk a rabszolga történetében. Ez a **szolga** egész nap **szántott vagy legeltetett. Amikor hazajött a mezőről** a kemény munkanap végén, ura nem azt mondta neki, hogy **üljön le** vacsorázni. **Inkább** megparancsolta **neki**, hogy kössön kötényt, és **szolgálja fel a vacsorát**. Csak miután ezt megtette, **ehette** meg a saját ételét. Az úr nem **köszönte** meg neki, hogy megtette ezeket a dolgokat, amelyeket a rabszolgától elvárnak. Végül is a rabszolga tulajdona urának, és kötelessége, hogy engedelmesskedjen.

17,10 A tanítványok is az Úr Jézus Krisztus rabszolgái. Az övéi szellemben, lélekben és testben. A Golgota fényében, amit megtehetnek, az semmi, nem elegendő, hogy viszonyozzák az Úrnak azt, amit Ő tett. Így, miután a tanítvány mindent **megtett**, amit az ÚSZ kíván, még mindig el kell ismernie, hogy **haszontalan** szolga az, aki csak azt **tette meg, ami kötelessége** volt.

Roy Hession szerint a rabszolga öt ismertetőjele a következő:

1. Hajlandónak kell lennie egyik dolgot csinálni a másik után anélkül, hogy tekintettel lennének rá.
2. Miközben ezt teszi, tudnia kell azt, hogy nem fogják neki megköszönni.
3. Ha mindezt meg is tette, nem vádolhatja önzéssel az urát.
4. El kell ismernie, hogy haszontalan szolga.
5. Be kell vallania, hogy miután megtett és elviselt mindent, amit csak lehet az alázatosság és szerénység útján, egy cseppel sem tett többet, mint ami a kötelessége volt.⁵⁰

E) **Jézus megtisztít tíz leprást (17,11-19)**

17,11 A tanítvány életében a hálatlanság bűne a másik veszély. Ezt mutatja

be a tíz leprás története. Azt olvassuk, hogy az Úr Jézus **Jeruzsálem** felé utazott **Samária és Galilea** határai mentén.

17,12-14 Amikor bement egy bizonyos faluba, meglátta tíz ember, akik leprások voltak. Fertőző állapotuk miatt nem jöhettek a közelébe, de egy bizonyos távolságból kiáltottak, könyörögve, hogy gyógyítsa meg őket. Megjutalmazta hitüket, azt mondta nekik, hogy **menjenek el, mutassák meg magukat a papoknak**. Mire odaértek a paphoz, meggyógyultak a leprából. A papnak nem volt hatalma meggyógyítani őket, de ő volt kijelölve, hogy tisztának *nyilvánítsa* őket. Az Úr szavának engedelmesskedve a leprások elindultak a pap lakhelye felé, és **miközben mentek**, csodálatosan **megtisztultak** betegségükből.

17,15-18 Mindegyiküknek volt hite ahhoz, hogy meggyógyuljon, de a tíz közül csak **egy** tért vissza, hogy köszönetet mondjon az Úrnak. Ez az **egy** elég érdekes módon **samaritánus** volt, a zsidó nép megvetett szomszédainak egyike, akikkel ők nem érintkeztek. **Arcra borult** – ez volt az imádat igazi helyzete, mégpedig Jézus **lábánál** – az imádat igazi helyén. **Jézus** megkérdezte, hogy **nem tízen tisztultak-e** meg? Mégis csak egyetlen, „**ez az idegen**” tért vissza köszönetet mondani. **Hol** volt a többi **kilenc**? Közülük senki sem jött vissza **dicsőséget adni Istennek**.

17,19 Az Úr Jézus ezt mondta a samaritánushoz fordulva: „**Kelj föl, és menj el; a te hited téged megtartott.**” Csak a hálás tíz százalék öröklí Krisztus igazi gazdagságát. Jézus a mi visszatérésünket (15. v.) és hálaadásunkat (16. v.) friss áldásokkal viszonyozza. Az „**a te hited megtartott téged**” kifejezés azt sugallja, hogy míg a kilenc megtisztult a leprából, a tizedik megszabadult a bűnből is!

**F) A királyság eljövételéről
(17,20-37)**

17,20-21 Nehéz eldönteni, hogy vajon **a farizeusok** őszinték voltak-e, amikor **a királyságról** kérdeztek, vagy csak gúnyolódtak? Azt azonban tudjuk, hogy mint zsidók reményt tápláltak a királysággal kapcsolatban, amely nagy hatalommal és dicsőséggel kezdődik. Külső jeleket és nagy politikai felemelkedést vártak. Az Úr azt mondta nekik: „**Az Isten királysága nem szemmel láthatólag jó el.**” Legalábbis jelenlegi formájában **nem jött** külsőképpen látható módon, mivel nem látható, földi időbeli királyság, amelyre rá lehet mutatni, hogy **itt** vagy **ott** van. Ahogy az Úr mondta, **Isten királysága** inkább **benneteket**, vagy jobban kifejezve **közöttetek** van. Az Úr Jézus ezt nem érthette úgy, hogy a királyság a valóságban a farizeusok szívében volt, mert ezek a megkeményedett vallásos képmutatók nem engedtek teret szívükben Krisztusnak, a királynak. De úgy értette, hogy **Isten királysága** közöttük van. Ő volt Izrael igazi királya, aki végezte csodáit, és bemutatta megbízólevelét, hogy mindenki lássa. A farizeusok nem akarták elfogadni. Így, bár Isten királysága bemutatkozott nekik, mégsem vették észre.

17,22 A farizeusokhoz beszélve az Úr úgy írta le a királyságot, mint ami már eljött. Amikor a **tanítványokhoz** beszélt, a királyságról, mint jövőbeni eseményről szólt, amelyet második eljövetelekör állítanak fel. Először azt az időszakot írta le, amely első és második eljövedele közé esik. Olyan **napok jönnek, amikor** a tanítványok **kívánnak látni egyet az Emberfiának napjaiból**, de **nem látnak**. Más szóval, sóvárogni fognak **egy olyan nap** után, amikor velük volt a földön, és élvezték a drága közösséget vele. Azok a napok bizonyos értelemben előízét adták annak az időnek, amikor vissza fog térni

hatalomban és nagy dicsőségben.

17,23-24 Sok hamis Krisztus támad majd, és a vezetők be fogják jelenteni, hogy eljött a Messiás. De az Ő követőit ne tévessze meg semmi ilyen hamis riasztás. Krisztus második eljövedele olyan látható és annyira eltéveszthetetlen lesz, **mint a villámlás**, amely az ég egyik szélétől a másikig fénylik.

17,25 Az Úr Jézus ismét elmondta tanítványainak, hogy mielőtt ezek közül bármi megtörténhetne, **neki szenvednie kell, és elvettetnie ettől a nemzedéktől.**

17,26-27 Visszatérve arra az időszakra, amikor majd uralkodni jön, az Úr azt tanította, hogy azok **a napok**, amelyek közvetlenül megelőzik ezeket a dicső eseményeket, hasonlóak lesznek **Nóé napjaihoz**. Az emberek **esznek, isznak, házasodnak és férjhez mennek**. Ezek nem rossz dolgok. Normális, törvényes emberi tevékenységek. A gonoszság az, hogy az emberek ezeknek a dolgoknak élnek, és nem gondolnak Istenre, vagy nincs rá idejük. Miután **Nóé** és családja **bement a bárkába, eljött az özönvíz és elpusztította** az emberiség többi részét. Ehhez hasonlóan Krisztus második eljövedele ítélet lesz majd azoknak, akik elutasították kegyelmének felajánlását.

17,28-30 Az Úr még azt is mondta, hogy a második eljövedelét megelőző napok hasonlóak lesznek **Lót** napjaihoz. Addigra a civilizáció valamelyest előrehaladt. Az emberek nemcsak ettek, ittak, hanem **vettek, adtak, ültettek és építettek** is. Az ember arra törekedett, hogy elhozza a béke és a jólét aranykorát Isten nélkül. Azon a **napon** azonban, **amelyen Lót** feleségével és lányaival **kiment Sodomából, tűz és kénkö esett az égből, és elpusztította** azt a gonosz várost. **Így lesz azon a napon is, amikor az Emberfia megjelenik**. Azok, akik a gyönyörökkel, saját kedvteléseikkel és adásvétellel lesznek elfoglalva, elpusztulnak.

17,31 Lesz egy **nap**, amikor a földi dolgokhoz való ragaszkodás veszélyezteti az ember életét. Ha **a háztetőn van, ne próbáljon meg kimenteni** semmilyen vagyontárgyat a **házból**. Ha **a mezőn van, ne térjen vissza** a házához. Meneküljön azokról a helyekről, ahova az ítélet zúdul.

17,32 Noha **Lót feleségét** szinte erőszakkal kimentették Sodomából, szíve a városban maradt. Ezt jelezte az a tény, hogy hátrafordult. Ő nem volt Sodomában, de Sodoma benne volt. Ennek eredményeképpen Isten sóoszloppá változtatta elpusztította.

17,33 Ha **valaki csak a fizikai biztonsággal törődve igyekszik az életét megtartani**, és nem törődik a lelkével, **elveszti**. Másrészt viszont, ha valaki **elvezíti életét** a nagy nyomorúság alatt az Úr iránti hűsége miatt, **megőrzi** az örökkévalóságra.

17,34-36⁵¹ Az Úr eljövele a szétválasztás ideje lesz. **Két ember alszik egy ágyban. Az egyik felvételik** az ítéletre. A **másik**, a hívő, **megmarad**, hogy belépjen Krisztus királyságába. **Két asszony örül együtt, az egyik**, a hitetlen, felragadtatik Isten haragjának viharában; **a másik**, Isten gyermeke, lenn marad, hogy élvezze Krisztussal az Ezeréves Birodalom áldásait. (Más bibliakutatók látása szerint, a „felvételik” az elragadtatást ábrázolja. – A kiadó megj.)

Mellesleg a 34. és 35. vers összhangban van azzal, hogy a föld gömbölyű. Az a tény, hogy a föld egyik részén éjszaka lesz, a másikon pedig nappal, ahogy az említett események is erre utalnak, olyan ismeretet tár fel a leírás, amit csak sok évvel később fedeztek fel.

17,37 A tanítványok az Úr szavaiból teljesen megértették, hogy a második eljövele a mennyből származó katasztrofális ítélet lesz az istentelen világon. Így azt kérdezték az **Úrtól, hol** zúdul le ez az ítélet. Válasza az volt, hogy **ahol**

van a holttest, oda fognak gyűlni a sas-keselyűk, amelyek a közelgő ítéletet szimbolizálják. A válasz tehát azt jelenti, hogy az ítéletek a hitetlenség és az Isten elleni lázadás minden formájára mindeütt le fognak sújtani.

A 17. fejezetben az Úr Jézus arra figyelmeztette a tanítványokat, hogy szenvedések és üldöztetések állnak előttük. Dicsőséges eljövételének ideje előtt nagy megpróbáltatásokon kell keresztülmenniük. Felkészítés céljából az Úr további utasításokat ad az imádkozásról. A következő versekben találkozunk imádkozó özvegyasszonnyal, farizeussal, vámszedővel és koldussal.

G) A kitértő özvegyasszony példázata (18,1-8)

18,1 Az imádkozó özvegyasszony **példázata** azt tanítja, **hogy az embernek mindig imádkoznia kell; és meg nem restülnie**. Ez igaz általános értelemben mindenkire és minden fajta imádkozásra. Speciális értelme, amelyben itt alkalmazásra kerül, az imádkozás Isten szabadításáért a megpróbáltatások idején. Ez **megrestülés** nélküli imádkozás a Krisztus első és második eljövele közti hosszú, fárasztó időszak alatt.

18,2-3 A példázat egy igazságtalan **bíróról** beszél, aki **Istentől nem félt** és **embertársait** nem becsülte. **Volt ott egy özvegyasszony** is, akit elnyomott valamilyen meg nem nevezett **ellenség**. Ez az **özvegy** kitértőan **járt** a bíróhoz, **igazságot** kérve tőle, hogy megszabadulhasson az embertelen bánásmódtól.

18,4-5 A bíró érzéketlen volt ügyének jogosságára. Az a tény, hogy igazságtalanul bántak az asszonnyal, nem indította cselekvésre, azonban az a rendszeresség, amellyel az asszony hozzá járt, arra kényszerítette, hogy cselekedjen. Al-

kalmatlankodása és kitartása döntéshez vezetett az érdekében.

18,6-7 Akkor az Úr megmagyarázta a tanítványoknak, hogy ha egy **hamis bíró** hajlandó egy szegény özvegyasszony javára cselekedni annak tolakodása miatt, mennyivel inkább közbe fog lépni az igazságos **Isten a választottaiért**. A **választottak** itt közvetlen értelmében a zsidó maradékra vonatkozhat a nagy nyomorúság alatt, de igaz minden elnyomott hívőre minden korszakban. Isten hosszú ideig azért nem lép közbe, mert hosszútűró az emberekkel, nem akarja, hogy némelyek elveszenek.

18,8 Eljön a nap, amikor Szelleme már nem küzd az emberekért, és akkor meg fogja büntetni azokat, akik követőit üldözték. Az Úr Jézus a példázatot a következő kérdéssel fejezte be: **„Mindazáltal az Embernek Fia mikor eljő, avagy talál-e hitet a földön?”** Ez valószínűleg a hitnek azt a **fajtáját** jelenti, amely a szegény özvegyasszonynak volt. Jelentheti azt is, hogy amikor az Úr visszatér, csak egy maradék lesz majd, amely igaz hozzá. A közbeeső időben ez mindenkit közülünk arra a fajta hitre ösztönöz, amely éjjel és nappal Istenhez kiált.

H) Példázat a farizeusról és a vámszedőről (18,9-14)

18,9-12 A következő **példázat** azoknak az embereknek szól, akik **igazságukban elbizakodtak**, és akik, mint felsőbbrendűek, **másokat** lenéznek. Az első embert **farizeusnak** nevezte az Úr, tehát nem hagyott semmi kétséget afelől, hogy az emberek mely csoportját kívánta megszólítani. Bár a farizeus imádkozott **Istenhez**, tényleg mégsem beszélt. Inkább saját erkölcsi és vallási képességeivel dicsekedett. Ahelyett, hogy Isten tökéletes előírásaihoz hasonlította volna magát, és meglátta volna, hogy mennyire bűnös,

másokhoz hasonlította magát, és büszke volt, hogy jobb másoknál. Az egyes szám első személy gyakori használata feltárja szívének igazi állapotát, hogy mennyire öntelt és önelégült.

18,13 A vámszedő ennek feltűnő elmentéje volt. Isten előtt **megállva** érzékeltette saját méltatlanságát. Porig megalázkodott. Még **szemét sem akarta az égre emelni, hanem mellét verve kiáltott Istenhez** irgalomért: **„Isten, légy irgalmas nekem, bűnösnek!”** (Szó szerint: „a” bűnösnek.) Nem úgy gondolkodott önmagáról, mint egy bűnösről a sok közül, hanem mint a bűnösről, aki bármire méltatlan volt Isten előtt.

18,14 Az Úr Jézus emlékeztette hallgatóit, hogy a megalázkodásnak és a bünbánatnak a szelleme az, amit Isten elfogadhat. Az emberi látszat ellenére a vámszedő volt az, aki **megigazultan tért haza**. Isten felmagasztalja az alázatosakat, de megalázza azokat, akik magukat felmagasztalják.

I) Jézus és a kisgyermek (18,15-17)

Ez az esemény megerősíti, amiről már korábban is szó volt, hogy a kisgyermek alázatossága szükséges a bejutáshoz **Isten királyságába**. Anyák tolakodtak az Úr Jézushoz **kisgyermekükkel**, hogy áldást nyerhessenek tőle. **Tanítványait** bosszantotta, hogy így igénybe veszik az Úr idejét. Jézus **megfeddte őket**, és kedvesen magához **hívta a kisgyermeket**, ezt mondva: **„Ilyeneké az Isten országa.”** A 16. vers válaszol arra a kérdésre, hogy mi történik a kisgyermekkel, amikor meghalnak. A válasz az, hogy a mennybe kerülnek. Az Úr Jézus világosan megmondta, hogy **„ilyeneké az Isten királysága”**.

A gyermekek nagyon fiatal korban megtérhetnek. Ez a kor valószínűleg

változik egyes gyermekek esetében, de a tény fennáll, hogy bármelyik gyermeknek, aki Jézushoz kíván jönni, azt korától függetlenül meg kell engedni, és hitében erősíteni kell.

A kisgyermekeknek nem szükséges felnőtté lenniük azért, hogy megtérhessenek; de a felnőtteknek szükségük van a **kisgyermek** egyszerű hitére és alázatosságára, hogy **bejussanak** Isten **királyságába**.

**J) A gazdag fiatal főember
(18,18-30)**

18,18-19 Ez a szakasz egy olyan embernek az esetét mutatja be, aki **nem** úgy fogadta az Isten országát, mint kisgyermek. Egyszer **egy főember** jött az Úr Jézushoz, „**jó mesternek**” szólította, és azt kérdezte, **mit** kell **cselekednie**, hogy **elnyerhesse az örök életet**. Az Úr mindenekelőtt a *jó mester* megszólítás felől kérdezte. Jézus figyelmeztette, hogy csak **Isten jó**. Urunk nem azt tagadta, hogy Isten, hanem megpróbálta rávezetni a főembert arra, hogy ezt a tényt vallja meg. Ha ő jó, akkor Istennek kell lennie, mivel lényegében csak Isten jó.

18,20 Ezután Jézus Krisztus azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy „mit kell cselekednem, hogy elnyerjem az örök életet”? Tudjuk, hogy az örök élet nem örökölhető, és jó cselekedetekkel sem nyerhető el. Az örök élet Isten ajándéka Jézus Krisztus által. Az Úr Jézus azzal, hogy a főembert visszavezette a **Tízparancsolathoz**, nem azt akarta mondani, hogy valaha is üdvözülhet a törvény megtartásával. Inkább arra használta a törvényt, hogy megpróbálja meggyőzni az embert a bűnről. Az Úr Jézus azt az **öt parancsolatot** idézte, amely felebarátunk iránti kötelességeinkkel foglalkozik, azaz a második törvénytáblát.

18,21-23 Nyilvánvaló, hogy a törvény nem gyakorolt meggyőző hatást ennek az

embernek az életére, mert szemtelenül azt felelte, hogy megtartotta ezeket a parancsolatokat **ifjúságától fogva**. Jézus azt mondta neki, hogy van **egy** fogyatkozása, mégpedig embertársainak szeretete. Ha valóban megtartotta volna ezeket a parancsolatokat, akkor **mindenét** eladta vagy szétoztotta volna a **szegényeknek**. A dolog lényege az volt, hogy nem szerette felebarátját úgy, mint önmagát. Önző életet élt, nem volt benne igazi szeretet mások iránt. Ezt bizonyította az a tény, hogy **amikor hallotta** ezeket, **megszomorodott**, mert **nagyon gazdag volt**.

18,24 Amikor az Úr Jézus látta ezt, elmondta, hogy nehéz a **gazdagoknak** bejutni **Isten királyságába**. Nehéz gazdagnak lenni anélkül, hogy az illető ne a gazdagságban bízna és ne azt szeretné.

Ez az egész szakasz zavaró kérdéseket vet fel mind a keresztyéneknek, mind a hitetleneknek. Hogyan mondhatjuk nyugodtan, hogy szeretjük felebarátunkat, ha gazdagságban és kényelemben élünk, miközben mások elvesznek, mert nem hallják Krisztus evangéliumát.

18,25 Jézus azt mondta, hogy **könnyebb a tevének a tű fokán átmenni, mint a gazdagnak az Isten királyságába bejutni**. Erre a megállapításra sokféle magyarázatot adtak. Némelyek azt állították, hogy a tű foka egy kis belső kapu volt a város falán, és a teve azon csak úgy tudott bemenni, ha letérdelt. *Dr. Lukács* azonban olyan szót használ, amely kifejezetten sebésztűt jelent, és az Úr megállapításának értelme, úgy tűnik, nyilvánvaló. Más szóval, amilyen **lehetetlen a tevének a tű fokán átmennie**, éppen olyan **lehetetlen a gazdag embernek Isten királyságába bejutni**. Nem elegendő ezt úgy magyarázni, hogy a gazdag ember nem tud saját erőfeszítésével bejutni a királyságba; ez ugyanis gazdagra és szegényre egyaránt érvényes. A jelentése az, hogy **lehetetlen** az ember számára, hogy *gaz-*

dagként bejusson Isten királyságába, ameddig istene a gazdagsága, és megengedi, hogy az önmaga és lelke üdvössége közé álljon. Tény az, hogy nem sok gazdag ember tér meg, és akik mégis, azoknak először össze kell törniük Isten előtt.

18,26-27 Amikor a tanítványok elgondolkodtak ezen, csodálkoztak. **Akkor ki üdvözülhet?** A gazdagság mindig Isten áldásának a jele volt (5Móz 28,1-8). Ha a gazdag zsidók nem üdvözülnek, akkor ki? Az Úr azt válaszolta, hogy **Isten** megteheti, amit ember nem tud. Más szóval, Isten az arany iránti kapzsi, mohó, kegyetlen, materiális vágyat egy Isten iránti igaz szeretettel helyettesítheti. Ez az isteni kegyelem csodája.

Ez az egész igeszakasz Isten gyermekének ismét zavaró kérdéseket vet fel. A szolga nem nagyobb az ő Uránál; az Úr Jézus elhagyta mennyei gazdagságát, hogy megváltsa bűnös lelkünket. Nem illendő gazdagnak lennünk egy olyan világban, ahol Ő szegény volt. A lelkek értékesek voltak, Krisztus visszatértének közelsége, Krisztus szeretete vezessen minket arra, hogy minden lehetséges anyagi eszközt az Úr munkájába fektessünk.

18,28-30 Amikor **Péter** emlékeztette az Urat, hogy a tanítványok **elhagyták** otthonukat és családjukat, hogy kövessék Őt, az Úr azt válaszolta, hogy az ilyen odaszentelt élet bőséges jutalmat nyer már ebben az életben, és további jutalmat arat az örök életben. A 30. vers utóbbi része (**a jövődő világon pedig örök életet**) nem azt jelenti, hogy az örök élet minden javunk elhagyásával nyerhető el; inkább arra utal, hogy megnövekszik a képesség a menny dicsőségének élvezésére, továbbá arra, hogy megnövekszik a jutalom a mennyei királyságban. Ez jelenti „annak az életnek a teljes megvalósulását, amelyet megtéréskor nyertünk, vagyis életet a maga teljességében”.

K) Jézus ismét előre megjelenti halálát és feltámadását (18,31-34)

18,31-33 Az Úr harmadszor **vette** maga mellé **a tizenkettőt**, és részletesen elmondta nekik, hogy mi vár rá (lásd 9,22;44). Megjövendölte szenvedését, amely annak beteljesedése lesz, amit az ŐSZ-i **próféták megírtak**. Isteni előrelátással nyugodtan megmondta, hogy **a pogányok kezébe fogják adni**. „Ennél valószínűbb volt az, hogy titokban ölik meg, vagy a tömeg halálra kövezi.”⁵² A proféták előre látták az elárulását, hogy **megcsúfolják, meggyalázzák és megköpdösik**, mert így kell lennie. Megostorozzák és megölik, de **harmadnapon feltámad**.

A hátralevő fejezetek tárják fel azt a drámát, amelyet olyan csodálatosan előre tudott és előre megmondott:

Felmegyünk Jeruzsálembe (18,35-19,45).

Az Emberfiát **át fogják adni a pogányoknak** (19,47-23,1).

Megcsúfolják és meggyalázzák (23,1-32).

Megölik (23,33-56).

Harmadnapon feltámad (24,1-12).

18,34 Elég meglepő módon, a tanítványok **semmit sem értettek ezekből a dolgokból**. Szavainak értelme **el volt rejtve előlük**. Nehéz megértenünk, miért voltak olyan lassú felfogásúak ebben a dologban, de az ok valószínűleg a következő: elméjük annyira tele volt egy földi felszabadító gondolatával, aki le fogja törni nyakukról a rómaiak igáját, és azonnal felállítja a királyságot, hogy bármilyen más program elfogadását elutasították. Gyakran azt hisszük, amit hinni *akarunk*, és ellenállunk az igazságnak, ha az nem illik bele *előre kialakított* elképzeléseinkbe.

**L) Egy vak koldus meggyógyítása
(18,35-43)**

18,35-37 Az Úr Jézus most elhagyta Pereát és átkelt a Jordánon. Lukács elmondja, hogy a következő esemény akkor **történt, amikor Jerikóhoz közeledett.** Máté és Márk azt mondja, hogy akkor történt, amikor *elhagyta* Jerikót (Mt 20, 29; Mk 10,46). Máté azt is mondja, hogy két vak ember volt ott; Márk és Lukács szerint csak egy. Lehetséges, hogy Lukács az új városról beszél, míg Máté és Márk az óvárosra utal. Az is lehet, hogy egynél több csoda történt, amelyben vak ember nyerte vissza a látását ezen a helyen. Bármi lehet is az igazi magyarázat, bizonyosak lehetünk benne, hogy ha ismereteink nagyobbak lennének, a látszólagos ellentmondások eltűnnének.

18,38 A vak koldus valahogyan felismerte **Jézust**, a Messiást, mert **Dávid Fiának** szólította. Arra kérte az Urat, hogy **könyörüljön** rajta, vagyis adja vissza a látását.

18,39 A koldus egyesek azon kísérlete ellenére, hogy elhallgattassák, kitartóan **kiáltott** az Úr Jézushoz. Az embereket nem érdekelte a koldus. Jézust igen.

18,40-41 **Jézus tehát megállt.** Darby ezt nagy éleslátással magyarázza: „Józsué egykor parancsolt a napnak, hogy álljon meg az égen, de itt a napnak, a holdnak és az egeknek *Ura* állt meg egy vak koldus hívására.” Jézus parancsára a koldust **hozzá vitték.** Jézus **megkérdezte** tőle, mit akar. A koldus tétovázás vagy mellébeszélés nélkül azt válaszolta, hogy **látni.** Imája rövid volt, célratörő és hittel teljes.

18,42-43 **Jézus teljesítette a kérést,** az ember **pedig azonnal visszanyerte látását.** Nemcsak ez történt, hanem **követe** az Urat, **dicsőítve Istent.** Ebből az eseményből megtanulhatjuk, hogy merjük elhinni, hogy Isten a lehetetlenre is képes.

A nagy hit nagyon tiszteli Őt. Ahogyan a költő írta:

„Hogyha a királyhoz mégy,
Kérésben szerény ne légy!
Ott nem kérhetsz oly sokat,
Mit kegyelme meg nem ad.”

John Newton

M) Zákeus megtérése (19,1-10)

Zákeus megtérése a Lk 18,27 igazságát illusztrálja: **„Ami embereknél lehetetlen, lehetséges az Istennél.”** Zákeus gazdag volt, és általában lehetetlen, hogy a gazdag ember bejusson Isten királyságába. Zákeus azonban megalázta magát az Úr előtt, és nem engedte, hogy gazdagsága saját lelke és Isten közé álljon.

19,1-5 Amikor az Úr harmadik és egyben utolsó útján Jeruzsálem felé **át-haladt Jerikón, Zákeus arra törekedett, hogy lássa;** ezt kétségtelenül kíváncsiságból tette. **Bár fővámszedő volt,** nem szégyellt valami szokatlan dolgot tenni, hogy lássa az Urat. Mivel **alacsony** volt, tudta, hogy akadályozni fogják abban, hogy jól lássa Jézust. **Ezért előre futott és felmászott egy eperfügefára** az út mentén, amerre az Úrnak kellett elhaladnia. A hitnek ez a cselekedete nem maradt észrevétlen. Amikor **Jézus** a közelbe ért, **felnézett és meglátta Zákeust.** Megparancsolta neki, hogy **szálljon le gyorsan,** és meghívatta magát a vámszedő **házába.** Ez az egyetlen feljegyzett eset, amikor az Úr meghívatta magát egy otthonba.

19,6 Zákeus engedelmeskedett, és **befogadta** az Urat **örömmel.** Majdnem bizonyosan innen számíthatjuk a megtérését.

19,7 Az Úr kritikussai **mindnyájan zúgolódtak** ellene, mert elment **vendégül egy olyan emberhez, aki** közismerten **bűnös** volt. Nem vették figyelembe azt a tényt, hogy ha olyan világba jött, mint a

miénk, kizárólag ilyen otthonokra szorítkozhatott.

19,8 A megváltás radikális változást hozott a vámszedő életébe. Közölte az Úrral, hogy **javainak felét a szegényeknek kívánja adni.** (Egészen eddig úgy csapta be a szegényeket, ahogy lehetett.) Azt is eltervezte, hogy négyszeresen fizet vissza minden pénzt, amit tisztességtelenül szerzett. Ez több volt, mint amennyit a törvény követelt (2Móz 22,4;7; 3Móz 6,5; 4Móz 5,7). Ez mutatta, hogy Zákeus most már a szeretet vezette, míg korábban a kapzsiság irányította.

Nem nagyon volt kétség afelől sem, hogy Zákeus tisztességtelenül szerzett dolgokat. Wuest a 8.b verset a következőképpen fordítja: „És mivel jogtalanul behajtottam...” Nincs az, hogy „ha”.

Ez majdnem úgy hangzik, mintha Zákeus dicsekedne emberszeretetével, és ebben bízna az üdvösséget illetően. Egyáltalán nem erről van szó. Azt mondta, Krisztusban az új élet elvégezte benne, hogy jóvá tegye a múltat; és hálaból Isten iránt a megváltásért, pénzét most már Isten dicsőségére és felebarátainak áldására kívánja használni.

A 8. vers egyike a legerőteljesebbeknek a Bibliában a kártérítésről. A megváltás nem mentesít senkit a múltbeli bűnök jóvátétele alól. A meg nem tért napokban vállalt adósságok nincsenek eltörölve az újjászületéssel. Ha pedig megtérés előtt valaki pénzt lopott, akkor Isten kegyelmének igazi értelmezése megkívánja, hogy miután Isten gyermeke lett, ezt a pénzt fizesse vissza.

19,19 Jézus világosan kijelentette, hogy Zákeus **házának üdvössége lett,** mert **Ábrahám fia.** Nem azért lett üdvössége, mert Zákeus születés szerint zsidó volt. Itt az a kifejezés, hogy „Ábrahám fia”, több a természetes leszármazásnál. Zákeus ugyanúgy hitt az Úrban, ahogy Ábrahám. Ugyancsak nem azért lett Zá-

keus otthonának üdvössége, mert jótékonykodott és bárkit kárpótolta (8.v.). Ezek a dolgok a megváltás eredményei, nem pedig az okai.

19,10 Azoknak, akik bírálták Jézust, mert bűnös embernél szállt meg, a következőket mondta: „**Azért jött az Embernek Fia, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett.**” Más szóval, Zákeus megtérése annak az igazi célnak a teljesülése volt, amiért Krisztus eljött a világba.

N) Példázat a tíz giráról (19,11-27)

19,11 Amint az Úr Jerikó felől közeledett **Jeruzsálemhez,** követői közül sokan azt **gondolták, hogy Isten Királysága azonnal meg fog jelenni.** Ő a girák **példázatában**⁵³ józanította ki őket az ilyen reményekből. Rámutatott, hogy első és második eljövetele között egy időszak lesz, ami alatt tanítványainak érette kell serénykedniük.

19,12-13 A **nemes ember** példázatának volt egy aktuális párhuzama Arkhelaus történetében. Heródes választotta ki trónörökösének, de a nép elutasította. Elment Rómába, hogy jelölését megerősíttesse, azután visszatért, megjutalmazta szolgáit, és elpusztította ellenségeit.

A példázatban az Úr Jézus maga az a **bizonyos nemes ember,** aki **elment** a mennybe, hogy kivárja azt az időt, amikor **visszatér** majd és felállítja **királyságát** a földön. **Tíz szolgája** a tanítványait ábrázolja. Adott mindegyiknek egy girát, és azt mondta nekik, hogy **kereskedjenek** ezzel a girával, amíg meg nem jön. Míg különbségek vannak az Úr szolgálójának tehetségében és képességeiben (lásd a talentumok példázatát, Mt 25,14-30), vannak bizonyos dolgok, amelyek közősek, mint például az evangélium hirdetésének kiváltságai, Krisztus képviselője a világban, és az imádkozás kiváltsága.

Kétségtelen, hogy a gírák ezekről beszélnek.

19,14 A **polgárok** a zsidó nemzetet képviselik. Nemcsak hogy elutasították Őt, de még távozása után is **követséget küldtek utána, ezt mondva: „Nem akarjuk azt, hogy Ő uralkodjék mirajtunk.”** A követség jelképezheti a Krisztus szolgálóival való bánásmódot, például úgy, ahogyan Istvánnal és más vértanúkkal bántak.

19,15 Itt az Úr látható egy előképben, amint visszajön, hogy felállítsa **királyságát**. Akkor el fog számolni azokkal, **akiknek a pénzt adta**.

A jelenlegi korszak hívőit, már ami szolgálatukat illeti, Krisztus ítélőszéke előtt fogják felülvizsgálni. Ez a mennyben történik majd az elragadtatás után.

A hűséges zsidó maradék felülvizsgálata – akik Krisztusról fognak bizonyosságot tenni majd a nagy nyomorúság alatt – Krisztus második eljövetelkor lesz. Úgy tűnik, ez az az ítélet, amelyről ebben az ígeszakaszban elsősorban szó van.

19,16 Az **első** szolga **tíz gírá**t nyert az egy **gírával**, amely rá volt bízva. Tudatában volt, hogy a pénz nem az övé („**a te gírád**”), és a legjobban használta fel, ahogy csak tudta, mestere érdekeinek előmozdításában.

19,17 Az ura megdicsérte, hogy **kevésen volt hű**. Ezzel arra emlékeztet, hogy ha mindent legjobban teszünk is, haszontalan szolgálak vagyunk. Jutalma az volt, hogy uralmat **nyert tíz város felett**. A hűséges szolgálatért járó jutalom nyilvánvalóan kapcsolatban van az uralkodással Krisztus királyságában. A tanítvány uralmának mértékét odaadásának és hűségességének mértéke határozza meg.

19,18-19 A **második** szolga **öt gírá**t nyert eredeti **gírájával**. Az ő jutalma **öt város feletti uralom** volt.

19,20-21 A **harmadik** semmi mással nem **jött**, csak kifogásokkal. Visszahozta

a gírát, amelyet gondosan **megőrzött egy keszkenőben**. Nem nyert vele semmit. Miért nem? A nemes embert okolta érte. Azt mondta, hogy a nemes ember **kemény ember**, aki ráfordítás nélkül vár nyereséget. De saját szavai ítélték el. Ha úgy gondolta, hogy a nemes ember ilyen, legalább elhelyezhette volna a gírát egy bankban, ahol kamatot kaphatott volna.

19,22 A nemes ember szavait idézve Jézus nem ismerte el, hogy azok igazak. Egyszerűen a szolga bűnös szíve az Urat okolta saját lustasága miatt. Ha igazán elhitte volna, amit mondott, akkor aszerint kellett volna cselekednie.

19,23 A 23. vers, úgy látszik, azt sugallja, hogy vagy mindenünket az Úr munkájában kell felhasználnunk, vagy valaki másnak a rendelkezésére bocsátanunk, aki azt érte használja föl.

19,24-26 A nemes ember ítélete a harmadik szolgálóval kapcsolatban az volt, hogy **vegyék el tőle a gírá**t, és adják oda az elsőnek, **aki tíz gírá**t szerzett. Ha nem használjuk lehetőségeinket az Úrért, el fogják azokat venni tőlünk. Másrészt viszont, ha hűségesek vagyunk a kevésen, Isten gondoskodik róla, hogy sohasem legyünk híjjával az eszközöknek, és még többel szolgáljuk Őt. Némelyeknek helytelennek tűnhet, hogy a **gírá**t annak adták, akinek már úgy is volt **tíz**, de a szellemi életben alapelv, hogy azok előtt, akik szeretik Őt és odaadóan szolgálják, a lehetőségek egyre bővülő területei nyílnak meg. Az alkalmak elszalasztása teljes veszteséggel jár.

A harmadik szolga elveszítette a jutalmat, de egyéb büntetést nem kapott. Ami üdvösségét illeti, az nyilvánvalóan nem kérdéses.

19,27 Azokat a polgárokat pedig, akik nem akarták, hogy a nemes ember uralkodjon felettük, **ellenségeinek** nyilvánították és halálra adják. Ez szomorú előrejel-

zés annak a nemzetnek a sorsáról, amelyik elvetette a Messiást.

X. AZ EMBERFIA JERUZSÁLEMBEN (19,28-21,38)

A) A diadalmas bevonulás (19,28-40)

19,28-34 A keresztre feszítés előtti vasárnap volt. Jézus az Olajfák-hegyének keleti lejtőjén haladt **Jeruzsálem** felé. **Amikor Betfagéhoz és Betániához közeledett, elküldte két tanítványát egy faluba**, hogy hozzanak el **egy szamárcsikót**, amelyen bemegy Jeruzsálembe. Pontosan megmondta nekik, hol fogják találni az állatot, és hogy mit mond **a tulajdonos**. Miután a tanítványok megmagyarázták küldetésüket, a tulajdonosok készek voltak szamárcsikójukat átengedni Jézusnak. Talán korábban már áldást nyertek az Úr szolgálata által, és felajánlották szolgálataikat neki, ha bármikor szüksége lesz rá.

19,35-38 A tanítványok párnát vagy nyerget készítettek az Úr számára **saját ruhájukból**. **Sokan ruhájukat elé terítették az útra**, amint felment az Olajfák-hegyének nyugati lábától Jeruzsálembe. Azután Jézus követői egyhangúan **dicsőítésben törtek ki mindazokért a hatalmas cselekedetekért, amelyeket láttak tőle**. Úgy köszöntötték, mint Isten királyát, és megénekeltek, hogy eljövételének hatása **békesség volt a mennyben és dicsőség a magasságban**. Jelentős, hogy azt kiáltották, „**békesség a mennyben**”, és nem azt, hogy „**békesség a földön**”. A földön nem lehetett békesség, mert a békesség fejedelmét elutasították, és hamarosan meg fogják ölni. De lesz **békesség a mennyben**, Krisztus közelgő golgotai kereszthalála és mennybemenetele miatt.

19,39-40 A **farizeusok** méltatlankodtak, hogy Jézust így nyilvánosan tisztelték. Javasolták, hogy **dorgálja meg a tanítványait**. Jézus azt **válaszolta**, hogy ez

az üdvrivalgás elkerülhetetlen. **Ha a tanítványok nem tennék, a kövek kiáltanak**. Ily módon a farizeusokat dorgálta meg, mert keményebbek és tartózkodóbbak voltak, mint az élettelen kövek.

B) Az Emberfia sír Jeruzsálem felett (19,41-44)

19,41,42 Ahogyan Jézus **közeledett** Jeruzsálemhez, sírt **a város miatt**, amely elszalasztotta ragyogó alkalmát. Bárcsak elfogadta volna a nép Messiásnak, mert **Ő békességet** hozott volna nekik. De nem ismerték fel, hogy **Ő volt a békesség** forrása. Most már túl késő. Már elhatározták, hogy mit fognak tenni Isten Fiával. Mivel elvetették, **szemeik** megvakultak. Mivel nem **akarták** meglátni, már nem láthatják meg.

Álljunk itt meg egy kicsit, hogy elgondolkozzunk az Úr könnyeiről. Ahogyan W. H. Griffith Thomas mondta: „**Üljünk Krisztus lábainál addig, amíg megismerjük könnyeinek titkát, és érzékeljük a város és a vidék bűneit, szenvedéseit, és mi is sírunk felette.**”⁵⁴

19,43-44 Jézus megjövendölte Jeruzsálem ostromát, hogy hogyan fogja a római hadvezér, Titusz **körülzárni** a várost, eltiporni lakosait, lemészárolni fiatal és öreget egyaránt, a falakat és épületeket pedig a földdel **egyenlővé tenni**. **Nem lesz egyetlen kő**, amelyet a **másikon** hagynak. Mindez azért lesz, mert Jeruzsálem **nem ismerte fel meglátogatásának idejét**. Az Úr meglátogatta a várost, hogy felkínálja a megváltást. A nép nem akarta **Őt**. Az **Ő számára** nem volt hely elképzeléseikben.

C) A templom második megtisztítása (19,45-46)

Jézus nyilvános szolgálatának elején már megtisztította a templomot (Jn 2, 14-17). Most, ahogy szolgálata gyorsan

közeledik a befejezéshez, belépett a megszentelt területekre, és **kiűzte** onnan **azokat**, akik **az imádság házából latrok barlangját** csináltak. A nyereszkesedés behatolásának veszélye Isten dolgaiba mindig jelen van. A keresztyén világot ma átjárja ez a gonoszság: egyházi bazárok és társas összejövetelek, szervezett pénzügyi kampányok, prédikálás haszonért – és mindez Krisztus nevében.

Krisztus a Szentírást idézte (Ézs 56,7 és Jer 7,11), hogy tettét alátámassza. Az egyházban a visszaesést megállító minden reformációnak Isten Igéjére kell épülnie.

D) Tanítás naponként a templomban (19,47-48)

Jézus **naponta tanított a templom területén**. Nem belül a templomban, hanem az udvarokban, ahova a nép bemehetett. A vallási vezetők igyekeztek valamilyen vádat találni ellene, hogy **elveszít-hessék**, de **az egyszerű embereket** még mindig vonzotta a csodatévő Názáreti. Még nem jött el az Ő ideje. Hamarosan elérkezik az óra, és akkor a **főpapok, az írástudók és a farizeusok** körül fogják majd, hogy megöljék.

Most hétfő van. A következő nap kedd, amely nyilvános tanításának utolsó napja, és ez a 20,1-22,6 részben van leírva.

E) Az Emberfia hatalmát kétségbe vonják (20,1-8)

20,1-2 Micsoda kép! A tanító mester fáradhatatlanul hirdeti a **templom** árnyékában a jó híreket, és Izráel vezetői arcátlanul kétségbe vonják a tanításhoz való jogát. Számukra Jézus egy tanulatlan názáreti ács volt. Alig volt iskolázott, nem volt akadémiai fokozata, nem volt megbízatása egyházi testülettől. Milyen bizo-

nyítványokat tudott felmutatni? **Ki adta neki azt a hatalmat**, hogy tanítson és prédikáljon másoknak, és megtisztítsa a templomot? Tudni szerették volna.

20,3-8 Jézus kérdésre kérdéssel **válaszolt**; ha helyesen válaszolnak, meg fogják kapni a feleletet a kérdéseikre. A **János** által végzett **bemerítés** Istentől eredt, vagy csupán emberi tekintélytől? Meg voltak fogva. Ha elismerik, hogy János isteni kenettel prédikált, akkor miért nem engedelmeskedtek üzenetének, megtérve és elfogadva a Messiást, akit hirdetett? Ha viszont azt mondják, hogy János csupán egy szokásos prédikátor volt, haragra ingerlik a tömeget, amely még mindig Isten **prófétájának** tartotta **Jánost**. Ezért azt mondták: „**Nem tudjuk, honnét** kapta János a hatalmát.” Jézus ezt mondta: „*Nos, ebben az esetben nem mondom meg nektek, kinek a hatalmával tanítok.*” Ha ennyit sem tudtak Jánosról, miért érdeklődtek annak a hatalmáról, aki nagyobb volt, mint János. Ez az igeszakasz mutatja, milyen fontos Isten Igéjének tanításában a Szent Szellem teljessége. Aki ezzel fel van ruházva, diadalt arathat azok felett, akiknek hatalma tudományos fokozatokba, emberi címekbe és rangokba van csomagolva.

„Hol végeztek? Ki szentelte fel őket?” Ezeket a régi kérdéseket ma is felteszik, főképpen féltékenységből. Egy sikeres prédikátortól, aki még nem lépett be egy ismert egyetem teológiai fakultásának szent termébe, megkérdezik, vajon képzett-e, és hivatása, felszentelése valódi-e?

F) Példázat a gonosz szőlőmunkásokról (20,9-18)

20,9-12 A **szőlőskertnek** ebben a **példázatában** ismét elénk tárul Isten szívének szüntelen vágyakozása Izráel nemzete után. Isten az a **bizonyos „ember”**, aki **kiadta szőlőjét** (Izráelt) a sző-

lőmunkásoknak (a nemzet vezetőinek – lásd Ézs 5,1-7). Elküldte szolgálait a **szőlőmunkásokhoz** azért, hogy kapjon **valamennyi** gyümölcsöt; ezek a szolgálak voltak Isten prófétái, mint Illés és Keresztelő János, akik arra törekedtek, hogy Izráelt bűnbánatra és hitre indítsák. Izráel vezetői azonban szüntelen üldözték a prófétákat.

20,13 Végül Isten **szeretett Fiát** küldte el azzal a kifejezett gondolattal, hogy Őt **tisztelni** fogják (bár természetesen Isten tudta, hogy Krisztust el fogják utasítani). Figyeljük csak meg, hogy Krisztus önmagát mindenki mástól megkülönbözteti. Azok szolgálak voltak, Ő a Fiú.

20,14 Múltbeli történelmükhöz híven **a szőlőmunkások** elhatározták azt, hogy megszabadulnak **az örököstől**. Kizárólagos jogokat akartak, mint a nép vezetői és tanítói: „...**hogy miénk legyen az örökség.**” Nem akarták átadni vallási pozíciójukat Jézusnak. Ha Őt megölik, hatalmuk Izráelben vitathatatlan lesz; – vagyis ők ezt így gondolták.

20,15-17 **Így tehát kidobták az örököst a szőlőből és megölték.** Ennél a pontnál Jézus megkérdezte zsidó hallgatóitól, hogy vajon **a szőlő tulajdonosa** mit fog **tenni** ilyen gonosz **szőlőmunkásokkal**? Máténál a főpapok és a vének önmagukat ítélték el, azt válaszolva, hogy meg fogja ölni őket (Mt 21,41). Itt az Úr maga adta meg a választ: „**Elmegy és elveszti azokat a munkásokat, és a szőlőt másoknak adja.**” A Krisztust elutasító zsidók el fognak pusztulni, és Isten **másokat** hoz kiváltságos helyzetbe. A „mások” vonatkozhatnak a pogányokra, vagy az utolsó napok megújult Izráelére. A zsidók megdöbbenek erre az állításra. „**Távol legyen az!**” – **mondták.** Az Úr a jövőndőlést a Zsolt 118, 22-vel támasztotta alá. A zsidó **építők megvetették** Krisztust, **a követ.** Terveikben nem hagytak helyet neki. Isten úgy határozott, hogy

előkelő helyet ad neki, a **szegelet fejévé téve**; olyan kővé, amely nélkülözhetetlen, és a legnagyobb megtiszteltetés helyzetében van.

20,18 A 18. vers Krisztus két eljövételére utal.⁵⁵ Első eljövételét úgy ábrázolja, mint a talajban lévő **követ**; az emberek beleütköznek alázatosságába és szerénységébe, és darabokra **törnek** az elutasítása miatt. A vers második részében a követ a mennyből látják leesni, amely **porrá** zúzza a hitetleneket.

G) Kérdés adóügyben (20,19-26)

20,19-20 **A főpapok és az írástudók** megértették, hogy Jézus **ellenük** beszélt, így egyre jobban törekedtek arra, hogy **kezet emeljenek rá. Kémekeket küldtek**, hogy beugrassák valami olyasminnek a mondásába, ami miatt letartóztathatnák és kiszolgáltatathatnák a római **helytartónak**. Ezek a kémekek először dicsérték Őt, mint aki minden áron hűséges Istenhez és nem fél az emberektől; remélték, hogy a császár ellen fog beszélni.

20,21-22 **Azután megkérdezték tőle**, hogy helyes dolog-e zsidónak **adót fizetni a császárnak**. Ha Jézus Krisztus azt mondja, nem, ámulással vádolhatják és átadhatják a rómaiaknak ítélezésre. Ha azt mondja, igen, elidegeníti magától a Heródes-pártiakat (és ugyanakkor a zsidók nagy tömegeit).

20,23-24 Jézus felismerte a helyzetet. Elkért tőlük egy **dénárt**. (Talán neki egy sem volt.) Az a tény, hogy ezeket a pénzürméket birtokolták és használták, mutatta a nép függését a pogány hatalomtól. „**Kinek a képe és felirata van rajta?**” – kérdezte Jézus. Elismerték, hogy a **császáré**.

20,25-26 Akkor Jézus ezzel a paranccsal hallgattatta el őket: „**Adjátok meg azért ami a császáré, a császárnak, és ami az Istené, az Istennek.**”

Láthatólag képviselték a császár érdekeit, de közel sem törődtek ennyire Isten érdekeivel. „A pénz a császáré, te pedig Istené vagy. Kapja meg a világ a maga pénzdarabjait, Isten pedig kapja meg teremtményeit.” Nagyon könnyű aprólékosnak lenni a jelentéktelen dolgokban, és elhanyagolni azokat, amelyek lényegesek az életben. Ugyanilyen könnyű megfizetni adósságainkat az embereknek, miközben elraboljuk Istentől a jogos részét.

H) A szadduceusok és a feltámadással kapcsolatos találós kérdésük (20,27-44)

20,27 Minthogy kudarcot vallott az a kísérlet, hogy Jézust politikai kérdéssel csalják csapdába, ezután **néhány szadduceus jött hozzá** egy teológiai vitatémával. Ezek tagadták a halott testek feltámadásának lehetőségét, így egy szélsőséges illusztrációt kerestek, hogy a **feltámadás** tanát nevetségessé tegyék.

20,28-33 Emlékeztették Jézust arra, hogy **Mózes** törvényében az egyedülálló férfinak megparancsolták, vegye feleségül testvéreinek özvegyét, hogy fenntartsa a családnevet, és megőrizze a család vagyonát (5Móz 25,5). A történet szerint egy asszony egymás után **hét testvérral** házasodott össze. Amikor a hetedik is meghalt, még mindig **gyermektelen** volt. Azután **ő is meghalt**. „**A feltámadáskor kinek a felesége lesz közülük?**” Ez volt, amit tudni akartak. Azt gondolták, nagyon agyafúrtak voltak egy ilyen megválaszolhatatlan probléma kitalálásával.

20,34 Jézus azt válaszolta, hogy a házassági közösség csak **erre** az életre szól; a mennyben nem fog folytatódni. Nem azt mondta, hogy a férjek és a feleségek nem fogják felismerni egymást a mennyben, hanem azt, hogy kapcsolatuk teljesen eltérő alapon lesz.

20,35 Az a kifejezés, hogy „**akik méltókká tétetnek, hogy ama világot elvegyék**”, nem azt jelenti, hogy személyében bárki méltó lenne a mennyre; a bűnösnek egyetlen lehetséges érdeme, az Úr Jézus Krisztus érdeme. „Azok számítanak méltónak, akik elítélik önmagukat, igényt tartanak Krisztusra, akik elismerik, hogy minden érdem az övé.”⁵⁶ Az a kifejezés, hogy **a halálból való feltámadás**, csak a hívők feltámadására vonatkozik. Szó szerint azt jelenti (gör.), hogy *feltámadás a halottak* közül. Az általános feltámadás elképzelése, amely szerint minden halott, mind a megváltottak, mind a meg nem váltottak egyszerre támadnak fel, nem található a Bibliában.

20,36 A mennyei állapot felsőbbrendűségét tovább tárgyalja a 36. vers. Nincs többé halál. Ebből a szempontból az emberek hasonlóak lesznek **az angyalokhoz**. **Isten fiaivá** nyilvánítja őket. A hívők már Isten fiai, de külsőleg ez nem látható. A mennyben láthatóan úgy *jelennek meg*, mint Isten fiai, azon tény alapján, hogy részesek voltak az első feltámadásban. „Tudjuk, hogy ha nyilvánvalóvá lesz, hasonlókká leszünk hozzá, mert meg fogjuk Őt látni, amint van” (1Jn 3,2). „Mikor Krisztus, a mi életünk, megjelenik, akkor majd ti is Ővele együtt megjelentek dicsőségben” (Kol 3,4).

20,37-38 A feltámadás bizonyítására Jézus a 2Móz 3,6-ra hivatkozott, ahol **Mózes** idézi **az Urat**, aki **Ábrahám, Izsák és Jákób Istenének** nevezi magát. Nos, ha a szadduceusok csak egy kicsit gondolkodnának, megértenék, hogy: (1) Isten **nem a halottaknak, hanem az élőknek Istene**. (2) **Ábrahám, Izsák és Jákób** mind meghaltak. A szükségszerű következtetés az, hogy Istennek fel kell támasztania őket a halálból. Az Úr nem azt mondta: „**Én voltam** Ábrahám Istene...”, hanem, hogy: „**Én vagyok** Ábrahám Istene”. Isten, aki az élők Istene,

szükségszerűen lényében hordozza a fel-támadást.

20,39-44 Néhány írástudó elismerte az érvelés erejét. De Jézus nem fejezte be. Ismét Isten Igéjére hivatkozott. A Zsolt 110,1-ben **Dávid Urának** nevezte a Messiást. A zsidók általában egyetértettek abban, hogy a Messiás **Dávid Fia**. Hogyan lehetett Dávid **Ura**, és ugyanakkor **Fia**? Az Úr Jézus maga a válasz a kérdésre. Ő Dávid leszármazottja volt, mint Emberfia; mégis Dávid teremtője. Az írástudók vakok voltak ahhoz, hogy ezeket meglássák.

I) Figyelmeztetés az írástudók ellen (20,45-47)

Ekkor Jézus nyilvánosan figyelmeztette a sokaságot **az írástudók** ellen, akik **hosszú köntösöket** viseltek, kegyességet színelve. Szerették, ha megkülönböztett tisztelettel köszöntötték őket, amikor a **piacokon** keresztülmentek. Azon mes-terkedtek, hogy előkelő **helyük** legyen a **zsinagógákban** és a lakomákon. De megfosztották a védtelen özvegyeket megta-karított pénzüktől, gonoszságukat **hosszú imákkal** leplezték. Az ilyen képmutatás súlyosabb ítélet alá esik.

J) Az özvegyasszony két fillérje (21,1-4)

Amint Jézus figyelte, hogy a **gazdagok ajándékaikat** a templom **perselyébe dobják**, felfigyelt arra az ellentétre, amely a **gazdagok** és **egy bizonyos szegény özvegyasszony** között volt. Azok valamennyit, ő **mindent** adott. Isten értékelése szerint **többet**, mint a többiek együtt. Azok **főlöslégükből** adakoztak, az **asszony szegénységéből**. Azok azt adták, ami nekik keveset vagy semmit sem ért; ő odaadta **egész megélhetését, amije volt**.

„A bőség aranyát, amelyet azért adnak, mert nincs rá szükség, Isten a feneketlen mélységbe veti; de a verejtékkel befuttatott rézgarast felemeli, és az örökkévalóság aranyává csókolja.”⁵⁷

K) Az eljövendő események körvonalazása (21,5-11)

Az 5-33. versek egy nagy prófétai beszédet alkotnak. Bár hasonlít az Olajfák hegyén elhangzott beszédre, amely a Mt 24-ben és 25-ben van, nem azonos azzal. Ismét emlékeznünk kell arra, hogy az evangéliumokban található különbségeknek mély jelentőségük van.

Ebben a beszédben az Úr váltakozva beszél Jeruzsálem elpusztulásáról Kr. u. 70-ben, majd azokról a körülményekről, amelyek második eljövételét fogják megelőzni. Ez példa arra, hogy a prófécia több jövőbeli eseményre vonatkozik – jövendölései hamarosan *részesleg teljese-dést* nyernek Titusz győzelmével – de további és *teljes beteljesedésük* lesz a nagy nyomorúság végén.

A beszéd vázlata a következő lehet:

1. Jézus Jeruzsálem pusztulását jövendöli (5-6. v.).
2. A tanítványok megkérdezik, mikor történik ez meg. (7. v.).
3. Jézus először általános képet ad azokról az eseményekről, amelyek második eljövételét megelőzik (8-11. v.).
4. Ezután képet ad Jeruzsálem eleséséről és arról a korszakról, amely azt követni fogja (12-24. v.).
5. Végül elmondja azokat a jeleket, amelyek meg fogják előzni második eljövételét, és sürgeti követőit, hogy visszatérésének várásában éljenek (25-26.v.).

21,5-6 Amikor némelyek dicsérték Heródes **templomának** nagyszerűségét, Jézus figyelmeztette őket, hogy ne az anyagi **dolgokkal** foglalkozzanak, ame-

lyek hamarosan elmúlnak. Eljönnek a **napok**, amikor a templomot teljesen a földdel teszik egyenlővé.

21,7 A tanítványok azonnal kíváncsiak lettek, hogy **mikor** fognak ezek megtörténni, és **milyen jelek** fogják mutatni, hogy a küszöbön állnak. Kérdésük kétségkívül kizárólag Jeruzsálem pusztulására vonatkozott.

21,8-11 Az Úr válasza, úgy látszik, először elvezette őket a korszak végére, amikor a templomot ismét le fogják rombolni a királyság felállítására előtt. Hamis messiások és hamis hírek támadnak majd, **háborúk** és lázongások lesznek. Nemcsak a nemzetek között keletkeznek konfliktusok, hanem nagy természeti katasztrófák is lesznek: **földrengések, éhségek, dőghalálok, rettegések és nagy jelek az égből.**

L) A vég előtti periódus (21,12-19)

21,12-15 Az előző szakaszban Jézus azokat az eseményeket írta le, amelyek a korszak végét közvetlenül megelőzik. A 12. verset ez a kifejezés vezeti be: „**De mind ezeknek előtte...**” Ezért úgy gondoljuk, hogy a 12-24. versek azt az időszakot írják le, amely a jelenlegi beszélgetés ideje és a jövőbeni nyomorúság időszaka közé esik. Tanítványait letartóztatják, üldözik, vallatják vallási és polgári hatóságok előtt, és bebörtönzik őket. Ez bukásnak és tragédiának tűnhet, azonban az Úr úgy irányítja, hogy **bizonyágtétel** tegye a maga dicsőségére. Nem kell felkészülniük előre saját védelmükre. A kritikus órában Isten különleges **bölcséséget** ad nekik, hogy olyan dolgokat mondjanak, amelyek teljesen meg fogják zavarni **ellenségeiket.**

21,16-18 Lesz árulás a családokon belül. A meg nem tért **rokonok** elárulják a keresztyéneket, és **néhányukat** meg is ölik, mert kiálltak Krisztusért. Látszólag

ellentmondás van a 16. vers: „...és megölnék némelyeket ti közületek”, meg a 18. vers között: „**De fejetek egy hajszála sem vész el**”. Ez csak azt jelentheti, hogy noha némelyek meg fognak halni, mint vértanúk Krisztusért, szellemi megőrzésük azonban teljes lesz. Meghalnak, de nem vesznek el.

20,19 A 19. vers azt mutatja, hogy azok, akik békésen túrnak majd Krisztusért inkább, semhogy megtagadják, így fogják bizonyítani hitük valóságos voltát. Azok, akik valóban megváltott emberek, meg fognak állni igazként és hűségesen, bármibe kerül is. Az RSV (angol revideált szabványos változat) pedig így fordítja: „Állhatóságokkal meg fogjátok nyerni életeteket.”

M) Jeruzsálem pusztulása (21,20-24)

Az Úr világosan beszél **Jeruzsálem** Kr. u. 70-ben bekövetkezett pusztulásáról. Az eseményt megelőzi, hogy a várost római **seregek veszik körül.**

A korai keresztyének – Kr. u. 70 előtt – konkrét intelmet kaptak, hogy megkezdődik Jeruzsálem pusztulása és a gyönyörű márványtemplom lerombolása: „Mikor pedig látjátok Jeruzsálemet hadseregektől körülveve, akkor tudjátok meg, hogy elközelgett az ő elpusztulása.” Ez volt Jeruzsálem pusztulásának határozott jele és a menekülésé. A hitetlenek érvelhettek azzal, hogy az ostromló sereg a falakon kívül van, a menekülés lehetetlen; de Isten Igéje sohasem téved. A római hadvezér seregeit egy rövid időre visszavonta, így adva a hívő zsidóknak alkalmat az elvonulásra. Így is tettek, és kimentek Pella városába és megmenekültek.⁵⁸

Bármilyen kísérlet arra, hogy visszamenjenek a városba, végzetes. A várost Isten Fiának visszautasítása miatt éri a

büntetés. A terhes **asszonyoknak** és a **szoptató** anyáknak ez különösen hátrányos. Akadályoztatva lesznek abban is, hogy meneküljenek Isten ítéletétől, amely Izráel **országát** és a zsidó **népet** sújtja. Sokakat megölnék, és az életben maradtakat, mint foglyokat, más országokba viszik.

A 24. vers utóbbi része figyelemre méltó prófécia arról, hogy ettől az időtől fogva **Jeruzsálem** ősi városa a pogányok uralma alá kerül addig, **amíg a pogányok ideje be nem telik**. Ez nem jelenti, hogy a zsidók nem ellenőrizhetik azt rövid időszakokra; arról van szó, hogy folyamatosan a pogányok inváziójának és beavatkozásának van kitéve, **amíg be nem telik a pogányok ideje**.

Az ÚSZ különbséget tesz a pogányok gazdagsága, a pogányok teljessége és a pogányok ideje között.

1. A pogányok *gazdagsága* (Róm 11,12) arra a kiváltságos helyzetre vonatkozik, amelyet a pogányok élveznek jelenleg, miközben Izráelt Isten ideiglenesen félretette.
2. A pogányok *teljessége* (Róm 11,25) az elragadtatás ideje, amikor Krisztus Teste, amelynek nagyobb része pogányokból áll, teljessé lesz, és elragadtatják a földről, amikor Isten újra felveszi a kapcsolatot Izráellel.
3. A pogányok *ideje* (Lk 21,24) a babiloni fogsággal kezdődött Kr. e. 521-ben, és addig az időig terjed, amikor a pogány nemzetek már nem követelnek ellenőrzést Jeruzsálem városa felett.

Az Úr szavainak idejétől fogva Jeruzsálemet évszázadokon keresztül pogány hatalmak ellenőrizték. Julianus Apostata császár (Kr. u. 331–363) arra törekedett, hogy rontsa a keresztyénség hitelét az Úr ezen próféciájának megcáfolásával. Ezért bátorította a zsidókat, hogy építsék újjá a templomot. Azok buzgón nekifogtak a munkának, szertelenségükben még ezüst-

lapátokat is használtak, és a törmeléket bíbor takarókban szállították. Miközben dolgoztak, munkájukat félbeszakította egy földrengés, és a földből feltörő tüzes lávabombák. A tervet fel kellett adniuk.⁵⁹

N) A második eljövétel (21,25-28)

Ezek a versek azokat a természeti megrázkódtatásokat és kataklimákat írják le **a földön**, amelyek Jézus második eljövételét megelőzik. Olyan zavarok mutatkoznak **a napban, holdban** és a csillagokban, amelyek világosan láthatóak lesznek a földön. Az égitestek letérnek pályájukról. A föld tengelye kibillen. Hatalmas apály-dagály hullámok sepernek végig szárazföldi területeken. Az emberiséget pánik fogja el, mert az égitestek ütközésközeli helyzetbe kerülnek a földdel, de az istenfélők reménykedhetnek:

„És akkor meglátják az Embernek Fiát eljöni a felhőben hatalommal és nagy dicsőséggel. Mikor pedig ezek kezdenek meglenni, nézzetek fel és emeljétek fel a ti fejetekeket; mert elközelgett a ti váltságotok.”

O) A fügefa és minden fa (21,29-33)

21,29-31 Egy másik jel, amely visszatérésének közelségére figyelmeztet, **a fügefa és minden egyéb fa hajtása. A fügefa** találó képe Izráel nemzetének. Az utolsó napokban kezd új életet mutatni. Bizonyára nem jelentéktelen dolog, hogy a szétszórás és sötétség évszázadai után Izráel nemzetét újra megalapították 1948-ban, és most már elismerik, mint a nemzetek családjának tagját.

A többi fa hajtása szimbolizálhatja a nacionalizmus óriási növekedését és sok új kormány felbukkanását a világ újonnan megalakult országaiban. Ezek Krisztus dicsőséges királysága közeli megalakulásának jelei.

21,32 Azt mondja Jézus, hogy **ez a nemzetség nem múlik el, amíg mind-ezek meg nem lesznek.** De mit értett az „e nemzetség” alatt?

1. Néhányan úgy gondolják, hogy arra a nemzedékre hivatkozott, amely akkor élt, amikor ezeket a szavakat mondta, és minden dolog beteljesedett Jeruzsálem pusztulásakor. Ez nem lehet így, mert Krisztus nem tért vissza a felhőben hatalommal és nagy dicsőséggel.
2. Mások úgy vélik, hogy az „ez a nemzetség” azokra vonatkozik, akik akkor élnek, amikor ezek a jelek kezdenek megjelenni. Azok, akik élnek és látják a jelek elkezdődését, élni fognak, hogy meglássák Krisztus visszatérését is. Minden előre prófétált esemény megtörténik egy nemzedéken belül. Ez lehetséges magyarázat.
3. Más lehetséges magyarázat az, hogy az „e nemzetség” kifejezés a zsidó népre vonatkozik, Krisztus iránti ellenséges magatartásában. Az Úr azt mondta, hogy a zsidó faj fenn fog maradni, szétszórva, mégis elpusztíthatatlanul, és hogy vele kapcsolatos magatartásuk nem változik századokon keresztül. Talán a 2. és a 3. válasz helyes.

21,33 A levegő ég és a csillagos ég **elmúlik.** A **föld** is a jelenlegi formájában, de az Úr Jézusnak ezek a jövendölései beteljesednek.

P) Biztatás a vigyázásra és az imádkozásra (21,34-38)

21,34-35 A közbeeső időben tanítványainak vigyázniuk kell, hogy ne legyenek túlzottan elfoglalva evéssel, ivással és világi **gondokkal,** hogy eljövetele **váratlanul** ne érje őket, ahogyan el **fog jönni mindazokra, akik** úgy gondolnak a **földre,** mint maradandó tartózkodási helyükre.

21,36 Az igazi tanítványoknak mindenkor **vigyázni** és **imádkozni** kell, elszakadva az istentelen világtól, amely arra van szánva, hogy megtapasztalja Isten haragját. Azokkal kell azonosulnia, akik meg fognak állni **az Emberfia előtt.**

21,37-38 Az Úr mindennap a **templom** területén tanított, **éjszaka azonban** az Olajfák-hegyén aludt, mivel a teremtett világon nem volt otthona. **Azután kora reggel mindenki** köréje sereglett újra, **hogy hallgassa.**

XI. AZ EMBERFIÁNAK SZENVEDÉSE ÉS HALÁLA (22-23. feje.)

A) A titkos terv Jézus megölésére (22,1-2)

22,1 A **kovásztalan kenyerek ünnepe** itt arra a periódusra vonatkozik, ami a **húsvétal** kezdődik és hét napig tart, amely alatt nem esznek kovászos kenyeret. A húsvétot Nisan hónap tizennegyedik napján tartják, amely a zsidó év első hónapja. A hónap tizenötödik napjától a huszonegyedikig elteltő hét nap a **kovásztalan kenyerek ünnepe,** de az 1. versben ez a név az egész ünnepre vonatkozik. Ha Lukács elsősorban zsidóknak írt volna, nem lett volna szüksége rá, hogy megemlítse a kapcsolatot a **kovásztalan kenyerek ünnepe** és a **húsvét** (páska) között.

22,2 A **főpapok és az írástudók** állandóan azon mesterkedtek, **hogyan ölhetnék meg** az Úr Jézust, de megértették, hogy anélkül kell ezt végrehajtaniuk, hogy csődületet támasztanának, mert **féltek a néptől,** és tudták, hogy sokan még nagyra becsülték Jézust.

B) Júdás árulása (22,3-6)

22,3 A **Sátán bement Júdásba,** akinek **előneve Iskáriótes,** és egyike a **tizenkét** tanítványnak. Jn 13,27 ezt úgy

mondja el, mint ami a páskavacsora alatt történt, amikor Jézus egy darab kenyeret adott neki. Arra következtethetünk, hogy ez vagy egymást követő fázisokban következett be, vagy pedig Lukács a tényt hangsúlyozza inkább, és nem a történet pontos idejét.

22,4-6 Akárhogy is volt, Júdás üzletet kötött **a főpapokkal és a vezérekkel**, vagyis a zsidó templomország parancsno-kaival. Gondosan kidolgozott egy tervet, hogy Jézust a **kezükbe adja** anélkül, hogy zendülést okoznának. A terv teljesen elfogadható volt. **Megegyeztek, hogy pénzt adnak neki.** Harminc ezüstpénzt, ahogyan máshol olvassuk. Júdás tehát eltávozott, hogy árulási tervének részleteit kidolgozza.

C) Előkészületek a páskára (22,7-13)

22,7 Határozott problémák vannak az ezekben a versekben említett különböző időpontokkal. **A kovásztalan kenyerek napjára** általában úgy gondolnánk, mint Nisan tizenharmadik napjára, amikor minden kovászos kenyeret el kellett távolítani a zsidó otthonból. Itt azt mondja a Szentírás, hogy ez az a nap volt, amelyen **a páskabarányt meg kellett** áldozni, ami Nisan hónap tizennegyedikét jelenti. Leon Morris más tudósokkal együtt azt mondja, hogy a páskához két naptárt használtak, egy hivatalosat és egy másikat, amelyet Jézus és mások követtek.⁶⁰ Mi úgy gondoljuk, hogy az utolsó csütörtök eseményei itt kezdődnek, és 53 versen keresztül folytatódnak.

22,8-10 Az Úr **elküldte Pétert és Jánost** Jeruzsálembe, hogy megtegyék az előkészületeket **a húsvéti vacsorához.** A nekik adott utasításokban minden dolog teljes ismeretéről tett tanúbizonyságot. Ha bemennek **a városba, egy emberrel** fognak találkozni, aki **egy korsó vizet visz.** Ez egy keleti városban szokatlan lát-

vány volt; rendszerint az asszonyok vitték a korsó vizet. Az ember itt jó előképe a Szent Szelleme, aki a kereső lelkeket az Úrral való közösség helyére vezeti.

22,11-13 Az Úr nemcsak a helyet és ennek az embernek az útvonalát tudta előre, hanem azt is tudta, hogy egy bizonyos háztulajdonos hajlandó lesz **nagy, berendezett felső termét** rendelkezésre bocsátani neki és **tanítványainak.** Ez az ember talán ismerte az Urat, és talán teljesen rábízta személyét és javait. Különbség van a **vendéglátóterem és a nagy berendezett felső terem** között. A nagylelkű vendéglátó jobb körülményeket biztosított, mint amire a tanítványok számítottak. Amikor Jézus megszületett Betlehemben, nem volt helye a vendégfogadóban (gör. *kataluma*). Itt azt mondta tanítványainak, hogy kérjenek tőle **egy vacsorálóhelyet** (gör. *kataluma*), de valami jobbat kaptak, **egy nagy, berendezett felső termet.**

Minden úgy volt, ahogyan előre megmondta, így a tanítványok **elkészítették a páskát.**

D) Az utolsó vacsora (22,14-18)

22,14 Évszázadokon keresztül a zsidók azért ünnepelték a páskát, hogy megemlékezzenek dicsőséges szabadulásukról Egyiptomból, és a haláltól, a szeplőtelen bárány vére által. Milyen élénken foglalkoztatta ez az Úr lelkét, amikor **leült apostolaival,** hogy utoljára megtartsa ezt az ünnepet. Ő volt az igazi Páskabarány, akinek vére hamarosan ki fog ömleni minden ember megváltásáért, aki Őbenne bíz.

22,15-16 Ez a különleges **páska** kifejezhetetlen jelentőségű volt, és nagyon kívánta megenni **szenvedése előtt.** Nem fog ismét páskát tartani, amíg vissza nem tér a földre, és fel nem állítja dicsőséges **királyságát.** A „**kívánva kívántam**”

szavak a buzgó, szenvedélyes vágy érzését fejezik ki. Ezek a szavak folyamatosan minden hívőt felszólítanak arra, hogy figyeljék meg, Jézus mennyire szenvedélyesen vágyakozik közösségben lenni velünk az asztalánál.

22,17-18 Amikor vette a borral teli poharat a páska szertartásának részeként, hálaát adott érte, a tanítványoknak adta, és még egyszer emlékeztette őket, hogy **nem iszik többé a szőlőtöke gyümölcséből** az Ezeréves Birodalom eljövételéig. A páskavacsora leírása a 18. verssel fejeződik be.

E) Az első úrvacsora (22,19-23)

22,19-20 Az utolsó páskát közvetlenül követte az úrvacsora. Az Úr Jézus ezt a szent megemlékezést azért szerezte, hogy követői évszázadokon keresztül így emlékezzenek meg róla és a haláláról. Mindenekelőtt a kenyeret vette és adta nekik, ami **testének** szimbóluma, amelyet rövidesen odaad érettük. A pohár drága vére emlékeztet, ami kiömlik a Golgota keresztyén. Úgy beszélt róla, mint az új szövetség poharáról az Ő véreben, amely kiontatik az övéért. Az új szövetséget, amit elsősorban Izrael nemzetével kötött, **vérevel** pecsételte meg. Az új szövetség tökéletes beteljesedése Jézus Krisztus földi uralma alatt valósul meg, de mi, mint hívők, már jelenleg élvezzük annak áldásait.

Nem is kell mondanunk, hogy a kenyér és a bor Urunk testét és vérének képviselte. Testét még nem adta oda, vérének sem ontották még ki. Ezért képtelenség olyasmiről állítani, hogy ezek a szimbólumok csodálatosan átváltoztak valósággá. A zsidóknak tilos volt vért inni, ezért a tanítványok tudták, hogy nem szó szerint a vérről beszél, hanem arról, ami a vérének kiábrázolja.

22,21 Az egyértelműen látszik, hogy Júdás valóban jelen volt az utolsó vacsorán. A Jn 13-ból azonban elég világos, hogy az áruló elhagyta a termet, miután Jézus egy darab, mártásba mártott kenyeret adott neki. Mivel ez az úrvacsora megalapítása előtt történt, sokan úgy gondolják, hogy Júdás nem volt jelen, amikor vették a kenyeret és a bort.

22,22 Az Úr Jézus szenvedése és halála el volt határozva, de Júdás akaratának teljes hozzájárulásával árulta el. Ezért mondta Jézus: „**Jaj annak az embernek, aki által elárultatik.**” Noha Júdás egyike volt a tizenkettőnek, nem volt igazi hívő ember.

22,23 A 23. vers elárul valamit a tanítványok meglepődéséről és önbizalomhiányáról. Nem tudták, hogy **közülük kicsoda** lesz vétkes ebben a hitvány dologban.

F) Az igazi nagyság a szolgálat (22,24-30)

22,24-25 Szörnyű vádirat az emberi szív ellen, hogy közvetlenül az úrvacsora után a tanítványok arról vitatkoznak egymás között, hogy **közülük ki a nagyobb!** Az Úr Jézus emlékeztette őket, hogy a „háztartásában” a nagyság pontosan az ellenkezője az emberi elképzeléseknek. A királyokról, akik a pogányok fölött uralkodnak, általában úgy gondolkodnak, mint a legnagyobb emberekről; valójában „jőtevőknek” hívják őket. Ez azonban csak cím; ténylegesen kegyetlen zsarnokok. A jóságos nevet viselték, de személyes vonásaik nem illettek e címhez.

22,26 Az Úr követői között **ne így** legyen. Akik nagyok akarnak lenni, a legkisebbek helyét foglalják el. Aki fő akar lenni, szolgáljon másokat alázatosan. Ezek a forradalmi parancsok teljesen ellentétesek voltak az elfogadott hagyományokkal, miszerint a fiatalabb alábbvaló

az idősebbnél, és a fő uralkodással fejez ki nagyságát.

22,27 Emberi értékelés szerint nagyobb dolog vendégnek lenni egy lakomán, mint felszolgálni az ételt. Az Úr Jézus, mint emberek szolgája jött, és mindenkinék, aki követni akarja, eszerint kell viselkednie.

22,28-30 Kedves volt az Úrtól, hogy elismerően nyilatkozott a tanítványairól, akik **megmaradtak vele megpróbáltatásaiban**. Éppen most versengtek egymás között. Hamarosan mindnyájan el fogják hagyni és elmenekülnék. Ő azonban tudta azt, hogy szívük mélyén szeretik, és vállalják a szégyent az Ő nevéért. Az lesz a jutalmuk, hogy majd **trónokon ülnek, ítélve Izráel tizenkét törzsét**, amikor Krisztus visszatér, hogy elfoglalja Dávid trónját, és uralkodjon a föld felett. Amilyen bizonyos, hogy az Atya Krisztusnak ígérte a királyságot, olyan bizonyosan fognak ők vele uralkodni a megújult Izráelben.

G) Jézus előre megmondja Péter tagadását (22,31-34)

Most jön az utolsó, az emberi hűtlenség történetének sorozata három sötét fejezetben. Az első volt Júdás árulása. A második a tanítványok önző ambíciója, most pedig látjuk Péter gyávaságát.

22,31-32 A kétszeresen elhangzó „**Simon, Simon**” Krisztus szívének szeretetéről és gyengéségéről beszél ingadozó tanítványának. A Sátán kikérte minden tanítványt, hogy **megrostálja** őket, mint a **búzát**. Jézus Péterhez beszélt, mint valamennyiük képviselőjéhez. Közben **imádkozott** Simonért, **hogy hite** ne fogyatkozzon el. (Hatalmas szavak ezek: „**Én imádkoztam érted**”.) Kérte, miután **visszatér** hozzá, hogy erősítse **testvéreit**. Ez a visszatérés nem az üdvösségre

vonatkozik, hanem inkább a helyreállításra az elbukásból.

22,33-34 Péter túlzott önbizalommal kifejezte készségét, hogy Jézust elkíséri a **börtönbe és a halálba** is. De Jézus megmondta neki, hogy mielőtt a hajnal teljesen felvirradna, **háromszor fogja tagadni**, hogy ismeri az Urat!

A Mk 14,30-ban az Úr azt mondja, hogy mielőtt a kakas kétszer kukorékol, Péter háromszor tagadja meg. A Mt 26, 34-ben, a Lk 22,34-ben, a Jn 13, 38-ban az Úr azt mondta, hogy mielőtt a kakas megszólal, Péter háromszor fogja megtagadni. Kétségtől nehéz feloldani ezt a látszólagos ellentmondást. Lehetséges, hogy egynél több kakasszó volt, egy éjszaka, egy másik pedig hajnalban. Azt is meg kell jegyezni, hogy az evangéliumok Péter legalább hat különböző tagadását jegyzik fel. A következők előtt tagadta meg Krisztust:

1. Egy fiatal nő (Mt 26,69-70; Mk 14, 66-68; Lk 22,56-57).
2. Egy ajtóőrző leány (Mt 26,71-72).
3. Az ott álló sokaság (Mt 26,73-74; Mk 14,70-71; Jn 18,18).
4. Egy férfi (Lk 22,58).
5. Egy másik férfi (Lk 22,59-60).
6. A főpap szolgája előtt (Jn 18, 26-27).
Ez az ember feltehetően más, mint az eddigiek, mert ezt mondta: „Nem látalak-e én téged Ővele együtt a kertben?” (25. v.)

H) Új menetparancs (22,35-38)

22,35 Az Úr korábban, szolgálata folyamán már kiküldte tanítványait **erzsény, táská és saru nélkül**, a minimális felszereléssel. Elegendőek lesznek a leg nélkülözhetlenebb kellékek. – Így is lett. El kellett ismerniük, hogy **semiben** sem szenvedtek hiányt.

22,36 Most azonban elhagyni készült őket, ők pedig belépni készültek a szolgálá-

lat új szakaszába érte. Szegénység, éhezés és veszedelem lesz, és állandó szükségleteikről gondoskodniuk kell. Vinniük kell **pénztárcát, hátizsákot** vagy elemőzsiás kosarat. Ha nincs **kardjuk, adják el felső ruhájukat** és vegyenek egyet. Mit értett az Úr azon, amikor azt mondta a tanítványainak, hogy **vásároljanak kardot**? Az világos, hogy nem akart karddal támadni másokra. Ez ellentétben lenne olyan tanításaival, mint a következők:

„Az én országom nem e világból való. Ha e világból való volna az én országom, az én szolgálaim vitézkednének” (Jn 18, 36).

„Akik fegyvert fognak, fegyverrel kell veszniük” (Mt 26,52).

„Szeressétek ellenségeiteket!” (Mt 5,44)

„Aki arcul üt téged jobb felől, fordítsd felé a másik orcádat is!” (Mt 5,39; lásd még a 2Kor 10,4-et)

Mit értett akkor Jézus a kardon?

1. Vannak, akik azt mondják, hogy a Szellem kardjára utalt, amely az Isten Igéje (Ef 6,17). Ez is lehetséges, de akkor a pénztárcát, a táskát és a felső ruhát is szellemi értelemben kell venni.
2. Williams azt vallja, hogy a kard egy kirendelt hatalom védelmét jelenti, rámutatva, hogy a Róm 13,4-ben az a felsőbbtség hatalmára vonatkozik.
3. Lange szerint a kard az emberi ellenségek elleni védelemre, és nem támadásra szolgál. Úgy tűnik, hogy a Mt 5,39 még védelmi célokra is kizárja a kardot.
4. Néhányan úgy gondolják, hogy a kard csak a vadállatok elleni védelemre szolgált. Ez is lehetséges.

22,37 A 37. vers magyarázza meg, miért volt szükséges, hogy a tanítványok pénzt, táskát, hátizsákot és kardot vigyenek. Az Úr idáig velük volt, biztosítva pillanatnyi szükségleteiket. Hamarosan

eltávozik tőlük az Ézs 53,12 prófécija szerint. A vele kapcsolatos dolgok **befejeződtek**, vagyis földi szolgálata és élete végéhez közeledik azáltal, hogy **a gonoszok közé számláltatik**.

22,38 A tanítványok teljesen félreértették az Urat. Elővettek **két kardot**, úgy gondolva, hogy ezek bizonyára elégségesek lesznek bármely problémához, amely előadódik. Az Úr Jézus befejezte a beszélgetést, azt mondván: „**Elég.**” Nyilván úgy gondolták, hogy meg tudják hiúsítani a két kard használatával ellenségeik kísértését, hogy Őt megöljék. Ez igen távol állt a gondolataitól!

I) Haláltusa a Gecsemánében (22,39-46)

22,39 A Gecsemáné kertje **az Olajfák-hegyének** nyugati lejtőjén helyezkedett el. Jézus gyakran ment oda imádkozni, és a **tanítványok**, természetesen az áruló is, tudták ezt.

22,40 Az úrvacsora végeztével Jézus és tanítványai elhagyták a felső termet, és kimentek a kertbe. Amikor már ott voltak, figyelmeztette őket, hogy **imádkozzanak, nehogy kísértésbe essenek**. A különleges **kísértés**, amelyet gondolt, talán az volt, hogy elhagyják Istent és az Ő Krisztusát, amikor az ellenség támad.

22,41-42 Ekkor Jézus otthagya tanítványait, és beljebb ment a kertbe, ahol egyedül **imádkozott**. Imája az volt, hogy **ha az Atya akarja**, múltjék el tőle **ez a pohár; mindazáltal** azt kívánta, hogy Isten **akarata** legyen meg, **ne** az övé. Ezt az imát a következőképpen értjük. Ha van valamilyen más mód, amellyel a bűnösöket meg lehet váltani, mint a kereszt, tárja fel Isten ezt az utat. A menny hallgatott, mert nem **volt** más mód.

Nem gondoljuk, hogy Krisztus szenvedése a kertben része volt engesztelő munkájának. A megváltás műve a sötét-

ség három órája alatt ment végbe a keresztben. A Gecsemáné a Golgota előkészülete volt. Ott a bűneinkkel való érintkezés gondolata okozta az Úr Jézus legmélyebb szenvedését.

22,43-44 Tökéletes ember volta látható a **haláltusában**, amely súlyos fájdalommal járt. **Egy angyal jelent meg neki a mennyből, erősítve Őt.** Csak Lukács jegyzi fel ezt, valamint azt a tényt, **hogy verítéke vérceppekhez volt hasonló.**

Ez az utóbbi részlet megragadta a gondos orvos figyelmét.

22,45-46 Amikor Jézus visszatért tanítványaihoz, azok **aludtak**, nem a közömbösség, hanem inkább a szomorú kimerültség miatt. Ismét sürgette őket, hogy **keljenek fel és imádkozzanak**, mert elközelgett a kritikus óra, és ők abba a kísértésbe jutnak, hogy megtagadják a hatóságok előtt.

J) Jézust elárulják és letartóztatják (22,47-53)

22,47-48 Közben megérkezett **Júdás** a főpapokból, a vénekből és a templom-őrség parancsnokaiból álló csapattal, hogy letartóztassák az Urat. Az előzetes megegyezés szerint az árulónak csókkal kellett Őt megmutatnia. Stewart füzi hozzá a következő magyarázatot:

A borzalom végső érintése volt, a becstelenség netovábbja, amelyen túl az emberi becstelenség nem mehetett, amikor a kertben Júdás nem kiabálással, rámutatással vagy ütéssel árulta el mesterét, hanem csókkal.⁶⁰

Végtelen megindulással ezt kérdezte Jézus: „**Júdás, csókkal árulod el az Embernek Fiát?**”

22,49-51 A tanítványok rájöttek, hogy **mi következik**, és készen álltak a támadásra. **Egyikük**, mégpedig Péter, **kardot** rántott, és levágta **a főpap szolgájának jobb fülét.** Jézus megfeddte, hogy testi

fegyvereket használ a szellemi harcban. Eljött az órája, és Isten előre elhatározott céljának meg kell valósulnia. Jézus kegyelmesen **megérintette** az áldozat **fülét, és meggyógyította.**

22,52-53 Jézus a zsidó vezetőkhez és tisztetekhez fordulva megkérdezte, miért **jönnek** úgy ellene, mintha valamilyen veszedelmes **rabló** lenne. Nem tanított-e **naponta a templomban**, mégsem próbálták ott elfogni? Ő azonban tudta a választ, hogy **ez** volt az **ő órájuk** és a **sötétség hatalmáé.** Most már csütörtök éjfél felé járhatott az idő.

Úgy tűnik, hogy Urunk vallási kihallgatásának három fázisa volt. Először Annás előtt jelent meg, azután Kajafás előtt. Végül a Szanhedrin elé állították. Ettől kezdve az események 65 versen át feltehetően pénteken hajnal egy és öt óra között játszódtak le.

K) Péter megtagadja Jézust és keservesen sír (22,54-62)

22,54-57 Amikor az Urat bevitték a **főpap házába, Péter távolról követte.** Bent azok között foglalt helyet, akik melegegtek a tűznél az udvar közepén. Egy **szolgálólány meglátta Pétert** és kijelentette, hogy ő Jézus követője. Péter szánalmasan **tagadta**, hogy ismerte.

22,58-62 Röviddel ezután más valaki ismét felismerte Pétert, hogy galileai, és hogy az Úr tanítványa volt. **Péter** tagadta, hogy tudná, miről beszél az az ember. Ekkor adott nyomatékot Péter tagadásának a **kakas** kukorékolása! Ebben a sötét pillanatban **az Úr hátrafordult és rátekintett Péterre. Péternek eszébe jutott** a prófécia, hogy **mielőtt a kakas szól, háromszor megtagadja** az Urat. Isten Fiának pillantása küldte ki Pétert az éjszakába, ahol **keserves** sírásra fakadt.

L) A katonák kigúnyolják az Emberfiát (22,63-65)

A megszentelt jeruzsálemi templom őreinek kellett **Jézust** letartóztatniuk. Most Isten házának ezek az állítólagos őrzői elkezdtek Jézust csúfolni és **verni**. Miután szemét bekötötték, **arcul ütötték**, aztán azt **kérdezték**, mondja meg, hogy ki tette. Még sok egyéb dolgot is tettek, de Ő türelmesen elhordozta a bűnösök ellene irányuló támadásait.

M) Reggeli kihallgatás a Szanhedrin előtt (22,66-71)

22,66-69 Napkeltekor (5-6 óra) a **vének** elvezették Jézust a **tanácsukba**, azaz a Szanhedrin elé. A Szanhedrin tagjai megkérdezték, igaz-e, hogy Ő a Messiás. Jézus lényegében azt mondta, hogy haszontalan dolog a kérdést velük megvitatnia. Nem voltak nyitottak az igazság elfogadására. Figyelmeztette őket, hogy aki most alázatosan előttük áll, egy napon **Isten hatalmának jobbján fog ülni** (lásd Zsolt 110,1).

22,70-71 Akkor egyenesen megkérdezték tőle, hogy Ő-e **az Isten Fia**. Nem kérdéses, hogy miért. Számukra **Isten Fia** egyenlő Istennel. Az Úr Jézus ezt válaszolta: „**Ti mondjátok, hogy én vagyok**” (lásd Mk 14,62). Erre a kijelentésre vártak! Nem **hallották-e** káromlást szólni, amiben egyenlővé tette magát Istennel? **További bizonyítékra** nem volt szükség. Adódott azonban egy probléma. Törvényük szerint a káromlás büntetése halál volt. De a zsidók most római uralom alatt éltek, és nem volt joguk, hogy foglyokat halálra ítéljenek. Ezért kellett vinniük Jézust Pilátushoz. Csakhogy ő nem mutatott semmilyen érdeklődést az olyan **vallási** vád iránt, mint az istenkáromlás. Ezért **politikai** vádat kellett emelniük ellene.

N) Jézus Pilátus előtt (23,1-7)

23,1-2 A teljes létszámú Szanhedrin előtti megjelenését követően Jézust magukkal hurcolták, hogy polgári kihallgatásnak vessék alá **Pilátus**, a római helytartó előtt. A vallási vezetők most három politikai vádat hoztak fel ellene. Mindegyik előtt azzal vádolták, hogy **félrevezeti a népet**, vagyis a nép hűségét elfordítja Rómától. Másodszor azt mondták, hogy tiltja, hogy a zsidók **adót fizessenek a császárnak**. Végül azzal vádolták, hogy királynak mondja magát.

23,3-7 Amikor *Pilátus megkérdezte* Jézust, hogy Ő-e a **zsidók királya**, azt **válaszolta**, hogy te mondd. **Pilátus** nem úgy értelmezte állítását, mint a római császár elleni támadást. Személyes beszélgetés után (Jn 18,33-38a) a **főpapokhoz** és a tömeghez fordult, azt mondva, hogy **nem talált** benne **bűnt**. A csöcselék egyre izgatottabb lett, azzal vádolva Jézust, hogy lázadást szít a lenézett **Galileától kezdve** egészen Jeruzsálemig. Amikor **Pilátus meghallotta a Galilea** szót, úgy gondolta, megtalálta a kibúvót. Galilea **Heródes felségterülete** volt, és Pilátus elküldte Jézust **Heródeshez**, hogy elkerülje az ügyben a további bonyodalmat. Történetesen Heródes **éppen akkor** tett **Jeruzsálemben** látogatást.

Heródes Antipas a betlehemi csecsemők gyilkosának, Nagy Heródesnek a fia volt. Ez az az Antipas, aki megölette Keresztelő Jánost, mert elítélte a testvére feleségével folytatott erkölcsstelen viszonyát. Ez volt az a Heródes, akit Jézus „rókának” nevezett a Lk 13,32-ben.

O) Heródes fölényes kérdezősködése (23,8-12)

23,8 Heródes nagyon **örült**, hogy **Jézus** megjelent előtte. **Sok dolgot hallott róla**, és **régóta remélte, hogy lát valami csodát tőle**.

23,9-11 Bármennyit is **kérdezte** Heródes az Urat, válasz nem kapott. A zsidók egyre erőszakosabbak lettek a vádaskodásban, de Jézus nem nyitotta meg a száját. **Heródes** úgy gondolta, nem tehet mást, hagyja, hogy a katonák bántalmazzák és kigúnyolják Jézust azzal, hogy **fényes ruhába** öltöztették, majd **visszaküldte Őt Pilátushoz**.

23,12 **Előzetesen Heródes és Pilátus ellenséges** viszonyban voltak egymással. Ez az ellenségeskedés azonban most barátsággá változott. Mindketten azonos oldalon álltak, az Úr Jézussal *szemben*, és ez összehozta őket. Theophylaktos panaszkodik emiatt: „Szégyen a keresztyénekre, hogy miközben az ördög rá tud venni gonosz embereket, hogy félretegyék ellenségeskedésüket azért, hogy kárt okozzanak, a keresztyének nem tudják fenntartani jó viszonyukat azért, hogy jót tegyenek.”

P) Pilátus határozata: ártatlan, de elítélem (23,13-25)

23,13-17 **Pilátus**, minthogy elmulasztotta, hogy igazságosan bánjon királyi foglyával, most saját csapdájába esett. Sietve összehívta a zsidó vezetőket, és elmagyarázta nekik, hogy **sem Heródes**, sem ő nem volt képes semmi bizonyítékot találni Jézus hűtlenségére. „**Semmi halálra való dolgot nem cselekedett.**” Így hát azt javasolta, hogy megostoroztatja az Urat, azután elengedi. Stewart mutat rá a következőkre:

Ez a szomorú kompromisszum természetesen teljesen igazságtalan és logikátlan volt. A szegény, félelemhajszolt lélek kísérlete volt, hogy teljesítse kötelességét Jézussal szemben, és ugyanakkor elnyerje a tömeg tetszését. Egyik sem sikerült. Nem csoda, hogy a mérges főpapok semmiképpen sem fogadták el ezt az ítéletet.⁶²

23,18-23 A főpapok és a vezetők felbőszültek. Jézus halálát és **Barabbás** szabadon bocsátását követelték, **aki megrogzított bűnöző volt, és börtönben ült lázadás és gyilkosság** miatt. Pilátus ismét erőtlenül megkísérelte felmenteni az Urat, de a csöcselék gonosz követelése ezt megghiúsította. Mindegy volt, hogy mit mond, azok kitartottak Isten Fia halálának követelésében.

23,24-25 **Pilátus**, noha már kihirdette Jézus ártatlanságát, most halálra ítélte, hogy a nép kedvében járjon. Ugyanakkor **szabadon bocsátotta** Barabbást a tömeg kívánságára.

Q) Az Emberfiát a Golgotára vezetik (23,26-32)

23,26 Most körülbelül péntek reggel 9 óra volt. A keresztre feszítés helyszínére vezető úton a katonák megparancsolták egy **Simon** nevű **cirénei embernek**, hogy vigye a **keresztet**. Nem sokat tudunk erről az emberről, de úgy látszik, hogy két fia később jól ismert keresztyén lett (Mk 15,21).

23,27-30 Az együtt érző követők sokasága siratta Jézust, ahogy haladt az úton. Ő a sokaságban lévő **nőkhöz**, mint **Jeruzsálem leányaihoz** szólva, azt mondta nekik, hogy ne Őt, hanem önmagukat sajnálják. Arra a rettenetes pusztításra utalt, amely Jeruzsálemen teljeseedik be Kr. u. 70-ben. A szenvedésnek és a fájdalomnak azok a **napjai** olyan nagyok lesznek, hogy a **meddő** nőket szégyenük ellenére különösen szerencsésnek fogják tekinteni. Olyan nagyok lesznek Titusz ostromának borzalmai, hogy az emberek azt kívánják majd, hogy **essenek rájuk** a hegyek, és **a halmok borítsák** el őket.

23,31 Ekkor az Úr Jézus a következő szavakat tette hozzá: „**Mert ha a zöldellő fán ezt művelik, mi esik a száraz fán?**” Ő maga volt a **zöldellő** fa, és a

hitetlen Izráél volt a **száraz**. Ha a rómaiak ilyen szégyennel és szenvedéssel sújtották Isten bűntelen, ártatlan Fiát, milyen rettenetes büntetés fog zúdulni Isten szeretett Fiának elutasítóira?

23,32 Jézussal egyszerre vittek kivégezni **két másik bűnözőt** is.

R) A keresztre feszítés (23,33-38)

23,33 A kivégzés helyét **Golgotának** vagy **Koponya helyének hívták**. Talán a helynek az alakja emlékeztetett koponyára, vagy azért nevezték így, mert a halál helye volt, és a koponyát gyakran használták a halál szimbólumaként. A Szentírás visszafogottsága a keresztre feszítés leírásában figyelemre méltó. Nincs hoszadalmas időzés a rettenetes részleteknél. Csak az egyszerű megállapítás található: **„Ott megfeszíték Őt.”** Ismét idézzük Stewart megjegyzését:

Az, hogy a Messiásnak meg kell halnia, magában is elég hihetetlen, de hogy ilyen halállal kell meghalnia, az teljesen meghaladja elképzeléseinket. Mégis így történt. Mindent, amit Krisztus valaha megérintett – beleértve a keresztet is –, felékesített és átalakított, ragyogással és szépséggel vett körül; de sohase feledkezzünk meg arról, milyen megdöbbentő mélységekből emelte a keresztet a magasba.⁶³

*Ó, taníts, mit jelent,
Hogy áll már a keresztnél
Fájdalmak férfival,
Ki rajta vérezett.*

Lucy A. Bennett

Azon a napon három keresztnél állt a kálvárián. Jézus keresztnél középen, a bűnözők pedig két oldalon. Így teljesedett be az Ézs 53,12 : „A bűnösök közé számított.”

23,34 Jézus végtelen szeretettel és könyörülettel kiáltott fel a kereszten:

„Atyám! Bocsásd meg nekik; mert nem tudják, mit cselekszenek.” Ki tudja, hogy az isteni harag micsoda zuhatagát háritotta el ez az imádság! Morgan magyarázata az Úr szeretetéről a következő:

Jézus lelkében nem volt neheztelés; sem harag, sem lappangó vágy azok megbüntetésére, akik rosszul bántak vele. Az emberek csodálattal beszélnek az erős kéz politikájáról. Amikor hallom Jézusnak ezt az imáját, tudom, hogy az erős kéz politikájának egyetlen helye a pokol.⁶⁴

Ezután következett **ruháinak** szétosztása a katonák között és a sorsvetés varrás nélküli köntöséért.

23,35-38 A **főemberek** a keresztnél előtt álltak, gúnyolva Őt, és felszólítva, hogy **mentse meg magát, ha Ő** a Messiás, **az Isten választotta. A katonák is gúnyolták, borecetet kínálva neki**, és felszólítva, hogy **szabadítsa meg magát**. Egy feliratot is helyeztek a keresztre:

EZ A ZSIDÓK KIRÁLYA

Ismét Stewartot idézzük:

Nem hagyhatjuk figyelmen kívül annak a ténynek a jelentőségét, hogy a felirat három nyelvű, görög, latin és héber. Nem kétséges, hogy azért volt így, hogy a tömegből mindenki biztosan elolvashassa. Krisztus Gyülekezete ebben mindig helyesen Mestere általános úrvoltának szimbólumát látta. Ez volt ugyanis a három nagy világnyelv, közülük mindegyik egy uralgó eszmét képviselt.

A görög volt a kultúra és ismeret nyelve; ahogyan a felirat mondta, ennek világában Jézus volt a király!

A latin volt a törvény és uralom nyelve; Jézus volt ott is a király!

A héber volt a kijelentett vallás nyelve; Jézus volt ott a király!

Ezért még, amikor haldokolva füg-

gött, akkor is igaz volt, hogy „az Ő fején sok korona van” (Jel 19, 12).⁶⁵

S) A két gonosztevő (23,39-43)

23,39-41 Más evangéliumokból tudjuk, hogy kezdetben mindkét gonosztevő gyalázta Jézust. Ha Ő a **Krisztus**, miért nem **szabadítja** meg mindnyájukat? Később az egyik szíve megváltozott. Társához fordult és **megdorgálta** tiszteletlenségéért. Végül is ők ketten büntetteikért szenvedtek, amelyeket elkövettek. Az ő büntetésük megérdemelt volt, **de** a középső kereszten függő **ember semmi rosszat nem tett**.

23,42 **Jézus** felé fordulva a rabló arra kérte az **Urát**⁶⁶, hogy **emlékezzen** meg róla, **amikor** visszajön, hogy felállítsa **királyságát** a földön. Ez a hit figyelemre méltó volt. A haldokló gonosztevő elhitte, hogy Jézus fel fog támadni a halálból és végül uralkodik a világ felett.

23,43 **Jézus** azzal az ígérettel jutalmazta meg a hitét, hogy még azon a napon vele **lesz a paradicsomban**. A **paradicsom** ugyanaz, mint a harmadik menny (2Kor 12,2;4.), és Isten lakóhelyét jelenti. **Ma** – milyen gyorsan! **Velem** – milyen társaságban! **A paradicsomban** – micsonda boldogság!

Charles R. Erdman írja:

Ez a történet azt az igazságot mutatja be, hogy a megváltás feltétele a bűnbánat és a hit. Azonban más fontos üzeneteket is tartalmaz. Kinyilvánítja, hogy a megváltás független a szentségektől. A gonosztevő sohasem merített be, sohasem vett részt úrvacsorán... Valójában bátran megvallotta hitét az ellenséges tömeg jelenlétében, a főemberek, a katonák gúnyolódása és csúfolódása közepette, és megváltást nyert mindenféle formális szerződés nélkül. Ez további bizonyítéka annak, hogy a megváltás független a

jó cselekedetektől... Az is látható, hogy a „lélek alvása” nem létezik. A test elalhat, de a tudat létezik a halál után. Az is nyilvánvaló, hogy nincs „purgatórium”. A bűn és a szégyen életéből a gonosztevő közvetlenül a boldogság állapotába jutott. Az is megfigyelhető, hogy a megváltás nem általános. Két gonosztevő volt; csak az egyik nyert megváltást. Mindezek után megjegyezhetjük, hogy a halál utáni örömmek az igazi lényege a személyes közösség Krisztussal. Az ígélet lényege a haldokló gonosztevő számára a következő volt: „Velem leszel.” Ez a mi áldott bizonyosságunk, hogy távozásunk után „Krisztussal leszünk”, ami „mindennél jobb.”⁶⁷

Jézus Krisztus mellől az egyik ember a mennybe mehet, a másik pedig a pokolba. Te a keresztnek melyik oldalán vagy?

T) A sötétség három órája (23,44-49)

23,44 **Sötétség** borította be az egész tartományt (vagy a *földet*, a görög szó mindegyiket jelentheti) **hat órától kilenc óráig**, vagyis déli tizenkét órától délután három óráig. Ez jelzés volt Izrael nemzetének. Elutasították a világosságot, és most Istentől a vakság ítélete következik.

23,45 **A templom kárpítja kettészakadt** a tetejétől az aljáig. Ez azt aényt fejezi ki, hogy az Úr Jézus Krisztus halála által mindenkinek megnyílt az út Istenhez, aki hittel közeledik hozzá (Zsid 10,20-22).

23,46-47 A sötétségnek ez alatt a három órája alatt Jézus a testében hordozta bűneink büntetését a fán. Ezután **Szellemt** Isten **kezébe** tette, az Ő **Atyjáéba**, és önkéntesen befejezte életét. Egy római **századost** annyira magával ragadtak az események, **hogy dicsőítette Istent, ezt mondva: „Bizony, ez az ember igaz volt!”**

23,48-49 Az egész sokaságot rettenetes szomorúság és rossz előérzet kerítette hatalmába. Jézus néhány hűséges követője, köztük **asszonyok, akik Galileából követték, ott álltak, figyelve** a világtörténelemnek ezt a válságos jelene-tét.

U) A temetés József sírjába (23,50-56)

23,50-54 Eddig **József** titokban volt az Úr Jézus tanítványa. Noha **tagja** volt a Szanhedrinnek, nem értett egyet Jézus ügyében hozott határozatukkal. József most bátran bement **Pilátushoz, és kérte** azt a kiváltságot, hogy levehesse **Jézus testét** a keresztről, és megfelelő temetésben részesíthesse. (Ez valamikor délután három és hat óra között volt.) Megkapta az engedélyt, és József azonnal **gyolcsba göngyölte, egy sziklába vágott sírba fektette**, amelyet még sohasem használtak. Ez pénteken történt, az **előkészület napján**. Amikor az van írva, hogy **közeledett a szombat**, ne feledjük, hogy a zsidó szombat pénteken naplementekor kezdődik.

23,55-56 A hűséges galileai **nők követték** Józsefet és nézték, hogyan helyezték el a **testet a sírba. Azután visszatértek, fűszereket és keneteket készítettek**, hogy majd visszamehessenek és bebalzsamozhassák szeretett Uruk testét. Jézus testének eltemetésével egy bizonyos értelemben József önmagát is eltemette. Ez a cselekedet örökre elszakította őt attól a nemzettől, amely az élet és a dicsőség Urát keresztre feszítette. Sohasem lesz újra részes a júdaizmusban, hanem attól erkölcsileg elkülönülve él, és bizonyosságot tesz ellene.

Szombaton az asszonyok pihentek a szombatra vonatkozó parancsolatnak engedelmeskedve.

XII. AZ EMBERFIÁNAK DIADALA (24. fejj.)

A) Az asszonyok az üres sírnál (24,1-12)

24,1 Aztán vasárnap kora hajnalban a **sírhoz** vették útjukat, és vitték **az előkészített fűszereket** Jézus testének megke-nésére. Hogyan gondolták, hogy hozzá-férnek a testéhez? Nem tudták, hogy egy hatalmas követ hengerítettek a sír szája elé? Erre a választ nem kapjuk meg. Csak azt tudjuk, hogy mélységesen szerették Őt, és a szeretet gyakran megfelelkezik a nehézségekről, hogy célját elérje.

„Szeretetük korán talpon volt (1. v.), és gazdag jutalomban részesült (6. v.). A feltámadott Úr ma is létezik a korán ke-lők számára” (Péld 8,17).

24,2-10 Amikor megérkeztek, a **követ a sírról elhengerítve találták**. Mi-helyt **bementek**, látták, hogy **az Úr Jézus teste** eltűnt. Nem nehéz elképzelni meg-döbbenésüket. Miközben még próbáltak erre magyarázatot találni, **két** angyal (lásd Jn 20,12) jelent meg **fényes öltö-zetben**, és biztosította őket, hogy Jézus Krisztus él; hiábavaló Őt a sírban keresni. **Feltámadt**, ahogyan megígérte, **amikor még velük volt Galileában**. Nem mon-dta-e meg előre nekik, hogy **az Emberfia a bűnösök kezébe adatik és megfeszítik, de harmadnapon feltámad?** (Lk 9, 22; 18,33) Akkor visszaemlékeztek sza-vaira. **Visszatértek** nagy sietve a város-ba, és **elmondták** az újságot a **tizenegy** tanítványnak. A feltámadás első hírnökei között volt **Mária Magdaléna, Johanna és Mária, Jakab anyja**.

24,11-12 A tanítványok egyáltalán **nem hittek nekik**. Vénasszonyos mesé-nek tűnt előttük. Hihetetlen! Fantasztikus! Így gondolkodtak, amíg **Péter** meg nem látogatta a **sírt, és meglátta, hogy csak a gyolcslepedők vannak ott**. Ezek azok a

lepedők voltak, amelyekkel szorosan körül volt csavarva a test. Nem mondja el az Ige, hogy szét voltak-e göngyölve, vagy még mindig őrizték a test alakját, de mi az utóbbit feltételezzük. Úgy tűnik, hogy az Úr úgy hagyta el ezeket a textíliákat, ahogyan a selyemhernyó a gubóját. Az a tény, hogy a halotti ruhák ott maradtak, azt mutatja, hogy a testet nem lopták el; a tolvajok nem szántak volna időt a leplek eltávolítására. Péter pedig visszatért a házába, még mindig a titok megoldásával próbálkozva. Vajon mit jelent mindez?

B) Az emmausi út (24,13-35)

24,13 A két Emmausba menő tanítvány egyikét Kleofásnak hívták; a másikat nem tudjuk azonosítani, a felesége is lehetett. Van egy hagyomány, amely szerint maga Lukács volt. Abban bizonyosak lehetünk, hogy nem a tizenegy tanítvány közül volt valaki (lásd a 33. verset). Mindenesetre a két ember szomorúan beszélgetett az Úr haláláról és temetéséről, amint **Jeruzsálemből Emmausba** mentek, ami körülbelül **11 kilométeres** út.

24,14-18 Amint haladtak, egy idegen csatlakozott hozzájuk; a feltámadott Úr volt, de **nem ismerték fel**. Megkérdezte tőlük, hogy miről beszélgetnek. Az arcukra volt írva a szomorúság. **Kleofás** csodálkozását fejezte ki, mert **Jeruzsálemben** még egy **idegen** is tudhatná, hogy mi **történt**.

24,19-24 Jézus tovább faggatta őket a következő kérdéssel: „Miért, **mi** történt?” Válaszukban először tisztelettel adóztak **Jézusnak**, azután felidéztek szenvedését és keresztre feszítését. Beszámoltak megsemmisült reményeikről, aztán azokról a hírekről, hogy **teste** már nincs a sírban. Valóban néhány **angyal** azt állította, hogy **él**.

24,25-27 Jézus ezután szeretettel megróttá őket, hogy nem értették meg, hogy pontosan ez volt az az út, amelyet az **ÓSZ-i próféták** előre megmondtak a Messiásról. Először szenvednie kell, majd meg fog dicsőülni. Mózes első könyvétől **elkezdve, a próféták** minden könyvén át felidézte **az összes rá**, a Messiasra vonatkozó **Igét**. Ez csodálatos bibliatanulmányozás volt, és mennyire szerettünk volna vele lenni akkor! De nekünk ugyanaz az **ÓSZ-ünk** van; és velünk van a Szent Szellem, így mi is megismerhetjük **az egész Szentírásban a rá vonatkozó dolgokat**.

24,28-29 Közben a tanítványok otthonuk közelébe értek. Hívták útitársukat, hogy töltsé velük az éjszakát. Először udvariasan úgy tett, mintha tovább akarna menni; nem erőlteti, hogy bemenjen valahova, de azok kérlelték, hogy maradjon velük, és milyen gazdag volt a jutalmuk.

24,30-31 Amikor leültek az esti étkezéshez, a vendég vette át a házigazda szerepét.

A szerény étkezés szentséggé vált, az otthon pedig Isten házává. Ezt teszi Krisztus, akárhova megy. Akik Őt vendégül látják, vendégségben részesülnek. A két tanítvány megnyitotta neki otthonát, és most Ő nyitja meg a szemüket. (Egy evangéliumi szerző jegyzeteiből.)

Amint **megtörte a kenyeret** és átadta **nekik, felismerték**. Meglátták talán kezéin a szegek nyomát? Csak azt tudjuk, hogy **szemeik** csodálatosan **megnyíltak**, hogy felismerjék. Mihelyt ez bekövetkezett, **eltűnt** előlük.

24,32 Ekkor végiggondolták útjukat. Nem csoda, hogy szívük gerjedezett, **mi-közben velük ment** és **magyarázta a Szent Írásokat**. Tanítójuk és útitársuk a feltámadott Úr Jézus Krisztus volt.

24,33 Ahelyett, hogy Emmausban töltötték volna az éjszakát, visszatértek **Je-**

ruzsálembe, ahol **együtt találták a tizenegyet**, és azokat, akik velük voltak. „A tizenegy” itt a tanítványok eredeti csoportját jelenti Júdás kivételével. Valójában nem volt jelen mind a tizenegy, ahogyan a Jn 20,24-ből megtudjuk, de a kifejezés gyűjtőfogalom.

24,34 Mielőtt az emmausi tanítványok közölhették volna az örvendetes új-ságot, a jeruzsálemi tanítványok ujjongva elmondták, hogy **az Úr** valóban **feltámadt**, és **megjelent Simon Péternek**.

24,35 Ezután került sor az emmausi két tanítványra, hogy elmondják: „Igen, tudjuk, mert velünk jött, betért otthonunkba, és kijelentette magát nekünk a kenyér megtörésével.”

C) Megjelenés a tizenegynek (24,36-43)

24,36-41 Az Úr Jézus feltámadott teste szó szerinti, megérintheső, **húsból és csontból** álló test volt. Ugyanaz a test, amelyet eltemettek, de annyiban megváltozott, hogy már nem volt a halálnak alávetve. Ezzel a megdicsőült testtel Jézus bemehetett olyan helyiségbe, ahol az ajtók be voltak zárva (Jn 20,19).

Ez az, amit az első vasárnap éjszaka tett. A tanítványok felnéztek és meglátták Őt, aztán hallották, hogy ezt mondja: „**Békesség néktek**.” Ők pánikba estek, mert azt gondolták, hogy kísértetet látnak. Csak amikor megmutatta nekik szenvedésének jeleit **kezein és lábain**, akkor kezdték megérteni a dolgot. Még akkor is majdnem túl szép volt mindez ahhoz, hogy hihető legyen.

24,42-43 Akkor maga Jézus állt eléjük, hogy bebizonyítsa nekik, valóban Ő az: **sült halat** és egy darab **lépes mézet evett!**

D) A megnyílt értelem (24,44-49)

24,44-47 Ezek a versek összefoglal-

ják az Úr tanítását feltámadása és mennybemenetele között. Megmagyarázta, hogy feltámadása nekik mondott **szavainak** beteljesedése volt. Nem mondta-e nekik, hogy minden vele **kapcsolatos** ÓSZ-i prófécianak be kell **teljesednie**? Az ÓSZ három fő része volt a **Mózes törvénye, a próféták és a Zsoltárok**. Ezek együttvéve a teljes ÓSZ. Milyen ÓSZ-i próféciaak voltak Krisztussal kapcsolatban? A következők:

1. Hogy **szenvednie** kell (Zsolt 22,1-21; Ézs 53,1-9).
2. Hogy fel kell **támadnia a halottak közül** a harmadik napon (Zsolt 16,10; Ján 1,17; Hós 6,2).
3. Hogy a **bűnbánatnak és bűnbocsátnak hirdettetnie kell az Ő nevében Jeruzsálemtől kezdve minden nemzetnek**.

Jézus **megnyitotta értelmüket, hogy értsék mindezeket az írásokat**. Valójában ez a fejezet tele van megnyílt dolgokkal: megnyílt *sír* (12. v.), megnyílt *otthon* (29.), megnyílt *szemek* (31. v.), megnyílt *Írások* (32. v.), megnyílt *ajkak* (35. v.), megnyílt *értelem* (45. v.) és a megnyílt *menny* (51. v.).

24,48-49 A tanítványok a feltámadás **tanúi** lettek. El kellett menniük a dicsőséges üzenetet hirdetni. Először meg kellett várniuk **az Atya ígértétét**, vagyis a Szent Szellem eljövetelét pünkösdkor. Akkor mennyei **erővel** lettek felruházva, hogy bizonyoságot tegyenek a feltámadott Krisztusról. A Szent Szellemet az Atya olyan ÓSZ-i ígehelyeken ígérte meg, mint az Ézs 44,3; Ez 36,27; Jóel 2,28.

E) Az Emberfiának mennybemenetele (24,50-53)

24,50-51 Krisztus negyven nappal feltámadása után ment a mennybe. Kivitte tanítványait **Betániáig**, amely az Olajfák-hegyének keleti oldalán volt, ott **felemel-**

te kezeit és megáldotta őket. Miközben ezt tette, felvitette a mennybe.

24,52-53 Azok imádták Őt, majd visszatértek Jeruzsálembe nagy örömmel. A következő tíz napon sok időt töltöttek a templomban, dicsőítve és áldva az Istent.

Lukács Evangéliuma azzal **kezdődött**, hogy istenfélő hívő emberek imádkoztak a templomban a régen várt Messiásért. Ugyanazon a helyen fejeződik be azzal, hogy istenfélő hívő emberek **dicsőítik és⁶⁸ áldják Istent** a meghallgatott imádságért és a megvalósult megváltásért. Szép csúcspontja ez annak az írásnak, amelyet Renan a világ legszebb könyvének nevezett.

MEGJEGYZÉSEK

1. (1,2) James S. Stewart, *The Life and Teaching of Jesus Christ*, 9. old.
2. (1,4) Ugyanez a szó (anóthen) fordul elő a Jn 3,7-ben: „Szükség néktek újonnan születnetek” (vagy „felülről az égből”, stb.).
3. (1,16-17) G. Coleman Luck, *Luke*, 17. old.
4. (1,28) A görög szó *szenvedő* melléknévi igenév, mutatva, hogy *megkapta* a kegyet. A latin *gratia plena* („kegyelemmel teljes”) kifejezésre alapítják azt a tanítást, hogy Mária a kegyelem *forrása*. Ez a precízen pontos fordítás fontosságára utal.
5. (1,72-75) G. Campbell Morgan, *The Gospel According to Luke*, (30–31. old.
6. (2,7) J. N. Darby, *Synopsis of the Books of the Bible*, III:293.
7. (2,8) Stewart, *Life and Teaching*, 24. old.
8. (2,13-14) A kritikai (NU) szöveg (Nestle-Aland Egyesült Bibliatársaságok görög ÚSZ-e) ezt írja: „a jó akaratú embereknek”, amely ellentmondani látszik az emberi gonoszság bibliai tanának. Akik elfogadják a kritikai szöveget, általában más szavakkal írják körül.
9. (2,33) Az NU fordítás: „apja és anyja”, nem *tagadja* a szüztől születést, de kevésbé világos. Hasonlítsuk össze a 43. verset a hagyományos és a többségi szövegekben is az NU szöveggel.
10. (2,40) Az NU szöveg elhagyja, hogy „szellemben”.
11. (4,13) Stewart, *Life and Teaching*, 45. old.
12. (4,28) John Charles Ryle, *Expository Thoughts on the Gospel, St. Luke*, I k. 121. old.
13. (5,30) Az NU szövegben ezt olvasuk: „a *farizeusok* és *írastudóik*”, ami azokat az *írastudókat* jelenti, akik megtartották a farizeusi pozíciót.
14. (6,17-19) Sok tudós azonban úgy gondolja, hogy a „síkság” (KJV) egy *sík terület* volt a hegyoldalban, és hogy a különbségek csupán a szemléletben, a Máté és Lukács által megválasztott hangsúlyozásokban vannak, valamint a szerkesztési elrendezésben (amely Istentől ihletett).
15. (6,26) A kéziratok többsége elhagyja a „minden” szót, arra utalva, hogy csak egyesek fognak kompromisszumra készen dicsérni.
16. (6,27-29a) F. B. Meyer, *The Heavens*, 26. old.
17. (6,46-47) A kritikai szöveg („jól megépített”), amelyet a legtöbb modern Biblia követ, téved ezen a ponton. Nem az a kérdés, hogy *hogyan*, hanem, hogy *kire* (Krisztusra) építi valaki az életét!
18. (7,21-23) C. G. Moore, , W. H. Griffith Thomas-t idézte, *Outline Studies in the Gospel of Luke*, 129. old.
19. (7,27) F. L. Godet, *Commentary on the Gospel of Luke*, I k. 350. old.

20. (7,30-34) Ryle, *St. Luke*, I:230.
21. (7,49) Ugyanaz, 239. old.
22. (8,11-15) J. N. Darby, *The Gospel of Luke*, 61. old.
23. (8,18) G. H. Lang, *The Parabolic Teaching of the Scripture*, 60. old.
24. (8,26-27) Itt és a 37. versben az NU szöveg *gerazénusokat* mond.
25. (8,34-39) Darby, *Áttekintés*, III:340.
26. (8,51-53) Sir Robert Anderson, *Misunderstood Texts of the New Testament*, 51. old.
27. (9,19-20) Stewart, *Life and Teaching*, 109–110. old.
28. (9,28-29) W. H. Rogers, További adat nem áll rendelkezésre.
29. (9,32-33) Ryle, *Gospels, St. Luke*, I:320.
30. (9,50) A. E. Williams, További adat nem áll rendelkezésre.
31. (9,62) Ez valószínűleg nem pillanatnyi hátratekintést jelent, hanem az izráeliták „visszamenni Egyiptomba” mentalitását a pusztában.
32. (10,1-12) Itt és a 17. versben az NU szöveg „hetvenkettőt” mond.
33. (10,16) Ryle, *St. Luke*, I:357-358
34. (10,36-37) F. Davidson, *The New Bible Commentary*, 851. old.
35. (10,42) C. A. Coates, *An Outline of Luke's Gospel*, 129. old.
36. (10,42) Charles R. Erdman, *The Gospel of Luke*, 112. old.
37. (11,4) Lukács az „úri imádságnak” egy rövidebb változatát adja meg, amely talán azt sugallja, hogy azt nem szóról szóra kell elmondani. A kritikai (NU szövegben levő elhagyások) általában Mátétól származó beszúrá-soknak tekinthetők, amelyet annak a szövegnek a szerkesztői végeztek.
38. (11,9) A görög *praesens imperativus* folyamatos cselekvésre enged következtetni.
39. (11,41) Harry A. Ironside, *Addresses on the Gospel of Luke*, 390. old.
40. (11,46) William. Kelly, *An Exposition of the Gospel of Luke*, 199. old.
41. (12,2-3) Godet, *Luke*, II:89.
42. (12,15) J. R. Miller, *Come Ye Apart*, jún. 10-i olvasnivaló.
43. (12,36) Kelly, *Luke*, 214. old.
44. (13,6-9) Lang, *Parabolic Teaching*, 230. old.
45. (14,33) Ryle, *Gospel, St. Luke*, II:86.
46. (14,34-35) Kelly, *Luke*, 249. old.
47. (15,20) Stewart, *Life and Teaching*, 77–78. old.
48. (16,9) *Urunk tanítása a pénzről* (traktátus), 10–11. old.
49. (16,9) J. N. Darby, *The Man of Sorrows*, 178. old.
50. (17,10) Roy Hession, *The Calvary Road*, 49. old.
51. (17,34-36) Mind a legrégebb, mind a többségi kéziratokból hiányzik a 36. vers, amely azt jelenti, hogy nagy valószínűséggel nem autentikus.
52. (18,31-33) Ryle, *Gospel, St. Luke*, II:282.
53. (19,11) A mina (héberül *minah*, görögül *mna*).
54. (19,41-42) Griffith Thomas, *Luke*, 303. old.
55. (20,18) Mások úgy tekintik a követ, hogy az a megtérő bűnösre vonatkozik, aki Jézus Krisztuson igazán ösz-szetörve bűnbánatot tart és üdvösségre jut, szemben a Jézus Krisztust elutasító emberrel, aki porrá morzsolódik az elkövetkező ítéletben.
56. (20,35) Coates, *Luke's Gospel*, 252. old.
57. (21,1-4) Dr. Joseph Parker, (További adat nem áll rendelkezésre.)
58. (21,20-24) *Christian Truth Magazine*, 1962. november, 303. old.
59. (21,20-24) Edward Gibbon, *The Decline and Fall of the Roman Empire*, II:95–101.
60. (22,7) Leon Morris, *The Gospel According to Luke*, 302–304. old.

61. (22,47-48) Stewart, *Life and Teaching*, 154. old.
62. (23,13-17) *Ugyanaz*, 161. old.
63. (23,33) Stewart, *Life and Teaching*, 166. old.
64. (23,34) Morgan, *Luke*, 269. old.
65. (23,35-38) Stewart, *Life and Teaching*, 168. old.
66. (23,42) A hagyományos és többségi szöveg ezt írja: „Uram, emlékezzél meg”, és ez sokkal pontosabb, mint a kritikai (NU) szövegé, hogy „Jézus, emlékezzél rám”. Ez a megtisztelő „Uram” megszólítás mélyebb hitet mutat, mint az (akkor általános) személynév használata.
67. (23,43) Erdman, *Luke*, 217–218.
68. (24,52-53) A kritikai (NU) szöveg elhagyja a „dicsérvén és”, valamint az „Ámen” szavakat.

IRODALOM

- Coates, C. A. *An Outline of Luke's Gospel*. Kingston on Thames: Stow Hill Biblia és traktátus kereskedés, dátum nincs.
- Darby, J. N. *The Gospel of Luke*. London: James Carter. (Keltezés nélkül.)
- The man of Sorrows*. Glasgow: Pickering and Inglis. (Keltezés nélkül.)
- Notes of Add on the Gospel of Luke*. London: Hammond, C. A. (Keltezés nélkül.)
- Erdman, Charles R. *The Gospel of Luke*. Philadelphia: A Westminster Nyomda, 1921.
- Geldenhuis, Norval. *Commentary on the Gospel of Luke*. 2. kötet. Grand Rapids: Zondervan Kiadó, 1977.
- Ironside, H. A. *Addresses on the Gospel of Luke*. New York: Loizeaux testvérek, 1947.
- Kelly, William. *An Exposition of the Gospel of Luke*. London: Pickering and Inglis, dátum nincs.
- Luck, G. Coleman. *Luke*. Chicago: Moody Nyomda, 1960.
- Morgan, G. Campbell. *The Gospel According to Luke*. New York: Fleming H. Revell Co., 1931.
- Morris, Leon. *The Gospel According, TBC*. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Kiadó, 1974.
- Thomas, W. H. Griffith. *Outline Studies in the Gospel of Luke*. Grand Rapids: Kregel kiadványok, 1984.

AJÁNLOTT IRODALOM

- Gooding, D.: Lukács evangéliuma (EK)
- Gooding, D.: Mennybe nyíló ablakok (EK)
- A Biblia ismerete – Kommentársorozat VI. (Máté – János) (KIA)

JÁNOS EVANGÉLIUMA

Bevezetés

„A legmélysegebb könyv a világon” - Robertson, A. T.

I. Egyedülálló hely a kánonban

János kifejezetten elmondja nekünk, hogy könyve evangélizáló jellegű – „hogy higgyétek” (20,31). Ez egyszer az evangéliumi keresztyénség megfogadta az apostoli tanácsot: ezt aényt igazolja, hogy a János evangéliumát kis zsebkönyv formájában sok millió példányban adták ki az utolsó században a legkülönbözőbb nyelveken .

János evangéliuma a Biblia egyik igen kedvelt könyve – ha nem a *legkedveltebb* – az érett és istenfélő keresztyének körében is. János nem csupán Urunk életének eseményeit adja meg, hanem egy olyan apostol hosszú magyarázatait és érett észrevételeit is, aki Krisztussal járt (feltehetően) tizenéves korának végétől késő vénségéig, Galileától Ázsia tartományáig. Evangéliuma tartalmazza az ÚSZ legismertebb versét, a Jn 3,16-ot, amit Luther Márton úgy nevezett, hogy „az evangélium dióhéjban”.

Ha János evangéliuma az *egyetlen* könyv lenne az ÚSZ-ben, akkor is elég lenne egy életre szóló igetanulmányozáshoz és elmélkedéshez.

II. A szerzőség

A negyedik evangélium szerzőségét az elmúlt 150 évben széleskörűen vitatták. Ez nyilván amiatt van, hogy igen világos bizonyosságát adja Urunk Jézus

Krisztus istenségének. A támadások azt törekedtek bizonyítani, hogy az evangélium nem szemtanú munkája, hanem egy ismeretlen „vallási lángészé”, aki ötven vagy száz évvel később élt. Ezért az tételezhető fel, hogy a Gyülekezet Krisztussal kapcsolatos gondolatait tartalmazza, nem pedig azt, ami Ő maga valójában volt, amit mondott és cselekedett.

Maga az evangélium a szerzőséget illetően névtelen, de sok jó okunk van azt hinni, hogy János apostol írta, a tizenkettedő egyike.

Alexandriai Kelemen mondja el, hogy János apostolt hosszú életének vége felé felkérték közeli barátai, akik Efézusban mentek hozzá, hogy írjon egy evangéliumot, amely kiegészíti a szinoptikus evangéliumokat. Isten Szellemének befolyása alatt János így összeállított egy *szellemi* evangéliumot. Ez nem azt jelenti, hogy a többiek nem tekinthetőek *szellemieknek*, hanem azt, hogy János Krisztus szavainak és a *jeleknek* mélyebb értelmezését hangsúlyozza, evangéliuma ezért nevezhető különösen „szelleminek”.

Külső bizonyítékok

Antiókhiai Teofilus (kb. Kr. u. 150) az első ismert író, aki Jánost szerzőként nevezi meg. Vannak azonban korábbi célzások és idézetek is a negyedik evangéliumból Ignatusnál, Justin vértanúnál (valószínűleg), Tatianusnál, a Muratóri

Kánonban, az eretnek Basilidesnél és Valentinusnál.

Irenaeus összeállítja a tanítványság megszakítatlan láncolatát magától az Úr Jézustól Jánosig, Jánostól Polykarpusig, és Polykarpustól önmagáig. Ez elvezet minket a keresztyénség hajnalától majdnem a második évszázad végéig. Irenaeus sokszor idézi úgy az evangéliumot, mint ami az apostoltól származik és már szilárdan meggyökeresedett a gyülekezetben. Irenaeustól kezdve az evangéliumról igen széleskörűen tesznek bizonyosságot, beleértve olyan tanúkat, mint Alexandriai Kelemen és Tertullianus.

Egészen a tizenkilencedik század elejéig csak egy aloginak nevezett jelentéktelen vallási kultusz vetette el János szerzőségét.

A Jn 21 legvégét feltehetően az efézusi gyülekezet vénei írták az első század végén, hogy a hűséges hívőket János evangéliumának elfogadására bátorítsák. A 24. vers visszautal a „tanítványra”, „akit Jézus szeretett” (a 20. vers a 13. fejezetben). Ezt mindig János apostolra történő utalásnak tekintették.

A szabadelvűek azt szokták tanítani, hogy a negyedik evangéliumot a második század végén írták. 1920-ban azonban találtak Egyiptomban egy töredéket a Jn 18-ból (az 52. papiruszt, amelyet objektív módszerekkel a második század *elejére* kelteztek, feltehetően mintegy Kr.u. 125-re). Az a tény, hogy egy provinciális városban találták meg (nem Alexandriában pl.), alátámasztja azt a szájhagyományt, hogy az írás kelte az első század vége, minthogy bizonyos időbe tellett, amíg Efézből Felső- (déli) Egyiptomba jutott. A Jn 5-nek egy hasonló töredéke, a 2. Egerton papirusz ugyancsak a második század elejéről való, amely tovább erősíti, hogy a könyv János életében keletkezett.

Belső bizonyítékok

A tizenkilencedik század végén a neves anglikán tudós, Bishop Westcott, János szerzősége mellett érvelt logikai bizonyítással. Ezt a következőképpen lehet összefoglalni: (1) A szerző *zsidó* volt – az író stílusa, szóhasználata, a zsidó szokásokban és jellegzetességekben való jártassága és ÓSZ-i képzettsége, amely ebben az evangéliumban mind tükröződik, erősen alátámasztja ezt. (2) *Olyan zsidó volt, aki Izráelben élt* (1,28; 2,1.11; 4,46; 11,18.54; 21,1-2). Közvetlenül ismerte Jeruzsálemet és a templomot (5,2; 9,7; 18,1; 19,13.17.20.41; lásd még 2,14-16; 8,20; 10,22). (3) *Szemtanója volt* annak, amit elbeszél. Ezt a helyek, személyek, idő és szokások számos részlete bizonyítja (4,46; 5,14; 6,59; 12,21; 13,1; 14,5.8; 18,6; 19,31). (4) *Apostol volt*, és alaposan ismerte a tanítványok belső körét és magát az Urat (6,19.60.61; 12,16; 13,22.28; 16,19). Mivel a szerző pontosan megnevezi a többi apostolt és *nem* nevezi meg önmagát, feltételezhető, hogy a 13,23; 19,26; 20,2; 21,7.20 meg nem nevezett személye *János apostol*. Három fontos igeszakasz nyújt további bizonyítékot a szerző szemtanú voltáról: 1,14; 19,35; és 21,24.

III. A keletkezés ideje

Irenaeus határozottan azt állítja, hogy János az evangéliumát Efézből írta, és, hogy ha ez helyes, a legkorábbi lehetséges dátum Kr. u. 69 vagy 70, amikor az apostol odaérkezett. Minthogy János nem említi Jeruzsálem pusztulását, lehetséges, hogy még meg sem történt, ami a keletkezés dátumát ez elé a rettenetes esemény elé teszi.

Néhány kifejezetten szabadelvű tudós János evangéliuma keletkezési idejét a 45-66-os évekre teszi, az esetleges kapcsolat miatt a Holt-tengeri tekercsekkel.

Ez szokatlan, mivel általában a konzervatívok azok, akik a korábbi időpontokat részesítik előnyben, és a nem konzervatívok a későbbieket. Ebben az esetben a korai gyülekezeti hagyományok a későbbi időpont mellett szólnak.

Az első század végének időpontja melletti érvek nagyon erősek. A legtöbb tudós egyetért Irenaeussal, Alexandriai Kelemennel és Jeromossal abban, hogy Jánosé az utolsó a négy megírt evangélium közül, különösen azért, mert úgy tűnik, a szinoptikusokra épít és azokat egészíti ki. Jeruzsálem pusztulását talán azért nem említi János evangéliuma, mert a könyvet tizenöt vagy húsz évvel *később* írták, amikor a megrázkódtatáson már túl voltak. Irenaeus azt írja, hogy János egészen Traianus császár uralkodásáig élt (aki 98-ban kezdett uralkodni), és a könyv keletkezésére egy nem sokkal korábbi időpont a valószínű. Ebben az evangéliumban „a zsidókra” utaló megjegyzések is a későbbi periódust sugallják, amikor a zsidóknak a keresztyén hitel szembeni ellenállása üldözéssé fajult.

Miközben pontos időmegjelölés nem lehetséges, a legvalószínűbb időköz a Kr. u. 85 és 95 közé eső évtized.

IV. A környezet és a témák

János evangéliumát hét nyilvános csoda vagy „jel” köré építi. Mindegyik arra van szánva, hogy bizonyítsa Jézus Isten voltát: (1) A víz borrá változtatása a galileai Kánában a menyegzőn (2,9). (2) A nemes ember fiának meggyógyítása (4, 46-54). (3) A béna meggyógyítása a Bétsaida tavánál (5,2-9). (4) Az ötezer megvendégelése (6,1-14). (5) Jézus jár a Galileai-tengeren, hogy kimentse tanítványait a viharból (6,16-21). (6) A születésétől fogva vak ember meggyógyítása (9,1-7). (7) Lázár feltámasztása a halálból (11,1-44). Ezen a hét nyilvánosan végre-

hajtott csodán kívül volt még egy nyolcadik jel, amelyet csak a tanítványainak mutatott a feltámadása után, a csodálatos halfogás (21,1-14).

Charles R. Erdman mondja, hogy a negyedik evangélium „több személyt indított arra, hogy Krisztust kövesse, több hívőt ösztönzött a hűséges szolgálatra, több nehéz problémát okozott a tudósoknak, mint bármely más könyv, amelyet megnevezhetnénk”.

Urunk földi szolgálatának *időrendjét* ebből az evangéliumból állapították meg. A másik három evangéliumból úgy tűnhet, hogy Krisztus szolgálata csak egy évig tartott. Az évenkénti ünnepekre történő hivatkozások a János evangéliumában egy körülbelül hároméves időtartamot adnak meg a nyilvános szolgálatra. Figyeljük meg ezeket az utalásokat: a páska első ünnepe (2,12-13); „egy ünnep” (5,1), lehetséges, hogy páska vagy purim; a páska második (vagy harmadik) ünnepe (6,4), a sátoros ünnep (7,2), a templomszentelési ünnep (10,22) és az utolsó páska (12,1).

János pontos az időre történő utalásaiban is. Míg a másik három író gyakran megelégszik hozzávetőleges utalásokkal, János megemlíti ilyen jellegzetességeket, mint: hét óra (4,52), a harmadik nap (2,1), két nap (11,6) és hat nap (12,1).

Ennek az evangéliumnak a *stílusa* és *szóhasználata* egyedülálló, kivéve János leveleit. A mondatok rövidek és egyszerűek. Héber gondolkodásra vallanak, noha nyelvükben görögök. Gyakran annál rövidebb a mondat, minél súlyosabb az igazság! A szókincs valamennyi evangélium közül a legkorlátozottabb, de a legmélyértelműbb. Figyeljük meg ezeket a fontos szavakat, és hogy milyen gyakran fordulnak elő: Atya (118), hisz (100), világ (78), szeretet (45), bizonyágtétel, tanúságtétel (47), élet (37), világosság (24) stb.

János evangéliumának figyelemre méltó jellegzetessége a hetes szám és többszöröseinek előfordulása. A tökéletesség és teljesség eszméje kapcsolódik ehhez a számhoz az egész Szentírásban (lásd 1Móz 2,1-3). Ebben az evangéliumban Isten Szelleme tökéletessé és teljessé teszi Isten kijelentését Jézus Krisztus személyében, ezért oly gyakori, hogy a rendszer a hetes számra alapul.

Ismerős János evangéliumában a hét „Én vagyok”: „az életnek kenyere” (6,35. 41.48.51); „a világ világossága” (8,12; 9,5); „az ajtó” (10,7.9); „a jó pásztor” (10,11.14); „a feltámadás és az élet” (11, 25); „az út, az igazság és az élet” (14,6); és „a szőlőtő” (15,1.5). Nem annyira ismerős a hét kiegészítés nélküli „Én va-

gyok” előfordulása, vagyis az egyszerű megállapítás: 4,26; 6,20; 8, 24, 28; 13,19; 18,5.8. Az utolsó helyen kétszer fordul elő ez a kijelentés.

A hatodik fejezetben, amely az élet kenyérével foglalkozik, a „kenyér”-ként fordított görög szó huszonegyszer fordul elő, amely a hét többszöröse. Az Élet Kenyeréről szóló beszédben is pontosan hétszer fordul elő a „mennyei kenyér” kifejezés; a „mennyből alászállt kenyér” kifejezés ugyancsak hétszer fordul elő.

János szándéka az írásban, ahogy már láttuk, az volt, hogy olvasói elhiggyék, „Jézus a Krisztus, az Istennek Fia, és hogy ezt hívén, életetek legyen az Ő nevében” (20,31).

VÁZLAT

- I. ELŐSZÓ: AZ ISTEN FIA ELSŐ ELJÖVETELE (1,1-18)
- II. AZ ISTEN FIA ELSŐ SZOLGÁLATI ÉVE (1,19-4,54)
- III. AZ ISTEN FIA MÁSODIK SZOLGÁLATI ÉVE (5. fej.)
- IV. AZ ISTEN FIA HARMADIK SZOLGÁLATI ÉVE: GALILEA (6. fej.)
- V. AZ ISTEN FIA HARMADIK SZOLGÁLATI ÉVE: JERUZSÁLEM (7,1-10,39)
- VI. AZ ISTEN FIA HARMADIK SZOLGÁLATI ÉVE: PEREA (10,40-11,57)
- VII. AZ ISTEN FIA SZOLGÁLATA AZ ÖVÉINEK (12-17. fej.)
- VIII. AZ ISTEN FIA SZENVEDÉSE ÉS HALÁLA (18-19. fej.)
- IX. AZ ISTEN FIA DIADALA (20. fej.)
- X. BEFEJEZÉS: A FELTÁMADOTT FIÚ AZ ÖVÉI KÖZÖTT (21. fej.)

Kommentár

I. ELŐSZÓ: AZ ISTEN FIA ELSŐ ELJÖVETELE (1,1-18)

János azzal kezdi evangéliumát, hogy *az Igéről* (eredetiben *szó*) beszél – de először nem magyarázza meg, hogy kicsoda, vagy micsoda az Ige. A szó a beszédnek az egysége, amely által másoknak kifejezzük magunkat. János nem a *beszéd*ről ír, hanem inkább egy *személy-*

ről. Ez a személy az Úr Jézus Krisztus, az Isten Fia. Isten az emberi nem számára önmagát az Úr Jézus személyében teljesen kijelentette. Krisztus világra jövetelével tökéletesen feltárta, hogy milyen az Isten. Meghalva értünk a kereszten, elmondta nekünk, hogy Isten mennyire szeret bennünket. Így Krisztus Isten élő Igéje az emberhez, Isten gondolatainak kifejezése.

A) Az Ige az örökkévalóságban és az időben (1,1-5)

1,1 Kezdetben volt az Ige. Nem Ő maga volt a kezdet, de létezett az egész örökkévalóságban. Ameddig az emberi gondolkodás visszamehet, az Úr Jézus ott volt. Soha nem teremtett. Nem volt kezdete. (Isten Fiának nemzetségtáblázata nem illene ebbe az evangéliumba.) **Az Ige Istennel volt.** Önálló és külön személyiséggel rendelkezett. Nem csak elképzelés, gondolat vagy valamilyen meghatározatlan példa volt, hanem valóságos személy, aki **Istennel élt. Isten volt az Ige.** Nemcsak **Istennel** lakott, hanem Ő maga **volt Isten.**

A Biblia azt tanítja, hogy egy Isten van, és hogy az istenségben három személy: Atya, Fiú és Szent Szellem. Közülük mindhárom személy Isten. Ebben a versben az istenség két személye van megemlítve: Isten, az Atya, és Isten, a Fiú. Ez az első az ebben az evangéliumban található sok világos kijelentés közül, amely szerint **Jézus Krisztus Isten.** Nem elegendő azt mondani, hogy Ő „egy isten”, az Istenhez hasonló, vagy hogy isteni. A Biblia azt tanítja, hogy **Isten.**

1,2 A 2. vers pusztán ismétlésnek tűnhet azzal kapcsolatban, amiről már szó volt, de valójában nem az. Ez a vers azt tanítja, hogy Krisztus személyisége és istensége **kezdet** nélküli. Nem betlehemi csecsemőként vált először személlyé. Nem is feltámadása után lett valahogyan istenné, mint némelyek manapság tanítják. Ő öröktől fogva Isten.

1,3 Minden általa lett. Ő maga nem teremtett lény, inkább Ő volt **mindennek** a teremtője. Ez magában foglalja az embereket, az állatokat, az égitesteket, az angyalokat – **mindent**, ami látható és láthatatlan. **Nála nélkül semmi sem** lett, ami lett. Kivétel nem lehetséges. Ha valamilyen dolog létrejött, azt Ő teremtette.

Mint Teremtő, természetesen felette áll mindennek, amit teremtett. A teremtés munkájában az istenség mindhárom személye részt vett: „Teremtette Isten az eget és a földet” (1Móz 1,1). „Isten Szelleme lebegett a vizek felett” (1Móz 1,2). „Mindenek Őáltala és Őréa (Krisztusra) nézve teremtettek” (Kol 1,16b).

1,4 Benne volt az élet. Ez nem egyszerűen annyi, hogy birtokában volt az életnek, hanem az, hogy Ő volt, és Ő az *élet forrása*. A szó itt magában foglalja mind a fizikai, mind a szellemi életet. Amikor megszülettünk, fizikai életet kaptunk. Amikor újjászülettünk, szellemi életet kaptunk. Mindkettő tőle származik.

Az élet volt az emberek világossága. Ugyanaz, aki életet adott nekünk, **az emberek világossága** is. Ő biztosítja az ember szükséges vezetését és irányítását. Élni, az egy dolog, de teljesen más tudni, hogyan éljünk, ismerni az élet igazi célját, és ismerni a mennybe vezető utat. Ő ugyanaz, aki **életet** adott nekünk, az, aki fényt szór utunkra, amelyen járunk.

Az evangéliumnak ebben a bevezetésében az Úr Jézus Krisztusnak hét csodálatos címe van. Ezek: (1) az Ige (1., 14. v.); (2) a Világosság (5., 7. v.); (3) az Isten Báránya (29., 36. v.); (4) az Isten Fia (34., 49. v.); (5) a Krisztus (Messiás) (41. v.); (6) Izráel Királya (49. v.); és (7) az Emberfia (51. v.). Az első négy cím, amelyek mindegyike legalább kétszer van említve, általános alkalmazásúnak látszik. Az utolsó három cím, amelyek mindegyike csak egyszer van említve, először Izráelre, Isten ősi népére vonatkozott.

1,5 A világosság a sötétségben fénylik. A bűn belépése **sötétséget** hozott az emberek fejébe. **Sötétségbe** borította a világot olyan értelemben, hogy az emberek általában nem ismerik Istent és nem is akarják megismerni. Ebben a **sötétségbe** jött el az Úr Jézus, a **világosság**, amely a sötétségben fénylik.

A sötétség nem fogadta be. A sötétség nem értette meg az Úr Jézust, amikor eljött a világba. Az emberek nem fogták fel, hogy kicsoda Ő valójában, vagy miért jött. Egy másik értelmezés szerint **a sötétség nem győzte le.** Így az a gondolat van benne, hogy az ember visszautasítása és ellenséges magatartása nem akadályozza meg az igazi **világosság** ragyogását.

B) Keresztelő János szolgálata (1,6-8)

1,6 A 6. vers Keresztelő Jánosra vonatkozik, nem arra a Jánosra, aki ezt az evangéliumot írta. Keresztelő **Jánost Isten küldte** az Úr Jézus előfutárának. Az volt a küldetése, hogy bejelentse Krisztus eljövetelét, és megmondja a népnek, hogy készüljön a fogadására.

1,7 Ez az ember eljött, hogy bizonyoságot tegyen arról a tényről, hogy Jézus a világ igazi **világossága**, így **minden ember** belé **vetheti** bizalmát.

1,8 Ha János megpróbálta volna a figyelmet önmagára terelni, hűtlennek bizonyult volna a rábízott feladatban. Az emberek figyelmét Jézusra irányította, és nem önmagára.

C) Isten Fiának első eljövetele (1,9-18)

1,9 Ő volt az igazi világosság. Korszakokon át más személyek is azt állították, hogy vezetők és megváltók, de akiről János bizonyosságot tett, Ő volt a valódi **világosság**, a legjobb és legigazibb **világosság**. **Az igazi világosság** eljövetele által nyert minden ember világosságot. Ez nem azt jelenti, hogy mindenki kapott valamilyen belső ismeretet Krisztussal kapcsolatban. Azt sem, hogy mindenki hallott az Úr Jézusról valamikor, inkább azt, hogy a **világosság** minden emberre ragyog, tekintet nélkül nemzetiségére, fa-

jára vagy színére. Azt is jelenti, hogy a minden emberre való világítás által az Úr Jézus leleplezte az emberek igazi jellemét. A világba jövetelével, mint tökéletes ember, megmutatta mennyire tökéletlen a többi ember. Amikor egy terem sötétségben van, nem látod a port, de amikor a világosság eljön, a terem olyannak látszik, amilyen a valóságban. Ugyanígyen értelemben az **igazi világosság** megmutatja milyen az ember ténylegesen.

1,10 Betlehemi megszületésétől fogva addig a napig, amelyen visszament a mennybe, **ugyanabban a világban volt**, amelyben mi most élünk. Ő hozta létre az egész világot, és az neki jogos tulajdona. Az emberek, ahelyett, hogy felismerték volna, mint Teremtőt, azt gondolták, hogy éppen olyan ember, mint ők. Idegenként és kívülállóként kezelték.

1,11 Az övéi közé jött. Nem volt birtokháborító valaki másnak a birtokán. Sőt, azon a bolygón élt, amelyet maga hozott létre. **Az övéi** (népe) **nem fogadták be.** Általános értelemben ez vonatkozhat minden emberre, és igaz, hogy az emberiség többsége elutasította. Speciális értelemben a zsidó nemzet volt választott, földi népe. Amikor eljött a világba, kijelentette magát a zsidóknak, mint Messiás, de **nem fogadták be.**

1,12 Így most ismét felajánlja magát minden embernek, és azoknak, akik befogadják, **jogot** vagy hatalmat ad, hogy **Isten gyermekeivé legyenek.**

Ez a vers világosan megmondja nekünk, hogyan **válhatunk Isten gyermekeivé.** Nem jó cselekedettel, nem egyháztagsággal, nem azáltal, hogy valaki a tőle telhető legjobbat teszi – hanem a befogadásával, **nevébe vetett** hit által.

1,13 Ahhoz, hogy valaki fizikai értelemben gyermek lehessen, meg kell **születnie.** Hogy Isten gyermekévé legyen, másodszer is születnie kell. Ezt úgy ismerjük, mint újjászületést, megtérést

vagy megváltatást. Ez a vers elmond nekünk *három utat*, amely által az újjászületés *nem* valósul meg, és ezt az *egyetlen* utat is, amely által *megvalósul*. Nézzük először azt a három utat, amelyek által nem születhetünk újjá. **Nem vérből.** Ez azt jelenti, hogy nem lesz keresztyén valaki azért, hogy keresztyén szülei vannak. Az üdvösség nem öröklődik szülőről gyermekre a **vér** vonalán keresztül. **Nem a hústestnek akaratából.** Más szóval, egy embernek sincs hatalma saját **hústestében** arra, hogy újjászületést hozzon létre. Bár akarnia kell a megváltást, saját **akarata** azonban nem elegendő, hogy megváltsa. **Nem a férfi indulatából.** Más ember sem válthat meg valakit. Például egy igehirdető nagyon akarhatja, hogy lásson valakit újjászületni; de nincs hatalma rá, hogy ezt a csodálatos születést létrehozza. Hogyan történik meg akkor ez az újjászületés? A választ ezekben a szavakban találjuk meg: **hanem Istentől.** Ez egyszerűen azt jelenti, hogy az újjászületés létrehozásának hatalma nem valamitől vagy valakitől függ, hanem **Istentől.**

1,14 Az Ige hústestté lett, amikor Jézus megszületett, mint csecsemő a betlehemi jászolban. Mindig létezett, mint Isten Fia az Atyával a mennyben, de most úgy döntött, hogy eljön a világba emberi testben. **Közöttünk lakott.** Nem csupán rövid jelenése volt, ami könnyen félreérthető lenne. Isten valóságosan eljött erre a földre, és itt élt, mint ember, az emberek között. A „**lakozott**” szó azt jelenti, hogy „sátorozott” vagy „felütötte sátorát”. Teste volt az a sátor, amelyben emberek között élt harminchárom évig.

Láttuk a dicsőségét. A Bibliában a „dicsőség” gyakran jelenti a ragyogó, fénylő világosságot, amely látható, ha Isten jelen van. Isten tökéletességét és kiválóságát is jelenti. Amikor az Úr Jézus itt volt a földön, elfátyolozta dicsőségét a

hústestben, de volt két mód, ahogyan dicsősége *feltárult*. Első volt **erkölcsi dicsősége**. Ez alatt tökéletes életének és jellemének kisugárzását értjük. Nem volt hibája vagy fogyatkozása. Tökéletes volt minden útjában. Minden erény tökéletes egyensúlyban jelent meg az életében. Azután ott volt **dicsőségének** látható kinyilvánítása, például a Megdicsőülés hegyén (Mt 17,1-2). Péter, János és Jakab látta akkor arcát naphoz hasonlóan ragyogni, és ruházatát fényleni, mint a tündöklő világosság. Ez a három tanítvány előképet kapott arról a pompáról, amely az Úr Jézusé lesz, amikor visszajön majd a földre és uralkodik ezer esztendeig.

Amikor János azt mondja, hogy „**láttuk az Ő dicsőségét**”, elsősorban kétségtelenül az Úr Jézus **erkölcsi dicsőségére** utalt. Ő és a többi tanítvány egy abszolút tökéletes élet csodáját látta a földön. Valószínű, hogy János a Megdicsőülés hegyén történt eseményre is gondolt. Az a **dicsőség**, amelyet a tanítványok láttak, szemléltette előttük, hogy valóban Isten Fia. Jézus az **Atya Egyszülöttje**, vagyis Krisztus Isten egyetlen Fia. Istennek nincs más hozzá hasonló fia. Bizonyos értelemben minden hívő Isten fia, de Jézus az Isten Fia. Mivel Isten Fia, Istennel egyenlő.

A Megváltó **teljes volt kegyelemmel és igazsággal**. Egyrészt teljes volt kedvességgel mások iránt, amit azok nem érdemeltek, teljesen őszinte és egyenes volt, és sohasem mentegette a bűnt, vagy hagyta jóvá a gonoszságot. Tökéletesen kegyelmes és ugyanakkor tökéletesen igazságos csak Isten lehet.

1,15 Keresztelő János bizonyágot tett arról, hogy Jézus az Isten Fia. Mielőtt az Úr megkezdte nyilvános szolgálatát, János beszélt róla az embereknek. Amikor Jézus színre lépett, János valójában ezt mondta: „**Ő** az, akiről beszéltem nektek.” Jézus Jánosnál **később** jött, már

ami születését és szolgálatát illeti. Hat hónappal János után született, és Izráel népének valamivel ezután jelent meg, hogy János prédikálni és bemelegíteni kezdett. De Jézus János **előtt** volt. Nagyobb volt, mint János; több tiszteletet érdemelt, már csak azért is, mert **előbb volt**, mint János. Öröktől fogva létezett az Isten Fia.

1,16 Mindenki, aki hisz az Úr Jézusban, szellemi erőt nyer a **teljességéből**. A **teljessége** olyan nagy, hogy el tud látni minden keresztyént minden országban és minden korban. Az a kifejezés, hogy **kegyelmet kegyelemért**, valószínűleg azt jelenti, hogy „kegyelmet kegyelemre”, vagy „bőséges kegyelmet”. Itt a **kegyelem** Istennek a jóindulata, amelyet szerett gyermekei iránt mutat.

1,17 János szembeállítja az ÓSZ-i periódust és az ÚSZ-i korszakot. A **törvény**, amely **Mózes által adatott**, nem a kegyelem kijelentése volt. Az megparancsolta az embernek, hogy engedelmessé legyen, és halállal fenyegette meg, ha elmulasztja ezt megtenni. Azt mondta az embernek, ami helyes volt, de nem adott neki hatalmat, hogy megtegye. Azért adatott, hogy megmutassa az embereknek, hogy bűnösök, de nem szabadította meg őket bűneikből. A **kegyelem és igazság Jézus Krisztus által jött**. Nem azért jött, hogy elítélje a világot, hanem, hogy megszabadítsa azokat, akik érdemtelenek voltak, nem tudták magukat megváltani, és neki ellenségei voltak. Ez a **kegyelem** – mennyei jó a földi rosszért.

Nemcsak a **kegyelem** jött **Jézus Krisztus által**, hanem az **igazság** is általa jött. Ő maga mondta: „**Én vagyok... az igazság...**” Tökéletesen őszinte és hűséges volt minden szavában és cselekedetében. A kegyelmet nem az **igazság** kárára mutatta. Bár szerette a bűnösöket, nem szerette bűneiket. Tudta, hogy a bűn zsoldja a halál. Ezért maga halt meg, hogy megfizesse a halálos büntetést,

amelyet mi érdemeltünk, hogy meg nem érdemelt jóindulatot mutathasson nekünk, megváltsa lelkünket, és otthont adjon nekünk a mennyben.

1,18 Az Istent soha senki nem látta.

Isten Szellem, és ezért láthatatlan. Neki nincsen teste. Noha megjelent embereknek az ÓSZ-ben látható formában, mint angyal, vagy mint férfi, ezek a megjelenések nem árulták el, hogy valójában milyen az Isten. Ezek csupán ideiglenes megjelenések voltak, amikor úgy döntött, hogy beszél népéhez. Az Úr Jézus Isten **egyszülött Fia**. Isten egyetlen Fia, nincs más hozzá hasonló fiú. Mindig különlegesen közeli helyet foglal el Istennél, az Atyánál. Még amikor itt a földön élt is, Jézus **az Atya kebelén** nyugodott. Egy volt Istennel, és egyenlő volt Istennel. Ez az áldott személyiség teljesen feltárta az embereknek, hogy milyen Isten. Amikor az emberek Jézust látták, Istent látták. Istent hallották beszélni. Érezték Isten szeretetét és gyöngédségét. Istennek az emberiség iránti gondolatait és érzéseit Krisztus teljesen kijelentette.

II. AZ ISTEN FIA ELSŐ SZOLGÁLATI ÉVE (1,19-4,54)

A) Keresztelő János bizonyágtétele (1,19-34)

1,19 Amikor a hírek elérték **Jeruzsálemet**, hogy egy **János** nevű ember azt hirdeti a nemzetnek, hogy térjen meg, mert a Messiás eljön, **a zsidók küldtek** egy bizottságot, amely **papokból és lévítákból** állt, hogy megtudják, kicsoda Ő. A **papok** voltak azok, akik fontos szolgálatokat végeztek a templomban, míg a **lévíták** szolgák voltak, akik ott a köznapi feladatokat látták el. „**Kicsoda vagy te?**” – kérdezték. „Te vagy a régóta várt Messiás?”

1,20 Más lehet, hogy megragadta volna ezt az alkalmat, hogy híres legyen, azt állítva, hogy ő a Krisztus. János azonban hűséges tanú volt. Bizonyágtétele az volt, hogy ő **nem a Krisztus** (a Messiás).

1,21-22 A zsidók várták Illést, hogy visszatér a földre Krisztus eljövetele előtt (Mal 4,5). Úgy gondolkodtak, hogy ha János nem a Messiás, akkor talán **Illés**. János biztosította őket, hogy nem az. Az 5Móz 18,15-ben Mózes ezt mondta: „Prófétát támaszt néked az Úr, a te Istened te közül, a te atyádfiai közül, olyat, mint én: azt hallgassátok.” A zsidók emlékeztek erre a próféciára, és azt gondolták, hogy János lehet az **a próféta**, akit Mózes említett. János ismét azt mondta, hogy nem az. A küldöttségnek kellemetlen lett volna, hogy határozott **válasz** nélkül menjen vissza Jeruzsálembe, ezért kérlelték Jánost, nyilatkozzon, hogy kicsoda.

1,23 Ezt mondta: „**Én kiáltó szó vagyok a pusztában.**” A kérdezősködére válaszként Keresztelő János az Ézs 40, 3-at idézte, ahol a próféta azt jövendölte, hogy előfutár fog megjelenni Krisztus eljövetelének hirdetésére. Más szóval, János kijelentette, hogy ő az előfutár, akit megjövendöltek. Ő volt a **hang**, és Izráel volt a **puszta**. Bűneik és Istentől való eltávolodásuk miatt az emberek szárazzá és terméketlenekké váltak, mint a sivatag. János egyszerűen úgy beszélt magáról, mint **hangról**. Nem tetszelgett, hogy dicsőítsék és bámulják, mint nagy embert, csak **hang** volt. Nézni nem kellett, csak hallgatni. János volt a **hang**, de Krisztus volt az Ige (a szó). Az Igének szüksége van hangra, hogy azt ismertté tegye, és a hangnak Ige nélkül nincs értéke. Az Ige határtalanul nagyobb, mint a hang, de a mi kiváltságunk is lehet, hogy hanggá legyünk számára.

János üzenete ez volt „**Egyengesétek az ÚRNAK útját.**” Más szóval, a

Messiás közeledik. Távolítsatok el minden az életetekből, amely megakadályozna benneteket abban, hogy Őt fogadjátok. Bánjátok meg bűneiteket, hogy jöhessen és uralkodhasson fölöttetek Izráel királya.

1,24-25 A farizeusok a zsidók egyik szigorú szektáját képezték, akik büszkék voltak kiváló törvényismereteikre és azon erőfeszítéseikre, hogy az ÓSZ utasításainak legapróbb részleteit is végrehajtsák. A valóságban közülük sokan képmutatók voltak, akik megpróbáltak vallásosnak látszani, de nagyon bűnös életet éltek. Tudni akarták, honnan van hatalma Jánosnak a bemeletésre, ha egyike sem volt azoknak a fontos személyiségeknek, akiket ők megneveztek.

1,26-27 „Én vízzel kereszteltek” – mondta **János**. Nem akarta, hogy bárki azt higgye, hogy ő a fontos. Feladata egyszerűen az volt, hogy felkészítse az embereket Krisztus számára. Amikor hallgatói megbánták bűneiket, bemeletette őket a vízbe, belső megváltozásuk külső szimbólumaként. „**Köztetek van, akit ti nem ismertek**” – folytatta János, és természetesen Jézusra utalt. A farizeusok nem ismerték fel Őt, mint a rég várt Messiást. János valójában ezt mondta a farizeusoknak: „Ne gondoljátok rólam, hogy nagy ember vagyok. Az, akire figyelnetek kell, az Úr Jézus; de nem **ismeritek**, hogy Ő kicsoda.” Övé az érdem. Keresztelő János után jött, mégis minden dicséretet és elsőbbséget megérdemel. A rabszolga vagy szolga kötelessége volt, hogy megoldja ura saruszíját. János **nem** tekintette magát **méltónak**, hogy ezt az alázatos, alacsonyrendű szolgálatot Krisztus felé elvégezze.

1,28 Béthabara pontos helye nem ismeretes, de azt tudjuk, hogy **a Jordán** folyó keleti partján volt.

1,29 A jeruzsálemi farizeusok látogatása **utáni napon János** feltekintett, és **látta Jézust öhozzá jönni**. A pillanat

örömeiben és izgalmaiban felkiáltott: „**Íme az Istennek ama Báránya, aki elveszi a világ bűneit!**” A bárány áldozati állat volt a zsidók között. Isten mondta választott népének, hogy öljenek meg egy bárányt áldozatul, és hintsék szét annak vérét. A bárányt helyettesként ölték meg, és vérét kiontották, hogy a bűnök megbocsáttassanak.

Azonban az ÓSZ-i korban megölt bárányok vére nem törölte el a bűnt. Ezek a bárányok előképek vagy példák voltak arra a tényre mutatva előre, hogy Isten egy napon olyan **bárányt** ad áldozatul, aki valóban *el fogja* venni a bűnt. Az istenfélő zsidók évek hosszú során át vártak ennek a **báránynak** az eljövételére. Most végre elérkezett az idő, és Keresztelő János diadalmasan hirdette **Isten** igazi **bárányának** megérkezését.

Amikor azt mondta, hogy Jézus elveszi **a világ bűneit**, nem úgy értette, hogy emiatt minden bűn meg van bocsátva. Krisztus halála elég nagy értékű volt ahhoz, hogy az egész **világ** bűneit megfizesse, de csak azoknak a bűnösöknek a bűnei vannak megbocsátva, akik elfogadják az Úr Jézust, mint Megváltót.

J. C. Jones mutat rá arra, hogy ez a vers elénk állítja a keresztyén engesztelés nagyszerűségét:

1. Kiváló az áldozat a **TERMÉSZETÉBEN**. Míg a júdaizmus áldozatai értelem nélküli bárányok voltak, a keresztyénség áldozata az Isten Báránya.
2. Kiváló a mű **HATÉKONYSÁGÁBAN**. Míg a júdaizmus áldozatai minden esztendőben csak emlékeztettek a bűnre, a keresztyénség áldozata eltörölte a bűnt. „Elvette a bűnt önmaga feláldozásával.”
3. Kiváló hatásának **KITERJEDTSÉGÉBEN**. Míg a zsidó áldozatok csak egyetlen nemzet javát szolgálták, a

keresztyénség áldozata minden nemzetnek szól; „elveszi a világ bűneit”.²

1,30-31 János sohasem fáradt bele, hogy emlékeztesse az embereket, hogy ő csak az útját készítette elő annak, aki nagyobb, mint ő, és el fog jönni. Jézus ugyanolyan mértékben volt nagyobb Jánosnál, ahogyan Isten nagyobb, mint az ember. János néhány hónappal Jézus előtt született, de Jézus öröktől fogva létezett. Amikor János azt mondta: „**Én nem ismerem Őt**”, nem szükségképpen értette úgy, hogy sohasem látta azelőtt.

Mínthogy unokatestvérek voltak, valószínű, hogy János és Jézus jól ismerték egymást. János mégsem Messiásnak ismerte unokatestvérét, egészen bemerítéséig. János küldetése az volt, hogy készítse az Úr útját, és amikor megjelent, rámutatott **Izrael** népe előtt. Ez volt az oka, hogy János az embereket **vízzel** merítette be, hogy felkészítse őket Jézus eljövételére; nem az volt a célja, hogy tanítványokat szerezzen önmagának.

1,32 Itt arról az időről van szó, amikor János bemerítette Jézust a Jordánba. Azután, hogy az Úr feljött a vízből, Isten **Szelleme, mint egy galamb**, leszállt rá és **megnyugodott rajta** (vö. Mt 3,16). Az író tovább megy, hogy ennek jelentését megmagyarázza.

1,33 Isten kijelentette Jánosnak, hogy a Messiás eljön, és amikor eljön, **a Szellem** le fog szállni **rá** és **rajta** marad. Ezért, amikor ez történt Jézussal, János megértette, hogy **Ő** az, aki Szent Szellemmel fog bemeríteni. **A Szent Szellem** személy, egyike az istenség három személyének. Egyenlő az Atya Istennel és a Fiú Istennel.

Miközben János **vízzel** merített be, Jézus **Szent Szellemmel** fog bemeríteni. **A Szent Szellemmel** való bemerítés pünkösd napján történt (Csel 1,5; 2,4.38). Akkor **a Szent Szellem** lejött a mennyből, hogy minden hívő testében lakjon, és

ugyanakkor minden hívót tagjává tegyen a Gyülekezetnek, Krisztus Testének (1Kor 12,13).

1,34 János azon az alapon, amit Jézus bemerítésekor látott, határozottan bizonyosságot tett arról a tényről, hogy a Názáreti Jézus az **Isten Fia**, akiről megjövendölték, hogy eljön a világba. Amikor János azt mondta, hogy Krisztus **az Isten Fia**, úgy értette, hogy Ő a Fiú Isten.

B) **András, János és Péter elhívása (1,35-42)**

1,35-36 Az itt idézett **másnap** a harmadik említett nap. **János két tanítványával** volt ott. Ezek az emberek hallották Jánost prédikálni, és elhitték, amit mondott. De még eddig nem találkoztak az Úr Jézussal. Most János nyilvános bizonyosságot tett az Úrról. Az előző nap beszélt személyéről (az Isten Bárányáról) és munkájáról (aki elveszi a világ bűneit). Most egyszerűen felhívta a figyelmet a személyére. Üzenete rövid volt, egyszerű, önzetlen, és teljesen a Megváltóról szólt.

1,37 Hűséges igehirdetésével János elveszített **két tanítványt**, de boldog volt azt látva, hogy követik **Jézust**. Így kell nekünk is inkább azon buzgólkodnunk, hogy barátaink az Urat kövessék, és nem azon, hogy jó véleményük legyen rólunk.

1,38 A Megváltó mindig érdeklődött azok iránt, akik Őt követték. Itt azzal mutatta ki érdeklődését, hogy hátrafordult a két tanítványhoz és megkérdezte: „**Mit kerestek?**” Ő tudta a választ a kérdésre; Ő mindent tud. De azt akarta, hogy szavakkal fejezzék ki kívánságukat. Válaszuk: „**Mester, hol lakol?**” azt mutatta, hogy az Úrral akartak lenni és jobban megismerni. Nem elégedtek meg csupán azzal, hogy találkoztak vele. Arra vágytak, hogy közösségben legyenek vele. A héber **rabbi** szó **tanítót** jelent.

1,39 Ő azt mondta nekik: „Jöjjetek és lássátok meg.” Aki őszintén vágyik arra, hogy tanuljon az Úrtól, azt sohasem utasítja el. Jézus meghívta őket arra a helyre, ahol akkor lakott. Valószínűleg nagyon szegényes szállás volt a mai modern otthonokhoz hasonlítva.

Ők mentek és megnézték, hol lakik, és nála maradtak azon a napon (kb. a tizedik óra volt akkor). Sohasem kaptak ezek az emberek ennyi tiszteletet. Azt az éjszakát ugyanabban az otthonban töltötték, mint a világmindenség teremtmője. A zsidó nemzetnek azok közé a legelső tagjai közé tartoztak, akik megismerték a Messiást.

A **tizedik óra** lehetett, vagy délelőtt 10 óra, vagy délután 4 óra. Általában a korábbi időpontot (római időszámítás) részesítik előnyben.

1,40 A két tanítvány egyike András volt. Ha **András** nem is olyan közismert manapság, mint **fivére, Simon Péter**, de érdemes megjegyezni, hogy az első két ember közé tartozott, akik Jézussal találkoztak.

A másiknak a neve nincs megadva, de szinte minden bibliakutató feltételezi, hogy János volt, aki ezt az evangéliumot írta. Feltételezik, hogy az alázatosság tartotta vissza saját nevének megemlégetésétől.

1,41 Amikor valaki találkozik Jézussal, rendszerint azt szeretné, ha rokonai is találkoznának Ővele. A megváltás túlságosan jó dolog ahhoz, hogy megtartsuk magunknak. Ezért András gyorsan elment **fivéréhez, Simonhoz** az izgalmas újsággal: „**Megtaláltuk a Messiást!**” Micsoda meghökkenítő kijelentés volt ez! Legalább négyezer év óta várták az emberek a megígért Krisztust, Isten Felkentjét. Most **Simon** saját testvérenek ajkáról hallja a meglepő hírt, hogy **a Messiás** a közelükben van. Igazán ott éltek, ahol a történelem formálódott. Milyen egyszerű volt

András üzenete. Mindössze három szóból állott – „**megtaláltuk a Messiást**” –, mégis Isten felhasználta arra, hogy Pétert meggyőzze. Ez arra tanít bennünket, hogy nem kell nagy igehirdetőknak vagy gyakorlott előadóknak lennünk. Csak beszélnünk kell az embereknek az Úr Jézusról egyszerű szavakkal, és a többire Istennek lesz gondja.

1,42 András a fivérét jó helyre és a megfelelő személyhez **vitte**. Nem az egyházhoz, a valláshoz vagy a papsághoz, hanem **Jézushoz vitte**. Micsoda fontos cselekedet volt! András törődésének következtében később Simon nagy emberhalász lett, egyike az Úr vezető apostolainak. Simon nagyobb nyilvánosságot kapott, mint testvére, de András kétségtelenül részesülni fog Simon jutalmában, mert András volt, aki őt Jézushoz vezette. Az Úr tudta Simon nevét, mielőtt megmondták volna neki. Azt is tudta, hogy Simon ingatag jellemű. Végül pedig tudta, hogy Simon jelleme meg fog változni, és olyan szilárd lesz majd, mint a szikla. Hogyan tudta Jézus mindezt? Mert Isten volt és ma is az.

Simon neve **Kéfásra** változott (arámul kőszikla), és erős jellemű emberré lett, különösen az Úr feltámadása és a Szent Szellem eljövetele után.

C) Filep és Nátánael elhívása (1,43-51)

1,43 Ez most már a negyedik **nap**, amelyről ebben a fejezetben olvasunk. Bosch mutat rá a következőkre: az első nap *csak Jánost* láttuk (15–28. v.); a második napon láttuk *Jánost és Jézust* (29–34. v.); a harmadik napon *Jézust és Jánost* láttuk (35–42. v.); a negyedik napon *csak Jézust* (43–51. v.). Az Úr északra akart menni a *Galilea* néven ismert környékre. Ott **találkozott Fülöppel**, és hívta, hogy legyen a követője: „**Kövess**

engem!” Ezek nagy szavak amiatt, aki kimondta őket, és hatalmasak a felkínált kiváltság miatt. Az Úr még mindig mondja ezt az egyszerű, mégis magasztos hívást minden embernek, mindenhol.

1,44 Bétsaida nagy város volt a Galileai-tenger partján. A világon kevés város kapott ennyi tiszteletet. Az Úr több hatalmas csodát tett itt (Lk 10,13). Ez volt **Filep, András és Péter otthona**. Ez a város mégis visszautasította az Urat, és ennek eredményeképpen olyan tökéletesen elpusztult, hogy ma már nem tudjuk pontosan megmondani, hogy hol feküdt.

1,45 Filep szerette volna valakivel megosztani újonnan nyert örömét, így elment és **megtalálta Nátánaelt**. Az újonnan megtértek a legjobb lélekmentők. Üzenete egyszerű volt és a lényegre mutatott. Azt mondta Nátánaelnek, hogy **megtalálta** a Messiást, akiről előre szóltak **Mózes és a próféták**, a **Názáreti Jézust**. Közlése tulajdonképpen nem volt teljesen pontos. Úgy írta le Jézust, mint **József fiát**. Jézus természetesen Szűz Máriától született, és nem volt emberi apja. **József** adoptálta Jézust, és így törvényileg apja lett, noha valóságos apja nem volt. James S. Stewart ezt a következőképpen magyarázza:

Sohasem volt Krisztus útja az, hogy teljesen felnőtt hitet követeljen kezdetben. Sohasem volt módszere, hogy visszatartson embereket a tanítványságtól a nem teljes meggyőződés miatt. Teljesen bizonyos, hogy ma sem ez a módszere. Testvérei oldalára áll. Azt parancsolja, hogy közeledjenek hozzá, ahol csak tudnak. Elfogadja őket azzal a hittel, amelyet felmutathatnak. Megelégszik azzal kezdetnek; és úgy vezeti őket, ahogyan az első tanítványait vezette, lépésről lépésre, annak legbelsőbb titka felé, hogy kicsoda Ő, és a tanítványság teljes di-csősége felé.³

1,46 Nátánaelnek problémái voltak. **Názáret** lenézett galileai város volt. Lehetetlennek látszott, hogy a Messiás ilyen szegény környezetben éljen. Ezért hangot adott annak a kérdésnek, ami a szívében volt. **Filep** nem vitakozott. Érezte, a legjobb mód a kifogások leszerelésére az, hogy az embereket közvetlenül az Úr Jézushoz vezeti. Ez figyelemre méltó lecke mindenkinek, aki arra törekszik, hogy másokat megnyerjen Krisztusnak. Ne vitakozz! Ne bocsátkozz hosszadalmas beszélgetésbe. Mondd meg az embereknek, hogy **jöjjenek és lássák meg!**

1,47 A 47. vers azt mutatja, hogy **Jézus** mindent tud. Bármilyen Nátánaellel kapcsolatos előzetes kérdezősködés nélkül kijelentette róla, hogy **igazi izráelita, akiben nincs** csalás vagy **hamisság**. Jákób arról volt híres, hogy olyan üzleti fogásokat használt, amelyek nem voltak teljesen becsületesek, de Nátánael olyan „izráel”-ita volt, akiben nem volt „Jákób”.

1,48 Nátánael nyilvánvalóan meglepődött, hogy ez az idegen úgy beszél róla, mintha ismerte volna azelőtt. Nyilvánvalóan teljesen el volt takarva, amikor **a fügefafa alatt** ült. Kétségtelen, hogy a fa lehajló ágai és a körülölelő lombkorona elrejtették őt a tekintet elől. De Jézus **látta**, még akkor is, ha rejtve volt.

1,49 Talán az Úr Jézusnak az a hatalma, hogy meglássa, amikor rejtve volt az emberi tekintet elől, volt az, ami meggyőzte **Nátánaelt**, vagy ezt az ismeretet talán természetfeletti úton kapta. Bárhogy is történt, most tudta, hogy **Jézus Isten Fia és Izráel Királya**.

1,50 Az Úr Nátánaelnek két bizonyítékot szolgáltatott arról, hogy Ő a Messiás. Jellemezte Nátánaelt és látta, amikor más szemek nem láthatták. Ez a két bizonyíték elegendő volt Nátánaelnek, és hitt. Most az Úr Jézus megígérte neki, hogy

nagyobb bizonyítékokat fog látni, mint ezek.

1,51 Valahányszor Jézus ezekkel a szavakkal vezette be mondanivalóját, hogy **„bizony, bizony”** (és ez szó szerint: „ámen, ámen”⁴), akkor mindig valami nagyon fontosat készült mondani. Itt Nátánaelnek egy képet adott a jövőből, amikor vissza fog jönni mindenek felett uralkodni a földön. A világ akkor tudni fogja, hogy az ács Fia, aki a megvetett Názáretben élt, valóban Isten Fia és Izráel királya. Azon a napon meg fog **nyílgni a menny**. Isten jótetszése fog nyugodni a királyon, ahogyan uralkodni fog Jeruzsálemben, mint fővárosában.

Valószínű, hogy Nátánael Jákób leírásának történetén elmélkedett (1Móz 28,12). Az a létra a le és fel járó angyalokkal, magának az Úr Jézus Krisztusnak az előképe, aki az egyetlen út a mennybe. **Isten angyalai** felszállnak és leszállnak az **ember Fiára**; az **angyalok Isten** szolgálói, akik tűzlángként intézik parancsait. Amikor Jézus, mint király, uralkodni fog, ezek az angyalok az Ő akaratát teljesítve a menny és a föld között közlekednek.

Jézus azt mondta Nátánaelnek, hogy Messiás voltának még csak csekély bemutatását látta. Krisztus jövőbeli uralkodása alatt meg fogja látni az Úr Jézust, aki kijelenti magát, mint Isten felkent Fia. Akkor az egész emberiség megtudja, hogy valóban jött Názáretből valami jó.

D) Az első jel: a víz borrá változik (2,1-11)

2,1 A **harmadnapon** kifejezés kétség kívül az Úr Jézus **galileai** tartózkodásának **harmadik napjára** vonatkozik. Az Úr az 1,43 szerint erre a területre ment. Nem tudjuk pontosan, hol volt Kána, de arra következtethetünk ennek a fejezetnek a 12. verséből, hogy közel Kapernaumhoz, egy magaslaton volt.

Ezen a nevezetes napon **Kánában menyegző volt**, amelyen megjelent **Jézus anyja**. Erdemes megjegyezni, hogy Máriáról úgy esik szó, mint **Jézus anyjáról**. Az Úr nem arról volt híres, hogy Szűz Mária Fia volt, hanem az asszony volt arról ismert, hogy ő volt Urunk anyja. A Szentírás az uralkodó helyet mindig Krisztusnak adja, soha nem Máriának.

2,2 Jézust és tanítványait meghívták a lakodalomba. Bölcs döntés volt azok részéről, akik a lakodalmat rendezték, hogy meghívták Krisztust. Így még ma is bölcs döntés, ha az emberek meghívják az Urat házasságkötésükhöz. Természetesen, hogy ezt megtehessek, mind a menyasszonynak, mind a vőlegénynek igazán hinniük kell az Úr Jézusban. Azután életüket az Úrnak kell adniuk, és úgy határozniuk, hogy otthonuk olyan hely lesz, ahol Ő szeret jelen lenni.

2,3 A bor nem bizonyult elegendőnek. Amikor **Jézus anyja** rájött, hogy mi a helyzet, elmondta a problémát a Fiának. Tudta, hogy csodát tehet azért, hogy legyen elegendő bor, és talán azt akarta, hogy Fia jelentsen ki magát az összegyűlt vendégeknek, mint Isten Fia. A Szentírásban a bor gyakran az örömről beszél. Amikor Mária azt mondta, „**nincs boruk**”, nagyon pontos leírást adott azokról a férfiakról és nőkről, akik nincsenek megváltva. A hitetleneknek nincs valóságos, maradandó örömük.

2,4 Az Úr anyjának adott válasza hidegnek és kimértnek tűnik. De ez nem olyan erős feddés, amilyenek nekünk tűnik. Az **asszony** szót itt tiszteletteljes címként használja, mintha ma azt mondanánk, hogy „hölgy”. Amikor az Úr ezt kérdezte: „**Mi közöm nékem tehozzád, ó, asszony?**” –, ezzel azt jelezte, hogy isteni küldetésének teljesítésében nem szorul tanácsokra az anyjától, hanem teljes engedelmisségben cselekszik menyeyei Atyja akaratának megfelelően. Má-

ria azt akarta, hogy dicsőségesnek lássa Jézust, de neki emlékeztetnie kellett őt, hogy erre az idő még **nem jött el**. Mielőtt megjelenne a világnak, mint mindent legyőző Krisztus, először fel kell lépnie az áldozati oltárra, és ezt tette a Golgota keresztyén:

Williams mutat rá a következőkre:

Az a kifejezés, hogy „mi közöm nékem tehozzád”, többször előfordul a Bibliában. Azt jelenti: „Mi közös dolgunk van?” A válasz, hogy „semmi”. Dávid kétszer is használja ezt unokatestvéreivel, Cerúja fiaival kapcsolatban. Teljesen lehetetlen volt, hogy bármi közös dolguk legyen Dáviddal a szellemi életben! Illés is használja a 2Kir 3-ban, hogy kifejezze, milyen mély szakadék van közte és Jórám, Aháb fia között. Háromszor mondják a démonok ugyanezt a kifejezést, kimutatva, hogy a Sátánnak mennyire nincs semmilyen közös dolga Krisztussal, vagy Krisztusnak a Sátánnal. Végül az Úr azért használta Szűz Máriával szemben, hogy bemutassa, mennyire áthidalhatatlan a szakadék a büntelen Isten Fia és Mária bűnös ember volta között. Számára csak egyetlen hangnak van tekintélye.⁵

2,5 Mária megértette Jézus szavainak jelentését, ezért utasította a szolgálát, hogy tegyék meg, **bármit** parancsol nekik. Mária szavai fontosak mindnyájunknak. Figyeljük meg, hogy nem azt mondta az embereknek, hogy *neki* engedelmeskedjenek vagy más embernek. Rámutatott az Úr Jézusra és azt mondta nekik, hogy Ő az, akinek engedelmeskedni kell. Mi az ÚSZ oldalain olvashatjuk az Úr Jézus tanításait. Miközben ezt a drága könyvet olvassuk, emlékeznünk kell Mária utolsó feljegyzett szavaira: „**Valamit mond néktek, megtegyétek.**”

2,6 Azon a helyen, ahol a lakodalmat tartották, volt **hat** nagy **kőveder**, amely

egyenként két-három métréta (100 l.) vizet **tartalmazott**. Ezt a vizet a zsidók arra használták, hogy megtisztuljanak a szennyezettségtől. Például, ha egy zsidó holttestet érintett, tisztátalannak kellett tekinteni, amíg egy bizonyos tisztulási szertartáson keresztül nem ment.

2,7 Jézus utasítást adott, hogy **töltsék meg a vedreket vízzel**. Ezt a szolgák azonnal megtették. Az Úr felhasználta a rendelkezésre álló eszközöket, amikor csodát készült tenni. Megengedte az embereknek, hogy adjanak **vedreket**, és hogy **megtöltsék** azokat **vízzel**, akkor azonban Ő tette meg azt, amit az ember nem tudott megtenni: a vizet borra változtatta! Nem a tanítványok, hanem a szolgák **töltötték meg** a vedreket vízzel. Így az Úr elkerülte, hogy bármilyen csalással vádolhassák. A vedreket **színültig** is töltötték, hogy ne mondhassa senki, hogy a vízhez bort öntöttek.

2,8 A csoda most történt. Az Úr megparancsolta a szolgáknak, hogy **merítse**nek az edényekből és **vigyenek a násznagnak**. Ebből világos, hogy a csoda azonnal történt. A víz nem egy bizonyos idő alatt változott borra, hanem egy pillanat alatt. Ahogyan valaki költői módon megfogalmazta: „Az élettelen víz meglátta Istenét és elpirult.”

2,9 A **násznagy** volt megbízva az asztalok és az étkezés megrendezésével. **Amikor megízlelte**, rájött, hogy valami szokatlan dolog történt. **Nem tudta**, hogy a bor **honnan való**, de tudta, hogy igen jó minőségű, ezért azonnal **hívatta a vőlegényt**.

Hogyan vélekedjenek a keresztyének manapság a borról? A bort néha felírják gyógyászati célra, és ez teljesen összhangban van az ÚSZ tanításával (1Tim 5,23). A szörnyű visszaélések miatt azonban, amelyek a bor mértéktelen használatával kapcsolatosak, a legtöbb keresztyén legszívesebben kiküszöbölné. Bárki-

nek a szenvedélyévé válhat az erős italozás. Hogy ezt a veszélyt elhárítsuk, annak egyetlen módja az alkoholos italok mellőzése. Az embernek mindig tekintettel kell lennie tetteinek másokra gyakorolt hatásával.

2,10 A násznagy felhívta a figyelmet arra a jelentős különbségre, amely az Úr Jézus cselekedete és az emberek szokásos magatartása között van. A szokásos gyakorlat a lakodalomban az volt, hogy a legjobb **bort** szolgálják fel először, amikor az emberek még jól tudják érzékelni és értékelni annak ízét. Később, miután ettek és ittak, italuk minőségével nem igen törődnek. Ezen a különös menyegzőn a legjobb bor utoljára jött. Ennek szellemi jelentése van. A világ általában a tőle telhető legjobbat kínálja az embereknek kezdetben. Legjobban vonzó kínálatával áll a fiatalok elé. Aztán, amikor elvesztegette életét üres gyönyörökben, az embernek öreg korára a világ nem nyújt mást, csak seprőt. A keresztyén élet ennek éppen az ellenkezője. Mindig jobb lesz. Krisztus a legjobb bort a végére tartogatja. Ünnepe követi a böjtöt.

Ez a szakasz nagyon és közvetlen módon alkalmazható Izráel népére. Ebben az időben a zsidók élete eléggé örömtelen volt. A nép a rituálék és a ceremóniák fárasztó sorozata alá vetette magát, de élete ízetlen volt. Nem ismerték az isteni örömet. Az Úr Jézus megpróbálta arra tanítani őket, hogy higgyenek benne. Sívár életüket az öröm teljességére akarta vezetni, és a zsidó rituálék és ceremóniák vizét a Krisztusban lévő reális öröm borává változtatni.

2,11 Az a megállapítás, hogy **ez** volt **az első jel**, kizárja azokat a gyermekkorú csodákat, amelyeket Urunknak tulajdonítanak gyermekkorában. Ezek az olyan „pszeudo-evangéliumokban” találhatóak, mint amilyen „Péter evangéliuma”. Ezek olyan csodákat tulajdonítanak Urunknak,

amelyeket állítólag akkor tett, amikor gyermek volt, és amelyek jellegükben nincsenek messze az istenkáromlástól. Előre látva ezt, a Szent Szellem Urunk életének ezt a periódusát és jellemét ezzel a kis megjegyzéssel veszi oltalmába.

A víz borrá változtatása jel volt, vagyis jelentőséggel bíró csoda. Szellemi jelentőségű, emberfeletti tett volt. Ezek a csodák is azt mutatták, hogy Jézus valóban Isten Krisztusa volt. Ennek a jelnek a megtételével **megmutatta dicsőségét**. Bemutatta az embereknek, hogy valóságos Isten, hústestben megjelent Isten. **Hittek benne a tanítványai**. Természetesen azelőtt is hittek benne bizonyos értelemben, de hitük most megerősödött, és teljesebben bíztak benne. Jones Cynddylan mutat rá a következőkre:

Mózes első csodája volt a víz vérré változtatása; ebben súlyos romboló elem volt. Krisztus első csodája a víz borrá változtatása volt; ebben enyhítő, vigasztaló elem volt.⁶

E) Az Isten Fia megtisztítja Atyjának házát (2,12-17)

2,12 Az Úr most elhagyta Kánát, és lement **Kapernaumba anyjával, testvéreivel és tanítványaival**. Csak néhány **napig** maradtak Kapernaumban. Nem sokkal ezután az Úr felment Jeruzsálembe.

2,13 Ettől kezdve az Úr első bizonyágtételét látjuk **Jeruzsálem** városában. Szolgálatának ez a szakasza folytatódik a 3. fejezet 21. verséig. Nyilvános szolgálatának mind az elején, mind a végén megtisztította a templomot **húsvétkor** (vö. Mt 21,12-13; Mk 11,15-18; Lk 19,45-46). A húsvét (páska) évenkénti ünnep volt, amely arra az időre emlékeztetett, amikor Isten Izrael fiait megszabadította az egyiptomi rabszolgaságból, átvezette őket a Vörös-tengeren a siva-

tagba, aztán pedig az Ígéret Földjére. A páska első megünneplése a 2Móz 12-ben van feljegyezve. Az Úr Jézus, istenfélő zsidó lévén, **felment Jeruzsálembe** a zsidó naptár ezen fontos napján.

2,14 A templomot úgy találta, hogy az piaccá változott. **Ökröket, juhokat és galambokat** árultak, és a **pénzváltók** is ott kötötték **üzleteiket**. Az állatokat és a madarakat az istentisztelethez árulták, hogy áldozatként használják őket. **A pénzváltók** azoknak adtak pénzt, akik idegen országokból jöttek, és jeruzsálemi pénzt váltottak, hogy a zarándokok meg tudják fizetni a templomadót. Ismeretes, hogy ezek a pénzváltók gyakran tisztességtelen előnyhöz jutottak azoktól, akik nagy távolságokból utaztak ide.

2,15 Az ostor, amit az Úr csinált, **kőtélből** készített kis korbács volt. Nincs feljegyezve, hogy valóban használta-e valaki ellen. Valószínűbb, hogy az csupán tekintélyének szimbóluma volt. Maga előtt lengetve az ostort **kikergette** a kereskedőket a **templomból**, és a pénzváltók **asztalait feldöntötte**.

2,16 A törvény megengedte a szegényeknek, hogy galambpárt áldozzanak, mivel nem tudták megfizetni a drágább állatokat. **Azoknak, akik galambokat** árultak, az Úr kiadta a parancsot, hogy **hordják el azokat onnan**. Nem volt helyénvaló dolog, hogy **Atyjának házát kalmárság házává tették**. Isten minden korban figyelmeztette népét, hogy a vallási szolgálatot ne használják a meggazdagodás eszközeként. Amit az Úr csinált, abban nem volt semmi kegyetlenség vagy igazságtalanság. Sokkal inkább szentségének és igazságának jele volt.

2,17 Amikor **tanítványai** látták, hogy mi történt, eszükbe jutott a Zsolt 69,10, ahol meg van írva, hogy amikor a Messiás eljön, **buzgóság** fogja emészteni Isten dolgai iránt. Nos, látták Jézusban megnyilvánulni ennek erőteljes kijelenté-

sét, hogy Isten imádatának tisztának kell lennie, és megértették, hogy Ő az, akiről a zsolnárió beszélt.

Ne feledjük, hogy a keresztyén ember teste a Szent Szellem temploma. Éppen úgy, ahogyan az Úr Jézus buzgó volt a jeruzsálemi templom tisztántartásában, nekünk is gondoskodnunk kell arról, hogy testünket átadjuk az Úrnak állandó megtisztításra.

F) Jézus előre jelzi halálát és feltámadását (2,18-22)

2,18 Úgy látszik, hogy a zsidók mindig valamilyen jelet vagy csodát kerestek. Most valami ilyent mondtak: „Ha csinálz nekünk egy nagy, hatalmas cselekedetet, akkor hinni fogunk.” Az Úr Jézus egyik csodát tette a másik után, szívüket mégis bezárták előtte. A 18. versben kétségbe vonták hatalmát, mellyel kiűzte a kereskedőket a templomból. Azt kívánták, hogy tegyen valami **jelet**, amivel alátámasztja messiási igényét.

2,19 Válaszában az Úr Jézus figyelemre méltó kijelentést tett halálával és feltámadásával kapcsolatban. Azt mondta nekik, hogy **rontsák le** templomát, és **három nap alatt felépíti**. Ebben a versben ismét Krisztus istensége látható. Csak Isten mondhatta: „...három nap alatt megépítem.”

2,20 A zsidók nem értették. Az egyetlen templom, amire gondolni tudtak, Heródes-temploma volt, amely akkor Jeruzsálemben állt. **Negyvenhat esztendő vett igénybe ennek a templomnak a felépítése**, és nem fogták fel, hogyan tudná bárki felépíteni azt **három nap alatt**.

2,21 Az Úr Jézus azonban saját **testéről beszélt**, mint templomról, amelyben az istenség teljessége lakott.

2,22 Később, miután az Úr Jézust keresztre feszítették és **feltámadt a halálból, tanítványai megemlékeztek róla,**

hogy megígérte, három nap múlva feltámad. A prófécia szemük előtt csodálatosan beteljesedett, ezért hittek a Szentírásnak és a beszédnek, amelyet Jézus mondott.

Gyakran találkozunk olyan igazságokkal, amelyeket nehéz megérteni. Itt azonban megtanulhatjuk, hogy Isten Igéjét szívünkben kell őriznünk. Napok múltával az Úr világossá teszi, még akkor is, ha most nem értjük azokat. Amikor azt mondja az Ige, hogy **hittek a Szentírásnak**, azt jelenti, hogy elhitték az ÓSZ-i jövendöléseket a Messiás feltámadásáról.

G) Sokan vallják, hogy hisznek Krisztusban (2,23-25)

2,23 Azoknak a jeleknek az eredményeképpen, amelyeket Jézus cselekedett **húsvétkor Jeruzsálemben, sokan hittek a nevében**. Ez nem jelenti szükségszerűen azt, hogy valóban rábízták az életüket egyszerű bizalommal; inkább azt vallották, hogy elfogadták Őt. Nem volt cselekedetükben realitás; Jézus követését csupán külsőleg mutogatták. Hasonló volt az álláspontjuk ahhoz, amelyet a világban látunk, ahol sok ember állítja magáról, hogy keresztyén, akik sohasem születtek igazán újjá az Úr Jézus Krisztusba vetett hit által.

2,24 Noha sokan hittek benne, **Jézus mégsem bízott bennük** (a görögben ugyanaz a kifejezés van: „nem hitt bennük”), vagyis **nem bízta rájuk magát**. Tudta, hogy csak kíváncsiságból jöttek hozzá. Valamilyen szenzációt és látványosságot kerestek. **Ő ismert minden embert**, gondolataikat és indítékait. Tudta, miért csinálták, amit tettek. Tudta, hogy hitük valóságos-e vagy csak utánzás.

2,25 Senki sem ismerte az emberi szívet jobban, mint maga az Úr. **Nem szorult rá, hogy valaki tanítsa** vagy felvilá-

gosítsa. Teljesen ismerte, **mi van az emberben**, és hogy miért viselkedik így.

H) Jézus tanítja Nikodémust az újjászületésről (3,1-21)

3,1 Nikodémus története ellentéte a közvetlen előzményeknek. Jeruzsálemben sok zsidó vallotta, hogy hisz az Úrban, de Ő tudta, hogy hitük nem őszinte. Nikodémus kivétel volt. Az Úr Jézus felismerte benne az őszinte vágyat az igazság megismerésére. Az 1. versnek a következőképpen kellene kezdődnie: „De⁷ **volt pedig a farizeusok közt egy ember, a neve Nikodémus, a zsidók főembere.**”

Nikodémust tanítóként ismerték el a nép között. Talán új ismeretekért jött az Úrhoz, hogy további tanítással térhessen vissza a zsidókhöz.

3,2 A Biblia nem mondja meg, *miért jött* Nikodémus **éjszaka Jézushoz**. Legnyilvánvalóbb magyarázat az, hogy szégyellte volna, ha meglátják, hogy Jézushoz megy, mivel az Urat a zsidó nép többsége egyáltalán nem fogadta el. Ő azonban eljött Jézushoz. Nikodémus elismerte, hogy az Úr **Istentől** küldött **tanító**, mert senki sem tehet olyan csodákat **Isten** közvetlen segítségével nélkül. Minden tanultsága ellenére Nikodémus nem ismerte fel, hogy az Úr a testben megjelent Isten. Hasonló volt sok mai emberhez, akik azt mondják, hogy Jézus nagy ember volt, csodálatos tanító, kiemelkedő példakép. Ezek a megállapítások igen messze esnek a teljes igazságtól. Jézus Isten *volt*, és az ma is.

3,3 Első látásra úgy tűnik, hogy az Úr Jézus válasza nincs kapcsolatban azzal, amit Nikodémus mondott. Urunk valójában ezt mondta: „Nikodémus, hozzám jöttél tanításért, de amire valóban szükség van, az az **újjászületés**. Ez az, ahonnan el kell indulnod. Felülről kell szület-

ned. Egyébként sohasem fogod **meglátni Isten királyságát.**”

Az Úr ezeket a csodálatos szavakat a következő kifejezéssel vezette be: „**Bizony, bizony**” (ami szó szerint: *Ámen, ámen*). Ezek a szavak arra a tényre hívják fel a figyelmünket, hogy fontos igazság következik.

Nikodémus, mint zsidó, várta, hogy a Messiás eljön és megszabadítja Izráelt Róma rabságából. A Római Birodalom tartotta uralma alatt az akkor ismert világot, és a zsidók alá voltak vetve törvényeinek és uralmának. Nikodémus vágyakozott az után az idő után, amikor a Messiás felállítja királyságát a földön, amikor a zsidó nép fő lesz a nemzetek között, és amikor minden ellenségüket elpusztítják. Most az Úr tájékoztatta Nikodémust, hogy a királyságba lépéshez **újjá kell mindenkinek születnie**. Ahogyan az első születés szükséges a fizikai élethez, úgy szükséges a második születés az isteni élethez. (Az **újjászületés** kifejezés azonos a „felülről születéssel”.) Más szóval, Krisztus királyságába csak azok léphetnek be, akiknek élete megváltozott. Mivel az Úr uralma igazságos uralom, alattvalóinak is igazságosoknak kell lenniük. Nem uralkodhat olyanok felett, akik bűneikben járnak.

3,4 Itt ismét látjuk, mennyire nehéz volt az embereknek, hogy megértsék az Úr Jézus szavait. **Nikodémus** ragaszkodott hozzá, hogy mindent szó szerint vegyen. Nem tudta megérteni, hogy egy felnőtt hogyan **születhet** újra. Annak fizikai lehetetlenségén tűnődött, hogy egy ember bemehet-e újra **anyja méhébe**, hogy **megszülessen**.

Nikodémus jól példázza azt az igazságot, hogy: „Érzéki ember pedig nem foghatja meg az Isten Szellemének dolgait: mert bolondságok neki; meg sem értheti, mivelhogy szellemileg ítéltetnek meg” (1Kor 2,14).

3,5 További magyarázatában Jézus elmondta Nikodémusnak, hogy **víztől és Szellemtől** kell **születnie**. Különbön sohasem **léphet be Isten királyságába**.

Mit értett ezen Jézus? Sokan kitartanak amellett, hogy *szó szerinti* vízre célt, és hogy az Úr Jézus arról beszélt, hogy a benerítkezés szükséges az üdvösséghez. Az ilyen tanítás azonban ellentétben áll a Biblia többi részével. Isten Igéjében mindenütt azt olvassuk, hogy üdvösség egyedül az Úr Jézus Krisztusba vetett hit által van. A benerítkezés a megváltottnak van szánva, de nem a megváltás eszköze.

Némelyek azt mondják, hogy a **víz** ebben a versben Isten Igéjére vonatkozik. Az Ef 5,25-26-ban a víz szorosán kapcsolódik Isten Igéjéhez. Az 1Pt 1,23 és a Jak 1,18 is azt mondja, hogy az újjászületés Isten Igéje által következik be. Nagyon is lehetséges tehát, hogy ebben a versben a víz a Bibliára vonatkozik. Tudjuk, hogy a Szentírás nélkül nem lehet üdvözülni. Az Isten Igéjében lévő üzenet az, amit a bűnös magáévá tesz, mielőtt egyáltalán újjászülethetne.

De a **víz** a Szent Szelleme is vonatkozhat. A Jn 7,38-39-ben az Úr Jézus élő víznek folyamairól beszél, és az Ige világosan megmondja, hogy amikor a *víz* szót használta, a Szent Szellemről beszélt. Ha a víz a 7. fejezetben a Szellemet jelenti, miért ne lehetne ugyanaz a jelentése a 3. fejezetben?

Azonban úgy tűnik, nehézség merül fel, ha ezt az értelmezést elfogadjuk. Jézus ezt mondja: „**Ha valaki nem születik víztől és Szellemtől, nem mehet be az Isten országába.**” Ha úgy vesszük, hogy a **víz a Szellemet jelenti**, akkor úgy látszik, hogy a Szelleme kétszer van említve ebben a versben, de az „és” szót éppen olyan helyesen lehetett volna úgy fordítani, hogy „vagy inkább”. Akkor a verset így olvassuk: „**Ha valaki nem születik**

víztől, vagy inkább Szellemtől, nem mehet be az Isten királyságába.” Úgy gondoljuk, hogy ez a helyes értelmezése a versnek. A fizikai születés nem elegendő.⁸ Szelleme születés is szükséges ahhoz, hogy valaki **beléphessen Isten királyságába**. Ezt a szelleme születést Isten Szent Szelleme valósítja meg, amikor valaki hisz az Úr Jézus Krisztusban. Ezt az értelmezést támasztja alá az a tény, hogy a „Szellemtől születni” kifejezést kétszer is megtaláljuk a következő versekben (6., 8. v.).

3,6 Még ha Nikodémus be is tudott volna menni valahogyan anyjának méhében, hogy másodszor is megszülessen, akkor sem tudta volna megjavítani a magában levő gonosz természetet. Az a kifejezés, **hogy ami testtől született, test az**, azt jelenti, hogy az emberi szülőktől született gyermek bűnben született, és reménység és segítség nélkül van az önmegváltás szempontjából. Másrészt viszont, **ami Szellemtől született, szelleme az**. Szelleme születés akkor következik be, amikor valaki az Úr Jézusban bíz. Ha újjászületik Szellemtől, új természetet kap, és alkalmassá válik Isten királyságára.

3,7 Nikodémusnak **nem kellett csodálkoznia** az Úr Jézus tanításán. Fel kellett ismernie, hogy az embernek **újja kell születnie**, és elfogadnia az emberi természet teljes képtelenségét arra, hogy orvosolja saját elbukott állapotát. Fel kellett fognia, hogy ahhoz, hogy valaki Isten királyságának polgára lehessen, szentnek, tisztának és szelleminek kell lennie.

3,8 Az Úr Jézus, amint gyakran tette, a természetet használta fel a szelleme igazság illusztrálására. Emlékeztette Nikodémust, hogy a „szél fúj, ahova akar, és az ember **hallja zúgását, de nem tudja megmondani, honnan jön és hova megy**”. Az újjászületés nagyon sokban hasonlít a szélhez. Mindenekelőtt Isten

akarátát teljesíti. Nem olyan erő, amit az ember saját ellenőrzése alatt tarthat. Másodszor, az újjászületés láthatatlan. Nem láthatod bekövetkezését, de láthatod az eredményeit egy ember életében. Amikor az ember megváltatik, változás látható az életében. Azokat a gonosz dolgokat, amelyeket azelőtt szeretett, meggyűlöli. Isten dolgai, amelyeket korábban megvetett, most olyan dolgok, amelyeket szeret. Ahogyan senki sem tudja teljesen megérteni a szelet, úgy az újjászületés is Isten Szellemének csodálatos műve, amelyet az ember nem képes teljesen fel-fogni. Ráadásul az újjászületés **a szélhez hasonlóan előre** nem látható. Nem lehet megállapítani, hogy éppen mikor és **hol** jelenik meg.

3,9 Nikodémus ismét illusztrálta annak lehetetlenségét, hogy a természeti értelem belépjen Isten gondolataiba. Kétségtelenül még mindig úgy próbált gondolni az újjászületésre, mint természeti vagy fizikai eseményre, nem pedig, mint szellemi dologra. Ezért megkérdezte az Úr Jézustól: „**Mimódon lehetnek ezek?**”

3,10 Jézus azt **válaszolta**, hogy Nikodémusnak, mint **Izráel tanítójának**, értenie kellene **ezeket**. Az ÓSZ-i Szentírás világosan tanította, hogy amikor a Messiás eljön a földre, hogy királyságát felállítsa, először meg fogja ítélni ellenségeit, és lerombol mindent, ami neki ellenáll. A királyságba csak azok léphetnek be, akik megvallották és elhagyták bűneiket.

3,11 Az Úr Jézus ezután tanításának tévedhetetlenségéről beszélt, és az azzal kapcsolatos emberi hitetlenségről. Ő ismerte ennek igazságát, és csak azt tanította, **amit** tudott és **látott**, de Nikodémus és az ő napjaiban a legtöbb zsidó elutasította, hogy a bizonyágtételt elhiggye.

3,12 Melyek voltak azok a **földi dolgok**, amelyekre az Úr ebben a versben hivatkozott? Ez a **földi** királysága volt. Mint az ÓSZ tanulmányozója, Nikodé-

mus tudta, hogy egy napon el fog jönni a Messiás, és felállít egy valóságos királyságot itt a földön, amelynek Jeruzsálem lesz a fővárosa. Amit Nikodémus nem tudott megérteni, az volt, hogy ahhoz, hogy beléphessen a királyságba, újjá kell születnie. Mik azok a **mennyei dolgok**, amelyekről az Úr beszélt? Azok az igazságok, amelyek a következő versekben tárnak fel, az a csodálatos út, ahogyan valaki részesül ebben az újjászületésben.

3,13 Csak egyetlen ember tehetette meg, hogy mennyei dolgokról beszéljen, mivel Ő volt az egyetlen, **aki a mennyben** volt. Az Úr Jézus nem csupán Istentől küldött tanító, hanem az is, aki öröktől fogva az Atya Istennel élt, és **lejött** ebbe a világba. Amikor azt mondta, hogy **senki sem ment fel a mennybe**, nem úgy értette, hogy az ÓSZ-i szentek, mint például Énók és Illés nem ment fel a mennybe, hanem, hogy *azok felvitettek*, míg Ő saját hatalmából **emelkedett a mennybe**. Egy másik magyarázat az, hogy egyetlen embernek sincs folyamatos bejárása Isten jelenlétébe, ahogyan neki volt. Ő egyedi módon emelkedett fel Isten lakóhelyére, mert a mennyből szállt alá erre a földre. Noha az Úr Jézus a földön állt Nikodémussal beszélgetve, azt mondta, hogy **a mennyben** van. Hogyan lehetséges ez? Itt annak a ténynek a megállapítását látjuk, hogy az Úr, mint Isten, egy és ugyanazon időpontban mindenütt jelen van. Ezt értjük akkor, amikor azt mondjuk, hogy mindenütt jelenvaló. Bár egyes modern fordítások elhagyják azokat a szavakat, hogy **aki a mennyben van**, a kéziratok messzemenően alátámasztják, hogy a szöveghez tartozik.

3,14 Az Úr Jézus most mennyei igazságokat készült feltárni Nikodémusnak. Hogyan történhet meg az újjászületés? Az ember bűnét meg kell büntetni. Az emberek bűneikben nem mehetnek a mennybe. **Ahogyan Mózes feleltem a**

rézkígyót a pusztában egy póznán, amikor Izráel fiait kígyókkal büntette meg Isten, **úgy kell az ember Fiának** felemeltetnie (olvassuk el a 4Móz 21,4-9-et.) Miközben a pusztában az ígért földje felé vándoroltak, Izráel fiai csüggedtté és türelmetlenné váltak. Az Úr ellen lázadtak. Büntetésül az Úr mérges kígyókat küldött közéjük, és sokan meghaltak. Amikor a túlélők bűnbánattal az Úrhoz kiáltottak, az Úr azt mondta Mózesnek, hogy készítsen **egy kígyót** rézből, és helyezze el egy póznán. Az a megmart izráélita, aki feltekintett a kígyóra, csodálatos módon meggyógyult.

Jézus ezt az ÓSZ-i eseményt idézte fel annak bemutatására, hogyan történik az újjászületés. Az embereket megmarta a bűn viperája, és örök halálra vannak ítélve. A rézkígyó az Úr Jézus előképe vagy kiábrázolása. A réz a Bibliában az ítéletről beszél. Az Úr Jézus büntelen volt, és soha sem kellett volna bűnhődnie, de magára vette és elhordozta azt az ítéletet, amelyet mi érdemeltünk. A pózna a Golgota keresztyéről beszél, amelyen az Úr Jézust felemelték. Ha hit által rátekinünk, üdvözülünk.

3,15 Az Úr bűnné lett érettünk, Ő, aki nem ismert bűnt, hogy mi Isten igazsága legyünk Őbenne. Ha **valaki hisz** az Úr Jézus Krisztusban, **örök életet** kap, mint ingyen ajándékot.

3,16 Ez egyike a Biblia legjobban ismert verseinek, kétség kívül azért, mert világosan és egyszerűen mondja el az evangéliumot. Azt foglalja össze, amit az Úr Jézus Nikodémusnak tanított arról, hogyan nyerheti el valaki az újjászületést. **Isten** – olvassuk – **úgy szerette a világot**. A **világ** itt az emberiséget foglalja magában. Isten nem az emberiség bűneit vagy a gonosz világrendszert szereti, hanem az embereket szereti, és nem akarja, hogy bárki elvesszen.

Szeretetének mértéke abban a tényben mutatkozik meg, **hogy egyszerűlött Fiát adta**. Istennek nem volt az Úr Jézushoz hasonló másik Fia. Végtelen szeretetének kifejezésre juttatása az, hogy hajlandó volt odaadni egyetlen **Fiát** a lázadó bűnösökért. De ezért még *nem* üdvözül mindenki. Ugyanis az embernek el kell fogadnia, amit Krisztus érte tett, mielőtt Isten örök életet ad neki. Ezért vannak hozzátéve a következő szavak: „...**hogy aki hisz Őbenne, el ne vesszen.**” Nem kell senkinek sem elvesznie. Út nyílt, amely által üdvözülni lehet, de az embernek el kell ismernie az Úr Jézus Krisztust személyes megváltójának. Amikor ezt megteszi, örök **élete** van, mint azonnali tulajdona. Boreham mondja a következőket:

Amikor a Gyülekezet megérti azt a szeretetet, amellyel Isten szerette a világot, nyugtalanná válik, és kényelmetlenül érzi magát, amíg minden nagy birodalmat be nem vett, amíg minden korallszigetet meg nem nyert.⁹

3,17 Isten nem kíméletlen, kegyetlen uralkodó, aki azon igyekszik, hogy kiöntesse haragját az emberiségre. Szíve gyengédséggel van tele az ember iránt, és megfizette a legnagyobb árat, hogy megmenthesse az embert. Elküldhette volna a **Fiát a világba** úgy, **hogy elítélje a világot**, de **nem** ezt tette. Éppen ellenkezőleg, azért küldte el, hogy szenvedjen, vérezzen és meghaljon, hogy **megtartassék a világ általa**. Az Úr Jézus műve a kereszten olyan óriási értékű, hogy minden bűnös mindenütt üdvözülhet, ha befogadja.

3,18 Most már az emberek két osztályba sorolhatók: a hívőkébe és a nem hívőkébe. Örök sorsunkat az a magatartás határozza meg, amellyel az Isten Fia felé fordulunk. Akik bíznak az Úrban, **el nem kárhoznak, de akik nem bíznak benne, már a kárhozatban vannak**. Az Úr Jé-

zus bevégezte a megváltás munkáját, és most minden egyének döntenie kell, hogy elfogadja-e Őt, vagy elutasítja. Rettenetes dolog elutasítani a szeretet ilyen ajándékát. Ha valaki nem hisz az Úr Jézusban, Isten nem tehet mást, mint hogy elítéli.

Az **Ő nevében** hinni ugyanaz, mint **benne** hinni. A Bibliában a név a személyt jelenti. Ha bízol a **nevében**, **Őbenne** bízol.

3,19 Jézus a **világosság**, aki eljött a **világba**. Ő volt Isten büntelen, szeplőtlen Báránya. Meghalt az egész világ bűneiért. Szeretik az emberek ezért? Nem. Neheztelnek rá. Inkább szeretik bűneiket, mint hogy Jézust Megváltóul elfogadják, és ezért elutasítják. Ugyanúgy, ahogyan bizonyos férgek menekülnek a világosság elől, a gonosz emberek is menekülnek Krisztus jelenlétéből.

3,20 Akik szeretik a bűnt, gyűlölik a **világosságot**, mert a világosság leleplezi bűnös voltukat. Amikor Jézus itt volt a világban, a bűnösök kényelmetlenül érezték magukat jelenlétében, mert saját szentségével leleplezte azok rettenetes állapotát. A legjobb mód arra, hogy egy bot görbeségét leleplezzük, ha egy egyenes bot mellé helyezzük. Az Úr Jézus tökéletes emberként eljött ebbe a világba, és az összehasonlítás által minden ember görbe útját leleplezte.

3,21 Ha valaki igazán őszinte Isten előtt, a **világosságra** jön, vagyis az Úr Jézushoz, és beismeri saját végletes érdemtelenységét és bűnös voltát. Akkor az Úrra bízza magát, és így újjászületik a Krisztusban való hit által.

D) Keresztelő János szolgálata Júdeában (3,22-36)

3,22 Ennek a fejezetnek az első szakasza az Úr Jézus bizonyágtételét írta le Jeruzsálem városában. Ettől a verstől a

fejezet végéig János leírja Krisztus szolgálatát **Júdeában**, ahol kétségtelenül a megváltás jó híreinek hirdetését folytatta. Amint az emberek a világosságra jöttek, **bemerítkeztek**. Ebből a versből úgy tűnhet, hogy Jézus maga végezte a beme-
rítést, de a Jn 4,2-ből tudjuk, hogy ezt tanítványai végezték.

3,23 János, aki ebben a versben említve van, Keresztelő János. Ő még mindig hirdette a bűnbánat üzenetét Júdea tartományában, és beme-
rítette azokat a zsidókat, akik hajlandóak voltak megtérni és így felkészülni a Messiás eljövételére. **János is beme-
rítést végzett Énónban, mert ott sok volt a víz.** Ez nem bizonyítja egyértelműen, hogy alámerítéssel merített be, de bizonyára magában foglalja azt. Ha rálocsolással vagy ráöntéssel keresztelt volna, nem lett volna szükséges, hogy **sok víz** legyen ott.

3,24 Ez a vers János további szolgálata-
tát és az istenfélő zsidók további reagálását magyarázza. A közeli jövőben **Jánost börtönbe vetik**, és lefejezik hűség-
bizonyágtételéért. Addig szorgalmasan végezte misszióját.

3,25 Világos ebből a versből, hogy **János néhány tanítványa vitába** keveredett **a zsidókkal a megtisztulással** kapcsolatban Mit jelent ez? **A megtisztulás** itt feltehetően a beme-
rítkezésre vonatkozik. A vita akörül volt, hogy vajon János beme-
rítkezése jobb volt-e, mint Jézusé. Melyik beme-
rítkezésnek volt nagyobb ereje? Melyik volt az értékesebb? Talán **János néhány tanítványa** balga módon ahhoz ragaszkodott, hogy nem lehet jobb beme-
rítkezés, mint az ő mesterüké. Talán a farizeusok megpróbálták János tanítványait féltékennyé tenni Jézusra és töretlen népszerűségére.

3,26 Elementek Jánoshoz, hogy eldöntse a kérdést. Úgy tűnik, a következőket mondhatták neki: „Ha a te beme-
ríté-
té-
sed a jobb, miért van, hogy sok ember

elhagy téged és Jézushoz megy?” (Az a kifejezés, hogy „**aki veled volt a Jordánon túl**”, Krisztusra vonatkozik.) János bizonyosságot tett az Úr Jézusról, és ennek a bizonyágtételnek az eredményeképpen Jánost sok tanítványa elhagyta, és Jézust kezdte követni.

3,27 Ha János válasza az Úr Jézusra vonatkozott, akkor bármilyen siker, amit az Úr elért, Isten jóváhagyásának jele. Ha János önmagára utalt, akkor azt mondta, hogy sohasem állította, hogy ő valamilyen nagy vagy fontos személyiség. Sohasem mondta, hogy az ő bemeztése felsőbb rendű Jézusénál. Egyszerűen azt mondta, hogy neki semmi sincs, csak amit a **mennyből** kapott. Ez mindnyájunkra igaz, és nincsen olyan dolog ezen a világon, amire büszkék lehetnénk, vagy arra törekedhetnénk, hogy az emberek nagybecsülését megszerezzük.

3,28 János emlékeztette tanítványait, újra és újra kijelentette, **nem ő a Krisztus, hanem** egyszerűen azért küldetett, hogy előkészítse a Messiás útját. Miért vitatkoznak az ő érdekében? Miért töreksenek arra, hogy pártot képezzenek körülötte? Ő nem fontos személy, hanem egyszerűen azzal próbálkozik, hogy az embereknek megmutassa az Úr Jézust.

3,29 Az Úr Jézus Krisztus volt a **vőlegény**. Keresztelő János csupán a **vőlegény barátja** volt, a „legnagyobb ember”. A **menyasszony** nem a vőlegény barátjé, hanem magáé a vőlegényé. Ezért az volt a helyes, ha a nép inkább Jézust követi, mint Jánost. A **menyasszony** kifejezést itt általános értelemben használja mindenkire, aki az Úr Jézus tanítványa lesz. Az ÓSZ-ben Izráelről beszéltek úgy, mint Jahve feleségéről. Később, az ÚSZ-ben a Krisztus Gyülekezetének tagjairól, mint menyasszonyáról. De itt János evangéliuma a szót általános értelemben alkalmazza, amely magában foglalja azokat, akik elhagyták Keresztelő

Jánost, amikor a Messiás megjelent. Nem jelenti sem Izráelt, sem a Gyülekezetet. Jánost nem tette boldogtalanná, hogy követői elhagyták. Nagy öröme volt, hogy hallja a **vőlegény hangját**. Megelégedett azzal, hogy Jézus kapja meg a teljes figyelmet. **Öröme beteljesedett**, amikor Krisztust dicsőítették és tisztelték az emberek.

3,30 János szolgálatának teljes célja össze van foglalva ebben a versben. Szüntelenül azon munkálkodott, hogy az embereknek az Úrra mutasson, és elérje náluk, hogy felismerjék igazi értékét. Ezt cselekedve János megértette, hogy neki magának háttérben kell maradnia. Ha Krisztus szolgája a figyelmet önmagára törekszik irányítani, tulajdonképpen hűtlen szolgál.

Figyeljük meg ebben a fejezetben a három „kell” kijelentést: *a bűnösöknek* (3,7); *a Megváltónak* (3,14); *és a szentnek* (3,30).

3,31 Jézus az, **aki felülről jött, és feljebbvaló mindenkinél**. Ez a megállapítás azt célozta, hogy bemutassa mennyei eredetét és felsőbbrendű helyzetét. Keresztelő János saját alsóbbrendűségének bizonyítására azt mondta, hogy **ő maga földről való, földi és földiekről beszél**. Ez egyszerűen azt jelenti, hogy ami születését illeti, ő emberi szülőktől származott. Neki nem volt mennyei rangja, és nem beszélhetett ugyanolyan tekintéllyel, mint Isten Fia. Alacsonyabb rendű volt az Úr Jézusnál, mert **aki a mennyből jött, feljebb való mindenkinél**. Krisztus a világegyetem szuverén Ura. Tehát csakis az a helyes, hogy az emberek Őt kövessék, ne a hírnökét.

3,32 Amikor az Úr Jézus beszélt, hatalommal szólt. Azt mondta az embereknek, amit **látott és hallott**. Nem volt lehetséges a hiba vagy a csalás. Mégis, furcsa módon **bizonyágtételét senki sem fogadja el**. Azt a kifejezést, hogy

senki, nem abszolút értelemben kell venni. Vannak emberek, akik elfogadják az Úr Jézus szavait. János azonban általában az emberiséget tekintette, és egyszerűen megállapította, hogy az Úr tanítását a többség elvetette. Jézus volt az, aki a mennyből jött, de viszonylag kevesen hajlandóak rá hallgatni.

3,33 A 33. vers azokról a kevesekről ír, akik úgy fogadták az Úr szavait, mint amelyek Isten valódi szavai. Ezzel azt **igazolták, hogy Isten igaz**. Így van ma is. Amikor az emberek elfogadják az evangélium üzenetét, Isten oldalára állnak önmagukkal és a többi emberrel szemben. Rájönnek, hogy amit **Isten** mond, annak **igaznak** kell lennie. Figyeljük meg, milyen világosan tanítja a 33. vers Krisztus istenségét. Azt mondja, hogyha valaki elfogadja Krisztus **bizony-ságtételét**, elismeri, **hogy Isten igaz**. Ez pontosan egy másik megfogalmazása annak, hogy Krisztus bizonyágtétele *Isten* bizonyágtétele, és aki elfogadja az egyiket, elfogadja a másikat is.

3,34 Jézus volt az, akit **Isten küldött**. **Isten szavait** mondta. János, hogy ezt a megállapítást alátámassza, leszögezi, hogy **Isten nem mérték szerint adja a Szellemet**. Isten Szent Szelleme kente fel Krisztust, és ez más személyre nem igaz. Mások is tudatában vannak annak, hogy a Szent Szellem segíti őket szolgálatukban, de soha senki nem végzett ilyen Szellemmel teljes szolgálatot, mint Isten Fia. A próféták részleges kijelentést kaptak Istentől, de „a Szellem feltárta Krisztusban és Krisztus által az igazi bölcseséget, Isten szívét az emberrel kapcsolatban a szeretet teljes végtelenségével együtt”.

3,35 Ez egyike a hét esetnek János evangéliumában, amely elmondja nekünk, hogy **az Atya szereti a Fiút**. Itt ez a szeretet abban nyilvánul meg, hogy a kezébe ad **mindent**. Azok között a dol-

gok között, amelyek teljesen az Úrra vannak bízva, ott van az emberek sorsa, ahogyan a 36. vers magyarázza.

3,36 Isten hatalmat adott Krisztusnak, hogy **örök életet** adjon mindenkinek, aki hisz Őbenne. Ez az egyik legvilágosabb vers az egész Bibliában arról, hogy hogyan üdvözülhet valaki. *Egyszerűen a Fiúban való hit által*. Amint ezt a verset olvassuk, megértjük, hogy Isten az, aki beszél. Tesz egy ígéretet, amelyet sohasem lehet megszegni. Világosan és határozottan azt mondja, hogy **aki hisz a Fiában, örök élete van**. Ennek az ígéretnek az elfogadása nem jelent sötétbe ug-rást. Ez egyszerűen annak hittel való elfogadása, amiben nem lehet csalódní. Aki **nem** engedelmeskedik Isten **Fiának**, **nem lát életet, hanem Isten haragja marad rajta**. Ebből a versből megtanuljuk, hogy örök sorsunk attól függ, hogyan bánunk Isten **Fiával**. Ha befogadjuk Őt, Isten örök **életet** ad nekünk, mint ingyen ajándékot. Ha elutasítjuk, sohasem fogjuk élvezni az örök **életet**, hanem Isten **haragja** már felettünk függ, készen, hogy bármely pillanatban ránk zúduljon.

Figyeljük meg, hogy ebben a versben semmi sincs a törvény megtartásáról, az aranyszabálynak való engedelmességről, az egyházba járásról, a tőlünk telhető legjobb megcselekvéséről, vagy mennybe vezető utunk kiérdekléséről.

J) A samáriai asszony megtérése (4,1-30)

4,1-2 A farizeusok meghallották, hogy Jézus több tanítványt merített be, **mint János**, és János népszerűsége nyilvánvalóan csökken. Lehet, hogy megpróbálták felhasználni ezt a tényt arra, hogy felszítsák a féltékenységet és harcot János és az Úr Jézus tanítványai között. A valóságban **maga Jézus nem** merített be senkit, ezt **tanítványai** tették. Az emberek

azonban úgy merítkeztek be, mint az Úr követői vagy tanítványai.

4,3 Júdea elhagyásával és **Galileába** utazásával Jézus megakadályozta a farizeusokat abban, hogy sikert érjenek el zavart keltő erőfeszítéseikben. Van valami jelentős dolog még ebben a versben. **Júdea** a zsidó vallási rendszer központja volt, míg **Galilea** meglehetősen pogány tartománynak számított. Az Úr Jézus észrevette, hogy a zsidó vezetők már elutasították Őt és a bizonyágtételét, ezért a pogányokhoz fordult a megváltás üzenetével.

4,4 Samária a Júdeából Galileába vezető úton volt. Kevés zsidó használta ezt a közvetlen útvonalat. Samária tartományát annyira megvetette a zsidó nép, hogy gyakran nagy kerülőt tettek Pereán keresztül, ha északra, Galileába akartak menni. Így, amikor azt mondja az Ige, hogy Jézusnak Samárián **kellett keresztül mennie**, ebben nem az a gondolat van, hogy földrajzi megfontolásokból volt kénytelen ezt tenni, hanem inkább az a tény, hogy volt **Samáriában** egy szükségét szenvedő lélek, akin segíteni tudott.

4,5 Samáriában járva az Úr Jézus egy kis **Sikár** nevű faluhoz érkezett. Ettől a falutól nem messze volt egy **telek**, amelyet **Jákób** adott **fiának, Józsefnek** (1Móz 48,22). Amikor Jézus keresztülment ezen a területen, annak egész múltbeli történelme állandóan előtte volt.

4,6 Volt ott egy forrás, amelyet **Jákób kútjaként** ismertek. Ezt az ősi kutat még mindig láthatják a látogatók, lévén egyike azon kevés bibliai helyszíneknek, amelyeket ma biztosan azonosítani lehet.

Körülbelül dél, római időszámítás szerint 6 óra lehetett, amikor Jézus a kúthoz érkezett. A hosszú gyaloglás eredményeképpen **fáradt** volt, és így leült a **kút mellé**. Noha Jézus a Fiú Isten, ugyanakkor ember is. Mint Isten, sohasem fáradhat el, de mint ember, igen. Nehéz ezt

megérteni, de az Úr Jézus Krisztus személyét halandó értelemmel sohasem lehet teljesen megérteni. Az az igazság, hogy Isten lejöhetett a világba, és mint ember, emberek között élhetett, olyan titok, amely meghaladja az értelmünket.

4,7 Amikor az Úr Jézus a kútnál ült, **egy asszony jött ki** a faluból **vízért meríteni**. Ha dél volt, mint ahogyan néhány tudós mondja, nagyon szokatlan idő egy asszony számára, hogy a kúthoz menjen vízért; ez a nap legmelegebb időpontja. Ez az asszony erkölcsstelen bűnös volt, és lehet, hogy a szegényérzet miatt választotta ezt az időt. Remélte, hogy nem lesz ott más nő, aki meglátja. Természetesen az Úr Jézus végig tudta, hogy az asszony ekkor jön a kúthoz. Tudta, hogy egy ínségben lévő lélek, és úgy határozott, hogy megszólítja, és megszabadítja bűnös életéből.

Ebben az igeszakaszban a lélekmentő Mestert látjuk munka közben, és jól teszünk, ha tanulmányozzuk azokat a módszereket, amelyeket alkalmazott, hogy ezt az asszonyt rádöbbenesse szükségének érzékelésére, és felajánlja neki a probléma megoldását. Urunk az asszonyhoz pontosan hétszer szólt. Az asszony is hétszer szólalt meg. Hatszor az Úrhoz és egyszer a városi emberekhez. Lehet, hogy ha mi is olyan sokszor szólunk az Úrhoz, amint Ő tette, akkor mi is olyan eredményesek leszünk a bizonyágtételben, mint Ő, amikor a városi emberekhez beszélt. Jézus a beszélgetést egy szívesség kérésével kezdte el. A gyaloglástól fáradtan **ezt mondta neki: „Adj innom!”**

4,8 A 8. vers magyarázza meg, emberileg szólva, hogy az Úr miért kért tőle inni. A **Tanítványai elmentek** Sikárba, hogy **élelmet vásároljanak**. Rendszerint vittek magukkal vödört, amellyel vizet meríthettek, és ezt a tanítványok most magukkal vitték. Így, emberi módon az

Úrnak nem volt lehetősége vizet meríteni a kútból.

4,9 A nő felismerte, hogy Jézus **zsidó**, és csodálkozott, hogy szóba áll vele, **egy samáriaival**. A samáriaiak azt állították, hogy Jákóbtól származnak, és igazi izráelitáknak tekintették magukat. Valójában zsidó és pogány származású keverék nép voltak. A Garizim hegyét fogadták el, mint a kultusz hivatalos székhelyét. Ez egy samáriai hegy, amit az Úr és az asszony tisztán láthatott, miközben egymással beszélgettek. A zsidók nem szerették a samáriaiakat. Úgy tekintették őket, mint félvéreket. Ezért mondta a nő az Úr Jézusnak: „Hogy kérhetsz inni zsidó létedre éntőlem, aki samáriai asszony vagyok?!” Aligha vette észre, hogy Teremtőjével beszél, és hogy Isten szeretete felülemelkedik az emberek közötti minden jelentéktelen megkülönböztetésen.

4,10-11 Szívességet kérve, az Úr felkeltette érdeklődését és kíváncsiságát. Ezt fokozta azzal, hogy tovább beszélt önmagáról, mint aki Isten és ember egy személyben. Ő mindenekelőtt **Isten ajándéka** volt. Az egy **Isten** adta a világ Megváltójául egyszülött Fiát. De Ő ember is volt. Olyan, aki elfáradt a gyaloglástól, és **inni** kért az asszonytól. Más szóval, ha a nő elfogadta volna, hogy akivel beszélget, az a hústestben megjelent Isten, ő **kért volna tőle** áldást, és kapott volna tőle **élő vizet**. Az asszony csak a *szó szerinti* vízre gondolt, és annak lehetetlenségére, hogy a szükséges eszköz nélkül meríthessen. Teljesen képtelen volt arra, hogy felismerje az Urat, vagy megértse szavait.

4,12 Zavara csak elmélyült, amikor **Jákób** pátriárkára gondolt, **aki** ezt a **kutat** adta. Ezt használta **Jákób, fiai és állatai**. Most pedig, évszázadokkal később, itt van egy fáradt vándor, aki inni kér Jákób kútjából, és mégis azt állítja, hogy képes adni valami jobbat, mint az a víz,

amit Jákób adott. Ha neki van valami jobb, miért kér vizet a Jákób kútjából?

4,13 Az Úr tehát elkezdte magyarázni a különbséget Jákób kútjának szó szerint vett víze és aközött a víz között, amelyet Ő akar adni. Ha **valaki a kút vizéből iszik, ismét megszomjazik**. A samáriai nő ezt bizonyára megértette. Nap nap után jönnie kellett, hogy merítsen a kútból; mégsem elégtelt meg sohasem teljesen. Így van a világ minden kútjával. Az emberek földi dolgokban keresik gyönyöreiket és megelégtetésüket, de ezek a dolgok nem képesek kioltani az emberi szív szomjúságát. Ahogyan Ágoston mondta vallomásaiban: „Ó, Uram, önmagadnak teremtettél minket, és szívünk békételen, amíg benned nyugalmat nem talál.”

4,14 **Az a víz**, amit Jézus ad, valóban megelégt. **Bárki iszik** Krisztus áldásából és kegyelméből, **sohasem fog ismét megszomjazni**. Nemcsak megtölti javival a szívet, hanem túlaradvá is teszi. Hasonló lesz a **buzgó forráshoz**, amely állandóan túlarad, nemcsak ebben az életben, hanem az örökkévalóságban is. Az a kifejezés, hogy **örök életre buzgó víznek kútfeje**, azt jelenti, hogy annak **a víznek** az ajándékai, amelyet Krisztus ad, nem korlátozódnak a földre, hanem örökre tartanak. Az ellentét rendkívül eleven. Amit az egész föld adhat, nem elegendő az emberi szív betöltéséhez. Azok az áldások azonban, amelyeket Krisztus ad, nemcsak betöltik a szívet, hanem túl nagyok ahhoz, hogy bármilyen szív befogadhassa őket.

„Az egész széles világ nem elegendő, Hogy kitöltse a szív minden zugát, Mert az még mindig sóvárog valami után; Csak a Szentháromság tudja betölteni Az emberi szív kielégítetlen vágyát.”

George Herbert

Ennek a világnak a gyönyörei néhány rövid évig tartanak, de azok az örömök,

amelyeket Krisztus ad, **örök életre** szólnak.

4,15 Amikor **az asszony** erről a csodálatos vízről hallott, azonnal szeretett volna kapni belőle. Csakhogy még mindig *szó szerint* értelmezte a vizet. Nem akarta, hogy mindennap ki kelljen **jönnie** a kúthoz, hogy vizet **merítsen** és otthonába vigye a fején a nehéz vizesvödröt. Nem értette meg, hogy az a víz, amelyről az Úr Jézus beszélt, szellemi dolog volt, hogy Ő azokra az áldásokra gondolt, amelyeket a belé vetett hit révén kap az emberi lélek.

4,16 Itt hirtelen változás történik a beszélgetésben. Az asszony éppen most kérte a vizet, az Úr Jézus pedig azt mondta neki, hogy **menjen és hívja a férjét**. Miért? Az asszonynak el kellett ismernie bűnösségét. Igaz bűnbánattal kellett Krisztushoz jönnie, megvallva bűnét és szegyenét. Az Úr Jézus mindent tudott arról a bűnös életéről, és rá akarta vezetni lépésről lépésre, hogy maga is belássa.

Csak azok nyerhetik el a megváltást, akik tudják magukról, hogy elveszettek. Minden ember el van veszve, de nem mindenki akarja ezt beismerni. Ha embereket akarunk megnyerni Krisztusnak, sohasem kerülhetjük el a bűn kérdését. Szemtől szemben kell találkozniuk azzal a ténnyel, hogy halottak a törvényszegéseikben és bűneikben. Szükségük van a Megváltóra, nem válthatják meg önmagukat. Jézus az a Megváltó, akire szükségük van, és Ő fogja megváltani őket (vagyis érvényes lesz számukra a váltás), ha megbánják bűneiket, és bíznak benne.

4,17 Először **az asszony** megpróbálta elkendőzni az igazságot anélkül, hogy hazudna. Ezt **mondta: „Nincs férjem.”** Szigorúan véve, állítása igaz volt. Mégis arra szolgált, hogy elrejtse azt az ocsmány helyzetet, hogy akkor is bűnbánóan élt

egy férfival, aki nem a férje volt:

Az asszony diskurál a vallásról, vitatkozik a teológiáról, némi iróniát alkalmaz, meglepetést színel, mindent elkövet, hogy Krisztus észre ne vegye menekülő lelkét, amely önmaga előtt menekül. (Egy evangéliumi író napi jegyzeteiből)

Az Úr Jézus, mint Isten, minderről tudott. Ezért azt **mondta neki: „Jól mondtad, hogy: nincs férjem.”** Noha embertársait becsaphatta, ezt az „embert” nem volt képes becsapni. Ő mindent tudott róla.

4,18 Az Úr Jézus sohasem használja ki a minden dologra vonatkozó tökéletes ismeretét azért, hogy valakit szükségtelenül leleplezzen vagy megszegyenítsen. De felhasználja, mint itt is, a bűn megköztözöttségéből a szabadításra. Mennyire meglepődhetett az asszony, amikor az Úr fejére olvasta múltbeli történetét. **Őt férje volt**, és az az ember, akivel most él, **nem a férje**.

Erről a versről megoszlanak a vélemények. Némelyek azt tanítják, hogy az asszony őt előző férje vagy meghalt, vagy elhagyta őt, és semmi bűne nincs velük kapcsolatban. Akár így volt, akár nem, ennek a versnek az utóbbi részéből világos, hogy az asszony házasságtörő volt. **„A mostani nem férjed.”** Ez a fontos pont. Az asszony bűnös, és amíg nem volt hajlandó ezt elismerni, az Úr nem áldhatta meg őt az élő vízzel.

4,19 Amikor az élete ilyen nyíltan állt előtte, **az asszony** megértette, hogy aki vele beszél, nem mindennapi személy. Azt azonban nem fogta fel, hogy Isten. A legtöbb, amit gondolni tudott róla, az volt, hogy **próféta**, vagyis Isten szószólója.

4,20 Úgy látszik, hogy az asszony most már meggyőződött bűneiről, és megpróbált témát váltani egy kérdés feltevésével, az imádat megfelelő helyszíné-

vel kapcsolatban. Amikor azt mondta, hogy: „**A mi atyáink ezen a hegyen imádkoztak**” –, kétségtelenül a közelben levő Garizim hegyére mutatott. Aztán emlékeztette az Urat (szükségtelenül), hogy a **zsidók** azt állítják, hogy **Jeruzsálemben van az a hely, ahol imádkozni kell**.

4,21 Jézus nem tért ki a megállapítás elől, hanem felhasználta, hogy további szellemi igazságot közöljön. Azt mondta, hogy **eljön** az az idő, amikor az **imádás helye nem** a Garizim hegye és **nem is Jeruzsálem** lesz. Az ÓSZ-ben Jeruzsálemet jelölte ki Isten, mint *azt a* várost, ahol imádkozni kell. A jeruzsálemi templom Isten lakóhelye volt, és az istenfélő zsidók Jeruzsálembé jöttek áldozataikkal és felajánlásaikkal. Természetesen az evangéliumi korszakban ez már nem így van. Istennek nincsen meghatározott helye, ahol az embereknek Őt imádniuk kell. Az Úr ezt bővebben a következő versekben magyarázza meg.

4,22 Amikor az Úr azt mondta: „**Ti azt imádjátok, amit nem ismertek**” –, helytelenítette az imádat samaritánus módszerét. Ez ellentmond azoknak a mai vallási tanítóknak, akik azt mondják, hogy minden vallás jó, és végül mindegyik a mennybe vezet. Az Úr Jézus tájékoztatta az asszonyt, hogy a samaritánusok imádatát Isten nem hagyta jóvá és nem is helyeselte. Emberek találták ki, és Isten Igéjének szentesítése nélkül folytatták. A zsidók imádatával ez nem így volt. Isten különítette el a zsidó népet, mint választott földi népét. Részletes utasítást adott nekik imáadásának módjáról.

Azzal a mondással, hogy „**az üdvösség a zsidók közül támad**”, az Úr azt tanította, hogy a zsidó népet jelölte ki Isten a maga hírnökéül, és nekik adta a Szentírást. A Messiást is a zsidó népen keresztül adta. Zsidó anyától született.

4,23 Ezt követően Jézus Krisztus

arról tájékoztatta a nőt, hogy eljövetelel Isten már nem egy adott helyhez köti az imádatot. Most már azok, akik az Úr Jézusban hisznek, imádkozhatják Istent bárhol és bárhol. Az igazi imádat az, hogy a hívő hit által Isten jelenlétébe kerül, és *ott* imádja és dicsőíti. Teste lehet barlangban, börtönben vagy mezőn, szelleme azonban közel kerülhet Istenhez hit által a mennyei szentélyben. Jézus megmondta az asszonynak, hogy mostantól fogva az Atyát **szellemben és igazságban** imádják. A zsidók az imádatot külső formákra és szertartásokra redukálták. Azt gondolták, hogy a törvény betűihez való vallásos ragaszkodás és bizonyos szertartások tesz iket az Atya imádóivá. De az ő imádatuk nem szellemben történt. Külsőséges és nem bensőséges volt. Lehet, hogy elnyomták a szegényeket, vagy tisztességtelen üzleti módszereket alkalmaztak.

Másrészt viszont a samáriaiaknak is volt egy imádási formájuk, de az hamisnak bizonyult. Nem volt a Szentírásban megalapozott. Saját vallást hoztak létre, és saját elgondolásaik szerint hoztak rendelkezéseket. Így, amikor az Úr azt mondta, hogy **szellemben és igazságban kell Istent imádni**, elítélte mind a zsidókat, mind a samáriaiakat. Együttal tájékoztatta őket, hogy most, mivel Ő eljött, lehetővé vált az embereknek általa Istenhez közelíteni igaz és őszinte imádatával. Fontoljuk meg ezt! **Az Atya ilyeneket keres az Ő imádóiul**. Istent érdeklí népének imádata. Tőlem megkapja?

4,24 Hogy **Isten Szellem**, az lényének meghatározása. Nem ember, aki alá van vetve az emberi nem minden hibájának és korlátjának. Nem is korlátozódik valamilyen helyhez vagy időhöz. Láthatatlan személy, aki egy és ugyanazon időben mindenütt jelen van, mindentudó, mindenható. Minden útjában tökéletes. Ezért **azoknak, akik imádják, szellemben és igazságban kell imádniuk**. Nem lehet

benne színlelés vagy képmutatás. Nem szabad valakinek azt hinnie, hogy a szertartások végzése által tetszik Istennek. Még ha Isten maga rendelte is el azokat a szertartásokat, mégis azt kívánja, hogy az ember megtört és alázatos szívvel közeledjen hozzá. Ebben a fejezetben két további „kell” található: „kell” mennie a lelkek megnyeréséért (4,4), és egy „kell” az imádókért (4,24).

4,25 Ahogyan a samáriai asszony hallgatta az Urat, kénytelen volt az eljövendő **Messiásra** gondolni. Isten Szelleme felszította benne azt a vágyat, hogy a **Messiás** jöjjön el. Kifejezésre juttatta bizalmát, hogy ha majd eljön, **mindent** meg fog tanítani. Ebben a megállapításban megmutatta, hogy nagyon világosan megértette Krisztus eljövételének egyik nagy célját.

Az a kifejezés, hogy „**Messiás... aki Krisztusnak mondatik**”, egyszerűen annak a ténynek a kifejezése, hogy ez a két szó ugyanazt jelenti. A **Messiás**, héber szó, jelentése: Isten Felkentje; **Krisztus** ennek görög megfelelője.

4,26 **Amit Jézus mondott neki**, szó szerint ez volt: „**Én vagyok az, aki veled beszélek**”. Az „**Én vagyok**” kifejezés használatával az egyik nevet használta, amelyet Isten az ÓSZ-ben önmagára alkalmazott. Ezt mondta: „**ÉN VAGYOK** az, aki veled beszélek”, vagy más szavakkal: „Jahve az, aki veled beszél”. Azt a meglepő igazságot jelentette ki, hogy az, aki vele beszél, a várt **Messiás**, és egyben Isten maga. Az ÓSZ Jahvéja az ÚSZ Jézusa.

4,27 Amikor a **tanítványok** visszaérkeztek Sikárból, Jézust ezzel a **nővel** beszélgetve találták. Meglepődtek, hogy beszél vele, mivel samáriai volt. Talán azt is megállapították, hogy ez egy bűnös nő. **Mégsem** kérdezték meg az Úrtól, hogy mi dolga az asszonnyal, vagy **miért beszél vele**. Jól mondta valaki: „A tanítvá-

nyok meghökkentek, hogy asszonnyal beszél; azon jobban csodálkozhattak volna, hogy velük szóba állt!”

4,28 **Az asszony ekkor otthagyta vizesvödret!** Ez az élet különböző dolgait szimbolizálta, amelyeket elhagyott azon törekvésében, hogy legmélyebb vágyakozását kielégítse. Azok mind csalódást okoztak. Most, hogy megtalálta az Úr Jézust, nem volt többé szüksége azokra a dolgokra, amelyek korábban olyan fontosak voltak az életében.

Repedezett kutak, Uram,
Vizet nem adhattak!
Amikor inni akartam,
Még ki is gúnyoltak.

Senki meg nem elégíthet,
Más név nincsen nekem,
Élet, öröm és szeretet:
Mind Jézusban leltem!

B. E.

Az asszony nemcsak a **vödret hagyta ott**, hanem a **városba vette útját**. Amikor egy ember megtér, azonnal másokra kezd gondolni, akiknek szükségük van az élet vizére. J. Hudson Taylor mondta: „Néhányan buzgóan igyekeznek az apostolok utódaivá lenni; én inkább a samáriai asszony követője szeretnék lenni, aki – miközben az apostolok ételért jártak – elfeledkezett a vödrről a lelkek iránti buzgalmában.”

4,29-30 Bizonyságtétele egyszerű és hatásos volt. Hívott minden ottani lakost, hogy **jöjjenek és nézzék meg azt az embert, aki mindent megmondott neki, amit tett**. Felébresztette szívükben azt a kérdést, hogy talán **Ő** a **Messiás**. Saját magában már kevés kétség lehetett, mert neki már kijelentette magát **Krisztus**, de felébresztette bennük a kérdést. Tehát Jézushoz mentek, hogy maguk találkozzanak vele. Kétségtelen, hogy ezt az asz-

szonyt jól ismerték a faluban bűne és szégyene miatt. Bizonyára meglepődhettek az emberek, hogy az asszonyt most nyilvános helyeken látták, aki bizonysgot tett az Úr Jézus Krisztusról! A nő bizonysgtétele hatásos volt. A falu lakói otthagyták otthonaikat és munkájukat, és elindultak, hogy Jézussal találkozzanak.

K) A Fiú gyönyörűségét leli Atyja akaratának cselekvésében (4,31-38)

4,31 Most, hogy a **tanítványok** visszatértek az étellel, biztatták az Urat, hogy **egyék**. Nyilván nem vették észre, milyen fontos dolgok történtek. Ebben a történelmi pillanatban, amikor egy samáriai város készült a dicsőség Urához járulni, gondolkodásuk nem emelkedett magasabba, mint a testüknek szánt étel.

4,32 Az Úr Jézusnak **eledel** és támogatás volt, hogy imádókat nyert meg Atyjának. Ehhez az örömhöz képest a fizikai táplálkozás kevésbé volt fontos. Azt kapjuk az életben, amit hajszolunk. A tanítványokat az étel érdekelte. A faluba mentek, hogy ételt kapjanak, és azzal tértek vissza. Az Urat a lelkek érdekelték. Őt a férfiak és a nők megváltása érdekelte, megszabadításuk a bűntől, és az örök élet vizét adta nekik. Ő is azt találta meg, amit keresett. Bennünket mi érdekel?

4,33 A **tanítványok** földi gondolkodásuk miatt nem értették meg az Úr szavainak jelentését. Nem értékelték azt a tényt, hogy „a szellemi siker öröme és boldogsága arra az időre az embereket minden testi vágy fölé emelheti, és átveheti az anyagi étel és ital helyét”. Így aztán arra a következtetésre jutottak, hogy valaki már nyilván idejött, és **hozott** élelmet az Úr Jézusnak.

4,34 Jézus ismét megpróbálta figyelmüket az anyagiakról a szellemiekre terelni. Az Ő **eledele** Isten **akaratának tel-**

jesítése volt, és annak a **munkának az elvégzése**, amelyet Isten adott neki. Az Úr Jézus nem tartózkodott a valóságos étel fogyasztásától, de életének nagy célja és szándéka nem testének táplálása volt, hanem inkább Isten akaratának cselekvése.

4,35 Lehet, hogy a tanítványok az elkövetkező aratásról beszéltek egymás között. Vagy talán ismert szállóige volt a zsidók között, hogy „még **négy hónap** és eljön az **aratás**”. Bárhog is volt, az Úr Jézus ismét az **aratás** fizikai eseményét használta fel, hogy egy szellemi leckét megtanítsa. Ne gondolják a tanítványok, hogy az aratás ideje még távol van. Ne az étel és a ruházat megszerzésével töltsék el az életüket, azt gondolva, hogy Isten munkája később is elvégezhető. Meg kell érteniük, hogy a mezők már **fehérek az aratásra**. A **mezők** kifejezés itt természetesen a világra vonatkozik. Abban a pillanatban, amikor az Úr ezeket a szavakat kimondta, éppen aratás közben voltak. A gabona a samáriai férfiak és asszonyok lelkét fejezte ki. Arról beszélt a tanítványoknak, hogy a begyűjtés hatalmas munkája áll előttük, és hogy erre kell szánniuk magukat haladéktalanul és szorgalmasan.

Az Úr ma is azt mondja közülünk azoknak, akik hívők: „**Emeljétek fel szemiteket, és lássátok meg a tájat.**” Amikor a világ nagy ínségének szemlélésével foglalkozunk, az Úr megterheli szívünket a körülöttünk levő elvesző lelkekkel. Akkor rajtunk múlik, hogy elmenjünk örömetre, és igyekezzünk az érett gabonát betakarítani.

4,36 Az Úr Jézus most azzal a munkával kapcsolatosan oktatta ki a tanítványait, amelyre elhívták. Ő választotta ki őket az aratásra. Ebben az életben ne csak a **munkabérre** törekedjenek, hanem gyűjtsenek **gyümölcsöt** az örökkévalóságra is. A Krisztusért végzett szolgálát-

nak nagy jutalma van már ebben az életben. Egy elkövetkező napon az aratóknak további örömben lesz részük, látva a mennyben azokat a lelkeket, akik hűségesek voltak az evangéliumi üzenet hirdetésében.

A 36. vers *nem* azt tanítja, hogy egy ember a hűséges aratás folytán nyeri el az örök életet, hanem inkább azt, hogy a munka **gyümölcse** az örök életben is megmarad.

A mennyben mind a vető, mind az arató **együtt örvendezik**. A természetben a termőföldet először elő kell készíteni, és azután kell a magot belevetni. Később a gabonát learatják. Így van a szellemi életben is. Először hirdetni kell az üzenetet, azután imádsággal öntözni. Amikor eljön az aratás, **együtt örvendeznek** mindazok, akik részt vettek a munkában.

4,37 Ebben az Úr egy, akkor is ismert általános **mondásnak** a beteljesedését látta: „Más a vető, más az arató.” Egyes keresztyéneknek az az elhívása, hogy sok éven keresztül hirdessék az evangéliumot anélkül, hogy munkájuknak sok gyümölcset látnák. Mások csak akkor lépnek be, amikor sok lélek tér meg az Úrhoz.

4,38 Jézus a tanítványait olyan területekre küldte, amelyeket mások már előkészítettek. Az ÓSZ korszakán keresztül a próféták előre beszéltek az evangéliumi korszakról és a Messiás eljövételéről. Azután eljött Keresztelő János is, mint az Úr előfutára, és arra törekedett, hogy a nép szívét előkészítse az Ő fogadására. Samáriában az Úr maga vetette a magot, és előkészítette az aratást. Most a tanítványokon volt a sor, hogy az aratás mezejére lépjenek. Az Úr tudatni akarta velük, noha lesz örömük, ha sokan Krisztushoz térnek, de tudniuk kell, hogy más emberek **munkájába** léptek.

Nagyon kevesen tértek meg valaha is egyetlen ember szolgálata által. A leg-

több ember sokszor hallotta az evangéliumot, mielőtt elfogadta volna a Megváltót. Tehát az, aki végül valakit Krisztushoz vezet, ne fuvalkodjon fel, mintha ő lenne az egyetlen eszköz, akit Isten ebben a csodálatos munkában felhasznált.

L) Sok samaritanus hisz Jézus Krisztusban (4,39-42)

4,39 A samáriai asszony egyszerű és célratörő bizonyoságtételének eredményeképpen **sok** ember **hitt** az Úr Jézusban. Az asszony mindössze csak ezt mondta: „**Megmondott nékem mindent, amit cselekedtem.**” Mégis elegendő volt, hogy másokat az Úrhoz vezessen. Ez mindnyájunkat arra bátorít, hogy Krisztusról szóló bizonyoságtételünk egyszerű, bátor és közvetlen legyen.

4,40 Az Úr Jézus befogadása Samáriában éles ellentétben állt a zsidók magatartásával. Úgy látszik, a **samaritanusok** valóban értékelték a csodálatos személyt, és **kérték, hogy maradjon velük**. Meghívásuk eredményeképpen az Úr **ott maradt két napig**. Gondoljuk el, milyen kiváltságban volt része Sikár városának, hogy ennyi ideig vendégül láthatta az élet és dicsőség Urát!

4,41-42 Nincsen két pontosan ugyanolyan megtérés. Néhányan, az asszony bizonyoságtételére, hittek. **Sokkal többen azért hittek**, mert magának az Úr Jézusnak a szavát hallották. Isten különböző eszközöket használ, hogy bűnösöket térítsen magához. A lényeg az, hogy legyen hitük az Úr Jézus Krisztusban. Csodálatos hallani, ahogyan ezek a samáriaiak ilyen világos bizonyoságot tesznek az Úrról. Egyáltalán nem voltak kétségeik. Teljesen bizonyosak voltak a megváltásban, amely nem egy nő szavaira alapult, hanem magának az Úr Jézusnak a szavára. Miután **hallották Őt** és hittek szavainak,

eljutottak annak ismeretére, hogy **valóban Ő a Krisztus¹⁰, a világ Megváltója.** Csak a Szent Szellem adhatta nekik ezt a világhosszúságot. A zsidó nép nyilvánvalóan úgy gondolta, hogy a Messiás egyedül az övék lesz. A samáriaiak azonban megértették, hogy Krisztus küldetésének javai az egész **világra** kiterjednek.

M) A második jel: A királyi ember fiának meggyógyítása (4,43-54)

4,43-44 A samáriaiak között töltött két nap után az Úr észak felé fordította lépteit, **Galileába.** A 44. vers magyarázata, úgy tűnik, nehézséggel jár. Azt állítja, annak oka, hogy az Úr Samáriából Galileába ment, ez volt: „...**a prófétának nincs tisztessége a maga hazájában.**” Viszont saját hazája Galilea volt, Názáret ezen a területen helyezkedett el. Talán azt írja a vers, hogy Jézus Galileának valamilyen más részébe ment, nem Názáretbe. Az a megállapítás mindenesetre igaz, hogy az embert rendszerint nem értékeli annyira a saját városában, mint másutt. Rokonai és barátai úgy gondolnak rá, mint éretlen fiatalra, aki egy közülük. Az Úr Jézust biztosan nem értékelték úgy saját népe, ahogyan szeretne volna.

4,45 Amikor az Úr visszatért **Galileába,** kedvező fogadtatásra talált, mert az emberek **mindent láttak,** amit **Jeruzsálemben az ünnepen** tett. Nyilvánvaló, hogy az itt említett galileaiak zsidók voltak. Elmentek **Jeruzsálembé** Istent imádni. Ott látták az Urat, és tanúi voltak néhány hatalmas cselekedetének. Most hajlandóak voltak befogadni maguk közé Galileában, nem azért, mert elismerték, hogy Ő Isten Fia, hanem mert kíváncsiak voltak arra, aki annyira felkeltette az érdeklődést mindenütt, ahova ment.

4,46 Kána újra abban a megtiszteltetésben részesült, hogy maga az Úr látog

atta meg. Az első látogatásakor néhány ember látta, hogyan változtatta borrá a vizet. Most egy másik hatalmas csodájának lettek a szemtanúi, amelynek hatása **Kapernaumig** elért. **Egy bizonyos nemes embernek a fia Kapernaumban beteg volt.** Ez az ember kétségkívül zsidó volt, aki Heródes király alkalmazásában állt.

4,47 Hallotta, hogy Jézus Júdeában volt, most pedig visszatért **Galileába.** Krisztus gyógyításait látva, valamennyire hívőnek kellett lennie, mert egyenesen **hozzá jött és könyörgött neki, hogy menjen és gyógyítsa meg haldokló fiát.**

4,48 Nemcsak a királyi emberről, hanem mindenkiről szólva, az Úr emlékeztette őket arra a jellemvonásukra, hogy csodákat akarnak látni, mielőtt **hinnének.** Általában azt tapasztaljuk, hogy az Úr Jézusnak nem tetszett annyira az a hit, amely csodákon alapult, mint az, amely egyedül a szaván nyugodott. Nagyobb megtiszteltetés, ha azért hisznek el valamit, mert Ő mondta, mintha azért, mert valamilyen látható bizonyíték erősíti. Jellemző az emberre, hogy látni szeretne, mielőtt hisz. Ám az Úr Jézus arra tanít bennünket, hogy először higgyünk, és azután látni fogunk.

A **jelek** és a **csodák** egyaránt természetfeletti dolgok. A **jelek** olyan csodák, amelyeknek mély értelmük vagy jelentőségük van. A **csodák** olyan események, amelyek azt eredményezik, hogy az emberek meglepődnek azok természetfeletti volta miatt.

4,49 A királyi ember az igaz hit állhatatosságával hitte, hogy az Úr Jézus jót tehet a fiával, és várta az Úr látogatását, jobban, mint bármi mást. Hite bizonyos értelemben hibás volt. Úgy gondolta, hogy Jézusnak a fia ágya mellett kell lennie, mielőtt meggyógyítaná. Az Úr Jézus azonban nem fedtte meg ezért, hanem megjutalmazta hite miatt.

4,50 Itt az ember hitének növekedését látjuk. Használta azt a hitét, ami volt, és az Úr többet adott neki. Jézus hazaküldte a következő ígérettel: „**Menj el, a te fiad él.**” A fiú meggyógyult. **Az ember** mindenféle csoda vagy látható bizonyíték nélkül **elhitte** az Úr **Jézus szavát**, és elindult haza. Ez a működésben levő hit!

4,51-52 Amint közeledett hazafelé, eléje jöttek **szolgái** a jó hírrel, hogy a **fiú** jól van. A királyi ember nem csodálkozott a hír hallatán. Elhitte az Úr Jézus ígéretét, és minthogy elhitte, most meglátta a bizonyítékot. Az apa **megérdeklődte** szolgáitól azt az időt, **amikor** a fia **jobbán lett**. Válaszából megtudta, hogy a gyógyulás nem fokozatosan történt, hanem azonnal bekövetkezett.

4,53 Most már a legkisebb kétsége sem lehetett afelől, hogy csoda történt. Előző nap hét órakor **mondta Jézus Krisztus** a nemes embernek Kánában: „**A te fiad él.**” **Ugyanabban az órában** meggyógyult a fiú Kapernaumban, és elhagyta a láz. A nemes ember megtudta ebből, hogy nem szükséges az Úr Jézusnak fizikailag jelen lenni ahhoz, hogy csodát tegyen, vagy válaszoljon az imádságra. Ez minden keresztyént megerősíthet imádkozó buzgóságában. Hatalmas Istenünk van, aki hallja kéréseinket, és aki képes megcselekedni szándékait a világ bármely részében, bármikor.

A királyi ember **maga és egész háznépe is hitt**. Ebből és az ÚSZ hasonló verseiből nyilvánvaló, hogy Isten szereti, ha a családok egyesülnek Krisztusban. Nem az Ő akarata, hogy a mennyben szétszakadt családok legyenek. Gondoskodik annak feljegyztetéséről, hogy az **egész háznép** hitt az ő Fiában.

4,54 A királyi ember fiának meggyógyítása nem a második csoda az Úr teljes szolgálatából. Ez **a második jel** volt, amit **Jézus Galileában** tett, miután **megjött Júdeából**.

III. AZ ISTEN FIA MÁSODIK SZOLGÁLATI ÉVE (5. fej.)

A) A harmadik jel: A magatehetetlen ember meggyógyítása (5,1-9)

5,1 Az 5. fejezet azzal kezdődik, amikor eljött a zsidó ünnepek egyikének ideje. Sokan úgy gondolják, hogy a páska, de bizonyítani lehetetlen. Mivel zsidónak született a világra, és engedelmes volt azoknak a törvényeknek, amelyeket Isten adott a zsidó népnek, **Jézus felment Jeruzsálembe az ünnepre**. Mint az ŐSZ Jahvéje, az Úr Jézus volt az, aki a páskát eredetileg megalapította. Most, mint ember, Atyjának engedelmeskedve követte pontosan azokat a törvényeket, amelyeket Ő hozott.

5,2 Jeruzsálemben volt egy **Betesda**¹¹ nevű **tó**, amelynek jelentése: „kegyelem” vagy „könyörület háza”. Ez a **tó** a **Juh-kapunál** helyezkedett el. Pontos helye ma is ismeretes, és fel is tárták (a Szent Anna templom közelében). A tó körül **öt csarnok** vagy nagy nyitott pavilon állt, amely képes volt sok embert befogadni. Némely bibliatanító úgy véli, hogy ez az öt csarnok Mózes törvényét képviseli és arról beszél, hogy az képtelen kisegíteni az embert mélységes nyomorúságából.

5,3 A Betesda tava nyilvánvalóan közismert volt, mint olyan hely, ahol csodálatos gyógyulások történnek. Hogy ezek a csodák egész évben megtörténtek, vagy csak bizonyos időszakokban, mint például az ünnepeken, nem tudjuk. A tó körül nagyszámú **beteg** tartózkodott, akik a gyógyulás reményében jöttek ide. Néhányan **vakok** voltak, mások **sánták, sorvadásosak**. A betegségeknek ezek a különféle típusai a bűnös embert mutatják be a maga segítség nélküli voltában, vak-

ságában, sántaságában és hasznavehetetlenségében.

Ezek az emberek, testükben a bűn hatásától szenvedve **várták a víz megmozdulását**. Szívük sóvárgással volt tele, hogy megszabaduljanak betegségükből, és komolyan vágyakoztak azután, hogy meggyógyuljanak.

J. G. Bellett mondja a következőket:

Sínylődtek a bizonytalan, csalódást okozó víz körül, pedig Isten Fia jelen volt... bizonyára nekünk is tanítás van ebben. A tavat sűrűn benépesítik, és nem veszik észre, hogy Jézus Krisztus arra megy. Micsoda bizonyosság ez az emberi vallásosságról. Rendelkezések, mindenféle komplikált előírás; ezt keresik, és Isten kegyelmét semmibe veszik.¹²

5,4 Az elbeszélés itt nem elegendő ahhoz, hogy kielégítse kíváncsiságunkat. Egyszerűen azt tudjuk meg, hogy **időnként egy angyal szállt le, és felkavarta a vizet**. Az **első** ember, aki ekkor be tudott jutni a vízbe, meggyógyult betegségéből. Képzhetjük, milyen megrendítő látvány volt, amikor a sok ember, akinek segítségre volt szüksége, igyekezett elérni a vizet, de mindig csak egy volt képes hozzájutni a gyógyító erőhöz.

Bár sok kézirat a 3. vers utolsó részét (azoktól a szavaktól kezdve, hogy „várva a víznek megmozdulását”), valamint az egész 4. verset kihagyja, ezek a szavak a kéziratok többségében benne vannak. A történet is értelmét veszti annak magyarázata nélkül, hogy miért voltak ott ezek a betegek.

5,5-6 Egy ember, aki a tó mellett várakozott, már **harmincnyolc éve** beteg volt. Ez azt jelenti, hogy már ilyen állapotban volt, mielőtt az Úr megszületett. Az Úr Jézus mindent teljesen tudott. Azelőtt sohasem találkozott ezzel az emberrel. Mégis tudta, hogy **hosszú ideje** beteg.

Szerető szánalommal **így szólt hozzá: „Akarsz-e meggyógyulni?”** Jézus tudta, hogy az ember szívének ez volt a legnagyobb vágya, de azt akarta, hogy az embere maga jelentse ki segítségére szorultságát és kétségtelen vágyakozását a gyógyulásra. Ez sokban hasonlít a megváltáshoz. Az Úr tudja, hogy nekünk rettenetesen szükségünk van a megváltásra, de hallani akarja ajkunkról ennek megvallását, az igényünket és szándékunkat, hogy elfogadjuk Őt, mint Megváltót. Nem tudjuk magunkat megváltani, mégis az emberi akaratnak működésbe kell lépnie, mielőtt Isten egy lelket megvált.

5,7 A beteg ember válasza meglehetősen szánalmas volt. Évek óta feküdt a tó mellett, várva, hogy beleléphessen, de amikor a **víz felkeveredett**, soha senkije sem volt, hogy segítsen neki. Mindig megpróbált bejutni, de mindig más jutott be előtte. Ez arra emlékeztet bennünket, mennyire csalódnunk kell, ha embertársainktól várjuk, hogy megváltsanak bennünket bűneinktől.

5,8 Az ember **ágya** valamilyen párna vagy könnyű matrac lehetett. Jézus azt mondta neki, hogy **keljen fel**, vegye fel a nyoszolyáját **és járjon**. A tanulság ebben az, hogy amikor megváltást nyerünk, nemcsak azt mondja nekünk Isten, hogy **keljünk fel**, hanem azt is, hogy **járjunk**. Az Úr Jézus gyógyulást ad nekünk a bűn nyomorúságából, és azután azt várja, hogy hozzá méltóan járjunk.

5,9 Az Úr sohasem mondja valakinek, hogy tegyen meg valamit, anélkül, hogy erőt is ne adna hozzá. Amíg beszélt, új élet és erő áradt a rokkant ember testébe. Azonnal meggyógyult. Ez nem fokozatos javulás volt. Végtagjai, amelyek hasznavehetetlenek vagy gyengék voltak éveken keresztül, most erőből duzzadtak. Aztán következett az azonnali engedelmeskedés az Úr szavának. **Felvette ágyát és járt**.

Izgalmas lehetett ezt tenni harmincnyelc évi betegség után!

Ez a csoda szombaton történt, a hét hetedik napján. A zsidó népnek meg volt tiltva, hogy munkát végezzen szombaton. Ez az ember zsidó volt, és az Úr Jézus utasítására mégsem tévővázott, hogy felvegye nyoszolyáját.

B) A zsidók ellenállása (5,10-18)

5,10 Amikor a zsidók meglátták, hogy az ember **szombaton** a matracot viszi, felelősségre vonták. Ezek az emberek a kegyetlenségig szigorúak voltak a vallásos előírások megtartásában, és mereven ragaszkodtak a törvény betűjéhez, de ők maguk gyakran nem mutattak irgalmat, könyörületet mások iránt.

5,11 A meggyógyult ember nagyon egyszerű választ adott nekik. Azt mondta, hogy az, aki meggyógyította, azt mondta neki, **vegye fel az ágát és járjon**. Bárkinek engedelmességet volna, akinek hatalma volt a harmincnyelc éves betegség meggyógyítására, még ha arra utasította is, hogy vigye az ágát szombaton. A meggyógyult ember valójában nem tudta még ekkor, hogy kicsoda az Úr Jézus. Nagyon általánosan beszélt róla, mégis igazi nagyrabecsüléssel.

5,12 A zsidók nagyon buzgólkodtak azon, hogy megtalálják, aki azt merte mondani ennek az embernek, hogy törje meg a szombati hagyományukat, és így megkérték, hogy azonosítsa a tettest. Mózes törvénye kijelentette, hogy azt, aki megszegi a szombatot, halálra kell kövezni.

5,13 A **meggyógyult** ember nem tudta, ki gyógyította meg. Nem volt lehetséges, hogy megmutassa, mert Jézus **félrevonult** az összegyűlt sokaság elől.

Ez az esemény nagy fordulópont az Úr Jézus Krisztus nyilvános szolgálatában. Mivel csodát tett szombaton, magára vont a zsidó vezetők haragját és gyűlö-

letét. Kezdték üldözni, és kezdtek az életére törni.

5,14 Valamivel később **Jézus találkozott** a meggyógyult emberrel **a templomban**, ahol kétségtelenül hálát adott Istennek élete csodálatos eseményéért. Az Úr Jézus figyelmeztette, hogy ilyen nagy kegyelem komoly kötelezettséggel jár. A kiváltság mindig felelősséggel jár együtt. **„Ímé, meggyógyultál, többé ne vétkezzél, hogy rosszabbul ne legyen dolgod!”** Világosan látható, hogy az ember betegsége eredetileg valaminek a következménye volt az életében. Ez nem érvényes minden betegségre. A betegség egy ember életében sokszor nincsen összefüggésben valamilyen elkövetett bűnnel. Például csecsemők is betegek lehetnek, mielőtt elég időségek lennének ahhoz, hogy tudatosan vétkezzenek.

„Többé ne vétkezzél...” – mondta Jézus, kifejezve Isten szentségének előírását. Ha ezt mondta volna: a lehető legkevesebbet vétkezzél, nem lett volna Isten. Isten semmilyen mértékben sem méltányolhatja a bűnt. Aztán a következő figyelmeztetést fűzte hozzá: **„...hogy rosszabbul ne legyen dolgod.”** Az Úr nem jelezte, hogy mit értett rosszabb dolgon. Azonban kétségtelenül az volt a szándéka, hogy az emberrel megértesse, hogy a bűnnek messzemenően szörnyűbb következményei vannak, mint a fizikai betegség. Azok, akik bűneikben hálnak meg, az örök haragra és gyötrelmekre ítéltetnek.

Sokkal súlyosabb dolog a kegyelem ellen vétkezni, mint a törvény ellen. Jézus csodálatos szeretetet és kegyelmet mutatott ez iránt az ember iránt. Nagyon gyatra válasz lenne erre, ha elmenne és azt a fajta bűnös életet folytatná, amely eredetileg a betegségéhez vezetett.

5,15 A samáriai asszonyhoz hasonlóan ez az **ember** is nyilvánosan bizonyágot akart tenni Megváltójáról. **Elmondta a zsidóknak, hogy Jézus volt, aki jót**

tett vele. Tiszteletet akart tenni, noha a zsidókat ez nem érdekelte. Fő kívánságuk az volt, hogy szemrehányást tegyenek Jézusnak és megbüntessék.

5,16 Itt a gonosz emberi szív rettenetes megnyilvánulását látjuk. Eljött az Úr, csodásan gyógyított, ezen a **zsidók** feldühödtek. Rossz néven vették, hogy a csoda **szombat**on történt. Hidegszívű, bár valóságos emberek voltak, akiket jobban érdekelt a ceremóniák megtartása, mint embertársaik boldogulása és jóléte. Nem értették meg, hogy ugyanaz, aki először kijelölte a szombatot, most a kegyelem cselekedetét hajtja végre ezen a napon. Az Úr Jézus nem szegte meg a szombatot. A törvény a fizikai munkát tiltotta szombat, de ez nem vonatkozik a szükséges vagy könyörületes tettek végrehajtására.

5,17 Miután Isten a teremtés munkáját hat nap alatt befejezte, a hetedik napon megpihent. Ez volt a szombat. Azonban, amikor a bűn bejött a világba, megzavarta Isten nyugalalmát. Most szünet nélkül azon munkálkodik, hogy az embereket visszavezesse a közösségbe. Biztosítani fogja a megváltás eszközét. El fogja küldeni az evangélium üzenetét minden nemzedéknek. Ádám elbukásától kezdve a mai napig Isten szünet nélkül **munkálkodott**, és még mindig munkálkodik. Ugyanez igaz az Úr Jézusra is. Atyja dolgával foglalkozott, szeretetét és kegyelmét nem lehet a hétnek csak hat napjára korlátozni.

5,18 Ez a vers nagyon fontos. Elmondja nekünk, hogy a **zsidók** még inkább elhatározták, mint valaha, hogy **megölik** az Úr Jézust, **mivel nemcsak** megszegte a **szombatot**, **hanem** egyenlővé tette magát **Istennel!** Az ő szemükben megtörte a szombatot, bár ez nem volt igaz. Nem értették meg, hogy Istennek sohasem volt szándéka, hogy a szombat nehézséget okozzon az embernek. Ha valakit meg lehet gyógyítani a betegségből

szombat, Isten nem kívánja, hogy még egy napig szenvedjen.

Amikor Jézus **Istentről**, mint **Atyjáról** beszélt, megértették, hogy **egyenlővé** tette magát **Istennel**. Számukra ez rettenetes istenkáromlást jelentett. Pedig ez volt a tiszta igazság.

Valóban azt állította az Úr Jézus, hogy egyenlő az Istennel? Ha nem ez lett volna a szándéka, akkor kifejtette volna. Ehelyett még határozottabb kifejezésekkel szögezte le a következő versekben, hogy valóban egy az Atyával.

Sidlow Baxter, J. így ír erről:

Ő hét körülményben állítja, hogy egyenlő: (1) egyenlő a munkában: „Amiket (az Atya) cselekszik, ugyanazokat hasonlóképpen a Fiú is cselekszi” (19. v.). (2) Egyenlő az ismeretben: „Mert az Atya szereti a Fiút, és mindent megmutat neki, amiket Ő maga cselekszik” (20. v.). (3) Egyenlő a feltámasztásban: „Mert amint az Atya feltámasztja a halottakat, ...úgy a Fiú is, akiket akar, megelevenít” (21. v. a 28-29. verssel együtt). (4) Egyenlő az ítéletben: „Mert az Atya nem ítél senkit, hanem az ítéletet egészen a Fiúnak adta” (22. v. a 27-tel együtt). (5) Egyenlő a tiszteletben: „Hogy mindenki úgy tisztelje a Fiút, miként tisztelik az Atyát” (23. v.). (6) Egyenlő a megújításban: „Aki az én beszédemet hallja és hisz annak, aki engem elbocsátott ...általment a halálból az életre” (24-25. v.). (7) Egyenlő az önmagában való életben: „Mert amiként az Atyának élete van önmagában, akként adta a Fiúnak is, hogy élete legyen önmagában” (26. v.).¹³

C) Jézus védi azt az állítását, hogy Istennel egyenlő (5,19-29)

5,19 Az Úr olyan szoros kapcsolatban volt az Atya Istennel, hogy nem tudott

függetlenül cselekedni. Nem úgy érti, hogy nincs hatalma bármit tenni önmagától; hanem szoros egységben Istennel csak ugyanazokat a dolgokat teheti, amelyekről látja, hogy az **Atya** cselekszi azokat. Mert miközben az Úr kijelenti az egyenlőségét Atyjával, nem állítja a tőle való függetlenségét. Nem független tőle, bár teljesen egyenlő vele.

Az Úr Jézus világosan akarta, hogy a zsidók úgy gondolkodjanak róla, mint aki egyenlő az Istennel. Képtelenség lenne egy emberről ezt állítani, hogy ugyanazokat a dolgokat teszi, amelyeket maga Isten. Jézus azt állítja, látja, amit az Atya cselekszik. Ennek érdekében folyamatosan az Atya közelébe kell jutnia, és teljes ismerettel rendelkeznie arról, ami a mennyben történik. Sőt, nemcsak erről van szó. Jézus azt állítja, hogy ugyanazokat a dolgokat teszi, amelyekről **látja, hogy az Atya cselekszi**. Ez nyilvánvalóan annak megerősítése, hogy egyenlő Istennel. Ő mindenható.

5,20 Különleges jele az Atya **Fiú** iránti szeretetének, hogy **mindent megmutat neki, amit cselekszik**. Ezeket a **dolgokat** Jézus nemcsak látja; hatalma van megtenni is azokat. Ezután az Úr kijelentette, hogy Isten **ezeknél nagyobb dolgokat is mutat majd neki, hogy az emberek csodálkozzanak**. Már látták, hogy az Úr Jézus csodákat cselekszik. Éppen most látták, hogy meggyógyított egy embert, aki harmincyolc év óta nyomorék volt. **Nagyobb csodákat** fognak látni ezeknél. Az első ilyen csoda lesz a halott feltámasztása (21. v.). A második lesz az emberiség megítélésének a munkája (22. v.).

5,21 Itt egy másik világos megállapítás, ami a Fiúnak az egyenlősége az Atyával. A zsidók azzal vádolták Jézust, hogy egyenlővé tette magát Istennel. Ő nem tagadja a vádat, hanem inkább előhozza ezeket a hatalmas bizonyítékokat

arról a tényről, hogy **Ő és az Atya egy. Ahogyan az Atya feltámasztja a halottakat és életet ad nekik, ugyanúgy a Fiú is életet ad annak, akinek akar**. El lehetne ezt mondani róla, ha csupán ember lenne? A kérdés a választ is magában foglalja.

5,22 Az ÚSZ azt tanítja, hogy az **Atya Isten rábízta az ítélet teljes munkáját a Fiúra**. Hogy az Úr Jézus ezt a munkát végezhesse, természetesen abszolút ismerettel és tökéletes igazsággal kell rendelkeznie. Képesnek kell lennie különbséget tenni az emberi szív gondolatai és indítékai között. Milyen különös volt, hogy az egész föld bírása áll ezek előtt a zsidók előtt, kinyilvánítva hatalmát, és mégsem ismerik fel!

5,23 Itt látjuk, hogy Isten miért adott hatalmat a Fiának, hogy feltámassza a halottakat és megítélje a világot. Az ok az, hogy **mindenki úgy tisztelje a Fiút, ahogyan tisztelik az Atyát**. Ez egy nagyon fontos megállapítás, és egyike a legtisztább bizonyítékoknak a Bibliában az Úr Jézus Krisztus istenségéről. Végig az egész Bibliában azt tanultuk, hogy egyedül Istent kell imádni. A Tízparancsolatban Isten megtiltotta a népnek, hogy az egyetlen igaz Istent kívül más istene legyen. Most azt tanuljuk, **hogy mindenki úgy tisztelje a Fiút, ahogyan tisztelik az Atyát**. Az egyetlen következtetés, amit ebből a versből levonhatunk, hogy Jézus Krisztus Isten.

Sok ember állítja, hogy Istent imádják, de tagadja, hogy Jézus Krisztus Isten. Azt mondják, hogy jó ember volt, vagy hogy inkább Istenhez hasonló, mint bárki más, aki valaha élt. De ez a vers Őt Istennel abszolút egyenlővé teszi, és azt követeli, hogy az emberek *ugyanazt a tiszteletet adják meg neki, amelyet az Atya Istennek adnak*. Ha valaki **nem tiszteli a Fiút, akkor nem tiszteli az Atyát sem**. Hiába való azt állítani, hogy valaki szereti Is-

tent, ha nem mutatja ugyanazt a szeretetet az Úr Jézus Krisztus iránt. Ha eddig sohasem értetted meg, kicsoda Jézus Krisztus, akkor vedd fontolóra gondosan ezt a verset. Ne feledd, hogy ez Isten szava, és fogadd el a dicsőséges igazságot, hogy Jézus Krisztus a testben megjelent Isten.

5,24 A megelőző versekben megtanultuk, hogy az Úr Jézusnak hatalma van, hogy életet adjon, és rá van bízva az ítélet munkája is. Most azt tanuljuk meg, hogyan kaphat valaki szellemi életet tőle és kerülheti el az **ítéletet**.

Ez az egyik legnépszerűbb evangéliumi vers a Bibliában. Nagyon sokan váltak az örök élet birtokosaivá ennek üzenetén keresztül. Kétségtelenül azért szeretik annyira, mert a megváltás útját világosan állítja elénk. Az Úr Jézus a következő szavakkal kezdi a verset: „**Bizony, bizony...**”, amely felhívja a figyelmüket annak fontosságára, amit éppen mondani akar. Azután hozzáteszi a nagyon személyes kijelentést: „**...mondom néktek**”. Az Isten Fia beszél hozzánk nagyon személyesen, bensőségesen.

„**Aki az én beszédemet hallja...**” Az Úr Jézus szavát hallani nemcsak a pusztá meghallást jelenti, hanem annak befogadását is, annak elhívását és az engedelmességet neki. Sokan hallják a hirdetett evangéliumot, de nem törődnek vele. Az Úr itt azt mondja, hogy az embernek el kell fogadnia tanítását, mint Istentől eredőt, és el kell hinnie, hogy Ő valóban a világ Megváltója.

„**...és hisz annak, aki engem elbocsátott...**” A lényeg: Istenben hinni. Meg lesz valóban váltatva az ember, ha egyszerűen hisz Istenben? Sokan vallják, hogy hisznek Istenben, pedig sohasem tértek meg. Nem, itt az a gondolat szerepel, hogy valakinek úgy kell Istenben hinnie, mint aki elküldte az Úr Jézus Krisztust a világba. Mit kell hinnie? Hinnie kell, hogy Isten **elküldte** az Úr Jézust,

hogy Megváltónk legyen. Hinnie kell, amit Isten az Úr Jézusról mond. Ő az egyetlen Megváltó, és a bűn félértétele csak a Golgotán elvégzett műve alapján lehetséges.

„**...örök élete van...**” Figyeljük meg, hogy nem azt mondja, hogy örök élete lesz, hanem most **van**. Az **örök élet** az Úr Jézus Krisztus élete. Ez nemcsak olyan élet, ami örökké tart, hanem az életnek egy (magasabb) minősége. Ebben az életben a Megváltó részesít bennünket, akik hiszünk benne. Ez a szellemi élet, amelyet akkor kap az ember, amikor újjászületik, ellentétben a természeti élettel, amelyet a fizikai születéssel kapott.

„**...és nem megy a kárhozatra...**” Itt az a gondolat van, hogy nincs elítélve most, és sohasem lesz elítélve a jövőben sem. Aki hisz az Úr Jézusban, mentesült az **ítélettől**, mert Krisztus megfizette a büntetést az ő bűneiért is a Golgotán. Isten nem igényli ennek a büntetésnek a kétszeri megfizetését. Krisztus fizetett, mint a mi helyettesünk, és ez elegendő. Ő elvégezte a munkát, és egy befejezett munkához semmit sem lehet hozzátenni. A keresztyén sohasem fog bűnhődni bűneiért.¹⁴

„**...hanem általmert a halálból az életre.**” Az, aki Krisztusban bíz, **átment** a szellemi **halál** állapotából a szellemi **életbe**. Megtérése előtt halott volt a vétkekben és a bűnökben. Halott volt, ami az Isten iránti szeretetet vagy az Úrral való közösséget illeti. Amikor hitét Jézus Krisztusba veti, a Szent Szellem belé költözik, és isteni élet birtokosává válik.

5,25 Az 5. fejezetben ez a harmadik eset, amikor az Úr a „**bizony, bizony**” kifejezést használja, és a hetedik ebben az evangéliumban. Amikor az Úr azt mondja, hogy **eljön az óra, és az most van**, nem egy hatvanperces időszakra gondolt, hanem inkább arról az eljövendő

időről beszélt, ami már el is érkezett. Az az idő, amelyre hivatkozott, a belépés volt a történelembe.

Kik azok a **halottak**, akikről ebben a versben szó van? Kik azok, akik meg fogják **hallani az Isten Fiának hangját** és **élnék**? Ez természetesen azokra az emberekre vonatkozhat, akik feltámadtak a halálból az Úr szava által, nyilvános szolgálata folyamán. A versnek azonban ennél szélesebb körű a jelentése. A **halottak** kifejezés azokra vonatkozik, akik halottak a vétkekben és a bűnökben. Ezek **meghallják az Isten Fiának hangját**, amikor hirdetik az evangéliumot. Ha elfogadják az üzenetet és befogadják az Urat, akkor átmennek a halálból az életbe.

Annak alátámasztására, hogy a 25. vers szellemi és nem fizikai dolgokra vonatkozik, felsoroljuk a 28-29. versekkel való hasonlóságokat és ellentéteket:

25. v. – *Élet a halálból*

„Eljő az idő és az most van”

„a halottak”

„hallják az Isten Fiának szavát”

„akik hallják, élnék”

28-29. v. – *Élet a halál után*

„eljő az óra”

„mindazok, akik a koporsókban vannak”

„meghallják az Ő szavát”

„és kijönek”

5,26 Ez a vers magyarázza meg, hogyan kaphat valaki életet az Úr Jézustól. **Amiképpen az Atya az élet** forrása és adója, ugyanígy elrendelte, hogy a **Fiúnak is élete legyen önmagában**, és képes legyen azt másoknak adni. Ez ismét világos megállapítása Krisztus istenségének és az Atyával való egyenlőségének. Egyetlen ember sem mondhatja, hogy élete van önmagában. Az életet közülünk mindenki kapta, de sohasem kapta az Atya vagy az Úr Jézus. Öröktől fogva bennük lakott az élet. Annak az életnek sohasem volt kezdete. Annak sohasem volt forrása rajtuk kívül.

5,27 Isten nemcsak azt határozta el, hogy a Fiúnak élete legyen önmagában, hanem **hatalmat is adott neki**, hogy megítélje a világot. Az ítélet hatalmát azért adta Jézusnak, mert Ő az ember Fia. Az Urat egyaránt nevezik Isten Fiának és Emberfiának. Az *Isten Fia* cím arra emlékeztet bennünket, hogy az Úr Jézus egyike a Szentháromság tagjának, egyike az istenség személyének. Mint Isten Fia, egyenlő az Atyával és a Szent Szellemmel, és mint Isten Fia, életet ad. Ő az **Emberfia**, eljött ebbe a világba, mint ember, itt élt az emberek között, és meghalt a kereszten az emberek helyett. Elutasították és keresztre feszítették, amikor eljött a világba, mint ember. Amikor ismét eljön majd, ítélni jön ellenségeit, és tisztelni fogják ugyanabban a világban, ahol egyszer olyan kegyetlenül bántak vele. Mivel Isten és ember egyaránt, tökéletesen alkalmas, hogy bíró legyen.

5,28 Kétségtelen, hogy amikor Krisztus ezeket az erőteljes kijelentéseket tette az egyenlőségről az Atya Istennel, a zsidók, akik hallgatták, megdöbbenek. Természetesen ismerte azokat a gondolatokat, amelyek elméjükön átfutottak, és ezért itt azt mondta nekik, hogy **ne csodálkozzanak** ezeken a dolgokon. Aztán tovább ment, hogy feltárjon nekik néhány még meglepőbb igazságot. Egy eljövendő időben mindazok, akiknek teste a **sírban** nyugszik, **meg fogják hallani az Ő hangját**. Milyen balga dolog lenne bárkitől, aki nem Isten, azt hallani, hogy a sírban nyugvó holttestek egy napon hallani fogják az Ő hangját. Csak Isten jelenthet ki ilyen megállapítást.

5,29 Egy napon valamennyi halott fel fog támadni. Néhányan **életre** támadnak majd fel, mások pedig a **kárhozatra**. Micsoda komoly igazság az, hogy minden ember, aki valaha élt vagy élni fog, ennek a két osztálynak valamelyikébe beletartozik!¹⁵

A 29. vers *nem* azt tanítja, hogy azok az emberek, akik jót cselekszenek, jótetteikért üdvözülni fognak, azok pedig, akik gonoszt cselekszenek, bűnös életük miatt el fognak kárhozni. Senki sem üdvözül jó cselekedetek által, hanem jót tesz, mert megváltást nyert. A jó cselekedet nem az üdvösség gyökere, hanem a gyümölcse. Nem ok, hanem eredmény. Az a kifejezés, hogy **akik pedig a gonoszt művelték**, azokat írja le, akik hitüket és bizalmukat sohasem vetették az Úr Jézusba, következésképpen életük Isten szemében **gonosz** volt. Ezek fel fognak támadni, hogy Isten elé álljanak és örök pusztulásra ítéltessenek.

D) **Négy bizonyágtétel Jézus Krisztusról, mint Isten Fiáról (5,30-47)**

5,30 Az a kijelentés, hogy: „**Én semmit sem cselekedhetem magamtól**”, első értelmezésre azt mondhatná, hogy az Úr Jézusnak nincs hatalma bárminek a tételére magától. Azonban nem ez a helyzet. Az a gondolata, hogy olyan szorosan egyesült az Atya Istennel, hogy immár nem cselekedhet magától. Semmit sem tehet saját hatalmából. Az Úrban nyoma sem volt az önfejűségnek. Atyjának tökéletesen engedelmeskedett, cselekedetei vele mindig a legteljesebb közösségben és harmóniában voltak.

Ezt a verset gyakran használták hamis tanítók arra, hogy alátámasszák állításukat, hogy Krisztus nem Isten. Azt mondják, hogy mivel semmit sem tehet a saját akaratából, ezért csupán ember. Ez a vers éppen az ellenkezőjét bizonyítja. Az emberek megtehetnek dolgokat, amelyeket akarnak, akár összhangban van az Isten akaratával, akár nincsen. Éppen amiatt, aki volt, az Úr Jézus nem tehetett így. Ez nem *fizikailag* volt lehetetlen, hanem *erkölcsileg*. Meg volt a fizikai hatalma, hogy bármit megtegyen, de nem tehetett

semmit, ami rossz volt: és rossz lett volna számára megtenni bármit, ami nem az Atya Isten akarata volt. Ez a megállapítás megkülönbözteti az Úr Jézust mindenki mástól, aki valaha élt.

Ahogy az Úr Jézus hallgatott Atyjára és naponta kapott tőle utasításokat, annak megfelelően gondolkodott, tanított és cselekedett. Az **ítélni** szó nem törvényes dolgok eldöntésének értelmében szerepel itt, hanem inkább annak eldöntését jelenti, hogy mit helyes neki tenni és mondani.

Mivel az Úrnak nincsenek önző szándékai, ezt az ügyet helyesen és tárgyilagosan döntheti el. Egyetlen törekvése az volt, hogy Atyjának tetszését megnyerje és akaratát teljesítse. Nem engedte, hogy ennek bármi útjába álljon. Ezért a dolgok megítélését nem befolyásolta az, hogy neki mi lett volna a legjobb. A mi véleményünket és tanításainkat általában befolyásolja az, hogy mit akarunk tenni és mit akarunk hinni. Isten Fiánál ez nem így volt. A véleményét vagy ítéletét nem tette elfogulttá saját kedvének keresése. Mentés volt az előítéletektől.

5,31 Ennek a fejezetnek a hátralevő versei az Úr Jézus Krisztus istenségének különböző bizonyítékai lesznek. Itt volt Bemerítő János bizonyágtétele (32-35. v.); saját cselekedeteinek bizonyágtétele (36. v.); az Atya bizonyágtétele (37-38. v.); és az ÓSZ-i Szentírás bizonyágtétele (39-47. v.).

Jézus először egy általános megállapítást tesz a bizonyágtétel témájáról. Ezt mondta: „**Ha én teszek bizonyágot magamról, az én bizonyágtételem nem igaz.**” Ez egy pillanatig sem jelenti azt, hogy az Úr Jézus mondhatott valaha bármit is, ami nem volt igaz. Egyszerűen azt a tényt állapította meg, hogy egyetlen ember bizonyágtétele nem tekinthető elegendő bizonyítéknak a törvényszék előtt. Isten határozata volt az, hogy legalább két vagy három tanú szükséges,

mielőtt valós ítéletet lehet alkotni. Ezért az Úr Jézus azt akarta, hogy ne kettő vagy három, hanem négy tanúja legyen istenségének.

5,32 Kérdés, hogy vajon ez a vers Keresztelő Jánosra, az Atya Istenre vagy a Szent Szellemre vonatkozik-e? Néhanyan úgy gondolják, hogy a **más** szó Keresztelő Jánosra vonatkozik, és hogy ez a vers a következő hárommal van kapcsolatban. Mások azt hiszik, hogy az Úr itt arról a **bizonyágtételről** beszél, amelyet a Szent Szellem tesz róla. Mi úgy gondoljuk, hogy itt az Atya **bizonyágtételére** hivatkozik.

5,33 Az Úr, miután a legnagyobb, Atyjának bizonyágtételével bevezette a témát, **János** bizonyágtétele felé fordult. Emlékeztette a hitetlen zsidókat, hogy **elküldtek Jánoshoz** meghallgatni, amit mond, és János minden bizonyágtétele az Úr Jézus Krisztusról szólt. Ahelyett, hogy az embereknek önmagára mutatott volna, a Megváltóra mutatott. Arról tett **bizonyágot**, aki az **igazság**.

5,34 Az Úr Jézus emlékezteti hallgatóit, miszerint az az állítás, hogy Istennel egyenlő, nem csupán emberi lények **bizonyágtételén** alapszik. Ha csak az lenne, akkor helyzete valóban gyenge lábakon állna. Azért hivatkozott Keresztelő János bizonyágtételére, mivel ő Istentől küldött ember volt; és mert arról tett bizonyágot, hogy az Úr Jézus valóban a Messiás és Isten Báránya, aki elveszi a világ bűneit.

Ezután hozzátette: „...hanem ezeket azért mondom, hogy ti megtartassatok.” Miért beszélt erről az Úr Jézus a zsidóknak ilyen hosszan? Egyszerűen azal próbálkozott, hogy bebizonyítsa a saját igazát és azok hamisságát? Éppen ellenkezőleg, azért hozta elő ezeket a csodálatos igazságokat, hogy megérthessék, kicsoda Ő, és elfogadják, mint a megígért Megváltót. Ez a vers világos

bepillantást ad nekünk az Úr Jézus szerető és gyengéd szívébe. Azokhoz beszélt, akik gyűlöltek, és akik hamarosan arra törekednek minden lehetséges módon, hogy életét kioltásák. A szívében nem volt irántuk gyűlölet. Csak szeretni tudta őket.

5,35 Itt az Úr tisztelettel adózik Keresztelő Jánosnak, mint **égő és fénylő szövétneknek**. Ez azt jelenti, hogy nagyon buzgó ember volt. Olyan, akinek az volt a szolgálata, hogy másoknak **világítson**, és aki azzal töltötte az életét, hogy másoknak Jézust bemutassa. Eleinte a zsidók özönlöttek Keresztelő Jánoshoz. Újdonság volt, egy furcsa figura, aki belépett az életükbe, ők pedig mentek, hogy hallgassák. **Egy ideig** el is fogadták, mint népszerű vallásos tanítót.

Miért van, hogy miután Jánost ilyen melegen fogadták, nem akarták elfogadni azt, akiről János prédikált? Ideiglenesen örvendeztek, de nem tartottak bűnbánatot. Következetlenek voltak. Befogadták az előfutárt, de nem akarták befogadni a Királyt. Jézus nagy tisztelettel adózott Jánosnak, mert Krisztus bármelyik szolgáját **égő és fénylő szövétneknek** nevezni igazi dicséret az Isten Fiától. Bárcsak mi mindnyájan, akik szeretjük az Úr Jézust, azt kívánnánk, hogy tüzes lángok legyenek érette, magunkat elégetve, de közben fényt hordozunk a világnak.

5,36 **János** bizonyágtétele nem a legnagyobb bizonyíték Krisztus istenségéről. Azok a csodák, amelyeket az Atya adott neki, **bizonyágot** tesznek arról, hogy valóban **az Atya küldte**. Maguk a csodák nem jelentik az istenség bizonyítékát. A Bibliában olvasunk emberekről, akiknek hatalom adatott csodák megtételére; és még gonosz lényekről is olvasunk, akiknek hatalmuk van természetfeletti csodák megtételére. Az Úr Jézus csodái az összes többitől különböztek. Mindenekelőtt neki **önmagában** volt ha-

talma ezeknek a cselekedeteknek a megtételére, amíg másoknak ez a hatalom *adatott*. Más emberek is tettek csodákat, de nem tudták átruházni a csodatévő hatalmat másokra. Az Úr Jézus nemcsak maga cselekedte meg a csodákat, hanem apostolainak is megadta a hatalmat, hogy hasonlóképpen cselekedjenek. Ezenkívül az Úr által végzett **cselekedetek** olyanok voltak, amelyeket az ÓSZ a Messiással kapcsolatban megjövendölt. Végül azok a csodák, amelyeket az Úr Jézus tett, jelleükben, hatókörükben és számukban egyedülállóak voltak.

5,37-38 Az Úr ismét arról a bizonygatóról beszél, amelyet az **Atya** tesz róla. Talán ez arra az időre vonatkozott, amikor az Úr Jézus bemelegedett. Akkor az Atya Isten hangja volt hallható a mennyből, megállapítva, hogy Jézus az Ő szeretett Fia, akiben gyönyörködik. Hozzá kell tenni, hogy az Úr Jézus életében, szolgálatában és csodáiban az Atya is bizonyosságot tett arról a tényről, hogy Ő Isten Fia volt.

A hitetlen zsidók **sohasem hallották** Isten **hangját, sem ábrázatát nem látták**, mert Igéje sincs **maradandóan** bennük. Isten az emberekhez Igéjén, a Biblián keresztül beszél. Ezeknek a zsidóknak birtokában volt az ÓSZ-i Szentírás, de nem engedték, hogy Isten beszéljen hozzájuk az Írásokon keresztül. Szívük megkeményedett, fülük pedig süket volt a hallásra.

Sohasem látták Isten alakját vagy személyét, mert **nem hittek** annak, akit Isten **elküldött**. Az Atya Istennek nincsen olyan formája vagy alakja, amely halandó szemek számára látható lenne. Szellem, és ezért láthatatlan. Isten azonban kijelentette magát az embereknek az Úr Jézus Krisztus személyében. Azok a zsidók, akik hittek Krisztusban, nagyon valóságos módon látták Isten ábrázatát. A hitetlenek csak úgy néztek rá, mint egy má-

sik, hozzájuk hasonló emberre.

5,39 Ennek a versnek az első fele két-féleképpen érthető.¹⁶ Lehet, hogy az Úr Jézus azt ajánlotta a zsidóknak, hogy **kutassák az Írásokat**. Vagy lehet, hogy egyszerűen megállapította azt aényt, hogy **tudakozzák az Írásokat**, mert azt gondolják, hogy az Írások pusztá ismerete által **örök élethez** jutnak. A vers mindkét értelmezése lehetséges. Valószínűleg az Úr Jézus egyszerűen azt aényt állapította meg, hogy a zsidók tanulmányozták **az Írásokat**, és azt gondolják, hogy ezt cselekedve **örök életet** nyernek. Nem értették meg, hogy az ÓSZ-i Szentírás a Messiásról beszélve valójában Jézusról beszélt. Szörnyű elgondolni, hogy emberek, Szentírással a kezükben, ennyire vakok lehettek. Az azonban még inkább megbocsáthatatlan, hogy miután az Úr Jézus így beszélt hozzájuk, mégis megtagadták az elfogadását. Figyeljük meg gondosan a vers második részét: „...**ezek azok, amelyek bizonyosságot tesznek rólam.**” Ez egyszerűen annyi, hogy az ÓSZ fő témája Krisztus eljövele. Ha valaki nem veszi észre ezt az ÓSZ tanulmányozásakor, annak legfontosabb részét hagyja ki.

5,40 A zsidók **nem akartak** Krisztushoz **menni, hogy életük** legyen. Az emberek igazi oka arra, hogy ne fogadják el az Urat, nem az, hogy képtelenek megérteni az evangéliumot, vagy lehetetlennek találják, hogy Jézusban higgyenek. Semmi olyasmi nincsen az Úr Jézusban, ami lehetetlenné tenné, hogy bízzanak benne. Az igazi hiba az ember akaratában van. Jobban szereti a bűneit, mint az Urat. Nem akarja feladni gonosz útjait.

5,41 Az Úr, miközben elítélte a zsidókat, mert visszautasították elfogadását, nem akarta, hogy azt higgyék, hogy megsértődött, mert nem adták meg neki a **tiszteletet**. Nem azért jött a világba, hogy ennek a világnak az **emberei** dicsőítsék.

Nem függött dicsőítésüktől, inkább Atyjának dicsőségét kereste. Még ha az emberek el is utasították, ez nem vont le semmit a dicsőségéből.

5,42 Az embernek az a hibája, hogy Isten Fiát nem fogadja el, itt visszamatat annak okára. **Nincs meg bennük Isten szeretete**, vagyis magukat szerették inkább, mint Istent. Ha szerették volna Istent, befogadták volna azt, akit Isten küldött. Az Úr Jézus visszautasításával kimutatták az Atyja iránti **szeretetük** teljes hiányát.

5,43 Az Úr Jézus **Atyjának nevében** jött, vagyis Atyjának akaratából, hogy dicsőséget hozzon rá, és engedelmeskedjék neki mindenben. Ha az emberek valóban szerették volna Istent, szerették volna azt is, aki Isten tetszését kereste mindenben, amit mondott és tett.

Jézus most előre jelezte, hogy **más valaki fog jönni a maga nevében**, és a zsidók **be fogják fogadni**. Talán bizonyos értelemben a sok hamis tanítóra utalt, akik utána támadtak, és arra törekedtek, hogy a nemzet tisztelje őket. Lehet, hogy azoknak a hamis kultuszoknak a vezetőire hivatkozott, akik századok folyamán azt állították magukról, hogy ők a Krisztus. A legvalószínűbb mégis, hogy az Antikrisztusra utalt. Egy eljövendő napon támad egy önjelölt uralkodó, aki azt követeli, hogy Istenként imádják.

5,44 Itt az Úr egy másik okot ad arra, amiért nem akarták elfogadni. Jobban vágytak embertársaik elismerésére, mint Isten jótetszésére. Nem kívánták vállalni azt a szégyent és azt a szenvedést, ami rájuk várt volna az Úr Jézus követésével. Amíg valaki attól fél, hogy mit mondanak vagy tesznek mások, nem lehet megváltani. Azért, hogy az ember az Úr Jézusban higgyen, jobban kell vágyakoznia Isten tetszésére, mint bárki máséra ezen a földön. **Keresnie** kell azt a **dicsőséget**,

amely az egy Istentől van.

5,45 Az Úrnak **nincs** szüksége rá, hogy **vádolja** őket **az Atyánál**. Természetesen volt sok vád, amelyet felhozhattak volna ellenük. De nem volt szükséges, hogy ezt tegye, mert **Mózes** írásaiiban elegendő vád van ellenük. Ezek a zsidók nagyon büszkék voltak az ÓSZ-re, különösen pedig a **Mózes** által írott öt könyvre, a Tórára. Büszkék voltak arra, hogy ezek az Írások Izráelnek adattak. Az volt a baj, hogy nem engedelmeskedtek Mózes szavainak, amint a 46. vers mutatja.

5,46 Az Úr Jézus Mózes írásait a tekintély ugyanazon szintjére helyezte, mint saját szavait. Emlékeztetünk rá, hogy „a teljes Írás Istentől ihletett”. Akár az ÓSZ-et, akár az ÚSZ-et olvassuk, Isten szavát olvassuk. Ha a zsidók **hittek** volna **Mózes** szavainak, hittek volna az Úr Jézus Krisztusénak is, mivel Mózes Krisztus eljövételéről **írt**. Erre egy példa található 5Móz 18,15-18-ban:

Prófétát támaszt néked az Úr, a te Istened teközüled, a te atyádfiai kö-zül, olyat, mint én; azt hallgassátok...

Prófétát támasztok nékik az ő atyjuk fiai kö-zül, olyat, mint te, és az én Igé-imet adom annak szájába, és meg-mond nékik mindent, amit paran-csolok néki.

Ezekben a versekben Mózes megjövendölte Krisztus eljövételét, és azt mondta a zsidó népnek, hogy hallgassanak rá és engedelmeskedjenek neki, amikor eljön. Most az Úr Jézus eljött, de a zsidók elmulasztották elfogadni. Ezért mondta, hogy Mózes fogja vádolni őket az Atyánál, mert ők csak színlelték, hogy hisznek Mózesnek, és nem tették, amit Mózes megparancsolt. Ezekkel a szavakkal: „**énrólam írt ő**”, az Úr világosan kijelenti, hogy az ÓSZ-i Szentírás rá vonatkozó próféciákat tartalmaz. Augustinus ezt tömören így állapította meg: „Az

Új el van rejtve az Óban; az Ó ki van jelelve az Újban”.

5,47 Ha a zsidók **nem hisznek** Mózes **írásainak**, nem valószínű, hogy hinni fognak Jézus **szavainak**. Nagyon szoros összefüggés van az ÓSZ és ÚSZ között. Ha valaki kételkedik az ÓSZ-i Szentírás ihlettségében, nem valószínű, hogy el fogja fogadni az Úr Jézus szavait ihletettnek. Ha valaki a Biblia bizonyos részeit tagadja, hamarosan elveti a könyv többi részét is. King állapítja meg a következőket:

Az Úr természetesen a Pentateuchosra (Mózes öt könyvére) céloz, a Bibliának arra a részére, amelyet vadabul támadtak, mint az összes többit; és elég különös módon azt a részt, amelyet, már amennyire a feljegyzésekből tudhatjuk, a Mester többet idézett, mint bármelyik más. Mintha csak sokkal azelőtt, ahogyan a támadások elkezdődtek, saját pecsétjét akarta volna ráütni.¹⁷

IV. AZ ISTEN FIA HARMADIK SZOLGÁLATI ÉVE: GALILEA (6. fej.)

A) A negyedik jel: ötezer ember megvendéglése (6,1-15)

6,1 Az **ezek után** kifejezés azt jelenti, hogy az 5. fejezetben leírt események óta eltelt bizonyos idő. Mennyi? Azt nem tudjuk, de azt tudjuk, hogy **Jézus** Jeruzsálem környékéről a Galileai-tenger vidékére utazott. Amikor azt mondja, „a tengeren túl”, valószínűleg azt jelenti, hogy az északnyugati partról az északkeletre ment át. A **Galileai-tenger** vagy **Tibériás-tenger** nyugati partján elhelyezkedő város Tibériás volt. Ezt a várost, Galilea-tartomány fővárosát, Tiberius római császár után nevezték el.

6,2-3 Nagy embertömeg **követte**, nem szükségszerűen azért, mert hittek benne, mint Isten Fiában, hanem inkább azért, **mert látták** azokat a csodákat, amelyeket **a betegek**en cselekedett. Az a hit, amely csodákra támaszkodik, sohasem tetszik annyira Istennek, mint az, amely egyedül a szaván alapszik. Isten szava nem igényel csodákat, amelyek alátámasztják. Minden, amit Isten mond, igaz. Az nem lehet hamis, elégnék kell lennie mindenkinek. A 3. vers szó szerinti fordítása a következő: „**És Jézus ment felfelé a hegyen...**”, de lehet, hogy ez csupán a tenger körüli hegyes (vagy dombos) környék.

6,4 Nem világos, miért említi János, hogy **közel volt a páska**. Néhányan azt állítják, hogy az Úr Jézus valószínűleg a páskára gondolt, amikor csodálatos üzenetét elmondta ebben a fejezetben az élet kenyeréről. Nem ment fel Jeruzsálembe a páskára. János úgy beszélt **a páskáról**, mint **a zsidók ünnepéről**. Valójában természetesen azt Isten rendelte el az ÓSZ-ben. Ő adta a zsidó népnek, és ebben az értelemben volt **a zsidók ünnepe**. Az a kifejezés, hogy **a zsidók ünnepe**, azt is jelentheti, hogy Isten már nem ismerte el azt, mint saját ünnepeinek egyikét, mert a zsidó nemzet azt már csupán ceremóniaként ünnepelte, minden igaz szívbeli érdeklődés nélkül. Elveszítette ünnepi jelentőségét, és már nem volt Jahve ünnepe.

6,5 **Jézus** nem bosszankodott, amikor meglátta a **nagy sokaságot**, hogy zavarják nyugalma vagy a tanítványokkal eltöltendő idejét. Első gondolata az volt, hogy valamilyen **étkezést** biztosítson az embereknek. Ezért Fülöphöz fordult és megkérdezte, hogy honnan vegyenek **kenyeret** a sokaság ellátására. Amikor Jézus feltett egy kérdést, egyáltalán nem az volt a szándéka, hogy saját ismereteit kiegészítse, hanem mások tanítása. Ő tudta

nagyon jól a választ, de Fülöp nem.

6,6 Az Úr értékes tanítást akart adni Fülöpnek, és ki **akarta próbálni** a hitét. **Maga** Jézus tudta, hogy csodát fog tenni a sok ember táplálásával, de vajon Fülöp megértette, hogy az Úr képes ezt megtenni? Fülöp hite nagy volt vagy kicsi?

6,7 Nyilvánvaló, hogy Fülöp hite nem emelkedett túl nagy magasságba. Gyors számítást végzett és megállapította, hogy még **kétszáz dénár értékű kenyér** sem lenne elegendő, hogy mindenkinek jusson **egy kevés**. Nem tudjuk pontosan, mennyi kenyeret lehetett volna vásárolni kétszáz dénárért akkoriban, de nagy mennyiség lehetett. Egy dénár volt egy munkás napi bére.

6,8-9 **András, Simon Péter** testvére volt, Bethsaida közelében élt, a Galileai-tenger mellékén. András is úgy ítélte, hogy nehéz lenne vendégül látni ekkora tömeget. Észrevett egy kisfiút, akinek volt **öt árpakenyere és két kis hala**, de úgy gondolta, hogy ennek szinte nincs jelentősége, ha meg akarják kísérelni **ennyi** ember éhségét kielégíteni vele. Ez az **ifjú** nem sokkal rendelkezett, de azt hajlandó volt az Úr Jézus rendelkezésére bocsátani. Készséges voltának eredményeképpen ezt a történetet mind a négy evangélium feljegyezte. Nem tett sokat, de „a kevés is sok, ha Isten benne van”, és híressé lett az egész világon.

6,10 Az Úr Jézus azzal, hogy **leültette** az embereket, kényelmükről gondoskodott. Figyeljük meg, hogy olyan helyet választott, ahol **nagy volt a fű**. Az Úr Jézusnak gondja volt rá, hogy a sokaság tiszta, kellemes helyen étkezzen.

6,11 **Jézus vette a kenyereket**, és **hálát** mondott értük. Ha Ő ezt tette, mielőtt részesült az ételből, vagyis felszolgált, mennyivel inkább meg kell állnunk hálaadással Isten előtt, mielőtt elfogyasztjuk ételünket. Ezt követően az ételt **a tanítványoknak adta**. Igazi lecke van

ebben. Az Úr Jézus nem tett mindent maga. Rábízta a szolgálatot másokra. Helyesen mondta valaki: „Tedd meg, amit tudsz; én is megteszem, amit meg tudok tenni; az Úr pedig meg fogja tenni, amit mi nem tudunk.”

Mire az Úr **szétosztotta** a kenyeret **a tanítványok között**, az csodálatosan megsokszorozódott. Annak pontos ideje, hogy ez a csoda mikor ment végbe, nincs feljegyezve, de tudjuk, hogy csodálatos módon az az öt kenyér és két kicsi hal elegendő lett az Úr kezében a nagy sokaság táplálására. A tanítványok mentek, hogy felszolgálják a kenyeret és a **halat azoknak, akik letelepedtek**. Nem kellett spórolni, mert gondosan fel van jegyezve, hogy annyi halat adtak nekik, **amennyit akartak**.

Thomas Griffith emlékeztetett bennünket arra, hogy ebben a történetben gyönyörű képet kapunk a következőkről:

(a) a pusztuló világról; (b) az erőtlen tanítványokról; c) a tökéletes Megváltóról. Ez a csoda egy valóságos teremtetést foglalt magába. Senki, aki csupán emberi lény, nem vehette az öt kenyeret és a két kis halat és sokasíthatta volna meg annyira, hogy ennyi embert megelégtessen. Helyesen mondta valaki: „Amikor a kenyeret megáldotta, az volt a kikelet, amikor megtörte, az volt az aratás.” Igaz a következő mondás is: „A meg nem áldott kenyér, meg nem sokasodott kenyér.”¹⁸

6,12 Ez nagyon szép megjegyzés. Ha Jézus csupán ember lett volna, nem törődött volna a megmaradt **darabokkal**. Bárki, aki megvendégl ötezret, nem bajlódik egy kevés megmaradt morzsával! Jézus azonban Isten, és Istennél nem lehet veszteség a bőkezűsége miatt. Nem akarja, hogy elpazaroljuk azokat a drága dolgokat, amelyeket nekünk adott, és így gondosan arra utasít bennünket, hogy a

töredék darabokat, amelyek megmaradtak, gyűjtsük össze, hogy **semmi se veszen el**.

Sokan megpróbálják ezt a csodát félremagyarázni. A sokaság, mondják, látta, hogy a kisfiú odaadja öt kenyerét és két halát Jézusnak. Ez elvégezte bennük, hogy megértsék, mennyire önzőek, és úgy döntöttek, hogy előveszik elemózsiájukat és megosztják egymással. Így elegendő élelem jutott mindenkinek. Az ilyen magyarázat nem illik a tényekhez, amelyeket a következő versekben látni fogunk.

6,13 Tizenként kosarat töltöttek meg kenyérdarabokkal, miután az emberek befejezték az evést. Teljesen lehetetlen lett volna összegyűjteni ennyi kenyeret, ha az emberek adták volna össze a saját élelmüket. Az emberi magyarázkodások nevetségesnek bizonyulnak. Csak egyetlen következtetést lehet levonni, és ez az, hogy hatalmas csoda történt.

6,14 Maguk az emberek felismerték, hogy ez csoda volt. Nem tették volna, ha csak saját uzsonnájukat ették volna meg. Valójában annyira meggyőződtek arról, hogy csoda történt, hogy hajlandók voltak elismerni, hogy Jézus az **a próféta, aki eljövendő a világra**. Tudták az ÓSZ-ből, hogy próféta fog jönni, és arra vágyakoztak, hogy szabadítsa meg őket a Római Birodalom uralma alól. Földi uralkodót vártak. Hitük nem volt őszinte. Nem akarták elfogadni, hogy Jézus Isten Fia, vagyis megvallani bűneiket, és befogadni Őt, mint Megváltót.

6,15 Jézust, csodájának eredményeképpen az emberek **királlyá** akarták **tenni**. Ha Jézus csak ember lett volna, kétségtelenül készségesen alávetette volna magát kívánságuknak. Az embereket csak az izgatja, hogy felmagasztalják magukat, és előkelő helyet biztosítsanak maguknak. Jézus nem vette figyelembe a hiúság és a gőg csábítását. Tudta, hogy azért jött a világba, hogy meghaljon a kereszten a

bűnösök helyett. Nem akarta, hogy bármi keresztezze ezt a célt. Nem akart trónra emelkedni, amíg először az áldozati oltárra nem emelkedett. Szenvednie, véreznie és meghalnia kellett, mielőtt felmagasztaltatna.

F. B. Meyer írja a következőket:

Ahogy Szt. Bernát mondta, Ő mindig elmenekült, amikor királlyá akarták tenni, és megjelent, amikor keresztre akarták feszíteni. Ezzel a világgossággal lelkünkben ne habozzunk, hogy vállaljuk a gáti Ittai nemes cselekedeteit: „Él az Úr és él az én uram, a király, hogy valahol lesz az én uram, a király, mind halálában, mind életében, ott lesz a te szolgád is” (2Sám 15,21). Ő pedig bizonyára úgy válaszol, ahogyan Dávid egy másik menekültnek, aki eljött, hogy azonosuljon vele sorsában: „Maradj nálam, ne félj; mert aki az én életemet halálra keresi, az keresi a te életedet is, azért te bátorságosan lehetsz melletttem” (1Sám 22,23).¹⁹

B) Az ötödik jel: Jézus jár a vízen és megmenti tanítványait (6,16-21)

6,16-17 Beesteledett. Jézus felment a hegyre egymagában. A sokaság nyilván hazament, és a tanítványok magukra maradtak, akik ekkor úgy határoztak, hogy **lemennek a tengerhez**, és felkészülnek az átkeléshez a Galileai-tengeren.

Amikor a **tengeren Kapernaum felé hajóztak, már sötét volt. Jézus nem volt velük**. Hol volt? A hegyen imádkozott. Micsoda kép Krisztus követőiről manapság. Az élet viharos tengerén vannak. **Sötét** van. Az Úr Jézus sehol sem látható. De azért tudja, hogy mi van velük! A mennyben imádkozik azokért, akiket szeret.

6,18 A Galileai-tenger hirtelen, heves viharok színhelye. A szelek nagy sebességgel száguldanak lefelé a Jordán völgyén. Amikor a Galileai-tengerrel találkoznak, a hullámok nagyon nagyra nőnek. Nem biztonságos ilyen időben kis csónakoknak kint lenniük **a tengeren**.

6,19 A tanítványok már **három vagy négy mérföldre beveztek**. Emberi szempont szerint nagy veszedelemben voltak. A megfelelő pillanatban feltekintettek, és **meglátták Jézust a tengeren járva és a csónakhoz közeledni**. Ez újabb hatalmas csoda. Isten Fia a Galileai-tenger vizén járt. A tanítványok **megrémültek**, mert nem teljesen ismerték fel, hogy ki az a csodálatos személy.

Figyeljük meg, milyen egyszerűen írja le az evangélium a történetet. A legmeghökkentőbb tényeket közli velünk, de János nem használ nagy, hatásosnak tűnő szavakat. Visszafogottan ismerteti a tényeket.

6,20 Ekkor az Úr Jézus csodálatos vigaszt mondott: „**Én vagyok; ne féljete!**” Ha csak ember lett volna, okuk lett volna félni. De Ő a világmindenség hatalmas teremtője és fenntartója. Ha ilyen valaki van a közelben, nincs ok a félelemre. Aki a Galileai-tengert teremtette, megteheti, hogy a vizek lecsendesedjenek, és biztonságban partra vezetheti a megrémült tanítványokat. Újra felhangzott az „**ÉN VAGYOK**”. Eddig ez a második eset János evangéliumában, amikor Jézus Jahvének ezt a nevét önmagára alkalmazta.

6,21 Amikor felfogták, hogy az Úr Jézus az, behívták **a csónakba**. Ekkor **azonnal** rendeltetési helyükön találták magukat. Itt egy másik csodát látunk, de nincs megmagyarázva. Nem kellett tovább evezniük. Az Úr Jézus **azonnal a szárazföldre** vitte őket. Milyen csodálatos Ő!

C) Az emberek jelt keresnek (6,22-34)

6,22 Egy **nappal** vagyunk azután, hogy az ötezer ember jóllakott. Az **emberek** sokasága még a Galileai-tenger északkeleti területén volt. Megfigyelték, hogy a tanítványok beszálltak egy **kis csónakba** előző este, és tudták, hogy **Jézus nem** ment velük. Csak egy csónak állt akkor rendelkezésre, és azt **a tanítványok** vitték el.

6,23 A következő napon csónakok jöttek **Tibériásból annak a helynek a közelébe, ahol** az Úr Jézus megvendégelte a sokaságot; de az Úr Jézus ezeket nem használhatta, mert csak most érkeztek. Talán ezekben a kis csónakokban kelt át a sokaság Kapernaumba, ahogy a következő versekben olvassuk.

6,24 **Az emberek** szorgalmasan keresték Jézust. Tudták, hogy felment a hegyre imádkozni. Tudták, hogy nem ment át a csónakban a tanítványaival együtt a tavon. A következő napon mégsem találták sehhol. Úgy határoztak, hogy átkelnek a tavon **Kapernaumba**, ahol a tanítványoknak valószínűleg lenniük kell. Nem értették, hogy hogyan lehet ott **Jézus** is, de úgy döntöttek, hogy elmennek, és akárhogy is, megkeresik.

6,25-26 Megérkezve Kapernaumba, ott **meztalálták**. Nem tudták titkolni kíváncsiságukat, és megkérdezték, **mikor** érkezett.

Jézus kérdésekre közvetve **válaszolt**. Tudta, hogy nem saját maga miatt keresik, hanem az ételért, amelyet adott nekik. Az előző nap látták csodatételét. Ez meggyőzhetette volna őket arról, hogy valóban Ő a teremtő és a Messiás. Érdeklődésük csak az ételre terjedt ki. Ettek a csodálatos **kenyerekből**, kielégítették éhségüket.

6,27 Jézus tehát először azt javasolta nekik, hogy **ne azért az eledelért mun-**

kálkodjanak, amely elvész. Az Úr nem úgy értette, hogy nem kellene dolgozniuk napi megélhetésükért, hanem úgy gondolta, hogy ne ez legyen a fő célkitűzés az életükben. Az ember életében nem az a legfontosabb, hogy étvágyát kielégítse. Az ember nemcsak testből áll, hanem szellemből és lélekből is. **Azért az eledeleért** kell munkálkodnunk, **amely megmarad az örök életre.** Az embernek nem szabad úgy élnie, mintha csak teste volna. Nem szabad minden erejét és tehetségét testének táplálására fordítania, amelyet néhány rövid év elteltével a férgek esznek meg. Inkább arról kellene gondoskodnia, hogy lelkét és szellemét napról napra Isten Igéjével táplálja. „Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden Igével is, amely Isten szájából származik.” Fáradhatatlanul kell munkálkodnunk azon, hogy Isten Igéjét jobban megismerjük.

Amikor az Úr Jézus azt mondta, hogy **az Atya Isten pecsételte el Őt**, úgy értette, hogy **Isten** küldte el és erősítette meg. Amikor mi ráütjük valamire a pecsétünket, bizonyítjuk annak valóságát. Isten elpecsételte az ember Fiát olyan értelemben, hogy hitelesítette Őt, mint aki az igazságot mondja.

6,28 Az emberek most megkérdezték az Úrtól, hogy mit kell cselekedniük ahhoz, hogy **Isten dolgait tegyék.** Az ember mindig megpróbálja kiérdemelni a mennybemenetelt. Szívesen gondolja azt, hogy van, amit megtehet érte. Ha valamilyen hozzájárulhatna lelke megváltásához, akkor dicsekedhetne vele, és ez nagyon tetszene neki.

6,29 Jézus átlátott képmutatásukon. Azt állították, hogy Istenért akarnak munkálkodni, és mégsem akarták befogadni Isten Fiát. **Jézus** megmondta nekik, hogy az első dolog, amit tenniük kell, hogy befogadják azt, akit Isten **elküldött.** Ez ma is így van. Sokan törekszenek arra, hogy jó cselekedettel kiérdemeljék az üd-

vösséget. Mielőtt azonban jó cselekedeteket tehetnének Istenért, **hinniük** kell az Úr Jézus Krisztusban. A jó cselekedetek nem előzik meg a megváltást, követik azt. Az egyetlen jó **cselekedet**, amit a bűnös tehet, hogy megvallja bűneit és elfogadja Krisztust, mint Urat és Megváltót.

6,30 Ez a vers további bizonyíték volt a nép szívének gonoszságára. Egy nappal előbb látták, hogy az Úr Jézus ötezer embert vendégelt meg öt kenyérrel és két hallal. A következő napon azzal jöttek hozzá, hogy mutasson valamilyen **jelt**, amellyel bizonyítja, hogy Isten Fia. A legtöbb hitetlenhez hasonlóan először látni akartak, hogy utána higgyenek. **„Hogy lássunk és higgyünk neked.”** Isten sorrendje nem ez. Isten azt mondja a bűnösöknek: „Ha hiszel, látni fogsz.” Mindig a hitnek kell elsőként jönnie.

6,31 Az ÓSZ-hez visszatérve a zsidók emlékeztették Jézust a manna²⁰ csodájára a pusztában. Mintha azt mondták volna, hogy Jézus sohasem tett ahhoz hasonló csodát. A Zsolt 78,24-25-öt idézték, ahol ez van megírva: **„Mennyei kenyeret adott enniük.”** Úgy értették, hogy Mózes a mennyből hozott le eledelt; az Úr nem volt olyan nagy, mint Mózes, mert csak **létező** eledelt sokasított meg!

6,32 Az Úr válasza legalább két gondolatot hordoz. Mindenek előtt **nem Mózes** adta nekik a mannát, hanem Isten. Ezenkívül a manna nem igazi, **mennyből származó szellemi kenyér** volt. A manna szó szerinti eledelt jelentett, de ezen az életen túl nem volt értéke. Az Úr Jézus itt **az igazi**, tökéletes és valóságos **kenyerről** beszélt, amelyet Isten ad a mennyből. Ez a kenyér szellemi, és így nem a testnek való. Az **Atyám** szóval Krisztus a maga istenségét bizonyítja.

6,33 Az Úr Jézus kijelentette magát, mint **Isten kenyeré**, amely **lejött a mennyből és életet** ad. Kimutatta **Isten kenyerének** felsőbbrendűségét a pusztai

mannával szemben. A manna nem adott életet, csak fenntartotta a fizikai létet. Nem az egész világnak volt szánva, csak Izráelnek. Az **igazi kenyér a mennyből száll alá, és életet ad** az embereknek – nemcsak egy nemzetnek, hanem az egész világnak.

6,34 A zsidók még mindig nem értették meg, hogy az Úr Jézus önmagáról beszélt, mint az igazi kenyérről, és ezért kérték tőle a **kenyeret**. Még mindig a szó szerint vett kenyérré gondoltak. Sajnos, nem volt a szívükben igazi hit.

D) Jézus az élet kenyere (6,35-65)

6,35 Most Jézus egyszerűen és világosan megállapítja az igazságot. **Ő az életnek kenyere**. Azok, akik hozzá jönnek, eleget találnak Őbenne, hogy örökre kielégítsék szellemi éhségüket. Akik benne hisznek, örökre megszüntethetik szomjúságukat. Figyeljük meg ebben a versben az „**ÉN vagyok**” szavakat, és ismerjük fel, hogy az Úr ezzel azt állítja, hogy egyenlő Jahvéval. Egy bűnös embernél ostobaság lenne, ha a 35. vers szavait kiejtené. Egy ember saját éhségét és szomjúságát sem tudja kielégíteni, sokkal kevésbé tudná kielégíteni az egész világ szellemi éhségét.

6,36 A 30. versben a hitetlen zsidók jelt kértek az Úrtól, hogy lássanak és higgyenek. Itt Jézus azt mondta nekik, hogy **látták** Őt – a mindenség legnagyobb jelét –, **és mégsem hittek**. Ha Isten Fia előttük állhatott tökéletes emberi mivoltában és nem ismerték fel, akkor kétségtelen, hogy semmilyen jel sem győzi meg őket, amit tenne.

6,37 Az Urat nem csüggesztette el a zsidók hitetlensége. Tudta, hogy az Atyának minden szándéka és terve meg fog valósulni. Ha a zsidók, akikhez beszélt, nem is fogadják el Őt, tudta, hogy mindazok, akiket az Atya kiválasztott, hozzá

fognak jönni. Ahogyan Pink mondja: „Annak felismerése, hogy Isten örök tanácsvégzései változhatatlanok, olyan nyugalmat, kiegyensúlyozottságot, bátorságot, állhatatosságot ad, amelyet semmi sem ingathat meg.”

Ez a vers rendkívül fontos, mert néhány szóval elmondja a Biblia két legfontosabb tanítását. Az első az, hogy Isten egyeseket Krisztusnak adott, és azok, akiket neki adott, **mindnyájan** üdvözülnek. A másik az emberi felelősségről szóló tanítás. A megváltás érdekében az Úr Jézushoz kell jönni, és hit által el kell fogadni Őt. Isten egyeseket kiválaszt az üdvösségre, de a Biblia sehol sem tanítja, hogy némelyeket kárhozzatra választ ki. Ha valaki üdvözül, az Isten ingyen kegyelme által van. Ha valaki örökre elvesz, az a saját vétke. Minden embert elítél saját bűnössége és gonoszsága. Ha mindenki a pokolba jutna, csak azt kapná, amit megérdemelt. Isten kegyelmesen lehajol, és az emberiség hatalmas tömegéből egyes embereket megvált. Van joga ehhez? – Természetesen. Isten azt teheti, amit akar, és ember ezt a jogot meg nem tagadhatja tőle. Tudjuk, hogy Isten soha sem tesz semmit, ami rossz vagy igazságtalan.

Éppen a Biblia tanítja, hogy Isten bizonyos embereket kiválasztott az üdvösségre, és azt is tanítja, hogy az ember felelős az evangélium elfogadásáért. Isten általános felajánlást tesz: hogyha valaki hisz az Úr Jézus Krisztusban, üdvözülni fog. Isten nem váltja meg az embert akaratlan ellenére. Az embernek hozzá kell térnie bűnbánattal és hittel. Akkor Isten megváltja. Senkit sem **vet ki**, aki Krisztus által Istenhez jön.

Az emberi gondolkodás nem tudja összeegyeztetni ezt a két tanítást. Azonban hinnünk kell akkor is, ha nem értjük meg. Ezek bibliai tanítások, és itt világosan ki vannak jelentve.

6,38 A 37. veresben az Úr Jézus azt mondta, hogy Isten minden terve végső fokon teljesedni fog azoknak üdvösségét illetően, akiket neki adott. Mivel ez az Atya akarata volt, az Úr személyesen lép közbe, hogy megvalósuljon, mivel küldetése Isten akaratának a teljesítése. **„Azért szállottam le a mennyből”** – mondja Krisztus, világosan tanítva, hogy életét nem a betlehemi jászolban kezdte. Öröktől fogva létezett a mennyben az Atya Istennel együtt. Eljött a világba, Isten engedelmes Fia volt. Szándékosan vállalta a szolgálatot, hogy végrehajtsa az Atya **akarata**t. Ez nem azt jelenti, hogy saját akarata nem volt, hanem inkább azt, hogy **saját akarata** tökéletesen megegyezett Isten akaratával.

6,39 Az **Atya akarata** az volt, hogy mindenki, akit Krisztusnak adott, megváltást nyerjen és megmaradjon az igazak feltámadásáig, amikor fel fognak támadni és hozzávitetnek a mennybe. Az a szó, hogy **semmit**, a hívőkre vonatkozik. Itt nem az egyes hívőkre gondolt, hanem a keresztyének egészére, akik az évek folyamán megváltatnak. Az Úr Jézus volt felelős azért, hogy a Test egyetlen tagja se vesszen el, hanem az egész Test feltámadjon **az utolsó napon**.

Ami a *keresztyéneket* illeti, **az utolsó nap** arra a **napra** utal, amikor az Úr Jézus el fog jönni a levegőégbe, amikor feltámadnak először a Krisztusban meghaltak, az életben levő hívők elváltak, mindnyájan elragadtatnak, hogy találkozzanak az Úrral a levegőégben, és mindenkor az Úrral legyenek. A *zsidóknak* ez a Messiás dicsőséges eljövetele.

6,40 Az Úr most arra vállalkozott, hogy megmagyarázza, hogyan válhat valaki a megváltottak családjának tagjává. Isten **akarata** az, hogy **mindenki, aki látja a Fiút és hisz benne, örök élete legyen**. A **Fiút látni** nem fizikai látás, hanem inkább látás a hit szemeivel. Az em-

bernek meg kell látnia vagy fel kell ismernie, hogy Jézus Krisztus Isten Fia és a világ Megváltója. Tehát hinnie is kell benne. A hit határozott cselekedete által el kell fogadnia az Úr Jézust, mint személyes Megváltóját. Mindenki, aki ezt teszi, **örök életet** nyer, mint azonnali tulajdont, és bizonyosságot is kap afelől, hogy fel fog támadni **az utolsó napon**.

6,41 Az emberek meglehetősen felkészületlenek voltak Jézus elfogadására, és ezt kimutatták, amikor azt mondta, hogy **Ő az a kenyér, amely a mennyből szállt alá**. Megértették, hogy ez rendkívül fontos állítás. Ha valaki a **mennyből száll le**, nem lehet csupán ember, de még nagy próféta sem. **Zúgolódtak ellene**, mert nem voltak készek szavait elhinni.

6,42 Azt gondolták, hogy **Jézus József fia**. Ebben természetesen tévedtek, Jézus szűz Máriától született, József nem volt az apja. Az Úr a Szent Szellemtől fogant. Az a hibájuk, hogy nem hittek a szüztől születésben, sötétséghez és hitlenséghez vezetett. Így van ez ma is. Azok, akik elutasítják az Úr Jézust, mint Isten Fiát, aki a szűz méhén keresztül jött el ebbe a világba, arra kényszerülnek, hogy tagadjanak minden nagy igazságot Krisztus személyével és művével kapcsolatosan.

6,43 Bár ők nem beszéltek közvetlenül hozzá, tudta, mit akarnak mondani, és ezért **Jézus** azt mondta nekik, hogy **ne zúgolódjanak** egymás **között**. A következő versek magyarázzák, miért volt zúgolódásuk felesleges és haszontalan. Minél jobban elutasították a zsidók az Úr Jézus bizonyágtételét, tanításai annál nehezebbé váltak. „Az elutasított világosság megtagadott világosság.” Minél merevebben elutasították az evangéliumot, annál nehezebbé vált számukra annak elfogadása. Ha az Úr egyszerű dolgokat mondott nekik, és nem akarták elhinni, akkor nehezebb dolgokat mond nekik, és telje-

sen tudatlanok maradnak azzal kapcsolatban, amit közölni akart.

6,44 Az ember maga teljesen reménytelen és segítség nélküli. Még arra sincs ereje, hogy önmagától Jézus Krisztushoz jöjjön. Ha először az Atya nem kezdi meg munkáját a szívében és az életében, sohasem látja be rettenetes vétkét és szükségét a Megváltóra. Sok embernek van nehézsége ezzel a verssel. Feltételezik, hogy az ember vágyakozhat a megváltásra, és az mégis lehetetlen. Ez nem így van. Ez a vers éppen azt tanítja teljes súllyal, hogy Isten az, aki először munkálkodik az életünkben és arra törekszik, hogy megnyerjen bennünket magának. Miénk a választás, hogy elfogadjuk-e az Úr Jézust vagy visszautasítjuk. De bennünk sohasem lenne vágyakozás elsőként, ha Isten nem beszélt volna a szívékhöz. Az Úr ismét hozzáfűzi azt az ígéretet, hogy minden igaz hívőt **fel fog támasztani az utolsó napon**. Mint már korábban láttuk, ez Krisztus eljövételére vonatkozik, amikor a szentjeiért jön, amikor a halottak feltámadnak és az élők elválnak. Ez csak a hívők feltámadása lesz.

6,45 Az Úr, miután erőteljes kifejezésekkel megállapította, hogy az ember nem tud hozzá menni, hacsak az Atya nem vonja, tovább megy és megmagyarázza, hogyan vonzza az Atya az embereket. Mindenekelőtt az Ézs 54,13-at idézi: **„És mindnyájan Istentől tanítottak lesznek.”** Isten nemcsak egyszerűen kiválasztja az egyéneket, tesz is valamit ennek érdekében. Szívékhöz szól drága Igéjének tanításán keresztül.

Ekkor lép be az ember saját akarata. Azok, akik válaszolnak Isten Igéjének tanítására és az **Atyától tanultak**, Krisztushoz jönnek. Itt ismét a két nagy igazságot látjuk; egyrészt Isten szuverenitását, másrészt az ember döntését, amely a Szentírásban egymás mellett áll. Ezek megmutatják nekünk, hogy a megváltás-

nak van egy isteni és egy emberi oldala is.

Amikor Jézus Krisztus ezt mondta, hogy **„meg van írva a prófétáknál”**, természetesen a próféták könyveit értette. Elsősorban Ézsaiásra gondolt, de az itt található gondolat lényegében valamennyi prófétánál megvan. Isten Igéjének tanítása és Isten Szelleme által vonzódnak az emberek Istenhez.

6,46 Hogy az emberek Istentől tanultak, **nem** jelenti azt, hogy **látták Őt**. Az egyetlen, aki **látta az Atyát**, aki Istentől jött, és pedig maga az Úr Jézus.

Mindazok, akik Istentől tanultak, az Úr Jézus Krisztusról tanultak, mert Isten tanításának témája maga Krisztus.

6,47 A 47. vers egyike a legvilágosabb és legrövidebb megállapításoknak Isten teljes Igéjében a megváltás módjával kapcsolatosan. Az Úr Jézus itt olyan szavakkal határozza meg, hogy nehezen lehetett félreérteni: aki **hisz Őbenne, örök élete van**. Figyeljük meg, hogy ezeket a jelentőségteljes szavakat a hangsúlyos **„bizony, bizony”** kifejezéssel vezet be. Ez egyike annak a sok versnek az ÚSZ-ben, amely azt tanítja, hogy a megváltás nem cselekedetek, a törvény megtartása, gyülekezeti tagság által van, hanem egyszerűen az Úr Jézus Krisztusba vetett hit által.

6,48-49 Most az Úr Jézus megállapítja, hogy Ő az **élet kenyere**, amelyről beszélt. Az **élet kenyere** természetesen az a **kenyér**, amely **életet** ad a vele táplálkozóknak. Előzőleg a zsidók vetették fel a **pusztai manna** témáját, és felszólították az Úr Jézust, hogy produkáljon valamilyen eledelt, amely olyan csodálatos, mint az volt. Itt az Úr emlékezteti őket, hogy **atyáik a mannat ették a pusztában és meghaltak**. Más szavakkal, a **manna** csak erre az életre szólt. Nem volt semmilyen hatalma, hogy örök életet adjon azoknak, akik ették. Azzal a kifejezéssel,

hogy „**atyáitok**”, az Úr elkülöníti magát az elbukott emberiségtől, és egyedülálló istenségére utal.

6,50 A mannával szemben az Úr Jézus önmagáról beszélt, mint arról a **kenyérről, amely a mennyből szállt alá**. Ha valaki eszik ebből a kenyérből, **nem fog meghalni**. Ez nem azt jelenti, hogy fizikai értelemben nem hal meg, hanem azt, hogy örök élete lesz a mennyben. Mert ha fizikailag meg is kell halnia, teste feltámad az utolsó napon, és az örök életet az Úrral fogja tölteni.

Ebben és a következő versekben az Úr Jézus ismételtelen arról beszél, hogy az emberek *esznek belőle*. Mit ért ezen? Azt, hogy enniük kell belőle fizikai, szó szerinti értelemben? Nyilvánvaló, hogy ez az elképzelés lehetetlen és ellenszenves. Sokan úgy gondolják, azt akarja tanítani, hogy vele kell táplálkoznunk az úrvacsorai szolgálatban; vagyis valamilyen csodálatos úton a kenyér és a bor átváltozik Krisztus testévé és vérévé, és megváltásunk érdekében részesülnünk kell belőlük. Nem ez az, amit Jézus mondott. A szövegösszefüggés teljesen világossá teszi, hogy a belőle **evés** a benne való hit. Amikor mi bízunk az Úr Jézusban, mint Megváltónkban, hit által magunkévá tesszük Őt. Részesülünk személyének és munkájának áldásaiból. Ágoston mondta a következőket: „Higgyél és már ettél!”

6,51 Jézus **az élő kenyér**. Nemcsak önmagában él, hanem Ő az életadó. Az, aki eszik **e kenyérből, örökké él**. Hogyan teheti ezt? Hogyan adhat az Úr örök életet a vétkes bűnösöknek? A válasz ennek a versnek a második részében található: „**És az a kenyér pedig, amelyet én adok, az én testem, amelyet én adok a világ életéért.**” Itt az Úr előremutat a kereszten bekövetkező halálára. **Életét** fogja váltságdíjúl adni a bűnösökért. Teste megtöretik és vére kiontatik majd áldozatul a bűnökért. Meg fog halni, mint he-

lyettes. Megfizeti a büntetést, amelyet bűneink érdemelték. Miért fogja ezt tenni? **A világ életéért**. Nem azért fog meghalni, hogy a zsidó nemzetet vagy csupán a választottakat váltsa meg. Halála elegendő az egész világért. Ez természetesen nem jár az egész világ automatikus üdvözülésével, hanem inkább azzal, hogy az Úr Jézusnak a Golgotán végzett munkája elegendő az egész világ megváltásához, ha mindenki Jézushoz jön.

6,52 *A zsidók* még mindig a szó szerinti kenyér és **test** fogalmaira gondoltak. Gondolkodásuk képtelen volt felülemelkedni ennek az életnek a dolgain. Nem értették meg, hogy az Úr Jézus a fizikai dolgokat arra használta, hogy szellemi igazságokat tanítson meg. Így azt kérdezték maguk között: hogyan adhatja **ez az ember** másoknak eledelül a **saját testét**. Egy ejtóernyő csak azután nyílik ki, ha kiugrottál a repülőgépből. A hit megelőzi a látást, és előkészíti lelkedet, hogy érthess; szívedet, hogy higgy; akaratodat, hogy engedelmeskedj. Minden „hogyan” kérdésedre a Krisztus tekintélye előtti meghajlás a válasz, ahogyan Pál is tette, amikor így kiáltott: „Mit akarsz, Uram, hogy cselekedjem?”

6,53 **Jézus** minden dolog ismeretében pontosan tudta, mit gondoltak és mit akartak mondani. Ezért szigorúan figyelmeztette őket, hogy ha nem **eszik** az **Ő húsát** és nem **isszák a vérét, nincs élet** bennük. Ez nem vonatkozhatott arra a kenyérré és borra, amelyet az úrvacsorakor használunk. Amikor az Úr ezt a vacsorát szerezte, azon az éjszakán, amelyen elárulták, testét még nem törték meg, és vérét még nem ontották ki. A tanítványok részesültek a kenyérből és a borból, de nem szó szerint a húsát ették és a vérét itták. Az Úr Jézus egyszerűen azt állapította meg, hogy ha nem tesszük magunkévá hit által a Golgotán értünk elszenvedett halálának értékét, soha nem üdvö-

zülhetünk. Hinnünk, bízunk kell benne, és neki valóban a sajátunkká kell válnia.

6,54 Ezt a verset a 47. verssel összehasonlítva, határozottan látható, hogy az Ő testét enni és vérét inni annyi, mint hinni benne. A 47. versben ezt olvassuk: „Aki énbennem hisz, örök élete van annak.” Az 54. versben azt tanuljuk, hogy **aki eszi a testét és issza a vérét, örök élete van.** Nos, ha bizonyos dolgok egyenlőek valamivel, akkor egymással is egyenlők. Enni a **testét**, inni a **vérét** annyi, mint hinni benne. Mindenki, aki hisz benne, fel fog támadni **az utolsó napon.** Ez természetesen azokra a hívőkre vonatkozik, akik az Úr Jézusban bízva haltak meg.

6,55 Az Úr Jézus **teste valóságos étel, és vére valóságos ital.** Ez szembe van állítva ennek a világnak az ételével és az italával, amely csak ideiglenes értékű. Az Úr Jézus halálának értéke örökké tartó. Azok, akik belőle részesednek hit által, életet nyernek, amely megmarad örökké.

6,56 Nagyon szoros közösség van közte és azok között, akik hisznek benne. Aki **eszi a testét és issza a vérét**, benne **lakozik, és Ő is abban.** Semmi sem lehet szorosabb és bensőségesebb ennél. Amikor szó szerint vett ételt eszünk, beépítjük azt valóságos lényünkbe, és az részünké válik. Amikor elfogadjuk az Úr Jézust, mint Megváltónkat, belép életünkbe, hogy abban lakozzon, és mi is benne legyünk (folyamatosan lakjunk).

6,57 Most az Úr egy másik illusztrációt nyújt arról a szoros kapcsolatról, amely közte és népe között fennáll. Az illusztráció saját közössége volt az Atya Istennel. **Az élő Atya** elküldte az Úr Jézust a világba. (Az a kifejezés, hogy **élő Atya**, az Atyát jelenti, aki az élet forrása). Jézus, mint ember, ebben a világban, **az Atya által** élt, vagyis az Atya miatt. A legszorosabb egységben és har-

móniában élt az Atya Istennel. Isten volt élete középpontja és határa. Célja pedig az Atya Isten dolgaival való foglalkozás. Mint ember volt itt a világban, és a világ nem ismerte fel, hogy Ő a testben megjelent Isten. Noha a világ nem értette meg, Ő és az Atya egy volt. A legszorosabb bensőséges viszonyban éltek. Pontosan ez az, ahogyan a hívők az Úr Jézusban vannak. Itt élnek a világban, a világ nem érti meg, gyűlöli és gyakran üldözi őket. De mivel hitüket és bizodalmaikat az Úr Jézusba vetik, **Ő általa élnek.** Életük szorosan egybeépült az Úr életével, és ez az élet örökké tart.

6,58 Ez a vers összefoglalni látszik mindazt, amit az Úr az előző versekben mondott. **Ő az a kenyér, amely** a mennyből szállott alá. Felsőbb rendű mint **a manna**, amit **atyáik ettek** a pusztában. Az a kenyér csak ideiglenes értékű volt. Csak erre az életre szólt. Krisztus az Isten kenyere, aki örök életet ad mindazoknak, akik vele táplálkoznak.

6,59 A tömeg követte Jézust és tanítványait **Kapernaumba** a Galileai-tenger északkeleti partjáról. A sokaság Jézust nyilvánvalóan a **zsinagógában**²¹ találta, aki ott mondta el az élet kenyeréről szóló üzenetét.

6,60 Ekkor az Úr Jézusnak **sokkal több tanítványa** volt, mint az eredeti tizenkettő. Aki követte Őt és elfogadta tanítását, tanítványa volt. Viszont nem mindenki volt igaz hívő, akit tanítványnak ismertek. Most **sokan** azok közül, akik azt vallották, hogy **tanítványai**, ezt mondták: **„Kemény beszéd ez.”** Úgy értették, hogy tanítása megütközést gerjesztett. Nem annyira arról volt szó, hogy nehéz volt megérteni; mint inkább arról, hogy ellenszenves volt nekik elfogadni Őt. Amikor azt mondták, **„ki hallgathatja Őt”**, így értették: „Kicsoda állhatja és hallgathatja az ilyen ellenszenves tanítást?”

6,61 Az Úr mindentudásának újabb bizonyítékát találjuk. **Jézus** pontosan **tudta**, mit mondanak a **tanítványok**. Tudta, hogy nem fogadják el, amikor azt állítja, hogy a mennyből szállt alá; és az sem tetszett, amikor azt mondta, hogy az embereknek az Ő húsát enniük és vérét inniük kell, hogy örök életük legyen. Ezért megkérdezte tőlük: „**Titeket ez megbotráncoztat?**”

6,62 Megbotráncoztak, mert azt mondta, hogy a mennyből szállt alá. Most megkérdezte tőlük, hogy **mit** fognak gondolni, ha **majd meglátják felemelkedni** vissza a mennybe, amelyről tudta, hogy feltámadása után megtörténik. Azon a mondatán is megbotráncoztak, hogy az embereknek a testét kell enniük. Mit fognak majd szólni akkor, ha látni fogják, hogy hústeste **felemelkedik oda, ahol azelőtt volt?** Hogyan lesznek képesek az emberek enni ténylegesen a húsát és inni ténylegesen a vérét, miután visszament az Atyához?

6,63 Ezek az emberek Krisztus szó szerint vett húsára gondoltak, de itt megmondta nekik, hogy az örök élet nem nyerhető el húsevással, csak Isten Szent Szellemének munkája által. A hús nem tud életet adni, csak **a Szellem** teheti. Szavait szó szerint vették, és nem fogták fel, hogy szellemileg kellene érteniük. Ezért itt az Úr Jézus megmagyarázta, hogy azok **a beszédek, amelyeket mond, szellem és élet**; amikor testének evéséről és vérének ivásáról elhangzó beszédeit szellemi módon értik, ami a belé vetett *hit*, akkor azok, akik az üzenetet elfogadták, örök életet nyernek.

6,64 Amikor ezeket a dolgokat mondta az Úr, észrevette, hogy hallgatói közül némelyek nem értik meg Őt, mert **nem hisznek**. A nehézség nem annyira képességeikben, mint inkább nem akarásukban rejlett. **Jézus kezdettől fogva tudta**, hogy hitvalló követői közül né-

melyek **nem hisznek** benne, és hogy tanítványainak egyike **el fogja árulni**. Természetesen **Jézus** mindezt öröktől fogva **tudta**, de ez itt valószínűleg azt jelenti, hogy ennek tudatában volt földi szolgálatának kezdetétől fogva.

6,65 Most megmagyarázza nekik azt is, hogy hitetlenségük miatt volt, amikor előzőleg azt mondta, **senki sem jöhet** Őhöz, **hacsak az Atya meg nem adja neki**. Ezek a szavak támadják az emberi gőgöt, amely azt hiszi, hogy elnyerheti vagy kiérdemelheti a megváltást. Az Úr Jézus megmondta az embereknek, hogy az erőt, amellyel hozzá **jöhetnek**, csak az **Atya** Istentől kaphatják meg.

E) **Különböző reagálások az Úr szavaira (6,66-71)**

6,66 Az Úr Jézusnak ezek a beszédei a követői közül **sokaknak** annyira ellen-szenvesek voltak, hogy most elhagyták Őt, és tovább nem voltak hajlandók vele járni. Ezek a tanítványok soha nem voltak igazán hívők. Különböző okokból követték az Urat, de szeretetük nem volt iránta őszinte, és nem értékelték személyét.

6,67 Ezen a ponton **Jézus a tizenkét** tanítványhoz fordult, és felvetette nekik azt a kérdést, vajon ők is el akarják-e hagyni?

6,68 Péter választát érdemes megfigyelni. Lényegében ezt mondta: „**Uram**, hogyan hagyhatnánk el? **Te** azokat a tanokat tanítod, amelyek az **örök élethez** vezetnek. Ha elhagynánk téged, nem lenne más, akihez mehetnénk, és ez pusztulásunk pecsétje lenne.”

6,69 A tizenkettő nevében beszélve Péter a továbbiakban azt mondta, hogy ők azért **jöttek, hogy higgyenek és megtudják, hogy** az Úr Jézus a *Messias*, **az élő Isten Fia**. Figyeljük meg a szavak sorrendjét is: „**elhittük és megismertük**”.

Először az Úr Jézus Krisztusba vetették a hitüket, és azután az **ismeretüket** említi, hogy Ő valóban az, akinek vallja magát.

6,70 A 68. és 69. versben Péter a „mi” szót használta, mintegy jelezve, hogy a tizenkét tanítvány nevében beszél. Itt a 70. versben az Úr Jézus kiigazítja őt, nem mondhatja olyan bizonyosan, hogy mind a tizenketten igaz hívők. Az igaz, hogy az Úr **választotta a tizenkét** tanítványt, de közülük **egy ördög** volt. A társaságban akadt egy, aki nem osztotta Péter nézetét az Úr Jézus Krisztussal kapcsolatban.

6,71 Az Úr Jézus tudta, hogy **Júdás Iskáriótes** arra készül, hogy **elárulja**. Tudta, hogy Júdás sohasem fogadta el Őt igazán, mint Urat és Megváltót. Itt ismét látjuk az Úr mindentudását. Annak a ténynek a bizonyítékát is látjuk, hogy Péter nem volt csalhatatlan, amikor a tanítványokról beszélt!

Az élet kenyeréről szóló beszédet Urunk meglehetősen egyszerű tanítással kezdte. Tovább haladva, nyilvánvalóvá vált, hogy a zsidók visszautasítják a szavait. Minél jobban elzárkózott szívük és elméjük az igazságtól, annál nehezebbé vált számára Jézus tanítása. Végül a teste evéséről és vére ivásáról beszélt. Ez már túl sok volt! Ezt mondták: „Kemény beszéd ez; kicsoda értheti meg”, és tovább nem követték Őt. Az igazság elutasítását a vakság ítélete követi. Mivel nem *akartak* látni, olyan helyzetbe jutottak, amikor már nem *tudtak* látni.

V. AZ ISTEN FIA HARMADIK SZOLGÁLATI ÉVE: JERUZSÁLEM (7,1-10,39)

A) Jézus megfeddi testvéreit (7,1-9)

7,1 Néhány hónapnyi idő telt el a 6. és 7. fejezet között. **Jézus Galileában** maradt. **Nem akart Júdeában** járni,

amely a **zsidók** központja volt, mivel **meg akarták ölni**. Abban általában egyetértés van, hogy az ebben a versben említett **zsidók**²² a vezetők vagy előljárók. Ők voltak azok, akik a legelkeseredettebben gyűlölték Jézust, és akik keresték az alkalmat, hogy **megöljék**.

7,2 A zsidó naptárban a **sátoros ünnep** fontos esemény. Aratás idején volt, és azt a tényt ünnepelték ekkor, hogy a zsidók ideiglenes menedékhelyekben vagy sátorokban éltek, miután kijöttek Egyiptomból. Vidám, örvendező ünnep volt, *előre* tekintett arra az eljövendő napra, amikor a Messiás uralkodni fog, és a megszabadított zsidó nemzet békességben, jó módban él majd az országban.

7,3 Az Úrnak a 3. versben említett **fivérei** Máriának Jézus születése után született fiai voltak (egyesek azt mondják, hogy unokatestvérei vagy más távolabbi rokonai). Nem lényeges, milyen közeli rokonságban álltak az Úr Jézussal, ezáltal nem üdvözültek. Nem hittek igazán az Úr Jézusban. Azt mondták neki, hogy menjen el Jeruzsálembe a sátoros ünnepre, és tegyen ott néhány csodát, **hogy tanítványai lássák**, amiket cselekszik. Az itt említett **tanítványok** nem a tizenkettő, hanem inkább azok, akik Júdeában azt vallották, hogy az Úr Jézus követői.

Bár nem hittek benne, azt akarták, hogy nyilvánosan jelentsen ki magát. Talán arra a megkülönböztetett figyelemre vártak, amely őket, mint a híres ember rokonait megilletné. Talán valószínűbb, hogy irigyelték hírnevét, és abban a reményben biztatták, hogy menjen Júdeába, ahol talán majd megölik.

7,4 Ezek a szavak gúnyból is eredhetnek. Úgy látszik, a rokonai azt gondolták, hogy az Úr kereste a nyilvánosságot. Miért tenné mindezeket a csodákat Galileában, ha nem szeretne híressé válni? „Most itt van a Te nagy lehetőséged”

– mondták. „Arra törekedtél, hogy híres légy. Menj fel Jeruzsálembe az ünnepre. Emberek száza lesznek ott, és alkalmas lesz nekik csodákat tenni. Galilea csendes hely, és itt csodáidat gyakorlatilag titokban teszed. Miért csinálod, mikor mi tudjuk, hogy ismertté szeretnél válni?” Aztán hozzátették: „**Ha ilyeneket cselekszel, mutasd meg magadat a világnak!**” Úgy látszik, ebben a következő gondolat van: „Ha valóban Te vagy a Messiás, és ha azért teszed ezeket a csodákat, hogy ezt bebizonyítsd, miért nem ott mutatod be ezeket a bizonyítékokat, ahol tényleg számítanak rá, vagyis Júdeában?”

7,5 Fivérei nem kívánták őszintén a dicsőségét. **Nem igazán hitték**, hogy Ő a Messiás. Az sem volt szándékukban, hogy rábizzák magukat. Amit mondtak, gúnyból mondták. Szívük nem volt egyenes az Úr előtt. Különösen keserű lehetett az Úr Jézusnak, hogy saját testvérei kétségbe vonták szavait és cselekedeteit. Milyen gyakran megtörténik, hogy azok, akik hűségesek Istenhez, a legelkeseredettebb ellenállásra azoknál találunk, akik legközelebb állnak hozzájuk és legkedvebbek számukra.

7,6 Az Úr élete kezdetétől a végéig el volt rendelve. Minden napja és minden mozzanata előre elrendezett terv szerint zajlott. Annak alkalmas **ideje**, hogy nyilvánosan megjelenjen a világ előtt, még **nem jött el**. Pontosán tudta, mi áll előtte, és az nem Isten akarata volt, hogy akkor menjen fel Jeruzsálembe, hogy nyilvánosan kijelentse magát. Emlékeztette fivéreire, hogy az ő **idejük mindig készen áll**, vagyis alkalmas. Életük saját kívánságuk szerint folyik, és nincs Isten akaratának alávétve. Csinálhattak terveket, és utazhattak, amikor tetszett, mert csak a saját akaratuk megvalósítására törekedtek.

7,7 Az Úr fivereit **nem gyűlölhette a világ**, mert a világhoz tartoztak. Ők a világgal együtt foglaltak állást Jézus Krisztus

ellen. Egész életük összhangban állt a világgal. **A világ** itt arra a rendszerre vonatkozik, amelyet az ember épített fel, és amelyben nincsen hely Isten vagy Krisztus számára: ez az istentelen kultúra, művészet, tudomány vagy vallás világa. Júdeában főleg a vallásos világról volt szó, mivel itt voltak a zsidók vallási vezetői, akik a legjobban gyűlölték Krisztust.

A világ azért gyűlölte Krisztust, **mert** bizonyosságot tett arról, hogy **annak cselekedetei gonoszak**. Szomorú bizonyíték az ember megromlott természetéről, hogy amikor Ő, a bűntelen, szeplőtelen, mint ember eljött a világba, a világ arra törekedett, hogy megölje. Krisztus életének tökéletessége mutatta meg, hogy mennyire tökéletlen mindenki más. Éppen úgy, ahogyan az egyenes vonal kimutatja a cikcakkos vonal tekervényes voltát, amikor egymás mellé helyezik őket; az Úr eljövetele ebben a világban arra szolgált, hogy megmutassa az embert a maga teljesen bűnös voltában. Az ember rossz néven vette önmagának ezt a bemutatását. Ahelyett, hogy megtért volna és Istenhez kiáltott volna kegyelemért, arra törekedett, hogy elpusztítsa azt, aki leleplezte bűneit.

F. B. Meyer ezt a következőképpen magyarázza:

Ő, a legrettenetesebb szemrehányás, amellyel a megtestesült szeretet illethet valakit, ha ma ezt mondja neki, amit némelyeknek földi tartózkodása napjaiban mondott: „Téged nem gyűlölhet a világ.” Nem gyűlöli a világ, hanem szereti, hízeleg neki, és dédelgeti. Ez az egyik legrettenetesebb helyzet, amelybe egy keresztyén ember kerülhet. „Mi rosszat tehettem – kérdi a régi bölcs –, hogy jót mond rólam?” A világ gyűlöletének hiánya azt bizonyítja, hogy nem teszünk bizonyosságot gonosz cselekedetei ellen. A világ barátsága ellenségeskedés

Istennel. A világ szeretetének melege bizonyítja, hogy hozzá tartozunk. Ha tehát valaki a világ barátja akar lenni, ellensége lesz Istennek (Jn 7,7; 15,19; Jak 4,4).²³

7,8 Az Úr azt mondta fivéreinek, hogy **menjenek fel az ünnepre**. Volt ebben valami nagyon szomorú. Ők azt színlelték, hogy vallásos emberek. Készek voltak felmenni, hogy megtartsák a sátoros ünnepet. Pedig Isten Krisztusa ott állott közöttük, és ők nem mutattak iránta igazi szeretetet. Az ember szereti a vallási szertartásokat, mert valóságos szívbeli érdeklődés nélkül szemlélheti őket. De álljon csak szemtől szembe Krisztus személyével, és rögtön feszélyezve érzi magát. Jézus azt mondta, hogy **még²⁴ nem megy fel erre az ünnepre**, mert az **Ő ideje még nem telt be**. Nem úgy értette, hogy egyáltalán nem fog felmenni az ünnepre, mert a 10. versből megtudjuk, hogy felment; inkább úgy érthette, hogy nem fog együtt menni testvéreivel nagy és nyilvános kijelentést tenni. Ennek nem volt itt az ideje. Amikor majd felmegy, csendben és a legkisebb nyilvánosság mellett teszi.

7,9 Így az Úr **Galileában maradt**, miután fiverei felmentek az ünnepre. Otthagyták Őt, aki biztosíthatta volna nekik azt az örömet és örvendezést, amelyről a sátoros ünnep beszélt.

B) Jézus tanít a templomban (7,10-31)

7,10 Az Úr Jézus, nem sokkal azután, hogy **fiverei felmentek** Jeruzsálembe, csendben szintén oda vette útját. Mint istenfélő zsidó, vágyakozott rá, hogy jelen legyen **az ünnepen**. Mint Isten engedelmes Fia, ezt **nem nyilván tette, hanem mintegy titokban**.

7,11 A zsidók, akik **keresték az ün-**

nepen, kétségtelenül a főemberek voltak, akik azért keresték, hogy megöljék. Amikor azt kérdezték: „**Hol van?**”, nem az érdekelte őket, hogy imádják, hanem inkább az, miként pusztíthatnák el.

7,12 Világos, hogy az Úr jelenléte izgalmat keltett **a nép között**. Csodái, amelyeket cselekedett, mind jobban arra kényszerítették az embereket, hogy azon gondolkozzanak, kicsoda is valójában. Az ünnepen titokban arról beszélgettek, hogy vajon igazi vagy hamis próféta-e. Némelyek ezt mondták: „Jó ember”; mások viszont: „**Nem, hanem félrevezeti a népet**”.

7,13 A zsidó vezetők ellenségeskedése Jézussal szemben olyan intenzívvé vált, hogy sokan féltek **nyíltan** kedvezően nyilatkozni róla. Az egyszerű emberek közül kétségtelenül sokan felismerték, hogy Izrael igazi Messiása, de nem mertek kiállni és mondani, mert féltek, hogy a vezetők üldözni fogják őket.

7,14 A sátoros **ünnep** hét napig tartott. Már a fele el is múlt, amikor **Jézus megjelent a templom** külső területén (az oszlopcsarnokban, ott engedték meg a nép gyülekezését). Az Úr ott **tanított**.

7,15 Azok, akik hallották az Urat, **csodálkoztak**. Kétségtelenül ÓSZ-i jártassága tette rájuk a legmélyebb benyomást. Tudásának szélessége és tanítói képessége is magára vonta figyelmüket. Tudták, hogy Jézus sohasem járt napjainak nagy vallási iskoláiba, és nem tudták megérteni, hogyan lehetett ilyen nagy tudása. A világ még mindig kifejezésre juttatja csodálkozását, és gyakran kifogásolja, hogy hivatalos vallási képzettség nélküli hívő emberek képesek Isten Igéjét hirdetni és tanítani.

7,16 Itt is nagyon szép látni, ahogyan az Úr elutasítja azt, hogy a maga dicsőségét növelje, és egyszerűen megpróbálja Atyját dicsőíteni. **Jézus** egyszerűen azt válaszolta, hogy ez a tanítás **nem** a saját-

ja, **hanem** azé, **aki elküldte**. Az Úr Jézus bármiről beszélt és bármit tanított, azok a dolgok voltak, amelyeket Atyja mondott neki. Nem cselekedett Atyjától függetlenül.

7,17 Ha a zsidók valóban tudni akarták, hogy üzenete igaz volt-e vagy sem, könnyű lett volna meggyőződniük róla. Ha **valaki** valóban Isten **akarátát akarja cselekedni**, akkor Isten megmutatja neki, hogy Krisztus tanításai isteni eredetűek-e, vagy pedig az Úr egyszerűen azt tanította, amit Ő maga akart tanítani. Csodálatos ígéret van itt mindazoknak, akik őszintén keresik az igazságot. Ha valaki őszinte, és valóban tudni akarja, mi az igazság, Isten meg fogja neki mutatni. „Az engedelmesség a szellemi ismeret érzékszerve.”

7,18 **Aki magától szól**, vagyis a saját akarata szerint, az **a maga dicsőségét keresi**. Az Úr Jézusnál nem így volt. Ő az Atya **dicsőségét** kereste, aki **elküldte**. Mivel indítékai abszolút tiszták voltak, üzenete abszolút **igaz** volt. **Őbenne nem volt hamisság**.

Jézus volt az egyetlen, akiről ezt el lehetett mondani. Minden más tanító valamilyen önzést kevert a szolgálatába. Az Úr minden szolgájának arra kell törekednie, hogy Istent dicsőítse inkább, mint önmagát.

7,19 Az Úr ekkor közvetlen vádat emelt a zsidók ellen. Emlékeztette őket, hogy **Mózes** adta nekik a **törvényt**. Ők dicsekedtek azzal a ténnyel, hogy övék a törvény. Megfeledeztek arról, hogy a törvény pusztá birtoklása nem érdem. A törvény engedelmességet kíván előírásainak vagy parancsainak. Bár dicsekedtek a törvénnyel, nyilvánvalóan senki sem tartotta meg, sőt akkor éppen azon voltak, hogy megöljék az Úr Jézust. A törvény kifejezetten tiltotta a gyilkosságot. Megtörték a törvényt az Úr Jézus Krisztussal kapcsolatos szándékaikban is.

7,20 **Az emberek** megéreztek Jézus vádjainak éles voltát, de helyett, hogy elismerték volna, hogy igaza van, vádolni kezdték. Azt mondták, **ördög van benne**. Kétségbe vonták azt az állítását, hogy közülük bárki **meg akarná ölni**.

7,21 **Jézus** most visszatér a Betesda tavi gyógyításhoz. Ez volt az a csoda, amely felszította ellene a zsidó vezetők gyűlölködését, és akkor történt, hogy gonoszul tervezni kezdték megölését. Az Úr emlékeztette őket, hogy **egy dolgot cselekedett**, és ők **mindnyájan** csodálkoztak. Csodálkozásuk nem annyira elragadtatást fejezett ki, mint inkább megdöbbenést azon, hogy szombaton tette ezt.

7,22 **Mózes** törvénye megparancsolta, hogy a fiúgyermeket születése után nyolc nappal metéljék körül (valójában a körülmetélkedés **nem Mózes**től eredt, hanem gyakorolták már **az „atyák”** is, vagyis Ábrahám, Izsák, Jákób, stb.). Ha a nyolcadik nap szombatra esett, a zsidók nem tekintették helytelennek, hogy a fiúcsemőt **körülmetéljék**. Úgy gondolták, hogy az szükséges cselekedet volt, és az Úr az ilyen munkát megengedte.

7,23 Ha egy gyermeket körülmetéltek **szombaton**, hogy így **Mózes törvényének** engedelmeskedjenek, miért találták rossznak azt, hogy az Úr Jézus **egy embert egészen meggyógyított szombaton**? Ha a törvény megengedte a szükséges munkát, nem kellett-e megengednie az irgalmasság cselekedetét?

A körülmetélés egy jelentéktelen sebészeti beavatkozás volt, amelyet a fiúgyermeken végrehajtottak. Szükségtelen mondani, hogy fájdalmat okoz, és a fizikai haszna kevés. Ezzel szemben az Úr Jézus teljesen meggyógyított egy embert szombaton. A zsidók pedig ezt hibának találták.

7,24 A zsidók tévedése az volt, hogy a dolgokat külső **megjelenésük szerint** ítélték meg, nem pedig belső valóságuk-

nak megfelelően. Ítéletük nem volt igazságos. Azok a cselekedetek, amelyek tökéletesen törvényesnek látszottak, amikor maguk tették, teljesen rossznak tűntek, ha az Úr tette. Az emberi természet mindig hajlamos inkább látszat szerint ítélni, mint a valóságnak megfelelően. Az Úr Jézus nem szegte meg Mózes törvényét; ők voltak, akik megszegték, iránta érzett esztelen gyűlölködésükben.

7,25 Ekkor már jól ismertté vált **Jeruzsálemben**, hogy a zsidók terveket szöttek az Úr ellen. Itt néhány egyszerű ember kérdezi, hogy nem Őt akarják-e a vezetők elpusztítani?

7,26 Nem tudták megérteni, hogy megengedik az Úr Jézusnak, hogy ilyen nyilvánosan és **bátran** beszéljen. Ha a vezetők annyira gyűlölték, ahogyan azt az emberekkel elhitették, miért engedték, hogy folytassa munkálkodását? Lehetséges talán, hogy rájöttek: **bizony** Ő a Messiás, ahogyan állítja?

7,27 Az emberek, akik nem hitték, hogy Jézus a Messiás, azt gondolták, tudják honnan való. Azt hitték, hogy Názaretből származik. Ismerték anyját, Máriát, és azt gondolták, hogy József az apja. Általános hiedelem volt a zsidók között abban az időben, hogy amikor a Messiás eljön, hirtelen és titokzatos módon fog megjelenni. Nem tudták elképzelni, hogy csecsemőként fog megszületni és emberként felnővekedni. Pedig tudhatták volna az ÓSZ-ből, hogy Betlehemben fog megszületni, de úgy látszik, teljesen tudatlanok voltak a Messiás eljövetelének részleteiről. Ezt mondták: „**Mikor pedig eljő a Krisztus, senki sem tudja, honnan való.**”

7,28 Ekkor **Jézus odakiáltott** az embereknek, akik összegyűltek és hallgatták a beszélgetést. Valóban **ismerik** Őt, mondta, és tudják, **honnan** jött. Itt természetesen azt akarta mondani, hogy egyszerűen, mint embert ismerik. Ismer-

ték, mint názáreti Jézust. De amit nem tudtak, az az volt, hogy **Ő** Isten is volt. Ez volt, amit a vers második felében meg akart magyarázni.

Ami ember voltát illeti, Názáretben élt. De azt is meg kellett volna érteniük, hogy **nem** önmagától **jött**, hanem az Atya Isten küldte, akit ezek az emberek **nem ismernek**. Ezekkel a szavakkal közvetlenül azt állította, hogy Istennel egyenlő. **Nem** magától **jött**, vagyis saját hatalma által, azért, hogy a maga akaratát tegye. Az **igaz** Isten küldte a világba, és ez az az Isten, akit ők **nem ismernek**.

7,29 Jézus viszont ismeri. Istennél lakozott öröktől fogva, és minden tekintetben egyenlő volt az Atya Istennel. Amikor ugyanis az Úr azt mondta, hogy **Ő Istentől** van, nem csupán úgy értette, hogy Isten **küldte** el, hanem úgy is, hogy mindig Istennel élt, és minden tekintetben egyenlő volt vele. Ebben a kifejezésben, hogy „**Ő küldött engem**”, az Úr a lehető legvilágosabban azt állapítja meg, hogy **Ő** Isten Krisztusa, a Felkent, akit Isten küldött a világba, hogy véghezvigye a megváltás munkáját.

7,30 A zsidók megértették Jézus szavainak jelentését, és rájöttek, hogy azt állítja, hogy **Ő** a Messiás. Ezt igazi istenkáromlásnak tekintették, és megkísérelték letartóztatni, de nem tudták **kezüket rátenni, mert még nem jött el az Ő órája**. Isten hatalma megőrizte az Úr Jézust az emberek gonosz terveitől mindaddig, amíg fel nem kellett ajánlani magát bünért való áldozatul.

7,31 A valóságban **sok ember hitt** az Úr Jézusban. Szívesen hinnénk, hogy hitük őszinte volt. A következőképpen gondolkodtak. Mivel tudná Jézus jobban bizonyítani, hogy **Ő** a Messiás? Amikor **a Krisztus** eljön, képes lesz-e számosabb vagy csodálatosabb **jelt tenni**, mint amennyit Jézus tett? Kérdésükből nyil-

vánvaló, hittek abban, hogy Jézus csodái bizonyították róla, Ő az igazi Messiás.

C) A farizeusok ellenségeskedése (7,32-36)

7,32 Amint a **farizeusok** a nép között jártak-keltek, **meghallották**, hogy mit suttognak róla az emberek. **A tömeg** ugyanis nem **zúgolódott** az Úr ellen, hanem titokban csodálatukat fejezték ki. A farizeusok megijedtek attól, hogy ez nagy mozgalommá duzzadhat Jézus elismerésének érdekében, és ezért **szolgákat küldtek, hogy** tartóztassák le.

7,33 A 33. vers szavai kétségtelenül azokhoz a szolgákhoz szóltak, akik le akarták tartóztatni, vagyis a farizeusokhoz, és általában az emberekhez.

Az Úr Jézus előző állításait egyáltalán nem változtatta meg, inkább még aláhúzta azokat. Emlékeztette őket, hogy már csak **egy kis ideig** lesz velük, és aztán visszamegy az Atya Istenhez, **aki elküldte**. Kétségtelen, hogy ez a farizeusokat még ingerültebbé tette.

7,34 Egy eljövendő napon a farizeusok **keresni** fogják, és **nem találják meg**. Életükben el fog jönni egy idő, amikor szükségük lesz a Megváltóra, de akkor már túl késő lesz. Addigra már visszamegy a mennybe, de hitetlenségük és gonoszságuk miatt ők nem fognak ott találkozni vele. Ennek a versnek a szavai különösen súlyosak. Eszünkbe juttatják, hogy van olyan dolog, mint az alkalom elszalasztása. Ma még van lehetőség a váltság elfogadására, de ha elutasítják azt, lehet, hogy többé nem lesz alkalom elfogadni.

7,35 **A zsidók** félreértették az Úr szavainak jelentését. Nem jöttek rá, hogy a mennybe szándékozik menni. Azt gondolták, hogy talán íghirdető körútra készül, azoknak a zsidóknak szolgálva, akik szétszóródtak **a görögök között**, és talán

még magukat a görögöket is tanítani akarja.

7,36 Ismét kifejezésre juttatták csodálkozásukat a szavain. **Mit** értett ezen a **mondásán**, hogy **keresni** fogják, de **nem találják meg**? Hova mehet, ahova nem tudnák követni? A zsidók itt bemutatják a hitetlenség vakságát. Egyetlen szív sem annyira sötét, mint az, amely visszautasítja az Úr Jézust. Napjainkban hallhatjuk ezt a kifejezést: „Senki sem annyira vak, mint az, aki nem akar látni.” Itt pontosan ez volt a helyzet. Nem *akarták* elfogadni az Úr Jézust, és ezért nem is *tehették*.

D) A Szent Szellem ígérete (7,37-39)

7,37 Noha az ÓSZ-ben nincs említve, volt a zsidóknak egy szertartásuk, miszerint vizet vittek a Siloám-tavából, és az égő áldozati oltár melletti ezüstmedencébe öntötték a sátoros ünnep első hét napjának mindegyikén. A nyolcadik napon nem csinálták, és ez még meglepőbbé tette, hogy Krisztus felajánlotta az örök élet vizét. A zsidó nép elvégezte ugyan ezt a vallási szertartást, szívük mégsem elégtelt meg, mert nem értették igazán az ünnep mély jelentőségét. Mielőtt eltávoztak volna otthonaikba, „**az utolsó napon, az ünnep nagy napján felállt Jézus és kiáltott**” hozzájuk. Hívta őket, **jöjjenek** hozzá szellemi megelégtelésért. Szenteljünk különleges figyelmet a szavaknak! Hívása **mindenkire** kiterjed. Evangéliuma általános evangélium. Nem volt senki, aki nem nyerhetett volna megváltást, ha egyszerűen Krisztushoz jön.

Figyeljük meg a feltételt! A Szentírás ezt mondja: „**Ha valaki szomjúhozik...**” A „szomjúhozik” szó itt szellemi szükséglet. Ha valaki nem tudja, hogy bűnös, sohasem akar megmenekülni. Ha nem érti meg, hogy el van veszve, sohasem akarja, hogy megtalálják. Ha valaki nincs tudatában élete nagy szellemi hiányának, soha-

sem kíván az Úrhoz menni, hogy megelegüljön. Az Úr a szomjazó lelkeket hívta, hogy menjenek hozzá. Nem egyházhoz, prédikátorhoz, a bemerítkezés vizéhez vagy az Úr asztalához. Jézus ezt mondta: „Jöjj énhozzám!” Senki vagy semmi más nem felel meg. „...**Jöjjön énhozzám és igyék.**” Az „igyék” szó itt azt jelenti, hogy vegye birtokba Krisztust magának. Bízson benne, mint Úrban és Megváltóban. Fogadja be Őt az életébe, ahogyan egy pohár vizet a testébe befogad.

7,38 A 38. vers bizonyítja, hogy Krisztushoz jönni és inni ugyanaz, mint *hinni* benne. Aki hisz benne, kielégítheti saját igényeit, és szellemi áldások **folyóit** kapja, amelyek belőle **áradnak** mások felé. Az egész ÓSZ azt tanította, hogy akik befogadják a Messiást, segítenek magukon, és áldás csatornáik lesznek mások számára (például Ézs 55,1). Az a kifejezés, hogy „**élő víznek folyamai ömlenek annak belsejéből**”, azt jelenti, hogy az ember belső részeiből, vagyis belső életéből a segítség folyamai áramlanak mások felé. Stott mutatott rá, hogy mi kis kortyokban vagy hörpintésekben iszunk, de ezek áramló vizek hatalmas összefolyásává sokasodnak. Temple a következőkre figyelmeztet: „Nincs senki, akiben Isten Szelleme lakik, és ezt a Szellemet önmagának tarthatná meg. Ahol a Szellem ott van, onnan kiáradás kezdődik; ha nincs kiáradás, akkor nincs ott.”

7,39 Ez világosan megállapítja, hogy az „élő víz” a Szent **Szellemre** vonatkozik. A 39. vers nagyon fontos, mert azt tanítja, hogy mindenki, aki veszi az Úr Jézus Krisztust, veszi Isten Szellemét is. Más szóval, nem igaz az, ahogyan némelyek állítják, hogy a Szent Szellem csak bizonyos idővel az emberek megtérése után jön el, hogy bennük lakjon. Ez a vers világosan és határozottan azt állítja, hogy mindenki, aki hisz Krisztusban,

veszi a Szent Szellemet. Akkor, amikor az Úr Jézus ezeket a szavakat mondta, **a Szellem még nem jött el.** Ez nem történetelt meg addig, amíg az Úr **Jézus** vissza nem ment a mennybe, hogy **megdicsőüljön**, és a Szent Szellem leszállhasson pünkösöd napján. Ettől kezdve mindenkibe, aki igazán hisz az Úr Jézus Krisztusban, beköltözik a Szent Szellem.

E) **Megoszló vélemények Jézussal kapcsolatban (7,40-53)**

7,40-41 Sokan, akik hallgatták, most meggyőződtek róla, hogy az Úr Jézus az a próféta, akiről Mózes beszélt az 5Móz 18,15-18-ban. **Mások** még azt is hajlandóak voltak elismerni, hogy Jézus **a Krisztus**, a Messiás. Voltak, akik ezt lehetetlennek gondolták. Azt hitték, hogy Jézus a galileai Názáretből származik, és az ÓSZ-ben nincs olyan prófécia, hogy **a Krisztus Galileából** fog eljönni.

7,42 Ezeknek a zsidóknak igazuk volt abban, hogy **a Krisztusnak Betlehem városából** kell jönnie, és **Dávidtól** kell származnia. Ha vették volna a fáradságot, hogy utána érdeklődjenek, azt találták volna, hogy Jézus Betlehemben *született*, és Márián keresztül Dávid *egyenes ági leszármazottja* volt.

7,43 A különböző vélekedések és általános tájékozatlanságuk miatt az *emberek között meghasonlás támadt* Krisztus ügyében. Ez még mindig így van. Az embereket megosztja Jézus Krisztus személye. Némelyek azt mondják, hogy egyszerűen hozzánk hasonló ember volt. Mások hajlandóak elfogadni, hogy **Ő** volt a legnagyobb ember, aki valaha élt. De azok, akik hisznek Isten Igéjének, tudják, hogy „Krisztus mindenek felett örökké áldandó Isten” (Róm 9,5).

7,44 Még mindig erőfeszítéseket tettek az Úr Jézus letartóztatására, de nem sikerült elfogni. Amíg valaki Isten

akarata szerint jár, nincs hatalom a földön, amely feltartóztatná. „Halhatatlannok vagyunk, amíg munkánkat el nem végeztük.” Az Úr ideje még nem jött el, és így az emberek képtelenek voltak bármilyen módon ártani neki.

7,45 A farizeusok és a főpapok most **szolgákat** küldtek, hogy hozzák el Jézust. A **szolgák** visszatértek, de az Úr nem volt velük. A **főpapok és a farizeusok** boszszankodtak, és kérdezték a szolgákat, hogy **miért nem hozták Őt magukkal**.

7,46 Itt olyan esettel találkozunk, amikor bűnös emberek kénytelenek jót mondani az Úrról, még ha maguk nem is fogadták el. Emlékezetes szavaik a következők voltak: **„Soha ember úgy nem szólott, mint ez az ember!”** Ezek a szolgák kétségtelenül jó sok embert hallottak beszélni, de sohasem hallották, hogy valaki ilyen tekintéllyel, kegyelemmel és bölcsességgel szólt volna.

7,47-48 A farizeusok, hogy ráijeszsenek a szolgákra, azzal vádolták meg őket, hogy Jézus őket is **elhitette**. Emlékeztették a szolgákat, hogy a zsidó nemzet **vezetői** közül senki sem **hitt benne**. Micsoda szörnyű érv volt ez! Nagy szégyen, hogy a zsidó nemzet vezetői nem ismerték fel a Messiást, amikor eljött!

Ezek a farizeusok nem voltak hajlandók hinni az Úr Jézusban, sőt az is világos, hogy azt sem akarták, hogy mások higgyenek benne. Ez ma is így van. Sokan, akik maguk nem akarnak megtérni, mindent megtesznek, ami hatalmukban áll, hogy megakadályozzák rokonaik és barátaik megtérését.

7,49 A farizeusok itt úgy beszéltek a zsidó nép tömegeiről, mint akik tudatlannok **és átkozottak**. Úgy érveltek, hogy ha az egyszerű emberek ismernék valamennyire a Szentírást, tudniuk kellene, hogy nem Jézus a Messiás. A farizeusok nem tévedhettek volna ennél nagyobbat!

7,50 Ekkor **Nikodémus** szólt **hozzájuk**. Ő volt **az, aki éjszaka jött Jézushoz**, és aki megtudta, hogy újjá kell születnie. Úgy tűnhet, hogy Nikodémus valóban bízott az Úr Jézus Krisztusban, és megtért. Itt előrelépett a zsidó vezetők közül, hogy szót emeljen az Úr mellett.

7,51 Nikodémus rámutatott, hogy nem adták meg Jézusnak a megfelelő lehetőséget. A zsidó **törvény** nem **ítéli el az embert, mielőtt** ügyét meghallgatná. Mégis ez volt az, amire a zsidók vezetői éppen ekkor készültek. Félték a tényektől? A válasz nyilván az lett volna, hogy igen.

7,52 Most a vezetők saját társuk, vagyis Nikodémus ellen fordultak. Lekicsinyló gúnnyal azt kérdezték tőle, hogy vajon ő **is** Jézus **galileai** követői közé tartozik? Nem tudja, hogy az **ÓSZ nem** beszél arról, hogy **Galileából próféta** származik? Itt természetesen a zsidó vezetők mutatták ki tudatlanságukat. Sohasem olvastak Jónás prófétáról? Ő Galileából, a 2Kir 14,25 szerint Gát-Héferből, Zebulon törzse-területéről származott.

7,53 A sátoros ünnep elmúlt. Az emberek visszatértek otthonaikba. Néhányan találkoztak az Úr Jézussal szemtől szembe és bíztak benne. A többség elutasította, és a zsidó vezetők határozottabbakká váltak, mint valaha, abban, hogy végeznek vele. Fenyegetésnek tekintették vallásukra és életmódjukra nézve Jézus Krisztus létét.

F) **A házasságtörésen kapott asszony (8,1-11)**

8,1 Ez a vers szorosan kapcsolódik a 7. fejezet utolsó verséhez. A kapcsolat jobban látható, ha a két verset egymás mellé tesszük a következőképpen: „És mindnyájan hazamentek, **de Jézus elment az Olajfák-hegyére.**” Az Úr helyesen mondta: „A rókáknak van barlangjuk,

az égi madaraknak fészük, de az ember Fiának nincs fejét hova lehajtania.”

8,2 Az Olajfák-hegye nem messze volt a templomtól. Az Úr Jézus **korán reggel** lesétált az Olajfák-hegyének oldalán. Átkelt a Kidron-völgyén, és visszakapaszkodott a városba, ahol **a templom állt. Az egész nép hozzá ment, Ő pedig leülve tanította őket.**

8,3 Az **írástudók** (akik az írásokat másolták és tanították) és a **farizeusok** azon buzgólkodtak, hogy rávegyék az Úr Jézust valami helytelen dolog kimondására, hogy aztán vádat emelhessenek ellene. Most éppen **egy asszonyt** vittek hozzá, akit **házasságtörésen** értek, és a tömeg közepére állították, valószínűleg Jézussal szemben.

8,4 Házasságtöréssel vádolták **az asszonyt**, ami kétségtelenül igaz volt. Semmi okunk sincs kétségbe vonni, hogy **rajtakapták-e**, amikor ezt a rettenetes bűnt elkövette. De mi van a férfivel? Az életben nagyon gyakran az asszonyokat büntetik olyankor, amikor a férfiak, akik hasonlóképpen vétkesek, mentesek maradnak.

8,5 A cselszövés világos volt. Azt akarták, hogy az Úr mondjon ellent **Mózes törvényének**. Ha ezt elérhették volna, akkor az egyszerű embereket Jézus ellen fordíthatták volna. Emlékeztették az Urat, hogy **Mózes a törvényben megparancsolta**, hogy azt, aki házasságtörést követ el, halálra **kell kövezni**. Saját gonosz szándékaik érdekében a farizeusok azt remélték, hogy az Úr ellent mond, ezért megkérdezték, hogy mit mond erről? Úgy gondolták, hogy az igazság és Mózes törvénye azt követeli, hogy az asszonyon példát kell statuálni. Amint Darby megjegyzi:

Vigasztalás és megnyugvás a megromlott emberi szívnek, ha talál valakit, aki rosszabb, mint ő maga; azt hiszi, hogy a másik nagyobb bűne ment-

*ség a sajátjára; és miközben vádol és szenvedélyesen elmarasztal másokat, elfelejtkezik saját gonoszságáról. Így gyönyörködik a hamisságban.*²⁵

8,6 Nem volt valódi vádjuk az Úr ellen, és megpróbálták kohlolni egyet. Tudták, hogyha hagyja szabadon elmenni az asszonyt, ellentétbe kerül Mózes törvényével, és törvénytelenességgel **vádolhatják**. Másrészt viszont, ha az asszonyt halálra ítéli, akkor ezt arra használhatják fel, hogy bemutassák, ellensége a római hatalomnak, és még azt is mondhatják, hogy nem irgalmas. **Jézus lehajolt és ujjával írt a földre**. Semmilyen módon nem állapítható meg, hogy mit írt. Sokan tökéletesen meg vannak győződve arról, hogy tudják, mit írt, de ebben a dologban az az egyszerű tényállás, hogy a Biblia nem mondja el nekünk.

8,7 A zsidók elégedetlenül sürgették, hogy adjon valamilyen választ. Jézus tehát egyszerűen megállapította, hogy a törvény büntetését végre kell hajtani, de azoknak kell végezni, akik nem követtek el bűnt. Az Úr tehát fenntartotta Mózes törvényét. Nem azt mondta, hogy az asszony mentesülhet a törvény büntetésétől. Viszont ezeknek az embereknek mindegyikét vádolta azzal, hogy maguk is bűnösök. Akik mások felett ítélni akarnak, azoknak maguknak tisztáknak kell lenniük. Ezt a verset gyakran használták arra, hogy a bűnt mentegessék. Logikájuk az, hogy nem kell szégyenkezniük, hiszen mindenki követett el rosszat. De ez a vers nem menti fel a bűnt. Inkább elítéli azokat is, akik vétkesek ugyan, de még nem kapták rajta őket.

8,8 Jézus Krisztus **újra lehajolt és írt a földre**. Ez az egyetlen feljegyzett esemény arról, hogy írt valamit, és amit írt, már régóta el van törölve a földről.

8,9 Akik az asszonyt vádolták, **lelkiismeret-furdalást éreztek**. Nem tudtak semmit mondani. **Egyenként** elmentek.

Bűnösök voltak **a legöregebbtől** a legfiatalabbig. **Jézus egyedül maradt az asszonnyal**, aki mellette állt.

8,10 Az Úr Jézus csodálatos kegyelemmel figyelmeztette az asszonyt, hogy valamennyi **vádolója** eltűnt. Sehol nem lehetett őket látni. Nem volt egyetlen ember sem az egész tömegben, aki el merte volna ítélni.

8,11 Amikor az asszony azt **mondta**: „**Senki, Uram**”, az Úr kimondta ezeket a csodálatos szavakat: „**Én sem kárhoztatlak; eredj el és többé ne vétkezzél!**” Az Úr nem azt állította, hogy ilyen ügyekben Ő polgári hatóság. Ez a hatalom a római kormányzatra volt ruházva, és Ő ott is hagyta. Nem ítélte el, de meg sem bocsátott az asszonynak. Ez akkor nem tartozott a feladatai közé. Viszont figyelmeztette, hogy tartózkodjon a vétektől.

János evangéliuma első fejezetéből megtudtuk, hogy „a kegyelem és az igazság Jézus Krisztus által lett”. Itt ennek egy példáját láttuk. Azokban a szavakban, hogy „**én sem kárhoztatlak**”, a kegyelem példáját látjuk; azok a szavak pedig, hogy „**eredj el és többé ne vétkezzél**”, az igazság szavai. Az Úr nem azt mondta, eredj el és a lehető legkevesebbet vétkezzél. Jézus Krisztus Isten, és mértéke az abszolút tökéletesség. A bűnt egyáltalán nem helyeselheti. Ezért állítja az asszonyt magának Istennek²⁶ tökéletes mércéje elé.

G) Jézus a világ világossága (8,12-20)

8,12 A helyszín most átkerül a templom kincstárába (lásd 20. v.). Még mindig sokaság követi Jézust. Hozzájuk fordul, és megteszi nagy megállapításai egyikét messiási voltáról. Ezt mondja: „**Én vagyok a világ világossága.**” Emberileg szólva **a világ** a bűn, a tudatlanság és a céltalanság sötétségében él. **A vi-**

lág világossága Jézus. Rajta kívül nincs szabadulás a bűn sötétségéből. Kívüle az élet útján nincs ismeret (vezetés) az élet igazi értelméről és az örökkévalóság dolgairól. Jézus azt igéri, hogy aki követi, **nem jár sötétségben, hanem övé az élet világossága.**

Jézust követni annyi, mint hinni benne. Sok embernek van az a téves elképzelése, hogy úgy élhet, ahogyan Jézus élt, anélkül, hogy újjászületett volna. Jézus követése azt jelenti, hogy bűnbánattal hozzá kell jönni, elfogadni Őt Úrnak és Megváltónak, aztán pedig egész életünket rábízni. Azok, akik ezt teszik, vezetést nyernek erre az életre, világos és ragyogó reménységet a síron túlra.

8,13 **A farizeusok** most törvénykezési ügyben próbálták beugratni Jézust. Emlékeztették rá, hogy önmagáról tesz bizonyosságot. A saját bizonyágtétel nem tekinthető elegendőnek, mert az átlagember elfogult. A farizeusok nem törődtek azzal, hogy kétségbe vonják Jézus szavait. Egyáltalán nem hitték el.

8,14 Az Úr elismerte, hogy rendszerint szükség van két vagy három tanúra. Ez esetben az Ő **bizonyágtétele** azonban tökéletesen **igaz** volt, mert Isten. Tudta, hogy a mennyből jött és a mennybe készült visszamenni. Ők **nem tudták, hogy honnan jött és hová megy**. Úgy gondolták, hogy egy hozzájuk hasonló ember volt. Nem hitték, hogy Ő az örökkévaló Fiú, aki egyenlő az Atyával.

8,15 A farizeusok másokat látszatra és csupán emberi mérték szerint ítélték. Úgy tekintettek Jézusra, mint názareti ácsra, és sohasem gondolták, hogy különbözik bármely más embertől, aki valaha élt. Az Úr Jézus azt mondta, hogy Ő nem ítél el **senkit**. Ezt talán úgy foghatjuk föl, hogy nem világi mérték szerint ítéli meg az embereket, mint a farizeusok. Vagy lehet úgy is, hogy világba jövetelének

célja nem az *ítélkezés*, hanem az emberek megváltása volt.

8,16 Ha *ítélne* az Úr, *ítélete* igazságos és *igaz* lenne. Ő Isten, és mindent, amit tesz, közösségben cselekszi az **Atyával, aki elküldte**. Az Úr Jézus újra és újra hangsúlyozza a farizeusok előtt az Ő egységét az **Atya** Istennel. Ez volt az, ami szívéből elkeseredett ellenségeskedést váltott ki ellene.

8,17-18 Az Úr elismerte, hogy Mózes **törvénye két tanú bizonyágtételét** követelte. Semmi olyant nem mondott, amivel tagadná ezt a tényt.

Ha ragaszkodnak ahhoz, hogy két tanú legyen, nem nehéz bemutatni őket. Mindenekelőtt Ő tesz **bizonyágot** önmagáról büntelen életével és azokkal a beszédekkel, amiket mond. Másodszor az **Atya** tesz **bizonyágot** az Úr Jézusról nyilvános kijelentéseivel a mennyből, valamint azokkal a csodákkal, amelyeket adott az Úrnak, hogy megcselekedje. Krisztus betöltötte az ŐSZ messiási próféciáit, és mégis, ezt az erős bizonyítékot látva a zsidó vezetők nem voltak hajlandók hinni.

8,19 A farizeusok következő kérdése kétségtelenül gúnyról tanúskodott. Talán körülnéztek a tömegben, amikor ezt kérdezték: „**Hol van a te Atyád?**” **Jézus azt válaszolta**, hogy **sem Őt** nem ismerik igazán, **sem Atyját**. Természetesen ők nyomtatékosan tagadták volna, hogy ennyire nem ismerik Istent. De ez mindazáltal igaz volt. Ha elfogadták volna az Úr Jézust, **ismernék Atyját is**. Senki sem ismerheti az Atya Istent, csak Jézus Krisztuson keresztül. Így a Megváltó elutasítása lehetetlenné tette, hogy őszintén állíthassák, ismerik és szeretik Istent.

8,20 Itt tudjuk meg, hogy az előző versek helyszíne **a templom kincstára** volt. Az Urat ismét isteni védelem vette körül, és **senki** nem emelhetett **kezet rá**, hogy letartóztassa vagy megölje. Az **óra-**

ja még nem jött el. Az **Ő órája** arra az időre vonatkozik, amikor majd keresztre feszítik, hogy meghaljon a világ bűneiért.

H) A zsidók vitatkoznak Jézussal (8,21-59)

8,21 **Jézus** ismét bemutatta, hogy pontosan ismeri a jövőt. Azt mondta bírálóinak, hogy **elmegy**, hivatkozva ezzel nemcsak halálára és eltemetésére, hanem feltámadására és mennybemenetelére is. A zsidó nép szüntelenül **keresni** fogja a Messiást, nem ismerve fel, hogy már meglátogatta őket, és hogy elutasították. Elutasító magatartásuk miatt meg fognak **halni bűnükben** (a „bűn” szó a görögben egyes számban van). Ez azt jelenti, hogy örökre meghíúsul a mennybe lépésük, ahova az Úr menni készült. Ez súlyos igazság! Azoknak, akik visszatartják az Úr Jézust, nincs reményük a mennybe jutni. Micsoda rettenetes dolog, ha valaki a bűnében hal meg, Isten nélkül, Krisztus nélkül, örökre reménység nélkül.

8,22 **A zsidók** nem értették meg, hogy az Úr a mennybe való visszatéréséről beszélt. Mit értett az „elmenetelen”? Úgy értette, hogy úgy fog megmenekülni az ő gyilkos tervük elől, hogy öngyilkosságot követ el? Furcsa volt, hogy ilyesmire gondoltak. Ha meg akarta volna **ölni magát**, semmi sem akadályozta volna meg őket, hogy ugyanazt tegyék és kövessék a halálba. De ez csak egy másik példája a hitelenség sötétségének. Meghökkenőnek tűnik, hogy ennyire lassú észjárásúnak és tudatlannak mutatkoztak azzal kapcsolatban, amit az Úr mondott!

8,23 Kétségtelenül az öngyilkossággal kapcsolatos balga elképzeléseikre gondolva azt mondta nekik az Úr, hogy ők **alulról valók**. Ez azt jelentette, hogy nagyon alacsony nézőpontból szemlélték a dolgokat. Nem tudtak felülemelkedni az

idő és az érzékelés szó szerinti dolgain. Nem rendelkeztek szellemi értelemmel. Ezzel szemben Krisztus **felülről való** volt. Gondolatai, szavai és cselekedetei menyeeiek voltak. Minden, amit tettek, **ebből a világból** származott, míg az Úr egész élete arról beszélt, hogy egy tisztább országból jött, mint ez a világ.

8,24 Jézus gyakran használt ismétlést a hangsúlyozás kedvéért. Itt ismét szigorúan figyelmezteti őket, hogy meg fognak **halni bűneikben**. Ha állhatatosan elutasítják, hogy higgyenek benne, akkor nincs más alternatíva. Az Úr Jézuson kívül nincs bűnbocsánati lehetőség, és azok, akik meg nem bocsátott **bűnnel halnak meg**, egyáltalán nem léphetnek be a mennybe. Szó szerint ezt olvassuk: „...**ha nem hiszitek, hogy én vagyok, meghal-tok a ti bűneitekben.**” Az *én vagyok* szavakban az Úr Jézusnak egy újabb ígé-nyét látjuk az istenségre.

8,25 A zsidókat teljesen megzavarta az Úr Jézus tanítása. Nyomatékosan megkérdezték tőle, hogy **kicsoda**. Talán gúnyosan úgy értették, mintha ezt mondanák: „Kinek képzeled magadat, hogy így beszélsz velünk?” Vagy lehet, hogy valóban meg akarták tudni, amit önmagáról mond. Érdemes válaszára figyelni: „**Amit eleitől fogva mondok is nektek.**” Ő volt a megígért Messiás. A zsidók nagyon gyakran hallották ezt tőle, de konok szívük visszautasította, hogy meghajoljanak az igazságnak. Válaszának lehet egy másik jelentése is: az Úr Jézus pontosan az, amit hirdet. Nem mond egy dolgot, és nem tesz valami mást. Ő élő megtestesü-lése mindannak, amit tanított. Élete meg-egyezett a tanításával.

8,26 A 26. vers jelentése nem világos. Úgy tűnik, az Úr azt akarta mondani, hogy létezik **sok** további **dolog**, amit nem **mondhat** el és nem **ítélhet** meg ezekkel a hitetlen zsidókkal **kapcsolatban**. Feltár-hatja szívük gonosz gondolatait és indíté-

kait. Ő azonban engedelmesen csak azo-kat a dolgokat mondta el, amelyeket az Atya adott neki elmondásra. Mivel pedig az Atya **igaz**, megérdemli, hogy higgye-nek benne és hallgassanak rá.

8,27 A zsidók itt **nem értették meg, hogy az Atyáról** beszél nekik. Úgy tű-nik, hogy gondolkodásuk az idővel egyre ködösebbé vált. Amikor az Úr Jézus azt állította korábban, hogy Isten Fia, meg-értették, hogy egyenlőnek tartja magát Is-tennel. De ez már nem volt így.

8,28 Jézus ismét megjövendölte, hogy mi fog történni. Mindenekelőtt a zsidók fel fogják **emelni az ember Fiát**. Ez halálára és keresztre feszítésére vonat-kozik. Miután ezt megtették, **tudni fog-ják, hogy Ő** volt a Messiás. Megtudhat-ják a földrengésből és a sötétségből, de mindenek előtt testi feltámadásából, a ha-lálából. Figyeljük meg gondosan az Úr szavait: „...**akkor megismeritek, hogy én vagyok.**” Ennek mélyebb jelentése a következő: „Akkor **megismeritek, hogy én vagyok** Isten.” Akkor meg fogják ér-teni, hogy semmit sem magától tett, va-gyis saját hatalmából. Úgy jött el a vi-lágba, mint Istentől függő személy, aki csak azokról beszél, amire az **Atya taní-totta**.

8,29-30 Az Úr közössége az Atyával nagyon bensőséges volt. Ezeknek a kife-jezéseknek mindegyike annak állítása, hogy Istennel egyenlő. Végig egész földi szolgálata alatt **vele** volt az Atya. Jézus sohasem volt **egyedül**. Mindig olyan dol-gokat cselekedett, amelyek tetszetek Is-tennek. Ezeket a szavakat csak egy bűn nélküli lény mondhatta el. Senki, aki em-beri szülőktől született, sohasem ejthette ki őszintén ezeket a szavakat: „**Én min-denkor azokat cselekszem, amelyek né-ki kedvesek.**” Túl gyakran teszünk olyan dolgokat, amelyek nekünk kedvesek. Né-ha arra törekszünk, hogy embertársaink-nak legyünk tetszésére. Csak az Úr Jézus

volt telve azzal a vágygal, hogy olyan dolgokat cselekedjen, amelyek Isten jó-tetszését nyerik meg.

Amikor Jézus ezeket a csodálatos **szavakat** elmondta, úgy találta, **sokan** vallották, hogy hisznek benne. Kétségtelenül néhányan őszinték voltak hitükben. Mások talán csak arra törekedtek, hogy ajkaik szolgálatát adják az Úrnak.

8,31 Akkor **Jézus** különbséget tett azok között, akik csak tanítványok, és azok között, akik **valóban tanítványok**. Tanítvány bárki, aki azt vallja, hogy tanulni akar, de **valóban tanítvány** az, aki határozottan rábízta magát az Úr Jézus Krisztusra. Azokat, akik igazi hívők, az jellemzi, hogy **megmaradnak az Igéjében**, vagyis megmaradnak Krisztus tanításában. Nem fordulnak el tőle. Az igaz hitben mindig megvan a maradandóság. Nem azért váltatnak meg, mert megmaradnak beszédeiben, hanem azért maradnak meg beszédeiben, mert megváltattak.

8,32 Minden igazi tanítványnak szól az ígérete, hogy **megismeri az igazságot, és az igazság szabaddá teszi**. Azok, akik igazán ismerik az Úr Jézust, megszabadulnak a bűntől, világosságban járnak, és Isten Szent Szelleme vezérli őket.

8,33 Néhány zsidó felfigyelt arra, amit az Úr Jézus a szabaddá lételről mondott. Azonnal zokon vették. Büszkék voltak ábrahámi származásukra, és azt mondták, hogy **nem szolgáltak soha senkinek**. Ez azonban nem volt igaz. Izráel szolgált Egyiptomot, Asszíriát, Babilont, Perzsiát, Görögországot és most Rómát. Sőt ennél is többet, miközben az Úr Jézussal beszéltek, a bűn és a Sátán szolgái voltak.

8,34 Nyilvánvaló, hogy az Úr a **bűn** szolgátságáról beszélt. Emlékeztette hallgatóit, hogy **aki bűnt cselekszik, rabszolgája a bűnnek**.

8,35 Ezt követően Jézus összehasonlította a **házban lévő rabszolga** és a **fiú**

egymáshoz viszonyított helyzetét. A **rabszolgának** nincs arra biztosítéka, hogy örökké ott fog élni; ugyanakkor a **fiú** otthon van a házban.

8,36 Nem kétséges, hogy ebben a versben a **Fiú** szó magára Krisztusra vonatkozik. Akiket Ő tesz **szabaddá, valósággal szabadok** lesznek. Amikor valaki a Megváltóhoz jön és elfogadja tőle az örök életet, az megszabadul a bűn, a törvényeskedés, a babona és a démonizmus rabszolgaságából.

8,37 Az Úr elismerte, hogy a zsidók **Ábrahám leszármazottai** (szó szerint: „magva”); de az nyilvánvaló, hogy nem ők tekinthetők Ábrahám *szellemi* magvának. Ők nem voltak olyan istenfélők, mint Ábrahám. Arra törekedtek, **hogy megöljék** az Úr Jézust, mert tanítása **nem tetszett** nekik. Ez azt jelenti, hogy nem engedték Krisztus szavait hatni az életükben. Ellenálltak tanításainak, és nem engedtek neki.

8,38 Jézus azokat a dolgokat tanította, amelyeket az **Atyja** bízott rá. Ő és Atyja teljesen egyek voltak, olyannyira, hogy azok a szavak, amelyeket mondott, az Atya Isten szavai voltak. Az Úr Jézus tökéletesen képviselte Atyját, amíg itt volt a földön. Ezzel szemben a zsidók azokat a dolgokat cselekedték, amelyeket **atyjuktól** tanultak. Az Úr nem úgy értette, hogy földi atyjuktól, hanem *az ördögtől*.

8,39 A zsidók ismét az **Ábrahám**mal fennálló vérségi kapcsolatra hivatkoztak. Büszkék voltak arra a tényre, hogy **Ábrahám** volt az **atyjuk**. Az Úr Jézus azonban rámutatott, hogy noha Ábrahám leszármazottai („magva”, 37. v.), nem **gyermekei** neki. A gyermekek rendszerint szüleikhez hasonlóan látnak, járnak és beszélnek. Ezekkel a zsidókkal nem így volt. Életük szemben állt Ábraháméval. Bár test szerint Ábrahám leszáрма-

zottai, erkölcsileg azonban az ördög gyermekei voltak.

8,40 Az Úr folytatta, és nagyon világos példát mutatott be a különbségről, amely köztük és Ábrahám között volt. Jézus Krisztus eljött a világba, semmi mást nem szólva, csak **az igazságot**. Ők viszont elleneztek tanítását, megütköztek rajta, és ezért arra törekedtek, **hogy megöljék. Ábrahám ezt nem cselekedte. Ő** az igazság és igazságosság mellett foglalt állást.

8,41 Nagyon világos volt, hogy ki az atyjuk, mert hozzá hasonlóan cselekedtek. **Atyjuk dolgait**, vagyis az ördögét cselekedték. Lehet, hogy a zsidók vádolták azzal az Urat, hogy **paráznaságból született**. De sok bibliakutató úgy látja, hogy a **paráznaság** szó itt bálványimádást jelent. A zsidók azt állították, hogy sohasem követtek el szellemi házasságtörést. Mindig hűségesek voltak **Istenhez**. Ő az egyetlen, akit valaha Atyjuknak elismertek.

8,42 Az Úr kimutatta ennek az állításnak a hamisságát, emlékeztetve őket, hogy ha szeretnék Istent, **szeretnék** Őt is, akit Isten **küldött**. Balga dolog, ha valaki azt mondja, hogy szereti Istent, és ugyanakkor gyűlöli az Úr Jézus Krisztust. Jézus azt mondta, hogy **Ő Istentől származik**, vagyis öröktől fogva Isten egyszülött Fia. Nem volt konkrét idő, amikor mint Isten Fia megszületett, hanem az Atya és Fiú viszonya öröktől fogva fennállt. Arra is emlékeztette őket, hogy **Istentől jött**. Nyilvánvaló, hogy itt korábbi létezését állítja. Az Atyánál lakott a mennyben, sokkal azelőtt, mielőtt megjelent a földön. De az Atya elküldte a világba, hogy a világ Megváltója legyen, és **Ő** engedelmesen eljött.

8,43 A 43. versben különbség van a **beszéd** és a **szó** között. Krisztus **szava** azokra a dolgokra vonatkozik, amelyeket tanított. **Beszéde** azokra a szavakra vo-

natkozik, amelyekkel igazságait kifejezte. Ők még **beszédét sem tudták megérteni**. Amikor kenyérről beszélt, csak a szó szerinti kenyérré gondoltak. Amikor vízről beszélt, sohasem a szellemi vízre gondoltak. Miért volt, hogy nem tudták megérteni a beszédét? Azért, mert nem voltak hajlandóak elviselni tanítását.

8,44 Most az Úr nyíltan kezdett beszélni, és azt mondta nekik, hogy **atyjuk az ördög**. Nem az ördögtől születtek úgy, ahogyan a hívők Istentől születtek. Ahogyan Ágoston mondja, inkább azt jelenti, hogy *utánzás által* lettek az ördög gyermekei. Rokonságukat az ördöggel úgy mutatták ki, ahogyan éltek. Az, hogy „**ati atyátok kívánságait akarjátok teljesíteni**”, kifejezi szívük szándékát és hajlandóságát.

Az ördög **kezdetől embergyilkos volt**. Halálba vitte Ádámot és az egész emberi nemzetséget. Nemcsak **gyilkos** volt, hanem **hazug** is. **Nem áll meg az igazságban, mert nincsen benne igazság. Ha hazugságot** mond, csak **saját forrásából** beszél. A hazugság része igazi lényének. **Hazug**, és a hazugság **atyja**. A zsidók ebben a két dologban utánozták az ördögöt. Gyilkosok voltak, mert szívük szándéka az volt, hogy az Isten Fiát megölik. Hazugok voltak, mert azt mondták, hogy Isten az Atyjuk. Azt színlelték, hogy istenfélő, szellemi emberek, de életük gonosz volt.

8,45 Úgy látszik, hogy azok, akik átadják magukat a hazugságnak, elveszítik képességüket az igazság felismerésére. Itt állt az Úr Jézus ezek előtt az emberek előtt, és mindig **az igazságot** mondta. Ők azonban **nem hittek** neki. Ez mutatta, hogy igazi jellemük gonosz. Lenski helyesen mondja a következőket:

A megromlott gondolkodás csak mentségeket keres, ha az igazsággal találkozik; ha olyasmivel találkozik, ami eltér az igazságtól, azt nézi és azt

*keresi, hogy oka legyen méltányolni ezt az eltérést.*²⁷

8,46 Ilyen szavakat csak Krisztus, Isten büntelen Fia ejthetett ki őszintén. Nem volt senki a világon, aki egyetlen **bűnt** rábizonyíthatott volna. Jellemében nem volt hiányosság. Minden tekintetben tökéletes volt. Ő szólta egyedül az igazság Igéit, és **mégsem hittek** neki.

8,47 Ha valaki igazán szereti Istent, hallgatja **Isten beszédeit** és engedelmeskedik neki. A zsidók azzal, hogy visszatüskésítették az Úr üzenetét, azt bizonyították, hogy valójában nem **Istentől** valók. A 47. versből világos, az Úr Jézus azt állítja, hogy pontosan Isten szavait szólja. Ezt nem lehetett félreérteni.

8,48 A zsidók ismét becsmérő szóhasználatba kezdtek, mert semmiképpen sem tudtak válaszolni az Úr Jézus szavaira. **Samaritánusnak** nevezték, értelmetlenül etnikai megbélyegzést alkalmaztak. Mintha azt mondták volna, hogy nem igazi zsidó, hanem Izrael ellensége. Azzal is vádolták, hogy **démon** van benne. Ezzel kétségtelenül azt állították, hogy elmebeteg. Szerintük csak akkor állíthat olyan dolgokat valaki, mint Jézus, ha elment az esze.

8,49 Figyeljük meg azt a higgadtságot, amellyel **Jézus válaszolt**. Tanításai nem olyan ember szavai voltak, akiben **démon** van, hanem inkább olyané, aki **Atyjának tisztelésére** törekedett. Nem azért nem tisztelték Őt, mert bolond volt, hanem azért, mert teljesen mennyei Atyjának érdekeit képviselte.

8,50 Tudniuk kellett, hogy sohasem **a maga dicsőségét kereste**. Mindig azt vette számításba, hogy Atyját dicsőíthesse. Még ha azzal vádolta is őket, hogy nem tisztelik, nem **a maga dicsőségét** kereste. Ekkor az Úr a következő szavakat tette hozzá: „...**van, aki keresi és megítéli.**” Ez természetesen Istenre vonatkozott. Az Atya Isten kereste szeretett

Fíának dicsőségét, és meg fogja ítélni mindazokat, akik elmulasztották, hogy dicsőséget adjanak neki.

8,51 Ismét találkozunk eggyel az Úr Jézus fenséges mondásai közül, amelyet csak olyan egyén mondhatott ki, aki maga Isten volt. Az ismerős hangsúlyos kifejezések vezetnek be: „**Bizony, bizony mondom néktek...**” Jézus megígérte, hogy ha **valaki megtartja beszédét, az sohasem fog halált látni**. Ez nem a *fizikai halálra* vonatkozik, mert sok, az Úr Jézusban hívő ember hal meg minden nap. *Szellemi halálról* van szó. Az Úr azt akarta mondani, hogy azok, akik benne hisznek, megszabadultak az örök **haláltól**, és sohasem fogják a pokol kínjait szenvedni.

8,52 A zsidók most jobban meg voltak győződve, mint valaha, hogy Jézus „őrült”. Emlékeztették arra, hogy **Ábrahám és a próféták mind meghaltak**. Ő mégis azt mondta, hogy **ha valaki megtartja beszédét, sohasem ízele meg a halált**. Hogy lehet ezeket a dolgokat összeegyeztetni?

8,53 Rájöttek, hogy az Úr valójában azt állította, hogy **nagyobb, mint atyjuk Ábrahám és a próféták**. Ábrahám sohasem szabadított meg senkit a haláltól, és önmagát sem tudta tőle megszabadítani. A próféták sem tudták. Most mégis itt van valaki, aki azt állítja, hogy képes megszabadítani embertársait a haláltól. Ezek szerint nagyobbnak tekinti önmagát az atyáknál.

8,54 Azt gondolták, hogy Jézus arra törekedett, hogy a figyelmet önmagára irányítsa. **Jézus figyelmeztette** őket, hogy nem ez a helyzet. Az **Atya** az, aki Őt dicsőíti, az az Isten, akiről azt vallották, hogy szeretik és szolgálják.

8,55 A zsidók azt mondták, hogy Isten az Atyjuk, de a valóságban nem is ismerték. Pedig itt azzal beszéltek, aki **ismerte** az Atya Istent; azzal, aki vele egyenlő volt. Azt várták, hogy Jézus ta-

gadja az Atyával való egyenlőségét, de ha azt mondta volna, hogy így van, **hazug** lett volna. Ismerte Istent, az Atyát, és **szavának** engedelmeskedett.

8,56 Mivel a zsidók Ábrahámot hozták fel igazolásul, az Úr emlékeztette őket, hogy Ábrahám várta a Messiás **napját**, és valóban **látta azt** hit által, és **örült** neki. Az Úr Jézus azt mondta, hogy Ábrahám **Őt** várta. Ábrahám hite az eljövendő Messiásban nyugodott.

Mikor látta Ábrahám Krisztus napját? Talán akkor, amikor Izsákot vette, hogy a Mórija hegyén feláldozza, mint égő áldozatot Istennek. A Messiás halálának és feltámadásának egész drámáját ábrázolta ki akkor, és lehetséges, hogy Ábrahám hit által látta is azt. Az Úr Jézus azt állította, hogy Ő az ŐSZ minden Messiásra vonatkozó prófécijának beteljesedése.

8,57 A zsidók ismét elárulták, hogy képtelenek megérteni az isteni igazságot. Jézus ezt mondta: „Ábrahám örvendezett, hogy meglátja az én napomat”, de ők úgy válaszoltak, mintha azt mondta volna, hogy látta Ábrahámot. Itt nagy különbség van. Az Úr Jézus azt állította, hogy nagyobb, mint Ábrahám. Ő volt Ábrahám gondolatainak és reményeinek tárgya. Ábrahám előre látta hit által Krisztus napját.

A zsidók nem tudták ezt megérteni. Azzal érveltek, hogy Jézus **még nincs ötvenéves**. (Valójában csak körülbelül harminchárom éves volt akkor.) Hogyan **láthatta** volna **Ábrahámot**?

8,58 Az Úr Jézus itt ismét azt állította, hogy **Ő** Isten. Nem ezt mondta: „Mielőtt Ábrahám volt, én voltam.” Ez egyszerűen azt jelentette volna, hogy Ábrahám előtt létezett. Ehelyett Isten nevét használta: **ÉN VAGYOK**. Az Úr Jézus az Atya Istennél lakott öröktől fogva. Sohasem volt olyan idő, amikor létezni kezdett vagy amikor nem létezett. Ezért

ezt mondta: „**Mielőtt Ábrahám lett, ÉN VAGYOK.**”

8,59 A zsidók rögtön megkísérelték, hogy Jézus Krisztust halálra adják, **de Ő elrejtőzött és kiment a templomból**. A zsidók pontosan tudták, mit értett Jézus Krisztus azon, amikor ezt mondta: „Mielőtt Ábrahám lett, ÉN VAGYOK.” Azt állította, hogy **Ő** Jahve! Ezért próbálták megkövezni, számukra ugyanis ez istenkáromlás volt. Nem voltak hajlandók elfogadni azt a tényt, hogy a Messiás állt közöttük. Nem akarták, hogy uralkodjon felettük!

I) **A hatodik jel: a vakon született meggyógyítása (9,1-12)**

9,1 Ez az esemény akkor történhetett, amikor Jézus elhagyta a templom területét, vagy történhetett valamivel a 8. fejezet eseményei után is. Fel van jegyezve, hogy az az ember azért **született vakon**, hogy bemutassa ennek az állapotnak a reménytelenségét és annak a csodának a nagyszerűségét, amely látását visszaadta.

9,2 A tanítványok meglehetősen furcsa **kérdést** tettek fel. Azon törték a fejüket, hogy a vakságot az ember saját bűne vagy pedig szüleié okozta-e? Hogyan okozhatott volna vakságot a saját bűne, amikor **vakon** született? Talán hittek a reinkarnáció valamilyen formájában, hogy a halott lelke visszatér a földre egy új testben? Vagy talán arra gondoltak, hogy azért született vakon, mert voltak bűnök, amelyekről Isten tudta, hogy el fogja követni őket születése után? Világos, hogy úgy gondolták, a vakság közvetlenül kapcsolatban volt a család bűnével. Tudjuk, hogy ez nincs szükségszerűen így. Noha minden betegség, szenvedés és halál végső fokon a bűn következményeképpen jön be a világba, de az *nem* igaz, hogy minden egyes esetben az ember azokért a bűnökért szenved, amelyeket elkövetett.

9,3 Jézus nem úgy értette, hogy az az ember nem vétkezett, vagy hogy a szülei nem vétkeztek. Inkább úgy értette, hogy a vakság nem az életükben levő bűn közvetlen eredménye. Isten azért engedte meg, hogy ez az ember vakon szülessen, hogy eszköz legyen **Isten hatalmas cselekedeteinek** bemutatásához. Mielőtt ez az ember megszületett, az Úr Jézus tudta, hogy látó szemeket fog adni neki.

9,4 Az Úr tudta, hogy a nyilvános szolgálatra körülbelül három esztendő áll rendelkezésére, mielőtt keresztre feszítenék. Ennek az időnek minden pillanatát Istenért végzett munkában kell töltenie. Itt volt egy ember, aki születése óta vak volt. Az Úr Jézusnak csodát kellett tennie, gyógyítania még akkor is, ha szombat volt. Nyilvános szolgálatának ideje hamar elmúlik, és már akkor nem lesz itt a földön. Ez komoly figyelmeztetés mindenkinek, aki keresztyén, hogy az élet napjai tovatűnnek, és **eljön az éjszaka**, amikor földi szolgálatunknak örökre vége lesz. Ezért ki kell használnunk az időt, amely számunkra adatott, hogy megfelelő módon szolgáljunk az Úrnak.

9,5 Amikor Jézus, mint ember **ebben a világban** járt, nagyon közvetlen és sajátos módon **a világ világossága** volt. Amikor csodákat téve és az embereket tanítva itt járt, **a világ világosságát** látták, aki a szemük előtt volt. Az Úr Jézus *még* mindig a világ világossága, és mindenki, aki hozzá jön, azt az ígéretet kapja, hogy nem fog sötétségben járni. Ebben a versben azonban az Úr elsősorban a földi, nyilvános szolgálatáról beszélt.

9,6 Nem mondja el az Ige, miért csinált Jézus a **nyálával sarat**, és kente rá **a vak szemére**. Némelyek úgy gondolják, hogy az embernek nem voltak szemgolyói, és hogy egyszerűen Jézus Krisztus teremtette meg őket, szemgolyókat adva neki. Mások azt mondják, hogy a vak látásának visszaadásánál az Úr rendsze-

rint olyan módszereket alkalmazott, amelyek a világ szemében megvetendők. Gyenge és jelentéktelen dolgokat használt fel céljainak megvalósításához. Isten ma is olyan férfiakat és nőket használ fel a szellemi vakok látóvá tételéhez, akiket a föld porából készített.

9,7 Az Úr elindította a vak ember hitét, amikor azt mondta neki, hogy **menjen el és mosakodjon meg a Siloám tavában**. Bár vak volt, valószínűleg mégis ismerte a tó helyét, és meg tudta tenni, amit mondtak neki. A Szentírás megjegyzi, hogy a **Siloám** szó azt jelenti, hogy **küldött**. Ez talán a Messiásra utal (az elküldöttre). Az, aki ezt a csodát megtette, az volt, akít az Atya Isten elküldött a világba. A vak **elment és megmosakodott** a tóban, és látást nyert. Ez nem olyan eset volt, hogy visszanyerte a látását, mert egyáltalán nem látott soha. A csoda azonnali volt, és az ember rögtön használni tudta a szemét. Milyen gyönyörű meglepetés volt először meglátni azt a világot, amelyben élt.

9,8-9 Az ember **szomszédai** meglepődtek. Alig tudták elhinni, hogy ez ugyanaz az ember, aki régóta itt **ült és koldult**. (Így lesz akkor is, amikor valaki megtér. Szomszédainknak észre kell venniük a változást rajtunk.) **Néhányan** úgy vélték, hogy ez az a vak ember. **Mások** nem voltak benne teljesen biztosak, csak azt voltak hajlandók elismerni, hogy hasonlít rá. Az ember azonban minden kétséget kizárt, amikor azt állította, hogy ő az, aki vakon született.

9,10 Amikor Jézus valamilyen csodát tett, az mindenféle kérdést támasztott az emberek szívében. Az ilyen kérdések gyakran adnak arra alkalmat a hívőknek, hogy bizonyosságot tegyenek az Úrról. Itt azt kérdezték az emberek tőle, hogy **hogyan** történt mindez?

9,11 Bizonyágtétele egyszerű, mégis meggyőző volt. Elmondta gyógyulásának

tényeit, hitet téve amellett, aki a csodát véghezvitte. Ekkor az ember még nem tudta, hogy kicsoda az Úr Jézus. Egyszerűen úgy hivatkozott rá, hogy „**egy ember, akit Jézusnak mondanak**”. Később azonban az ember értelmé megnyilatkozott és rájött, hogy kicsoda Jézus.

9,12 Amikor bizonytságot teszünk az Úr Jézus Krisztusról, gyakran támasztunk vágyat mások szívében, hogy ők is eljőjenek és megismerjék.

J) A zsidók növekvő ellenállása (9,13-41)

9,13 Nyilvánvalóan a csoda feletti határozott lelkesedés hatására a zsidók közül néhányan **elvitték a vakot a farizeusokhoz**. Valószínűleg nem tudták, hogy a vallási vezetők mennyire zokon veszik majd azt a tényt, hogy ez az ember meggyógyult.

9,14 Jézus a csodát **szombat**on tette. A kritikus farizeusok nem értették, hogy Isten sohasem arra szánta a szombatot, hogy a kegyelem vagy a kedvesség valamilyen cselekedetét megakadályozza.

9,15 Az embernek újabb alkalma volt rá, hogy bizonytságot tegyen Jézusról. Amikor **a farizeusok is újra megkérdezték, hogyan jött meg a látása**, ismét hallhatták az egyszerű történetet. Az ember itt nem említette Jézus nevét. Valószínűleg nem azért, mert félt ezt megtenni, hanem mert rájött, hogy mindenkinek ismeri, aki ezt a hatalmas tettet véghezvitte. Ekkorra az Úr Jézust már jól ismerték Jeruzsálemben.

9,16 Most újabb **meghasonlás** támad azzal kapcsolatban, hogy kicsoda Jézus. **Néhány farizeus** arcátlanul kijelentette, hogy Jézus nem lehet istenfélő ember, mert megtörte **a szombatot**. Mások úgy vélték, hogy bűnös ember nem tehet ilyen nagy csodákat. Jézus gyakran okozott meghasonlást az emberek között. Az em-

berek arra kényszerültek, hogy állást foglaljanak mellette vagy ellene.

9,17 A farizeusok megkérdezték **az embertől**, aki **vak** volt, hogy mit gondol Jézusról. Még nem jött rá, hogy Jézus Isten. De a hite olyan mértékben megnövekedett, hogy hajlandó volt elismerni, hogy Jézus **próféta**. Elhitte, hogy az, aki visszaadta a látását, Isten küldötte, és isteni üzenete van.

9,18-19 A **zsidók** közül sokan még mindig nem voltak hajlandók **elhinni**, hogy csoda történt. Ezért **odahívták** az ember **szüleit**, hogy lássák, azok mit mondanak.

Ki tudhatná jobban a szülőknél, hogy egy gyermek vakon született-e vagy sem? Az ő vallomásuk bizonyára perdöntő. Ezért a farizeusok **őket kérdezték**, hogy ez az ő **fiúk-e**, és hogyan lett látóvá?

9,20-21 **Szüleinek** vallomása nagyon határozott volt. **Ez az ő fiuk**, és fájó szívvel tudták éveken keresztül, **hogy** mindig is **vak** volt.

Ennél tovább nem voltak hajlandóak menni. **Nem tudják**, hogyan jött meg a látása, mondták, **vagy ki az**, aki ezt tette vele. A farizeusokat a fiúhoz utalták. **Tud beszélni magáért**.

9,22-23 A 22. vers magyarázza meg a **szülők** gyávaságát. Hallották, hogy ha valaki azt vallja, hogy Jézus a Messiás, **ki fogják zárni a zsinagógából**. Ez a kiközösítés nagyon súlyos dolog volt bármely zsidóra nézve. Nem voltak hajlandóak ilyen árat fizetni. Ez azt jelenthetné, hogy elveszítik megélhetési lehetőségüket és a zsidó vallás nyújtotta kiváltságukat.

A zsidó vezetőktől való félelem miatt **a szülők** a bizonyágtétel felelősségét a fiukra hártották.

9,24 „**Adj dicsőséget az Istennek!**” Ennek a mondásnak kettős jelentése lehet. Mindenekelőtt esküfajta lehetett. Talán a farizeusok ezt akarták mondani: „Nos, mondd meg az igazat. **Mi tudjuk**,

hogy ez az ember bűnös.” Vagy jelentheti azt is, hogy a farizeusok követelik, hogy adjon dicsőséget a csodáért Istennek, és ne adjon hitelt Jézusnak, mert a farizeusok bűnös embernek tartják.

9,25 A farizeusok minden szempontból csődöt mondtak. Minden alkalommal, amikor megpróbálták az Úr Jézus hitelét rontani, abból még nagyobb tisztesség származott. Az ember bizonyágtétele itt nagyon szép volt. **Nem tudott** túl sokat Jézus Krisztus személyéről, de azt **tudta**, hogy **noha vak volt, most lát**. Ez olyan bizonyágtétel volt, amelyet nem lehetett cáfolni.

Így van ez azok esetében, akik újjászülettek. A világ kételkedhet, gúnyolódhat és becsmérlő kijelentéseket tehet, de bizonyágtételünket cáfolni nem tudja, amikor azt mondjuk, hogy valamikor el voltunk veszve, most pedig megváltunk Isten kegyelme által.

9,26-27 **Ismét** megkezdtek a kérdőzködést, kérve, hogy ismétlje el a részleteket. Most már az az ember, aki eddig vak volt, kezdett bosszús lenni. Emlékeztette őket, hogy **már elmondta** nekik a tényeket, és **nem hallgattak** rá. **Miért akarják ismét hallani?** Azért érdeklődnek talán, mert Jézus **tanítványai** akarnak lenni? Ezt nyilvánvalóan gúnyolódásnak szánta. Nagyon jól tudta, hogy gyűlölik Jézust, és nem kívánják Őt követni.

9,28 Azt szokták mondani: „Ha rosszul áll az ügyed, sértegesd a felperest.” Ez történt itt is. A farizeusoknak sehogy se sikerült megrendíteniük ennek az embernek a bizonyágtételét, ezért elkezdtek sértegetni. Megvádolták azzal, hogy ő is **tanítványa** Jézusnak, mintha az a világ legrosszabb dolga lenne! Aztán **Mózes tanítványainak** vallották magukat, mint ha az a lehető legnagyobb dolog lenne.

9,29 A farizeusok azt mondták, **hogy Mózes** Isten beszélt, de Jézusról meg-

vetően szóltak. Ha hittek volna Mózes írásainak, elfogadták volna Jézust Uruk-nak és Megváltójuknak. Ráadásul, ha egy kicsit gondolkodtak volna, rájöttek volna, hogy Mózes sohasem tett látóvá senkit, aki vakon született. Mózesnél nagyobb volt közöttük, és ők nem vették észre.

9,30 Az ember gúnyolódó magatartása már bántó kezdett lenni. Ez olyasmira volt, amire a farizeusok nem számítottak. Az ember valójában a következőket mondta nekik: „Ti vezetők vagytok Izráelben. A zsidó nép tanítói vagytok. Mégis itt van egy ember köztetek, akinek hatalma van arra, hogy a vak szemeknek látást adjon, és **ti nem tudjátok, honnan való?** Szégyelljétek magatokat!”

9,31 Az ember most már egyre bátrabb lett a bizonyágtételben. Növekedett a hite. Emlékeztette őket arra az általános elvre, hogy **Isten nem hallgatja meg a bűnösöket**, vagy nem tesz csodákat általuk. Isten nem ad jóváhagyást olyan embereknek, akik gonoszak, és nem ad hatalmat ilyeneknek, hogy csodás tetteket vigyenek végbe. Másrészt viszont **Isten** imádói megkapják Isten dicséretét, és biztosak lehetnek Isten jóváhagyásáról.

9,32-33 Ez az ember megértette, hogy ő volt az első az egész emberi történelemben, aki **vakon született**, és látóvá lett. Nem tudta megérteni, hogy a farizeusok, akik egy ilyen csodát látnak, hibát találnak abban, aki tette.

Ha az Úr Jézus **nem Istentől lett volna**, sohasem **tehetett volna** ilyen jellegű csodát.

9,34 A farizeusok ismét a gyalázkodáshoz folyamodtak. Arra céloztak, hogy ennek az embernek a vaksága **bűneinek** egyenes következménye volt. Milyen **jogon** tanítja őket? Az igazság az, hogy a világon minden joga megvolt hozzá, mert ahogy Ryle mondta: „A Szent Szellem tanítása gyakrabban fordul elő alacsony képzettségű emberek között, mint rangos

és tanult emberek között.” Amikor az Ige azt mondja, hogy **kivetették őt**, ez valószínűleg több annál, mint hogy kidobták a templomból. Valószínűleg kiközösítették a zsidó vallásból. Milyen alapja volt ennek a kiközösítésnek? Egy vakon született ember látást nyert szombatnapon. Mivel nem volt hajlandó rosszat mondani arról, aki ezt a csodát végrehajtotta, kiközösítették.

9,35 Jézus most megkereste ezt az embert. Mintha csak azt mondta volna: „Ha nekik nem kellesz, én befogadlak.” Azok, akiket Jézusért kivetettek, semmit sem veszítettek, hanem nagy áldást nyertek a személyes befogadásban és közöségben. Nézzük, hogy az Úr Jézus hogyan vezette rá az embert a benne, mint Isten Fiában való személyes hitre. Egyszerűen feltette neki a kérdést: „**Hiszel-e te az Isten Fiában?**”²⁸

9,36 Noha az ember a fizikai látását megkapta, szellemi látásra még szüksége volt. Megkérdezte az Urat, hogy ki az Isten Fia, hogy **higgyen benne**. Itt az „Uram” szót használta.

9,37 Jézus most bemutatkozott az embernek, mint Isten Fia. Nem csupán ember volt, aki látást adott neki és életében megvalósította a lehetetlent. Isten Fia volt az, akit látott, és aki most **beszél vele**.

9,38 Ekkor az ember egyszerűen és simán az Úr Jézusba vetette hitét, majd leborult és **imádta**. Most már egyszerre volt megváltott lélek és meggyógyult ember. Micsoda nagy nap volt ez az életében! Fizikai és szellemi látást nyert egyszerre.

Figyeljük meg, hogy a vak nem imádta az Urat addig, amíg nem tudta, hogy Jézus az Isten Fia. Intelligens zsidó lévén, nem imádott volna csupán embert. Mihelyt azonban megtudta, hogy aki meggyógyította, Isten Fia, **imádta**. Nem azért, amit tett, hanem azért, aki volt.

9,39 Első látásra ez a vers ellentétben állónak látszik a Jn 3,17-tel: „Mert nem azért küldte Isten az Ő Fiát a világra, hogy kárhoztassa a világot...” De nincs igazi ellentmondás. Krisztus világba jövetelének célja nem az volt, hogy ítéljen, hanem, hogy megváltson. Azonban az ítélet kikerülhetetlen eredménye annak, ha elmulasztja valaki az Úr elfogadását.

Az evangélium hirdetésének kétféle hatása van. **Azok, akik** elismerik, hogy **nem látnak**, látást nyernek. De **azok, akik** azt állítják, hogy tökéletesen **látnak** az Úr Jézus nélkül, megmaradnak vakságukban.

9,40 Néhány farizeus megértette, hogy az Úr Jézus róluk és az ő vakságukról beszélt. Ezért hozzá jöttek, és megkérdezték, úgy értette-e, hogy ők **is vakok**? Kérdésükre tagadó választ vártak.

9,41 Az Úr Jézus válaszát a következőképpen lehetne körülírni: „**Ha** elismeritek, hogy **vakok** és bűnösök vagytok, és szükségetek van Megváltóra, akkor bűneitek bocsánatát vehetitek és üdvözülhettek. De ti azt valljátok, hogy semmire sincs szükségetek. Azt állítjátok, hogy igazak vagytok és nincsen bűnötök. **Ezért** nincs számotokra bűnbocsánat.”

Amikor **Jézus ezt mondta**: „...nem volna bűnötök”, nem úgy értette, hogy abszolút büntelenek lennének. Úgy értette, hogy viszonylag büntől mentesek lennének. Ha vakságukat beismernék, hogy elmulasztották Őt elismerni, mint Messiást, bűnük szinte semmi lenne ahhoz a rettenetes bűnhöz képest, hogy látóknak vallják magukat, mégis elmulasztják felismerni Őt, az Isten Fiát.

K) Jézus, a juhok ajtaja (10,1-10)

10,1 Ezek a versek szorosan kapcsolódnak a 9. fejezet végéhez. Ott az Úr Jézus a farizeusokhoz beszélt, akik azt állították, hogy ők Izrael népének igazi

pásztorai. Különösen nekik szólt, amire az Úr Jézus itt hivatkozott. Annak súlyos jellegét, amit mondani készült, az ismert kifejezés jelzi: **„Bizony, bizony mondom néktek.”**

Az **akol** zárt hely volt, ahová éjszakára a nyáját beterelték. Kerítéssel körülvett terület volt egy bejárati nyílással. Itt **az akol** a zsidó nemzetre vonatkozik.

Sokan jöttek a zsidó néphez azt vallva, hogy szellemi irányítók és vezetők. Önjelölt Messiások voltak. De nem azon az úton jöttek, amelyet az ÓSZ előre jelzett a Messiás számára. **Valamilyen más úton** jutottak be. Saját akaratuknak megfelelően ajánlották magukat Izráelnek. Ezek nem igazi pásztorok voltak, hanem tolvajok és rablók. Tolvajok azok, akik ellopják, ami nem az övék, a rablók pedig azok, akik erőszakkal teszik ugyanezt. A farizeusok tolvajok és rablók voltak. Uralkodni igyekeztek a zsidók felett, és mindent megtettek, ami hatalmukban állt, hogy megakadályozzák őket az igazi Messiás elfogadásában. Üldözték azokat, akik követték Jézust, és végül ők adták Jézust halálra.

10,2 A 2. vers magára Jézusra vonatkozik. Izráel házának elveszett juhaihoz jött. Ő volt a **juhok** igazi **pásztora**. **Az ajtón** lépett be, vagyis a Messiásra vonatkozó ÓSZ-i próféciaák pontos beteljesedése útján. Nem önjelölt pásztor volt, hanem az Atya akaratának tökéletesen engedelmeskedő Fiú.

10,3 Sok vita van arra vonatkozólag, hogy ki az **ajtónálló**. Némelyek úgy gondolják, hogy ez a kifejezés az ÓSZ-i prófétákra vonatkozik, akik előre megmondták Krisztus eljövételét. Mások azt hiszik, hogy ez Keresztelő János, mivel ő volt az igazi pásztor előfutára. Megint mások abban teljesen bizonyosak, hogy ebben a versben **az ajtónálló** a Szent Szellem, aki megnyitja az ajtót, hogy az Úr Jézus belépjen a szívekbe.

A **juhok** hallgatnak a pásztor **szavára**. Felismerik hangját, mint az igazi pásztorét. Éppen úgy, ahogy a valódi juhok felismerik saját pásztoruk hangját, ugyanígy voltak a zsidó nép között is, akik felismerték a Messiást, amikor megjelent. Véges-végig az evangéliumon a pásztor szavát halljuk, amint **juhait nevíükön** szólítja. Az 1. fejezetben elhívott több tanítványt, azok mindnyájan meghallották a szavát, és követték. A 9. fejezetben a vakot hívta el. Az Úr Jézus még mindig hívogatja azokat, akik elfogadják Őt, mint Megváltót, és a hívás személyes és egyedi jellegű.

Az a kifejezés, hogy **„és kivezeti őket”**, arra a tényre vonatkozhat, hogy az Úr Jézus azokat, akik meghallották a hangját, kivezette Izráel aklából. Be voltak zárva és körülkerítve. A törvény alatt nem voltak szabadok. Az Úr kegyelmének szabadságára **vezeti** ki őket. Az előbbi fejezet szerint azt az embert a zsidók kidobták a zsinagógából. Anélkül, hogy tudták volna, ezt cselekedve az Úr munkájában segítettek.

10,4 Amikor az igazi pásztor **kiereszti juhait**, nem hajtja, hanem vezeti **őket**. Nem azt kéri tőlük, hogy menjenek valahova, ahova nem Ő maga megy elsőként. Mindig a juhok előtt jár, mint Megváltójuk, vezetőjük és példaképük. Azok, akik Krisztus igazi **juhai**, **követik Őt**. Nem példájának a követésével **válnak** juhokká, hanem újjászületés által. Akkor, amikor megváltást nyernek, vágyakozni kezdenek, hogy oda menjenek, ahova az Úr vezeti őket.

10,5 Ugyanaz az ösztön, amely képesé teszi a juhok, hogy felismerje az igazi pásztor hangját, arra indítja, hogy **az idegentől meneküljön**. Az idegenek a farizeusok és a zsidó nép többi vezetői voltak, akiket a juhok csak saját személyes előnyeik miatt érdekeltek. Az ember, aki látást nyert, jól illusztrálja ezt. Felismerte

az Úr Jézus hangját, de tudta, hogy a farizeusok idegenek. Ezért megtagadta, hogy engedelmeskedjen nekik, még akkor is, ha az kiközösítést vont maga után.

10,6 Most világosan megállapítást nyert, hogy **Jézus ezt a példázatot** a farizeusokra **alkalmazta, de ők nem értették meg.** Ennek oka az, hogy nem voltak igazi juhok. Ha azok lettek volna, meghallották volna az Ő hangját, és követték volna.

10,7 Ekkor Jézus egy új példázatot használt. Most már nem úgy beszélt az akol ajtajáról, mint a 2. versben. Magát mutatta úgy be, mint **a juhok ajtaját.** Már nem kérdés a belépés Izráel aklába, hanem inkább azt fejezte ki, hogy Izráel választott juhait kimennek a júdaizmusból, és **az ajtóhoz,** Krisztushoz jönnek.

10,8 Mások is jöttek Krisztus **előtt,** tekintélyt és helyet követelve. Izráel választott juhait nem hallgattak rájuk, mert tudták, hogy azok olyasmit követeltek, amely jog szerint nem őket illeti.

10,9 A 9. vers egyike azoknak a gyönyörű verseknek, amelyek elég egyszerűek ahhoz, hogy egy vasárnapi iskolás gyermek is megértse őket, de amelyeket mégsem meríthetnek ki a legképzettebb tudósok sem. Krisztus **az ajtó.** A kereszténység nem hitvallás vagy egyház. Inkább egy személy, és ez a személy az Úr Jézus Krisztus. **„Ha valaki énrajtam megy be.”** Megváltást csak Krisztuson keresztül lehet kapni. Ezt a bemelegítést sem adja meg, az úrvacsora sem. Krisztus által kell belépni, és azzal az erővel, amelyet Ő ad. A hívás mindenkinek szól. Krisztus egyformán Megváltója zsidóknak és nem zsidóknak. Csak hogy be kell lépni, hogy megváltást nyerjünk. Krisztust kell hit által megkapnunk. Ez személyes cselekedet, és e nélkül nincsen megváltás. Azok, akik belépnek, megmenekültek a bűn büntetésétől, hatalmától, végül pedig a bűn tényleges jelenlététől.

Megváltás után **bejárnak és kijárnak.** Talán az a gondolat van ebben, hogy bemennek Isten jelenlétébe, hogy imádják; és azután kimennek a világba, hogy bizonyosságot tegyenek az Úrról. Akárhogy is van, ez a tökéletes biztonság és szabadság kifejezése az Úr szolgálatában. Akik belépnek, **legelőt találnak.** Krisztus nemcsak Megváltó. Nem csak szabadságot ad, hanem Ő a fenntartó és a megelégtető is. Juhait **legelőt találnak** Isten Igéjében.

10,10 A **tolvaj** célja az, **hogy lopjon, öljön és pusztítson.** Pusztán önző indítékokból jön. Hogy kielégítthesse saját vágyait, még meg is **öli** a juhot. Az Úr Jézus nem valamilyen önző célből jön az emberi szívhez. Azért jön, hogy adjon, nem hogy elvegyen. Azért jön, hogy az embereknek **életük legyen és bővülködjenek.** Életet kapunk abban a pillanatban, amikor elfogadjuk Őt, mint Megváltónkat. Ezután ezt az életet különböző mértékben élvezzük. Minél jobban átengedjük magunkat a Szent Szellemnek, annál jobban élvezzük azt az életet, amelyet Ő adott nekünk. Akkor nem csupán **életünk** van, hanem **bővülködünk benne.**

L) Jézus, a jó pásztor (10,11-18)

10,11 Az Úr Jézus sokszor használta az **„Én vagyok”** kifejezést, istenségének egyik címét. Ezzel mindig azt állította, hogy egyenlő az Atya Istennel. Itt úgy mutatkozik be, mint a **jó pásztor, aki** leteszi az **életét a juhokért.** Rendszerint a juhoknak kell feláldozniuk életüket a pásztorért. De az Úr Jézus meghalt a nyájáért.

Áldozatnak vére hulljon,
Mert a pásztor szánja vesztünk;
Az ellenség elnémuljon,
Íme, Ő hal meg helyettünk.

Thomas Kelly

10,12 Béres az, aki pénzért szolgál. Például egy pásztor fizethet valakinek azért, hogy viseljen gondot a nyájra. A farizeusok béresek voltak. Az emberek iránti érdeklődésüket a pénz motiválta, amelyet viszonzásul kaptak. A **béresnek a juhok nem sajátjai**. Amikor veszély közeleg, elfut és otthagyja a nyáját a **far-kas** prédájául.

10,13 Azért tesszük, amit teszünk, mert azok vagyunk, amik vagyunk. A béres pénzért szolgál. **Nincs gondja a nyájra**. Jobban érdekli a saját haszna, mint azok jóléte. Az egyházban manapság sok a béres. Olyan emberek, akik úgy választják a szolgálatot, mint kényelmes foglalkozást, Isten juhai iránti igaz szeretet nélkül.

10,14 Az Úr ismét önmagáról beszél, mint jó **pásztorról**. A **jó** (gör. *kálosz*) itt azt jelenti, hogy „ideális, érdemes, kiváló, nagyszerű”. Az Úr mindez. Azután arról a nagyon bensőséges közösségről beszél, amely közte és a **juhok** között fennáll. Ismeri az övéit, és az **övéi** ismerik Őt. Ez nagyon csodálatos igazság.

10,15 Helytelen, ha ezt a verset úgy hangsúlyozzák, mint valamilyen új megállapítást. Valójában jobb a következőképpen olvasni: „Ismerem juhaimat, és az enyéim ismernek engem, éppen úgy, **ahogyan az Atya ismer engem**, és ahogyan **Atyámat ismerem**”. Ez valóban szenzációs igazság! Az Úr közösségét a juhokkal, ahhoz a közösséghez hasonlítja, amely közte és Atyja között fennáll. Ugyanaz az egység, közösség, bensőségesség és ismeret, amely az Atya és a Fiú között van, ugyancsak fennáll a pásztor és a juhok között. „**És életemet adom a juhokért**” – mondja. Ismét egyikét látjuk az Úr Jézus azon sok megállapításának, amelyben előre tekint arra az időre, amikor meg fog halni a kereszten, mint helyettes, a bűnösökért.

10,16 A 16. vers a kulcs az egész fejezethez. Azok a **más juhok**, akikre az Úr itt utal, a pogányok. Amikor az Úr bejött a világba, elsősorban Izrael juhai-val volt kapcsolatban, de gondolt a pogányok megváltására is. A pogány juhok **nem** a zsidó **karámban** voltak. Az Úr Jézus nagy, szánakozó szíve odafordult ezekhez a juhokhoz is, és isteni kényszer ösztönözte, hogy magához **vegye** őket. Tudta, hogy készségesebben **meghallják** majd a **hangját**, mint a zsidó nép.

A vers hátralévő részében található a fontos változás a júdaizmus **karámjától** a keresztyénség **nyájáig**. Ez a vers egy kis előképet ad arról a tényről, hogy Krisztusban a zsidók és a pogányok eggyé lesznek, és hogy a korábbi megkülönböztetés ezek között a népek között eltűnik.

10,17 A 17. és 18. versben az Úr Jézus azt magyarázza meg, hogy mit fog tenni azért, hogy a választott zsidókat és pogányokat magához vonja. Előre tekint halálának, eltemetésének és feltámadásának idejére. Ezek a szavak teljesen értelmetlenek lennének, ha az Úr Jézus csupán ember lett volna. Arról beszél, hogy **leteszi életét**, majd **újra** felveszi a saját hatalmából. Csak azért teheti meg ezt, mert Isten. Az **Atya** azért szereti az Úr Jézust, **mert** hajlandó meghalni és feltámadni azért, hogy az elveszett juhokat megváltsa.

10,18 **Senki** sem vehette el **tőle** (az Úrtól) az életét. Ő Isten, és ezért nagyobb, mint teremtményeinek minden gyilkos összeesküvése. Önmagában van **hatalma** arra, **hogy letegye** az életét, és arra is van **hatalma, hogy újra felvegye**. Nem emberek ölték-e meg az Úr Jézust? De igen. Ez világosan meg van állapítva a Csel 2,23-ban és az 1Tesz 2,15-ben. Az Úr Jézus megengedte, hogy megtegyék, és ez **hatalmának** arra vonatkozó megnyilvánulása volt, **hogy letegye életét**. Ezenkívül Ő „bocsátotta ki Szellemét”

(Jn 19,30) saját erejének és akaratának cselekedeteként.

„Ezt a parancsolatot vettem az én Atyámtól” – mondta. Az Atya megbízta vagy utasította az Urat, hogy tegye le az életét, és támadjon fel a halottak közül. Halála és feltámadása lényeges tett volt az Atya akaratának teljesítésében. Ezért volt engedelmes halálig, és támadt fel a harmadik napon „az Írások szerint”.

M) Meghasonlás a zsidók között (10,19-21)

10,19 Az Úr Jézus szavai **meghasonlást** támasztottak **a zsidók között**. Krisztus belépése a világba, az otthonokba inkább fegyvert hoz, mint békességet. Csak ha az emberek befogadják őt, mint Urat és Megváltót, akkor ismerik meg Isten békességét.

10,20-21 Az Úr Jézus volt az egyetlen tökéletes ember, aki valaha élt. Sohasem mondott rossz szót, sohasem követett el gonosz cselekedetet. Az emberi szív romlottsága mégis olyan volt, hogy amikor eljött a szeretet és a bölcsesség beszédeit szólva, az emberek azt mondták, hogy **ördög van benne** és **bolondokat** beszél, ezért nem érdemes hallgatni rá. Ez bizony sötét folt volt az emberiség történelmén. **Mások** nem így gondolkoztak. Felismerték, hogy az Úr Jézus **szavai** és cselekedetei jó embertől, és nem **démontól** származnak.

N) Jézus cselekedeteivel bizonyítja, hogy Ő a Krisztus (10,22-39)

10,22 Ezen a ponton az elbeszélésben törés van. Az Úr Jézus már nem a farizeusokhoz beszél, hanem a zsidókhoz általában. Nem tudjuk, mennyi idő múlt el a 21. és 22. vers között. Egyébként ez az egyetlen említés a Bibliában **a templomszentelési ünnepről** vagy héberül a

hanukáról. Általában úgy gondolják, hogy ezt az ünnepet Júdás Makkabeus vezette be, amikor újra felszentelték a templomot, miután Antiokhosz Epifánész Kr. e. 165-ben megszenteltelenítette. Ez évenkénti ünnep volt, amelyet a zsidók vezettek be, és nem az Úr ünnepei közül való. Nemcsak naptár szerint **volt tél**, hanem szellemi értelemben is.

10,23-24 Az Úr nyilvános szolgálata már majdnem befejeződött, és arra készült, hogy bemutassa kereszthalálával teljes odaszánását az Atya Istennek. Salamon **tornáca** fedett terület volt, amely Heródes templomához csatlakozott. Amikor az Úr itt járt, alkalom kínálkozott a zsidóknak, hogy összegyűljenek körülötte.

„**Körülvették azért Őt a zsidók, és mondták neki: Meddig tartasz még bizonytalanságban bennünket? Ha Te vagy a Krisztus, mondd meg nekünk nyilván!**”

10,25-26 Jézus ismét szavaira és **cselekedeteire** emlékeztette őket. Gyakran megmondta már nekik, hogy Ő a Messiás, és azok a csodák, amelyeket tett, bizonyították, hogy állítása igaz. Újra emlékeztette a zsidókat, hogy csodáit Atyja hatalmával és Atyjának dicsőségére vitte véghez. Ezzel mutatta meg, hogy valóban Ő az, akit az Atya elküldött a világba.

Az, hogy nem voltak hajlandók elfogadni a Messiást, azt bizonyította, hogy **nem az Ő juhai** közül valók. Ha hozzá tartoztak volna, hajlandóságot mutattak volna, hogy higgyenek benne.

10,27 Ezek a következő versek félreérthetetlen kifejezésekkel tanítják, hogy Krisztusnak egyetlen igazi juha sem fog soha elveszni. A hívők örök biztonsága dicsőséges tény. Azok, akik Krisztus igazi **juhai, meghallják szavát. Hallják**, amikor az evangéliumot hirdetik, figyelnek rá és hisznek Őbenne. Ezután napról

napra **hallják a** szavát és engedelmeskednek neki. Az Úr Jézus ismeri a juhait. Név szerint ismeri valamennyit. Egyetlenegy sem fogja figyelmét elkerülni. Egy sem veszhet el figyelmetlensége vagy gondatlansága miatt. Krisztus juhait **követik** Őt, először a belé vetett megmentő hit által, azután pedig vele járnak engedelmesen.

10,28 Krisztus **örök életet** ad a juhainak. Ez olyan élet, amely örökké tart. *Nem* olyan élet, amelynek a magatartásuk a *feltétele*. Ez **örök élet** és örökké tart. Egyben utal az örök élet minőségére is. Ez magának az Úr Jézusnak az élete. Olyan élet, amely lehetővé teszi Isten dolgainak élvezését idelelt, és ugyanakkor illik mennyei otthonunkhoz is. Figyeljük meg gondosan ezeket a szavakat: „...**soha örökké²⁹ el nem vesznek...**”. Ha Krisztus bármely juha valaha elveszett volna, akkor az Úr Jézus elmulasztotta volna ígéretének betartását, és ez nem lehetséges. Jézus Krisztus Isten, és nem hibázhat. Megígérte ebben a versben, hogy egyetlen juha sem fogja az örökkévalóságot a pokolban tölteni.

Arról lenne szó, hogy valaki megtérhet és azután úgy élhet, ahogyan neki tetszik, és úzheti ennek a világnak bűnös kedvteléseit? Nem, mert már nem vágyik ezekre a dolgokra. A pásztort akarja követni. Nem azért élünk keresztyén életet, hogy keresztyénné váljunk, vagy hogy üdvösséget nyerjünk. Azért élünk keresztyén életet, mert keresztyének *vagyunk*. Szent életet kívánunk élni, nem attól való félelmünkben, hogy elveszítjük üdvösségünket, hanem hálából az iránt, aki meghalt értünk. Az örök biztonság tana nem bátorít könnyelmű életre, hanem inkább erős indíték a szent életre.

Senki sem képes **kiragadni** egy hívőt Krisztus **kezeiből**. Keze mindenható. Az teremtette a világot, és még most is az tartja fenn. Nincs hatalom, amely **kira-**

gadhatna egy juhót is a kezéből.

10,29 A hívő nem csak Krisztus kezében van; az **Atya kezében** is. Ez kétszeres biztonsági garancia. Az Atya Isten **nagyobb mindennél**; és **senki sem képes** egyetlen hívőt sem **kiragadni az Atya kezéből**.

10,30 Most az Úr Jézus ismét azt állítja, hogy egyenlő Istennel: „**Én és az Atya egy vagyunk.**” Itt valószínűleg arról van szó, hogy Krisztus és az **Atya egy**, és **osztozik** vele *a hatalomban*. Jézus éppen arról a hatalomról beszélt, amely megvédi Krisztus juhait. Ezért tette hozzá a magyarázatot, hogy a hatalma azonos az Atya Isten hatalmával. Természetesen ugyanez igaz az istenség minden tulajdonságára. Az Úr Jézus Krisztus Isten, annak legteljesebb értelmében, és minden tekintetben egyenlő az Atyával.

10,31 Nem volt kérdéses a **zsidók** között, mit értett ez alatt az Úr. Megértették, hogy istenségéről beszélt a legvilágosabb módon. Ezért **köveket ragadtak**, hogy **megkövezzék**.

10,32 Mielőtt eldobták volna a követ, **Jézus** emlékeztette őket arra a **sok jó cselekedetre**, amelyeket **Atya** parancsára tett. Aztán megkérdezte tőlük, hogy **közülük melyik** cselekedet dühítette úgy fel őket, hogy meg akarják **kövezni**.

10,33 A **zsidók** tagadták, hogy csodái közül valamelyik miatt akarnák megölni. Inkább azért akarják megkövezni, mert úgy érezték, **istenkáromlást** mondott, azt állítva, hogy az Atya **Istennel** egyenlő. Elutasították annak elismerését, hogy több lenne, mint ember. Az azonban nagyon nyilvánvaló volt előttük, hogy **Istenné** tette magát az által, amiket állított. Ezt nem tűrhették.

10,34 Itt az Úr Jézus a Zsolt 82,6-ot idézi. Ezt a részt az ő **törvényüknek** nevezte. Más szóval, az ÓSZ-ből vette, amelyet Istentől ihletettnek ismertek el. A teljes vers a következő: „Én mondtam:

istenek vagytok ti és a Felségesnek fiai mindnyájan.” A zsoltár Izráel bíráinak szól. Őket nevezi „**isteneknek**”, mert Istent képviselték, amikor a népet ítélték, és nem azért, mert ténylegesen istenek voltak. Az „istenekre” használt héber szó (Elohim), szó szerint „felségeseket” jelent, és alkalmazni lehet fontos emberekre, mint például bírákra. (A zsoltár többi részéből világos, hogy csak emberek voltak és nem istenségek, mert igazságtalanul ítélték, személyekre voltak tekintettel, és elferdítették az igazságot.)

10,35 Az Úr azért alkalmazta ezt a verset a zsoltárokból, hogy rámutasson, Isten használta az **istenek** szót, hogy leírjon vele olyan embereket, **akikhez Isten szava** szólt. Más szóval, ezek az emberek Isten szószóelői voltak. Isten beszélt rajtuk keresztül Izráel nemzetéhez. „Hatóságként és bíróként képviselték Istent, és olyan hatalmak voltak, amelyeket Isten rendelt.” **„És az Írás fel nem bontható”** – mondta az Úr, kifejezve az ÓSZ-i írárok ihletettségében való hitét. Úgy beszél róluk, mint tévedhetetlen írásokról, amelyeknek be kell teljesedniük, és amelyeket nem lehet tagadni. Valójában a Szentírás tényleges szavai ihletettek, nem pedig gondolatai vagy elképzelései. Az egész érvelés az egyetlen **istenek** szóra alapul.

10,36 Az Úr a kisebbtől a nagyobb felé haladva érvelt. Ha az igazságtalan bírákat „isteneknek” nevezte az ÓSZ, mennyivel több joga van neki azt mondani, hogy Ő Isten Fia. Azokhoz az Isten szava *szólt*; viszont Ő *volt és marad* Isten Igéje. Őket *isteneknek* nevezték; Ő Isten *volt és marad*. Azokról sohasem lehetett volna elmondani, hogy az **Atya megszentelte és elküldte őket a világba**. Úgy születtek erre a világra, mint az elbukott Ádám minden más leszármazottja. Jézust az **Atya** Isten öröktől fogva megszentelte,

hogy a világ Megváltója legyen, és **elküldte a világba** a mennyből, ahol Atyjával együtt mindig is lakott. Ezért Jézusnak minden joga megvolt, hogy egyenlőnek nyilvánítsa magát Istennel. Nem mondott káromlást, amikor azt állította, hogy **Isten Fia**, és egyenlő az Atyával. Maguk a zsidók is használták az „istenek” kifejezést, hogy romlott emberekre alkalmazzák, akik Istennek csupán szószóelői vagy bírái voltak. Mennyivel inkább igényelhetette Ő ezt a címet, mivel Ő valóban Isten *volt és marad*. Samuel Green helyesen állapítja meg a következőket:

A zsidók azzal vádolták, hogy Istenné teszi magát. Nem tagadta, hogy ezeket mondva Istenné tette magát. De tagadta, hogy káromlást szólt volna, mégpedig olyan alapon, amely teljesen igazolja Őt még az isteni tisztelet igénylésében is; éspedig, hogy a Messiás, Isten Fia, Immánuel. Az, hogy a zsidók nem gondolták, hogy a legkisebb mértékben is visszavonná magas igényeit, nyilvánvaló a folytatódó ellenségeskedésből, ami kibontakozott. (lásd a 39. verset.)³⁰

10,37 Az Úr ismét azokra a csodákra hivatkozott, amelyeket isteni megbízatásának bizonyítékaként cselekedett. Figyeljük meg azonban ezt a kifejezést: **az én Atyám dolgait**. Önmagukban a csodák nem bizonyítékai az istenségnek. A Bibliában olvasunk gonosz lényekről, akiknek néha hatalmuk van csodákat tenni. Az Úr csodái **Atyjának dolgai** voltak. Kétszeresen bizonyították, hogy Messiás. Először is olyan csodák voltak, amelyeket az ÓSZ előre jelzett, mint amelyeket a Messiás fog cselekedni. Másodszer, a kegyelem és irgalom csodái voltak, cselekedetek, amelyek jót tettek az embereknek, és amelyeket gonosz személy nem tett volna.

10,38 Segítségképpen a 38. vershez Ryle az alábbi módon írta körül Jézus szavait:

Ha Atyám dolgait cselekszem, akkor még ha nem is győz meg titeket az, amit mondok, győzzön meg benneteket az, amit teszek. Bár ellenálltok szavaim bizonyítékának, engedjétek cselekedeteim bizonyítékainak. Tanuljátok meg megismerni és elhinni, hogy én és az Atya valóban egy vagyunk. Ő énbennem és én Őbenne, és hogy nem szóltam káromlást azzal, hogy Isten Fiának állítottam magam.

10,39 A zsidók megértették, hogy az Úr Jézus ahelyett, hogy előző állításait tagadná, csak megerősíti azokat. Így újabb kísérletet tettek, hogy letartóztassák, de ismét kicsúszott a kezükből. Már nincs túl messze az az idő, amikor majd megengedi, hogy elfogják, de még nem jött el az Ő órája.

VI. AZ ISTEN FIA HARMADIK SZOLGÁLATI ÉVE: PEREA (10,40-11,57)

A) Jézus visszavonulása a Jordánon túlra (10,40-42)

10,40 Az Úr újra elment a Jordánon túlra, arra a helyre, ahol nyilvános szolgálatát megkezdte. Csodálatos szavainak és tetteinek három esztendeje a vége felé közeledett. Ott fejezte be őket, ahol elkezdte. A júdaizmus bevett rendjén kívül, az elvettetés és magányosság helyén.

10,41 Azok, akik kimentek hozzá, feltehetőleg őszinte hívők voltak. Hajlandók voltak hordozni a gyalázatát, hogy elfoglalják vele együtt helyüket Izráel táborán kívül. Ezek a követők nagy elismeréssel adóztak Keresztelő Jánosnak. Emlékeztek rá, hogy János szolgálata nem volt látványos vagy szenzációs, de

igaz volt. Minden, amit az Úr Jézusról mondott, beteljesedett a Megváltó szolgálatában. Ez mindenkit megerősíthet, aki keresztyén. Mi nem vagyunk képesek hatalmas csodákat tenni, vagy felkelteni a nyilvános figyelmet, de legalább igaz bizonyosságot tehetünk Urunkról és Megváltónkról, Jézus Krisztusról. Ez nagy értékű Isten szemében.

10,42 Jó dolog megfigyelni, hogy noha Izráel nemzete visszaütötte az Úr Jézust, talált néhány alázatos, fogékony szívet. Amint az Ige mondja, **sokan hitték benne ott.** Így van ez minden korban. Mindig van az embereknek egy maradéka, akik hajlandók az Úr Jézussal együtt megtalálni a helyüket, kivéve a világból, gyűlölvé és megvetve, de élvezve a drága közösséget Isten Fiával.

B) Lázár betegsége (11,1-4)

11,1 Most érkezünk el az Úr Jézus nyilvános szolgálatában az utolsó nagy csodához. Bizonyos értelemben ez volt a legnagyobb, egy halott feltámasztása. **Lázár** egy kis faluban, **Betániában** élt, Jeruzsálemtől mintegy 3 km-re keletre. **Betánia** úgy is ismeretes volt, mint **Máriának és nővérének, Mártának** az otthona. Pink idézi Ryle püspöktől a következőket:

Jegyezzük meg, hogy Isten kiválasztott gyermekeinek jelenléte az egyik dolog, amely városokat és országokat Isten szemében híressé tesz. Márta és Mária faluja fel van jegyezve, míg Memphis és Théba nincs megnevezve az Újszövetségben.³¹

11,2 János megmagyarázza, hogy **arról a betániai Máriáról** van szó, **aki megkente az Urat drága olajjal, és hajával törölte meg a lábát.** A Szent Szellem az odaadásnak ezt az egyszerű tettet hangsúlyozza. Az Úr szereti népének önkéntes vonzalmát.

11,3 Amikor Lázár beteg lett, az Úr Jézus nyilván a Jordán folyó keleti partján volt. A **nővérek** azonnal üzenetet **küldtek neki**, hogy Lázár, **akit szeret, beteg**. Volt valami nagyon megindító abban, ahogyan ezek a nővérek tudatták helyzetüket az Úrral. Szeretetéhez folyamodtak, fivérük iránti szeretetét hozták fel érvként, hogy jöjjön és segítsen.

11,4 Amikor Jézus azt mondta, hogy „ez a betegség nem halálos”, nem úgy értette, hogy Lázár nem fog meghalni, hanem úgy, hogy a **halál** nem lesz végső kimenetele **ennek a betegségnek**. Lázár meg fog halni, de fel is fog támadni a halálból. Ennek a betegségnek az igazi célja **Isten dicsősége volt, hogy Isten Fia azon keresztül megdicsőüljön**. Isten megengedte, hogy ez megtörténjen, hogy Jézus eljőjjön és feltámassza Lázárt a halálból, és így ismét kijelentse magát, mint igazi Messiást. Az emberek dicsóítani fogják **Istent** ezért a hatalmas csodáért.

Abszolút semmi jele sincs annak, hogy Lázár betegsége az életében levő valamilyen speciális bűn következménye lett volna. Az Írás inkább odaadó tanítványnak és az Úr által szeretett személynek mutatja be.

C) Jézus útja Betániába (11,5-16)

11,5 Amikor betegség lép fel otthonunkban, nem kell arra következtetnünk, hogy Istennek nem tetszik valami. Itt a betegség inkább az Úr szeretetével, mint haragjával volt kapcsolatban. „Akiket szeret, megfenyíti.”

11,6-7 Hajlamosak lennénk feltételezni, hogy ha az Úr igazán szerette volna ezt a három hívőt, akkor mindent ott hagyva sietett volna az otthonukba. Ehelyett, **amikor meghallotta a híreket, még két napig maradt ott, ahol volt**. A késés nem jelenti Isten elutasítását. Ha imáinkra nem kapunk azonnal választ, talán vára-

kozni tanít bennünket, és ha türelmesen várakozunk, azt fogjuk tapasztalni, hogy sokkal csodálatosabban fog válaszolni imádságunkra, mint ahogy valaha vártuk. Még Márta, Mária és Lázár iránti szeretete sem kényszeríthette Krisztust, hogy a megfelelő idő előtt cselekedjen. Mindent Atyja rá vonatkozó akaratának engedelmeskedve tett, betartva az isteni időrendet.

A két nap elteltével, ami elvesztegetett időnek tűnhetett, az Úr Jézus azt javasolta **tanítványainak, hogy menjenek ismét Júdeába**.

11,8 A tanítványok még jól emlékeztek rá, hogyan **akarták a zsidók megkövezni** Krisztust, miután a vaknak látást adott. Kifejezték aggodalmukat, hogy gondolni mert arra, hogy Júdeába menjen egy ilyen személyes veszélyeztetés ellenére.

11,9 Jézus Krisztus ezt válaszolta nekik: az események szokásos menetének megfelelően **egy napnak van tizenkét világos órája**, amikor az emberek dolgozhatnak. Amikor valaki ez alatt a rendelt idő alatt dolgozik, nem áll fenn a veszélye, hogy megbotlik vagy elesik, **mert látja**, hova megy és mit csinál. **Ennek a világnak a világossága** vagy nap-pala megőrzi őt az elbotlás miatti balesztől és haláltól.

Az Úr szavainak szellemi jelentése a következő: az Úr Jézus Isten akaratának tökéletesen engedelmeskedve járt. Ezért nem állt fenn annak a veszélye, hogy a kijelölt idő előtt megölik. Amíg munkáját bevégezi, védelem alatt van.

Ez bizonyos értelemben igaz minden hívő emberre. Ha az Úrral közösségben járunk, és az akaratát tesszük, nincs hatalom a földön, amely megölhet bennünket az Isten által kijelölt idő előtt.

11,10 Az, aki **éjszaka jár**, nem hűséges Istenhez, hanem saját akarata szerint

él. Könnyen **megbotlik**, mert nincs isteni vezetése, hogy ösvényét megvilágítsa.

11,11 Az Úr úgy beszélt Lázár haláláról, mint *alvásról*. Meg kell azonban jegyezni, hogy az ÚSZ-ben az alvást *sohasem* alkalmazzák a lélekre, csak a testre. A Szentírásban nem található olyan tanítás, amely szerint a halálban a lélek alvó állapotban van. Ehelyett a hívő lelke elmegy, hogy Krisztussal legyen, „ami sokkal jobb”. Az Úr Jézus ebben a megállapításban feltárta mindentudását. Tudta, hogy Lázár már meghalt, noha csak azt a hírt hallotta, hogy beteg. Tudta, mert Isten. Míg a fizikai álomból bárki felébreszthet valaki mást, a halálból csak az Úr ébreszthette fel Lázárt. Itt Jézus Krisztus kifejezte azt a szándékát, hogy pontosan ezt fogja tenni.

11,12 Tanítványai nem értették meg az Úr hivatkozását az alvásra. Nem fogták fel, hogy a halálról beszél. Talán úgy gondolták, hogy az alvás a gyógyulás jele, és arra a következtetésre jutottak, hogy ha Lázár képes volt nyugodtan aludni, akkor túljutott a krízisen és **jobban lesz**. A vers azt is jelentheti, hogy ha a fizikai álomba merülés volt az egyetlen rossz dolog Lázárral kapcsolatban, akkor nem szükséges Betániába menni, hogy segítsenek rajta. Lehetséges, hogy a tanítványok saját biztonságukat féltették, és ezt a kifogást ragadták meg, hogy ne menjenek Mária és Márta otthonába.

11,13-14 Itt az evangélista világosan kijelenti, hogy amikor **Jézus** álomról **beszélt**, a **halálra** utalt, de tanítványai ezt nem értették. Itt már nem lehet félreértés. **Jézus világosan** közölte tanítványaival: „**Lázár meghalt.**” Milyen nyugodtan fogadták a hírt a tanítványok! Nem kérdezték az Úrtól: „Honnan tudod?” Teljes tekintéllyel beszélt, és ők nem vonták kétségbe a tudását.

11,15 Az Úr Jézus nem örült annak, hogy Lázár meghalt, de annak **örült**,

hogy akkor **nem volt** Betániában. Ha ott lett volna, Lázár nem halt volna meg. Sehol sincsen feljegyezve az ÚSZ-ben, hogy egy ember meghalt volna az Úr jelenlétében. A tanítványoknak nagyobb csodát kellett látniuk, mint a meghalás megakadályozása. Látniuk kellett egy embert feltámadni a halálból. Ezzel hitüknek kellett megerősödni. Ezért mondta az Úr, hogy **örül** őérettük, hogy nem volt Betániában.

Azután hozzátette: „**...hogy higgyetek.**” Az Úr nem úgy értette, hogy a tanítványok nem hittek már eddig is benne. Természetesen hittek! Az a csoda azonban, amit Betániában látnak, nagymértékben megerősíti a hitüket. Ezért sürgette őket, hogy **menjenek** vele.

11,16 Tamás úgy okoskodott, hogy ha az Úr Jézus arra a területre megy, a zsidók meg fogják ölni. Biztos volt benne, hogy ha a tanítványok vele mennek, őket is megölik. Ezért pesszimistán és szomorúan szólt a többiekhez, hogy kísérjék el. Szavai nem valami nagy hitről vagy bátorságról tanúskodnak, hanem inkább elbátortalanodásáról.

D) Jézus Krisztus a feltámadás és az élet (11,17-27)

11,17-18 Az a tény, hogy Lázár már **négy napja** volt a sírban, bizonyíték arra nézve, hogy halott volt. Figyeljük meg, hogy a Szent Szellem minden intézkedést megtesz, hogy bebizonyítsa, Lázár feltámasztása valóságos csoda. Lázár bizonyára röviddel azután halt meg, miután a követek elindultak Jézust megkeresni. Betániától Bét-habaráig, ahol az Úr tartózkodott, egynapos volt az út. Jézus, miután hallott Lázár betegségéről, még két napig maradt ott. Azután volt még az egynapi út Betániába. Így kijön, hogy Lázár négy napja volt a sírban.

Mint korábban már megjegyeztük, **Betánia mintegy 3 km-re volt Jeruzsálemtől.**

11,19 Betániának jeruzsálemi közelsége lehetővé tette, hogy **sok zsidó** csatlakozzon a **nőkhöz, Mártához és Máriához, hogy vigasztalja őket.** Aligha fogták fel, hogy rövid idő múlva vigasztalásuk teljesen szükségtelen, és a sírának ez a háza nagy öröm hajlékává válik.

11,20 **Akkor Márta, mihelyt meghallotta, hogy Jézus jön, kiment, hogy találkozzon vele.** A találkozás a falun kívül történt. Nem mondja el az Ige, hogy **Mária miért maradt a házban.** Ő talán nem kapta meg a hírt Jézus érkezéséről. Lehet, hogy megbénította a fájdalom, vagy egyszerűen imádkozó és bizakodó szellemmel várakozott. Lehet, hogy megérezte, mi fog történni, mivel olyan közel állt az Úrhoz? – Nem tudjuk.

11,21 Valóságos hit kellett ahhoz, hogy **Márta** hinni tudja, Jézus meg tudta volna akadályozni Lázár halálát. Hite mégis tökéletlen volt. Úgy gondolta, hogy csak akkor tehetne volna meg, ha testileg jelen lett volna. Nem értette, hogy távolból is meg tud gyógyítani valakit, még kevésbé, hogy fel tudja támasztani a halottat. A szomorúság idején gyakran mi is Mártához hasonlóan beszélünk. Azt gondoljuk, hogy ha ilyen vagy olyan gyógyszert felfedeztek volna, akkor ez a szeretett valaki nem halt volna meg. Mindezek a dolgok az Úr kezében vannak, és semmi sem történhet az övével engedélye nélkül.

11,22 Ismét felragyog ennek az odaadó nőtestvérnek a hite. Nem tudta, hogy az Úr Jézus *hogyan* fog segíteni, de hitte, hogy fog. Bízott abban, hogy **Isten** megadja az Úr kérését, és jót hoz ki ebből a látszólagos tragédiából. Azt azonban mégsem merte hinni, hogy fivére feltámad a halálból. Az a szó, amelyet Márta használt a „kérsz” kifejezésnél, olyan szó,

amelyet szokásosan használtak, hogy leírják, amikor egy teremtmény imádkozik vagy a Teremtőhöz járul. Ebből világosan látható, hogy Márta még nem ismerte fel az Úr Jézus istenségét. Megértette, hogy nagy és rendkívüli ember, de feltehetően nem nagyobb a régi prófétáknál.

11,23 Az Úr Jézus, hogy hitét nagyobb magasságokba emelje, megtette a megdöbbentő kijelentést: Lázár **fel fog támadni.** Csodálatos látni, ahogyan az Úr foglalkozik ezzel a szomorkodó nővel, és lépésről lépésre megpróbálja rávezetni, hogy higgyen benne, mint Isten Fiában.

11,24 **Márta** tudta, hogy Lázár **fel fog támadni** a halálból valamikor, de azt nem gondolta, hogy ez ezen a napon történik meg. Hitt a halottak **feltámadásában**, és tudta, hogy ez „**az utolsó napon**” megtörténik.

11,25 Mintha az Úr a következőket mondta volna: „Nem értesz meg engem, Márta. Én nem úgy értettem, hogy Lázár az utolsó napon fog feltámadni. Én Isten vagyok, és kezemben van a **feltámadás** és az **élet** hatalma. Feltámaszthatom Lázárt most azonnal, és meg is teszem.”

Ekkor az Úr talán előretekintett arra az időre, amikor minden igaz hívő fel fog támadni. Ez akkor történik meg, amikor az Úr Jézus visszajön, hogy övéit hazavigye a mennybe.

Akkor a hívőknek két csoportja lesz. Lesznek olyanok, akik hitben haltak meg, és lesznek olyanok is, akik megérik a visszajövetelét. Az első csoporthoz úgy jön, mint *feltámadás*, a másodikhoz pedig, mint *élet*. Az első csoport a 25. vers második részében van leírva. „**Aki hisz énbennem, ha meghal is él.**” Ez azt jelenti, hogy azok a hívők, akik meghalnak Krisztus visszajövele előtt, feltámadnak a halálból.

11,26 A második csoport a 26. versben van leírva. Azok, akik élnek az Úr eljövetelekor, és benne élnek, **soha meg**

nem hálnak. Átváltoznak egy szempillantás alatt, és elragadtatnak haza, a mennybe azokkal együtt, akik feltámadtak a halálból. Micsoda drága igazságnak jutottunk a birtokába Lázár halálának eredményeképpen! Isten édest hoz elő a keserüből, és szépséget ad a hamvoknak. Akkor az Úr, hogy próbára tegye Márta hitét, kifejezetten megkérdezte tőle: „Hiszed-e ezt?”

11,27 Márta hite déli fényességgel ragyogott fel. Jézust **Krisztusnak, Isten Fiának** vallotta, akiről próféták jövendöltek, hogy **eljövendő a világra.** Figyeljük meg, hogy ezt a vallomást azelőtt tette, *mielőtt* Jézus feltámasztotta fivérét a halálból, nem pedig utána!

E) Jézus könnyezik Lázár sírjánál (11,28-37)

11,28-29 Márta rögtön ez után a valóság után visszasietett a faluba, és lélekszakadva ezzel a kijelentéssel köszöntötte **Máriát: „A Mester itt van és hív téged!”** A világmindenség teremtője és a világ Megváltója eljött Betániába és **őt hívta.** Még ma is ugyanez a helyzet. Ugyanaz a csodálatos személy megáll, és az evangélium szavaival hívja az embereket. Mindenkit hív, hogy nyissa meg szívének ajtaját, és engedje be az Urat. Mária azonnal cselekedett. Nem vesztegette az időt, hanem **felkelt hamar** és Jézushoz ment.

11,30-31 **Most Jézus** Mártával és Máriával Betánia faluján kívül találkozott.

Mások nem tudták, hogy Ő a közelben van, mivel Márta titokban szólt Máriának. Természetes volt, hogy arra következtettek: **Mária a sírhoz megy, hogy ott sírjon.**

11,32 **Mária** az Úr lábához borult. Ez lehetett az imádás cselekedete, vagy jelenthette egyszerűen azt is, hogy lesúj-

totta a fájdalom. Mártához hasonlóan kifejezte sajnálkozását, hogy Jézus nem volt Betániában, mert ha ott lett volna, **fivére nem halt volna meg.**

11,33 Látva, hogy Mária és barátai sírnak, Jézus elbúsult és **megrendült.** Kétségtelenül gondolt mindarra a fájdalomra, szenvedésre és halálra, amely a bűn eredményeként jött be a világba. Ez okozta belső szomorúságát.

11,34 Az Úr természetesen tudta, **hova** temették Lázárt, de azért tette fel a kérdést, hogy felcsigázza a várakozást, bátorítsa a hitet, és előhívja az emberi együttműködést. A gyászolók kétségtelenül komolyan és őszinte vágygal vezették az Urat a sírhoz.

11,35 A 35. vers a legrövidebb vers az angol Bibliában.³² Egyike annak a három esetnek az ÚSZ-ben, amikor az Úr sírt. (Sírt fájdalomban Jeruzsálem felett, és könnyezett a Gecsemáné kertjében is.) Az, hogy **Jézus sírt**, igazi embervoltát bizonyította. A fájdalom könnyeit hullatta, amikor tanúja volt, hogy milyen rettenetes hatást gyakorolt a bűn az emberiségre. **Jézus könnyeket hullatott** a halál jelenlétében. Tehát nem baj, ha a keresztyén sír, amikor szerettei eltávoznak. A keresztyének azonban nem bánkódnak úgy, mint mások, „akiknek nincsen reménységük”.

11,36 **A zsidók** úgy tekintették az ember Fia könnyeit, mint Lázár iránti szeretetének jelét. Természetesen ebben igazuk volt. Ám őket is szerette mély és el nem múló szeretettel, de sokan elmulasztották közülük, hogy ezt megértsék.

11,37 Az Úr Jézus jelenléte ismét kérdéseket támasztott az emberek között. Némelyek felismerték, hogy ugyanaz, aki **a vaknak** látást adott. Csodálkoztak, hogy miért nem tudta Lázár **halálát is megakadályozni.** Természetesen meg tudta volna tenni, de helyette nagyobb

csodát akart végrehajtani, amely a hívő lelkeknek további reményt nyújthat.

F) A hetedik jel: Lázár feltámasztása (11,38-44)

11,38 Úgy tűnik, hogy Lázár sírja földbe vájt üreg volt, amelybe valaki létrán vagy lépcsőn tudott lemenni. **Egy kő** volt az üreg szájára helyezve. Nem olyan volt, mint az Úr Jézus sírja, amennyiben az utóbbi sziklába volt vágva, és egy ember kétségkívül bemehetett abba, mintegy a domb oldalába, anélkül, hogy másznia vagy ereszkednie kellett volna.

11,39 Jézus megparancsolta a nézőknek, hogy **vegyék el a követ** a sír szájáról. Megtehetette volna maga is csupán egy szó kimondásával. Isten azonban rendszerint nem teszi meg az emberért azt, amit az maga is meg tud tenni.

Márta kifejezésre juttatta borzalmát a sír kinyitásának gondolatára. Tudta, hogy bátyjának teste már **négy napja** ott volt, és félt, hogy már oszlásnak indult. Nyilván nem balzsamozták be Lázár testét. Ugyanazon a napon temették el, amelyen meghalt, mert akkor az volt a szokás. Fontos, hogy Lázár már **négy napja** a sírban volt. Lehetetlen, hogy aludt vagy ájult lett volna. Minden zsidó tudta, hogy meghalt. Feltámasztását csak csodával lehetett magyarázni.

11,40 Nem világos, hogy mikor mondta **Jézus** a 40. vers szavait. A 23. versben azt mondta neki, hogy feltámad a testvére. Kétségtelen, hogy amit itt mondott, lényegében ugyanaz volt, mint amit korábban mondott neki. Figyeljük meg a sorrendet ebben a versben: „...**ha hiszel, meglátod majd...**” Mintha ezt mondta volna az Úr Jézus: „Ha hinni fogsz, meg fogod látni, hogy olyan csodát teszek, amelyet csak Isten tud tenni. Meg fogod **látni Isten dicsőségét**, amely bennem

megnyilvánul. Először azonban **hinned** kell, és utána **látni** fogsz.”

11,41 **A követ** ezután elvették a sírról. Jézus, mielőtt a csodát végrehajtotta volna, hálát adott Atyjának, hogy **meghallgatta** imádságát. Ebben a fejezetben nincs feljegyezve az Úr Jézus előzetes imádsága. Kétségtelen, hogy folyamatosan beszélt Atyjához egész idő alatt, és imádkozott, hogy Isten neve dicsőüljön meg Lázár feltámasztásában. Itt köszönetet mondott az Atyának az eseményt megelőzően.

11,42 Jézus hallhatóan imádkozott, úgy, hogy **a sokaság elhiggye**, hogy az Atya **küldte** Őt, hogy az Atya mondta neki meg, mit tegyen és mit mondjon, és mindig az Atya Istennek tökéletesen engedelmessé cselekszik. Itt ismét az Atya Isten és az Úr Jézus Krisztus lényegbeli egységét látjuk.

11,43 Ez egyike annak a néhány esetnek az ÚSZ-ben, amikor az van írva az Úr Jézusról, hogy **hangosan kiáltott**. Némelyek azt állítják, hogy ha nem említette volna **Lázárt** név szerint, akkor minden halott kijött volna a sírokból!

11,44 Hogyan jött **ki** Lázár? Néhányan úgy gondolják, kibicegett a sírból, mások úgy vélik, négykézláb mászott ki, ismét mások rámutatnak, hogy teste szorosán be volt csavarva kötelekkel és kendőkkel, és lehetetlen lett volna saját erejéből kijönni. Azt állítják, hogy teste lebegve jött ki a sírból, és lábai az Úr Jézus előtt értek földet. Az a tény, hogy **arca kendővel volt letakarva**, további bizonyítéka annak, hogy halott volt. Senki sem élhetett volna négy napon keresztül, ha **arca** ilyen **kendővel** le lett volna kötve. Az Úr ismét igénybe vette az emberek közreműködését, azt parancsolva nekik, hogy **oldozzák ki Lázárt és hagyják menni**. Csak Krisztus támaszthat fel halottat, de nekünk adja azt a feladatot, hogy eltávolítsuk az elbuktató köveket, és

megoldozzuk az előítélet és a babona hatalmi ruháit.

G) Hívó és hitetlen zsidók (11,45-57)

11,45-46 A jelenlevők közül **sokaknak** ez a csoda kétségtelenül az Úr Jézus Krisztus Isten voltát bizonyította, és **hittek benne**. Ki az, ha nem Isten, aki elő tud hívni egy holttestet a sírból, miután az már négy napja halott volt?

A csodának az ember életére gyakorolt hatása az illető erkölcsi állapotától függ. Ha valakinek a szíve gonosz, lázadó és hitetlen, nem fog hinni még akkor sem, ha azt látja, hogy valaki feltámadt a halálból. Ez volt itt is a helyzet. **Néhányan** a zsidók közül, akik tanúi voltak a csodának, nem akarták elfogadni az Úr Jézust, mint Messiásukat, még ilyen tagadhatatlan bizonyíték ellenére sem. **Elmentek a farizeusokhoz**, hogy beszéljenek róla, mi történt Betániában. Talán azért, hogy ők is eljöjjenek és higgyenek Jézusban? Valószínűbb az, hogy a farizeusokat még jobban fel akarták ingerelni az Úr ellen, hogy így a halálára törekedjenek.

11,47 Ekkor a főpapok és a farizeusok összehívták a főtanácsot, és megvitatták a teendőket. Az a kérdés, hogy „mit cselekedjünk?“, a következőket jelenti. „Mit tegyünk most? Miért cselekszünk ilyen lassan? Ez az ember sok csodát tesz, és semmit sem teszünk, hogy megállítsuk.” A zsidó vezetők ezeket a szavakat saját ítéletükre mondták. Elismerték, hogy az Úr Jézus **sok jelet** tett. Miért nem hittek akkor benne? Nem akartak hinni, mert inkább szerették bűneiket, mint az Urat.

Jól mondja Ryle:

Ez csodálatos beismerés. Még Urunk legelkeseredettebb ellenségei is megvallják, hogy Ő csodákat tett, mégpedig sok csodát. Kétkedhetünk-e ab-

*ban, hogy tagadták volna csodáinak igazságát, ha megtehették volna? De úgy tűnik, meg sem kísérelték. Túl sok volt, túl nyilvánosan történtek, és túlságosan bizonyítottak voltak ahhoz, hogy tagadni merték volna azokat. Ezzel a ténnyel szemben hogyan mondhatják a modern hitetlenek és szkeptikusok Urunk csodáiról, hogy csalás és szemfényvesztés, amit ők jól meg tudnak magyarázni? Ha a farizeusok, akik Urunk idejében éltek, és akik eget és földet megmozgattak, hogy megakadályozzák haladását, sohasem merték vitatni a tényt: csodákat tett. Képtelenség csodáit tagadni manapság, miután tizennyolc évszázad eltelt.*³³

11,48 A vezetők úgy érezték, hogy tovább nem maradhatnak tétlenek. Ha nem lépnek közbe, Jézus csodái meg fogják győzni a néptömegeket. Ha az emberek elismernék Jézust királyuknak, ez összeütközést jelentene Rómával. A rómaiak azt hinnék, hogy Jézus uralmukat jött megdönteni; akkor benyomulnának és megbüntetnék a zsidókat. Az a kifejezés, hogy „**elveszik tőlünk mind e helyet, mind e népet**“, azt jelenti, hogy a rómaiak lerombolnák a templomot, és szétszórják a zsidó népet. Pontosán ezek történtek meg Kr. u. 70-ben, viszont nem azért, mert a zsidók *elfogadták* az Urat, hanem inkább azért, mert *visszautasították*.

Helyesen mondja F. B. Meyer:

*A keresztyénség veszélyezteti a vállalkozást, aláássa a hasznot hajtó, de gonosz üzleteket, távol tartja a fogyasztókat az erkölcstelen szórakozóhelyektől, támadást indít a megszerzett jogok ellen, és felforgatja a világot. Ez idegesítő, bosszantó, hasznot veszélyeztető dolog.*³⁴

11,49-50 Kajafás Kr. u. 26-tól 36-ig volt **főpap**. Ő elnökölt az Úr kihallgatá-

sán, és jelen volt, amikor Pétert és Jánost a Szanhedrin elé vitték (Csel 4,6). Nem hitt az Úr Jézusban azoknak a szavaknak az ellenére sem, amelyeket itt kimondott.

Kajafás szerint a farizeusok és a papok tévednek abban, hogy a zsidók el fognak pusztulni Jézus miatt. Inkább azt jósolta, hogy Jézus meg fog halni a zsidó nemzetért. Azt mondta, hogy jobb, ha **Jézus hal meg a népért**, mint ha **az egész nemzet** kerül összeütközésbe a rómaiakkal. Ez majdnem úgy hangzik, mintha Kajafás valóban megértette volna a célt, amiért Jézus Krisztus eljött a világba. Azt hihetnénk, hogy Kajafás elfogadta Jézust, mint helyettest a bűnösökért, – ez a keresztyénség központi tanítása. De sajnos nem ez a helyzet. Amit mondott, igaz volt, ő maga azonban nem hitt Jézusban lelke megmentésére.

11,51-52 Ez magyarázza meg, miért beszélt úgy Kajafás, ahogy tette. **Nem magától mondta**, vagyis nem magától találta ki ezeket. Nem saját akaratából beszélt. Az üzenetet, amit kimondott, Isten adta neki, mélyebb jelentéssel, mint ahogyan az ő szándékában volt. Isteni prófécia volt, **hogy Jézus meg fog halni Izrael nemzetéért**. Azért adatott ez meg Kajafásnak, mert abban az évben főpap volt. Isten az általa viselt hivatal miatt szólt rajta keresztül, nem személyes igazsága miatt, mert bűnös ember volt.

Kajafás próféciaja **nemcsak** arra vonatkozott, **hogy** az Úr meg fog halni Izrael nemzetéért, **hanem arra is, hogy egybe fogja gyűjteni** a föld népei közül a választottait. Néhányan úgy gondolják, hogy Kajafás az egész földön szétszóródott zsidó népre gondolt. Valószínűbb azonban, hogy a pogányokra utalt, akik hinni fognak Krisztusban az evangélium hirdetésén keresztül.

11,53-54 A farizeusokat nem győzte meg a betániai csoda, inkább még elleneségsébbé váltak Isten Fiával szemben.

Ettől a naptól fogva újult erővel tervezték a halálát.

Ismerve a zsidók növekvő ellenállását, az Úr Jézus elment egy **Efraim nevű városba**. Ma már nem tudjuk, hol volt Efraim, csak azt, hogy nyugalmas, félreeső hely volt, **a pusztához közel**.

11,55 Az a kijelentés, hogy **a zsidók húsvétja közel volt**, arra emlékeztet bennünket, hogy közel vagyunk az Úr nyilvános szolgálatának befejezéséhez. Ez már az a *páska* volt, amikor keresztre feszítették. Az emberektől elvárták, hogy **felmenjenek Jeruzsálembe a páska előtt, hogy megtisztuljanak**. Ha egy zsidó például holttestet érintett, szüksége volt arra, hogy átmenjen egy bizonyos rituális szertartáson a beszennyeződéstől való megtisztulásért. Ezt a megtisztulást különböző típusú mosakodásokkal és áldozatokkal lehetett elérni.

11,56-57 Amikor az emberek gyülekeztek **a templomban**, kezdtek Jézus csodatetteire gondolni, aki országukban él. Vita támadt, hogy vajon **eljön-e az ünnepre?** Annak oka, amiért némelyek úgy gondolták, hogy nem fog eljönni, az 57. versben van megadva.

Hivatalos rendeletet adtak ki **a főpapok és a farizeusok** Jézus Krisztus letartóztatására. Mindenkinnek megparancsolták, hogy ha valaki megtudja, hol van, jelentse a vezetőknek, hogy **elfoghassák**.

VII. AZ ISTEN FIA SZOLGÁLATA AZ ÖVÉIÉRT (12-17. fej.)

A) Jézus megkenése Betániában (12,1-8)

12,1 A **betániai** otthon olyan hely volt, ahol **Jézus** szeretett lenni. Ott drága közösséget élvezett **Lázárral**, Máriával és Mártával. Azzal, hogy ekkor **Betániába** jött, tulajdonképpen veszélynek tette

ki magát, mert Jeruzsálem közelében volt a főhadiszállása mindazoknak az erőknél, amelyek ellene felsorakoztak.

12,2 Annak ellenére, hogy sokan szemben álltak Jézussal, volt még néhány hozzá hűséges szív. **Lázár egyike volt azoknak, akik asztalnál ültek** az Úrral, és **Márta szolgált fel**. A Szentírás semmit sem mond arról, hogy Lázár mit látott vagy hallott a halála és a feltámadása közötti időben. Talán Isten megtiltotta neki, hogy ilyen információt hozzon nyilvánosságra.

12,3 Több eset van feljegyezve az evangéliumokban, ahol az Úr Jézust egy asszony megkente. Nincs két pontosan hasonló helyzet, de általában úgy vélik, hogy ez az esemény párhuzamos a Mk 14,3-9-cel. Máriát Krisztus iránti odaadása arra ösztönözte, hogy vegye ezt az egy **font nagyon drága nárdusolajat**, és kenje meg az Úr lábát. Valójában azt fejezte ki, hogy semmi sem túl értékes ahhoz, hogy Krisztusnak adja. Megérdekel mindenünket és minket.

Valahányszor Máriával találkozunk, mindig Jézus lábánál van. Itt **lábait a hajával** törli meg. Mivel egy nő haja az ő dicsőségét jelenti, ő letette saját dicsőségét, amint volt, az Úr lábaihoz. Szükségtelen mondani, hogy Mária maga is hordozta egy ideig ezután az illatszer illatát. Így, amikor az imádók Krisztust imádják, valamit magukkal visznek ennek a pillanatnak az illatából. Nincs ház, amely olyan kellemes illattal lenne tele, mint az, ahol Jézusnak megadják az igazi helyet.

12,4-5 Itt a hústestet látjuk betolakodni a legszentebb alkalomra. Az, aki Urának **elárulására** készült, nem bírta nézni, hogy eltékozolták a drága **olajat**.

Júdás nem értékelte Jézust **háromszáz dénár**ra. Úgy vélte, hogy az illatszert el kellett volna **adni**, és árát a **szegényeknek juttatni**. Csakhogy ez merő képmutatás volt. Nem törődött jobban a

szegényekkel, mint ahogyan az Úrral törődött. Arra készült, hogy elárulja, és nem **háromszáz dénárért**, hanem ennek tizedrészéért.

Ryle helyesen mondja a következőket:

Hogy valaki tanítványként követni tudta Krisztust három éven keresztül, látva minden csodáját, hallva minden tanítását, kedvességét, kezének ajándékait, aztán a végén mégis romlott szívűnek mutatkozik az apostolok között, mindez első látásra hihetetlennek és lehetetlennek tűnik. Júdás esete mégis világosan bizonyítja, hogy ez lehetséges. Talán kevés dolog van, ami annyira elkerüli a figyelmet, mint az ember elbukásának nagysága.³⁵

12,6 János gyorsan hozzátette, hogy Júdás *nem* azért mondta ezt, mintha bármennyi igazi szeretettel viseltetett volna **a szegények iránt, hanem mivel tolvaj volt** és pénzsóvár. Júdásnál **volt az ereszény, és arra használta, hogy elvegye, amit beletettek**.

12,7 Az Úr tulajdonképpen a következőket válaszolta: „Ne akadályozzátok, hogy ezt tegye. **Ő ezt** az olajat **temetéssem napjára tartogatta**³⁶. Most el akarja tékozolni rám a szeretet és imádat cselekedetével. Hagyjátok, hogy ezt tegye.”

12,8 Sohasem lesz olyan idő, amikor nem lesznek **szegények**, akiken mások kegyet gyakorolhatnak. De az Úr földi szolgálata sebesen haladt a befejezés felé. Máriának *nem mindig* lesz alkalma, hogy felhasználja ezt az olajat. Ez arra figyelmeztet bennünket, hogy a szellemi alkalmak elmúlnak. Sohase halogassuk, hogy amit tudunk, megtegyük az Úrért.

B) A Lázár elleni összeesküvés (12,9-11)

12,9 Gyorsan elterjedt a hír, hogy Jézus Jeruzsálem közelében van. Nem

volt már lehetséges, hogy jelenléte titokban maradjon. **A zsidók közül sokan** elmentek Betániába, hogy lássák; mások pedig azért, hogy **Lázárt lássák, akit feltámasztott a halálból.**

12,10-11 Az emberi szív esztelen gyűlölete ismét le van festve ebben a versben. **A főpapok titkos tervet szóttek, hogy Lázárt is halálra adják.** Azt hihetné valaki, hogy valamilyen nagy hitszegést követett el azzal, hogy feltámasztott a halálból! Semmi sem volt, ami rajta múlt volna, és mégis halálra érdemesnek tartották.

Lázár **miatt sok zsidó hitt Jézusban.** Lázár tehát ellenség volt a zsidó „hatalmi szervezet” szemében, és el kellett távolítani az útból. Azok, akik másokat az Úrhoz vezetnek, mindig céltáblái lesznek az üldözésnek, vagy akár a vértanúságnak.

Néhány bibliamagyarázó azt vallja, hogy mivel a főpapok szaduceusok voltak, akik tagadták a feltámasztást, Lázár elpusztításával szerettek volna megszabadulni a bizonyítéktól.

C) A diadalmas bevonulás (12,12-19)

12,12-13 Most érkezünk el **Jézus diadalmas jeruzsálemi** bevonulásához. Ez a keresztre feszítése előtti vasárnap volt.

Nehéz pontosan megállapítani, hogy mit gondolt ez a **sokaság** Jézusról. Valóban megértették, hogy Ő Isten Fia és Izrael Messiása? Vagy csupán úgy tekintették, mint egy királyt, aki megszabadítja őket a római elnyomás alól? Elragadta őket ennek az órának az izgalma? Kétségtelen, hogy a tömegben néhányan igazi hívők voltak, de az általános benyomás az, hogy az emberek legnagyobb része nem mutatott valóságos szívbeli érdeklődést az Úr iránt.

A **pálmaágakat** a nyomorúság utáni megnyugvás és békesség jelének tekintik (Jel 7,9). Az a szó, hogy „**horszánna**”, azt

jelenti, hogy: „Ments meg most, kérünk!” Ha ezeket a gondolatokat együtt vesszük, úgy látszik, mintha a nép elismerte volna Jézust annak, akit Isten küldött, hogy megszabadítsa őket a rómaiak kegyetlenségétől, és nyugalmat és békességet adjon nekik a pogány elnyomás hosszú éveinek fájdalmai után.

12,14-15 Jézus a városba **egy fiatal számaron** vonult be, amely szokásos módja volt az utazásnak. Ezen túl azonban az Úr az ilyen bevonulással prófécíát is teljesített.

Ez az idézet a Zak 9,9-ből származik. Ott a próféta előre megmondta, hogy amikor a **király** eljön Izraelhez, **egy számarcsikón fog ülni.** A **Sion leánya** képes beszéd, amely a zsidó népre vonatkozik, **Sion** egy domb Jeruzsálem városában.

12,16 A **tanítványok nem** jöttek rá, hogy ami történik, az Zakariás prófécijának pontos beteljesülése, hogy Jézus éppen úgy lép be Jeruzsálembe, mint Izrael jogos királya. Miután az Úr visszatért a mennybe, hogy az Atya jobbán megdicsőüljön, rádöbbenek a tanítványok, hogy ezek az események az Írások beteljesedését jelentették.

12,17-18 A tömegben, amely a Jeruzsálembe belépő Jézust fogadta, voltak **emberek**, akik látták, amikor Lázárt feltámasztotta a halálból. Ezek elmondták a többieknek, hogy aki a számarcsikón ül, ugyanaz, aki Lázárt életre keltette. Mivel ennek a figyelemre méltó **jelnek** a híre elterjedt, az **emberek** nagy tömege jött ki, hogy találkozzon Jézussal. Sajnos, indítékuk inkább a kíváncsiság volt, mintsem igazi hit.

12,19 Ahogy a tömeg méreteiben növekedett és az Úr iránti érdeklődés nőttön nőtt, a **farizeusok** magukon kívül voltak. Semmit sem mondhattak vagy tehettek, hogy a hatást csökkentsék. Bősz túlzással azt kiabálták, hogy az egész vi-

lág Jézus Krisztus **után megy**. Nem fogták fel, hogy a tömeg érdeklődése csak múló dolog, és hogy azok, akik igazán imádni akarták Jézust, mint Isten Fiát, nagyon kevesen voltak.

D) Néhány görög látni akarja Jézust (12,20-26)

12,20 Azok a **görögök**, akik Jézushoz jöttek, olyan pogányok voltak, akik áttértek a júdaizmusra. Az a tény, hogy **feljöttek imádkozni az ünnepre**, mutatja, hogy már nem folytatták őseik vallási gyakorlatát. Jövetelük az Úr Jézushoz ez alkalommal arról a tényről beszél, hogy a zsidók elutasítják majd az Úr Jézust, és a pogányok hallják meg az evangéliumot, és közülük sokan fognak hinni.

12,21 Nincs megadva az oka, hogy miért **Fülöphöz mentek**. Talán görög neve és az a tény tette őt vonzóvá a pogány prozeliták előtt, hogy a galileai Bétsaidából származott. Kérésük valóban nemes kérés volt. **„Uram, látni akarjuk Jézust.”** Mindenki, akinek ilyen őszinte vágy van a szívében, jutalmat nyer.

12,22 Talán Fülöp sem volt biztos benne, hogy vajon az Úr akarja-e látni ezeket a görögöket? Krisztus korábban azt mondta a tanítványainak, hogy ne menjenek a pogányokhoz az evangéliummal, így **Fülöp András**hoz ment, és együtt **mondták el Jézusnak**.

12,23 Miért akarták a görögök Jézust látni? Ha olvasunk a sorok között, feltételezhetjük, hogy Jézus bölcsessége vonzotta őket, és szerették volna Őt saját népszerű filozófusukként tisztelni. Tudták, hogy összeütközésbe került a zsidó vezetőkkel, és szerették volna életét megmenteni talán azáltal, hogy menjen velük Görögországba. Filozófiájuk az volt, hogy „mentsd magad”, de **Jézus** azt mondta **nekik**, hogy ez a filozófia szöges ellentétben áll az aratás törvényével. Ál-

dozati halálában fog **megdicsőülni**, nem kényelmes élet által.

12,24 A mag sohasem terem gabonát, míg először **a földbe nem esik és el nem hal**. Az Úr Jézus itt önmagára célzott, mint **búzaszemre** (vagy búzamágra). Ha meg nem hal, **egyedül** marad. Önmaga élvezné a menny dicsőségét; nem lennének megmentett bűnösök, hogy ott részesedjenek dicsőségében. Ha meghal, megnyitja a megváltás útját, és ezáltal sokan üdvözülhetnek.

Ugyanez alkalmazható ránk is, ahogyan T. G. Regland mondja:

*Ha visszautasítjuk, hogy búzamággok legyünk – a talajba hullva és elhalva –, nem áldozzuk fel kilátásainkat, nem kockáztatjuk jellemünket, vagyონunkat és egészségünket; vagy elhívásunkkor nem hagyjuk el otthonunkat és nem szakítjuk el a családi köteleket Krisztusért: akkor egyedül maradunk. Ha viszont gyümölcsöt akarunk teremni, Urunkat kell követnünk, búzamággá válva és elhalva, aztán sok gyümölcsöt fogunk teremni.*³⁵

12,25 Sokan úgy gondolják, hogy a fontos dolgok az életben az étel, a ruházat és a szórakozás. Ezekért élnek. Ha ezért szeretik életüket, elmulasztják annak megértését, hogy a lélek fontosabb, mint a test. Lelkük jólétét elhanyagolva elveszítik életüket. Másrészt viszont vannak, akik mindent kárnak ítélnék Krisztusért. Hogy Őt szolgálják, lemondanak azokról a dolgokról, amelyeket az emberek között nagyra tartanak. Ezek az emberek **meg fogják tartani** életüket az **örök életre**. A saját életet gyűlölni annyi, mint jobban szeretni Krisztust a saját érdekeknél.

12,26 Ha valaki Krisztust szolgálja, Őt kell **követnie**. Az Úr azt akarja, hogy szolgálói engedelmeskedjenek tanításának, és erkölcsi értelemben rá hasonlítsanak. Halálának példáját kell alkalmaznia a

követőnek. Minden szolga mesterének állandó jelenlétére és védelmére kap ígéretet, és ez nemcsak a jelenlegi, hanem az örök életre is érvényes. A mostani szolgálat egy eljövendő napon Isten megbecsülését nyeri el. Bármilyen szegény vagy gyalázat, amelyet valaki itt elszenved, valójában csekélység lesz ahhoz a dicsőséghez képest, amelyben az **Atya** Isten nyilvánosan részesíti majd a nagy Mester követőjét a mennyben!

E) Jézus számol küszöbönálló halálával (12,27-36)

12,27 Az Úr gondolatait növekvő mértékben foglalkoztatták a közvetlenül előtte álló események. A keresztre gondolt, és arról az időről elmélkedett, amikor majd a bűn hordozójává lesz, és elviseli Isten haragját bűneink miatt. Amikor erre az órára gondolt, **lelke háborgott**. Hogyan imádkozzon ilyen pillanatban? Kérje **Atyját**, hogy **mentse meg** ettől az **órától**? Ezért nem imádkozhatott, mert világba jövetelének célja az volt, hogy a keresztre menjen. Azért született, hogy meghaljon.

12,28 Ahelyett, hogy azért imádkozott volna az Úr Jézus, hogy megmeneküljön a kereszttől, csak azért imádkozott, hogy Atyjának **neve** megdicsőüljön. Jobban érdekelte a megbecsülés, amely Istentől jön, mint saját kényelme vagy biztonsága. Isten most megszólalt a mennyből, azt mondva, hogy **megdicsőítette** nevét, és **újra** meg fogja **dicsőíteni**. Isten neve megdicsőült Jézus földi szolgálata alatt. A názareti harminc csendes év, a nyilvános szolgálat három esztendeje, az Úr csodálatos szavai és tettei, mindez nagy mértékben dicsőítette az Atya nevét. Halála, eltemetése, feltámadása és mennybemenetele által Istennek még nagyobb dicsőséget hoz.

12,29 Az ott állók közül néhányan

Isten hangját mennydörgésnek vélték. Az ilyen emberek mindig azzal próbálkoznak, hogy szellemi dolgoknak természetes magyarázatot adjanak. Akik nem hajlandók elfogadni a csodák tényét, megpróbálják a csodákat valamilyen természeti törvénnyel megmagyarázni. Mások tudták, hogy nem mennydörgés volt, és mégsem ismerték el azt Isten hangjának. Felfogva, hogy az bizonyára emberfeletti volt, csak arra tudtak következtetni, hogy **angyal** hangja volt. Isten szavát csak azok hallhatják és érthetik meg, akiket a Szent Szellem segít. Az emberek újra és újra hallgathatják az evangéliumot, és mégis mindig érthetetlen maradhat számukra, hacsak a Szent Szellem nem szól hozzájuk azon keresztül.

12,30 Az Úr megmagyarázta hallgatóinak, hogy **ez a hang nem** azért volt hallható, hogy Ő hallja. Azok kedvéért volt hallható, akik mellette álltak.

12,31 „**Most van e világ kárhoztátása**” – mondta. A világ arra készült, hogy keresztre feszítse az élet és dicsőség Urát. Ezt cselekedve önmagát ítélte el. Az ítélet elkövetkezik a világra Krisztus rettenetes visszautasítása miatt. Ezt értette itt az Úr. Az ítéletnek el kell jönnie a vétkes emberiségre. **E világ fejedelme** a Sátán. Valójában a Sátán teljes vereséget szenvedett a Golgotán. Azt gondolta, hogy sikerült félreállítania az Úr Jézust egyszer és mindenkorra. Ehelyett az Úr biztosította a megváltás útját az embereknek, és ugyanakkor legyőzte a Sátánt és minden seregét. Az ítéletet még nem hajtották végre az ördögön, de sorsa megvan pecsételve. Még itt jár a világban, végezve gonosz mesterkedéseit, de csak idő kérdése, hogy a **tűz tavába vettessék**.

12,32 Ennek a versnek az első része Krisztus kereszthalálára vonatkozik. A keresztfára szegezték és **felemelték a földről**. Azt mondta az Úr, hogy ha majd keresztre feszítik, magához fog **vonzani**

minden embert. Erre többféle magyarázatot adtak. Némelyek úgy gondolják, hogy Krisztus minden embert vonz, vagy az üdvösségre, vagy az ítéletre. Mások azt mondják, hogy ha Krisztust felemelik az evangélium hirdetésében, akkor nagy erő lesz az üzenetben, és a lelkek vonzódni fognak hozzá. A helyes magyarázat valószínűleg az, hogy az Úr Jézus keresztre feszítése azt eredményezte, hogy **minden fajta** ember vonzódik hozzá. Ez nem kivétel nélkül minden embert jelent, hanem minden nemzetből, törzsből és nyelvből származó embereket.

12,33 Amikor az Úr Jézus a felemeltetéséről beszélt, ezzel jelezte, hogy milyen **halállal fog meghalni**, vagyis keresztre feszítés által. Itt ismét bizonyítékunk van az Úr mindentudására. Előre tudta, hogy nem ágyban vagy balesetben fog meghalni, hanem keresztre fogják szegezni.

12,34 Az embereket meglepte az Úrnak ez a **felemeltetéssel** kapcsolatos megállapítása. Tudták, hogy azt állította, hogy Ő a Messiás, viszont ők az ŐSZ-ből úgy tudták, hogy a Messiás örökké fog élni (lásd Ézs 9,7; Zsolt 110,4; Dán 7,14; Mík 4,7). Figyeljük meg, hogy az emberek Jézust idézték, amint ezt mondta: „**Az ember Fiának fel kell emeltetnie.**” Valójában ezt mondta: „Én, ha felemeltetem a földről.” Természetesen az Úr Jézus sokszor hivatkozott önmagára, mint ember Fiára, és talán korábban beszélt már az ember Fiának felemeltetéséről, ezért nem volt nehéz a népnek a két gondolatot összekapcsolni.

12,35 Amikor az emberek megkérdezték Jézustól, hogy kicsoda az ember Fia, ismét úgy beszélt magáról, mint a világ **világosságáról**. Emlékeztette őket, hogy már csak rövid ideig lesz velük a **világosság**. Jöjjenek a világosságra és járjanak a világosságban; különben hamarosan **sötétség** fogja **meglepni** őket, és

tudatlanságban fognak botorkálni.

Úgy látszik, hogy az Úr a naphoz hasonlította magát, és a napfényhez, amelyet az szolgált. A nap reggel felkel, délben eléri csúcspontját, és este leszáll a horizonton. Így csak korlátozott számú óráig van velünk. Igénybe kell vennünk, amíg itt van, mert amikor eljön az éjszaka, nem élvezhetjük a hasznát. Szellemi értelemben, aki az Úr Jézusban hisz, az a világosságban jár. Aki Őt elutasítja, **sötétségben jár, és nem tudja, hová megy**. Nincs isteni vezetése, és botladozik egy egész életen keresztül.

12,36 Az Úr Jézus ismét figyelmezteti hallgatóit, hogy **higgyenek** Őbenne, **amíg** alkalmuk van rá. Ezt cselekedve a **világosság fiaivá válnak**. Biztosak lesznek a helyes irányban egy életen át az örökkévalóság felé. Miután ezeket a szavakat mondta, **eltávozott** az emberektől és egy időre elrejtőzött.

F) A legtöbb zsidó elmulasztja, hogy higgyen (12,37-43)

12,37 János megáll egy pillanatra kifejezni csodálkozását azon, hogy **noha** az Úr **annyi hatalmas jelet tett**, az emberek **mégsem hittek benne**. Mint már korábban említettük, hitetlenségüket nem a bizonyítékok hiánya okozta. Az Úr rengeteg meggyőző bizonyítékát adta istenségének, de az emberek nem akartak hinni. Királyt akartak, aki uralkodik felettük, de megtérni nem akartak.

12,38 A zsidók hitetlensége az Ézs 53,1 próféciájának beteljesedése volt. A kérdésre, hogy „**Uram, ki hitt a mi tanításunknak?**”, az a válasz: „Nem nagyon sokan.” Mivel a kar a Szentírásban hatalomról vagy erőről beszél, az **Úrnak karja** Isten hatalmas erejéről beszél. Isten hatalma csak azoknak **jelentetik meg**, akik hisznek az Úr Jézusra vonatkozó tanításnak. Tehát, mivel a Messiásra vo-

natkozó üzenetet nem sokan fogadták el, az Úr hatalma nem jelent meg sokaknak.

12,39 Amikor az Úr Jézus megjelent Izráel nemzetének, elutasították. Újra és újra visszatért hozzájuk a megváltás felajánlásával, de „nemet” mondtak neki. Minél többször elutasítják az emberek az evangéliumot, annál nehezebb nekik elfogadni. Mikor az emberek bezárják szemüket a világosság előtt, Isten nehezebbé teszi, hogy meglássák a világosságot. Isten büntette meg őket ítéletes vaksággal, vagyis olyan vaksággal, amely Isten ítélete rajtuk Fiának visszautasítása miatt.

12,40 Ez az idézet az Ézs 6,9-10-ből van. Isten **megvakította** Izráel népének **szemét és megkeményítette szívüket**. Először nem tette, csak miután becsukták szemüket és megkeményítették saját szívüket. Ennek eredményeképpen, hogy Izráel makacsul és szándékosan visszautasította a Messiást, elvágta magukat a látás, a megértés, a megtérés és a gyógyulás lehetőségétől.

12,41 Az Ézs 6-ban a próféta leírta, hogyan látta Isten **dicsőségét**. János most azt a magyarázatot fűzi hozzá, hogy Ézsaiás *Krisztus dicsőségét látta*, és Krisztusról **beszélt**. Ez a vers újabb bizonyíték, amely azt támasztja alá, hogy Jézus Krisztus Isten.

12,42 Sok zsidó **főember** meg volt győződve róla, hogy Jézus a Messiás. Nem merték azonban közölni másokkal meggyőződésüket, nehogy kiközösítsék őket. Szeretnének hinni, hogy ezek az emberek őszintén hittek az Úr Jézusban, de ez kétséges. Aki igazán hisz, előbb vagy utóbb megvallja Krisztust. Amikor valaki valóban elfogadja Krisztust, mint Megváltót, nem tévóvázik, hogy erről beszéljen, tekintet nélkül a következményekre.

12,43 Nyilvánvaló volt, hogy ezeket az embereket jobban érdekelte **embertársaik dicsérete**, mint **Isten dicsérete**. Jobban törődtek az emberek elismerésé-

vel, mint Istenével. Lehet egy ilyen ember valóban őszinte Krisztus-hívó? A választ lásd az 5. fejezet 44. versében.

G) A hitetlenség veszélye (12,44-50)

12,44 A 44. vers kissé más szavakkal a következő: **„Aki én bennem hisz, nemcsak bennem hisz, hanem az én Atyámban is, aki elküldött engem.”** Az Úr itt ismét tökéletes egységét tanítja az Atya Istennel. Lehetetlen hinni az egyikben a másik elhívése nélkül. Krisztusban hinni annyi, mint hinni az Atya Istenben. Nem hihet valaki az Atyában, hacsak nem biztosít egyenértékű tiszteletet a Fiúnak is.

12,45 Bizonyos értelemben az Atya Istent senki sem láthatja. Ő Szellem, és ezért láthatatlan. Az Úr Jézus eljött ebbe a világba, hogy megismertesse velünk, milyen az Isten. Ezen nem azt értjük, hogy azt ismerteti meg velünk, hogy Isten milyen fizikai értelemben, hanem feltárta előttünk Isten jellemét. Ezért, aki látta Krisztust, látta az Atya Istent.

12,46 A **világosság** illusztrációja nyilvánvalóan Urunk egyik legkedveltebb témája volt. Ismét úgy utal önmagára, mint a **világba** eljött **világosságra**, hogy azok, akik hisznek benne, **ne maradjanak sötétségben**. Krisztustól távol az emberek a legmélyebb sötétségben vannak. Nincs közvetlen felfogásuk életről, halálról vagy örökkévalóságról. Azok, akik hitben Krisztushoz jönnek, nem keresik tapogatózva az igazságot, mert megtalálták benne.

12,47 Krisztus első eljövételének célja **nem az volt, hogy elítélje, hanem, hogy megtartsa a világot**. Nem ül törvényt azok felett, akik visszautasították, hogy hallgassanak szavára vagy higgyenek benne. Ez nem azt jelenti, hogy nem fogja kárhozotatni ezeket a hitetlen embereket egy eljövendő napon, de az az ítélet nem első eljövételének feladata volt.

12,48 Az Úr most előre tekint arra az eljövendő napra, amikor azok, akik megvetették az Ő szavait, meg fognak állni Isten ítélőszéke előtt. Akkor az Úr Jézus **beszédei** vagy tanítása elegendők lesznek az ő elítélésükhöz.

12,49 Azok a dolgok, amelyeket Ő tanít, nem olyanok, amelyeket magától mond, vagy amelyeket emberi iskolákban tanít. Mint engedelmes szolga és Fiú, csak azokról a dolgokról beszél, amelyeket az Atya bízott rá, hogy **mondja el**. Ez az a tény, amely el fogja ítélni az embereket az utolsó napon. Az a beszéd, amelyet Jézus mondott, Isten szava volt, és az emberek megtagadták, hogy meghallgassák. Az Atya mondta neki nemcsak azt, hogy **mit mondjon**, hanem azt is, hogy **mit beszéljen**. A kettő között különbség van. Az a kifejezés, hogy „**mit mondjak**”, az üzenet lényegére vonatkozik; hogy „**mit beszéljek**”, az a tényleges szó, amelyet Isten igazságának tanításában használ az Úr.

12,50 Jézus tudta, hogy az Atya rábízta, hogy adjon **örök életet** azoknak, akik himni fognak benne. **Ezért** Krisztus úgy tárta fel az üzenetet, ahogyan az **Atya** adta neki.

Most az elbeszélésben nyilvánvaló töréshez érkeztünk. Eddig a pontig az Úr Izraelnek jelentette ki magát. Hét különböző jel, vagyis csoda van feljegyezve, melyek mindegyike olyan tapasztalatot adott, amit akkor nyerünk, amikor egy bűnös Krisztusba veti hitét. A jelek a következők:

1. A víz borrá változtatása a kánai menyegzőn Galileában (2,1-12). Ez a bűnöst ábrázolja, akinek idegen az isteni öröm, és akit Krisztus hatalma átváltoztatott.
2. A nemes ember fiának meggyógyítása (4,46-54). Ez úgy mutatja be a bűnöst, mint aki beteg, és szellemi gyógyulásra van szüksége.

3. A nyomorék meggyógyítása a Bétsaida tavánál (5. fej.). A szegény bűnös erő nélkül van, nincs segítsége, és képtelen bármit tenni, hogy javítson saját állapotán. Jézus meggyógyítja erőtlenségéből.
4. Az ötezer ember megvendéglése (6. fej.). A bűnösnek nincs tápláléka, éhez, és hiányzik neki, ami erőt ad. Az Úr táplálékot biztosít lelke számára úgy, hogy sohasem kell éheznie.
5. A Galileai-tenger lecsendesítése (6, 16-21). A bűnös veszélyes helyzetben látható. Az Úr kiment a viharból.
6. A vakon született meggyógyítása (9. fej.). Ez az ember az emberi szív vak-ságát fejezi ki, amíg Krisztus hatalma meg nem érinti. Az ember képtelen meglátni saját bűnösségét vagy az Úr szépségét, amíg a Szent Szellem meg nem világosítja.
7. Lázár feltámasztása a halálból (11. fej.). Ez természetesen arra emlékeztet bennünket, hogy a bűnös halott a törvényszegésekben, a bűnökben, és felülről való életre van szüksége.

Mindezek a jelek arra voltak szánva, hogy bizonyítsák, hogy Jézus Krisztus az Isten Fia.

H) Jézus Krisztus megmossa tanítványai lábát (13,1-11)

A 13. fejezetben kezdődik a felső termi beszélgetés. Jézus már nem járt az ellenséges zsidók között. Visszavonult a tanítványaival egy felső terembe Jeruzsálemben, hogy utoljára közösségben legyen velük, mielőtt elindult a tárgyalásra és a keresztre. A Jn 13-17. az egyik legkedveltebb szakasz az egész ÚSZ-ben.

13,1 A keresztre feszítés előtti napon az Úr **Jézus tudta**, hogy az idő **eljött**, hogy meghaljon, feltámadjon és visszamenjen a mennybe. **Szerette az övéit**, vagyis azokat, akik igaz hívők voltak.

Földi szolgálatának egészen **a végéig szerette őket**, és folytatni fogja szeretetének kisugárzását az örökkévalóságon keresztül. De végtelen mértékig is **szerette** őket, ahogyan ennek bemutatására készült.

13,2 János nem mondja meg, hogy itt melyik **vacsorára** utal: talán a páskára, az úrvacsorára vagy valamilyen közönséges étkezésre. Az **ördög** belesugallta **Júdás szívébe** azt a gondolatot, hogy már elérkezett az idő **Jézus elárulására**. Júdás már sokkal előbb tervezte a gonoszt az Úr ellen, de most megkapta a jelt szörnyű tervének megvalósítására.

13,3 A harmadik vers hangsúlyozza, hogy *kicsoda* az, aki rabszolgamunkát végez. Nem csupán egy rabbi vagy tanító, hanem **Jézus**, aki tudatában van istenségének. Ismerte a munkát, amely rá volt bízva. Tudta, **hogy Istentől jött**, és hogy már visszaúton van **Istenhez**.

13,4 Annak tudata, hogy *kicsoda* Ő, küldetésének és megbízatásának ismerete tette képessé, hogy lehajoljon, és megmossa tanítványai lábát. Az Úr a vacsorától felkelve levetette hosszú felső **ruháját**, azután vett egy **kendőt**, kötényként maga köré kötötte, és a rabszolga helyzetét vette fel. Azt várnánk, hogy ez az esemény Márk evangéliumában, a tökéletes szolga evangéliumában legyen benne. Az a tény, hogy az Isten Fiának evangéliumában van, ez még inkább figyelemre méltóvá teszi.

A szimbolikus cselekedet arra emlékeztet bennünket, hogyan hagyta el az Úr mennyei dicsőségét, jött el ebbe a világba, mint szolga, és szolgált azoknak, akiket teremtett.

13,5 A keleti országokban a nyitott saruk használata szükségessé tette a gyakori **lábmosást**. A házigazda szokásos udvariassága volt arról rendelkezni, hogy egy rabszolga mossa meg vendégei lábát. Itt az isteni házigazda rabszolgává lett, és

elvégezte ezt az alantas szolgálatot. „Jézus az áruló lábánál – kicsoda kép! – Micsoda lecke számunkra!”

13,6 Péter megdöbben arra a gondolatra, hogy az Úr az **ő lábát megmossa**, és kifejezésre juttatta helytelenítését, hogy az Úr, leereszkedjen olyan méltatlan emberhez, mint ő. „Istent látni szolgaszerepben felzaklató dolog.”

13,7 Jézus most megtanítja Péternek, hogy szellemi jelentése van annak, amit cselekszik. A lábmosás a szellemi megmosás bizonyos típusának volt a kiábrázolása. Péter tudta, hogy az Úr a fizikai tevékenységet hajtotta végre, de **nem értette** szellemi *jelentését*. Hamarosan **megtudja** azonban, mert az Úr megmagyarázza. Tapasztalja majd, amikor később megtér az Úrhoz, miután megtagadta.

13,8 Péter az emberi természet szélsőséges voltát mutatja be. Ünnepelesen kijelenti, hogy az Úr **sohasem** fogja az **ő lábát megmosni**, és itt a „soha”, szó szerint azt jelenti, hogy „soha örökké”. Az Úr azt válaszolja Péternek, hogy ha nem mossa meg, nem lehet közössége vele. Most tárul fel a lábmosás jelentősége. Mivel a keresztyének ebben a világban járnak, hozzájuk tapad bizonyos mennyiségű szenny. Szennyes beszédet hallva, szentségtelen dolgokat nézve, istentelen emberekkel dolgozva, a hívő ember elkerülhetetlenül beszennyeződik. Állandó megtisztulásra van szüksége.

Ez a megtisztulás az Ige vizével történik. Amikor olvassuk és tanulmányozzuk a Bibliát, igehirdetést hallgatunk és megbeszéljük másokkal, úgy találjuk, hogy megtisztít bennünket a körülöttünk lévő gonosz befolyástól. Másrészt viszont minél inkább elhanyagoljuk a Bibliát, ezek a gonosz hatások annál inkább gondolatainkban és életünkben maradhatnak anélkül, hogy gondot fordítanánk rájuk. Amikor Jézus azt mondta, hogy „**semmi**

közöd sincs énhozzám”, nem úgy értette, hogy Péter nem üdvözülhet, ha Ő meg nem mossa, hanem inkább úgy, hogy az Úrral a közössége csak akkor maradhat fenn, ha a Szentírás folyamatosan végzi megtisztító munkáját az életében.

13,9-10 Most **Péter** átcsap a másik végletbe. Egy perccel ezelőtt még ezt mondta: „soha”. Most azt mondja, „moss meg egészen”.

Ha valaki egy nyilvános fürdőből viszatér, lába ismét bepiszkolódhat. Nincs szüksége rá, hogy újból megfürödjön, de szüksége van lábának megmosására. **„Aki megfürdött, nincs másra szüksége, mint a lábait megmosni, különben egészen tiszta.”** Különbőség van a fürdő és a mosdótál között. A *fürdő* arról a megtisztulásról beszél, amelyet valaki megváltásakor kapott. A megtisztulás a bűn *büntetésétől* Krisztus vére által csak egyszer szükséges. A mosdótál a bűn *beszennyező* hatásáról és a megtisztulásról beszél, amelynek folyamatosan kell végbe mennie Isten Igéje által. Egyetlen fürdő van, de sok lábmosás. **„Ti is tiszták vagytok, de nem mindnyájan.”** Ez azt jelenti, hogy a tanítványok megkapták az újjászületés fürdőjét, azaz minden tanítvány, Júdás kivételével. Ő sohasem született újjá.

13,11 Mindennek teljes ismeretében az Úr **tudta**, hogy Júdás **el fogja árulni**, és ezért jelölt meg valakit, mint aki sohasem ment át az újjászületés fürdőjén.

D) Jézus arra tanítja tanítványait, hogy kövessék példáját(13,12-20)

13,12 Úgy tűnik, hogy Krisztus *minden* tanítványának a **lábát megmosta**. Ekkor felvette felső **ruháját, és ismét leült**, hogy megmagyarázza nekik annak szellemi jelentését, amit tett. A beszélgetést egy kérdéssel vezette be. Az Úr kérdései érdekes tanulmány tárgyai lehetnek.

Egyik leghatásosabb tanítási módszerét képezik.

13,13-14 A tanítványok elismerték Jézust **Mesterüknek és Uruknek**, és nagyon helyesen tették. A példa azt mutatta, hogy a királyság hatalmi struktúrájában a legmagasabb rang a szolgálé.

Ha az Úr és Mester megmosta a tanítványok lábát, nekik nem kell-e megmosniuk **egymás lábát**? Úgy értette az Úr, hogy *szó szerint* meg kell mosniuk egymás lábát vízzel?³⁷ Valamilyen gyülekezetnek a szertartását alapította? Nem, a dolognak szellemi jelentése volt. Azt mondta nekik, hogy tisztán kell tartaniuk egymást az állandó igei közösség által. Ha valaki azt látja, hogy testvére növekvő mértékben elhidegül vagy világias lesz, szeretettel intenie kell őt a Bibliából.

13,15-16 Az Úr **példát adott** nekik, gyakorlati tanítást arról, amit szellemi értelemben **kell megtenniük** egymásnak.

Ha büszkeség vagy személyes rosszindulat megakadályoz bennünket abban, hogy megalázzuk magunkat és szolgáljunk testvéreinknek, emlékeznünk kell rá, hogy **nem** vagyunk **nagyobbak, mint Mesterünk**. Ő megalázta magát, hogy megmossa azokat, akik méltatlanok és hálátlanok voltak, és tudta, hogy közülük egy el fogja árulni. Tudnál szeretettel szolgálni valakinek, akiről tudod, hogy pénzért el fog árulni? Azok, akiket Ő **elküldött** (a tanítványok), nem tekinthetik magukat túlságosan fennkölteknél ahhoz, hogy bármit megtegyenek, amit az, aki (az Úr Jézus) elküldte őket, megtett.

13,17 Tudni ezeket az igazságokat az alázatról, az önzetlenségről és a szolgálatról, jó dolog, de valaki tudhatja ezeket úgy, hogy sohasem gyakorolja. Az igazi érték és boldogság abban van, ha ezeket megtesszük.

13,18 Amit az Úr Jézus éppen most a szolgálatról tanított, **nem** vonatkozik Júdásra. Ő nem tartozott azok közé, akiket

az Úr el fog küldeni az egész világra az evangéliummal. Jézus tudta, hogy a Szentírásnak be kell **teljesednie** az Ő elárulásával kapcsolatosan. Például az olyan Írásoknak, mint a Zsolt 41,10. Júdas három éven keresztül az Úrral együtt evett, és mégis **felemelte sarkát ellene**. Ez olyan kifejezés, ami azt jelenti, hogy elárulta az Urat. A 41. zsoltsárban az Úr úgy írja le az árulót, mint „a legjobb barátom”-at (Magyar Bibliatanács fordítása, 1991).

13,19 Az Úr előre bejelentette elárultatását tanítványainak, hogy **amikor bekövetkezik**, a tanítványok tudják, hogy Jézus igazi Isten volt. „**Higgyétek majd, hogy ÉN VAGYOK.**” Az ÚSZ Jézusa az ÓSZ Jahve-ja. Így a beteljesedett prófécia egyike Krisztus istensége nagy bizonyítékainak, és hozzátehetjük, hogy az Írások ihletettségének is.

13,20 Az Úr tudta, hogy elárulásának súlyos következménye lehet a többi tanítvány zavara vagy kétségbeesése. Így arra bátorította őket, ne feledjék el, hogy isteni küldetésük van. Annyira azonosulniuk kell vele, hogy *őket* befogadni ugyanannyi legyen, mint *Őt* befogadni. Azok, akik Krisztust befogadták, az Atya Istent is befogadták. Vigasztalja tehát őket szoros közösségük a Fiú Istennel és az Atya Istennel.

J) Jézus előre jelzi elárulását (13,21-30)

13,21-22 Az Urat mély **nyugtalan-sággal** töltötte el annak tudata, hogy tanítványai közül valaki el fogja árulni. Úgy tűnik, hogy itt Jézus Krisztus végső lehetőséget adott árulójának, hogy elálljon gonosz tervétől. Az Úr, anélkül, hogy az illetőt megnevezte volna, elmondta, hogy tudja, a tizenkettő **közül egy** el fogja Őt **árulni**. Még ez sem bírta jobb belátásra az árulót.

A többi tanítvány nem gyanakodott Júdásra. Meglepődtek, hogy közülük valaki ilyen dolgot tesz, és nem tudták, ki lehet az.

13,23 Azokban a napokban az emberek nem ültek asztalhoz az étkezésnél, hanem alacsony heverőkre dőltek. Az a tanítvány, **akit Jézus szeretett**, János volt, ennek az evangéliumnak az írója. Elkerüli, hogy saját nevét említse, de nem habozik megemlíteni azt a tényt, hogy az Úr szívében a vonzalom különleges helyét foglalta el. Az Úr minden tanítványt szeretett, de János a közelség különleges érzését élvezte.

13,24-25 Péter ezért intett neki, mert nem akart hallhatóan beszélni. Talán fejével bólintva kérte Jánost, hogy tudja meg az áruló nevét.

János, **Jézus kebelére hajolva**, suttogva feltette a sorsdöntő kérdést, és valószínűleg a válasz is halkán hangzott el.

13,26 Jézus azt válaszolta, hogy egy borba vagy mártásba **mártott darab kenyeret** fog **adni** az árulónak. Némelyek azt mondják, hogy a keleti házigazda étkezéskor a megtisztelt vendégnek adja a kenyeret. Az Úr, megtisztelt vendéggé téve **Júdást**, így próbálta megtérésre vezetni őt kegyelmével és szeretetével. Mások azt állítják, hogy a kenyeret általában így osztották a páska vacsorával kapcsolatosan. Ha ez igaz, akkor Júdas a páska vacsora alatt eltávozott, még az úrvacsora szereztetése előtt.

13,27 Az ördög már belesugallta Júdas szívébe, hogy árulja el az Urat. Most **belement a Sátán**. Először csupán sugalmazás volt. Júdas azonban magáévá tette, tetszett neki és beleegyezett. Most már a gonosz az ellenőrzése alá vonta. Az Úr tudta, hogy az áruló most már teljesen elhatározta magát, ezért azt mondta neki, hogy **gyorsan cselekedjen**. Nyilvánvaló, hogy nem bátorította a gonoszság meg-

cselekvésében, hanem egyszerűen kifejezésre juttatta fájdalmas beletörődését.

13,28-29 Ezek a versek alátámasztják, hogy a Jézus és János között lezajlott előzetes beszélgetést a többi tanítvány nem hallotta. Még nem tudták, hogy Júdás Urunknak elárulására készül.

Némelyek azt gondolták, hogy Jézus egyszerűen azt mondta Júdásnak, hogy menjen gyorsan és vásároljon valamit **az ünnepre**, vagy mivel Júdás volt a pénztáros, az Úr arra utasította, hogy adjon valamit **a szegényeknek**.

13,30 Júdás **elvette a kenyérdarabot**, mint a különleges tisztelet jelét, azután elhagyta az Úr és a többi tanítvány társaságát. A Szentírás hozzáteszi a jelentőségteljes szavakat: **és éjszaka volt**. Nemcsak szó szerinti értelemben **volt éjszaka**, hanem Júdás számára szellemi **éjszaka volt**. A sötétség és lelkiismeretfurdalás éjszakája, amelynek sohasem lesz vége. Az mindig éjszaka, amikor az emberek hátat fordítanak az Úrnak.

K) Az új parancsolat (13,31-35)

13,31 Mihelyt Júdás eltávozott, Jézus nyíltabban és bensőségebben kezdett beszélgetni tanítványaival. A feszültség megszűnt. **„Most dicsőített meg az embernek Fia”** – mondta. Az Úr előre látta a megváltás művét, amelyet megvalósítani készült. Halála vereségnek látszhat, mégis ez az az eszköz, amely által az elveszett bűnösöket meg lehet menteni. Ezt követi feltámadása és mennybemenetele, és mindebben nagyon megdicsőül. **Isten is megdicsőül** az Úr művében, amely *szent* Istenként mutatja meg, aki nem nézheti el a bűnt, de ugyanakkor *szerező* Istenként is, aki nem kívánja a bűnös halálát. Bemutatja, hogyan lehet *igazságos* Isten, és hogyan tudja mégis *megigazítani* a bűnösöket. Istenségének minden vonása nagy magasságokba emelke-

dett a Golgotán.

13,32 **„Ha megdicsőítettett Őbenne az Isten”**, és ez megtörtént,³⁸ **„az Isten is megdicsőíti Őt Ő magában”**. Isten elintézi, hogy a megfelelő tisztelet adasson szeretett Fiának. **„És azonnal megdicsőíti Őt”**, késedelem nélkül. Az Atya Isten beteljesítette az Úr Jézusnak ezt a próféciáját azzal, hogy feltámasztotta a halálból, és jobbjára ültette a mennyben. Isten nem fogja megvárni, amíg a királyság bevezetésre kerül. **Azonnal** meg fogja **dicsőíteni** a Fiát.

13,33 Most először szólítja az Úr Jézus tanítványait a **kisgyermek**ek becéző kifejezéssel. Csak azután használta ezt, miután Júdás eltávozott. Már csak **egy kevés ideig** van **velük**. Aztán meg fog halni a kereszten. **Keresni** fogják akkor, de nem lesznek képesek követni, mert vissza fog térni a mennybe. Az Úr ugyanezeket a dolgokat mondta **a zsidóknak**, de más jelentéssel. A tanítványok számára távolléte csak ideiglenes lesz. Ismét el fog jönni értük (14. fej.). A **zsidók** számára az, hogy elhagyta őket, végleges lesz. Visszatérni készült a mennybe, és nem tudták követni hitetlenségük miatt.

13,34 Távolléte alatt a **szeretet parancsolata** fogja irányítani őket. Ez a parancsolat akkor nem volt új, mert a Tízparancsolat tanította Isten és a felebarát szeretését. Ez a **parancsolat** más módon **új** volt. **Új** volt, mert a Szent Szellem fog hatalmat adni a hívőknek, hogy engedelmeskedjenek neki. **Új** volt abban is, hogy *magasabb rendű* volt a réginél. A régi ezt mondta, *„szeresd felebarátodat”*, de az új azt mondja, hogy *„szeresd ellenségeidet”*.

Helyesen mondta valaki, hogy a mások iránti szeretet törvénye most új tisztasággal van kifejtve, új indítékokkal és kötelezettségekkel megerősítve, új példával bemutatva, és új módon kell engedelmeskedni neki.

Azért is új volt, ahogyan ez a vers magyarázza, mert a szeretetnek *magasabb színvonalára* szólít fel; „...**amint én szerettelek titeket, úgy szeressétek ti is egymást.**”

13,35 A keresztyén tanítványság jelvénye nem egy nyakban vagy kabáthajtókán viselhető kereszt, vagy valamilyen megkülönböztető ruhaféleség. Ezekkel a jelvényekkel akárki tanítványnak vallhatja magát. A keresztyén igazi jele a **szeretet**, keresztyén társai iránt. Ez isteni erő igényel, és ez az erő csak azoknak adatik, akikben a Szent Szellem lakik.

L) Jézus előre megmondja, hogy Péter megtagadja (13,36-38)

13,36 Simon Péter nem értette, hogy Jézus a haláláról beszélt. Úgy gondolta, hogy valamilyen földi utazásra készül, és nem értette, miért ne mehetne vele. Az Úr magyarázta, hogy Péter majd később **követni fogja**, amikor meghal, de most nem teheti.

13,37 Péter jellemző odaadással és lelkesedéssel kifejezte, hogy kész meghalni az Úrért. Úgy gondolta, hogy vállalni tudja a mártíromságot saját erejéből. Később valóban meghalt az Úrért, de azért, mert különleges erőt és bátorságot kapott Istentől.

13,38 Jézus az ő „ismeret nélküli buzgóságát” azzal állította le, hogy elmondott Péternek valamit, amit nem tudott magáról, azt, hogy mielőtt az éjszakanak vége lesz, **háromszor fogja megtagadni az Urat**. Így Péternek emlékeznie kellett gyengeségére, gyávaóságára és képtelenségére, hogy akár csak néhány óráig is kövesse az Urat a saját erejéből.

M) Jézus Krisztus: „Az út, az igazság és az élet” (14,1-14)

14,1 Úgy tűnik, a gondolat a következő: „Én elmegyek, és nem fogtok látni

engem, de **ne nyugtalankodjék a ti szívetek; hisztek Istenben**, pedig Őt sem látjátok. Most **higgyetek bennem** is ugyanígy!” Ez újabb fontos kijelentése az Istennel való egyenlőségéről.

14,2 Az **Atya háza** a mennyre vonatkozik, ahol sok lakóhely van. Minden megváltottnak van ott helye. **Ha nem így lenne**, az Úr **megmondta volna** nekik. Nem akarta, hogy hamis reményeket tápláljanak. „**Elmegyek, hogy helyet készítsék néktek**”, ennek kétféle jelentése lehet. Az Úr Jézus a Golgotára ment, hogy helyet készítsen az övéinek. Engesztelő halála által van ott a hívőknek biztos helye. Amikor az Úr a mennybe visszament, akkor is helyet készített. Nem sokat tudunk erről a helyről, de azt tudjuk, hogy Isten minden egyes gyermekének készül hely – „elkészített hely az elkészített népnek”.

14,3 A 3. vers arra az időre is érthető, amikor az Úr **vissza fog jönni** a levegőben; amikor azok, akik hitben haltak meg, fel fognak támadni; amikor az élők el fognak változni, és amikor az egész véren megváltott sokaság elfoglalja otthonát a mennyben (1Tesz 4,13-18; 1Kor 15,51-58). Ez Krisztus személyes, szó szerinti eljövetele. Éppen olyan bizonyosan **vissza fog jönni**, ahogyan elment. Az a vágya, hogy az övéi vele legyenek az egész örökkévalóságban.

14,4-5 A mennybe készült menni, és ők tudták **az utat** a mennybe, mert sokszor beszélt nekik róla.

Nyilvánvaló, hogy **Tamás** nem értette meg az Úr szavainak jelentését. Péterhez hasonlóan valamilyen földi utazásra gondolhatott.

14,6 Ez a kedves vers világossá teszi, hogy maga az Úr Jézus Krisztus **az út** a mennybe. Nem csupán mutatja az utat; **Ő az út**. A megváltás egyetlen személyben van. Fogadd el ezt a személyt sajátodnak, és meg vagy váltva! A keresztyénség

Krisztus. Az Úr Jézus nem csupán egy a sok út közül. **Ő az egyetlen út. Senki sem mehet az Atyához, csak általa.** Az Istenhez vezető út nem a Tízparancsolat, nem az aranyszabály, nem szertartások, nem gyülekezeti tagság; az Krisztuson, és egyedül Krisztuson keresztül vezet. Ma nap ság sokan mondják, hogy nem lényeges, hogy mit hiszel, ameddig őszinte vagy. Azt mondják, hogy minden vallásban van valami jó, és végül mindegyik a mennybe vezet. Jézus ezt mondta: „**Senki sem mehet az Atyához, hanemha én általam.**”

Azután az Úr az igazság. Nem csupán az igazság tanítója; **Ő az igazság.** Ő az igazság megtestesülése. Akié Krisztus, azé az igazság. Az sehol máshol nem található.

Krisztus Jézus az élet. Ő az élet forrása, mind a szellemi életé, mind az örök életé. Akik befogadták, azoknak örök életük van, mert Ő az Élet.

14,7 Az Úr még egyszer tanítja azt a titokzatos egységet, amely az Atya és közötté van. Ha a tanítványok felismerték, hogy kicsoda Jézus valójában, **meg fogják ismerni az Atyát is,** mert az Úr kijelentette az Atyát az embereknek. **Mostantól fogva,** de különösen Krisztus feltámadása után, a tanítványok meg fogják érteni, hogy Jézus a Fiú Isten. Akkor azt is meg fogják érteni, hogy Krisztus megismerése az Atya **megismerése** is, és aki az Úr Jézust látta, látta Istent. Ez a vers nem azt tanítja, hogy Isten és az Úr Jézus ugyanaz a személy. Az istenségben három különböző *személy* van, de a három csak egyetlen *Isten*.

14,8 Fülöp azt akarta, hogy az Úr adjon valamilyen különleges kijelentést az **Atyáról,** és akkor mást nem fog kérni. Nem értette, hogy minden, ami az Úr volt, amit tett és mondott, az Atya kijelentése volt.

14,9 Jézus Krisztus türelmesen helyreigazította. Fülöp **hosszú** idő óta együtt volt az Úrral. Egyike volt az első tanítványoknak, akit elhívott (Jn 1,44). Krisztus istenségének teljes igazsága, valamint az Atyával való egysége mégsem világosodott meg még előtte. Nem tudta, hogy amikor Jézusra nézett, azt látta, aki tökéletesen kiabrázolta **az Atyát.**

14,10-11 Azok a szavak, hogy „**én az Atyában vagyok és az Atya énbennem van**”, az Atya és a Fiú között fennálló szoros egységet írják le. Mindkettő külön személy, mégis egy a tulajdonságában és akaratában. Nem kell elcsüggednünk, ha ezt nem értjük. A halandó értelem sohasem fogja megérteni az istenséget. El kell hinnünk, hogy Isten tud olyan dolgokat, amelyeket mi sohasem fogunk tudni. Ha teljesen megértenénk Őt, éppen olyan nagyok lennénk, amilyen Ő. Jézusnak volt hatalma ezeket a szavakat elmondani és csodákat tenni, de úgy jött ebbe a világba, mint Jahve szolgája, és az Atya iránti teljes engedelmisségben beszélt, cselekedett.

A tanítványok **higgyék** el, hogy egy **az Atyával,** mert bizonyosságot tesz erről a tényről; de ha ezért nem, akkor bizonyára **hinni** fognak a **cselekedeteiért,** amelyeket tett.

14,12 Az Úr előre megmondta, hogy azok, akik hisznek benne, az övéihez hasonló csodákat tesznek, sőt még **nagyobb cselekedeteket** is. Az Apostolok Cselekedeteiben olvassuk, hogy az apostolok is gyógyítottak az Úrhoz hasonlóan. Olvasunk nagyobb csodákról is; mint például a háromezer ember megtéréséről pünkösöd napján. Kétségtelenül ez volt az evangélium világméretű hirdetése, annyi lélek megváltása és a Gyülekezet építése. Az Úr erre utalt a **nagyobb cselekedetek** kifejezésével. **Nagyobb** dolog lelkeket megmenteni, mint testet gyógyítani. Amikor az Úr visszatért a mennybe, megdi-

csőült, és elküldte a Szent Szellemet a földre. A Szellem hatalma által végezték az apostolok ezeket a nagyobb csodákat.

14,13 Micsoda vigasztalás volt a tanítványoknak tudni, hogy noha az Úr elhagyja őket, imádkozhatnak az Ő nevében az Atyához, és meg fogják kapni kéréseiket. Ez a vers nem azt jelenti, hogy a hívők bármit megkaphatnak Istentől, amit akarnak. Az ígélet megértésének kulcsa azokban a szavakban van, hogy **az én nevemben. Bármit kértek az én nevemben.** Jézus nevében kérni nem csak annyi, hogy nevét odabiggyesztjük az ima végére. Azt jelenti, hogy az Ő gondolatai és akarata szerint kérünk. Ez azoknak a dolgoknak a kérése, amelyek dicsőítik Istent, áldást képeznek az emberiségnek, és szolgálják saját szellemi javunkat.

Hogy Krisztus nevében kérhessünk, szoros közösségben kell élnünk vele, különben nem fogjuk megtudni az állásfoglalását. Minél közelebb vagyunk hozzá, vágyaink annál inkább azonosulnak az övével. **Az Atya megdicsőült a Fiúban,** mert a Fiú csak azokra a dolgokra vágyik, amelyek kedvesek Isten szemében. Az ilyen imádság nagy dicsőséget hoz Istennek.

14,14 Az ígélet megismétlődik a hangsúly kedvéért és Isten népének bátorítására. Élj az Ő akaratának középpontjában! Járj közösségben az Úrral! **Kérj akármit,** amit az Úr kíván, és imádságra választ fogsz kapni.

N) Másik segítő megígérése (14,15-26)

14,15 Az Úr Jézus arra készült, hogy elhagyja tanítványait, és ők elteltek szomorúsággal. Hogyan lesznek képesek kifejezni **szereketüket** iránta? A válasz parancsolatainak megtartása volt. Nem könnyekkel, hanem engedelmisséggel. Az Úr **parancsolatai** azok az utasítások,

amelyeket az evangéliumokban és az ÚSZ többi részében adott.

14,16 A **kérés** magyarra fordított szava, amit Urunk használt, nem azonos azzal a kifejezéssel, amit olyankor használnak, amikor egy alsóbbrendű lény egy felsőbbrendűhöz imádkozik, hanem olyankor, amikor valaki egy vele egyenrangúhoz intéz kérést. Az Úr **kérni** fogja az Atyát, hogy **egy másik segítőt** küldjön. A segítő (vagy Vigasztaló) szó (Paraklétosz) olyan lényt jelöl, akit segítségül hívtak. Szószólónak is fordítható (1Jn 2,1). Az Úr Jézus a mi szószólónk vagy segítőnk, a Szent Szellem pedig a **másik segítő.** Nem másfajta másik, hanem hasonló természetű másik. A Szent Szellem **örökre** a hívőkkel **marad.** Az ÓSZ-ben a Szent Szellem időnként eljött egyes emberekre, de gyakran elhagyta őket. Most úgy jön el, hogy **örökre** velük maradjon.

14,17 A Szent Szellem neve **igazság Szelleme** is, mert tanítása igaz, és Krisztust dicsőíti, aki az igazság. **A világ nem fogadhatja be** a Szent Szellemet, mert nem láthatja. A hitetlenek látni akarnak, mielőtt hinnének. Pedig hisznek a szélben és az elektromosságban, bár nem láthatják azokat. A meg nem tértek nem ismerik, vagy nem értik a Szent Szellemet. Meggyőzheti őket a bűnről, de nem tudják, hogy Ő volt az. A tanítványok ismerik a Szent Szellemet. Megismerték, mint aki életükben munkálkodik, és látták munkálkodni az Úr Jézuson keresztül.

„Nálatok lakik és bennetek marad.” Pünkösöd előtt a Szent Szellem eljött az emberekre és **velük** lakott. Pünkösöd óta, ha valaki hisz az Úr Jézusban, a Szent Szellem lakozást vesz az életében örökre. Dávid imádsága, hogy „Szent Szellemedet ne veddd el tőlem”, ma már nem aktuális. A Szent Szellem sohasem vétetik el a hívőtől, bár meg lehet szomorítani, megoltani vagy akadályozni.

14,18 Az Úr **nem hagyja** tanítványait **árván** vagy magányosan. El fog **jönni hozzájuk** ismét. Eljött hozzájuk feltámadása után, de kétséges, hogy itt erről lenne szó. Más értelmezés szerint a Szent Szellem személyében jött el pünkösd napján. Ez a szellemi eljövétel itt az igazi jelentés. „Volt valami a pünkösdben, ami azt Jézus eljövételévé tette.” Harmadik értelemben valóságosan el fog jönni ismét ennek a korszaknak a végén, amikor hazaviszi választottait a mennybe.

14,19 A hitetlenek nem látták az Úr Jézust temetése után. Miután feltámadt, csak azok számára volt látható, akik szerették. Tanítványai azonban még mennybemenetele után is állandóan látják Őt, hit által. Kétségkívül ezt jelentik ezek a szavak: „...**de ti megláttok engem**”. Miután a világ már nem láthatta Őt, tanítványai szüntelenül látják. „**Mert én élek, ti is élni fogtok.**” Itt előre tekintett feltámadás utáni életére. Ez lesz az élet biztosítéka mindenkinek, aki benne bízott. Ha meghalnak is, fel fognak támadni, hogy többé ne haljanak meg.

14,20 Az „**azon a napon**” kifejezés valószínűleg ugyancsak a Szent Szellem alászállására vonatkozik. Ő fogja tanítani a hívőket arra az igazságra, hogy ahogyan a Fiú és az Atya között életfontosságú kapcsolat volt, az életnek és az érdekeknek ugyanez a csodálatos egysége áll fenn Krisztus és szentjei között. Nehéz megmagyarázni, hogyan van Krisztus a **hívőben**, és ugyanakkor a hívő **Krisztusban**. Szokásos illusztrálása ennek a tűzben levő pizskavas. Nemcsak a vas van a tűzben, hanem a tűz is a vasban.³⁹ De ez nem ábrázol ki mindent. Krisztus olyan értelemben van a hívőben, hogy életét megosztja vele. Valósággal a hívőben lakik a Szent Szellem által. A hívő olyan értelemben van Krisztusban, hogy Krisztus személyének és munkájának teljes érdemében áll Isten előtt.

14,21 Az Úr iránti szeretet igazi bizonyítéka az Ő **parancsolatainak** való engedelmesség. Haszontalan dolog az iránta való szeretetről beszélni, ha nem akarunk neki engedelmességni. Bizonyos értelemben az Atya az egész világot szereti. Különlegesen szereti azokat, akik Fiát szeretik. Azokat Krisztus is szereti, és különleges módon kijelenti magát nekik. Minél inkább szeretjük az Urat, annál jobban meg fogjuk ismerni.

14,22 Az itt említett **Júdásnak** bal szerencséjére ugyanaz a neve, mint az árulónak. Isten Szelleme mégis előzéke nyen megkülönböztette **Iskáriótéstől**. Ő nem tudta megérteni, hogyan jelenhet meg az Úr a tanítványoknak anélkül, hogy a **világ** is meglátná. Kétségkívül úgy gondolt az Úr eljövételére, mint győztes királyéra vagy népszerű hősré. Nem értette, hogy az Úr az övéinek szellemi módon **jelenti ki** magát. Hit által fogják meglátni Őt Isten Igéjén keresztül.

Isten Szelleme által mi valójában jobban megismerhetjük Istent ma, mint a tanítványok, amikor Jézus a földön volt. Akkor, akik a tömeg elején voltak, közelebb voltak hozzá, mint a távolabb levők. Ma azonban hit által közölünk mindenki a legszorosabb közösséget élvezheti vele. Krisztusnak válasza Júdás kérdésére azt mutatja, hogy a követőinek megígért megjelenése Isten Igéjével van kapcsolatban. Az Igének való engedelmesség azt eredményezi, hogy az Atya és a Fiú elmegy a hívőhöz, és nála lakik.

14,23 Ha valaki igazán **szereti** az Urat, **azt akarja**, hogy minden tanítását **megtartsa**, nemcsak elszigetelt parancsolatokat. Az **Atya** azokat szereti, akik készek Fiának engedelmeskedni kérdések vagy fenntartások nélkül. Az ilyen szerető és engedelmes szívekhez mind az Atya, mind a Fiú különösen közel van.

14,24 Másrészt viszont azok, akik **nem szeretik Őt, nem tartják meg be-**

szédeit. Ezek pedig nemcsak Krisztus szédeit utasítják el, hanem az Atyáét is.

14,25 Amíg velük volt az Úr, tanította tanítványait egy bizonyos pontig. Nem tárhatott fel több igazságot nekik, mert nem tudták volna befogadni.

14,26 A **Szent Szellem** többet fog feltárni. **Az Atya** küldte el Őt Krisztus **nevében** pünkösd napján. A Szellem Krisztus **nevében** jött abban az értelemben, hogy Krisztus érdekeit jött képviselni a földön. Nem azért jött, hogy önmagát dicsőítse, hanem azért, hogy embereket vezessen az Úrhoz. **„Mindenre megtanít majd titeket”** – mondta az Úr. Ezt mindenekelőtt az apostolok szóbeli szolgálatán keresztül végezte; azután Isten írott Igéje által, amely jelenleg birtokunkban van. A Szent Szellem **eszünkbe juttatja mindazokat**, amiket az Úr tanított. Valóban úgy tűnik, hogy az Úr Jézus csírájában már kijelentette mindazt a tanítást, amelyet a Szent Szellem az ÚSZ hátralévő részében kifejtett.

O) Jézus a saját békességét a tanítványoknak hagyja (14,27-31)

14,27 Aki halálra készül, rendszerint megírja utolsó akaratát és végrendeletét, amelyben javait szeretteire hagyja. Itt az Úr Jézus ugyanezt tette. Örökségül azonban nem anyagi dolgokat hagyott, hanem olyant, amit pénzen nem lehet megvásárolni: **békességet**, a lelkiismeret belső **békéjét**, amiből a bűnbocsánat és a megbékélés fakad Istennel. **Nem úgy adja, ahogyan a világ adja**: szűkösen, önző módon és rövid időre. Az Ő **békesség** ajánléka örökre szól. Miért **nyugtalankodjon** vagy **féljen** akkor a keresztyén?

14,28 Már megmondta nekik Jézus, hogyan készül elhagyni őket, aztán pedig azt is, hogyan tér vissza, hogy hazavigye őket magával a mennybe. **Ha szeretnék Őt, örvendeznének** ezen. Természetesen

bizonyos értelemben szerették, de nem fogták fel teljesen, hogy kicsoda, és ezért szeretetük nem volt olyan nagy, amilyennek lennie kellett volna.

„Örvendeznétek, hogy azt mondtam: **Elmegyek az Atyához; mert az én Atyám nagyobb nálam.**” Először úgy tűnik, mintha ez a vers ellentmondana mindannak, amit Jézus eddig tanított az Atya Istennel való egyenlőségéről. De nincsen ellentmondás, és az igazságot megmagyarázza, hogy miért nincs. Amikor Jézus a földön járt, gyűlölt és üldözött volt, üzött és meghajszolt. Az emberek káromolták, becsmérelték és leköpték. Rettenetes méltánytalanságokat viselt el teremtményeitől.

Az Atya Isten sohasem szenvedett el ilyen durva bánásmódot az emberektől. Ő a mennyben lakott, távol a bűnösök gonoszától. Amikor az Úr Jézus visszatér a mennybe, ott lesz, ahova az aljasságok sohasem érnek el. Ezért a tanítványoknak örvendezniük kellene, amikor Jézus azt mondja, hogy **elmegyek az Atyához**, mert **ebben az értelemben az Atya nagyobb, mint Ő**. Az Atya, *mint Isten*, nem nagyobb, de nagyobb azért, mert sohasem jött le a világba, mint ember, hogy kegyetlenül bánjanak vele. Ami az istenség sajátosságait illeti, a Fiú és az Atya egyenlő. Amikor arra az alacsony helyzetre gondolunk, amelyet Jézus, mint ember vett fel itt a földön, megértjük, hogy **ebben az értelemben az Atya Isten nagyobb volt, mint Ő**. *Helyzetét* tekintve nagyobb volt, de *személyét* tekintve nem.

14,29 A félénk tanítványok iránti önzetlen fáradozásában az Úr feltárta ezeket a jövőbeli eseményeket előttük, hogy ne botránkozzanak meg, ne féljenek és ne bátortalanodjanak el, hanem inkább **higgyenek**.

14,30 Az Úr tudta, hogy elárultatásának ideje közeledik, és nem lesz sok ideje **beszélni** az övéivel. Közeledett már a Sá-

tán, de az Úr tudta, hogy az ellenség benne nem találhat bünt. Krisztusban semmi sem volt, ami reagált volna az ördög gonosz kísértéseire. Ez, Jézust kivéve, mindenki másnál képtelen állítás lett volna, hogy a Sátán semmit sem talál benne.

14,31 Ezt a verset a következőképpen írhatjuk körül: „Elérkezett elárulásom ideje. Önként fogok a keresztre menni. Ez az Atya akarata. El akarom mondani a világnak, hogy mennyire **szeretem Atyámat**. Ez az, ami miatt most ellenállás nélkül megyek.” Ezzel az Úr felszólította tanítványait, hogy **keljenek fel** és **menjenek** vele. Nem világos, hogy ekkor hagyták-e el a felső házat. A beszélgetés hátralevő része talán menet közben folyt.

P) Jézus, az igazi szőlőtő (15,1-11)

15,1 Az ÓSZ-ben Izráel nemzete úgy van ábrázolva, mint Jahve által plántált szőlő. A nemzet hűtlennek és gyümölcstelennek bizonyult, úgyhogy az Úr Jézus most *önmagát* jelentette ki, mint **igazi szőlőtőt**, minden más előkép és árnyék tökéletes beteljesedését. Az **Atya** Isten a szőlőműves.

15,2 Megoszlanak a vélemények arról, hogy mi a **szőlővessző, amely nem terem gyümölcsöt** benne. Némelyek úgy gondolják, hogy ez a hamis hitvalló. Keresztyénnek színleli magát, de igazán sohasem egyesült Krisztussal hit által. Mások úgy vélik, hogy ez olyan igazi keresztyén, aki elveszíti üdvösségét amiatt, mert nem terem gyümölcsöt. Ez nyilvánvalóan lehetetlen, mert ellentmond sok olyan más ígehelynek, amely azt tanítja, hogy a hívőnek örök üdvössége van. Vannak, akik azt gondolják, hogy igazi keresztyénről van szó, aki visszaesővé válik. Eltávolodott az Úrtól, és ennek a világnak a dolgai érdeklik. Nem tudja felmutatni a Szellem gyümölcsét: szeretetet, örömet, békességet, hosszútű-

rést, szelídséget, jóságot, hitet, alázatosságot, türelmet.

Hogy az Úr pontosan mit tesz a gyümölcstelen szőlővesszővel, attól függ, hogyan fordítják az *áíró* görög szót. Jelentheti azt, hogy **„lemetsz”**, **„elvesz”** (amint Jn 1,29-ben). Ekkor vonatkozhat büntetésre fizikai halállal. Azonban ugyanez a szó jelentheti azt is, hogy **„felragad”** (mint pl. a Jn 8,59-ben). Akkor ez a gyümölcstelen szőlővessző megerősítésének *pozitív szolgálata*, hogy könnyebben jusson fényhez és levegőhöz, abban a reményben, hogy gyümölcsöt fog teremni.

Az a **szőlővessző, amely gyümölcsöt terem**, az a keresztyén, aki növekszik az Úr Jézushoz való hasonlóságban. Még az ilyen szőlővesszőnek is szüksége van metszésre vagy tisztításra. Éppen úgy, ahogyan a valóságos szőlővesszőt meg kell tisztítani a rovaroktól, peronoszpórától és gombásodástól; a keresztyént is meg kell tisztítani a világias gondolkodástól, amely hozzátapad.

15,3 A tisztítószer az Úr **beszéde**. A tanítványok eredetileg megtérésükkor megtisztultak **az Ige** által. Amikor az Úr beszélt hozzájuk, beszéde elvégezte megtisztító hatását az életükön. Ez a vers tehát a megigazulásra és a megszentelődésre vonatkozhat.

15,4 Maradni, azt jelenti, hogy ott tartózkodni, ahol vagy. A keresztyén Krisztusba van helyezve. Ez a helyzete. A mindennapi járásban bensőséges közösségben kell maradnia az Úrral. A **szőlővessző** számára a szőlőtőn maradás azt jelenti, hogy egész életét és táplálékát a szőlőtőből veszi. Akkor maradunk Krisztusban, ha időnket imádságban, Isten Igéjének olvasásában és engedelmisségben töltjük, közösségben az Ő gyermekeivel, és állandóan tudatában vagyunk a vele való egységünknek. Ha így fenntartjuk állandó kapcsolatunkat vele, tudatában vagyunk, hogy bennünk marad, ellát ben-

nünket szellemi erővel és erőforrásokkal. A **szőlővessző** csak akkor **teremhet gyümölcsöt, ha a szőlőtőkén marad**. Az egyetlen módja annak, hogy a hívők keresztyénhez méltó gyümölcsöket teremjenek az, hogy pillanatról pillanatra Krisztussal élnek.

15,5 Krisztus maga a **szőlőtő**; a hívők a **szőlővesszők**. A szőlővessző számára nem az a kérdés, hogy a szőlőtőért él-e, hanem az, hogy hagyja-e egyszerűen a szőlőtő életét átáramlani a szőlővesszőn. Néha így imádkozunk: „Uram, segíts, hogy érted éljek.” Jobb lenne így imádkozni: „Úr Jézus, éld az életedet rajtam keresztül.” Krisztus **nélkül semmit sem cselekedhetünk**. A szőlővesszőnek csak egyetlen nagy feladata van: gyümölcsöt teremni, mert nem jó bútorkészítéshez vagy házépítéshez. Még tűzifának sem nagyon jó. De jó a gyümölcsterméshez, ameddig a szőlőtőkén marad.

15,6 A 6. vers sok véleménykülönbséget okozott. Némelyek úgy gondolják, hogy az itt leírt személy hívő ember, aki bűnbe esik és ennek következtében elvesz. Az ilyen értelmezés szöges ellentétben van a Szentírás sok versével, amelyek azt tanítják, hogy Isten igazi gyermeke sohasem fog elveszni. Mások úgy hiszik, hogy ez az ember színleli, hogy keresztyén, de sohasem született újjá. Gyakran Júdást használták ennek illusztrálására.

Mi úgy hisszük, hogy ez az ember igazi hívő, mert ez az igeszakasz igaz keresztyénekkal foglalkozik. A téma itt nem az üdvösség, hanem a benne maradás és a **gyümölcstermés**. Gondatlansága és ima nélküli életvitele miatt ennek a hívőnek megszakadt a közössége Urunkkal. Ennek eredményeképpen elkövetett valamilyen bűnt, és bizonyágtétele megromlik. Mivel nem marad Krisztusban, kivettetik, **mint a szőlővessző**. Nem Krisztus veti ki, hanem más emberek. A

szőlővesszőket összegyűjtik, **tűzre** vetik, és **megégnék**. Nem Isten az, aki ezt teszi, hanem az emberek. Mít jelent ez? Azt jelenti, hogy az emberek kigúnyolják a félresiklott keresztyént. Nevét besározzák. Keresztyén bizonyágtételét tűzre vetik. Ez jól bemutatható Dávid életében. Igazi hívő volt, de könnyelművé vált az Úrral szemben, házasságtörést és gyilkosságot követett el. Okot adott az Úr ellenségeinek a gyalázkodásra. Az ateisták még ma is nevetségessé teszik Dávid (és Dávid Istenének) nevét. Kivetették úgy, ahogy volt: a tűzre.

15,7 A sikeres imaélet titka a benne maradás. Minél közelebb vagyunk az Úrhoz, annál jobban meg fogunk tanulni, úgy gondolkodni, mint Ő. Minél jobban megismerjük Őt az Igén keresztül, annál jobban meg fogjuk érteni akarátát. Minél inkább egyetértünk vele, annál biztosabban lehetünk, hogy imáinkra választ kapunk.

15,8 Amikor Isten gyermekei bemutatják a világnak hasonlóságukat Krisztushoz, az **Atya dicsóítottatik**. Az emberek kénytelenek elismerni, hogy Isten bizonyára nagy, ha ilyen gonosz bűnösöket ilyen istenfélő szentekké tud változtatni. Figyeljük meg a fokozást ebben a fejezetben: gyümölcsöt (2. v.), több gyümölcsöt (2. v.), **sok gyümölcsöt** (8. v.).

„Akkor a tanítványaim lesztek.” (Magyar Bibliatanács ford., 1991.) Ez azt jelenti, hogy akkor **bizonyulunk a tanítványainak**, ha benne maradunk. Mások akkor láthatják meg, hogy igazi tanítványok vagyunk, ha Urunkra hasonlítunk.

15,9 Az Úr ugyanúgy szeret minket, ahogy **az Atya** szereti a Fiút. Szívünk kénytelen imádatban leborulni, amikor ilyen szavakat olvasunk. Ugyanarról a minőségről és fokozatról van szó. Ez „hatalmas, széles, mély, megmérhetetlen szeretet, amely meghaladja az ismeretet, és ember által soha meg nem érhető tel-

jesen”. Ez „olyan mélység, amelybe minden gondolatunk belefut”. **„Maradjatok meg szeretetemben”** – ezt mondja Urunk. Állandóan tudatában kell lennünk szeretetének, és élveznünk kell azt életünkben.

15,10 A 10. vers első része elmondja nekünk, hogyan maradhatunk meg az Ő szeretetében: **parancsolatainak** megtartásával. „Nincs más mód, hogy boldogok legyünk Jézusban, mint bízni és engedelmeskedni.” A vers második része tökéletes példaképünket állítja eléink. Az Úr Jézus **megtartotta Atyja parancsolatait**. Mindent engedelmisséggel tett Isten akaratának megfelelően. Megmaradt Atyja **szeretetének** állandó élvezésében. Semmi sem ronthatta meg a szerető közösség drága érzését.

15,11 Jézus saját mélységes **örömét** Istennel, az Atyjával való közösségben találta meg. Azt akarta, hogy tanítványainak is meglegyen ez az örömük, ami a függésből ered. Azt akarta, hogy az Ő öröme az övék legyen. Az ember elképzelése az örömről az, hogy annál boldogabb, minél inkább kihagyja Istent az életéből. Az Úr azt tanítja, hogy az igazi öröm abból származik, hogy amennyire csak lehetséges, bevonjuk Istent életünkbe. **„A ti örömötök beteljék”**, vagyis „kiteljesedjen”. Örömük azáltal fog kiteljesedni, hogy megmaradnak Krisztusban és megtartják parancsolatait. Sokan használták fel a Jn 15-öt arra, hogy kétségeket támasszanak a hívők biztonságát illetően. A megelőző verseket arra használták, hogy bebizonyítsák, Krisztus juhait véglegesen elveszhetnek. Az Úr szándéka nem az, hogy „kétségek teljes legyen”, hanem, hogy **„a ti örömötök beteljék”**.

Q) Parancsolat az egymás iránti szeretetre (15,12-17)

15,12 Az Úr hamarosan el fogja

hagyni tanítványait. Ellenséges világban hagyja itt őket. Ahogyan növekszenek a feszültségek, fennáll a veszély, hogy a tanítványok vitába keverednek egymással. Ezért az Úr ezt a mindig érvényes parancsot adja: **„Szeressétek egymást, amiképpen én szerettelek titeket.”**

15,13 Szeretetüknek olyan természetűnek kell lennie, hogy hajlandóak legyenek meghalni egymásért. Azok, akik erre hajlandók, nem hadakoznak egymással. Az emberi önfeláldozás legmagasabb példája, amikor egy ember meghal a **barátaiért**. Krisztus tanítványai ilyen jellegű odaadásra vannak felszólítva. Néhan szó szerint feláldozzák életüket, mások egész életüket fáradhatatlan szolgálatban töltik el Isten népéért. Az Úr Jézus a példa. Életét adta barátaiért. Természetesen, amikor meghalt értük, még ellenségek voltak, de amikor megváltást nyertek, barátai lettek. Ezért azt lehet mondani, hogy meghalt ellenségeiért és barátaiért.

15,14 Azzal mutatjuk meg, hogy **barátai** vagyunk, hogy **bármit** megteszünk, amit parancsol. Nem ezen a módon válnunk barátaivá, hanem inkább így mutatjuk meg a világnak.

15,15 Az Úr itt azt a különbséget hangsúlyozza, amely a **szolgák** és a **barátok** között van. A **szolgáktól** csak azt várják, hogy megtegyék a munkát, amit nekik kijelöltek, de a **barátok** élvezik valakinek a bizalmát. A barátnak elmondjuk jövőre vonatkozó terveinket. Bizalmas információkat közlünk vele. Bizonyos értelemben a tanítványok mindig megmaradnak az Úr szolgálóinak, de ennél többek lesznek: barátok. Az Úr már most közli velük azokat a dolgokat, amelyeket **Atyjától hallott**. Beszél nekik saját eltávolításáról, a Szent Szellem eljövételéről, visszajöveteléről, és eközben a felelősségükről íranta. Valaki rámutatott, hogy mint szőlővesszők *befogadunk* (5. v.);

mint tanítványok *követünk* (8. v.); és mint barátok, *közösségben vagyunk* (15. v.).

15,16 Nehogy hajlamosak legyenek elcsüggedni és meghátrálni, Jézus emlékeztette tanítványait, hogy **Ő választotta** őket. Ő választotta ki őket örök üdvösségre, tanítványságra vagy gyümölcsstermésre. Ő jelölte ki a tanítványokat arra a munkára, amely előttük állt. **Menjünk el és teremjünk gyümölcsöt. A gyümölcs** jelentheti a keresztyén élet erényeit, amelyen a szeretet, öröm, békesség stb. Vagy jelentheti az Úr Jézus Krisztusnak megnyert lelkeket. Szoros kapcsolat van a kettő között. Csak ha megteremjük a gyümölcs első fajtáját, akkor leszünk képesek hozni a másodikat is.

Az a kifejezés, hogy „**a ti gyümölcsötök megmaradjon**”, arra a gondolatra vezet bennünket, hogy itt a gyümölcs a lelkek megváltása. Az Úr választotta a tanítványokat, hogy elmenjenek és *maradandó gyümölcsöt* hozzanak. Őt nem érdekli a pusztá hit megvallása, csak a megtérés őszinte esetei. L. S. Chafer jegyzi meg, hogy ebben a fejezetben találkozunk hatásos imádsággal (7. v.), mennyei örömmel (11. v.) és örök gyümölcscsel (16. v.). **„Hogy akármit kértek...”** A hatékony szolgálat titka az imádság. A tanítványok azzal a biztosítékkal vannak elküldve, hogy **az Atya** meg fogja adni nekik, **akármit** kérnek Krisztus **nevében**.

15,17 Az Úr igyekezett figyelmeztetni a tanítványokat a világ ellenséges voltára. Annak elmondásával kezdte, hogy **szerezzék egymást**, tartsanak össze, és együtt álljanak ellen az ellenségnek.

R) Jézus előre jelzi a világ gyűlöletét (15,18-16,4)

15,18-19 A tanítványok ne lepődjenek meg, vagy ne bátortalanodjanak el, **ha a világ gyűlöli** őket. (A **ha** nem valamilyen kétséget fejez ki arra vonatkozó-

an, hogy ez meg fog történni; ez bizonyos.) A világ **gyűlölte** az Urat, és gyűlölni fog mindenkit, aki rá hasonlít.

A világ emberei szeretik azokat, akik úgy élnek, mint ők. Azokat, akik ocsmány módon beszélnek, szabad folyást engednek a hústest vágyainak, vagy azokat, akik kulturáltak ugyan, de csak önmaguknak élnek. A keresztyének szent életükkel megítélik ezeket az embereket, **ezért a világ gyűlöli** őket.

15,20 Itt a **szolga** szó szerint „rabszolgát” jelent. A tanítvány nem várhat semmilyen jobb bánásmódot a világ részéről, mint amelyet **mestere** kapott. Ugyanúgy üldözni fogják, mint Krisztust. Beszédét éppen úgy vissza fogják utasítani, mint az Úrét.

15,21 Ez a gyűlölet és üldözés „**az én nevemért**” lesz. Azért van, mert a hívő Krisztussal áll összeköttetésben; mert Krisztus kiválasztotta a világból; és mert Krisztus nevét és hasonlatosságát hordozza. A világ tudatlan Isten felől. **Nem tudják, hogy az Atya küldte le** az Urat a világba, hogy megváltó legyen, de a tudatlanság nem mentség.

15,22 Az Úr nem azt tanítja itt, hogy ha nem jött volna el, akkor az emberek nem lennének bűnösök. Ádám idejétől fogva minden ember bűnös, de bűnük közel sem lett volna olyan nagy, mint most. Ezek az emberek látták Isten Fiát és hallották csodálatos szavait. Egyáltalán nem tudtak benne hibát találni. Mégis visszautasították. Ez tette bűnüket olyan nagygyá. Ez tehát összehasonlítás kérdése. A dicsőség Ura elutasításának rettenetes bűnéhez képest a többi bűnük szinte semmi. Most már **nincs mentségük a bűnükre**. Visszautasították a világ világosságát!

15,23 Krisztust gyűlölve az **Atyját is** gyűlölték. A kettő ugyanaz. Nem mondhatták, hogy szeretik Istent, mert ha így

lett volna, szerették volna azt, akit Isten küldött.

15,24 Nemcsak azért voltak felelősek, mivel hallották Krisztus tanítását; csodáit is látták. Ez hozzájárul elítéltetésükhöz. Láttak olyan **cselekedeteket, amilyeneket senki más** soha nem tett. Ezeknek a bizonyítékoknak az ellenére visszautasítani Krisztust, menthetetlen állapot. Az Úr minden más bűnüket ehhez az egy bűnhöz méri, és azt mondja, hogy a korábbiak szinte semmit nem nyomnak a latban az utóbbi mellett. Mivel **gyűlöltek** a Fiút, gyűlöltek **Atyját** is, és ez volt szörnyű ítéletük.

15,25 Az Úr tudta, hogy az emberek magatartása iránta a prófécia pontos beteljesedése volt. A Zsolt 69,5-ben megvan írva, hogy Krisztust **ok nélkül** fogják **gyűlölni**. Most, hogy **bekövetkezett**, az Úr Jézus megmagyarázta, hogy az **ÓSZ**, amelyet ezek az emberek nagyra becsültek, előre megjövendölte engesztelhetetlen gyűlöletüket iránta. Az a tény, hogy ez meg volt jövendölve, nem azt jelenti, hogy ezeknek az embereknek gyűlölniük **kellett** Krisztust. *Saját szabad választásuk* alapján gyűlöltek, de Isten előre látta, hogy ez fog történni, és Ő indította Dávidot, hogy írja ezt le a 69. zsoltárban.

15,26 Az ember elutasító magatartásának ellenére lesz folyamatos bizonyágtétel Krisztusról. **A segítő** fogja végezni, a Szent Szellem. Itt az Úr azt mondja, hogy Ő fogja **küldeni** a Szellemet **az Atyától**. A Jn 14,16-ban az *Atya* az, aki a Szellemet küldi. Nem újabb bizonyítéke ez a Fiú és az Atya egyenlő voltára? Kicsoda küldhet el valakit, aki Isten, hacsak nem az Isten? **Az igazság Szelleme...** az **Atyától származik**. Őt Isten folyamatosan küldi, és eljövetele pünkösdi napján ennek különleges esete volt. A Szellem bizonyágot tesz Krisztusról. Ez az Ő nagy missziója. Nem arra törekszik, hogy az emberek vele foglalkozzanak,

noha egyike a Szentháromság tagjainak. Ő azonban mind a bűnösnek, mind a szentnek a figyelmét a dicsőség Urára irányítja.

15,27 A Szellem a tanítványokon keresztül tesz majd bizonyágot. Ők **kezdetlenül fogva** az Úrral **voltak** nyilvános szolgálata alatt, és különösen illetékesek arra, hogy személyéről és munkájáról beszéljenek. Ha valaki találhatott volna bármilyen tökéletlenséget az Úrban, azoknak kellett volna, akik a legtöbbet voltak vele; de sohasem tudtak arról, hogy bármilyen bűnt elkövetett volna. Ők tudták bizonyítani azt a tényt, hogy Isten Fia és a világ Megváltója büntelen volt.

16,1 Valószínűleg a tanítványok is táplálták a zsidó nép általános reménységét, hogy a Messiás fel fogja állítani a királyságát, és Róma hatalmát meg fogja dönteni. Ehelyett az Úr azt mondta nekik, azért jött, hogy meghaljon, feltámadjon és visszamenjen a mennybe. A Szent Szellem jön, és a tanítványok elmennek Krisztus tanúiként. Gyűlölni és üldözni fogják őket. Az Úr mindezt előre megmondta nekik, nehogy kiábránduljanak, **megbotránkozzanak** vagy megrémüljenek.

16,2-3 **A kiközösítést a zsinagógából** a legtöbb zsidó a legrosszabb dolognak tekintette, ami vele történhet. Mégis ez lesz azokkal a zsidókkal, akik Jézus tanítványai voltak. A keresztyén hit annyira gyűlöletes, hogy azok, akik annak eltiprására törekszenek, azt **gondolják**, hogy **Istennek** tetsző dolgot művelnek. Ez mutatja, hogy egy ember lehet nagyon őszinte, nagyon buzgó, és mégis *tévedhet*.

A dolog lényege, hogy nem ismerték fel Krisztus istenségét. A zsidók nem fogadták be Őt, és ezt cselekedve megtagadták, hogy befogadják **az Atyát**.

16,4 Az Úr ismét előre figyelmezteti tanítványait, hogy ezek a szenvedések meg ne ingassák őket, amikor bekövet-

keznek. **Emlékezzenek**, hogy az Úr előre megmondta az üldöztetést; tudni fogják, hogy ez mind része életükkel kapcsolatos terveinek. Az Úr ezekről nem sokat beszélt azelőtt nekik, mert velük volt. Nem volt rá szükség, hogy megzavarja őket, vagy hogy gondolataikat más dolgok kössék le, mint amit éppen tanított nekik. Most azonban elhagyni készül tanítványait, és beszélnie kell nekik az előttük álló útról.

S) Az igazság Szellemének eljövetele (16,5-15)

16,5 Az 5. vers, úgy tűnik, csalódottságot fejez ki, hogy a tanítványokat nem nagyon érdekli az, ami az Úr előtt áll. Bár általános értelemben megkérdezték tőle, hogy **hova megy**, nem látszott, hogy túlságosan érdekelné őket.

16,6 Jobban érdekelté őket saját jövőjük, mint az övé. Előtte a keresztes és a sír volt. Előttük az üldözés állt a Krisztusért végzett szolgálatban. Inkább saját bajaik miatt töltötte el őket a **szomorúság**, mint az Úréi miatt.

16,7 Mindazáltal nem maradnak segítség és vigasztalás nélkül. Krisztus el fogja küldeni a Szent Szellemet, hogy **segítőjük** legyen. A tanítványok javára lesz, hogy eljön majd a **segítő**. Megerősíti őket, bátorságot ad nekik, tanítja őket, és Krisztust valóságosabbá teszi a szemükben, mint amilyen valaha volt. **A segítő** nem fog eljönni addig, amíg az Úr Jézus vissza nem ment a mennybe és meg nem dicsőült. Természetesen a Szent Szellem azelőtt is jelen volt a világban, de most új módon jön, hogy meggyőzze a világot, és szolgáljon a megváltottaknak.

16,8 A Szent Szellem „**meggyőzi a világot bűn, igazság és ítélet tekintetében**”. Ezt általában úgy értik, hogy megteremti ezeknek a dolgoknak a belső tudomásul vételét személyesen a bűnös

ember életében. Noha ez igaz, ezen a helyen nem pontosan ez a tanítás áll. A Szent Szellem megítéli a világot azzal a ténnyel, hogy itt van. Nem kellene itt lennie, hanem az Úr Jézusnak kellene itt lennie, hogy uralkodjon a világ felett. A világ azonban elutasította, ezért visszament a mennybe. A visszautasított Krisztus helyett a Szent Szellem van itt, és a világ bűnéről tanúskodik.

16,9 A Szellem meggyőzi a világot arról a **bűnről**, hogy nem **hisznek** Krisztusban, pedig megérdemelte, hogy higgyenek benne. Semmi sem volt, ami indokolta az emberek hitelenségét, de ők megtagadták, hogy higgyenek benne. A Szent Szellem jelenléte e világban bizonyosságtétel az ő bűnükéről.

16,10 Az Úr azt állította, hogy Ő igaz, de az emberek azt mondták, hogy démon van benne. Isten mondja ki a végső szót. Lényegében ezt mondja: „Fiam igaz, és azzal fogom bizonyítani, hogy feltámasztom a halálból, és visszaviszem a mennybe.” A Szent Szellem tanúsítja azt a tényt, hogy Krisztus igaz volt, és a világ tévedett.

16,11 A Szent Szellem jelenléte meggyőzi a világot az **ítélet** eljöveteléről is. Az a tény, hogy itt van, azt bizonyítja, hogy az ördög már megítéltetett a keresztesen, és mindenki, aki elutasítja az Urat, részesedik az ördög szörnyű ítéletében egy eljövendő napon.

16,12 Van **még sok** egyéb **dolog** is, amelyeket az Úr elmondhatna tanítványainak, de nem tudnák befogadni. Ez a tanításnak fontos alapelve. A tanításban kell lennie egy bizonyos előrehaladásnak, mielőtt a magas fokú igazságokat be lehetne fogadni. Az Úr sohasem árasztotta el tanítványait tanítással. „Pontról pontra, tanról tanra” adagolta nekik a tanítását.

16,13 Azt a munkát, amelyet az Úr kezdett meg, az igazság Szelleme fogja folytatni. **Ő** el fogja **vezetni** őket **minden**

igazságra. Bizonyos értelemben **minden igazság** az apostolokra bízott életük folyamán. Ők viszont leírták azt, és ma az ÚSZ formájában rendelkezünk vele. Ez hozzá van fűzve az ÓSZ-hez, befejezve Isten írott kijelentését az ember számára. Az természetesen minden korban igaz, hogy a Szellem vezeti el Isten népét minden igazságra. A Szentíráson keresztül teszi ezt. Csak azokat **szólja**, amelyeket az Atyától és a Fiútól kapott. **„A bekövetkezőket megjelenti nektek.”** Ez természetesen adva van az ÚSZ-ben, különösen pedig a Jelenések könyvében, ahol feltárul a jövőendő.

16,14 A Szent Szellem legfőbb dolga lesz Krisztus **dicsőítése.** Ezen lemérhetünk minden tanítást és igehirdetést. Ha az a hatása, hogy az Úr megdicsőül, akkor a Szent Szellemtől van. Az, hogy **„az enyémből vesz”,** azt jelenti, hogy a Krisztussal kapcsolatos nagy igazságokból merít. Ezek azok a dolgok, amelyeket kijelent a hívőknek. Ezt a témát sohasem lehet kimeríteni.

16,15 Az **Atya minden** tulajdonsága a Fiúé is. Ezek azok a tökéletességek, amelyekről a 14. vers beszél. A Szellem feltárta az apostoloknak az Úr Jézus dicsőséges tulajdonságait, szolgálatait, tisztségeit, kegyelmét és teljességét.

T) A szomorúság öröme fordul (16,16-22)

16,16 A 16. vers pontos időtartama bizonytalan. Jelentheti azt, hogy az Úr távol lesz három napig, és azután újra meg fog jelenni nekik feltámadása után. Jelentheti azt is, hogy visszatér Atyjához a mennybe, azután jön **egy kevés idő** (a jelenlegi korszak), és visszajön hozzájuk (második eljövétel). Az is lehetséges, hogy **egy kevés ideig nem** fogják **lát**ni fizikai szemükkel, de miután a Szent Szellem pünkösöd napján eljön, úgy fog-

ják látni hit által, ahogy azelőtt sohasem.

16,17 A **tanítványai** zavarba jöttek. A zavar oka az volt, hogy a 10. versben az Úr ezt mondta: „Én az én Atyámhoz megyek, és többé nem láttok engem.” Most viszont ezt mondta: **„Egy kevés idő, és nem láttok engem; és ismét egy kevés idő, és megláttok majd engem.”** Nem tudták összeegyeztetni ezeket a megállapításokat.

16,18 Egymást kérdegették az **„egy kevés idő”** kifejezés értelméről. Bármilyen furcsa is, nekünk ma is ugyanaz a problémánk. Nem tudjuk, hogy a három napra vonatkozik-e feltámadása előtt, a negyven napra pünkösöd előtt, vagy pedig a több, mint 1900 évre második eljövetele előtt?

16,19-20 Isten lévén, az Úr Jézus képes volt gondolataikban olvasni. Kérdései által nyilvánvalóvá tette, hogy teljesen ismeri zavarodottságukat.

Nem közvetlenül válaszolt problémájukra, hanem további információt szolgáltatott a „keves időről”. **A világ örülni fog**, mert sikerült keresztrefeszíteniük az Úr Jézust, de a tanítványok **sírni és jajgatni** fognak. Ez azonban csak rövid ideig lesz így. **Szomorúságuk öröme fordul.** Ez először a feltámadáskor, másodszor a Szellem eljövetelekor lesz. Aztán pedig minden kor minden tanítványának bánata örövendezésre változik, amikor az Úr Jézus visszajön.

16,21 Semmi sem figyelmenre méltóbb, mint az a gyorsaság, ahogyan az anya elfelejti a **szülési** fájdalmait, miután **gyermeke** megszületett. Így lesz a tanítványokkal is. Az Úr hiánya miatti szomorúságot gyorsan elfelejtik, amikor újra meglátják.

16,22 Ismét be kell vallanunk tájékozatlanságunkat azt az időt illetően, amelyet az Úr a következő szavakkal jellemez: **„Ismét meglátlak majd titeket.”** Ez vajon feltámadására, a Szellem pün-

köszöni elküldésére vagy második eljövételére vonatkozik? Mindhárom esetben örövendezés az eredmény, mégpedig elvehetetlen **öröm**.

U) **Imádkozás az Atyához Jézus nevében (16,23-28)**

16,23 Mostanáig a tanítványok az Úrhoz jöttek minden kérdésükkel és kérésükkel. **Azon a napon** (abban a korszakban, amely a Szent Szellem alászállásával kezdődött el pünkösdkor) nem lesz már velük testileg, ezért nem fognak hozzá fordulni kérdésekkel. Nem lenne többé kihez menniük? Nem, **azon a napon** az lesz a kiváltságuk, hogy **az Atyától kérnek**. Meg fogja adni kéréseiket Jézusért. Kéréseiket meg fogják kapni, de nem azért, mert megérdemlik, hanem az Úr Jézus érdemeiért.

16,24 Mostanáig a tanítványok sohasem imádkoztak az Atya Istenhez az Úr Jézus **nevében**. Most felszólítja őket, hogy **kérjenek**. A megválaszolt imádság következtében teljes **lesz az örömük**.

16,25 Az Úr sok tanításának értelme nem volt mindig nyilvánvaló. Példázatokkat és **képes beszédet** használt. Még ebben a fejezetben sem lehetünk mindig bizonyosak a pontos jelentésben. A Szent Szellem eljövételével **az Atyáról** szóló tanítás világosabbá válik. Az Apostolok Cselekedeteiben és az apostoli levelekben az igazság már nem példázatokban, hanem közvetlenül nyert kijelentést.

16,26 „**Az a nap**” ismét a Szent Szellem korszaka, amelyben most élünk. Az a kiváltságunk, hogy az Atyához imádkozhatunk az Úr Jézus **nevében**. „**Nem mondom néktek, hogy én kérni fogom az Atyát ti érettetek**”, vagyis az Atyát nem kell arra ösztökélni, hogy válaszoljon imádságainkra. Az Úrnak nem kell könnyörögnie hozzá. Mégse feledjük el, hogy az Úr Jézus a közbenjáró Isten és ember

között, és közbelép népének érdekében Isten trónja előtt.

16,27 **Az Atya** szerette a tanítványokat, mert befogadták Krisztust, szerették és hittek istenségében. Ez az oka annak, hogy az Úrnak nem kellett kérni értük az Atyát. A Szent Szellem eljövételével új, benső kapcsolatot élveznek az Atyával. Bizalommal közeledhetnek hozzá, mégpedig azért, mert **szeretik** a Fiát.

16,28 Itt az Úr megismétli azt az állítását, hogy egyenlő az Atya Istennel. Nem azt mondja, hogy „kijöttem *Istentől*”, mintha csak Istentől küldött próféta lenne, hanem ezt: „**Kijöttem az Atyától...**” Ez azt jelenti, hogy Ő az örökkévaló Atya örökkévaló Fia, egyenlő az Atya Istennel. Kijött a **világba**, mint aki eljövetele előtt máshol élt. Mennybemenetelekor elhagyta a világot, és visszatért **Atyjához**. Ez a dicsőség Urának rövid életrajzi beszámolója.

V) **Nyomorúság és békesség (16,29-33)**

16,29-30 Jézus **tanítványai** úgy gondolták, hogy most képesek Őt először megérteni. Már nem használ képes beszédet, **mondták**.

Úgy vélték, hogy **most** beléptek személyiségének titkába. **Most már biztosak** voltak benne, hogy teljes ismerettel rendelkezik, és **hogy Istentől jött**. Azt mondta, hogy az *Atyától* jött. Megértették ennek jelentését? Megértették vajon, hogy Jézus az istenség egyik személye volt?

16,31 Jézus ezzel a kérdéssel arra célzott, hogy hitük még tökéletlen. Tudta, hogy szerették és bíztak benne, de tudták-e valójában, hogy Ő a testben megjelent Isten?

16,32 Rövid idő múlva letartóztatják, vattatják és keresztre feszítik. A tanítványok el fogják hagyni és otthonaikba me-

nekülnek. De nem marad egyedül, mert **az Atya vele lesz.** Ez olyan egység volt az Atya Istennel, amelyet ők nem értettek. Ez támogatja Őt, amikor mindenki menti az életét.

16,33 Ennek a beszélgetésnek az volt a célja, **hogy** a tanítványoknak **békességük legyen,** mikor majd gyűlölik, kergetik, üldözik, hamisan elítélik és még kínozzák is őket. **Békességük** lesz *benne.* Ő legyőzte a **világot** a Golgota keresztyén. Nyomorúságaik ellenére nyugodtan bízhatnak abban, hogy a győztes oldalán állnak.

A Szent Szellem eljövételével új erőt is kapnak az állhatatosságához és új bátorságot, hogy szembenézzenek az ellenséggel.

W) Jézus imádkozik szolgálatáért (17,1-5)

Most érkezünk el ahhoz a részhez, amelyet az Úr Jézus főpapi imájaként ismerünk. Ebben az imában közbenjár az övéiért. Ez képet ad a mennyben jelenleg végzett szolgálatáról, ahol imádkozik népéért. Marcus Rainsford helyesen jegyzi meg a következőket:

Az egész imádság gyönyörű illusztrációja áldott Urunk Isten jobbján végzett közbenjárásának. Nincs egy szava sem népe ellen; nem hivatkozik hibáikra vagy hiányosságaikra... Nem! Csak úgy beszél róluk, ahogyan ők az Atya szándékaiban, hozzá való viszonyukban vannak, mint teljességének megajándékozottjairól, aki lejött a mennyből, hogy azt rájuk ruházza... Az Úr egész népért mondott imája szellemi dolgokra vonatkozik; mind mennyei áldásokkal áll összefüggésben. Az Úr nem kér gazdagságot, megtiszteltetést, világi befolyást, nagy kedvezményeket; hanem azért imádkozik, hogy Isten őrizze meg őket a

gonosztól, különüljenek el a világtól, legyenek alkalmasak a feladatra, és biztonságban jussanak haza a mennybe. A lélek java a legfőbb jó. Ez a jele az igazi boldogulásnak.⁴⁰

17,1 Eljött az óra. Ellenségei sokszor képtelenek voltak elfogni Őt, mert az órája még **nem** jött el. Most azonban elérkezett az Úr ideje, hogy a halálba induljon. **„Dicsőítsd meg a Te Fiadat”** – imádkozta az Úr. Előre tekintett kereszthalálára. Ha a sírban maradna, a világ úgy tudná, hogy közönséges ember volt. Ha Isten megdicsőíti a feltámasztással a halálból, ez annak a bizonyítéka lesz, hogy Isten Fia és a világ Megváltója. Isten erre a kérésre azzal válaszolt, hogy feltámasztotta az Úr Jézust a harmadik napon, később pedig visszavitte a mennybe, dicsőséggel és tisztességgel megkoronázta.

„Hogy a Te Fiad is dicsőítsen téged” – folytatta az Úr. Ennek jelentőségét a következő két vers magyarázza meg. Jézus azzal dicsőíti meg az Atyát, hogy örök életet ad azoknak, akik benne hisznek. Az nagy dicsőség Istennek, amikor istentelen férfiak és nők megtérnek, és ezen a földön az Úr Jézus életét követik.

17,2 A kereszten végzett megváltási művének eredményeképpen Isten **hatalmat** adott Fiának az **egész** emberiség **felett.** Ez a **hatalom** feljogosította, hogy **örök életet adjon** azoknak, akiket az Atya **neki adott.** Itt ismét emlékeznünk kell arra, hogy a világ alapjainak letétele előtt Isten egyeseket kijelölt, hogy Krisztuséi legyenek. Ne feledjük azonban, hogy Isten a megváltást mindenkinek felajánlja, aki befogadja Jézus Krisztust. Senki sincs, aki ne üdvözülhetne, ha bízik a Megváltóban.

17,3 Itt egyszerű magyarázatát látjuk annak, hogyan lehet **örök életet** nyerni **Isten és Jézus Krisztus** megismerése ál-

tal. **Az egyedül igaz Isten** szembe van állítva a bálványokkal, amelyek egyáltalán nem igazi istenek. Ez a vers nem azt jelenti, hogy Jézus Krisztus nem igazi Isten. Az a tény, hogy neve az Atya Istenével együtt van említve, mint akik az örök élet közös forrásai, azt jelenti, hogy egyenlőek. Itt az Úr önmagát **Jézus Krisztusnak** nevezi. **Krisztus** azt jelenti, Messiás. Ez a vers megcáfolja azt a vádat, hogy Jézus sohasem nevezte magát Messiásnak.

17,4 Ahogyan az Úr kimondta ezeket a szavakat, úgy beszélt, mintha már meghalt, eltemetett és feltámadt volna. **Dicsőítette** az Atyát büntelen életével, csodáival, szenvedésével, halálával és feltámadásával. **Elvégezte** a megváltás **munkáját**, amelyet az Atya **rábízott**. Ahogy Ryle mondja:

A keresztre feszítés megdicsőítette az Atyát. Dicsőítette bölcsességét, hűségét, szentségét és szeretetét. Bölcsnek mutatta, mivel olyan tervet készített, amely által igazságos lehetett, de ugyanakkor az istentelenség megítélője is. Megmutatta, hogy hűséges, és megtartja ígéretét, amely szerint az asszony magva a kígyó fejére tapos. – Szentnek mutatta, megkívánva, hogy a törvény követelése teljesüljenek nagy helyettesük által. – Megmutatta, hogy szeret, mert ilyen közbenjárót, ilyen Megváltót és ilyen barátot bízott a bűnös embereknek, mint saját, szintén örökkévaló Fia.

A keresztre feszítés megdicsőítette a Fiút. Dicsőítette könyörületét, türelmét és hatalmát. Igen könyörületesen mutatta, hogy meghalt értünk, szenvedett helyettünk, engedte, hogy bűnné és átokká legyen értünk, és vére árán fizette meg váltságunkat. Nagyon türelmesnek mutatta, hogy nem közönséges halállal halt meg, mint a legtöbb ember, hanem önkén-

tesen alávetette magát olyan fájdalomnak és ismeretlen haláltusának, amelyet emberi ész fel nem foghat. Amikor egy szavával szólíthatta volna Atyjának angyalait, és megmenekülhetett volna, a leghatalmasabbnak mutatta, hordozva a világ törvényszerűségeinek súlyát, legyőzve a Sátánt és megfosztva őt zsákmányától.⁴¹

17,5 Mielőtt Krisztus eljött a világba, a mennyben lakott Atyjával. Amikor az angyalok nézték az Urat, istenségének teljes dicsőségét látták. Minden szem számára nyilvánvalóan Isten volt. Amikor eljött az emberek közé, az istenség dicsősége el volt fátyolozva. Noha még mindig Isten volt, a legtöbb szemlélő előtt ez nem volt nyilvánvaló. Csupán az ács fiának látták. Itt az Úr azért imádkozik, hogy dicsőségének látható megnyilvánulása álljon helyre a mennyben. Azok a szavak, hogy **„dicsőíts meg engem Atyám Te magadnál”**, azt jelentik, hogy „dicsőíts meg engem a Te mennyei jelenlétedben. Kapjam vissza azt az eredeti dicsőséget, amelyben veled együtt részesültem megtestesülésem előtt”. Ez világosan tanítja, hogy Krisztus már előbb is létezett.

X) Jézus imádkozik tanítványaiért (17,6-19)

17,6 Jézus **megjelentette** az Atya **nevét a tanítványoknak**. A „név” a Szentírásban a személyt jelenti, tulajdonságait és jellemét. Krisztus teljesen kijelentette az Atya igazi természetét. A tanítványok a Fiúnak **adattak a világból**. Őket választotta ki az emberiség hitetlen tömegéből Krisztusnak. „Az Atyáé voltak **választás alapján**, mielőtt a világ lett, Krisztuséi lettek az Atya ajándékaként és vérén megvásárolva” – írja J. G. Bellett.

„A Te beszédedet megtartották” – mondta az Úr. Hibáik és hiányosságaik

ellenére dicséri őket, hogy hisznek és engedelmeskednek tanításának. „Nincs egy szava sem tanítványai ellen – írja Rainsford –, sem az ellen, amit ők tettek velem, sem arról, hogy éppen el akarták hagyni Őt.”

17,7-8 Az Úr tökéletesen képviselte Atyját. Megmagyarázta tanítványainak, hogy nem saját hatalmából beszél vagy cselekszik, hanem csak ahogyan az Atya utasította. Így **elhitték, hogy** az Atya **küldte el** a Fiút.

Nem Krisztus *kezdeményezte* saját küldetését. Atyja akaratának engedelmeskedve jött. Jahve tökéletes szolgája volt.

17,9 Mint főpap, imádkozott tanítványaiért; **nem a viláért könyörgött**. Ez nem jelenti azt, hogy Krisztus sohasem imádkozott a viláért. A kereszten így imádkozott: „Atyám, bocsásd meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek.”

Itt úgy imádkozott, mint aki a hívőket képviselte Isten trónja előtt. Az imádsága csak az övéért szól.

17,10 Itt az Atya és a Fiú közötti tökéletes egység mutatkozik meg. Aki csak ember, nem mondhatja igazán ezeket a szavakat. Mi azt mondhatjuk Istennek, hogy **„minden, ami az enyém, a tiéd”**, de azt nem, hogy **„minden, ami a tiéd, az enyém”**. A Fiú egyenlő az Atyával, ezért mondhatta. Ezekben a versekben (6-19) Jézus szegény és árva nyájáról beszél, és minden egyes bárányt „tarka ruhába öltöztetve” (1Móz 37,4) jelenti ki: **„...megdicsőíttetem öbennük”**. (Az ÚSZ hívői fehér ruhát kapnak – a Kiadó megj.)

17,11 Az Úr Jézus ismét előre jelzi visszatérését a mennybe. Úgy imádkozik, mintha már bekövetkezett volna. Figyeljük meg a **„Szent Atyám”** megszólítást. A **Szent** arról beszél, aki *végtelenül nagy*. Az **Atyám** arról beszél, aki *bensőséges közelségben* van.

Jézusnak az az imája, **„hogy egyik legyenek”**, a keresztyén jellem egységére

utal. Ahogyan az Atya és a Fiú erkölcsi hasonlóság szerint egy, így a hívőknek is ebből a szempontból egynek kell lenniük, vagyis az Úr Jézusra kell hasonlítaniuk.

17,12 Az Úr, **amíg a tanítványokkal volt, megtartotta őket az Atya nevében**, vagyis hatalma és tekintélye által, és hozzá való hűségben. **„Senki el nem vezett közülük** – mondja Jézus –, **csak a veszedelemnek fia”**, vagyis Júdas. Ez nem azt jelenti, hogy Júdas egyike volt azoknak, akiket az Atya a Fiúnak adott, vagyis, hogy ő valaha is őszinte hívő lett volna. A mondat értelmezése tehát a következő: „Azokat, akiket nekem adtál, megtartottam, és közülük senki sem vezett el, de a veszedelemnek fia elveszett, hogy az Írás beteljesüljön.” Az a megjelölés, hogy **„a veszedelemnek fia”**, jelzi Júdas sorsát, az örök veszedelmet vagy kárhozatot. Júdást senki sem kényszerítette, hogy elárulja Krisztust, hogy a prófécia beteljesedjen, ő döntött úgy, hogy elárulja az Urat, és ezzel **beteljesedett az Írás**.

17,13 Az Úr megmagyarázza, miért imádkozott tanítványainak jelenlétében. Mintha csak ezt mondta volna: „Ez az a közbenjárás, amelyet szüntelenül végzek majd a mennyben Isten előtt. Most a **világban** teszem, fületek hallatára, hogy világosan megértsétek, mit teszek érdektekben; azért, hogy teljesen részesei legyetek az **én örömömmek**.”

17,14 Az Úr Isten **Igójét** a tanítványoknak adta, és ők befogadták. Ennek eredményeképpen **a világ** ellenük fordult, és **gyűlöli őket**. Az Úr Jézus jellemvonásait viselik, ezért **a világ** megveti őket. Nem illenek bele a világnak a dolgokról alkotott elképzeléseibe.

17,15 Az Úr **nem azért imádkozik**, hogy az Atya **vegye ki** a hívőket és vigye rögtön mennyei otthonukba. Itt kell ma-radniuk, hogy növekedjenek a kegyelemben, és bizonyosságot tegyenek Krisztusról. Azért viszont imádkozik Krisztus, hogy

Isten őrizze meg őket **a gonosztól**. Nem menekülés, hanem megőrzés.

17,16 A keresztyének **nem e világból valók, amint** hogy Krisztus **sem ebből a világból** való. Jusson ez eszünkbe, amikor az a kísértésünk, hogy valamilyen világi időtöltéssel foglalkozunk, vagy világi kapcsolatokban vegyünk részt, ahol Jézus nevét nem veszik szívesen.

17,17 „**Megszentelni**” annyi, mint elkülöníteni. Isten Igéje megszentelő hatást gyakorol a hívőkre. Amint olvassák és engedelmeskednek neki, elkülönülnek, mint a Mester használatára alkalmas edények. Pontosan ez az, amiért az Úr Jézus itt imádkozik. Olyan népet akar, amely el van különítve Istennek a világból, és használható Isten céljára. „**A Te Igéd igazság**” – mondja Jézus. Nem azt mondja, amit manapság olyan sokan: „Igéd tartalmaz igazságot”, hanem: „**A Te Igéd IGAZSÁG.**”

17,18 Az Atya **elküldte** az Úr Jézust **a világba**, hogy megmutassa Isten jellemét az embereknek. Ahogyan az Úr imádkozott, tudta, hogy hamarosan visszamegy a mennybe. A jövő generációknak azonban még szükségük lesz bizonyágtételre Istenről. Ezt a munkát a hívőknek kell végezniük a Szent Szellem hatalma által. Természetesen a keresztyének sohasem fogják olyan tökéletesen képviselni Istent, mint Krisztus tette, mert sohasem lesznek egyenlők Istennel. De a hívők mégis ugyanolyan képviselői Istennek a világban, mint Ő, Jézus ezért **küldte el őket a világba**.

17,19 „**Megszentelni**” nem feltétlenül azt jelenti, hogy szentté *tenni*. Ő személyes jellegénél fogva *szent*. A gondolat itt az, hogy az Úr *elkülöníti magát* arra a munkára, amelyért Atyja elküldte, – vagyis áldozati haláláért. Azt is jelentheti, hogy elkülönítette magát azért, hogy elfoglalja helyét a világon kívül, és be lépjen a dicsőségre. „Odaszentelése pél-

da és erő” – mondja Vine. El kell különülnünk a világtól, és a mi örök részünket vele találjuk meg.

Y) Jézus imádkozik minden hívőért (17,20-26)

17,20 Most a főpap kiterjeszti imádságát a tanítványokon túlra. Imádkozik a még meg sem született nemzedékekért. Valójában minden hívő, amikor ezt a verset olvassa, azt mondhatja: „Jézus több mint 1900 éve imádkozott értem.”

17,21 Az imádság a hívők közötti egységért szól, de ekkor a bűnösök megváltásának szemszögéből. Az egység, amiért Krisztus imádkozott, nem a külső egyházi unió ügye volt. Inkább közös erkölcsi hasonlóságon alapuló egységről volt szó. Azért imádkozott, hogy a hívők **egyek legyenek** Isten és Krisztus jellemének bemutatásában. Ez azt eredményezi, hogy **a világ elhiszi**, Isten **küldte** Őt. Ezt az egységet látva a világ ezt mondja: „Látom Krisztust ezekben a keresztyéneknél, ahogyan az Atya látható volt Krisztusban.”

17,22 A 11. versben az Úr a közösségi egységért imádkozott. A 21. vers ugyanerről beszélt a bizonyágtételben. Ez most egység a **dicsőségben**. Ez előre mutat arra az időre, amikor a szentek megkapják dicsőséges testüket. „**A dicsőséget, amelyet nékem adtál**”; ez a feltámadás és mennybemenetel dicsősége.

Még nem rendelkezünk ezzel a dicsőséggel. **Már megkaptuk**, amennyiben Isten szándékait nézzük, de nem lesz addig a mienk, amíg az Úr vissza nem tér, hogy elragadjon bennünket a mennybe. A világ előtt akkor lesz nyilvánvaló, amikor Krisztus visszajön a földre felállítani a királyságát. Akkor meg fogja érteni a világ az Atya és a Fiú, valamint a Fiú és népe közötti alapvető egységet, és hinni fogja (túl későn), hogy Jézust Isten küldte.

17,23 A világ nemcsak azt fogja megérteni, hogy Jézus Isten Fia, hanem azt is meg fogja tudni, hogy a hívőket úgy szerette Isten, ahogyan Krisztust szerette. Szinte hihetetlen, hogy ennyire szeret bennünket Isten, de így van!

17,24 A Fiú azt kívánja, hogy népe vele legyen a dicsőségben. Amikor egy hívő meghal, az bizonyos értelemben erre az imádságra adott válasz. Ha megértettük ezt, vigasztalásunk lesz szomorúságunkban. Meghalni annyi, mint elmenni, Krisztussal lenni, és **meglátni dicsőségét**. Ez a **dicsőség** nem csupán az istenség dicsősége, amellyel rendelkezett Istennél a világ alapjának felvettete előtt. Ez az a dicsőség is, amelyet az Üdvözítő és Megváltó szerzett. Ez a **dicsőség** annak a bizonyítéka, hogy Isten **szerette** Krisztust „**a világ alapjának felvettete előtt**”.

17,25 A világ elmulasztotta, hogy meglássa a Jézusban kijelentett Istent. Néhány tanítvány megtette, és ők elhitték, **hogy** Jézust Isten **küldte**. Keresztre feszítésének előestéjén csak néhány hűséges szív volt ott az egész emberiségből, és még ezek is készültek elhagyni.

17,26 Az Úr Jézus **megismertette** az Atya **nevét** a tanítványokkal, amikor velük volt. Bemutatta az Atyát. Szavai és cselekedetei az Atya szavai és cselekedetei voltak. Krisztusban az Atya tökéletes kifejezését látták. Jézus folytatja, **megjeleníti** az Atya nevét a Szent Szellem szolgálatán keresztül. Pünkösd napja óta mindig a Szellem tanítja a hívőket az Atya Istenről. Különösen Isten Igéjén keresztül ismerhetjük meg, hogy milyen az Isten. Amikor az emberek úgy fogadják el az Atyát, ahogyan az Úr Jézus megismerteti, az Atya **szeretetének** különleges tárgyaivá válnak. Mivel az Úr Jézus minden hívőben benne lakik, az Atya úgy tekintheti őket és úgy bánhat velük, ahogyan egyszülött Fiával teszi. Reuss jegyzi meg a következőket:

Az Isten szeretete, amely a fizikai világ megteremtése előtt megfelelő tárgyat a Fiú személyében találta meg (24. v.), az új szellemi világ megteremtése óta megtalálja azt mindazokban, akik a Fiúval egyesültek.⁴¹

Godet pedig a következőket teszi hozzá:

Isten vágya Fiának földre küldésével pontosan az volt, hogy kialakíthasson magának az emberek közül egy hozzá hasonlító, gyermekekből álló családot.⁴²

Mivel az Úr Jézus a hívőkben van, ezért Isten úgy szeretheti őket, ahogyan Krisztust szereti.

Oly drága vagyok Istennek, hogy drágább már nem lehetek, ugyanúgy szereti Fiát, ahogyan engemet.

Catesby Paget

A Krisztus által népéért elmondott kérések Rainsford megjegyzése szerint:

...szellemi dolgokra, mennyei áldásokra vonatkoznak. Nem gazdagságra, megtiszteltetésre, világi befolyásra, hanem a gonosztól való megszabadulásra, elkülönülésre a világtól, felkészítésre a feladatra, biztos megérkezésre a mennybe.⁴³

VIII. ISTEN FIÁNAK SZENVEDÉSE ÉS HALÁLA (18-19. feje.)

A) Júdás elárulja az Urat (18,1-11)

18,1 A 13-17. fejezet szavai Jeruzsálemben hangzottak el. Most **Jézus** elhagyta a várost, és keleti irányba, az Olajfák-hegye felé ment. Így keresztülhaladt **a Kidron-patakon**, és a Gecsemáné-kertbe ért, amely az Olajfák-hegyének nyugati lejtőjén volt.

18,2-3 Júdás tudta, hogy az Úr idejének nagy részét a kertben imádságban töl-

tötte. **Tudta**, hogy a legvalószínűbb hely, ahol megtalálja az Urat, az imádkozás helye.

A **katonai csapat** valószínűleg római katonákból állt; ugyanakkor a **szolgák** zsidó hivatalos személyek voltak, akik a **főpapokat és a farizeusokat** képviselték. **Fáklyákkal, lámpásokkal és fegyverekkel** jöttek. „A világ világosságát lámpásokkal jöttek keresni.”

18,4 Az Úr **előrement**, hogy találkozzon velük, nem várva meg, hogy megtalálják. Ez mutatta hajlandóságát arra, hogy a keresztre menjen. A katonák ott-hon hagyhatták volna fegyvereiket, hiszen az Úr nem állt ellen. A kérdés: „**Kit kerestek?**”, arra irányult, hogy saját ajkukról legyen hallható küldetésük természetete.

18,5 A **názáreti Jézust** keresték, nem tudva, hogy Ő a teremtőjük és a fenntartójuk, a legjobb barátjuk, aki valaha volt. Jézus ezt mondta: „**ÉN vagyok.**” Nem csak úgy értette, hogy Ő a názáreti Jézus, hanem hogy Ő egyúttal Jahve. Mint korábban már említettük, az ÉN VAGYOK Jahve egyik neve az ÓSZ-ben. Vajon elgondolkodott-e ezen **Júdás** újra, amint ott állt a **többiekkel** a tömegben?

18,6 Egy rövid pillanatra az Úr Jézus kijelentette magát nekik, mint az ÉN VAGYOK, a mindenható Isten. A kijelentés olyan lenyűgöző volt, hogy a **katonák hátrahúzódtak és a földre estek.**

18,7 Az Úr **ismét kérte őket**, mondják meg neki, **kit keresnek.** A válasz ismét ugyanaz volt, annak a hatásnak az ellenére, amelyet Krisztus két szava éppen az előbb gyakorolt rájuk.

18,8-9 **Jézus azt válaszolta** ismét, hogy Ő az, és hogy Ő Jahve. „**Megmondtam néktek, hogy ÉN VAGYOK.**” Mivel Őt keresték, azt mondta nekik, hogy a tanítványokat **engedjék elmenni.** Csodálatos látni mások iránti önzetlenségét akkor, amikor saját élete volt veszély-

ben. Így a Jn 17,12 szavai is beteljesedtek.

18,10 **Simon Péter** úgy gondolta, itt az ideje, hogy erőszakot alkalmazzon annak érdekében, hogy megvédje Mesterét a tömegtől. Az Úrtól kapott parancs nélkül cselekedve **kirántotta kardját** és a **főpap szolgája felé sújtott.** Kétségtelenül az volt a szándéka, hogy megöli, de a kardot egy láthatatlan kéz eltérítette, úgyhogy csak a **szolga jobb fülét vágta le.**

18,11 **Jézus** megróttá **Péter** megmondolatlan buzgalmát. A szenvedés és halál **poharát Atyja adta** neki, és Ő ki akarta **inni.** Lukács, az orvos jegyezte fel, hogyan érintette és gyógyította meg ekkor az Úr Málkus fülét (22,51).

B) **Jézust letartóztatják és megkö- tözik (18,12-14)**

18,12-13 Ez volt az első alkalom, hogy gonosz emberek képesek voltak **Jézust** elfogni és kezeit megkötni.

Korábban **Annás** volt a főpap. Nem világos, miért vitték **Jézust** először őhozá, és nem a vejéhez, **Kajafáshoz**, aki akkor **volt a főpap.** Amit fontos látni, az az, hogy Jézust először a zsidók előtt vetették alá kihallgatásnak, hogy megkíséreljék rábizonyítani az istenkáromlás és eretnenség vétkét. Ez az, amit *vallási* kihallgatásnak nevezünk. Azután a római hatóságok előtt vallatták, és itt azt próbálták bizonyítani, hogy a császár ellensége. Ez volt a *polgári* kihallgatás. Mivel a zsidók római uralom alatt voltak, a római törvények szerint kellett eljárniuk. Nem hozhattak halálos ítéletet. Halálbüntetését például nem hajthattak végre. Ezt Pilátusnak kellett megtennie.

18,14 János megmagyarázza, hogy a főpap ugyanaz a **Kajafás** volt, aki megjövendölte, **hogy egy embernek kell meg-**

halni a nemzetért (lásd Jn 11,50). Most arra készült, hogy részt vegyen a prófécia beteljesítésében.

James Stewart írja a következőket:

Ez volt az az ember, aki a nemzet lelkének kirendelt felügyelője volt, arra kijelölve, hogy a felségesnek legyen legfőbb tolmácsolója és képviselője. Rá volt bízva az a dicső kiváltság, hogy minden évben egyszer belépjen a szentek szentjébe. Mégis ez volt az az ember, aki Isten Fiát elítélte. A történelem nem szolgáltat ijesztőbb illusztrációt arról az igazságról, hogy a világban levő legjobb vallási lehetőségek és a legígéretebb környezet sem garantálja egy ember üdvösségét, de még lelkének megnevesítését sem. „Akkor azt láttam – mondja Bunyan János könyvének befejezésében (A zarándok útja) –, hogy még a menny kapujából is vezet út a pokolba.”⁴⁴

C) Péter megtagadja Urát (18,15-18)

18,15 A legtöbb bibliakutató úgy gondolja, hogy az itt említett **másik tanítvány** János volt, akit alázatossága megakadályozott abban, hogy saját nevét megemlítsé, különösen Péter szégyenteljes bukásának tényében. Nincs kijelentve, hogy János hogyan lett olyan jó **ismerőse a főpapnak**, de az tény, hogy beengedték **az udvarba**.

18,16-17 Péter nem tudott bemenni addig, amíg János ki nem jött, és nem beszélt azzal a nővel, aki az ajtóőrző volt. Visszagondolva feltehetjük a kérdést, kedvesség volt-e Jánostól, hogy így használta befolyását. Sajátságos, hogy Péter első tagadása nem valamilyen hatalmas, félelmetes katona előtt történt, hanem egy egyszerű **szolgálólány** előtt, **aki az ajtót őrizte**. Tagadta, hogy Jézus Krisztus tanítványa volt.

18,18 Péter most elvegyült Urának el-lenségei közé, és megpróbálta kilétét eltitkolni. Sok más tanítványhoz hasonlóan ennek a világnak a **tüzénél melegedett**.

D) Jézus a főpap előtt (18,19-24)

18,19 Nem világos, hogy vajon a **főpap** itt Annás vagy Kajafás. Ha Annás volt, mint ahogy nagyon valószínűnek tűnik, akkor feltehetően udvariasságból nevezték főpapnak, mivel egyszer már viselte ezt a tisztséget. **A főpap akkor megkérdezte Jézust tanítványai és tanításai** felől, mintha ezek fenyegetést jelentenének a mózesi törvényre és a római uralomra. Nyilvánvaló, hogy ezeknek az embereknek nem volt valódi vádjuk az Úr ellen, és így megpróbáltak vádat kövacsolni.

18,20 Jézus azt válaszolta neki, hogy szolgálatát **nyilvánosan** végezte. Nem volt takargatni valója. **A zsidók jelenlétében tanított a zsinagógában és a templomban**. Nem volt titokzatos.

18,21 Ez kihívás volt, hogy állítsanak elő néhányat azok közül a zsidók közül, akik hallgatták. Emeljenek azok vádat el-lene. Ha tett vagy mondott valami rossz-szat, mutassák be a tanúkat.

18,22 A kihívás nyilvánvalóan felin-gerelte a zsidókat. Így bűnügy nélkül ma-radtak volna. Ezért durvasághoz folya-modtak. **Egyik poroszló** arcul ütötte **Jé-zust, mert így beszélt a főpappal**.

18,23 Az Úr tökéletes nyugalommal és megkérdőjelezhetetlen logikával kimu-tatta magatartásának helytelenségét. Nem tudták azzal vádolni, hogy gonoszul be-szélt; mégis bántalmazták az igazság ki-mondásáért.

18,24 Az előző versek az Annás előtti valla-tást mondják el. A Kajafás előtti ki-hallgatást János nem írja le. Ez a 18,24 és 18,28 közé illene.

E) Péter második és harmadik tagadása (18,25-27)

18,25 Az elbeszélés most visszatér **Simon Péterhez**. A hajnali órák hűvös-ségében a tűznél **melegedett**. Ruházata és kiejtése kétségtelenül arról tanúskodott, hogy galileai halász. Az egyik vele együtt álldogáló megkérdezte, hogy nem ennek a Jézusnak a tanítványa-e? **Ő megtagadta** ismét az Urat.

18,26 Most Málkus **egyik rokona** szólt Péterhez. Láttá, amikor **Péter levágta** rokona **fülét**. „**Nem láttalak-e én téged Ővele együtt a kertben?**”

18,27 Péter harmadszor **tagadta meg** az Urat. Akkor **azonnal** meghallotta **egy kakas** kukorékolását, és ez eszébe juttatta az Úr szavait: „Nem szól addig a kakas, mígnem háromszor megtagadsz engem.” Más evangéliumokból tudjuk, hogy Péter ekkor kiment és keserves sírásra fakadt.

F) Jézus Pilátus előtt (18,28-40)

18,28 A vallási kihallgatás véget ért, és kezdetét vette a polgári kihallgatás. A helyszín vagy a törvényszék volt, vagy a helytartó palotája. A zsidók nem akartak bemenni egy pogány palotájába. Úgy gondolták, hogy **tisztátalanná** lennének, és így nem ehetnék meg a **páskát**. Az nem zavarta őket, hogy Isten Fiának halálát tervezték. Tragédia lett volna belépni egy pogány házba, de a gyilkosság csekélység volt.

Augustinus jegyzi meg a következőket:

*Ó, szentségtelen vakság! Persze, beszennyeződtek volna egy házban, amely másé volt, és nem szennyeződtek be egy büntény által, amely az övék volt. Félték, hogy tisztátalanná lesznek egy idegen bíró pretóriumában, és nem félték, hogy tisztátalanná lesznek ártatlan testvérük vére által.*⁴⁵

Hall a következő magyarázatot fűzi hozzá:

*Jaj nektek, papok, írástudók, vének, képmutatók! Lehet-e bármilyen hajlék annyira tisztátalan, mint a ti lelkiismeretetek? Nem Pilátus falai, hanem a szívetek tisztátalan. Gyilkosság a szándékotok és félték egy hely tisztátalanságától? Megver titeket az Isten, meszelt falak! Vérrel akarjátok beszennyezni magatokat, Isten vérevel? Félték, hogy tisztátalanok lesztek Pilátus kövezetének érintésétől? Szűnyognyi kis száalka megakad torkotokon, míg tevényi aljas gonoszságot nyeltek le? Jeruzsálemből menjete ki gonosz hitetlenek, ha nem akartok tisztátalanok lenni! Pilátusnak több oka lett volna félni, nehogy falai beszennyeződjenek az ilyen elképesztő, gonosz szörnyetegek jelenlététől.*⁴⁶

Poole a következőket jegyzi meg:

*„Semmi sem elterjedtebb, mint az, hogy a szertartásokban túlbuzgó emberek nem törődnek az erkölcsi dolgokkal.”*⁴⁷

Az a kifejezés, „**hogy megehesék a páskát**”, valószínűleg az ünnepre utal, amely a páska után **következett**. Magát a páskát az előző éjszaka tartották.

18,29 Pilátus, a római helytartó engedett a zsidók vallási aggályainak, és **kiment** oda, ahol voltak. Azzal kezdte a kihallgatást, hogy megkérdezte a zsidókat, milyen vádat hoznak fel **ez ellen** a fogoly ellen.

18,30 Válaszuk arcátlan és nyers volt. Valójában azt mondták, hogy ők már tárgyalták az ügyet és bűnösnek találták Jézust. Minden, amit Pilátustól kívántak, az volt, hogy mondja ki az ítéletet.

18,31 Pilátus megpróbálta elhárítani és ráterhelni a felelősséget a zsidókra. Ha már kihallgatták Jézust és bűnösnek találták, miért nem hoznak ítéletet saját

törvényük szerint? A zsidók válasza nagyon fontos. Kissé körülírva a következőket mondták. „Nem vagyunk független nemzet. A római uralomnak vagyunk alávetve. A polgári hatalom ki van véve a kezünkől, és nincs már hatalmunk rá, hogy valakit halálra **adjunk**.” Válaszuk bizonyította leigázottságukat és a pogány hatalomnak való alávetettségüket. Ezenkívül Krisztus halálának következményeit Pilátusra szerették volna hárítani.

18,32 A 32. versnek két különböző jelentése lehet: (1) A Mt 20,19-ben Jézus megmondta előre, hogy ki fogják szolgálatni a pogányoknak, hogy megöljék. Itt a zsidók éppen ezt a dolgot készültek megtenni. (2) Az Úr Jézus sok helyen mondta, hogy „fel kell emeltetnie” (Jn 3,14; 8,28; 12,32.34). Ez a keresztre feszítés általi halálra vonatkozott. A zsidók a legsúlyosabb bűnök eseteiben a megkövezést alkalmazták csak, míg a keresztre feszítés római módszer volt. Így a zsidók a halálbüntetés végrehajtásának elutasításával akaratlanul beteljesítették ezt a Messiásra vonatkozó két próféciát (lásd még a Zsolt 22,17-et).

18,33 Pilátus most bevittette Jézust a **pretóriumba** személyes beszélgetésre, és megkérdezte tőle: „**Te vagy a zsidók királya?**”

18,34 Jézus lényegében a következőket **válaszolta neki**: „Mint helytartó, halottál valaha is arról, hogy megpróbáltam megdönteni a római uralmat? Mondta neked valaki, hogy királynak nyilvánítottam magamat, aki alá fogja ásni a császár birodalmát? Ez olyan vád, amelyet személyes tapasztalat alapján tudsz, vagy csak hallottad azt, amit ezek a zsidók mondtak?”

18,35 Pilátus kérdésében valódi megvetés volt: „**Avagy zsidó vagyok-e én?**” Az volt emögött, hogy ő túl fontos személy ahhoz, hogy ilyen helyi zsidó prob-

lémáktól zavartassa magát. Válasza egyúttal annak beismerése volt, miszerint nem tudott Jézus ellen igazi vádról. Csak annyit tudott, amennyit a zsidó vezetők mondtak.

18,36 Az Úr ekkor megvallotta, hogy király, de nem olyanfajta király, amivel a zsidók vádolták. Nem is olyan, hogy Rómát fenyegetné. Krisztus **királysága** nem valósítható meg emberi fegyverekkel. Különböztetnie tanítványait **harcolnának** annak megakadályozására, hogy a zsidók foglya legyen. Krisztus **királysága nem e világból való**. Hatalmát vagy tekintélyét nem ebből a világból veszi. Céljai nem testi jellegűek.

18,37 Amikor **Pilátus** megkérdezte Jézustól, hogy valóban **király-e, Jézus ezt válaszolta: „Te mondd, hogy én király vagyok.”** Csakhogy az Ő országa az **igazság**, nem pedig kardok és pajzsok birodalma. Azért jött **a világba, hogy bizonyosságot tegyen az igazságról. Az igazság** itt az Istennel, magával Krisztussal, a Szent Szellemmel, az emberrel, a bűnnel, a megváltással, valamint a keresztyénség minden más nagy tanításával kapcsolatos igazság. **Mindenki, aki szereti az igazságot, hallgat a szavára**, és így növekszik a birodalma.

18,38 Nehéz megmondani, hogy mit gondolt **Pilátus**, amikor ezt mondta: „**Micsoda az igazság?**” Töprengett, gúnyolódott vagy érdeklődött? Mindössze azt tudjuk, hogy a megtestesült Igazság állt előtte, és ő nem ismerte fel. Pilátus most a zsidókhoz sietett, azzal a megállapítással, hogy **egyáltalán nem talált bűnt Jézusban**.

18,39 Szokás volt a zsidóknál, hogy a **páska idején** valamilyen zsidó fogoly szabadon bocsátását kérték a rómaiaktól. Pilátus erre a szokásra hivatkozott, hogy kedvébe járjon a zsidóknak, és ugyanakkor megpróbálja **szabadon bocsátani Jézust**.

18,40 A kísérlet meghiúsult. A zsidók nem akarták Jézust; **Barabbást** akarták. **Barabbás rabló volt.** Az ember gonosz szíve előnyben részesített egy banditát a teremtővel szemben.

**G) Pilátus határozata: ártatlan.
Mégis elítéli (19,1-16)**

19,1 Nagy igazságtalanság volt **Pilátus** részéről, hogy egy ártatlan embert megkorbácsolatott. Talán azt remélte, hogy ez a büntetés kielégíti a zsidókat, és nem fogják kívánni Jézus *halálát*. A korbácsolás római büntetés volt. A foglyot ostorral vagy bottal verték. Az ostoron fém- vagy csontdarabok voltak, és ezek mély sebeket ütöttek a húsban.

19,2-3 **A katonák** Jézusnak azt az állítását gúnyolták, hogy Ő király. Koronát a királynak! De ez **töviskorona** volt. Különleges fájdalmat okozhatott, amint a homlokába nyomták. A tövisek annak az átoknak a szimbólumai, amelyet a bűn okozott a emberiségnek. Itt látjuk az Úr Jézust, amint viselte bűneink átkát azért, hogy mi a dicsőség koronáját viselhessük. A **bíborköntöst** szintén gúnyból alkalmazták. A **bíbor** királyi szín volt. Minket ez is arra emlékeztet, hogy bűneinket Jézus Krisztusra helyezte Isten azért, hogy mi Isten igazságának palástjába öltözhesünk.

Megrendítő dolog arra gondolni, hogy Isten örökkévaló Fiát saját teremtményeinek **keze** verte! A szájakat, amelyeket Ő formált, most arra használták, hogy Őt gúnyolják!

19,4 **Pilátus ekkor ismét kiment** a sokasághoz, és kihirdette, hogy kihozza Jézust hozzájuk, aki ártatlan. Így Pilátus önmagát ítélte el. Nem talált bünt Krisztusban, mégsem engedte szabadon.

19,5 Amikor **Jézus kijött a töviskoronával és a báborköntösben**, Pilátus bejelentette: „**Ímhol az ember!**” Nehéz

megmondani, hogy vajon ezt gúnyból vagy együttérzésből mondta-e, vagy minden különösebb érdeklődés nélkül.

19,6 **A főpapok észrevették**, hogy Pilátus tétovázik, ezért dühödten kiabáltak, hogy Jézust feszítsék meg. *Vallásos* emberek voltak a hangadók, akik az Úr halálát követelték. Évszázadokon keresztül gyakran vallási tisztségviselők voltak, akik az igazi hívőket a legelkeseredettebben üldözték. Úgy tűnik, **Pilátusnak** elege volt belőlük és Jézus Krisztus iránti okatlan gyűlöletükből. Valójában a következőket mondta: „Ha úgy vélitek, hogy ez a helyes, miért nem **viszítetek el és feszítitek meg?** Ami viszont engem illet, szerintem ártatlan.” Pilátus azonban tudta, hogy a zsidók nem adhatják Őt halálra, mert ezt a hatalmat akkor csak a rómaiak gyakorolhatták.

19,7 Amikor látták, hogy nem tudják bizonyítani, hogy Jézus fenyegeti a császár uralmát, előhozták vallási vádjukat ellene. Krisztus azt állította, hogy egyenlő Istennel, azt mondva, hogy **Isten Fia**. A zsidók előtt ez istenkáromlás volt, amelyet halállal kellett büntetni.

19,8-9 Az a lehetőség, hogy Jézus Isten Fia, aggasztotta Pilátust. Az egész ügy már korábban is nyugtalanította, de ez félelmet keltett benne. Pilátus visszavitette Jézust a **pretóriumba** vagy törvénycsarnokba, és megkérdezte, **honnét való**. Mindebben Pilátus nagyon tragikus figurának bizonyult. Saját ajkaival ismerte be, hogy Jézus semmi rosszat nem tett; mégsem volt erkölcsi bátorsága, hogy szabadon bocsássa, mert félt a zsidóktól. Miért **nem felelt neki Jézus?** Valószínűleg azért, mert tudta, hogy Pilátus nem hajlandó annak a világosságnak megfelelően cselekedni, amellyel rendelkezett. Pilátus elmulasztotta a lehetőséget. Nem kaphatott több világosságot, amikor nem reagált arra a világosságra, amellyel rendelkezett.

19,10 Pilátus az Úr válaszát fenyegetéssel próbálta kikényszeríteni. Emlékeztette Jézust, hogy mint római helytartónak **hatalma** van arra, hogy **szabadon bocsássa** vagy **keresztre feszítse**.

19,11 Az Úr Jézus önuralma figyelemre méltó. Nyugodtabb volt, mint Pilátus. Csendesen válaszolta, hogy bármekkora **hatalma** van is Pilátusnak, azt Isten **adta** neki. Minden uralmat Isten rendelt el, és minden hatalom, akár polgári, akár szellemi, Istentől van.

Az a kifejezés, hogy **„aki a te kezede adott engem”**, vonatkozhat: (1) *Kajafásra*, a főpapra; (2) *Júdásra*, az árulóra; vagy (3) a zsidó *népre* általában. A gondolat az, hogy a zsidóknak ezt jobban kellene tudniuk. Birtokukban van a Szentírás, amely megjövendölte a Messiás eljövételét. Fel kellett volna ismerniük, amikor eljött, de visszautasították, sőt most az életét követelik. Ez a vers arra tanít bennünket, hogy a bűnnek fokozatai vannak. Pilátus bűnös volt, de Kajafás és Júdás, valamint valamennyi gonosz zsidó *még* bűnösebb.

19,12 Amikor **Pilátus** egyre inkább azt latolgatta, hogy Jézust **szabadon engedni**, a zsidók elővették utolsó és leghatásosabb érvüket: **„Ha ezt szabadon bocsátod, nem vagy a császár barátja!”** Mínt ha a császár miatt nyugtalanokdtak volna! Gyűlöltek. El szerették volna pusztítani, és meg akarták magukat szabadítani az uralmától. Itt mégis azt színeltek, hogy a császár birodalmát védik ennek a Jézusnak a fenyegetése ellen, aki azt állítja magáról, hogy király! Learatták ennek a rettenetes képmutatásnak a büntetését, amikor a rómaiak Jeruzsálem ellen vonultak Kr. u. 70-ben, és teljesen lerombolták a várost, lakóit pedig lemészárolták.

19,13 **Pilátus** nem engedhette meg magának, hogy a zsidók a császár iránti hűtlenséggel vádolják, és gyáván behó-

dolt a csöcseléknek. Most **kihozatta Jézust** egy nyilvános helyre, amelyet **Kőpadolatnak neveztek**, ahol gyakran intézték az ilyen ügyeket.

19,14 Valójában a páska ünnepet előző este tartották. A **páska előkészületi napja** felkészülés az azt követő ünnepre. A **„mintegy hat óra”** feltehetően reggel 6 órát jelent, de az evangéliumok időszámítása körül meg nem oldott problémák vannak. „Ímhol a ti királyotok!” Szinte biztos, hogy ezt azért mondta Pilátus, hogy bosszantsa és provokálja a zsidókat. Kétségkívül őket okolta, hogy csapdába csalták Jézus elítélése végett.

19,15 A zsidók hajthatatlanok voltak abban, hogy Jézust keresztre kell feszíteni. Pilátus a következő provokatív kérdéssel gúnyolta őket: **„A ti királyotokat feszítsem meg?”** Akkor a zsidók még mélyebbre sülyedtek, ezt mondva: **„Nem királyunk van, hanem császáruk!”** Hűtlen nemzet! Megtagadják Istenüket egy gonosz, pogány zsarnokért.

19,16 Pilátus a zsidók kedvében akart járni, és átadta Jézust a katonáknak, **hogy megfeszítsék**. Jobban szerette az emberek elismerését, mint Istenét.

H) A keresztre feszítés (19,17-24)

19,17 A **keresztnek** fordított szó jelenthet egyetlen fadarabot (cölöpöt), vagy lehetett két keresztbe tett darab is. Mindenesetre olyan méretű volt, hogy egy ember általában vinni tudta. Egy bizonyos távon Jézus vitte a **keresztjét**. Aztán más evangéliumok szerint egy cirenei, Simon nevű embernek adták oda, hogy vigye. A **Koponya-helye** ezt a nevet kétféle módon kaphatta: (1) Maga a terület hasonlíthatott egy koponyához, különösen, ha valamilyen domb volt, üregekkel az oldalában. Ilyen hely Izráelben ma is „Gordon Golgotája”. (2) Ez volt az a hely, ahol a bűnözőket kivégezték; talán

koponyákat és csontokat találtak ezen a helyen, bár a temetkezésre vonatkozó mőzesi törvény fényében ez nagyon valószínűtlen.

19,18 Az Úr Jézust kezénél és lábánál rászégezték a keresztre. A keresztet ezután felemelték és lesüllyesztették egy talajban lévő lyukba. Az egyetlen tökéletes ember volt, aki valaha élt, és ez volt a fogadtatás, amelyet övéitől kapott. Ha soha ezelőtt nem bízta benne, mint Uradban és Megváltódban, nem akarod-e ezt megtenni most, amikor olvasod ezt az egyszerű beszámolót arról, hogy hogyan halt meg érted? Két gonosztevőt is megfeszítettek vele, **mindkét oldalán egyet**. Ez az Ézs 53,12 prófécijának beteljesedése volt: „A bűnösök közé számláltatott.”

19,19 Szokás volt egy feliratot helyezni a megfeszített ember feje fölé, hogy jelezze bűnét. Pilátus úgy rendelkezett, hogy a középső keresztre a következő feliratot helyezték: **A NÁZÁRETI JÉZUS, A ZSIDÓK KIRÁLYA**.

19,20 Alexander sokatmondóan fejezi ki a következőket:

Héberül, a pátriárkák és a próféták megszentelt nyelvén; görögül, a dalamos és arany ragyogású nyelven, amely lelket adott az érzelmeknek és testet a filozófiai elvonatkoztatásoknak; latinul, egy olyan nép nyelvén, amely valaha a leghatalmasabb volt az emberek fiai között. A három nyelv három fajt és azok eszméit képviseli: kijelentést; művészetet, irodalmat; fejlődést, háborút és jogtudományt. Bárhol, ahol az emberi fajnak ez a három vágya él, ahol emberi nyelven lehet megnyilatkozni, ahol egy vétkező szív, egy beszélő nyelv, egy olvasni tudó szem van, ott a keresztnak üzenete van.

Az a hely közel volt a városhoz. Az Úr Jézust a város határán kívül feszítették keresztre. A pontos hely nem ismert.

19,21 A főpapoknak nem tetszett a megfogalmazás. Úgy akarták olvasni, mint Jézus által támasztott *igényt*, nem pedig, mint *tényt* (ami valójában volt).

19,22 Pilátus nem volt hajlandó megváltoztatni a feliratot. Türelmetlenné vált a zsidókkal szemben, és nem akart nekik több engedményt tenni. Csakhogy előbb kellett volna ezt a határozottságot mutatnia!

19,23 Az ilyen kivégzéseknél **a katonáknak** meg volt engedve, hogy elosszák azok személyes javait, akik meghaltak. Itt azt látjuk, hogy Krisztus **ruházatát** osztották el egymás között. Nyilvánvalóan összesen öt darabból állott. Négyfelé osztották, de ott volt még **a köntös**, amely **varrás nélkül készült**, és nem lehetett anélkül szétvágni, hogy használhatatlanná ne tegyék.

19,24 Sorsot vetettek a köntösre, és átadták az ismeretlen nyertesnek. Nem nagyon tudhatták, hogy ezt cselekedve egy figyelemre méltó próféciaát teljesítettek be, amelyet ezer évvel korábban írtak le (Zsolt 22,19)! Ezek a beteljesült próféciaák újra arra emlékeztetnek bennünket, hogy ez a könyv Isten ihletett Igéje, és hogy Jézus Krisztus valóban a megígért Messiás.

I) Jézus Jánosra bizza anyját (19,25-27)

19,25 Sok bibliakutató úgy gondolja, hogy négy asszony van megnevezve ebben a versben: (1) Mária, Jézus **anyja**; (2) Mária **nővére**, Salómé, János anyja; (3) **Mária, Kleopás felesége**; (4) **Mária Magdaléna**.

19,26-27 Saját szenvedései ellenére az Úr figyelmes volt mások iránt. Látva **anyját** és Jánost, **a tanítványt**, úgy mutatta be anyjának Jánost, mint aki nála ezután a fiú helyét foglalja el. Az Úr azal, hogy anyját „**asszonynak**” szólította,

nem a tiszteletnek valamiféle hiányát mutatta. De az figyelemre méltó, hogy nem szólította „anyának”. Nem tanulság-e azoknak ez, akiknek az a kísértésük lehet, hogy Máriát az imádat magaságába emeljék? Jézus ezáltal azzal bizta meg Jánost, hogy gondoskodjék Máriáról, mintha saját anyja lenne. János engedelmeskedett, és Máriát **otthonába fogadta**.

J) Krisztus műve elvégeztetett (19,28-30)

19,28 A 27. és 28. vers között kétségtelenül a sötétség három órája van, déltől délután 3-ig. Ez alatt az idő alatt volt Jézus Istentől elhagyatva, amikor elszenvedte bűneink büntetését. Az a kiáltása, hogy: **„Szomjúhozom!”**, valóságos, fizikai szomjúságot jelentett. A keresztre feszítés következtében nagyfokú volt a szenvedés. Ez is arra emlékeztet bennünket, hogy fizikai szomjúságánál nagyobb volt szellemi szomjúsága az emberek lelkének megmentéséért.

19,29 A katonák **savanyú bort** adtak neki inni. Valószínűleg egy **szivacsot** kötöttek egy pózna végére **izsóppal**, és ajkaihoz nyomták. (Az izsóp egy növény, a páskához is használták, 2Móz 12,22). Ez nem keverendő össze az epével kevert ecettel, amelyet korábban kínáltak neki (Mt 27,34). Abból nem ivott, mert az fájdalomcsillapítóként hatott. Teljes tudattal kellett hordoznia bűneinket.

19,30 **„Elvégeztetett!”** A munkát, amelyet Atyja bízott rá, elvégezte! Lelkét adta, mint bűnért való áldozatot. Ez volt a megváltás és az engesztelés műve! Igaz, hogy még nem halt meg, de halála, eltemetése és feltámadása olyan bizonyos, mintha már megtörtént volna. Így az Úr Jézus kihirdethette, hogy út nyílott, amelyen át a bűnösöket megmentheti. Köszönjük meg ma Istennek az Úr Jézus Golgotán elvégzett munkáját!

Néhány bibliakutató azt mondja, hogy a **„lehajtva fejét”** kifejezés azt jelentheti, hogy fejét hátrahajtotta. Vane a következőket mondja: „Nem a fej halál utáni tehetetlen lehanyatlásáról van szó, hanem fejének szándékos nyugalmi helyzetbe helyezéséről.”

Az, hogy **kibocsátotta Szellemét**, azt a tényt hangsúlyozza, hogy halála önkéntes volt. Ő határozta meg halálának idejét. Képességeinek teljes birtokában **kibocsátotta Szellemét**. Ez olyan tett, amelyet pusztán emberi lény nem valósíthatott volna meg.

K) Egy katona átdöfi Jézus oldalát (19,31-37)

19,31 Ismét láthatjuk, hogy ezek a vallásos **zsidók** milyen gondosak voltak a részleteket illetően, amikor hidegvérű gyilkosságot követtek el. „Megszúrték a szűnyogot, és elnyelték a tevét.” Úgy gondolták, hogy **nem** helyes, hogy a testek **szombaton a kereszten maradjanak**. Vallási ünnep lesz a városban. Ezért arra kérték Pilátust, hogy **törjék el a lábszáraikat**, hogy halálukat meggyorsítsák.

19,32 A Szentírás nem írja le, hogyan törték el a lábszárukat. Azonban több, különböző helyen el kellett törniük, mivel egyetlen törés nem okozott volna halált.

19,33 Ezek a katonák nagyon tapasztaltak voltak az ilyen dolgokban. Tudták, hogy **Jézus Krisztus már meghalt**. Szó sem lehetett ájulásról vagy eszméletvesztésről. **Az Ő lábszárait nem törték meg**.

19,34 Nem mondja el az Ige, hogy az **egyik katona** miért **döfte át az oldalát**. Talán gonosz szívének utolsó dührohama volt. „Ez a megvert ellenség csata utáni elkeseredett csapása lehetett, kifejezve az emberi szív mélységes gyűlöletét Isten és Krisztus ellen.” Nincs egyetértés a **víz és vér** jelentésére vonatkozóan. Néhányan úgy tekintik, mint annak jelét, hogy Jézus megszakadt szívvel halt meg, de már

olvastuk, hogy halála önkéntes volt. Mások úgy gondolják, hogy a bemeztést és az úrvacsorát jelenti, de ez erőltetettnek tűnik. **A vér** a megtisztulás a bűn vétkeitől, míg **a víz** a bűn szennytől. Ezt fejezi ki a következő vers:

Az a víz, s a drága vér,
melyet adtál bűnömér',
gyógyír legyen lelkenek,
bűntől, vádtól mentsen meg.

Augustus Toplady

19,35 A 35. vers vonatkozhat arra a tényre, hogy Jézus lábszárait nem törték meg, vagy arra, hogy oldalát átdöfték, vagy az egész keresztre feszítési jelenetre. **Aki látta** – ez kétségtelenül Jánosra vonatkozik, aki a beszámolót írta.

19,36 Ez a vers nyilvánvalóan visszautal a 33. versre, mint a 2Móz 12,46 beteljesedésére: „Csontot se törjetekek össze abban.” Ez a vers a páskabarányra vonatkozik. Isten rendelkezése volt, hogy a csontoknak töretlenül kellett maradniuk. Krisztus az igazi Páskabarány, aki nagy pontossággal teljesítette az előképet.

19,37 A 37. vers visszautal a 34. versre. Bár a katona nem értette, tette az **Írások** másik csodálatos beteljesedése volt (Zak 12,10). „Az ember csinálta a maga gonoszágát, de Isten útját vitte véghez.” Zakariás próféciája egy olyan eljövendő napról beszél, amikor a hívő zsidók meg fogják látni az Urat, amint visszajön a földre. „Reá tekintenek, akit átszegeztek, és siratják Őt, amint siratják az egyetlen fiút.”

L) Temetés József sírjába (19,38-42)

19,38 Ez a vers kezdi meg a Jézus Krisztus temetéséről szóló beszámolót. **Arimátiai József** mindeztideig titokban volt hívő. **A zsidóktól való félelme** viszsztatartotta Krisztus nyílt megvallásától. Most viszont merészen előlépett, és el kérte **Jézus testét**, hogy eltemesse. Ezt

cselekedve kiközösítésnek, üldözésnek és erőszaknak tette ki magát. Sajnálatos, hogy nem volt hajlandó kiállni az elvetett Mesterért, amíg Jézus a tömegeknek szolgált.

19,39-40 János evangéliuma olvasói már ismerik **Nikodémust**, mert korábban már találkoztak vele, amikor **Jézushoz jött éjszaka** (3. fej.), és amikor sürgette, hogy Jézusnak biztosítsanak megfelelő meghallgatást a Szanhedrin előtt (Jn 7, 50-51). Most csatlakozott Józsefhez. **Száz font mirhából és aloéből** való kenetet vitt magával. Ezek a **fűszerek** feltehetően porított formában voltak, és rászórták őket a testre (?). Ezután a testet **vászoncsíkokba göngyölték**.

19,41 Ennek a szakasznak szinte minden részlete próféciái beteljesedés. Ézsaiás jövendölte meg, hogy az emberek azt tervezik majd, hogy a Messiást bűnösökkel temetik el, de gazdagokkal lesz a halálában (Ézs 53,9). Egy **kertben** egy **új sír** nyilvánvalóan gazdag emberé. Mátétól tudjuk, hogy Arimátiai Józsefé volt.

19,42 **Jézus** testét elhelyezték a sírban. A zsidók türelmetlenek voltak, hogy a test mielőbb a sírba kerüljön, mert ünnepeük kezdődött naplementekor. Mindez Isten határozatához tartozott, hogy a test három nap és három éjjel a földben legyen. Ezzel kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy a zsidó értékelés szerint a megkezdett nap egy napnak számított. Így az a tény, hogy az Úr a három napnak egy bizonyos *részében* a sírban volt, a Mt 12,40-ben leírt jövendölésnek a beteljesedése volt.

IX. AZ ISTEN FIA DIADALA (20. fej.)

A) Az üres sír (20,1-10)

20,1 **A hét első napja** vasárnap volt. **Mária Magdaléna kiment a sírhoz** még

hajnal előtt. A sír valószínűleg egy kis helyiség volt, amelyet egy domb vagy szikla oldalába vájtak. **A kő** kétségkívül korong alakú volt, kerek és lapos. Beelillett egy vájatba vagy csatornába a sír előtt, és az ajtó elé lehetett gördíteni, hogy azt lezárja. Amikor Mária odaért, **a kő el volt** már hengerítve. Ez egyébként Krisztus feltámadása *után* történt, ahogyan a Mt 28-ból megtudjuk.

20,2 Mária rögtön **Péterhez** és Jánoshoz **futott**, és lélekszakadva közölte, hogy valaki elvitte az Úr testét **a sírból**. Nem mondta, hogy ki tette, de az általános alany használata azt jelezte, hogy ez volt minden, amit tudott. Érdekes megjegyeznünk a hűséges és odaadó nőket Urunk keresztre feszítésénél és feltámadásánál. A tanítványok elhagyták az Urat és elmenekültek. A nők ott álltak, tekintet nélkül személyes biztonságukra. Ezek a dolgok nem jelentéktelenek.

20,3-4 Nehéz elképzelni, mit gondolt **Péter** és János, ahogy siettek **kifelé** a városból a Golgotához közeli kertbe. János valószínűleg fiatalabb volt, mint Péter, és **elsőnek** ért a sírhoz.

20,5 Feltehető, hogy alacsony nyílása volt a sírnak, ami miatt le kellett hajolnia az embernek, hogy bemenjen vagy benézzen. János **látta, hogy a vászonlepedők ott hevernek**. Vajon le voltak tekerve a testről, vagy még mindig abban a formában voltak, ahogyan körültekerték velük a testet? Feltételezzük, hogy az utóbbi volt a helyzet. **János nem ment be** a sírba.

20,6-7 Most **Péter** is odaért, és ő tétovázás nélkül **bement** a sírba. Van valami lobbanékonyosság a természetében, ami rokonszenvenessé teszi. **Ő is látta a vászonlepedőket ott heverni**, de az Úr teste nem volt ott.

A keszkenővel kapcsolatos részletek azért szerepelnek itt, hogy bemutassák, hogy az Úr távozása nyugodt és sietség nélküli volt. Ha valaki ellopta volna a tes-

tet, nem **göngyölítette** volna össze gondosan a fejkendőket.

20,8 János belépett a sírba és **látta**, hogy a lepedők és a keszkenő milyen rendezen van elhelyezve. Amikor azt mondta, hogy **látott és hitt**, az többet jelent fizikai látásnál. Arra vonatkozik, hogy mindent megértett. Előtte voltak Krisztus feltámadásának bizonyítékai. Ezek bizonyították, hogy mi is történt. Így jutott **hitre**.

20,9 Mostanáig a tanítványok nem igazán értették az **ÓSZ-i Szentírást**, amely azt állította, hogy a Messiásnak **fel kell támadnia a halálból**. Maga az Úr sokszor mondta ezt nekik, de nem fogták fel. János volt az első, aki megértette.

20,10 **Akkor a tanítványok** visszatértek oda, ahol laktak, valószínűleg Jeruzsálembe. Kétségkívül arra a következtetésre jutottak, hogy nincs értelme várakozni a sírnál. Jobb lesz elmenni és elmondani a többi tanítványnak, hogy mit tapasztaltak.

B) A Feltámadott megjelenik Mária Magdalénának (20,11-18)

20,11 Az első két szó szembeötlő: **Mária pedig**. A másik két tanítvány hazament, *de Mária...* Itt ismét egy nő szeretetét és odaadását látjuk. Neki sok bocsátatott meg; ezért nagyon szeretett. Ott maradt magányosan a sírnál és sírt, mert ahogy gondolta, a holttestet ellopták, feltehetően az Úr ellenségei.

20,12 Ekkor, ahogyan bepillantott a sírba, **két angyalt látott**, akik ott helyezkedtek el, **ahol Jézus teste feküdt**. Figyelemre méltó, hogy ezek az izgalmas tények milyen nyugodtan és érzelemmentesen vannak előadva.

20,13 Mária, úgy tűnt, nem félt és nem volt meglepve. Úgy válaszolt a kérdésekre, mintha teljesen normális helyzet lett volna. Válaszából kiderült, hogy még

nem fogta fel azt, hogy Jézus feltámadt és újra él.

20,14 Ekkor valami ok miatt hátrafordult. Maga **Jézus** állt ott, de ő nem ismerte fel. Még kora reggel volt, és talán még nem derengett a világosság. Mária egyfolytában sírt, és látása kétségtelenül elhomályosult. Az is lehet, hogy Isten akadályozta meg, hogy felismerje az Urat, amíg a megfelelő idő el nem jön.

20,15 Az Úr tudta a választ ezekre a kérdésekre, de az ő ajkáról akarta hallani. **Mária** azt gondolta, hogy **a kertész**. A világ Megváltója nagyon közel lehet az emberhez, és az mégsem ismeri fel. Ő azonban rendszerint alázatos külsőben közeledik, nem úgy, mint a föld nagyjai. Válaszában Mária nem nevezi meg az Urat. Háromszor úgy említi Jézust, mint **Őt**. Egyetlen személy volt, akivel foglalkozott, és teljesen szükségtelennek érezte, hogy másként is azonosítsa.

20,16 Mária most egy ismerős hangot hallott, amely nevén szólította. Ezt nem lehetett eltéveszteni: **Jézus** volt! **Rabbóninak** nevezte, ami annyit tesz: **én nagy tanítóm**. Valójában még mindig úgy gondolkodott róla, mint nagy tanítóról, akit ismert. Nem fogta fel, hogy most már több, mint az ő tanítója: Ura és Megváltója volt. Az Úr megpróbálta elmagyarázni neki, hogy ezután másképp és alaposabban fogja Őt megismerni.

20,17 Mária Jézust személyesen, mint embert ismerte. Látott csodákat, amikor Ő testben volt jelen. Így arra következett, hogy ha nincs vele látható módon, akkor nem is lehet reménysége az áldásra. Az Úrnak helyre kellett igazítania gondolkodását. Ezt mondta: „**Ne illess engem** egyszerűen, mint hústestben levő embert. **Nem mentem még fel az én Atyámhoz**. Amikor visszatérek a mennybe, a Szent Szellem fog lejönni a földre. Amikor eljön, úgy jelent ki majd engem a te szívednek, ahogyan azelőtt sohasem

ismertél, közelebb leszek hozzád, és drágább leszek neked, mint ahogyan itteni életem alatt lehetséges volt.”

Ezután azt mondta neki, hogy **menjen el testvéreihez**, és beszéljen nekik az új rendről. Az Úr először hivatkozott úgy a tanítványokra, hogy „**testvéreim**”. Tudniuk kell, hogy Istene az ő Istenük, és Atyja az ő Atyjuk. Ettől az időponttól lettek a hívők „fiakká” és „Isten örökösivé”.

Az Úr Jézus nem azt mondta, hogy a „mi Atyánkhoz”, hanem hogy „**az én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz**”. Ennek oka az, hogy Isten más értelemben az Ő Atyja, mint ahogyan a mienk. Isten az Úr Jézus **Atyja** öröktől fogva. Krisztus a Fiú, örök leszármazás által. A Fiú egyenlő az Atyával. Mi adoptálás által vagyunk Isten fiai. Ez olyan közösség, amely akkor kezdődik, amikor megváltást nyerünk, és sohasem ér véget. Mint Isten fiai, nem vagyunk egyenlők Istennel, és sohasem leszünk.

20,18 Mária Magdaléna engedelmeskedett megbízatásának, és lett, ahogyan valaki nevezte: „hírvivő a hírvivőkhöz, az apostolokhoz”. Lehet-e kétségünk afelől, hogy ez a nagy kiváltság jutalmul adatott neki Krisztus iránti odaadásáért?

C) A Feltámadott megjelenik tanítványainak (20,19-23)

20,19 Most már vasárnap **este** volt. A **tanítványok összegyűltek** talán abban a felső teremben, ahol három éjszakával ezelőtt találkoztak. **Az ajtók zárva voltak a zsidóktól való félelem miatt**. Hirtelen meglátták **Jézust középen** állni, és meghallották hangját, amely ezt mondta: „**Békesség néktek!**” Az világosnak tűnik, hogy az Úr az ajtók kinyitása nélkül lépett be a terembe. Ez csoda volt. Ne feledjük, hogy feltámadott teste húsból és csontokból álló valóságos test volt. Mégis

hatalma volt, hogy áthatoljon akadályokon, és egyébektől is a természeti törvényektől függetlenül cselekedjen. Azok a szavak, hogy „**békesség néktek**”, most új jelentőséget nyernek, mert Krisztus békességet szerzett kereszten kiontott vére által. Akik megigazultak hit által, azoknak békességük van Istennel.

20,20 Miután békességet hirdetett nekik, **megmutatta** szenvedésének jeleit, amelyek által békességet szerzett. Látták a szegek nyomait és a dárda okozta sebhelyet. Öröm töltötte el szívüket, felfogva, hogy valóban **az Úr** van ott. Az történt, amit előre megmondott. Feltámadt a halálból. A feltámadott Úr a keresztyének örömének forrása.

20,21 A 21. vers nagyon szép. A hívők nem élvezhetik önzően a békességet. Meg kell osztaniuk másokkal. Ezért az Úr elküldi őket a világba, ahogyan **az Atya elküldte** Őt:

Krisztus szegény emberként jött a világba.

Úgy jött, mint szolgálta.

Megüresítette magát.

Gyönyörködött Atyja akaratának cselekvésében.

Azonosult az emberrel.

Szerte járt és jót tett.

Mindent a Szent Szellem ereje által tett.

Célja a kereszt volt.

Most ezt mondta a tanítványainak:

„...én is akkppen küldelek titeket.”

20,22 Ez egyik legnehezebb vers az egész evangéliumban. Azt olvassuk, hogy Jézus **rálehelt** a tanítványokra, és ezt mondta: „**Vegyetek Szent Szellemet.**” A nehézség az, hogy a Szent Szellem még nem adatott csak később, pünkösd napján. Akkor mégis hogyan mondhatta az Úr ezeket a szavakat anélkül, hogy az esemény azonnal bekövetkezett volna?

Különböző magyarázatok vannak: (1) Némelyek azt állítják, hogy az Úr egysze-

rűen ígéretet tett arra, hogy pünkösd napján Szent Szellemet fognak kapni. Ez nehezen lenne elegendő magyarázat. (2) Mások rámutatnak, hogy amit az Úr mondott, a következő volt: „Vegyetek Szent Szellemet”, nem pedig az, hogy „Vegyétek a Szent Szellemet”. Ebből az következik, hogy ekkor a tanítványok a Szent Szellemet nem kapták meg egész teljességében, hanem csak a Szellemnek bizonyos szolgálatát: mint például az igazság nagyobb megismerését, vagy erőt és vezetést a küldetéshez. Azt mondják, hogy a tanítványok garanciát vagy ízelítőt kaptak a Szent Szellemből. (3) Vannak, akik azt állítják, hogy a Szent Szellem teljesen kitöltetett a tanítványokra. Ez valószínűtlennek látszik a Lk 24,49, valamint a Csel 1,4-5.8 megállapításainak fényében, ahol a Szent Szellem eljövételéről még mindig, mint eljövendő eseményről van szó. A Jn 7,39-ből világos, hogy a Szellem a maga teljességében nem jöhetett el addig, amíg Jézus meg nem dicsőült, vagyis amíg vissza nem tért a mennybe.

20,23 Ez egy másik nehéz vers, amely körül rengeteg vita volt. (1) Egyik nézőpont szerint Jézus Krisztus valóban adta apostolainak (és feltételezett követőiknek) azt a *hatalmat*, hogy megbocsássa-nak bűnöket, vagy megtartsanak bűnöket. Ez nyílt ellentmondásban áll a Biblia azon tanításával, hogy csak Isten bocsáthat meg bűnöket (Lk 5,21). (2) Gaebelin egy másik gondolatot vet fel: „Erőt ígért és hatalmat adott az evangélium hirdetésével kapcsolatban, amely kijelenti a bűnök megbocsátásának feltételeit, és ha ezeket a feltételeket nem fogadják el, a bűnök megmaradnak.” (3) Egy harmadik vélemény (amely hasonló a másodikhoz), és amit mi is elfogadunk, hogy a tanítványok a bűnbocsánat *hirdetésére* kaptak jogot.

Illusztráljuk ezt a harmadik szempontot. A tanítványok elmennek hirdetni az

evangéliumot. Néhány ember megbánja bűneit és elfogadja az Úr Jézust. A tanítványok fel vannak hatalmazva arra, hogy megmondják nekik, hogy **bűneik megvannak bocsátva**. Mások elutasítják a bűnbánatot és nem hisznek Krisztusban. A tanítványok megmondhatják nekik, hogy még bűneikben vannak, és ha meghalnak, örökre elvesznek.

Ezen a magyarázaton kívül azt is megjegyezhetjük, hogy a tanítványoknak különleges hatalmat adott az Úr bizonyos bűnök kezelésére. Például a Csel 5,1-11-ben Péter alkalmazta ezt a hatalmat, és az Anániásnak és Szafirának a halálát okozta. Úgy tűnik, Pál is megtartotta egy gonosztevő bűnét az 1Kor 5,3-5; 12-13-ban, és megbocsátott bűnt a 2Kor 2,4-8-ban. Ezekben az esetekben ezen bűnök megbüntetésének elengedéséről van szó ebben az életben.

D) **Hitté változott kételkedés (20,24-29)**

20,24 Nem szabad arra a következtetésre jutnunk, hogy **Tamás** hibáztatható lenne, mert nem volt jelen. Semmi sem jelzi távollétének okát.

20,25 Tamás hitetlenkedő álláspontja miatt hibáztatható. Neki látható, megfogható bizonyíték kellett az Úr feltámadásáról; különben **nem hiszi el**. Sokaknak ma is ez az álláspontja, de ez nem ésszerű. Még a tudósok is hisznek sok dolgot, amit sohase láthatnak vagy foghatnak meg.

20,26 Egy héttel később az Úr ismét megjelent **tanítványainak**. Ekkor **Tamás** is **velük** volt. Az Úr Jézus ismét csodálatos módon lépett be a terembe, és megint így köszöntötte őket: „**Békesség néktek!**”

20,27 Az Úr szelíden és türelmesen foglalkozott hitetlen követőjével. Magához hívta, hogy bizonyítsa feltámadásának valóságát, és felszólította, hogy tegye

kezét az oldalába, a dárda ütötte sebhelybe.

20,28 Tamás meggyőződött. Hogy betette-e a kezét az Úr oldalába, nem tudjuk, de legalább megtudta, hogy Jézus feltámadt, **Ő Úr és Isten**. John Boys szépen fejezi ki: „Elismerte az istenséget a sebek által, amelyeket látott.”

20,29 Fontos megfigyelni, hogy **Jézus** elfogadta Istenként a neki szóló imádatot. Ha csak ember lett volna, vissza kellett volna utasítania. Tamás hite nem olyan fajta volt, ami igen tetszik az Úrnak. Látáson alapuló hit volt. **Boldogabbak azok, akik nem látnak és mégis hisznek.**

A legmegbízhatóbb bizonyíték Isten Igéje. Ha Isten mond valamit, megtiszteljük azzal, hogy elhiszük; de tiszteletlenek vagyunk iránta, ha további bizonyítékot igényelünk. Hinnünk kell egyszerűen azért, mert **Ő** mondta, és mert **Ő** nem hazudhat és nem tévedhet.

E) **János evangéliumának célja (20,30-31)**

Jézus Krisztus nem minden csodája van feljegyezve János evangéliumában. A Szent Szellem azokat a jeleket válogatta ki, amelyek legjobban szolgálják céljait.

Itt János szándékát látjuk a könyv megírásával. Az volt, hogy olvasói **higgyék, hogy Jézus az** igazi Messiás és az **Isten Fia**. Ezt **hívén örök életük legyen az Ő nevében**.

Elhitted?

X. **BEFEJEZÉS: A FELTÁMADOTT FIÚ AZ ÖVÉI KÖZÖTT (21. fej.)**

A) **Krisztus megjelenik tanítványainak Galileában (21,1-14)**

21,1 A helyszín most a **Tibériás-tenger** mellékére változik (Galilea). A tanít-

ványok elutaztak északra, otthonukba, Galileába. Az Úr Jézus ott találkozott velük. Az a szóhasználat, hogy „**ekképpen jelentette meg magát**”, azt jelenti, hogy János leírni készül azt a módot, ahogyan Krisztus megjelent.

21,2 Hét tanítvány **volt együtt** akkor: **Péter, Tamás, Nátánael, Jakab és János (a Zebedeus fiai), valamint két másik,** akiknek a nevét nem tudjuk.

21,3 Simon Péter úgy döntött, hogy elmegy **halászni** a tóra, és a többiek egyetértettek abban, hogy vele mennek. Ez nagyon természetes döntésnek tűnik, bár néhány bibliakutató úgy gondolja, hogy ez az út nem Isten akarata volt, és anélkül mentek el, hogy előbb imádkoztak volna. **Azon az éjszakán nem fogtak semmit.** Nem ők voltak az első halászok, akik egy éjszakán át sikertelenül halásztak. Az isteni segítség nélküli erőfeszítés haszontalan voltát szemléltetik, különösen akkor, ha a lelkek halászatáról van szó.

21,4 Amint **reggel a part felé** eveztek, **Jézus** várt rájuk, bár **nem** ismerték fel. Talán még meglehetősen sötét volt, vagy talán Isten hatalma akadályozta meg őket abban, hogy felismerjék.

21,5 Az Úr lényegében ezt kérdezte tőlük: „Fiúk, van valami ennivalótok?” Csalódottan **válaszoltak: „Nincsen.”**

21,6 Amennyire ők tudták, egy idegen az, aki a parton sétál. Tanácsára azonban **kivetették a hálót a csónak jobb oldalán,** és íme rengeteg **halat** fogtak. Annyi volt, hogy nem tudták bevonni a hálót. Az Úr Jézus tökéletes ismeretét bizonyítja ez arról, hol vannak a halak a tóban. Arra is tanít ez bennünket, hogy amikor az Úr irányítja szolgálatunkat, nincsenek többé üres hálók. Ő tudja, hol vannak megváltásra felkészült lelkek, és hajlandó hozzájuk vezetni bennünket, ha engedjük ezt neki.

21,7 János volt az első, aki felismerte

az Urat, és azonnal megmondta **Péternek.** Az utóbbi **felvette felső ruháját,** és kiment a hajóból a partra. Nem mondja el az Ige, hogy úszott, vagy átgázolt, vagy pedig járt a vízen (ahogyan némelyek állítják).

21,8 A **többi tanítvány** a nagy halászcsonakból átszállt egy **kis** evezős csónakba, (?) és a hátralévő mintegy száz méteren húzták maguk után **a hálót** a partra.

21,9 Az Úr elkészítette a reggelijüket. Sült **halat** és **kenyeret.** Nem tudjuk, hogy az Úr fogta-e ezeket a **halakat,** vagy csodálatos módon jutott hozzájuk, de megtudjuk, hogy Ő nem függ a mi szegényes erőfeszítéseinktől. A mennyben kétségtelenül meg fogjuk tudni, hogy miközben sok ember tért meg igehirdetés és személyes bizonyágtétel útján, sokan mások magának az Úrnak a közreműködésével térnek meg, emberi segítség nélkül.

21,10 Most utasította őket, hogy húzzák ki a hálót **a halakkal,** – nem azért, hogy megsüssék, hanem azért, hogy megszámlálják őket (?). Ezt cselekedve eszükbe juthatott, hogy „a siker titka, parancsára dolgozni és Igéjének engedelmeskedve cselekedni”.

21,11 A Biblia megadja a hálóban levő halak pontos számát: **százötvenhárom** volt. Sok érdekes magyarázat született a szám jelentését illetően: (1) Az akkori világban lévő nyelvek száma. (2) A világban levő fajok és törzsek száma, amelyek felé az evangélium hálóját kivetik. (3) A Galileai-tengerben vagy a világon levő különböző halfajok száma. Nem kétséges, hogy azoknak változatosságáról beszél, akik megváltatnak az evangélium hirdetése által, néhányan minden törzsből és nemzetből. A halászok tudták, hogy **a háló nem szakadozott.** Ez további bizonyítéka annak, hogy „ha Isten munkáját Isten sze-

rinti módon végzik, akkor nem lesz hiány az eszközökben”. Akkor meg fogják látni, hogy a háló nem szakadozik.

21,12 A tanítványok hallották a **reggelire** szóló meghívást, és összegyűltek a parázsló tűz körül, hogy részesüljenek azokban a dolgokban, amelyeket az Úr készített. Péternek bizonyára megvoltak a saját gondolatai, ahogyan a parazsat nézte. Eszébe jutott-e az a tűz, amelynél melegedett, amikor az Urat megtagadta? A tanítványokat a félelemmel vegyes ünnepevényesség fogta el az Úr jelenlétében, aki már feltámadott testében volt közöttük. Sok kérdést szerettek volna feltenni neki, de nem volt hozzá bátorságuk. Tudták, hogy **az Úr Ő** – még ha elfogta is őket a titokzatosság valami érzése, amely személyét körülvette.

21,13 **Jézus** most felszolgált nekik a reggelit. Valószínűleg eszükbe jutott egy hasonló alkalom, amikor ötezer embert elégített meg néhány kenyérrel és hallal.

21,14 **Ez volt a János által említett harmadik alkalom**, amikor Jézus megjelent **tanítványainak**. Hogy ennél több is volt, az más evangéliumokból világos. Ebben az evangéliumban megjelent a tanítványoknak a feltámadás napjának estéjén, azután egy héttel később, most pedig a kéklő Galileai-tó partján.

B) Péter helyreállítása (21,15-17)

21,15 Az Úr először fizikai szükségleteikről gondoskodott. Azután, amikor megmelegedtek és ettek, **Péterhez** fordult, és szellemi dolgokkal foglalkozott. Péter háromszor nyilvánosan megtagadta az Urat. Azóta megbánta, és helyreállt közössége az Úrral. Ezekben a versekben az Úr nyilvánosan elismerte Péter helyreállítását.

Figyeljük meg, hogy a **szeretetre** két különböző szó szerepel ezekben a versekben. A 15. verset a következőképpen

írhatjuk körül: „**Simon, Jóna fia,**⁴⁸ **jobban szeretsz-e engem, mint ahogyan ezek?**” **Ő ezt mondta neki:** „**Igen, Uram, Te tudod, hogy én kedvellek.**” Péter már nem dicsekedett, hogy sohasem hagyná el az Urat, még ha az összes többi tanítvány megteszi is. Ezt a leckét megtanulta.

„**Legeltesd az én bárányaimat**” – mondta az Úr Jézus. A Krisztus iránti szeretet kimutatásának nagyon gyakorlati módja a nyájban lévő fiatalok legeltetése. Érdekes megfigyelni, hogy a megtérés a halászt pásztorrá változtatta. Az előbbi evangélizációs munkáról beszél; míg az utóbbi tanításra és pásztori gondoskodásra utal.

21,16 Másodsor is azt kérdezte Pétertől az Úr, hogy szereti-e Őt! Péter másodsor válaszolta önmaga iránti őszinte bizalmatlansággal: „**Tudod, hogy kedvellek.**” **Ekkor Ő ezt mondta:** „**Őrizd a juhaimat.**” Krisztus nyájában vannak bárányok és juhok, és szükségük van olyan szerető gondoskodásra, aki szívesen pásztor.

21,17 Ahogyan Péter háromszor tagadta meg az Urat, úgy három alkalom adatott neki, hogy megvallja Őt.

Ekkor Péter arra a tényre hivatkozott, hogy Jézus Isten, és ezért **mindent tud**. Harmadsor is ezt mondta: „**Tudod, hogy kedvellek.**” Utoljára azt mondta neki az Úr, hogy ezt Krisztus **juhainak** legeltetésével mutathatja ki. Ebben az igeszakaszban az alapvető tanítás az, hogy a Krisztus iránti szeretet az egyetlen elfogadható indíték az Ő szolgálatához.

C) Jézus megjövendöli, hogyan hal meg Péter (21,18-23)

21,18 Amikor Péter **fiatalabb** volt, nagy mozgási szabadsággal rendelkezett. Oda ment, **ahova akart**. De az Úr itt azt mondta neki, hogy életének végén letar-

tóztatják, megkötozik és kivégzik.

21,19 Ez a 18. verset magyarázza. Péter mártírhálállal **fogja dicsőíteni Istent**. Neki, aki megtagadta az Urat, lesz bátorsága letenni az életét érte. Ez a vers arra emlékeztet bennünket, hogy Istent éppúgy dicsőíthetjük a halálban, mint az életben. Ekkor Jézus felszólította: „**Kö- vess engem!**” Ahogyan ezt mondta, bizonyára elindult, hogy távozzon.

21,20 Úgy látszik, hogy **Péter** követni kezdte az Urat, aztán **körülnézett**, és **látta**, hogy János is **követi**. Itt János szünetet tart, hogy azonosítsa magát, mint azt a tanítványt, **aki Jézus keblén nyugodott** a páska **vacsorán**, és megkérdezte az áruló nevét.

21,21 Amint **Péter** meglátta Jánost, valószínűleg ez a gondolat futott át az elméjén: „**Mi lesz Jánossal?** Ő is mártírként fog meghalni? Vagy élni fog még, amikor az Úr visszajön?” Megkérdezte az Urat János jövője felől.

21,22 Az Úr válasza az volt, hogy Péter ne foglalkozzon János utolsó napjaival. Még ha életben marad is Krisztus második eljövételéig, annak Péter számára nincs jelentősége. A keresztyén szolgálatban sok hiba származik abból, hogy a tanítványok többet foglalkoznak egymással, mint magával az Úrral.

21,23 Az Úr szavait rosszul idézték. **Nem azt mondta**, hogy János még élni fog, amikor Ő visszajön. Csak azt mondta, hogy még ha ez lenne is a helyzet, miért befolyásolná ez Pétert? Sokan látnak jelentőséget abban a tényben, hogy Jézus Krisztus itt összekapcsolta Jánost a második eljövételével, és hogy János volt az, aki azt a kiváltságot kapta, hogy megírja Jézus Krisztus jelenéseinek könyvét, nagy részletességgel az utolsó időkről.

D) János befejező bizonyágtétele Jézusról (21,24-25)

21,24 János a személyes bizonyág-

tétel néhány szavával járul hozzá azoknak a dolgoknak a pontosságához, amelyeket leírt. Mások ezt úgy tekintik, mint János evangéliumának az efézusi gyülekezet vénei által történt hitelesítését.

21,25 Nem félünk attól, hogy a 25. verset szó szerint értsük! Jézus Isten, és ezért végtelen. Nincs határa szavai jelentésének vagy cselekedetei számának. Miközben itt volt a földön, azalatt is a mindenség fenntartója volt, a napé, a holdé és a csillagoké. Kicsoda írhatna le mindent, ami a világmindenség mozgásban tartásával jár? Még a földön végzett csodáiról is csak nagyon hiányos leírásunk van. Gondoljunk csak egy egyszerű gyógyításhoz is az idegekre, izmokra, vérsejtekre és egyéb tagokra, amelyeket ellenőrzött. Gondoljunk el, hogyan irányította a baktériumokat, a halakat, az állati életet. Gondoljunk vezetésére az emberek ügyeiben. Gondoljunk a világegyetem anyagában lévő minden porszemnyi atomszerkezet felett gyakorolt uralmára. *Maga a világ befogadhatná-e a könyveket*, amelyek ezeket a végtelen részleteket leírnák? Erre a válasz hangsúlyosan: „Nem.”

Így elérkeztünk a János evangéliumáról írt kommentárunk végéhez. Talán egy kicsit jobban megértjük, miért egyike a Biblia legjobban szeretett könyveinek. Bizony, aligha olvashatja azt valaki alaposan és imádkozva anélkül, hogy megújult szeretet el ne fogná az iránt az áldott személy iránt, akit kijelentett.

MEGJEGYZÉSEK

1. (1,18) A kritikai szöveg (Nestle-Aland) Egyesült Bibliatársaságok görög ÚSZ-e *egyszülött Istent* ír. A legtöbb kéziratban, valamint a 3,16-ban is a hagyományos *egyszülött Fiú* található.
2. (1,29) Jones, J. Cynddylan, *Studies in the Gospel According to St. John*, 103. old.

3. (1,45) James S. Stewart, *The Life and Teaching of Jesus Christ*, 66-67. old.
4. (1,51) Csak János közli a „két áment” (magyarul: *bizony, bizony*), a többi evangélium nyilvánvalóan *összevonja* Urunk kifejezését, „Áment” írva.
5. (2,4) George Williams, *The Student’s Commentary on the Holy Scriptures*, 194. old.
6. (2,11) Jones: *Studies*, 148. old.
7. (3,1) A kis görög kötőszó, a *de* jelentheti, hogy *és, most, de* stb.
8. (3,5) Egy másik indokolt értelmezés, amely megfelel a szövegnek a szellemi és fizikai születés szembeállításával kapcsolatban az, hogy a víz vonatkozik a fizikai születésre, a Szellem pedig a Szent Szellemre. A rabbi a „vizet” a férfi sperma megjelenésére használták, és a víz vonatkozhatott a magzatvízre is, amely a burok megrepedésekor elfolyik.
9. (3,16) F. W. Boreham, további dokumentáció nem áll rendelkezésre.
10. (4,41-42) A kritikai szöveg elhagyja, hogy *a Krisztus*.
11. (5,2) A kritikai szöveg *Bétdzáthá-t* ír, de az archeológia és a kéziratok többsége a hagyományos nevet erősítette meg.
12. (5,3) James Gifford Bellett, *The Evangelists*, 50. old.
13. (5,18), J. Sidlow Baxter, *Explore the Book*, V: 309.
14. (5,24) Vannak más versek, amelyek azt tanítják, hogy a hívők egy napon meg fognak állni Krisztus ítélőszéke előtt (Róm 14,10; 2Kor 5,10). Bűneiknek kérdése azonban ekkor büntetés céljából nem kerül elő. Ez a kérdés a Golgotán elintéződött. Krisztus ítélőszékénél a hívők életét és szolgálatát veszik szemügyre, és vagy jutalmat kapnak, vagy veszteséget szenvednek. Akkor nem lelkének megmentése lesz a kérdés, hanem életének gyümölcs-termő volta.
15. (5,29) Ha csak ez az egy vers szólna a Bibliában a feltámadásról, azt hihetné valaki, hogy minden halott ugyanakkor támad fel. Tudjuk azonban a Szentírás más részeiből, különösen pedig a Jel 20-ból, hogy legalább ezer év telik el a két feltámadás között. Az első feltámadás azok feltámadása, akik a Krisztusba vetet hit által megváltattak. A második feltámadás mindazokra kiterjed, akik hitetlenként haltak meg.
16. (5,39) A *tudakozásra* vonatkozó görög szó két jelentésű. Lehet *felszólító mód* („tudakozzatok!”), vagy *kijelentő mód* („tudakozzatok”). A szövegösszefüggés inkább az utóbbit erősíti meg.
17. (5,47) Guy King, *Fiannak*, 104. old.
18. (6,11), W. H. Griffith Thomas, *The Apostle John: His Life and Writings*, 173-174. old.
19. (6,15), Frederick Brotherton Meyer, *Tried By Fire*, 152. old.
20. (6,31) A manna kicsi, kerek, fehér étel volt, amelyet Isten csodás úton adott Izraelnek a pusztában. A földről gyűjtötték össze, szombatot kivéve, a hét minden reggelén.
21. (6,59) A zsinagóga helyi zsidó vallási találkozóhely, de nem azonos a jeruzsálemi templommal. Az állatok feláldozását csak az utóbbiban lehetett végezni.
22. (7,1) Segítséget nyújt, ha tudjuk, hogy a „zsidóra” vonatkozó görög szó (*Ioudaiosz*) a következőket jelentheti: (1) *júdeai* (szembe állítva pl. a galileával); (2) bármilyen fajta zsidó ember (olyan valakit is beleértve, aki elfogadja Krisztust); (3) vagy ellenzője a keresztyénségnek, főleg vallási vezető. János majdnem kizárólag ez utóbbi értelemben alkalmazza, bár a

- második értelemben maga is zsidó volt.
23. (7,7) Meyer, *Tried*, 129. old.
24. (7,8) A kritikai (NU) szövegben a „még” szó elhagyása sajnálatos. Úgy tűnik így, mintha Urunk részéről megtevésztés történt volna.
25. (8,5) Darby, J. N.
26. (8,11) A 7,53-8,11 közötti szakasz nem található János evangéliuma legrégebbi kézírataiban, de megtalálható több, mint 900 görög kéziratban (a túlnyomó többségben). Kérdéses, hogy vajon ezek a versek részét képezik-e az eredeti szövegnek. Mi úgy véljük, helyes ezeket az ihletett szöveg részeként elfogadni. A bennük foglaltak tökéletes összhangban állnak a Biblia többi részével. Ágoston írja, hogy egyesek azért hagyták ki ezt a szakaszt, mert félték, hogy laza erkölcsi szemléletre ad alapot.
27. (8,45), R. C. H. Lenski, *The Interpretation of Colossians, Thessalonians, Timothy, Titus, Philemon*, 701-702. old.
28. (9,35) Az NU szöveg itt „ember Fiát” ír, ami egyáltalán nem illik bele az imádatokkal kapcsolatos szövegösszefüggésbe, valamint a többségi szövegbe.
29. (10,28) A görög kettős tagadást használ a hangsúly kedvéért.
30. (10,36) Samuel Green, *Scripture Testimony to the Deity of Christ*, 7. old.
31. (11,1) Arthur W. Pink, *Exposition of the Gospel of John*, III. k. 12. old.
32. (11,35) A görög ÚSZ legrövidebb verse az érzelmi skála ellentétes oldalán van: „Mindenkör örüljete!” (Pántote kháirete, 1Tesz 5,16).
33. (11,47) J. C. Ryle, *Expository Thoughts on the Gospels, St. John*, II. k. 295. old.
34. (11,48) Meyer, *Tried*, 112. old.
35. (12,5) Ryle, *John*, II. k. 309-310. old.
36. (12,7) A kritikai szöveg ahelyett, hogy „tartogatta”, azt írja, hogy „megtarthatja”. Ez ellentmondásban van ezzel a szövegösszefüggéssel, és azal, hogy Mária húsvét reggelén nem volt a sírnál.
37. (13,13-14) Természetesen vannak alkalmak, különösen a keleti országokban, amikor valaki szó szerint megmossa valakinek a lábát, ez azonban itt csak az egymás iránti alázatos szolgálattal példája.
38. (13,32) A görög nyelvtan (első osztályú feltételes mellékmondat, plusz *ei* a jelentő móddal) világossá teszi, hogy ez igaz.
39. (14,20) Egyéb népszerű illusztrációk, pl.: hogy a madár a levegőben van, a levegő pedig a madárban, a hal a vízben van, a víz pedig a halban.
40. (17,1) Marcus Rainsford, *Our Lord Prays for His Own*, 173. old.
41. (17,4) Ryle, *John*, III. k. 40-41. old.
42. (17,26) F. L. Godet, *Commentary on the Gospel of John*, II. k. 345. old.
43. (17,26) Rainsford, *Our Lord Prays*, 173. old.
44. (18,14) Stewart, *Live and Teaching*, 157. old.
45. (18,28) Augustinus, idézet Ryle által, *John*, III k. 248. old.
46. (18,28) Bishop Hall, *ugyanott*.
47. (18,28) Poole, *ugyanott*.
48. (21,15) A kritikai (NU) szöveg Péter apját Jánosnak nevezi Jóna helyett (ua. a 16-17. verseknél).

IRODALOM

- Godet, F. L. *Commentary on the Gospel of John*. Grand Rapids: Zondervan Kiadó, 1969. (Az 1893-as kiadás 2. kötetének változatlan új kiadása.)
- Hole, F. B. *The Gospel of John Briefly Expounded*. London: a Központi Bibliái Igazság Könyvterjesztő.

- Ironside, H. A. *Addresses on the Gospel of John*. New York: Loizeaux Bros., 1956.
- Jones, J. Cynddylan. *Studies in the Gospel According to St. John*. Toronto: William Briggs, , 1885.
- Kelly, William. *An Exposition of the Gospel of John*. London: Hammond, C. A. Trust Biblia Könyvterjesztő, 1966.
- Lenski, R. C. H. *The Interpretation of St. John's Gospel*. Minneapolis: Augsburg Kiadó, 1942.
- Macaulay, J. C. *Obedience Unto Death: Devotional Studies in John's Gospel*. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Kiadó Váll., 1942.
- Pink, Arthur W. *Exposition of the Gospel of John*. III. k. Swengel, Pennsylvania: Bibliai Igazság Könyvterjesztő, 1945.
- Rainsford, Marcus. *Our Lord Prays for His Own*. Chicago: Moody Kiadó, 1955.
- Ryle, J. C. *Expository Thoughts on the Gospels: St. John* London: Clarke, James és Tsa., Rt., 1957.
- Tasker, R. V. G. *The Gospel According to St. John*. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Kiadó, 1968.
- Tenney, Merrill C. *JOHN: The Gospel of Belief*. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Kiadó, 1948.
- Thomas W. H. Griffith. *The Apostle John: Studies in His Life and Writings*. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Kiadó, 1968.
- Van Ryn, A. *Meditations in John*. Chicago: Moody Kiadó, 1949.
- Vine, W. E. *John, His Record of Christ*. London: Oliphants, 1957.
- Westcott, B. F. *The Gospel According to St. John*. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Kiadó, 1954.

AJÁNLOTT IRODALOM

- Dr. Apostol Imre: János evangéliuma (EK)
 A Biblia ismerete – Kommentársorozat VI. (Máté–János) (KIA)

AZ APOSTOLOK CSELEKEDETEI

Bevezetés

„Krisztus a téma, a Gyülekezet az eszköz, és a Szellem az erő.”

W. Graham Scroggie

I. Egyedülálló a Kánonban

Az Apostolok Cselekedetei az egyetlen *ihletett* egyháztörténelem, az *első* és az egyetlen eredeti gyülekezeti történelem a keresztyén hit legkorábbi napjaiból. Az összes többi csupán merít Lukács munkájából, néhány hozzátett hagyomány (és sok feltételezés!) mellett. E könyv hiánya nagy veszteség lenne. Urunknak az evangéliumokban megírt élete és a levelek között hatalmas űr tátongana. Milyen gyülekezeteknek szóltak a levelek és hogyan jöttek létre? A Cselekedetek válasz ezekre a kérdésekre, és sok más kérdésre. Híd nemcsak Krisztus élete és a levelekben tanított Krisztus szerinti élet között, hanem összekötő kapocs a júdaizmus és a keresztyénség; a törvény és a kegyelem között. Ez képezi a fő nehézséget a Cselekedetek értelmezésében, vagyis a horizont fokozatos kitágulása a Jeruzsálem-központú zsidó mozgalomtól egy világméretű kiszélesedésig, ahogy a birodalom fővárosába eljut.

II. Szerzőség

Lukács evangéliumának és az Apostolok Cselekedeteinek szerzője azonos, ebben szinte mindenki egyetért. Ha a harmadik evangélium Lukácstól származik, akkor a Cselekedetek is, és viszont (lásd Lukács bevezetését).

Annak *külső hitelesítése*, hogy a Cselekedeteket Lukács írta, korai bizonyítékkal és széleskörűen elfogadott. A Lukács evangéliumához írt antimarcionita előszó (kb. 160-180-ban), a Muratori Kánon (kb. 170-200-ban), valamint a korai egyházatyák, mint Irenaeus, Alexandriai Klementen, Tertullianus és Origenes egyetértenek abban, hogy a Cselekedeteket Lukács írta. Így vélekedik szinte mindenki, aki őket követte az egyháztörténelemben, beleértve olyan tekintélyeket is, mint Eusebiosz és Jeromos.

A Cselekedetekben magában háromszoros *belső bizonyíték* van arra, hogy azt Lukács írta. A Cselekedetek elején az író konkrétan korábbi munkájára hivatkozik, amelyet ugyancsak Teofilusnak szánt. A Lk 1,1-4-ből láthatjuk, hogy a harmadik evangélium az a beszámoló, amelyre céloz. A stílus, a szóhasználat, az apologetikus hangsúly és sok kis részlet a két munkát egymáshoz fűzi. Ha nem akarunk a másik három evangélium mellett látni, a kettő kétségkívül éppen úgy együvé tartozna, mint az 1. és 2. Korintusi levél.

Másodszor, a Cselekedetek szövegéből világos, hogy a szerző Pál útítársa volt. Ez kitűnik a híres „mi” szakaszokból (16,10-17; 20,5-21.18; 27,1-28,16), ahol a szerző ténylegesen jelen van a feljegyzett eseményeknél. A szkeptikusok magyarázata, hogy ez „irodalmi” retorika,

nem meggyőző. Ha azért tették ezt hozzá, hogy a munkát hitelesebbé tegyék, miért olyan *ritkán* és *finoman* alkalmazták – és miért nincs *név* megadva a „mi”-be rejtőző „én”-hez?

Végül, ha Pál más társait, akiket a szerző harmadik személyben említett, nem tekintjük, valamint azokat a társait sem, akikről ismeretes, hogy *nem* voltak Pállal a „mi” igeszakaszok közben, Lukács marad az egyetlen számba vehető személy.

III. A keletkezési idő

Míg bizonyos ŰSZ-i könyvek keletkezési ideje nem döntő kérdés, a Cselekedeteké annál inkább, mivel kifejezetten gyülekezeti *történelem*, mégpedig a legelső.

Három keletkezési időpontot gondolnak a Cselekedetek könyvéről, kettő közülük elfogadja Lukács szerzőségét, egy pedig tagadja.

1. Egy második századi keletkezési idő kizárja Lukács szerzőségét; nem élhetett Kr. u. 80 vagy legfeljebb 85 után. Miközben bizonyos (szabadelvű) kutatók úgy gondolják, hogy a szerző Josephus Flavius *Antiquitates* c. művét használta (kb. Kr. u. 93), a párhuzamok, amelyeket Teudással (Csel 5,36) kapcsolatban felhoznak, nem egyeznek, és a hasonlóságok semmilyen eseménynél nem erőteljesek.
2. Általánosan elfogadott állítás, hogy Lukács az evangéliumot és a Cselekedetek könyvét 70 és 80 között írta. Ez lehetővé teszi Lukács szerzőségét és Márk evangéliumának felhasználását (amely feltehetőleg a 60-as években keletkezett).
3. Nagyon valószínű, hogy Lukács hamarosan befejezte a Cselekedetek könyve megírását a végén leírt esemé-

nyek után, még Pál apostol első római fogsága alatt.

Lehetséges, hogy Lukács tervezett egy harmadik kötetet is (de ez nyilvánvalóan nem volt Isten akarata), és ezért nem említette meg Lukács a (keresztyének számára) lesújtó eseményeket Kr. u. 63 és 70 között. A következő hiányok azonban a korai időpontot sugallják: Néro kegyetlen keresztyénüldözése Itáliában a római tűzvész után (64); a zsidó háború Rómával (66–70); Péter és Pál vértanúhalála (a 60-as évek végén); és ami a legmeggrázóbb a zsidók és a zsidó-keresztyének számára: Jeruzsálem pusztulása. Az a legvalószínűbb tehát, hogy Lukács a Cselekedeteket akkor írta, amikor Pál Rómában börtönben volt (2. fogság), körülbelül Kr. u. 62-ben vagy 63-ban.

IV. Háttér és témák

Az Apostolok Cselekedetei élettől és cselekvéstől lüktet. Látjuk benne a Szent Szellem munkálkodását, amint megalakítja a gyülekezetet, felruházza erővel, és biztosítja terjedését. Ez fenséges leírása annak, hogy a szuverén Szellem hogyan használja a legszokatlanabb eszközöket és módszereket, miként győzi le a legfélelmetesebb akadályokat, és éri el figyelemre méltó eredményeit.

A Cselekedetek ott folytatja az elbeszélést, ahol az evangéliumok abbahagyták; azután pedig gyors, drámai leírásokkal vezet bennünket keresztyül az ifjú gyülekezet korai, mozgalmas évein. Ez a nagy, átmeneti periódus leírása, amikor az ŰSZ-i gyülekezet bemutatkozott, mint olyan közösség, amelyben zsidók és pogányok egyek a Krisztusban.

Ahogy olvassuk, megérezzük valamit abból a szellemi életörömből, amely akkor van jelen, amikor Isten munkálkodik. Ugyanakkor érzékeljük azt a feszültséget is, amely akkor támad, amikor a

bűn és a Sátán ellenáll és szembeszáll.

Az első tizenkét fejezetben Péter apostol játssza a kulcsszerepet, ahogyan bátran prédikál Izráel nemzetének. A 13. fejezettől kezdődően Pál apostol kerül előtérbe, mint a pogányok buzgó, ihletett és fáradhatatlan apostola.

A Cselekedetek mintegy harminchárom éves időszakot ölel fel. J. B. Phillips

mutatott rá, hogy nincsen az emberi történelemnek még egy hasonló szakasza, „amikor egyszerű emberek kicsiny csapata úgy megmozgatta a világot, hogy ellenségeik, szemükben a düh könnyeivel azt mondhatták: Ezek az emberek felforgatták a világot.”¹

VÁZLAT

I. A GYÜLEKEZET JERUZSÁLEMBEN (1-7. fej.)

- A) A feltámadott Úr megígéri a Szent Szellemet (1,1-5)
- B) A mennybe távozó Úr megbízta az apostolokat (1,6-11)
- C) Az imádkozó tanítványok várakozása Jeruzsálemben (1,12-26)
- D) Pünkösd napja és a Gyülekezet születése (2,1-47)
- E) A béna meggyógyítása és Péter vádja Izráel ellen (3,1-26)
- F) A gyülekezet üldöztetése és növekedése (4,1-7,60)

II. A GYÜLEKEZET JÚDEÁBAN ÉS SAMÁRIÁBAN (8,1-9,31)

- A) Fülöp szolgálata Samáriában (8,1-25)
- B) Fülöp és az etióp eunuch (8,26-40)
- C) Tarsuszi Saul megtérése (9,1-31)

III. A GYÜLEKEZET TERJEDÉSE A FÖLD VÉGSŐ HATÁRÁIG (9,32-28,31)

- A) Péter hirdeti az evangéliumot a pogányoknak (9,32-11,18)
- B) Az antiókhiai gyülekezet felállítása (11,19-30)
- C) Heródes üldözi a hívőket, majd meghal (12,1-23)
- D) Pál első missziós útja: Galácia (12,24-14,28)
- E) A jeruzsálemi tanácskozás (15,1-35)
- F) Pál második missziós útja: Kis-Ázsia és Görögország (15,36-18,22)
- G) Pál harmadik missziós utazása: Kis-Ázsia és Görögország (18,23-21,26)
- H) Pál letartóztatása és kihallgatásai (21,27-26,32)
- I) Pál tengeri útja Rómába és hajótörése (27,1-28,16)
- J) Pál házi őrizete és bizonyágtétele a zsidóknak Rómában (28,17-31)

KOMMENTÁR

I. A GYÜLEKEZET JERUZSÁLEMBEN (1-7. fejezet)

A) A feltámadott Úr megígéri a Szent Szellemet (1,1-5)

1,1 A Cselekedetek könyve emlékeztetővel kezdődik. Lukács, a szeretett orvos írt már **Teofilusnak** korábban is – azt az Írást, amelyet most Lukács evangéliumaként ismerünk (lásd Lk 1,1-4). Annak az evangéliumnak az utolsó verseiben elmondta Teofilusnak, hogy az Úr Jézus közvetlenül mennybemenetele előtt megígérte a tanítványainak, hogy Szent Szellemmel fognak bemeríttetni (Lk 24, 48-53).

Most Lukács folytatni készül az elbeszélést úgy, hogy erre az izgalmas ígéretre tér vissza, mint kiinduló pontra. Helyes is, hogy így tegyen, mert a Szellem ígéretében csírájában el van rejtve mindaz a szellemi diadal, amely a Cselekedetek könyvében feltárul. Lukács úgy ír evangéliumáról, mint **korábbi beszámoló**ról, vagy az első könyvről. Ebben azokat a dolgokat jegyezte fel, **amelyeket kezdett Jézus cselekedni és tanítani**. A Cselekedetekben a beszámólót azoknak a dolgoknak a feljegyzésével folytatja, amelyeket Jézus *ezután* tett és tanított a Szent Szellem által mennybemenetele után.

Figyeljük meg, hogy az Úr szolgálata a két dolog valamelyike volt: *cselekvés* és *tanítás*. Nem volt cselekedet nélküli hit és tanítás kötelezettségek nélkül. Az Úr élő megtestesülése volt annak, amit tanított. Gyakorolta is, amit hirdetett.

1,2 Teofilus emlékezhetett rá, hogy Lukács előző könyve az Úr mennybemeneteléről szóló beszámolóval fejeződött be, amelyet itt most **felvitetésnek** nevez. Ugyancsak emlékezhetett azokra az utolsó gyengéd utasításokra, amelyeket az Úr

adott a tizenegy **apostolnak**, mielőtt eltávozott.

1,3 Az Úr a feltámadása és mennybemenetele közti **negyven nap** alatt megjelent tanítványainak, a lehető legerősebb **bizonyítékokat** szolgáltatva testi feltámadásáról (lásd Jn 20,19. 26.; 21,1. 14.).

Ezalatt az idő alatt beszélgetett is velük az **Isten királyságára** tartozó dolgokról. Elsősorban nem ennek a világnak a királyságaival törődött, hanem azzal a birodalommal vagy szférával, ahol Istent királynak elismerik.

A **királyságot** nem szabad a Gyülekezettel összekeverni. Az Úr Jézus ajánlkozott, hogy Izrael királya lesz, de visszautasították (Mt 23,37). Szó szerinti földi királyságát ezért halasztotta el, hogy Izrael térjen meg és fogadja el Őt Messiasnak (Csel 3,19-21).

Jelenleg távol van a Király. Létezik azonban egy láthatatlan királysága a földön (Kol 1,13). Ez magában foglalja mindazokat, akik hűséget fogadnak neki (Mt 25,1-12). Bizonyos értelemben mindazokra kiterjed, akik keresztyénnek vallják magukat, vagyis látszat szerint azok (Mt 13,1-52). De csak azokat foglalja magába a maga belső valóságában, akik újjászülettek (Jn 3,3-5).

A **királyság** a jelenlegi állapotában a Mt 13. példázataiban van leírva.

A Gyülekezet teljesen új dolog. Nem volt témája az ÓSZ prófeciáinak (Ef 3,5). Magában foglal minden hívőt pünkösdtől az elragadtatásig. A Gyülekezet, mint Krisztus menyasszonya, uralkodik vele az Ezeréves Birodalomban, és részesedik örökre az Úr dicsőségében. Krisztus viszsza fog térni, mint király a nagy nyomorúság végén, elpusztítja ellenségeit, és felállítja az igazság birodalmát az egész földön (Zsolt 72,8).

Bár jeruzsálemi uralkodása csak ezer esztendeig tart (Jel 20,4), **királysága** mégis örökkévaló abban az értelemben, hogy végül Isten minden ellensége elpusztul, és az Úr örökké uralkodik a mennyben, ellenállás vagy akadályok nélkül (2Pt 1,11).

1,4 Lukács utal a találkozásra az Úr tanítványaival, amikor azok **összegyűltek Jeruzsálemben** egy teremben. A feltámadott Megváltó **megparancsolta nekik**, hogy maradjanak **Jeruzsálemben**.

Igen, az **Atya ígéréte**nek beteljesedése **Jeruzsálemben** történik meg. A Szellem eljövetele abban a városban következik be, ahol az Urat keresztre feszítették. A Szellem jelenléte fogja bizonyítani, hogy az ember visszautasította Isten Fiát. Az igazság Szelleme meg fogja ítélni a világot „bűn, igazság és ítélet tekintetében” –, és ez először **Jeruzsálemben** történik. A tanítványok a Szent Szellemet abban a városban kapják meg, ahol ők maguk is elhagyták az Urat és elmenekültek, hogy saját bőrüket mentsek. Azon a helyen válnak erőssé és félelem nélkülivé, ahol gyengének és gyávának mutatkoztak.

Ez nem az első eset volt, hogy a tanítványok az **Atya ígéréte**t hallották az Úr ajkáról. Egész földi szolgálata alatt, különösen pedig a felső teremben folytatott beszélgetés közben, szólt nekik a Segítőről, aki el fog jönni (lásd Lk 24,49; Jn 14,16.26; 15,26; 16,7.13.).

1,5 Most az utolsó találkozón megismétli az ígéretet. Közülük néhányan, ha nem valamennyien, már **bemerítkeztek János által vízben**. De János bemerítése külső és fizikai volt. Nem sok nap múlva² ők **Szent Szellemmel** fognak **bemerítkezni**, és ez a bemerítkezés belső és szellemi lesz. Az első bemerítkezés külsőképpen Izráel nemzetének megtért részéhez sorolta őket. A második be fogja építeni

őket a Gyülekezetbe, Krisztus Testébe, és képessé teszi őket a szolgálatra.

Jézus Krisztus azt ígérte, hogy **Szent Szellemmel fognak bemerítkezni nem sok nap múlva**, de nem említi a tüzzel való bemerítkezést (Mt 3,11-12; Lk 3,16-17). Az utóbbi a hitetlenek bemerítkezése az ítélet alatt, és csak a jövőben beálló esemény.

B) A mennybe távozó Úr megbízta az apostolokat (1,6-11)

1,6 Az itt feljegyzett esemény talán az Olajfák-hegyén történt, Betániával szemben. Ez volt az a hely, ahonnan az Úr Jézus visszatért a mennybe (Lk 24,50-51).

A tanítványok a Szellem eljöveteléről gondolkodtak. Emlékeztek rá, hogy Jóel próféta a Szellem kitöltéséről beszélt a Messiás dicsőséges uralkodásával kapcsolatban (Jóel 2,28). Tehát arra kezdtettek, hogy az Úr hamarosan fel fogja állítani **királyságát**, minthogy előzőleg azt mondta, hogy a Szellem „nem sok nap múlva” adatik. Kérdésük elárulta, hogy még mindig azt várják, hogy Krisztus rögtön fel fogja állítani a szó szerinti értelemben vett földi **királyságát**.

1,7 Az Úr *nem* igazította ki őket amiatt, hogy szó szerint értett földi uralkodását várták. Az ilyen reménység jogos volt és maradt. Egyszerűen azt mondta nekik, hogy **nem tudhatják**, mikor fog eljönni a királysága. Az időpont az Atya kizárólagos **hatalmában** van, de úgy döntött, hogy nem tárja fel. Ez olyan ismeret, amely csak rá tartozik.

Az **idők vagy alkalmak** kifejezést a Bibliában arra használják, hogy olyan Isten által előre megmondott eseményekre utaljanak, amelyek később következnek be Izráel nemzetével. Mivel zsidók voltak, a tanítványoknak meg kellett érteniük, hogy a kifejezés itt azokra a válságos napokra vonatkozik, amelyek megelőzik

és bevezetik Krisztus földi, ezeréves uralkodásának megvalósulását.

1,8 Az Úr Jézus, miután kíváncsiságukat elhallgattatta ennek a királyságnak jövőbeni időpontját illetően, figyelmüket a közelebbi dolgokra irányította: küldetésük természetére és körére. Ami annak természetét illeti, **tanúi lesznek**; ami annak területét illeti, tanúk lesznek **Jeruzsálemben, egész Júdeában és Samáriában, egészen a föld végső határáig.**

Előbb **erőt** kell **venniük**, a **Szent Szellem erejét**. Ez az **erő** nélkülözhetetlen a keresztyén bizonyágtételben. Valaki lehet nagyon tehetséges, magasan képzett, és széles körű tapasztalatokkal rendelkezhet, de szellemi **erő** nélkül hatástalan. Másrészt viszont lehet valaki tanulatlan, nem túl vonzó, mégis, ha **a Szent Szellem erejével** van megáldva, a világ feléje fordul, hogy lássa őt Istenért lángholni. A félelemmel teljes tanítványoknak szükségük van **erőre** a bizonyágtételhez, a és szent bátorságra az evangélium hirdetéséhez. Meg fogják kapni ezt az **erőt**, amikor **a Szent Szellem** eljön rájuk.

Bizonyágtételüknek **Jeruzsálemben** kell kezdődnie Isten kegyelmének jelentőségteljes előzetes intézkedése szerint. Pontosán annak a városnak kell először meghallania a felhívást a bűnbánatra és a hitre, ahol Urunkat megfeszítették.

Azután **Júdeában**, Izráel déli részén, ahol sok zsidó lakott, és amelynek **Jeruzsálem** a fővárosa.

Azután **Samáriában**, Izráel közepén a maga gyűlölt keverék lakosságával, akikkel a zsidók nem tartottak kapcsolatot.

Azután az akkor ismert világ **végéig** – a pogány országokban –, amelyek egészen mostanáig kívül esnek azon a határon, ameddig a vallási kiváltságok terjedtek. A bizonyágtételnek ez az állandóan táguló köre a Cselekedetek könyve eseményeinek vázlatja:

1. *Tanúságtétel Jeruzsálemben* (1-7. fej.).
2. *Tanúságtétel Júdeában és Samáriában* (8,1-9,31).
3. *Tanúságtétel a föld végső határáig* (9,32-28,31).

1,9 Mihelyt az Úr megbízta tanítványait, **felemelkedett** a mennybe. Ez minden, amit a Szentírás mond: **felemelkedett és felhő fogta el szemük elől.** Milyen látványos esemény, és mégis ilyen egyszerűen és nyugodtan van leírva! Az Ige ihletettségét éppen az a visszafogottság mutatja, amelyet a Biblia írói alkalmaztak történeteik elmondása közben. Az embereknek nem szokásuk, hogy ilyen szokatlan eseményeket ilyen tartózkodóan kezeljenek.

1,10 Lukács akkor sem hökken meg egy csöppet sem, amikor elmondja, hogy megjelent **két férfi fehér ruhában.** Ezek nyilvánvalóan angyali lények voltak, akik képesek **emberi** formában megjelenni a földön. Talán ugyanazok az angyalok voltak, akik a feltámadást követően a sírnál is megjelentek (Lk 24,4).

1,11 Az angyalok először **galileai férfiaknak** szólították a tanítványokat. Amennyire tudjuk, Júdás Iskáriótes kivételével valamennyien a Galileai-tenger nyugati vidékéről jöttek.

Azután az angyalok kizökkentették őket ábrándozásukból, ahogyan az égre bámultak. Miért állnak ott az égre nézve? Szomorúság, imádat vagy csodálkozás miatt? Kétségtelenül jelen volt mindhárom érzés, de elsősorban a szomorúság. Ezért a vigasz szava szólt hozzájuk. A mennybe ment Krisztus vissza fog jönni.

Itt világos ígéretünk van az Úr második eljövételére, hogy királyságát felállítsa a földön. Ez nem az elragadtatás, hanem eljövétel az uralkodásra.

1. Felemelkedett az Olajfák-hegyéről (12).
2. Személyesen távozott el.

3. Láthatóan távozott.
4. Felhő takarta el (9. v.).
5. Dicsőségben távozott.

1. Vissza fog térni az Olajfák-hegyére (Zak 14,4).
2. Személyesen tér vissza (Mal 3,1).
3. Láthatóan tér vissza (Mt 24,30).
4. Az ég felhőin jön el (Mt 24,30).
5. Hatalommal és nagy dicsőséggel tér vissza (Mt 24,30).

C) Az imádkozó tanítványok várakozása Jeruzsálemben (1,12-26)

1,12 A Lk 24,52 szerint a tanítványok nagy örömmel tértek vissza Jeruzsálembe. „Az Isten szeretetéből származó világosság fellelkesítette a szívüket, és ragyogóvá tette tekintetüket az őket körülvevő tenger gondok ellenére.”

Ez körülbelül egy jó kilométernyi rövid séta volt az **Olajfák-hegyéről**, lefelé a Kidron-völgyén keresztül, majd felfelé a városba. Ez volt az a legnagyobb távolság, amelyet egy zsidó **szombat**on megtehetett.

1,13 Mikor már a városban voltak, **felmentek abba a felső házba, ahol megszálltak.**

Itt Isten Szelleme negyedszer és utoljára sorolja fel a tanítványok nevét (Mt 10,2-4; Mk 3,16-19; Lk 6,14-16). De most van egy lényeges kihagyás: Iskáriótes Júdás neve hiányzik a listáról. Az áruló elment megérdemelt sorsára.

1,14 Amikor a tanítványok összegyűltek, teljes volt köztük az **összhang**. Ez a kifejezés, amely tizenegyszer fordul elő a Cselekedetekben, egyike azoknak a kulcsoknak, amelyek az áldások kincsesládáit megnyitják. Ahol a testvérek egységben együtt laknak, „oda küld az Úr áldást, és életet mindenkor” (Zsolt 133,3b).

A másik kulcs ezekben a szavakban van: **foglalatosság volt az imádkozás-**

ban. Most is, mint akkor, Isten cselekszik, amikor az emberek imádkoznak. Mi rendszerint inkább tennénk valamit, mint imádkoznánk. De csak amikor Isten előtt várakozunk elszántan, hittel, buzgón, sietség nélkül, együttes **imádságban**, akkor történik meg, hogy kiárad Isten Szellemeinek megújító, hatalmat adó ereje.

Nem lehet túlzottan hangsúlyozni, hogy az *egység és az imádság volt a pünkösöd előzménye.*

A tanítványokkal együtt voltak bizonyos meg nem nevezett **asszonyok** (valószínűleg azok, akik Jézus Krisztust követték), **Mária, Jézus anyja, valamint a testvérei.** Itt több érdekes megjegyzést lehet tenni.

1. Itt említi az ÚSZ Máriát utoljára név szerint, ez kétségteljesen „csendes tiltakozás a Mária-imádat ellen”. A tanítványok nem *hozzá* imádkoztak, hanem **vele**. Velük együtt várta, hogy megkapja a Szent Szellem ajándékát.
2. **Mária Jézus anyjának** van nevezve, nem pedig „Isten anyjának”. Jézus a mi Urunk neve, emberi mivoltában. Mivel mint ember, Máriától született, helyénvaló, hogy **Jézus anyjának** nevezzék. De a Biblia sohasem nevezi „Isten anyjának”. Noha Jézus Krisztus valóban Isten, elvileg pontatlan és képtelen Istenről úgy beszélni, mint akinek emberi anyja van. Mint Isten, öröktől fogva létezett.
3. Jézus **testvéreinek** említése, amely a **Máriára** hivatkozás után jön, valószínűvé teszi, hogy ezek Máriának valószínű fiaik és Jézus féltestvérei voltak. Több más, ehhez járuló vers cáfolja meg azt az elképzelést, amelyet némelyek fenntartanak, hogy Mária örökké szűz maradt, és sohasem szült gyermeket Jézus után (lásd Mt 12,46; Mk 6,3; Jn 7,3.5.; 1Kor 9,5; Gal 1,19; Zsolt 69,9 stb.).

1,15 Egy nap, amikor **körülbelül százhusz tanítvány volt együtt**, Péter emlékeztette őket az ÓSZ-i Írásokra, amelyek foglalkoztak a Messiás árulójával.

1,16-17 Bevezetésként Péter megemlítette, hogy egy bizonyos próféciaának, amelyet **Dávid** írt le **Júdással kapcsolatban, be kellett teljesedni**. De mielőtt ezt az **Írást** idézte volna, emlékeztette őket, hogy noha Júdás egy volt a tizenkettő közül és részese volt apostoli szolgálatuknak, mégis **vezetőjük lett azoknak, akik Jézust letartóztatták**. Figyeljük meg az önmérsékletet, amelyet Péter alkalmaz ennek az aljas tettnek a leírásánál. Júdás saját szabad akaratából lett áruló, és így beteljesítette a próféciaakat, hogy valaki ki fogja szolgálatni az Urat az ellenségeinek.

1,18-19 Ez a két vers zárójelek közt van, mivel Lukácstól származó megjegyzés, és nem része Péter beszédének. Ezek teszik teljessé a történeti tényeket Júdás halálának idejétől, és egyengetik az utat utódjának kijelöléséhez.

Nincs ellentmondás aközött, ami itt van megadva Júdás halálának módjáról, és amelyet a Mt 27,3-10-ben találunk. Máté megállapítja, hogy miután visszadta a harminc ezüstpénzt a főpapoknak és a véneknek, elment és felakasztotta magát. A főpapok akkor vették a pénzt, és temetkezési helyet vásároltak rajta.

Itt a cselekedetek könyvében Lukács azt mondja, hogy Júdás **vásárolt mezőt** a pénzen, aztán **alázuhant és belső részei kiomlottak**.

Ha együtt nézzük a két beszámolót, úgy tűnik, hogy a tényleges vásárlási tranzakciót a mezővel kapcsolatosan a főpapok bonyolították le. Azonban Júdás vásárolta meg a **mezőt** olyan értelemben, hogy az ő pénze volt, és azok csupán mint ügynökök szerepeltek. Felakasztotta magát egy fára a temetőkerthben, de a kö-

tél nyilván elszakadt, teste pedig előrezuhant és **szétrepedt**.

Amint ez az esemény ismertté lett **Jeruzsálemben**, a fazekas mezejét elnevezték Akeldamának, azaz arámul véres mezőnek vagy „vérmezőnek”.

1,20 Most folytatódik Péter beszéde, Lukács zárójeles magyarázata után. Először megmagyarázza, hogy Dávid Jézus árulójára utalt a Zsolt 69,26-ban: **„...Legyen az ő palotájuk puszta, és az ő hajlékukban ne legyen lakos.”**

Aztán elérkezik ahhoz a konkrét próféciahoz, amelynek most kellett beteljesednie: **„a hivatalát más foglalja el”** (Zsolt 109,8). Péter apostol ezt úgy értette, hogy Júdás hűtlensége után helyettest kell kijelölni, hogy elfoglalja **hivatalát**. Jó látni azt a vágyát, hogy engedelmessédjén Isten Igéjének.

1,21-22 Bárkinek, akit kiválasztanak, két követelménynek kell megfelelnie:

1. Olyannak kell lennie, aki **kísérte** a tanítványokat Krisztus nyilvános szolgálatának három esztendeje alatt: **János általi bemeztésétől a mennybemenetelig**.
2. Képesnek kell lennie **bizonyágot tenni** az Úr feltámadásáról.

1,23-26 Két ember neve került elő, mint akik megfelelnek a követelményeknek, a **Jusztusz melléknevű József és Mátyás**. De melyiket válasszák? Az apostolok a dolgot az Úrra bízták, kérve, hogy jelentse ki döntését. Azután **sorsot vetettek**, és a sors **Mátyásra** esett. Ő lett Júdás jogutódja, aki **saját helyére**, vagyis örök gyászos végzetére került.

Itt mindig felmerül két kérdés:

1. Helyesen cselekedtek-e a tanítványok, amikor **Mátyást** kijelölték? Nem kellett volna várniuk, amíg Isten kiválasztja Pál apostolt, hogy kitöltse az űrt?
2. Helyes volt-e **sorsot vetni** azért, hogy Isten gondolatát megismerjék?

Ami az első kérdést illeti, semmi sincs a feljegyzésben, ami azt jelezné, hogy a tanítványok helytelenül cselekedtek. Sok időt töltöttek imádkozással; engedelmessé akartak lenni a Szentírásnak; és úgy tűnik, hogy egyetértéssel vettek részt Júdás jogutódjának kiválasztásában. Ráadásul Pál szolgálata teljesen eltérő volt a tizenkettőtől, és semmi sem mutat arra, hogy ő valaha is szándékozott volna Júdás helyére lépni. A tizenkettőt Jézus bízta meg a földön, hogy Izraelnek prédikáljanak, míg Pált a megdicsőült Krisztus hívta el szolgálatra, és a pogányok közé küldte.

Ami a sorsvetést illeti, az isteni akarat megismerésének ezt a módszerét az ŐSZ elfogadta: „Az ember kebelében vetnek sorsot, de az Úrtól van annak minden ítélete” (Péld 16,33).

Nyilvánvaló, hogy Mátyás sorshúzás által történő kiválasztását jóváhagyta az Úr, mert az apostolokat ezután ismét „a tizenkettőnek” nevezték (lásd Csel 6,2).

IMÁDSÁG A CSELEKEDTEK KÖNYVÉBEN

A Cselekedetek könyve a sikeres imádkozások tanulmánya. Már az első fejezetben két alkalommal láttuk a tanítványokat imádkozni. A mennybemenetel után a felső teremben végzett imádkozásra a pünkösd volt a válasz. Amikor vezetésért imádkoztak Júdás jogutódjának megválasztásánál, az volt a válasz, hogy a sors Mátyásra esett. Így megy ez az egész könyvön keresztül.

Azok, akik pünkösd napján megtértek, kitartóan folytatták az imádkozást (2,42). Az ezt követő versek (43-47.) leírják azokat az ideális viszonyokat, amelyek ebben az imádkozó közösségben uralkodtak.

Péter és János kiszabadulását követően a hívők bátorságért imádkoztak (4,29). Ennek eredményeképpen megmozdult a

hely, megteltek mindnyájan Szent Szellemmel, és bátran hirdették Isten Igéjét (4,31).

A tizenkettő azt javasolta, hogy válasszanak hét férfit, akik intézik az anyagi dolgokat, hogy ők maguk az idejüket jobban az imádkozásnak és az Ige szolgálatának szentelhessék (6,3-4). Az apostolok ekkor imádkoztak, és rátették kezüket a hét férfire (6,6). A következő versek jegyzik fel az evangélium izgalmas, új diadalait (6,7-8).

István imádkozott vértanúságának küszöbén (7,60). A 9. fejezet jegyzi fel az egyik választ imájának meghallgatására: egy szemtanú, a tarzusi Saul megtérését.

Péter és János imádkozott a samaritánusokért, akik hittek, imájának eredményeként azok megkapták a Szent Szellemet (8,15-17).

Tarzusi Saul a megtérése után Júdás házában imádkozott; Isten az imára Anániás hozzáküldésével válaszolt (9,11-17).

Péter imádkozott Joppében, és Dorcasz életre kelt (9,40). Ennek eredményeképpen sokan hittek az Úrban (9,42).

Kornéliusz, a pogány százados imádkozott (10,2); imádságai felszálltak Isten elé emlékeztetőül (10,4). Egy angyal jelent meg neki látomásban, utasítva, hogy küldjön Simon Péterért (10,5). A következő napon Péter imádkozott (10,9). Imádságára a válasz egy mennyei látomás volt, amely felkészítette őt, hogy a királyság kapuit kinyissa Kornéliusznak és a többi pogánynak (10,10-48).

Amikor Pétert börtönbe vetették, a keresztyének buzgón imádkoztak érte (12,5). Isten azzal válaszolt, hogy csodálatosan kiszabadította Pétert a börtönből az imádkozók nagy csodálkozására (12,6-17).

Antióchiában a próféták és a tanítók böjtöltek és imádkoztak (13,3). Együtt indították Pált és Barnabást első missziós útjukra. Mondhatnánk, talán „ez volt a

legtávolabbra ható imádság, ami valaha elhangzott; mert ez elérte a föld határait, még bennünket is Pálon és Barnabáson, a misszionáriusokon keresztül”.

Lisztrába, Ikóniumba és Antiókiába való visszatérésükkor Pál és Barnabás imádkozott azokért, akik hittek (14,23). Ezeknek egyike Timóteus volt. Nem ezekre az imádságokra adott válasz volt-e, hogy Timóteus csatlakozott Pálhoz és Szilászhoz második missziós útjukon?

A filippi börtönben Pál és Szilász éjszakai imádságára válasz a földrengés, valamint a börtönőrnek és családjának megtérése (16,25-34).

Pál Milétosban imádkozott az efézesi vénekkal (20,26); ez szeretetüknek megindító kifejezésre juttatásához vezetett, és könnyeikhez, hogy nem látják őt többé ebben az életben.

A tíruszi keresztyének Pállal a tengerparton imádkoztak (21,5), és ezek az imák kétségtelenül elkísérték őt Rómába, egészen kivégzéséig.

A hajótörés előtt Pál nyilvánosan imádkozott, hálát adva Istennek az életért. Ez lelket öntött a reményvesztett legénységbe és utasokba (27,35-36).

Málta szigetén Pál imádkozott a kormányzó beteg édesapjáért. Az eredmény az volt, hogy a beteg csodálatosan meggyógyult (28,8).

Úgy tűnik, érthető, hogy az imádság volt az a légkör, amelyben a korai gyülekezet létezett. Amikor a keresztyének imádkoztak, Isten cselekedett!

D) A pünkösd napja és a Gyülekezet születése (2,1-47)

2,1 A pünkösd ünnepe, amely a Szent Szellem kitöltését hozta, ötven nappal volt az első zsengek ünnepe után, amely Krisztus feltámadásáról beszél. Ezen a bizonyos **pünkösd napon** a tanítványok **mindnyájan egy akarattal együtt vol-**

tak. Beszélgetésükhöz megfelelő témát szolgáltathattak azok az ÓSZ-i igehelyek, amelyek pünkösd ünnepével foglalkoznak (lásd 3Móz 23,15-16 például). Vagy talán a 133. zsoltárt énekelték: „Ímé, mily jó és mily gyönyörűséges, amikor együtt lakoznak a testvérek!”

2,2 A Szellem eljövele hallható hangot, látható látványt és tapasztalható csodát tartalmaz. A **hang**, amely az **égből** származott és **betöltötte az egész házat**, **hatalmas szélzúgáshoz** volt hasonló. A **szél** egyike a Szent Szellem sokféle változatos kiábrázolásának (olaj, tűz, víz), amely szuverén, előre meg nem mondható mozgásáról beszél.

2,3 A látványt a **tűzlánghoz hasonló megoszló nyelvek** jelentették, amelyek leszálltak **minden egyes tanítványra**. Az eredeti szöveg nem azt mondja, hogy lángnyelvek voltak, hanem **tűzlánghoz hasonló nyelvek**.

A jelenséget nem szabad összekeverni a tűzzel bemerítkezéssel. Noha a Szellem bemerítkezése és a tűzzel bemerítkezés együtt van említve (Mt 3,11-12; Lk 3,16-17), ez két különböző esemény. Az első áldásos bemerítkezés, a második ítéletes. Az első a hívőket érinti, a második a hitetleneket fogja utolérni. Az első által a Szellem jelen van a hívőkben, megerősíti őket és létrehozza a Gyülekezetet. A második elpusztítja a hitetleneket.

Amikor Keresztelő János vegyes tömeghez beszélt (megtért és meg nem tért emberekhez, lásd Mt 3,6-7), azt mondta, hogy Krisztus Szent Szellemmel és tűzzel fogja őket bemeríteni (Mt 3,11). Amikor csak azokhoz beszélt, akik valóban megtértek (Mk 1,5), azt mondta, hogy Krisztus Szent Szellemmel fogja őket bemeríteni (Mk 1,8).

Mit jelentenek akkor a Csel 2,3-ban a tűzhez hasonló **megoszló nyelvek**? A **nyelvek** kétségtelenül a beszédre utalnak, mégpedig valószínűleg a más nyelveken

beszélés csodálatos ajándékára, amelyet az apostolok ekkor kaptak. A **tűz** a Szent Szellemet, mint ennek az ajándéknak a forrását jelentheti, és leírhatja azt a mérész, tüzes, lelkes igehirdetést is, amely utána következik.

A lelkes kifejezőmód gondolata különösen ideillőnek látszik, mert a buzgóság a Szellemmel megtelt élet normális állapota, és a bizonyágtétel annak elkerülhetetlen következménye.

2,4 A pünkösddel kapcsolatosan tapasztalható csoda a **Szent Szellemmel** való betöltekezés, amit követett a **más nyelveken** való szólás.

Isten Szelleme mostanáig is a tanítványokkal volt, most azonban lakozást vett *bennük* (Jn, 14,17). Így ez a vers fontos fordulópont a Szellem bánásmódjában az emberekkel. Az ÓSZ-ben a Szellem eljött az emberekre, de nem marad ott (Zsolt 51,12). Pünkösöd napjától kezdve azonban Isten Szelleme maradandóan benne lakik az emberekben: eljött, hogy maradjon (Jn 14,16).

Pünkösöd napján a tanítványokban nemcsak lakozást vett a Szent Szellem, hanem be is töltötte őket. Isten Szelleme bennünk lakik attól a pillanattól kezdve, amikor megváltást nyertünk, de a Szellemmel betöltekezéshez tanulmányoznunk kell az Igét, időt kell szánnunk az elmélkedésre és imádkozásra, és az Úrnak engedelmeskedve kell élnünk.⁵ Ha a Szellemmel betöltekezés manapság automatikusan biztosított lenne, nem figyelmeztetne bennünket az Ige: „Teljesedjete be Szent Szellemmel!” (Ef 5,18)

A Szent Szellemnek pünkösöd napján történő eljövetele a hívőket beleépítette a Gyülekezetbe, Krisztus Testébe.

A Szellem által mi valamennyien egy testbe merítettünk be – akár zsidók, akár görögök, akár rabszolgák, akár szabadok vagyunk –, és valamennyien egy Szellemmel itattattunk meg (1Kor 12,13).

Ennélfogva a hívő zsidók és pogányok új emberré lesznek Krisztus Jézusban, és ugyanannak a Testnek a tagjai (Ef 2,11-22).

A tanítványok, akik **megteltek Szent Szellemmel, más nyelveken kezdtek beszélni, amint a Szellem adta nekik szólni**. A következő versekből világos, hogy azt a csodálatos hatalmat kapták, hogy *létező idegen nyelveken* beszéljenek, amelyeket sohasem tanultak azelőtt. Ez nem zagyva vagy extatikus artikuláció volt, hanem olyan meghatározott nyelveken szólás, amelyeket akkor a világ különböző részein használtak. A **nyelveknek** ez az ajándéka azoknak a jeleknek vagy csodáknak volt az egyike, amelyeket Isten azért használt, hogy bizonyágot tegyen az apostolok által hirdetett üzenet igazsága mellett (Zsid 2,3-4). Akkor az ÚSZ még nem volt megírva. Amióta Isten teljes Igéje már rendelkezésre áll leírt formában, a jelszerű ajándékok szükségessége túlnyomórészt megszűnt (természetesen Isten szuverén Szelleme használhatja azokat, ha úgy kívánja).

A **nyelveknek** pünkösöd napján történő előfordulását nem vehetjük úgy, mint annak bizonyítékát, hogy a **nyelvek** állandó kísérő jelenségét képezik a Szellem ajándékának. Ha az lenne a helyzet, miért nincs említés a nyelvekről az alábbi eseményekkel kapcsolatban?

1. A 3000 ember megtérése (Csel 2,41).
2. Az 5000 ember megtérése (Csel 4,4).
3. A Szent Szellem vétele a samaritánusok által (Csel 8,17).

A valóságban a **nyelvek** ajándéka a Cselekedetek könyvében ezen kívül csak az alábbi helyeken fordul elő:

1. A pogányok megtérésénél Kornéliusz házában (Csel 10,46).
2. János tanítványainak újra bemerítése során Efézusban (Csel 19,6).

Mielőtt elhagynánk a 4. verset, meg kell említenünk, hogy jelentős vélemény-

különbség van a bibliatanulmányozók között a Szent Szellemmel bemelegítés egész témájában mind az előfordulások száma, mind az abból fakadó eredmények tekintetében.

Ami annak gyakoriságát illeti, néhanyan a következőképpen gondolják:

1. Csak egyszer történt, pünkösdkor. Krisztus Teste akkor jött létre, és azóta minden hívő belépett a bemelegítés javaiba.
2. Három vagy négy lépésben történt: pünkösdkor (2. fej.); Samáriában (8. fej.); Kornéliusz házában (10. fej.); Efézusban (19. fej.).
3. Mindig megtörténik, valahányszor egy hívő ember megváltást nyer.

Ami annak hatásait illeti az egyén életében, némelyek azt tartják, hogy ez egyfajta „második kegyelmi cselekedet”, amely általában a megtérés után történik, és többé-kevésbé teljes megszentelődést eredményez. Ennek a látásnak hiányzik a szentírási alátámasztása. Amint már említettük, a Szent Szellembe bemelegítés olyan esemény, amely által a hívők:

1. Beépülnek a Gyülekezetbe (1Kor 12,13).
2. Erővel ruháztatnak fel (Csel 1,8).

2,5-13 Zsidók, istenfélő emberek gyűltek össze **Jeruzsálemben** az egész akkor ismert világból, hogy megünnepeljék a pünkösdt. Amikor hírt hallották, hogy mi történt, összegyűltek annál a háznál, ahol az apostolok voltak. Akkor is, mint most, vonzotta az embereket, ha Isten Szelleme működésben van.

Amikorra a sokaság a házhoz érkezett, az apostolok már nyelveken beszéltek. A látogatók nagy megdöbbenésükre ezeket a galileai tanítványokat sokfajta idegen nyelven hallották beszélni. A csoda azonban azokkal történt, akik beszéltek, nem azokkal, akik hallották. A hallgatóság akár születéstől fogva zsidó volt, akár a júdaizmusra áttértek, jöhettek ke-

letről vagy nyugatról, északról vagy délről, mindnyájan a saját nyelvükön hallották szólni az **Isten hatalmas dolgait**. A 6. és 8. versben a **nyelvre** használt szóból származik a dialektus kifejezés.

Széleskörűen elterjedt gondolat, hogy pünkösdkor a nyelvek ajándékának egyik célja az volt, hogy az embereknek az evangéliumot különböző nyelveken lehessen egyszerre hirdetni. Egyik író például ezt mondja: „Isten a törvényét egy nyelven adta egy nemzetnek, de evangéliumát minden nyelven minden nemzetnek adta.”

A szöveg azonban ezt nem igazolja. Azok, akik nyelveken beszéltek, **Isten csodálatos dolgait** hirdették (2,11). Ez jel volt Izrael népének (1Kor 14,21-22), amely azt célozta, hogy csodálkozást és bámulatot keltsen. Péter viszont az evangéliumot olyan nyelven hirdette, amelyet a hallgatóság legnagyobb része, ha nem is az egész, de érthetett.

A szemlélődők különbözően reagáltak a nyelvekre. Úgy tűnik, némelyek mélyen érdeklődtek, míg mások azzal vádolták az apostolokat, **hogy az új bortól részegek**. A tanítványok valóban külső befolyás alatt álltak, de az a Szent Szellemnek, és nem a bornak volt a hatása!

Meg nem tért emberek mindig képesek természetes magyarázatot találni szellemi jelenségekre. Amikor egyszer Isten hangja volt hallható a mennyből, néhanyan azt mondták, hogy mennydörgést hallottak (Jn 12,28-29). A hitetlenek most gúnyosan az **új bor** hatásával magyarázták azt az állapotot, amelyet a Szellem eljövetele okozott. „A világ – mondta Schiller –, szereti elhomályosítani a fényest, és a magasztost lerántani a porba.”

2,14 A tanítvány, aki esküdözve és átkozódva tagadta meg Urát, most előlépett, hogy beszéljen a sokasághoz. Már nem volt többé félénk és tétovázó követő, hanem erős lett, mint az oroszlán. Pün-

kösd okozta ezt a különbséget. **Péter** megtelt Szent Szellemmel.

Cézárea Filippinél az Úr megígérte, hogy Péternek adja a mennyek országának kulcsait (Mt 16,19). Itt a Csel 2-ben látjuk őt a kulcsok használata közben, ahogyan kinyitja az ajtót a zsidóknak (14. v.); ahogyan később a 10. fejezetben ki fogja nyitni azt a pogányoknak.

2,15 Az apostol előbb megmagyarázza, hogy a nap szokatlan eseményeit nem az új bor okozta. Végül is **csak** délelőtt kilenc óra volt, és valóban hallatlan lett volna, hogy ebben a korai órában annyi ember **részeg** legyen. A zsidók is zsinagógai feladatokkal voltak elfoglalva ünneppapokon, amikor az evéstől és az ivástól tartózkodtak délelőtt tíz óráig, vagy akár délig is, attól függően, hogy mikor mutatták be a napi áldozatot.

2,16-19 Az igazi magyarázat az volt, hogy Isten Szelleme kitöltetett, amiről **Jóel próféta beszélt** (Jóel 2,28-tól).

A pünkösdi események Jóel próféciájának nem a teljes beteljesedését jelentették. A 17-20. versekben leírt jelenségek legtöbbje ekkor még nem következett be. De ami pünkösdkor történt, előíze volt annak, ami **az utolsó napokban** történni fog, **az Úrnak nagy és fényes napját** megelőzően. Ha a pünkösdi betöltötte volna Jóel próféciáját, miért lenne a később adott ígéret (3,19), hogy ha Izráel nemzeti bűnbánatot tart és elfogadja azt, akit keresztre feszítettek, Ő vissza fog jönni és elhozza az Úrnak napját?

A Jóeltől származó idézet példája a kettős vonatkozás törvényének, amely szerint valamely bibliai próféciának van egyszer egy részleges beteljesedése, majd pedig egy későbbi időben teljes beteljesedése.

Isten Szelleme pünkösdkor *kitöltetett*, de nem szó szerint *minden* testre. A prófécia végső beteljesedése a nagy nyomorúság korszakának végén fog bekövetkez-

ni. Krisztus dicsőséges visszatérése előtt **csodák** lesznek a mennyben és **jelek** a földön (Mt 24,29-30). Az Úr Jézus Krisztus akkor meg fog jelenni a földön, hogy legyőzze ellenségeit és megalapítsa királyságát. Ezeréves uralkodásának kezdetén Isten Szelleme ki fog áradni **minden testre**, éppúgy a pogányokra, mint a zsidókra; és ez lesz uralkodó az egész Ezeréves Birodalomban. A Szellem különböző megnyilvánulásai adatnak majd nemre, korra és társadalmi helyzetre való tekintet nélkül. Lesznek majd **látások** és **álmok**, ami azt jelenti, hogy befogadják az ismeretet; és lesz prófécia, ami viszont azt, hogy átadják az ismeretet másoknak. Így a kijelentés és a közlés ajándékai nyilvánvalók lesznek. Mindez Jóel szerint meg fog történni **az utolsó napokban** (17. v.). Ez természetesen Izráel, és nem a Gyülekezet utolsó napjaira vonatkozik.

2,20 A természetfeletti jelekről az égen, kifejezetten azt mondja az Ige, hogy az előtt történnek, **mielőtt eljön az Úr napja**. Ebben az összefüggésben **az Úr napja** az Ő személyes visszajövetelére vonatkozik a földre, hogy elpusztítsa ellenségeit, és uralkodjon hatalommal és nagy dicsőségben.

2,21 Péter a Jóeltől vett idézetet azzal az ígérettel fejezi be, hogy **mindaz, aki az Úrnak nevét segítségül hívja, megtartatik**. Ez jó hír minden kor számára, hogy a megváltás fel van ajánlva minden embernek az Úrba vetett hit alapján. **Az Úr neve** kifejezés magában foglalja mindazt, aki maga az Úr. Így az Ő **nevét segítségül hívni** annyi, mint Őt magát **segítségül hívni**, mint aki a hitnek igazi tárgya és a megváltás egyetlen útja.

2,22-24 De ki az Úr? Péter most fogja bejelenteni azt a meglepő hírt, hogy „ez a Jézus, akit ők keresztre feszítettek”, Úr is és Krisztus is. Azáltal teszi ezt, hogy először Jézus életéről beszél, azután haláláról, feltámadásáról, mennybemeneteléről,

végül pedig megdicsőüléséről az **Atya Isten jobbján**. Ha még mindig az az elképzelésük, hogy **Jézus** a júdeai sírban van, Péter hamarosan ki fogja ábrándítani őket tévhitükből. Meg kell tudniuk, hogy az, akit megöltek, a mennyben van, és még mindig számolniuk kell vele.

Itt tehát az apostol érvelésének folyamatát látjuk: a **Názáreti Jézus Istentől származó embernek** bizonyult a sok csoda által, amelyeket **Isten** erejével cselekedett (22. v.). Az **Úr elvégzett tanácsából és rendeléséből Isten szolgáltatta ki Őt** a zsidó emberek kezébe. Ők viszont a pogányoknak szolgáltatták ki (törvény nélküli embereknek), hogy **megfezzítsék és halálra adják** (23. v.). **Isten** viszont **feltámasztotta** a halottak közül, **megoldva a halál fájdalmait**⁶. **Lehetetlen volt**, hogy fogva tartsa a halál, **mivel:**

1. Isten akarta feltámasztani. A büntelen meghalt a bűnösért. Istennek fel kellett támasztania, annak bizonyítékául, hogy Krisztus megváltó művével teljesen elégedett.
2. Az **ÓSZ** próféciai megírták feltámasztását. Ezt hangsúlyozza Péter a következő versekben.

2,25-27 A 16. zsoltárban Dávid prófétált az Úr életéről, haláláról, feltámasztásáról és megdicsőüléséről.

Ami az életét illeti, **Dávid** leírta annak határtalan bizalmát és bizonyosságát, aki zavartalan közösségben él Atyjával. **Szív, nyelv és test** – egész valója örömmel és **reménységgel** volt tele.

Ami halálát illeti, Dávid **előre látta**, hogy **Isten nem hagyja a lelkét a hádeszben**, és azt sem engedi, hogy **Szentje rothadást lásson**. Más szavakkal, az Úr Jézus **lelke** nem fog test nélküli állapotban maradni, és teste nem fog oszlásnak indulni. Ezt a verset nem lehet annak bizonyítására használni, hogy az Úr Jézus halálának idején a föld legalsó régióiba ment az eltávozott szellemeknek valami-

lyen börtönébe. Lelke a mennybe ment⁷ – Lk 23,43 –, testét pedig sírba helyezték.

2,28 Ami az Úr feltámasztását illeti, Dávid kifejezte azt a bizalmát, hogy Isten meg fogja mutatni neki az élet útját. A Zsolt 16,11/a-ban Dávid ezt írta: „Te tanítasz engem az élet ösvényére.” A Csel 2,28/a-ban Péter ezt így idézi: „**Megjelentetted nékem az életnek útjait.**” Péter a jövő időt múlt időre változtatta. Nyilvánvalóan a Szent Szellem vezette, hogy ezt tegye, mivel a feltámasztás már megtörtént.

Az Úr jelenlegi dicsőségét Dávid a következő szavakban előre jelezte: **Betöltesz engem örömmel a Te orcád előtt;** vagy ahogyan a Zsolt 16,11 mondja: „Teljes öröm van Tenálad; a Te jobboldon gyönyörűségek vannak örökké.”

2,29 Péter azzal érvel, hogy **Dávid** ezeket a dolgokat nem mondhatta magáról, mert az *ő* teste *rothadást látott*. **Sírbát** jól ismerték az akkori zsidók. Tudták, hogy Dávid nem támadt fel.

2,30-31 **Dávid**, amikor a zsoltárt írta, **prófétaként** szólt. Emlékezett rá, hogy **Isten** megígérte, hogy az *ő* leszármazottját **feltámasztja majd, hogy az ő trónján üljön** örökre. **Dávid** megértette, hogy ez a **Messiás** lesz, és bár meg fog halni, **lelke** nem marad testetlen állapotban, és teste nem fog elbomlani.

2,32-33 Most Péter megismétel egy kijelentést, amely bizonyára megdöbben-tette zsidó hallgatóságát. A **Messiás**, akitől **Dávid** jövendölt, a **Názáreti Jézus** volt. **Isten feltámasztotta** a halottak közül, ahogyan az apostolok mindnyájan bizonyíthatják, mivel feltámasztásának szemtanúi voltak. Feltámasztását követően az Úr Jézus **Isten jobbára emeltetett**, és most **az Atya** elküldte a megígért **Szent Szellemet**. Ez volt a magyarázata annak, ami Jeruzsálemben a nap korábbi részében történt.

2,34-35 Nem jövendölte-e meg **Dávid** is a Messiás felmagasztaltatását? Nem önmagáról beszélt a Zsolt 110,1-ben. Inkább Jahvét idézte, amint ezt mondja a Messiásnak: „**Ülj az én jobb kezem felől, míglen vetem a Te ellenségeidet lábaid alá zsámolyul.**” (Figyeljük meg, hogy a 33-35. versek várakozási időt jövendölnek Krisztus megdicsőülése és visszatérése között, amikor megbünteti ellenségeit és felállítja királyságát.)

2,36 Nos, a kijelentés még egyszer rázúdul a zsidó népre. **AZ ISTEN TETTE ÚRRÁ ÉS KRISZTUSSÁ – AZT A JÉZUST, AKIT TI MEGFESZÍTETTEK.** Ahogyan Bengel mondja: „A beszéd fullánkja a végére került”: **AZT A JÉZUST, akit ti megfeszítettetek. Megfeszítették** Isten Felkentjét, és a Szent Szellem eljövetele volt annak bizonyítéka, hogy Jézus felment a mennybe (lásd Jn 7,39).

2,37 A Szent Szellem meggyőző ereje olyan hatalmas volt, hogy a hallgatóság azonnal reagált. Péter felhívása vagy felszólítása nélkül ezt kiáltották: „**Mit cselekedjünk?**” A kérdést a bűnösség mély-séges érzése sugallta. Most értették meg, hogy Jézus, akit megöltek, Isten szeretett Fia volt. Ez a Jézus támadt fel a halálból, és most a mennyben van. Ha ez így van, hogyan menekülhetnek meg a vétkesek az ítélelettől?

2,38 Péter válasza az volt, hogy **térjenek meg és merítkezzenek be Jézus Krisztus nevében a bűnök bocsánatára.** Először meg kellett térniük, elismerve bűnös voltukat, és Isten oldalára kellett állniuk önmagukkal szemben.

Azután **be kellett merítkezniük bűneik bocsánatáért** (vagy bocsánatára). Első látásra ez a vers azt látszik tanítani, hogy a megváltás beme-
 ritkezés által van, és sok ember erősködik, hogy pontosan ez az, amit *jelent*. Ez az értelmezés lehetetlen a következő okokból:

1. Az ÚSZ-i igeszakaszok tucatjai jelen-
 tik ki, hogy az üdvösség az Úr Jézus
 Krisztusba vetett hit által lehetséges
 (például Jn 1,12; 3,16,36; 6,47; Csel
 16,31; Róm 10,9). Nem képzelhető el,
 hogy egy vagy két vers ilyen sok bi-
 zonyítéknak ellentmondjon.
2. A kereszten lévő gonosztevőnek üdv-
 bizonyossága volt, beme-
 ritkezéstől függetlenül (Lk 23,43).
3. Az Úrról nincs kijelentve, hogy bárkit
 is beme-
 ritett volna, ami súlyos hiá-
 nyosság, ha a beme-
 ritkezés lényeges a
 megváltáshoz.
4. Pál apostol hálát adott, hogy csak né-
 hány korintusit merített be – furcsa ok
 lenne a hálaadásra, ha a beme-
 ritkezésnek megváltási érdeme lenne
 (1Kor 1,14-16).

A bűnök bocsánatára történő beme-
 ritkezésnek egy másik értelmezését Ryrie
 adja meg:

*Ez nem jelenti egyszerűen azt, hogy a
 bűnök megbocsáthatók, mert az Új-
 szövetségben mindenütt a bűnök a
 Krisztusban való hit eredményekép-
 pen vannak megbocsátva, nem pedig
 a beme-
 ritkezés eredményeképpen.
 Azért van beme-
 ritkezés, mert a bűn-
 bocsánat megtörtént. A görög előljá-
 rószó, az eis, amelyet úgy fordítanak,
 hogy -ra vagy -ért, azt is jelenti, hogy
 „következtében”, nemcsak itt, hanem
 olyan igehelyeken is, mint a Mt 12,41,
 ahol a jelentés csak ez lehet: Megtér-
 tek Jónás prédikálásának következté-
 ben (nem pedig érte). A megtérés hoz-
 ta a bűnbocsánatot a pünkösdi soka-
 ság számára, és a bűnbocsánat követ-
 keztében kérték fel őket a beme-
 ritkezésre.⁸*

Péter biztosította őket, hogy ha meg-
 térnek és **beme-
 ritkeznek, venni fogják a
 Szent Szellem ajándékát.** Azt állítani,
 hogy ez a sorrend vonatkozik ránk is ma-
 napság, félreértése annak, ahogyan Isten

bánt az emberekkel a Gyülekezet korai napjaiban; ahogyan H. P. Barker nagy hozzáértéssel mutatott rá *A Krisztus lelkipásztora* című munkájában: „A hívőknek négyféle közössége látható a Cselekedetek könyvében, és a Szent Szellem befogadásával kapcsolatos események sorrendje minden egyes esetben különböző.”

Itt a Cselekedetek 2,38-ban *zsidó* keresztényekről olvasunk. Számukra a sorrend a következő volt:

1. Bűnbánat.
2. Beméritkezés vízzel.
3. A Szent Szellem vétele.

A *samaritánusok* megtérése a Csel 8,14-17-ben van feljegyezve. Ott azt olvassuk, hogy a következő események történtek:

1. Hittek.
2. Beméritkeztek vízzel.
3. Az apostolok imádkoztak értük.
4. Az apostolok rájuk tették kezüket.
5. Vették a Szent Szellemet.

A Csel 10,44-48-ban pedig a *pogányok* megtérése kerül előtérbe. Figyeljük meg itt a sorrendet:

1. Hit.
2. A Szent Szellem vétele.
3. Beméritkezés vízzel.

Az utolsó hívő közösséget *Keresztelő Jánosnak a tanítványai* képezték, Csel 19,1-7:

1. Hittek.
2. Újra beméritkeztek.
3. Pál apostol rájuk tette kezét.
4. Vették a Szent Szellemet.

Ez azt jelentené, hogy a megváltásnak négyféle útja van leírva a Cselekedetek könyvében? Természetesen nem. A megváltás az Úrban való hit alapján volt, van és mindig is lesz. De a Cselekedetekben feljegyzett átmeneti periódus alatt Isten úgy döntött, hogy változtatja a Szent Szellem vételével kapcsolatos eseménye-

ket olyan okokból, amelyeket Ő tud, de úgy döntött, hogy nekünk nem tárja fel.

Akkor ezek közül melyik vonatkozik ma ránk? Minthogy Izráel mint nemzet visszautasította a Messiást, a zsidó nép elveszítette minden kiváltságát, amellyel rendelkezett. **Most Isten a pogányok közül hív ki egy népet az Ő nevéért** (Csel 15,14). *Ma* tehát a sorrend az, amelyet a Csel 10-ben találunk:

1. Hit.
2. A Szent Szellem elnyerése.
3. Beméritkezés vízzel.

Úgy hisszük, ez a sorrend alkalmazható ma mindenkire, zsidókra és a pogányokra egyaránt. Ez első látásra önkényesnek tűnhet. Azt lehetne kérdezni: „Mikor szűnt meg a Csel 2,38-ban lévő sorrend a zsidókra vonatkozni, és mikor kezdődött a Csel 10,44-48-ban lévő sorrend?” Természetesen határozott időpontot nem lehet megadni; de a Cselekedetek könyve nyomon követi a fokozatos átalakulást attól kezdve, hogy az evangélium eljutott először a zsidókhöz, majd miután a zsidók ismételten visszautasították, kijutott a pogányokhoz. A Cselekedetek könyvének végére Izráel nemzete már teljesen félre van állítva. Hitetlenségük folytán elveszítettek mindenféle különleges kiváltságot arra, hogy Isten választott népe legyenek. A Gyülekezet korszaka alatt a pogány nemzetek jönnek számításba, és Istennek a pogányok számára megadott sorrendje az érvényes, amit a Csel 10,44-48 vázol.

2,39 Péter ezt követően arra emlékeztette őket, hogy a Szent Szellem **ígérete nekik és gyermekeiknek** (a zsidó népnek) szól, **valamint mindazoknak, akik messze vannak** (a pogányoknak), és **akiket csak elhív** magának Isten.

Pontosan azokat az embereket, akik ezt mondták: „Vére rajtunk és a mi magzatainkon”, most biztosítják a kegyelmet

maguk és gyermekeik számára, ha bíznak az Úrban.

Ezt a verset gyakran használták hibásan annak a tanítására, hogy a hívó szülők gyermekeinek ezáltal biztosítottak a szövetség kiváltságai, tehát üdvözülnek. Spurgeon válaszol erre hatásosan:

Nem tudja-e Isten Gyülekezete, hogy „ami testtől született, test az, és ami Szellemtől született, Szellem az?” „Ki adhat tisztát a tisztátalanból?” A természeti születés a természet szennyves voltát közvetítheti, de nem békeséget. Az újszövetségben határozottan ki van jelölve, hogy Isten fiai „nem vérből születtek, nem is a hústest akaratából, nem is ember indulatából, hanem Istentől”.⁹

Az a fontos dolog, amit meg kell jegyezni, hogy **az ígélet** nemcsak **nektek és gyermekeiteknek** szól, hanem **mindazoknak, akik messze vannak, valakiket csak elhív magának az Úr, a mi Istenünk**. Az evangéliumi hívás mindenkit magában foglal.

2,40 Péternek nincs az egész beszéde feljegyezve ebben a fejezetben, de a többinek az volt a lényege, hogy a zsidó hallgatók szakadjanak el ettől a csalárd, **gonosz nemzedéktől**, amely elutasította és megölte az Úr Jézust. Azáltal tehették ezt, hogy elfogadják Jézust, mint Messiást és Megváltót, és nyilvánosan megtagadnak minden kapcsolatot Izrael bűnös nemzetével a keresztyén bemerítkezés útján.

2,41 Nagy megmozdulás volt a nép között, be akartak merítkezni annak külső bizonyítékaként, hogy **örömmel¹⁰ fogadták Péter szavait úgy**, mint az Úrét.

A hívők társaságához ezen a napon **mintegy háromezer lélek csatlakozott**. Ha a Szent Szellem szolgálatának legjobb bizonyítéka a lelkek megtérése, akkor Péteré bizonyára ilyen szolgálat volt. Kétségtelen, hogy ennek a galileai halásznak

eszébe jutottak az Úr Jézus szavai: „Azt művelem, hogy embereket halásszatok” (Mt 4,19). És talán az Úr alábbi mondása is: „Bizony, bizony, mondom néktek: Aki hisz énbennem, az is cselekszi majd azokat a cselekedeteket, amelyeket én cselekszem; és nagyobbakat is cselekszik azoknál; mert én az én Atyámhoz megyek” (Jn 14,12).

Tanulságos megfigyelni azt a gondoságot, amellyel a megtértek száma fel van jegyezve – **mintegy háromezer lélek**. Az Úr minden szolgája hasonló óvatossággal járhat el az úgynevezett Krisztus melletti döntések számbavételénél.

2,42 A valóság bizonyítása a folyamatosságban van. Ezek a megtért emberek azzal bizonyították hitvallásuk valóságos voltát, hogy **állhatatosan** foglalatosságok voltak a következőkben:

1. **Az apostolok tudományában.** Ez az apostolok ihletett tanítását jelenti, amely először szóban hangzott el, most pedig az ÚSZ örzi.
2. **A közösség gyakorlásában.** Az új élet másik bizonyítéka az újonnan hívőknek az a vágya volt, hogy Isten népével együtt legyenek, és részesüljenek a közös dolgokból. Úgy érezték, hogy el vannak különülve a világtól Isten számára, és a többi keresztyénnel vannak közösségben.
3. **A kenyér megtörésében.** Az ÚSZ-ben ezt a kifejezést használták mind az úrvacsorára, mind a közös étkezésre. Jelentését minden egyes esetben a szövegösszefüggésből kell meghatározni. Itt nyilvánvalóan az úrvacsorára vonatkozik, mivel teljesen szükégtelen lenne azt mondani, hogy kitartóan foglalatosak voltak az étkezésben. A Csel 20,7-ből megtudjuk, hogy a korai keresztyén gyakorlat szerint a kenyértörés a hét első napján volt. A Gyülekezet korai napjaiban szeretetvendégséget tartottak az úrva-

csorával együtt a szentek egymás iránti szeretetének kifejezéseként. Azonban visszaélések fordultak elő, és az „agapét”, vagyis a szeretetvendégséget megszüntették.

4. **A könyörgésben.** Ez volt a korai gyülekezetek negyedik alapvető tevékenysége, és kifejezte a teljes függést az Úrtól az imádat, a vezetés, a megoltalmazás és a szolgálat dolgában.

2,43 A tiszteletteljes félelem érzése szállta meg az embereket. A Szent Szellem hatalmas ereje annyira nyilvánvaló volt, hogy a szívek elcsendesedtek és megszelídültek. Csodálkozás töltötte el lelküket, amikor látták, hogy **az apostolok sok csodát és jelt** tesznek. A **csodák** olyan cselekedetek voltak, amelyek csodálkozást és bámulatot váltottak ki. A **jel**ek olyan csodák voltak, amelyek tanítást hordoztak. Egy csodás cselekmény lehetett *csoda* is és *jel* is.

2,44-45 A hívők rendszeresen összegyűltek, és **minden dolgot közös** tulajdonnak tekintettek. Isten szeretete annyira betöltötte szívüket, hogy nem tekintették anyagi **javaikat** sajátjuknak (4,32). Bármikor **szükség** támadt a közösségben, eladták személyes tulajdonaikat, és az ellenértékét szétosztották. Így egyenlőség volt.

„Azok között, akik hittek, a szívnek és érdekeknek olyan egysége bontakozott ki, amely a bukott állapot természetes önzését elnyelte olyan szeretet teljességében, amelyet az isteni szeretet érzékelése nemzett. Úgy voltak együtt, hogy mindenkinek közös volt; nem valamilyen törvény vagy külső kényszer hatására, amely azt teljesen megrontotta volna, hanem annak tudatában, hogy mindnyájan Krisztushoz tartoznak, és amit Krisztus jelent egyenként és mindnyájuk számára. Átala meggazdagodva azzal az áldással, amelyet semmi sem csorbíthat, hanem minél inkább szolgáltak vele, annál inkább az

övék volt, »eladták tulajdonaikat és javaikat, és szétosztották egymás közt, ahogyan kinek-kinek szüksége volt rá«¹¹.

Sokan érvelnek manapság úgy, hogy ebben a gyakorlatban nem kell követnünk a korai hívőket. Valaki éppen így vitathatóan azon is, hogy nem kell felebarátunkat úgy szeretnünk, mint magunkat. Az, hogy egyesek vagyonából és személyes javaiból mindenki részesedett, azoknak az életeknek a vitathatatlan gyümölcse volt, amelyek Szent Szellemmel voltak teljeseek. Valaki ezt mondta: „Egy igazi keresztyén nem viselheti el, hogy túl sok legyen neki, amikor másoknak túl kevés van.”

2,46 Ez a vers mutatja meg a pünkösöd hatását a vallási és az otthoni életre.

Ami a *vallási életet* illeti, ne feledjük, hogy ezek a korai megtértek zsidó háttérrel rendelkeztek. Noha a gyülekezet most már létezett, a zsidó templomhoz fűződő kötelek nem szakadtak el azonnal. A júdaizmus halotti öltözékének levetési folyamata végig folytatódott a Cselekedetek könyvének ideje alatt. Így a hívők továbbra is jelen voltak **a templomban** végzett szolgálatokban,¹² ahol hallották az ÓSZ felolvasását és magyarázatát. Ezenkívül természetesen találkoztak az otthonokban a 42. versben felsorolt tevékenységek gyakorlására is.

Ami *otthoni életüket* illeti, azt olvassuk, hogy megtörték a **kenyeret**, részesedve az **eledelben örömmel és tiszta szívvel**. Itt világosan látható, hogy a **kenyér megtörése** a szabályos étkezések elfogyasztására vonatkozik. Megváltásuk öröme kiáradt életük minden részletére.

2,47 Az élet a dicséret himnuszává és a hálaadás zsoltárává lett azoknak, akik megszabadultak a sötétség hatalmából, és átmentek Isten Fia szeretetének királyságába.

Hívó elődeink az **egész nép előtt kedvesek** voltak. De ez nem volt tartós.

A keresztyén hit természete olyan, hogy elkerülhetetlenül feltámasztja az emberi szív gyűlölködését és ellenállását. Az Úr figyelmeztette tanítványait, hogy őrizkedjenek a népszerűségtől (Lk 6,26). Üldözést és nyomorúságot helyezett kilátásba (Mt 10,20-23). Így ez a **kedvesség** pillanatnyi dolog volt, amit hamarosan felváltott az indokolatlan ellenségeskedés.

Az Úr pedig naponként szaporította a gyülekezetet az üdvözülőkkel. A keresztyén közösség a megtérések révén mindennap növekedett. Azok, akik hallották az evangéliumot, felelősek voltak, hogy Jézus Krisztust az akarat határozott cselekedete által fogadják el. Az Úr választása és közreműködése nem zárja ki az emberi felelősséget.

Ebben a fejezetben tehát beszámolót kaptunk a Szent Szellem kitöltetéséről, Péternek az összegyűlt zsidókhoz intézett emlékezetes felhívásáról, a nagy sokaság megtéréséről és a korai hívők életének rövid leírásáról. Az utóbbinak kitűnő összefoglalását találjuk az *Encyclopaedia Britannica* 13. kiadása a „Gyülekezet története” című szakaszában:

Figyelemre méltó a korai keresztyének életében az az erőteljes érzés, hogy ők Isten elhívott és elkülönített népe. A keresztyén Gyülekezet gondolkodásuk szerint isteni, nem pedig emberi intézmény. Isten alapította és irányítja, és még a világot is érte teremtette. Ez az elképzelés ... irányította a korai keresztyének egész életét, egyénileg és társadalmilag egyaránt. Úgy tekintették magukat, mint akik el vannak különítve a világ többi részétől és különleges kapcsolatuk van egymással. Polgárjoguk a mennyben volt, nem a földön. Azok az elvek és törvények, amelyekhez tartani igyekeztek magukat, felülről valók voltak. A jelenlegi világ csak ideiglenes, az igazi életük a jövőben várt rájuk.

Krisztus hamarosan vissza fog térni, ezért ennek a korszaknak az elfoglaltságai, munkái és örömei kevesebb jelentőséggel bírtak... A keresztyének mindennapi életében jelen volt a Szent Szellem, és ennek gyümölcse többféle keresztyén erényben megmutatkozott. Ennek a hitnek az eredményeképpen az életük különösen buzgó és ihletett jellegű volt. Nem a közönséges emberek mindennapi tapasztalatait élték át, hanem olyan emberekét, akik egy magasabb szférába emelkedtek fel és ragadtattak el.

Ahogy a fentieket olvassuk, észrevesszük, milyen messzire sodródott az egyház eredeti életétől és összetartásától!

A HÁZI GYÜLEKEZET ÉS A GYÜLEKEZETSZERŰ SZERVEZETEK

Mivel a Cselekedetek könyvében itt (2,47) használják először a *gyülekezet* szót (görögül *ekklézsia*)¹³; egy kis szünetet tartunk annak megvizsgálására, hogy a korai keresztyének gondolkodásában a gyülekezet milyen központi helyet foglalt el.

A gyülekezet a Cselekedetek könyvében és az ÚSZ többi részében azt jelentette, amit gyakran „házi gyülekezetnek” neveznek. A korai keresztyének inkább házaknál találkoztak, semmint speciális gyülekezeti épületekben. Azt lehet mondani, hogy a vallás elkülönült a kimondottan szent helyektől, és az élet szokásos színterén, az otthonokban összpontosult. Unger mondja, hogy az otthonok két évszázadon keresztül a keresztyén gyülekezetek helyszínei voltak.¹⁴

Könnyen azt gondolhatjuk, hogy a magánotthonok használatát inkább a gazdasági szükségszerűség kényszerítette ki, és nem szellemi megfontolások. Mi anynyira megszoktuk már a templomokat és

a kápolnákat, hogy úgy véljük, ez Isten elképzelése.

Alapos okunk van azonban úgy gondolni, hogy az első század hívői bölcsébbek voltak, mint mi.

Először is nem összeegyeztethető a keresztyén hittel és a szeretet hangsúlyozásával, hogy milliókat költsünk fényűző épületekre, amikor olyan kiáltó szükség uralkodik a világban. Ezzel kapcsolatban E. Stanly Jones a következőket írta:

Láttam a Bambinót, a gyermek Krisztust a római katedrálisban, drága ékszerekkel megrakva, azután kimentem, és láttam az éhes gyermekek tekintetét, és azon gondolkodtam, hogy vajon Krisztus ennek az éhezésnek láttán örült-e ékszereinek. Aztán arra gondoltam, hogy ha így lenne, én már nem tudnék szívesen Krisztusra gondolni. Az a felékszerezett Bambino és az éhező gyermekek annak a szimbólumai, amelyet mi tettünk azzal, hogy Krisztust méltóság teljes, költséges katedrálisokkal és templomokkal ruháztuk fel, miközben érintetlenül hagytuk az emberi társadalom alapvető hiányosságait. Ezáltal Krisztus éhező maradt a munkanélküliekben és a kismizettekben.¹⁵

Nemcsak embertelen, gazdaságtalan is pénzt költeni olyan drága épületekre, amelyeket nem több, mint három, négy vagy öt órán keresztül használnak egy héten. Hogyan engedhetjük meg magunknak, hogy belesodródjunk ebbe a gondolkodás nélküli álomvilágba? Hajlandók lettünk ilyen sok pénzt költeni azért, hogy ilyen kevés hasznot nyerjünk vissza.

Modern építkezési programjaink lettek a legnagyobb akadályai a Gyülekezet terjedésének. A súlyos költségek okozzák, hogy a gyülekezeti vezetők ellenállnak az új gyülekezetekbe osztódásnak. A tagok bármilyen elvesztése veszélyezteti a bevételt, amely az épületekhez és azok

fenntartásához szükséges. Az eljövendő nemzedéket már adósság terheli, és új gyülekezetek alakulásának még a reményét is megfojtja.

Gyakran érveltek azzal, hogy szükség van impozáns épületekre, hogy a vallástalan embereket szolgálatunkhoz vonzza. Azonkívül, hogy ez meglehetősen testes gondolkodásra vall, teljesen figyelmen kívül hagyja az ÚSZ-i mintát. A korai gyülekezetek összejövetelei főképpen a hívőknek szóltak. A keresztyének összejültek az apostolok tanítása, a közösség, a kenyér megtörése és az imádság kedvéért (Csel 2,42). Nem úgy evangélizáltak, hogy vasárnapi összejövetelekre hívtak embereket, hanem bizonyosságot tettek azoknak, akikkel a hét folyamán érintkezésbe kerültek. Amikor az emberek megtértek, bevitték őket a házi gyülekezet közösségébe és melegébe, hogy táplálkozzanak és megerősödjenek.

Néha nehéz elérni, hogy az emberek a méltóság teljes egyházi épületekbe az istentiszteletre bemenjenek. Erőteljes a reakció a formalizmus ellen. Van olyan félelem is, hogy a pénzükre pályáznak. „Az egyház csak a pénzedet akarja” – ez általános panasz. Ezek közül az emberek közül viszont sokan hajlandóak részt venni egy otthon tartott beszélgető jellegű bibliatanulmányozásban. Ott nem kell a stílussal törődniük, és élvezik a nem előírással és nem hivatalos légkört.

Valójában a házi gyülekezet ideális minden kultúrában és minden országban. Ha áttekinthetnénk az egész világot, valószínűleg több gyülekezeti találkozót látnánk otthonokban, mint más helyen.

A mai impozáns katedrálisokkal, a templomokkal, a kápolnákkal szemben, valamint az erősen megszervezett felekezetek, missziós testületek és *egyházszerű* szervezetek sokaságával szemben, a Cselekedetek könyvében az apostolok nem kísérelték meg semmiféle szervezet kiala-

kítását az Úr munkája végzésére. A helyi gyülekezet volt Isten egysége a földön azért, hogy terjessze a hitet, és a tanítványok megelégedtek azzal, hogy ezen belül munkálkodjanak.

Az utóbbi években a keresztyénségben egy szervezeti robbanás következett be, szinte szédítő méretekben. Ha egy hívő embernek támad valamilyen új ötlete Krisztus ügyének előrevitelében, létrehoz valamilyen missziós bizottságot, testületet vagy intézményt.

Ennek egyik eredménye az, hogy arra alkalmas tanítókat és prédikátorokat elhívunk eredeti szolgálatukból azért, hogy adminisztrátorok legyenek. Ha valamilyen missziós testületi adminisztrátor a missziós mezőn dolgozna, nagymértékben csökkentené az ottani munkaerőhiányt.

A szervezetek elburjánzásának másik eredménye az, hogy hatalmas pénzüsszegek kellene a rezsire, és így azokat el kell vonni az evangélium közvetlen terjesztésétől. A keresztyén szervezeteknek juttatott adományok nagyobb része a szervezetek fenntartására megy el, nem pedig arra a fő célra, ami létrehozta a szervezetet.

A szervezetek gyakran akadályozzák a nagy megbízatás teljesítését. Jézus azt mondta tanítványainak, hogy tanítsák mindazokat a dolgokat, amelyeket Ő parancsolt. Sokaknak, akik keresztyén szervezetekben munkálkodnak, meg sem engedik, hogy Isten minden igazságát tanítsák. Nem taníthatnak bizonyos vitás dolgokat, mert félnek, hogy elidegenítik azt a testületet, amelytől az anyagi támogatást várják.

A keresztyén intézmények megsokasodása túl gyakran eredményezett pártoskodásokat, féltékenységet és rivalizálást, ami nagy kárt okozott a Krisztusról szóló bizonyoságátételnek.

Gondoljunk a keresztyén szervezetek egymást átfedő sokaságára működés közben otthon és külföldön. Mind-egyik a korlátozott számú személyzetre és a csökkenő pénzügyi forrásokra pályázik. Figyeljük meg azt is, hogy ezek közül a szervezetek közül milyen sok valójában pusztán emberi rivalizálásnak köszönheti eredetét, bár nyilvános kijelentéseikben rendszerint Isten akarására hivatkoznak. (Egy evangéliumi szerző jegyzeteiből.)

Az is gyakran igaz, hogy a szervezeteknek módjukban áll fenntartani magukat azok után is, hogy már régen túléltek saját hasznosságukat. A malomkerekek még nagyban örölnek, holott az alapítók kezdeti látása már elveszett, és az egykori dinamikus mozgalom dicsősége tovatűnt. Nem primitív naivítás, hanem szellemi bölcsesség volt a korai keresztyének részéről, hogy óvakodtak emberi szervezeteket felállítani, hogy az Úr munkáját végezzék.

G. H. Lang írja a következőket:

Egy éles szemű író, szembeállítva az apostoli munkát a szokásos modern missziós módszerekkel, azt mondta, hogy mi missziókat hoztunk létre, míg az apostolok gyülekezeteket alapítottak. A különbség nagy és jelentős. Az apostolok gyülekezeteket alapítottak, és nem alapítottak semmi mást, mert az előttük levő célok érdekében semmi másra nem volt szükség, egyébként nem lehettek volna olyan alkalmasak. Mindenütt, ahol dolgoztak, a megtértekből helyi gyülekezetet alakítottak, vénekkel – mindig vénekkel, sohasem egy vénnel (Csel 14,23; 15,6.23; 20,17; Fil 1,1) –, hogy vezessék, igazgassák, pásztorolják a gyülekezetet. Ezek olyan emberek voltak, akiket Isten tett alkalmassá, és a szentek elismertek (1Kor 16,15; 1Tesz 5,12-13; 1Tim 5,17-19); valamint diakónusok-

kal, akiket a gyülekezet jelölt ki (Csel 6,1-6; Fil 1,1). Abban különböztek a vénektől, hogy eljárjanak a kevés, de nagyon fontos világi ügyben, különösen a gyülekezet javainak szétszétadásában... Mindaz, amit tettek (az apostolok) a szervezést illetően, az volt, hogy a tanítványokat más hasonló gyülekezetekbe gyűjtötték. Más szervezet, mint a helyi gyülekezet, nem jelenik meg az Újszövetségben, még a csíráját sem találjuk semmi másnak.¹⁶

A korai keresztyének és apostoli vezetőik számára a helyi gyülekezet volt az az istenileg elrendelt egység a földön, amelyről Isten döntött úgy, hogy általa munkálkodik; és az egyetlen olyan egység, amelynek örökérvényűséget ígért, a gyülekezet volt.

E) Egy béna meggyógyulása, és Péter vádjai Izráel ellen (3,1-26)

3,1 Délután három óra volt, amikor Péter és János felment a templomba Jeruzsálembé. Mint korábban már említettük, a korai zsidó keresztyének továbbra is eljártak a templomi szolgálatokra.

3,2 Amint a templomhoz közeledtek, embereket láttak, akik egy sánta koldust hoztak, és letették a szokásos kolduló helyen, annál a kapunál, amelyet Ékesnek neveztek. Ennek az embernek az elesett állapota, mivel születésétől fogva sánta volt, kiáltó ellentétben állt a templom építészeti szépségével. Ez emlékeztet bennünket arra a szegénységre és tudatlanságra, amely a nagy katedrálisok árnyékában húzódik meg, valamint a hatalmas egyházi rendszerek tehetetlenségére, hogy a fizikai és a szellemi nyomorékoknak segítséget nyújtsanak.

3,3 A sánta nyilvánvalóan feladott már minden reményt azzal kapcsolatban, hogy valaha meggyógyulhat, és meglepődött azzal, hogy alamizsnát kéregessen.

3,4 Péter ahelyett, hogy úgy tekintett volna erre az emberre, mint reménytelen nyomorult, úgy látta őt, mint akiben Isten hatalmas ereje megmutatkozhat. „Ha a Szellem vezet bennünket, azokra irányítjuk tekintetünket, akiket Isten meg akar áldani, ahelyett, hogy vaktöltényeket puffogatnánk és levegőt vagdosnánk.”

Péter ezt parancsolta neki: „**Nézz mi-reánk.**” De nem azért mondta, hogy a nyilvánosság figyelmét Jánosra és önmagára terelje, hanem csak fel akarta hívni a koldus figyelmét.

3,5-6 A koldus még mindig nem várt mást, mint anyagi segítséget, de **felfigyelt rájuk**. Ekkor olyan kijelentést hallott, ami egyrészt csalódást keltett, másrészt felvillanyozta. Ami az alamizsnát illette, Péter semmit sem adhatott neki. De tudott valami jobbat adni. A **Názáreti Jézus Krisztus** hatalmával megparancsolta a sántának, hogy **keljen fel és járjon**. Egy szellemes öreg prédikátor ezt mondta: „A nyomorék koldus *alamizsnát* kért, és *lábakat* kapott.”

Azt mondják, hogy Aquinói Tamás egyszer meglátogatta a pápát, amikor az éppen nagy mennyiségű pénzt számlált. A pápa így dicsekedett: „Már nem kell ezt mondanunk Péterrel: Ezüstöm és aranyam nincsen nékem!” Aquinói Tamás így válaszolt: „... de azt sem tudja ön Péterrel mondani: Kelj fel és járj!”

3,7 Amint Péter lábra segítette az embert, **erő** áradt annak azelőtt használhatatlan **lábába és izomzatába**. Itt újra emlékeznünk kell arra, hogy a szellemi életben az isteninek és az emberinek egy különös elegye létezik. Péter segíti lábra állni az embert; aztán Isten elvégzi a gyógyítást. Nekünk meg kell tenni, amit tudunk; azután Isten meg fogja tenni, amit mi nem tudunk.

3,8 A gyógyítás csodája azonnali volt, nem fokozatos. Figyeljük meg, hogy Isten Szelleme milyen sokféle szót használ a

mozgásra: **felszökvén megállt... járt és bement... járkálva és szökdelve.**

Ha eszünkbe jut az a lassú, fájdalmas folyamat, ahogyan egy csecsemő megtanul járni, megérthetjük, milyen csodálatos volt ennek az embernek a járása, és életében először azonnal ugrált.

Ez a csoda, amelyet Jézus nevében vittek véghez, további bizonyágtétel volt Izráel népének, hogy az, akit keresztre feszítettek, él, és a gyógyítójuk, a megváltójuk akar lenni.

3,9-10 A koldus naponta a templom ajtajában feküdt, ezért látásból mindenki ismerte. Most, hogy meggyógyult, a csoda szükségszerűen köztudottá vált. **Az emberek** nem tagadhatták, hogy hatalmas csoda történt. De mit jelentett nekik ez az egész?

3,11 Amikor a **meggyógyult** ember **ragaszkodott Péterhez és Jánoshoz**, mint gyógyítóikhoz, **az egész nép összefutott Salamon tornácába**, a templomi terület egyik részébe. Ámulatuk és csodálkozásuk alkalmat adott Péternek, hogy prédikáljon.

3,12 Péter először is elterelte az emberek figyelmét a meggyógyult emberről, valamint az apostolokról. A csoda magyarázata nem bennük volt.

3,13-16 Gyorsan elvezette őket a csoda igazi megcselekvőjéhez. Jézus volt az, akit ők elutasítottak, megtagadtak és **megölték**. **Isten feltámasztotta a halálból és megdicsőítette** a mennyben. Most, a belé vetett **hit által** gyógyult meg **ez az ember** reménytelen állapotából.

Péter szent bátorsága, ahogy vádolta Izráelt, figyelemre méltó. A következők voltak a vádpontjai:

1. **Kiszolgáltatták** Jézust (a pogányoknak bírói eljárásra).
2. **Megtagadták Pilátus előtt, amikor úgy határozott**, hogy szabadon bocsátja.

3. **Megtagadták a Szentet és Igazat, és azt kérték, hogy egy gyilkost** (Barabbást) bocsássonak szabadon.

4. **Az élet Fejedelmét** (vagy Szerzőjét) **megölték.**

Figyeljük meg ezzel szemben Isten bánásmódját Jézussal:

1. **Feltámasztotta a halálból** (15. v.).

2. **Megdicsőítette Szolgáját, Jézust** – nem pedig mint Fiát, Jézust, ahogyan sok más helyen (13. v.).

Figyeljük meg végül a Krisztusba vetett **hit** hangsúlyozását, mint a gyógyulás csodájának magyarázatát (16. v.). Ebben a versben is, ahogyan máshol, a **név** a személyt jelenti. Így **az Ő nevében való hit a Krisztusba vetett hitet jelenti.**

3,17 Ebben a versben Péter szavaiban feltűnő a változás. Miután megvádolta Izráel férfait az Úr Jézus halála miatt, most úgy szólítja meg őket, mint zsidó **testvéreit**; kegyelmesen elismerve, hogy mindezt **tudatlanságból tették**, sürgetve őket, hogy bánják meg bűneiket és mielőbb térjenek meg.

Talán ellentmondásosnak tűnik azt hallani Pétertől, hogy a zsidók az Úr Jézust tudatlanságból feszítették meg. Nem jött-e a Messiás teljes hitelességével? Nem tett-e hatalmas csodákat közöttük? Nem bősította-e fel őket azzal az állításával, hogy Istennel egyenlő? Igen, mindez igaz. Mégis tudatlanok voltak azzal a ténnyel kapcsolatban, hogy Jézus Krisztus a megtestesült Isten. Nem azt várták, hogy a Messiás alázatos kegyelemben jön, hanem mint hatalmas katonai felszabadító. Jézust csalónak nézték.

Nem tudták, hogy valóban Isten Fia. Minden biztonnyal úgy gondolták, hogy Istennek tesznek szolgálatot megöletésével. Ezért mondta maga az Úr a megfeszítések: „Nem tudják, mit cselekszenek” (Lk 23,34). Pál pedig később ezt írta: „Ha megismerték volna (e világ fejedel-

mei), nem feszítették volna meg a dicsőség urát” (1Kor 2,8).

Mindez azt célozta, hogy bizonyítsa az izráeli férfiakkal, hogy bármilyen nagy is volt a bűnük, Isten megbocsátó kegyelme mégis érvényes rájuk.

3,18 Anélkül, hogy bűnüket mentené, Péter rámutat, hogy Isten felhasználta azt, hogy saját szándékait beteljesítse. Az ÓSZ-i próféták előre megmondták, hogy a Messiás **szenvedni fog**. A zsidó nép volt az, amely a szenvedést rámerete. De most felajánlja magát nekik, mint Úr és Megváltó. Rajta keresztül kaphatnak bocsánatot bűneikre.

3,19 Izráel népe tartson **bűnbánatot** és térjen meg. Ha ezt megteszi, akkor **bűnei eltöröltetnek, és eljönnek a felüdülés idei**.

Ne feledjük el, hogy ez az üzenet Izráel férfiaknak szól (12. v.). Azt hangsúlyozza, hogy a nemzeti bűnbánatnak meg kell előznie a nemzeti helyreállítást és áldást. A **felüdülés idei az Úrnak színétől** Krisztus jövőbeli földi királyságára vonatkoznak, ahogyan a következő versben említve van.

3,20 Izráel bűnbánatát követően Isten el fogja **küldeni** a Messiást, **Jézust**. Mint korábban már említettük, ez Krisztus második eljövételére vonatkozik, amikor majd felállítja Ezeréves Birodalmát a földön.

3,21 Ezen a ponton elkerülhetetlenül felmerül a kérdés: „Ha Izráel megtért volna, amikor Péter beszélt, az Úr Jézus visszatért volna a földre?” Nagy és istenfélő emberek vitatkoztak erről a kérdéssel. Vannak, akik úgy gondolják, hogy visszatért volna. Különben azt mondják, hogy itt nem komoly ígéretről lett volna szó. Mások ezt prófétai ígehelynek tekintik, amely az események sorrendjét mutatja, ami ténylegesen történni fog. A kérdés pusztán elméleti. Tény, hogy Izráel

nem tért meg, és az Úr Jézus nem jött vissza.

A 21. versből világos, hogy **Isten** előre látta, hogy Izráel nemzete el fogja utasítani Krisztust, és hogy közbejön a kegyelem jelenlegi korszaka a második eljövetele előtt. A **mennynek kell befogadnia** Krisztust **addig, amíg minden helyre nem lesz állítva. A minden dolog helyreállításának ideje** az Ezeréves Birodalomra mutat előre. Ez nem általános üdvözülést jelent, ahogyan némelyek állítják; ilyen tanítás idegen a Bibliától. Inkább arról az időről beszél, amikor a teremtés felszabadul a romlandóság megkötöttségéből, és Krisztus fog uralkodni igazságban, mint az egész föld királya.

Ezeket a **helyreállítási időket** az ÓSZ-i korszak **prófétái** előre megmondták.

A 21. verset megpróbálták arra felhasználni, hogy cáfolják a nagy nyomorúság előtti elragadtatást. Azzal érveltek, hogy ha az egeknek addig kell befogadniuk Jézust, amíg az Ezeréves Birodalom meg nem kezdődik, akkor nem jöhet el azelőtt, hogy a Gyülekezetet hazavigye a mennybe. A válasz természetesen az, hogy Péter itt Izráel férfiaihoz beszélt (12. v.). Istennek Izráellel, mint nemzettel való bánásmódját tárgyalta. *Ami Izráel nemzetét illeti*, az Úr Jézus addig fog a mennyben maradni, amíg el nem jön uralkodni a nagy nyomorúság végén. De az egyes zsidók, akik a Gyülekezet korszaka alatt hisznek benne, a hívő pogányokkal együtt részesei lesznek a Gyülekezet elragadtatásának, amely bármely pillanatban bekövetkezhet. Az elragadtatáskor az Úr nem is hagyja el a mennyet; mi megyünk hozzá a levegőbe.

3,22 Olyan ÓSZ-i próféciaaként, amely előre tekint Krisztus dicsőséges uralkodására, Péter az 5Móz 18,15.18-19-et idézi. Az ígehely úgy írja le az Úr Jézust, mint

Isten **Prófétáját** Izráel aranykorában, aki Isten akaratát és törvényét hirdeti.

Amikor Mózes ezt mondta: „**Prófétát támaszt néktek az Úr, a ti Istenetek... mint engem**”, nem úgy értette, hogy jellemben vagy képességben lesz hasonló, de hasonló lesz abban az értelemben, hogy mindkettőjüket *Isten támasztotta*. „Támasztja Őt, ahogyan engem támasztott.”

3,23 Krisztus földi uralkodása alatt azok, akik visszautasítják, nem **hallgatnak** rá és nem engedelmessé válnak neki, **végleg el** fognak **pusztulni**. Természetesen azok, akik ma utasítják el, ugyancsak örök ítéletet fognak szenvedni. Ebben a szakaszban az a gondolat van, hogy Krisztus vasvesszővel fog uralkodni, és azok, akik nem engedelmessé válnak neki és ellene láznak, azonnal meghalnak.

3,24 Péter, annak további alátámasztására, hogy a helyreállítási időt bőségesen megjövendölték, hozzáteszi, hogy **Sámueltől kezdve minden próféta** és azok is, akik utána következtek, **ezekről a napokról szóltak**.

3,25 Péter most emlékezteti zsidó hallgatóit, hogy ezeknek az áldott időknek az ígérete nekik szól, mint a **próféták fiainak** és Ábrahám leszármazottainak. Végül is **Isten szövetséget kötött Ábráhámmal**, hogy az ő **magvában** áldatik majd meg **a föld minden nemzetisége**. Az ezeréves áldások minden ígérete a **Magban**, vagyis Krisztusban összpontosul. Fogadják tehát el az Úr Jézust, mint Messiást.

3,26 Isten már **feltámasztotta Szolgáját** (3,13), és elküldte először Izráel nemzetéhez. Ez inkább Urunk testet öltésére és életére vonatkozik, semmint feltámasztására. Ha befogadják Őt, meg fogják **téríteni mindnyájukat bűneikből**.

Péternek ebben a beszédében, amelyet Izráel népéhez intézett, megfigyelhetjük, hogy *a királyságról* van inkább szó, nem

a Gyülekezetről. A hangsúlyozás is inkább nemzeti, mint egyéni jellegű. Isten Szelleme hosszútávú kegyelmében Izráel után sóvárog, Isten ősi népéhez folyamodva, hogy fogadja el a megdicsőült Úr Jézust, mint Messiást, és így siettesse Krisztus királyságának eljövételét a földre.

De Izráel nem akarta meghallani.

F) A gyülekezet üldöztetése és növekedése (4,1-7,60)

4,1-4 A megszületett gyülekezet első üldözése kitörőben volt. Hűen az eddigiekhez, a vallási vezetőktől indult ki. **A papok, a templom felügyelője és a szadduceusok** szembeszálltak az apostolokkal.

Scroggie azt írja, hogy **a papok** a vallási türelmetlenséget képviselik; **a templom felügyelője** a politikai ellenállást; **a szadduceusok** pedig a racionalista hitelenséget. A **szadduceusok** tagadták a feltámasztás tanát. Ez nyílt konfliktusokhoz vezetett az apostolokkal, mivel az apostoli igehirdetés kulcskérdése a **feltámasztás** volt. Spurgeon itt lát párhuzamot:

*Mint tudjuk, a szadduceusok jelentették a szabadelvű iskolát, a liberális, haladó gondolkodókat, az akkori napok modern gondolkodású embereit. Ha keserű gúnnyal, harapós szarkazmussal vagy kegyetlenséggel akarnak találkozni, keressék meg ezeket a nagyszívű „dzsentlemeneket”. Liberálisak mindenki iránt, kivéve azokat, akiknél az igazság van; azok számára koncentrált keserűséget tartogatnak, ami messze meghaladja az ürömet és az epét. Annyira liberálisak a velük rokon tévelygők iránt, hogy nincs türelmük kímélni az evangélium embezeit.*¹⁷

Ezek a vezetők bosszankodtak amiatt, hogy az apostolok tanították a népet; úgy

gondolták, hogy ez az ő kizárólagos előjoguk. Aztán amiatt a kijelentés miatt is haragudtak, hogy **Jézus feltámadt a halálból**. Ha feltámadt **a halottak közül**, akkor a szadduceusoknak semmi hitelük nincs.

A 2. versben fontos az a kifejezés, hogy „**feltámadás a halálból**”. Mert megcáfolja azt a népszerű elképzelést, hogy általános feltámadás lesz a világ végén. Ez, és más igehelyek is beszélnek a feltámadásról a halottak *közül*. Más szavakkal: némelyek fel fognak támadni, miközben mások (a hitetlenek) a sírban maradnak egy végső időpontig.

A vezetők úgy döntöttek, hogy az apostolokat bizonyos házi őrizet alatt tartják, mivel már késő volt. (A 3. fejezetben leírt csoda körülbelül délután három óraker történt.)

A hivatalos ellenállás ellenére sok ember fordult az Úrhoz. Körülbelül **öt-ezer** ember (görögül: *antroposz*, „férfi”) van megemlítve, akik csatlakoztak a keresztény közösséghez. A bibliamagyarázók nem értenek egyet abban, hogy ez a szám a pünkösdkor üdvözülendő háromezret is magában foglalja-e. A nőket és a gyermekeket nem foglalja magában.

4,5-6 A következő napon összeült a Szanhedrínként ismert főtanács, mint vizsgálóbizottság, azzal a szándékkal, hogy leállítják a kellemetlenkedő emberek tevékenységét. De minden, amit elértek, az volt, hogy újabb lehetőséget adtak az apostoloknak a bizonyágtételre Krisztusról.

A következő **főemberek, vének és írástudók** voltak együtt:

1. **Annás, a főpap**, aki elé az Urat először vitték. Korábban volt főpap, de talán udvariasságból meghagyták neki a címet.
2. **Kajafás**, Annás veje, aki elnökölt az Úr kihallgatásán.

3. **János és Sándor**, akikről semmi mást nem tudunk.

4. Mindenki, aki **a főpap családjából származott**, a főpapi nemzetségből származó férfiak.

4,7 A kihallgatás azzal kezdődött, hogy megkérdezték az apostoloktól, **milyen hatalommal, vagy milyen név által tették a csodát**. Péter lépett előre, hogy megtegye harmadik nyilvános bizonyágtételét Krisztusról Jeruzsálemben. Felbecsülhetetlen alkalom kínálkozott, hogy hirdesse az evangéliumot a vallási vezetőségnek, és ő meg is ragadta azonnal és félelem nélkül.

4,8-12 Először is emlékeztette őket, hogy amiatt vannak gondban, mert az apostolok **jó cselekedetet** hajtottak végre **egy elesett emberrel**. Bár Péter ezt nem mondta, a meggyógyult ember a templom kapujában koldult azelőtt, és a vezetők sohasem voltak képesek meggyógyítani. Akkor az apostol feléjük mennydörögte, **hogy Jézus nevében, akit ők megfeszítettek**, gyógyították meg ezt az embert. **Isten feltámasztotta Jézust a halálból**, és az Ő hatalma által ment végbe ez a csoda. A zsidók **elutasították és megfeszítették** Jézust, de **Isten feltámasztotta a halálból** és megdicsőítette a mennyben. **A megvetett kő** így lett **a szegelet fejevé**, azzá a nélkülözhetetlen kővé, amely a szerkezetet teljessé teszi. Márpedig Ő nélkülözhetetlen. Nélküle nincsen **üdvösség**. Ő a kizárólagos Megváltó. **Nincs más név az ég alatt**, amely **adatott volna emberek között üdvözülésre**, és egyedül az Ő **neve által kell megtartatnunk**.

Ahogy a 8-12. verseket olvassuk, jusson eszünkbe, hogy ezeket a szavakat ugyanaz az ember mondta, aki háromszor tagadta meg az Urat esküdözve és átközödve.

4,13 A száraz, formális vallás mindig türelmetlen a buzgó, életteli evangéli-

zálással szemben, amelynek eredményei vannak a szívekben és az életekben. Vezetői zavarban vannak, ha látják, hogy **írástudatlan és közönséges emberek** hatást gyakorolnak a közönségre, miközben ők minden bölcsességükkel „képtelenek felülemelkedni testen és véren”.

Az Újszövetségben nincs különbség papság és laikusok között. Ez a különbségtétel a katolicizmustól eredő földi hagyomány. Husz János a minden hívő ember papságának tanáért küzdött és halt meg Csehországban, és a husziták szimbóluma a mai napig az úrvacsorai kehely, amely a Biblián áll. A királyi papságnak ez az igazsága, és hogy minden egyes hívő ember tanú, dinamikus erőt jelentett a korai gyülekezetekben. Bármilyen modern berendezés, közlekedési eszköz vagy az Ige lefordítása és publikálása nélkül Isten kegyelmének evangéliuma megrázta az egész birodalmat, míg végül a császár udvarában is voltak szentek. Isten visszahív bennünket az egyszerű keresztyénységhez.¹⁸

A Szanhedrin meg volt döbbenve **Péter és János bátorságától**. Szerették volna őket félreseperni, mint **tanulatlan és tudatlan** galileai halászokat. De volt valami az önfegyelmükben, erővel telt életükben, félelem nélküli voltukban, ami Jézusra emlékeztette őket, amikor előttük volt a kihallgatáson. Az apostolok bátorságát annak a ténynek tudták be, **hogy** korábban **Jézussal voltak**, de az igazi magyarázat az volt, hogy *most* a Szent Szellem töltötte be őket.

4,14-18 Az is zavarba ejtő volt, hogy a meggyógyult rokkant is ott állt a bírósági teremben. Nem tagadhatták a csodát, ami történt.

J. H. Jowett írja:

Az emberek felülmúlhatnak bennünket az érvelés éleselméjűségben. Intellektuális vitában könnyen vereséget

szenvedhetünk. De a megváltott élet valósága megtámadhatatlan. „Mikor azonban látták, hogy amely ember meggyógyult, ővelük együtt ott áll, semmit sem bírtak ellenük szólni.”¹⁹

Hogy saját stratégiájukat megvitassák, Pétert és Jánost egy időre kiküldték a tememből. Dilemmájuk a következő volt: nem büntethették meg az apostolokat egy jótett végrehajtása miatt; de ha nem állítják meg ezeket a fanatikusokat, saját valóságuk fog súlyos veszteségeket szenvedni a tagok elvesztése miatt. Ezért úgy döntöttek, hogy megtiltják Péternek és Jánosnak, hogy az embereknek **Jézusról** beszéljenek privát beszélgetésekben, vagy nyilvánosan hirdessék.

4,19-20 Péter és János nem egyezhetett bele az ilyen korlátozásba. Hűségük és felelősségük **Istenhez** kötötte őket, nem emberekhez. A főpapoknak, ha őszinték voltak, ezt el kellett fogadniuk. Az apostolok Krisztus feltámadásáról és mennybemeneteléről tettek bizonyosságot. Naponta hallgatták a tanítását. Felelősek voltak azért, hogy bizonyosságot tegyenek Urukrol és Megváltójukról, Jézus Krisztusról.

4,21-22 A Szanhedrin helyzetének gyengésege látható abban a tényben, hogy nem tudták megbüntetni az apostolokat; az egész **nép** tudott arról a csodatetről, amely történt. A meggyógyított embert, aki **idősebb volt negyvenesztendősnél**, jól ismerték, mert szomorú állapota régóta nyilvánvaló volt. Így minden, amit a Szanhedrin tehetett, az volt, hogy újabb fenyegetésektől kisérvé elbocsátotta az apostolokat.

4,23 Isten szabad fiainak ösztönével az apostolok egyenesen hívő társaikhoz **mentek**, mihielyt a hatóságok **elbocsátották** őket. Keresték és megtalálták a közösséget „az üldözött, összebújó nyájjal, akiknek egyetlen bűne Krisztus volt”. Ugyanígy minden korban a keresztyén

jellem próbája az, hogy hol találja meg közösségét és társaságát.

4,24-26 Amint a szentek meghallották, mit történt, imában az Úrhoz kiáltottak. Istent olyan szóval szólították meg, amelynek jelentése „Abszolút Úr”, olyan szóval, amelyet ritkán használnak az ÚSZ-ben, és úgy imádkoztak hozzá először, mint a **mindenség** Teremtőjéhez (aki éppen ezért felette áll azoknak a teremtményeknek, akik most szembeszegülnek igazságával). Azután **Dávid** szavait idézték a 2. zsolnárból, ahol a Szent Szellem által beszélt az uralkodó hatalmaknak az **Ő Krisztusa elleni** támadásával kapcsolatban. A zsolnár valójában arra az időre mutat előre, amikor Krisztus el fog jönni, hogy királyságát felállítsa, és amikor a **királyok** és **fejedelmek** arra töreksenek, hogy ezt megghiúsítsák. De a korai keresztyének megértették, hogy napjaik helyzete hasonló volt ehhez, úgyhogy az Igét saját körülményeikre alkalmazták. Mint már mondtuk, igaz szellemiséget tanúsítottak, isteni vezetés által, amellyel beleszóltak a Szentírást imáik szövegébe.

4,27-28 A idézett zsolnár alkalmazását a következőkben magyarázzák. Pont Jeruzsálemben a rómaiak és a zsidók **összefogtak Isten szent Szolgája,**²⁰ **Jézus** ellen. **Heródes** képviselte a zsidókat, és **Pilátus** cselekedett a pogányok nevében. De a 28. vers meglepően végződik. Azt várná az ember, hogy ezt mondják: Ezek a vezetők összegyűltek, hogy megtegyék, amit gonosz szívükben elterveztek. Ehelyett azt mondják, hogy **összegyűltek, hogy véghezvigyék, amit Isten keze és tanácsa eleve elvégzett.**

Matheson ezt a következőképpen magyarázza:

Bár szembe akartak szállni Isten akaratával, erőfeszítésük azzal összhangban lévő törekvésnek bizonyul... Haditánácsot tartottak Krisztus ellen;

*azonban anélkül, hogy tudtak volna róla, Krisztus dicsőségének előmozdítására hoztak létre szövetséget... Istenünk nem fojtja el a viharokat, amelyek feltámadnak ellene; felhasználja azokat; azokon keresztül cselekszik.*²¹

4,29-30 A keresztyények, miután kifejezték bizalmukat Isten mindent felülmúló hatalmában, három konkrét kérést intéztek Istenhez:

1. **Tekints fenyegetéseikre!** Nem tételezték fel, hogy megmondhatják Istennek, hogyan büntesse meg ezeket a gonosz embereket, hanem az ügyet egyszerűen ráhagyták.
2. **Adj szolgálóidnak teljes bátorságot!** Saját személyes biztonságuk nem volt fontos. A félelem nélküli igehirdetés volt a legfontosabb.
3. **Nyújtsd ki kezedet gyógyításra!** Az evangélium korai hirdetése mellett Isten bizonyosságot tett **jelek és csodák** által, amelyeket **Jézus nevében** tettek. Itt Istenhez folyamodtak, hogy folytassa az apostolok szolgálatának meg erősítését ezen a módon.

4,31 Amikor imádkoztak, megmozdult a hely. Ez a jelen levő szellemi hatalom fizikai kifejeződése volt. **Megteltek mindnyájan** Szent Szellemmel, amely jelezte az Úr iránti engedelmisségüket, világosságban járásukat, odaszántságukat. Folytatták **bátran Isten Igéjének** hirdetését, világos válaszként a 29. versben elmondott imájukra.

Hétszer mondja a Cselekedetek könyve emberekről, hogy megteltek vagy beteljesedtek Szent Szellemmel. Figyeljük meg a célokat vagy eredményeket:

1. szólás érdekében (2,4; 4,8 és itt),
2. szolgálat érdekében (6,3),
3. pásztorolás érdekében (11,24),
4. dorgálás érdekében (13,9),
5. meghaláskor (7,55).

4,32-35 Amikor a szívek Krisztus iránti szeretettől lángolnak, az egymás

íránti szeretet is felgyullad bennük. Ez a szeretetadásban nyilvánul meg. Így a korai hívők közös életük valóságát Krisztusban azzal fejezték ki, hogy minden javuk közös volt. Ahelyett, hogy önzően megtartották volna személyes tulajdonait, úgy tekintettek javaikra, mint amelyek az egész közösségé. Bárhol mutatkozott **szükség**, eladták **földjeiket vagy házaikat**, és az eladásból származó **bevételet** elvitték az apostoloknak, akik szétosztották. Fontos látni, hogy a **szükségnek** megfelelően **osztották el**; nem tetzés szerint egyenlően osztozkodtak.

F. W. Grant ezt a következőképpen magyarázza:

*Nem általános lemondásról volt tehát szó a személyi jogok vonatkozásában, hanem szeretetről csak, amely nem húzódott vissza, ha a másinak szüksége volt rá. Ez a szívek hajlamából fakadt, akik igazi javaikat abban a szférában találták meg, ahova Krisztus felemelkedett.*²²

Némileg súlyos, de sajnos túl gyakran igaz F. E. Marsh modern párhuzama:

Valaki a korai gyülekezetet a mai keresztyéniséggel szembeállítva a következőket mondta: „Nem súlyos gondolat-e az, hogy ha Lukács evangélistának a korai keresztyéniség helyett a modern keresztyéniséget kellett volna leírnia, a Csel 4,32-35-öt valahogy a következőképpen kellett volna megfogalmaznia: »A hívők sokasága pedig kemény szívű és érzéketlen lelkű volt, és mindenki azt mondta, hogy minden, amije van, csakis a sajátja, és mindent így kezeltek. És nagy erővel tettek bizonyosságot ennek a világnak a vonzerejéről, és nagyfokú önzés uralkodott közöttük. Sokan voltak közöttük híjával a szeretetnek, mert akiknek földje volt, még többet vásárolt, és néha adtak valami csekélységet a nyilvános jótékonykodás kedvéért,

*hogy nevüket az újságok közhírré tegyék; és jutott mindenkinek a dicsőítésből, ki ahogy kívánta.»*²³

Titokzatos hatalom kapcsolódik az Úrnak teljesen odaszánt életekhez. Ezért nem véletlen, amit a 33. versben olvassunk: **és az apostolok nagy erővel tettek bizonyosságot az Úr Jézus feltámadásáról, és nagy kegyelem volt mindnyájukon**. Úgy látszik, hogy amikor Isten talál olyan embereket, akik hajlandóak tulajdonjogukat neki átadni, Ő bizonyágtételüknek figyelemre méltó vonzerőt és hatalmat ad.

Sokan érvelnek azzal, hogy a javak közössége a korai gyülekezet életében csak ideiglenes fázis volt, és nem az volt a célja, hogy számunkra példa legyen. Az ilyen vélemény csak saját szellemi szegénységünkről árulkodik. Ha a pünkösdi ereje uralkodna szívünkben, ott lennének életünkben a pünkösdi gyümölcsei is.

Ryrie mutat rá a következőkre:

*Ez nem „keresztyén kommunizmus”. A birtok eladása teljesen önkéntes volt (34. v.). A tulajdonjogot nem törölték el. A közösség nem ellenőrizte a pénzt, amíg önkéntesen oda nem adták az apostoloknak. Az elosztás nem az egyenlőség, hanem a szükség elve alapján történt. Ezek nem kommunisztikus elvek. Ez keresztyén jótékonyság a maga legszebb megjelenésében.*²⁴

Figyeljük meg egy nagy gyülekezet két jellemzőjét a 33. versben – **nagy erő** és **nagy kegyelem**. Vance Havner négy másik jellemző dolgot is felsorol a következőképpen: nagy félelem (5,5.11); nagy üldözés (8,1); nagy öröm (8,8; 15,3); és azoknak nagy száma, akik hittek (6,7).

4,36-37 Ezek a versek vezetnek be az 5. fejezetet. **Barnabás** nagylelkű cselekedete feltűnő ellentétben áll Anániás képzettségével. **József, akit Barnabásnak neveztek és lévita** volt, szokatlan módon

rendelkezett földtulajdonával. A léviták részesedése az Úr volt. Hogy hogyan, vagy miért jutott földhöz, nem tudjuk. Azt azonban tudjuk, hogy a szeretet törvénye olyan hatalmasan munkálkodott ennek a „**Vigasztalás Fiának**” az életében, hogy **eladta a földjét**, és a pénzt **letette az apostolok lábához**.

5,1-4 Amikor Isten hatalmasan munkálkodik, a Sátán rögtön ott van, hogy szembeszálljon, romboljon és harcoljon. De ahol igazi szellemi erő működik, a csalás és képmutatás hamarosan nyilvánosságra kerül.

Anániást és **Szafirát** nyilvánvalóan Barnabás és mások nagylelkűsége ösztönözte. Talán az emberek dicséretét kívánták elnyerni a jótéteményhez hasonló cselekedettel, ezért **eladták birtokukat**, és az árának egy részét az apostoloknak adták. Bűnük az volt, hogy azt állították, mindent odaadták, holott csak egy részét adták oda. Senki sem kérte őket, hogy adják el a birtokukat. **Miután eladták**, nem kényszerítették őket, hogy mindent adjanak oda. Ők azonban teljes átadást *színeltek*, miközben a valóságban egy részét visszatartották.

Péter azzal vádolta **Anániást**, hogy **a Szent Szellemnek hazudott és nem az embereknek. A Szent Szellemnek hazudva Istennek hazudott**, mivel **a Szent Szellem Isten**.

5,5-6 Ekkor **Anániás** holtan **rogyott össze**, és **az ifjak** kivitték eltemetni. Ez Isten büntető kezének súlyos cselekedete volt a korai gyülekezetben. Ez egyáltalán nem befolyásolja Anániás üdvösségét, az ő örök biztonságát. Inkább Isten nemtetszését mutatta ki, mikor a bűn először betört a gyülekezetbe. „Ahogy egy biblia-magyarozó kifejti – idézi Richard Bewes –, vagy Anániásnak, vagy a Szellemnek kellett mennie.” Olyan volt annak a korai keresztyén közösségnek fehéren izzó

tisztasága, hogy hazugság nem élhetett meg benne.

5,7-11 **Mintegy három órával később, amikor** Szafira megjelent, **Péter** megvádolta, hogy együttműködött férjével **az Úr Szellemének** megkísértésében. Elmondta neki férje sorsát, és megjövendölte, hogy ugyanez lesz az övé is. **Azonnal** összeesett és meghalt, majd kivitték eltemetni.

Péter képessége, hogy ítéletet hirdessen ezen a házaspáron, annak a különleges, csodálatos hatalomnak a példája, amely az apostoloknak adatott. Ez talán az Úr ígéretének beteljesedése volt: „Akinek bűneit... megtartjátok, megtartatnak” (Jn 20,23). Később is látjuk Pál képességét arra, hogy egy vétkező keresztyént kiszolgáltasson a Sátánnak hústestének pusztulására (1Kor 5,5). Nincs ok annak feltételezésére, hogy ez a hatalom folytatódott az apostolok ideje után.

Elképzelhetjük a félelemmel vegyes tisztelet érzését, amely végigsepert a gyülekezetben, valójában mindenkin, aki meghallotta ennek a két halálesetnek a híret.

5,12-16 Anániás és Szafira halála után az **apostolok** folytatták csodatételeiket, amikor a nép köréjük gyűlt a **Salamon tornácában**. Annyira eleven volt Isten jelenlétének és hatalmának érzése, hogy az emberek nem mertek könnyelműen közéjük elegyedni, vagy hamis hitvallást tenni. Az egyszerű **emberek** mégis **nagyra becsülték őket**, sokan pedig, mint **hívők** csatlakoztak az Úr Jézushoz. Az **emberek betegeiket** ágyakon **kivitték az utcákra**, hogy az arra haladó Péter **árnyéka ráessen valamelyikükre**. Bárki megláthatta, hogy az apostolok életében valóság és hatalom uralkodott, és hogy csatornák voltak, akiken keresztül Isten megáldott másokat. A környező városokból is jöttek a **betegek** és a démonoktól megszállottak, és valamennyien meggyógyultak.

A Zsid 2,4-ből világos, hogy az ezekhez hasonló csodák Isten módszeréhez tartoztak, hogy bizonytságot tegyen az apostolok szolgálata mellett. Az ÚSZ írott formájú teljessé lételével azonban az ilyen **jelek** szükségessége nagyjából megszűnt. Ami a modern „gyógyító kampányokat” illeti, elegendő annyit megjegyezni, hogy *akiket az apostolokhoz vittek, valamennyien meggyógyultak*. Ez az úgynevezett hitgyógyítóknál nem igaz.

5,17-20 Az igaz, Szent Szellem által végzett szolgálat mindig egyrészt megtéréshez, másrészt keserű ellenálláshoz vezet. Itt is így történt. **A főpap** (valószínűleg Kajafás) és szaduceus barátai dühöngtek, hogy Jézusnak ezek a fanatikus tanítványai ilyen befolyást gyakoroltak a népre. Rossz néven vették, ha bármi veszélyeztette kizárólagos vezetői szerepüket, és különösen lebecsülték a testi fel-támadással kapcsolatos tanítást, amelyet ők természetesen teljes mértékben tagadtak.

Mivel képtelenek voltak más módon szembeállni **az apostolokkal**, mint erőszakkal, letartóztatták és bebörtönözték őket. Azon az **éjszakán az Úrnak egyik anygala** kivezette az apostolokat **a börtönből**, és azt mondta nekik, hogy menjenek vissza **a templomba, és hirdessék ennek az életnek minden beszédét**. Lukács az **anygal** csodálatos beavatkozását meglepődés vagy csodálkozás nélkül írja le. Hogy maguk az apostolok megdöbbenek-e, nincsen jelezve az elbeszélésben.

Az **anygal** találóan úgy hivatkozott a keresztyén hitre, mint **erre az életre**. Ez tényleg nem hitvallás vagy tanok rendszere, hanem *Élet* – az Úr Jézus feltámadott **élete**, – amelyben mindenki részesül, aki benne bíz.

5,21 Az apostolok korán reggel tanítottak **a templomban**. Időközben a főpap ünnepélyes gyűlést hívott össze **a tanács-**

csal (a Szanhedrinnel) és a szenátussal (**az összes vénnel**), és várták, hogy a foglyokat elébük **hozzák**.

5,22-25 Az elképedt **poroszlók** közültek a törvényszékkel, hogy **a börtönb**en mindent rendben találtak, – azzal a kivétellel, hogy a foglyok eltűntek! **Az ajtók** erősen be voltak zárva, **és az örök** mind a helyükön voltak, de a foglyoknak nyoma veszett. Ez valóban aggasztó tájékoztatás volt! „Mi lehet ez?” – álmélkodtak **a főpapok és a templom felügyelője**. „Meddig terjedhet ez a népszerű mozgalom?” Kérdéseik közben egy küldött zavarta meg őket, közölve, hogy a letartóztatott foglyok újra régi helyükön vannak **a templomban, és tanítják a népet**. Tisztelettel kell adóznunk bátorságuknak, és a korai gyülekezetek nyomdokaiba kell lépünk abban, hogy szenvedjünk meggyőződésünkért, bármibe kerül is.

5,26 A poroszlók erőszak nélkül elhozták az apostolokat a tanácsba. **Féltek a néptől**, hogy megkövezi őket, ha nyilvánosan durván lépnek fel Jézus követői ellen, akiket most az egyszerű **nép** közül sokan nagy tiszteletben tartottak.

5,27-28 A főpap vitte a szót. „**Nem megparancsoltuk-e nektek parancsollal, hogy ne tanítsatok ebben a névben?**” Szándékosan kerülték az Úr Jézus Krisztus nevének használatát. „**Betöltötétek Jeruzsálemet tudományotokkal.**” Ez akaratlan dicséret volt az apostolok szolgálatának hatásosságáról. „**Reánk akarjátok hárítani annak az embernek véré.**” De a zsidó vezetők ezt már megtették, amikor ezt kiáltották: „Az Ő vére mirajtunk és a mi magzatainkon” (Mt 27,25).

5,29-32 Korábban az apostolok imádkoztak az Ige bátor hirdetéséért. Most felülről jövő bátorsággal kitaranak amellett, hogy kötelességük **Istennek engedelmeskedni inkább, mint embereknek**.

Nyíltan hirdetik, hogy **Jézust Isten fel-támasztotta**, akit ők fára függesztve megölték, de **Isten fejedelemmé és megtartóvá emelte jobbójával**. Így kész **Izráelnek bűnbánatot és bűnbocsánatot adni**. Végző érvként az apostol hozzáteszi, hogy ők a **tanúi ezeknek a dolgoknak, és a Szent Szellem is, akit Isten ad azoknak, akik neki engednek**, azáltal, hogy hisznek a Fiában.

Hogy Isten támasztotta fel Jézust, az vonatkozhat testet öltésére vagy fel-támadására. Valószínűleg itt azt jelenti, hogy **Isten támasztotta a testté lételre**, hogy Megváltó legyen.

5,33-37 Az élő lelkiismeretnek ezeket a szavait mély meggyőződés hatotta át. Annyira mély, hogy a zsidó vezetők azt **tervezték, hogy megölik őket**. Ebben a kritikus helyzetben azonban Gamáriel közbelépett. Egyike volt a legkiemelkedőbb izraeli rabbiknak. Ő volt a tarzusi Saul **tanítója**. Tanácsa nem azt jelenti, hogy keresztyén lett volna, még csak azt sem, hogy potenciális keresztyén volt. Ez egyszerű világi bölcsesség volt tőle.

Miután **az apostolokat** kivetettette, először arra emlékeztette a Szanhedrint, hogy ha ez a mozgalom nem **Istentől** van, semmivé lesz. Ennek az elvnek két példáját hozta fel: (1) **Teudást**, egy önjelölt vezért, **körülbelül négyszáz** lázadóval, akit **megölték**, emberei pedig **szét-szórattak**; (2) **Galileai Júdást**, egy másik fanatikust, aki sikertelen lázadást szított a zsidók között, de aki szintén elpusztult, akik pedig követték, **szétszéledtek**.

5,38-39 **Ha** ez a keresztyén vallás nem **Istentől** van, legjobb lesz **békén** hagyni, és hamarosan el fog tűnni. A hadakozás ellene csak a fennmaradását segíti elő. (Ez az érvelés nem feltétlenül igaz. Sok istentelen intézmény virul évszázadok óta. Valójában több támogatót nyertek, mint az igazság. De az érv Isten

idejét tekintve igaz, ha az embereket tekintve nem is.)

Másrészt viszont, folytatta Gamáriel, **ha a mozgalom Istentől van**, nem fogják tudni **legyőzni**, és az **Isten ellen** küzdők súlyos helyzetében **találhatják** magukat.

5,40 Ez a logika hatott a vezetőkre, úgyhogy **hivatták az apostolokat**, elrendelték **megveretésüket**, megtiltva nekik, hogy **Jézus nevében beszéljenek, és elbocsátották őket**. A megveretés értelmetlen és igazságtalan volt, a vakbuzgó szívek indokolhatatlan reakciója Isten igazságával szemben.²⁵ A megveretést kísérő parancs ostoba volt és hatástalan; annyi, mintha elrendelték volna a napnak, hogy ne ragyogjon, amikor azt parancsolták a tanítványoknak, hogy **Jézus nevééről** hallgassanak.

5,41-42 Az apostolokra kirótt büntetésnek két nem várt eredménye lett. Először is mélységes örömet okozott nekik, **mert méltóknak bizonyultak, hogy az Úr nevéért**²⁶ gyalázatot szenvedjenek. Másrészt új buzgósággal és kitartással vitte őket előre, **naponta a templomban és otthonaikban tanítva és hirdetve Jézust, a Messiást**.

Így a Sátán ismét túljárt a saját eszén.

A KERESZTYÉN EMBER ÉS A VILÁGI HATALOM

Ahogy a korai keresztyének haladtak előre az evangéliummal, elkerülhetetlen volt, hogy összeütközésbe kerüljenek az uralkodó hatalmakkal, különösen a zsidó vezetőkkel, akiknek abban az időben tekintélyes igazságszolgáltatási jogkörük volt polgári ügyekben is. A hívők erre fel voltak készülve, és higgadtan és méltósággal reagáltak rá.

Általában az volt a gyakorlatuk, hogy tisztelték vezetőiket és engedelmeskedtek nekik, mivel őket Isten rendelte, ők Isten szolgálói, hogy a közjót előmozdítsák. Így

például, amikor Pál tájékozatlanul rendreutasította a főpapot és ezt tudomására hozták, azonnal bocsánatot kért idézve a 2Móz 22,28-at: „A te néped fejedelmét ne átkozd!” (Csel 23,5)

Amikor azonban az emberek törvénye Isten parancsa ellen támadt, akkor a kereszténynek magatartása az volt, hogy nem engedelmeskedtek a hatalomnak, és elszenveték a következményeket, bármi lehetett is az. Például, amikor Péternek és Jánosnak megtiltották, hogy hirdessék az evangéliumot, ezt válaszolták: „Vajon igaz dolog-e Isten előtt rátok hallgatnunk inkább, hogy nem Istenre, ítéljétek meg! Mert nem tehetjük, hogy amiket láttunk és hallottunk, azokat ne szóljuk” (4,19-20). Amikor pedig Pétert és az apostolokat azzal vádolták, hogy folytatják a tanítást Krisztus nevében, Péter így válaszolt: „Istennek kell inkább engedni, nem pedig az embereknek” (5,29).

Nincsen nyoma annak, hogy valaha is megkíséreltek volna fellázadni a hatalom ellen. Az üldözés és elnyomás ellenére csak jót kívántak vezetőiknek (26,29).

Mondani sem kell, hogy sohasem alácsonyodtak le a tisztességtelenség bármilyen formájáig, hogy a hatalom kedvét keressék. Félix helytartó például hiába várta, hogy Pál megvesztegesse (24,26).

Nem tekintették összeegyeztethetetlennek keresztény elhivatásukkal, hogy polgárjogukat kihasználják (16,37; 21,39; 22,25-28; 23,17-21; 25,10-11).

Maguk mégsem avatkoztak bele ennek a világnak a politikájába. Miért? Nincs magyarázat adva rá, de annyi világos: olyan emberek voltak, akiknek egy céljuk volt, Krisztus evangéliumának hirdetése. Eltökélten erre a feladatra szentelték magukat. Bizonyára hitték, hogy az ember problémáira az evangélium a válasz. Ez a meggyőződés annyira erős volt, hogy nem foglalkozhattak olyan alárendelt dolgokkal, mint amilyen a politika.

6,1 Ha a gonosz nem tud rombolni kívülről jövő támadással, arra törekszik, hogy belső széthúzás által győzzön. Ezt illusztrálják ezek a versek.

A gyülekezet korai napjaiban szokás volt, hogy naponta adakoztak a gyülekezet szegény özvegyasszonyai számára, akiknek nem volt más anyagi lehetőségük. Néhány hívő, akik görögül beszélő zsidók voltak, panaszkodtak, hogy a **közülük származó özvegyasszonyok** nem ugyanolyan bánásmódban részesülnek, mint a **héber** özvegyasszonyok (akik jeruzsálemiek és júdeaiak voltak).

6,2-3 A tizenkét apostol megértette, hogy a gyülekezet növekedésével bizonyos intézkedésekre lesz szükség, hogy ezeket az anyagi ügyeket kezelni tudják. Ők maguk nem akarták szolgálatukat feladni, amely **Isten Igéjéhez** kötötte őket, így nem akartak pénzügyi dolgokkal foglalkozni, ezért azt tanácsolták, hogy a gyülekezet jelöljön ki **hét** szellemi gondolkodású férfit, akik a gyülekezet folyó ügyeit intézzék.

Bár ezeket az embereket a Biblia nem nevezi diakónusoknak, mégsem indokolatlan, ha annak tekintjük őket. Abban a kifejezésben, hogy **asztali szolgálat**, a **szolgálat** az a görög szó, amelyből a **diakónus** származik, így a funkciójuk szó szerint asztali „diakónia” volt.

A velük szemben támasztott három követelmény:

1. **Jó bizonyosságuk van.**
Jó hírűek.
2. **Szent Szellemmel teljeseek.**
Szellemiek.
3. **Bölcsességgel teljeseek.**
Gyakorlatiasak.

Az 1Tim 3,8-13-ban részletesebb tulajdonságok vannak megadva.

6,4 Az apostolok **folyamatosan az imádságnak és az Ige szolgálatának** fogják **szentelni** magukat. A sorrend itt jelentős – először az **imádságnak**, azután

az Ige szolgálatának. Úgy döntöttek, hogy először Istennek beszélnek az emberekről, azután az embereknek beszélnek Istenről.

6,5-6 A nevekből ítélve a hét kiválasztott ember többsége görögül beszélő zsidó volt. Ez bizonyára nagyon kedves engedmény pont annak a csoportnak, amelyik panaszkodott. Ezek után erről a területről nem igen érkezhettek a kivételezés vádja. Amikor Isten szeretete tölti be az emberi szíveket, az diadalmaskodik a kicsinyesség és önzés felett.

A diakónusok közül csak kettő az, aki jól ismert – **István**, aki a gyülekezet első vértanúja lett; és **Fülöp**, az evangélista, aki később az evangéliumot Samáriába vitte, megnyerte az etióp eunuchot Krisztusnak, és vendégül látta Pált Cézaráában.

Az apostolok, miután imádkoztak, kifejezték egyetértésüket a gyülekezet választásával, és **kezüket rátették** a hét férfire.

6,7 Ha a 7. verset az előző versekkel együtt olvassuk, arra következtethetünk, hogy a diakónusválasztás a gazdasági ügyekben elősegítette az evangélium előremenetelét. **Isten Igéje terjedt**, sok tanítvány csatlakozott a **jeruzsálemi** közösséghez, és **sok** zsidó pap lett az Úr Jézus követője.

6,8 Az elbeszélés most az egyik diakónusra, **Istvánra**²⁷ összpontosít, akit Isten nagyon felhasznált csodatételekre és az Ige hirdetésében. Az apostolokon kívül ő volt az első ember, akiről elmondja a Cselekedetek könyve, hogy csodákat tett. Vajon ez a nagyobb szolgálati megbízás diakónusi hűségének volt az eredménye? Vagy egyszerűen egy másik szolgálat volt, amelyet ugyanabban az időben végzett? A szövegből ezt lehetetlen megállapítani.

6,9 István hatalommal teljes szolgálatával szemben az ellenállás a zsinagó-

gától indult ki. Ezek olyan helyek voltak, ahol szombaton a zsidók összegyűltek, hogy a törvényt tanulmányozzák. A zsinagógákat azokról az emberekről nevezték el, akiknek a találkozóhelye volt. A **szabadosok** talán olyan zsidók voltak, akiket a rómaiak felszabadítottak rabszolgaságukból. Círéné afrikai város volt, és néhány közülük való zsidó nyilván Jeruzsálemben telepedett le. Az alexandriai zsidók nevük alapján az egyiptomi tengerparti városból jöttek. **Cilicia** Kis-Ázsia délkeleti provinciája volt, Ázsia pedig olyan kis-ázsiai provincia, ami három tartományt foglalt magába. Az erről a három helyről származó zsidó közösségeknek nyilvánvalóan zsinagógájuk volt Jeruzsálemben vagy annak közelében.

6,10-14 Ezek a lelkes zsidók nem értettek egyet Istvánnal, amikor vitatkoztak vele. Azoknak a szavaknak azonban, amelyeket mondott, és annak a hatalomnak, amellyel beszélt, nem állhattak ellene. Kétségbeesésükben, hogy elhallgattassák, **titokban** hamis tanúkat bujtottak fel, hogy vádolják meg Istvánt **Mózes és Isten elleni**²⁸ káromlással. Hamarosan már a Szanhedrin előtt állt azzal a váddal, hogy a templom és **a törvény ellen** beszél. Hamisan idézték – állítólag azt mondta –, hogy **Jézus lerombolja** a templomot, és **megváltoztatja** azt az egész rendszert, **amelyet Mózes adott** Izraelnek.

6,15 A Szanhedrin meghallgatta a vádakat, de ahogyan Istvánra néztek, nem valami démoni, hanem **angyali arcot láttak**. Egy olyan élet titokzatos szépségét látták, amely teljesen átadta magát az Úrnak, eltökélve az igazságot hirdette, és inkább azzal foglalkozott, amit Isten gondol, és nem azzal, amit az emberek mondhatnak. Láttak valamit Krisztus dicsőségéből, amely odaadó követőjének sugárzó arcán tükröződött.

A 7. fejezetben István mesteri véde-

kezését látjuk. A zsidó történelem csendes áttekintésével kezdődik. Ahogyan halad előre, két személyre, Józsefre és Mózesre koncentrál, akiket Isten támasztott, de Izráel elutasított. Azután felemelkedtek, mint szabadítók és megtartók. Bár István nem hasonlítja össze tapasztalataikat közvetlenül Krisztuséval, az analógia mégis félreérthetetlen. Aztán István támadja Izráel vezetőit, vádolva őket, hogy ellenállnak a Szent Szellemtnek, megölték az Igazat, és Isten törvényét nem tartották meg.

István bizonyára tudta, hogy az élete forog kockán. Hogy önmagát mentse, mindössze megalkuvón és békülékenyen kellett volna beszélnie. De inkább meghalt, minthogy szent megbízatását elárulja. Gyönyörködjünk bátorságában!

7,1-8 A beszédnek ez az első szakasza a zsidó nemzet keletkezéséig vezet vissza minket. Nem pontosan világos, mi-ért foglalkozik olyan hosszasan Ábrahám történetével, hacsak nem a következők miatt:

1. Bemutatja tájékozottságát Izráel nemzetéről és a szeretetét irántuk.
2. Eljut József és Mózes történetéhez, Krisztus elutasításának két előképehez.
3. Bemutatja, hogy Ábrahám elfogadható módon imádta Istent még akkor is, ha imádata nem kötődött egy bizonyos helyhez. (Istvánt azzal vádolták, hogy a templom ellen beszélt – „e szent hely ellen”.)

A kiemelkedő pontok Ábrahám életrajzában a következők:

1. Isten elhívja **Mezopotámiában** (2-3. v.)
2. Utazása **Háránba**, majd Kánaánba (4. v.).
3. Isten a földet Ábrahámnak ígéri, bár a pátriarkák semmit sem kaptak belőle; amit az bizonyít, hogy Makpéla barlangját Ábrahám úgy vásárolta meg

temetkezési helyül (5. v.). Ennek az ígéretnek a beteljesedése még a jövőben van (Zsid 11,13-14).

4. Isten előre jelzi Izráel egyiptomi fogását és végleges megszabadulását (6-7. v.). Ennek az előrejelzésnek mindkét része olyan emberek által valósult meg, akiket a nemzet elutasított; József (9-19. v.), valamint Mózes (20-36. v.) által. A 6. versben és az 1Móz 15,13-ban említett **négyszáz év** arra az időre vonatkozik, amikor a zsidó népet nyomorgatták Egyiptomban. A 2Móz 12,40-ben és a Gal 3,17-ben említett négyszázharminc esztendő az a periódus, amely Jákóbnak és családjának Egyiptomba érkezésétől a kivonulásig és a törvényadásig eltelt. Az izráelitákat az első harminc évben nem üldözték Egyiptomban, sőt inkább királyi módon bántak velük.

5. **A körülmetélés szövetsége** (8/a. v.).
6. **Izsák** aztán **Jákób**, majd **a tizenkét pátriárka** megszületése (8/b. v.). Ez természetesen elvezeti a történelmet Józsefhez, Jákób tizenkét fiának egyikehez.

7,9-19 Krisztus valamennyi ÓSZ-i előképe közül **József** az egyik legtisztább és legrágább ábrázolás, bár az Ige sohasem állítja kifejezetten, hogy az lenne. Az István napjaiban élő zsidók bizonyára megéreztek a bizonyítás hegyes nyilát, amikor meghallgatták István áttekintését József életpályájának egyes lépéseiről, aztán eszükbe jutott, amit a názáreti Jézussal tettek.

1. **Józsefet eladták** testvérei Egyiptomba (9. v.).
2. A megvetett ember hatalomra és dicsőségre emelkedett Egyiptomban (10. v.).
3. József testvéreit az **éhínség Egyiptomba** kényszerítette, de nem ismerték fel testvérüket (11-12. v.).

4. **Másodszor József megismertette magát** velük. Az elutasított testvér családja megmentője lesz (13-14. v.). Megjegyzés: Ellentmondás látszik a 14. versben megadott **hetvenöt** lélek, valamint az 1Móz 46,27-ben említett hetven között. István az 1Móz 46,27, valamint a 2Móz 1,5 görög fordítását követte, amely hetvenötöt mond. A héber szöveg hetvenet említ, ami semmi többet nem jelent, minthogy Jákób családtagjai többféleképpen számlálhatók.²⁹
5. A pátriárkák halála, és eltemetésük Kánaán földjén (15-16. v.). Ebben a versben egy másik nehézség merül fel. Itt azt mondja az Ige, hogy **Ábrahám Emórtól vásárolt** temetkezési helyet. Az 1Móz 23,16-17 azt mondja, hogy *Ábrahám* Makpéla barlangját vásárolta meg Hebronban Hét fiaitól. *Jákób* Sikemben Emór gyermekeitől (1Móz 33,19) vásárolt földet. Több lehetőség is adódik: (1) Ábrahám vásárolhatott földet Sikemben is és Hebronban is. Később Jákób visszavásárolhatta a sikemi területet. (2) István Ábrahám nevét használhatta Ábrahám leszármazottjára, Jákóbra. (3) István összevonhatta Ábrahám és Jákób vásárlásait a rövideg kedvéért.³⁰
6. Jákób családjának megnövekedése **Egyiptomban** és rabszolgaságuk József halála után (17-19. vers). Ez természetesen felkészít bennünket István érvelésének következő lépésére, – arra a bánásmódra, amelyben Mózes részesült népének kezétől.
- 7,20-43** István éles bátorsággal mutatja ki, hogy a zsidó nép legalább két megelőző alkalommal vétkes volt azoknak a megmentőknek a visszautasításában, akiket Isten támasztott, hogy őket megszabadítsa. Második bizonyítéka: **Mózes**.
- Istvánt azzal vádolták, hogy káromló szavakat szól Mózes ellen (6,11). Bebizonyítja, hogy Izrael nemzete a vétkes fél; – vétkes Isten kiválasztott emberének elutasításában.
- István Mózes életét a következőképpen tekinti át:
1. Születése, életének korai szakasza és neveltetése Egyiptomban (20-22. v.). Az a kifejezés, hogy **hatalmas volt beszédben**, írásaira vonatkozhat, mivel ő tagadta, hogy ékesszóló lenne (2Móz 4,10).
 2. Első visszautasítása **testvérei** részéről, amikor megvédte egyikőjüket egy **egyiptomi** ellen (23-28. v.). Figyeljük meg a 25. verset! Mennyire emlékeztet bennünket Krisztus visszautasítására az övéi részéről!
 3. Számkivetettsége **Midián földjén** (29. v.).
 4. Isten megjelenik neki az égő **csipkebokorban**, és visszaküldi **Egyiptomba, hogy szabadítsa meg** népét (30-35. v.).
 5. A nemzet szabadítójává lett (36. v.).
 6. Próféciaja az eljövendő Messiással kapcsolatban (37. v.). **Mint engem** – ez azt jelenti: „ahogyan engem támasztott”.
 7. Törvényadó szerepe **a gyülekezetben a pusztában** (38. v.).
 8. Mózeset másodszor is elvetette a nép, amikor az **aranyborjút** imádtá (39-41). Izrael bálványimádását a 42. és 43. vers írja le. A nép, miközben azt vallotta, hogy **áldozatokat mutat be** az Úrnak, a **Molok** sátorát hordozta, amely egyike volt az ősi bálványimádás legvisszataszítóbb formáinak, és hajlongott Romfának, a csillag-isteniségnek. Emiatt a bűn miatt figyelmeztette Isten őket, hogy a babiloni fogságba fognak kerülni. A 42. és 43. verset István a Szeptuaginta fordításából idézi az Ám 5,25-27-ből. Ezért mondja azt a fogságról, hogy **Babilo-**

non túl, ahelyett, hogy „Damaszkuszon túl”. Természetesen mindkettő igaz.

A történelem megismétli önmagát. Minden generációban megtalálhatjuk ugyanazokat a folyamatokat. Az emberek ugyanolyanok. Amikor Isten üzenetével találkozunk, nem értik (25). Amikor arra ösztönzik őket, hogy éljenek békében, nem hajlandók odafigyelni (27). Amikor Istentől küldött szabadítót kapnak, elutasítják (39). Amikor megszabadulnak valamilyen gonosz helyzetből, haszontalan bálványokat részesítenek előnyben a kegyelmes Istennel szemben (41). Ilyen az emberi természet – lázadó, hálátlan, ostoba. De Isten is ugyanaz az Isten, aki Mózeszel beszélt, és ugyanaz az Isten, aki őseivel beszélt (32). Ez az Isten meghallja, ha a nép nyomorúságban van (34). Eljön megszabadítani (34). Kivezeti népét a halálból az életre (36). Kiszolgáltatja saját vágyaiknak azokat, akik szándékosan elutasítják Őt (42). Ilyen a mi nagy Istenünk – kegyelmes, hatalmas, szent. Mindenkor ugyanaz, bármi történéjék is (Mal 3,6). Ez figyelmeztetés volt István hallgatóinak, hogy ne játsszanak Istennel. Az is bizonyos, hogy Isten minden ígérete szilárdan megáll örökre.³¹

7,44-46 Istvánt azzal vádolták, hogy a templom ellen beszél. Válasza visszavezet azokra a napokra, amikor Izráelnél volt **a biznyság sátora a pusztában**. Ez alatt az idő alatt történt az is, hogy a nép az ég minden seregét imádtá. Amikor **Józsúé** bevezette az Izráelitákat Kánaán földjére és a pogány lakosokat kiűzték, a sátort bevitték **az országba**, és ott volt **Dávid idejéig**. Az **atyák** azt **kérték**, hogy lakóhelyet találjanak **Jákób Istenének** (Istennek nem kell lakóhely. Az

embereknek volt szükségük olyan helyre, ahol Istent imádhatták.), és így **találtak kegyelmet Isten előtt**.

7,47-50 Dávid vágya, hogy templomot építhessen, nem teljesült, **de Salamon épített az Úrnak házat**.

Bár a templom Isten lakóhelye az Ő népe között, Isten nem volt abba az épületbe zárva. Salamon ezt világosan kifejezte, amikor a templomot felszentelte (1Kir 8,27). Ézsaiás is figyelmeztette a népet, hogy nem az épületek számítanak igazán Istennél, hanem inkább az emberek életének erkölcsi és szellemi állapota (Ézs 66,1-2). A szegény és megtört szívre tekint, arra az emberre, aki beszédét rettegi.

7,51-53 A zsidó vezetők azzal vádolták Istvánt, hogy a törvény ellen beszél. Most a vádra rövid, remekül megfogalmazott ellenváddal válaszol.

Ők voltak kemény nyakú és körülmetéletlen szívű és fülű emberek. „Nem úgy fedtte őket, mint Isten Izráelét; hanem, mint akik fülüket és szívüket tekintve konok és körülmetéletlen pogányok voltak.” **Atyáik** fiai, megrögzötten ellenállva **a Szent Szellemnek**. **Atyáik** üldözték **a prófétákat, akik megjövendölték** Krisztus **eljövetelét**. Most ők lettek árulóivá és gyilkosaivá ama **Igaznak**. Ők voltak azok, akik nem tartották meg a törvényt. Az a nép, amely a törvényt **angyalok rendelkezésére** kapta.

Semmi többet nem kellett mondania! Valójában semmi többet nem lehetett mondania! Istvánt védekező álláspontba akarták kényszeríteni. De ő lett a vádló, és ők a vétkes védekezők. Üzenete Isten utolsó szavainak egyike volt a zsidó nemzethez, mielőtt az evangélium elindult a pogányokhoz.

7,54-60 Mihelyt István nyilvános biznyságot tett arról, hogy látja **a megnyílt egeket**, a csöcselék nem volt hajlan-

dó tovább hallgatni őt; vadul felkiáltottak, rárohantak, kiűzték a városfalakon kívülre **és megkövezték.**

Mintha véletlen lenne, a Szellem feljegyezteti egy fiatalember nevét, aki a ve-rejttékező kivégzők ruháit őrizte. A neve **Saul** volt. Mintha a Szellem ezt mondta volna nekünk: „Jegyezzétek meg ezt a nevet! Hallotok még róla!”

István halála emlékeztetett Urunkéra:

1. Így imádkozott: **„Uram Jézus, vedd magadhoz az én szellememet!”** (59. v.) Jézus így imádkozott: „Atyám, a te kezembe teszem le az én szellememet” (Lk 23,46).
2. Így imádkozott: **„Uram, ne tulajdonítsd nekik e bűnt!”** (60. v.) Jézus így imádkozott: „Atyám! Bocsásd meg nekik; mert nem tudják, mit cselekszenek” (Lk 23,34).

Nem arról van-e szó, hogy az Úrral való foglalkozás által Istvánnal az történt, hogy ugyanazon ábrázatra elváltozott, dicsőségről dicsőségre, úgy, mint az Úrnak Szellemétől (2Kor 3,18)?

Imádkozás után **elaludt.** Amikor az ÚSZ a halállal kapcsolatban az „elalvás” szót használja, az a testre vonatkozik, nem a lélekre. A hívő lelke elmegy, hogy Krisztussal legyen a halál pillanatában (2Kor 5,8); a *test* az, amiről az Íge azt írja, hogy elalszik.

A zsidóknak nem engedélyezték, hogy halálbüntetést hajtsanak végre. Ez a jog az uralkodó rómaiaknak volt fenntartva (Jn 18,31/b). De úgy látszik, a rómaiak kivételt tettek, amikor a templomról volt szó. Istvánt azzal vádolták, hogy a templom ellen beszélt, és bár a vád megalapozatlan volt, a zsidók kivégezték. Az Úr Jézust azzal vádolták, hogy a templom lerombolásával fenyegetőzött (Mk 14,58), de a tanúk vallomása ellentmondásos volt.

II. A GYÜLEKEZET JÚDEÁBAN ÉS SAMÁRIÁBAN (8,1-9,31)

A) Fülöp szolgálata Samáriában (8,1-25)

8,1 Isten Szellemé ismét elénk hozza **Saul** nevét. Nagy belső küzdelmei voltak. Láthatóan még folytatta rémuralmát, de a keresztyénség nagy ellenségének napjai meg voltak számlálva. **Saul is javasolta** István **halálát**, de ezzel azt az utat követte ki, ami saját magának, a fő üldözőnek a végéhez vezetett.

Új korszak kezdődik ezekkel a szavakkal: **„azon a napon”.** Úgy látszik, István halála nagy rohamot indított a **gyülekezet ellen.** A hívők **szétszóródtak egész Júdeában és Samáriában.**

Az Úr arra utasította követőit, hogy bizonyágtételüket Jeruzsálemben kezdjék, de azután menjenek tovább Júdeába, Samáriába és a föld végéig. Mostanáig bizonyágtételük csupán **Jeruzsálembre** korlátozódott. Talán féltek tovább menni. Most az üldözések miatt kénytelenek voltak.

Maguk **az apostolok** a városban maradtak. Ahogyan Kelly szárazon megjegyezte: „Akik ott maradtak, természetesen azok lettek a legfenyegetettebbek”.

Emberi szempontból ez a hívők sötét napja volt. Közösségük egyik tagja életét veszítette. Rájuk nyúlként vadásztak. De isteni szempontból egyáltalán nem volt sötét nap. Egy gabonamag a földbe került, és kétségtelenül sok „gyümölcsöt termett”. A nyomorúság szele az evangélium magvait nagy távolságokra szórta szét, és ki tudta volna felbecsülni az aratás méreteit?

8,2 A kegyes férfiak, akik Istvánt eltemették, nincsenek megnevezve. Talán olyan keresztyének voltak, akiket még nem kergettek ki Jeruzsálemből. Az is lehet, hogy istenfélő zsidók voltak, akik a

vértanút tisztességes eltemetésre érdeme-sítették.

8,3 Ismét **Saul** neve. Nem szűnő energiával pusztította **a gyülekezetet**. **Elhurcolva** reménytelen áldozatait otthonaikból **börtönbe vetette őket**. Bárcsak elfelejthetné Istvánt – azt a nyugalmat, azt a megingathatatlan meggyőződést, az angyali arcot! Ezt ki kellett törölnie emlékezetéből, és úgy igyekezett ezt tenni, hogy fokozta támadásait István hívó társai ellen.

8,4-8 A keresztyének széteszlása nem hallgattatta el bizonyágtételüket. **Bárhova mentek**, vitték az üdvösség jó híreit. **Fülöp**, a hatodik fejezet „diakónusa” északra tartott, **Samária városába**.³² Nemcsak hirdette Krisztust, hanem sok **csodát** is tett. **Tisztátalan szellemeket** űzött ki, **bénákat és sántákat gyógyított** meg. Az emberek figyelmet szenteltek az evangéliumnak, és – ahogyan ez várható volt – **nagy örömet** eredményezett.

A gyülekezet kezdetben Jézus Krisztus kifejezett parancsainak engedelmeskedett.

Elmentek, ahogyan Krisztust küldte az Atya (Jn 20,21; vö.: Csel 8,1-4).

Eladták javaikat, és a szegényeknek adták (Lk 12,33; 18,22; vö.: Csel 2,45; 4,34).

Elhagyták atyjukat, anyjukat, házaikat és földjeiket, hogy bárhová elmenjenek az Igét hirdetni (Mt 10,37; vö.: Csel 8,1-4).

Tanítványokat szereztek, tanították őket munkálkodni és engedelmeskedni (Mt 28,18-19; vö.: 1Tesz 1,6).

Felvették keresztyüket, és követték Krisztust (Csel 4,1; 1Tesz 2).

Örvendeztek a nyomorúságban és üldöztetésben (Mt 5,11-12; vö. Csel 16; 1Tesz 1,6-8).

Hagyták, hogy a halottak eltemessék halottaikat, és elmentek hirdetni az evangéliumot (Lk 9,59-60).

Lerázták a port a lábukról, és tovább mentek, amikor az emberek visszautasították, hogy hallgassanak rájuk (Lk 9,5; vö. Csel 13,51).

Gyógyítottak, ördögöket űztek, halottakat támasztottak, és maradandó gyümölcsöket teremttek (Mk 16,18; Csel 3-6).³³

8,9-11 Azok között, akik Fülöpöt hallgatták, a legfigyelemreméltóbb egy **Simon** nevű varázsló volt. Ő maga **korábban** nagy befolyást gyakorolt **varázslásainak** meglepő mutatóváltásaival **Samáriára**. Azt állította, hogy ő valamilyen fontos személy, és bizonyos embereket valóban meggyőzött, hogy benne van „**az Istennek ama nagy ereje**”.

8,12-13 Amikor az emberek közül sokan hittek **Fülöp igehirdetésének és bemerítkeztek**, **Simon is** hívőnek vallotta magát,³⁴ **bemerítkezett** és követte **Fülöpöt**. Álmélkodott **a csodákon**, amelyeket Fülöp tett.

Abból, ami következik, látszik, hogy Simon nem született újjá. Vallotta a hitet, de nem volt az övé. Azok, akik a bemerítkezés általi megváltást hirdetik, itt dilemmával kerülnek szembe. Simon bemerítkezett, de még mindig bűneiben maradt.

Figyeljük meg, hogy **Fülöp az Isten királyságával és a Jézus Krisztus nevével kapcsolatos** jó híreket **prédikálta**. **Isten királysága** az a szféra, ahol Isten uralmát elismerik. Jelenleg a Király távol van. A szó szerinti földi királyság helyett szellemi, láthatatlan királyságot tapasztalunk mindazoknak az életében, akik hozzá hűségesek. A jövőben a Király vissza fog térni a földre, hogy szó szerint királyságot állítson fel Jeruzsálemben, a fővárosban. Ahhoz, hogy valaki valóban beléphessen a királyságba, újjá kell születnie. A hit **Jézus Krisztus nevében** az újjászületés tapasztalati következménye. Kétségtelenül ez volt Fülöp igehirdetésének a lényege.

8,14-17 Amikor azok a hírek, **hogy Samária** mohón befogadta az Igét, eljuttattak az apostolokhoz Jeruzsálembé, elküldték hozzájuk Pétert és Jánost. Mire megérkeztek, a hívők **bemerítkeztek az Úr Jézus nevében**, de nem kapták meg a **Szent Szellemet**. Nyilvánvalóan isteni vezetésre **imádkoztak** az apostolok, hogy ezek a hívők **kapják meg a Szent Szellemet; és kezüket rájuk tették**. Amikor ezt megtették, **azok megkapták a Szent Szellemet**.

Ez rögtön felveti a kérdést: miért van különbség az események sorrendje között itt, pünkösd napjához képest? Pünkösdkor a zsidó emberek:

1. megtértek,
2. bemerítkeztek,
3. megkapták a Szent Szellemet.

A samáriaiak:

1. hittek,
2. bemerítkeztek,
3. az apostolok imádkoztak értük, rájuk tették kezüket,
4. megkapták a Szent Szellemet.

Egy dologban bizonyosak lehetünk: mindnyájan ugyanolyan módon nyertek megváltást, az Úr Jézus Krisztusba vetett hit által. Ő a megváltás egyetlen útja. Azonban ez alatt az átmeneti idő alatt, amely a júdaizmust és a keresztyénséget áthidalta, Isten úgy döntött, hogy szuverén cselekszik a hívők különböző közösségeivel. A zsidó hívőktől azt kérték, hogy különüljenek el Izrael nemzetétől a bemerítkezés által, mielőtt megkapták a Szellemet. Most a samaritanusoknál külön imára és az apostolok kézzátételére volt szükség. De miért?

Talán a legjobb válasz, az volt a cél, hogy kifejezésre jusson a Gyülekezet egysége, akár zsidókból, akár samaritanusokból áll. Megvolt a reális veszélye, hogy a jeruzsálemi gyülekezet fenntartja a zsidó felsőbbrendűség eszméjét, és továbbra sem bánik a samaritanusokkal

testvérként. Isten, hogy elkerülje az esetleges hitszakadást, vagy a két gyülekezet gondolatát (zsidók és a samaritanusok), elküldte az apostolokat, hogy tegyék rá kezüket a samaritanusokra. Ez kifejezte a teljes közösséget velük, mint az Úr Jézusban hívőkkel. Mindnyájan egy Test tagjai voltak, mindnyájan egyek a Krisztus Jézusban.

Amikor a 16. vers azt mondja, hogy **csak be voltak merítve az Úr Jézus nevére** (vagy nevében, lásd még a 10,48-at és a 19,5-öt is), ez nem jelent semmiféle különbséget attól, mintha „az Atyának, a Fiúnak és a Szent Szellemnek nevében” (Mt 28,19) lettek volna bemerítve. „Lukács nem egy formulát jegyez fel állandó használatra – írja W. E. Vine –, hanem egyszerűen történelmi tényt állapít meg.” Mindkét kifejezés hűség és azonosulás, és minden igazi hívő elismeri hűségét a Szentháromság és az Úr Jézus egységéhez.

8,18-21 Simonra, a varázslóra mély benyomást gyakorolt az a tény, hogy **adatott a Szent Szellem**, amikor az apostolok a samaritanusokra helyezték **kezüket**. Nem érzekelte igazán ennek szellemi horderejét, hanem inkább úgy tekintette, mint olyan természetfeletti hatalmat, amelyet jól felhasználhatna üzemeiben. Ezért pénzt ajánlott az apostoloknak olyan szándékkal, hogy megvásárolja ezt a hatalmat.

Péter válasza azt mutatja, hogy **Simon** nem volt igazán megtért ember:

1. **„A te pénzed veled együtt vesszen el.”** Hívő ember sohasem fog elveszni (Jn 3,16).
2. **„Nincsen néked részed, sem örökséged e dologban.”** Más szavakkal, nem volt benne a közösségben.
3. **„A te szíved nem igaz az Isten előtt.”** Ez meg nem tért személyre illő leírás.

4. **„Te keserűséges méregben és álnokságnak kötelékében leledzel.”** Lehetek-e ezek a szavak igazak egy újjászületett emberre?

8,22-24 Péter sürgette **Simont**, hogy **bánja meg** nagy bűnét, és **imádkozzon**, hogy gonosz tervére bocsánatot nyerjen. Simon válaszában megkérte Pétert, hogy járjon közbe érte Istennél. Ő lett az előfutára azoknak, akik inkább emberi közbenjáróhoz mennek, mint magához az Úrhoz. Hogy Simon nem igazán bánta a bűnét, azt a következő szavak is jelzik: **„Könyörögjete ti énérettem az Úrhoz, hogy semmi azokból, amiket mondtatok, reám ne jöjjön.”** Nem a bűne miatt szomorkodott, hanem csak a következmények miatt, amelyeket a bűn rá hozhat.

Simon nevéből ered a „szimónia” – ami azt jelenti, hogy valaki szent dologból üzletet csinál. Ez magában foglalja a bűnbocsánat és egyéb feltételezhető szellemi javak árulását, az üzletelés minden formáját az isteni dolgok területén.

8,25 Miután Péter és János **bizonyágot tett és hirdette az Úr Igéjét, visszatértek Jeruzsálembe**. De most már, hogy hídfőállást létesítettek, folytatták az ige-hirdetést a **samáriaiak falujában**.

B) Fülöp és az etióp eunuch (8,26-40)

8,26 A nagy samáriai szellemi ébredés közben **az Úr egyik angyala Fülöpöt** új munkamezőre irányította. El kellett hagynia azt a helyet, ahol sokan áldást nyertek, és egyetlen embernek kellett szolgálnia. Az angyal irányíthatta **Fülöpöt**, de nem végezhetette el munkáját az evangélium hirdetésében. Ez a kiváltság embereknek adatott, nem angyaloknak.

Fülöp kérdés nélkül engedelmessé válva elutazott Samáriától délre **Jeruzsálembe**, majd onnan elment az egyik útra, amely Gázába³⁵ vezetett. Nem világos, hogy vajon az a megállapítás, hogy

„**Ez puszta...**” (Csia L. fordítása), az útra, vagy magára Gázára vonatkozik-e. Az eredmény azonban ugyanaz: **Fülöp** elhagy egy lakott, szellemileg termékeny helyet egy lakatlan területért.

8,27-29 Valahol az út mentén utolért egy karavánt. A fő díszhintóban utazott **Kandakénak**³⁶, **Etiópia királynőjének** kincstárnoka, **egy tekintélyes eunuch**³⁷ (Etiópia Egyiptom és Szudán déli része volt). Ez az ember nyilvánvalóan áttért a júdaizmusra, minthogy **Jeruzsálemben** volt **imádkozni**, és most hazafelé tartott. Miközben a hintó haladt, **ő Ézsaiás prófétát olvasta**. Másodperc pontossággal utasította a **Szellem Fülöpöt, hogy csatlakozzon ehhez a hintóhoz**.

8,30-31 **Fülöp** barátságos kérdéssel kezdte a beszélgetést: **„Vajon érted-e, amit olvasol?”** Az eunuch készségesen elismerte, hogy szüksége van valakire, aki segít neki, és meghívta **Fülöpöt, hogy üljön mellé a hintóba**. Jó látni a faji előítélet teljes hiányát.

8,32-33 Milyen csodálatos, hogy az eunuch „történetesen” éppen az Ézs 53-at olvasta, amely a szenvedő Messiás páratlan leírása. Ráadásul Fülöp éppen a megfelelő időben érkezett oda olvasás közben.

Az ézsaiási igeszakasz leírja, hogy valaki alázatos és **néma** volt ellenségei előtt; akit az **igazságszolgáltatástól** és tisztességes bírói eljárástól megfosztottak; akinek nem volt reménye leszármazottakra, mert megölték férfikorának elején, még nőtlen korában.

8,34-35 **Az eunuch** töprengett, hogy vajon Ézsaiás **magáról beszélt vagy más valakiről?** Ez természetesen alkalmat ad **Fülöpnek** elmondani, hogy ezek az Írások milyen tökéletesen beteljesedtek a Názareti Jézus életében és halálában. Nem kétséges, hogy miközben az etióp Jeruzsálemben volt, hallott híreket egy **Jézus** nevű emberről, de ezek a hírek

természetesen kedvezőtlen színben tüntették fel. Most megtudta **az eunuch**, hogy a Názáreti **Jézus** Jahve szenvedő szolgája, akiről Ézsaiás írt.

8,36 Valószínűnek látszik, hogy Fülöp megmagyarázta az etiópiainak a keresztyén beme­ritkezés kiváltságát, amely által valaki azonosságot vállal Krisztussal halálában, eltemetésében és feltámadásában. Amikor **víz** közelbe értek, **az eunuch** kifejezte kívánságát, hogy **beme­ritkezzék**.

8,37 A 37. vers az ÚSZ legtöbb görög kéziratából hiányzik. Nem mintha tanítása összeegyeztethetetlen lenne a Szentírás többi részével; a hit **Jézus Krisztusban** bizonyára előfeltétele a beme­ritkezésnek. De a verset az ÚSZ-i dokumentumok többsége egyszerűen nem támasztja alá.³⁸

8,38 A **hintó** megállt, és **Fülöp** beme­ritette **az eunuchot**. Hogy a beme­ritkezés alámerítéssel történt, az azokból a kifejezésekből nyilvánvaló, hogy **le­mentek a vízbe**, és **feljöttek a vízből**³⁹.

Mély benyomást kelthet bennünk a szertartás egyszerűsége. Egy járatlan úton egy hívő beme­rit egy újonnan megtértet. A gyülekezet nem volt jelen. Az apostolok közül senki nem volt ott. Kétségtelenül csak a karavánt kísérő szolgák voltak tanúi uruk beme­ritkezésének; megérthették, hogy ő most már a Názáreti Jézus követője.

8,39 Mihelyt a beme­rités befejeződött, **az Úr Szelleme elragadta Fülöpöt**. Ez többet sejtet, mint egy más helyre vezetést. Inkább csodálatos és hirtelen eltávozásról beszél. Ennek célja az volt, hogy **az eunuch** ne megtérésének emberi eszközével foglalkozzon, hanem magával az Úrral.

*„Az Ő szépsége nyugodjon meg rajtam,
Mikor az elveszettet menteni akarom.
De felejtsem el engem, mint csatornát,
Hogy lássák egyedül csak Őt, magát.”*

Kate B. Wilkinson

Az eunuch **tovább ment útján örömmel**. Olyan örömmel, amely az Úr iránti engedel­mességből származik, és minden más kellemes érzést felülmúl.

8,40 Fülöp időközben folytatta evan­gélizációs szolgálatát **Azótoszban** (az ÓSZ-i Asdódban), Gázától északra és Jeruzsálemtől nyugatra, közel a tengerpart­hoz. Onnan észak felé vette útját a tenger mentén **Cézaráéig**.

És mi lett az eunuchhal? Fülöpnek nem volt lehetősége az ún. „utógondozásra”. Az evangélista mindössze annyit tehetett, hogy Istennek ajánlotta és az ÓSZ-i Szentírás tanulmányozására biztatta. Mégis a Szent Szellem erejével ez az új tanítvány kétségtelenül visszatért Etiópiába, és bizony­sa­got tett az Úr Jézus Krisztus megváltó kegyelméről.⁴⁰

BEMERÍTKEZÉS

Az eunuch beme­ritkezése, amellyel éppen most foglalkoztunk, egyike a sok bizonyítéknak, hogy a korai gyülekezet a keresztyén beme­ritkezést tanította és gyakorolta (2,38; 22,16). Nem ugyanaz volt, mint János bűnbánati beme­ritése (13,24; 19,4). Ez inkább a Krisztussal való azonosulás nyilvános megvallása volt.

Mindig követte a megtérést (2,41; 8,12; 18,8), és ugyanúgy vonatkozott nőkre, mint férfiakra (8,12); pogányokra vagy zsidókra (10,48). A háznépekről is írja, hogy beme­ritkeztek (10,47-48; 16,15; 16,33). De legalább két esetben benne van, hogy a háznép minden tagja **hitt**. *Soha* nem állítja az Ige, hogy csecsemőket beme­ritettek volna.

A hívőket nagyon hamar beme­ritették megtérésük után (8,36; 9,18; 16,33). Nyilvánvalóan Krisztusba vetett hitük megvallása alapján. Nem kívántak próba­időt, hogy hitük valódisága nyilvánvalóvá legyen. Valószínűleg az üldözés vissza-

tartotta az embereket, hogy könnyen vegyék a hitvallást.

Hogy a beme­rítésnek nem volt meg­váltó ereje, az Simon esetében is látható (8,13). Hitvallása, még a beme­rítés után is „keserűséges méregben és álnok­ság­nak kö­telékében” volt (8,23). Szíve „nem” volt „igaz az Isten előtt” (8,21).

Mint már említettük, a beme­rítés módja az alá­me­rítés volt (8,38-39) – „...leszálltak mindketten a vízbe... Mí­kor pedig a vízből feljöttek...” Még a meg­hintés és ráöntés sok mai híve is elismeri, hogy az első századbeli tanítványok gya­korlata az alá­me­rítés volt.

Kétszer úgy tűnik, hogy a beme­rítés kapcsolatban van a bűnök bocsánatával. Pünkösd napján Péter ezt mondta: „Térjete­k meg és me­rítkez­tek be mindnyájan a Jé­zus Krisztus nevében a bűnök bocsánatára...” (2,38) Később pedig Anániás mondta Saulnak: „Kelj fel és me­rítkezzél be és mosd le a te bűneidet, segítségül híván az Úrnak nevét...” (22, 16) Az utasítás mindkét esetben zsidóknak szólt; pogányoknak sohasem mondták, hogy a bűnök bocsánatára me­rítke­zenek be. A hívők beme­rítésében egy zsidó ember nyilvánosan megtagadta kö­zösségét azzal a nemzettel, amely Messi­ását visszautasította és megfeszítette. Bűnbocsánatuk alapja az Úr Jé­zusba vetett hit volt. Bűnbocsánatuk vételára az Úr drága vére volt. Az út, amelyen bűnbocsánatukat megkapták, a beme­rítésen keresztül haladt, mert beme­rítésük nyilvánosan levette őket a zsidó alapról, és kereszt­yén alapra helyezte őket.

A beme­rítési formula, hogy „az Atyának és a Fiúnak és a Szent Szellemnek nevében” (Mt 28,19), a Cselekedetek könyvében nem jelenik meg. A samáriaiakat az Úr Jé­zus nevében me­rítették be (8,16), és ugyanez történt János tanítványaival is (19,5). Ez azonban nem szük­ség­szerűen jelenti azt, hogy a há­romsági

formulát nem használták. Az a kifejezés, hogy „az Úr Jé­zus nevében”, azt jelentheti, hogy „az Úr Jé­zus hatalma által”.

János tanítványai kétszer me­rítkeztek be, először János keresztségével a bűnbánatra, azután pedig me­g­te­résük­kor a hívők beme­rítésével (19,3-5). Ez példa azok „újra beme­rítésére”, akiket meg­kereszteltek vagy beme­rítettek, mielőtt me­g­te­rtek.

C) Tarsuszi Saul me­g­te­rése (9,1-31)

9,1-2 A 9. fejezet feltűnő fordulópont a Cselekedetek könyvében. Mostanáig Péter foglalt el kiemelkedő helyet, ahogy Izrael nemzetének prédikált. Innen fokozatosan Pál apostol válik a legfontosabb személlyé, és az evangélium növekvő mértékben kilép a pogányokhoz.

Tarsuszi **Saul** ekkor talán harmincas éveinek elején járhatott. A rabbik általában úgy tekintettek rá, mint az egyik legígéretesebb fiatalemberre a júdaizmusban. Buzgóság tekintetében felülmúlta minden kortársát.

Ahogy figyelte a keresztyénség növekedését, amelyet itt „**ez út**”-nak neveztek⁴¹, fenyegetést látott benne saját vallására. Ezért látszólag határtalan energiával nekilátott, hogy ezt a veszedelmes szektát pusztítsa. Például hivatalos felhatalmazást szerzett **a főpaptól**, hogy a szíriai **Damaszkuszban** felkutassa Jé­zus tanítványait, és **fogva vigye őket Jeruzsálembe** kihallgatásra és büntetésre.

9,3-6 Úti társaságával már **közel járt Damaszkuszhoz**. **Hirtelen nagy fény ragyogta körül a mennyből**, és Saul a földre esett. **Hangot hallott, amely ezt mondta: „Saul, Saul, mit kergetsz engem?”** Amikor Saul megkérdezte: „Kicsoda vagy, Uram?” Az ezt felelte: „Én vagyok Jé­zus, akit te kergetsz.”

Hogy elképzeljük Saul ér­zé­seit ebben a pillanatban, emlékezzünk rá, hogy meg

volt győződve a Názáreti **Jézus** haláláról, aki el van temetve egy júdeai sírban. Minthogy a szekta vezetőjét elpusztították, most már csak az szükséges, hogy követőit is elpusztítsák. Akkor majd tiszta lesz a föld ettől a „szennyől”.

Most Saul megsemmisítő erővel tudja meg, hogy Jézus egyáltalán nem halott, hanem feltámadt a halálból, és megdicsőült Isten jobbán a mennyben! A dicsőséges Megváltó meglátása életének egész irányát megváltoztatta.

Azt is megtudta Saul, hogy amikor **Jézus** tanítványait üldözte, magát az Urat **üldözte**. A Test tagjainak a földön okozott fájdalmat a Test feje a mennyben érezte.

Pál számára ez először tan volt, azután kötelesség. Először helyes ismereteket szerzett Jézus személyéről. Azután az Úr Damaszkuszba küldte, ahol meg fogja kapni a menetparancsot.

9,7-9 A vele utazó férfiak ezalatt zavarban voltak. Hallották a hangot a mennyből, de nem azokat az érthető szavakat, amelyeket **Saul** hallott (22,9). Az Urat nem látták; csak **Saul** látta, és ekkor kapta meg apostoli elhívását.

A gögös farizeust most **kézen fogva vezették be Damaszkuszba**, ahol **három napig nem látott**. Ezalatt **nem evett és nem ivott**.

9,10-14 Bárki elképzelheti a hatást, amelyet a hírek a **damaszkuszi** keresztyénekre gyakoroltak. Tudták, hogy Saul úton volt, hogy fogságba vesse őket. Imádkoztak isteni beavatkozásért. Talán volt bátorságuk Saul megtéréséért is imádkozni. Most azt hallották, hogy a hit fő ellensége keresztyén lett. Nem akartak hinni a fülüknek.

Amikor az Úr utasította **Anániást**, az egyik **damaszkuszi** hívőt, hogy látogassa meg **Sault**, **Anániás** kiöntötte szíve minden rossz előérzetét ezzel az emberrel

kapcsolatban. De amikor az Úr biztosította róla, hogy **Saul** ahelyett, hogy **üldözne, most imádkozik, Anániás** elment az **Egyenes** utcába, **Júdás házába**.

9,15-16 Az Úrnak csodálatos tervei voltak Saullal: „...**ő nékem választott edényem, hogy hordozza az én nevémet a pogányok és a királyok, és Izráel fiai előtt. Mert én megmutatom néki, mennyit kell néki az én nevéért szenvedni.**” Saulnak elsősorban a **pogányok** apostolává kellett lennie, és ez a megbízatás majd **királyok** elé viszi. De prédikálni fog test szerinti honfitársainak is, és itt fogja tapasztalni a legszenvédélyesebb üldözést.

9,17-18 A keresztyén kegyelem és szeretet megindító jeleként **Anániás** teljes közösségét fejezi ki az újonnan megtérten azáltal, hogy **kezét ráteszi** és így szólítja meg: „**Saul, testvérem**”, majd megmagyarázta látogatásának célját. Ez az volt, hogy **Saul visszanyerje látását és beteljesedjen** Szent Szellemmel.

Itt meg kell jegyezni, hogy a **Szent Szellem Saulnak** egy egyszerű tanítvány kézrátétele által adatott. **Anániás** az volt, akit a kommentátorok „laikusnak” neveznek. Az, hogy az Úr felhasználhat olyan valakit, aki nem volt apostol, bizonyára helyreigazítást jelent azoknak, akik arra törekcszenek, hogy a szellemi kiváltságokat a „klérusra” korlátozzák.

Amikor valaki igazán megtér, bizonyos dolgok mindig történnek. Vannak jelek, amelyek a megtérés valóságos voltát mutatják. Ez igaz volt Tarzuszi Saulnál is. Mik ezek a jelek? Francis W. Dixon felsorolt közülük néhányat:

1. Találkozott az Úrral és hallotta a hangját (Csel 9,4-6).
2. Isteni kijelentést kapott, és csak ez tudta meggyőzni és tehetett olyan alázatos kérdezővé és odaadó követővé, amilyenné lett.

3. Megtelt vágyakozással, hogy engedelmeskedjen az Úrnak és az akaratát cselekedje (Csel 9,6).
4. Elkezdett imádkozni (Csel 9,11).
5. Bemerítkezett (Csel 9,18).
6. Közösségben egyesült Isten népével (Csel 9,19).
7. Kezdett erőteljesen biznyságot tenni (Csel 9,20).
8. Növekedett a kegyelemben (Csel 9, 22).

„LAIKUS” SZOLGÁLAT

Az egyik legfontosabb lecke, amelyet a Cselekedetektől megtanulhatunk, hogy a keresztyénség laikus mozgalom, és a biznyságtétel munkája nincs semmilyen speciális osztályra bízva, mint amilyen a papság vagy a klérus, hanem valamennyi hívőre.

Harnack mondja a következőket:

*Amikor a gyülekezet legnagyobb győzelmeit aratta a korai napokban a Római Birodalomban, nem tanítók, prédikátorok vagy apostolok által tette, de nem is hivatalos misszionáriusok által.*⁴²

Dean Inge írta a következőket:

*A keresztyénség úgy kezdődött, mint laikus, prófétikus vallás... A laikusoktól függ a keresztyénség jövője...*⁴³

Bryan Green mondja:

*A keresztyénség és az evangélium hirdetésének jövője a világ felé egyszerű emberek, férfiak és nők kezében van, és nem elsősorban hivatalos keresztyén szolgálokban.*⁴⁴

Leighton Ford mondja a következőket:

A gyülekezet szűk keresztemszetet teremt, ha csak saját szakembereivel végezteti a biznyságtételt, és ezzel megsérti mind Fejének szándékait, mind a korai keresztyénségnek azzal összhangban álló gyakorlatát... Az

*evangélium hirdetése az egész gyülekezet feladata volt, nemcsak a „neves személyeké”*⁴⁵

Végül J. A. Stewart a következőket írja:

*A helyi gyülekezet minden egyes tagja kiment, hogy lelkeket nyerjen személyes érintkezés által Krisztusnak; és azután ezeket az újonnan született kisgyermekeket vitték vissza a helyi gyülekezetekbe, ahol tanultak és megerősödtek a Megváltóba vetett hitben. Ők azután hasonlóképpen kimentek.*⁴⁶

Az apostoli gyülekezetben nem volt pap vagy lelkész, aki egy helyi gyülekezet felett elnökölt volna. A normál helyi gyülekezet szentekből, püspökökből és diakónusokból állt (Fil 1,1). *A szentek valamennyien szolgálok voltak* ÚSZ-i értelemben. A püspökök voltak a vének, a felügyelők vagy a szellemi vezetők. A diakónusok olyan szolgálok voltak, akik pl. a helyi gyülekezet pénzügyeit intézték.

Egyetlen püspöknek vagy vénnek sem volt papi szerepe. Volt a véneknek egy testülete, akik együtt munkálkodtak, mint a gyülekezet pásztora.

Valaki azonban azt kérdezheti: „Mi van az apostolokkal, prófétákkal, evangélistákkal, pásztorokkal és tanítókkal? Nem ők voltak-e a korai gyülekezetek papjai?” Erre Ef 4,12 ad választ. Ezek az ajándékok azért adtak, hogy a szenteket építsék, és a szentek végezhesék tovább a szolgálatot, így építve a Krisztus Testét. Az apostolok célja nem az volt, hogy mint állandó hivatalos személyek rátelepedjenek a helyi gyülekezetekre; hanem az, hogy addig a napig munkálkodjanak, amíg majd a helyi gyülekezetek azt maguk folytathatják. Akkor tovább mehetek, hogy más gyülekezeteket alapíthassanak és erősíthessenek.

Az egyháztörténet szerint a papi rendszer a második században született. A Cselekedetek könyvének időszakában

nem volt ismeretes. Az evangélium hirdetésének és a Gyülekezet terjedésének akadályául szolgált, mert azt eredményezte, hogy *túl sok* dolog függött *túl kevés* embertől.

Az ÚSZ-ben a hívők nemcsak szolgák, egyúttal papok is. Mint szent papság, állandóan Isten jelenlétében lehetnek hit által, hogy imádják Őt (1Pt 2,5). Mint királyi papságnak meg volt ez az előjoguk, hogy azzal beszéljenek, aki a sötétségből az Ő csodálatos világosságára hívta el őket (1Pt 2,9). A minden hívő pap-léte nem azt jelenti, hogy mindenki képes arra, hogy nyilvánosan prédikáljon vagy tanítson; elsősorban az imádatra és a bizonyágtételre vonatkozik. De azt jelenti, hogy a gyülekezetben nincsen semmilyen speciális papi osztály, amely ellenőrzést gyakorol az imádat és a szolgálat felett.

9,19-25 A tanítványok **Damaszkuszban** megnyitották szívüket és otthonaikat **Saulnak**. Ő hamarosan **a zsinagógába** vette útját, bátran hirdetve, hogy Jézus **az Isten Fia**. Ez megdöbbenést váltott ki zsidó hallgatói között. Tudták, hogy gyűlölte az Úr Jézus nevét. Most pedig azt tanítja, hogy Jézus Isten! Hogy lehet ez?

Hogy mennyi ideig tartózkodott **Damaszkuszban** ennél az első látogatásnál, nem tudjuk. Azt azonban tudjuk a Gal 1,17-ből, hogy elhagyta Damaszkuszt, Arábiába ment egy meg nem határozott időtartamra, azután visszatért Damaszkuszba. Hova illeszthető be az arábiai utazás a Csel 9. rész feljegyzésébe? Lehetséges, hogy a 21. és 22. vers közé.

Isten leginkább felhasznált szolgálói közül soknak volt arábiai vagy pusztai tapasztalata, mielőtt elküldettek prédikálni.

Arábiában **Saulnak** alkalma volt elgondolkodni azokon a nagy eseményeken, amelyek életében történtek, különösen pedig Isten kegyelmének evangéliumán, amely rábízott. Amikor visszatért **Damaszkuszba** (22. v.), zavarba tudta

hozni **a zsidókat** a zsinagógákban, **bizonyítva, hogy Jézus** Izrael Messiása. Ez annyira felbőszítette őket, hogy **tervet** szőttek annak élete ellen, aki valamikor az ő bajnokuk volt, de most már „hitehagyott”, „renegát”, „köpönyegforgató” lett. **Saul** úgy menekült meg, hogy **éjszaka** leeresztették **a városfalon egy kosárban**. Ez megalázó távozás volt, de **Saul** már különben is megtört szívű ember volt. A megtört szívű emberek el tudják viselni Krisztusért a gyalázatot, amely elől mások menekülnének.

9,26-30 Emberi szempontból **Jeruzsálem** volt a legveszélyesebb hely, ahova **Saul** mehetett. Azonban az a bizonyosság, hogy az ember Isten akarata szerint jár, lehetővé teszi, hogy megfelelő mértékben tekintettel legyen saját személyes biztonságára is.

Hogy vajon ez volt-e Saulnak, mint keresztyénnek első látogatása **Jeruzsálemben**, és ugyanaz-e, amely három évvel megtérése után történt (Gal 1,18), vitatható. Első **jeruzsálemi** látogatásakor találkozott Péterrel és Jakabbal, de a többi apostollal nem. Itt a 27. vers azt mondja, hogy **Barnabás elvitte őt az apostolokhoz**. Természetesen szó lehet Péterről és Jakabról, vagy valamennyi apostoloról. Ha az utóbbit jelenti, akkor ez egy második látogatás **Jeruzsálemben**, amely másol nincs megemlítve.

Először a **jeruzsálemi tanítványok félték Sault** befogadni, mivel kételkedtek hitvallásának őszinteségében. **Barnabás, a vigasztalás fia**, nevének megfelelően támogatta **Sault**, beszámolt megtéréséről, és elmondta a Krisztus melletti félelem nélküli bizonyágtételét **Damaszkuszban**. A hívők hamarosan meggyőződtek arról, hogy **Saul** őszinte volt, mert látták **bátran** Igét hirdetni **Jeruzsálemben, az Úr Jézus nevében**. A legerősebb ellenállásra a **görög zsidóknál** talált. Amikor **a testvérek** látták, hogy az életét veszé-

lyezteti a többi zsidó, elkísérték **Sault Cézareába**, a tengerpartra. Onnan hazament városába, **Tarzuszba**, Kis-Ázsia déli partjához közel.

9,31 Ekkor egy lélegzetvételnyi nyugalom következett **a gyülekezetek** életében Palesztinában. Ez az elért növekedés a megszilárdulás ideje volt, a közösségek számban és szellemben is gyarapodtak.

III. A GYÜLEKEZET TERJEDÉSE A FÖLD SZÉLÉIG (9,32-28,31)

A) Péter hirdeti az evangéliumot a pogányoknak (9,32-11,18)

9,32-34 Az elbeszélés most visszatér **Péterhez**, aki Júdea különböző részeiben hívőket látogat. Végül Liddába (Lod) érkezett, Jeruzsálemtől északnyugatra, a Joppéba (ma Jaffa, vagy Jáfó) vezető út mentén. Talált ott egy **nyolc esztendeje ágyhoz kötött** béna embert. Péter név szerint megszólította, hirdette neki, hogy **Jézus, a Krisztus** a gyógyítója. Éneász azonnal felkelt, és maga vetette meg az ágyát. Nagyon valószínű, hogy Éneász egyszerre kapott szellemi életet és fizikai gyógyulást.

9,35 A béna gyógyulása bizonyágtétel volt az Úr mellett **Liddában és Sárón** síkságán, az egész tengerparton. Ennek eredményeképpen sokan **megtértek az Úrhoz**.

9,36-38 **Joppé** volt Palesztina legfontosabb kikötője a Földközi-tenger partján, körülbelül 60 km-re északnyugatra Jeruzsálemtől. A keresztyének között volt egy **Dorkász**⁴⁷ nevű könyörületes szívű nő, aki arról volt ismeretes, hogy ruhákat varrt a szegényeknek. Amikor hirtelen meghalt, a tanítványok sürgős üzenetet **küldtek Liddába**, kérve **Pétert**, hogy **késedelem nélkül** menjen el hozzájuk.

9,39-41 Megérkezve ott találta **az özvegyasszonyokat mind**, amint mutogat-

ták az **öltözeteket, amelyeket Dorkász készített** nekik. Kérte őket, hogy menjenek ki, azután **letérdelt és imádkozott**, majd megparancsolta **Tábitának**, hogy keljen fel. Azonnal visszatért belé az élet, és csatlakozott keresztyén barátaihoz.

9,42 A feltámadásnak ez a csodája széles körben **ismeretessé vált**, úgyhogy **sokan hittek az Úrban**. Ha azonban összehasonlítjuk a 42. verset a 35. verssel, úgy tűnik, hogy többen tértek meg Éneász gyógyulása által, mint Dorkász feltámadása által.

9,43 Péter sok napig maradt **Joppében**, ahol egy **Simon** nevű **tímárnál** lakott. Simon foglalkozásának említése itt jelentős. A zsidók a bőrcserzést szegénytelen foglalatosságnak tekintették. Az elpusztult állatok testével az állandó érintkezés ceremóniális tisztátalanságot okozott. Az, hogy Péter **Simonnál** élt, azt mutatta, hogy már nem kötözte meg ez a jellemzően zsidó előítélet.

Gyakran rámutattak, hogy ebben a három egymást követő fejezetben Nőé valamelyik fia leszármazottjának megtérését látjuk. Az etióp eunuch (8. fej.) kétségtelenül Hám leszármazási vonala volt. Tarzusi Saul (9. fej.) Sém leszármazottja volt. Most itt a 10. fejezetben Kornéliuszban egy Jáfet ivadékot látunk. Ez feltűnő bizonyossága annak a ténynek, hogy az evangélium minden fajnak és minden kultúrának szól, és hogy Krisztusban mindezek a természetes különbségek elvannak törölve. Ahogyan Péter használta a királyság kulcsait, hogy a hit ajtaját megnyissa a zsidóknak a 2. fejezetben, itt azt látjuk, hogy ugyanezt teszi a pogányok esetében, a 10. fejezetben is.

10,1-2 A fejezet **Cézareában** kezdődik, amely körülbelül 45 km-re északra fekszik Joppétól. **Kornéliusz** a római hadsereg tisztje. Mint **százados**, körülbelül száz embernek parancsolt. **Az itáliai sereghez** tartozott. Katonai rangjánál

figyelemreméltóbb volt a kegyessége. **Jámbor, istenfélő ember, aki rendszeresen alamizsnát osztott** az elszegényített zsidó népnek, és szüntelenül **imádkozott**. Ryrie szerint feltehetően „kapun kívüli prozelita volt; vagyis hitt a júdaizmus Istenében és uralmában, de még nem tett semmilyen lépést, hogy teljesen prozelitává legyen”.⁴⁸

Hogy megváltott volt-e, az nyitott kérdés. Azok, akik azt mondják, hogy igen, a 2. és a 35. versre hivatkoznak, ahol Péter ezt mondja nyilvánvalóan **Kornéliuszra** célozva, hogy „minden nemzetben kedves az Úr előtt, aki Őt féli és igazságot cselekszik”. Azok, akik azt tanítják, hogy **Kornéliusz** nem volt megváltott, a 11,14-re hivatkoznak, ahol az angyalt idézik, aki azt ígéri Kornéliusznak, hogy Péter megtartó Igéket fog szólni hozzá.

Kornéliusz annak a világosságnak megfelelően élt, amit Isten adott neki. Noha ez a világosság nem volt a megváltásához elegendő, Isten gondoskodott róla, hogy megkapja az evangélium további világosságát. Péter látogatása előtt nem volt bizonyos az üdvössége felől, de rokonszenvezett azokkal, akik az igaz Istent imádták.

10,3-8 Egy nap, **körülbelül** délután három óra tájban **Kornéliusznak** világos **látomása** volt, amelyben megjelent neki **Isten angyala** és a nevéen szólította. Minthogy pogány volt, nem volt annyira tudatában az angyalok szolgálatának, mint ahogyan egy zsidó lett volna. Ezért meg volt rémülve, és az angyalt az Úrnak nézte. Az angyal megnyugtatóan közölte vele, hogy Isten kedvesen fogadta **imáit** és **alamizsnáit**, azután azt mondta neki, hogy **küldjön el délre Joppéba** egy emberért, akit **Simon Péternek** neveznek, aki **Simonnál, a tímárnál van szálláson a tenger mellett**.⁴⁹ A százados habozás nélkül engedelmességgel **elküldött kettőt**

házi szolgálói közül, valamint egy kísérő katonát, aki szintén istenfélő volt.

10,9-14 A következő napon, dél körül, **Péter felment** Joppéban Simon házának lapos tetejére **imádkozni**. Ugyanakkor **éhes** volt és szeretett volna enni, de az ételt még lent készítették. Éhsége által megfelelő előkészítésben részesült ahhoz, ami következett. Elragadtatásban egy **edényt látott leereszkedni az égből**, ami olyan volt, mint egy **lepedő, négy sarkánál fogva, mindenféle négy lábú állattal, madarakkal** és csúszómászókkal, tisztákkal és **tisztátalanokkal**. A mennyből egy **hang** a következőképpen utasította az **éhes** apostolt: **„Kelj fel ... öljed és egyél!”** Emlékezve Mózes törvényére, amely a zsidóknak megtiltotta, hogy bármilyen **tisztátalan** teremtményt megegyenek, **Péter** kimondta a történelmi elmentmondást: **„Semmiképpen sem, Uram!”** Scroggie füzi hozzá a következőket: „Bárki azt mondja, hogy semmiképpen sem, sohase tegye hozzá, hogy Uram, és aki igazán mondja, hogy Uram, sohase mondja, hogy semmiképpen sem.”

10,15-16 Amikor Péter ismerteti töretlen múltját, csak kóser ételek fogyasztásában, a mennyei **hang** ezt mondta: **„Amiket az Isten megtisztított, te ne mondd tisztátalanoknak.”** Ez a párbeszéd **háromszor** megismétlődött, ezután a lepedő visszatért az égbe.

Világos, hogy a látomásnak mélyebb jelentősége volt, mint pusztán a tiszta és a tisztátalan ételek megevésének ügye. Igaz, a keresztyén hit eljövetelel ezek az étellel kapcsolatos szabályok már nincsenek érvényben. De a látomás igazi jelentősége a következő volt: Isten arra készítette, hogy megnyissa a hit ajtaját a pogányoknak. Péter mint zsidó, mindig úgy tekintette a pogányokat, mint akik tisztátalanok, idegenek, kívülállók, távoliak és istentelenek. Most azonban Isten egy új dologra készül. A pogányok (akiket a

tisztátalan állatok és madarak képviseltek) ugyanúgy be fogják fogadni a Szent Szellemet, mint a zsidók (tisztá állatok és madarak), akik már elfogadták. A nemzeti és vallási megkülönböztetéseknek el kell tűnniük, és a keresztyén közösségben mindenki, aki az Úr Jézusban igazán hisz, azonos szinten lesz.

10,17-23/a Miközben Péter a szívében **ezen a látomáson** tündődött, **Kornéliusz** szolgálai **a kapuhoz** érkeztek és érdeklődtek utána. Péter a Szellemtől irányítva lement a háztetőről, hogy üdvözölje őket. Amikor megtudta látogatásuk célját, **behívta őket** és éjszakára szállást adott nekik. A szolgák nagy tisztelettel beszéltek urukról, aki „**igaz és istenfélő férfiú, aki mellett a zsidók egész népe jó bizonyosságot tesz**”.

10,23/b-29 A következő napon Péter elindult **Cézáreába** Kornéliusz három szolgájával **és néhány joppéi testvérrel együtt**. Nyilvánvalóan egész nap utaztak, mert **a következő napon** érkeztek meg **Cézáreába**.

Érkezésüket várva **Kornéliusz összegyűjtötte rokonait** és közeli barátait. Amikor **Péter** megérkezett, a százados **a lábához borult** tisztelete jeléül. Az apostol visszautasította ezt az imádatot, tiltakozva, hogy ő maga is csak **ember**. Illendő lenne, ha Péter minden „utóda” utánozná az ő alázatosságát, és megtiltaná az embereknek, hogy *elégjük* térdeljenek!

Péter nagy tömeget talált a házban egybegyűlve, és megmagyarázta nekik, hogy mint zsidó, nem szokott ehhez hasonló pogány házba belépni, de **Isten** kijelentette neki, hogy már ne tekintse a pogányokat tisztátalanoknak. Azután megkérdezte, **mi volt az oka**, hogy **érte küldtek**.

10,30-33 Kornéliusz készségesen elmondta látomását, amelyet **négy nappal** ezelőtt látott, amikor is egy angyal említette imái meghallgattatását, és arra uta-

sította, hogy **küldjön Péterért**. Dicséretes a pogány szív Isten Igéje utáni éhsége. Ezt mondta: „**Most azért mi mindnyájan Isten előtt állunk, hogy meghallgassuk mindazokat, amiket Isten néked parancsolt**.” Az ilyen nyitott és tanítható szellemnek bizonyára isteni útmutatás lesz a jutalma.

10,34-35 Péter őszinte vallomással kezdte üzenetét. Mostanáig azt hitte, hogy Isten kegyelme csak Izráel nemzetére korlátozódik. Most értette meg, hogy **Isten** nem személyválogató a nemzetiséget illetően, hanem kedves előtte az őszinte, töredelmes szív, akár zsidó, akár pogány. „**Minden nemzetben kedves Őelőtte, aki Őt féli és igazságot cselekszik**”(v. 35.).

A 35. versre két főbb magyarázat létezik:

1. Néhányan úgy gondolják, hogy ha valaki igazán bűnbánatot tart és keresi Istent, üdvözül, még ha sohasem haltott is az Úr Jézusról. Azzal érvelnek, hogy bár lehet, hogy az ember maga nem tud Krisztus helyettes áldozatáról, Isten tud róla, és az embert az áldozat alapján megváltja. Krisztus művének érdemét beszámítja az embernek, ha valakiben igaz hitet talál.
2. A másik vélemény az, hogy még ha valaki féli is Istent és igazságot cselekszik, ezáltal nem üdvözül. Megváltás csak az Úr Jézus Krisztusba vetett hit által van. De amikor Isten talál valakit, aki annak a világosságnak megfelelően él, amelyet kapott az Úrtól, megadja neki, hogy az illető meghallja az evangéliumot, és így alkalma lesz a megváltásra.

Mi úgy gondoljuk, hogy a második elképzelés a helyes.

10,36-38 Péter ezt követően emlékeztette hallgatóit, hogy noha az evangélium üzenete először a zsidóknak küldött, mégis **Jézus Krisztus mindenknek**

Ura, – pogányoké és zsidóké. Hallgató-sága bizonyára hallotta a **Názáreti Jézus** történetét; ez **Galileában** kezdődött, amikor János **bemerített**, majd pedig elterjedt **egész Júdeában**. Ez a **Jézus**, akit a **Szellem felkent**, a másokért végzett, önzetlenül szolgáló életével **jót tett, és meggyógyított mindenkit, aki az ördög hatalma alatt volt**.

10,39-41 Az apostolok **tanúsítják mindannak** igazát, amit Jézus **tett**. Vele jártak egész Júdeában és **Jeruzsálemben**. Tökéletes élete ellenére az emberek fára **feszítve megölték**. **Isten feltámasztotta a harmadik napon** a halottak közül, és megjelent az **Isten által kiválasztott tanúknak**. Amennyire tudjuk, az Úr Jézust nem látta egyetlen hitetlen sem feltámadása után. De az apostolok nemcsak hogy látták, hanem együtt **ettek és ittak vele**. Ez természetesen azt mutatja, hogy az Úr feltámadott teste megérinthető, anyagi és fizikai természetű volt.

10,42 Feltámadása után az Úr megbízta az apostolokat azzal, hogy hirdessék Őt, mint **élőknek és halottaknak bíróját**. Ez megegyezik sok más írással, amely azt tanítja, hogy az Atya az ítéletet teljesen a Fiúra bízta (Jn 5,22). Természetesen, mint ember Fia, megítéli a zsidókat és a pogányokat egyaránt.

10,43 Péter nem időzött hosszasan az ítélet témájánál. Ehelyett ismertette az evangéliumi igazság hatalmas megállapítását; magyarázva, hogyan kerülhető el az ítélet. Ahogyan az **ÓSZ minden prófétaja** tanította, **mindenki, aki hisz** a Messiás nevében, **bűneinek bocsánatát veszti**. Ez nem egyedül Izraelnek szóló felajánlás, hanem kiterjed az egész világra. Szeretnéd tudni, hogy bűneid meg vannak bocsátva? Akkor higgyél Jézus Krisztusban!

10,44-48 Miközben Péter még **beszélt, kitöltetett a Szent Szellem a pogányokra**. Mindnyájan **nyelveken** szól-

tak, **Istent** magasztalva. Ez jel volt azoknak, akik jelen voltak, hogy Kornéliusz és háza népe valóban **megkapta a Szent Szellemet**. A joppéi zsidó születésű látogatók **álméltakodtak**, hogy a **pogányok** megkaphatták a **Szent Szellemet** anélkül, hogy zsidó prozelitákká lettek volna. De **Péter** nem volt annyira megkötözve a zsidó előítéletektől. Azonnal érzékelte, hogy Isten nem tett különbséget zsidó és pogány között, így azt javasolta, hogy Kornéliusz háznépe **merítkezzen be**.

Figyeljük meg a kifejezést, hogy: **akik vették a Szent Szellemet ugyanúgy, mint mi**. Ezek a pogányok ugyanúgy nyertek megváltást, mint a zsidók, egyszerűen hit által. Szó sem volt a törvény megtartásáról, körülméltékedésről, bármi más rendelkezésről vagy szertartásról.

Figyeljük meg az események sorrendjét is, hogy hogyan vették a Szent Szellemet a pogányok:

1. **Hallották az Igét**, azaz hittek (44. v.).
2. **Vették a Szent Szellemet** (44. 47).
3. **Bemerítkeztek** (48. v.).

Ez azoknak az eseményeknek a sorrendje, amely zsidók és pogányok számára egyaránt érvényes ebben az új korszakban, amikor Isten különböző nemzetekből hív ki egy népet az Ő nevéért.

Nem meglepő, hogy Isten Szellemének ilyen kegyelmes működése után a cézárei hívők arra kérték Pétert, hogy **maradjon** náluk **néhány napig**.

11,1-3 A hír gyorsan eljutott **Júdeába**, hogy Péter prédikált a **pogányoknak**, és azok megváltást nyertek. Ezért **amikor Péter** visszatért **Jeruzsálembé**, a **körülméltékedésből valók** felelősségre vonták, mert pogányokkal együtt étkezett. A **körülméltékedésből** valók itt zsidó születésű keresztyének, akiket még mindig fogva tartott korábbi gondolkodásmodjuk. Úgy gondolták például, hogy a po-

gányoknak körül kell metélnedniük ahhoz, hogy elnyerhessék a teljes áldást az Úrtól. Még mindig úgy gondolták, hogy hiba volt Péter étkezése a pogányokkal.

11,4-14 Péter, hogy magatartását védje, egyszerűen elmeséli mindazt, ami történt. **Látomását** arról, hogy **a lepedő leereszkedett az égből, az angyal** megjelenését Kornéliusznak, a követek megérkezését Kornéliusztól, a Szellem parancsát, hogy kísérje el őket, és **a Szent Szellem** kitöltetését a pogányokra. Mint-hogy **Isten** határozott és mégis különböző módon cselekedett, az ellenállás vagy szembehelyezkedés nyilvánvalóan szembehelyezkedés lett volna az Úrral.

Beszédében **Péter** hozzátett több érdekes részletet, amelyek az előző fejezetben nincsenek megadva:

1. Azt mondta, hogy **a lepedő az égből** egészen oda szállt le, ahol ő volt (5. v.).
2. Azt mondta, hogy **figyelmesen** meg szemlélte (6. v.).
3. Péter hozzátette azt a részletet, hogy **hat testvér** kísérte el Joppéból Cézarába (12. v.).
4. A 14. versben arról értesülünk, hogy az angyal megígérte Kornéliusznak, hogy Péter olyan **Igéket** fog **szól**ni hozzá, **amelyek által ő és egész házanépe megtartatik**. Ez a vers egyike a fő bizonyítékoknak arról, hogy Kornéliusz nem volt megváltott ember Péter érkezése előtt

11,15 Péter beszámolója szerint **a Szent Szellem leszállt** a pogányokra, **amikor ő elkezdett beszélni**. A Csel 10,44-ben az van, hogy már előtte valameddig beszélt. Nyilvánvalóan hozzáfogott már, de valami félbeszakította, mielőtt nagyon messzire jutott volna.

11,16 Amikor **a Szent Szellem** leszállt a pogányokra, Péter rögtön pünkösdre gondolt. Azután eszébe jutott az Úr ígérete, hogy tanítványai **Szent Szel-**

lemmel fognak bemerítkezni. Megértette, hogy az ígéret részben beteljesedett pünkösdkor, most pedig újra beteljesedett.

11,17 Ekkor Péter szembefordult a körülmetéledést pártolókkal ezzel a kérdéssel: **Ha tehát Isten** kitöltötte a Szent Szellemet a pogányokra, **ahogyan** korábban megtette a zsidókkal, akik **hittek; kicsoda** Péter, hogy **eltilthatta** volna **Istent?**

11,18 Becsületére váljon ezeknek a zsidó keresztyéneknek, hogy amikor ők meghallgatták Péter beszámolóját, felismerték **Isten** kezét mindebben, és teljesen megváltoztatták véleményüket. Minden tiltakozásuk elmúlt. Helyette **Istent** dicsőítették, hogy **a pogányoknak megtérést** adott **az életre**.

B) Az antiókhiai gyülekezet megalapítása (11,19-30)

11,19 Az elbeszélés most visszatér az **István** vértanúságát követő **üldözés** idejére. Más szóval, a következő versekben leírt események Kornéliusz megtérése *előtt* történtek.

Azok, akik szétszóródtak az üldözés után, a következő helyekre vitték el az evangéliumot:

1. **Fönícia**, a keskeny tengerparti sáv a Földközi-tenger északkeleti részén, és magában foglalja Tírusz és Szidón kikötővárosokat (ma Libanon).
2. **Ciprus**, nagy sziget a Földközi tenger északkeleti részén (ma megosztott állam).
3. **Ciréne**, kikötőváros Afrika északi partján (ma Líbia).

Az evangéliumot azonban **csak a zsidóknak** hirdették.

11,20-21 Voltak azonban bizonyos **ciprusi és cirénei hívők**, akik elmentek **Antiókhia**ba, hirdetve a jó híretet a **görögöknek**.⁵⁰ Igehirdetésüket áldás kísé-

te. **Nagy sokaság hitt és tért meg az Úrhoz.** Grant mondja a következőket: „Figyelemre méltó, hogy a hivataloskodás mennyire hiányzik. Nem ismerjük egy ember nevét sem, aki részt vett ebben a munkában.”

A keresztyénség bevezetése Antiókhiaiban fontos lépés volt a Gyülekezet haladásában. Ez az Antiókhia az Orontész folyó mellett helyezkedett el Szíriában, Izráeltől északra. A Római Birodalom harmadik városának tekintették, és „az ókori világ Párizsának” nevezték. Pál és társai később innen indultak missziói útjaikra, eljuttatva a jó hírt a pogányoknak.

11,22-24 Amikor a nagy szellemi ébredés hírei eljutottak a **jeruzsálemi gyülekezetbe**, úgy döntöttek, hogy elküldik a melegszívű, kedves **Barnabást Antiókhiaiba**. E kedves ember első pillantásra látta, hogy az Úr hatalmasan munkálkodott ezek között a pogányok között, ezért **bátorította őket, hogy maradjanak meg az Úrban** szilárd elhatározással. Milyen jó dolog volt, hogy ezt a fiatal gyülekezetet egy ilyen **kegyes, Szent Szellemmel és hittel teljes férfi** meglátogatta. Amíg ott volt, **nagy sokaság** csatlakozott **az Úrhoz**. Megőrizték az egyseget a jeruzsálemi gyülekezettel.

11,25-26 Ezután **Barnabás** megemlékezett **tarzusi Saulról!** Ő volt az, aki bemutatta **Sault** az apostoloknak Jeruzsálemben. Ezután **Sault** kiszöktették a városból, hogy megmentse a zsidók terveitől. Azután hazájában, **Tarzusban** tartózkodott. **Barnabás** szerette volna bátorítani **Sault** a szolgálatban, és tanításának előnyeit nyújtani az **antiókhiai** gyülekezetnek, ezért elment **Tarzusba**, és **elvitte** Sault **Antiókhiaiba**. Ez a ragyogó együttes egy egész esztendeig dolgozott a gyülekezetben, és **nagy sokaságot tanított**.

Antiókhiaiban nevezték először a

tanítványokat keresztyéneknek. Akkor ez kétségtelenül becsmérlő kifejezés volt, de azóta mindenki szívesen veszi, ha szereti a Megváltót.

J. A. Stewart ehhez a következő magyarázatot fűzi Meyer, Saintly F. B gondolataiból:

„Antiókhia mindig híres lesz a keresztyén évkönyvekben, mert számos egyszerű és névtelen tanítvány, Jeruzsálemből Saul üldözése elől menekülve, hirdetni merte az evangéliumot a görögöknek, és gyülekezetbe gyűjtötte a megtérteket, teljesen figyelmen kívül hagyva a júdaizmus eredeti szertartásait.”

Ha ezek a hívők egy modern egyházból jöttek volna, amelyben a szolgálat egyetlen ember kizárólagos felelősségéért van meghatározva, a Gyülekezet történelmének ezt a diadalmas periódusát sohasem irták volna meg. Milyen tragikus, hogy az átlag gyülekezetekben a Szent Szellem szolgálati ajándékai szunnyadva és rejtőzve hevernek, mert az egyszerű hívő embernek nincs alkalma a szolgálatra. Ameddig a hívők minden kis csoportjának fizetett lelképásztora van, aki gondolja őket, egy dolog biztos, hogy az evangélium nem úgy hirdetik, ahogy kell. Köszönet Istennek minden önkéntes munkatársért, az úgynevezett laikusokért. Ha nekik mind meg kellene fizetni szolgálataikat, nagyon kevés gyülekezet lenne képes pénzügyileg működni.⁵¹

11,27-30 Bár **Antiókhia** olyan központtá vált, ahonnan az evangélium kicsendült a **pogányok** közé, mindig fenntartotta teljes és őszinte közösségét a **jeruzsálemi** gyülekezettel, a **zsidó** evangéliumhirdetés központjával. Ezt a tényt a következő esemény mutatja.

Ebben az időben bizonyos **próféták** jöttek ki **Jeruzsálemből Antiókhiaiba**.

Ezek a **próféták** olyan hívők voltak, akiket a Szent Szellem indított, hogy Isten szószólóiként beszéljenek. Kijelentéseket kaptak az Úrtól, és elmondták az embereknek. **Egy közülük, név szerint Agabosz** megjövendölte, hogy **nagy éhínség** fog végigseperni az egész lakott földön. Az **éhínség** be is következett Claudius császár idejében. **Az antiókhiai tanítványok** azonnal úgy döntöttek, hogy **segítséget küldenek Júdeában lakó keresztényen testvéreiknek**. Ez bizonyára szép bizonyosság volt arra, hogy a zsidók és a pogányok közti válaszfal leomlóban volt, és a régi kibékíthetetlen ellentét Krisztus keresztje által el lett törölve. Isten kegyelme nyilvánult meg ezekben a **tanítványokban**, akik egyhangúlag, önként és arányosan adakoztak. Úgy adtak, ahogy **kinek-kinek módjában állt**.

F. W. Grant jegyezte meg szomorúan: „Ma inkább úgy látszik, hogy mindenki a feleslegéből ad egy keveset, és a gazdagok viszonylag a legkevesebbet”.

A pénzt **elküldték a véneknek Barnabás és Saul keze által**. Ez a **vének** első említése a Gyülekezettel kapcsolatban. A **vének** gondolata ismeretes a zsidóknak, mivel voltak vének a zsinagógában. Nem kapunk tájékoztatást arról, hogy ezek az emberek hogyan lettek Jeruzsálemben **vénekké**. A pogány gyülekezetekben a **véneket** apostolok vagy képviselőik jelölték ki (14,23; Tit 1,5). A vénektől megkívánt tulajdonságok az 1Tim 3,1-7-ben és a Tit 1,6-9-ben vannak leírva.

C) Heródes üldözi a gyülekezetet, majd meghal (12,1-23)

12,1-2 A Sátán könyörtelen támadása a gyülekezet ellen folytatódik. Most **Heródes király** üldözte őket. I. Heródes Agrippa, Nagy Heródes unokája volt, Claudius római császár őt tette meg ki-

rállyal Júdea felett. Mint Mózes törvényének megtartója, nagy utat tett meg, hogy kedvében járjon a zsidóknak. Ezt a politikát követve **zaklatott némelyeket a gyülekezetből**, és **Jakobot, János testvérét fegyverrel megölette**.

Ő volt az a **Jakab**, aki Péter és János társaságában együtt volt az Úrral a megdicsőülés hegyén; és az ő anyja kérte, hogy két fia Krisztus mellett üljön a királyságában.

Ez a fejezet Isten népe ügyeiben érdekes tanulmányozásra nyújt alkalmat. **Jakobot** halálra adták ellenségei, ugyanakkor Péter csodálatosan megszabadult. Az emberi értelem azt kérdezheti, miért részesült ilyen előnyben Péter. A hit megnyugszik Isten szeretetében és bölcsességében, tudva a következőket:

*Jó a rossz, ha Isten áldja,
S rossz a jó anélkül,
Bár az ember rossznak látja,
Ő jót akar végül.*

Frederick W. Faber

12,3-4 Jakab kivégeztetésére a **zsidók** lelkesen reagáltak, ezért Heródes felbátorodott, hogy ugyanezt tegye **Péterrel** is. Azonban akkor volt a **kovásztalan kenyerek ünnepe**, és nem lett volna okos dolog kivégzéseket végrehajtani vallási ünnepek alatt. A zsidók is túlságosan el voltak foglalva ceremóniáikkal ahhoz, hogy méltányolták volna a kegyet; ezért Heródes úgy rendelkezett, hogy **Pétert** erre az időre börtönben őrizték. Az apostolt tizenhat katona őrizte négy **osztágban**. Egy osztág négy katonából állt.

12,5 A jeruzsálemi **gyülekezet** szüntelenül imádkozott **Péterért**, különösen azért, mert Jakab halála élénken élt az emlékezetükben.

G. C. Morgan mondja a következőket: „Ez a buzgó, kitartó imádság hatalmasabb volt, mint Heródes és a pokol.”

12,6-11 Azon az éjszakán, amikor Heródes Péter elővezettetését tervezte, az apostol mélyen **aludt**, megláncolva **két katona között**. Alvását valaki a hit diadalának nevezte. Valószínűleg eszébe jutott az Úr ígérete, hogy megéri az öregkört (Jn 21,18); ezért tudta, hogy Heródes nem öletheti meg időnap előtt. Hirtelen megjelent **az Úr angyala**, és a cellát **fény** árasztotta el. **Az angyal Péter oldalát** meglökve megparancsolta neki, hogy keljen fel **hamar**.

A láncok azonnal **lehullottak**. Akkor **az angyal** rövid, erőteljes utasításokkal azt mondta **Péternek**, hogy öltözzön, **kösse fel saruit**, vegye fel felső ruháját és **kövesse**. **Péter** kissé kábultan **követe** az angyalt a börtön **első és második őrsén keresztül**. Amikor **a vaskapuhoz értek**, **megnyílt** magától, mintha fotocellára működött volna. Csak miután áthaladtak a város **egyik utcáján**, és az **angyal** eltávozott, akkor **tért magához** Péter és értette meg, hogy ez nem álom volt, **hanem az Úr megszabadította** csodálatos módon **Heródes és a zsidók kezéből**.

12,12 Miután eltelt egy bizonyos idő, Péter felfogta, mi is történt, és gondolta, hogy a tanítványok **János Márk anyjának, Máriának a házában imádkoznak**. Egész éjszaka tartott az imaösszejevetel, minthogy Péter feltehetően a kora hajnali órákban szabadult ki a börtönből.

12,13-15 Péter kopogtatott a tornác ajtaján és várt. **Egy Rodé** (görög szó, jelentése: Rózsa) **nevű lány ment ajtót nyitni**, de amikor meghallotta **Péter** hangját, annyira izgatott lett, hogy nem **nyitotta ki a kaput**. **Visszaszaladt**, hogy közölje a jó hírt azokkal, akik imádkoztak. Azt gondolták, Rodénak elment az esze, és nem is haboztak ezt közölni vele; **ő azonban erősítette**, hogy az apostol valóban a **kapunál** van. Erre azt mondták: „Az **ő angyala** az.” **Ő** azonban határozottan állította, hogy Péter.

Ezeket a hívőket gyakran megrótták, hogy milyen hitetlenül imádkoztak; meglepődtek, amikor imáik meghallgattatásra találtak. De ilyen kritikát saját ideges be-képzelésünk válthat ki. Ahelyett, hogy másokat rónánk meg, inkább találjunk vigaszt abban, hogy Isten az ilyen hitetlen imádságokra is válaszol. Mindnyájan hajlamosak vagyunk arra, hogy hitetlen hívők legyünk.

12,16-17 Péter eközben állt az ajtó előtt és tovább **zörgetett**. **Amikor végül kinyitották az ajtót** és ő belépett, minden kétségük eloszlott, és örömujjongásban törtek ki. Péter gyorsan csendre intette őket, rövid beszámolót tartott csodálatos kiszabadulásáról, majd kérte őket, hogy adják tudtára a híret **Jakabnak** (valószínűleg az Alfeus fiának) **és a testvéreknek**, azután **eltávozott**. Lehetetlen megtudni, hogy ekkor hova ment.

12,18-19 Amikor eljött a reggel és **Péter** hiányzott, a szerencsétlen katonák nagy pánikba estek. **Heródes** is megriaszította őket, hogy így túljártak az eszén, semmivel sem bírták meggyőzni **őt a katonák**. Sántító mentegőzésük valószínűleg még inkább dühbe hozta a királyt. Ezért úgy rendelkezett, hogy végezzék ki őket. Ezután **Cézáréába** távozott, hogy sértett hiúságát kielégítse.

12,20 Valamilyen ismeretlen okból **Heródes ellenséges indulattal viseltette Tírusz és Szidón népe iránt**. Ez két kereskedelmi kikötőváros a Földközi-tenger partján. A városok **lakói** kihasználják Heródes cézárei tartózkodását arra, hogy jóindulatát elnyerjék, mert a júdeai gabonaimporttól függtek. Ezért megnyerték **Blásztuszt, a királyi kamarást**, és a segítségével igyekeztek helyreállítani a diplomáciai kapcsolatokat.

12,21-23 Egy nap **Heródes** teljes **királyi** díszben jelent meg, hogy beszédet intézzon az emberekhez. Azok azt kiabálták: „**Isten szava ez és nem emberé!**” **Ő**

semmit nem tett, hogy visszautasítsa az ilyen istentiszteletet, hogy **a dicsőséget Istennek adja**. Ezért **az Úr angyala megverte** rettenetes betegséggel, és Kr. u. 44-ben **meghalt**.

Így az, aki kivégeztette Jakabot, hogy kedvébe járjon a zsidóknak, maga is megöletett annak keze által, aki képes elveszíteni mind a testet, mind a lelket a pokolban. **Heródes** azt aratta, amit vetett.

D) Pál első missziós útja: Galácia (12,24-14,28)

12,24 Közben az evangélium állandóan terjedt. Isten azt cselekszi, hogy az ember haragja megdicsőítse Őt (Zsolt 76,11). Elforgatja a népek tanácsát, de az Úr tanácsa megáll mindörökké (Zsolt 33,10-11).

12,25 Barnabás és Saul, miután teljesítették **jeruzsálemi** küldetésüket, átadva az Antiókhából származó ajándékot, **visszatértek** Antiókhába.⁵² **Magukkal vitték Márkot** is, aki **Barnabás** unokaöccse volt, és később megírta a második evangéliumot.

Nem tudjuk, hogy **Barnabás és Saul Jeruzsálemben** volt-e Jakab halálának, Péter börtönbe vetésének és Heródes halálának idején.

Sok bibliamagyarázó gondolja, hogy a 13. fejezet külön szakaszt kezd a Cselekedetek könyvében. Néhányan még olyan messzire is elmennek, hogy a most következő részt a második Cselekedetek könyvének nevezik. Pál apostol most kerül határozottan előtérbe, és a szíriai Antiókchia olyan központtá válik, ahonnan az evangélium kisugárzik a pogányokhoz.

13,1 Antiókhában gyülekezet alakult, ahogy a 11. fejezetben megtudtuk. Ahelyett, hogy kijelöltek volna egy lelkeszt vagy pásztort, ez a gyülekezet ajándékok sokaságával rendelkezett, legalább öt **prófétával és tanítóval**. Mint koráb-

ban már említettük, a próféta olyan ember volt, akit a Szent Szellem azzal ajándékozott meg, hogy közvetlenül kapjon kijelentést Istentől, és hirdesse azokat másoknak. A próféták ténylegesen az Úr szószólói voltak, és gyakran előre megtudták mondani az eljövendő eseményeket. A **tanítóknak** a Szent Szellem azt a képességet adta, hogy Isten Igéjét részletesen kifejtsék vagy egyszerű és érthető módon megmagyarázzák másoknak.

A **próféták és a tanítók** neve a következő:

1. **Barnabás**. Már találkoztunk Krisztusnak ezzel a nagyszerű szolgálójával és Pál hűséges munkatársával. Itt ő van elsőként említve, talán azért, mert ő van a legrégebben hitben vagy a Krisztusért végzett szolgálatban.
2. **Simeon, akit Nigernek neveztek**. Neve után úgy ítéljük, hogy zsidó születésű volt, talán egy afrikai zsidó közösségből. Vagy talán azért vette fel a **Niger** (fekete vagy barna bőrű) nevet, mivel a pogányok között dolgozott. Természetesen lehetett fekete is, ahogyan a neve sugallja. Semmi mást nem tudunk róla.
3. **Cirénei Lucius**. Valószínűleg azok közül a **cirénei** férfiak közül való volt, akik először jöttek **Antiókhába**, hirdetve az Úr Jézust (11,20).
4. **Manaén** (azonos az ÓSZ-i Menahem névvel). Úgy van említve, mint aki **Heródes negyedes fejedelemmel nevelkedett**. Érdekes arra gondolni, hogy egy olyan ember, aki ilyen szoros kapcsolatban élt a gonosz **Heródes** Antipással, egyike volt a keresztén hitre legkorábban megtért embereknek. A **negyedes** cím arra utal, hogy **Heródes** apja királyságának negyedrészre felett uralkodott.
5. **Saul**. Bár utolsónak van említve a listán, **Saul** élő megtestesülése ennek az

igazságnak: „Az utolsókból lesznek az elsők.”

Ez az öt ember illusztrálja, hogy a korai gyülekezet egységes volt és színvak az emberi bőr színét illetően. „Új mércét vezettek be: nem az volt a kérdés, hogy *ki*, hanem hogy *kié* vagy.”

13,2 Ezek a próféták és tanítók összegyűltek az imádkozás és böjtölés idejére, feltehetően az egész gyülekezettel együtt. A szövegösszefüggésből világos, „**az Úrnak szolgáltak**” kifejezés azt jelenti, hogy imádsággal és könyörgéssel töltötték az időt. A böjtöléssel megtagadták a test jogos igényeit, hogy teljesebben a szellemi elmélyülésnek adhassák magukat.

Miért gyűltek össze imádkozni? Nem ésszerű-e arra gondolni, hogy azért hívták össze ezt az összejövetelt, mert rájuk nehezedett az evangélium hirdetésének terhe a világ felé? A feljegyzés nem mondja, hogy egész éjszaka tartó imaösszejövetel volt, de rejtve bizonyára benne van, hogy komolyabb és hosszabb volt, mint a szokásos mai „imaórák”.

Miközben imádkoztak, **a Szent Szellem** határozottan utasította őket, hogy **válasszák külön Barnabást és Sault arra a munkára**, amelyre elhívta őket. Ez történetesen határozott bizonyíték **a Szent Szellem** személy voltára. Ha Ő csak valamilyen hatás lenne, elképzelhetetlen volna, hogy ilyen fogalmazást lehetett volna alkalmazni. Hogyan juttatta el **a Szent Szellem** ezt az üzenetet a prófétákhoz és a tanítókhoz? Noha határozott válasz nincs megadva, valószínű, hogy azokon az embereken keresztül beszélt, akik próféták voltak – vagyis Simeonon, Luciuson vagy Manaénen keresztül.

Itt is **Barnabás** van elsőként említve, azután **Saul**. De midőn visszatértek Antiókiába, a sorrend megfordult.

Ez a vers rendkívüli gyakorlati fontosságú **a Szent Szellem** szerepének

hangsúlyozásában, ami a korai gyülekezetek vezetését illeti, és hogy mennyire érzékenyek voltak a tanítványok az Úr irányítására.

13,3 Miután a Szent Szellem így kijelentette akaratát, az emberek folytatták a böjtölést és az imádkozást. Azután a három férfi (Simeon, Lucius és Manahen) **rátette kezét** Barnabásra és Saulra. Ez nem valami hivatalos „felszentelési” aktus volt, ahogyan azt ma a keresztyénségben gyakorolják, ahol valamilyen egyházi tisztviselő egyházi státust adományoz alárendeltjének. Ez egyszerűen annak a kifejezése, hogy közösséget vállalnak ezzel a két emberrel abban a munkában, amelyre a Szent Szellem elhívta őket. A felszentelési szertartás, amely kizárólagos hatalmat biztosít a „szentségek” kiszolgáltatására és más egyházi feladatok végzésére, az ÚSZ-ben ismeretlen.

Barnhouse ehhez a következő magyarázatot fűzi:

Az ilyen cselekedetek megtételének mai módjában nagy hiba az, hogy elvárjuk egyetlen embertől, hogy a vezetéshez az összes szükséges ajándékokkal rendelkezzen. Egy helyi gyülekezetnek ezek szerint több száz tagja lehet, de csak egyetlen pásztor. Feltételezzük róla, hogy tud prédikálni, vigasztalni stb. Valójában a szövegünkben (Róm 12,6-8) említett nyolc ajándék közül hetet rendszerint úgy tekintünk, hogy azok a felszentelt lelkes funkciói, a nyolcadik pedig a gyülekezet funkciója. És melyik ajándék marad akkor a gyülekezetnek? – A számlák kifizetése. – Valami itt nincs rendben.

Azt kérdezheti valaki, javaslom-e, hogy laikusok hirdessék az Igét. Nem kérdéses, hogy ha egy laikus érti az Írásokat, gyakorolnia kell ajándékát minden lehető alkalommal. A laikus mozgalmak növekedése jelentős té-

*nyező és egy lépés a helyes irányba – vissza a dolgok intézésének újszövetségi módjához.*⁵³

Ne feledjük, hogy Barnabás és Saul már körülbelül nyolc esztendeje állt az Úr munkájában. Nem voltak újoncok Krisztus munkájában. Már tapasztalták az „át-szegzett kezek felszentelését”. Most antiókhiai szolgatársaik egyszerűen közönséget vállaltak velük ebben a speciális megbízásban, hogy az evangéliumot a pogányokhoz vigyék.

Azok a szavak, hogy **elbocsátották őket**, jobban szó szerint fordítva azt jelentik, „engedték elmenni őket”, vagy „szabadá tették őket” a munkára.

13,4 Ezzel a verssel kezdődik a történet, amit általában Pál apostol első missziós utazásaként ismernek. Ennek az útnak a leírása a 14,26-ig tart. Főképpen az evangélium hirdetéséről van szó Kis-Ázsiában. A második missziós utazás vitte át az evangéliumot Görögországba. A harmadik missziós utazás magába foglalta a visszatérését Kis-Ázsia és Görögország gyülekezeteinek meglátogatására, de főképpen Ázsia tartományra és Efézus városára összpontosított. Pál misszionáriusi munkái mintegy tizenöt éves periódust ölelnek fel.

(Pál útjait nyomon követve, ha valamelyik úton először van megemlítve egy helység neve, azt az egész név nagybetűs kiemelésével jelezzük.)

Krisztus két bátor szolgája a szíriai Antiókiából először **lement SZELEUKIDÁBA**, egy tengeri kikötőbe, amely körülbelül háromszáz km-re van Ciprustól. Antiókiából **elhajóztak CIPRUS** szigetére.

13,5 Miután **SZALAMISZBAN** part-ra szálltak, amely Ciprus keleti partján van, ellátogattak különböző **zsinagógákba** és **hirdették az Igét**. Szokás volt a zsinagógákban, hogy bármely zsidó férfinak alkalmat adtak az Írások felolvasá-

sára, magyarázatára. **János** Márk ekkor **mint segítőtárs** szolgált velük. Barnabás és Saul azzal, hogy először a zsinagógába ment, azt az isteni rendelkezést töltötte be, hogy az evangéliumnak először a zsidókhöz kell mennie, azután a görögökhöz.

13,6 Szalamiszról folytatták útjukat át a **sziget** teljes hosszában **PÁFOSZIG**, amely a nyugati parton volt. Szalamisz a sziget fő kereskedelmi központja volt. A főváros Páfosz volt.

13,7-8 Ott találkoztak egy zsidó **hamis prófétával és varázslóval**, akinek a neve **Barjézus** volt (amelynek jelentése *Jézus* vagy *Józsue fia*). Ez a **varázsló** valahogyan közeli kapcsolatba került **Sergius Paulussal**, a római **prokonzullal**⁵⁴, azaz a sziget tisztartójával, aki **okos ember** volt. Amikor **ez az ember hívatta Barnabást és Sault**, hogy jöjjenek el hozzá, hogy hallhassa **az Isten beszédét**, a **varázsló** megpróbált zavart kelteni. Feltehetően a Sátán ihlette, hogy akadályozza az evangéliumot.

A 8. versben le van írva, hogy **Elimásnak** hívták, ami azt jelenti: „bölc ember”. Ez természetesen helytelen elnevezés volt.

13,9-10 **Saul** megértve, hogy **Sergius Paulus** őszintén keresi az igazságot, és hogy a varázsló az igazság ellensége, szigorúan megdorgálta. Nehogy valaki azt gondolja, hogy **Saul** a hústest indulatából beszél, hiszen ki van jelente, hogy akkor **megett Szent Szellemmel**. **Erősen** ránézett a varázslóra, megvádolta, hogy **minden álnoksággal és minden gonoszsággal teljes**. **Sault** nem tévesztette meg a Barjézus név; lerántotta az álarcot, és **Elimást ördögfajzatnak** bélyegezte. A varázsló **minden igazságnak ellensége** volt, szüntelenül azon munkálkodott, hogy **Isten igazságát elfordítsa**.

13,11 Aztán különleges büntető hatalommal szólt. Az apostolra **Isten ru-**

háztárá ezt a jogot, meg hogy Elimás vak lesz **egy időre**. Minthogy megpróbált másokat szellemi sötétségben tartani, mint például a prokonzult, ő maga fizikai vaksággal bűnhődik. **Azonnal sötétség szállt rá**, és körben forgott, próbált találni **valakit**, aki hajlandó **kézen fogva vezetni**.

Elimás úgy tekinthető, mint Izráel nemzetének képe, aki nemcsak elutasította az Úr Jézust, hanem arra törekedett, hogy másokat is megakadályozzon ebben. Ennek eredményeképpen Isten Izráelt ítéletes vaksággal verte meg, de csak **egy időre**. Végül a nemzetnek egy bűnbánó maradéka Jézushoz, mint Messiáshoz fordul, és megtér.

13,12 A prokonzulra nyilvánvalóan mély benyomást tett Isten csodálatos büntetése, de még jobban hatása alá került **a tanításnak**, amelyet Barnabás és Saul nyújtott neki. Igaz hívővé lett az Úr Jézusban, a kegyelem első gyümölcseként az első missziós utazáson.

Figyeljük meg, hogy ebben az elbeszélésben (9. v.) kezdi el Lukács használni Saul nem zsidó nevét, a Pált. A *Pál* név használata jelzi az evangélium növekvő kiáradását a pogányokra.

13,13 Azt a tény, hogy most már **Pál** foglalja el az első helyet, a következő szavak jelzik: **Pál és kísérei**. **Páfoszról** elhajóztak északnyugatra, a **PAMFILIÁBAN** lévő **PERGÁBA**. **Pamfilia** római provincia volt Kis-Ázsia déli partján. **Perge** annak fővárosa, és kb. tíz km-re volt a tengerparttól a Kestros folyó partján.

Amikor **Pergébe** értek, **János Márk** elhagyta őket és **visszatért Jeruzsálembe**. Lehet, hogy nem tetszett neki, hogy az evangéliumot vigye a pogányokhoz. **Pál** úgy tekintette visszavonulását, mint meghátrálást a szolgálatban, ezért nem engedte, hogy Márk elkísérje második missziós útjára. Ez éles összeütközést okozott **Pál** és Barnabás között, aminek

az volt az eredménye, hogy külön úton jártak, már ami a jövőbeli keresztyén szolgálatot illette (vö. 15,36-39). Márk végül visszanyerte **Pál** apostol bizalmát (2Tim 4,11).

A pergei látogatásra vonatkozóan további részletek nincsenek megadva.

13,14-15 A következő állomás a **PIZIDIAI ANTIÓKHIÁBAN** volt. Ez körülbelül százhatvan km-re esik **Pergeből** északra. A kereszt két hírnöke ismét **a zsinagógába** vette az útját **szombat**on. Az Írások felolvasása után **a zsinagóga vezetői** felismerték, hogy ezek a látogatók zsidók, és hívták őket, hogy beszéljenek, **ha van valami intő beszédük a néphez**. Az evangéliumi igazság hirdetésének ez a szabadsága a zsinagógákban nem sokáig maradt fenn.

13,16 Pál sohasem hagyott ki egyetlen alkalmat sem, hogy hirdesse az evangéliumot, így **felkelt** és beszélt a zsinagógában. Először a zsidó történelmi alapról szólt, azután elvezette hallgatóit azokhoz az eseményekhez, amelyek Krisztus életével és szolgálatával voltak kapcsolatosak. Utána figyelemre méltó hangsúlyozással hirdette Krisztus feltámadását, bejelentette a bűnök bocsánatát a Megváltó által, és figyelmeztetett elutasításának veszedelmére.

13,17 Az üzenet azzal kezdődik, hogy Isten kiválasztotta **Izráel** nemzetét, mint földi népét. Gyorsan tovább haladt arra az időre, amikor **idegenek** voltak **Egyiptomban**, és magasztalta az Úr kegyelmét, hogy **hatalmas karja által** kiszabadította őket a fáraó elnyomása alól.

3,18 Isten **negyven esztendőn** keresztül **túrte** Izráel népének **útjait a pusztában**. Az a szó, amelyet úgy fordítottak, hogy **túrte**, miközben pontosan azt jelenti, „bánt velük”, olyan szóból származik, amely pozitív értelmezést sugallhat, mégpedig azt, hogy gondot viselt minden-

kinek a szükségeiről. Ezt az Úr bizonyára megtette Izráélért, panaszai ellenére.

13,19-22 A négyszázötven esztendő, amelyet Pál említ, valószínűleg úgy érthető, hogy visszanyúl a pátriárkák idejéig, és így a bírágig terjedő időszakot foglalja magába.⁵⁵

Isten a népnek **birákat adott** Kánaánba belépésüket követően **Sámuel próféta idejéig.** Amikor **királyt kértek,** hasonlóan a többi nemzethez, **Isten Sault, a Kis fiát adta nekik, egy Benjámín törzsből származó férfit,** aki **negyven évig** uralkodott felettük. **Sault** engedetlensége miatt **elmozdította** a trónról, és **Dávidot emelte fel** helyette. Isten tiszteletet adott **Dávidnak, mint szíve szerinti férfinak, aki minden akaratát véghez viszi.** A 22. vers összegzi a Zsolt 89,20, valamint az 1Sám 13,14 ígéreteit.

13,23 Dávid témájáról Pál könnyedén és gyorsan áttért **Jézusra,** Dávid **magvára.** Helyesen mondta valaki: „Pál igehirdetésében minden út Krisztushoz vezet.” Talán nehezen tudjuk helyesen felmérni azt a bátorságot, ami kellett **Izráél** népénél az igehirdetéshez, hogy **Jézus a szabadító,** akít **Isten** ígérete szerint nekik adott. Ez nem éppen az a megvilágítás, amelyben **Jézust** szemlélni szokták!

13,24 A rövid bevezető után Pál visszatért Keresztelő **János** szolgálatára. Krisztus **eljövetele** előtt (vagyis nyilvános szolgálata előtt) **János hirdette a megtérés bemelegítését Izráél egész népének.** Ez azt jelenti, hogy hirdette a Messiás **eljövetelét,** és azt mondta **az embereknek,** hogy erre az **eljövetelre** készülve térjenek meg. **Bűnbánatuk** jeleként be kell merítkezniük a Jordán folyóban.

13,25 **János** egy pillanatig sem engedte meg azt a feltételezést, hogy ő lenne a megígért Messiás. Egészen addig, amíg **be nem fejezte** szolgálatát, kitarított amellett, hogy **nem** ő az, akiről a próféták

beszéltek. **Nem tartotta magát méltónak rá, hogy megoldja a saruját** annak, akinek eljövetelét hirdette.

13,26 Úgy szólította meg a hallgatóságát, mint **testvéreit és Ábrahám nemzetének fiait.** Pál emlékeztette őket, hogy **ennek az üdvösségnek beszéde** először Izráél nemzetének **küldetett.** Jézus Izráél házának elveszett juhaiért jött. A tanítványok azt az utasítást kapták, hogy először nekik hirdessék az üzenetet.

13,27-28 A **jeruzsálemi vezetők** nem ismerték el Jézust, mint a rég várt Messiást. Nem értették meg, hogy **Ő** volt az, akiről **a próféták** írtak. Amikor hallották az Írásokból a jövendöléseket a Messiásról minden **szombat**on, nem kapcsolták azokat össze a Názáreti Jézussal. Ehelyett ők maguk voltak az eszközei az Írások beteljesedésének az Úr **elítélésével.** **Bár semmilyen halálra való okot nem találtak benne,** átadták **Pilátusnak,** hogy öltesse meg.

13,29 A vers első része a zsidó népre vonatkozik, akik beteljesítették az Írásokat a Messiás visszautasításával. A vers második része Arimátiái Józsefre és Nikodémusra vonatkozik, akik szeretettel eltemették az Úr Jézus testét.

13,30-31 Jézusnak a **halálból** való feltámadása jól bizonyított tény. **Azok, akik feljöttek** Jézussal **Galileából Jeruzsálembe,** még mindig éltek, és bizonyágtételüket nem lehetett tagadni.

13,32-33 Az apostol ezt követően kijelentette, hogy a Messiásra vonatkozó **ígéretet, amelyek az ÓSZ-ben az atyáknak szóltak,** Jézusban **teljesedtek be.** Először is **beteljesedtek** betlehem-i születésével. Pál úgy látta Krisztus születését, mint a Zsolt 2,7 beteljesedését, ahol Isten ezt mondja: „**Én Fiam vagy te; ma nemzetelek téged.**” Ez a vers nem azt jelenti, hogy Krisztus akkor kezdett Isten Fia lenni, amikor Betlehemben megszületett. Isten Fia volt öröktől fogva, csak-

hogy testet öltésével jelent meg a világnak, mint Isten Fia. A Zsolt 2,7-et nem lehet Krisztus örök fiúságának tagadására használni.

13,34 Az Úr Jézus feltámadása a 34. versben kerül előtérbe. Isten **feltámasztotta a halálból, nem fog többé az enyészetbe visszatérni**. Pál ekkor az Ézs 55,3-at idézte: „**Néktek adom a Dávid biztos, szent javait.**” Ez az idézet általában nehézséget jelent az olvasóknak. Milyen lehetséges kapcsolat létezik ezen ézsaiási vers és Krisztus feltámadása között? Hogyan áll kapcsolatban a Megváltó feltámadása Istennek **Dáviddal** kötött szövetségével?

Isten **Dávidnak** örökkévaló trónt és királyságot ígért, és hogy magva a trónon fog ülni örökre. Időközben **Dávid** meghalt, és teste visszatért a porba. A királyság Dávid után még egy ideig folytatódott, de azután négy évszázadon keresztül Izrael király nélkül volt. **Dávid** leszármazási vonala folytatódott éveken át a Názáreti Jézusig. Ő örökölte a **Dávid** trónjához a törvényes jogot József vonalán. József törvény szerinti apja, bár nem valószínű apja volt. Az Úr Jézus Mária vonalán volt **Dávid** egyenes ági leszármazottja.

Pál azt hangsúlyozza, hogy a **Dávidnak** ígért **biztos** áldások Krisztusban teljesedtek be. Ő **Dávid** magva, aki majd **Dávid** trónján fog ülni. Mivel feltámadt a **halálból**, és a vég nélküli élet hatalmával létezik, Isten **Dáviddal** kötött szövetségének örök céljai Krisztusban lettek bizonyosá.

13,35 Ezt tovább hangsúlyozza a 35. vers, ahol az apostol a Zsolt 16,10-et idézi: „**Nem engeded, hogy a Te Szented rothadást lásson.**” Más szavakkal, mivel az Úr Jézus feltámadt a halálból, a halálnak már nincsen hatalma felette. Soha nem fog újra meghalni, teste sem fog **rothadást látni**.

13,36-37 Noha **Dávid** mondta ki a Zsolt 16,10 szavait, mégsem beszélhetett önmagáról. **Miután saját nemzedékét Isten akarata által szolgálta**, meghalt, **eltemették**, és teste visszatért a porba. De az Úr Jézus **feltámadt** a halálból a harmadik napon, mielőtt teste **megrothadt** volna.

13,38 Krisztus művének az alapján, amelyhez a jóváhagyás isteni pecsétje az Ő feltámadása volt, Pál most hirdethette a **bűnöknek** bocsánatát, mint jelenlegi valóságot. Figyeljük meg a szavait: „**Ez által hirdettetik néktek a bűnöknek bocsánata.**”

13,39 Itt azonban többről is szó van. Pál most már hirdethette a minden dologból való teljes és ingyen megigazulást. Ez olyan, amit **Mózes törvénye** sohasem ajánlhatott.

A megigazítás Isten cselekedete, amiben igaznak ismeri el azokat az istentelen bűnösöket, akik elfogadják Fiát Úrnak és Megváltónak. Ez egy törvényes cselekedet, amely Isten gondolatában megy végbe, és amivel a bűnös megtisztul minden ellene szóló bűnétől. Isten igazságosan mentheti fel a vétkes bűnöst, mert bűneinek büntetését az Úr Jézus Krisztus viselte a kereszten helyettesítő halálában.

Első olvasásra úgy tűnhet, hogy **Mózes törvénye** meg tudott igazítani bizonyos bűnökből, de Krisztus által sok más bűnből is megigazulást nyerhet bárki. De itt egyáltalán nem ez a tanítás. **A törvény** sohasem igazíthatott meg senkit; csak elítélhetett. Itt Pál azt mondja, hogy a Krisztusban való hit által **igazulhat meg** az ember a vétkeesség minden vádjától, ami felhozható ellene – ez olyan megtisztulás, amelyet sohasem lehetett megkapni **Mózes törvénye alatt**.

13,40-41 Az apostol ezután üzenetét szigorú figyelmeztetéssel fejezi be, azokhoz szól, akik megpróbálják visszaautasítani Isten nagy ajánlatát a mostani meg-

váltásra. Idézi a Hab 1,5-öt (és talán töredékeket az Ézs 29,14-ből, meg a Péld 1,24-31-ből), ahol Isten figyelmezteti azokat, akik Igéjét **megvetik**, hogy rájuk fogja hozni haragját, annyira, hogy el sem **hínnék**, ha előre elmondaná nekik. Pál idejében ez vonatkozhatott Jeruzsálem pusztulására Kr. u. 70-ben, de magában foglalhatja Isten örök ítéletét is azokon, akik Fiát elutasítják.

13,42-43 Amikor a **zsinagógában** vége lett az összejövetelnek, **sok zsidó és istenfélő pogány**, aki áttért a júdaizmusra, igen nagy érdeklődéssel **követte Pált és Barnabást**. Az Úr két szolgája szívhez szólóan bátorította őket, hogy **maradjanak meg az Isten kegyelmében**.

13,44 Egy héttel később Pál és Barnabás visszatért a zsinagógába, hogy ott folytassa, ahol abbahagyta. **Szinte az egész város** összegyűlt, **hallgatni Isten Igéjét**. Ennek a két odaadó prédikátornak a szolgálata mély benyomást tett az emberek sokaságára.

13,45 Ennek az „idegen üzenetnek” a népszerűsége azonban **a zsidókat irigységgel** és haraggal **töltötte el**. Nyíltan ellentmondtak Pál üzenetének, és erős kifejezéseket használtak ellene.

13,46-47 **Pált és Barnabást** nem lehetett könnyen megfélemlíteni. Megmagyarázták, hogy kénytelenek az üzenetet mindenekelőtt a zsidóknak hirdetni. Azonban, mivel ők visszautasították az üzenetet, és így önmagukat ítélték el, mint akik **méltatlanok az örök életre**, az ígehirdetők kijelentették, hogy **a pogányokhoz** fognak fordulni az evangéliummal. Ha bármilyen tekintélyre volt szükség a szakításhoz a zsidó tradícióval, akkor az Ézs 49,6 megfelelt erre. Ebben a versben Isten valóban a Messiáshoz beszél, amikor ezt mondja: **„Rendelelek téged világossággul a pogányoknak, hogy légy üdvösségükre a földnek széléig.”** Szelleme azonban megengedi a

Messiás szolgáinak, hogy ezeket a szavakat önmagukra alkalmazzák, mivel ők voltak a **világosság és üdvösség** eljuttatásának eszközei a pogány nemzetekhez.

13,48 Ha a **pogányok** megváltásának hirdetése feldühítette a zsidókat, annál inkább nagy örömet okozott **a jelenlévő pogányoknak**. **Magasztalták** az Úr Igéjét, amit hallottak. Mindenki **hítt**, aki ki volt **választva az örök életre**. Ez a vers egyszerű megállapítás Isten szuverén kiválasztásáról. Szembe kell nézni jelentőségével és el kell hinni. A Biblia határozottan tanítja: Isten kiválasztott némelyeket a világ alapjainak felvetése előtt, hogy Krisztusban legyenek. Ugyanilyen hangsúllyal tanítja azt is, hogy az ember szabad erkölcsi cselekvő személy, és ha elfogadja Jézus Krisztust, mint Urat és Megváltót, meg fog menekülni. Mind az isteni kiválasztás, mind az emberi felelősség szentírási igazság, és egyiket sem szabad a másik rovására hangsúlyozni. Noha ellentmondás látszik a kettő között, ez az ellentmondás csak az ember elméjében létezik, nem pedig Isten gondolataiban.

Az emberek saját választásuk miatt kárhoznak el és nem Isten valamilyen cselekedete által. Ha minden ember azt kapná, amit megérdemel, akkor mindenki elveszne. Isten azonban kegyelmesen lehallgatja, és némelyeket megvált. Van joga ezt tenni? – Természetesen. Isten szuverén kiválasztásának tana olyan tanítás, amely megadja Istennek az Őt megillető helyet, mint aki a világmindenség kormányzója, aki azt teheti, amit akar, és aki sohasem dönt úgy, hogy bármi igazságtalanságot vagy rosszindulatú dolgot tegyen. Ezzel a témával kapcsolatban nehézségeink meg fognak oldódni, ha eszünkbe jutnak Erdman szavai:

Isten szuverénitása abszolút; de sohasem valósul meg olyan emberek elítélésében, akik üdvözülhettek volna;

*hanem inkább olyan emberek megváltásában nyilvánul meg, akik megérdemelték volna, hogy elveszenek.*³⁶

13,49-50 A zsidók ellenállása ellenére **az Úr Igéje terjedt az egész környező tartományban.** Ez tovább ingerelte az ellenpártot, hogy akadékoskodjon és szembeszálljon. **A zsidók felbujtottak bizonyos istenfélő asszonyokat,** akik ártértek a júdaizmusra és **köztiszteletben állók** voltak, hogy lázítsanak a misszionáriusok ellen. Felhasználták **a város főembereit** is, hogy támogassák gonosz szándékaikat. **Az üldözésnek** olyan viharát **támasztották,** hogy **Pált és Barnabást** erőszakkal elüldözték a környékről.

13,51-52 Az Úr utasításainak megfelelően (Lk 9,5; 10,11) **lerázták a port a lábukról,** és elmentek **IKÓNIUMBA.** Az eseményt azonban a keresztyének nem úgy értékelték, mint vereséget vagy meghátrálást, mert azt olvassuk, hogy **megettek örömmel és Szent Szellemmel.** Ikónium Antiókiától délkeletre helyezkedett el Kis-Ázsiában, mai neve Konya.

14,1-2 Ikóniumban, mint más helyeken is, ahol **zsinagóga** volt, Pálnak és Barnabásnak megengedték, hogy prédikáljon a zsidók között az akkori szokásnak megfelelően. Isten Szelleme olyan hatalommal támogatta az Igét, hogy nagyszámú **zsidó** és pogány prozelita fogadta el az Úr Jézust. Ez felkeltette azoknak a **zsidóknak** a haragját, akik megtagadták, hogy engedelmességedjenek az evangéliumnak, és **fellázították a pogányokat a testvérek ellen.** A Cselekedetek könyvében az apostolok elleni sok üldözésnél a hitetlen zsidók voltak a felbujtók, bár nem szükségszerűen ők végezték a megtorlást. Mesterek voltak abban, hogy rávegyék a *pogányokat* gonosz szándékaik végrehajtására.

14,3 A prédikátorok, bár tudtak a készülő akadályokról, továbbra is **bátran**

beszéltek **az Úr** nevében, aki igazolta az üzenet isteni voltát azzal, hogy hatalmat adott nekik **jelek és csodák** véghezvitelére. A **jelek és csodák** két különböző szó a csodás események megjelölésére. A „jel” szó egyszerűen azt jelenti, hogy a csoda valamilyen tanítást hordoz; míg a „csoda” szó arra utal, hogy a csodás esemény félelemmel vegyes tisztelet érzését váltja ki.

14,4-7 Ahogy nőtt a feszültség a városban, természetesen pártok alakultak. Egyesek **a zsidókkal tartottak,** mások **viszont az apostolokkal.** Végül a hitetlen **pogányok és zsidók** határozott támadást intéztek, hogy bántalmazzák **az apostolokat.**⁵⁷ Hogy a megkövezést elkerüljék, elmenekültek **LISZTRÁBA és DERBÉBE, LIKAÓNIA** városaiba, Kis-Ázsia közepén. Nem csökkenő buzgalommal folytatták az **evangélium hirdetését** az egész környéken.

Amikor Pált és Barnabást meg akarták kövezni, **elmenekültek Likaóniába.** Missziós munkájukban más alkalommal úgy látták, hogy a veszedelem ellenére nem távoznak. Miért menekültek el néha a kritikus pillanatokban, és miért maradtak máskor? Erre nincs semmiféle elfogadható válasz. A Cselekedetek könyvében a főbb vezérelv a Szent Szellem vezetése. Ezek az emberek szoros, bensőséges közösségben éltek az Úrral. Őbenne maradván az isteni akarat és elgondolás csodálatos közléseit kapták. Nekik ez fontos dolog volt, sokkal inkább, mint a viselkedési szabályok jól rendezett sora.

14,8-9 **Lisztrában** a misszionáriusok találkoztak egy emberrel, aki születésétől fogva **sánta** volt. Amint **Pál beszédét** hallgatta, szokatlan érdeklődést mutatott. **Pál** valahogy megérezte, hogy ennek az embernek **van hite a gyógyuláshoz,** bár nem mondja meg az Ige, hogy honnan tudta ezt **Pál.** Úgy gondoljuk, az igazi evangélistának megadatott az a képesség,

hogy megítélje azoknak a lelkeknek az állapotát, akikkel foglalkozik. Meg tudja mondani, hogy vajon ezek csak egy kicsit kíváncsiak, vagy pedig valóban lelki problémát okoz nekik a bűntudatuk.

14,10-12 Amikor **Pál** megparancsolta, hogy **álljon a lábára, az felszökött és járt**. Mivel a csoda nyilvánosan történt, és mivel Pál kétségkívül alaposan magára vonta a figyelmet **hangos** beszédével, ez nagy benyomást gyakorolt **a népre**. Tömegmegmozdulás kezdődött, aminek az volt a célja, hogy **Barnabást Zeuzsként, Pált pedig Hermészként** imádják.⁵⁸ **Az emberek** valójában azt hitték, hogy **isteneik** látogatták meg őket a két misszionárius személyében. Bizonyos okból, ami nincs megindokolva, **Barnabást** nézték a főistennek. Mivel **Pál** volt a szóvivő, őt **Hermésznek, Zeusz** követének tekintették.

14,13 Még **Zeusz papja** is meg volt győződve, hogy isteni látogatás történt; kirohant a **templomból**, amely **városuk** bejáratánál volt, **bikákkal és koszorúkkal** egy nagyszabású áldozathoz. Ez a nagy megmozdulás a veszély sokkal finomabb formáját jelentette a keresztyén hitre, mint az ellenállás minden egyéb feljegyzett formája. Egy eredményes keresztyén munkás esetében az üldözésnél nagyobb veszély az embereknek az a hajlama, hogy szellemi érdeklődésüket ne Krisztusra, hanem szolgájára összpontosítsák.

14,14-15/a **Barnabás és Pál** először nem tudta, mit akar a tömeg, mert nem értették a likaóniai nyelvet. Mihelyt világossá vált a misszionáriusok előtt, hogy a nép arra készül, hogy őket istenként imádjá, **megszaggatták ruhájukat** a tiltakozás és szomorúság nyilvános kifejezésére. Azután **a sokaság közé futottak**, és szenvedélyes szavakkal figyelmeztették őket arra, hogy nem istenek ők, hanem **ugyanolyan fajta emberek**, mint a

likaóniaiak. Céljuk egyszerűen azoknak a jó híreknek az elmondása volt, hogy az emberek **forduljanak el** az élettelen bálványoktól, és térjenek meg **az élő Istenhez**.

14,15/b-17 Figyelemre méltó, hogy Pál és Barnabás ezeknek a pogányoknak nem idézte az ÓSZ-et, ahogy a zsidóknak. Inkább a teremtéstörténettel kezdték, amely azonnal érdekes téma a pogányok minden országában és minden korban. A misszionáriusok megmagyarázták, hogy az **elmúlt nemzedékekben** Isten **engedte, hogy a nemzetek saját útjukon járjanak**. Azonban még akkor is bizonyítékuk volt Isten létezéséről a teremtésben és gondviselésben. **Ő** volt, aki jötevőként **esőt és termő időket** adott, **betöltve őket eledellel és örömmel**. Ez utóbbi kifejezés képes beszéd arról, hogy **Isten** az **étel** biztosításával megélhetésükhöz, **szívüket örömmel** tölti meg, amely az **étel** élvezéséből fakad.

14,18 A beszédnek megvolt a kívánt eredménye. Az emberek nagy nehezen elálltak attól az elképzelésüktől, hogy **áldozzanak** az Úr szolgáinak.

14,19,20 A pizidiai **Antiókhából és Ikóniumból jött zsidók** utolérték **Pált** és Barnabást Líztrában. A pogány tömeget sikeresen a misszionáriusok ellen fordították. Ugyanaz a tömeg, amely istenként akarta tisztelni őket, most **megkövezte Pált és kivonszolta a városból, feltételezve**, hogy meghalt.

Kellynek erre az igeszakaszra vonatkozó magyarázatai nagyon találóak:

De miért van ez így? Annak a tiszteltnek a tökéletes visszautasítása, amit a liztraiak készek voltak megadni, a legnagyobb sértés az emberre nézve, ezért hajlandó elhinni a leggyűlöletesebb téveszméket is azokról, akiket imádni képes lett volna. Az emberek az emberimádat által önmagukat magasztalják; és ha ebben aka-

dályozzák őket, hamarosan gyűlölettel és talán halállal fizetnek azoknak, akik az egyetlen Isten imádatára törekszenek. Itt is így volt. A máltaiakkal ellentétben (akik először gyilkosnak, majd istennek tekintették Pált, Csel 28,6) hallgattak az általában lenézett zsidók vádjaira, és mint hamis prófétát megkövezték azt, akinek nemrégén még annyira akartak áldozni, és kivonszolva a városon kívül otthagyták, mint halottat.⁵⁹

Valóban meghalt Pál a megkövezés következtében? Ha ez az az esemény, amelyre a 2Kor 12,2-ben utal, akkor ő maga sem tudta. Legjobb, ha azt mondjuk, hogy felépülése csodálatos volt. Amint a **tanítványok köréje gyűltek, felkelt és bement a városba** velük. **Másnap Barnabással elment DERBÉBE.**

14,21 A személyes biztonság szempontjai nem voltak a legfontosabbak a misszionáriusok gondolkodásában. Ez látható például abból a tényből, hogy miután hirdették az evangéliumot Derbében, **visszatértek LISZTRÁBA**, Pál megkövezésének színhelyére. Ez az, amit úgy neveznek, hogy „a visszatérés és a gyors gyógyulás ereje”.

Bár Timóteus itt nincsen említve, lehet, hogy ekkor tért meg Pál ígéhirdetése által. Amikor az apostol legközelebb **Lisztrába** látogatott, Timóteus már tanítvány volt, és a testvérek nagyra becsülték (Csel 16,1-2). Az a tény azonban, hogy Pál később úgy beszélt róla, mint hitben igaz gyermekéről (1Tim 1,2), nem jelenti *szükségszerűen* azt, hogy Pál nyerte meg Krisztusnak. Azáltal is „igaz gyermeke” lehetett, hogy követte Pál életének és szolgálatának példáját.

A misszionáriusok, amikor munkájukat **Lisztrában** befejezték, újra ellátogattak **IKÓNIUMBA** és a **PIZIDIAI ANTIÓKHIÁBA**, ahol már alapítottak gyülekezeteket. Ekkor „utógondozást”

akartak végezni. Sohasem elégedtek meg csupán azzal, hogy hirdették az evangéliumot és látták, hogy lelkeket nyertek meg az Úrnak. Ez nekik csak a kezdet volt. Ezután arra törekedtek, hogy építsék a hívőket szent hitükben, különösen azáltal, hogy tanították őket a Gyülekezet igazságára és annak fontosságára Isten programjában.

Erdman mutat rá a következőkre:

A megfelelő missziói program célja önirányító, önfenntartó, önmagát terjesztő gyülekezetek alapítása. Ez volt mindig Pál szándéka és gyakorlata.⁶⁰

14,22 Utógondozásuk során **erősítették a tanítványok lelkét. Megalapozták a keresztyéneket a hitben, és tanították őket Isten Igéjéből.** Pál ezt a folyamatot a Kol 1,28-29-ben írja le: „Akit mi prédikálunk, intvén minden embert, és tanítván minden embert minden bölcsességgel, hogy minden embert tökéletesnek állassunk elő a Krisztus Jézusban.”²⁹

Másodszor intették **őket, hogy maradjanak meg a hitben.** Ez a figyelmeztetés különösen időszerű volt a széles körű üldözés miatt. Ezzel a figyelmeztetéssel együtt járt az, hogy **sok háborúszagon keresztül kell Isten királyságába bemennünk.** Ez az „Isten királyságába” jövő időre mutat, amikor a hívők részesedni fognak Krisztus dicsőségében. Egy ember **Isten királyságában** az újjászületésén keresztül lép be. Az üldözéseknek és **nyomorúságoknak** nincsen semmilyen megváltó értéke. Azoknak azonban, akik a mostani időben hit által **belépnek Isten királyságába,** meg van ígérve, hogy a jövő dicsőségbe vezető út **nyomorúságokkal** teljes. „Ha vele együtt szenvedünk, vele együtt dicsőülünk meg” (Róm 8,17/b).

14,23 A misszionáriusok **minden gyülekezetben véneket jelöltek ki.** Ezzel kapcsolatban több megfigyelést kell tennünk:

1. Az újszövetségi vének (presbiterek) istenfélő, érett emberek voltak, a helyi gyülekezet szellemi vezetői. Beszélnek róluk úgy is, mint püspökökről és felügyelőkről.
2. A Cselekedetek könyvében a véneket nem akkor jelölték ki, amikor a gyülekezetet először megalapították. Ez inkább akkor történt, amikor az apostol *újra meglátogatta* a gyülekezeteket. Más szóval, a közbeeső idő alatt azoknak, akiket a Szent Szellem vénekké tett, alkalmuk volt rá, hogy ezt önmagukról bizonyítsák.
3. A véneket az apostolok vagy megbízottjaik jelölték ki. Ebben az időben az ÚSZ még nem volt megírva, hogy kifejezett utasításokat adjon a vénektől elvárt tulajdonságokról. Az apostolok azonban tudták, hogy mik voltak ezek, és képesek voltak kijelölni azokat az embereket, akik megfeleltek a követelményeknek.
4. Nekünk ma már nincsenek apostolaink, hogy kijelöljék a véneket. Ismerjük azonban a vénekre vonatkozó követelményeket az 1Tim 3-ból és a Tit 1-ből. Ezért minden egyes helyi gyülekezetnek fel kell ismernie soraik között azokat az embereket, mint a nyájak pásztorait, akik megfelelnek Isten követelményeinek.

Miután Pál és Barnabás **böjtöléssel imádkozott, az Úrnak ajánlotta** a hívőket. Rendkívülinek tűnik előttünk, hogy a gyülekezetek ilyen rövid idő alatt el tudtak indulni. Rövid tanítási periódusokat kaphattak a misszionáriusoktól, és mégis ragyogóan megmaradtak az Úrban, és önálló gyülekezetekként tevékenykedtek. A válasz végül is Isten Szent Szellemének hatalmas erejében van. A hatalom azonban olyan emberek életében nyilvánult meg, mint Pál és Barnabás. Bárhova mentek, óriási hatást fejtettek ki Isten ér-

dekében. Az emberek érzékelték életükben a valóságot. Nyilvános igehirdetésüket támogatta saját életük példája, és ennek a kétszeres bizonyoságtételnek a befolyása felmérhetetlen volt.

A 21-23. vers felvázolja az apostoli tevékenységet: az evangélium hirdetése, a megtértek tanítása, a gyülekezetek létrehozása és erősítése.

14,24-26 Miután áthaladtak Pizidia területén, dél felé utaztak PAMFILIÁBA. Újra ellátogattak **PERGÁBA**, aztán **leментek ATTÁLIÁBA**, a tengerparti kikötőbe, ahol hajóra szálltak és **elhajóztak** a **SZÍRIAI ANTIÓKHIÁBA**. Ezzel végére értek első missziós utazásuknak. **Antiókhában** történt, hogy **Isten kegyelmére bízták őket abban a munkában, amelyet éppen most fejeztek be.**

14,27 Micsoda örömteli időnek kellett lennie, amikor az antiókhiai **gyülekezet összegyűlt**, hogy hallgassa a beszámolókat Isten két nagy emberének missziós munkáiról. Illő keresztyén mértéktartással **elmondták mindazt, amit Isten tett velük, és hogy kinyitotta a hit ajtaját a pogányoknak.** Nem arról volt szó, hogy mit tettek ők **Istenért**, hanem arról, amit **neki** tetszett megvalósítani általuk.

14,28 Antiókhában **maradtak sokáig a tanítványokkal.** A becslések egy és két év között változnak.

MISSZIÓS STRATÉGIA

Izgalmas azt látni, hogy ismeretlen tanítványok kicsiny csoportja, akik a világnak egy távoli sarkában élnek, mennyire át vannak itatva a világban az evangélium hirdetésének dicsőséges látomásával, és hogyan hajtják azt végre. Mind egyik közvetlenül érezte, hogy részese ennek a feladatnak, és fenntartás nélkül adta önmagát.

Az evangélium hirdetését a helyi hívők mindennapi feladataik mellett végezték. Mintegy „napi csevegésként” terjesztették az evangéliumot saját környezetükön.

Ezenkívül az apostolok és mások országról országra utaztak, evangéliumot hirdettek és gyülekezeteket alapítottak. Kettesével vagy nagyobb csoportokban mentek ki. Néha egy fiatal ember ment együtt egy idősebbel; például Timóteus Pállal.

Alapvetően kétféle módon hirdették az evangéliumot: személyesen egy-egy embernek, illetve tömegeknek. Az utóbbival kapcsolatban érdekes megjegyezni, hogy a legtöbb igehirdetés rögtönzött volt, és valamilyen helyi eseményből vagy problémából nőtt ki.

*Szinte valamennyi igehirdetés, amelyet feljegyeztek a Cselekedetek könyvében, olyan körülmények között hangzott el, amely az igehirdető számára minden lehetőséget kizárt a felkészülésre; ezeknek az alkalmaknak mindegyike váratlan volt.*⁶¹

Ahogy B. E. M. mondta, igehirdetésük nem egy előkészített óra előadása volt, hanem inkább életük túlszorulása.

Az apostolokat és társaikat a Szent Szellem vezette, de ezt a vezetést gyakran megerősítette saját helyi gyülekezetük. Így például azt olvassuk, hogy az antiókhiai próféták és tanítók Barnabásra és Pálra tették kezüket, és kiküldték őket első missziós útjukra (13,2). Azt is olvassuk, hogy Timóteus a lisztrai és ikóniumi testvérek bizalmát élvezte, mielőtt útnak indult Pállal (16,2). Pált és Szilászt az antiókhiai gyülekezet Isten kegyelmébe ajánlotta a második missziós utazás előtt (15,40).

Általában azt tanítják, hogy úti stratégiájuk az volt, hogy nagy városokba

menjenek, ott gyülekezeteket alapítsanak, majd azok a gyülekezetek vigyék tovább az evangéliumot. Ez talán túlzott egyszerűsítés. Alapvető stratégiájuk a Szent Szellem vezetésének követése volt, akár nagy városban, akár kicsiben. A Szent Szellem elvezette Fülöpöt a samáriai ébredésből egyetlen emberhez a gázai útra (8,26,40). Ő vezette Pált Béreába (17, 10), amelyet Ciceró „Isten háta mögötti városnak” nevezett. Őszintén mondhatjuk, hogy nem látunk a Cselekedetek könyvében olyan rögzített földrajzi stratégiát, amit ne rugalmasan követtek volna. Inkább a szuverén Szellem saját akaratának megfelelő követését látjuk.

Helyi gyülekezetek ott alakultak, ahol az emberek reagáltak az evangéliumra. Ezek a gyülekezetek adtak maradandóságot és stabilitást a munkának. Önmagukat irányító, fenntartó és önmagukat terjesztő gyülekezetek voltak. Az apostolok újra meglátogatták a gyülekezeteket, hogy erősítsék és bátorítsák a hívőket (14,21-22; 15,41; 20,1-2), és véneket jelöltek ki (14,23).

Az apostolok és társaik missziós utazásaikon néha önfenntartók voltak (18,3; 20,34); néha gyülekezetek és egyének ajándékokkal támogatták őket (Fil 4, 10.15-18). Pál dolgozott, hogy ellássa nemcsak saját magát, hanem azokat is, akik vele voltak (20,34).

Bár helyi gyülekezetük Isten kegyelmébe ajánlotta őket, támogatták, de mégsem ellenőrizték őket. Szabad szolgálói voltak az Úrnak Isten minden tanácsvégzésének hirdetésében, és semmit sem tartottak vissza, ami hasznos volt (20,22).

Missziós utazásaik végén visszatértek otthoni gyülekezetükbe, és beszámoltak, hogy az Úr hogyan munkálkodott általuk (14,26-28; 18,22-23). Ez jó példa minden misszionárius számára, amelyet követhet a Gyülekezet minden korszakában.

**E) A jeruzsálemi tanácskozás
(15,1-35)**

15,1 Az antiókhiai gyülekezetben a körülméltékedésről keletkezett vita le van írva a Gal 2,1-10-ben. Ha a két beszámolót együtt vesszük, a következő képet kapjuk: a **jeruzsálemi** gyülekezetből **bizonyos** tudatlan, hamis testvérek Antiókhiaba utaztak, és a gyülekezetben prédikálni kezdtek. Üzenetük lényege az volt, hogy a pogányoknak **körül kell metélniük**, hogy **üdvözülhessenek**. Szerintük nem volt elég, hogy hisznek az Úr Jézus Krisztusban; alá kell vetniük magukat **Mózes** törvényének is. Ez természetesen frontális támadás volt Isten kegyelmének evangéliuma ellen. A kegyelem igazi evangéliuma azt tanítja, hogy Krisztus elvégezte a kereszten azt, ami a megváltáshoz szükséges. A bűnösnek mindössze arra van szüksége, hogy befogadja Őt hit által. Abban a pillanatban, amikor az emberi érdemet vagy cselekedeteket beleviszik, többé már nem kegyelemből van az üdvösség. A kegyelem alatt minden Istentől függ és nem emberektől. Ha feltételeket fűznek hozzá, akkor az már nem ajándék, hanem tartozás. A megváltás pedig *ajándék*; nem lehet megszerezni vagy kiérdemelni.

15,2-3 Pál és Barnabás keményen szembeszállt ezekkel a júdaizálókkal, tudva, hogyha igazat adnak nekik, azzal megfosztják a pogány hívőket a Krisztus Jézusban elnyert szabadságuktól.

Itt a Csel 15-ben megtudjuk, az antiókhiai testvérek úgy döntöttek, hogy elküldik **Pált, Barnabást és néhány más testvért Jeruzsálembe az apostolokhoz és a vénekhez**. A Gal 2,2-ben Pál azt mondja, hogy ő kijelentés által ment Jeruzsálembe. Ez természetesen nem elmentmondás. Isten Szelleme kijelentette Pálnak, hogy neki mennie kell, és az antiókhiai gyülekezetnek is kijelentette a

testvérek kiküldését. A csoport a **Jeruzsálembe** tartó úton megállt különböző pontokon **Föníciában és Samáriában**, és beszámoltak **a pogányok megtéréséről, nagy örömet** okozva ott, ahol a történeteket elmondták.

15,4 Pál, amikor megérkezett **Jeruzsálembe**, elment **az apostolokhoz és a vénekhez** külön, és részletesen beszámolt nekik a pogányoknak hirdetett evangéliumról. El kellett fogadniuk, hogy az ugyanaz az evangélium volt, amelyet ők hirdettek a zsidóknak.

15,5 Mindez nyilvánvalóan a teljes gyülekezet nyílt összejövetelén történt. Bizonyos **farizeusok**, akik hívők voltak, **előálltak** és azért harcoltak, hogy a pogányokat körül kell metélni, és meg kell **tartaniuk Mózes törvényét**, hogy teljes értékű tanítványok legyenek.

15,6 A 6. versből úgy tűnhet, hogy csak **az apostolok és a vének** voltak jelen, amikor a végső döntést meghozták. A 12. vers azonban úgy látszik, azt mutatja, hogy az egész gyülekezet ott volt.

15,7-10 Amikor **Péter felállt**, talán úgy gondolta az ellenfél, hogy az ő nézetüket fogja megerősíteni. Végül is **Péter** a körülméltékedés apostola volt. Azonban csalódtak. **Péter** emlékeztette a hallgató-ságot, hogy néhány évvel korábban **Isten** úgy rendelkezett, hogy **a pogányok** először az ő ajkáról **hallják az evangéliumot**. Ez Kornéliusz házában történt. Amikor **Isten** látta, hogy azoknak a **pogányoknak** a szíve hit által Isten felé fordult, adta **nekik a Szent Szellemet éppen úgy, ahogyan** a zsidóknak pünkösd napján. Akkor Isten nem kívánta ezektől a **pogányoktól**, hogy körülméltékedjenek. Az a tény, hogy **pogányok** voltak, nem jelentett különbséget; az Úr megtisztította **szívüket hit által**. Minthogy **Isten a pogányokat a hit** és nem a törvény megtartása alapján fogadta el, **Péter**

azt kérdezte a gyülekezettől, miért akarják most a pogányokat a törvény **igája** alá **helyezni. Olyan iga alá, amelyet sem atyáik, sem ők nem voltak képesek elhordozni.** A törvény sohasem váltott meg senkit. Feladata az ítékezés volt, nem pedig a megigazítás. A törvény által az ember megtudja, hogy bűnös, de nem szabadul meg a bűntől.

15,11 Péter végső döntése külön figyelemre méltó. Kifejezésre juttatta azt a mély meggyőződését, hogy **az Úr Jézus kegyelme által** (és nem a törvény megtartása által) leszünk megmentve (a zsidók), **ugyanúgy, mint ők** (a pogányok). Azt várhatná valaki Pétertől, mint zsidótól, hogy azt mondja, hogy a pogányok ugyanúgy lesznek megmentve, mint a zsidók. De a **kegyelem** itt diadalmaskodni látszik az etnikai megkülönböztetés felett.

15,12 Miután Péter befejezte, **Barnabás és Pál** beszámolt arról, hogyan látogatta meg **Isten a pogányokat**, és kísérté jelekkel, csodákkal az evangélium hirdetését.

15,13-14 Péter elmondta, hogy az Úr hogyan nyitotta meg a hit ajtaját **a pogányoknak először általa.** Pál és Barnabás kiegészítette ezt saját bizonyágtételével, hogy az Úr hogyan munkálkodott, általuk hirdetve az evangéliumot **a pogányok között.** Most **Jakab** állapította meg hitelt érdemlően, hogy Isten jelenlegi szándéka ebben a korszakban, hogy elhívja **a pogányokat... egy népet a saját nevének.** Ez volt lényegében az, amit **Simon** (Péter) éppen elmondott.

15,15-19 Ezután Jakab az Ám 9,11-12-t idézte. Figyeljük meg, hogy nem azt mondta, hogy **a pogányok** elhívása Ámós próféciájának a beteljesedése volt; hanem inkább azt, hogy az *megegyezik* **a próféták mondásaival.** Ne gondolja a gyülekezet idegen dolognak, hogy **Isten a pogányokat** megváltással látogatja meg, mert ez világosan meg van jövendőlvé

Ámós-ben. **Isten** előre megmondta, hogy **a pogányokat** pogányként fogja megáldani, és nem mint hívő zsidókat.

Az Ámóستól vett idézet az Ezeréves Birodalomra mutat előre, amikor Krisztus **Dávid** trónjára ül, és amikor a **pogányok keresni** fogják az **Urát.** Jakab *nem* állítja, hogy ez a prófécia beteljesedett akkor, amikor ő beszélt. Inkább azt mondja, hogy a **pogányok** megváltása, amely akkor történt, *összhangban* van, vagyis megegyezik azzal, amit Ámós megmondott, hogy később be fog következni.

Jakab érvelése a következő volt: először **Isten** meg fogja látogatni **a pogányokat, hogy népet vegyen közülük az Ő nevéért.** Ez az, ami akkor történt (és még mindig történik). A megtért **pogányok** benne vannak a Gyülekezetben a megtért zsidókkal együtt. Az, ami akkor kis mértékben történt (**a pogányok** megmentése), később nagy mértékben történik. Krisztus visszatér, helyreállítja Izrael nemzetét, és megment **minden pogányt, aki a nevééről neveztetik.**

Jakab úgy tekinti az akkori eseményeket, mint Isten első látogatását **a pogányoknál.** Úgy gondolja, hogy ez az első látogatás tökéletes összhangban van azzal, amit Ámós előre megmondott: **a pogányok** jövőbeli meglátogatásával, amikor Krisztus, mint Király tér vissza. A két esemény *egyezik*, bár nem azonos.

Figyeljük meg ezek után az események sorrendjét:

1. **Népet** vesz **a pogányok közül a nevének** (14. v.) a kegyelem jelenlegi korszaka alatt.
2. Izrael nemzete hívő részének helyreállítása Krisztus második eljövetelekor (16. v.).
3. A pogány nemzetek megmentése Izrael helyreállítását követően (17. v.). Ezekre a **pogányokra** úgy hivatkozik, mint **minden pogányra, aki nevééről neveztetik.**

Jakab idézete az Ám 9,11-12-ből teljesen eltér az ÓSZ szerinti előadástól. Ennek a különbözőségnek egy részét bizonyára az a tény magyarázza, hogy Jakab nyilvánvalóan görögül idézett. Az idézet azonban a Szeptuagintától is meglehetősen eltér. Egyik magyarázat az, hogy a Szent Szellem, aki eredetileg ihlette a szavakat, most megengedte, változtassák meg a szavakat, hogy megfeleljen az aktuális problémának. Egy másik az, hogy Ám 9-ről a zsidó kéziratoknak többféle olvasata van. Alford úgy gondolja, hogy Jakab olyan fordításból idézett, amelyik közel áll a hiteles héber szöveghez, különben a farizeusok sohasem fogadták volna el az idézetet bizonyítékként.

Ezek után vissza fogok térni (16. v.). Jakab már megállapította, hogy Isten programja erre a jelenlegi korszakra az volt, hogy megnyitja a hit ajtaját a **pogányoknak**. Nem mindenki fog közülük üdvözülni, hanem **népet vesz közülük az Ő nevének**. Nos, Jakab hozzátette, hogy **ezek után**, vagyis miután a Gyülekezetet kihívta a nemzetek közül, Isten **vissza fog térni** és **újra felépíti Dávid sátorát, amely leomlott és romokban van. Dávid sátora** jelképes kifejezés házának, vagyis családjának a leírására. Annak helyreállítása a királyi család jövőbeli helyreállításának és Dávid trónja ismételt felállításának képe, amelyen Krisztus, mint király ül. Izrael áldás csatornájává válik a világ számára. **Az emberiség többi része keresni fogja az URAT, mindazok a pogányok, akik a nevéől nevezetnek.**

Az Ámóستól vett idézet azzal a megállapítással fejeződik be, hogy ezt mondja **az Úr, aki mindezeket megcselekszi.**

Tehát, mivel Isten jelenlegi szándéka az, hogy kihív **a pogányok közül egy népet** önmagának, Jakab óva int a **pogányok** háborgatásától, és kéri, hogy ne he-

lyezzék őket Mózes törvénye alá. Csak a hit az, ami szükséges a megváltáshoz.

15,20 Azt javasolta azonban, írjanak az antiókhiai gyülekezetnek és tanácsolják a szenteknek, hogy **tartózkodjanak a bálványok által beszennyezett dolgoktól, a szexuális erkölcstelenségtől, a fülva holt állatoktól és a vértől.** Elsőre úgy tűnhet, hogy Jakab itt ellentmond önmagának. Ez nem a törvényeskedés bizonyos formája? Nem éppen most helyezte őket törvény alá? A válasz az, hogy ennek a tanácsnak egyáltalán semmi köze sincsen a megváltás kérdéséhez. Azt a témát már megtárgyalták. Ennek a tanácsnak viszont a zsidó és a pogány hívők közti *közösséghez* volt köze. Míg ezeknek az utasításoknak a megtartása nem volt feltétele a megváltásuknak, bizonyára nagyon fontos volt a korai gyülekezetekben a szakadások elkerülése végett.

A tiltott dolgok a következők voltak:

1. **Bálványok által megfertőzött dolgok.** A 29. versben ez úgy szerepel, mint bálványoknak áldozott ételek. Ha a pogány hívők folytatták volna ezeknek az ételeknek a fogyasztását, akkor zsidó testvéreik komolyan kétkelkedhettek volna abban, hogy valóban abbahagyták a bálványimádást, noha a pogány keresztyéneknek szabad volt ilyen ételeket megenni. Ez megütközés köve lehetett a gyenge zsidó keresztyének előtt, és ezért rossz volt.
2. **Szexuális erkölcstelenség.**⁶² Ez volt a pogányok legfőbb bűne. Különösen fontos volt tehát Jakab szemében, hogy a többi dologgal együtt ezt is említse. A Bibliában sehol sem található, hogy a tartózkodás parancsát valaha visszavonták volna a **szexuális erkölcstelenségtől.** Ez minden korra érvényes maradt.
3. **Fülva holt állatok.** A tilalom visszanyúlik ahhoz a szövetséghez, amelyet

Isten kötött Nóéval az özönvíz után (1Móz 9,4). Maradandó rendelkezés az emberi fajra, és nem csupán Izráel nemzetére vonatkozik.

4. **Vér.** Ez is az 1Móz 9,4-re megy vissza, és így megelőzi Mózes törvényét. Minthogy a Nóéval kötött szövetséget sohasem helyezték hatályon kívül, úgy vesszük, hogy ezek a szabályok ma is érvényesek.

15,21 Ez magyarázza meg, hogy miért adták a 20. vers tanácsát. **Minden városban** voltak zsidók, akik mindig is azt tanulták, hogy rossz tenni azokat a dolgokat, amelyek ellen Jakab figyelmeztetett. Nemcsak az erkölcstelenség elkövetése volt rossz, hanem a bálványoknak áldozott étel fogyasztása, a megfulladt állatok és a vér megevése is. Miért vétkezének akkor a pogányok Isten ellen erkölcstelenség elkövetésével, vagy botránkoztatnák meg az embereket a többi dolog megtételével?

15,22 Így aztán határozottan megállapították, hogy a pogányoknak nincs szükségük körülmetélkedésre ahhoz, hogy megváltást nyerjenek. A következő lépés az volt, hogy erről a hivatalos feljegyzést írásban **elküldjék az antiókhiai** gyülekezetnek. Jeruzsálemben **az apostolok és a vének az egész gyülekezettel együtt** kijelölték **Júdást**, akit **Barnabásnak** neveztek, és **Szilászt**, akik mindketten **vezetők voltak a testvérek között**, hogy menjenek el **Antiókhia**ba **Pállal és Barnabással**. Ez a **Szilász** az, aki később **Pálnak** útítársa lett, és akit a levelek Szilánuszként említenek.

15,23-39 Itt van a levél lényege. Jegyezzük meg, hogy azok a hamis testvérek, akik Jeruzsálemből előzőleg Antiókhiaba mentek, sohasem kaptak felhatalmazást vagy megbízást a jeruzsálemi gyülekezettől (24. v.).

A 28. vers a tanítványoknak a **Szent Szellembe** vetett állandó bizalmát tükrö-

zi. **Mert tetszett a Szent Szellemnek és nekünk...** Valaki így nevezte ezt: „A Szent Szellem, mint rangidős társ szerepel.”

15,30-31 Amikor a jeruzsálemi **levelet felolvasták az antiókhiai** gyülekezetben, nagy **erősítésnek** bizonyult. A tanítványok most megtudták, hogy Isten, mint pogányokat váltotta meg őket, és nem azáltal, hogy zsidókká váltak.

15,32-33 **Júdás és Szilász** ott maradt néhány alkalomra szolgálni, amikor **intették és építették a testvéreket** a hitben. Az antiókhiai boldog, meghosszabbított közösség és szolgálat után visszatértek Jeruzsálembe.

15,34 A 34. vers nem található meg sem a legrégebb, sem a legtöbb kéziratban. Nyilvánvalóan bizonyos másolók úgy gondolták, segítséget adnak ezzel az információval, ha megmagyarázzák a 33. és a 40. vers közt fennálló nyilvánvaló ellentmondást. A 33. vers azt mondja, hogy Szilász visszatért Jeruzsálembe. De aztán a 40. versben azt látjuk, hogy Pált kíséri el második missziós utazásán. A megoldás az, hogy Szilász visszatért Jeruzsálembe, de azután Pál felvette vele a kapcsolatot és meghívta, kísérje őt utazásain.

15,35 **Pál és Barnabás** egy ideig Antiókhiaban maradt, **tanítottak és hirdették az Úr Igéjét**. Az Úrnak **sok** más szolgálója is volt, akik szolgáltak a gyülekezetnek. A Gal 2,11-14-ben leírt események valószínűleg ekkor történtek.

F) **Pál második missziós útja: Kis-Ázsia és Görögország (15,36-18,22)**

15,36-41 Eljött az idő, hogy megkezdődjön a második missziós út. **Pál** felvette a témát **Barnabásnak**, és javasolta, hogy látogassák meg újra azokat a városokat, ahol korábban **hirdették az Igét**. Amikor **Barnabás** kitarzott amellett,

hogy unokaöccse, **Márk** kísérje el őket, Pál erősen ellenezte a tervet. Élénken emlékezett rá, hogy Márk hogyan **hagyta el őket Pamfiliában**, és kétségkívül attól félt, újra megteszi majd. **A nézeteltérés Barnabás és Pál közt annyira kiéleződött**, hogy az Úrnak ez a két tiszteletre méltó szolgálója **elvált egymástól. Barnabás maga mellé vette Márkot, és elhajózott Ciprusra**, születési helyére, amely első missziós utazásuknak helyszíne volt. **Pál Szilászt választotta**, és átutazott **SZÍRIÁN és CILÍCIÁN, erősítve a gyülekezeteket.**

A 36. és 41. vers további bepillantást enged **Pál** igazi pásztori lelkületébe, ami Isten népe iránti szerető gondoskodását bizonyítja. Ezzel kapcsolatban egy kiváló tanító azt mondta, hogy inkább szeretne egyetlen szentet tökéletessé tenni a szolgálati munkára, mint emberek százait hívni a keresztyén élet megkezdésére.

Ezen a ponton elkerülhetetlenül felmerül a kérdés: kinek volt igaza, **Pálnak** vagy **Barnabásnak**? Valószínűleg mindkét oldalon hiba volt. **Barnabás** talán engedte, hogy megítélését befolyásolja **Márk** iránti természetes vonzalma. A 39. vers azt mutatja, hogy **éles vita** volt **Pál** és **Barnabás** között. „Csak háborúság lesz a kevélységből” (Péld 13,10). Ők tehát mindketten a büszkeség vétkébe estek ebben az ügyben. Azok, akik úgy gondolják, hogy **Pálnak** volt igaza, rámutatnak, hogy **Barnabás** ezen a ponton eltűnik a történetből. Aztán **Pált** és **Szilászt** a **testvérek Isten kegyelmére bízták**, de ez *nincs* elmondva Barnabás és János Márk esetében. Akárhogy is történt, jó emlékezni arra, hogy Márk végül vissza került a „csapatba”, és teljesen visszanyerte Pál bizalmát (2Tim 4,11).

A HELYI GYÜLEKEZET ÖNÁLLÓSÁGA

A jeruzsálemi tanács első látásra úgy

tűnhet, mint valami felekezeti fellebbviteli törvényszék. De a tények mások.

A keresztyénség korai napjaiban minden helyi gyülekezet autonóm volt, vagyis önkormányzatú. Nem volt a gyülekezeteknek szövetsége, amely központi hatalmat gyakorolt volna felettük. Nem voltak felekezetek és így felekezeti központok sem. Minden helyi gyülekezet közvetlenül az Úrnak volt felelős. Ezt fejezi ki a Jel 1,13, ahol az Úr a hét arany gyertyatartó között állva látható. Ezek Ázsia hét gyülekezetét képviselik. A lényeg, hogy nem volt irányító hivatal az egyes gyülekezetek és a gyülekezetek feje között. Mindegyiket *közvetlenül* Jézus Krisztus irányította.

Miért olyan fontos ez? Először is megakadályozza a hibák terjedését. Amikor a gyülekezetet közös ellenőrzés kapcsolja össze, akkor a liberalizmus, a racionalizmus és a hitehagyás erői foglyul ejthetik az egész szervezetet, egyszerűen a központok és a felekezeti iskolák hatalmukba kerítésével. Ahol a gyülekezetek függetlenek, az ellenségnek a harcot külön egységek egész serege ellen kell folytatnia.

Másodsor, a helyi gyülekezet autonómiája fontos védelem, amikor ellenséges hatalom van uralmon. Amikor a gyülekezetek szövetségben vannak egyesítve, egy totalitárius hatalom valamennyiüket ellenőrizheti néhány központi vezető ellenőrzésével. Ha a gyülekezetek elutasítják, hogy bármilyen központi tekintélyt elismerjenek, az elnyomás idején könnyebben vonulhatnak illegalitásba.

Manapság sok kormány, akár demokratikus, akár diktatórikus, megpróbálja létrehozni a kis, független gyülekezetek unióját. Azt mondják, hogy nem akarnak nagyszámú helyi gyülekezettel foglalkozni, hanem valamilyen központi bizottsággal, amely mindnyájukat képviseli. A szabad kormányok megpróbálják ezt az

uniót azáltal létrehozni, hogy bizonyos kedvezményeket és előnyöket ajánlanak fel. Más kormányok megpróbálják az uniót rendelettel kikényszeríteni, ahogyan Hitler tette a Harmadik Birodalomban. Mindegyik esetben a gyülekezetek, amelyek engednek a nyomásnak, elveszítik szentírási jellegüket, az esélyt arra, hogy ellenálljanak a modernizmusnak és az üldözés idején titokban tovább működjenek.

Némelyek ellene vethetik, hogy a Cselekedetek könyve szerint a gyülekezetek rendelkeztek egy központi tekintéllyel, és pedig a jeruzsálemi tanáccsal, amellyel éppen most foglalkoztunk. Az igeszakasz gondos tanulmányozása azonban megmutatja, hogy ez nem volt szabályozó hatalommal rendelkező hivatalos testület. Ez egyszerűen az apostolok és a vének gyűlése volt, amely tanácsadói minőségben működött.

A tanács nem idézte be az embereket, hogy jöjjenek fel Antióchiából; az utóbbiak döntöttek úgy, hogy konzultálnak a jeruzsálemiekkel. A tanács döntése nem volt kötelező a gyülekezetekre; egyszerűen úgy ajánlották, mint a csoport közös ítéletét.

A Gyülekezet története önmagáért beszél. Bárhol egyesültek a gyülekezetek egy központi szervezetben, ez a hanyatlás felgyorsulásával járt. A legtisztább bizonyoságtételt Isten mellett azok a gyülekezetek tartották fenn, amelyek mentesek maradtak a külső emberi uralomtól.

16,1-2 Az emlékek bizonyára megosztották Pált, amikor visszatért **DERBÉBE** és **LISZTRÁBA**. **Lisztrai** megkövetésének emléke feltehetően kérdésessé tette előtte, hogy egyáltalán visszamenjen-e. De az apostol tudta, hogy Istennek népe van ezen a területen, és a személyes biztonság szempontjai nem rettentették el.

Mint korábban már feltételeztük, **Ti-**

móteus Pál szolgálata által térhetett meg az apostol első **lisztrai** látogatása alkalmával (ahol Timóteus valószínűleg lakott. Timóteus anyja, Eunike és nagyanyja, Lóisz, hívő **zsidók** voltak 2Tim 1,5). **Apja görög volt**, és lehet, hogy ekkorra már meghalt.

Pál szíve örvendezett, hogy hallotta a **lisztrai és ikóniumi** testvérektől, miszerint **Timóteus** jól halad a keresztyén hitben. **Pál** hívta, hogy menjen vele missziós útjára. Jól tesszük, ha megjegyezzük: az első apostolok nemcsak kettesben dolgoztak, hanem fiatalabb testvéreket is vittek magukkal (Márk és Timóteus), hogy tanulják a keresztyén szolgálat gyakorlati szempontjait. Micsoda kiváltság volt ezeknek a fiataloknak együtt vinni az igát érett férfikkal a keresztyén missziós vállalkozásban.

16,3 Mielőtt **Pál** eltávozott, **körülmetélte** Timóteust. Miért tette ezt, amikor valamivel korábban következetesen elutasította, hogy Titusz körülmetélkedjen (Gal 2,1-5)? A válasz egyszerűen a következő: Titusz esetében ez az alapvető keresztyén tanítás kérdése volt, míg itt nem. A hamis tanítók ragaszkodtak ahhoz, hogy egy Titushoz hasonló teljesen pogánynak körül kell metélkednie, hogy megváltást nyerjen. Pál úgy tekintette ezt, mint Krisztus engesztelő műve hatékonyságának tagadását, és nem engedte meg. Itt a helyzet teljesen más volt. A környéken lakók tudták, hogy Timóteus anyja révén zsidó volt. **Pál**, Szilász és Timóteus evangélizáló munkára készültek. Először gyakran kerülnek zsidókkal kapcsolatba. Ha ezek a **zsidók megtudják**, hogy Timóteus nincs körülmetélve, esetleg megtagadják, hogy meghallgassák; ha viszont körül van metélve, ezen az alapon nem lesz támadási felület. Minthogy ez erkölcsileg teljesen közömbös dolog volt és nem volt tanításbeli fontossága sem, **Pál** alávetette Timóteust a zsidó szertartás-

nak. Minden dolgot megtett minden embernek, hogy mindenképpen megnyerjen némelyeket (1Kor 9,19-23).

Az az értelmezés, hogy Pál apostol azért metélte körül Timóteust, hogy zsidó hallgatóságát megnyerje az evangéliumnak, határozottan benne van ezekben a szavakban: „...**körülmetélte őt a zsidókért... mert ismerték mindnyájan az ő atyját, hogy görög volt.**”

16,4-5 Amint a három misszionárius útutazott Likaónia városain, meghagyták a gyülekezetnek, hogy tartsák meg azokat a rendelkezéseket, amelyeket a jeruzsálemi apostolok és vének hoztak. Ezek a rendelkezések röviden a következők voltak:

1. Ami a megváltást illeti, az embernek egyedül hitre van szüksége. A körülmetélkedést vagy a törvény megtartását nem szabad hozzátenni a hithez, mint a megváltás feltételét.
2. A szexuális erkölcstelenség tilos minden hívőnek és minden időben, de ezt a figyelmeztetést valószínűleg elsősorban a megtért pogányokhoz intézték, mivel ez megrögzött bűnük volt (és ma is az).
3. Tilos volt megenni a bálványoknak áldozott és a fülva holt állatokat meg a vért; nem azért, mert ez lényeges az üdvösséghez, hanem azért, mert megkönnyíti a közösséget a zsidó és a pogány hívők között. Ezek közül az utasítások közül később néhányat pontosítottak (lásd 1Kor 8-10; 1Tim 4,4-5).

Ezeknek az embereknek a szolgálata nyomán a gyülekezetek erősödtek a keresztyén hitben, és naponként növekedtek számbelileg.

16,6-8 Ezek a versek életbe vágó fontosságúak, mert megmutatják a Szent Szellem felügyeletét és vezetését az apostolok missziós stratégiájában. Miután újra látogatták a gyülekezeteket FRÍGIÁBAN és GALÁCIÁBAN, úgy gondolták,

hogy **Ázsia** tartományaiba mennek, Kis-Ázsia nyugati részébe, de a **Szent Szellem** megtiltotta nekik. Nem tudjuk meg, hogy miért. Némelyek úgy vélik, hogy talán azért, mert az isteni tanácsvégzések ezt a körzetet Péterre bízta (lásd 1Pt 1,1). Akárhogy is volt, ekkor északnyugatra utaztak MISIA területére. Ez valójában **Ázsia** tartományában volt, de nyilvánvalóan ott nem prédikáltak. Amikor ezt követően megkíséreltek **Bitíniába menni** északkeletre, az Euxine (Fekete-tenger) mentén, a **Szent Szellem nem engedte őket**. Ezért egyenesen nyugatra mentek **TRÓÁSZBA**, a tengerparti városba. Innen a misszionáriusok átnézhettek az Égei-tengeren keresztül Görögországba, Európa küszöbére. Ryrie írja a következőket:

Ázsiának szüksége volt az evangéliumra, de nem ez volt Isten ideje. Nem a szükség határozta meg elhívásukat. Most éppen keletről jöttek. Eltiltotta őket a Szent Szellem attól, hogy délre vagy északra menjenek, de fel sem tételezték, hogy az Úr nyugatra akarja vezetni őket. Megvárták az Úr külön utasításait. Az elhíváshoz a logika egyedül nem elegendő alap.⁶³

16,9 Egy éjszakai látomásban Pál látott egy **MACEDÓNIAI** férfit, aki hívta, hogy **menjen át és segítsen**. **Macedónia** Görögország északi része volt, Tróasztól pontosan nyugatra. Akár tudtak róla, akár nem, **Macedóniának** (és egész Európának) szüksége volt a megváltó kegyelem evangéliumára. Az Úr bezárta a kapukat Ázsiában, így szolgálainak át kellett hozniuk a jó híreket Európába.

Stalker a következőképpen festi meg a képet:

A macedóniai férfi Európát képviselte, és segítségért kiáltása Európa Krisztus iránti szükségét mutatja. Pál a látomásban isteni hívást ismert fel; és a következő naplemente, amely

*aranyfényben fűrdette Hellespontust, felragyogott az alakján is, amint egy Macedónia partjai felé haladó hajó fedélzetén ült.*⁶⁴

16,10 Jelentős változás van itt a személyes névmásban, amely *ő*-ről *mi*-re változik. Általában úgy gondolják, hogy Lukács, a Cselekedetek írója ekkor csatlakozott Pálhoz, Szilászhoz és Timóteushoz. Innentől úgy jegyzi fel az eseményeket, mint szemtanú.

ISTENI VEZETÉS

A korai Gyülekezet, hogy hatásosan működhessen a földön, mennyei fejének vezetésétől függött. De hogyan ismertette meg az Úr Jézus az akaratát a szolgálóival?

Általános elgondolását hátrahagyta nekik, mielőtt a mennybe ment, amikor ezt mondta: „Lesztek nékem tanúim úgy Jeruzsálemben, mint az egész Júdeában és Samáriában és a földnek mind végső határáig” (Csel 1,8).

Mennybemenetele után akaratát különböző módokon adta tudtukra.

Pétert és a többi tanítványt az ÓSZ-i *Szentírás* által vezette (Zsolt 69,26), hogy Júdás helyett jogutódot válasszanak (1, 15-26).

Az Úr legalább öt alkalommal *látomásokon* keresztül vezette az embereket – Anániást (9,10-16); Kornéliuszt (10,3); Pétert (10,10-11.17); Pált (kétszer 16,9-10; 18,9).

Kétszer vezette őket *prófétákon* keresztül (11,27-30; 21,10-12).

Máskor a keresztyéneket a *körülmények* által vezette. Például az üldözés szétszórta őket (8,1-4; 11,19; 13,50-51; 14,5-6). A polgári hatóságok kérték Pált és Szilászt, hogy hagyják el Filippit (16,39-40). Később Pált a hatóságok viték Jeruzsálemből Cézareába (23,33). Pál fellebbezése a császárhoz római utazását határozta meg (25,11), és későbbi hajótö-

rése befolyásolta mozgásának időzítését, sorrendjét (27,41; 28,1).

A vezetés néha *más keresztyének tanácsa és kezdeményezése* révén történt. A jeruzsálemi gyülekezet elküldte Barnabást Antiókhia (11,22). Agabosz megjövendölt egy éhínséget, és ez arra indította az antiókhiai gyülekezetet, hogy alalmazsnát küldjön a júdeai szenteknek (11, 27-30). Az antiókhiai testvérek elküldték Pált és Barnabást Jeruzsálembe (15,2). Júdást és Szilászt elküldte a jeruzsálemi gyülekezet Barnabással és Pállal (15,25-27). Pált és Szilászt a testvérek Isten kegyelmébe ajánlották, amikor elküldték őket második missziós útjukra (15, 40). Pál magával vitte Timóteust, amikor elhagyta Lisztrát (16,3). A tesszalónikai testvérek Pált és Szilászt Bérea (17,10). A béreai testvérek viszont tovább küldték Pált hasonló okokból (17,14-15). Végül Pál Timóteust és Erásztoszt Macedóniába küldte (19,22).

A vezetés fenti módszerein kívül vannak esetek, ahol úgy tűnik, hogy az emberek az isteni akarat közléseit *közvetlenül* kapták meg. Az Úrnak egyik angyala vezette Fülöpöt az etióp eunuchhoz (8,26). A Szent Szellem szólt az antiókhiai prófétákhoz és tanítókhoz, amikor börtöltek és imádkoztak (13,1-2). Pálnak és Timóteusnak megtiltotta a Szent Szellem, hogy az Igét Ázsiában hirdessék (16,6). Később megpróbáltak Bitíniába menni, de a Szellem nem engedte nekik (16,7).

Foglaljuk tehát össze, hogy a korai keresztyének hogyan kaptak vezetést:

1. A Szentírás által.
2. Látomások és próféciák által.
3. Körülmények által.
4. Más keresztyének tanácsa és kezdeményezése által.
5. Közvetlen közlés által, talán benső, szubjektív módon.

16,11-12 Krisztus fáradhatatlan követei **Trójából elhajózva** északnyugatra, először egy éjszakára **SZAMOTRAKÉ** szigetén kötöttek ki. **Azután** a szárazföldet **NEÁPOLISZ** kikötőjében érték el, **Tróasztól** több, mint 120 mérföldre. Ezután néhány mérföldet utaztak a szárazföldön **FILIPPIBE**, amely **Macedónia ezen részének első városa** volt, **egy gyarmat**.

16,13-15 Filippiben nyilván nem volt zsinagóga, de Pál és társai hallottak néhány zsidó emberről, akik **szombaton a városon kívül, a folyóparton** gyűltek össze. Arra a helyre érkezve imádkozó **asszonyokkal** találkoztak, köztük egy **Lídia nevűvel**. Ő valószínűleg a júdaizmusra áttért nő volt. Eredetileg **Thiatíra városából** való, amely Kis-Ázsia nyugati részén, Lídia körzetében van, ahonnan Filippibe jött, és **bíborral** festett ruhákat **árult**. **Thiatíra** híres volt színezőanyagairól.

Neki a füle nyitva volt az evangéliumra; de Isten a **szívét** is megnyitotta, hogy befogadja azt. Miután elfogadta az Úr Jézust, **bemerítkezett ő és a háza népe**. Természetesen **háza népének** tagjai is megtértek, mielőtt **bemerítkeztek**. Nincs említve, hogy Lídia házasságban élt-e; **háza népe** szolgálkból is állhatott.

Lídia nem a jó cselekedetei által váltattott meg, hanem azért, hogy jót cselekedjen. Hitének valóságos voltát azzal bizonyította, hogy megnyitotta otthonát Pálnak, Szilásznak, Lukácsnak és Timóteusnak.

16,16-18 Egy másik napon, amikor **Pál** és társai az imádkozás helyére mentek, találkoztak egy **rabszolgánnyal**, akiben a **jövendőmondás szelleme** volt. Démontól megszálva képes volt előre megmondani a jövődőt és más meglepő kijelentéseket tenni. Ezzel tekintélyes bevételt **hozott urainak**.

Amikor a keresztyén misszionáriusokkal **több napon keresztül találkozott**, követte őket kiáltozva: „**Ezek az emberek a magasságos Istennek szolgálói, kik nektek az üdvösség útját hirdetik**”. Amit mondott, *igaz* volt, de **Pál** ezt jobban tudta, semmint hogy démonoktól fogadjon el bizonyágtételt. El is szomorította ennek a megkötözött lánynak a boldogtalan állapota. Ezért **Jézus Krisztus mindenható nevében** megparancsolta a démonnak, hogy **menjen ki a lányból, aki** azonnal megszabadult ebből a rettenetes megkötözöttségéből, és épelméjű, értelmes személlyé vált.

CSODÁK

A Cselekedetek könyvének elbeszéléseit csodák szövik át. Következzen néhány a jelentősebbek közül:

A nyelvek csodálatos ajándéka (2,4; 10,46; 19,6).

A szent meggyógyítása a templom kapujánál (3,7).

Anániás és Szafira ítélet általi halála (5,5.10).

Az apostolok kiszabadulása a börtönből (5,19).

Saul találkozása a megdicsőült Krisztussal (9,3-6).

Péter meggyógyítja Éneaszt (9,34).

Dorkász feltámasztása (9,40).

Péter látomása a mennyből leereszkedő lepedőről (10,11).

Péter kiszabadulása a börtönből (12,7-10).

Heródest elpusztítja az Úr angyala (12,23).

Elimás, a varázsló vakságra ítélese (13,11).

Pál meggyógyítja a nyomorékot Lisztarában (14,10).

Pál felépül a lisztrai megkövezés után (14,19-20).

Pál látomása a macedón férfiről, aki segítségül hívta (16,9).

Pál kiúzi a gonosz szellemet a lányból Filippiben (16,18).

Pál és Szilász kiszabadul a börtönből Filippiben (16,20).

Pál feltámasztja Eutikhoszt (20,10-11).

Agabosz próféciája (21,10-11).

Pál megszabadulása a viperától Máltán (28,3-6).

Publius apja meggyógyul a lázból (28,8).

Más betegek meggyógyítása (28,9).

Ezekon kívül szó van arról, hogy az apostolok csodákat és jeleket tettek (2, 43); István nagy csodákat és jeleket tett a nép között (6,8); Fülöp csodákat és jeleket tett (8,6.13); Barnabás és Pál jeleket és csodákat tett (15,12); és Isten csodákat tett Pál keze által (19,11).

A Cselekedetek tanulmányozásakor természetzerűleg felmerül a kérdés: „Kell-e ma ugyanilyen csodákat várunk?” Két szélsőség létezik, amelyeket a válasz megadásánál el kell kerülni. Az első az az álláspont, hogy mivel Jézus Krisztus tegnap, ma és örökké ugyanaz, ugyanazokat a csodákat kell látnunk, amelyeket a korai Gyülekezetnél találunk.

A másik szélsőség az, hogy csodák csak a Gyülekezet korai napjai alatt léteztek, és ma nincs jogunk keresni azokat.

Az igaz, hogy Jézus Krisztus tegnap, ma és örökké ugyanaz (Zsid 13,8). Ez azonban nem jelenti azt, hogy az isteni módszerek sohasem változnak. Azok a csapások például, amelyeket Isten Egyiptomban alkalmazott, sohasem ismétlődtek meg. Hatalma ugyanolyan. Meg tud tenni bármilyen csodát. De nem *köteles* ugyanazokat a csodákat megtenni minden korban. Ő a végtelen változatosság Istene.

Másrészt viszont nem háríthatjuk el a csodákat, mint amelyek a Gyülekezet korszakában nem léteznek. Túlságosan

könnyű a csodákat valamilyen vallási korszak skatulyájába dugni és megelégedni azzal, hogy életünk sohasem emelkedik a természetes fölé.

Természetfeletti hatalommal kell feltöltődnünk. Állandóan meg kell látnunk Isten kezét a körülmények csodálatos együttállásában. Tapasztalunk kell vezetését csodálatos, titokzatos módon. Tapasztalunk kell eseményeket életünkben, amelyek kívül esnek a valószínűség törvényein. Tudatában kell lennünk, hogy Isten rendez találkozásokat, kinyit ajtókat, legyőz ellenállásokat. Szolgáltatunkat át kell hatnia a természetfelettinek.

Látnunk kell az imáinkra adott közvetlen válaszokat. Amikor életünk mások életével érintkezik, látnunk kell, hogy valami Isten érdekében történik. Meg kell látnunk az Ő kezét a sikertelenségekben, akadályoztatásokban, balesetekben, veszteségekben és látszólagos tragédiákban. Rendkívüli szabadulásokat kell tapasztalunk, és tudatában kell lennünk, hogy létezik erő, bátorság, békesség és bölcsesség természeti korlátainkon túl is.

Ha életünket csak természeti szinten éljük, miben különbözünk a nem keresztyénektől? Isten akarata az, hogy életünk természetfeletti legyen, hogy Jézus Krisztus hatalma áthasson. Ha ez megtörténik, a lehetetlenségek eltűnnek, a zárt ajtók megnyílnak, és áramlik az erő. Akkor megtelünk Szent Szellemmel, és ha az emberek hozzánk közelítenek, a Szellem szikráit fogják érezni.

16,19-24 A lány urai, ahelyett, hogy hálások lettek volna a fiatal megszállott nőnek a démontól való megszabadulásáért, igen rossz néven vették, hogy a **hasznuk** elveszett. **Megragadták Pált és Szilászt, a hatóságok** elé vitték, és vádakot koholtak ellenük. Lényegében azzal vádolták őket, hogy zavart keltő **zsidók**, akik megpróbálják felforgatni a római életmódot. A tömeg dühösen reagált, a

hatóságok pedig letépték Pál és Szilász ruháit. Parancsot adtak, hogy veszőzzék meg őket. Miután megverették, börtönbe küldték a misszionáriusokat, azaz a külön utasítással, hogy **a börtönőr gondosan őrizze őket.** Ezért az **a belső tömlőbe** vetette a két igehirdetőt, és **lábukat kalodába szorították.**

Ebben az igeszakaszban a Sátánnak két fő módszerét látjuk. Először hamis barátsággal próbálkozott, mégpedig a démontól megszálalt lány bizonyágtételével. Amikor ez meghiúsult, nyílt üldözéshez folyamodott. Grant mondja: „Szövetség vagy üldözés, ezek az alternatívák: hamis barátság vagy nyílt háború.”

A. J. Pollock ezt a következőképpen magyarázza:

*Milyen diadalt ültetett a gonosz, amikor arra gondolt, hogy Krisztus odaadó szolgáinak pályafutását ilyen hirtelen lezárta. Diadala korai volt, ahogyan ennek mindig is lennie kell. Ebben az esetben ez nagy vereségévé és az Úr ügynök előmozdításává vált.*⁶⁵

16,25 Az éjfél Pált és Szilászt imádkozva és énekelve találta. Örömiük teljesen független volt a földi körülményeiktől. Minden **énekük** forrása mennyei magasságban volt.

Morgan teszi hozzá a következőket:

*Bárki tud énekelni, amikor megnyílnak a börtönajtók, és megszabadul. A keresztyén lélek a börtönben énekel. Azt hiszem, hogy Pálnak szólót kellett volna énekelnie, ha én lettem volna Szilász; de én is látom a Szellem dicsőségét és nagyszerűségét, amely felül emel minden nehézségen és korlátozottságon.*⁶⁶

16,26 Amint a többi fogoly hallgatta imádságukat és Istent dicsőítő éneküket, a börtönt szokatlan **földrengés** rázta meg. **Minden ajtó megnyílt,** a kalodák és a

bilincsek lehullottak, de az épület nem omlott össze.

16,27-28 Amikor a börtönőr felébredt és látta, hogy a börtön **tárva-nyitva van,** azt hitte, hogy a **foglyok** megszöktek. Tudva, hogy saját életével felel, **kihúzta kardját,** hogy öngyilkosságot kövessen el. **De Pál** biztosította, hogy nem kell ezt tennie, mert **valamennyi** fogoly még mindig a helyén van.

16,29-30 Új érzés kerítette hatalmába a börtönört. Félelme, hogy elveszíti munkáját és talán az életét is, utat engedett a mély büntudatnak. Attól rémült meg, hogy bűneiben találkozik Istennel. Így kiáltott: **„Uraim, mit kell nékem cselekednem, hogy üdvözüljek?”**

Ennek a kérdésnek meg kell előznie minden őszinte megtérést. Az embernek tudnia kell, hogy *elveszett,* mielőtt *meg lehetne menteni.* Túlságosan korai megmondani egy embernek, hogyan üdvözülhet, amíg először nem tudja szívből ezt mondani: „Valóban megérdemlem, hogy a pokolba jussak.”

16,31 Az ÚSZ-ben csak olyan embereknek mondták valaha, hogy higgyenek az Úr Jézus Krisztusban, akik tudták, hogy bűnösök. Most, hogy a börtönőr kellőképpen össze volt törve bűnei alatt, ezt mondták neki: **Higgy az Úr Jézus Krisztusban, és üdvözülj mind te, mind a te házad népe!**

Itt nincs utalás arra, hogy családja automatikusan fog üdvözülni, ha ő bízik Krisztusban. Arról van szó, hogy ha ő hisz **az Úr Jézus Krisztusban, üdvözülni fog,** és **házanépe is üdvözülni fog** ugyanezen a módon. Higgy... és üdvözülni fogsz, és tegye ugyanezt a házad népe.

Manapság úgy tűnik, sok embernek nehéz tudomásul venni, hogy mit jelent hinni. De amikor egy bűnös megérti, hogy ő elveszett, tehetetlen, reménytelen, a pokoltól megkötözött, és azt mondják

neki, hogy higgyen Krisztusban, mint Úrban és Megváltóban, pontosan tudja, hogy az mi. Ez az egyetlen dolog maradt, amit *meg tud tenni!*

16,32-34 Miután Pál és Szilász igemagyarázatot tartott a házbelieknek, a börtönőr megtérésének őszinteségét sebeik kimosásával és késedelem nélküli **bemerítkezésével mutatta meg. Házába is bevitte** és vendégül látta **őket**, egész idő alatt örvendezve **háza népével**, hogy mindnyájan megismerték az Urat.

Ismét szeretnénk megjegyezni, hogy itt nincs alátámasztva az a csecsemőkről vagy igen kicsi gyermekekről szóló hiedelem a háznépben, akiket „megkereszteltek”. Valamennyien elég idősök voltak ahhoz, hogy higgyenek **Istenben**.

16,35 Az **előljárók** szíve nyilvánvalóan megváltozott az éjszaka folyamán, mert reggel **elküldték a poroszlókat** azaz az utasítással, hogy bocsássák szabaddon a két rabot.

16,36-37 Amikor a börtönőr közölte **Pállal** a jó hírt, az apostol visszautasította, hogy ilyen körülmények között távozzon. Végül is Szilász és ő, bár zsidó születésű, de római polgárok voltak. Ítélet nélkül bántalmazták és **megverték** őket. Most azt hiszik az előljárók, hogy el fognak somfordálni, mintha vétkesek és becstelének lennének? **Szó sincs róla! Jöjjenek** ide az előljárók, és vezessék ki őket!

16,38-40 A **hatóságok** odajöttek, de inkább bocsánatkérően. Sürgették Pált és Szilászt, hogy további zavarkeltés nélkül **távozzanak a városból**. Az Úr szolgálói a király fiainak méltóságával **jöttek ki a börtönből**, de nem hagyták el azonnal a várost. Először elmentek Lídia **házába**, beszéltek a **testvérekkel** és **bátorították őket**. Milyen csodálatos! Azok, akiket vigasztalni kellett volna, másokat bátorítottak.

Amikor küldetésüket Filippiben befejezték, **eltávoztak**, mint győztes harcosok.

17,1 Pál és Szilász, miután Filippit elhagyta, elutazott kb. 50 km-re délnyugatra, **AMFIPOLISZBA**. Következő állomásuk **APOLLÓNIA** volt, újabb 50 km-rel délnyugatra. Innen nyugati irányba haladtak 60 km-t **TESSZALONIKÁBA**. Ez a város stratégiaileg fontos helyen feküdt, és így kitűnő kereskedelmi központ volt. A Szent Szellem bázissá tette, ahonnan az evangélium sok irányba kisugárzik. Napjainkban a város Szaloniki néven ismeretes.

Lukács talán Filippiben maradt, amikor Pál és Szilász eltávozott, hogy új területeket hódítson meg az Úrnak. Erre enged következtetni, hogy az elbeszélés a többes szám első személyről harmadik személyre változik.

17,2-3 Ahogyan **szokásuk volt**, a misszionáriusok felkerestek egy zsidó zsinagógát, és ott hirdették az evangéliumot. **Három szombaton**⁶⁷ keresztül magyarázta Pál az ŐSZ-et, és meggyőzően bizonyította, hogy előre meg volt írva, a Messiásnak **sz szenvednie kell és fel kell támadnia a halálból**. Pál, miután ezt alátámasztotta az **Írásokból**, tovább ment, és kijelentette, hogy a Názáreti **Jézus** a régóta várt Messiás. Nem szenvedett-e, nem halt-e meg, és nem támadt-e fel a halálból? Nem bizonyított-e, hogy Ő Isten **Krisztusa?**

17,4-7 Néhány zsidót **meggyőzött**, és csatlakoztak **Pálhoz és Szilászhoz**, mint keresztyén hívők. Sok görög prozelita, **nem kevés előkelő asszony** megtért a városban. Ez határozott akcióra ingerelte a hitetlen **zsidókat**. Maguk mellé vettek a piaci népségből bizonyos csavargókat, csödületet támasztottak, és megostromolták **Jászont házáat**, ahol **Pál és Szilász** vendégek voltak. **Amikor nem találták** a házban Pált és Szilászt, akkor **Jászont és**

néhány hívó társát a város előljárói elé hurcolták. Akaratukon kívül őszinte elismeréssel adóztak Pálnak és Szilásznak, amikor úgy jellemezték őket, hogy **felforgatják a világot**. Aztán megvádolták őket, hogy a **császár** uralma ellen láznak azáltal, hogy **más királyt** hirdetnek, – **Jézust**. Ez meglehetősen furcsa volt a **zsidóktól**, hogy olyan buzgók voltak a **császár** uralmának érdekében, mert ők aztán alig, vagy sehogyan sem szerették a Római Birodalmat.

De igaz volt a vádjuk? Kétségkívül hallották, hogy Pál hirdette Jézus második eljövételét, hogy mint király uralkodjon az egész földön. De ez nem jelentett közvetlen fenyegetést a császárra, mivel Krisztus nem fog visszatérni, hogy uralkodjék, amíg Izráel, mint nemzet, meg nem tér.

17,8-9 Az előljárókat **megzavarták** ezekkel a hírekkel. Azt kívánták **Jázontól** és azoktól, akik vele voltak, hogy vállaljanak kezességet, és valószínűleg utasításokat is adtak, hogy vendégei hagyják el a várost. Azután **elbocsátották őket**.

17,10-12 A tesszalónikai testvérek úgy gondolták, hogy jobb lesz a prédikátoroknak, ha eltávoznak, így **éjszaka elküldték** őket **BÉREÁBA**. Ezek a tántoríthatatlan és el nem hallgatható evangélisták egyenesen a **zsidók zsinagógájába mentek**. Amíg ott hirdették az evangéliumot, a zsidók nyílt szívűeknek mutatkoztak, kutatták, ellenőrizték és összehasonlították az **ÓSZ-i Írásokat**. Egyszerűek és taníthatók voltak, és elhatározták, hogy minden tanítást a megszentelt **Írások** fényében ellenőriznek. Ezek közül a zsidók közül **sokan hittek**. Nagyszámú megtérő volt az **előkelő** pogány **asszonyok és férfiak** között is.

17,13-14 Amikor visszajutott a hír **Tesszalónikába**, hogy **Pál** és Szilász **Béreában** folytatja szolgálatát, a tesszalónikai **zsidók** átutaztak **Béreába**, és **fellá-**

zították a sokaságot az apostolok ellen. Erre a **testvérek** a hívőknek egy csoportjától kísérvé **elküldték Pált** a tengerpart felé. Valószínűleg **DIUMBA** mentek, és elhajóztak **PIRROSZBA, ATHÉN** kikötővárosába. **Szilász és Timóteus** **Béreában maradt**.

17,15 Ez hosszú utazás volt **Béreától Athénig**. Az ottani keresztyének igazi odaadását mutatta, hogy készek voltak kísérséni **Pált** egész úton. Amikor eljött az idő, **Pált Athénben** hagyták, aki üzenetet küldött velük **Szilásznak és Timóteusnak, hogy minél hamarabb** csatlakozzanak **hozzá**.

17,16 **Pált, miközben rájuk** várakozott **Athénben**, erősen megterhelte a város bálványimádása. Noha **Athén** a kultúra, a műveltség és a képzőművészetek központja volt, **Pált** ezekből a dolgokból semmi sem érdekelt. Idejét nem városnéző túrákkal töltötte.

Arnot a következő magyarázatot fűzi hozzá:

Nem arról van szó, hogy kevésbé értékelte a márványszobrokat, hanem az élő embereket jobban... Nem gyenge, hanem erős az, aki úgy tekinti a halhatatlan lelkeket, mint amelyek felmérhetetlenül fontosabbak, mint a szépművészet... Pál a bálványimádást nem szépnek és ártalmatlannak, hanem utálatosnak tekintette.⁶⁸

17,17-18 **Vitatkozott a zsinagógában a zsidókkal és az istenfélő pogányokkal**, prédikált a **piacon** mindenkinek, aki meghallgatta. Így került kapcsolatba néhány **epikureus és sztoikus filozófussal**. Az epikureusok egy Epikuros nevű filozófus követői voltak, aki azt tanította, hogy az élet fő célja nem az ismeret hajszolása, hanem a gyönyör. A sztoikusok panteisták voltak, akik úgy gondolták, hogy abban van a bölcsesség, ha az ember mentes az erős érzelmektől, érzéketlen az öröme vagy a bánatra, és ön-

ként enged a természeti törvényeknek. Amikor ennek a két filozófiai iskolának a tagjai hallották Pált, **fecsegőnek, idegen istenségek hirdetőjének** tekintették, **mivel Jézust és a feltámadást hirdette nekik.**

17,19-21 Megragadták és az **Areopágoszra vitték**, amely egy legfelső bírósághoz hasonló testület volt a Mars-dombon. Ebben az esetben ez nem igazán kihallgatás volt, hanem egyszerűen meghallgatás, amelyben Pálnak alkalmat adtak, hogy előadja tanítását a bíróság tagjai és a sokaság előtt. Ezt valamennyire megmagyarázza a 21. vers. **Az athéniak** szerettek álldogálni és beszélgetni, és másokat hallgatni. Úgy tűnt, hogy erre korlátlan idejük volt.

17,22 Pál megállva a törvényszék közepén, elmondta azt a beszédet, amely úgy lett ismeretessé, mint a Mars-dombi beszéd. Nem szabad elfeledni ennek a beszédnek a tanulmányozásakor, hogy pogányokhoz beszélt, nem zsidókhöz. Nekik nem volt ŐSZ-i háttérük, úgyhogy talánia kellett valamilyen közös érdeklődésre számot tartó témát, amellyel elkezdhetette mondanivalóját. Azzal a megfigyeléssel kezdte, hogy az athéniak **nagyon vallásosak**. Hogy Athén valóban **vallásos** város volt, azt jól igazolta az a tény, hogy a hírek szerint több bálvány volt benne, mint ember!

17,23 Pál, amikor azokra a bálványokra gondolt, amelyeket látott, visszaemlékezett **egy ilyen feliratú oltárra: „AZ ISMERETLEN ISTENNEK”**. Ebben a **feliratban** találta meg a kiindulási pontot az üzenetéhez. Az apostol két fontos tény felismerését látta. Első az **Isten** létezésének ténye, a másik az a tény, hogy az athéniak tájékozatlanok **felőle**. Ez tehát nagyon normális és természetes átmenetet adott Pálnak, hogy felvilágosítsa őket **az igaz Istenről**. Ahogyan valaki mondta, istenfélelmük szerteágazó

vízfolyását a helyes mederbe terelte.

17,24-25 Misszionáriusok mondják, hogy a pogányok Istenről való tanítását legjobb a teremtéssel kezdeni. Pontosan ez az, ahol Pál kezdte az athéni emberekkel. Úgy mutatta be **Istent**, mint azt, **aki teremtette a világot és abban mindent**. Ahogy az apostol körültekintett a számos közeli bálványtemplomon, emlékeztette hallgatóit, hogy az igaz **Isten nem lakik emberkéz által csinált templomokban**. **Nem is** szorul rá **emberi kezek** szolgálatára. A bálványtemplomokban a papok gyakran visznek ételt és más „szükségleti cikkeket” isteneiknek. Az igaz **Istennek** nincs szüksége semmire az embertől, mert Ő az **életnek, a lehetetnek és minden dolognak a forrása**.

17,26-28/a Pál ezt követően az emberi faj eredetét tárgyalta. Minden nemzet közös őstől, Ádámtól származik. Isten nemcsak előhozta a nemzeteket, de Ő rendelte ki az éveket és **határozta meg** az országokat, amelyekben a különböző népek laknak. Irgalmát számtalanszor árasztotta rájuk azért, hogy Őt **keressék**. Kívánta, hogy **kitapogassák és megtalálják**, bár valójában **nincs messze együnkünktől sem**. Az igaz Isten az, akiben **„élünk, mozgunk és vagyunk”**. Nemcsak teremtőnk, hanem körül is vesz minket.

17,28/b Pál, hogy tovább hangsúlyozza a teremtménynek a Teremtőhöz való viszonyát, idézett **valakit** görög **költőik** közül, aki ezt **mondta: „Mert az ő nemzetsége is vagyunk.”** Ezt nem lehet úgy értelmezni, mint az emberi testvériségről és Isten atyai mivoltáról szóló tanítást. Isten **leszármazottai** vagyunk olyan értelemben, hogy Ő teremtett bennünket, de csak az Úr Jézus Krisztusban való hit által válunk Isten **fiaivá**.

17,29 Pál érvelése folytatódik. Ha az emberek **Isten nemzetsége**, akkor lehetetlen Istenről úgy gondolkodni, mint

arany-, ezüst- vagy kőbálványról. Ezeket **művészet és emberi kitalálás alkot-ta,** és ezért még akkorák sincsenek, mint az ember. Ezek a bálványok, bizonyos értelemben, az emberek származékai, míg az igazság az, hogy az emberek Isten teremtményei.

17,30 Pál, miután rávilágított a bálványimádás balgaságára, továbbmegy, azt állítva, hogy századokon keresztül **Isten elnézte a pogányok tudatlanságát.** Most, az evangéliumi kinyilatkoztatás eljött, mely azt **parancsolja minden embernek mindenhol, hogy térjenek meg.** Vagyis csináljanak hátraarcot.

17,31 Ez sürgető üzenet, **mert Isten kijelölt egy napot, amelyen meg fogja ítélni a világot igazságban egy férfi,** az Úr Jézus Krisztus által, **akit arra rendelt.** Az itt említett ítélet akkor fog bekövetkezni, amikor Krisztus visszatér a földre, hogy elpusztítsa ellenségeit, és megkezdjé ezeréves uralkodását. Ezt az bizonyítja, hogy Isten feltámasztotta az Úr Jézust **a halálból.** Pál tehát elérkezik legkedveltebb témájához, Krisztus feltámasztásához.

17,32-33 Pál valószínűleg nem fejezte még be üzenetét. Lehet, hogy azok leki-csinylő megjegyzései szakították félbe, akik **gúnyolódtak a halálból való feltámasztás** elképzelésén. **Mások** nem gúnyolódtak, de tétováztak. Késlekedtek bármit tenni, ezt mondva: „**Majd még meghallgatunk téged efelől.**” Számoltak azzal, hogy egy végzetes napon Krisztussal lezárul az idő. Nem mondták, hogy soha, hanem azt, hogy nem most.

17,34 Nem lenne helyes **azonban** azt mondani, hogy Pál küldetése eredménytelen volt. Végül is **Dionizosz** hitt, ő pedig tagja volt a törvényszéknek. Hitt még **egy Damarisz nevű asszony és mások,** akiknek a neve nincs megadva.

Pál tehát eltávozott közülük. „Nem hallunk többet Athénról. Az üldözés köz-

pontjaiba Pál ismét visszatért, de az intellektuális nyegleségnek nem volt több mondanivalója.”

Bizonyos emberek kritizálják ezt a beszédet, mert látszólag dicséri az athéniakat vallásosságukért, amikor valójában otromba bálványimádók voltak; feltételezi az igaz Isten elismerését egy feliratból, amelyet esetleg egy bálványnak szántak; úgy látszik, túlságosan alkalmazkodott az athéniak módszereihez és szokásaihoz; és nem jelentkezik az evangélium olyan világosan és kényszerítő erővel, mint az apostol néhány más beszédében. Ezek a kritikák igazságtalanok. Már igyekeztünk megmagyarázni, hogy Pál először érintkezési pontot keresett, azután könnyű lépésekkel vezette el hallgatóit az igaz Isten megismeréséhez, azután a megtérés szükségességéhez, Krisztusnak, mint bírónak az eljövetele nézőpontjából. Pál igehirdetésének elegendő védelme az, hogy az által lelkek őszintén tértek meg.

FORMÁKHOZ NEM RAGASZKODÓ IGEHIRDETÉS

Pál igehirdetése a Mars-dombon az egyik illusztrálása azoknak a *szokatlan helyeknek,* amelyeken a korai hívők hirdették az Igét.

A *szabad tér* volt a legkedveltebb. Pünkösdkor az üzenetet szabad ég alatt hirdették, azok számából ítélve, akik hallgatták és megtértek⁶⁹ (Csel 2,6.41). Más általános szabad ég alatti igehirdetésekről a következő helyeken olvasunk: 8,5.25.40; 13,44; 14,8-18.

Legalább három alkalommal *a templom* környéke visszhangzott az üzenettől (3,1-11; 5,21.42). Pál és társai Filippiben *a folyóparton* hirdették az Igét (16,13). Itt Athénben *a piactéren* prédikált (17,17), mielőtt meghívták a Mars-dombra. Jeruzsálemben egy ingerült tömeghez az An-

tónia-erőd lépcsőiről beszélt (21,40-22, 21).

Legalább négyszer hirdették az üzenetet a zsidó *Szanhedrin* előtt: Péter és János (8,19); Péter és a többi apostol (5,27-32); István (7,2-53) és Pál apostol (22,30-23,10).

Pál és társai szokás szerint az evangéliumot zsinagógákban hirdették (9,20; 13,5.14; 14,1; 17,1-2.10.17; 18,4.19.26; 19,8).

Magánotthonokat is gyakran használtak. Péter Kornéliusz házában prédikált (10,22-24). Pál és Szilász bizonysgot tett a filippi börtönőr otthonában (16,31-32). Korintusban Pál Kriszpusz, a zsinagógai előljáró házában prédikált (18,7-8). Éjjelleg prédikált Tróászban egy magánházaiban (20,7). Házzól házza járva tanított Efézzusban (20,20) és saját bérelt házában Rómában (28,30-31).

Fülöp az etióp eunuchnak *egy hintóban* prédikált (8,31-35), Pál pedig *egy hajó fedélzetén* (27,21-26). Efézzusban naponta vitatkozott *egy iskolateremben* (19,9).

Pál prédikált polgári bíróságokon is, Félix (24,10), Festus (25,8) és Agrippa (26,1-29) előtt.

A 8,4-ben azt olvassuk, hogy az üldözött hívők *mindenhova* elmentek, hirdetve az Igét.

Ez azt bizonyítja, nem hitték, hogy az üzenet hirdetését be kellene zárni valamilyen speciális „megszentelt” épületbe. Bárhol, ahol emberek voltak, megvolt mind az ok, mind az alkalom arra, hogy Krisztust ismertté tegyék.

A. B. Simpson, állapítja meg a következőket:

A korai keresztyének úgy tekintettek minden helyzetre, mint alkalomra, hogy Krisztusról bizonysgot tegyenek. Még amikor királyok és uralkodók elé vitték is őket, sohasem jutott eszükbe, hogy kitérjenek kötelességük

elől, és a következményektől való félelem miatt elkerüljék, hogy Krisztussal azonosuljanak. Egyszerűen alkalom volt, hogy prédikáljanak királyoknak és kormányzóknak, akiket egyébként nem érhettek volna el. Valószínű, hogy Isten engedi meg mindenkinek, hogy keresztesse utunkat, azért, hogy alkalmunk legyen valamilyen áldást hagyni neki, belecsepegtetni szívébe és életébe valamilyen hatást, amely közelebb vonja Istenhez.⁷⁰

Az Úr Jézus meghagyta nekik: „Elmenvén a széles világra, hirdessétek az evangéliumot minden teremtsnek” (Mk 16,15). A Cselekedetek könyve mutatja, hogy végrehajtották a parancsot.

Hozzátehetjük, hogy a Cselekedetekben az igehirdetések legtöbbször spontán és rögtönzött módon született. Rendszerint nem volt idő felkészülni egy beszédre. „Nem egy órának a teljesítménye volt, hanem egy élet felkészülése.” A prédikátorok voltak készek, nem a beszédek.

18,1 Némelyek úgy gondolják, hogy **Pál Athénból** ottani igehirdetésének sovány eredménye miatt távozott el. Mi inkább azt hisszük, hogy a Szent Szellem vezette, hogy utazzon nyugatra **KORINTUSBA, AKHÁJA** fővárosába. Itt, ebben a városban, amely erkölcstelenségéről volt híres, kellett hirdetni az evangéliumot és gyülekezetet alapítani.

18,2-3 Korintusban Pál életre szóló barátságot kötött egy házaspárral, akiknek neve **Akvila** és **Priscilla**. **Akvila pontuszi zsidó** volt, Kis-Ázsia északkeleti tartományából. Ő és felesége **Rómában** élt, de **Claudius** császárnak egy antiszemita dekrétuma alapján kiűzték őket. Minthogy Korintus a **Rómából** keletre tartó fő útvonalon helyezkedett el, itt telepedtek le és nyitottak vállalkozást, mint **sátorkészítők**. Foglalkozását tekintve Pál

is sátorkészítő volt, így megismerkedtek egymással.

Az élet legnagyobb felfedezései csil-lannak fel előttünk, miközben a köte-lesség mezején maradunk. Végezd napi kenyérkereső munkádat, és szer-számaid között fogod megkapni a nagy áldásokat és meglátni a boldog látomásokat... Az üzlet, hivatal vagy áruraktár Isten házává válhat. Vé-gezd a munkádat és csináld szorgal-masan; közben ritka lelki közösségekre találhatsz, mint Akvila és Prisz-cilla.⁷¹

Az elbeszélésből nem világos, hogy **Akvila** és **Priszcilla** már keresztyének voltak-e, amikor Pállal találkoztak, vagy az ő szolgálatán keresztül tértek meg. Talán valószínűbb, hogy már hívők voltak, amikor Korintusba jöttek.

18,4 Pál minden szombaton vitatkozott a zsinagógában, és meggyőzött mind zsidókat, mind pogány prozelitákat, hogy Jézus valóban az Isten Krisztusa.

18,5 Pál Szilászt és Timóteust Béreában hagyta, amikor Athénbe távozott. Athénből üzenetet küldött nekik, hogy csatlakozzanak hozzá. Korintusban érték utol.

Megérkezésük után **Pált szorongatta a Szellem.** Az Úr megterhelte azzal, hogy nagy szorgalommal hirdesse az üzenetet, bizonyítva **a zsidóknak, hogy Jézus a Krisztus.** Lehet ez utalás is, hogy az apostol nem töltötte már az idejét itt sátorkészítéssel, hanem teljesen az evangélium hirdetésére szánta.

Pál körülbelül ekkor írta az I. Tesszalonikai levelet (Kr. u. 52).

18,6 A hitetlen zsidók **szembeszálltak** Pállal, és káromkodtak vagy szidták. Az evangélium elutasításával végül is *önmaguk* ellenségei voltak. A hitetlen ember senkinek sem árt annyira, mint önmagának.

Pál **megrázta ruháit és ezt mondta nekik: „Véretetek a fejetekre; én tiszta vagyok: mostantól fogva a pogányokhoz megyek.”** Ruháinak megrázása jelképes cselekedet volt, ami a tőlük való elkülönülést fejezte ki. Azonban ez nem akadályozta meg abban, hogy elmenjen a zsinagógába egy másik városban, éspedig Efézusban (19,8).

Az apostol szavai komoly figyelmeztetést jelentenek minden hívő embernek, hogy létezik olyan dolog, mint a vérvét-kesség. A keresztyén adósa minden embernek. Ha elmulasztja, hogy fizesse ezt az adósságot az evangélium hirdetésével, Isten felelősségre vonja. Másrészt viszont, ha hűségesen bizonyosságot tesz Krisztus mellett és konok elutasítással találkozik, akkor ő maga mentes a vétektől, és a felelősség a Krisztust elutasító emberen marad.

18,7-8 A zsidók dühkitörését követően az apostol elment **Jusztusz** otthonába, aki a júdaizmusra áttért pogány volt, és **a zsinagóga szomszédságában** lakott. Pál apostol, miközben erről a bázisról folytatta szolgálatát, örömmel látta, hogy **Kriszpusz, a zsinagóga feje egész háza népével együtt** az Úrhoz tért. **Sok** más korintusi ember is hitt **és bementkezett.** Pál bementette Kriszpuszt és még néhány embert (1Kor 1,14-16), de rendszeres gyakorlata az volt, hogy a bementést más hívőkre hagyta. Pál attól félt, hogy az emberek majd pártot alakítanak körülötte, ahelyett, hogy szeretetük és hűségük töretlenül az Úr Jézusra irányulna.

18,9-10 Az Úr kegyelmesen **beszélt Pálhoz azon az éjszakán látomásban,** biztatva, hogy semmitől se féljen. Az apostolnak folytatnia kell az ige hirdetést, bízva Isten jelenlétében és védelmében. **Sok ember volt a városban,** akik az Úr éi voltak olyan értelemben, hogy már munkálkodott életükben az Úr, és végül meglesznek mentve.

18,11 Pál tizennyolc hónapig maradt Korintusban, miközben **tanította Isten** Igéjét. Ezzel az időszakkal kapcsolatban értékes háttéranyagot kapunk az 1. és 2. Korintusi levélben.

18,12-16 Valószínűleg Pál korintusi tartózkodásának vége felé lehetett, hogy **Galliót Akhája prokonzuljává** nevezték ki (hozzávetőleg Kr. u. 51-ben). **A zsidók**, gondolva, hogy az új **prokonzul** barátságos akar lenni irányukban, **Pált a törvényszék** elé vitték a korintusi piactéren. A vád az volt, hogy **Pál** arra csábítja őket, hogy **Istent** a zsidó **törvénnyel elentétesen imádják**. Mielőtt az apostolnak alkalma lett volna védekezni, **Gallió** lekicsinylő kifejezéssel megszüntette az ügyet. Azt mondta a zsidóknak, hogy ez szigorúan a **saját törvényükre** vonatkozó dolog, és nem tartozik az ő igazságszolgáltatására. **Ha bosszúállásról vagy gonosz cselekedetről lett volna szó**, akkor elvárható lett volna **Galliótól**, hogy türelmesen **foglalkozzon** a zsidókkal, de valójában itt csak **tanításokról, nevekről** és a zsidó **törvényről volt szó**. A **prokonzul** nem akart **ilyen dolgokban bíró** lenni, ezért megszüntette az eljárást.

18,17 Néhányan úgy gondolják, hogy **a görögök** azért büntették meg **Szószthenészt**, mert Pált **Gallió** elé vitette üres vádaskodásokkal. Amikor azt olvassuk, hogy **Gallió semmit sem törődött velük**, nem azt jelenti, hogy nem érdekelte az evangélium, bár feltehetően ez volt az igazság. Nyilvánvalóan nem kívánt belebonyolódni a zsidó törvényekbe és szokásokba.

18,18 Ezek után az események után Pál **egy jó ideig** Korintusban **maradt**. Talán ez alatt írta a 2. Tesszalonikai levelet.

Amikor Pál végül **elhagyta** Korintust **Priszcellával és Akvilával** együtt, elhagyott Szíriába, azzal a szándékkal, hogy

visszatér Antiókiába. A kommentátorok véleménye megoszlik a tekintetben, hogy **Pál** vagy **Akvila vágatta-e le a haját Kenkreában**, Korintus keleti kikötőjében.⁷²

Némelyek úgy vélik, hogy a **fogadalom** módja erősen zsidó jellegű volt, és nem illik olyan emberhez, aki Pál szellemi érettségével rendelkezik. Valószínűleg nincs mód rá, hogy a dolgot végérvényesen eldöntsük.

18,19-20 Amikor a hajó kikötött **EFÉZUSBAN**, Priszilla és Akvila azzal a szándékkal szállt ki, hogy ott maradnak. Pál arra használta a hajó rövid ott-tartózkodását, hogy bemenjen **a zsinagógába** és vitatkozzon **a zsidókkal**. Eléggé meglepően azok azt szerették volna, hogy hosszasabban maradjon ott, de nem tehetette.

18,21 A hajó elment. Ő azonban megígérte, hogy **visszatér Efézusba, ha Isten akarja**, miután a **következő ünnepet Jeruzsálemben** töltötte.

18,22 A hajó ezt követően **CÉZARÁBAN** állt meg. Innen az apostol **felment és köszöntötte a gyülekezetet** Jeruzsálemben. Azután **lement ANTIÓKHIÁBA**, ahol ez volt utolsó látogatása.

Így végződik Pál második missziós utazása.

G) **Pál harmadik missziós útja: Kis-Ázsia és Görögország (18,23-21,26)**

18,23 Egy meglehetősen hosszú antiókhiai látogatás **után** Pál készen állt, hogy felkerekedjen egy újabb hosszú missziós utazásra. Ennek az utazásnak a leírása a 23. versről a 21,6-ig terjed.

Az első két tartomány, ahol látogatást tett, **GALÁCIA és FRÍGIA volt**. Az apostol egyik gyülekezetből a másikba ment, **erősítve minden tanítványt**.

18,24-26 Az elbeszélés visszatér **Efészusba**, ahol **Akvila és Priscilla** maradt. Oda érkezett **egy Apollós nevű ékes szavú** prédikátor, aki **alaposan** ismerte az **ÓSZ-i Írásokat**. Születés szerint **zsidó** volt és **Alexandriából** érkezett, amely Észak-Egyiptom fővárosa volt. Bár prédikálását nagy erő kísérte, és nagyon buzgólkodott, mégis bizonyos mértékig hiányos volt a keresztyén hit ismeretében. Nyilvánvalóan sokat tanult Keresztelő **János** szolgálatában, és tudta azt is, hogy hogyan szólította fel János Izráel nemzetét bűnbánatra a Messiás eljövetelére való felkészülés érdekében. Nyilván nem tudott a keresztyén benerítkezésről vagy a keresztyén tanítás más részeiről. **Amikor Akvila és Priscilla meghallotta beszélni a zsinagógában**, felismerték, hogy további tájékoztatásokra van szüksége, ezért szeretettel **maguk mellé vették, és pontosabban megmagyarázták neki az Isten útjait**. Becsületére váljék ennek az **ékesszavú** prédikátornak, hogy hajlandó volt tanulni egy sátorkészítőtől és feleségétől.

18,27-28 Tanítható szellemének eredményeként az **efézusi testvérek** bátorították abban a vágyában, hogy elmenjen Korintusba, hogy ott hirdesse az Igét. **Írtak** is egy ajánlólevelet neki. Ott aztán nagy segítséget jelentett a korintusi hívőknek, és **nyilvánosan meggyőzte a zsidókat, bebizonyítva, hogy Jézus valóban az Isten Krisztusa**.

19,1 Amikor Pál eredetileg **Efészusba** látogatott, megígérte a zsidóknak a zsinagógában, hogy vissza fog térni, ha Isten akarja. Ennek az ígéretnek a beteljesítéseként elutazott Galácia és Frígia környékéről a szárazföldi útvonalon, a hegyvidéken keresztül **EFÉZUSBA**, Kis-Ázsia nyugati tengerpartjára. Megérkezése után találkozott mintegy tizenkét emberrel, akik **tanítványoknak** vallották magukat. Amint elbeszélgetett velük, megértette,

hogy a keresztyén hitismeret bennük nagyon tökéletlen és hiányos. Azon tűnődött, hogy megkapták-e ezek egyáltalán a Szent Szellemet?

19,2 Ezért megkérdezte tőlük: **„Vajon vettetek-e Szent Szellemet, minek-utána hívőkké lettetek?”** Ez könnyen félreérthető, mintha a Szent Szellem vétele a megváltás után következne be.

Ennek a versnek a gondolata nem az, hogy a Szent Szellem vétele annak a kegyelemnek a munkája, amely a megváltást követi. Mihelyt egy bűnös bízik a Megváltóban, veszi a Szent Szellemet.

A válasz a következő volt: **„Sőt, inkább azt sem hallottuk, hogy van-e Szent Szellem.”** Minthogy ezek az emberek Keresztelő János tanítványai voltak, ahogyan a következő versből megtudjuk, tudhattak valamit a **Szent Szellem** létezéséről az **ÓSZ-ből**. De nem csak abból, mert János tanította tanítványainak, hogy aki utána jön, Szent Szellemmel fogja őket beneríteni. Ezek a tanítványok csak azt nem tudták, hogy a **Szent Szellem** pünkösdi napján már eljött.

19,3-4 Amikor az apostol felvetette a benerítkezés kérdését, azt találta, hogy ezek az emberek csak **János benerítkezéséről** tudtak. Más szóval csak annyit tudtak, hogy a Messiás elközelgett, és **benerítkezés által kifejezett bűnbánatukat** úgy tekintették, mint szükséges előkészületet, hogy fogadhassák a Királyt. Nem tudták, hogy **Krisztus** meghalt, eltemették, feltámadt a halálból és visszament a mennybe, de elküldte a Szent Szellemet. **Pál** mindezt elmagyarázta nekik. Emlékeztette őket, hogy amikor **János a bűnbánat benerítésével** merített be, sürgette őket, hogy **higgyenek Krisztus Jézusban**.

19,5 Amikor ezt meghallották, **benerítkeztek az Úr Jézus nevében**. Az egész Cselekedetek könyvén keresztül a hangsúly kifejezetten Jézus uralmán van.

Ezért János tanítványai itt **az Úr Jézus** hatalma által **merítkeztek be** annak mintegy nyilvános elismeréseként, hogy életükbe befogadták Jézus Krisztust, mint Urat (Jahvét).

19,6-7 Pál ezután **rájuk tette kezét**, és azok vették a **Szent Szellemet**. Ez a negyedik alkalom a Cselekedetek könyvében, amikor a **Szent Szellem** adatott. Az első a 2. fejezetben, pünkösöd napján volt, és elsősorban zsidókat érintett. A második a Csel 8-ban található, amikor a Szellem a samáriaiaknak adatott Péter és János kézzeláttételével. A harmadik időpont a Csel 10-ben volt a pogány Kornéliusz háznépének Joppében. Korábban már rámutattunk, hogy a **Szent Szellem** vételéhez vezető események sorrendje mindegyik esetben eltérő volt.

Itt a Csel 19-ben az események sorrendje a következő:

hit,
újra bemeztkezés,
az apostol **kézzeláttétele**,
a **Szent Szellem** vétele.

Azzal, hogy a **Szent Szellem** adatott János tanítványainak Pál **kézzeláttétele** által, az Úr elejét vette a vád lehetőségének, ami később felmerülhetett volna, miszerint Pál alárendelt lenne Péterrel, Jánossal vagy a többi apostollal szemben.

Amikor János tanítványai vették a **Szent Szellemet**, **nyelveken szóltak és prófétáltak**. Ilyen természetfeletti erők Isten munkamódszeréhez tartoztak az ÚSZ létrejötte előtt. Tudjuk, hogy ma a **Szent Szellemet** megtérésünkön kapjuk, nem jelek és csodák vagy valamilyen érzések által, hanem az ÚSZ-i Szentírás bizonyosságátétele által.

Abban a pillanatban, amikor valaki hisz az Úr Jézus Krisztusban, a Szent Szellem lakozást vesz benne; el van pecsételve a Szent Szellem által; megkapja a Szellem zálogát; megkapja a Szellem felkenését; és a Szellem által belemerül a

Krisztus Testébe. Ez azonban nem mond ellent annak, hogy a hívő életében ezt követően is előfordulhatnak szellemi *krízisek*. Tagadhatatlan, hogy a Szent Szellem gyakran egyes emberekre szuverén módon jön el, felhatalmazva őket különleges szolgálatokra, nagy bátorságot adva nekik a hitben, és szenvedéllyel tölti el őket a lelkek megmentéséért.

19,8 Pál három hónapon keresztül látogatta a **zsinagógát** Efézusban, **vitatkozva és győzködve ott az Isten királyságának dolgairól**. **Vitatkozás** alatt azt értjük, hogy az emberek értelméhez szólt. A **meggyőzéssel** akaratum befolyásolására törekedett, különösen Jézusba, mint a Krisztusba vetett hit vonatkozásában. **Vitatkozásának témája „az Isten királyságára tartozó dolgok”** voltak.

Stuart, C. E. a következőképpen világítja meg:

Jegyezzük meg, hogy nem arról van szó, hogy a királyság evangéliumát hirdette: ez üdvtörténeti szempontból nem lett volna helyénvaló. Azt az Úr hirdette. Azonban az ő halálával hatályon kívül van helyezve, hogy egy eljövendő napon újra életre keljen (Mt 24,14; Jel 14,6-7). Pál azonban úgy vitatkozott Isten királyságáról, ahogyan az most létezik a földön.⁷³

19,9-10 Amikor a zsidók közül némelyek **megkeményítették** magukat (ami értelmüket illeti) és nem hittek (ami akaratukat illeti), amikor kezdtek gonoszul szólni a **sokaság** előtt az Úr **útjáról**, Pál elhagyta a zsinagógát, és **elkülönítette tanítványait** az ottani zsidóktól. Elvitte őket **Tirannosz iskolájába**, ahol szabadon taníthatott **naponta**. Általában úgy gondolják, hogy **Tirannosz** görög volt, aki filozófiai vagy retorikai osztályokat vezetett. Az apostol **két éven keresztül** szerzett tanítványokat, és azután elküldte őket, hogy másokat tanítsanak. Ennek eredményeképpen **Ázsia** egész tartomá-

nya **hallotta az Úr Jézus Igéjét, mind a zsidók, mind a görögök.** Így valóban nagy kapu nyílt Pál előtt, még ha sok is volt az ellenség (1Kor 16,9).

19,11-12 Pálnak, mint Jézus Krisztus apostolának, hatalma volt jeleket és csodákat tenni. Ezek apostolságának bizonyítékai voltak, és hitelesítették az üzenetet, amelyet hirdetett. Olyan nagy volt az erő, amely átáramlott rajta, **hogy még a keszkenőket vagy kötényeket is,** amelyeket érintett, elvitték **a betegekhez** vagy a démontól megszállottakhoz, és az eredmény gyógyulás volt. Felmerül a kérdés, hogy vajon ezeket a **csodákat** meg lehet-e ismételni manapság. Isten Szelleme szuverén Úr, és megteheti, ha neki tetszik. Be kell azonban ismerni, hogy az apostolokra és küldötteikre természetfeletti hatalom volt bízva. Minthogy ma már nincsenek apostolaink a szónak a teljes értelmében, hiábavaló dolog amellett erősködni, hogy csodáinknak fenn kell maradniuk.

19,13-14 Ha valahol Isten hatalommal munkálkodik, a Sátán mindig jelen van, hogy romboljon és szembeszálljon. Miközben Pál Igét hirdetett és csodákat tett, voltak bizonyos vándor zsidók Efézusban, akik **ördögűzők** voltak. Ezek az emberek megparancsolták a **gonosz szellemeknek** (úgy használva **az Úr Jézus nevé**t, mint valami mágikus formulát), hogy menjenek ki **azokból, akiket** megszálltak. Hogy bizonyos zsidóknak valóban volt hatalmuk rá, hogy kiűzzenek démonokat, azt az Úr Jézus is elismerte (Lk 11,19).

A mágusi gyakorlatot űző zsidók között volt Szkéva hét fia is. Ezt az embert **főpappá** tették, vagyis a huszonnégy váltásból álló hivatal papjává. Egyszer a fiai megpróbálták kiűzni egy gonosz szellemet egy megszállottból. Ezt mondták a démonnak: **„Kényszerítünk titeket a Jézusra, akít Pál prédikál.”**

19,15-16 Kimondták a szavakat, de nem volt hatalmuk, és a démon nem engedelmeskedett. **A gonosz szellem** válsza jól megvilágította a helyzetet. Ezt mondta: **„Jézust ismerem, Párról is tudok; de ti kicsodák vagytok?”**

F. B. Meyer fűz ehhez egy szellemes magyarázatot, amelyet érdemes közölni:

Amikor Szkéva fiai felléptek a démon ellen, az ellenük fordult és ezt mondta: „Ti kis törpék, ti liliputiak, kik vagytok ti? Pált ismerem! Titeket nem ismerlek, sohasem hallottam rólatok ezelőtt; a ti neveteket sohasem emlegették lenn a pokolban. Senki sem ismer benneteket, senki sem tud rólatok ennek az Efézusnak nevezett helynek csöppnyi területén kívül”.

Igen, és ez az a kérdés, amely ma felmerült bennem: Tud valaki rólam lenn a pokolban? Ismernek bennünket az ördögök? Félnék tőlünk? Réműletet keltünk bennük? Vagy nekünk támadnak? Amikor vasárnap Igét hirdetünk, vagy amikor az utcán beszélgetünk, vagy vasárnapi iskolai osztályunkat vezetjük, így szól-e az ördög: „Nem ismerlek, nem érdemled meg, hogy fáradjak miattad; mehetsz és csinálhatod a dolgodat. Nem fordítom fel a poklot, hogy megállítsalak.”⁷⁴

Érdekes, hogy a Szentírás különbséget tesz **a gonosz szellem** (15. v.) meg **az ember** között, akiben a gonosz szellem lakott (16. v.). A 15. versben a démon beszél. De a 16. versben maga a megszállott **ugrott rá** Szkéva fiaira, legyőzte őket, letépte ruhájukat és megsebesítette őket.

19,17 Amikor a Sátán erőinek ez a kudarca ismeretessé vált a környező területen, nagy félelem **szállt** az emberekre, **és az Úr Jézus neve megdicsőült.** Nem Pál neve kapott dicsőséget, hanem Pál Megváltójának **a neve.**

19,18-19 Olyan hatalmasan munkálkodott Isten Szelleme azok között, akik a

mágia tudományának különböző formáival foglalkoztak, hogy nagy számban tértek Krisztushoz, **megvallva cselekedeteiket**. Miután ezt megtették, hitüket nyilvánosan demonstrálták azzal, hogy összegyűjtötték **könyveiket**, amelyek mágiával foglalkoztak, és nagy máglyán elégették. A könyvek eredeti ára **ötvenezer ezüstpénz** volt. Nehéz pontosan meghatározni, hogy a mi árfolyamunkon ez mennyi lehetett, – talán egymillió forint.

19,20 A pogány praktikáknak ez a nagy nyilvánosságot kapott megtagadása azzal járt, hogy **az Úr Igéje** hatalmasan **megnövekedett** és terjedt. Talán, ha a modern keresztyének is elégetnék hitvány könyveiket és magazinjaikat, az Ige sokkal jobban uralomra jutna.

19,21 Amint Pál ideje Efézusban végéhez közeledett, elhatározta, hogy **viszszamegy Jeruzsálembe Macedónián és Akháján** át, és utána majd Rómát is meglátja. Szerető és könyörületes nagy szíve mindig azok felé a központok felé irányult, ahol az evangéliumot el lehetett plántálni, és amelyekből az tovább terjedhetett.

19,22 Timóteust és Erásztoszt előre küldte **Macedóniába**, ő azonban **egy ideig Ázsiában maradt**. Valószínűleg ekkor írta a Korintusi első levelet (kb. Kr. u. 56-ban).

19,23-27 Pál szolgálatának eredményeképpen sok efézusi lakos a bálványaitól az Úrhoz fordult. A városban a szellemi ébredés olyan széles körű volt, hogy üzleti veszteséget okozott a bálványkészítők között. Egy **Demetriosz nevű ötös** egyike azoknak, akiket ez súlyosan érintett. Ő **ezüsből Diana templomokat készített**.⁷⁵ **Demetriosz** az üzletág szóvivőjeként összegyűjtötte minden iparos társát, és arra törekedett, hogy valamilyen tiltakozó akcióra vegye rá őket. Eszükbe juttatta, hogy **Pál** milyen sikeresen győzött meg **sok embert**, hogy nem **istenek**

azok, **amiket emberi kéz alkot**. Elárulta igazi indítékait, amikor azt mondta, hogy **üzletáguk veszélyben** van, de arra törekedett, hogy a dolgoknak vallásos színezetet adjon, nagy tiszteletet színelve **Diana és temploma** iránt.

19,28-31 Az ötösök találkozója hamarosan tömegjelenetté vált, amelybe **az egész város** belekeveredett. „**Nagy az efézusi Diana!**” – kiáltotta a tömeg és **a színházba özönlött** (arénába vagy colosseumba); majd megragadták *Gájuszt és Arisztarkhoszt, Pál két útítársát*, kétségkívül azzal a szándékkal, hogy megölik őket. Maga **Pál** is ki **akart** menni, hogy beszéljen a tömeghez, de a tanítványok **megakadályozták**, és óvták ettől az ázsiai főpapok is (a polgárok által választott tisztviselők, akik a saját költségükön rendeztek fesztiválokat az istenek tiszteletére). A városnak ezek a jótévedői, akik barátságosak voltak Pálhoz, azt mondták neki, hogy nem tanácsos, hogy bemenjen az arénába.

19,32 Ekkorra a tömeg már teljesen irányíthatatlanná vált. Sokan nem is tudták, miért vannak ott. Ellentmondó hangok hallatszottak mindenfelől.

19,33-34 Egy **Alexander** nevű zsidó megpróbált előlépni és beszélni a tömeghez. Kétségtelenül az volt a szándéka, hogy védje a zsidókat, mint akik ebben a dologban teljesen ártatlanok. **De amikor** a tömeg **rájött, hogy zsidó**, hatalmas tiltakozó üvöltésben tört ki. **Körülbelül két órán át** ordították, hogy „**Nagy az efézusi Diana (Artemisz)!**”

19,35 Ebben a kritikus pillanatban **a városi jegyzőnek** sikerült megnyugtanni **a tömeget**. Beszéde bár sikeres, de gyenge volt. Lényegében azt mondta, hogy az efézusiaknak semmitől sem kell félniük. Végül is mindenki tudja, hogy Efézus **város**a van kijelölve arra, hogy **a nagy istennő, Diana templomának őrizője** legyen. Bár Ázsiában tizenhárom városnak

volt valamilyen érdeke a templomban, mégis ennek a megszentelt épületnek a gondozása az efézusiak feladata volt. Ugyancsak nekik jutott a kiváltság, hogy egy **Diana-szobrot** őrizzenek, amelyről azt állították, hogy az égből hullott alá.

19,36-39 Minthogy vallási alapjaik biztonságban vannak, és senki sem rombolhatja le Diana imáadását, azt mondta az embereknek, hogy balgaság volt ilyen hűhót csapni miatta. Végül is azok, akik ellen kiabáltak, nem **templomrablók** és nem is **káromolják** Diánát. **Ha Demetriosznak és szaktársainak** indokolt vádja van, a rendes **törvényszékek nyitva** állnak előttük, és a **prokonzul** kész meghallgatni **vádjaikat**. Ha bármilyen más mondanivalójuk van, mindig van lehetőségük, hogy összehívják a **törvényes gyűlést**. Csak hogy úgy jöttek össze, mint **rendbontó** csődület. A Római Birodalom nem nagyon szerette az ilyen eljárást. **Ha felszólítják őket, hogy számoljanak be** erről a csődületről, nem igen tudják majd igazolni magukat. A városi jegyző azt is tudta, hogy hivatala, de talán még az élete is veszélybe kerül, ha lázadás hírei jutnak el Rómába.

19,40 Erre a tömeg megnyugodott, és most már az emberek siettek haza. Bármilyen furcsa is, de nem a nagy felfordulás, hanem a városi jegyzőnek ez a polgári rend érdekében tett akciója volt, ami véget vetett Pál itteni szolgálatának. Ameddig egészséges ellenállásról volt szó, Pál úgy érezte, hogy az alkalom kapuja szélesre van tárva Efézusban (1Kor 16,8). De úgy tűnik, hogy amikor a törvényhatósági védelmet kiterjesztették rá, továbbment.

Az a szó, hogy **népgyűlés** (32., 39., 40. v.), a görög **ekklézsia** szó fordítása, amelynek jelentése: az emberek közül kihívott társaság. Ez ugyanaz a szó, amelyet az ÚSZ egyéb részében *gyülekezetnek* fordítanak. Hogy a szó vajon egy po-

gány tömegre vonatkozik-e, mint itt, vagy Izráel gyűlésére, mint a Csel 7,38-ban, vagy pedig az ÚSZ-i Gyülekezetre, azt a szövegösszefüggésből kell eldönteni. A *gyülekezet* szó jobb fordítása az *ekklézsiának*, mint az *egyház*, mivel az egy épületre utal. A modern alkalmazásban valamilyen vallást értenek ezen. Ezért szereti jobban sok keresztyén a *gyülekezet* szót; ez kifejezi azt aényt, hogy a gyülekezet az embereknek kihívott csoportja, nem pedig épület, még kevésbé hitvallás.

20,1 Az 1. versből úgy tűnhet, hogy az apostol közvetlenül Efézusból utazott **Macedóniába**. A Korintusi 2. levélből azonban megtudjuk, hogy először **TRÓÁSZ**-ba ment. Ott nyitott ajtót talált az igehirdetésre, de nagyon várta, hogy találkozzon Titusszal, és meghallja tőle, hogy a korintusiak hogyan fogadták első levelét. Amikor nem találta Tituszt Tróászban, átkelt az Égei-tenger északkeleti csücskén **MACEDÓNIA**-ba. Kétségtelenül NEAPOLIS-ban kötött ki, azután beutazott FILIPPI-be. Közben **Macedóniában**, feltehetően Filippiben találkozott Titusszal, és nagyon felbátorították a Korintusból származó hírek. Valószínűleg ez volt az az időszak, amikor megírta a Korintusi második levelet (Kr. u. 56?) (Lásd: 2Kor 1,8-9; 2,12-14; 7,5-7).

20,2-3/a Miután egy ideig Macedóniában szolgált, délre utazott **GÖRÖGORSZÁG**BA, vagyis **AKHÁJÁ**BA. A három hónap nagy részét kétségkívül KORINTUSBAN töltötte, és ez alatt az idő alatt írta a Rómaiakhoz írt levelet. Némelyek úgy vélik, hogy a Galatákhöz írt levelet is ekkor írta.

20,3/b Pál eredetileg úgy tervezte, hogy Korintusból egyenesen **Szíriába** utazik az Égei-tengeren keresztül. Mikor azonban megtudta, hogy **a zsidók** az elpusztítását tervezik valahol az úton, meg-

változtatta terveit, és ismét északra ment **MACEDÓNIÁN keresztül**.

20,4 Ekkor tudomást szerzünk Pál néhány útítársáról. Az van itt megírva, hogy **Ázsiáig** kísérték, tudjuk azonban, hogy közülük néhányan még Rómába is vele mentek.

A béreai Szópatér feltehetően azonos volt **Szózipatrosszal**, Pál rokonával, akit a Róm 16,21 említ.

Arisztarkhosz Tesszalonikából, aki majdnem életét veszítette az efézusi zendülésben (Csel 19,29).

Később úgy olvasunk róla, mint aki fogolytársa volt Pálnak Rómában (Filem 24; Kol 4,10).

Szekundusz ugyancsak tesszalonikai, aki Ázsiáig kísérte Pált, feltehetően Tróászsig vagy Milétozig.

Derbei Gájusz, aki nem tévesztendő össze azzal a macedóniai emberrel, akit a tömeg Efézusban megragadott (Csel 19,29). Van egy másik Gájuszról is szó, aki korintusi lakos volt és Pál házigazdája, amíg ott volt (Róm 16,23). János harmadik levele is egy Gájusz nevű embernek van címezve, aki valószínűleg valamelyik Efézushoz közeli városban élt. Gájusz nagyon gyakori név volt.

Timóteus Pált nemcsak **Ázsiáig kísérté el**, hanem vele volt Rómában is első fogsága alatt. Ezt követően Pállal utazott Ázsia tartományon keresztül. Timóteushoz írt második levelében Pál kifejezi vágyát, hogy újra láthassa, de nem tudjuk, hogy ez a kívánsága teljesült-e valaha.

Tikhikosz kis-ázsiai származású, valószínűleg Milétozig utazott az apostollal. Később Rómában csatlakozott Pálhoz, és úgy van említve, mint aki vele dolgozott második fogságáig és annak ideje alatt.

Trofimosz nyilvánvalóan pogány volt, aki **Kis-Ázsiában**, Efézusban la-

kott. Pállal ment Jeruzsálembe, és akaratlanul oka volt az apostol letartóztatásának. Őt is említi a 2Tim 4,20.

20,5-6 Úgy látszik, hogy a fenti hét testvér előretazott Tróászba, míg Pál és Lukács **FILIPPIBE** látogatott. Úgy gondoljuk, hogy Lukács az apostollal volt, a többes szám első személy használata miatt: **minket** az 5. versben, **mentünk** a 6. versben stb. **A kovásztalan kenyerek napjai**, vagyis a páska után Pál és Lukács Macedóniából **TRÓÁSZBA** hajózott. Az utazás normál körülmények között nem tartott **öt napig**. Itt nincs magyarázat a késésre.

20,7-9 A 6. és 7. verset összehasonlítva úgy tűnik, hogy az apostol szándékosan várt Tróászban hét napig, hogy ott lehessen a **kenyér** megtörésekor az Úr napján. Az bizonyára világos a 7. versből, hogy gyakorlat volt a korai keresztyének-nél összegyűlni **a hét első napján** úrvacsora tartására.

Azon, hogy **Pálnak éjfélig** kellett beszélnie, nem kell meglepődnünk. Amikor a gyülekezet szellemi hőmérséklete magas, Isten Szelleme szabadon munkálkodik anélkül, hogy időbeli kötöttségek béklyóznák. Amint az éjszaka lassan telt, **a felső terem** meleggé és levegőtlené vált. Talán hozzájárult ehhez a **sok lámpa** is, valamint a jelenlevők létszáma. **Egy Eutikhosz nevű fiatalember**, aki a nyitott **ablakban** ült, álomba merült és kiesett a földre. Háromemeletnyit zuhant és meghalt.

20,10 Pál azonban lement, ráborult a fiatalember testére, ahogyan a régi próféták tették. Azután kijelentette az embereknek, hogy ne csapjanak zajt a dolog körül, mivel Eutikhosz már él. Pál szavaiból úgy tűnhet, hogy nyugtalanságuk azért volt sürgős, mert az ifjú nem halt meg; **élete még benne** volt. A 9. versből azonban világos, hogy valóban

meghalt. **Pál**, apostoli hatalmával cselekedve, csodálatosan visszaadta az életét.

20,11-12 Amikor Pál visszatért a felső terembe, megtörték a **kenyeret** (11. v.), vagyis úrvacsorát vettek, amiért egybegyültek (7. v.). Aztán közös étkezésem vettek részt, talán *agapén*, vagyis szeretetvendégségen. Ezt a közös étkezést az úrvacsorával összekapcsolva tartották a gyülekezet korai napjaiban, de visszaélések léptek fel (1Kor 11,20-22), és fokozatosan megszüntették.

A felejthetetlen, egész éjszaka tartó összejövétel után az apostol búcsút vett a tróázi hívőktől.

20,13-15 Pál **gyalog** hagyta el Tróaszt, és húsz mérföldet ment a szárazföldi hegyi szoroson keresztül **ASSZOSZBA**. Útitársai hajóval mentek a hegyfok körül, aztán a déli oldalon felvették őt. Talán azt akarta, hogy legyen ideje egyedül lenni és elmélkedni Isten Igéje felett.

Kis-Ázsia nyugati tengerpartja mentén dél felé hajózva először **MITILÉNÉBE** érkeztek, LESZBOSZ szigetének fővárosába. A következő éjszakára nyilvánvalóan lehorgonyoztak **KHIOSZ** szigeténél. Még egy napi utazással eljutottak **SZÁMOSZ** szigetére, és **megszálltak TROGILLIUMBAN**. Végül az utasok **MILÉTOSZBA** érkeztek, egy Kis-Ázsia délnyugati tengerpartján lévő kikötőbe, 58 km-re délre Efézustól.

20,16 Pál szándékosan kerülte ki **Efzúst**, mert attól félt, hogy a látogatás sok időt vesz majd el, és **sietett**, hogy **pünkösd napjára Jeruzsálemben** legyen.

20,17 Miután **Milétozban** kikötöttek, Pál üzenetet küldött az **efézusi véneknek**, kérve őket, hogy jöjjenek el egy találkozóra. Kétségkívül jó időbe tellett, amíg az üzenet odaért, és amíg megtették az utat délre. Azonban bőséges jutalmat kaptak azzal a beszéddel, amelyet a nagy apostol ajkáról hallottak. Értékes személyleírást kapunk benne az Úr Jézus

Krisztus egyik eszményi szolgájáról. Látnunk valakit, aki fanatikusan odaszánta magát az Úrnak. Dolgozott alkalmas és alkalmatlan időkben. Fáradhatatlan, állhatatos, kitartó volt. Igazi alázatosság jellemezte. Neki semmilyen áldozat nem volt túl nagy. Szent vakmerőséggel és bátorsággal rendelkezett. Hogy él-e vagy hal-e, nem volt fontos; de az fontos volt, hogy Isten akaratának teljesülnie kell, és az embereknek hallaniuk kell az evangéliumot. Önzetlen volt mindenben, amit tett. Inkább adni kívánt, mint kapni. Nem rettent meg a nehézségektől. Azt gyakorolta, amit hirdetett.

20,18-19 Az apostol emlékeztette az efézusi véneket arra az **életmódra**, amelyet **köztük tanúsított**. **Az első naptól kezdve**, hogy lábát **Ázsiába** tette, és az egész idő alatt, amíg ott volt, igazi **alázattal** és önmegtágadással szolgált **az Úrnak**. Szolgálatával kapcsolatban érzelmi élete állandó feszültségben volt; kijutott neki a fájdalom és **megpróbáltatások könnyeiből**. Folyton üldöztetéseket szenvedett a **zsidók celszövéseinek** következtében. Mégis a kedvezőtlen körülmények ellenére szolgálata bátor és félelemmentes volt.

20,20-21 Pál **nem** tartott **vissza semmit** az efézusiaktól, ami szellemi javukra szolgált. **Tanította** őket **nyilvánosan** és házról házra, Krisztus szeretetétől kényszerítve. Számára ez nem meghatározott időközönkénti összejövetelek megtartásának dolga volt, hanem inkább minden alkalom megvétele, hogy erősítse a növekedést a hívők között. Nemzeti vagy vallási megkülönböztetés nélkül hirdette a **megtérés** szükségességét **Istenhez, vallotta a hitet Urunk Jézus Krisztusban**. Az evangéliumnak ez a két alapvető része. Minden valódi megtéréskor jelen van a **bűnbánat** és a **hit**. Ez az evangéliumi érem két oldala. Ha valaki megfelelően meg nem tér, emésztő **hite** sem lesz. A

bűnbánat másrészt viszont nem használ, ha nem követi az Isten Fiába vetett **hit**. A **megtérés** hátraarc, és ekkor a bűnös elismeri elveszett állapotát, bűnét illetően pedig meghajol Isten ítélete előtt. A **hit** azt jelenti, hogy rábizza magát Jézus Krisztusra, mint Urára és Megváltójára.

Sok ÚSZ-i igeszakaszban egyedül a **hit** van megállapítva, mint a megváltás feltétele. A **hit** azonban megtérést **tételez fel**. Hogyan tudná valaki igazán elfogadni Jézus Krisztust, mint Megváltót, ha nem ismerte fel, hogy Megváltóra van szüksége? A **megtérés** és a bűnbánat a Szent Szellem meggyőző szolgálata által megy végbe.

20,22-23 Az apostol, miután áttekinthette múltbeli tevékenységét az efézusiak között, most előre tekint a rá váró szenvedésekre. Saját **szelleme** kényszerítette, hogy **Jeruzsálembe** menjen. Ez belső kényszer volt, amelynek nyilvánvalóan képtelen volt ellenállni. Bár nem tudta pontosan, mi vár rá Jeruzsálemben, azt tudta, hogy életének mindennapos része lesz a **fogság és a nyomorúság**. A **Szent Szellem** ezt a tényt ismeretessé tette előtte **minden városban**; talán próféták szolgálata által, talán az isteni értelem titkos, belső közlése által.

20,24 Ahogyan az apostol felmérte ezt a kilátást a lelkében, nem gondolta, hogy saját **élete** lenne a legfőbb szempont. Isten iránti engedelmségre törekedett, és arra, hogy neki tetszen. Ha ezt cselekedve arra van szükség, hogy **életét** feláldozza, hajlandó megtenni. Semmilyen áldozat nem lehetett túl nagy Jézus Krisztusért, aki meghalt érte. Minden, amivel törődött, az volt, hogy **futását elvégezhesse**, és befejezhesse azt a **szolgálatot, amelyet az Úr Jézustól vett, hogy bizonyosságot tegyen Isten kegyelmének evangéliumáról**. Nem lehetett volna jobb elnevezést adni azoknak a jó híreknek, amelyeket Pál hirdetett, mint

Isten kegyelmének evangéliuma. Ez Isten meg nem érdemelt kegyelmének megragadó üzenete a bűnös, istentelen vétkezőkhöz, akik semmi mást nem érdemelnek, csak az örök poklot. Ez mondja el, hogy Isten szeretett Fia hogyan jött le a menny legmagasabb dicsőségéből szenvedni, vérezni és meghalni a Golgotán. Hogy azok, akik benne hisznek, elnyerjék bűneik bocsánatát és az örök életet.

20,25-27 Pál biztos volt benne, hogy sohasem fogja újra látni szeretett efézusi testvéreit, de elhagyva őket, lelkiismerete tiszta volt, mert tudta, nem vonakodott hirdetni nekik **az Isten teljes** akaratát. Nemcsak az evangélium alapjaira tanította őket, hanem minden igazságra, ami nélkülözhetetlen az istenfélő élethez.

20,28 Mivel sohasem fog ismét találkozni velük a földön, lelkükre kötötte a véneknek, hogy elsősorban saját szellemi állapotukra **viseljenek gondot**. Ha nem élnek közösségben az Úrral, nem várhatnak szellemi vezetést a **gyülekezetben**.

Mint véneknek, az volt a feladatuk, hogy **viseljenek gondot az egész nyájra, amelyben a Szent Szellem vigyázókká tette őket**. Mint korábban már említettük, az ÚSZ-ben a **felügyelőket** püspököknek, véneknek és presbitereknek nevezték. Ez a vers hangsúlyozza, hogy a véneket nem a helyi gyülekezet jelölte ki vagy választotta. **A Szent Szellem tette őket vigyázókká**, és a hívőknek, akik között dolgoztak, fel kellett ismerniük őket.

Egyebek között azért voltak felelősek, hogy **pásztorai legyenek Isten Gyülekezetének, melyet tulajdon vérével szerzett**. Ennek a feladatnak a fontossága hallható a szavaiból. Ez az utóbbi kifejezés tekintélyes vitára és egyet nem értésre adott okot a bibliakutatók között. A nehézséget az jelenti, hogy itt **Isten** van úgy bemutatva, mint aki **vérét** ontotta, holott **Isten** Szellem. Az Úr Jézus volt, aki vérét ontotta, és bár Jézus Isten, mégsem be-

szél sehol máshol a Biblia Istenről úgy, mint aki vérzik vagy meghal.

A kéziratok többségében olvasható szöveg, hogy „az Úrnak és Istennek Gyülekezetére, amelyet tulajdon vérével szerzett”, nyilvánvalóan azt jelenti, hogy az Istenségnek egyik személye az (az Úr), aki vérét ontotta.

Talán J. N. Darby jár legközelebb az igeszakasz helyes értelmezéséhez: „Az Isten Gyülekezetére, amelyet saját vérével szerzett.” Itt Isten az, aki megvásárolta a Gyülekezetet, de Fiának, az áldott Úr Jézusnak a vérével tette.

20,29-30 Pál pontosan tudta, hogy **távozása után** a gyülekezeteket kívülről és belülről egyaránt támadni fogják. Hamis tanítók, báránybőrbe bújt **farkasok** fogják prédálni a nyáját, és nem irgalmaznak. A közösségen belül emberek előkelő helyekre pályáznak, akik az igazságot kiforgatva beszélnek, és megpróbálják a **tanítványokat maguk után vonni**.

20,31 Ezeknek a fenyegető veszedelmeknek a láttán a véneknek vigyázniuk és szüntelenül **emlékezniük** kell arra, hogy az apostol **három éven keresztül** hogyan intette őket **éjjel és nappal, könnyhullással**.

20,32 Pál apostol **Istennek és kegyelme Igéjének ajánlja** őket. Figyeljük meg, hogy nem más emberi vezetőknek vagy feltételezett apostoli örökösöknek **ajánlja** őket. Ehelyett **Istenre és** a Bibliára bizza őket. Ez ékesszóló bizonyága az ihletett Írások elegendő voltának. Ez az, ami **felépítheti** a hívőket, és **örökséget adhat** nekik **azok között, akik megszenteltek**.

20,33-35 Üzenetének befejezésében Pál apostol még egyszer saját életének és szolgálatának példáját állítja a vének elé. Teljes őszinteséggel mondhatta, hogy **senkinek ezüstjét, vagy aranyát, vagy ruháját nem kívánta**. Nem a pénzügyi nyereség reménye volt, ami ösztönözte őt

az Úr munkájában. Lényegében szegény ember volt – már ami az anyagi dolgokat illeti –, de gazdag volt Istenben. Kezeit eléjük tartva eszközbe juttathatta, hogy azok a **kezek** dolgoztak, hogy biztosítsák az élet **szükségeit**, mind a maga, **mind azok számára, akik vele voltak**. Még tovább is ment. Sátorkészítőként dolgozott azért, hogy legyenek eszközei a **gyengék** segítésére – akik fizikailag betegek voltak –, vagy **gyengék** erkölcsi kétségek miatt, vagy **gyengék** szellemi dolgokban. A véneknek emlékezniük kell erre, és minden dologban a mások javára kell törekedniük, **emlékezve az Úr Jézus szavairól: „Jobb adni, mint kapni.”** Elég érdekes, hogy Urunknak ezek a szavai egyik evangéliumban sem találhatóak. Ezek sok tanításának a lényegét képezik, de itt úgy vannak megadva, mint az evangéliumokban található szavainak ihletett kiegészítése.

20,36-38 Üzenetének befejezésekor Pál térdre esve **imádkozott** a vénekkel. Számukra ez a mély szomorúság ideje volt. Azzal mutatták ki érzelmeiket a szeretett apostol iránt, hogy **nyakába** borultak és csókolgatták. Különösen az szomorította el őket, **hogy többé nem fogják látni az arcát**. Nehéz szívvel **kísérték el a hajóra**, a jeruzsálemi utazáshoz.

21,1-4/a A milétoszi gyengéd és szerető búcsú után Pál és társai elhajóztak **KÓSZ** szigetére, ahol az éjszakát töltötték. A **következő napon** folytatták útjukat délkeletre, **RODOSZ** szigetére. A sziget északi csücskét elhagyva, keleti irányban hajóztak **PATARÁBA**, Lídia tengeri kikötőjébe, Kis-Ázsia déli partján. **Patarában** átszálltak egy másik **hajóra**, amely **Föníciába ment, Szíria** tengerparti sávjába, amelynek **Tírusz** volt egyik főbb városa. Ahogy délkeletre hajóztak keresztül a Földközi-tengeren, látták **Ciprus** szigetének déli oldalát, amelyet balkézről hagytak el. Az első kikötő,

amelyet Palesztina szárazföldjén meglátogattak, **TÍRUSZ** volt, minthogy **a hajó ott rakta ki** a terhét. Pál és társai meglátogatták a keresztyén hívőket, és ott **maradtak hét napig**.

21,4/b Ekkor mondták ezek a tanítványok **a Szellem által Pálnak**, hogy ne tegye lábát Jeruzsálembe. Ez felveti azt az ősrégi kérdést, hogy vajon **Pál** nem volt-e határozottan engedetlen azzal, hogy felment **Jeruzsálembe**, vagy akaratlanul nem követett-e el hibát az Úr gondolatainak meg nem értésében, vagy pedig valóban Isten akaratát volt, hogy menjen? A 4/b vers felszínes olvasása esetleg azt mutathatja, hogy az apostol akaratos és önféjű volt, szándékosan dacolva a Szellemmel. Gondosabb olvasása azonban azt mutathatja, hogy **Pál** valójában nem tudta, hogy ezek a figyelmeztetések **a Szellemtől származtak**. Lukács, a történetíró mondja el olvasóinak, hogy a tíruszi tanítványokat a Szellem ihlette, de azt nem mondja, hogy az apostol tudta ezt, mint határozott tény. Sokkal valószínűbbnek látszik, hogy **Pál** úgy értelmezte barátainak tanácsát, hogy meg akarják óvni őt a fizikai szenvedéstől vagy akár a haláltól. Zsidó honfitársai iránti szeretetében nem érezte, hogy fizikai léte fontos szempont lenne.

21,5-6 Amikor a hét nap eltelt, a tíruszi hívők családotól elkísérték a misszionáriusokat a tengerpartra, keresztyén szeretetük ékes bizonyítékeként. Miután imádkoztak és elbúcsúztak, **a hajó** kifutott, és akik a parton maradtak, **hazaérték**.

21,7 A következő állomás **PTOLEMAISZ** volt, egy tengeri kikötő, mintegy 40 km-re Tírusztól délre, ma Akkó (Acce), Haifához közel. Ptolemaioszról nevezték el. Az egynapos megállás lehetővé tette az Úr szolgálóinak, hogy meglátogassák az ottani **testvéreket**.

21,8 A következő napon tengeri utazásuk utolsó szakaszához érkeztek. Ez egy kb. 50 km-es hajózás volt délre, **CÉZÁREÁBA**, amely Sárón síkságán feküdt. Ott megszálltak **Fülöp evangélista** házában (a név miatt nem szabad összekeverni az apostollal). Ez az a **Fülöp** volt, akít a jeruzsálemi gyülekezet diakónussá választott, és aki Samáriába vitte az evangéliumot. Útmutatásai alapján tért meg az etióp eunuch.

21,9 Fülöpnek **volt négy szűz lánya, akik prófétáltak**. Ez azt jelenti, hogy a Szent Szellem képessé tette őket arra, hogy közvetlenül az Úrtól kapjanak üzenetet és közöljék másokkal. Némelyek arra következtettek ebből a versből, hogy ez engedélyezi a nőknek, hogy prédikáljanak és tanítsanak a gyülekezetben. Mivel azonban *kifejezetten meg van tiltva* a nőknek, hogy tanítsanak, beszéljenek, vagy hatalmuk legyen a férfiak felett a gyülekezetben (1Kor 14,34-35; 1Tim 2,11-12), csak arra következtethetünk, hogy ez a **négy szűz lány** a prófétai szolgálatot otthon, vagy más nem gyülekezeti jellegű összejöveteleken gyakorolta.

21,10-11 Mialatt Pál Cézareában tartózkodott, **egy Agabosz nevű próféta jött le Júdeából**. Ez ugyanaz a próféta volt, aki Jeruzsálemből Antióchiába jött, és megjövendölte azt az éhínséget, amely Claudius uralkodása alatt bekövetkezett (Csel 11,28). Most **vette Pál övét és megkötözte vele saját kezét és lábát**. Sok őt megelőző prófétához hasonlóan ezzel a drámai cselekménnyel fejezte ki üzenetét. Ezután megmondta a jelenet értelmét is. Ahogyan ő **megkötözte** magát, **kezét és lábát, úgy** fogják a **jeruzsálemi zsidók megkötözni** Pál kezét és lábát, és **kiszolgáltatják** őt a pogány hatóságoknak. Pál szolgálata a zsidóknak (amit az **öv** szimbolizál) azt jelenti, hogy általuk fogságba esik.

21,12-14 Amikor az apostol társai és a cézárei keresztyének ezt meghallották, kérték, **hogy ne menjen fel Jeruzsálembe.** Neki azonban nem tetszett az elképzelésük. Könnyeik csak arra szolgáltak, hogy **szívét összetörjék.** Visszatarthatja-e a félelem a láncoktól és a börtönből, hogy azt tegye, amit Isten akarátának tekintett? Tudatta velük, hogy **kész nemcsak megkötöztetni, hanem meghalni is Jeruzsálemben az Úr Jézus nevéért.** Minden érvelésük hiábavalónak bizonyult. Ő elhatározta, hogy megy, azok pedig egyszerűen ezt mondták: „**Legyen meg az Úrnak akarata.**”

Nehéz feltételezni, hogy Pál búcsúszavait olyan ember mondta, aki tudatosan engedetlen volt a Szent Szellem vezetésének. Tudjuk, hogy a tíruszi tanítványok a Szellem által mondták neki, hogy ne menjen Jeruzsálembe (4. v.). *De tudta-e Pál, hogy a Szellem által beszéltek?* És nem úgy látszik-e, hogy az Úr később helyeselte jeruzsálemi utazását, amikor ezt mondta: „Bízzál Pál! Mert miképpen bizonyoságot tettél az énfelelem való dolgokról Jeruzsálemben, azonképpen kell néked Rómában is bizonyoságot tenned” (23,11). Két dolog világos: először, *Pál* nem gondolta, hogy személyes biztonsága a fő szempont az Úr szolgálatában. Másodszer, hogy az Úr felülbírált mind ezeket az eseményeket saját dicsőségére.

21,15-16 Cézaráától **Jeruzsálemig** több, mint 80 km-es szárazföldi út vezetett, amely a lassú szállító eszközöknek azokban a napjaiban hosszú utazás volt. Az apostol útítársasága megnövekedett **néhány cézárei tanítvánnyal**, egy **Mnázón** nevű keresztyén testvérrel. Ő eredetileg **ciprusi**, és az egyik legrégebb tanítvány volt. Most már **Jeruzsálemben** élt, és abban a kiváltságban részesült, hogy házigazdája lehetett az apostolnak és azoknak, akik vele utaztak Pál utolsó **jeruzsálemi látogatása** alatt.

Pál missziós utazásai **Jeruzsálembe** érkezéssel valójában befejeződtek. A Cselekedetek könyvének hátralevő része letartóztatásával, kihallgatásával, Rómába utazásával és ottani fogságával foglalkozik.

21,17-18 **Jeruzsálembe** érkezve az apostolt és barátait **a testvérek** örömmel fogadták. A következő napon találkozót hoztak létre **Jakabbal és a többi vénnel.** Nem lehet bizonyosan megtudni, melyik **Jakabról** van itt szó. Lehet **Jakab**, az Úr testvére, Jakab, az Alfeus fia vagy valaki más, akit így hívtak. A legvalószínűbb az első.

21,19-20/a Pál vitte a szót, **részletesen** elbeszélve, mit **cselekedett Isten a szolgálatuk által a pogányok között.** Ez nagy örömet váltott ki.

21,20/b-22 A zsidó testvérek azonban aggódtak. Az a hír járta, hogy Pál apostol Mózes és a törvény ellen prédikált és tanított. Ez zavart okozhatott Jeruzsálemben.

A speciális vád Pál ellen az volt, hogy külföldön **minden zsidót** arra tanított, hogy **hagyja el Mózes**, azt mondva nekik, hogy **ne metéljék körül gyermekeiket, és ne járjanak zsidó szokások** szerint. Valóban tanította ezt Pál, vagy nem?

Azt tanította, hogy a törvény vége Krisztus, azoknak megigazulására, akik hisznek. Tanította, hogy miután a keresztyén hit eljött, a hívő zsidók már nincsenek a törvény alatt. Tanította, hogy ha valaki úgy veszi a körülmetélkedést, mint a megigazulás elnyerésének eszközét, kizárja magát a megváltásból Krisztus Jézusban. Tanította, hogy miután Krisztus eljött, a visszatérés a törvény előképeihez és árnyékaihoz Krisztus meggyalázása. Ezeket látva nem nehéz megérteni, miért gondolkodtak a zsidók úgy róla, amint tették.

21,23-24 A zsidó testvéreknek azonban volt egy tervük, amelyről úgy gon-

dolták, hogy összebékíti honfitársaikat, mind a megtérteket, mind a meg nem térteket. Azt javasolták Pálnak, hogy tegyen egy zsidó **fogadalmat**. **Négy férfi** már készen állt ennek megtételére: Pál csatlakozzon hozzájuk, tisztuljon meg velük együtt, **és fizesse azok költségeit**. F. W. Grant, a következő magyarázatot füzi hozzá:

Vegye maga mellé ezt a négy embert, akik hozzá hasonlóan hívők, mégis nazireusi fogadalomhoz köthették magukat, és jelenjen meg velük együtt a templomi megtisztuláson, vállalja magára a költségeket, amelyek annak teljesítéséhez szükségesek, és mindezt nyilvánosan, hogy mindenki világosan láthassa az ő saját kapcsolatát a törvénnyel.⁷⁶

Nem sokat tudunk arról, hogy mit foglalt magában ez a **fogadalom**. A részletek a sötétség homályába merülnek. Mindössze annyit kell tudnunk, hogy **zsidó fogadalom** volt, és ha a zsidók meglátják, hogy az apostol keresztülment az azzal kapcsolatos szertartásokon, biztosan **tudni** fogják, hogy nem fordít el másokat Mózes **törvényétől**. Ez bizonyíték lesz a zsidóknak, hogy az apostol maga is megtartja a **törvényt**.

Az apostolnak ezt a lépését, hogy elfogadta a **fogadalmat**, egyaránt védelmezték és kritizálták. Pál *védelmében* azzal érveltek, hogy saját alapelve szerint cselekedett. Mindenkinek mindenné lesz, ha valamilyen módon megtarthat valakit (1Kor 9,19-23). Más részről Pált azért *kritizálták*, hogy túl messzire ment abban az erőfeszítésben, hogy kiengesztelje a zsidókat, azt a benyomást keltve ezáltal, mintha még a törvény alatt lenne. Más szóval azzal vádolták Pált, hogy következetlen abban a látásmódjában, hogy a hívő nincs a törvény alatt, sem megigazulás, sem magatartás tekintetében (Gal 1. és 2). Hajlunk arra, hogy ezzel a kritiká-

val értsünk egyet, de ugyanakkor úgy érezzük, hogy mindenkinek óvatosnak kell lennie az apostol indítékainak megítélésében.

21,25 A jeruzsálemi testvérek azt tanácsolták Pálnak, hogy a pogány hívőkre nem kell kiterjeszteni más szabályokat, mint amelyeket a jeruzsálemi tanácskozás javasolt. Mégpedig, hogy **a pogányok tartózkodjanak a bálványoknak áldozott dolgoktól, a vértől, a megfulladt állatoktól és a szexuális erkölcstelenségtől**.

21,26 A lépések, amelyeket **Pál** megtett, ma nem világosak előttünk. Sok magyarázó gondolja azt, hogy nazireusi fogadalom volt. De még ha ez is volt a helyzet, akkor sem ismerjük a különböző lépéseket a szertartásban úgy, ahogyan ebben a szakaszban le van írva.

H) **Pál letartóztatása és kihallgatásai (21,27-26,32)**

21,27-29 Amikor a fogadalom **hét napja már majdnem eltelt**, Pálnak az a kísérlete, hogy megbékítse **a zsidókat**, hiábavalónak bizonyult. Amikor néhány hitetlen **zsidó Ázsia tartományából** meglátta őt **a templomban**, csődületet támasztott ellene. Nemcsak azzal vádolták meg, hogy tanítása szemben áll **a zsidó néppel** és **a törvénnyel**, hanem azt is ráfogták, hogy beszennyezte **a templomot**, amikor pogányokat vitt be a belső udvarba. Ami valóban történt, az a következő: **korábban látták Pált Trofimoszal Jeruzsálem városában**. Trofimosz efézusi megtért pogány volt. Mivel együtt látták őket, **feltételezték, hogy Pál bevitte a templom belső udvarába pogány barátját**.

21,30-35 Noha a vád nyilvánvalóan hamis volt, szándékaikat szolgálta. **Az egész város** megmozdult, és összecődült a nép. A tömeg **megragadta Pált, kivonszolták a templom területéről**, és bezár-

ták mögötte a belső udvar kapuit. Mint-hogy az volt a szándékuk, hogy **megölik**, a hír eljutott az ezredeshez, az Antónia-erőd helyőrségének felügyeletével megbízott **parancsnokhoz**. Sietve jött néhány **katonájával, kivette** Pált a feldühödött tömeg kezéből, **megkötöztette két láncal**, és **megkérdezte, ki ő és mit tett**. A tömeg válasza természetesen összefüggéstelen és zavaros volt. **Ki ezt, ki azt** kiabálta. A tájékozódni nem tudó tiszt **megparancsolta** a katonáknak, hogy vigyék a foglyot a **laktanyába**, hogy pontosabban megtudhassa, mi is történt. Miközben ezen igyekezett, **a tömeg** annyira előre nyomult, hogy Pált **a katonáknak vinniük kellett** a lépcsőn felfelé.

21,36 Miközben ezt tették, hallották **a sokaságból** felhangzó kiáltásokat: „**Öld meg őt!**”

21,37-39 Már éppen be akarták vinni **Pált a laktanyába**, amikor megkérdezte a tisztől, hogy mondhat-e valamit. A tiszt meglepődött, hogy **Pált görögül** hallotta beszélni. Azt gondolta, hogy egy **egyiptomit** tartóztatott le, aki **lázadást szított és négyezer embert vezetett ki a pusztába**. Ezeket **orgyilkosoknak** nevezte a tiszt. **Pál** gyorsan biztosította róla, hogy **ő a ciliciai Tarzusból származó zsidó**. Mint ilyen, **nem ismeretlen város polgára**, amely híres volt, mint a kultúra, műveltség és kereskedelem helye, és Augustus „szabad városi” címet adott neki. Az apostol jellegzetes bátorságával azt kérte, hogy **beszélhessen a néphez**.

21,40 **Pál** megkapta az **engedélyt**, és amikor **odaállt** római katonáktól körülvéve, **kezével** csendre intette a tömeget. Olyan **nagy csend** lett, mint amilyen zűrzavar volt előbb. Most készen állt, hogy bizonyosságot tegyen a jeruzsálemi zsidóknak.

A zsidó nyelv itt feltehetőleg arámat jelent (amely közeli rokon nyelv), ahogyan a héberek akkor beszéltek.

22,1-2 Az apostol bölcsen tette, hogy a zsidó tömeghez intézett beszédében inkább az arám nyelvet használta a görög helyett. Mihelyt **meghallották** anyanyelvüket, kellemesen meglepődtek, és a kiabálás abbamaradt, legalábbis egy időre.

22,3-5 **Pál** saját származásával kezdte, mint aki a **ciliciai Tarzusban született zsidó**; a jól ismert zsidó tanítónál, **Gamáliel lábánál** tanulta a júdaizmust. Külön hangsúlyozta zsidó buzgóságát. **Üldözte** a keresztyén hitet, megtöltve a **börtönöket** azokkal, akik Jézusban hittek. A Szanhedrin és a **főpap bizonyíthatja** módszereinek alapos voltát. **Tőlük kapott leveleket**, amelyben felhatalmazták, hogy **Damaszkuszba** menjen, és **viSSzahozza onnan** a keresztyéneket **Jeruzsálembe, ahol megbüntethetik őket**.

22,6-8 **Pál** beszédét eddig a pontig a zsidók tökéletesen megérthették, és ha őszinték voltak, el kellett ismerniük, hogy amit mondott, igaz volt. Most az apostol egy olyan eseményt mond el nekik, amely életének egész irányát megváltoztatta. Nekik kell eldönteni, hogy ez az esemény Istentől volt-e?

Amikor **Pál Damaszkuszba utazott, a mennyből nagy fény ragyogta körül**. Hogy ez **déltájban** történt, itt van először feljegyezve, és arra mutat, hogy a **fény** ragyogóbb és dicsőségesebb volt, mint a magasan álló napé. Az üldöző, amikor a **fény** intenzitása miatt a földre esett, **hangot** hallott a mennyből, amely ezt **mondta: „Saul, Saul, mit kergetsz engem?”** Kérdésére megtudta, hogy a **Názáreti Jézus** volt, aki a mennyből beszélt hozzá. A Názáreti feltámadt a halálból, és megdicsőült odafenn.

22,9 Az emberek, akik vele utaztak, **látták a fényt** és **hangot** is hallottak (9,7), de a kimondott tényleges szavakat **nem értették**. Más szóval a hangnak tudatában voltak, de artikulált beszédet nem hallottak.

22,10-11 Az élet és dicsőség Urának privát audienciája után Pál tökéletesen rábízta szellemét, lelkét és testét a Megváltóra. Ezt jelezte kérdése is: „**Mit cselekedjem, Uram?**” Az Úr Jézus utasította, hogy **menjen Damaszkuszba, és ott meg fogja kapni az utasításokat.** Krisztus **dicsőségének fényétől** megvakulva, **kézen fogva vezették** be a városba.

22,12 Damaszkuszban meglátogatta őt **Anániás.** Pál zsidó hallgatóságának úgy írja le őt, hogy **a törvény szerint istenfélő férfi, akiről az ott lakó zsidók mind jó bizonysgót tesznek.** Egy ilyen ember **bizonysgátétele** fontos volt Pál megtérési beszámolójának hitelesítésében.

22,13 Anániás, miután úgy szólította meg Pált, hogy „**Saul, testvérem**”, megparancsolta, hogy **nyerje vissza látását.** Pál azonnal **meglátta őt.**

22,14-16 A 14-16. versekből tudjuk meg először, hogy mit mondott Anániás Pálnak.

„**A mi atyáinknak Istene választott téged, hogy megismerd az Ő akaratát és meglásd amaz Igazat, és szót hallj az Ő szájából. Mert leszel néki tanúbizonysga minden embernél azok felől, amiket láttál és hallottál. Most annak okáért mit késedelmezel? Kelj fel és merítkezzél be, és mosd le a te bűneidet, segítségül híván az Úrnak nevét!**”

Több érdekes és fontos szempontot kell megfigyelni ezekben a versekben. Először is Anániás megállapítja, hogy **atyáinknak Istene** volt az, aki elrendelte a damaszkuszi úton történt eseményeket. Ha a zsidók szembeszálltak és ellenálltak annak, ami történt, valójában **Isten** ellen harcoltak. Másodsor Anániás azt mondta Pálnak, hogy az Úr mellett fog **bizonysgót tenni minden ember előtt.** Így kellett felkészítenie a zsidó tömeget Pál kijelentésére, hogy ő a pogányok közé kül-

detett. Végül azt mondta, hogy **keljen fel, merítkezzen be és mossa le bűneit.**

A 16. verset tévesen használják a be-merítés általi újjászületés tanítására.

Egy, az eredeti szöveg nyelvtani felépítésére alapuló egyszerű magyarázat a következő: egyes fordítások szerint úgy hangzik, mintha négy feladat azonos szinten lenne. Az eredeti szöveg viszont párba állítja az első kettő és a második két feladatot. A görögben a vers mindegyik felében befejezett igealak van, amelyet melléknévi igenév módosít. A szó szerinti fordítás a következő lenne: „Felkelve merítkezz be, és mosd le bűneidet az Úr nevének segítségül hívása (által).”⁷⁷ Ezt az utóbbi szerkezetet támasztja alá az általános bibliai tanítás (vö. Jóel 2,32; Csel 2,21; Róm 10,13).

22,17-21 Most először ismerjük meg Pál egyik tapasztalatát, amelyet megtérése után **Jeruzsálemben** tett első látogatásának vége felé szerzett. Miközben **a templomban imádkozott, révületbe** esett, és hallotta az Úr parancsát, hogy **gyorsan hagyja el Jeruzsálemet,** mert a nép **nem fogja elfogadni** Krisztusról tett **bizonysgátételét.** Az apostol nem hihette saját népéről az elutasítást, hogy nem hallgatják meg. Végül is tudták, milyen buzgó zsidó volt, hogyan **börtönözte be** és üldözte Jézus tanítványait, és még **István** meggyilkolását is helyeselte. De az Úr megismételte parancsát: „**Eredj el, mert én téged messze küldelek a pogányok közé.**”

22,22-23 Eddig a pontig a zsidók nyugodtan hallgatták Pált. De annak említése, hogy a pogányokhoz megy az evangéliummal, esztelen féltékenységet és gyűlöletet váltott ki. Dühös kiabálásban törtek ki, és Pál életét követelték.

22,24-25 Amikor **a parancsnok** látta ezt az örült dühöngést, azt a következtetést vonta le, hogy Pál bizonyára valamilyen nagyon súlyos bűntényben vétkes.

Nyilván nem érthette Pál beszédét, mivel arámul mondta, ezért úgy határozott, hogy kínzással vallomást csikar ki az apostolból. Tehát **elrendelte**, hogy foglyát **vigyék be a laktanyába** és kötözzék le a megkorbácsoláshoz. Amíg ezek a **korbácsolási** előkészületek céltudatosan folytak, **Pál** nyugodtan azt kérdezte a századostól, hogy törvényes-e **megkorbácsolniuk egy római** polgárt, amikor el sem ítélték? Tulajdonképpen még az is törvénytelen volt, hogy megkötözzenek **egy római** polgárt, mielőtt bűnét rábizonyították volna! A **megkorbácsolás** nagyon súlyos sértés lett volna.

22,26 A százados gyorsan elment és **jelentette a parancsnoknak: vigyázzon, hogy mit akar tenni Pállal, mert ez az ember római** polgár.

22,27-28 Ekkor a **parancsnok** sietve **Pálhoz** ment. Érdeklődésére megtudta, hogy az apostol valóban **római** polgár. Azokban a napokban három módon lehetett valaki **rómaivá**. *Először*, a polgárjogot néha császári dekrétummal adták, pl. elvégzett szolgálat jutalmául. *Másodszor*, **római** lehetett valaki születés által. Ez volt **Pál** esete: Tarsuszban **született**, a Római Birodalom szabad városában, és apja **római** polgár volt. *Végül*, meg is lehetett vásárolni a **polgárjogot**, gyakran igen drágán. **Egy nagy összeg** kifizetésével **kapott polgárjogot a parancsnok** is.

22,29 Pál **római** polgár voltának kiderülése leállította a megkorbácsolás tervét, és félelmet okozott a hatóságok között.

22,30 A parancsnok nyilvánvalóan igyekezett **pontosan** megtudni, hogy mivel vádolták **Pált a zsidók**. Ugyanakkor úgy határozott, hogy törvényes és rendes úton folytatja le az eljárást. Ezért egy nappal a jeruzsálemi tömegjelent után kihozatta **Pált** a börtönből, és a **főpapak** és

a Szanhedrin elé állította.

23,1-2 **Pál** a Szanhedrin előtt állva beszédét azzal a megállapítással vezette be, hogy egész életén keresztül **teljes jó lelkiismerettel élt. Anániást, a főpapot** feldühítette ez az állítás. Kétségtelenül úgy tekintett **Pálra**, mint hitszegőre, renegátra, köpenyegforgatóra. Hogyan állíthatja magáról valaki, aki a júdaizmusról a keresztyénségre tért, hogy ilyen ártatlan? Ennek megfelelően a **főpap** elrendelte, hogy a foglyot üssék **szájon**. Ez a rendelkezés különösen igazságtalan volt, mivel a tárgyalást még alig kezdték meg.

23,3 **Pál** azzal vágott vissza Anániásnak, hogy **Isten** meg fogja **verni**, mert olyan, mint egy **kimeszelt fal!** Külsőképpen a főpap igaznak és igazságosnak látszott; belsőképpen azonban romlott volt. Azt állítja, hogy másokat a **törvény szerint ítélt meg**, itt viszont azt parancsolja, hogy **Pált törvényellenesen verjék**.

23,4 A kísérőket meghökkentette az apostol metsző szemrehányása. Nem tudta, hogy a **főpappal** beszél?

23,5 Valamilyen ismeretlen ok miatt **Pál** valóban nem tudta, **hogy Anániás a főpap**. A Szanhedrin nagyon gyorsan ült össze, és Anániás talán nem viselte hivatalos palástját. Az is lehet, hogy nem azt az ülőhelyet foglalta el, amely szokás szerint a **főpapnak** volt kijelölve. Vagy talán Pál gyenge látása volt az oka? Bármi volt is az ok, **Pál** nem szándékosan mondott **rosszat** a szabályosan kinevezett **vezetőről**. Gyorsan bocsánatot kért szavaiért, idézve a 2Móz 22,23-at: „**A te néped fejedelmét ne átkozd!**”

23,6 Az apostol a tárgyalóteremben folyó beszélgetésből érzékelte, hogy hiányzik az egység a **szaduceusok** és a **farizeusok** közt; úgy döntött, hogy elmélyíti a szakadékat azáltal, hogy magát **farizeusnak** jelenti ki, akit azért vádolnak, mert hisz a **halottak feltámadásában**. A **szaduceusok** természetesen ta-

gadták a **feltámadást**, valamint a szellemek vagy angyalok létezését. A **farizeusok**, minthogy nagyon ortodoxak voltak, mindkettőben hittek (lásd 23,8).

Pált itt azért bírálták, mert testinek látszó megoldást alkalmazott, hogy hallgatóságát megossza. „Nem kerülhetjük el azt az érzést – írja A. J. Pollock –, hogy Pál hibázott, azt állítva, hogy farizeus, és így stratégiai előnyre tett szert, szembeállítva a rivális farizeusokat és szaduceusokat.”

23,7-9 Akár jogos volt, amit mondott, akár nem, szavai **meghasonlást** idéztek elő **a farizeusok és a szaduceusok között**, ami **hangos kiabálást** eredményezett. Néhány **írastudó farizeus** Pál ártatlanságának védelmére kelt, és gyakorlatilag ezt mondta: mit számít, **hogy szellem vagy angyal szólt neki**.

23,10 A szembenálló frakciók között az ellentét annyira túlfűtött lett, hogy **a parancsnok** elrendelte, ragadják ki **a katonák** a foglyot a csarnokból, és vigyék vissza **a laktanyába**.

23,11 A következő éjszaka az Úr Jézus személyesen megjelent **Pálnak** a börtönben és ezt mondta: „**Bízzál Pál! Mert miképpen bizonyosságot tettél az én felőlem való dolgokról Jeruzsálemben, azonképpen kell néked Rómában is bizonyosságot tenned.**” Figelemre méltó, hogy egy olyan szakaszban, ahol az apostol cselekedeteit kritika tárgyává tették, **az Úr** személyesen megdicséri, mert hűségesen bizonyosságot tett **Jeruzsálemben**. Az Úr részéről nem a kritika vagy a szemrehányás szava hangzott el. Az inkább dicséret és ígéret üzenete volt. Pál szolgálata még nem ért véget. Ahogyan hűséges volt szolgálatában **Jeruzsálemben**, úgy kell **bizonyosságot tennie** Krisztusról **Rómában is**.

23,12-15 A következő **napon néhány zsidó arra szövetkezett**, hogy megöli Pált apostolt. Valójában **negyvennél többen**

eskü alatt kötelezték magukat, hogy **semmit sem esznek, amíg meg nem ölik** „ezt a csalót”. Elgondolásuk a következő volt: elmentek **a főpaphoz és a vénekhez**, azt javasolva, hogy hívják össze a Szanhedrin ülését, azt mondva, hogy Pál esetét alaposabban meg akarják vizsgálni. A Szanhedrin kérje meg **a parancsnokot**, hogy vitesse le a foglyot hozzájuk. A negyven orgyilkos azonban lesben áll valahol a börtön és a tanácsterem között. Amikor **Pál** a közelükbe jut, lecsapnak rá és **megölik**.

23,16-19 Isten gondviselése következtében azonban az apostol unokaöccse kihallgatta a tervet és közölte **Pállal**. Az utóbbi helyesnek látta, ha igénybe veszi a törvényes eszközöket biztonsága érdekében; ezért tudatta a dolgot az **egyik századossal**. A százados személyesen vezette el a **fiatalembert a parancsnokhoz**.

23,20-21 Pál unokaöccse nemcsak teljes beszámolót adott a tervről, hanem nyomatékosan arra kérte a parancsnokot, hogy ne **engedjen a zsidók** követelésének, és hogy **Pált** hozzájuk vitesse.

23,22 Amikor **a parancsnok** meghalotta a dolgot, azzal bocsátotta el **a fiatalembert**, hogy senkinek el ne mondja találkozásukat. Most értette meg, hogy azonnali és döntő lépést kell tennie, ha meg akarja menteni foglyát a zsidók izzó haragjától.

23,23-25 A parancsnok gyorsan **hivott két századost**, és katonai kíséretet rendelt ki, hogy az apostolt **Cézaréába** vigyék. Az őrizet **kétszáz katonából, hetven lovasból és kétszáz dárdásból** állott. Az utat a sötétség leple alatt kezdték meg, **este kilenc órakor**.

A katonai kíséret nagy mérete nem azt célozta, hogy Krisztusnak hűséges követét megtisztelje. Inkább a parancsnok elhatározásának kifejezése volt, hogy fenntartsa hírnevét a római felsőbbiségeknél; ha a zsidóknak sikerülne megölniük Pált,

egy római polgárt, akkor a tisztnek felelnie kellene hanyagságáért.

23,26-28 A parancsnok **Claudius Lisias**ként nevezi meg magát abban a levélben, amelyet **Félixnek**, a római helytartónak írt. A levél célja természetesen az volt, hogy megmagyarázza a Pállal kapcsolatos helyzetet. Mulatságos látni, hogy **Lisias** hogyan igyekezett magát hősként és a nyilvános igazság védelmezőjeként feltüntetni. Feltehetően nagyon félt attól, elmondják **Félixnek**, hogy megkötötzetett egy el nem ítélt római polgárt. **Claudius Lisias** szerencséjére Pál nem volt fecsegő.

23,29-30 A parancsnok megmagyarázta, vizsgálatai azt mutatták, hogy Pál ártatlan minden olyan vádban, ami miatt **halált vagy fogságot érdemelne**. A csődület inkább a zsidó **törvény kérdéseivel** foglalkozott. A Pál elleni összeesküvés miatt kívánatosnak látta elküldeni Pált Cézáréába, hogy **vádlói** is odamehessenek, és az egész dolgot előadhassák Félix jelenlétében.

23,31-35 Az utat Cézáréába rövid időre megszakították **Antipatriszban**, egy városban, ami úgy 60 km-re volt Jeruzsálemtől és 40 km-re **Cézáréától**. Minthogy ettől fogva már kisebb volt a veszélye a zsidók merényletének, **a katonák** visszatértek Jeruzsálembé, **a lovasokra** hagyva, **hogy Pált Cézáréába** kísérik. Megérkezve átadták **Pált** Félixnek **Lisias levelével** együtt. Amikor előzetes érdeklődése nyomán Félix meggyőződött róla, hogy az apostol római polgár, megígérte, hogy meghallgatja ügyét, **amikor majd vádolói eljönnek** Jeruzsálemből. **Megparancsolta**, addig **tartsák őrizetben Pált Heródes** palotájában.

Félix, a helytartó a Római Birodalomban üstökösként emelkedett rabszolgasorból előkelő politikai helyzetbe. Ami személyes életét illeti, durván erkölcstelen volt. Júdea tartomány helytartójaként há-

rom királyi hölgynek volt a férje. Mialatt hivatalban volt, beleszeretett Druzillába, aki Azizusnak, Emesa királyának volt a felesége. Josephus szerint házasságát Simon, egy ciprusi varázsló készítette elő.

Kegyetlen despota volt, amit az a tény is bizonyít, hogy elrendelte egy Jónatán nevű főpap meggyilkolását, aki igazságtalan uralkodása miatt bírálta.

Ez volt az a Félix, aki előtt Pálnak meg kellett jelennie.

24,1 Öt nappal azután, hogy **Pál** elhagyta Jeruzsálemet, megérkezett Cézáréába **Anániás**, a **főpap** a Szanhedrin néhány tagjával együtt. Szolgálatukba fogadtak egy **Tertullus** nevű rómain, hogy vádemelő ügyvédük legyen. Az volt a feladata, hogy Félix elé álljon, és ismeresse a **Pál elleni** vádakot.

24,2-4 Tertullus a bűnvádi eljárást a helytartó iránti hízalgéssal kezdte. Természetesen volt némi igazság abban, amit mondott. **Félix** rendet tartott, elnyomta a lázadásokat és felkeléseket. Tertullus szavai azonban túlméntek a tények pusztá elismerésén, azzal a nyilvánvaló szándékkal, hogy megnyerje ügyének a helytartót.

24,5-8 Ezután folytatta, és négy különböző vádat hozott fel Pál apostol ellen:

1. **Kellemetlenkedő, alkalmatlankodó ember.**
2. **Meghasonlás támasztója minden zsidó között.**
3. **A nazarénusok szektájának feje.**
4. **Meg akarta fertőztetni a templomot.**

24,9 Miután Tertullus kifejezte bizalmát arra, hogy Félix meg tudja ítélni a Pál elleni vádak pontosságát, **a zsidók**, akik jelen voltak, ugyancsak hallatták hangjukat Tertullus vádjainak támogatására.

24,10 Pál a helytartó intésére felkelt saját védelmére. Először is kifejezte elégedettségét arra vonatkozóan, hogy lehe-

tősege van olyan ember előtt védekezni, aki **sokéves** tapasztalata következtében tájékozott a zsidó nép szokásait és módszereit illetően. Ez hízelgésnek hangozhat, valójában azonban csak az igazság udvarias megállapítása.

Az apostol ezután megfelelt egytől egyig az ellene felhozott vádakra.

24,11 Arra vonatkozóan, hogy ő nyilvános zavarkeltő, azt válaszolta, hogy mindössze **tizenkét nap** telt el azóta, hogy **feljött Jeruzsálembe**, és szándéka az **imádkozás**, nem a zavarkeltés volt.

22,12-13 Ezt követően azt a vádat tagadta, hogy lázadásra izgatta a zsidókat. Sem **a templomban**, sem **a zsinagógákban** vagy **a városban** nem vitatkozott az emberekkel, és nem próbálta meg őket felizgatni. Ezek voltak a tények, és senki sem tudta őket megcáfolni.

24,14-17 Pál a harmadik vádat nem tagadta, vagyis azt, hogy a nazarénusok **szektájának** vezetője. Amit azonban mondott, az az, hogy ebben a minőségben a zsidók **Istenét** szolgálta, mint aki **hisz mindazokban, amelyek meg vannak írva az ÓSZ-ben**. Osztozott minden ortodox zsidó, különösen a farizeusok várokozásában, hogy **lesz a halottaknak feltámadása, mind az igazaknak, mind a hamisaknak**. Az eljövendő **feltámadás** fényében arra törekszik, hogy zavartalan közössége legyen az Úrral és embertársaival mindenkor. Ahelyett, hogy felkelésre izgatta volna a zsidókat, Pál azért jött Jeruzsálembe, hogy **alamizsnát hozzon** a zsidó népnek. Természetesen arra utalt, amelyet Macedónia és Akhája gyülekezetei küldtek a nélkülöző jeruzsálemi zsidó keresztyén szenteknek.

24,18-19 A negyedik váddal kapcsolatban, éspedig, hogy megszenteltelintette **a templomot**, Pál a következő választ adta: miközben azzal foglalkozott, hogy áldozatokat hozzon **a templomnak** egy zsidó fogadalom teljesítésével kap-

csolatosan, bizonyos **ázsiai zsidók ráta-láltak**, és megvádolták azzal, hogy tisztátalan pogányokat vitt be **a templomba**. Ez természetesen nem volt igaz. Az apostol akkor egyedül volt, és **megtisztult** a ceremóniális tisztátalanságoctól. Ezek a vádaskodó **ázsiai zsidók** támasztottak csődületet Jeruzsálemben ellene, holott Cézáréába **kellett volna** jönniük, hogy megvádolják, **ha valami panaszuk volt**.

24,20-21 Pál ezután felszólította **azokat** a zsidókat, **akik** jelen voltak, mondják meg világosan, milyen bűntényben bizonyult vétkesnek, amikor a jeruzsálemi **tanács előtt állt**. Nem tudtak ilyet mondani. Minden, amit mondhattak, az volt, amit Pál **kiáltott**: „**A halottak feltámadása felől vádoltatom én tőletek a mai napon.**” Más szóval, a vádban azok, amelyek bűncselekmények voltak, nem voltak igazak, azok pedig, amelyek igaznak bizonyultak, nem voltak bűncselekmények.

24,22 Amikor **Félix meghallgatta** az ügyet, dilemma elé került. Eleget tudott a keresztyén hitről ahhoz, hogy megértse, kinek volt igaza. Az előtte álló fogoly nyilvánvalóan ártatlan volt a római törvény elleni bármilyen bűnben. Ha viszont felmenti Pált, magára haragítja a zsidó népet. Politikai szempontból fontos volt, hogy behízelegje magát kegyeikbe. Így tanácsosnak látta elnapolni az ügyet. Kijelentette, hogy várni fog addig, amíg a **parancsnok, Lisias** meg nem érkezik Cézáréába. Ez csupán késleltető taktikázás volt. Nincs feljegyzésünk róla, hogy a **parancsnok** megérkezett-e valaha.

24,23 Az ügy befejezéseként Félix **megparancsolta**, hogy noha **Pált** őrizetben kell tartani, élvezzen meglehetősen **szabadságot**, és barátainak meg kell engedni, hogy **meglátogassák**, étellel, ruházattal **ellássák**. Ez nyilván arra utal, hogy a helytartó nem tekintette **Pált** megrögzött bűnözőnek.

24,24-25/a A nyilvános kihallgatás után **néhány nappal Félix és felesége, Druzilla** privát meghallgatást rendezett az apostolnak azért, hogy többet hallhasson a keresztyén **hit felől. Pál** minden félelem nélkül **érvelt** a züllött helytartónak és házasságtörő feleségének az **igazságról, az önmegtartóztatásról és az eljövendő ítéletről.** Ők nem sokat tudtak a személyes **igazságosságról,** sem nyilvános, sem magánéletükben. Idegen volt számukra az **önmegtartóztatás,** ahogyan jelenlegi bűnös házasságuk is bizonyította. Szükségük volt **az eljövendő ítélettel** kapcsolatos figyelmeztetésre, mert ha bűneik meg nem bocsáttatnak a Krisztus vére által, a tüzes tóban fognak bűnhődni.

24,25/b-26 Úgy látszik, **Félixet** jobban érintette a dolog, mint Druzillát. Noha **megrémult,** nem bízott a Megváltóban. Elodázta a Krisztus melletti döntést a következő szavakkal: „**Mostan eredj el, de amikor alkalmatosságom lesz, magamhoz hivatlak téged.**” Elég szomorú, hogy ez az **alkalmas idő** sohasem jött el, már ami a bibliai feljegyzéseket illeti. Mégsem ez volt **Pál** utolsó bizonyágtétele **Félixnek.** A következő két évben a helytartó ismételten magához hivatata, amikor az apostol fogoly volt Cézáréában. **Félix** titkon azt remélte, hogy **Pál** valamelyik barátja megvesztegeti, hogy szabadon bocsássa Pált.

24,27 **Két év múlva,** Kr. u. 60-ban **Félixet Porcius Festus váltotta fel. Félix a zsidók kedvébe akarva járni, Pált fogságban hagyta** Cézáréában.

25,1 Porcius **Festust** júdeai római helytartóvá Néró császár nevezte ki Kr. u. 60 őszén. **Cézáréa** Szíria római provincia politikai központja volt, amelynek része volt Júdea. Festus **három nap múlva felment Cézáréből Jeruzsálembe,** fennhatóságának vallási fővárosába.

25,2-3 Noha **Pál** már két éve fogságban volt Cézáréában, **a zsidók** nem fe-

ledkeztek meg róla, és gyilkos gyűlöletük sem hagyott alább. Azt gondolva, hogy az új helytartónál politikai **előnyt** sikerül elérniük, **a főpap és a zsidók főemberei** telebeszélték a fejét **Pál elleni** vádakkal, és kérték, hogy küldje **Jeruzsálembe** bírósági tárgyalásra. Valószínű az, hogy a Szanhedrin előtt szeretnék kihallgatni, de valódi tervük az volt, hogy az úton orvul meglessék és **megöljék.**

25,4-5 **Festus** azonban kétségkívül informálva volt **Pál** megöletésének korábbi terveiről, és azokról az óvintézkedésekről, amelyeket a jeruzsálemi parancsnok tett, hogy titokban eljuttassa Cézáréába. Ezért megtagadta kérésüket, de megígérte nekik, alkalmat biztosít **Pál** elleni ügyük előadására, ha el tudnak jönni **Cézáréába.**

25,6-8 Miután **több, mint tíz** napig maradt Jeruzsálemben, Festus visszatért **Cézáréába,** és **a következő nap** összehívta a törvényszéket. A zsidók sürgették a dolgot, **sok súlyos** vádat hozva fel **Pál** ellen, de nem tudtak egyet sem **bizonyítani.** Érzékelve helyzetük gyengeségét, az apostol egyszerűen azzal védekezett, hogy tagadta bűnösségét bárminek az elkövetésében, **a törvény, a templom vagy a császár** ellen.

25,9-11 Egy pillanatra úgy látszott, mintha **Festus** hajlandó lett volna akceptálni a zsidók kérését, hogy **Pált Jeruzsálembe** küldje a Szanhedrin elé. Nem akarta azonban ezt megtenni a fogoly hozzájárulása nélkül. **Pál** nyilvánvalóan megértette, hogy ha enged, sohasem fog **Jeruzsálembe** érni élve. Ezért visszautasította, mondván, hogy a cézáréai törvényszék a megfelelő hely, ahol meg kell ítéltetnie. Ha a Római Birodalom ellen **követett el** bűncselekményt, nem vonakodik azért meghalni. De ha ilyen bűnben nem vétkes, akkor milyen törvényes alapon lehetne őt kiszolgáltatni **a zsidóknak?** Jogainak, mint római polgárnak,

minden előnyét kihasználva Pál apostol kimondta az emlékezetes szavakat: „**A császárra apellálok!**”

Igazolható-e, hogy **Pál a császárhoz** fellebbezett? Nem kellett volna-e ügyét teljesen Istenre bízni, és megtagadnia, hogy a földi polgárjogától való függéshez alacsonyodjon le? Egyike volt-e ez „Pál tévedéseinek”? Ezt nem mondhatjuk ki. Mindnyájan tudjuk, hogy fellebbezése a **császárhoz** megakadályozta az azonnali szabadon bocsátását. Ha nem fellebbezett volna, akkor is eljuthatott volna Rómába valamiképpen.

25,12 Festus rövid megbeszélést folytatott tanácsadóival az ilyen ügyekre vonatkozó eljárással kapcsolatban. Azután ezt mondta Pálnak, lehet, hogy kihívó hangsúllyal: „**A császárra apelláltál? A császár elé fogsz menni!**”

25,13 Néhány nappal **ezután II. Heródes Agrippa király** és nővére, **Bereniké Cézareába jött**, hogy köszöntsék **Festust** kinevezése alkalmából. **Agrippa** annak az I. Heródes Agrippának volt a fia, aki megölette Jakabot és börtönbe vettette Pétert (Csel 12.). Nővére rendkívül szép nő volt. Míg a történetírók erkölcsstelenként ábrázolják, beleértve a testvérével való viszonyát, az **ÚSZ** hallgat személyes jelleméről.

25,14-16 Mialatt hosszabb ideig tartózkodtak Cézareában, **Festus** úgy döntött, beszél Agrippának arról a problémáról, amellyel szembekerült egy Pál nevű fogollyal kapcsolatban. Először beszámolt a **zsidók** erőszakos igényéről, hogy hozzon ítéletet Pál ellen formális eljárás nélkül. Úgy állítva be magát, mint a megfelelő bírósági eljárások fenntartóját és védelmezőjét. Azt mondta nekik, hogy ragaszkodik olyan eljáráshoz, ahol az alperes találkozhat **vádlóival szemtől szembe**, és alkalmat kap rá, hogy védekezzen.

25,17-19 Amikor az ügy tárgyalásra került, Festus úgy találta, hogy a fogoly nem vétkes semmilyen birodalom elleni vétségben. Az ügy inkább akörül forgott, hogy „**valami vitás kérdéseik voltak vele az ő tulajdon babonaságuk felől, és bizonyos megholt Jézus felől, kiről Pál azt állítja, hogy él**”.

25,20-22 Festus ezután megemlítette ajánlatát, hogy **Pál menjen Jeruzsálembe**, és Pál fellebbezését **Augustushoz** (ez a császár *címét* és nem a *nevét* említi). Ez természetesen problémát vet fel. Ha a foglyot Rómába küldi, milyen vádat hozhat fel ellene? Mivel **Agrippa** zsidó volt, és ezért ismerős a júdaizmus dolgaiban, Festus azt remélte, hogy segítséget nyújt neki a megfelelő vád összeállításában.

A világ Megváltójáról beszélve Festus az „**egy bizonyos Jézus**” kifejezést használta. Érdemes megismételni Bengel erre vonatkozó kommentárját: „Így beszél ez a nyomorult Festus róla, aki előtt minden térdnek meg kell hajolnia.”

25,23 A következő napon formális kihallgatást rendezett. **Agrippa és Bereniké nagy pompával** érkeztek. **Parancsnokok és a város előkelő emberei** kísérték őket. Ezután **behozták Pált**.

25,24-27 Festus ismét előadta az ügy történetét. A **zsidók** Pál halálát követelték, és ő képtelen volt arra, hogy olyan bűncselekményben találja vétkesnek az apostolt, amely által **halált érdemelne**, és Pál a császárhoz fellebbezett. Festus dilemmája természetesen a következő volt: Pál fellebbezése által arra kényszerült, hogy őt Néróhoz küldje, de nem volt megfelelő **törvényes alap** a tárgyaláshoz. **Festus** nyíltan kijelentette: azt reméli, hogy **Agrippa** segíteni tud majd neki. Végül is úgy tekintette, hogy **értelmetlen dolog foglyot küldeni és nem ismertetni az ellene szóló vádak**at. Ezek az eljárások inkább meghallgatás, mint tárgyalás jellegűek voltak. A zsidók nem voltak je-

len, hogy vádolják az apostolt, és **Agrippától** nem várták a kötelező döntést.

26,1-3 A jelenetet, amely előttünk áll, valaki jogosan úgy írta le, mint „egy rab-szolgává tett király és egy megkoronázott fogoly” jelenetét. Szellemi szempontból **Agrippa** szánalomra méltó figura volt, míg az apostol magasan szárnyalt a hit szárnyain, felülemelkedve körülményein.

Amikor **Agrippa** megadta a jelt, **Pál kinyújtotta kezét és** megkezdte keresztyén tapasztalatainak izgalmas felidézését. Először örömét fejezte ki, hogy lehetősége van olyan személy elé terjeszteni ügyét, aki zsidó, és ezért ismeri azokat a **szokásokat és kérdéseket, amelyek** a zsidó nép között léteznek. Bevezetése nem csupán hízelgés volt, hanem a keresztyén udvariasság és az egyszerű igazság kifejezése.

26,4-5 Ami korábbi **életét** illeti, az apostol példamutató zsidó volt. A zsidók megerősíthetnék, ha **hajlandók lennének tanúsítani**, hogy Pál a **legszigorúbb** ortodoxia útját követte, minthogy következetes **farizeus** volt.

26,6 Ami miatt **most** törvény előtt van, az nem nagyobb büntetés, mint hogy ragaszkodik annak az ígéretnek a **reménységéhez, amelyet Isten tett** a zsidó **atyáknak** az ÓSZ-ben. Pál érvelésének gondolatmenete itt a következő: az ÓSZ-ben Isten különböző szövetségeket kötött Izráel vezetőivel, Ábrahámmal, Izsákkal, Jákóbbal, Dáviddal és Salamonnal. A legfőbb szövetségkötés a Messiás megígéréseivel áll összefüggésben, hogy el fog jönni, megszabadítja Izráel nemzetét, és uralkodni fog a föld felett. Az ÓSZ-i pátriárkák anélkül haltak meg, hogy meglátták volna ennek az ígéretnek a beteljesedését. Azt jelentené ez, hogy Isten nem teljesíti a szövetségben foglaltakat? – Bizonyos, hogy meg fogja tenni! – De hogyan tehetné meg, amikor az atyák már meghaltak? A válasz: „A halálból való

feltámasztásuk által.” Így az apostol nagyon közvetlen módon összekapcsolja az ÓSZ-i szenteknek tett ígéreteket a halottak feltámasztásával.

26,7 Az apostol úgy írja le Izráel **tizenkét törzsét**, mint akik **buzgón** és szakadatlanul **szolgálják Istent**, remélve, hogy meglátják az **ígéret** beteljesedését. Ez a hivatkozás a **tizenkét törzsre** fontos azzal az ismert tanítással kapcsolatban, hogy Izráel tíz törzse „elveszett” a fogság óta. Noha szétszóródtak a pogány nemzetek között, Pál apostol úgy látja őket, mint határozott népet, amely **Istent szolgálja**, és várja a megígért Szabadítót.

26,8 Ez volt tehát Pál büntetése! Hitte, **hogy Isten** teljesíteni fogja ígéretét, amelyet az atyáknak tett, feltámasztva őket a **halálból**. Mi volt ebben **hihetetlen**? Pál ezt kérdezte Agrippától és mindazoktól, akik vele voltak.

26,9-11 Pál, rátérve saját életének történetére, beszámolt arról a vad és hajthatatlan hajszaról, amelyet a keresztyén hit követői ellen folytatott. Minden erővel harcolt a **Názáreti Jézus neve** ellen. **A főpapok felhatalmazásával sok** keresztyént bebörtönöztetett Jeruzsálemben. Amikor a Szanhedrin előtt álltak, következetesen ellenük szavazott. Újra és újra büntetést rendelt el azok ellen, akiket **az egyes zsinagógákban** megtalált, és mindnyájukat arra igyekezett kényszeríteni, hogy tagadják meg Urukát. (Amikor azt mondja, hogy **káromlásra kényszerítette**⁷⁸ **őket**, nem jelenti azt, hogy ez sikeres volt, csak azt, hogy **megpróbálta**.) Pál apostol gyűlölködő kampánya **Jézus** tanítványai ellen túlment Jeruzsálemen és Júdeán, egészen az **idegen városokig**.

26,12-14 Miközben egyik külföldi útján járt, nagy, átforgató tapasztalata volt. **Damaszkusz** felé haladt, ellátva hivatalos papírokkal, amelyek felhatalmazták, hogy letartóztassa a keresztyéneket, és büntetés céljából vigye őket Jeruzsálembé. **Délben**

dicsőséges látomás nyugította le. **Mennyei fény** ragyogta körül, amely **fényesebb volt a déli napnál**. Miután a **földre esett, hangot hallott**, ami ezt a nehéz kérdést tette fel: „**Saul, Saul, mit kergetsz engem?**” A **hang** még a következő szavakat tette hozzá: „**Nehéz neked az ösztöke ellen rugódoznod.**” (Magyar Bibliatanács ford., 1991.) Az **öztöke** erősen kihegyezett eszköz volt, amelyet arra használtak, hogy a csökönyös állatokat előrehaladásra kényszerítsék. Pál rugódzott az ösztöke **ellen** lelkiismeretében, de ennél is több, a Szent Szellem meggyőző hangja **ellen**. Sohasem volt képes elfeledni azt a nyugalmat és megbocsátást, amellyel István meghalt. Valójában Isten **ellen** hadakozott.

26,15 Pál megkérdezte: „**Kicsoda vagy, Uram?**” A hang ezt válaszolta: „**Én vagyok Jézus, akit te kergetsz.**” *Jézus?* Hogy lehet ez? Nem feszítették-e keresztre Jézust és nem temették-e el? Nem tanítványai lopták el a testét és helyezték el valamilyen titkos helyen? Hogyan beszélhet akkor most hozzá Jézus? Az igazság gyorsan megvilágosodott Pál lelkében. Jézus valóban meghalt, eltemették, de *feltámadt* a halálból. Visszament a mennybe, és most onnan beszél Pálhoz. A keresztyének üldözésével Pál Mesterüket **üldözte**. Őt **üldözve** viszont Izráel Messiását, Isten Fiát **üldözte**.

26,16 Ezt követően Pál röviden összefoglalja azt a parancsot, amelyet a feltámadott Úr Jézus Krisztus adott neki. Azt mondta neki az Úr, hogy **keljen fel és álljon lábra**. Azért kapta ezt a különleges kijelentést a megdicsőült Krisztustól, **hogy tanúja legyen** mindannak, amit **látott** azon a napon, valamint a keresztyén hit nagy igazságainak, amelyeket ki fog neki jelenteni.

26,17 Az az ígélet, hogy Pál meg fog szabadulni **a zsidó néptől és a pogányoktól**, úgy értendő, mint általános sza-

badulást mindaddig, amíg munkáját el nem végezte.

26,18 Pál elsősorban a pogányokhoz küldetik, **hogy megnyissa szemüket, hogy sötétségből világosságra és a Sátán hatalmából az Istenhez térjenek**. Az Úr Jézusban való hit által **elnyerik** majd **bűneik bocsánatát, és örökséget kapnak a megszenteltek között**.

H. K. Downie mutatja be, hogy a 18. vers milyen kitűnő összefoglalása annak, amit az evangélium tesz:

1. Enyhíti a sötétséget.
2. Megszabadít a Sátán hatalmából.
3. Megbocsátja a bűnöket.
4. Helyreállítja az elveszített örökséget.

26,19-23 Minthogy így megbízatást kapott, Pál megmagyarázza **Agrippának**, hogy **nem volt engedetlen a mennyei látomás iránt. Damaszkuszban és Jeruzsálemben, majd egész Júdeában, utána pedig a pogányoknak**, hirdette az embereknek, **hogy bánják meg bűneiket és térjenek meg Istenhez**, olyan **cselekedeteket** cselekedve, amelyek bizonyítják **bűnbánatuk** valódi voltát. Ezt tette éppen, amikor **a zsidók elfogták a templomban és megpróbálták megölni**. De **Isten** védelmet és **segítséget** nyújtott neki, és Pál folytatta a bizonyágtételt mindenkinek, akivel érintkezésbe került, hirdelve azt az üzenetet, **amelyet a próféták és Mózes** hirdettek az ŐSZ-ben. Ez az üzenet az volt, **hogy a Messiásnak szenvednie kell, hogy elsőként kell feltámadnia a halálból**, és **világosságot fog** mutatni mind **a zsidó népnek, mind a pogányoknak**.

26,24-26 Festus, minthogy pogány volt, valószínűleg nem tudta teljesen követni az apostol érvelésének gondolatmenetét. Teljesen képtelen volt megérteni egy olyan embert, aki telve volt Szent Szellemmel, ezért indulatosan azzal vádolta **Pált**, hogy **sok tanulásának** eredményeképpen megbolondult. Az apostol,

indulatnak vagy haragnak nyomát sem mutatva, nyugodtan tagadta a vádat, és hangsúlyozta, hogy **szavai igazak és józanok**. Azután kifejezte bizalmát, miszerint a **király** tudja, hogy igaz az, amit mondott. Pál élete és bizonyágtétele nem titokban folyt. A zsidók mindent tudtak róla, és kétségtelen, hogy a hírek Agrippához is eljutottak.

26,27 A királyt közvetlenül megszólítva Pál megkérdezte: **„Hiszel-e Agrippa király a prófétáknak?”** Azután Pál válaszolt saját kérdésére: **„Tudom, hogy hiszel.”** Az érvelés ereje hibátlan volt. Pál tulajdonképpen ezt mondta: „Én hiszem mindazt, amit a próféták mondtak az ŐSZ-ben. **Te is hiszed** bizonyágtételüket ugye, **Agrippa?** Hogyan vádolhatnak akkor engem a zsidók halált érdemlő büntetettel? Vagy te hogyan ítélnél el engem, mert hiszem azt, amit magad is hiszel?”

26,28 Hogy **Agrippa** is érezte az érvelés erejét, azt szavai mutatták: **„Majdnem ráveszel engem, hogy keresztyén-né legyek.”** Nagy vita van azonban abban, hogy pontosan hogy értette ezt **Agrippa**. Egyesek úgy gondolják, a király valóban annak a küszöbére jutott, hogy Krisztus mellett döntsön. Úgy vélik, hogy ezt igazolja Pálnak a 29. versben adott válasza. Mások azt hiszik, hogy **Agrippa** irónikus volt, mintha ezt kérdezte volna Páltól: „Azt hiszed, hogy egy kis rábeszéléssel keresztyénné tehetsz?” Más szóval viccel ütötte el az apostol szavainak ösztönző hatását.

26,29 Akár őszintén, akár tréfálkozva beszélt **Agrippa**, **Pál** halálos komolysággal válaszolt. Kifejezte azt a buzgó kívánságát, hogy akár kevés rábeszélésre, akár sokra, mind **Agrippa**, mind **a többi** jelenlevő beléphessen a keresztyén élet örömeibe és áldásaiba, részesedhessen Pál kiváltságaiban, hozzá hasonlóvá **válhasson, a láncokat kivéve**.

Morgan írja a következőket:

Meghalna, hogy megmentse Agrippát, de láncait nem tenné Agrippára. Ez a keresztyénség. Magasztald azt, terjeszd azt, alkalmazd azt. Az az őszinteség, amely üldöz, nem keresztyén. Az az őszinteség viszont, amely meghal, hogy megszabadítson, de nem akar láncot rakni a másikra, az keresztyénség.⁷⁹

26,30-32 **A király, a helytartó, Bereniké** és a többi hivatalnok elhagyta a termet, hogy külön tanácskozzanak. Mindnyájan kényszerültek annak elismerésére, hogy **Pál semmi halált vagy fogásgot érdemlő dolgot nem tett**. Talán némi sajnálkozással **Agrippa azt mondta Festusnak, hogy ha Pál nem fellebbezett volna a császárhoz, szabadon lehetne bocsátani**.

Mi természetesen csodálkozunk azon, hogy a **császári** fellebbezést miért nem lehetett visszavonni. Akár megváltoztathatatlan volt az ilyen fellebbezés, akár nem, azt tudjuk, Istennek az volt a szándéka, hogy a pogányok apostola Rómába menjen kihallgatásra a császár elé (23, 11). Ott találja meg annak a vágyának a beteljesedését, hogy hasonlóvá legyen Urának halálához.

I) **Pál tengeri útja Rómába és hajótörése (27,1-28,16)**

Ez a szakasz tartalmazza az apostol utazásának izgalmas leírását Cézareától Máltáig, útban Róma felé. Ha **Pál** nem lett volna velük, sohasem hallottunk volna erről az utazásról vagy a hajótörésről. A szakasz tele van hajózási szakkifejezésekkel, és ezért nem is mindig könnyű követni.

27,1 Az utazás Cézareában kezdődött. **Pált** egy **Julius** nevű tiszt felügyelete alá helyezték. Ez a **százados a császári sereghez** tartozott, amely a római hadsereg

elit légiója volt. Az ÚSZ-ben említett összes többi századoshoz hasonlóan kitűnő jellemű ember volt, kedves, igazságos, és tekintettel volt másokra.

27,2 Voltak más foglyok is a fedélzeten, akiket Pálhoz hasonlóan Rómába vittek tárgyalásra. Az utaslistán ott volt **Arisztarkhosz** és Lukács neve is, akik mindketten az apostol útítársai voltak korábbi utazásain. A **hajó**, amelyen utaztak, **Adramittiumból** való volt. Ez egy miziai város volt Kis-Ázsia északnyugati csücskén. A program szerint északi és nyugati irányba **hajózott**, helyenként megállva **Ázsia tartomány partjai mentén**, amely Kis-Ázsia nyugati tartománya volt.

27,3 A hajó észak felé haladt Izráel partjait követve, és megérkezett **Szidónba**, Cézareától 110 km-re. Julius, a százados **emberséges** módon hozzájárult, hogy **Pál kimenjen** a szárazföldre, meglátogassa **baráta**it és **gondoskodásukban részesüljön**.

27,4-5 Szidóntól az útvonal átszelte a Földközi-tenger északkeleti sarkát, Ciprust balra elhagyva, kihasználva így a sziget szélétől védett oldalának előnyeit. Annak ellenére, hogy **a szelek ellenkezők** voltak, a hajó átjutott Kis-Ázsia déli partjához, aztán nyugatra hajóztak **Cilicia és Pamfilia** mellett, amíg meg nem érkeztek **Mirába, Lícia** egyik **kikötővárosába**.

27,6 Ott a százados átszállította a foglyokat egy másik **hajóra**, minthogy az első nem vitte őket **Itália** közelébe; feltehetően felfelé hajózott Kis-Ázsia nyugati partja mentén a hazai kikötőbe.

A második hajó alexandriai volt, amely Afrika északi partján van. 276 embert szállított a hajó legénységével és utasaival együtt, valamint rakományként búzát. Alexandriából északi irányban hajózott keresztül a Földközi-tengeren Mi-

ráig, most pedig nyugatra, **Itáliába** indult.

27,7-8 Sok napig utaztak lassan a szembe fújó szelek miatt. **Nehézséggel** járt, hogy a tengerészek a hajót **Knidosz** kikötőjébe vigyék, amely Kis-Ázsia legdélnyugatibb csücskén van. Minthogy a szél szembe fújt velük, déli irányba fordultak, és **Kréta** szigetének szélvédett keleti oldala mellett hajóztak. Megkerülve a **Szalmóné-fokot**, nyugat felé fordultak, és küszködve a nehéz szelekkel, megérkeztek a **Szépikötőnek** nevezett helyre, amely **Lázea** városának közelében volt, **Kréta** déli partjának közepe táján.

27,9-10 Mostanáig tekintélyes idő ment veszendőbe a kedvezőtlen **hajózási** körülmények miatt. A téli időjárás közeledése a további utazást **veszélyessé** tette. Szeptember vége vagy október eleje lehetett, mivel a **bőjt** (az engesztelés napja) **már elmúlt**. **Pál** figyelmeztette a tengerészeket, hogy a hajózás nem biztonságos, és ha **ezt az utat** folytatják, az a **rakomány és a hajó** elvesztésének veszélyével jár, és a fedélzeten lévők **élete** is veszélyben forog.

27,11-12 Azonban a **kormányos és a hajótulajdonos** tovább akart haladni. A **százados** az ő ítéletüket fogadta el, és a többiek nagy része is egyetértett velük. Úgy gondolták, hogy **az a kikötő nem olyan alkalmas a telelésre**, mint a **főnixi**. **Főnix** mintegy 70 km-re nyugatra helyezkedett el Szépikötőtől, **Kréta** délnyugati csücskén. **Kikötője délnyugat és északnyugat felé** nézett.

27,13-17 Amikor **lágyan déli szél kezdett fújni**, a tengerészek úgy gondolták, hogy meg tudják tenni ezt a plusz távolságot Főnixig. Felszedték a horgonyt és nyugat felé hajóztak, a part közelében maradva. Aztán egy viharos északkeleti szél (**Euroclydon**⁸⁰) csapott le rájuk a meredek part felől. Képtelenek voltak a

kívánt irányba kormányozni, így a hajósok arra kényszerültek, hogy engedjék vitetni a hajót az erős széllel. Délnyugatra egy **Klauda nevű kis szigetig**⁸¹ jutottak, amely Krétától mintegy 40 km-re van. Amikor a **sziget** védett oldalára értek, **nehezen** tudták biztonságba helyezni a csónakot, amelyet vontattak. Végül azonban sikerült felhúzniuk a **fedélzetre**. Azután **köteleket** kötöttek a **hajótest** köré, hogy a viharos tenger szét ne törje. Nagyon féltek tőle, hogy délre sodródnak **Szirtiszig**, egy Afrika partjainál lévő öböl, amely hírhedt volt veszélyes zátonyairól. Hogy ezt megakadályozzák, **be-vonták a vitorlát és úgy sodródtak**.

27,18-19 Miután egy napig a vihar kénye-kedve szerint sodródtak, kezdték kidobálni a hajóterhet. Harmadnap kidobálták a **hajó felszerelését** is. Kétségtelenül rengeteg víz került a **hajóba**, ezért könnyíteniük kellett a terhen, hogy megmeneküljenek az elsüllyedéstől.

27,20 Több napon át hányódtak minden segítség nélkül, nem látva sem a **napot**, sem a **csillagokat**, és így nem tudták meghatározni, hogy hol vannak. Életben maradásuk minden **reménye teljesen elveszett**.

27,21-26 A kétségbeesést csak fokozta az éhezés. Az emberek több napja nem ettek. Kétségtelenül idejüket a hajó megóvásának munkálataival és a víz kimerésével töltötték. Talán a főzésre sem volt lehetőségük. A betegség, a félelem és a csüggedés valószínűleg elvette étvágyukat. Élelemben nem volt hiány, de senkinek sem volt kedve enni.

Ekkor Pál megállt közöttük a reménység üzenetével. Először szelíden emlékeztette őket, hogy **nem lett volna szabad elhajózniuk Krétából**. Azután biztosította őket, hogy bár a **hajó** el fog veszni, **élet nem vesz el**. Honnan tudta? Az Úrnak **angyala** jelent meg neki **éjszaka** és közölte, hogy még meg kell jelen-

nie a **császár előtt** Rómában. **Isten** az apostolnak **ajándékozta mindazokat, akik vele** hajóztak, abban az értelemben, hogy ők is meg fognak menekülni. Ezért legyenek jó reménységben. **Pál** hitte, hogy minden jóra fordul, még akkor is, ha hajótörést fognak szenvedni **egy szigetnél**.

A. W. Tozer írja nagy éleslátással a következőket:

*Amíg a „déli szél lágyan fúj”, a hajó, amely Pált vitte, simán úszott, és a fedélzeten senki sem tudta, hogy kicsoda Pál, vagy micsoda jellembeli erő rejlik a meglehetősen egyszerű külső mögött. De amikor a hatalmas vihar, az Euroclydon megjelent, Pál nagysága hamarosan mindenkinek a beszédtemája lett a hajón. Az apostol, noha maga fogoly volt, szó szerint átvette a hajó parancsnokságát, döntéseket hozott és rendelkezéseket adott ki, amelyek az emberek életét vagy halálát jelentették. Azt hiszem, hogy a válság Pálban is napfényre hozott valamit, ami még neki sem volt világos. A gyönyörű elméletek gyorsan kemény tényre kristályosodtak, amikor a vihar kitört.*⁸²

27,27-29 Tizenegy nap telt el azóta, hogy elhagyták Szépkikötőt. Reménytelenül hánykolódtak a Földközi-tengernek azon a részén, amely **Adriaként** volt ismeretes. Azon a **tengeren**, amely Görögország, Itália és Afrika között van. **Éjfél-tájban észrevették a hajósok, hogy szárazföld felé közelednek**; talán meghalottak a parti hullámtörést. Amikor először megmérték a mélységet, azt **találták**, hogy **húszölnyi** (40 m), azután egy kicsivel később **tizenöt ölnyi** volt. Hogy megakadályozzák a hajó zátonyra futását, **négy horgonyt vetettek ki a hajó hátsó részéből és imádkoztak, hogy nappal legyen**.

27,30-32 A hajósok némelyike életét féltve ki akart menekülni a partra egy kis csónakon. Éppen azzal foglalkoztak, hogy a hajó orrából leeresztik a csónakot – azt színlelve, hogy horgonyokat vetnek ki –, amikor Pál közölte tervüket a századossal. Pál figyelmeztette őt, hogy ha a hajósok nem maradnak a fedélzeten, a többiek nem menekülhetnek meg. Akkor a katonák elvágták a köteleket, amelyek a csónakot tartották, és hagyták kiesni. A hajósok így arra kényszerültek, hogy a hajó fedélzetén igyekezzenek megmenteni saját életüket, valamint a többiekét.

27,33-34 Phillips a 33-37. verseknek a következő címet adta: „Pál határozott, józan esze”. Hogy a pillanat drámai voltát megértsük, valójában tudnunk kell valamit az erős tengeri vihar keltette rémületről. Aztán azt se feledjük el, hogy Pál nem a hajó kapitánya volt, hanem csak egy fogoly utas.

Röviddel napkelte előtt Pál felszólította az embereket, hogy egyenek, emlékeztetve őket, hogy két hét telt el étkezés nélkül. Itt az ideje, hogy egyenek; létük függ tőle. Az apostol biztosította őket, hogy senkinek a fejről nem fog elveszni egy hajszál sem.

27,35 Ezután példát mutatott nekik, kenyeret véve a kezébe, nyilvánosan hálat adott érte Istennek és megette. Hányszor húzódozunk attól, hogy mások előtt imádkozzunk! Az ilyen imádság azonban gyakran hangosabban beszél, mint a prédikálásunk.

27,36-37 Így megbátorodva ételt vettek magukhoz. Kétszázhetvenhat személy volt a hajón.

27,38-41 Miután ettek, könnyítettek a hajón, kiszórva a gabonát a tengerbe. A szárazföld közel volt, de nem ismerték fel. Úgy döntöttek, hogy partra futtatják a hajót, ha lehetséges. A horgonyokat elvágták, a tengerben hagyva

őket. Ezután kioldották a kormányrudakat, amelyeket korábban felvontak, és leengedték őket a helyükre. Fölhúzva a fővitorlát, a part felé fordultak, és igyekeztek a hajóval olyan helyre jutni, ahol két tenger találkozik, valószínű két sziget közötti szorosba. A hajó orra szilárdan belefűrődött a homokba, de a fara hamarosan kezdett széttöredezni a hullámok ereje miatt.

27,42-44 A katonák azt tervezték, hogy megölik a foglyokat, hogy megakadályozzák szökésüket, de a százados meg akarva menteni Pált, megtiltotta nekik. Elrendelte, hogy mindenki, aki úszni tud, igyekezzen a szárazföldre. A többieknek azt mondta, hogy deszkákon vagy a hajó egyéb részein evickéljenek ki. Így a hajószemélyzet és az utasok mind biztonságban kimenekültek a partra.

28,1-2 Amikor a tengerészek és az utasok kiértek, megtudták, hogy Málta szigetén vannak. A sziget lakosai közül néhányan látták a hajótörést, és tanúi voltak a hajótöröttek küszködésének, hogy partra jussanak. Előzékenyen tüzet raktak az újonnan érkezetteknek, akik alaposan átáztak és fáztak, mind a tenger, mind az eső miatt.

28,3 Amikor Pál segített a tűzrakásnál, megmarta egy mérges kígyó. A kígyó nyilván téli álmát aludta a rözse között. Amikor a fát a tűzre tette, a vipera gyorsan feléledt, és rátámadt az apostolra. A kezére mászott, és nemcsak rátekeredett, hanem meg is marta.

28,4-6 A helybeli polgárok először arra következtettek, hogy az apostol nyilvánvalóan gyilkos. Noha a hajótörésből megmenekült, de most a bosszúállás a nyomában van, és hamarosan megdagad majd, vagy holtan fog összerogyni. Amikor azonban Pál nem látszott betegnek a kígyómarástól, megváltoztatták

véleményüket, és úgy döntöttek, hogy **isten!** Ez egy újabb ragyogó illusztrációja az emberi szív és gondolkodás megbízhatatlanságának vagy változékonyságának.

28,7 Málta **szigetének főembere** abban az időben **Publiusz** volt. Tekintélyes birtok tulajdonosa annak a tengerpartnak a közelében, ahol a hajótöröttek megmenekültek. A gazdag római hivatalnok Pált és barátait **emberségesen befogadta**, és **három napig** gondoskodott ellátásukról, vagyis amíg az áttelelésre alkalmas, maradandó szállásokat szerezhettek.

28,8 Ennek a pogány embernek a kedvessége nem maradt jutalom nélkül. Ez idő tájt apja **lázal és vérhassal betegen** feküdt. **Pál bement hozzá, imádkozott, rátette kezét és meggyógyította.**

28,9-10 Ennek a csodálatos gyógyulásnak a híre gyorsan elterjedt az egész **szigeten**. A következő három hónapban a betegetek Pálhoz vitték és mind meggyógyultak. A máltai emberek nagy tiszteletet mutattak Pál és Lukács iránt.⁸³ Amikor távoztak, sokféle módon kifejezték megbecsülésüket, és sok ajándékot hoztak, amelyekkel segíthették a római utazásukat.

28,11 Miután a tél **három hónapja** elmúlt, és a hajózás ismét biztonságossá vált, a százados a foglyokkal együtt felszállt a **szigeten kitelelt egyik alexandriai hajóra**. Ennek a **hajónak a címerében az ikertestvérek**, vagyis Castor és Pollux neve szerepelt. A pogány hajósok feltételezése szerint ezek a tengerészek védőistenei voltak.

28,12-14 Máltáról körülbelül 130 km-t hajóztak Szirakuzáig, Szicília fővárosáig, a sziget keleti partján. A hajó itt megállt **három napra**, azután tovább haladt **Régiumba**, amely Itália délnyugati sarkán, vagyis a félsziget „lábujjánál” volt. **Egy nap múlva kedvező déli szél támadt**, amely lehetővé tette a hajósok-

nak, hogy Itália nyugati partjai mentén hajózzanak észak felé a 290 km-re fekvő Puteoliba, a nápolyi öböl északi partján. **Puteoli** mintegy 240 km-re délkeletre volt **Rómától**. Ott keresztyén **testvérekre talált** az apostol, akikkel lehetősége volt közösséget élvezni **hét napig**.

28,15 Nem mondja el az Ige, hogyan jutottak el a hírek Rómába Pál megérkezéséről Puteoliból. Azonban a **testvéreknek** két különböző csoportja indult útnak, hogy **találkozzon** vele. Egyik csoport 70 km-t utazott eléje délkeletre, Appia Forumig. A másik csoport 54 km-t utazott délkeletre a **Tres Tabernaeig**. **Pált** nagyon felderítette és felbátorította a római szentek szeretetének ilyen megindító megnyilvánulása.

28,16 **Rómába** megérkezve **megengedték** neki, hogy magánháza lakjon **az őt őrző katonával**.

J) Pál háziőrizete Rómában és biztonyságtétele a zsidóknak (28,17-31)

28,17-19 **Pál** annak a szokásának megfelelően, hogy először a zsidóknak tett biztonyságot, meghívást küldött a **vezetőiknek**. Amikor **összegyülekeztek** bérelt házában, elmagyarázta nekik az ügyét. Elmondta, hogy noha **ő semmit sem tett a zsidó nép vagy szokásaik ellen**, a **jeruzsálemi zsidók** mégis **kiszolgáltatták a rómaiak kezébe**. A pogány hatóságok nem tudtak benne büntetést találni, és szabadon akarták bocsátani; **de amikor a zsidók ellene** kiabáltak, az apostol **arra kényszerült, hogy a császárhoz fellebbezzon**. Ezzel a fellebbezéssel nem az volt a célja, hogy valamilyen vádat emeljen a zsidó **nemzet** ellen, inkább a saját védelmére tette.

28,20 Mivel ártatlan volt a zsidóság elleni bűnökben, ezért **hívatta** egybe a római zsidók vezetőit. Valójában **Izrael**

reménysége miatt volt láncokkal megkötözve. Izráel *reménysége*, amint korábban már megmagyaráztuk, azoknak az ígéreteknek a teljesítésére vonatkozik, amelyeket a zsidó pátriárkák kaptak, különösen pedig a Messiásra vonatkozóakra. Ezeknek az ígéreteknek a teljesítésében benne rejlik a feltámadás a halálból.

28,21-22 A zsidó vezetők bevallották, hogy semmit sem tudtak Pál apostolról. Nem **kaptak** vele **kapcsolatban** semmilyen **levelet Júdeából**, és zsidó társaik sem mondtak ellene semmit. Azonban többen akartak hallani Páltól, mert azt tudták, hogy a keresztyén hithez tartozik, aminek **mindenütt ellene mondanak**.

28,23 Valamivel később ezek közül a zsidók közül sokan eljöttek Pál **szállására**, hogy többen halljanak tőle. Pál apostol megragadta az alkalmat, hogy bizonyosságot tegyen **Isten királyságáról**, és meggyőzze őket **Jézusról**. Eközben reggeltől estig idézett nekik **Mózes törvényéből és a prófétáktól**.

28,24 Egyesek elhitték az üzenetet, amelyet hozott, **mások nem**. (Az, hogy nem hittek, keményebb dolog, mint ha egyszerűen nem fogadták volna el az üzenetet. Ez határozott elutasítás.)

28,25-28 Amikor Pál látta, hogy az evangéliumot a zsidó nemzet egészében véve elutasította, az Ézs 6,9-10-et idézte, ahol a próféta meg volt bízva azzal, hogy hirdesse az Igét olyanoknak, akiknek **szíve megkövéredett, füle süket volt, és szeme megvakult**. Az apostol újra érezte azt a szívet tépő fájdalmat, hogy azoknak hirdeti a jó hírt, akik nem akarják hallani. Látva a zsidók elutasítását, **Pál** hirdette, hogy az evangéliumot **a pogányokhoz** viszi, és kifejezte meggyőződését a remélt kedvező fogadtatásról.

28,29 A hitetlen **zsidók egymás között** vitatkozva **eltávoztak**. Ahogyan Kálvin rámutat, Pál prófétáktól vett idé-

zetei zavarták azokat a zsidók között lévő istenteleneket, akik elutasították a Messiást. Ez felkorbácsolta bennük a dühöt azok ellen a zsidók ellen, akik elfogadták az Urat. A reformátor hasznos utalást tesz:

*Végül is hiábavaló dolog lenne bárki-
nek is ebből arra következtetni, hogy
a Krisztus evangéliuma vitákat okoz,
amikor nyilvánvaló, hogy ezek csak
az emberek csökönyösségéből fakad-
nak. Valóban azért, hogy megbékül-
jünk Istennel, háborút kell folytatnunk
azokkal, akik Őt megvetik.⁸⁴*

28,30 Ezután **Pál két egész esztendő**t töltött Rómában **saját bérelt házában**, és állandóan szolgált a látogatóinak. Valószínűleg ez alatt írta az Efézusi, Filippi, Kolosséi és Filemonhoz írt leveleket.

28,31 Meglehetősen szabadságot élvezett. **Prédikálta az Istennek országát, és tanította az Úr Jézus Krisztus felőli dolgokat teljes bátorsággal, minden tiltás nélkül**.

Így fejeződik be a Cselekedetek könyve. Némelyek úgy vélik, hogy furcsa hirtelenséggel zárul. Azonban a kezdetkor felvázolt terv most már megvalósult. Az evangélium elérte Jeruzsálemet, Júdeát, Samáriát és most már a pogány világot.

Pál életének eseményeire a Cselekedetek könyvének befejeződése után csak későbbi írásaiból következtethetünk.

Általában úgy gondolják, hogy a Rómában töltött két esztendő után ügye Néro elé került, és felmentő ítéletet kapott.

Ezután elindult, úgynevezett negyedik missziós útjára. Azok a helyek, amelyeket valószínűleg meglátogatott, ha nem is feltétlenül időrendben, a következők lehetnek.

1. KOLOSSZÉ és EFÉZUS (Filem 22)
2. MACEDÓNIA (1Tim 1,3; Fil 1,25; 2,24)
3. EFÉZUS (1, Tim 3,14)

4. SPANYOLORSZÁG (Róm 15,24)
5. KRÉTA (Tit 1,5)
6. KORINTUS (2Tim 4,20)
7. MILÉTOSZ (2Tim 4,20)
8. A telet NIKOPOLISZBAN töltötte. (Tit 3,12)
9. TRÓÁSZ (2Tim 4,13)

Nincs róla információ, hogy miért, mikor vagy hol tartóztatták le ismét, de azt tudjuk, hogy másodszor is Rómába vitték fogolyként. Ez a fogsága sokkal kíméletlenebb volt, mint az első (2Tim 2,9). Legtöbb barátja cserbenhagyta (2Tim 4,9-11), és tudta, hogy halálának ideje elközelgett (2Tim 4,6-8).

A hagyomány azt tartja, hogy Kr. u. 67-ben vagy 68-ban Rómán kívül lefejezték. Pál dicséretére olvassuk el sajt szavait a 2Kor 4,8-10-ben, 6,4-10-ben és 11,23-28-ban, magyarázatunkkal együtt ezekről a lelkesítő összefoglalásokról.

A CSELEKEDETEK KÖNYVÉNEK ÜZENETE

A Cselekedetek könyvének elolvasása után jó, ha áttekintjük a korai keresztyének elveit és gyakorlatát. *Mi jellemezte az egyes hívőket és azokat a helyi gyülekezeteket, amelyeknek tagjai voltak?*

Először is nyilvánvaló, hogy az első századi keresztyének elsősorban és mindenekelőtt az Úr Jézusért éltek. Egész szemléletmódjuk Krisztus központú volt. Létezésük elsődleges célja a bizonyoságtétel a Megváltóról. Energikusan oda-szánták magukat erre a célra. Olyan világban, amely kemény harcot folytatott a túlélésért, a buzgó keresztyén tanítványoknak volt egy kemény magva, akik először Isten királyságát és az Ő igazságát keresték. Mindent a dicsőséges elhívásnak rendelték alá.

Jowett csodálattal jegyzi meg a következőket:

A tanítványok bemerítkeztek... szent, izzó lelkesedéssel, amely Isten oltárától ragadta meg őket. Ebből a központi tűzből nyertek erőt minden más-hoz az életben. Az apostolok lelkében ez a lobogó láng egy nagy hajó kazánjában égő tűzhöz hasonló, amely azt keresztülviszi a viharokon, haragos és elnyeléssel fenyegető mélységen. Ezeket az embereket semmi sem tudta megállítani! Semmi sem tudta haladásukat megakadályozni... Erős készítés hatja át minden tettüket és beszédüket. Tűzük és fényük volt, mert a Szent Szellem ereje által merítkeztek be.⁸⁵

Az üzenet, amelyet hirdettek, az Úr Jézus Krisztus feltámadása és dicsősége köré összpontosult. A feltámadott Úr tanúi voltak. Az emberek megölték a Messiást, de Isten feltámasztotta a halottak közül, és a legmagasabb megtiszteltetés helyét adta neki a mennyben. Minden térdnek meg kell hajolnia előtte, az Isten jobbán lévő megdicsőült Emberfia előtt. A megváltásnak nincs más módja.

A gyűlölet, a keserűség és a kapzsiság világában a tanítványok szeretetet mutatnak mindenki iránt. Az üldöztetésre kedvességgel válaszoltak, és imádkoztak nyomorgatóikért. Más keresztyének iránti szeretetük ellenségeiket arra kényszerítette, hogy ezt mondják: „Nézd, ezek a keresztyének hogy szeretik egymást!”

Az a kifejezett benyomásunk, hogy az evangélium terjesztéséért áldozatot hoztak. Anyagi javaikat nem tekintették sajátjuknak, hanem úgy, mint amire Istentől sáfárságot kaptak. Ha valahol tényleges szükség mutatkozott, azonnal adományt küldtek, hogy kielégítsék a szükségét.

Nem testi fegyverekkel hadakoztak, hanem Isten által rombolták le az erősségeket. Megértették, hogy nem vallási vagy politikai vezetők ellen hadakoznak, hanem inkább a levegőbeli gonosz hatal-

mak ellen. Így hittel, imádsággal és Isten Igéjével felfegyverkezve mentek előre. Az iszlámtól eltérően, akkor még a keresztyénség nem kényszer alkalmazásával növekedett.

Ezek a korai keresztyének a világtól elkülönülve éltek. Benne, de nem belőle éltek. Aktív érintkezést tartottak fenn a hitetlenekkel, ami a bizonyágtételüket illette, de sohasem merültek el a világ bűnös gyönyöreiben, nem alkudtak meg a hűség területén Krisztus iránt. Mint vándorok, idegen földön haladtak, és törekedtek mindenkinek áldássá válni, anélkül, hogy azok életmódjában részesek lettek volna.

Foglalkoztak-e politikával, vagy törekedtek-e napjaik szociális bajainak orvoslására? Az volt a nézetük, hogy a világban minden betegség és visszaélés az ember bűnös természetéből fakad. A gonoszságok orvoslására az okot kell megragadni. A politikai és szociális reformok a szimptomákat kezelik anélkül, hogy magát a betegséget befolyásolnák. Csak az evangélium érintheti a dolgok lényegét, megváltoztatva az ember gonosz természetét. Ezért nem hagyták magukat eltéríteni másodrendű orvoslással. Az evangéliumot hirdették alkalmas és alkalmatlan időben. Ahova az evangélium eljutott, a fekélyes sebek meggyógyultak és a nehézségek csökkentek.

Nem lepődtek meg, ha üldözés támadt ellenük. Megtanultak számítani rá. Ahelyett, hogy megtorolták volna, vagy akár csak védték volna magukat, ügyüket az igazságosan ítélő Istenre bízta. Ahelyett, hogy menekülni próbáltak volna a nyomorúságból, mindig bátorságért imádkoztak, hogy hirdethessék Krisztust mindenkinek, akire csak rátalálnak.

A tanítványok célja az evangélium hirdetése volt a világban. Nem tettek különbséget hazai vagy külföldi misszió között. Az evangéliumi szántóföld a világ

volt. Nem az evangélizáló tevékenységük volt a cél, azaz nem elégedtek meg azzal, hogy Krisztushoz vezessék a lelkeket és azután hagyják őket magukban botladozni. Helyi gyülekezetekbe vitték a megtérteket. Itt tanították az Igét, nevelték őket az imádságban, és erősítették őket a hitben. Azután felszólították őket, hogy menjenek másokhoz az üzenettel.

A helyi gyülekezetek létrehívása marandóvá tette munkájukat, és az evangélium elérte a környező területeket is. Ezek a gyülekezetek önállóak voltak, vagyis önirányításúak, önszervezők és önfenntartók. Minden egyes gyülekezet független volt a többitől, mégis fennállt közöttük a Szellem közössége. Valamennyi arra törekedett, hogy a szomszédos területeken más gyülekezeteket hozzon létre. Mindegyik maga viselte költségeit. Nem volt központi pénzkezelés vagy szervezet.

A gyülekezet a hívőknek elsősorban szellemi menedék és nem központ volt a meg nem tért emberek megmentésében. A gyülekezetek tevékenysége magában foglalta a kenyér megtörését, az istentiszteleteket, az imádkozást, a bibliatanulmányozást és a közösséget. Az evangélizálást nem csak a gyülekezetekben tartották, hanem mindenhol, ahol alkalom volt a meg nem tért megbeszélésére: zsinagógákban, piacokon, utcákon, börtönökben és házanként.

A gyülekezetek nem különleges épületekben (templomokban) találkoztak, amelyeket erre a célra építettek, hanem a hívők otthonaiban. Ez a gyülekezet üldözése idején nagyfokú mozgékonyt biztosított, és lehetővé tette, hogy gyorsan és könnyen „illegálisba vonuljanak”.

Kezdetben biztosan nem voltak felekezetek. Minden hívőről elismerték, hogy Krisztus Testének tagja, és minden helyi gyülekezetről, hogy az univerzális Gyülekezet kifejezője.

Nem volt megkülönböztetés a klérus és a laikusok között. Egyetlen embernek sem volt kizárólagos joga egy gyülekezetben a tanításra, igehirdetésre, bemerítésre vagy az úrvacsora kiosztására. Elismerték azt a tényt, hogy minden hívőnek van valamilyen ajándéka, és mindenkinek szabadsága volt ezeknek az ajándékoknak a gyakorlására.

Azok, akik ajándékokkal rendelkeztek – apostolok, próféták, evangélisták, pásztorok és tanítók –, nem törekedtek arra, hogy nélkülözhetetlen megbízottá tegyék magukat a gyülekezetben. Feladatuk az volt, hogy építsék a szenteket a hitben, hogy ők is képesek legyenek naponként szolgálni az Úrnak. Az ÚSZ idejének megajándékozott embereit a Szent Szellem különleges felkenetése tette képessé a munkára. Ez teszi érthetővé, miként volt lehetséges, hogy tanulatlan és egyszerű emberek ilyen hatást gyakoroljanak korukra. Nem voltak „hívatasosak” abban az értelemben, ahogyan ma gondoljuk, hanem laikus igehirdetők a magasságból eredő felkenetéssel.

Az üzenet hirdetését a Cselekedetek könyvében gyakran csodák kísérték – jelek és csodák –, valamint a Szent Szellem különböző ajándékai. Ezek a csodák a korai fejezetekben fontosabb helyet kaptak, de a könyv befejezéséig folytatódtak.

Miután a gyülekezetek működni kezdtek, az apostolok vagy képviselőik véneket jelöltek ki, embereket, akik szellemi felügyelők voltak. Ezek az emberek pásztorolták a nyájat. Minden gyülekezetben több vén volt.

A „diakónus” elnevezést nem kizárólagosan, főnévi értelemben alkalmazták egy gyülekezeti munkásra. A Cselekedetek könyvében a szó igei alakját használták arra, hogy... az Úrért végzett szellemi vagy anyagi jellegű szolgálatot írják le vele (*hé diakonosz* = diakónus, azaz szolgáló; *diakoneó* = szolgálni).

A korai hívők a bemerítést alámerítéssel gyakorolták. Az az általános benyomás, hogy a hívőket megtérésük után hamarosan bemerítették. A hét első napján a tanítványok összegyűltek, hogy a kenyér megtörésével az Úrra emlékezzenek. Ez a szolgálat valószínűleg nem volt olyan formális, mint manapság. Úgy tűnik, hogy közös étkezéssel, vagyis szeretetvendégséggel (agapé) összekapcsolva tartották.

A korai gyülekezetek az imádságnak szentelték magukat. Ez volt a kapcsolatuk Istennel. Az imádságok őszinték, hittel teljesek és buzgók voltak. A tanítványok böjtöltek is azért, hogy erejüket a szellemi dolgokra összpontosítsák a figyelem elvonása vagy lankadása nélkül.

Imádkozás és böjtölés után küldték Antiókhiaiba a próféták és tanítók Barnabást és Sault a missziói útra. Ez a két ember már korábban is egy idő óta az Úrnak szolgált. A megbízatás nem hivatalos felszentelés volt tehát, hanem az antiókhiai vezetőknek az a felismerése, hogy a Szent Szellem már elhívta őket erre. Ez egyben a teljes szívvel vállalt közösség kifejezése volt a gyülekezet részéről abban a munkában, amelyre Saul és Barnabás indult.

Azokat, akik evangélizációs szolgálatra mentek, az otthoni gyülekezetük nem ellenőrizte. Nyilvánvalóan szabadon szolgáltak, ahogyan a Szent Szellem vezette őket. De beszámoltak otthoni gyülekezetüknek arról, hogy Isten hogyan áldotta meg munkáikat.

Ebben az összefüggésben a gyülekezet nem volt valamilyen erősen szervezett organizáció, hanem élő organizmus, amely az Úr vezetésének folyamatosan engedelmességet. A gyülekezet feje, a mennyben levő Krisztus irányította a tagokat, akik törekedtek taníthatók, mozgathatók és fogékonyak maradni. Így ahelyett, hogy valamilyen merev istentiszte-

leti liturgiát találnánk a Cselekedetek könyvében, változatosságot és üdítő rugalmasságot találunk. Nem volt például keményen rögzített szabály arra, hogy egy apostol mennyi időt töltsön el egy helyen. Pál Tesszalonikában három hónapig maradhatott, de Efézusban három évet töltött. Minden attól függött, mennyi idő alatt lehetett a szenteket annyira felkészíteni, hogy ők maguk tudják folytatni a keresztyén szolgálatot.

Vannak, akik úgy vélik, az apostolok figyelmüket a nagyvárosokra összpontosították, abból a célból, hogy az ott létrehozott gyülekezetek szétterjedjenek a környéken. De vajon igaz ez? Volt az apostoloknak ilyen rögzített és végső formába öntött stratégiája? Vagy inkább az Úrtól származó rendelkezéseket követték napról napra, akár fontos központokban, akár kicsiny falucskákban?

Az egyik jelentős benyomás, amit a Cselekedetek könyvéből szerzünk, bizonyára az, hogy a korai hívők az Úr vezetésére vártak és attól függtek. Mindenről lemondtak Krisztusért. Nem volt semmijük és senkijük, csak maga az Úr. Ezért rá tekintettek naponkénti vezetésért, és soha nem csalódtak.

Úgy látszik, a vándorló keresztyén munkások gyakorlata az volt, hogy kettésével utaztak. A társ gyakran egy fiatalabb munkás volt, aki így tanulóidejét szolgálhatta. Az apostolok állandóan hűséges fiatal embereket kerestek, akiket taníthattak.

Időnként az Úr szolgálói önellátók voltak. Pál apostol például sátorkészítőként dolgozott. Máskor az egyének vagy gyülekezetek ajándékokkal támogatták őket.

Egy másik figyelemre méltó észrevétel, hogy azokat, akik szellemi vezetők, a velük együtt dolgozó szentek elismerték. A Szent Szellem hatalmazta fel őket, hogy hatalmasan szóljanak. Ugyanaz a Szent Szellem, aki más hívőknek azt az

igazi szellemi ösztönzést adta, hogy alárendeljék magukat ennek a hatalomnak.

A tanítványok engedelmeskedtek az emberi hatalmasságoknak egy bizonyos pontig. Ez a pont az volt, amikor megtiltották nekik, hogy az evangéliumot hirdessék. Ezután Istennek engedtek inkább, mint embereknek. Amikor a polgári hatóságok megbüntették őket, ellenállás nélkül elszenvedték, anélkül, hogy valaha is összeesküdtek volna a hatalom ellen.

Az evangéliumot először a zsidóknak hirdették, aztán, miután Izráel nemzete elutasította az üzenetet, a jó hírek a pogányokhoz jutottak. Azt a parancsot, hogy „zsidónak először”, történetileg betöltötték a Cselekedetek könyvében. A zsidók ma ugyanazon az alapon állnak Isten előtt, mint a pogányok, nincs különbség: „mert *mindnyájan* vétkeztek és szűkölködnek az Isten dicsősége nélkül”.

Óriási erő működött együtt a korai gyülekezet szolgálatával. Isten nemtetszésétől féltve, az emberek nem vallották magukat könnyelműen keresztyénnek. A gyülekezetben a bűn hamarosan napvilágra került, és Isten ilyen esetekben súlyosan büntetett, pl. Anániás és Szafira ügyében.

Végső és szilárd meggyőződésünk a Cselekedetek könyvének tanulmányozásából eredően a következő: ha követnénk a korai gyülekezetek példáját hitben, szentségben, odaadásban és fáradhatatlan szolgálatban, akkor betöltenénk azt a szolgálatot, amelyre az Úr elhívott minket.

MEGJEGYZÉSEK

1. (Bevezetés) J. B. Phillips, *The Young Church in Action*, 7. old.
2. (1,5) Krisztus feltámadása és mennybemenetele között negyven nap telt el. Tíz további nap múlt el pünkösdig. De az Úr nem mondta meg pontosan,

- hogy hány napig kell a tanítványoknak várakozniuk.
3. (1,20) Ez nem pontos idézet a zoltárokból, ahogyan mi ismerjük a Bibliánkban. Ennek két lehetséges oka van: (1) Az ÚSZ írói az ÓSZ-i Írásokat gyakran a Szeptuagintából idézik, míg a mi fordításaink az eredeti héber szövegből készültek; ez bizonyos szóbeli változásokat eredményezhet. (2) Gyakran a Szent Szellem, aki az ÓSZ-t ihlette, szabadságot gyakorol, amikor valamit idéz az ÚSZ-i szövegben.
 4. (2,1) A Zsolt 133,1 görög változatában ugyanazokat a szavakat használták az „együtt laknak” kifejezésre (a Szeptuagintában Zsolt 132,1), amelyeket itt a Cselekedetek könyvében használnak az „együtt voltak” kifejezésre (epi to auto).
 5. (2,4) A Szent Szellem egyéb szolgáltatásai, amelyek a *megtéréskor* a mieink lesznek, a következők: a felkenetés (1Jn 2,27), az elpecsételés (Ef 1,13) és a zálog (Ef 1,14). A Szent Szellem más szolgáltatásai, amelyek engedelmességünköt és átadásunköt *függnek*, a következők: vezetés (Csel 8,29), öröm (1Tesz 1,6) és erő (Róm 15,13).
 6. (2,22-24) A *fájdalmaknak* fordított szó rendszerint gyötrelmes munkára vonatkozik. Krisztus feltámadása a halálból életre születéshez hasonlít. A teljes folyamattal kapcsolatos szenvedések erősek, de ideiglenesek. A Zsolt 18,6-ban ugyanaz a kifejezést „a Seol kötelei”-nek fordították.
 7. (2,25-27) A paradicsom ugyanaz, mint a harmadik ég (2Kor 12,2.4).
 8. (2,38) Charles C. Ryrie, *The Acts of the Apostels*, 24. old.
 9. (2,39) Charles H. Spurgeon, *The Treasury of the New Testament*, I, 530.
 10. (2,41) A kritikai (NU) szöveg elhagyja az „örömet” szót.
 11. (2,44-45) F. W. Grant, „Acts”, *The Numerical Bible: Acts to 2Chorinthians*, VI: 25,26.
 12. (2,46) Bárhol, ha azt olvassuk Pálról és másokról, hogy a templomba mentek, az a templom *udvarait* jelenti, nem pedig a szentélyt. Oda csak a papok léphettek be. A pogányok csak a külső udvarba mehettek be; ha tovább mentek, halállal bűnhődtek.
 13. (A kérdéssel kapcsolatos magyarázat.) A kritikai szövegben a gyülekezet szó áll az „egyház” helyett az 5,1-ben.
 14. (A magyarázat.) Merill F, Unger, *Unger bibliai kézikönyve*, 586. old.
 15. (A magyarázat.) Jones, E. Stanley, *Christ's Alternative to Communism*, 78. old.
 16. (A magyarázat.) G. H. Lang, *The Churches of God*, 11. old.
 17. (4,1-4) Charles Haddon Spurgeon.
 18. (4,13) James A. Stewart, *Evangelism*, 95. old.
 19. (4,14-18) J. H. Jowett, *The Redeemed Family of God*, 137. old.
 20. (4,27-28) Itt a *páisz* szó előnyben részesített fordítása inkább a „szolga”, mint a „fiú”, mint a következő helyeken: 3,13.26; 4,30.
 21. (4,27-28) George Matheson, *Rest By the River*, 75-77. old.
 22. (4,32-35) Grant, „Acts” 34. old.
 23. (4,32-35) F. E. Marsh, *Fully Furnished*, 74. old.
 24. (4,32-35) Ryrie, *Acts*, 36. old.
 25. (5,40) Ryrie azt mondja, hogy azért verték meg őket, mert engedetlenek voltak a Szanhedrin előző parancsának (Vö. 5Móz 25,2-3).
 26. (5,41) Három fejtörést okozó változat létezik itt a kézirati hagyományokban: TR (többségi szöveg): „Az Ő nevéért”; NU (Nestle-Aland) Egyesült Bibliatársaságok görög ÚSZ-e szöve-

- ge: „a névért”; M (Masszoréta szöveg): „a Jézus nevéért”.
27. (6,8) István (görögül *Sztephanosz*) azt jelenti, hogy „virágfüzér” vagy „győzelmi koszorú” (régőbbi fordításunkban: „korona”).
28. (6,10-14) A szórend arra utalhat, hogy féltékenyebben őrizték Mózes tiszteletét, mint Istenét!
29. (7,9-19) „Mind az eredeti, mind a görög változat igaz lehet; az utóbbi Manassének és Efraimnak öt Egyiptomban született fiával számol (1Krón 7,14-27). Ez a különböző formátumok mozgásterének megfelelően, az ilyen listáknál egyáltalán nem szokatlan.” Kelly, „*Acts*”, 84. old.
30. (7,9-19) Ennek és az előző problémának további igeszerű tanulmányozásához lásd: Kelly, „*Acts*”, 84–85. old.
31. (7,20-43) Egy evangéliumi szerző jegyzetei, 1969. máj. 31.
32. (8,4-8) A *lemenés* Jeruzsálem nagyobb tengerszint feletti magasságára utal.
33. (8,4-8) Homer, L. Payne, „What is A Missionary Church?” *The Sunday School Times*. 1964. február 22, 129. old.
34. (8,12-13) Mivel a szöveg azt mondja, hogy Simon „hitt” és kérte Pétert, hogy imádkozzon érte (24. v.), ezt érvként használták amellelt, hogy megváltott, csak nagyon testi gondolkodású volt.
35. (8,26) Ősi filiszteus város a Földközi-tenger partján, Jeruzsálemtől délnyugatra, az Izráelből Egyiptomba vezető úton.
36. (8,27-29) Kandaké valószínűleg cím, mint fáraó, és nem személynév.
37. (8,27-29) Az előkelő nők férfi szolgálait néha kasztrálták. Az eunuchok a júdaizmusban nem lehettek első osztályú polgárok (5Móz 23,1). „A kapu prozelitái” státusra voltak korlátozva.
- Az eunuch a keresztyén gyülekezet teljes jogú tagjává válik.
38. (8,37) Ez a vers mind a legrégebb, mind a többségi szövegekből hiányzik. Azt gondolják, hogy ez egy bemelegítési formula, amit Rómában használtak a második század elején, mint-hogy a nyugati kéziratokban található meg, beleértve a latin fordítást is. Azok, akik a bemelegítéses megújulást tanítják, nyilvánvalóan nem akarják ezt a verset elveszteni.
39. (8,38) Hogy a baptizma ősi módja az alámerítés volt, azt elfogadta a legtöbb római katolikus tudós, Kálvin és sokan mások, akik a fejre öntést vagy meghintést gyakorolják. A pártatlanság érdekében azonban meg kell említeni, hogy a „bele” és „belőle” kifejezések „oda” és „onnan” szóval is fordíthatók.
40. (8,40) Etiópia az egyetlen afrikai ország, amelynek folyamatos keresztyén hagyományai vannak a legkorábbi időktől máig. Fülöp hűsége volt talán az a kulcs, amely megnyitotta az ajtót az ottani gyülekezet előtt.
41. (9,1-2) Lásd még a következő helyeket: 19,9,23; 22,4; 24,14,22.
42. (Magyarázat.) Harnack, idézi Leighton Ford: *The Christian Persuader*, 46. old.
43. (Magyarázat.) Dean Inge, idézi Jones E. Stanley, *Conversion*, 219. old.
44. (Magyarázat.) Bryan Green, ugyanott.
45. (Magyarázat.) Leighton Ford, idézi Jones, *Megtérés*, 46. old.
46. (Magyarázat.) James A. Stewart, *Pastures of Tender Grass*, 70. old.
47. (9,36-38) Tábita az arám és Dorkász a görög szó a *gazellára*.
48. (10,1-2) Rylie, *Acts*, 61. old.
49. (10,3-8) Egy tímár számára ajánlatos volt, hogy a város határain kívül dolgozzon. A tenger közelsége ideális az

- állati tetemek higiénikus eltávolításához.
50. (11,20-21) Az ÚSZ-ben a „hellénisták” rendszerint görög zsidókat jelentenek, de itt csak görögöket, vagyis pogányokat. Figyeljük meg a szövegösszefüggést: 19. vers: „senkinek nem prédikálván az Igét, hanem csak a zsidóknak” 20. vers: „a görögöknek” (szembeállítva a zsidókkal).
51. (11,25-26) James A. Stewart, *Evangelism*, 100-101. old.
52. (12,25) Mind az Alexandriai, mind a többségi szövegben ez olvasható: „Jeruzsálembe”. Minthogy Barnabás és Saul a 13,1-ben ismét Antióchiában van, lehetséges, hogy a másolók helyesbítettek *ből*-re.
53. (13,3) Donald Grey Barnhouse, *The Measure of Your Faith*, 69. Könyv, 21. old.
54. (13,7-8) Károli tiszttartót ír, de Sergius Paulus pontosabb címe „prokonzul” volt, és ez Lukács pontos ismeretéről tett tanúságot azon hivatali címekkel kapcsolatban, amelyek a Római Birodalomban szokásosak voltak. Így a görögben a filippi elöljárókat *sztratégoi*-nak nevezte, ami a latinban *praetores* (16,20), a hivatalnokokat pedig *rábdoukhai*-ként azonosította, ami latinul *lictors* (16,35). Helyesen nevezte a tesszalónikai elöljárókat politárkhoszoknak (17,6), míg Efézusban helyesen különböztette meg őket úgy, mint *asiorkhosz-okat* (19,31).
- „Ezek mind helyi elöljárók voltak a különböző városokban, és felettük a római helytartó vagy prokonzul volt a felettes az egyes provinciákban. Lukács tehát, mindegyiknek a helyes címét adva meg ezekben a különböző városokban, bebizonyította, hogy jól ismerte, amiről írt, és hogy a pontoság növeli hitelét, mint jó történészt”
- C. E. Stuart, *Tracings from the Acts of the Apostels*, 272. old.
55. (13,19-22) Lásd: Kelly, *Cselekedetek*, 185–186. old. az időrendi és szöveg-tani problémák vitájához.
56. (13,48) Charles R. Erdman, *The Epistle of Paul to the Romans*, 109. old.
57. (14,4-7) Itt a szó gyakorlatilag „miszszionáriusok”-at jelent.
58. (14,10-12) Az eredeti szöveg Zeuszot és Hermészt ír – sok fordítás Jupitert és Merkuriust használ, ezeknek az isteneknek elterjedtebb latin neveit.
59. (14,19-20) Kelly, *Acts*, 202. old.
60. (14,21) Erdman, *Acts*, 109. old.
61. (A magyarázat.) C.A. Coates, *An Outline of Luke's Gospel*, 254. old.
62. (15,20) Némelyek úgy gondolják, hogy a négy tiltás a 3Móz 17-re és 18-ra utal a következőképpen: bálványok által beszennyezett dolgok (17, 8-9); szexuális erkölcstelenség – nemcsak házasságtörés és poligámia – (18,20), homoszexualitás (18,22) és állatokkal való fajtalankodás (18,23), hanem a vérrokonokkal és más rokonokkal való házasság is (18,6-14), sőt a házastárs rokonaival is (18,15-16); evés megfulladt vagy helytelenül leölt állatokból (17,15); a vér megevése (3Móz 17,10-12). A zsidó hívők megbotránkoztak volna, ha azt látták volna, hogy a pogány hívők megszegik ezeket a szabályokat (Csel 15,21).
63. (16,6-8) Ryrie, *Acts*, 88-89. old.
64. (16,9) James Stalker, *Life of St. Paul*, 78. old.
65. (16,19-24) A. J. Pollock, *The Apostle Paul and His Missionary Labors*, 56. old.
66. (16,25) G. Campbell Morgan, *The Acts of the Apostels*, 389-390. old.
67. (17,2-3) Némelyek úgy gondolják, hogy Pál körülbelül három hónapot töltött Tesszalónikában, bár a zsiná-

- gógában csak három szombaton tanított.
68. (17,16) William Arnot, *The Church in the House: A Series of Lessons on the Acts of the Apostels*, 379-től.
69. (A magyarázat.) Néhány kutató úgy gondolja, hogy az íghirdetés a templom udvaraiban folyt.
70. (A magyarázat.) Simpson, A. B.
71. (18,2-3) Dinsdale Young, T., *Neglected People of the Bible*, 232-233. old.
72. (18,18) A haj levágására vonatkozó melléknévi igenév az eredeti szövegben közvetlenül „Aquila” után áll, és távol van „Páltól” (az egész 18. vers a görögben egyetlen mondat).
73. (19,8) Stuart, *Tracings*, 285.
74. (19,15-16) F. B. Meyer, idéz W. H. Aldis, *The Keswick Convention*, 1934, 60. old.
75. (19,23-37) *Diana* latin megfelelője a görög *Ártemisz*nek, egy sokkeblű termékenységű istennőnek.
76. (21,23-24) Grant, „Acts”, 147. old.
77. (22,16) A rendelkezést a következőképpen írhatjuk körül: „Kelj fel (anasztász) és merítkezz be (baptizáció); mosd le a bűneidet (apolouszói) az Úr nevének segítségül hívása által (epikálesámenosz).”
78. (26,9-11) A görög igeidő itt kétségtelenül egy *akarást kifejező* elbeszélő múlt: „Elvégeztem magamban...”
79. (26,29) Morgan, *Acts*, 528. old.
80. (27,14) Az NU szöveg *Euraquilon*-t ír.
81. (27,16) Az NU szöveg *Caudá*-t ír (Kauda).
82. (27,21-26) A. W. Tozer, *That Incredible Christian*, 134. old.
83. (28,9-10) Legalábbis lehetséges, hogy Lukács felhasználta orvosi jártasságát Pál gyógyítási ajándékával párhuzamosan. Ha Istennek nem tetszett volna az orvosi szakértelem, aligha választott volna orvost arra, hogy megírassa az ÚSZ 28%-át (Lukács evangéliuma – Apostolok Cselekedetei)!
84. (28,29) Kálvin János, *Az Apostolok Cselekedetei*, II: 314. Az NU szöveg a 29. verset elhagyja.
85. (A magyarázat.) J. H. Jowett, *Things that Matter Most*, 284. old.

IRODALOM

- Arnot, William, *The Church in the House: A Series of Lessons on the Acts of the Apostels*. New York: Robert Carter és fivérei, 1873.
- Blaiklock, E. M., *The Acts of the Apostels, Tyndale Bibliakommentár* (TBC). Grand Rapids: WM. B. Erdmans Kiadó Társaság, 1959.
- Kálvin János. *Az Apostolok Cselekedetei*, 2. köt. Grand Rapids: Wm. B. Erdmans Kiadó társaság, 1977.
- Erdman, Charles R., *The Acts*. Philadelphia: A Westminster Nyomda, 1919.
- Kelly, William, *An Exposition of the Apostels*. London: C. A. Hammond, 1952.
- London: Methuen, 190.
- Ryrie, Charles Caldwell, *Acts of the Apostels*. Chicago: Moody Nyomda, 1961.
- Stuart, C. E., *Tracings from the Acts of the Apostels*. London: E. Marlborough és Társai.

AJÁNLOTT IRODALOM

- Gooding, D.: Apostolok cselekedetei (EK)
 Langenberg, H.: Apostolok cselekedetei (EK)
 A Biblia ismerete – Kommentársorozat VII (Apostolok cselekedete - Kolossé) (KIA)

A RÓMAIAKHOZ ÍRT LEVÉL

Bevezetés

„A keresztyén hit katedrálisa.” Frédéric Godet

I. Egyedülálló a kánonban

A Római levél mindig Pál leveleinek az élén állt, és joggal. Minthogy a Cselekedetek úgy fejeződik be, hogy Pál megérkezik Rómába, logikus, hogy az ÚSZ leveleket tartalmazó szakasza az apostolnak a római gyülekezethez írt levelével kezdődjön, amelyet azelőtt írt, mielőtt meglátogatta az ottani keresztyéneket. Ennél is döntőbb, hogy a Római levél bibliai szempontból a legfontosabb könyv az egész ÚSZ-ben, lévén mintegy lezárása a keresztyén tanítás rendszeres bemutatásának, ahogyan azt Isten Igéjében találjuk.

Történeti szempontból a Római levél az a bibliai könyv, amely a legnagyobb hatást gyakorolta. Ágoston úgy tért meg, hogy a Róm 13,13-14-et olvasta (Kr. u. 380). A protestáns reformáció azzal indult, hogy Luther Márton végre megértette Isten igazságosságát, és hogy „az igaz ember hitből él” (1517).

John Wesley azáltal nyerte el az üdvbizonyosságot, hogy Luther Római levélhez írt kommentárjának bevezetését hallgatta, amelyet a morva testvérek egyik házi gyülekezetében olvastak fel Londonban, az Aldersgate utcában (1738). Kálvin János ezt írta: „Ha valaki megérti ezt a levelet, megnyílik előtte az út az egész Szentírás megértéséhez.”

II. Szerzőség

Az eretnekek, de még a radikális negatív kritikusok is ez egyszer elfogadják azt az általános nézetet, hogy a Római levél szerzője a pogányok apostola volt. Tulajdonképpen az eretnek Marcion az első ismert író, aki *konkrétan* megnevezi Pált, mint szerzőt. A könyvet olyan hithű keresztyének idézik, mint Római Kelemen, Ignác, Justinius vértanú, Polykarpusz, Hippolitosz és Irenaeus. A Muratóri kánon is úgy sorolja fel a levelet, mint Pálét.

A Pál szerzősége mellett szóló *belső bizonyíték* is nagyon erős. A tanítás, a szóhasználat és a szellemiség mind jellegzetesen Pálé. Természetesen az a tény, hogy a levél azt *mondja*, hogy Páltól van (1,1), nem elegendő, hogy a szkeptikusokat meggyőzze, de ezt az állítást megerősítik más hivatkozások, mint pl. a 15,15-20. Ami talán a legmeggyőzőbb, az a Cselekedetek könyvével az egybeesések nagy száma. Ezeket nem lehetett volna kiagyalni. Például hivatkozások a szentek gyűjtésére, Gájuszra, Erásztoszra és a régen tervezett római utazásra. Ezek mind Pál szerzőségét bizonyítják, az írónoka pedig Terciusz volt (16, 22).

III. Keletkezési idő

A Római levél az 1. és 2. Korintusi levél után íródott, mert a gyűjtés akkor

folyt, amikor az említett leveleket írta Pál, és most már azon volt, hogy a jeruzsálemi szegény szentek megkapják az adományt. Kenkreára, a korintusi kikötővárosra tett utalások (16,1) és egyéb részek miatt a legtöbb kutató úgy gondolja, hogy a keletkezés helye Korintus. Mint-hogy ott Pál csak három hónapig tartózkodott (harmadik missziós utazásának a végén), mielőtt az ellene szőtt tervek miatt továbbment, bizonyára ez alatt a rövid időszak alatt vetette a levelet papírra. Ezt az időpontot körülbelül Kr. u. 56-ra teszik.

IV. Háttér és témák

Hogyan jutott el először a keresztyén-ség Rómába? Nem tudjuk határozottan, de lehetséges, hogy azok a zsidók vitték el a jó híretet, akik pünkösd napján Jeruzsálemben megtértek (lásd Csel 2,10). Ez Kr. u. 30-ban volt.

Pál még sohasem volt Rómában akkor, amikor mintegy huszonhat évvel később ezt a levelet megírta Korintusban. De jól ismert néhány ottani keresztyént, amint a 16. fejezetből látható. A keresztyének azokban a napokban gyakran változtatták helyüket, akár az üldözés következtében, akár az evangélium hírnökeiként, vagy munkájuk végzése közben. A római keresztyének között voltak zsidó és pogány származásúak is.

Pál apostol végül, körülbelül Kr. u. 60-ban érkezett Rómába, de nem úgy, ahogyan elképzelte. Úgy érkezett, mint fogoly a Krisztus Jézusért.

A Római levél klasszikus irodalmi mű. A meg nem tért embernek világosan bemutatja bűnös, elveszett állapotát, és Isten igazságos tervét, hogy megváltsa. Az új hívők megtanulnak Krisztussal azonosulni, és a Szent Szellem hatalma által győzni. Az érett hívők soha nem szűnő gyönyörűséget találnak a benne

rejlő keresztyén igazságokban, a tanítói, prófétai és gyakorlati igazságokban.

Úgy lehet értelmezni, hogy a Rómaiakhoz írt levél egy párbeszéd Pál és valamilyen ismeretlen partner között. Ahogyan Pál bemutatja az evangéliumot, úgy tűnik, mintha hallana valakit, aki mindenféle érvet felhoz. Az apostol egytől egyig válaszol ellenfelei kérdéseire. Mire befejezi, válaszol minden főbb álláspontra, amit az ember felvethet Isten kegyelmének evangéliumával szemben.

Az ellenvetések néha világosan megvannak fogalmazva, és benne rejlenek a válaszban, de akár ki vannak fejezve, akár csak benne rejlenek, az evangélium körül forognak. A megváltás jó híre körül, amely kegyelemből van az Úr Jézus Krisztusba vetett hit által, és nem a törvény cselekedeteiből.

Tizenegy szempontból fogjuk tárgyalni a Római levelet: (1) Mi a levél témája (1,1.9.15-16)? (2) Mi az evangélium (1,1-17)? (3) Miért van szüksége az embernek az evangéliumra (1,18-3,20)? (4) Az evangélium szerint hogyan igazulhatnak meg az istentelen bűnösök a szent Isten által (3,21-31)? (5) Összeegyeztethető-e az evangélium az ÓSZ-i Szentírással (4,1-25)? (6) Mik a megigazulás előnyei a hívő ember életében? (5,1-21)? (7) A kegyelemből hit által elérhető megváltás tanítása megengedi-e vagy bátorítja-e a bűnben élést (6,1-23)? (8) Milyen viszonyban van a keresztyén a törvénnyel (7,1-25)? (9) Hogyan képes a keresztyén szent életet élni. (8,1-39)? (10) Az, hogy az evangélium mind zsidóknak, mind pogányoknak megváltást ígér, azt jelenti-e, hogy Isten megszegte földi népének, a zsidóknak tett ígéreteit (9,1-11,36)? (11) Azoknak, akik kegyelem által megigazultak, hogyan kell mindennap élniük (12,1-16,27)?

E tizenegy kérdéssel és a rájuk adott válasszal való megismerkedés gyakorlati

ismereteket nyújt e fontos levélről. Az első kérdésre („Mi a Római levél témája?”) adott válasz természetesen az, hogy „az evangélium”. Pál nem vesztegeti az időt, hogy a lényegre térjen. Az első tizenhat versben négyszer említi ezt (1, 9, 15, 16).

Ez veti fel a második kérdést: „Mi az evangélium?” A szó maga azt jelenti, hogy *jó hír*. De az 1-17. versekben az

apostol hat fontos tényt mond el nekünk a jó hírről: (1) Annak forrása Isten (1. v.); (2) az ÓSZ-i Szentírás prófétái megígérték (2. v.); (3) ez a jó hír Isten Fiáról, az Úr Jézus Krisztusról szól (3. v.); (4) Isten hatalma az az üdvösségre (16. v.); (5) minden emberé, pogányoké és zsidóké egyaránt (16. v.); (6) egyedül hit által van (17. v.). Ezután a bevezetés után nézzük meg az egyes verseket részletesebben.

VÁZLAT

- I. HITELVI RÉSZ: AZ ISTEN EVANGÉLIUMA (1-8. fejezet)
 - A) Bevezetés az evangéliumhoz (1,1-15)
 - B) Az evangélium meghatározása (1,16-17)
 - C) Az evangéliumra általánosan szükség van (1,18-3,20)
 - D) Az evangélium alapja és fogalmai (3,21-31)
 - E) Az evangélium összhangja az Ószövetséggel (4. fejezet)
 - F) Az evangélium gyakorlati előnyei (5,1-11)
 - G) Krisztus művének diadala Ádám bűne felett (5,12-21)
 - H) Az evangélium útja a szent élethez (6. fejezet)
 - I) A törvény helye a hívő ember életében (7. fejezet)
 - J) A Szent Szellem, mint erő a szent élethez (8. fejezet)

- II. ÜDVTÖRTÉNETI RÉSZ: AZ EVANGÉLIUM ÉS IZRAEL (9-11. fej.)
 - A) Izrael múltja (9. fejezet)
 - B) Izrael jelene (10. fejezet)
 - C) Izrael jövője (11. fejezet)

- III. SZOLGÁLATI RÉSZ: AZ EVANGÉLIUM AZ ÉLETÜNKBEN (12-16. fejezet)
 - A) Személyes odaszánás (12,1-2)
 - B) Szolgálat a szellemi ajándékokkal (12,3-8)
 - C) Viszony a társadalomhoz (12,9-21)
 - D) Viszony a világi hatalomhoz (13,1-7)
 - E) Viszony a jövőhöz (13,8-14)
 - F) Viszony más hívőkhöz (14,1-15,13)
 - G) Pál tervei (15,14-33)
 - H) Mások megbecsülése (16. fejezet.)

Kommentár

I. HITELVI RÉSZ: AZ ISTEN
EVANGÉLIUMA (1-8. fejezet)A) Bevezetés az evangéliumhoz
(1,1-15)

1,1 Pál bemutatkozik, mint akit *megvásárolt* Jézus Krisztus (értve ezen, hogy a **rabszolgájává lett**), *aki elhívott* (a damaszuszi úton **hívatott el apostollá**, az Úr különleges küldöttjévé), és **el van különítve** (félretéve, **hogy az evangéliumot** a pogányokhoz vigye, lásd Csel 9,15; 13,21). Krisztus drága vérén minket is megvásárolt, elhívott megváltó hatalmának tanúsítására, és félretett, hogy elmondjuk a jó hírt, bárhova megyünk.

1,2 Nehogy Pál zsidó olvasói azt gondolják, az evangélium teljesen új dolog és nincs kapcsolatban szellemi örökségükkel, ezért említi meg az ŐSZ-i **próféták** világos ígéreteit (5Móz 18,15; Ézs 7,14; Hab 2,4) előképek és szimbólumok által (pl. Nőé bárkája, a rézkígyó és az áldozati rendszer).

1,3 Az evangélium az **Isten Fiáról, Jézus Krisztusról, a mi Urunkról** szóló jó hír, **aki test szerint Dávid** leszármazottja (vagyis, ami emberi voltát illeti). Az a kifejezés, hogy **test szerint**, magában foglalja, hogy Urunk több, mint ember. A szavak *ember* voltára vonatkozóan értendők. Ha Krisztus csak ember lett volna, szükségtelen lett volna megjelölni lényének ezt a jellegzetességét, mivel nem lenne más. De Ő több, mint ember, ahogyan a következő vers mutatja.

1,4 Az Úr Jézus **Isten Fia hatalmával** jelent meg. A Szent Szellem, aki itt a **szentség Szellemének** van nevezve, bizonyította ezt Jézus Krisztusról a bemelegítéskor és csodatévő szolgálata által. Az Úr hatalmas csodái, amelyeket a Szent Szellem hatalmában cselekedett,¹ bizony-

ságot tettek arról a tényről, hogy Ő Isten Fia. Amikor azt olvassuk, hogy **hatalmasan Isten Fiának... bizonyult a halottak közül való feltámadásával**, természetesen saját feltámadására gondolunk. De a szó szerinti fordítás itt a következő: „halott személyek feltámadása által”, tehát az apostol a Krisztus által feltámasztottakra is gondolhatott: Jairus leányára, az özvegyasszony fiára és Lázárra. Nem kérdéses azonban, hogy itt elsősorban az Úr saját feltámadásáról van szó.

Amikor azt mondjuk, hogy Jézus Krisztus **az Isten Fia**, úgy értjük, hogy olyan Fiú, mint senki más. Istennek sok fia van. Minden hívő a fia (Gal 4,5-7). Még az angyalokról is beszél úgy, mint fiairól (Jób 1,6; 2,1). De Jézus *különleges* értelemben Isten Fia. Amikor Urunk Istenről, mint atyjáról beszél, a zsidók helyesen értették, hogy azt igényli, az Istennek egyenlő (Jn 5,18).

1,5 Urunk, Jézus Krisztus **által** kapott Pál **kegyelmet** (a meg nem érdemelt kegyelmet, amely megváltotta) és **apostolságot**. Amikor Pál azt mondja, hogy **vetjük a kegyelmet és apostolságot**, majdnem bizonyosan a szerzői többség alkalmazza, és egyedül önmagára gondol. Hogy **apostolságát** összekapcsolja a **nemzetekkel** vagy pogányokkal, mutatja, hogy róla és nem a többi apostolról van szó. Pálra volt bízva, hogy minden nemzet embereit hívja a hit általi engedelmességre –, hogy engedelmeskedjenek az evangélium üzenetének bűnbánat tartása és az Úr Jézus Krisztusba vetett hit által (Csel 20,21). Az üzenet világméretű hirdetésének az volt a célja, hogy az Ő tetszésére legyünk és dicsőséget szerezzünk neki.

1,6 Akiket az evangélium megragadott, azok **között** voltak azok, akiket Pál a következő címmel illetett: **Jézus Krisz-**

tusnak hivatalosai. Ezzel hangsúlyozza, hogy megváltásukban Isten volt a kezdeményező.

1,7 A levél **minden** hívőnek szól **Rómában**, és nem egyetlen gyülekezetnek (mint a többi levél). A levél utolsó fejezete azt jelzi, hogy a hívőknek a városban több gyülekezési helye volt, és ez az üdvözlés mindnyájuknak szól.

Isten szerettei, szentek és elhívottak. Ez a két nagyszerű megnevezés igaz mindazokra, akiket Krisztus drága vérében megváltott. Ezek a kiváltságosai az isteni különleges szeretetnek, és arra is elhívást nyertek, hogy elkülönüljenek a világtól Isten számára, mert **szentek**.

Pál jellegzetes köszöntése tartalmazza a **kegyelmet** és a **békességet**. A **kegyelem** (kharis) a görög elemet hangsúlyozza, a **békesség** (salom) pedig a hagyományos zsidó köszöntést. A kombinálás különösen helyénvaló, mert Pál üzenete azt mondja el, hogy a hívő zsidók és pogányok most egyek a Krisztusban.

Az itt említett **kegyelem** nem a megváltó kegyelem (Pál olvasói már mindnyájan megváltottak), hanem a **kegyelem**, amely ellát és megerősít a keresztyén élethez és szolgálathoz. A **békesség** nem annyira a békesség Istennel (a szenteknek ez már megvan, mert megigazultak hit által), hanem inkább Isten **békessége**, ami a szívükben uralkodik, miközben zavaros társadalmi viszonyok között vannak. A **kegyelem és a békesség Istentől, a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól** származik, amely erőteljesen utal a Fiúnak az Atyával való egyenlőségére. Ha Jézus csak ember lenne, képtelenség lenne említeni egyenlőségét az Atyával, a tőle való **kegyelem és békesség** vonatkozásában. Ez ahhoz lenne hasonló, mintha ezt mondanánk: „Kegyelem és békesség Istentől, az Atyától, valamint Lincoln Ábrahámától (vagy Széchényi Istvántól – a fordító megj.)” stb.

1,8 Amikor csak lehet, az apostol azal kezd a levelét, hogy kifejezi elismerését mindazért, ami dicséretre méltó az olvasóiban. (Ez mindnyájunknak jó példa!) Itt hálát ad **Istennek Jézus Krisztus**, mint közbenjáró által, hogy a római keresztyének **hitének** híre volt **az egész világon**. Keresztyén bizonyágtételükről az egész Római Birodalomban beszéltek, amely akkor **az egész világot** jelentette azoknak a látókörében, akik a Földközi-tenger környékén éltek.

1,9 Minthogy a római keresztyének világossága az emberek előtt ragyogott, Pál kényszerítve érezte magát, hogy **szüntelenül** imádkozzon értük. **Istent** hívja **bizonyásággal imádságainak** kitarató voltára, mivel senki más nem tudhatja ezt. De **Isten** tudja – az az Isten, akit az apostol **szelleme szerint** szolgált – a **Fiának evangéliumában**. Ez nem valamilyen vallásos robotolás, ami vég nélküli szertartásokat, gépiesen morzsolt imádságokat és liturgiákat jelent. Ez olyan szolgálat keretében valósul meg, amely buzgó, hívő imádságokon nyugszik. Ez önkéntes, odaadó, fáradhatatlan szolgálat, olyan szellemi tüsszel, ami mindennek felett az Úr Jézust szereti. Ez lobogó szenvedély, hogy ismertté tegye az Isten Fiáról szóló jó hírt.

1,10 Azzal együtt, hogy Pál hálát adott Istennek a római szentekért, imádkozott, hogy meglátogathassa őket a nem túl távoli jövőben. Ahogy minden mást, az utazását is **Isten akaratának** kívánta alárendelni.

1,11 Az apostolnak kifejezett vágya az volt, hogy segíthessen a szenteknek szellemileg úgy, hogy tovább **erősödhessenek** a hitben. Itt nem az a gondolat van, hogy valamilyen „második áldást” adhasson nekik, és nem is az volt a szándéka, hogy valamilyen szellemi ajándékot közöljön velük kézzrátétel által (bár Timóteusnál ezt megtette a 2Tim 1,6 szerint). Itt

arról van szó, hogy segíteni akarja őket **szellemi** növekedésükben az Ige által.

1,12 Azt is elmagyarázza, hogy az áldás **kölcsönös** lesz. **Erősödni fog** azok **hite** által, azok pedig az ő hite által. Minden építő társaságban szellemi gazdagodás van. „Miképpen egyik vassal a másikat élesítik, akképpen az ember élesíti az ő barátja orcáját” (Péld 27,17). Figyeljük meg Pál alázatosságát és kedvességét – nem szégyellte, hogy más szentektől kapott segítséget.

1,13 Gyakran tervezte, hogy ellátogat Rómába, de **akadályoztatva** volt, talán a más területeken mutatkozó nyomasztó szükség, talán a Szent Szellem közvetlen visszatartása, vagy talán a Sátán ellenállása következtében. Kívánta, hogy **nyerjen valamilyen gyümölcsöt** a római pogányok **között, ahogyan más pogányok között**. Itt az evangélium **gyümölcsseiről** beszél, ahogyan a következő két vers mutatja. A 11. és 12. versben az volt a cél, hogy lássa felépülni a római keresztyéneket hitükben. Itt azt kívánja, hogy Krisztusnak megnyert lelkeket lásson a Római Birodalom fővárosában.

1,14 Bárki, aki Krisztusé, ismeri a választ a világ legmélyebb kérdéseire. Gyógyszere van a bűn betegségére, utat mutathat a menekülésre a pokol örök borzalmaitól, és az Istennel örökké tartó boldogság elnyerésére. Ez súlyos kötelezettséget ró rá, hogy közölje a jó hírt minden kultúra embereivel: a **barbárokkal** – a műveltség bármilyen fokán álló emberekkel –, **bölcsekkel és tudatlanokkal** egyaránt. Pál érezte ezt a kötelezettséget. Azt mondta: „...**adós vagyok**”.

1,15 Hogy törlessze ezt az adósságot, **kész volt hirdetni az evangéliumot** azoknak, akik **Rómában** vannak, mindazzal a hatalommal, amelyet Isten adott neki. Ez bizonyára nem a római hívőkre vonatkozott, ahogyan ez a vers látszólag sejteti, mert ők már elfogadták az öröm-

hírt. Kész volt azonban prédikálni a meg nem tért pogányoknak a metropolisban.

B) Az evangélium meghatározása (1,16-17)

1,16 Pál **nem szégyellte**, hogy Isten jó hírét a kifinomult Rómába vigye, még akkor sem, ha az üzenet megütközés kövének bizonyult a zsidóknak, és bolondságot jelentett a görögöknek, mert tudta, hogy **Isten hatalma az, az üdvösségre** – vagyis azt mondja el, hogyan ment meg Isten mindenkit az Ő hatalma által, aki hisz a Fiában. Ez a hatalom egyformán kiterjed zsidókra és görögökre.

Az a rendelkezés, hogy „**zsidónak először, meg görögnek**”, történetileg beteljesedett az Apostolok Cselekedeteinek korszakában. Miközben nekünk meg nem szűnő kötelezettségünk van Isten ősi népe, a zsidók felé, nem szükséges, hogy nekik előbb hirdessük az evangéliumot, mint a pogányoknak. Isten ma már azonos alapon foglalkozik a zsidókkal és a pogányokkal, az üzenet és az alkalmas idő mindenki számára ugyanaz.

1,17 Mivel az **igazságosság** szó itt fordul elő először a levélben, egy kis szünetet fogunk tartani, hogy szemügyre vegyük ennek a jelentését. A szót több különböző módon használja az ÚSZ, de mi csak három alkalmazást tárgyalunk.

Először is arra használja, hogy leírja Istennek azt a jellemvonását, amely által mindig azt teszi, ami igazságos, jogos, helyes, és összhangban van többi tulajdonságával. Amikor azt mondjuk, hogy Isten igazságos, úgy értjük, hogy nincsen benne gonoszság, becstelenség vagy igazságtalanság.

Másodszor, Isten igazságossága arra a módszerre vonatkozhat, ahogyan megigazítja az istentelen bűnösöket. Megteheti ezt és mégis igazságos marad, mert Jézus,

mint büntelen helyettes, kielégítette az isteni igazság minden igényét.

Végül, Isten igazságossága vonatkozhat arra a tökéletes állapotra, amelyet Isten biztosít azoknak, akik a Fiában hisznek (2Kor 5,21). Azokat, akik önmagukban nem igazak, úgy tekinti, mintha igazak lennének, mert Isten Krisztus teljes tökéletességében látja őket. Az igazság nekik tulajdoníttatik.

A 17. versben melyik jelentés van? Noha mindegyik lehet a három közül, úgy tűnik, hogy Isten igazsága itt különösen arra a módra vonatkozik, ahogyan a bűnösöket hit által megigazítja.

Isten igazságossága tárul fel az evangéliumban. Először az evangélium elmondja nekünk, hogy Isten igazságossága a bűnök megbüntetését követeli, és a büntetés örök halál. De azután meghalljuk, hogy Isten szeretete gondoskodott arról, amit igazságossága követelt. Elküldte a Fiát, hogy helyettesként meghaljon a bűnökért, teljesen megfizesse a büntetést. Most, mivel igazság igénye teljesen ki van elégítve, Isten igazságosan mentheti meg mindazokat, akik elfogadják Krisztus munkáját.

Isten igazságossága **hitből hitbe jelentetik meg**. Az a kifejezés, hogy **hitből hitbe**, a következőket jelentheti: (1) Isten hűségéből a mi hitünkbe; (2) a hitnek egyik mértékéből a másikba; vagy (3) hit által a kezdettől a végig. Valószínűleg ezt az utóbbit jelenti. Isten igazságossága nem tudható be cselekedetek alapján, vagy nem érhetik el azok, akik arra töreksenek, hogy kiérdemeljék vagy megszolgálják azt. Egyedül hit alapján tárul fel. Ez tökéletesen megegyezik a Hab 2,4-ben lévő isteni határozattal: „**Az igaz pedig az ő hite által él**”; így is érthető tehát: „A hit által megigazultak élni fognak.”

A Római levél első 17 versében Pál bevezette témáját, és röviden megállapí-

tott néhány alapvető szempontot. Most felteszi a harmadik fő kérdést: „Miért van szükségük az embereknek az evangéliumra?” A válasz röviden a következő: „Mert anélkül el vannak veszve.” Ez azonban felvet négy kiegészítő kérdést: (1) A pogányok, akik sohasem hallották az evangéliumot, elveszettek (1,18-32)? (2) Az öngaz moralisták, akár zsidók, akár pogányok, elveszettek (2,1-16)? (3) Isten ősi földi népe, a zsidók, elveszettek (2,17-3,8)? (4) Minden ember elveszett (3,9-20)?

C) Az evangéliumra általánosan szükség van (1,18-3,20)

1,18 Itt megkapjuk a választ arra a kérdésre: „Miért van szükségük az embereknek az evangéliumra?” A válasz az, hogy nélküle elveszettek, és hogy **Isten haragja a mennyből megnyilvánul azoknak az embereknek** a gonoszága ellen, akik **elnyomják az igazságot** igazságtalanul és igazságtalan életükkel. De hogy **nyilvánul meg** Isten haragja? A szövegösszefüggésben egy választ találunk. Isten odaadja az embereket tisztátalanságra (1,24), tisztátalan indulatokra (1,26), méltatlan gondolkodásra (1,28). De az is igaz, hogy Isten alkalmanként belenyúl az emberi történelembe, hogy kimutassa különleges nemtetszését az emberi bűnnel szemben, – ilyen volt például az özönvíz (1Móz 7); Sodoma és Gomora pusztulása (1Móz 19); Kóré, Dátán és Abirám megbüntetésére (4Móz 16,32).

1,19 „A pogányok, akik sohasem hallották az evangéliumot, elveszettek?” Pál rámutat, hogy igen, de nem ismeretük hiányossága miatt, hanem **mert** elutasították azt a világosságot, amellyel rendelkeztek! Azok a dolgok, amelyek **Isten felől tudhatók**, a teremtésben kijelentést nyertek. Isten nem hagyta őket önmagával kapcsolatban kijelentés nélkül.

1,20 Istennek két **láthatatlan**, a **világ teremtése óta meglévő** tulajdonsága mindenki előtt feltárult: **örökkévaló hatalma** és istensége, vagyis **isteni mivolta**. A szó, amit itt Pál használ, azt jelenti, hogy *isteni természet*, vagyis *istenség*. Ez inkább Isten jellemére utal, mint legfelsőbb lényére, dicsőséges tulajdonságaira inkább, semmint istenségére. Istenségét eleve elfogadja.

Az érvelés itt világos: a teremtés feltételezi a Teremtőt. A terv feltételezi a tervezőt. Bárki feltekint a napra, a holdra és a csillagokra, tudhatja, hogy van Isten.

Arra a kérdésre: „Mi a helyzet a pogányokkal?”, adott a következő a válasz: **„Nincs mentségük.”** Isten kijelentette magát nekik a teremtésben, de ők nem reagáltak erre a kijelentésre. Így a népeknek nem az az ítéletük, hogy visszautasították a Megváltót, akiről sohasem hallottak, hanem az, hogy nem voltak hűségesek ahhoz, amit Istenről tudhattak.

1,21 **Noha Isten megismerték** műveiből, **nem dicsőítették**, mint Istent, vagyis nem köszönték meg neki mindazt, amit tett. Inkább **hiábavaló** filozofálásra és spekulációra adták magukat más istenekről, és ennek eredményeként elvesztették képességüket arra, hogy világosan lássanak és gondolkodjanak. „Az elutasított világosság megtagadott világosság.” Azok, akik nem akarnak látni, elveszítik a képességet, hogy lássanak.

1,22 Ahogyan az emberek önteltsége növekedett saját tudásukban, mind mélyebbre süllyedtek a tudatlanságban és értelmetlenségben. Ez a két dolog mindig jellemzi azokat, akik elvetik Isten ismeretét, – elviselhetetlenül önteltté válnak, és ugyanakkor mérhetetlenül tudatlanná lesznek.

1,23 Az „öseMBER”, ahelyett, hogy alacsonyabb rendű formákból alakult volna ki, magas erkölcsi színvonalú volt. Megtagadva az igaz, végtelen **örök Isten**

elismerését, olyan ostobaságba és romlottságba süllyedt, ami bálványimádással járt. Ez az egész igazszakasz is meghazudtolja az evolúciót.

Az ember ösztönösen vallásos. Szüksége van valamire, amit imádat. Amikor elutasította az élő Istent imádatát, saját isteneket készített fából és kőből, amelyek **embereket, madarakat, állatokat és csúszómászókat** ábrázoltak. Figyeljük meg a lefelé süllyedést – **emberek, madarak, állatok, csúszómászók**. Ne feledjük, hogy az ember hasonul ahhoz, amit imád. Ahogy elkorcsosul felfogása az istenségről, úgy fajul el erkölcsileg. Ha istene egy hüllő, akkor úgy érzi, hogy tetszése szerint élhet. Ne feledjük azt se, hogy az imádó általában alacsonyabb rendűnek tekinti magát annál, amit imád. Az Isten képére és hasonlatosságára teremtett ember a hüllőkénél alacsonyabb színvonalra süllyedt.

Amikor valaki bálványokat imád, démonokat imád. Pál világosan kijelenti, hogy azokat a dolgokat, amelyeket a pogányok a bálványoknak áldoznak, démonoknak áldozzák és nem Istennek (1Kor 10,20).

1,24 Háromszor mondja, hogy Isten **adta** az embert. **Adta őket tisztátalanságra** (1,24), tisztátalan indulatokra (1,26) és méltatlan gondolkodásra (1,28). Más szóval Isten haragja az ember teljes személyisége ellen irányul.

Szívük gonosz vágyaira válaszolva Isten beleengedte őket különböző szexuális tisztátalanságokba, mint a házasságtörés, paráznaság, fajtalanság, prostitúció, bujálkodás stb. Az élet számukra szexuális orgiák körforgásává vált, amelyekben **megfertőzték egymás testét**.

1,25 Isten azért engedte ezt meg, mert először ők hagyták el az **igazságot** a bálványok **hazugságáért**. A bálvány hazugság, Isten hamis képviselője. A bálványimádó egy teremtmény képét imádjá, és

így megbántja és meggyalázza a **Teremtőt, aki** öröktől fogva tiszteletre és dicsőretre, nem pedig megbántásra méltó.

1,26 Ugyanebből az okból **Isten odaadta** az embereket erotikus kapcsolatra saját nemük tagjaival. A **nők** homoszexuálisok lettek, és szégyentelenül természetellenes szexualitást gyakorolnak.

1,27 A **férfiak** is homoszexuális, természetellenes perverzításba süllyedtek. Elfordultak az Isten által rendelt házassági közösségtől, és **testi homoszexuális vágyban égnek**. De bűnük elvette jutalmát testükben és lelkükben egyaránt. Betegség, büntudat és deformált személyiségük olyan lett, mint a skorpió fullánkja. Ez megcáfolja azt a vélekedést, hogy valaki elkövetheti ezt a bűnt és megúszhatja.

A homoszexualitást manapság némelyek úgy fogják fel, mint betegséget, mások pedig, mint megengedhető másfajta életstílust. A keresztyéneknek őrizkedniük kell, nehogy elfogadják a világ erkölcsi ítéleteit, hanem Isten Igéje vezesse őket. Az ŐSZ-ben ezt a bűnt halállal büntették (3Móz 18,29; 20,13), és itt az ŪSZ azokról, akik ezt gyakorolják, kijelenti, hogy méltók a halálra (Róm 1,32). A Biblia úgy beszél a homoszexualitásról, mint nagyon súlyos bűnről, amit az is bizonyít, hogy Isten eltörölte a földről Sodomát és Gomorát, ahol a homoszexuálisok nagy mértékben erkölcstelenkedtek (1Móz 19,4-25).

Az evangélium megbocsátást és engesztelést ajánl a homoszexuálisoknak is, ahogyan minden bűnös számára, aki bűnbánatot tart és hisz az Ūr Jézus Krisztusban. Keresztyének, akik ebbe az iszonyatos bűnbe estek, bűnbocsánatot és helyreállítást nyerhetnek, ha megvallják és elhagyják a bűnt. Teljes szabadulás van a homoszexualitásból mindenkinek, aki hajlandó engedelmeskedni Isten Igéjének. A folyamatos tanácsadó szolgálat a leg-

több esetben nagyon fontos.

Igaz, hogy bizonyos emberek, úgy tűnik, hajlamosak a homoszexualitásra. Ezen nem kell meglepődni, minthogy az elbukott emberi természet képes a gonoszságnak és a perverzítésnek bármilyen formájára. A durva bűn nem a hajlam, hanem a gyakorlati kivitel. A Szent Szellem megadja az erőt, hogy ellenálljunk a kísértésnek és tartós győzelmet arassunk (1Kor 10,13). Néhány korintusi keresztyén élő bizonyítéka volt annak, hogy nem szükséges visszavonhatatlanul a homoszexuálisok életstílusához kötődni (1Kor 6,9-11).

1,28 Mivel az emberek visszautasították, hogy Istent, mint Teremtőt, fenntartót vagy szabadítót ismeretükben megtartsák, **Isten odaadta őket méltatlan gondolkodásra**, hogy a gonoszság egyéb formáinak egész sorát kövessék el. Ez a vers mély bepillantást enged abba, hogy miért gyakorol ilyen hatalmas vonzerőt az evolúció a természeti emberre. Az ok nem az ember értelmében, hanem akaratában rejlik. Nem akarták **megtartani Istent ismeretükben**. Nem arról van szó, hogy az evolúciónak olyan lenyűgözők a bizonyítékai, hogy rákényszerülnek az elfogadására. Sokkal inkább arról van szó, hogy valami olyan magyarázatot akarnak kitálatni, ami teljesen kiküszöböli Istent. Tudják, hogy ha van Isten, akkor erkölcsileg felelősek.

1,29 Itt tehát további bűnök sötét listája található, amelyek az Istentől elidegenedett embert jellemzik. Figyeljük meg, hogy az ember *tele van* velük, nemcsak alkalmanként követi el. Gyakorlott az olyan bűnökben, amelyek nem illendők az emberi lényhez: **igazságtalanság** (jogtalanság); **szexuális erkölcstelenség**² (paráználkodás, házasságtörés és a tiltott szexualitás egyéb formái); **gonoszság** (gonosz cselekedet); **kapzsiság** (mohóság, szüntelen több után vágyakozás);

rosszindulat (mások kárának kívánása; epés gyűlölködés); **irigységgel teljesség** (féltekenység másokra); **teljesség gyilkossággal** (a másik ember előre megfontolt „törvénytelen” megölése, akár haragból, akár valamilyen más bűn miatt); **teljesség versengéssel** (veszekedés, civakodás, perlekedés); **teljesség álnoksággal** (csalás, árulás, rágalom); **teljesség rosszakarattal** (rossz szándék, bosszú, ellenségeskedés, keserűség); **pletyka** (titkos rágalmazás, megszólas).

1,30 Rágalmazás (nyilvános megrágalmazás, rosszat mondás másokról); **istentenyűlölet**; **erőszakosság** (rosszindulat, sértés); **kevélység** (fennhéjázás, arrogancia); **dicsekvés** (hencegés, önmutogatás); **rosszban mesterkedés** (bajkeverés és a gonoszság új formáinak kiagyálása); **engedetlenség a szülőknél** (lázas a szülői tekintély ellen).

1,31 Balgaság (erkölcsi és szellemi ítélőképesség hiánya, lelkiismeretlenség); **megbízhatatlanság** (ígéret, megállapodások, megegyezések és szerződések megszegése, ha ez érdeküket szolgálja); **szeretetlenség** (a természetes kötelek és az azokkal járó kötelezettségek teljes semmibevétele); **engesztelhetetlenség**³ (kibékíthetlenség vagy kérlelhetetlenség); **irgalmatlanság** (kegyetlenség, haragtartás könyörület nélkül).

1,32 Azok, akik visszaélnék a szexualitással (1,24), akik perverz módon élnek (1,26-27), és akik a felsorolt többi bűnt gyakorolják (1,29-31), nemcsak azt tudják ösztönösen, hogy ezek a dolgok rosszak, hanem azt is, hogy ők maguk **méltók a halálra**. Tudják, hogy ez Isten ítélete, bármennyire is törekszenek arra, hogy megmagyarázzák vagy legalizálják ezeket a bűnöket. De ez nem rettentí el őket attól, hogy az istentelenségnek ezekben a formáiban kéjelegjenek. Valójában összefognak másokkal, biztatják egymást, és baráti érzéssel viseltetnek azok iránt,

akik társaik a bűnben.

AKI SOHA NEM HALLOTTA AZ EVANGÉLIUMOT

Mi tehát Isten válasza erre a kérdésre: „A pogányok, akik sohasem hallották az evangéliumot, elvesznek?” A pogányok ítélete az, hogy nem élnek annak a világosságnak megfelelően, amelyet Isten a teremtésben adott nekik. Ehelyett bálványimádókká lettek, és ennek eredményeképpen gonosz és aljas életmódnak adták át magukat.

De tételezzük fel, hogy egy pogány aszerint a világosság szerint *él*, amelyet Isten ad neki. Tegyük fel, hogy elégeti bálványait és keresi az igaz Istent. Mi van akkor?

Ebben a tárgykorban két tanítói felfogás létezik az evangéliumi hívők között.

Némelyek úgy gondolják, hogy ha egy pogány Istennek a teremtésben adott világossága szerint él, Isten el fogja küldeni neki az evangéliumi világosságot. Kornéliuszt hozzák fel példának. Ő kereste Istent. Imádságai és alimizsnái feljutottak Istenhez emlékeztetőül. Azután Isten elküldte Pétert, hogy mondja el neki, hogyan üdvözülhet (Csel 11,14).

Mások úgy gondolják, hogy ha valaki bízik az egyetlen igaz és élő Istenben, ahogyan a teremtésben kijelentette magát, de meghal, mielőtt hallaná az evangéliumot, Isten üdvözíti őt Krisztusnak a Golgotán elvégzett műve alapján. Bár maga az ember semmit sem tudott Krisztus munkájáról, Isten számításba veszi annak a munkának az érdemét, ha az ember bízik Istenben annak a világosságnak az alapján, amelyet kapott. Azok, akik ezt a nézetet vallják, rámutatnak arra, hogy Isten ezen a módon üdvözített embereket a Golgota előtt, és így üdvözít ma is gyengeelméjűeket, félkegyelműeket, gyerme-

keket, akik meghalnak azelőtt, mielőtt a beszámíthatósági kort elérik.

Az első nézetet alátámaszthatja Kornéliusz esete. A második nézet nélkülözi a szellemi alátámasztást a Krisztus halálát és feltámadását követő korszak alatt (jelenlegi korszakunk alatt), és ez gyengíti bibliahi bizonyosságtételeink szükségességét.

Pál bebizonyította, hogy a pogányok el vannak veszve, és szükségük van az evangéliumra. Most áttér az embereknek egy másik csoportjára, akiknek pontos azonosítása némiképpen vita tárgya. Mi úgy véljük, hogy az apostol itt az öngaz moralistákról beszél, akár zsidók, akár nem zsidók. Az első vers mutatja, hogy öngaz erkölcsbírókról van szó olyan értelemben, hogy elítélik mások viselkedését (noha maguk is elkövetik ugyanazokat a bűnöket). A 9. 10. 12. 14. és 15. vers azt mutatja, hogy Pál egyaránt beszél zsidókról és nem zsidókról. Így az előttünk álló kérdés a következő: *Az öngaz erkölcsbírók, akár zsidók, akár nem zsidók, szintén el vannak veszve?* A válasz pedig, ahogyan látni fogjuk: „Igen, ők is el vannak veszve!”

2,1 Ez a második csoport azokból áll, akik fölényesen lenézik a pogányokat, magukat civilizáltabbnak, műveltebbnek és tanultabbnak tekintve. Elítélik a pogányokat durva viselkedésükért, mégis ugyanúgy vétkesek, ha talán kifinomultabb módon is. Az elbukott ember másokban készségesebben felfedezi a hibát, mint önmagában. Azok a dolgok, amelyek utálatosak és visszataszítóak mások életében, teljesen elfogadhatónak tűnnek a sajátjukban. De valójában az, hogy el tudják **ítélni** a bűnt másokban, azt bizonyítja, hogy ismerik a különbséget jó és gonosz között. Ha tudják, hogy gonosz dolog, ha valaki megcsalja a feleségét, akkor azt is tudják, hogy számukra is gonosz dolog, ha elcsábítják valaki másnak

a feleségét. Tehát, ha valaki elköveti ugyanazokat a bűnöket, amelyeket másokban elítél, nincsen mentsége.

A kulturált emberek bűnei lényegében ugyanazok, mint a pogányoké. Bár egy erkölcsbíró úgy érvelhet, hogy ő nem követte el a könyvben található valamennyi bűnt, emlékeznie kell a következő tényekre:

1. Képes elkövetni valamennyit.
2. Egy parancsoltnak megszegésével mindegyikben vétkes (Jak 2,10).
3. Elkövetett bűnöket gondolatban, amelyeket talán sohasem követne el ténylegesen, és ezeket tiltja az Ige. Jézus azt tanítja például, hogy az érzéki tekintet egyenértékű a házasságtöréssel (Mt 5,28).

2,2 Mit kell tudnia az önelégült moralistának **Isten ítéletéről**? Az apostol elmondja a leckét a 2-16. versekben. Az első szempont az, hogy **az Isten ítélete igazság szerint van**. Nem elégtelen, pontatlan vagy körülményektől függő bizonyítékokon alapszik. Sokkal inkább az igazságon alapul, a teljes igazságon, és semmi más, csak az igazságon.

2,3 Másodszor, **Isten ítélete elkerülhetetlen** azok számára, akik másokat elítélnék ugyanazokért a bűnökért, amelyeket maguk is gyakorolnak. A mások **elítélésének** képessége nem oldozza fel őket a bűn alól. Valójában növeli saját ítéletüket.

Isten ítélete elkerülhetetlen, ha *bűnbánatot nem tartunk és bocsánatot nem nyerünk*.

2,4 Ezt követően azt tanuljuk meg, hogy *Isten ítélete néha késik*. Ez a késés az **Ő jóságának, elnézésének és hosszútűrésének** bizonyítéka. **Jósága** azt jelenti, hogy jóságosan fordul a bűnösökhöz, de bűnükkel szemben nem elnéző. **Elnézése** arra vonatkozik, hogy visszatartja a büntetést az ember gonoszságáért és látadásáért. **Hosszútűrése**, az ember szün-

telen provokációja ellenére, bámulatos önmegtartóztatásról tanúskodik.

Isten jósága, ahogyan gondviseléséből, védelméből és megőrzéséből látható, azt célozza, hogy **megettérésre** vezessen, „nem akarva, hogy némelyek elveszzenek, hanem, hogy mindenki megettérésre jusson” (2Pt 3,9).

A **megettérés** az, ha valaki hátraarcot csinál, elfordul bűneitől, és elindul az ellenkező irányba. „Ez a gondolkodás megváltozása, amely a beállítottság megváltozását eredményezi, és a cselekvés megváltozásában nyilvánul meg.”⁴ Isten oldalára áll önmagával és bűneivel szemben. Ez több, mint a bűn tényének értelmi beismerése. Ez hallgatás a lelkiismeret szavára, ahogyan John Newton írta: „Lelkiismeretem által tudom és elismerem bűnömet.”

2,5 A negyedik dolog, amit Isten ítéletéről megtanulunk, hogy *a bűn növekedésével egyre súlyosabbá válik*. Pál úgy ábrázolja a megkeményedett és meg nem tért bűnösöket, mint akik **gyűjtik** maguknak az ítéletet, mintha aranyból és ezüsből halmoznánek fel gazdagságot. De mit fog érni az a gazdagság az ítélet napján, amikor a nagy fehér trónon nyilvánvalóvá lesz Isten haragja (Jel 20,11-15)? Azon a napon **Isten ítélete tökéletesen igazságos lesz majd**, előítélet vagy igazságtalanság nélkül.

2,6 A következő öt versben arra emlékeztet bennünket Pál apostol, hogy *Isten ítélete cselekedeteink szerint lesz*. Valaki dicsekedhet személyes jóságával; bízhat nagyon faji vagy nemzeti származásában; védekezhet azzal a ténnyel, hogy ősei között Isten emberei találhatók, de *saját magatartása alapján* lesz megítélve, és nem ezeknek a dolgoknak az alapján. Cselekedetei lesznek a meghatározó tényezők.

Ha a 6-11. verseket önmagukban nézzük, könnyen arra a következtetésre jut-

hatunk, hogy a cselekedetek általi üdvösséget tanítják. *Látzólag* azt mondják, hogy azok, akik jót cselekszenek, ezáltal örök életet nyernek.

Világos, hogy az igeszakasz ezt nem állítja, mert akkor kereken ellentmondana a Szentírás többi következetes bizonyoságtételének, amely szerint az üdvösség hit által, cselekedetek nélkül nyerhető el. Chafer mutatja ki, hogy az ÚSZ-nek körülbelül 150 igehelye az üdvösséget egyedül a hit feltételéhez köti.⁵ Egyetlen igehely sincs, ha helyesen értelmezzük, ami ellentmondana ennek a bizonyoságtételnek.

Hogyan értsük akkor ezt az igehelyet? Először is azt kell megérteni, hogy jó cselekedetek nem kezdődnek addig, amíg valaki újjá nem született. Amikor az emberek azt kérdezték Jézustól: „Mit csináljunk, hogy az Isten dolgait cselekedjük?” – ezt válaszolta: „Az az Isten dolga, hogy higgyetek abban, akit Ő küldött” (Jn 6,28-29). Így az első jó cselekedet, amit az ember tehet, hogy hisz az Úr Jézus Krisztusban. Állandóan emlékeznünk kell arra, hogy *a hit nem érdemszerző cselekedet*, amellyel valaki kiérdemli a megváltást. Így, ha egy megváltatlan cselekedetei szerint ítéltetik meg, akkor semmi értéke nem lesz, amit bizonyítékul felmutathat. Feltételezett igazsága olyan lesz, mint a fertőzött ruha (Ézs 64,4). Az őket elítélő bűn az lesz, hogy nem hittek Jézusban, mint Urukban (Jn 3,18). Ezen túl cselekedeteik fogják meghatározni büntetésük mértékét (Lk 12,47-48).

Ha hívők ítéltetnek meg cselekedeteik szerint, mi lesz a következmény? Bizonyára nem tudnak felmutatni bármilyen jó cselekedetet, amely által megszerezhetnék vagy kiérdemelhetnék az üdvösséget. A megváltás előtt minden cselekedetük bűnös volt, de Krisztus vére eltörölte a múltat. Most Isten maga sem találhat semmilyen vádat ellenük, amiért az ítélet

a pokol lehetne. Miután megváltattak, elkezdnek jó tetteket cselekedni; – ezek nem szükségszerűen jó cselekedetek a világ szemében, de jó tettek, ahogyan Isten látja őket. Jó cselekedeteik a megváltás eredményei, nem az érdemszerzés eszközei. Krisztus ítélőszéke előtt cselekedeteiket figyelembe fogják venni, és jutalmat kapnak minden hűséges szolgálatukért.

Sohase felejtjük el, hogy ez az ige-hely nem hívőkkel foglalkozik, hanem az istentelenekkel.

2,7 Pál apostol, miközben azt magyarázza, hogy az ítélet a cselekedetek alapján történik, azt mondja, hogy Isten **azoknak, akik a jó cselekedetben állhatatossággal dicsőséget, tisztességet és halhatatlanságot keresnek, örök élettel fizet.** Mint már említettük, ez *nem* azonos azal, hogy ezek az emberek azért üdvözültek, mert **állhatatosan jót cselekedtek.** Ez más evangélium lenne. Senki sem tud természet szerint így élni, és isteni erő nélkül ezt senki nem is teheti. Bárki, akire igazán illik a leírás, hit által kegyelemből már megváltott. Az a tény, hogy **dicsőséget, tisztességet és halhatatlanságot keres,** azt bizonyítja, hogy újjászületett. Életének egész menete alapján megtért ember.

Mennyei **dicsőséget** keres. Azt a **tisztességet,** amely csak Istentől jön (Jn 5, 44); a **halhatatlanságot,** ami a feltámadott testet jellemzi (1Kor 15,53-54); a mennyei örökséget, ami romolhatatlan, beszennyezhetetlen és hervadhatatlan is (1Pt 1,4).

Isten fogja odaítélni az **örök életet** mindenkinek, aki megtért, ill. aki újjászületett, és ezt az élete is bizonyítja. Az örök életről az ÓSZ-ben különböző módon beszélnek. Jelenlegi tulajdonunkká válik, amelyet abban a pillanatban megkapunk, amikor megtértünk (Jn 5,24). Jövöbéli tulajdonunk, amely akkor lesz a

miénk, amikor megdicsőült testünket megkapjuk (itt és a Róm 6,22-ben). Bár hit által megkapott ajándék, néha össze van kapcsolva a hűséges élet jutalmaival (Mk 10,30). Minden hívőnek lesz **örök élete,** de némelyeknek nagyobb lehetőségük lesz az örömré, mint másoknak. Ez több, mint vég nélküli lét; ez az **élet** minősége, a bővülködő **élet,** amelyet az Úr a Jn 10,10-ben ígért. Ez magának Krisztusnak az élete (Kol 1,27).

2,8 Azok, akik önzők és nem engednek az igazságnak, hanem inkább az igazságtalanságnak engednek, búsulást és haragot kapnak jutalmul. Nem engednek az igazságnak; sohasem válaszoltak az evangélium hívására. Inkább azt választották, hogy az igazságtalanságnak engedelmessé válnak, mint mesterüknek. Életükre jellemző általában a viszálykodás, veszekedés és engedetlenség – nyilvánvaló bizonyítékai annak, hogy nincsenek megváltva.

2,9 Az apostol most megismétli Isten határozatát a két fajta cselekvővel és cselekedettel kapcsolatban, azzal a kivétellel, hogy most fordított sorrendben teszi.

Az ítélet **nyomorúság és inség** lesz mindenkinek, **aki** gonoszt cselekszik. Itt ismét hangsúlyoznunk kell, hogy ezek a gonosz cselekedetek a hitlenek gonosz szívéből áradnak. A cselekedetek az ilyen emberek Isten iránti beállítottságának külső kifejezői.

A kifejezés, „**zsidónak először meg görögnek**”, azt mutatja, hogy *Isten ítélete a kapott kiváltság vagy világosság szerint.* A zsidók **először** abban a kiváltságban részesültek, hogy Isten földi, választott népe legyenek; ezért ők lesznek **először** felelősségre vonva. Isten ítéletének ez a nézete bontakozik ki a 12-16. versekben.

2,10 Az ítélet **dicsőség, tisztesség és béke** mindenkinek, zsidónak vagy görögnek, **aki azt cselekszi, ami jó.** De

ne felejtjük el, hogy senki sem tud Isten szerint jót cselekedni, ha először nem helyezte hitét és bizalmát az Úr Jézus Krisztusba.

Az a kifejezés, hogy **zsidónak először meg görögnek**, nem kivételezés, mert a következő vers rámutat, hogy Isten ítélete nem személyválogató. Ezért ez a kifejezés a történelmi rendre vonatkozik, ahogyan az evangélium kiáradt, mint ahogyan az 1,16-ban van. Először a zsidóknak hirdették, és az első hívők zsidók voltak.

2,11 Isten ítéletével kapcsolatosan másik igazság az, hogy **személyválogatás nélküli**. Az emberi törvényszékeken előnyt jelenthet a jó megjelenés, gazdagság és befolyásosság; de Isten szigorúan pártatlan. Nincs tekintettel fajra, helyzetre vagy kinézetre, ezek Őt sohasem befolyásolják.

2,12 Mint már említettük, a 12-16. versek kifejtik, hogy Isten ítélete a kapott világosság mértéke szerinti. Két csoport van: azok, akiknek nincs törvényük (a pogányok), és azok, akik törvény alatt vannak (a zsidók). Ez magában foglal mindenkit, kivéve azokat, akik Isten Gyülekezetéhez tartoznak (lásd az 1Kor 10, 32-t, ahol az emberi nem erre a három csoportra van felosztva).

Azok, akik **törvény nélkül vétkeztek, törvény nélkül vesznek el**. Nem azt mondja, hogy „törvény nélkül fognak megítélni”, hanem, hogy **törvény nélkül vesznek el**. Aszerint fognak megítélni, amilyen kijelentést adott nekik az Úr, és minthogy nem éltek annak a kijelentésnek megfelelően, **el fognak veszni**.

Azok, akik **a törvény alatt vétkeztek, törvény által ítéltetnek meg**, és ha nem engedelmeskedtek neki, ugyancsak elvesznek. A törvény teljes engedelmisséget követel.

2,13 Pustán a törvény birtoklása nem elegendő. A törvény tökéletes és folya-

matos engedelmisséget követel. Senki sem bizonyul igaznak egyszerűen azért, mert tudja, hogy mit mond a törvény. Az egyetlen elfogadható mód, hogy valaki megigazolást nyerjen a törvény alatt, hogy azt a maga teljességében megtartja. De mivel minden ember bűnös, lehetetlen, hogy ezt megtegye. Így ez a vers inkább egy ideális állapotot mutat be és nem olyasmit, amit az ember képes megvalósítani.

Az ÚSZ hangsúlyozottan tanítja, lehetetlen, hogy az ember a törvény megtartásával igazuljon meg (lásd Csel 13,39; Róm 3,20; Gal 2,16.21; 3,11). Sohasem volt Isten szándéka, hogy bárkit a törvény alapján mentsen meg. Még ha valaki meg is tudná tartani tökéletesen a mai naptól fogva, mégsem igazulna meg, mert Isten a múltját is figyelembe veszi. Így, amikor a 13. vers azt mondja, azok fognak **megigazulni, akik a törvényt betöltik**, úgy kell értenünk, hogy a törvény engedelmisséget követel, és ha valaki tökéletes engedelmisséget tudott felmutatni attól a naptól kezdve, amikor megszületett, megigazul. De a kemény, rideg tény az, hogy ezt senki sem tudja megtenni.

2,14 A 14. és 15. vers mintegy zárójelben van, visszautalva a 12/a versre, ahol azt tanultuk, hogy a pogányok, akik törvény nélkül vétkeztek, törvény nélkül fognak elveszni. Most Pál apostol megmagyarázza, hogy noha a törvény nem adatott a pogányoknak, mégis rendelkeztek egy belső ismerettel a helyes és helytelen felől. Ösztönösen tudták, hogy rossz dolog hazudni, lopni, házasságtörést elkövetni és gyilkolni. Az egyetlen parancsolat, amelyet ösztönösen nem tudhattak, az, ami a szombatra vonatkozik; ez azonban inkább szertartási, mint erkölcsi jellegű.

Így az a lényeg, hogy a **pogányok, akiknek törvényük nincsen... önmaguknak törvényük**. Ők alakítják ki saját

jóra és rosszra vonatkozó szabályait saját erkölcsi ösztöneik szerint.

2,15 Megmutatják, hogy a törvény cselekedetei be vannak írva a szívükbe. Nem maga a törvény az, ami szívükbe van írva, hanem a **törvény cselekedetei**. Az a cselekedet, amit a törvény megtételre kijelölt az izraeliták életében, bizonyos mértékig látható a pogányok életében is. Például az a tény, hogy tudják, helyes, ha tisztelik szüleiket, mutatja, hogy **a törvény cselekedete a szívükbe van írva**. Ők is tudják, hogy bizonyos cselekedetek alapvetően rosszak. **Lelkiismeretük**, amely jelzőként működik, megerősíti ezt az ösztönös ismeretet. Gondolataik pedig állandóan döntenek tevékenységük helyes vagy helytelen volta között, **vádolnak vagy felmentenek**, tiltanak vagy megengednek.

2,16 Ez a vers a 12. versben lévő gondolat folytatása. Arról beszél, **amikor** megítéltetnek azok, akik törvény nélkül vannak; és azok, akik törvény alatt vannak. Eközben egy végső igazságot tanít meg Isten ítéletével kapcsolatban – éspedig, hogy *figyelembe fogja venni az emberek titkait, nemcsak nyilvános bűneit*. Az a bűn, amely jelenleg titokban van, a nagy fehér trón ítéletekor nyilvános szégyen lesz. A bíró abban a súlyos időben **Jézus Krisztus**, minthogy az Atya az ítéletet rá bízta (Jn 5,22). Amikor Pál apostol hozzáteszi, hogy **az én evangéliumom szerint**, (ez Krisztus Testére, a Gyülekezetre vonatkozik), úgy érti: „ahogyan evangéliumom tanítja” (de ez nincs ellentétben a többi apostollal).

2,17 Az apostolnak egy harmadik csoporttal is kell foglalkoznia, ezért most rátér a következő kérdésre: *A zsidók, akiknek a törvény adatott, el vannak veszve? Természetesen a válasz az, hogy „igen, el vannak veszve!”*

Nem kétséges, sok zsidó úgy érzi, hogy ők védve vannak Isten ítéletével

szemben. Úgy gondolkoznak, hogy Isten sohasem fog egy **zsidót** a pokolba küldeni. Másrészt viszont a pogányok a pokol lángjaiban fognak égni. Pálnak most le kell rombolnia ezt az előítéletet, rámutatva, hogy bizonyos körülmények között a pogányok közelebb lehetnek Istenhez, mint a zsidók.

Először áttekinti azokat a dolgokat, amivel egy zsidó dicsekedhetett, mint-hogy van valamilyen belső kapcsolata Istennel. Viseli a **zsidó** nevet, és így tagja Isten választott földi népének. **A törvényre** támaszkodott, amit senki sem szánt soha arra, hogy támaszt nyújtson, hanem inkább arra, hogy felébressze a lelkiismeretet a bűnösség tekintetében. **Istennel** dicsekszik, az egyetlen igaz Istennel, aki Izrael nemzetével egyedülálló szövetségi viszonyba lépett.

2,18 Ismeri Isten **akarátát**, minthogy a Szentírásban meg vannak adva ennek az akaratnak az általános körvonalai. Helyesli a **kitűnő** dolgokat, mivel a **törvény** megtanította, hogyan állapítsa meg az erkölcsi értékeket.

2,19 Azzal dicsekedhet, hogy az erkölcsi és szellemi **vakok vezetője, világossága azoknak, akik** a tudatlanság **sötétségében** vannak.

2,20 Úgy érzi, fel van jogosítva, a **balgatagok** helyreigazítására, vagy a tanulatlanok, a **kiskorúak** tanítására, mert neki adatott a **törvényben** az **ismeret** és az **igazság** valamilyen mértéke.

2,21 Azok azonban, amelyekkel a zsidók dicsekedtek, sohasem változtatták meg az életüket. Ez egyszerűen faji, vallási és ismeretbeli gőg volt, megfelelő erkölcsi átalakulás nélkül. Másokat tanított, de nem tanulta meg a saját szívének szóló leckét. Prédikált a lopás ellen, de nem gyakorolta azt, amit hirdetett.

2,22 Amikor a **paráznaságot** tiltotta, az a következőképpen hangzott: „Azt csináld, amit mondok, ne azt, amit teszek.”

Miközben *utálta és megvetette a bálványokat*, nem tévovázott *megrabolni a templomot*, talán ténylegesen fosztogatva a pogány oltárokat.

2,23 Dicsekedett a **törvény** birtoklásával, de nem tisztelte **Istent**, aki azt adta, mert **megszegte** megszentelt rendelkezéseit.

2,24 Ennek a nagyhangú beszédnek és gyatra magatartásnak a kombinálása oda vezetett, hogy a **pogányok** káromolták **Isten nevét**. Általában az emberek mindig úgy ítélik az Úr dolgait, ahogyan viselkednek a követői. Ez igaz volt Ézsaiás napjaiban (Ézs 52,5), és igaz még ma is. (Bármelyiküinktől meg lehet kérdezni: Ha Jézus Krisztusról csak az a kép látható, amit róla benned láthatnak, mit látnak akkor?)

2,25 A törvényen kívül a zsidó büszke volt a **körülméltkedési** szertartásra. Ezt a kis műtétet a zsidó férfi előbőrén végezték el. Isten rendelte el, mint az Ábrahámval kötött szövetség jelét (1Móz 17, 9-14). Így fejezték ki egy nép elkülönítését a világból Isten számára. Rövid idő elteltével a zsidók olyan büszkékké lettek magukra emiatt az operáció miatt, hogy a pogányokat megvetően csak „a körülméltleneknek” nevezték.

Itt Pál összekapcsolja a **körülméltkedést** Mózes **törvényével**, és rámutat, hogy az csak akkor érvényes mint jel, ha engedelmes étellel jár együtt. Isten nem csupán a formásokhoz ragaszkodik; nem elégszik meg a külsőséges ceremóniákkal, ha azokat nem kíséri belső szentesség. Így egy körülmélt zsidó, aki megszegi a törvényt, akár körülméltlen is lehetne.

Amikor az apostol ebben a szakaszban a törvény megtartóiról vagy cselekvőiről beszél, a szavakat nem szabad abszolút értelemben vennünk.

2,26 Így, ha egy nem zsidó ahhoz az erkölcsi normához tartja magát, amit a

törvény megkövetel, még ha nincsen is a törvény alatt, **körülméltlensége** inkább elfogadható, mint egy zsidó törvénytisztező körülméltlensége. Ilyen esetben a pogány ember szíve körül van metélve, és ez az, ami számít.

2,27 A pogány jobb viselkedése megítéli a zsidót, aki az **írott betű és a körülméltkedés** ellenére nem tartja meg a **törvényt**, vagyis nem él méltóan a körülmélttséghez az elkülönülés és szentesség szerint.

2,28 Isten szemében az igazi **zsidó** nem egyszerűen olyan ember, akinek Ábrahám vére folyik az ereiben, vagy aki testén viseli a körülméltkedés jegyét. Valaki rendelkezhet mindkét dologgal, és erkölcsi értelemben a föld söpredéke lehet. Az Urat nem befolyásolják a faj vagy a vallás külsőséges szempontjai; a belső őszinteségre és tisztaságra tekint.

2,29 Az igazi **zsidó** nemcsak Ábrahám utóda, hanem istenfélő is. Ez az igeszakasz nem azt tanítja, hogy minden hívő zsidó, vagy hogy a Gyülekezet Isten Izraele. Pál azokról beszél, akik zsidó szülőktől születtek, és azt hangsúlyozza, hogy a születés pusztán ténye és a körülméltkedés teljesítése nem elegendő. Kell egy belső tartalom is.

Az igazi **körülméltkedés a szív** dolga, – nemcsak szó szerint a test körülméltlése, hanem a régi, meg nem újult természetén végzett „sebészeti” beavatkozás szellemi realitása.

Azok, akik így egyesítik a külső jelt és a belső kegyességet, Isten dicséretét kapják és nem emberekét. Itt, az utolsó versben lévő szójáték a fordításokban nehezen adható vissza. A „zsidó” szó a „Júda” szóból származik, melynek rokon értelmű kifejezései között egyik a „**dicséret**”. Az igazi **zsidó** olyan jellemű ember, aki **Istentől dicséretet** nyer.

3,1 Pál ennek a fejezetnek az első nyolc versében a zsidók bűnének témáját

folytatja. Itt megjelenik egy zsidó ellentmondó, és megkezdí vitáját az apostollal. A kérdésfeltevések a következőképpen alakulnak:

ELLENTMONDÓ: Ha mindaz igaz, amit a 2,17-29-ben mondtál, akkor **mi** az **előnye**, ha valaki **zsidó**, és mi **haszna** van a **körülmetékedésből**?

3,2 PÁL: A zsidóknak sok különleges kiváltságuk van, a legfontosabb, hogy rájuk van bízva **Isten beszéde**. Az ÓSZ-i Szentírás a zsidóknak adatott, hogy leírják és megőrizték, de hogyan reagált Izráel népe erre a hatalmas kiváltságra? Egészében véve a hit megdőbbsntő hiányát mutatták.

3,3 ELLENTMONDÓ: Jó, nyilvánvaló, hogy nem minden zsidó hitt, de Isten visszavonta volna ígéreteit? Végül is Ő választotta ki Izráelt, mint saját népét, és határozott szövetségeket kötött velük. Némelyek **hitetlenségének** következményeként **Isten** megszegi a szavát?

3,4 PÁL: **Bizonyosan nem!** Ha valaha is felmerül a kérdés, hogy Isten igaz-e vagy az ember, mindig azon a alapon maradunk, hogy **Isten** igaz, és **minden ember hazug**. Ez az, amit Dávid valójában mond a Zsolt 51,6-ban: „Hogy igaznak ítéltessél a te beszédedben és győzedelmes légy, amikor vádolnak téged.” Bűneink csak arra szolgálnak, hogy megerősítsék Isten beszédének igazságát.

3,5 ELLENTMONDÓ: Ha ez a helyzet, miért ítéel el bennünket Isten? **Ha igazságtalanságunk** azt eredményezi, hogy **Isten igazsága** dicsőségesebben ragyog fel, hogyan **haragudhat** ránk **Isten**? (Pál itt ezeknek a szavaknak a leírásánál megjegyzi, hogy tipikusan emberi érvelést alkalmaz.)

3,6 PÁL: Komoly megfontolásokhoz méltatlan az ilyen érvelés. Ha lehetősége lenne annak, hogy Isten igazságtalan, akkor hogyan lenne alkalmas arra, hogy **megítélje a világot**? Mégis mindnyájan

elismerjük, hogy **Ő fogja** megítélni a világot.

3,7 ELLENTMONDÓ: De ha az én bűnöm dicsőséget szerez Istennek, ha **hazugságom** kiemeli az **Ő igazságát**, ha az ember haragja megdicsóíti Őt, akkor hogyan hibáztathat engem jogosan, **mint bűnöst**?

3,8 Miért nem logikus ilyet mondani?

PÁL: Hadd vessem itt közbe, hogy **bizonyos** emberek valóban vádolnak minket, keresztyéneket, hogy ilyen érvelést alkalmazunk, ez azonban rágalom.

ELLENTMONDÓ: Miért ne lenne logikus, ha ezt mondanánk: **Cselekedjük a rosszat, hogy abból jó származzék**.

PÁL: Minden, amit mondhatok, az, hogy azoknak az embereknek a **kárhóztatása**, akik hasonlóképpen beszélnek, jól megérdemelt.

(Valójában ez az utolsó érvelés, amely láthatóan ostoba, állandóan felfetődik Isten kegyelmének evangéliuma ellen. Az emberek ezt mondják: „Ha üdvözülhetsz csupán a Krisztusban való hit által, akkor elmehetsz és bűnben élhetsz. Mivel Isten kegyelme felülemelkedik az ember bűnén, akkor minél jobban vétkezel, a kegyelme annál bőségesebb.” Az apostol erre az ellenvetésre a 6. fejezetben válaszol.)

3,9 ELLENTMONDÓ: Azt mondd **tehát**, hogy **mi**, zsidók **jobbak** vagyunk, mint azok a bűnös nem zsidók? Vagy némely változat szerint az lehet a kérdés, hogy „mi zsidók rosszabbak vagyunk, mint a nem zsidók?” A válasz mindegyik esetben az, hogy a zsidók nem jobbak és nem rosszabbak. Valamennyien bűnösök.

Ez elővezeti és párhuzamba állítja a következő kérdést Pál előadásában. Már bebizonyította, hogy a pogányok el vannak veszve; az öngiz moralisták, akár zsidók, akár nem zsidók, el vannak veszve, a zsidók el vannak veszve. Most visz-

szatér a következő kérdésre: *Minden ember el van veszve?*

A válasz: „Igen, **már megállapítottuk**, hogy **minden ember a bűn hatalma alatt van.**” Ebből a szempontból a zsidók nem különböznek a nem zsidóktól.

3,10 Ha további bizonyítékra van szükség, a bizonyíték az ÓSZ-ben található. Először is azt látjuk, hogy a bűn mindenkire elhatott, aki emberi szülőktől született (3,10-12), azután pedig azt, hogy a bűn egy embernek minden részét befolyásolja (3,13-18). Zárójelben megjegyezhetjük a következőket: „...**nincsen csak egy igaz is**” (Zsolt 14,3).

3,11 „Nincs, aki megértse Istent. **Nincs, aki keresse az Istent**” (vö. Zsolt 14,2-3). Az elbukott ember, ha magára van hagyva, sohasem fogja Istent keresni. A Szent Szellem munkája által van, ha valaki ezt megteszi.

3,12 „**Mindnyájan** elhajlottak, egyetemben haszontalanokká lettek; nincs aki jót cselekedjék, **nincsen csak egy is**” (vö. Zsolt 14,3).

3,13 „**Nyitott sír** az ő torkuk; nyelvükkel álnokságot szólnak” (Zsolt 5,10). „Áspis kígyó mérge van ajkaik alatt” (Zsolt 140,4).

3,14 „**Szájuk telve átkozódással** és keserűséggel” (Zsolt 10,7).

3,15 „**Lábaik gyorsak** a vérontásra” (Ézs 59,7).

3,16 „**Útjaikon romlás és nyomorúság van**” (Ézs 59,7).

3,17 „**A békességnek útját nem ismerik**” (Ézs 59,8).

3,18 „Nincs **isteni** félelem az ő szemük előtt” (Ézs 59,8).

Ez tehát Isten röntgenképe az emberi fajról. Ez feltárja az általános igazságtalanságot (3,10); tudatlanságot és függetlenséget Istennel kapcsolatban (3,11); az önfejlőséget, haszontalanságot és a jóság hiányát (3,12). Az ember torka rothadtsággal teljes, nyelve álnok, ajkai mérge-

sek (3,13); szája átkozódással teljes (3,14); lábai gyorsak a vérontásra (3,15); zavart és romlást hagy maga mögött (3,16); nem tudja, hogyan teremtsen békét (3,17); és nincs tekintettel Istenre (3,18). Itt az ember teljes elkorcsosulását látjuk, amin azt értjük, hogy a bűn az egész emberi nemre elhatott, és hogy a lét minden részletét befolyásolja. Minden ember nyilván nem követett el minden bűnt, de olyan a természete, hogy *képes* valamennyit elkövetni.

Ha Pál a bűnök teljes felsorolását akarta volna adni, említene kellett volna **a szexuális bűnöket**: a házasságtörést; homoszexualitást; prostitúciót, nemi erőszakot, fajtalanságot, pornográfiát és trágárságot. Említene kellett volna **a háborúval kapcsolatos bűnöket is**: ártatlanok elpusztítását, atrocitásokat, gázkamrákat, égetőkemencéket, koncentrációs táborokat, kínzókamrákat, szadizmust. Említene kellett volna **az otthoni bűnöket is**: hűtlenséget, elválást, a feleség bántalmazását, szellemi kegyetlenséget, a gyermekekkel kapcsolatos visszaélést. Adjuk hozzá ezekhez a gyilkosság, csonkítás, betörés, lopás, sikkasztás, vandalizmus, panamázás, korrupció bűncselekményeit. Itt vannak még a **beszéd bűnei**: káromkodás, durva tréfa, buja nyelvezet, átkozódás, istenkáromlás, hazugság, rágalmazás, pletyka, becsületsértés, zsörtölődés és panaszkodás. *Egyéb személyes bűnök* a következők: részegeskedés, kábítószerfogyasztás, büszkeség, irigység, mohóság, hálátlanság, tisztátalan gondolkodás, gyűlölet és keserűség. A lista láthatóan végtelen – megrontás, rendtelenség, fajgyűlölet, kizsákmányolás, becsapás, árulás, ígéret megsejtése és így tovább. Milyen további bizonyíték kell még az emberi elaljasodásra?

3,19 Amikor Isten Izráelnek a törvényt adta, Izráelt az emberi faj példájául használta. Azt találta, hogy Izráel elbu-

kott, és helyesen vonatkoztatta ezt az egész emberiségre. Ez ugyanolyan, mint amikor egy egészségügyi felügyelő víz-mintát vesz egy kútból, megvizsgálja a mintát, szennyezettnek találja, azután az egész kutat szennyezettnek nyilvánítja.

Pál tehát megmagyarázza, hogy amikor **a törvény** beszél, **azokhoz** szól, **akik törvény alatt vannak** – Izráel népéhez – azért, **hogy minden száj, zsidóké és pogányoké bedugassék, és az egész világ vétkes legyen Isten előtt.**

3,20 A törvény megtartásával **senki sem igazulhat meg.** A törvény nem azért adatott, hogy megigazítsa az embereket, hanem azért, hogy létrehozza **a bűn ismeretét.** Nem a *megigazulás* ismeretét, hanem **a bűn ismeretét.**

Sohasem tudnánk, milyen egy görbe vonal, ha nem ismernénk egyenes vonalat. A törvény az egyenes vonalhoz hasonló. Amikor az emberek megvizsgálják magukat általa, meglátják, mennyire tisztességtelenek.

Használhatunk tükröt, hogy meglásuk arcunk szennyezettségét, de a tükör nem arra való, hogy lemossa a piszkos arcot. A hőmérő megmutatja az embernek, hogy lázas, de a hőmérő lenyelése nem gyógyítja meg a lázat.

A törvény jó, ha arra használják, hogy meggyőzzön a bűnről, de a bűntől való megváltásra használhatatlan. Mint Luther mondta, funkciója nem az, hogy megigazítson, hanem hogy megretentsen.

D) Az evangélium alapja és fogalmai (3,21-31)

3,21 Most érkezünk el a Rómaiakhoz írt levél lényegéhez, amikor Pál válaszol erre a kérdésre: *Az evangélium szerint hogyan igazíthatja meg a szent Isten az istentelen bűnösöket?*

Annak a kijelentésével kezd, hogy **az Isten igazsága törvény nélkül jelent**

meg. Olyan terv vagy program **jelent meg**, amivel Isten igazságosan üdvözítheti az igazságtalan bűnösöket. Nem követeli meg az embertől, hogy megtartsa a törvényt. Minthogy Isten szent, a bűnt nem bocsáthatja meg, nem nézheti el, vagy nem hunyhat szemet felette. Meg kell büntetnie. A bűn büntetése pedig halál. Isten azonban szereti a bűnöst és meg akarja menteni; itt van a dilemma. Isten igazsága a bűnös halálát követeli, de Isten szeretete a bűnös örök boldogságát kívánja. Az evangélium tárja fel, hogy Isten hogyan mentheti meg a bűnöst anélkül, hogy megalkudna igazságos voltában.

Ezt a megigazító tervet **tanúsítja a törvény és a próféták.** Az áldozati rendszer előképeiben és árnyékaiban Isten előre kijelentette, hogy vérontás szükséges az engeszteléshez. De közvetlen próféciák is előre megmondták (lásd pl. Ézs 51,5-68; 56,1; Dán 9,24).

3,22 A 21. vers elmondta nekünk, hogy ez az igazságos megváltás *nem* nyerhető el a törvény megtartásának alapján. Most az apostol elmondja nekünk, hogy hogyan lehet *megkapni* – **a Jézus Krisztusban való hit által.** A hit itt a teljes és tökéletes bizalmat jelenti az élő Úr Jézus Krisztusban, mint személyes szabadítóban, aki hordozta a bűnt, és aki az egyetlen mennyei reménység. Ez pedig Krisztus személyének és munkájának kijelentésén alapszik, ahogyan az a Bibliában található.

A hit nem ugrás a sötétbe. A legteljesebb bizonyítékot igényli, és meg is találja Isten csalhatatlan Igéjében. A hit nem logikátlan és ésszerűtlen. Mi lenne inkább ésszerű, mint egy teremtmény bizalma a Teremtőben?

A hit nem valami dicséretre méltó tett, ami által valaki kiérdemli a megváltást. Az ember nem dicsekedhet azzal, hogy hitt az Úrban; ostoba lenne, ha *nem*

hinne. A hit nem kísérlet a megváltás megszerzésére, hanem a megváltás egyszerű elfogadása, amit Isten ingyen ajándékként kínál fel.

Pál apostol tovább megy, és elmondja nekünk, hogy ez a megváltás mindenkinek szól, **mindazoknak,⁶ akik hisznek.** Mindenkinek olyan értelemben, hogy mindenkinek rendelkezésére áll, mindenkinek fel van ajánlva, és mindenki számára elérhető. De csak azoké, **akik hisznek.** Vagyis csak azoknak az életében hatásos, akik elfogadják az Úr Jézust a hit határozott cselekedetével. A bocsánat mindenkinek szól, de az egyén életében csak akkor válik érvényessé, amikor elfogadja.

Amikor Pál azt mondja, hogy a megváltás mindenkinek a rendelkezésére áll, beleérti mind a nem zsidókat, mind a zsidókat, mert **nincs különbség.** A zsidóknak nincs különleges kiváltságuk, és a nem zsidók nincsenek hátrányban.

3,23 Az evangélium elérhetősége ugyanolyan általános, mint a szükség. A szükség általános, mert **mindnyájan vétkeztek⁷ és szűkölködnek az Isten dicsősége nélkül.** Minden ember **vétkezett** Ádámban. Amikor ő vétkezett, minden leszármazottjának képviselőjeként cselekedett. De az emberek nemcsak természetük folytán bűnösök; bűnösök *gyakorlatilag* is. Önmagukban **szűkölködnek Isten dicsősége nélkül.**

GONDOLATOK A BŰNRŐL

A bűn valamilyen gondolat, szó vagy tett, amely megsérti Isten szentségének és tökéletességének mértékét. A cél eltévesztése, az előírászat nem teljesítése. Egy indián, akinek nyila eltévesztette a célt, ezt mondta: „Ó, vétkeztem!” Az ő nyelvén⁸ ugyanazt a szót használták a vétkezésnek és a cél eltévesztésének kifejezésére.

A bűn törvénytelenység (1Jn 3,4), a teremtmény lázadása Isten akarata ellen. A bűn nemcsak annak megtétele, ami rossz, hanem annak elmulasztása is, amiről tudom, hogy jó (Jak 4,17). Ami nem hitből van, az bűn (Róm 14,23). Rossz dolog bármi olyat megtenni, amivel kapcsolatban valakinek ésszerű kétsége vetődik fel. Ha nem tiszta a lelkiismerete valamivel kapcsolatosan, és mégis megcselekszi, vétkezik.

„Minden igazságtalanság bűn” (1Jn 5,17). Az ostoba gondolat is bűn (Péld 24,9). A bűn az értelemben kezdődik. Amikor megerősödik és foglalkoznak vele, cselekvésbe megy át, és a tett halálhoz vezet. A bűn gyakran vonzó, amikor fontolgatják, de visszatekintve utálatos.

Pál néha megkülönbözteti a bűnöket és a bünt. A bűnök olyan rossz dolgokra vonatkoznak, amelyeket elkövettünk. A bűn gonosz természetűnkre vonatkozik, vagyis arra, amik vagyunk. Az, amik *vagyunk*, sokkal rosszabb, mint bármi, amit valaha tettünk. De Krisztus meghalt gonosz természetünkért és gonosz cselekedeteinkért is, ezért Isten megbocsátja bűneinket. A Biblia sohasem mondja, hogy megbocsátja a bünt, ehelyett *kárhoztatja*, vagyis *elítéli* a bünt a hústestben (Róm 8,3).

Különbség van a bűn és a törvénszegés között is. A törvénszegés az ismert törvény áthágása. A lopás alapvetően bűnös cselekedet, önmagában rossz. De a lopás törvénszegés is, amikor van törvény, amely tiltja. „Ahol pedig nincsen törvény, ott törvény ellen való cselekedet sincsen” (Róm 4,15).

Pál bebizonyította, hogy minden ember vétkezett, és állandóan szűkölködik Isten dicsősége nélkül. Most rátér, hogy ismertesse a gyógy módot.

3,24 Megigazultunk ingyen az Ő kegyelméből. Az evangélium azt mondja el, hogyan igazítja meg Isten a bűnösöket

ingyenes ajándékként és a meg nem érdemelt kegyelem cselekedetével. Hogyan értjük, amikor a megigazítás cselekedetéről beszélünk?

A *megigazítási* szó azt jelenti, hogy igaznak számítani vagy igaznak nyilvánítani. Isten például igaznak jelent ki egy bűnöst, amikor a bűnös hisz az Úr Jézus Krisztusban. Az ÚSZ így alkalmazza leggyakrabban ezt a szót.

Azonban egy ember is igazolhatja Istent (lásd Lk 7,29) azáltal, hogy hisz és engedelmeskedik Isten Igéjének. Más szóval, igaznak nyilvánítja Istent mindabban, amit Isten mond és tesz.

Természetesen önmagát is igazolhatja valaki, vagyis határozottan állíthatja saját igazságát (lásd Lk 10,29). De ez semmi más, mint az önámítás egyik formája.

A megigazítás nem jelent konkrétan igazzá *tételt*. Mi sem *tehetjük* Istent igazzá; Ő már *igaz*. De igaznak *nyilváníthatjuk*. Isten sem *teszi* a hívőt büntelenné vagy igazzá önmagában. Isten igazságot tulajdonít neki. Ahogy A. T. Pierson mondja: „Isten a bűnös megigazításában ténylegesen igaznak nevezi őt, amikor nem az – nem tekinti a bűnt ott, ahol a bűn valójában megvan, és igazságot tulajdonít ott, ahol az nincs meg.”⁹

A megigazulásnak népszerű meghatározása a következő: *igaz, mintha sohasem vétkezett volna*. De ez nem elég messzire. Amikor Isten megigazítja a hívő bűnöst, nemcsak felmenti a bűn alól, hanem felöltözteti saját igazságába, és így teszi tökéletesen alkalmassá a mennyre. „A megigazítás túlmegy a felmentéstől a jóváhagyásig, a megbocsátástól az előreléptetésig.”¹⁰ A felmentés csak annyi, hogy egy ember mentesült a vád alól. A megigazítás annyi, hogy határozott igazságot tulajdonítanak neki.

Az ok, amiért Isten az istentelen bűnöst igaznak nyilváníthatja az, hogy az Úr Jézus Krisztus teljesen kifizette a bűn

adósságát halálával és feltámadásával. Amikor a bűnös elfogadja Krisztust hit által, akkor megigazul.

Jakab apostol tanításában a megigazulás cselekedetek által van (Jak 2,24), de ezt nem úgy érti, hogy jó cselekedetek által váltatik meg valaki, vagy hit meg jó cselekedetek által; hanem az által a hit által, ami jó cselekedetekben mutatkozik meg.

Fontos megérteni, hogy a megigazulás és értékelés Isten gondolataiban játszódik le. A hívő ember semmit sem érez; de tudja, hogy megtörtént, mert a Biblia mondja. C. I. Scofield a következőképpen fejté ezt ki: „A megigazítás Isten cselekedete, amely szerint igaznak nyilvánít mindenkit, aki Jézus Krisztusban hisz. Ez Isten gondolataiban történik meg, nem a hívő ember idegrendszerében vagy érzelmvilágában.”

Itt a Róm 3,24-ben az apostol azt tanítja, hogy **ingyen igazultunk** meg. Ezt nem érdemelhettük ki vagy vásárolhattuk meg, hanem inkább felajánlott ajándék.

Ezután azt tudjuk meg, hogy Isten **kegyelméből igazultunk meg**. Ez egyszerűen azt jelenti, hogy egészen távol van minden bennünk levő érdemtől. Ami minket illet, meg nem érdemeltük, nem kerestük és nem vásároltuk meg.

Azért, hogy a zavart a későbbiek folyamán elkerüljük, tartsunk itt egy kis szünetet, hogy megmagyarázzuk, a megigazulásnak az ÚSZ-ben hat különböző forrásával találkozunk. Megtudjuk, hogy megigazultunk kegyelemből, hit, vér, hatalom, Isten és cselekedetek által; de nincs ellentmondás vagy ellentét ezek között.

Megigazultunk kegyelemből, – pedig nem érdemeltük meg.

Megigazultunk hit által (Róm 5,1), – vagyis úgy kaptuk meg, hogy hiszünk az Úr Jézus Krisztusban.

Megigazultunk vér által (Róm 5,9), – ez arra az árra utal, amelyet az Úr fizetett azért, hogy megigazulhassunk.

Megigazultunk hatalom által (Róm 4, 24-25), – ez ugyanaz a hatalom, amely feltámasztotta az Úr Jézust a halálból.

Megigazultunk Isten által (Róm 8,33), – aki igazságot tulajdonít nekünk.

Megigazultunk cselekedetek által (Jak 2,24), – ez nem jó cselekedeteink érdemszerző erejére vonatkozik, hanem a jó cselekedetek bizonyítják, hogy megigazultunk.

Visszatérve a 3,24 versre, azt olvaszuk, hogy megigazultunk a **Krisztus Jézusban való váltság által. A megváltás** azt jelenti, hogy kifizették értünk a váltságdíjat. Az Úr Jézus visszavásárolt bennünket a bűn rabszolgaságából. Drága vére volt a váltságdíj, amit megfizetett, hogy kielégítse a szent és igazságos Isten igényeit. Ha valaki azt kérdezi: „Kinek fizették a váltságdíjat?“, – nem ez a lényeg. A Szentírás sehol sem állítja, hogy speciális fizetség történt akár Istennek, akár a Sátánnak. A váltságdíjat nem valakinek fizették, hanem az egy elvont kiegyenlítés volt, igazságos alapon, hogy Isten megmenthesse az istentelen embert.

3,25 Isten eleve elrendelte Krisztus Jézust, mint **engesztelő áldozatot. Az engesztelő áldozat** által az igazság kielégül, Isten haragja elhárul, és kegyelmet nyilváníthat az elfogadható áldozat alapján.

Az ÚSZ háromszor beszél Krisztusról úgy, mint **engesztelő áldozatról**. Itt, a Róm 3,25-ben azt tudjuk meg, hogy azok, akik hitüket Krisztusba vetik, kegyelmet nyernek kiontott vére árán. Az 1Jn 2,2-ben Krisztust úgy írja le, mint aki engesztelő áldozat a bűneinkért és az egész világ bűneiért. Műve elegendő az egész világerért, de csak azokért hatásos, akik bizalmukat belé vetik. Végül az 1Jn 4,10-ben Isten szeretete nyilvánul meg abban,

hogy elküldte Fiát, hogy engesztelő áldozat legyen bűneinkért.

A vámszedő imája a Lk 18,13-ban szó szerint így hangzott: „Isten, légy jóindulatú hozzám, a bűnöshöz.” Azt kérte Istentől, hogy mutasson irgalmat iránta, nem követelve tőle, hogy súlyos vétkéért megfizessen.

Az **engesztelő áldozatnak** megfelelő szó előfordul a Zsid 2,17-ben is: „Annak okáért mindenestől fogva hasonlatosnak kellett lennie az atyafiakhoz, hogy könyörülő legyen és hű főpap az Isten előtt való dolgokban, hogy engesztelést szerezzen a nép bűneiért.” Itt az a kifejezés, hogy „engesztelést szerezzen”, azt jelenti, hogy elengedje a büntetés megfizetését.

Az ÓSZ-i megfelelő szó az **engesztelésre a kegyelem királyi széke**. A kegyelem királyi széke a frigyláda fedele volt. Engesztelés napján a főpap meghintette a kegyelem királyi székét az áldozat vérével. Ez engesztelés volt a főpap és a nép bűneiért, vagyis a bűnök el lettek fedezve.

Amikor Krisztus engesztelő áldozat lett bűneinkért, ennél sokkal tovább ment. Nemcsak *elfedezte azokat*, hanem *teljesen el is törölte*.

Most Pál azt mondja nekünk a 3,25-ben, hogy Krisztust **Isten eleve elrendelte engesztelő áldozatul, hit által, az Ő vérében**. Nem azt mondja nekünk, hogy hitünket a vérebe helyezzük; hanem *Krisztusban* hiszünk. Csak a feltámadt és élő Krisztus Jézus menthet meg. Ő az engesztelő áldozat. A benne való **hit** az a feltétel, hogy igénybe vehessük az **engesztelő áldozatot. Vére** az ár, amit ezért kifizetett.

Krisztus befejezett műve kinyilvánítja Isten **igazságosságát** a múltban elkövetett **bűnök** elnézésével. Ez azokra a bűnökre vonatkozik, amelyeket Krisztus halála előtt követtek el. Ádámtól Krisztusig Isten megmentette azokat, akik hitüket

belé vetették azon az alapon, amilyen kijelentést kaptak. Ábrahám például hitt Istennek, és ez igazságot tulajdonított neki (1Móz 15,6). De hogyan tehette meg ezt Isten igazságosan? A büntelen helyettest még nem ölték meg. A tökéletes áldozat vérének még nem ontották ki. Egyszóval, Krisztus még nem halt meg. Az adósság nem volt kifizetve. Isten igazságos igénye nem volt kielégítve. Hogyan menthette meg akkor Isten a hívő bűnöket az ÓSZ-i időkben?

A válasz az, hogy noha Krisztus még nem halt meg, Isten tudta, hogy meg fog halni, és Krisztusnak jövőbeli műve alapján mentette meg az embereket. Ha az ÓSZ-i szentek nem is tudták a Golgotáról, *Isten* tudott róla, és Krisztus művének érdemét vette számításba, amikor azok hittek Istenben. Az ÓSZ-i hívőket „hitelben” mentette meg annak az árnyékának alapján, amelyet még ki kellett fizetnie. Ők előretekintettek a Golgotára; mi viszont szánunk rá.

Ez az, amiről Pál beszél, amikor azt mondja, hogy Krisztus engesztelő áldozata megmutatja Isten **igazságosságát, mert elnézte a bűnöket, amelyeket korábban követtek el.** Nem azokról a bűnökről beszél, ahogyan némelyek hibásan gondolják, amiket egy személy megtérése előtt elkövetett. Ez azt sugallja, hogy Krisztus munkája gondoskodik az újjászületés előtti bűnökről, de az ember magára marad a későbbiekkel. Nem, itt Isten látszólagos elnéző magatartásáról van szó, amely felülemelkedett azoknak bűnein, akik a kereszttel előtt mentettek meg. Úgy tűnhet, hogy Isten elnézte azok bűneit, vagy úgy tett, mintha nem látta volna őket. Nem így van, mondja Pál. Isten tudta, hogy Krisztus teljes engesztelést végez, és így, ezen az alapon mentette meg az embereket.

Az ÓSZ-i időszak tehát Isten **türelmi** ideje volt. Legalább 4000 évig visszatartotta

ítéletét a bűnnel szemben. Azután az idők teljességében elküldte Fiát, hogy elhordozza a bűnt. Amikor az Úr Jézus magára vette bűneinket, Isten rázúdította igazságának teljes haragját, a szent haragot szeretett Fiára.

3,26 Most Krisztus halála hirdeti Isten **igazságát.** Isten **igazságos**, mert megkövetelte a bűn büntetésének teljes kifizetését. Megigazíthatja az istentelent anélkül, hogy elnézné bűnét, vagy megalkudna igazságával, mert a tökéletes helyettes meghalt és feltámadt. Albert Midlane költői módon fejezte ki ezt az igazságot.

Isten igazságos lehet?

Krisztus vére a felelet.

Keresztjében megtalálod

Kegyelmét s az igazságot.

Isten bünt el nem engedhet,

Érte halált követelhet,

De Krisztus keresztre látod,

Üdvöt ad és igazságot.

A bűn terhe Őt terhelte,

Vére ára elfedezte,

Bíró mást nem követelhet;

A kegyelem oszthat kincset.

Hívő bűnös legyen szabad!

Mondja: „Krisztus értem meghalt.

Drága engesztelő véren

Nyugszik az én békességem!”

3,27 **Hol van tehát a dicsekedés** a megmentés csodálatos tervében? **Ki van rekesztve**, ki van zárva, száműzték. **Milyen** elv alapján **rekesztették ki** a dicsekedést? **A cselekedetek** elve alapján? – **Nem.** Ha a megváltás cselekedetek által lenne, az teret engedne mindenféle öndicsőítésnek. De ha a megváltás a **hit** elve alapján van, nincs helye **dicsekedésnek.** A megigazult ember ezt mondja: „Minden, amit én tettem, véték; minden, amit Jézus tett, megmentés.” Az igazi hit visszautasít minden lehetőséget az önmeg-

segítésre, önmegjavításra vagy önmegváltásra; csak Krisztusra tekint, a Megváltóra. Kifejezésmódja a következő:

*Jövök semmit sem hozva,
Keresztedbe fogódzva;
Meztelen, hogy felruházz,
Árván, bízva, hogy megszánsz.
Nem hagy a bűn pihenést;
Mosd le, ó, mert megemészt.*

Augustus M. Toplady

3,28 Annak magyarázatául, hogy miért van a dicsekedés kirekesztve, Pál megismétli, **hogy az ember hit által igazul meg, a törvény cselekedetei nélkül.**

3,29 Hogyan mutatja be az evangélium Istent? Kizárólag **a zsidóké Isten?** Nem, **a nem zsidóké is.** Az Úr Jézus Krisztus nem az emberiség egyetlen nemzetéért halt meg, hanem a bűnösök egész világáért. A teljes és ingyenes megváltás mindenkié, aki akarja, zsidóké és nem zsidóké egyaránt.

3,30 Nincsen két Isten, – egy a zsidóknak és egy a nem zsidóknak. Csak egy Isten van, és egyetlen mód a megváltásra az egész emberiségnek. Ő igazítja meg **a körülmélet embert hitből, a körülméletlent hit által.** Bármi is az oka itt a különböző szóhasználatoknak (**-ből** és **által**)¹¹, nincs különbség a megigazítás eszközeiben. Mindkét esetben a hit az eszköz.

3,31 Marad egy fontos kérdés. Amikor azt mondjuk, hogy a megváltás hit által és nem a törvény megtartása által van, azt akarjuk mondani, hogy a törvény hiábavaló és ki kell küszöbölni? Az evangélium áradata elsodorja a törvényt, mintha már helye sem lenne? **Éppen ellenkezőleg,** az evangélium megerősíti **a törvényt,** mégpedig a következőképpen:

A törvény tökéletes engedelmisséget követel. A törvénszegésért a büntetést meg kell fizetni. Ez a büntetés HALÁL. Ha a törvénszegő fizeti meg a büntetést, örökre el van veszve. Az evangélium el-

mondja, hogyan halt meg Krisztus, hogy kifizesse a büntetést a megszegett törvény miatt. Nem úgy kezelte, mint olyan dolgot, amit semmibe lehet venni. Teljesen megfizette a tartozást. Most bárki, aki megszegte a törvényt, felhasználhatja azt a tény, hogy Krisztus kifizette a büntetést érte is. Így a hit általi megváltás evangéliuma fenntartja a törvényt; hangsúlyozza, hogy annak legteljesebb igényeit ki kell elégíteni, és ez meg is történt teljes mértékben.

E) Az evangélium összhangja az Ószövetséggel (4. fej.)

Az ötödik fő kérdés, amit Pál feltesz, a következő: *Összhangban van-e az evangélium az ÓSZ tanításaival?* A válasz erre a kérdésre különösen a zsidó nép számára fontos. Ezért az apostol most kimutatja, hogy teljes összhang létezik az ÚSZ-i evangélium és az ÓSZ között. A megigazulás mindig is hit által történt.

4,1 Pál úgy bizonyítja ezt, hogy Izrael történelmének két legnagyobb alakjára hivatkozik: Ábrahámra és Dávidra. Isten nagy szövetségeket kötött ezzel a két emberrel. Az egyik a törvényadás előtti századokban élt, a másik pedig sok évvel azután. Az egyik a körülméletkedés előtt igazult meg, a másik pedig utána.

Gondoljunk először **Ábrahámra,** aki minden zsidó ősatyja. Mi volt a tapasztalata a **hústest szerint?**¹² Mit talált arra vonatkozóan, ahogyan valaki megigazulhat?

4,2 Ha Ábrahám cselekedetek által igazult volna meg, akkor oka lenne a dicsekedésre. Megveregethetné a vállát, mivel igazságos helyzetet érdemelt ki **Isten előtt.** De ez teljességgel lehetetlen. Senki sem lesz soha képes dicsekedni Isten előtt (Ef 2,9). A Szentírásban nincsen semmi, ami arra utalna, hogy Ábrahám-

nak volt valamilyen alapja a dicsekedésre, és cselekedetei által igazult meg.

Valaki azonban így érvelhetett: „Nem mondja-e a Jakab (2,21), hogy Ábrahám cselekedetéből igazult meg?” Igen, mondja, de az értelme egészen más. Ábrahám hit által igazult meg az 1Móz 15,6 szerint, amikor hitt Isten ígéletében a számtalan leszármazottra vonatkozóan. Az harminc vagy még több évvel később történt, hogy megigazult (igazoltatott) cselekedetek által, amikor elindult, hogy feláldozza Izsákot égőáldozatként Istennek (1Móz 22). Az engedelmességnek ez a cselekedete bizonyította hite valóságos voltát. Ez annak külső bemutatása volt, hogy valóban megigazult hit által.

4,3 Mit mond az Írás Ábrahám megigazulásával kapcsolatban? Ezt mondja: „Hitt az Úrnak, és tulajdonított az önéki igazságnak” (1Móz 15,6). Isten megjelent Ábrahámnak és megígérte neki, hogy számtalan utódja lesz. A pátriárka hitt az Úrban, és Isten **igazságot** tulajdonított neki. Más szóval, Ábrahám hit által igazult meg. Ez ennyire egyszerű volt. A cselekedeteknek semmi közük nem volt hozzá. Említve sincsenek.

4,4 Mindez elvezet bennünket a Bibliában található egyik legnagyobb megállapításhoz azzal az ellentéttel kapcsolatban, ami a cselekedetek és a hit között fennáll Isten üdvtervében.

Gondoljuk el a következőt: amikor valaki **dolgozik** a megélhetésért és a hónap végén megkapja a fizetést, jogosult a **munkabérére**. Megérdemelte. Nem hállalkodik és nem hajbókol alkalmazója előtt, megköszönve neki, hogy ilyen kedves volt hozzá; és nem is tiltakozik, hogy nem érdemli meg a pénzt. Egyáltalán nem! Zsebre teszi a pénzt és hazamegy azzal az érzéssel, hogy megfizették az idejét és a munkáját.

De a megigazulás dolgában nem így megy a dolog.

4,5 Meghökkenőnek tűnhet, de a megigazult ember az, **aki** elsősorban **nem munkálkodik**. Elutasít minden lehetőséget arra, hogy kiérdemelje üdvösségét. Megtagad minden személyes érdemet vagy jószágot. Elismeri, hogy legjobb munkáinak összessége sem teljesítheti sohasem Isten igazságos igényeit.

Ehelyett **hisz abban, aki megigazítja az istentelent**. Hitét és bizodalmit az Úrba veti. Szaván fogja Istent. Mint már láttuk, ez nem érdemszerű cselekvés. Az érdem nem a hitében van, hanem abban az Istenben, akiben *hisz*.

Figyeljük meg, hogy **hisz abban, aki megigazítja az istentelent**. Nem jön azzal a kifogással, hogy megpróbálta a legjobbat, hogy az arany szabálynak megfelelően élt, így nem olyan rossz, mint mások. Nem! Hanem jön, mint **istentelen**, vétkes bűnös, és rábizza magát Isten kegyelmére.

Mi az eredmény? **Hite igazságnak tulajdoníttatik** neki. Mivel hitt, ahelyett, hogy cselekedett volna, Isten **igazságot** tulajdonít neki. A feltámadott Úr érdemeiért Isten igazságba öltözteti, és így alkalmassá teszi a mennyre. Ettől kezdve Isten Krisztusban látja, és ezen az alapon elfogadja.

Összefoglalva tehát, a megigazulás az istentelenekért és nem a jó emberekért van. Ez kegyelem dolga, nem az adósságé. Hit által kapható, nem cselekedetek által.

4,6 Ezt követően beszél Pál apostol **Dávid királyról**, hogy tézisének bizonyítsa. Ennek a versnek **közvetlenül** az elején lévő „amint” szó mutat arra, hogy Dávid tapasztalata ugyanaz volt, mint Ábrahámé. Izrael zsoltáros énekese azt mondta, hogy boldog ember az a bűnös, akinek Isten igazságot tulajdonít **cselekedetek nélkül**. Bár Dávid sohasem mondta ezt ilyen sok szóval, az apostol ezt a Zsolt

32,1-2-ből veszi, amit idéz a következő két versben.

4,7 Boldogok, akiknek megbocsátattak az ő hamisságaik, és akiknek elfedeztetek az ő bűneik.

4,8 Boldog ember az, akinek az Úr bűnt nem tulajdonít.

Mit mutat be Pál apostol ezekben a versekben? Mindenekelőtt megfigyelte, hogy Dávid semmit sem mondott a cselekedetéről; a bűnbocsánat Isten kegyelmének ügye, nem az ember erőfeszítése. Másodszor meglátta, hogy ha Isten nem tulajdonít bűnt valakinek, akkor annak igaznak kell lennie Isten előtt. Végül meglátta, hogy Isten megigazítja az istentelent; Dávid házasságtörésben és gyilkosságban volt vétkes, mégis ezekben a versekben érzi a teljes, ingyenes bűnbocsánat ízét.

4,9 Bizonyos zsidók gondolataiban még ott bujkálhat az az elképzelés, hogy a választott népnek előjoga van Isten megigazító cselekedetéhez, és hogy csak azok igazulhatnak meg, akik körülmetélkedtek. Az apostol ismét **Ábrahám** tapasztalatához fordul, hogy kimutassa, nem így van. Felteszi a kérdést: „Az igazság csak a hívő zsidóknak tulajdoníthatik, vagy a hívő nem zsidóknak is?” A tény az, hogy Ábrahám példájának alkalmazása azt sugallja, hogy a zsidóságra érvényes.

4,10 Pál apostol egy olyan történelmi tényt emel ki, amelyet közülünk legtöbben sohasem vettek volna észre. Rámutat, hogy Ábrahám akkor igazult meg (1Móz 15,6), mielőtt **körülmetélkedett** (1Móz 17,24). Ha Izráel nemzetének atyja megigazulhatott, *amikor* még **körülmetéletlen volt**, akkor felvetődik a kérdés: „Miért ne igazulhatna meg más körülmetéletlen ember is?” Ábrahám tényleg akkor igazult meg, amikor még nem volt körülmetélve. Ez teszi lehetővé, hogy szélesre táruljon az ajtó a megigazulásra más, nem

zsidóknak is, teljesen függetlenül a körülmetélkedéstől.

4,11 A körülmetélkedés tehát nem volt eszköz Ábrahám megigazulásában. Csupán külső **jel** a hústesten, amely hit által igazult meg. A körülmetélkedés az Isten és Izráel népe között fennálló szövetség külső jele, de itt kibővül a jelentősége, hogy jelezze azt a megigazulást, amit Isten Ábrahámnak hit által tulajdonított.

Ábrahám megigazulásának oka tehát nem a körülmetélkedés volt. Ez **csupán** egy **külső jel**, egy pecsét **volt a testén, ő maga hit által igazult meg**. A **jel** annak létezését mutatja, amit megjelöl. A **pecsét** igazolja, megerősíti, bizonyítja annak valóságát, amire vonatkozik. A körülmetélkedés megerősítette Ábrahámot abban, hogy Isten úgy tekinti és kezeli őt, mint aki hit által megigazult.

A **körülmetélkedés** Ábrahám **hite igazságának** pecsétje. Ez igazi **hit**, vagy **hit** által nyert igazság. Szinte biztos, hogy az utóbbi a helyes értelmezés; a **körülmetélkedés a hitéhez tartozó igazság pecsétje**, vagyis amit **hit** alapján kapott.

Mínthogy Ábrahám a körülmetélkedés előtt igazult meg, **atyja lehetett** más **körülmetéletlen** embereknek is, vagyis a nem zsidó hívőknek. Ugyanúgy igazulhatnak meg, ahogyan ő: hit által.

Amikor azt mondja, hogy Ábrahám atyja a hívő nem zsidóknak, természetesen nem a fizikai leszármazásra gondol. Egyszerűen arról van szó, hogy ezek a hívők az ő gyermekei, mínthogy az ő hitét követik. Nem születés szerint a gyermekei, hanem mert őt követik, mint előképüket és példaképüket. Az igeszakasz azt sem tanítja, hogy a nem zsidó hívők lesznek Isten Izráelével. Isten Izraele azokból a *zsidókból* áll, akik elfogadják Jézust, a Messiást, mint Urukát és Megváltójukat.

4,12 Ábrahám egy másik okból is megkapta a **körülmetékedés** jelét. Mégpedig azért, hogy **atyja** lehessen azoknak a zsidóknak, akik nemcsak körülmetélkedtek, **hanem** követték az ő nyomdokait is a **hit** útján, az olyan **hit** útján, amely neki volt még **körülmetéletlen állapotában**.

Különbség van Ábrahám leszármazottai és Ábrahám gyermekei között. Jézus Krisztus ezt mondta a farizeusoknak: „Tudom, hogy Ábrahám magva vagyok” (Jn 8,37). De tovább ment és ezt is mondta: „Ha Ábrahám gyermekei volnátok, az Ábrahám dolgait cselekednétek” (Jn 8,39). Ezért Pál itt kitart amellett, hogy nem a fizikai körülmetékedés az, ami számít, hanem a **hit** az élő Istenben. Isten igazi Izraelét azok képezik a **körülmetéltek közül**, akik hisznek az Úr Jézus Krisztusban.

Összefoglalva tehát, volt egy időszak Ábrahám életében, amikor volt **hite**, bár még **körülmetéletlen** volt; és egy másik időszak, amikor volt hite, és körül is metélve. Pál sasszeme ebben a tényben azt látja, hogy mind a hívő nem zsidók, mind a hívő zsidók Ábrahámot atyjuknak tekinthetik, és azonosulhatnak vele, mint gyermekei.

4,13 „Az érvelés feltartóztathatatlanul folyik tovább, ahogyan Pál »üldöz« minden lehetséges ellentmondót, és ezért igénybe veszi a Szentírás és a logika minden bizonyítékát.”¹³ Az apostolnak most azzal az ellentmondással kell foglalkoznia, hogy az áldás a törvény által jön, és hogy ezért a nem zsidók, akik nem ismerik a törvényt, átok alatt vannak (lásd Jn 7,49).

Amikor Isten megígérte **Ábrahám-nak** és **magvának**, hogy **a világ örököse** lesz, az ígéretét nem tette valamilyen törvényes előírás betartásától függővé. (Maga a törvény csak 430 évvel később adott – Gal 3,17.) Ez a kegyelem feltétel

nélküli **ígérete** volt, amelyet **hit** által kellett elfogadni. A **hitnek** ugyanazzal a fajtájával, amely által Isten **igazságát** manapság megkapjuk.

Az a kifejezés, hogy **a világ örököse**, azt jelenti, hogy atya lesz a hívő nem zsidóknak meg zsidóknak (4,11-12), hogy atya lesz sok nemzetnek (4,17-18), és nem csupán a zsidó nemzetnek. Az ígéret a maga legteljesebb értelmében akkor fog beteljesedni, amikor az Úr Jézus, Ábrahám magva átveszi az általános uralom királyi pálcáját, és uralkodik, mint Királyok Királya és Uraknak Ura.

4,14 Ha azok, akik Isten áldását, különösen pedig a megigazulás áldását keresik, a törvény megtartásának alapján tudnának örökösök lenni, akkor **a hit hiábavalóvá, az ígéret pedig haszontalan-ná lenne**. A hit félre lenne téve, mert annak elve teljesen ellentétes a törvény elvével: a **hit az elfogadás** dolga, míg a **törvény a cselekvés** dolga. Az ígéret tehát értéktelen lenne, mert olyan feltételeken alapulna, amelynek senki sem képes eleget tenni.

4,15 A törvény Isten haragját hozza, nem az áldását. Elítéli azokat, akik nem képesek tökéletesen és állandóan megtartani parancsait. Mivel pedig ezt senki sem tudja megtenni, mindenki, aki törvény alatt van, halálra van ítélve. Lehetetlen a törvény alatt maradni úgy, hogy ne lennénk átok alatt.

Ahol nincs törvény, nincs törvényszegés. A törvényszegés az ismert törvény áthágása. Pál nem azt mondja, hogy ahol nincs törvény, ott nincs **bűn**. Egy cselekedet eredendően gonosz lehet akkor is, ha nincsen ellene törvény; de nyomban **törvényszegéssé** válik, ha van egy tábla a következő felirattal: „Sebeségkorlátozás: 50 km/óra.”

A zsidók azt gondolták, hogy áldást örökölnek azért, mert rendelkeznek a törvénnyel; de mindaz, amit örököltek, a

törvényszegés volt. Isten azért adta a törvényt, hogy a bűn látható legyen, mint **törvényszegés**. Vagy más megfogalmazásban, hogy a bűn a maga teljes bűnösségében láthatóvá váljon. Sohasem volt az a szándéka, hogy ez legyen a bűnös törvényszegők üdvözítésének módja.

4,16 Mivel a törvény Isten haragját hozza, nem pedig megigazítását, Isten úgy határozott, hogy **kegyelemből, hit** által üdvözíti az embereket. Örök életet ad, mint ingyenes, meg nem érdemelt ajándékot az istentelen bűnösöknek, akik elfogadják azt a **hit** egyszerű cselekedetével.

Így az élet **ígérete bizonyos valamennyi leszármazottnak**. Meg kell említenünk két szót – éspedig: *bizonyos* és *valamennyi*. Isten először is azt akarja, hogy az **ígéret bizonyos** legyen. Ha a megigazulás a törvény megtartásától függ, az ember sohasem lehet bizonyos benne, mert nem tudhatja, hogy jó cselekedetei számban és minőségben elegendőek-e? Senki sem élvezhet teljes bizonyosságot, ha *ki akarja érdemelni* az üdvösséget. Ha azonban az üdvösséget ajándékkul adják, amelyet hit által lehet megkapni, akkor az ember bizonyos lehet az üdvösségében, Isten szavának tekintélye alapján.

Másodszor Isten azt akarja, hogy az **ígéret bizonyos** legyen *minden mag* számára – nemcsak a zsidóknak, akiknek **a törvény** adatott, **hanem** a nem zsidóknak **is**, akik bizalmukat az Úrba vetették ugyanúgy, ahogyan **Ábrahám. Ábrahám mindnyájunknak atyja**, vagyis **minden** hívő zsidóé és nem zsidóé egyaránt.

4,17 Pál, hogy megerősítse Ábrahám atyai mivoltát minden igazi hívő számára, megjegyzi, mintegy zárójelek közé téve az 1Móz 17,5-öt: „...**sok nép atyjává tettelek téged.**” Az, hogy Isten kiválasztotta Izráelt, mint földi népét, nem jelenti azt, hogy kegyelme és irtalma

örájuk *korlátozódik*. Az apostol leleményesen idézi egyik verset a másik után az ŐSZ-ből, hogy bebizonyítsa, Istennek mindig az volt a szándéka, hogy értékelje a hitet, bárhol találta is.

Az a kifejezés, hogy **Isten előtt, akiben hitt**, folytatja a 4,16 gondolatát: „Ábrahám... aki mindnyájunknak atyánk”. A kapcsolat a következő: Ábrahám mindnyájunknak atyja Isten szemében; akiben Ábrahám hitt. Közben **Isten, aki a halottak életet ad**, olyan **dolgokról** beszél, mintha már meglennének, amelyek még **nem léteznek**. Hogy Istennek ezt a leírását megértsük, csak azokat a verseket kell megnéznünk, amelyek ezután következnek. **Isten a holtakat megeleveníti: Ábrahámot és Sárát**. Bár akkor nem voltak halottak fizikailag, de gyermektelenek voltak és olyan idősök, hogy már nem lehettek gyermekeik (lásd 4,9). Isten **létezőnek nevez olyan dolgokat, amelyek még nem léteznek**, vagyis a számtalan utódot, sok nemzetet is beleértve (lásd 4,18).

4,18 A megelőző versekben Pál azt hangsúlyozta, hogy Ábrahámnak az ígéret hit által szólt, és nem a törvény által, hogy valamennyi utódnak bizonyossá legyen kegyelemből. Ez teljesen természetesen vezet el ahhoz a szemlélethez, hogy Ábrahám a feltámadás Istenébe vetette hitét. Isten megígérte Ábrahámnak, hogy olyan számtalan utódja lesz, mint a csillagok vagy mint a homok. Emberileg szólva ennek valószínűsége teljesen kilátástalan volt. Az emberi **reménytelenség ellenére Ábrahám hitt, remélve**, hogy **sok nemzet atyjává lesz**, ahogyan Isten megígérte az 1Móz 15,5-ben: „**Így léssen a te magod.**”

4,19 Amikor Ábrahám a sok utód ígértét először kapta, hetvenöt éves volt (1Móz 12,2-4). Akkor még fizikailag képes volt arra, hogy atyává legyen, mert ezután nemzette Izmaélt (1Móz 16,1-11).

Ebben a versben Pál arról az időről beszél, amikor Ábrahám körülbelül 100 éves volt, és az ígéretet Isten megújította (1Móz 17,15-21). Mostanra az új élet létrehozásának lehetősége Isten csodálatos hatalma nélkül megszűnt. Isten azonban fiút ígért neki, és Ábrahám hitt Isten ígéréiben.

Minthogy nem volt **gyenge a hitben, nem¹⁴ tekintett saját testére**, amely **már elhalt**, sem **Sára elhalt méhére**. Emberileg szólva a helyzet teljesen reménytelennek tűnt, de Ábrahámnak volt hite.

4,20 Annak nyilvánvaló lehetetlensége, hogy **az ígélet** valaha is beteljesedjen, nem ingatta meg. Isten *mondta*: Ábrahám *elhitte*; *ez megoldotta a problémát*. Ami a pátriárkát illeti, neki csak egy dolog volt lehetetlen: hogy Isten hazudjon. Ábrahám hite erős volt, és Istenre támaszkodott. Dicsőséget adott **Istennek**, tisztelte Őt, akiben bízott, hogy beteljesíti ígését, az eshetőség vagy valószínűség minden törvényével szemben.

4,21 Ábrahám nem tudta, *hogyan* fogja Isten a szavát megtartani, de ez mellékes volt. Ismerte Istent, és tökéletesen bízott abban, hogy Isten **képes** megtenni, **amit megígért**. Ez egyrészt csodálatos hit volt, másrészt viszont a legésszerűbb dolog, amit tehetett, mert Isten szava a legbizonyosabb a világmindenségben, és Ábrahámnak nem volt kockázatos hinni benne!

4,22 Istennek tetszett, hogy talált egy embert, aki szaván fogja. Ez mindig így van. Így **igazságot** tulajdonított Ábrahámnak. Ahol valaha a bűn és véték mérlegelése történt, ott semmi más nem volt, csak Isten előtti megállás igazságban. Ábrahám megszabadult az ítélettől, és megigazult a szent Isten által, hitből.

4,23 A hit általi megigazulásnak ez a történelmi elbeszélése **nem egyedül az ő kedvéért van megírva**. Természetesen egy bizonyos értelemben *őmiatta volt*

megírva. Ez az ő felmentő ítéletének maradandó feljegyzése, és annak, hogy most már tökéletesen áll Isten előtt.

4,24 **Miattunk is** meg van írva! Hitünk hasonlóképpen tulajdonítatik nekünk igazságul, amikor **hiszünk** Istenben, **aki feltámasztotta Jézust, a mi Urunkat a halálból**. Az egyetlen különbség a következő: Ábrahám abban hitt, hogy Isten életet ad a halottnak (vagyis az ő gyenge testének és Sára terméketlen méhének). Mi abban hiszünk, hogy Isten életet *adott* a halottnak, az Úr Jézus Krisztus feltámasztásával.

C. H. Mackintosh, ezt így magyarázza: *Ábrahám elhívást nyert, hogy higgyen az ígéletben, míg nekünk kiváltságunk hinni egy megvalósult tényben. Ő azért nyert elhívást, hogy előretékinthessen valamire, aminek meg kell történnie. Mi visszatekintünk arra, ami megtörtént, vagyis a megvalósult megváltásra, amit bizonyít a feltámasztás ténye és a felséges jobbán lévő megdicsőült Megváltó a mennyekben.*¹⁵

4,25 Az Úr Jézus **a mi bűneinkért halálra adatott, és feltámasztatott a mi megigazulásunkért**. Bár itt az **-ért** ragot használja az Ige (a görög *dia*), mind a *bűneinkért*, mind a *megigazulásunkért* esetében a szövegösszefüggés két különböző árnyalatot igényel. **Odaadatott** nemcsak **bűneink miatt**, hanem azért is, hogy elvegye azokat. **Feltámasztatott megigazulásunkért**, – vagyis azért, hogy kimutassa Isten tökéletes elégedettségét Krisztus munkájával, amely által megigazultunk. Az első esetben **bűneink** jelentették azt a problémát, hogy szükséges volt meghalni. A második esetben a **megigazulásunk** eredményt jelent, amit Krisztus feltámasztása biztosított. Megigazulás nem lehetett volna, ha Krisztus a sírban maradt. Az a tény, hogy feltámasztott, elmondja nekünk, hogy minden be van

fejezve, az ár ki van fizetve, és Isten végleg ki van elégtéve a Megváltó bünt jóvátévő munkájával.

F) Az evangélium gyakorlati előnyei (5,1-11)

Az apostol most a megigazulás dolgát még egy lépéssel előreviszi, felvetve a következő kérdést: **Mik a megigazulás előnyei a hívő ember életében?** Más szóval, valóban hat-e? A válasza hangos *igen*, amikor felsorolja azt a hét fő áldást, amely minden hívő ember osztályrésze. Ez az áldás Krisztuson keresztül áramlik a hívőhöz. Ő a közbenjáró Isten és ember között, és Isten minden ajándéka rajta keresztül érkezik hozzánk.

5,1 Az első nagy jótétemény, amit azok élveznek, akik **megigazultak hit által, a békesség Istennel, Urunk Jézus Krisztus által.** A háborúnak vége. Az ellenségeskedés megszűnt. Krisztus műve révén az ellenségeskedés minden oka köztünk és Isten között eltűnt. Ellenségekből barátokká lettünk a kegyelem csodája által.

5,2 Menetelünk is van Isten kegyelmének leírhatatlan mértékéhez. El vagyunk fogadva a szeretett Fiúban; ezért olyan közelvalók és kedvesek vagyunk Istennek, mint saját szeretett Fia. Az Atya kinyújtja ránk az aranyjogart, és mint fiait üdvözöl bennünket, nem úgy, mint idegeneket. **Ez a kegyelem** ill. kegyben állás magába foglalja Isten előtti helyzetünk minden pontját; azét a helyzetét, amely ugyanolyan tökéletes és állandó, mint Krisztusé, mert benne vagyunk.

Mintha ez nem volna elég, **örvendünk is Isten dicsőségének reménységében.** Ez azt jelenti, hogy örvendezve tekintünk előre arra az időre, amikor nemcsak nézzük Isten dicsfényt, hanem magunk is abban a dicsőségben jelenünk meg (lásd Jn 17,22; Kol 3,4). Nem tudjuk

felfogni ennek a reménységnek teljes jelentőségét itt a földön, és ezért az egész örökkévalóságon keresztül csodálni fogjuk.

5,3 A megigazulásból eredő negyedik áldás, a **dicsekedésünk a háborúságokban.** Nem annyira azok jelenlegi kellemetlenségeiben, hanem azok végeredményében (lásd Zsid 12,11). Ez is egyike a keresztyén hit gyönyörűsége paradoxonjainak, hogy az öröm együtt jár a nyomorúsággal. Az öröm ellentéte a bűn, és nem a szenvedés. Az **üldöztetés** egyik mellékterméke az, hogy **kitartást** vagy békességes türeést eredményez. Sohasem tudnánk **kitartást** kifejleszteni, ha életünk zavarmentes lenne.

5,4 Pál most továbbmegy, megmagyarázza, hogy a **békességes türés** formálja a **jellemet.** Amikor Isten látja, hogy hordozzuk megpróbáltatásainkat, és rátekinünk, hogy azokon keresztül valósuljanak meg szándékai, megjutalmaz bennünket elismerésével a békességes türés pecsétjével. Megpróbáltattunk és megerősödünk. Jóváhagyásának ez az érzése **reménységgel** tölt el. Tudjuk, hogy munkálkodik életünkben, formálja jellemünket. Ez bizalmat ad nekünk, hogy aki elkezdte bennünk a jó dolgot, be is fogja fejezni (Fil 1,6).

5,5 A reménység nem szégyenít meg. Ha elkezdünk reménykedni valamilyen, de azután később azt találjuk, hogy sohasem érhetjük el, akkor reménységünket szégyen vagy csalódás váltja fel. De üdvösségünk reménysége sohasem szégyenít meg. Sohasem csalódunk, sohasem találjuk azt, hogy hamis bizalomra támaszkodtunk. Hogyan lehetünk ebben ennyire bizonyosak? **Mert az Isten szeretete kitöltetett szívünkbe.** Az **Isten szeretete** mind a mi Isten iránti szeretetünket, mind az Úr szeretetét jelentheti irántunk. Itt az utóbbit jelenti, mert a 6-20. versek felsorolnak néhányat Isten sze-

retetének nagy bizonyítékai közül. **A Szent Szellem** hitre jutásunk pillanatában árasztotta el szívünket Isten örök szeretetének ezekkel a jeleivel. Ezáltal meggyőzött minket, hogy bizonyosan hazavisz a mennybe. Miután megkapjuk a Szent Szellemet, megérezzük, hogy Isten szeretet. Ez nem valamilyen bizonytalan, misztikus érzés, „van valaki odafent”, hanem mélységes meggyőződés arról, hogy a személyes Isten valóban szeret *minket*, mint egyént.

5,6 A 6-20. versekben Pál a kisebbtől a nagyobb felé haladva érvel. Logikája az, hogy ha Isten szeretete kitöltetett ránk, amikor istentelenek és ellenségei voltunk, nem őriz-e meg sokkal inkább most, hogy már hozzá tartozunk? Elvezet bennünket megigazulásunk ötödik hasznához, hogy *örök biztonságban vagyunk Krisztusban*. Ennek a témának a kibontását az apostol öt „szokkal inkább” szavakkal vezeti be.

„Szokkal inkább” megszabadulás a haragtól (5,9). (Az 1996-os protestáns Biblia szövegében: „még inkább”, „még bőségesebben” szavak olvashatók.)

„Szokkal inkább” megtartatás a feltámadott élete által (5,10).

A kegyelem ajándéka „szokkal inkább” elhatott (5,15).

„Szokkal inkább” uralkodnak a hívők az életben (5,17).

„Szokkal inkább” bővülködik a kegyelem (5,20).

A 6., 7. és 8. versben Pál azt hangsúlyozza, amik **mi voltunk (erő nélkül, istentelenek, bűnösök)**, amikor Krisztus meghalt értünk. A 9. és 10. versben azt hangsúlyozza, mik vagyunk most (megigazulva Krisztus vére által, megbékítve halála által). Az ebből következő bizonyosság, amit tenni fog az Úr értünk (megszabadít bennünket a haragtól, megőriz bennünket élete által).

Először arra emlékeztet bennünket,

hogy gyengék, elesettek, **erő nélküliek** voltunk, és képtelenek voltunk magunkat megváltani. De az előre meghatározott időben az Úr Jézus Krisztus meglátogatta bolygónkat és meghalt az emberekért. Nem a jó emberekért halt meg, ahogyan némelyek feltételeznék, hanem **az istentelenekért**. Nem volt bennünk erény vagy kiválóság, hogy beajánljon minket Istenhez. Teljesen érdemtelenek voltunk, de **Krisztus ennek ellenére meghalt** értünk.

5,7 Az isteni szeretetnek ez a cselekedete egyedülálló és páratlan volt az emberi tapasztalat szerint. Az átlagembernek drága az élete, és nem áldozná fel azt érdemtelen emberekért. Például nem halna meg egy gyilkosért, házasságtörőért vagy betörőért. Attól is vonakodna, hogy **„igaz” emberért meghaljon**, egy őszinte és megbízható emberért, ha nem különösebben jószágos. Lehetséges, rendkívüli esetben, hogy **„jó” emberért** meghalna valaki, olyanért, aki kedves, barátságos, szerető és szeretetre méltó.

5,8 Isten szeretete teljesen természetfeletti és túlvilági. Azzal mutatta meg csodálatos **szeretetét irántunk**, hogy elküldte szeretett Fiát, hogy meghaljon **értünk, amikor** még bűnösök voltunk. Ha azt kérdezzük, miért tette, akkor a választ magának Istennek a szuverén akaratában kell keresnünk. Nem bennünk volt valami jó, ami ilyen szeretetre okot adott.

5,9 Most új helyzet állt elő. Már nem vétkes bűnösöként tart számon minket. Az Úr üdvözítő **vérenek** hatalmas áráért, amely kiomlott értünk a Golgotán, Isten igaznak tekint. Minthogy hajlandó volt ilyen hatalmas árat fizetni megigazításunkra, amikor még bűnösök voltunk, nem fog-e **sokkal inkább** megtartani minket a **harag ellen** Krisztus által? Ha már a legnagyobb árat kifizette, hogy jóindulatába befogadjon, lehetséges lenne, hogy végül megengedné a vesztlünket?

Az, hogy **megtartatunk a harag ellen**, jelenti egyrészt azt, hogy „megment a haragtól”; másrészt azt, hogy „megszabadultunk minden tekintetben a haragtól”. Úgy gondoljuk, hogy itt az előjárószo (görögül *ápo*) az utóbbit jelenti: megmenekültünk Isten haragjától mind az időben, mind az örökkévalóságban.

5,10 Visszatérve arra, amik voltunk és amik most vagyunk, így kell gondolkodnunk. **Amikor ellenségek voltunk, megbékültünk Istennel Fiának halála által.** Ellenséges viszonyban voltunk az Úrral, és teljesen elégedettek voltunk ezzel. Magunkra hagyatva nem éreztük szükségét, hogy megbéküljünk vele. Gondoljuk meg: Isten **ellenségei** voltunk!

Isten nem osztotta ebben a dologban a mi viselkedésünket. Közbelépett a tiszta kegyelem megmutatásával. Krisztus helyettesítő halála eltüntette az Istennel való ellenségeskedésünk okát – éspedig a bűneinket. Hit által **megbékültünk Istennel** a Krisztusban.

Ha Isten ilyen drágán szerezte meg a békességünket, el fog minket valaha engedni? Ha **megbékültünk Fiának halála** által, ami csak egy látszólagosan kifejezett gyengeség volt, nem oltalmaz-e meg végig az Isten jobbján lévő Krisztus jelenlegi élete által, amely végtelenül hatalmas élet? Ha **halála** olyan hatalmas volt, hogy meg tudott menteni minket, hogyne lenne sokkal inkább az **életének** hatalma arra, hogy megtartsan?

5,11 Most érkezünk el a megigazulás hatodik előnyéhez: **dicsekedünk is az Istenben a mi Urunk Jézus Krisztus által.** Nemcsak ajándékaiban örvendezünk, hanem magában az ajándékozóban. Megváltásunk előtt örömminket máshol láltuk meg. Most ujjongunk, valahányszor **emlékezünk** rá, és szomorúak vagyunk, amikor **elfelejtjük**. Mi idézte elő ezt a csodálatos változást, hogy most Istenben örvendezhetünk? Az **Úr Jézus**

Krisztus műve. Egyéb ajándékainkhoz hasonlóan ez az öröm rajta *keresztül* érkezik hozzánk.

A hetedik jó dolog, amelyet a megigazulás által élvezünk, ezekben a szavakban található: **most a megbékélést nyertük.** A **megbékélés** az Isten és ember közötti harmónia létrejöttére vonatkozik az Úr áldozati művén keresztül. A bűn belépése elidegenedést, eltávolodást és ellenségeskedést hozott ember és Isten közé. A bűn félretételével, amely az eltávolodást okozta, az Úr Jézus helyreállította azokat, akik hisznek benne, és összhangba hozta őket Istennel. Meg kell jegyeznünk közben, hogy *Istennek* nem volt szüksége rá, hogy megbéküljön. Az *embernek* volt erre szüksége, mert ő volt ellenséges viszonyban Istennel.

G) **Krisztus művének diadala Ádám bűne felett (5,12-21)**

5,12 Az 5. fejezet hátralevő része híd a levél első része és a következő három fejezet között. Úgy kapcsolódik az első részhez, hogy felveszi az Ádám miatti elítéltetés témáit és a megigazulást Krisztus által, bebizonyítva, hogy Krisztus műve messze túlhaladja áldásban azt, amit Ádám okozott nyomorúságban, veszteségben. Hozzákapcsolódik a 6-8. fejezethez is, áttérve a megigazulásról a megszentelődésre, és a bűn cselekedeteiről az emberi természetben levő bűnre.

Ádám ezekben a versekben, mint mindazok képviselője áll, akik a régi teremtésben vannak. Krisztust úgy mutatja be, mint minden új teremtés fejét. A fej mindazoknak nevében cselekszik, akik alá tartoznak. Például, amikor egy állam elnöke aláír egy törvényt, annak az országnak valamennyi polgára nevében teszi.

Ez történt Ádám esetében. **Bűnének** eredményeképpen az emberi **halál** bejött

a világba. A halál közös sorsa lett Ádám minden leszármazottjának, mert benne **valamennyien vétkeztek.** Igaz, hogy mindnyájan elkövették a bűn egyéni tetteit is, de itt ez a gondolat nem szerepel. Pál rámutat, hogy Ádám bűne *képviseleti cselekedet* volt, és Isten minden utódját úgy tekinti, mint aki **vétkezett** benne.

Valaki azt az ellenvetést teheti, hogy Éva és nem Ádám követte el a földön az első bűnt. Ez igaz, de mivel Ádám volt az első, aki teremtettet, ő kapta a *vezető szerepet.* Így ő tekinthető úgy, mint aki minden leszármazottja nevében cselekszik.

Amikor Pál apostol azt mondja, hogy **a halál minden emberre elhatott, a fizikai halálra** gondol, még akkor is, ha Ádám bűne szellemi halált is előidézett (a 13. és 14. v. azt mutatja, hogy fizikai halálról van szó).

Amikor a Szentírásnak ehhez a szakaszához érünk, elkerülhetetlenül felvetődnek bizonyos kérdések. Igazságos-e az, hogy Ádám utódait bűnösnek kell tekinteni azért, mert ő vétkezett? Azért ítéli el Isten az embereket, mert bűnösnek születtek, vagy csak azokért a bűnökért, amelyek ténylegesen elkövették? Ha az emberek bűnös természettel születnek, és ha azért követnek el bűnt, mert bűnben születtek, hogyan tarthatja Isten őket felelősnek azért, amit tesznek?

A bibliakutatók sokat küszködtek ezekkel és hasonló problémák seregével, és a következtetések meglepő változatoságot mutatnak. Vannak azonban bizonyos *tények,* amelyekben biztosak lehetünk.

Először is, a Biblia azt tanítja, hogy minden ember bűnös, mind természet szerint, mind gyakorlatilag. Mindenki, aki emberi szülőktől született, örökli Ádám bűnét, de saját szabad akaratából is vétkezik.

Másodszor, tudjuk, hogy a bűn zsoldja a halál. Egyrészt fizikai halál, másrészt

Istentől való örök elszakíttóság.

Senkinek sem kell megfizetnie a bűn büntetését, hacsak nem akarja. Ez a fontos szempont. Isten roppant nagy árként küldte el Fiát, hogy mint helyettes meghaljon a bűnösökért. A büntől és annak zsoldjától való szabadulás ingyenes ajándék az Úr Jézus Krisztusba vetett hit által.

Az ember három ok miatt ítéltetik el: bűnös a *természete,* neki is *tulajdonítja* Ádám *bűnét,* és *bűnös gyakorlatilag* is. Végső bűne azonban annak a gondoskodásnak az elutasítása, amelyet Isten tett az ember megmentéséért (Jn 3,18-19.36).

Azt is kérdezhetik: „Mi lesz azokkal, akik sohasem hallották az evangéliumot?” Ez a kérdés legalábbis részben választ kapott az 1. fejezetben. Ezenkívül megnyugodhatunk abban a biztos tudatban, hogy az egész föld bírása helyesen fog cselekedni (1Móz 18,25). Sohasem cselekszik igazságtalanul vagy helytelenül, minden döntése méltányosságon és igazságosságon alapszik. Bár bizonyos helyzetek problémát képezhetnek homályos látásunk előtt, ezek neki nem problémák. Amikor az utolsó ügy is elhangzott és a tárgyalóterem ajtószármnyai bezárulnak, senkinek sem lesz jogos alapja az ítélet kifogásolására.

5,13 Pál most bemutatja, hogy Ádám bűne az egész emberi fajt befolyásolta. Először arra mutat rá, hogy **volt bűn a világban** Ádámától a Sínai-hegyen adott **törvényig** eltelt periódus alatt is. De akkor Isten törvénye nem volt világosan kijelentve. Ádám világos szóbeli parancsot kapott az Úrtól, és sok évszázaddal később a Tízparancsolat volt az isteni törvény világos, írott kijelentése. De a közbeeső időszak alatt az emberek nem rendelkeztek Istentől törvényes előírással. Ezért, noha ezalatt is volt **bűn,** nem volt *törvényszegés,* mert a törvényszegés az ismert törvény áthágása. **Tehát a bűn**

nem számít törvénszegésnek, amikor nincs törvény, amely azt tiltja.

5,14 A halál mégsem szűnt meg abban a korban, amikor nem volt törvény. Az egyetlen kivételtől, Énóktól eltekintve a **halál** minden ember felett megtartotta uralmát. Nem mondhatjuk, hogy ezek az emberek azért haltak meg, mert megszegték Isten világos parancsát, ahogyan Ádám tette. Miért haltak meg akkor? A válasz nyilvánvaló: azért haltak meg, mert Ádámban vétkeztek. Ha ez igazságtalannak látszik, ne feledjük, hogy ennek semmi köze sincsen a megváltáshoz. Mindazok, akik hitüket az Úrba vetették, örök üdvösséget nyertek. *Fizikailag* azonban éppen úgy meghaltak, és meghalásuknak oka Ádám bűne volt. Ebben a szerepben Ádám **típusa** (előképe) **volt annak, aki eljövendő volt,** vagyis az Úr Jézus Krisztusnak. A következő versekben Pál apostol kifejti ezt a témát, de inkább Ádám és az Úr Jézus Krisztus ellentéteit, mint hasonlóságait. Megmutatja, hogy:

Krisztusban Ádám utódai több áldással dicsekedhetnek, mint amennyit atyjuk elvesztett.

5,15 Az első ellentét Ádám **bűne** és Krisztus **ingyen ajándéka** között van. Az első ember bűne következtében **sokan meghaltak.** A **sok** itt természetesen Ádám leszármazottaira vonatkozik. A halál itt magában foglalhatja mind a szellemi, mind a fizikai halált.

Az ingyen ajándék sokkal inkább elhat **sokakra.** Az ingyen ajándék **Isten kegyelmének** drága megnyilvánulása, amely elhat a bűnösök nemzedékeire. Ez **az egy ember, Jézus Krisztus kegyelme által** vált lehetővé. Ez megdöbbentő kegyelem annak a részéről, aki meghal lázadó teremtményeiért. Áldozati halála által az örök élet ajándékát felajánlotta **sokaknak.**

Az ebben a versben szereplő kétféle

„**sokak**” nem ugyanazokra az emberekre vonatkozik. Az első „**sokak**” magában foglalja mindazokat, akik Ádám bűnének eredményeképpen a halál prédájává váltak. A második „**sokak**” mindazokat jelenti, akik az új teremtés tagjaivá lettek, akiknek Krisztus a feje. Ez csak azokat foglalja magában, akikre Isten kegyelme **elhatott,** – vagyis az igaz hívőket. Míg Isten kegyelme mindenkire árad, irgalmát csak azok birtokolják, akik bízhatnak a Megváltóban.

5,16 Van egy másik fontos ellentét is Ádám bűne és Krisztus **ajándéka** között. Ádám **egyetlen vétke** kikerülhetetlen **ítéletet** hozott, és a határozat a következő volt: „bűnös”. Másrészt viszont Krisztus **ingyen ajándéka sok bűnre** elegendő, nem csak egyre, és a következő határozatban testesül meg: „kiegyenlítve”. Pál hangsúlyozza a különbségeket Ádám bűne és Krisztus ajándéka között; az egyetlen bűn rettenetes pusztítása és a sok bűnből való hatalmas szabadulás között; végül az **ítélet** határozata és a **megigazítás** határozata között.

5,17 Egynek bünesete miatt uralkodott a halál, mint kegyetlen zsarnok. Az **igazság** kegyelmes **ajándéka** és a túláradó kegyelem ajándéka által minden hívő **uralkodik az életben az egy Krisztus Jézus által.**

Micsoda kegyelem ez! Nemcsak megszabadultunk a haláltól, amely, mint zsarnok, uralkodott felettünk, hanem élvezve az életet királyként uralkodunk most és örökké. Valóban megértjük és értékeljük ezt? Úgy élünk, mint mennyei királyok, vagy ennek a világnak a szemétdombjai közt csúszunk-mászunk?

5,18 Ádám **bűne** minden emberre **ítéletet** hozott, de Krisztus **igazságos cselekedete az élet megigazulását** hozta mindenkinek. **Az igazság cselekedete** nem az Úr élete vagy törvénytartása volt, hanem inkább helyettesként elszenvedett

halála a Golgotán. Ez az, ami elhozta az **élet megigazulását** – vagyis a **megigazulást**, ami **életet** eredményezett – és ezt elhozta **minden embernek**.

Az ebben a versben szereplő két *minden* nem ugyanazokra az emberekre vonatkozik. Az első „**minden**” **mindenkit** jelent, aki Ádámban van. A második „**minden**” **mindenkit** jelent, aki Krisztusban van. Ez világos a megelőző vers következő szavaiból: „...azok, akik a kegyelemnek és az igazság ajándékának bővülködésében *részesültek*”. *Az ajándékot hit által kell megkapni*. Csak azok kapják meg az **élet megigazulását**, akik bíznak az Úrban.

5,19 Ahogyan Ádám engedetlensége révén sokan bűnösökké lettek, ugyanúgy Krisztusnak Atyjával szembeni **engedelmessége** által **igaznak** nyilvánultak mindazok, akik bíztak benne. Krisztust, mint bűneink hordozóját, engedelmessége juttatta a keresztre.

Az univerzalizták hiába próbálják ezekkel a versekkel bizonyítani, hogy végül minden ember üdvözülni fog. Ez az ígeszakasz két központi gondolattal foglalkozik, és világos, ahogyan Ádám bűne elhatott azokra, akik „benne” vannak, úgy Krisztus igazsága is csak azoknak érvényes, akik „benne” vannak.

5,20 Amit Pál mondott, megrázkódtatásként hatott a zsidó ellentmondóra, aki úgy érezte, hogy minden a törvény körül forog. Most ez az ellentmondó megtanulja, hogy a bűn és a megváltás nem a törvényben összpontosul, hanem két főben. Ha ez a helyzet, akkor a következő kérdés merülhet fel benne: „Miért adatott akkor a törvény?” Az apostol így válaszol: **A törvény azért jött be, hogy a bűn megnövekedjék**. Nem létrehozta a bűnt, hanem feltárta a bűnt, mint Istennel szembeni **vétket**. Nem szabadít meg a bűntől, hanem bemutatja a bűnt, annak teljes rettenetes valóságában.

De Isten kegyelme minden ember bűnénél nagyobbak bizonyult. **Ahol a bűn megnövekedett**, Isten **kegyelme** a Golgotán **sokkal inkább bővülködött**.

5,21 Most, hogy a bűn uralma, amely minden emberre halált hozott, befejeződött, a **kegyelem** uralkodik az **igazság által**, és **Urunk Jézus Krisztus** által **örök életet** ad. Figyeljük meg, hogy a kegyelem **igazság által** uralkodik. Isten szentségének minden igénye ki van elégítve, a törvény büntetése ki van fizetve, így Isten most örök életet adhat mindenkinek, aki Krisztusnak helyettes áldozatát igénybe veszi.

Talán részleges választ kapunk ezekben a versekben a következő ismerős kérdésre: „Miért engedte Isten bejönni a bűnt a világba?” A válasz az, hogy Isten dicsősége nagyobb lett, és az ember nagyobb áldásokat kapott Krisztus áldozatán keresztül, mintha a bűn sohasem lépett volna be. Sokkal jobb, hogy Krisztusban vagyunk, mintha örökre az el nem bukott Ádámban lehetnénk. Ha Ádám sohasem vétkezett volna, élvezte volna a folyamatos létet a földön, az Éden-kertben. De nem lett volna kilátása arra, hogy Isten megváltott gyermeke legyen, Isten örököse vagy Jézus Krisztus örökösétársa. Nem volt ígérete mennyei otthonra, vagy hogy örökre Krisztussal lesz, és hozzá hasonlóvá válik. Ezek az áldások csak **Urunk Jézus Krisztus** megváltói műve által jönnek.

H) Az evangélium útja a szent élet-hez (6. fejezet)

Amit Pál az 5. fejezet végén mondott – hogy a kegyelem felülmúlja minden ember bűnét –, felvet egy másik nagyon fontos kérdést. *Az evangélium tanítása (hogy kegyelemből tartatunk meg) megengedi, sőt bátorítja a bűnbenélést?*

A válasz határozott nem, amelyet a 6-

8. fejezetben fejt ki. Itt, a 6. fejezetben a válasz három kulcsszó köré összpontosul: *tudni* (3. 6. v.), *gondolni* vagy *figyelembe venni* (11. v.) és *odaszánni* (13. v.).

Pálnak ebben a fejezetben található gondolatmenetét segít követni, ha megértjük a különbséget a hívő helyzete és gyakorlata között. Helyzete az, hogy Krisztusban áll. Gyakorlata az, ami a mindennapi életben ő maga, vagy aminek lennie kell.

A kegyelem beleállít minket egy helyzetbe, azután tanít bennünket, hogy ahhoz méltóan járjunk. Helyzetünk abszolút tökéletes, mert *Krisztusban* vagyunk. Gyakorlatunknak mind jobban meg kell felelnie helyzetünknek. Sohasem fog megfelelni tökéletesen, amíg meg nem látjuk az Urat a mennyben, de mind jobban és jobban át kell alakulnunk időközben az Ő képmására.

Az apostol először azt az igazságot tárgyalja, hogy azonosulunk Krisztussal halálában és feltámadásában. Azután pedig felszólít, hogy éljünk ennek a nagy igazságnak a világoosságában.

6,1 A zsidó ellentmondó úgy gondolja, hogy döntő érveléssel jön elő. Ha a kegyelem evangéliuma azt tanítja, hogy az ember bűne Isten kegyelmének csak még nagyobb megmutatkozását biztosítja, ez nem bátorít-e arra, hogy **maradjunk meg a bűnben, hadd** legyen **a kegyelem** annál nagyobb?

Ennek az érvelésnek modern változata a következő: „Azt mondod, hogy az emberek kegyelemből, hit által tartatnak meg a törvény nélkül. De ha minden, amit tenned kell a megváltás érdekében, az, hogy higgy, akkor elmehetsz és élhetsz a bűnben.” Eszerint az érvelés szerint a kegyelem nem elegendő indíték a szent élethez. Ezért az embereket a törvény korlátozása alá kell helyezni.

Segítséget jelent, hogy ebben a fejezetben négy válasz is található a kiindulási

kérdéshez: **Megmaradjunk-e a bűnben?**

1. Nem *tudsz*, mert Krisztussal egyesültél. Érvelés (1-11. v.).
2. *Nincs rá szükséged*, mert a bűn uralmát megtörte a kegyelem. Odaszánnás (12-14. v.).
3. *Nem szabad*, mert újra uraddá tenné a bűnt. Uralkodás (15-19. v.).
4. *Jobb, ha nem teszed*, mert katasztrófával végződne. Figyelmeztetés (20-23. v.)¹⁶

6,2 Pál első válasza tehát az, hogy nem tudunk megmaradni a bűnben, mivel **meghaltunk a bűnnek**. Ez a helyzeti igazság. Amikor Jézus meghalt a bűnnek, mint a mi képviselőnk halt meg. Nemcsak úgy halt meg, mint *helyettesünk* – vagyis *értünk* vagy a *helyünkben* –, hanem úgy is meghalt, mint képviselőnk, – vagyis mint *mi*. Ezért, amikor meghalt, mi haltunk meg. Meghalt a bűn egész kérdésének, egyszer s mindenkorra megoldva azt. Mindazokat, akik Krisztusban vannak, Isten úgy látja, mint akik halottak a bűnnek.

Ez nem jelenti a hívő büntelenségét, hanem azt, hogy azonosult Krisztussal a halálában, és mindenben, ami halálával összefügg.

6,3 Az első kulcsszó Pál előadásában az, hogy **TUDJÁTOK**. Itt vezeti be a bemelegítés témáját, hogy bemutassa, a hívő soha nem fogadhatja el erkölcsileg, hogy bűnben járjon. De azonnal felveti a kérdést: „Melyik bemelegítésre utal?” Így szükség van néhány bevezető szóra.

Amikor valaki megmentetik, a **Krisztus Jézusba merítkezik be** olyan értelemben, hogy azonosul Krisztussal az **Ő halálában** és feltámadásában. Ez nem ugyanaz, mint a Szellemben merítkezés (vagy a Szellemmel bemelegítés), bár mindkettő egyidejűleg történik. Az utóbbi bemelegítés a hívőt Krisztus Testébe helyezi (1Kor 12,13); ez nem a **halálba**

bemerítkezés. A **Krisztusba** való bemerítkezés Isten értékelése szerint az, hogy a hívő meghalt és feltámadt Krisztussal.

Amikor Pál itt a bemerítkezésről beszél, egyrészt Krisztussal való szellemi azonosulásunkra, másrészt ennek kiábrázolására gondol, vagyis a vízbe történő merítkezésünkre. De ahogyan az érvelés halad előre, úgy látszik, sajátos módon áthelyezi a hangsúlyt a vízzel történő bemerítkezésre, ugyanakkor emlékezteti olvasóit, hogyan „temettettek el” és hogyan „plántáltattak be együtt” a Krisztus halálának „hasonlatosságában”.

Az ÚSZ sohasem foglalkozik a be nem merített hívő abnormális helyzetével. Feltételezi, hogy azok, akik megtértek, vágnak alávetni magukat a bemerítkezésnek. Ezért beszélhetett az Úr a hitről és a bemerítkezésről ugyanabban a mondatban: „Aki hisz és megkeresztelkedik, üdvözülni” (Mk 16,16). Bár a bemerítkezés nem szükséges az üdvösséghez, annak állandó, nyilvános jelének kell lennie.

6,4 A vízbe **merítkezés** a Krisztusba való **belemerülés** látható kiábrázolása. Azt jelzi, hogy a hívő alámerült a halál sötét vizeibe (az Úr Jézus személyében); és azt ábrázolja, hogy Krisztusban feltámad, mint új ember, és az élet új voltában jár. Van olyan értelme is, hogy a hívő részt vesz régi önmaga temetésén, amikor bemerítkezik. Amikor bemerül a vízbe, ezt mondja: „Mindazt, ami Ádám bűnös gyermekeként voltam, halálba és keresztre adtam.” Amint feljön a vízből ezt mondja: „Élek többé nem én, hanem él bennem a Krisztus” (lásd Gal 2,20).

Conybeare és Howson a következőket állapítja meg: „Ezt az igehelyet nem lehet megérteni, kivéve akkor, ha tudjuk, hogy az eredeti keresztség alámerítéssel történt.”

Az apostol továbbmegy és megállapítja, hogy Krisztus feltámadása lehetővé

teszi, hogy **új életben járjunk**. Megállapítja, hogy **Krisztus feltámadt a halálból az Atya dicsősége által**. Ez egyszerűen az, hogy Isten teljes isteni tökéletessége – igazsága, szeretete, igazságossága stb. – megkövetelte az Úr feltámasztását. Az Úr személyének kiváló voltára tekintve nem lett volna Isten jellemével összeegyeztethető, ha Őt a sírban hagyta volna. Isten *feltámasztotta* Őt, és mivel mi azonosultunk Krisztussal a feltámadásában, **új életben tudunk és akarunk járni**.

6,5 Ahogyan **eggyé lettünk** Krisztussal **halála hasonlatossága** szerint, **bizonyára azok leszünk feltámadása hasonlatossága szerint** is. A „**halála hasonlatossága**” kifejezés arra vonatkozik, hogy a hívő alámerült a vízbe a bemerítkezéskor. A Krisztussal való tényleges egyesülés az Ő halálában közel 2000 évvel ezelőtt megtörtént, a bemerítkezés annak „hasonlósága”, ami akkor megvalósult.

Nemcsak alámerülünk a vízbe, fel is jövünk a vízből, ami viszont a **feltámadás hasonlatossága**. Míg igaz az, hogy a „**hasonlatossága szerint**” kifejezés nem része az eredeti szövegnek ennek a versnek a második részében, a jobb megértés érdekében hozzá kell fűzni.

Ahogyan **eggyé lettünk** Krisztussal **halála hasonlatossága szerint** (alámerülés a vízbe), ugyanúgy egyesültünk vele **feltámadása hasonlatossága szerint** (feljövétel a vízből). A mellékmondatban szereplő **azok leszünk** kifejezés nem feltétlenül jövő idő.

Hodge mondja a következőket:

*Nem arra vonatkozik az utalás, hogy valami később történik, hanem az egymás után következés bizonyosságára, vagyis az oksági kapcsolatra. Ha az egyik megtörténik, a másik bizonyosan követni fogja.*¹⁷

6,6 A bemerítkezésben megvalljuk, **hogy őemberünk megfeszített** Krisztussal. Az „**emberünk**” mindaz, amik

voltunk, mint Ádám gyermekei: régi, gonosz, meg nem újult önmagunk, minden régi szokásunkkal és vágyunkkal. A megtéréskor levetjük az **óembert** és felöltjük az új embert, mintha szennyes rongyainkat foltmentes öltözetre cserélnénk ki (Kol 3,9-10).

Az **óember** keresztre feszítése a Golgotán a **bűn testének** elvesztése. A **bűn teste** nem a fizikai test, inkább a bennünk lakó bűn, ami zsarnok felettünk és uralkodik. A bűn teste **megerőtlenült**, vagyis *érvénytelen* vagy *működésképtelen*, mint *uralkodó hatalom*. Az utolsó mellékmondat teszi világossá, hogy jelentése a következő: **hogy ne legyünk tovább a bűn rabszolgái**. A bűn zsarnoksága megtört felettünk.

6,7 Mert aki meghalt, felszabadult a bűn alól. Itt van például egy ember, akit halálra ítélték egy rendőrtiszt meggyilkolásáért. Mihelyt meghalt, **szabaddá** lett (szó szerint „megigazult”) **bűnétől**. A büntetést megfizette, és az úgy le van zárva.

Nos, mi meghaltunk Krisztussal a Golgota keresztyén. Büntetésünk nemcsak ki van fizetve, de a bűn ereje is megtört az életünkben. Nem vagyunk már a bűn kiszolgáltatott foglyai.

6,8 Meghalásunk **Krisztussal** az igazságnak csak az egyik oldala. A másik oldala az, **hogy élünk is vele. Meghaltunk a bűnnek; élünk az igazságnak.** A bűn uralma megtört felettünk. Itt és most részesülünk Krisztus feltámadott életében, és ráadásul az egész örökkévalóságban részesei leszünk. Dicsőség az Ő nevének!

6,9 Bizodalomunk azon a tényen alapszik, hogy a feltámadt Krisztus többé meg nem hal. **A halál többé rajta nem uralkodik.** A halál három nap és három éjszaka uralkodott felette, de ennek az uralomnak örökre vége. Krisztus sohasem halhat meg újra!

6,10 Amikor az Úr Jézus **meghalt,**

meghalt a bűn egész kérdésének **egyszer és mindenkorra. Meghalt** a bűn igényeinek, zsoldjának, követelményeinek, büntetésének. Bevégezte a munkát, mégpedig olyan tökéletesen, hogy sohasem kell megismételni. Most, **hogy él, Istennek él.** Természetesen mindig Istennek élt. Most azonban új összefüggésben **él Istennek**, mint a feltámadott; és új szférában, ahova a bűn sohasem léphet be.

Mielőtt továbbmegyünk, nézzük meg újra az első tíz verset. Az általános téma a *megszentelődés*, Isten módszere a szent életre. Ami Isten előtti megállásunkat illeti, úgy tekint ránk, mint akik meghaltak és feltámadtak Krisztussal. Ezt ábrázolja a bemerítkezés. Krisztussal való halálunk fejezi be történetünket, mint Ádám gyermekeiét. Isten ítélete óemberünk felett nem a reformálás, hanem a halál. Amikor meghaltunk Krisztussal, végre lett hajtva ez az ítélet. Most feltámadtunk Krisztussal új életre. Megtört felettünk a bűn zsarnoksága, minthogy a bűn a halott emberen semmit sem tehet. Most szabadok vagyunk, hogy Istennek éljünk.

6,11 Pál apostol az igaz *helyzetünket* írta le. Most rátér ennek az igazságnak *gyakorlati kimunkálására* az életünkben. Azt kell **„GONDOLNUNK”** magunkról, hogy **meghaltunk a bűnnek, de élünk az Istennek Jézus Krisztusban**, a mi Urunkban.

Az, hogy **„gondoljuk”**, itt azt jelenti, hogy fogadjuk el, amit Isten mond rólunk, mint igazságot, és éljünk annak fényében.

Ruth Paxton írja a következőket:

Elhisszük, amit Isten mond a Róm 6, 6-ban, és tudjuk, hogy ez tény a saját megváltásunkban. Ez a hit határozott cselekvését igényli, és ez határozott magatartást eredményez az „óemberrel” szemben. Ott fogjuk látni, ahol Isten látja, – a kereszten, halálra adva Krisztussal. A hit állandóan műkö-

dik, hogy az őembert ott tartsa, ahova a kegyelem helyezte. Ez nagyon mélyen érint minket, mert szívünk hozzájárulását adta a régi „én” kárhoztatásához és elítéléséhez. Mivel egyáltalán nem méltó arra, hogy éljen, mint ilyen, teljesen meg van fosztva minden további igényétől. Az első lépés a gyakorlati szentség, az „őember” keresztre feszítésének elfogadása.¹⁸

Halottnak **gondoljuk** magunkat a **bűnnek**, amikor úgy reagálunk a kísértésre, ahogyan a halott ember tenné. Egy napon Ágostont megszólította a megtérés előtti szeretője. Amikor megfordult és gyorsan továbbment, a nő utána kiáltott: „Ágoston, én vagyok! Én vagyok az!” Meggyorsítva lépteit Ágoston visszakiáltott: „Igen, tudom, de én már nem vagyok az!”¹⁹ Úgy értette, hogy **meghalt a bűnnek és Istennek él**. Egy halott embernek semmi köze az erkölcstelenséghez, hazugsághoz, csaláshoz, pletykához vagy bármilyen más bűnhöz.

Most mi **Istennek élünk Krisztus Jézusban**. Ez azt jelenti, hogy szentségre, imádatra, imádságra, szolgálatra és gyümölcstermesre hív minket.

6,12 Láttuk a 6,6-ban, hogy őemberrünk megfeszítettett, tehát a bűn már nem uralkodó zsarnok, tehát már nem vagyunk a bűn tehetetlen foglyai. Most arra alapul a gyakorlati figyelmeztetés, ami helyzetünk szerint igaz. **Ne uralkodjék a bűn halandó** testünkben azáltal, hogy gonosz vágyainak engedünk. A Golgotán a bűn uralma halállal végződött. Most ezt kell a gyakorlatban megvalósítanunk. Szükség van az együttműködésünkre. Csak Isten tehet bennünket szentté, de nem teszi meg a hozzájárulásunk nélkül.

6,13 Ez elvezet a fejezet harmadik kulcsszavához, az **ODASZÁNÁSHOZ**. **Ne szánjuk oda tagjainkat a bűnnek**, hogy azok a gonoszság fegyvereiként vagy eszközeiként szolgáljanak. Köteles-

ségünk, hogy tagjainkat **Istennek** adjuk ellenőrzésre, legyenek azok az **igazság** fegyverei. Végül is életre támadtunk föl – ahogy a 6,4 emlékeztet minket, ezért új életben kell járnunk.

6,14 Most meg van adva egy másik ok, ami miatt rajtunk, hívőkön a **bűn nem uralkodik** többé. Az első ok az volt, hogy a régi emberünk megfeszítettett Krisztussal (6,6). A második ok, hogy **nem vagyunk a törvény alatt, hanem a kegyelem alatt**.

A bűn ráteszi a kezét arra az emberre, aki a törvény alatt van. Miért? Mert a törvény megmondja neki, mit kell tennie, de nem ad neki hatalmat rá. A törvény felébreszti az alvó vágyakat az elbukott emberi természetben, hogy azt tegye, ami tiltva van. Régi mondás: „A tiltott gyümölcs édes.”

A **bűn nem uralkodik** azon, aki kegyelem alatt van. A hívő meghalt a bűnnek. Megkapta a Szent Szellemet, mint erőt a szent életre. Szeretet vezérli Ura iránt, nem pedig a félelem a büntetéstől. A **kegyelem** az egyetlen dolog, ami a valóságos szentséget lehetővé teszi. Ahogyan Denney mondja: „Nem a tiltás, hanem az indíték az, amely megszabadít a büntől; nem a Sínai-hegy, hanem a Golgota hoz létre szenteket.”²⁰

6,15 Azok, akik félnek a **kegyelemtől**, azt feltételezik, hogy az felszabadítja a bűnözést. Pál úgy oldja meg ezt a tévedést, hogy felteszi a kérdést, azután határozottan tagadja. Szabadok vagyunk a törvénytől, de nem vagyunk törvény nélkül. A **kegyelem** szabadá tesz arra, hogy az Urat szolgáljuk és ne vétkezzünk ellene.

A 6,1-ben ezzel a kérdéssel találkozunk: „Megmaradjunk-e a bűnben?” Itt a kérdés a következő: „**Vétkezzünk-e?**” A válasz mindkét esetben a leghatározottabb: „**Semmiképpen sem!**” Isten egyáltalán nem nézheti el bünt.

6,16 Egyszerű tény az életben, hogy ha alávetjük magunkat valakinek, mint urunknak, akkor a rabszolgájává válunk. Hasonlóan, ha odaszánjuk magunkat a bűnnek, a bűn **rabszolgáivá** válunk, és ennek az útnak a végén örök **halál** vár. Ha viszont úgy döntünk, hogy Istennek engedelmessé válunk, az eredmény a szent élet. A bűn rabszolgáit büntudat, félelem és nyomorúság kötözi meg; de Isten szolgálói szabadok, hogy azt tegyék, ami az új természet szerint való. Miért lennél tehát rabszolga, amikor szabad lehetsz?

6,17 „Hála Istennek, hogy ti, akik egykor a bűn szolgálói voltatok, őszintén reagáltatok a Krisztus tanításának hatására, amikor annak befolyása alá kerültek” (J. B. Philips). A római keresztyének teljes szívvel engedelmessé váltak a kegyelem evangéliumának, amelyben bíztak, beleértve mindazokat a **tanításokat**, amelyeket Pál apostol ebben a levélben tanít.

6,18 A helyes tanítás helyes életcélokat tűz ki. Viszonozza az igazságot, hogy **felszabadultunk a bűn alól**, mint egykori urunktól, és az **igazság rabszolgái lettünk**. Az a kifejezés, hogy **felszabadultunk a bűn alól**, nem állítja, hogy már nincsen bűnös természetünk. Azt sem, hogy már nem követünk el bűnös cselekedeteket. A szövegösszefüggés azt mutatja, arra vonatkozik, hogy szabadok lettünk a bűntől, mint az életükben uralkodó hatalomtól.

6,19 A 18. versben az apostol az igazság rabszolgáiról beszélt, de felismeri, hogy azok, akik igazságban élnek, valójában nincsenek szolgaságban. „A gyakorlatilag igazság nem rabszolgaság, kivéve, ha emberi módon szemléljük”.²¹ Akik bűnben járnak, rabszolgái a bűnnek, de akiket a Fiú megszabadít, valóban szabadok (Jn 8,34,36).

Pál megmagyarázza, hogy amikor a **rabszolga** és úr hasonlatot használja, **em-**

beri módon szól; vagyis egy ismerős illusztrációt alkalmaz a mindennapi életből. Ezt **hústestük erőtlensége miatt** teszi. Más szóval, mivel értelmi és szellemi nehézségek állnak fenn az igazság megértése közben, általános kifejezésekkel mondja el a tényeket. Az igazságot gyakran illusztrálni kell, hogy érthető legyen.

Megtérésük előtt a hívők odaadták testüket **rabszolgaként** mindenféle **tiszátalanságra**, egyik gonoszságra a másik után. Most oda kell szánniuk ugyanazt a testet az **igazság rabszolgaságára**, hogy életük valóban szent legyen.

6,20 Amikor a bűn rabszolgái voltak, az egyetlen szabadság, amit ismertek, az **igazságtól** való mentesség volt. Ez kétségbeesés helyzet. Megkötözve minden gonoszsággal, és **mentesen** minden jótól!

6,21 Pál felhívja őket (és minket), hogy készítsenek leltárt a meg nem váltott élet gyümölcseiről, azoknak a cselekedeteknek a gyümölcseiről, **amelyeket** a hívők **most szégyellnek**.

Marcus Rainsford a következőképpen vázol fel egy ilyen leltárt:

1. Visszaélés a képességekkel.
2. Nyomott lelkiállapot.
3. Időpocsékolás.
4. Visszaélés a befolyással.
5. Igazságtalanság a legjobb barátokkal szemben.
6. Alapvető érdekeink semmibe vevése.
7. A szeretet – különösen Isten szeretetéé – durva megsértése. Vagy egyetlen szóban összefoglalva: **SZÉGYEN**.²²

Ezeknek a dolgoknak a vége halál. „Minden bűn – írja A. T. Pierson – a halál felé vezet, és ha valaki kitart mellette, halálban végződik, ami annak célja és következménye.”²³

6,22 A megtérés az ember helyzetét teljesen megváltoztatja. Most **megszabadult a bűntől**, mint urától, és **Isten** önkéntes rabszolgájává válik. Az eredmény szent élet most, és **örök élet** az út **végén**.

Természetesen a hívőnek már most is örök **élete** van, de ez a vers az **életre** a maga teljességében vonatkozik, amely magában foglalja a feltámadott megdicsőült testet.

6,23 Az apostol a témát ezeknek az élénk ellentéteknek a bemutatásával foglalja össze:

Két úr – **bűn** és **Isten**.

Két módszer – **zsold** és ingyen **ajándék**.

Két következmény – **halál** és **örök élet**.

Figyeljük meg, hogy az örök élet egy személyben van, és ez a személy maga **Krisztus Jézus, a mi Urunk**. Mindenkinek **örök élete** van, aki **Krisztusban** van. Ilyen egyszerű az egész!

D) A törvény helye a hívő életében (7. fejezet)

Az apostol most feltesz egy kérdést, amely elkerülhetetlenül felvetődik: *Mi a kapcsolata a keresztyénnek a törvénnyel?* Pál talán különösen a zsidó hívőkre gondolt ennél a kérdésnél. Minthogy a törvény Izraelnek adatott, de az elvek éppen annyira alkalmazhatók a nem zsidó hívőkre is, akik balgán készek lettek volna magukat törvény alá helyezni, mint az élet szabályzó rendszere alá, miután már megigazultak.

A 6. fejezetben láttuk, hogy Isten gyermekeinek életében a bűnös természet zsarnokságának a halál vetett véget. Most azt fogjuk látni, hogy a halál vet véget a törvény uralmának is azok felett, akik alatta voltak.

7,1 Ez a vers összefüggésben van a 6,14-gyel: „Nem vagytok törvény alatt, hanem kegyelem alatt.” A kapcsolat a következő: „Tudnod kell, hogy nem vagy törvény alatt – vagy nem tudod azt a tényt, hogy **a törvény csak addig uralkodik az ember felett**, amíg él?” Pál azokhoz beszél, akik ismerik a törvény alapelveit, és ezért tudniuk kell, hogy a

törvénynek nincs mondanivalója egy halott emberhez.

7,2 Pál, hogy ezt illusztrálja, megmutatja, hogyan szakítja meg a halál a házassági szerződést. Egy **nőt** a házasság **törvénye a férjéhez köt, ameddig az él**. De ha **meghal, az asszony felszabadul a törvény alól**.

7,3 Ha egy asszony **összeházasodik egy másik férfival, amíg a férje él**, házasságtörésben vétkes. **Ha** azonban **férje meghal, szabaddá válik** arra, hogy ismét házasságra lépjen.

7,4 Az illusztráció alkalmazásánál nem szabad minden részletet szó szerint venni. Például *sem* a férfi, *sem* a feleség nem a törvény. Az illusztráció célja az, hogy bemutassa, ahogyan a halál megszakítja a házassági közösséget, ugyanúgy szakítja meg a hívőnek Krisztussal való halála a törvény hatáskörét.

Figyeljük meg, Pál apostol *nem* azt mondja, hogy a törvény meghalt. A törvény még érvényes a büntudat kialakítására. Emlékezzünk arra is, hogy amikor ebben az ígeszakaszban azt mondja, hogy „mi”, azokra gondol, akik zsidók voltak, mielőtt Krisztushoz jöttek.

Meghaltunk a törvénynek Krisztus teste által. A **test** itt arra utal, hogy **testét** az Úr kiszolgáltatta a halálnak. Már nem vagyunk **a törvényhez** kötve. Most a feltámadott Krisztushoz kapcsolódunk. Egyik házasságot megszakította a halál, és egy új jött létre. Most, hogy megszabadultunk **a törvénytől, gyümölcsöt teremhetünk Istennek**.

7,5 A gyümölcsnek ez az említése elvezeti a gondolatot ahhoz a **gyümölcshöz**, amelyet akkor termünk, **amikor a hústestben vagyunk**. Az a kifejezés, hogy **a hústestben**, nyilvánvalóan nem azt jelenti, hogy „a testben”. **A hústestben** kifejezés itt a megváltás előtti állapotunkat írja le. Akkor a hústest volt Isten előtti megállásunk alapja. Helyzetünk

attól függött, amik voltunk vagy amit cselekedni tudtunk, hogy kiérdemljük Isten elfogadását. **A hústestben** kifejezés ellentéte: „a Krisztusban”.

Megtérésünk előtt **bűnös szenvedélyek** irányítottak minket, **amelyeket a törvény ébresztett**. Nem arról van szó, hogy a törvény *idézte elő*, hanem csak arról, hogy megnevezte és tiltotta azokat, és ezzel erős vágyat támasztott, hogy *megtegyük* a bűnt.

Ezek a **bűnös szenvedélyek** kifejezésre jutottak fizikai tagjainkban, és amikor engedtünk a kísértésnek, **halált** termő mérges gyümölcsöt teremtünk. Máshol az apostol úgy beszél erről a gyümölcscről, mint a hústest cselekedeteiről: „házasságtörés, paráznaság, tisztátalanság, bujálkodás, bálványimádás, varázslás, ellenségeskedés, versengés, gyűlölködés, harag, patvarkodások, visszavonások, pártütések, irigységek, gyilkosságok, részegségek, dobozódások” (Gal 5,19/b-21/a).

7,6 A sok csodálatos esemény között egyik a megtérésünk, vagyis az, hogy **megszabadulunk a törvénytől**. Ez annak eredménye, hogy meghaltunk Krisztussal. Mivel Ő úgy halt meg, mint a mi képviselőnk, mi is **meghaltunk** vele. A halálában teljesítette a törvény minden követelését, kifizetve annak rettenetes büntetését. Ezért szabadok vagyunk a törvénytől és annak elkerülhetetlen átkától. Nem fenyegethet kettős veszedelem.

Isten nem kér két árat,

Először a kezesét,

S az enyémét utólag.

Augustus M. Toplady

Most szabaddá lettünk, hogy **szolgáljunk a Szellem újságában és nem a betű óságában**. Szolgáltatunkra a szeretet indít, nem a félelem; ez a szabadság és nem a megkötözöttség szolgálata. Már nem szolgálai ragaszkodás a formák és ceremóniák apró részleteihez, hanem önmagunk örvendező kiárasztása Isten dicső-

ségére és mások áldására.

7,7 Mindebből úgy tűnhet, hogy Pál a törvényt *bírálja*. Azt mondta, hogy a hívők meghaltak a bűnnek és meghaltak a törvénynek, és ez azt a benyomást keltetheti, hogy a törvény gonosz; de távolról sem ez a helyzet.

A 7,7-13-ban rátér, hogy leírja azt a fontos szerepet, amit a törvény játszott saját életében, mielőtt megtért. Hangsúlyozza, hogy maga a törvény nem bűnös, hanem **feltárja a bűnt az emberben**. A törvény volt az, ami meggyőzte őt szívének rettenetes gonoszágáról. Amíg más emberekkel hasonlította össze magát, úgy vélte, hogy meglehetősen elfogadható. Mihelyt megértette Isten törvényének igényeit, némán megítélve állt.

Egy konkrét parancs, a tizedik, leplezte a bűnt: „**Ne kívánjad!**” A kívánság helyet kap a gondolkodásban. Lehet, hogy Pál nem követett el semmilyen nagyobb visszataszító bűnt; most megértette, hogy gondolatvilága romlott volt. Megértette, hogy a gonosz gondolatok ugyanolyan bűnösök, mint a gonosz cselekedetek. Szennyes volt a gondolatvilága. Külső élete viszonylag kifogástalan lehetett, de belső élete a rémségek barlangja volt.

7,8 A bűn, alkalmat nyerve a parancsolat által, mindenféle gonosz vágyat nemzett bennem. A gonosz vágy jelenti itt a kívánságot. Amikor a törvény megtilt valamilyen gonosz kívánságot, az ember romlott természete mindjobban fellángol, hogy elkövesse azt. Például a törvény azt mondja: „Nem szabad képzeteledben felidézni semmiféle kívánatos szexuális együttlétet. Nem élhetsz a kéjsóvár fantáziák világában.” A törvény megtiltja a szennyes, aljas, szuggesztív gondolati életet. Sajnos, nem ad hatalmat a legyőzésére. Így az eredmény az lesz, hogy a törvény alatt lévő ember egyre inkább belemerül a szexuális tisztátalanság

képzeletvilágába, jobban, mint bármikor. Rájön, hogy valahányszor megtiltanak egy cselekedetet, a bűnös természet annál inkább meg szeretné cselekedni.” „A lopott víz édes, és a titkon fogyasztott étel gyönyörűséges!” (Péld 9,17)

Relatív értelemben **törvény nélkül a bűn halott**. A bűnös természet olyan, mint az alvó kutya. Amikor jön a törvény és azt mondja, hogy „ne tedd”, a kutya felébred és tombolni kezd, kifejezetten azt cselekedve, ami tiltva van.

7,9 Mielőtt Pált meg nem győzte a törvény, **eleven** volt. *Viszonylag* szunynyadó bűnös természetéről és szívének gonosz állapotáról sem volt tudomása.

Amikor azonban jött a parancsolat – vagyis elérkezett a lesújtó meggyőzés –, bűnös természete fellángolt. Minél jobban próbált engedelmeskedni, annál rosszabbul sikerült. **Meghalt** olyan értelemben, és megszűnt minden reménysege arra nézve, hogy saját jelleme által vagy erőfeszítéseivel elérí az üdvösséget. **Meghalt** a saját vele született jósága minden elképzelésének. **Meghalt** az az álmodozása is, hogy megigazulhat a törvény megtartásával.

7,10 Azt találta, hogy az a **parancs, amely életre való**, neki valójában **halálára** van. De mit jelent az, hogy egy parancs **életre való**? Ez valószínűleg visszatekintés a 3Móz 18,5-re, ahol Isten ezt mondta: „Tartsátok meg azért az én rendeleteimet és az én végzéseimet, amelyeket ha megcselekszik az ember, él azok által. Én vagyok az Úr.” *Ideális értelemben* a törvény életet ígért azoknak, akik megtartják. Az oroszlán ketrecén kívüli felirat ezt mondja: „Maradj távol a rács-tól!” Ha engedelmeskedsz, a parancs az életre szól. De az olyan gyermek számára, aki engedetlen és benyúl, hogy meg-simogassa az oroszlánt, halált hoz.

7,11 Pál ismét hangsúlyozza, hogy a törvényt nem érheti vád. A benne lakozó

bűn az, amely arra indította, hogy azt tegye, amit a törvény tiltott. A bűn becsapta, hogy úgy gondolja, a tiltott gyümölcs egyáltalán nem is olyan rossz, boldogsághoz vezet, és ő megengedheti magának. Azt sugallja, hogy Isten megtagadja tőle az örömeiket, amelyek javára lennének. Így a bűn **megölte** őt ebben az értelemben, és halált hozott legszebb reményeire, arra, hogy kiérdemelheti az üdvösséget.

7,12 Maga a **törvény szent**. Mind-egyik **parancsolat szent, igaz és jó**. Gondolkodásunkban állandóan emlékeznünk kell rá, hogy a törvényben nincs hiba. Isten adta, és ezért tökéletes, vagyis akaratának kifejezése népe számára. A törvény gyengesége a „nyersanyagban” van: olyan embereknek adatott, akik már bűnösök. Szükségük volt a törvényre, hogy megadja nekik a bűn ismeretét; de ezen kívül szükségük volt Megváltóra, hogy megszabadítsa őket a bűn büntetésétől és annak hatalmából.

7,13 **Ami** a törvényt illeti, az jó, amint az előző vers megállapítja. Pál felteszi a kérdést: „A törvény **nekem halálomra** lett?” Ami ezt jelenti: „A törvény a bűnös abban, hogy Pál (és közülünk bárki) halálra van ítélve?” A válasz ez: **„Biztosan nem!”** A *bűn* a vétkes ebben. A törvény nem létrehozza a bünt, hanem bemutatja a bünt a maga teljességében. „A bűn ismerete a törvény által van” (3,20/b). Hogyan reagál az ember bűnös természete, amikor Isten szent törvénye megtiltja, hogy valamit tegyen? A válasz jól ismert. Ami eddig esetleg szunynyadó vágy volt, az most égő szenvedéllyé változik. Így a **bűn a parancs által válik különösen bűnné**.

Ellentmondásnak látszhat, amit Pál itt és a 7,10-ben mond. Ott azt mondta, felfedezte, hogy a törvény halált hoz. Itt tagadja, hogy a törvény halálára lenne. A megoldás a következő: a törvény önma-

gában sohasem javíthatja meg a régi természetet, ugyanakkor azonban nem okozza a vétkezést. Megmutathatja a bűnt, ahogyan egy hőmérő megmutatja a hőmérsékletet. De nem szabályozza a bűnt, ahogyan a termosztát szabályozza a hőmérsékletet.

A következő történet. Az ember elbukott, természete ösztönösen azt akarja tenni, ami tiltott. Így a törvény felébreszti az egyébként alvó testi vágyakat a bűnös életében. Minél inkább próbálkozik az ember, annál rosszabb lesz, míg végül minden reményét elveszti. Így a bűn kihasználja a törvényt, hogy megszüntessen minden reményt a megjavulásra. Az ember úgy látja meg régi természetének rendkívüli bűnösségét, ahogyan azelőtt sohasem.

7,14 Eddig a pontig életének múltbeli tapasztalatait írta le az apostol, – éspedig azt a megrázó krízist, amikor a törvény révén eljutott arra a mély meggyőződésre, hogy bűnös.

Most jelen időre változtat, hogy leírja a tapasztalatát, amelyre azóta tett szert, mióta újjászületett. Azt a konfliktust, ami a két természet között van, és annak lehetetlenségét, hogy saját erejéből szabadulást találjon a benne lakó bűn hatalmából. Pál elismeri, **hogy a törvény szelleme**, vagyis szent önmagában, és az ember szellemi javához alkalmazkodik. Felismeri ugyanakkor azt is, hogy ő viszont **testi**, az életében nem tapasztal győzelmet a benne lakozó bűn hatalma felett. **Bűn alá van rekesztve**. Úgy érzi, mintha eladták volna a bűn rabszolgájának.

7,15 Az apostol leírja a hívőben megkezdődő küzdelmet, amíg meg nem ismeri azt az igazságot, hogy a halálban és a feltámadásban azonosult Krisztussal. Ez egy konfliktus annak az embernek a két természete között, aki azért mássza meg a Sínai-hegyet, hogy szentséget keressen.

Harry Foster ezt a következőképpen magyarázza:

Itt volt egy ember, aki saját erőfeszítésével próbálta meg elérni a szentséget, minden erejével azon küszködött, hogy teljesítse Isten „szent, igaz és jó” parancsait (12. v.); de felfedezte, hogy minél jobban küszködik, állapota annál rosszabb lesz. Ez eleve vesztett háború volt, és nem csoda, mert az elbukott emberi természetnek nincsen hatalma arra, hogy legyőzze a bűnt és szentségben éljen.²⁴

Figyeljük meg az első személy uralgó voltát: én, engem, enyém, magam stb.; ezek több mint negyvenszer fordulnak elő a 9-25. versekben! Azok, akik tapasztalták a Róm 7-et, túladagolást kapnak az „én vitamin”-ból. Ez önelemzés. Ha az ember a győzelmét önmagában keresi, nem találhatja meg.

Sajnos, a legtöbb modern keresztyén pszichológiai tanácsadás a tanácsot kérő figyelmét önmagára összpontosítja, és így növeli a problémát, ahelyett, hogy segítene. Az embereknek szükségük van arra, hogy tudják: Krisztussal együtt meghaltak és vele feltámadtak. Járhatnak az élet újságában. Akkor ahelyett, hogy a hústest megjavításával foglalkoznának, belehelyezik azt Jézus Krisztus sírjába.

Pál a kétféle természet közötti harcot leírva azt mondja, hogy „**amit cselekszem, nem értem**”. Ez egy tudathasadásos személyiségre vall, aki olyan dolgokban vesz részt, amelyeket nem akar megtenni, és gyakorolja azokat a dolgokat, amelyeket gyűlöl.

7,16 Elkövetve azokat a cselekedeteket, amelyeket józan gondolkodása elítél, egyetért **a törvénnyel** önmagával szemben, mert a törvény is elítéli azokat. Így önmagában elismeri, hogy a törvény jó.

7,17 Ez ahhoz a következtetéshez vezet, hogy a tettes nem a Krisztusban levő új embere, hanem a benne lakó bűnös,

megromlott természet. Itt azonban vigyáznunk kell. Nem menthetjük vétkeinket azzal, hogy a bennünk lakozó **bűnre** hártjuk. *Mi* vagyunk felelősek azért, amit teszünk, és nem szabad ezt a verset arra használnunk, hogy „bűnbakot” állítsunk. Pál itt mindössze rámutat a bűnös viselkedés forrására, de nem mentegeti.

7,18 Nem lehet előrehaladás a szentség útján, amíg meg nem tanuljuk, amit Pál apostol megtanult: „**...nem lakik én bennem (vagyis hústestemben) semmi jó.**” A hústest itt a gonosz, az a romlott természet, amelyet Ádámtól örököltünk és ami még benne van minden hívőben. Ez minden gonosz cselekedet forrása. Nincs benne semmi jó.

Amikor ezt megtanuljuk, megszabadít bennünket attól, hogy valaha is valami jót keressünk a régi természetünkben. Megszabadít attól, hogy csalódottak legyünk, amikor nem találunk benne semmi jót. Ezenkívül megszabadít attól, hogy önmagunkkal foglalkozzunk. Nincs győzelem a befelé nézésben. Ahogyan a szent életű skót, Robert Murray McCheyne mondta: „Minden magunkra tekintést tíz Krisztusra tekintésnek kell követnie.”

Az apostol, hogy megerősítse a hústest reménytelen voltát, azon búslakodik, noha vágyik azt tenni, ami jó, nincs benne erőforrás, hogy a vágyat tetté változtassa. A zavar természetesen abból adódik, hogy horgonyát a csónakon belül veti ki.

7,19 Így tumbol a harc a két természet között. Azt tapasztalja, hogy nem sikerül megtennie a **jót**, amit meg akar tenni, ehelyett a **gonoszt** cselekszi, amelyet megvet. Az ellentmondások és ellentétek hatalmas tömegével találja magát szemben.

7,20 Ezt a verset átírhatjuk a következőképpen: „**Most ha én** (a régi természet) **azt cselekszem, amit én** (az új természet) **nem akarok tenni, már nem én**

(a személy) **vagyok, aki megteszi, hanem a bennem lakó bűn.**” Ismét világosan kell látnunk, hogy Pál nem menti fel önmagát vagy hártja el magáról a felelősséget. Egyszerűen megállapítja, hogy nem talál szabadulást a benne lakó bűn hatalmából, és amikor vétkezik, az nem az új ember kívánsága szerint történik.

7,21 Talál az életében egy elvet vagy egy minden jó szándékát megghiúsító **törvényt**. Amikor jót akar tenni, a vége az, hogy vétkezik.

7,22 Ami új természetét illeti, gyönyörködik **Isten törvényében**. Tudja, hogy a törvény szent, és Isten akaratának kifejezése. Cselekedni akarja Isten akaratát.

7,23 Ugyanakkor lát egy ellentétes alapelvet működni az életében, ami szemben áll az új természettel, és rabul adja őt a benne lakó **bűnnek**.

George Cutting írja a következőket:

*A törvény, noha gyönyörködik benne a belső ember szerint, nem ad neki erőt. Más szóval megpróbálja megvalósítani azt, amiről Isten úgy nyilatkozott, hogy teljesen lehetetlen, és pedig alávetni a hústestet Isten szent törvényének. Úgy találja, hogy a hústest a hústest dolgaira gondol, és igencsak ellenséges magával a törvénnyel, sőt még magával Istennel is.*²⁵

7,24 Most Pál elmondja ismert sóhaját. Úgy érzi, mintha egy bomlásnak indult holttest lenne a hátára szíjazva. Az a test természetesen a régi természet a maga minden romlottságával. Nyomorúságában felismeri, hogy képtelen kiszabadítani magát ebből a támadó, visszataszító megkötözöttségből. Valamilyen külső forrásból kell segítséget kapnia.

7,25 A verset megnyitó hálakitörés legalább kétféle módon értelmezhető. Lehet így érteni: „**Megköszönöm Istennek, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus által** szabadítás érkezik”; vagy úgy, hogy Pál

az Úr **Jézus által** hálát ad Istennek, hogy ő már nem a megelőző vers nyomorult embere.

A vers hátralévő része összefoglalja a két természet közötti konfliktust, amely fennáll, mielőtt a szabadítás megvalósul. A megújult **gondolkodás**, vagyis az új természet **szertint** a hívő **Isten törvényének szolgál, de hústestével** (vagyis régi természetével) **a bűn törvényének**. A szabadulás útját a következő fejezet magyarázza el.

J) A Szent Szellem, mint erő a szent élethez (8. fejezet)

Folytatódik a szent élet témája. A 6. fejezetben Pál a következő kérdésre válaszolt: „Az evangéliumi tanítás (a megváltás egyedül hit által) megengedi vagy talán bátorítja a bűnös életet?” A 7. fejezetben a következő kérdéssel nézett szembe: „Azt mondja-e az evangélium a keresztyénnek, hogy tartsa meg a törvényt, hogy az szent élethez vezessen?” Most a kérdés a következő: *Hogyan képes a keresztyén szent életet élni?*

Figyeljük meg, hogy a 7. fejezetben uralkodó egyes szám első személy itt teljesen eltűnik, és hogy a Szent Szellem válik az uralkodó személlyé. Ez fontos kulcs az ígeszakasz megértéséhez. A győzelem nem önmagunkban, hanem a Szent Szellemben van, aki bennünk lakik. A. J. Gordon a Szellem hétféle segítő munkáját sorolja fel: szabadság a szolgálatban (2. v.); megelevenít a szolgálatra (11. v.); győzelem a bűn fölött (13. v.); vezetés a szolgálatban (14. v.); bizonyágtétel a fiúságról (16. v.); segítség a szolgálatban (26. v.); segítség az imádságban (26. v.).

8,1 A kétségbeesés és a vereség völgyéből az apostol most felkapaszkodik a magasságba a következő diadalmas kiáltással: **Nincsen azért immár semmi kárhoztatásuk azoknak, akik Krisztus Jé-**

zusban vannak! Ezt két módon is lehet érteni.

Először, hogy **nincsen** isteni **elmarasztalás** a bűnnel kapcsolatban, mert Krisztusban vagyunk. Addig volt ítélet, amíg Ádámban voltunk. Most Krisztusban vagyunk, ezért ugyanolyan mentesek vagyunk az elítéléstől, mint Ő. Ezért visszautasíthatjuk a kihívást:

*Nézzed Őt, az Üdvözítőt,
Isten elfogadta;
Jézuson nincs foltja a bűnnek,
Ezért vagyok tiszta.*

*Nézd meg először Őt,
Áldott Megváltómat,
S ha van rajta a bűnnek
Csak egyetlenegy foltja,
Akkor joggal mondhatod,
Hogy én sem vagyok tiszta.*

W. M. Tomkins

Nincs szükség semmiféle önelítélésre, amit Pál a 7. fejezetben írt le. Túljuthatunk a Róma 7. tapasztalatán, hogy képtelenek vagyunk teljesíteni a törvény követeléseit saját erőfeszítésünk által, és nem kell ott maradnunk. A 2. vers magyarázza meg, hogy miért **nincs kárhoztatás**.²⁶

8,2 Az **élet** Szellemének törvénye **Krisztus Jézusban megszabadított minket a bűn és a halál törvényétől**. Ez két ellentétes törvény vagy alapelv. A Szent Szellem jellegzetes elve, hogy megerősíti a hívőket a szent életre. A bennünk lakozó bűn jellegzetes elve, hogy az embert halálba hurcolja. Olyan, mint a gravitáció törvénye. Ha feldobsz egy labdát a levegőbe, vissza fog esni, mert nehezebb, mint a levegő, amit kiszorít. Az élő madár is nehezebb, mint az általa kiszorított levegő, de ha elengeded, repülni tud benne. *Az élet* törvénye a madárban legyőzi a gravitáció törvényét. Így a Szent Szellem ellát bennünket az Úr Jézus feltámadásának erejével, ezáltal a

hívó megszabadul a bűn és a halál törvényétől.

8,3 A törvény sohasem tudta rávenni az embert, hogy teljesítse szent követelményeit, de a kegyelem sikeres ott, ahol a törvény sikertelen. Nézzük meg, hogyan!

A törvény nem tudott szent életet létrehozni, mert erőflen volt a test miatt. A baj nem a törvénnyel volt, hanem a bukott emberi természettel. A törvény olyan emberekhez beszélt, akik már bűnösök voltak, és akiknek nem volt erejük, hogy engedelmeskedjenek. Isten közbelépett, **elküldve Fiát a bűnös hústest hasonlóságában.** Figyeljük meg gondosan, hogy az Úr Jézus nem magában a bűnös hústestben jött el, hanem a **bűnös hústest „hasonlóságában”.** Ő nem vétkezett (1Pt 2,22), nem ismert bünt (2Kor 5,21), és benne nem volt bűn (1Jn 3,5). Emberi formában ebbe a világba jött, hasonlított a bűnös emberiségre. Mint bűnért való áldozat, Krisztus **kárhoztatta a bünt a hústestben.** Nemcsak azokért a bűnökért halt meg, amelyeket elkövertünk (1Pt 3,18), hanem bűnös természetünkért is. Más szóval, meghalt azért, amik **va-gyunk**, ugyanúgy, mint azért, amit *tet-tünk*. Ezt cselekedve **kárhoztatta a bünt a hústestben.** Bűnös természetünkre soha sincs kimondva a megbocsátás, hanem **ítélet alatt áll.** Az *elkövetett* bűneinket Isten megbocsátotta.

8,4 Most **a törvény igazságos követelése teljesült bennünk, akik nem hústest szerint járunk, hanem Szellem szerint.** Mihelyt átadtuk életünk ellenőrzését a Szent Szellemnek, erőt ad nekünk, hogy szeressük Istent, szeressük felebarátunkat, és ez végül is ugyanaz, amit a törvény követel.

Ebben az első négy versben az apostol összegyűjtötte érvelésének fonalát az 5,12-7,25 szakaszból. Az 5,12-21-ben Ádám és Krisztus központi szerepét tárgyalta. Most a 8,1-ben bemutatja, hogy az

ítélet, amit Ádámval azonosulásunk miatt örököltünk, el van távolítva Krisztussal való azonosulásunk révén. A 6. és 7. fejezet a természetben levő bűn szörnyű problémáját tárgyalta. Most diadalmasan hirdeti, hogy az élet Szellemének törvénye Krisztus Jézusban megszabadított bennünket a bűn és halál törvényétől. A 7. fejezetben a törvény egész problémáját előhozza. Most megtudjuk, hogy a törvény követelése beteljesül a Szellem által vezérelt életben.

8,5 Azok, akik hústest szerint élnek – vagyis azok, akik nem tértek meg –, **a hústest dolgaival** törődnek. A hústest ösztöneinek engedelmeskednek. Azért élnek, hogy a romlott természet vágyait kielégítsék. A testet táplálják, amely néhány rövid év után visszatér a porba.

Azok viszont, akik a Szellem szerint élnek – vagyis igazi hívők –, felülemelkednek a hús és vér indulatain, és azoknak a dolgoknak élnek, amelyek örökkévalóak. Isten Igéjével, imádsággal, istentisztelettel és keresztyén szolgálattal foglalkoznak.

8,6 A testi gondolkodásmód – vagyis a bukott természet hajlama – **halál.** Ez a halál egyrészt a jelenlegi élvezeteket, másrészt az örök sorsot illeti. Mind ebben potenciális halál van éppúgy, mint a méreg túladagolásában.

A szellemi gondolkodásmód élet és békesség. Isten Szelleme az élet garanciája, amely valóban élet, békesség Isten-nél, és a nyugalom élete.

8,7 A hústest gondolata halál, mert **ellenségeskedés Isten ellen.** A bűnös Isten ellen lázad, és aktív ellenségeskedésben él. Ha erre bármilyen bizonyíték szükséges, ez legvilágosabban az Úr Jézus Krisztus megfeszítésében látható. A hústest gondolata **nem engedelmeskedik Isten törvényének.** Saját akaratát követi, nem Istenét. Saját ura akar lenni, nem ismeri el Isten uralmát. Természete olyan,

hogy nem tudja alávetni magát Isten törvényének. Nemcsak a *hajlam* hiányzik, hanem az *erő* is. A hústest halott Isten számára.

8,8 Nem meglepő tehát, hogy **akik hústestben vannak, nem lehetnek kedvesek Isten előtt.** Gondoljuk csak meg! Egy meg nem váltott ember semmit sem tehet, ami **kedves** lenne **Istennek.** Nincsenek jó cselekedetek, nincsenek vallási rendelkezések, nincsen áldozati szolgálat, abszolút semmi sincsen. Először el kell foglalnunk a vétkes bűnös helyét, és elfogadni Krisztust a hit határozott cselekedetével. Csak ezután nyerhetjük el Isten jótetszését.

8,9 Amikor valaki újjászületik, már nincs többé **hústestben, hanem Szellemben van.** Más szférában él. Ugyanúgy, ahogyan a hal a vízben él, az ember pedig a levegőben, így él a hívő Szellemben. Nemcsak ő él Szellemben, hanem a Szellem is őbenne. Ha Krisztus Szelleme nem lakik benne, nem Krisztusé. Bár a kérdés az, hogy vajon **a Krisztus Szelleme** azonos-e itt a Szent Szellemmel, az a feltételezés látszik leginkább beleilleni a szövegösszefüggésbe, hogy igen.

8,10 A Szellem szolgálata által **Krisztus** valósággal a hívőben van. Meglepő arra gondolni, hogy az élet és dicsőség Ura testünkben lakik, különösen, ha tudjuk, hogy ezek a testek a **bűn miatt** halálnak vannak alávetve. Valaki azt mondhatja, hogy még nem halottak, ahogyan ez a vers – úgy tűnik – állítja. Nem, de a halál ereje már munkálkodik bennük, és elkerülhetetlenül meg fognak halni, ha csak az Úr közben vissza nem jön.

A testtel ellentétben **a szellem²⁷ élet az igazságért.** Noha valamikor halottak voltunk Isten számára, de megelevenedtünk az Úr Jézus Krisztus megigazító munkája révén halálában és feltámadásában, és így Isten igazságot tulajdonított nekünk.

8,11 Az tudvalévő, hogy a test még a halálnak van alávetve, de nem kell, hogy ez riadalmat vagy csüggedést okozzon. Az a tény, hogy a Szent **Szellem** a testünkben lakik, garancia arra, hogy ahogyan **Krisztust feltámasztotta a halálból, megeleveníti a mi halandó testünket is.** Ez lesz megváltásunk végső cselekedete, amikor testünk megdicsőül, a mi Megváltónk dicsőséges testéhez hasonlóan.

8,12 Most, amikor a tökéletes ellentétet látjuk a hústest és a Szellem között, milyen következtetést vonunk le? Nem vagyunk adósai **a hústestnek**, hogy parancsai **szerint éljünk.** A régi, gonosz, megromlott természet csak kerékkötő. A jónak egy morzsáját sem tette soha. Ha Krisztus nem váltott volna meg minket, **a hústest** a pokol legmélyebb, legsötétebb, legforróbb helyére sodort volna. Miért éreznénk kötelességet ilyen ellenséggel szemben?

8,13 Azoknak, akik a **hústest szerint élnek, meg kell halniuk**, nemcsak fizikailag, hanem örökre. **Hústest szerint élni** megváltatlanság. Ezt a 8,4-5 világossá teszi. De miért mondja ezt Pál azoknak, akik már keresztyének? Úgy érti, hogy közülük néhányan esetleg elveszhetnek? – Nem. De az apostol gyakran beveszi leveleibe a figyelmeztetés és önvizsgálat szavait is, tudva, hogy minden gyülekezetben lehetnek bizonyos emberek, akik valójában sohasem születtek újjá.

A vers hátralevő része azt írja le, ami az igazi hívőket jellemzi. A Szent **Szellem** lehetővé teszi nekik, hogy **halálba adják a test cselekedeteit.** Már most élvezik az örök életet, és be fognak lépni az élet teljességébe, amikor ezt a földet elhagyják.

8,14 Az igazi hívők leírásának másik módja, ha azt mondjuk, hogy **Isten Szelleme vezeti őket.** Pál itt nem az isteni vezetés látványos eseteire hivatkozik híres

keresztyének életében. Inkább arról beszél, ami **Isten** valamennyi **gyermekére** nézve igaz, mégpedig az, hogy **Isten Szelleme vezeti** őket. Ez nem függ annak mértékétől, hogy mennyire engednek a Szent Szellemlnek, hanem ez egy kapcsolat, amely a megtéréskor kezdődik.

A fiúság magában foglalja a befogadtatást Isten családjába, a felnőtt fiak minden kiváltságával és felelősségével együtt. Az újonnan megtért embernek nem kell várnia egy bizonyos ideig, mielőtt belépne a szellemi örökségbe; ez abban a pillanatban az övé, amikor elnyeri a megváltást, tehát érvényes minden hívő férfire, nőre, ifjúra és lányra.

8,15 Azok, akik törvény alatt élnek, a kicsi gyermekekhez hasonlatosak, akiket úgy igazgatnak, mintha szolgák lennének, és felettük van a büntetés félelmének árnyéka. Amikor valaki újjászületik, nem a szolgaság helyzetébe születik. Nem úgy kerül be Isten háza népe közé, mint szolga. Megkapja a **fiúság szellemét**. Vagyis érett fiúként Isten családjába kerül. Igazi szellemi ösztönzés által úgy tekint Istenre, mint Atyjára, és így szólítja meg: „**Abbá, Atyám!**”! Az abbá arám szó, amely a lefordítással „veszteséget” szenvedne. Ez egy bensőséges formája az *atya* szónak, olyan, mint az „édesapa” vagy „apuka”. Miközben tévóvázunk, hogy ilyen családias kifejezést használjunk Isten megszólítására, az igazság fennáll, hogy az, aki ilyen végtelen nagy, egyúttal ilyen végtelenül közeli is.

A **fiúság Szelleme**²⁸ kifejezés utalás lehet a Szent Szellemlre, mint olyanra, aki elvégzi a hívőben azt, hogy tudatában legyen fiúi méltóságának. Vagy jelentheti a gyermekké fogadás megértését, megérzését, ellentétbe állítva a **szolgaság szellemével**.

A **gyermekké fogadás** a Római levélben három különböző módon szerepel. Itt a fiúság tudatosságára vonatkozik,

amelyet a Szent Szelleml hoz létre a hívő életében. A 8,23-ban *előretétekintés* arra az időre, amikor a hívő teste meg lesz váltva, vagyis megdicsőül. A 9,4-ben *visszatekintés* arra az időre, amikor Isten kiválasztotta Izráelt, mint fiát (2Móz 4,22).

A Gal 4,5-ben és az Ef 1,5-ben a szó azt jelenti, hogy „fiúelhelyezés”. Vagyis minden hívő elhelyezése, mint érett, felnőtt fiúé, a fiúság minden kiváltságával és felelősségével. Minden hívő Isten gyermeke, mivel olyan családba született bele, amelyben Isten az Atya, de minden hívő egyúttal fiú is – ez egy különleges kapcsolat, kiváltság a férfikor érettségének elérésével.

Az ÚSZ-i **adoptáció** (gyermekké fogadás) *sohasem* az, ami a társadalomban van, hogy valaki más szülők gyermekét sajátjává fogadja.

8,16 Létezik egy szellemi bizonyosság az újjászületett hívőben, ami bizonyítja, hogy ő Isten fia. A Szent **Szelleml** megmondja neki, hogy ez így van. **Maga a Szelleml bizonyoságot tesz** a hívő **szellemével** együtt, hogy ő Isten családjának tagja. Ezt elsősorban Isten Igéjén keresztül teszi. Mivel a keresztyén olvassa a Bibliát, a Szelleml megerősíti benne azt az igazságot, hogy mivel bízott az Úrban, most már Isten gyermeke.

8,17 Isten családtagjának lenni olyan kiváltságokkal jár, amelyek szinte megdöbbennek a szívet. Isten minden **gyermeké örököse Istennek**. Az örökös végül természetesen öröklí apja vagyonát. Éppen ez az, amiről itt szó van. Minden, ami az Atyáé, a miénk. Még nem kerülünk mindennek birtokába és haszonélvezőjévé, de semmi sem akadályozhatja meg, hogy ez a jövőben megtörténjen. **Ezenkívül Krisztusnak örökostársai** vagyunk. Amikor visszatér, hogy átvegye az általános uralkodás királyi pálcáját, részesedni fogunk vele együtt abban a jog-

ban, hogy az Atya minden gazdagságát élvezzük.

Amikor Pál hozzáteszi, hogy **ha ugyan vele együtt szenvedünk, hogy vele együtt is dicsőüljünk meg**, nem teszi a hősiességet a megváltás feltételévé. Nem is azoknak a győzteseknek valamilyen elit belső köréről beszél, akik nagy szenvedéseken mentek át. Inkább úgy tekint minden keresztyént, mint akik valamennyien együtt szenvedtek és együtt is **dicsőültek meg** Krisztussal. A „**ha**” itt egyenértékű azzal, hogy „mivel”. Természetesen vannak, akik Krisztus ügyéért többet szenvednek, mint mások, és ez a jutalom és dicsőség különböző fokozataiban meg fog nyilvánulni. De mindenki, aki Jézust, mint Urat és Megváltót elfogadta, úgy jelenik meg itt, mint aki magára zúdítja a világ ellenségeskedését, annak minden szégyenével és gyalázatával.

8,18 A legnagyobb szégyen, amit Krisztusért a földön elszenvedhetünk, jelentéktelen apróság lesz, amikor szólítanak bennünket és nyilvánosan elismernek a mennyei seregek előtt. Még a gyötrelmes vértanúság is túsúrásnak fog látszani, amikor a Megváltó homlokunkra teszi az élet koszorúját. Máshol Pál úgy beszél jelenlegi szenvedéseinkről, mint könnyű szenvedésekről, amelyek csak pillanatokig tartanak, de leírja azt a dicsőséget, amely rendkívüli és örökké tartó (2Kor 4,17). Bárhol ír az eljövendő dicsőségről, szavai szinte meghajlani látszanak az elképzelés súlya alatt.²⁹ Ha úgy tudnánk értékelni azt a **dicsőséget**, mint amely a miénk, az úton bennünket érő **szenvedéseket** jelentéktelen apróságoknak tekintenénk!

8,19 Most egy merész irodalmi képen Pál megszemélyesíti az egész teremtett világot, ami **sóvárögva** tekint előre, amikor a csodálkozó világ előtt, mint **Isten fiai** jelenünk meg. Ez akkor lesz,

amikor az Úr Jézus visszatér uralkodni, és mi is visszatérünk vele együtt.

Már most is **Isten fiai** vagyunk, de a világ nem ismer fel és nem értékeli bennünket így. A világ még egy jobb napot vár, és ez a nap nem jöhet el addig, amíg a király vissza nem tér uralkodni minden szentjével együtt. „Az egész teremtett világ lábujjhegyen áll, hogy meglássa azt a csodálatos látványt, amikor Isten fiai eljönnek a sajátjukba” (J. B. Phillips nyomán).

8,20 Amikor Ádám vétkezett, törvényszegése nemcsak az emberiségre hatott ki, hanem a **teremtett világra** is, mind az élő, mind az élettelen világra. Átkozott lett a föld. Sok vadállat erőszakos halállal pusztul el. Betegségek támadják meg a madarakat, halakat és csúszómászókat. Az ember bűnének következményei lökéshullámszerűen végiggyűrűztek az egész teremtett világon.

Így, ahogy Pál magyarázza, a **teremtett világ hiábavalóságnak van alávetve**, romlandóságnak, rendtelenségnek, és **nem** saját választása alapján, hanem Isten intézkedése folytán, az első ember engedtlensége miatt.

A 21. vers elején levő **azzal a reménységgel** szavak egyes fordításokban a 20. vershez tartoznak.

8,21 A teremtett világ visszatekint azokra az ideális körülményekre, amelyek az Édenben léteztek. Azután azt a pusztulást látja, amit a bűn belépése okozott. Mindig is volt reménysége a visszatérésre az idilli állapotba, amikor **maga a teremtett világ is megszabadul a rothadandóság rabságától**, hogy annak az aranykornak a szabadságát élvezze, amikor mi, Isten **gyermekei**, megjelenünk dicsőségben.

8,22 *Fohászkozó, nyögő*, szenvedő világban élünk. **Az egész teremtett világ sóhajtozik** és szenved, mintha szülne. A természet zenéje moll hangnemben szól.

A földet katalizmák rázkódtatják meg. A halál bélyege ott van minden élön.

8,23 A hívők sem kivételek. Bár övük a **Szellem zsengéje**, biztosítva végső szabadulásukat, mégis **fohászkodnak** a dicső nap után. Maga a Szent **Szellem a zsege**. Ugyanúgy, ahogyan az első marok érett gabona biztosítóka az elkövetkező teljes aratásnak, a Szent Szellem is záloga vagy garanciája annak, hogy az egész örökség a miénk lesz.

Különösképpen az Úr a garanciája az eljövendő **fiúságnak, a test megváltásának** (Ef 1,14). Egy bizonyos értelemben már adoptálva vagyunk, mégpedig fiaként Isten családjában. De **fiúvá fogadtatásunk** akkor lesz teljes, amikor megkapjuk megdicsőült testünket. Erről úgy beszél az Ige, mint **testünk megváltásáról**. Szellemünk és lelkünk már meg van váltva, testünk pedig az elragadtatáskor lesz megváltva (1Tesz 4,13-18).

8,24 Ebben a reménységben tartatunk meg. Megváltásunk minden javát nem kaptuk meg megtérésünk pillanatában. Kezdetől fogva előretekintünk a bűntől, szenvedéstől, betegségtől és haláltól való teljes és végleges megszabadulásra. Ha már megkaptuk volna ezeket az áldásokat, nem remélnénk őket. Csak abban reménykedünk, ami a jövőben lesz.

8,25 A szabadulásunk reménysége a bűnből és minden gyászos következményéből Isten ígéretére alapul, ezért ugyanolyan bizonyos, mintha már megkaptuk volna. Ezért **örömmel, de kitarással várunk**.

8,26 Ahogyan ez a dicső reménység táplál minket, úgy a **Szellem** is támogat **erőtlenységünkben**. Gyakran zavarban vagyunk imaéletünkben. **Nem tudunk úgy imádkozni**, ahogyan kell. Önzően, tudatlanul, sekélyesen imádkozunk. Ekkor a Szellem ismét mellénk áll, hogy segítsen nekünk gyengeségünkben, közbenjár **értünk olyan fohászkodásokkal,**

amelyeket nem lehet kifejezni. Ebben a versben a Szellem az, aki fohászkodik, és nem mi, noha az is igaz.

Itt van egy titok. Mi a láthatatlanba nézünk, a szellemi birodalomba, ahol egy nagy személy és hatalmas erő munkálkodik az érdekünkben. Noha egyáltalán nem tudjuk megérteni, végtelen bátorítást méríthetünk abból a tényből, hogy egy fohászkodás néha a legszellemibb imádság lehet.

8,27 Ha Isten az emberek **szívét kutatja**, meg tudja érteni a **Szellem gondolatát** még akkor is, ha az a gondolat csak egy sóhajtásban fejeződik ki. A fontos dolog az, hogy a Szent Szellem imádkozik értünk, és mindig **Isten akarata szerint**. Mivel pedig ezek az imák mindig összhangban vannak Isten akaratával, mindig javunkra vannak. Ez sok mindent megmagyaráz, ahogyan a következő vers kijelenti.

8,28 Isten úgy munkálkodik, hogy **minden dolog a javukra legyen azoknak, akik szeretik Őt, azoknak, akik a végzése szerint elhívottak**. Ez esetleg nem mindig látszik így. Néha, amikor szívétépő fájdalom, tragédia, csalódás, elbukás és haláleset miatt szenvedünk, törjük a fejünket, hogy ebből mi jó jöhet. A következő vers megadja a választ: bármi, amit Isten megenged, hogy belépjen az életünkbe, arra való, hogy bennünket Fiának képmására formáljon. Amikor ezt megértjük, eltűnik a kérdőjel imáinkból. Életünket nem személytelen erők irányítják, mint amilyen a véletlen, a szerencse vagy a végzet; hanem csodálatos, személyes Urunk, aki „túlságosan szerető ahhoz, hogy barátságtalan legyen, és túlságosan bölcs ahhoz, hogy hibázzon”.

8,29 Most Pál apostol nyomon követi annak az isteni programnak fenséges lépezéseit, amelynek az a célja, hogy sok fiat vezessen dicsőségre.

Mindenekelőtt Isten **eleve ismert** ben-

nünket az örök múltban. Ez nem csupán értelmi ismeret volt. Ami az ismeretet illeti, ismert *mindenkit*, aki valaha meg fog születni. De eleve ismerete csak azokat öleli magához, akiket eleve elrendelt, vagyis akiről eleve **elhatározta, hogy Fia képerre formálja** őket. Ez tehát olyan szándékú ismeret volt, amely sohasem hiúsulhatott meg. Nem elegendő azt mondani, hogy Isten **eleve ismerte** azokat, akiről tudta, hogy egy napon majd megtérnek és hisznek. Ez olyan eleve ismerés, ami a végső bűnbánatot és hitet is magába foglalta.

Az, hogy az istentelen bűnös egy napon átformálódik Krisztus képerre a kegyelem csodája által, ez az isteni kijelentésnek egyik legmeglepőbb igazsága. Természetesen nem arról van szó, hogy mi valaha is az istenség tulajdonságaival rendelkezünk; Krisztushoz nem külsőre fogunk hasonlítani, hanem *erkölcsi* értelemben leszünk olyanok, mint Ő, teljesen szabadok a bűntől, és hozzá hasonlóan megdicsőült testünk lesz.

A dicsőségnak ezen a napján **Jézus Krisztus lesz elsősülött sok testvér között**. Az **elsősülött** itt rangsorolás, vagyis tisztelet. Ő nem egy lesz az egyenlők között, hanem olyan, aki kiváltságos helyzetet foglal el tisztelet szempontjából fivérei és nővérei között.

8,30 Mindenki, aki az örökkévalóságban **elrendeltetett**, az időben **elhívatott**. Nemcsak meghallja az evangéliumot, hanem válaszol is rá. Ez tehát hatékony elhívás. Valamennyien elhívatottak; vagyis ez általános elhívása Istennek. Mégis kevesen reagálnak rá; ez képezi Isten érvényes (megtérésszerző) elhívását.

Mindenki, aki válaszolt, meg **is igazítottattott**, és megadatott neki, hogy abszolút igazságban álljon Isten előtt. Isten igazságába öltöztek Krisztus érdeme által, ezért megfelelnek az Úr jelenlétének.

Akik **megigazultak, meg is dicsőül-**

tek. Mi valójában *még nem* dicsőültünk meg, de annyira bizonyos, hogy Isten múlt időt használhat annak leírására. Olyan bizonyosan megdicsőült állapotban vagyunk, mintha már megkaptuk volna.

Ez az ÚSZ egyik legerőteljesebb igehelye a hívő örök biztonságát illetően. Az a sok millió ember, akit Isten eleve ismert és **eleve elrendelt**, azoknak a millióknak *minden egyes* tagja **elhívatott, megigazítottattott és megdicsőítettett**. Egy sem fog hiányozni! (Hasonlítsuk össze a Jn 6,37-ben lévő „minden” szóval.)

8,31 Amikor a megváltás aranyláncán ezeket az elszakíthatatlan szemeket figyelembe vesszük, elkerülhetetlen a következtetés. **Ha Isten velünk**, abban az értelemben, hogy kijelölt minket magának, akkor **ellenünk** senki sem **lehet** sikeres.³⁰ Ha a Mindenható javunkra munkálkodik, kisebb hatalom nem hiúsíthatja meg a tervét.

8,32 Aki saját Fiát nem kímélte, hanem mindnyájunkért odaadta. – **Milyen csodálatos szavak!** Sohasem lehetünk annyira betelve velük, hogy eltompuljon vágyunk, vagy elveszítsük erőnket az imádat iránt. Amikor az elveszett emberi világnak a megváltáshoz egy bűntelen helyettesre volt szüksége, akkor a világmindenség hatalmas Istene nem tartotta vissza szívének legnagyobb kincsét, hanem a szégyen és a vereség halálába adta érettünk.

Az ebből következő logika ellenállhatatlan. Ha Isten már odaadta nekünk a legnagyobb ajándékot, van-e kisebb ajándék, amelyet ne adna oda? Ha már kifizette a legnagyobb árat, tétovázni fog-e, hogy kisebb árat kifizessen? Ha eddig elment, hogy megvalósítsa megváltásunkat, elenged-e valaha bennünket? **Hogyne ajándékozna nekünk vele együtt mindent?**

Mackintosh mondja: „A hitetlenség szóhasználata ez: hogyan tenné? A hit

szóhasználat: ez: hogyan tenné?”³¹

8,33 Még mindig a bíróságon vagyunk, de most figyelemre méltó változás történt. Miközben a megigazult bűnös a bíróság előtt áll, hívják a vádolót, hogy lépjen elő, de nem vádol senki. Hogy lehet ez? Ha Isten már megigazította választottját, **kicsoda vádolhatja?**

Jól megvilágítja ennek és a következő versnek az érvelését, ha minden egyes válasz előtt hozzátesszük ezeket a szavakat: „Senki, mert...”. Akkor ezt a verset így fogjuk olvasni: **Kicsoda vádolja az Isten választottait? Senki, mert Isten az, aki megigazít.** Ha nem tesszük hozzá ezeket a szavakat, úgy hangozhat, mintha Isten emelne vádat választottai ellen, holott éppen ez az, amit Pál apostol tagad!

8,34 Elhangzik egy másik kihívás! Van itt valaki, aki kárhozzat? *Senki, mert Krisztus meghalt* az alperesért, feltámadt a halálból, most **Isten jobbján** van, hogy közbenjárjon értünk. Ha az Úr Jézus, aki minden ítéletet meghozhat, nem mond ítéletet az alperes felett, hanem inkább imádkozik érte, akkor nincsen senki más, akinek igazi oka lenne elítélni.

8,35 Nos, a hit felveti az utolsó kérdést is: van egyáltalán valaki, aki elszakíthatja a megigazult embert **Krisztus szeretetétől**? Minden ellenséges körülményt felkutattak az élet minden területén, amely hatásosnak bizonyulhat, hogy elválassza az embert, de nem találtak. Nem szakíthat el a nyomorúságnak és a szorongatásnak szüntelen jelenléte sem, amely olyan szörnyű fájdalmat okoz, hogy a testet és a lelket agyongyötri; sem az üldözés brutalitása, amely azokat, akik másképpen vélekednek, szenvedéssel és halállal sújtsa. Az **éhség** komor kísértete, bármilyen maró, kízó és csontig soványító, sem a **meztelenség**, ami magában foglalja a magányosságot, elhagyatottságot és kiszolgáltatottságot útjait, sem a **veszedelem**, vagy a közelgő ször-

nyű veszély fenyegetése, sem a **fegyver**, bármilyen hideg, kemény és halált hozó is – nem szakíthat el.

8,36 Ha ezek közül a dolgok közül bármi elválaszthatná a hívőt Krisztustól, akkor ez a fatális elválasztás már régen bekövetkezett volna, és a keresztyén élet-útja eleven halál lenne. Ez az, amiről a zoltáríró beszél, amikor azt mondja, hogy **gyilkoltatunk minden napon**, olybá tekintenek, mint **vágójuhokat** (Zsolt 44, 22).

8,37 Ezek a dolgok, ahelyett, hogy elválasztanának minket Krisztus szeretetétől, csak közelebb vonnak hozzá. Nemcsak **győztesek**, hanem **felettebb győztesek** vagyunk.³² Nemcsak arról van szó, hogy diadalmaskodunk ezeken az ijesztő hatalmakon, hanem eközben dicsőséget szerzünk Istennek, áldást másoknak, és a magunk javát is munkáljuk. Szolgákká tesszük ellenségeinket, és kikerüljük utunkon az akadályokat.

Mindez azonban nem a saját erőnkéből van, hanem csak **az által, aki minket szeretett**. Csak Krisztus hatalma hozhat elő édességet keserűségünkből, erőt gyengeségünkből, győzelmet tragédiánkból és áldást összetört szívünkből.

8,38 Az apostol még nem fejezte be a kutatását. Tüvé teszi a világmindenséget valami után, ami elválaszthatna bennünket Isten szeretetétől, azután egytől egyig elutasítja a lehetőségeket:

a **halált** összes rettentésével,

az **életet** minden vonzó erejével,

az **angyalokat a fejedelemségekkel**

együtt, akiknek természetfeletti hatalmuk és ismeretük van,

a **hatalmasságokat**, akár emberi zsarnokok, akár angyali ellenségek,

a **jelenvalókat**, amelyek ránk nehezednek,

az **eljövendőket**, amelyek félelmetes, rossz előjelekkel terhesek.

8,39 Sem magasság, sem mélység, vagyis azok a dolgok, amelyek a dimenzió vagy tér birodalmában vannak, beleértve az okkult hatalmakat is.³³ Aztán, hogy biztosan ne hagyjon ki semmit, Pál még hozzát teszi:

sem semmi más teremtmény.

Pál kutatásának eredménye az, hogy nem található semmi sem, ami **elválaszthatna bennünket Isten szeretetétől, amely Urunkban, Jézus Krisztusban van.**

Nem csoda, hogy a diadalnak ezek a szavai énekévé lettek azoknak, akik mártírhálált haltak, és azoknak rapszódijává, akik a mártírok életét élték.

II. ÜDVTÖRTÉNETI RÉSZ: AZ EVANGÉLIUM ÉS IZRÁEL (9-11. fejezet)

A) Izráel múltja (9. fejezet)

A 9-11. fejezetben halljuk Pál választát zsidó ellenfelének, aki ezt kérdezte: *Azt jelenti-e az evangélium, amely épp-úgy megváltást ígér a nem zsidóknak, mint a zsidóknak, hogy Isten megszegte földi népének, a zsidóknak tett ígéreteit?* Pál válasza magában foglalja Izráel múltját (9. fejezet), jelenét (10. fejezet) és jövőjét (11. fejezet).

Ez a szakasz nagy hangsúlyt helyez az isteni szuverenítésra és az emberi felelősségre. A Róm 9. az egyik kulcsfejezet a Bibliában Isten szuverén választásával kapcsolatosan. A következő fejezet mutatja be a mérleg másik oldalát – az emberi felelősséget – ugyanolyan nyomatékkal.

ISTENI SZUVERENITÁS ÉS EMBERI FELELŐSSÉG

Amikor mi azt mondjuk, hogy Isten szuverén, úgy értjük, hogy irányítja a vi-

lágmindenséget; és megtehet mindent, ami neki tetszik. Ezt mondva azonban tudjuk, hogy mivel Ő Isten, sohasem tesz semmi rosszat, jogtalant vagy igazságtalant. Tehát, ha azt mondjuk, hogy Isten szuverén, csupán azt állítjuk, hogy Isten Isten. Nem szabad félnünk ettől az igazságtól, vagy elnézést kérni miatta. Ez dicsőséges igazság, és okot szolgáltat nekünk az imádatra.

Isten a maga szuverenítésában kijelölt vagy kiválasztott bizonyos egyéneket, hogy hozzá tartozzanak. Ugyanaz a Biblia, amely Isten szuverén kiválasztását tanítja, tanítja az emberi felelősséget is. Miközben igaz az, hogy Isten kiválaszt embereket az üdvösségre, az is igaz, hogy nekik is választaniuk kell az üdvösséget határozott akarati cselekvéssel. Az üdvösség isteni oldala a következő szavakban látható: „Mindaz, akit az Atya nekem ad, hozzám jön.” Az emberi oldala a következő szavakban található: „És azt, aki hozzám jön, semmiképpen ki nem vetem” (Jn 6,37). Mint hívők, örvendezünk, hogy Isten kiválasztott bennünket Krisztusban a világ alapjainak felvettése előtt (Ef 1,4). Éppen olyan biztosan hisszük, hogy bárki, aki akarja, veheti az élet vizét ingyen (Jel 22,17). D. L. Moody ezt a következőképpen illusztrálta: amikor az üdvösség ajtajához érkezünk, látjuk felírva rá a meghívást: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan.” Amikor belépünk és viszszanézünk, a következő szavakat látjuk: „Isten eleve ismerése alapján választott ki.” Így az emberi felelősség igazsága néz szembe az emberekkel, amint az üdvösség ajtajához érkeznek. A szuverén kiválasztás igazsága azok számára ismerős igazság, akik már beléptek.

Hogyan választhat ki Isten egyéneket, hogy hozzá tartozzanak, és ugyanakkor hogyan ajánlhatja fel az üdvösséget minden embernek és mindenhol. Hogyan egyeztetjük össze ezt a kétféle igazsá-

got? A tény az, hogy nem tudjuk. Az emberi értelem ezeket ellentétesnek látja. A Biblia viszont mindkettőt tanítja, ezért hinnünk kell őket, megelégedve azzal, hogy tudjuk, a probléma a mi gondolkodásunkban van, és nem Istenében. Ez a kettős igazság két párhuzamoshoz hasonlítható, amelyek csak a végtelenben találkoznak.

Némelyek megpróbálták összeegyeztetni a szuverén kiválasztás és az emberi felelősség tanát. Azt mondták, hogy Isten eleve ismerte, ki fog bízni az Úrban, és azokat kiválasztotta, hogy üdvözljenek. Ezt a Róm 8,29-re alapozzák („akiket eleve ismert, azokat elrendelte”) és az 1Pt 1,2-re („kiválasztva Isten eleve ismerete szerint”). Mindez figyelmen kívül hagyja azt a tényt, hogy Isten eleve ismerete *meghatározó jellegű*. Nem arról van szó, hogy eleve *ismeri* azokat, akik bízni fognak benne, hanem arról, hogy *eleve meghatározza* ezt az eredményt azáltal, hogy bizonyos egyéneket magához vonz.

Noha Isten bizonyos embereket kiválaszt a megváltásra, sohasem választ ki senkit arra, hogy elkárhozzon. Más módon megvilágítva, bár a Biblia tanítja a kiválasztást, sohasem tanítja az isteni eleve kárhozatra ítéletét. Valaki azonban a következő ellenvetést teheti: „Ha Isten kiválaszt némelyeket áldásra, akkor szükségszerűen másokat pusztulásra választ ki.” Ez azonban nem igaz! Az egész emberi faj végzete a pusztulás, saját bűne miatt, és nem Istennek valamilyen önkényes döntése miatt. Ha Isten megengedte, hogy valaki a pokolra jusson – és igazságosan tehette ezt meg –, azok az emberek pontosan azt kapták, amit megérdemeltek. A kérdés a következő: „Van-e joga a szuverén Úrnak, hogy kiválasszon egy maroknyi népet az egyébként átok alatt lévő emberiségből, hogy Fiának menyasszonya legyen?” A válasz természetesen az, hogy igen. Ez végül is a következőkben

kristályosodik ki: ha az emberek elvesznek, az a saját bűnük és lázadásuk miatt van; ha az emberek megváltatnak, az Isten szuverén, kiválasztó kegyelme miatt van.

A megváltott ember számára Isten szuverén kiválasztásának témája a szüntelen csodálat oka. A hívő körülnéz, és nemesebb jellemű, jobb személyi adottságú embereket lát, mint saját maga, és azt kérdezi: „Miért engem választott az Úr?”

*Miért, hogy én hallva hangod,
Jöttem bűnöm bánva;
A többi ezret is hívod,
S mennek a halálba!*

Isaac Watts

A kiválasztás igazságát nem használhatják fel a meg nem tért emberek hitelenségük mentegetésére. Nem mondhatják: „Ha nem vagyok kiválasztva, semmit sem tehetek érte.” Az egyetlen módja annak, hogy megtudják, ki vannak-e választva, ha megbánják bűneiket és elfogadják az Úr Jézus Krisztust, a Megváltót (1Tesz 1,4-7).

A kiválasztás igazságát a keresztyének sem használhatják fel arra, hogy mentegessék az evangélizálási buzgalom hiányát. Nem mondhatjuk: „Ha ki vannak választva, valamilyen módon üdvözülnek majd?” Csak Isten tudja, ki van kiválasztva. Nekünk parancsunk van, hogy hirdessük az evangéliumot az egész világon, mert Isten ajánlata a megváltásra őszinte meghívást jelent minden embernek. Az emberek az evangéliumot szívük keménysége miatt utasítják vissza, és nem azért, mert Isten általános hívása nem őszinte.

Van két veszély, amelyet ezzel a témával kapcsolatban el kell kerülni. Az egyik, hogy az igazságnak csak az egyik oldalát fogadjuk el. Például, hogy hiszünk Isten szuverén választásában, és tagadjuk, hogy az ember felelős a meg-

váltásával kapcsolatos döntésben. A másik veszély, hogy túlhangoztatjuk az egyik igazságot a másik rovására. A szentírási megközelítés az, hogy hiszünk Isten szuverén kiválasztásában, és hiszünk ugyanilyen hangsúllyal az emberi felelősségben. Csak ezen a módon tudja az ember ezeket a tanokat a helyes bibliai egyensúlyban tartani.

Most térjünk vissza a Róm 9-hez, és kövessük a szeretett apostolt, ahogyan ezt a témát kifejti.

9,1 Pál kitarva amellett, hogy az evangélium éppúgy a nem zsidóké, mint a zsidóké, úgy tűnhet fel, mint egy hitszegő, köpönyegforgató renegát – már ami Izráelt illeti. Ezért itt súlyos esküt alkalmazva határozottan kijelenti mélységes odaadását a zsidó nép iránt. **Az igazságot mondja. Nem hazudik. Lelkiismerete a Szent Szellemmel** együtt bizonyosságot tesz annak igazságáról, amit mond.

9,2 Amikor először Izráel dicsőséges elhivatására, majd Istentől való mostani elvettetésükre (Isten részéről) gondol, mivel elutasították a Messiást, telve van a **szíve szomorúsággal és szüntelen fájdalommal**.

9,3 Még azt is **kívánná**, hogy maga **átok alatt** legyen, vagy el legyen szakítva Krisztustól, ha saját megváltása elvesztése révén zsidó testvérei megmenekülnek. Az önfeláldozásnak ebben az erőteljes megnyilvánulásában az emberi szeretet legmagasabb formáját érzékeljük; – azt, ami arra készlet valakit, hogy letegyje az életét barátaiért (Jn 15,13). Érezzük azt a rettenetes terhet is, amelyet egy megtért zsidó hordoz **népe** megtéréseért. Ez Mózesnek a népért mondott imádságára emlékeztet bennünket: „De most bocsásd meg bűnüket; ha pedig nem, törölj ki engem a Te könyvedből, amelyet írtál” (2Móz 32,32).

9,4 Ahogyan Pál népét siratja, **Izráel** dicsőséges kiváltságai vannak szeméi

előtt, hiszen ők Isten ősi választott népének tagjai.

Isten *elfogadta* ezt a nemzetet, hogy fiai legyenek (2Móz 4,22), és kiszabadította népét Egyiptomból (Hós 11,1). Ő volt Izráel atyja (5Móz 14,1) és Efraim volt az elsőszülöttje (Jer 31,9). (*Efraim* nevét itt, mint Izráel nemzetének másik nevét használja.)

A sekina, vagyis a **dicsőség** felhője Isten jelenlétét szimbolizálta közöttük, amely vezette és védelmezte őket.

Isten csak Izráellel kötött **szövetségeket**, a nem zsidókkal nem. Izráellel kötötte például azt a szövetséget, amelyben megígérte nekik az országot Egyiptom folyójától az Eufráteszig (1Móz 15,18).

Egy új szövetséget is fog Izráellel megerősíteni, amint megígérte: „Új szövetséget kötök Izráel házával és Júda házával” (Jer 31,31).³⁴

Izráelnek adatott a **törvény**. Ők, egyedül csak ők kapták azt.

Isten szolgálata a szent sátorral és a templommal kapcsolatos bonyolult szer-tartásokban Izráelnek adatott ugyanúgy, mint a papság.

A fent említett szövetségekhez ráadásul Isten számtalan **ígéretet** tett Izráelnek a védelemre, a békességre és a boldogulásra vonatkozóan.

9,5 A zsidó nép jogosan állította, hogy ők az ősatyák: Ábrahám, Izsák, Jákób és Jákób tizenkét fia. Ők voltak a nemzet ősei. Ők voltak mindennek között a legnagyobb kiváltság. A Messiás izraelita, már ami emberi származását illeti, noha a világmindenség Ura is egyben, **az örökké áldandó Isten**. Ez határozott kijelentés a Megváltó isteni és emberi voltáról.³⁶

9,6 Az apostol most egy súlyos teológiai problémával kerül szembe. Ha Isten ígéretet tett Izráelnek, mint saját választott földi népének, hogyan egyeztethető ez össze Izráel jelenlegi elvettetésével és

azzal, hogy a nem zsidók bekerültek az áldás helyére? Pál kitart amellett, hogy ez Isten részéről nem az ígéretek megszegése. Továbbmegy, hogy bemutassa, Istennek mindig szuverén választási eljárása volt, amely ígéreten alapult, nemcsak leszármazáson. Az, hogy egy ember **Izráel** nemzetébe született bele, még nem jelenti azt, hogy örököse az ígéreteknek. **Izráel** nemzetén belül Istennek van egy igazi, hívő maradéka.

9,7 Ábrahámnak nem **minden** leszármazottja számít **gyermekének**. Izmáel például **Ábrahám leszármazottja** volt, de az ígélet vonala Izsákon keresztül jön, nem Izmáelen keresztül. Isten ígérete ez volt: „**Izsákban nevezetetik néked a te magod**” (1Móz 21,12). Ahogyan a 4,12-re vonatkozó jegyzetben rámutattunk, az Úr Jézus is megtette ugyanezt az érdekes megkülönböztetést, amikor a hitetlen zsidókkal beszélt a Jn 8,33-39-ben. Ezt mondták neki: „Ábrahám magva vagyunk...” (33. v.) Jézus Krisztus ezt elismerte ezt mondva: „Tudom, hogy Ábrahám magva vagytok” (37. v.). De amikor ezt mondták: „A mi Atyánk Ábrahám”, az Úr ezt válaszolta: „Ha Ábrahám gyermekei volnátok, az Ábrahám dolgait cselekednétek” (39. v.). Más szóval, Ábrahámtól származtak, de nem rendelkeztek Ábrahám hitével, és ezért nem voltak szellemi gyermekei.

9,8 Nem a fizikai leszármazás az, ami számít. Az igazi Izráel azokból a zsidókból áll, akiket Isten kiválasztott és akiknek néhány konkrét **ígéretet** tett, kijelölve őket **gyermekének**. A szuverén kiválasztásnak ezt az elvét látjuk Izsák és Jákób esetében is.

9,9 Isten megjelent Ábrahámnak, megígérve, hogy a kijelölt **időben** vissza fog térni, és **Sárának fia lesz**. A **fiú** természetesen Izsák volt. Ő volt valójában az **ígéret** és a természetfeletti születés gyermeke.

9,10 A szuverén kiválasztásnak egy másik esete található Jákóbnál. **Izsák és Rebeka** voltak természetesen a szülők, de **Rebeka két** gyermeket hordott ki, nem egyet.

9,11 A kijelentés megtörtént, mielőtt **a gyermekek** megszülettek volna. Ennek a kijelentésnek nem lehetett és nem is volt semmi köze egyik gyermek érdemszerző cselekedeteihez sem. Ez teljesen Isten választásának dolga volt, amely saját akaratán alapult, és nem a választottak jellemén vagy képességein. **Az Istennek kiválasztás szerinti végzése** az az elhatározása, hogy kegyeit szuverén akaratának és jótetszésének megfelelően osztja.

Ez a vers mellesleg cáfolja azt az elképzelést, hogy Istennek Jákóbra eső választása annak eleve ismeretén alapult, amit Jákób majd tenni fog. Határozottan megmondja, hogy **nem a cselekedetek** alapján volt!

9,12 Isten döntése az volt, hogy **az idősebb szolgálja a fiatalabbat**. Ézsau lesz alárendelt helyzetben Jákóbbal szemben. Az utóbbi volt kiválasztva *földi dicsőségre és kiváltságra*. Ézsau volt az ikrek közül az elsőszülött, és a rendnek megfelelően ő kapta volna a helyzetével járó tisztességet és kiváltságokat; de Isten választása elkerülte őt, és Jákóbon nyugodott meg.

9,13 Pál, hogy tovább erősítse Isten szuverenitását a választásban, idézi a Malakiás könyve 1,2-3-at: „**Jákóbot szerettem, Ézsaut pedig gyűlöltem.**” Itt Isten a két nemzetről beszél, Izráelről és Edomról, amelyeknek **Jákób**, illetve **Ézsau** volt az ősatyja. Isten Izráelt jelölte ki, mint olyan nemzetet, amelynek megígérte a Messiást és a messiási királyságot. Edom ilyen ígéretek nem kapott. Helyette a hegyein és örökségében pusztaság lesz a vadon sakáljai részére (Mal 1,3; lásd még Jer 49,17-18; Ez 35,7-9).

Noha igaz, hogy a Mal 1,2-3-ból vett

idézet Isten bánásmódját írja le, azonban inkább a nemzetekkel, mint az egyénekekkel, és arra is felhasználható, hogy szuverén jogát alátámasszák.

Azok a szavak, hogy **Jákóbot szerettem, Ézsaut pedig gyűlöltem**, Isten szuverén rendelkezésének fényében érthetők meg, amely kimondja: **az idősebb fog szolgálni a fiatalabbnak**. Jákób előnyben részesítése úgy magyarázható, mint a szeretet cselekedete, míg Ézsau elvetése ezzel *összehasonlítva* látszódnak gyűlöletnek. Isten nem táplál ellenséges indulatot, nem haraggal gyűlölte Ézsaut, hanem kevésbé szerette őt, mint Jákóbot. Ez abból látható, hogy szuverén módon Jákóbot választotta ki.

Ez az igehely *földi áldásokra* vonatkozik, és nem az örök életre. Az, hogy Isten gyűlölte Edomot, nem azt jelenti, hogy az egyes edomiták *nem üdvözülhetnek*. Az pedig, hogy szereti Izráelt, nem jelenti, hogy az egyes zsidóknak nincs szükségük arra, hogy üdvözüljenek. (Figyeljük meg, hogy Ézsau is *kapott* néhány földi áldást, amit ő maga bizonyított az 1Móz 33,9-ben.)

9,14 Az apostol helyesen látta előre, hogy a szuverén kiválasztásnak ez a tana mindenféle ellenvetést támaszt majd. Az emberek Istent igazságtalansággal fogják vádolni. Azt fogják mondani, hogy ha némelyeket kiválaszt, akkor ezáltal szükségszerűen elítéli a többit. Úgy érvelnek, hogy ha Isten mindent eleve elhatározott, akkor senki sem tehet semmit, és Isten igazságtalanul ítél el embereket.

Pál kereken tagadja Isten **igazságtalanságának** lehetőségét. Ahelyett, hogy enyhítené Isten szuverenitását azért, hogy azt elfogadhatóbbá tegye, folytatja a témát, hogy újra kifejtse még erőteljesebben és vita nélkül.

9,15 Először Isten Mózeshez intézett szavát idézi: „**Könyörülök azon, akin könyörülök, és kegyelmezek annak, akinek**

kegyelmezek.” (lásd 2Móz 33,19) Ki mondhatja azt, hogy a Magasságosnak, a menny és föld Urának nincs joga, hogy **kegyelmet és könyörületet** mutasson?

Minden embert saját bűne és hitetlensége ítél el. Ha magukra maradnak, *valamennyien* elvesznek. A valódi evangéliumi hívást minden népre kiterjesztette Isten, és az elítélt emberek közül némelyeket kiválasztott kegyelmének céljaira. Ez azonban nem önkényes kiválasztás, mások ítéletére. Ők már ítélet alatt vannak, mert egész életükben vétkeztek, és visszautasították az evangéliumot. Azok, akiket kiválasztott, hálát adhatnak Isten kegyelméért. Azok, akik elvesznek, senki mást nem vádolhatnak, csak önmagukat.

9,16 A következtetés tehát az, hogy az emberek vagy nemzetek végső sorsa nem saját akaraterejükön vagy erőfeszítésükön múlik, hanem **Isten kegyelmén**. Amikor Pál azt mondja, hogy **nem azé, aki akarja**, nem úgy érti, hogy az illető akaratának nincs szerepe a megváltásban. Az evangéliumi hívás világosan az ember akaratát veszi célba, ahogyan a Jel 22,17 bizonyítja: „**...aki akarja, vegye az élet vizét ingyen.**” Jézus Krisztus úgy jellemzi a hitetlen zsidókat, mint akik *nem akarnak* Őhöz járni (Jn 5,40). Amikor Pál azt mondja, hogy „**sem nem azé, aki fut**”, nem tagadja, hogy igyekeznünk kell bemenni a szoros kapun (Lk 13, 24). Szükség van bizonyos mértékű szellemi őszinteségre és hajlandóságra, de az ember akaratát és az ember futása nem elsődleges, meghatározó tényező: a megváltás az Úrtól van.

Morgan mondja a következőket:

Nem a részünkről megnyilvánuló akarat, nem saját futásunk biztosíthatja a megváltást, amelyre szükségünk van. Nem tesz képessé bennünket, hogy belépjünk azokba az áldásokba, amelyeket biztosít... Magunktól akarni sem tudjuk a megváltást, és nem is tehe-

*tüink erőfeszítéseket annak érdekében. Az ember megváltására minden Istenben kezdődik el.*³⁵

9,17 Isten szuverenitása nemcsak abban látható, hogy némelyeknek kegyelmet mutat, hanem abban is, hogy másokat megkeményít. A **fáraó** jó példa erre.

Nincs utalás arra, hogy az egyiptomi uralkodó születésétől fogva pusztulásra volt szánva. A következő történt: felnőtt életében gonosznak, kegyetlennek és különösen konoknak bizonyult. A legkomolyabb figyelmeztetések ellenére megkeményítette a szívét. Isten azonnal elpusztíthatta volna, de nem tette. Ehelyett életben tartotta azért, hogy megmutassa **hatalmát** benne, és rajta keresztül Isten neve világszerte ismeretes legyen.

9,18 A fáraó ismételten megkeményítette saját szívét, és minden ilyen alkalom után Isten is megkeményítette a fáraó szívét büntetésül. Ugyanaz a nap, amely megoldvasztja a jeget, megkeményíti az agyagot. Ugyanaz a nap, amely kifejérik a ruhát, leburnítja a bőrt. Ugyanaz az Isten, aki könyörül a megtört szívűn, megkeményíti azt, aki nem bánja meg a bűnét. Az elutasított kegyelem megtagadott kegyelem. Istennek joga van **kegyelmet** mutatni bárki iránt, ha akarja, és megkeményíteni bárkit, akit akar. De mivel Ő Isten, sohasem cselekszik igazságtalanul.

9,19 Pál kitartása amellet, hogy Istennek joga van azt tenni, ami neki tetszik, azt az ellenvetést támasztja alá, hogy ha ez így van, nem **találhat hibát** senkiben, mivel senki sem tud sikerrel **ellenállni akaratának**. Az ellenvetés szerint az ember kiszolgáltatót bábu az isteni saktáblán. Semmit sem tehet vagy mondhat, ami megváltoztathatná a végzetét.

9,20 Az apostol először is megfeddi a teremtmény arcátlanságát, aki odáig merészkedik, hogy hibáztatni meri Teremtőjét. Végül is a bűnnel terhelt, tudatlan és gyenge **ember** nincsen abban a hely-

zetben, hogy visszabeszéljen **Istennek**, netán kételkedjen útjainak bölcsességében vagy igazságában.

9,21 Pál a **fazekas és az agyag** illusztrációját alkalmazza, hogy igazolja Isten szuverenitását. A **fazekas** egy nap bemegy a műhelyébe, és meglát egy formátlan agyagcsomót a padlón. Kézbe veszi az agyagot, felteszi a korongra, és kialakít egy szép **edényt**. Van joga hozzá?

A **fazekas** természetesen Isten. Az **agyag** a bűnös, elveszett emberiség. Ha a **fazekas** magára hagyja, az egész a pokolra kerül. Tökéletesen igazságos és méltányos lenne, ha magára hagyná. Ehelyett azonban szuverén módon kiválaszt egy maroknyi bűnöst, kegyelemből megmenti őket, és átformálja őket Fia képére. Joga van ezt tenni? Ne feledjük, nem küldi önkényesen a többi a pokolra. Már ítélet alatt vannak saját macacosságuk és hitelenségük miatt.

Istennek abszolút **hatalma** és tekintélye van ahhoz, hogy **egy edényt tisztességre** készítsen valamilyen agyagból, **egy másikat** pedig **tisztességtelenségre**. Olyan helyzetben, ahol mindenki érdemtelen, áldását adhatja, ahol úgy kívánja, és megtagadhatja, ha úgy akarja. „Ahol mindenki érdemtelen – írja Barnes –, a legtöbb, amit valaki kívánhat, hogy ne bánjon senkivel igazságtalanul.”³⁶

9,22 Pál úgy írja le Istent, a nagy fazekast, mint aki szembenéz az érdekek nagy ellentmondásával. Egyrészt meg akarja **mutatni haragját** és kinyilvánítani **hatalmát** a bűn megbüntetésében. Másrészt viszont el akarja hordozni türelmesen a **harag edényeit, melyek veszedelemre készültek**. Itt kerül szembe először Isten igazságos szigorúsága kegyelmes **hosszútűrésével**. Az érvelés a következő: „Ha Isten csak igazságos lenne, a gonoszsgot azonnal megbüntetné, de ehelyett nagy türelmet tanúsít iránta, és ebben ki találhat hibát?”

Figyeljük meg gondosan azt a kifejezést, hogy **a harag edényeit, melyek veszedelemre készítettek. A harag edényei** azok, akik bűneik miatt Isten **haragja alá** vettek. **El vannak készítve a pusztulásra** saját bűnük, engedetlenségük és lázadásuk folytán, és nem Istennek valamilyen önkényes határozata alapján.

9,23 Ki szólhat ellene, ha Isten meg akarja **ismertetni dicsőségének gazdagságát** azokkal az emberekkel, akiken meg akarja mutatni **irgalmát**, akiket **eleve** kiválasztott örök **dicsőségre**?

Itt C. R. Erdman magyarázata különösképpen helytálló:

*Isten szuverenitása sohasem nyilvánult meg olyan emberek elítélésében, akiket meg kellett volna menteni, hanem inkább olyan emberek megmentésében mutatkozott meg, akiknek el kellett volna veszniük.*³⁷

Isten nem készítette pusztulásra a harag edényeit, de **az irgalom edényeit dicsőségre** készítette.

9,24 Pál a kegyelem edényeit közülünk azokkal azonosítja, akik keresztyének, akiket Isten mind a zsidó, mind a nem zsidó világból **elhívott**. Ez az alapja sok mindennek, ami következik. Mindenki félre van állítva, de Izráel nemzetének egy maradéka és **a nem zsidó** elhívottak kiváltságos helyzetben vannak.

9,25 Az apostol két verset idéz Hóseástól, hogy bemutassa, a népek elhívása nem lehet meglepetés a zsidók számára. **„Hívom a nem én népemét én népemnek; és a nem szeretettet szeretettnek.”** Nos, valójában Hóseáznál ezek a szavak Izráelre és nem a többi népre vonatkoznak. Előretékinenek arra az időre, amikor Izráel helyreáll, mint Isten népe és mint a szeretettek. Amikor Pál itt a Római levélben idézi ezeket, a nem zsidók elhívására alkalmazza őket. Milyen joggal tesz Pál ilyen radikális változtatást? A válasz az, hogy a Szent Szellemnek, aki

eredetileg ezeket a szavakat ihlette, joga van azok újraértelmezésére, vagy későbbi újszerű alkalmazására.

9,26 A második vers a Hós 1,10: **„És léssen, hogy azon a helyen, ahol ez mondatott nékik: Ti nem vagytok az én népem, ott az élő Isten fiainak fognak hivatni.”** A maga ÓSZ-i helyén ez a vers ismét nem a pogányokról beszél, hanem Izráel helyreállítását írja le Isten tetszésére. Pál mégis arra alkalmazza, hogy Isten befogadja a nem zsidókat, mint fiait. Ez egy másik illusztráció annak a ténynek, hogy amikor a Szent Szellem verseket idéz az ÓSZ-ből az ÚSZ-ben, jogosan alkalmazza azokat úgy, ahogyan akarja.

9,27 A 9,27-29 az egész elvetését, de Izráel maradékának megtartását tárgyalja. **Ézsaiás** előre megmondta, hogy **Izráel** gyermekeinek csak kis száma **tér meg**, még akkor is, ha maga a nemzet hatalmas számúvá növekedik (Ézs 10,22).

9,28 Amikor Ézsaiás ezt mondta: **„Mert elvégezett pusztítást cselekszik az Úr, a seregek Ura, mind az egész földön”** (Ézs 10,23), arra gondolt, hogy Babilon beveszi Izráelt, és utána fogságba viszi a népet. A **pusztítás** Isten ítélő munkája volt. Ezeket az igéket idézve Pál azt kívánja mondani, hogy ami Izráellel történt a múltban, megtörténhetett és megtörténhet újra a „maga napján”.

9,29 **Ahogyan Ézsaiás előre megmondta** (prófécijának egy korábbi szakaszában): **„Ha a seregek Ura nem hagyott volna nekünk magot, olyanokká lettünk volna, mint Sodoma, és Gomorához volnánk hasonlók”** (Ézs 1,9).

9,30 Pál azt kérdezi, hogy **micsoda** következtetést lehet levonni mindebből, már ami a jelenlegi gyülekezeti korszakot illeti. Az első következtetés az, **hogy a pogányok, akikre jellemző volt, hogy nem követték az igazságot**, hanem inkább a gonosztságot, és akik bizonyára nem törekedtek saját tetteik igazságára

sem, **elnyerték az igazságot hit által** az Úr Jézus Krisztusban. Természetesen nem minden pogány, hanem csak azok igazultak meg, akik hittek Krisztusban.

9,31 Másrészt viszont **Izráel**, amely a megigazulást a törvény megtartásának alapján kereste, sohasem talált olyan **törvényt**, amely által elnyerhette volna a **megigazulást**.

9,32 Az ok világos. Elutasították, hogy higgyék, **hit által** lehet megigazulni Krisztusban. Ők azonban inkább makacsul azzal próbálkoztak, hogy saját igazságukat saját érdemük alapján szerezzék meg. **Beleütköztek a beleütközés kövébe**, az Úr Krisztus Jézusba.

9,33 Ez pontosan az, amit az Úr előre megmondott Ézsaiás által. A Messiás eljövetelének Jeruzsálembé kettős hatása lesz. Egyeseknek **beleütközés kövének és megbotránkozás sziklájának** (Ézs 8, 14) bizonyul majd. Mások hinni fognak **benne**, és nem lesz okuk **szégyenkezni**, megbotránkozni vagy csalódní (Ézs 28, 16).

B) Izráel jelene (10. fejezet)

10,1 Pál tanítása a meg nem tért zsidóknak nagyon ellenszenves volt. Árulóknak és Izráel ellenségének tekintették őt. Itt azonban biztosítja keresztyén **testvéreiket**, akiknek ír, hogy az a dolog, amely legnagyobb gyönyörűséget jelentene szívének, és amiért legőszintébben imádkozik **Istenhez**, az **Izráel üdvössége**.

10,2 Távolról sem ítéli el őket az apostol, mint istentelen és vallástalan embereket, hanem bizonyosságot tesz arról, **hogy Isten iránti buzgóság van bennük**. Ez nyilvánvaló volt a júdaizmus szertartásainak és ceremóniáinak gondos megtartásából és a minden ellentétes tanal szembeni türelmetlenségükből. A **buzgóság** azonban nem elegendő, annak

az igazsághoz kell kötődnie. Különbent kárt okoz, nem jót.

10,3 Itt tévedtek. **Tudatlanok** voltak **Isten igazságát** illetően, **nem ismerték** azt a tényt, hogy Isten hit alapján tulajdonít valakinek **igazságot**, nem cselekedetek alapján. Azzal próbálkoztak, hogy **saját igazságot** mutassanak fel a törvény megtartása által. Megpróbálták elnyerni Isten kegyelmét saját erőfeszítésükkel, saját jellemükkel, saját jó cselekedeteikkel. Rendületlenül elutasították, hogy alávessék magukat Isten tervének, aki igaznak nyilvánítja azokat az istentelen bűnöket, akik Fiában hisznek.

10,4 Ha hittek volna **Krisztusban**, megértették volna, hogy **Ő a törvény vége az igazságra**. A törvény célja, hogy feltárja a bűnt, hogy meggyőzze és elítélje a törvénszegőket. A törvény megszegésének büntetése halál. Krisztus az Ő halálában megfizette a törvény megszegésének büntetését. Amikor egy bűnös elfogadja az Úr Jézus Krisztust, mint Megváltóját, akkor a törvénynek nincs több mondanivalója. Helyettesének halála által meghalt a törvénynek. Túl van a törvényen és azon az eredménytelen kísérleten, hogy igazságot nyerjen általa.

10,5 Az ŐSZ kifejezőmódjában hallhatjuk a különbséget a törvény szavai és a hit szavai között. A 3Móz 18,5-ben például **Mózes** azt **írja**, hogy az az ember, aki eléri azt az **igazságot**, amelyet a **törvény** követel, **élni fog azáltal**. A hangsúly az ember eredményén, cselekvésén van.

Természetesen ez a megállapítás ideált jelent, amelyet a bűnös ember nem érhet el. Mindössze annyit mond, hogyha valaki tökéletesen és állandóan meg tudná tartani a törvényt, nem lenne halálra ítélve. De a törvény olyan embereknek adatott, akik **már** bűnösök voltak, akik **már** halálra voltak ítélve. Még ha attól a naptól fogva meg is tudták volna tartani

tökéletesen a törvényt, akkor is elvesztek volna, mert Isten a fizetséget azokért a bűnökért is kívánja, amelyeket a múltban követtek el. Minden olyan reménynek, hogy az emberek elérhetik az igazságot a törvény által, kezdettől fogva meghiúsulás a sorsa.

10,6 Pál apostol bemutatja, hogy a hit kifejezőmódja teljesen különbözik a törvényétől, először az 5Móz 30,12-13-ból idéz, ahol ezt olvassuk:

Nem a mennyben van, hogy ezt mondanád:

„Kicsoda hág fel érettünk a mennybe, hogy elhozza azt nekünk, és hallassa azt velünk, hogy teljesítsük azt?”

Nem a tengeren túl van az, hogy mondanád:

„Kicsoda megy át érettünk a tengeren, hogy elhozza azt nekünk, és hallassa azt velünk, hogy teljesítsük azt?”

Az érdekes dolog az, hogy az 5Móz-ben ezek a versek egyáltalán nem a hitre és nem az evangéliumra vonatkoznak. A törvényről beszélnek, különösen pedig erről a parancsolatról: „...ha teljes szívedből és teljes lelkedből megtérsz az Úrhoz, a te Istenedhez” (5Móz 30,10/b). Isten azt mondja, hogy a törvény nem rejtett, távoli vagy megközelíthetetlen. Az embernek nem kell felmennie a **mennybe** vagy átmennie a tengeren, hogy megtalálja. Közel, kéznél van és várja, hogy engedelmeskedjenek neki.

Pál apostol ezeket az igéket az evangéliumra alkalmazza. Azt mondja, hogy a **hit** beszéde nem kívánja meg az embertől, hogy felkapaszkodjon a **mennybe**, **hogy Krisztust lehozza**. Egyrészt ez teljesen lehetetlen lenne; de teljesen *szükségtelen* is, mert Krisztus már lejött a földre megtestesülésekor.

10,7 Amikor az apostol az 5Móz 30, 13-at idézi, azt, hogy „ki fog átmenni a tengeren”, a következőképpen változtatja

meg: **Kicsoda száll le a mélységbe?** Szempontja az, hogy az evangélium nem kéri azt az emberektől, hogy **leszálljanak** a sírba, **hogy Krisztust felhozzák a halottak közül**. Ez lehetetlen lenne, de szükségtelen is, mert Krisztus már feltámadt a halálból. Figyeljük meg, hogy a 10,6-7 versben két olyan tanítást kapunk Krisztussal kapcsolatban, amelyeket egy zsidó számára a legnehezebb elfogadni: testet öltését és feltámadását. Mégis el kell ezeket fogadni, ha üdvözülni akar. Látni fogjuk ezt a két tantételt újra a 10,9-10-ben.

10,8 Ha az evangélium nem mondja az embereknek, hogy olyat tegyenek, amit emberileg lehetetlen megtenni, vagy amit az Úr Jézus már megtett, akkor **mit mond?**

Pál ismét az 5Móz 30-ból vesz egy verset, és elmondja, hogy az evangélium **közeli**, elérhető, megérthető, könnyen megkapható; kifejezhető közönséges beszéddel (**a szádban van**); és ésszel könnyen felérhető (**szívedben van**) (5Móz 30,14). Ezek a hit általi megváltás jó hírei, amelyeket Pál és a többi apostol hirdetett.

10,9 Itt van az egész dióhéjban: először el kell fogadnod a testté létel igazságát, hogy a betlehemi jászol kisgyermeké az élet és dicsőség Ura, az **ÚSZ Jézusa**, az **ÓSZ Ura** (Jahve).

Másodszor, el kell fogadnod feltámadásának igazságát, mindazzal együtt, ami vele jár. **Isten feltámasztotta a halálból**, mint annak bizonyosságát, hogy Krisztus bevégezte a megváltásunkhoz szükséges munkát, és hogy Isten elégedett ezzel a munkával. Ennek **szívbe fogadása** azt jelenti, hogy valaki hiszi azt értelmi, érzelmi és akaratilag elszántsággal.

Ezért **száddal vallanod kell az Úr Jézust, és szívedben hinni, hogy Isten feltámasztotta Őt a halálból**. Ez személyes elfogadása az Úr Jézus Krisztus

személyének és munkájának. Ez az üdvözítő hit.

Gyakran felvetődik a következő kérdés: „Üdvözülhet-e valaki úgy, hogy elfogadja Jézust, mint Megváltót, anélkül, hogy elismerné Őt Urának?” A Biblia senkinek sem ad bátorítást, aki fenntartásokkal hisz: „Elfogadom Jézust Megváltónak, de nem kívánom megkoronázni a mindenség Urának.” Másrészt viszont azok, akik a megváltás feltételeként alávetik magukat Jézusnak, mint Úrnak, a következő problémával néznek szembe: „Milyen mértékig kell elismerni Úrnak?” Kevés keresztyén állítaná magáról, hogy abszolút és teljes alárendeltséget ért el iránta ezen a módon. Amikor az evangéliumot bemutatjuk, ki kell tartanunk amellett, hogy *a megigazulás egyetlen feltétele a hit*. Állandóan emlékeztetnünk is kell a bűnösöket és a szenteket egyaránt arra, hogy Jézus Krisztus Úr (Jahve-Isten), és ennek kell elfogadni.

10,10 A további magyarázatban Pál leírja, hogy **szívvel hiszünk az igazságra**. Ez nem csupán értelmi beleegyezés, hanem őszinte elfogadás az ember egész belső lényével. Amikor valaki ezt megteszi, azonnal megigazul.

Azután **szájjal teszünk vallást az üdvösségre**; vagyis a hívő nyilvánosan vallást tesz a megváltásról, amit már megkapott. A megvallás *nem feltétele* az üdvösségnek, hanem elengedhetetlen külső megnyilvánulása annak, ami történt: „Ha bízol Jézus Krisztusban, bizonyára beszélned kell róla.” Amikor valaki valóban elhisz valamit, közölni szeretné azt másokkal. Ha valaki őszintén újjászületik, az túl jó dolog ahhoz, hogy titokban tartsa. Vallást tesz Krisztusról.

A Szentírás feltételezi, hogy amikor valaki megtér, nyilvánosan vallást tesz róla. A kettő együtt jár. Ezért mondhatta Kelly: „Ha nem vallod meg szájjal Krisztust, az Urat, nem beszélhetünk az üdvös-

ségedről; mivel az Úr ezt mondta: aki hisz és bementkezik, üdvözülni.”³⁸

Denny ezt így magyarázza:

„Az, hogy a szív hisz az igazságra, és a száj vallást tesz az üdvösségre, valójában nem két dolog, hanem ugyanannak az igazságnak két oldala.”³⁹

Felvetődik a kérdés, hogy miért a megváltás jön először a 10,9-ben, azután az elhívés, miközben a 10,10-ben a hit jön először, azután a megvallás. A választ nem nehéz megtalálni. A 9. versben a hangsúly a testtélételen és a feltámadáson van, és ezek a tanok időrendi sorrendjében kerülnek említésre. A testtélétel jön először – Jézus Úr. Ezután a feltámadás – Isten feltámasztotta a halálból. A 10. versben a bűnös megváltásában a hangsúly az események sorrendjén van. Először **hisz**, azután nyilvánosan **vallást tesz üdvösségéről**.

10,11 Az apostol most az Ézs 28, 16-ot idézi, és hangsúlyozza, hogyha **valaki hisz Őbenne, meg nem szegyenül**. Krisztus nyilvános megvallásának gondolata előtérbe helyezheti a szegyénytől való félelmet, de az ellenkezője igaz. Az, hogy megvalljuk Őt *a földön*, azt vonja maga után, hogy Ő is vallást tesz rólunk *a mennyben*. Miénk a reménység, hogy sohasse fogunk megszegyenülni.

Az a szó, hogy **valaki**, kapcsolatot hoz létre a következővel – éspedig, hogy Isten dicsőséges megmentése mindenkinek szól, a nem zsidóknak ugyanúgy, mint a zsidóknak.

10,12 A Róm 3,23-ban megtanultuk, hogy nincs különbség zsidó és nem zsidó között, már ami a megváltás szükségességét illeti minden bűnösre vonatkozólag. Most azt tudjuk meg, hogy **nincs különbségtétel** a megváltás elérhetőségében sem. Az Úr nem kirekesztő Isten, hanem **Úr az egész emberiség felett. Gazdag kegyelemben és irgalomban mindenkinek, aki segítségül hívja.**

10,13 A Jóel 2,32-t idézi, hogy bizonyítsa az evangélium univerzális jellegét. Nem is kívánhatja az ember az üdvösség útjának egyszerűbb meghatározását, mint amely ezekben a szavakban található: **„Mindenki, aki segítségül hívja az Úr nevét, megtartatik.”** Az Úr neve magát az Urat jelenti.

10,14 Az ilyen evangélium feltételezi annak általános hirdetését. Miféle megváltás van felkínálva a zsidóknak és a nem zsidóknak, ha sohasem hallottak róla? Itt a keresztyén misszióért dobog a szíve. A „mimódon” hármassorozatában (**mimódon hívják segítségül... hisznek... hallának prédikáció nélkül**) az apostol visszatér azokhoz a lépésekhez, amelyek a zsidók és a nem zsidók megmentéséhez vezetnek. Talán világosabb lesz, ha megfordítjuk a sorrendet a következőképpen:

Isten elküldi szolgáit.

Hirdetik a megváltás jó híreit.

Hallják a bűnösök, hogy Isten ajánlja az életet Krisztusban.

Azok közül, akik hallják, néhányan hisznek az üzenetnek.

Azok, akik hisznek, segítségül hívják az Urat.

Azok, akik segítségül hívják, megmentetnek.

Hodge mutat rá, ez az érv azon az elven alapul, hogy ha Isten valamit véghez akar vinni, megteremti az eszközöket is a cél elérése érdekében.⁴⁰ Mint már mondtuk, ez a keresztyén missziói mozgalom alapja. Pál itt fenntartja azt a jogát, hogy hirdesse az evangéliumot a nem zsidóknak, azt a gyakorlatot, amelyet a hitetlen zsidók megengedhetetlennek tartottak.

10,15 Isten az, aki elküld. Mi vagyunk azok, akik **el vannak küldve**. Mi a dolgunk ezzel kapcsolatban? Rendelkezzünk azokkal a **szép lábakkal**, amelyekről Ézsaiás írt. Azokéról, **akik viszik a jó híreket** (Ézs 52,7). Ézsaiás egy személy

szép lábairól ír – vagyis a Messiáséről. Itt a Róm 10,15-ben többes szám szerepel. Eljött **szép lábakkal** közel kétezer évvel ezelőtt. Most a mi kiváltságunk és felelősségünk, hogy menjünk **szép lábakkal** az elveszett emberekhez a világban.

10,16 Pál apostol szüntelen fájdalma az, hogy Izráel népéből **nem mindenki** hallgatott **az evangéliumra**. Ézsaiás megjövendölte ezt, amikor azt kérdezte: **„Ki hitt a mi tanításunknak?”** (Ézs 53, 1) A kérdésre a következő választ kell adni: „Nem sokan.” Amikor a Messiás első eljövételét bejelentették, nem sokan figyelték fel rá.

10,17 Pál ebben az Ézsaiástól vett idézetben megjegyzi, hogy a prófécia által említett hit a hallott üzenetből ered, és az üzenet a Messiásról szóló **Igén** keresztül érkezik. Így levonta a következtetést, **a hit hallásból van, a hallás pedig Isten Igéje által**. A **hit** akkor érkezik az emberekhez, amikor igehirdetésünket hallják az Úr Jézus Krisztusról, ami természetesen **Isten** írott **Igéjén** alapszik.

Csakhogy nem elegendő hallani a füllel. Az embernek nyitott szívvel és elmével kell hallgatnia Isten igazságát, hajlandóságot kell mutatnia iránta. Ha ezt megteszi, azt fogja találni, hogy az Ige az igazság hangját hordozza, és az igazság önmagáért beszél. Ekkor hinni fog. Az természetesen világos, hogy az ebben a versben említett **hallás** nem kizárólag a fülre terjed ki. Az üzenetet lehet például *olvasni* is. Így „hallani” azt jelenti, hogy az ember bármilyen közvetítőn keresztül befogadja az Igét.

10,18 Mi volt akkor a probléma? Nem **hallották** sem a zsidók, sem a nem zsidók a hirdetett evangéliumot? De igen! Pál a Zsolt 19,5 szavait veszi kölcsön, hogy rámutasson, ez már megtörtént. Ezt mondja:

**Szózatuk kihat az egész földre,
és a világ végére az ő mondásuk.**

A meglepő dolog az, hogy ezek a Zsolt 19-ből vett szavak nem az evangéliumról beszélnek. Inkább a napnak, a holdnak és a csillagoknak az általános bizonyágtételét írják le Isten dicsőségéről. Mint már mondtuk, Pál kölcsönveszi őket, és lényegében azt mondja, hogy ezek ugyanúgy igazak világszerte az evangélium hirdetésére az ő napjaiban. Isten Szellemének ihletése folytán az apostol gyakran vesz valamilyen ÓSZ-i igehelyet, és azt teljesen eltérő módon alkalmazza. Ugyanaz a Szellem, aki eredetileg adta ezeket az ígéket, bizonyára rendelkezik azzal a joggal, hogy később azokat másképpen alkalmazza.

10,19 A nem zsidók elhívása és az evangélium elutasítása a zsidók *többsége* által nem kell, hogy meglepetésként érje **Izráel** nemzetét. Saját írásaik pontosan megmondták előre, mi fog történni. Isten például figyelmeztette őket, hogy Izráelt **féltékenységre ingerli** egy nemzettel (a nem zsidókkal), és **felbosszantja** Izráelt **egy ostoba**, bálványimádó **néppel** (5Móz 32,21).

10,20 Még bátrabb nyelvezettel **Ézsaiás** az Urat idézi, ahogyan **megtalálták** Őt a nem zsidók, akik tényleg soha nem keresték, és **nyilvánvaló lett azoknak, akik** nem kérdezősködtek felőle (Ézs 65,1). Egészében a nem zsidók nem keresték Istent. Meg voltak elégedve pogány vallásaikkal. Közülük mégis sokan *felfigyeltek*, amikor meghallották az evangéliumot.

10,21 A nem zsidókról festett képhez viszonyítva, akik Jahvéhoz sereglettek, Ézsaiás úgy beszél az Úrról, mint aki egész nap kinyújtott karral áll, **kezeit Izráel** nemzete felé terjesztve ki, de csak engedetlenséggel és konok elutasítással találkozik.

C) Izráel jövője (11. fejezet)

11,1 Mi lesz Izráel jövője? Igaz az,

amit néhányan tanítanak Izráellel kapcsolatban, hogy most a Gyülekezet Isten Izraele, és minden Izraelnek adott ígéret a Gyülekezetre vonatkozik?⁴¹ Az egész Bibliában a Róm 11 a legerőteljesebb tagadása ennek az elképzelésnek.

Pál apostol a következő kérdéssel nyit: **„Elvetette-e Isten a népét?”** *teljesen?* Vagyis minden egyes izraelita el van vetve? **Bizonyosan nem!** A lényeg az, hogy noha Isten **elvetette népét**, ahogyan kifejezetten megtalálható a 11,15-ben, ez még nem jelenti azt, hogy *mindenkit* elvetett közülük. Maga Pál a bizonyítéka annak, hogy az elvetetés nem volt teljes. Hiszen ő is **izraelita, Ábrahám magvából való, Benjámin** törzsből. A zsidó megbízólevele kifogástalan.

11,2 Így ennek a versnek az első részét úgy kell értenünk, mintha ezt mondaná: **„Isten nem teljesen vetette el a népet, amelyet eleve ismert.”** A helyzet hasonló volt ahhoz, amely **Illés** idejében történt. A nemzet tömegei elfordultak Istentől a bálványokhoz. Állapotuk annyira rossz volt, hogy Illés **Izráel ellen** és nem érte imádkozott.

11,3 Emlékeztette az **Ur**at, hogy a nép a **próféták** szavát megölésükkel hallgattatta el. Isten **oltárait lerombolták**. Úgy tűnt előtte, hogy az övé az egyetlen hűséges hang Istenért, amely megmaradt, és az ő **élete** is szüntelen veszedelemben van.

11,4 Ám a kép nem volt olyan sötét és reménytelen, amilyenek Illés látta. Isten emlékeztette a prófétát, hogy **meghagyott** magának **hétezer embert**, akik szilárdan visszautasították **Baál** imáadását.

11,5 Ami igaz volt **akkor**, igaz most is: Isten sohasem hagyja magát tanúbizonyosság nélkül. Mindig van egy hűséges **maradéka**, amelyet maga választ **kegyelmének** meghatározott céljaira.

11,6 Isten ezt a maradékot nem **cselekedeteik** alapján választotta ki, hanem

szuverén, kiválasztó **kegyelme által**. Ez a két elv – a **kegyelem** és a **cselekedetek** – kölcsönösen kizárják egymást. Egy ajándékot nem lehet kiérdemelni. Ha valami ingyen van, nem lehet megvásárolni. Ami nem érdem szerint van, nem érdemelhető ki. Szerencsére Isten választása **kegyelemre** alapul, nem **cselekedetekre**; különben senkit sem lehetett volna kiválasztani.

11,7 A következtetés az, hogy **Izráelnek** nem sikerült igazságot szereznie, mert saját erőfeszítésük alapján keresték, Krisztus befejezett munkája helyett. Az Isten által választott maradéknak sikerült az igazság elnyerése az Úr Jézusban való hit által. Amiben a nemzet szenvedett, azt ítéletes vakságnak nevezhetjük. A Messiás befogadásának visszautasítása csökkent képességet és hajlamot mutatott az Úr elfogadására.

11,8 Kifejezetten az történt, amit az ÓSZ előre megmondott (Ézs 29,10; 5Móz 29,4). **Isten a kábultság** állapotába engedte bele őket, amelyben érzéketlenekké váltak a szellemi realitásokra. Mivel elutasították, hogy elismerjék az Úr Jézust Messiásnak és Megváltónak, most már elvesztették annak a képességet is, hogy **meglássák Őt**. Nem akarták meghallani Isten kérlelő hangját, ezért most szellemi sükettség a büntetésük. Ez a rettenetes ítélet **a mai napig** hatályos.

11,9 **Dávid** is előre látta Isten ítéletét Izráelen. A Zsolt 69,22-23-ban leírja a visszautasított Megváltót, amint felszólítja Istent, hogy tegye **asztalukat törre és csapdává**. Az **asztal** itt a Krisztuson keresztül áramló kiváltságoknak és áldásoknak a teljessége. Az áldás átokká változott.

11,10 A zsolnárból idézett igehelyen a szenvedő Messiás arra is felszólította Istent, hogy **sötétítse el szemüket**, és hátukat görbítse meg, mint ami a szenvedés vág az öreg kor velejárója.

11,11 Pál most feltesz egy másik kérdést. **Azért botlottak-e meg, hogy elesenek?** Itt be kell szúrunk a *végleg* vagy *örökre* szavakat. Azért botlottak meg, hogy elesenek és sohase álljanak helyre? Az apostol kifejezetten tagadja az ilyen állítást. Isten szándéka a helyreállítás. Az a szándéka, hogy elbukásukkal **üdvösséget hozzon a pogányoknak**, így ingerelve **féltékenységre** Izráelt. Ez a **féltékenység** azt szolgálja, hogy végül viszszavigye Izráelt Istenhez.

Pál nem tagadja Izráel elbukását. Éppen ebben a versben ismeri el ténylegesen – „**esetük folytán lett az üdvösség a pogányoké**” –, és a következő versben – „... az esetük világnak gazdagsága”. De hangsúlyozottan szemben áll azzal az elképzeléssel, hogy Isten nem akar tudni többé Izráelről.

11,12 Annak eredményeképpen, hogy Izráel visszautasította az evangéliumot, a nemzet félre van állítva, és az evangélium kiment **a pogányokhoz**. Ebben az értelmezésben a zsidók **elbukása a világnak** gazdagság, és Izráel vesztesége a pogányok nyeresége.

Ha ez igaz, **mennyivel inkább** fogja Izráel helyreállítása a világ gazdagságát és áldását jelenteni. Amikor Izráel a nagy nyomorúság végén visszatér az Úrhoz, áldások csatornájává válik majd a nemzeteknek.

11,13 Az apostol itt a **nem zsidókhöz** beszél (11,13-24). Némelyek úgy gondolják, hogy a római nem zsidó keresztyénekhez beszél, de ennek az igehelynek más a hallgatósága: a nem zsidó nemzetek. Nagymértékben segít e szakasznak a megértésében, ha úgy tekintjük Pált, mint aki Izráelről nemzeti értelemben beszél, és a **nem zsidókról**, mint a többi nemzetről. Nem Isten Gyülekezetéről van szó, különben szembekerülünk annak lehetőségével, hogy a Gyülekezet kivágatik (11,22), ez pedig igeszerűtlen.

Minthogy Pál **a nem zsidók apostola** volt, teljesen természetes számára, hogy nagyon őszintén szól hozzájuk. Ezt cselekedve csak **szolgálatát** teljesíti.

11,14 Minden **eszközzel** megpróbálta **féltékenységre ingerelni** honfitársait, hogy **némelyeket megtarthasson közülük**. Tudta, és mi is tudjuk, hogy ő maga senkit sem üdvözíthetett. Az üdvösség Istene azonban olyan szorosan azonosítja magát szolgálóival, hogy megengedi nekik, hogy saját tetteikről úgy beszéljenek, mint amit egyedül Ő tehet meg.

11,15 Ez a vers más szóhasználattal ismétli a 11,12 érveit. Amikor Izráel félretétetett, mint Isten választott földi népe, a nem zsidók kerültek kiváltságos helyzetbe, és így jelképes értelemben megbékeltek Istennel. Amikor Izráel helyreáll Krisztus ezeréves uralkodása alatt, az egy világméretű megújuláshoz vagy feltámadáshoz lesz hasonló.

Ezt Jónás tapasztalatával lehet illusztrálni, aki Izráel nemzetének előképe volt. Amikor Jónást kidobták a hajóból a vihar alatt, egy hajónyi nem zsidónak hozott megszabadulást, megmentést; de amikor Jónás megtért és Ninivében prédikált, az egy nem zsidókkal teli város megmentését eredményezte. Így Izráel ideiglenes elvesztése Isten részéről azt eredményezte, hogy az evangélium kijutott egy maroknyi nem zsidóhoz. Amikor Izráel megtér, a nem zsidók óriási tömegeit vezetik be Isten királyságába.

11,16 Most Pál két szóképet alkalmaz. Az első a **zsengéről** és a **tésztáról** szól, a második a **gyökérről** meg az **ágakról**. A **zsenge** és a **tészta** kenyértésztáról beszél, nem valamilyen gyümölcsről. A 4Móz 15,19-21-ben azt olvassuk, hogy egy darab kenyértésztát felemelt áldozatként az Úrnak szenteltek. Az érvelés az, hogy ha a kenyértésztának egy darabja félre van téve az Úrnak, olyan, mintha az egész kenyértészta abból

lenne.

Ami az alkalmazást illeti, a **zsenge** Ábrahám. Ő **szent** volt abban az értelemben, hogy Isten szent célra elkülönítette. Ha ez rá igaz volt, akkor kiválasztott lezármazottaira is igaz. Elkülönítettek Isten kiváltságaira.

A második szókép a **gyökér** és az **ágak**. Ha a **gyökér** félre van téve, akkor az **ágak is**. Ábrahám a **gyökér** abban az értelemben, hogy ő volt, akit Isten elsőként félretett, hogy új társadalmat alakítson ki, különbözött a többi nemzettől. Ha Ábrahám félre volt téve, akkor azok is, akik tőle származnak a kiválasztás vonalán.

11,17 Az apostol folytatja a **gyökér** és az **ágak** metaforáját.

Azok az ágak, amelyek **kitörettek**, Izráel tizenkét törzsének hitetlen része. Mivel elvetették a Messiást, elkerültek a kiváltságos helyzetből, mint Isten választott népe. De csak **némely ágakat** távolított el. A nemzet maradéka, beleértve magát Pált is, elfogadta az Urat.

A **vad olajfa** a nem zsidók jelképe, akik egy nép, és **beoltattak** az olajfába.

Ezzel a nem zsidók részesei lettek az **olajfa** gyökerének és erejének. Részesültek abban az eredetileg Izráelnek adott kedvező helyzetbe, amely még ma is Izráel hívő maradékáé.

Ebben az illusztrációban fontos megérteni, hogy az **olajfa** fő törzse *nem Izráel*, hanem inkább Isten *kiváltságának* vonala a századokon keresztül. Ha a törzs Izráel lett volna, akkor azt a torz képet kapnánk, hogy Izráel kivágatott Izráelből, majd pedig újra beoltatik Izráelbe.

Fontos arra is emlékezni, hogy a **vad olajfa** ága *nem a Gyülekezet*, hanem a nem zsidó népek összessége. Különben azzal a problémával kerülünk szembe, hogy az igaz hívők kivágathatnák Isten kegyelméből. Pál már rámutatott arra, hogy ez lehetetlen (Róm 8,39-39).

Amikor azt mondjuk, hogy a fa törzse a kiváltság vonala századokon keresztül, mit értünk a „kiváltság vonalán”? Isten úgy döntött, hogy félretesz egy bizonyos népet, hogy különleges helyet foglaljon el a közelében. Elkülöníti a világ többi részétől, és különleges kiváltságokban részesíti. Élvezni fogják mindazt, amit ma a „kiváltságos nemzet státuszának” nevezhetünk. A történelem különböző korszakaiban Istennek mindig volt egy „bizalmas köre”.

Izráel nemzete volt az első a kiváltság vonalában. Ők voltak Isten ősi, választott, földi népe. Minthogy visszautasították a Messiást, ezeknek **az ágaknak némelyike kitéretett**, és így elveszítette a „kiváltságos fiú” helyzetét. A nem zsidók **beoltattak** az olajfába, és a hívő zsidókkal együtt **a gyökér és a fa nedvének** részesei lettek. **A gyökér** Ábrahámra utal, akivel a kiváltság vonala elkezdődött. Az olajfa **nedve, zsírja** annak termőképességére utal. Vagyis a róla származó olajbogyók gazdagságára és olajára. Mindazokat a kiváltságokat jelenti, amelyek **az olajfából** származnak az egyesülés után.

11,18 A nem zsidók **nem** vehetnek fel valamilyen „én szentebb vagyok, mint te” magatartást a zsidókhöz képest, vagy **nem dicsekedhetnek** semmilyen felsőbbrendűséggel. Az ilyen felfuvalkodottság nem veszi figyelembe azt a tényt, hogy ők nincsenek benne eredetileg a kiváltság vonalában. Inkább a kiváltság vonala tette őket oda, ahol vannak, a különleges kegyelem helyére.

11,19 Pál apostol feltételezi, hogy egy elképzelt nem zsidó az, akivel beszélget, és ezt **fogja mondani**: „A zsidó **ágak kitérettek** azért, **hogy én** és más nem zsidó **ágak beoltathassanak.**”

11,20 Az apostol elfogadja, hogy ez a megállapítás részben igaz: zsidó ágak **kitérettek**, és nem zsidók **beoltattak**. Mindez Izráel **hitetlensége** miatt volt és

nem azért, mert a nem zsidók elvárhatták volna ezt Istentől. A nem zsidók azért oltattak be, mert mint nép, **hit által** álltak. Ez a kifejezés, hogy **te pedig hit által állsz**, mutatja, hogy Pál igazi hívőkről beszél, de ezt itt nem szükségszerűen gondolja. Az egyetlen mód, ahogyan a nem zsidók **hit által** álltak, az volt – viszonylagosan szólva –, hogy több hitet mutattak, mint a zsidók. Ezért mondta Jézus a nem zsidó századosnak: „Ilyen hitet Izráelben sem találtam” (Lk 7,9). Pál apostol pedig később ezt mondta a zsidóknak Rómában: „Legyen azért néktek tudotokra, hogy a pogány népeknek küldetett az Istennek üdvözítése, és ők meg is hallgatják!” (Csel 28,28) Figyeljük meg: „ők meg is hallgatják”. Mint nép, befogadóképesebbek az evangélium iránt ma is, mint Izráel. Az **állni** kifejezés itt az *elesni* kifejezés ellentéte. Izráel kiesett kiváltságos helyzetéből. A nem zsidók beoltattak ugyanarra a helyre.

Őrizkedjen azonban, aki áll, nehogy elessen. A nem zsidók ne fuvalkodjanak fel gőgösen, **hanem** inkább **féljenek**.

11,21 **Ha Isten nem** tétovázott kivágni **a természetes ágakat** a kiváltság vonalából, akkor nincs ok azt hinni, hogy **kímélni** fogja hasonló körülmények között a vad olajfa ágait.

11,22 Az olajfa példázatában tehát Isten jellemének két ellentétes oldalát látjuk: **kegyességét** és **keményiségét**. **Keményése** abban mutatkozik meg, hogy eltávolította a kedvezményezett helyzetből azokat, akik elestek. **Kegyessége** abban látható, hogy az evangéliummal a nem zsidókhöz fordult (lásd Csel 13,46; 18,6). Ezt a **kegyességet** nem szabad magától értetődőnek venni. Nem zsidók is **kivágattathatnak**, ha nem tartják meg viszonylagos nyitottságukat, amelyet az Úr náluk földi szolgálata alatt tapasztalt (Mt 8,10; Lk 7,9).

Állandóan szemünk előtt kell tartani,

hogy Pál nem a Gyülekezetről vagy egyes hívő emberekről beszél. Nem zsidókról beszél. Semmi sem választhatja el Krisztus *testét a főtől*, és semmi sem választhatja el a hívőt Isten szeretetétől, de a népek kikerülhetnek a különleges kiváltság jelenlegi helyzetéből.

11,23 Izráel elszakadásának nem kell véglegesnek lennie. **Ha** feladják nemzeti **hitetlenségüket**, nincs rá ok, miért ne helyezhetné őket Isten vissza a kiváltság eredeti helyzetébe. Nem lehetetlen Istennél, hogy ezt megtegye.

11,24 Valójában sokkal könnyebb eljárás lenne Istennek visszahelyezni Izráelt, a kiváltságos népet, mint ahogy a nem zsidókat tette a helyükre. Izráel népe volt Isten kegyelmének fáján az eredeti ág, és így őket **természetes ágaknak** nevezik. A nem zsidó ágak a **vad** olajfából származnak. Egy **vad** olajágnak **szelíd olajfába** oltása nem természetes, vagy ahogyan Pál mondja, a **természet ellenére** történik. A természetes ágak beoltása eredeti **szelíd olajfájukba** nagyon természetes folyamat.

11,25 Most az apostol kijelenti, hogy Izráel jövőbeni helyreállítása nemcsak lehetőség, hanem bizonyos tény. Amit Pál most elárul, az **titok**. Egy eddig nem ismert igazság, amit nem ismerhetett meg az emberi értelem a saját erejéből, de olyan igazság, ami most ismeretessé vált. Pál úgy ismerteti ezt, hogy a nem zsidókból lett hívők ne legyenek **bölcsek saját vélekedésükben**, nacionalista felsőbb-séggel lenézve a zsidókat. **Ez a titok** a következő:

A megkeményedés Izráelre nézve részleges. Nem érintette az egész nemzetet, hanem csak annak hitetlen részét.

Ez a **megkeményedés** ideiglenes, és csak addig fog tartani, **amíg a pogányok teljessége** bemegy. **A pogányok teljessége** arra az időre vonatkozik, amikor az utolsó tag is bekerül a Gyülekezetbe, és

amikor Krisztus elkészült Teste el fog ragadtatni haza, a mennybe. **A pogányok teljességét** meg kell különböztetni a pogányok *idejétől* (Lk 21,24). **A pogányok teljessége** az elragadtatáskor következik be. A „pogányok ideje” kifejezés arra a teljes periódusra vonatkozik, amikor nem zsidók uralkodnak zsidók felett, kezdve a babiloni fogságtól (2Krn 36,1-21) egészen addig, amíg Krisztus vissza nem tér uralkodni a földre.

11,26 Noha Izráel ítéletes megkeményedésének vége lesz az elragadtatáskor, ez nem jelenti azt, hogy az egész Izráel azonnal megváltatik. Fognak zsidók megtérni a nagy nyomorúság egész ideje alatt, de a teljes kiválasztott maradék nem fog addig megváltatni, amíg Krisztus vissza nem tér a földre, mint Királyok Királya és Uraknak Ura.

Amikor Pál azt mondja, hogy az **egész Izráel megtartatik**, az **egész hívő Izráelt** érti. A nemzet hitetlen része elpusztul Krisztus második eljövetelekor (Zak 13,8-9). Csak azok lesznek megkímélve és lépnek be a királyságba, akik ezt mondják: „Áldott, aki jön az Úr nevében!”

Ez az, amire Ézsaiás utal, amikor arról beszél, hogy eljön a Megváltó a **Sionra**, és elveszi a törvényszegést **Jákóbból** (Ézs 59,20). Figyeljük meg, hogy ez Krisztusnak nem Betlehembe, hanem a **Sionra történő** eljövetele, vagyis második eljövetele.

11,27 Ez ugyanaz az idő, ami az Ézs 27, 9-re valamint a Jer 31,33-34-re utal, amikor Isten elveszi bűnünket az új **szövetség** feltételei mellett.

11,28 Így összefoglalhatjuk Izráel jelenlegi státusát, kimondva először is, hogy az **evangéliumra nézve ellenségek**. **Ellenségek** olyan értelemben, hogy el vannak vetve, félre vannak állítva, elidegenedtek Isten kegyelmétől úgy, hogy az evangélium a pogányokhoz kerülhet.

Ez azonban a képnek csak egyik oldala. **A választásra nézve szeretettek az atyákért**, vagyis Ábrahámért, Izsákért és Jákóbért.

11,29 Azért szeretettek még mindig, mert Isten **ajándékai** és **elhívása** megbánhatatlanok. Isten nem veszi vissza ajándékait. Ha egyszer tett egy feltétel nélküli ígéretet, sohasem vonja vissza. Izráelnek adta a 9,4-5-ben felsorolt kiváltságokat. Elhívta Izráelt, hogy földi népe legyen (Ézs 48,12), elkülönítette a többi nemzettől. Szándékait semmi sem változtathatja meg.

11,30 A pogányok **egykor** vadak és **engedetlenek** voltak, de amikor Izráel elutasította a Messiást és a megváltás evangéliumát, Isten **kegyelemben** hozzájuk fordult.

11,31 Az eseményeknek valamilyen hasonló sorrendje következik be a jövőben. Izráel engedetlenségét **kegyelem** fogja követni, amikor féltékenységre ingerli őket a nem zsidók iránti **kegyelem**. Némelyek azt tanítják, hogy a nem zsidók iránt mutatkozó könyörületesség által fognak helyreállni a zsidók, de tudjuk, hogy ez nem így van. Izráel helyreállítását az Úr Jézus második eljövetele jelenti (lásd 11,26-27).

11,32 Amikor először olvassuk ezt a verset, az az elképzelésünk támadhat, hogy Isten mind zsidókat, mind nem zsidókat önkényesen hitetlenségre kárhoztat, de ők ez ellen semmit sem tehetnek. Itt nem erről van szó. A hitetlenség a saját cselekedetük. Amit ez a vers mond, a következő: Minthogy mind a zsidók, mind a nem zsidók engedetlenek, Isten mintegy börtönben tartja mindkettőt ebben az állapotban, úgyhogy nincs kivezető út, csak Isten feltételei mellett.

Ez az **engedetlenség** adott teret Istennek, hogy **mindenkivel könyörület** gyakoroljon, mind zsidókkal, mind nem zsidókkal. Itt nincs utalás az általános üd-

vözülésre. Isten **könyörült** a nem zsidókon, és **könyörülni** fog a zsidókon is, de ez nem biztosítja az üdvösséget mindenkinek. Itt a **könyörület** a nemzeti vonalak mentén mutatkozik.

George Williams mondja a következőket:

Miután Isten megpróbálta mind a zsidókat, mind a többi nemzetet, és egyik sem állta ki a próbát, hitetlenség alá rekesztette őket úgy, hogy érdemtelenné váltak, és látványosan elveszítettek minden igényt és minden jogot az isteni kegyelemre, de Isten kegyelmének kikutathatatlan gazdagsága folytán könyörül mindkettőn.⁴²

11,33 Ez a befejező istendicsőítés visszatekint az egész levélre és azokra az isteni csodákra, amelyek a levélben feltárltak. Pál részletesen kifejtette a megváltás csodálatos tervét, ahogyan az igazságos Isten megmentheti az istentelen bűnösöket, és ezt cselekedve mégis igazságos marad. Bemutatta, hogy Krisztus műve hogyan hozott több dicsőséget Istennek és több áldást az embereknek, mint amit Ádám bűne elveszített. Megmagyarázta, hogy a kegyelem hogyan eredményez olyan szent életet, ahogyan a törvény sohasem. Nyomon követte Isten tanácsvégzésének elszakíthatatlan láncolatát az eleve ismeréstől a végső megdicsőülésig. Előadta a szuverén kiválasztás tanát és az ezt kísérő emberi felelősség tanát. Nyomon követte Isten üdvtörténeti bánásmódjának jogosságát és harmóniáját Izráellel és a nemzetekkel kapcsolatban. Most már semmi sem lehetne helyénvalóbb, minthogy előtörjön a dicsőítés és imádat himnusza.

„Ó, Isten gazdagságának, bölcsességének és tudományának mélysége!”

Az Isten **gazdagsága**. Gazdag irgalomban, szeretetben, kegyelemben, hűségben, hatalomban és jóságban.

Isten bölcsessége! Az Ő bölcsessége végtelen, kikutathatatlan, összehasonlíthatatlan és legyőzhetetlen. **Isten tudása.** „Isten mindentudó – írja Arthur W. Pink. – Mindent tud: mindent, ami lehetséges; mindent, ami valóságos; minden eseményt, minden teremtményt, a múltat, a jelent és a jövőt.”⁴³

Ítéletei **kikutathatatlanok:** túlságosan mélyek a halandó elme előtt, hogy teljesen megértse. Az **utak,** amelyeken irányítja a teremtést, a történelmet, a megváltást és a gondviselést, meghaladják korlátozott felfogóképességünket.

11,34 Nincs teremtmény, aki ismerhetné az **Úr értelmét,** legfeljebb olyan mértékben, ahogyan az Úr elhatározza feltárását. Még akkor is tükör által, homályosan látunk (1Kor 13,12). Nincs senki, aki tanácsolhatná Istent. Nem szorul tanácsunkra, és egyáltalán nem is lenne haszna belőle (lásd Ézs 40,13).

11,35 Soha senki nem tette Istent lekötelezettjévé (lásd Jób 41,11). Milyen ajándékunk hozhatná az Örökkévalót olyan helyzetbe, hogy neki kelljen viszonoznia bármit?

11,36 A mindenható független. Ő a forrása minden jónak, cselekvő hatóereje a világmindenség fenntartásának és ellenőrzésének, a cél, amiért minden teremtett. Mindent arra szánt, hogy **dicsőséget** szerezzen.

Legyen is így! **Dicsőség neki mindörökké!**

III. SZOLGÁLATI RÉSZ: AZ EVANGÉLIUM AZ ÉLETÜNKBEN (12-16. fejezet)

A Római levél hátralévő része a következő kérdésre felel: *Azoknak, akik kegyelem által megigazultak, hogyan kell járniuk mindennapi életükben?* Pál apostol beszél kötelességeinkről a többi hívő iránt a közösségben, ellenségeink között,

a hatalommal és a többi „nehéz” testvérünkkel kapcsolatban.

A) Személyes odaszánás (12,1-2)

12,1 Isten irgalmának komoly és őszinte figyelembevételével csak egyetlen következtetéshez vezet, ahogyan az már előkerült az 1-11. fejezetekben – oda kell **szánnunk testünket „élő, szent és Istennek kedves áldozatul”.** Testünk az összes tagunkból áll, és átvitt értelemben egész életünket jelképezi.

A teljes odaszánás a mi **okos tiszteletünk.** **Okos szolgálatunk** ez a következő értelemben: Isten Fia meghalt értem, tehát a legkevesebb, amit tehetek, hogy érte élek. „Ha Jézus Krisztus Isten és meghalt értem – mondta a híres brit sportoló, Studd Károly –, akkor nem lehet semmi túl nagy áldozat, amit meg ne tennék érte.”⁴⁴ Isaac Watts ismert éneke ugyanezt a dolgot mondja el: „Hát én elédbe mit tegyek?...Fogadd el bűnös szívemet...”

Az **okos tisztelet** fordítható „szellemi imádatnak” is. Mint hívő papok, Istenhez nem megölt állatok testével jövünk, hanem az átadott élet szellemi áldozatával. Felajánljuk neki szolgálatunkat (Róm 15,16), dicséretünket (Zsid 13,15) és javainkat (Zsid 13,16).

12,2 Másodszor, Pál apostol sürgeti, hogy **ne igazodjunk ehhez a világhoz,** vagy ahogyan Phillips ezt értelmezi: „Ne engedd meg a körülötted levő világnak, hogy belekényszerítsen saját öntőformájába.” Amikor Isten királyságához jövünk, el kell hagynunk a világ gondolkodásmódját és életmódját.

A **világ** (vagyis *üdvkorszak*), ahogyan itt használja Pál, az a társadalom vagy rendszer, aminek célja, hogy az ember boldoggá tegye magát Isten nélkül. Olyan királyság, ami ellentétes Istennel. Ennek a világnak istene és fejedelme a Sátán (2Kor 4,4; Jn 12,31; 14,30; 16,11).

Minden meg nem tért ember az alattvalója. A Sátán arra törekszik, hogy megragadja és megtartsa az embereket a szemek kívánságán, a hústest kívánságán és az élet kérkedésén keresztül (1Jn 2,16). A világnak megvan a maga politikája, művészete, zenéje, vallása, szórakozásai, gondolatvilága és életmódja. Arra törekszik, hogy mindenki az ő kultúrájához és szokásaihoz igazodjon. Gyűlöli azokat, akik nem alkalmazkodnak, mint amilyenek Krisztus és követői.

Krisztus meghalt, hogy kiszabadítson minket **ebből a világból**. A világ megfeszített nekünk és mi is megfeszítettünk a világnak. A hívő részéről tökéletes hűtlenséget jelentene az Úr iránt, ha szeretné a világot. Mindenki, aki szereti a világot, ellensége Istennek.

A hívők ugyanúgy nem e világból valók, ahogyan Krisztus sem e világból való. Rádásul el vannak küldve a világba, hogy bizonyosságot tegyenek róla. Gonoszak az ember cselekedetei, de a megváltás rendelkezésre áll mindenkinek, aki hitét az Úr Jézus Krisztusba veti. Nemcsak el kell különülnünk a világtól, hanem el is kell **változnunk elménk megújulásával**. Úgy kell gondolkodnunk, ahogyan Isten, és ahogyan a Biblia kijelenti. Akkor tapasztalhatjuk meg Isten közvetlen vezetését az életünkben. Úgy fogjuk találni, hogy Isten **akarata** nem ellenszenves és kemény, hanem **jó, kedves és tökéletes**.

Itt tehát három kulcsot kapunk Isten akaratának megismeréséhez. Az *első* az odaszánt test, a *második* az elkülönült élet és a *harmadik* a megváltozott elme.

B) Szolgálat a szellemi ajándékokkal (12,3-8)

12,3 Pál az Úr Jézus apostolaként kapott **kegyelem által** beszél. Arra készül, hogy az egyenes és fonák gondolkodás különböző formáival foglalkozzék.

Először azt mondja, hogy semmi sincsen az evangéliumban, ami bárkit is arra bátorítana, hogy felsőbbbségi komplexusa legyen. Alázatosságra int bennünket ajándékaink gyakorlásában. Ne legyenek túlzott elképzeléseink saját fontosságunkról. Senki se irigykedjen másokra. Inkább értsük meg, hogy minden ember egyéniség, és hogy mindnyájunknak fontos funkciói vannak Urunk szolgálatában. Örüljünk annak a helynek, amelyet **Isten jelölt ki** a Testben, és törekedjünk arra, hogy ajándékainkat Istentől kapott erővel gyakoroljuk.

12,4 Az emberi **testben sok tag** van, mégis mindegyiknek külön szerep jutott. A test egészsége és jóléte az egyes tagok helyes működésétől függ.

12,5 Így van ez **Krisztus Testében** is. Megvan az egység (**egy test**), a különbözőség (**sok**) és az egymásra utaltság (**egy-másnak tagjai**). Bármilyen ajándékunk van, az nem önző használatra vagy magamutogatásra való, hanem a **Test** javára. Nincs önmagában megálló ajándék, és mindegyik szükséges. Ha mindezt megértjük, akkor józanul gondolkodunk (12,3).

12,6 Pál apostol bizonyos **ajándékok** használatához utasításokat ad. A lista nem terjed ki valamennyi **ajándékra**; inkább ösztönző, mint kimerítő.

Ajándékaink a nekünk adott kegyelem szerint különböznek. Más szóval, Isten **kegyelme** különböző **ajándékokat** juttat különböző embereknek. Isten adja meg a szükséges erőt vagy képességet arra is, hogy használhassunk bármilyen **ajándékot**, amellyel rendelkezünk. Felelősek vagyunk tehát, mint jó sáfárok az Istentől kapott képességnek a felhasználásáért.

Azoknak, akik a **prófécia** ajándékával rendelkeznek, hitük arányában kell **prófétálniuk**. A próféta Isten szószólója, aki Isten Igéjét hirdeti. Benne lehet a jövőbe

látás, de ez nem szükségszerű eleme a próféciónak. A korai gyülekezetekben, írja Hodge „a próféták olyan emberek voltak, akik Isten Szellemének közvetlen befolyása alatt álltak, és isteni közléseket adtak tudtul a tanításbeli igazságra, a mindenkori feladatokra, a jövőbeli eseményekre vonatkozóan, ahogyan a helyzet kívánta.”⁴⁵ Szolgálatukat az ÚSZ megőrizte. Ma már nem lehetnek ihletett, prófétai hozzájárulások a keresztyén tanítás lényegéhez, mivel a hit egyszer és mindenkorra adatott a szenteknek (lásd Júd 3). Ezért a próféta ma egyszerűen Isten gondolatainak tolmácsa, ahogyan ez a Bibliában ki van jelölve.

Strong mondja a következőket:

*Minden modern prófécia, amely igaz, csak Krisztus üzenetének újra hirdetése – annak az igazságnak a nyilvánosságra hozása és részletes kifejtése, ami már ki van jelölve a Szentírásban.*⁴⁶

Közülünk azoknak, akik a **prófétálás** ajándékát kapták, **hitük arányában** kell **prófétálniuk**. Ez azt jelenti, hogy „a hit szabályának vagy normájának megfelelően”, – vagyis a keresztyén hit tanításának megfelelően, ahogyan az a Szentírásban található. Vagy „hitünk mértéke szerint”, – vagyis olyan mértékben, ahogyan Isten hitet ad nekünk. A legtöbb fordítás hozzáfűzi a „mi” szót, de az eredetiben ez nem található.

12,7 A szolgálat nagyon széles körű értelmezése az Úrért végzett szolgálatnak. Nem hivatal, megbízás vagy papi szolgálat (mint ahogyan manapság használják). Az, aki rendelkezik a **szolgálat** ajándékával, annak szolgáló szíve is van. Meglátja a szolgálat alkalmait és él velük.

A **tanító** képes magyarázni Isten Igéjét, és alkalmazni is tudja hallgatói szívére. Bármilyen ajándékunk legyen, arra kell szentelnünk magunkat teljes szívvel.

12,8 Az **intés** felrizza a szenteket,

hogy álljanak el a gonosz mindenféle formájától. Új tettekre serkenti őket, szentségben és szolgálatban Krisztusért.

Az **adakozás** hajlandóvá teszi és megerősíti az embert, hogy észrevegye a szükségét, és segítsen. Ezt **szelídséggel** kell tennie.

A **vezetés** ajándéka szinte bizonyosan kapcsolatban áll a vének munkájával (és talán a diakónusokéval is) a helyi gyülekezetben. A „vén” alpásztor, aki a nyáj élén áll és azt gondosan és **szorgalmasan** vezeti. (Jézus Krisztus a főpásztor – a kiadó.)

A **könyörület** ajándéka természetfeletti képesség és tehetség, amivel azokat segítjük, akik nyomorúságban vannak. Azok, akiknek megvan ez az ajándéka, **vidámsággal** kell gyakorolniuk. Természetesen mindnyájunknak könyörületnek kell lennünk, és azt jókedvűen kell végeznünk.

Egy keresztyén asszony egyszer ezt mondta: „Amikor anyám megöregedett és szüksége volt valakire, hogy gondját viselje, férjem és én meghívtuk, hogy jöjjen és éljen velünk. Mindent megtettem a kényelméért. Föztem neki, mostam rá, elvittük sétálni, és általában minden szükségéről gondoskodtunk. Miközben külsőképpen kimutattam az érzelmeimet, belül boldogtalan voltam. Tudat alatt sértődött voltam szokásos programjaink megzavarásáért. Anyám mondta néha: »Sohasem mosolyogsz már. Miért nem mosolyogsz soha?« Látjátok, könyörületet mutattam, de nem jókedvűen tettem.”

C) **Viszony a társadalomhoz** (12,9-21)

12,9 A következőkben Pál apostol felsorol néhány jellemvonást, amelyet minden hívőnek ki kell fejlesztenie más keresztyének és a meg nem tértek irányában.

A szeretet képmutatás nélküli legyen. Ne viseljen álarcot, hanem legyen valódi, őszinte és természetes.

Iszonyodjunk a gonosz minden formájától, és **ragaszkodjunk** minden jóhoz. Ebben az értelemben a **gonosz** valószínűleg a szeretetlenség, a rosszindulat és a gyűlölet összes magatartása és cselekedete. Ezzel ellentétben a **jó** a természetfeletti szeretet összes megnyilvánulása.

12,10 A hitünk háznépéhez tartozóknak ki kell mutatnunk szeretetünket szelíd vonzalommal, nem hideg közömbösséggel vagy sablonos elfogadással.

A tiszteletadásban meg kell előznünk egymást. Egyszer Krisztusnak egy kedves szolgálója együtt volt más világi előkelőségekkel egy oldalteremben, valami találkozó előtt. Sokan már felmentek a pódiumra, mielőtt ő sorra került. Amikor megjelent az ajtóban, tapsvihar fogadta. Ő gyorsan félresietett és tapsolni kezdett. Ezzel kifejezve azt, hogy a taps nem őt illeti, mert úgy gondolta, az másoknak szól.

12,11 Moffatt színes fordítása erről a versről a következő: „Sohase legyen buzgóságotok sekélyes, tartsátok fenn a szellemi sugárzást, szolgáljatok az Úrnak.” Itt emlékeztetünk a Jer 48,10 szavaira is: „Átkozott az, aki az Úrnak dolgát csalárdul cselekszi.”

Életünk rövid, jogunk nincs elpazarolni,

s a bűn is ránk zúdul.

Létünk csupán hullása lombnak,

és mint könny, mely kicsordul.

Nincs időnk, hogy múlni hagyjuk az alkalmakat, s meg ne ragadjuk.

Horatius Bonar

12,12 Nem számít, milyenek jelenlegi körülményeink, tudunk és kell örvendoznünk **reménységünkben**: Urunk eljöveteleiben, testünk megváltásában, örök dicsőségünkben. Azt a figyelmeztetést kap-

juk, hogy legyünk **türelmesek a háborúságban**. Vagyis viselkedjünk közben bátran. Az ilyen mindent legyőző béketűrés a nyomorúságot dicsőséggé változtathatja. **Állhatatosnak** kell lennünk a **könyörgésben**. Az **imádságban** végezzük a munkát és győzelmet aratunk. Az **imádság** erőt hoz életünkbe és békét a szívünkbe. Amikor imádkozunk az Úr Jézus nevében, akkor kerülünk legközelebb a Mindenhatóhoz, vagyis ahhoz, akihez halandó ember eljuthat. Ezért nagyon rossz szolgálatot teszünk önmagunknak, amikor elhanyagoljuk az imádságot.

12,13 Mindenfelé szűkülőködő **szenetek** vannak: munkanélküliek, olyanok, akik gyógykezelési számlákkal vannak terhelve, prédikátorok és misszionáriusok eldugott helyeken, és az idősek, akiknek forrásai elapadtak. Az igazi együttélés Krisztus Testében részvét azok iránt, akik szükségben vannak.

„Sohasem sajnálva az ételt vagy az ágyat azoktól, akiknek szükségük van rá” (J. B. Phillips fordítása). A **vendégszeretet** olyan sokszor elfelejtett készség. Kifogás akad bőven. A kicsi otthonokat, a nagy családokat vagy az anyagiakat hozzuk fel indokul. Talán nem akarunk szembenézni a több munkával és a kényelmetlenséggel. De elfeledjük, hogy amikor Isten gyermekeit megvendégljük, ugyanaz, mintha magát az Urat láttuk volna vendégül. Otthonaink legyenek hasonlóak ahhoz a betániai otthonhoz, ahol Jézus szeretett lenni.

12,14 Üldözőink előtt kedvességet kell mutatnunk, és ne próbáljunk visszafizetni. Isteni élet szükséges ahhoz, hogy a rosszakaratot és az igazságtalanságot udvariassággal viszonzozzuk. A természetes reagálás az átkozódás és a bosszúállás.

12,15 A beleérzés az a képesség, hogy részesedni tudunk mások érzelmeiben és hangulatában. Hajlamosak vagyunk rá, hogy irigykedjünk, amikor má-

sok örülnek, és továbbmenjünk, amikor bánkódnak. Isten útja az, hogy részt vegyünk azoknak örömeiben és fájdalmaiban, akik körülöttünk vannak.

12,16 „Egymás iránt ugyanazon indulattal legyetek”, nem az, hogy egyformán kell látnunk a lényegtelen dolgokat. Nem annyira a gondolkodás egyformaságáról van szó, mint inkább a kapcsolatok harmóniájáról.

Még a nyomát is el kell kerülnünk a személyválogatásnak, és ugyanúgy kell bánnunk az **alázatosakkal**, alacsonyrendűekkel, mint azokkal, akik gazdagok vagy előkelők. Amikor egy tekintélyes keresztyén megérkezett az állomásra, találkozott annak a gyülekezetnek a vezetőivel, ahol beszélnie kellett. Megállt egy limuzin, hogy egy előkelő szállodába vigye. „Szokás szerint ki látja vendégül az ide látogató prédikátorokat?” – kérdezte. Említettek egy idős házaspárt, akik a közelben, egy szerény otthonban laknak. „Ez az, ahol szívesebben szállok meg” – mondta.

Az apostol ismét figyelmezteti a hívőket, hogy ne legyenek **bölcsök önmaguk véleménye szerint**. Annak felismerése, hogy semmink sincs, amit ne kaptunk volna, tartson vissza bennünket a felfuvalkodott éntől.

12,17 A gonoszért gonosszal fizetés a világban általános gyakorlat. Az emberek azt mondják, hogy „szeget szeggel”, fizessünk hasonlóval vissza, kapja meg, amit érdemel. A bosszúállás „gyönyörűsége” nem kaphat helyet azoknak az életében, akiket az Úr megváltott. Ehelyett tisztességesen kell viselkedniük a visszaélések és az igazságtalanságok ellenére, ugyanúgy, mint az élet minden területén. A **tisztességre gondolni** azt jelenti, hogy valamit óvatosan tenni.

12,18 A keresztyének ne legyenek szükségtelenül provokatívák vagy vitatkozók. Isten igazságát nem munkálja a

háborúskodás és a harag. Szeressük a békességet, teremtsünk békességet, legyünk békességben. Ha megbántottunk másokat, vagy amikor valaki bennünket bántott meg, fáradhatatlanul dolgoznunk kell az ügy békés megoldásán.

12,19 Ellen kell állnunk azon hajlammunknak, hogy bosszút álljunk azokért a rosszakért, amelyeket velünk tettek. Az a kifejezés, hogy **adatok helyet ama haragnak**, isteni képesség, engedjük, hogy *Isten* gondoskodjon rólunk, vagy a passzív ellenállás szellemében szenvedjük el a haragot. A vers hátralévő része az első értelmezést teszi valószínűvé, álljunk félre és hagyjuk, hogy Isten **haragja** jusson kifejezésre. A **bosszúállás** Isten előjoga. Ne avatkozzunk bele abba, ami a jogköre. Majd megfizet a maga idejében és a megfelelő módon.

Lenski írja a következőket:

*Isten már régen megoldotta az egész ügyet, szigorú igazsággal fordulva a gonosztevők felé. Senki sem fog közülük megmenekülni. Tökéletes igazságtétel lesz minden esetben, és tökéletes végrehajtás. Ha közülünk valaki beleavatkozna, az nagyfokú elbizakodottság lenne.*⁴⁷

12,20 A keresztyénség túlmegy a passzív ellenálláson az aktív jóindulat irányába. Ellenségeit nem pusztítja el gyűlölettel, hanem szeretettel téríti meg őket. Jóltartja az **ellenséget**, amikor az **éhezik**, és megelégti szomjúságát, így gyűjt **eleven szemet annak** fejére. Ha az eleven **szén** bánásmódja kegyetlennek látszik, azért van, mert ezt a nyelvi kifejezést nem helyesen értelmezték. Eleven **szemet** gyűjteni valakinek a fejére azt jelenti, hogy megszegyeníteni ellenségeskedése miatt azáltal, hogy szokatlan kedvességünkkel lepjük meg.

12,21 Darby ennek a versnek az első részét a következőképpen magyarázza: „Ha az én rossz hangulatom téged rossz

hangulatba hoz, akkor legyőzött a gonosz téged.”⁴⁸

A nagy néger tudós, George Washington Carver egyszer ezt mondta: „Sohase engedjem, hogy valaki tönkretegye az életemet azzal, hogy kivívja gyűlöletemet.”⁴⁹ Mint hívő, ne engedd, hogy legyőzzön a gonosz.

Hanem a gonoszt jóval győzd meg.

A keresztyén tanítást az jellemzi, hogy nem áll meg a negatív tiltásnál, hanem tovább megy pozitív biztatásba. A **gonosz** le lehet győzni **jóval**. Ez olyan fegyver, amit gyakrabban kellene használnunk.

Stanton engesztelhetetlenül gyűlölte Lincolnt. Azt mondta, hogy ostoba volt, hogy Afrikába ment gorillát keresni, amikor az eredeti gorilla Illinoisban, Springfieldben található. Lincoln mindezt könynyedén vette. Később Lincoln Stantont hadügyminiszternek jelölte, úgy gondolva, hogy ő a legalkalmasabb arra a hivatalra. Miután Lincolnt agyonlőtték, Stanton az emberek legnagyobb vezetőjének nevezte. A szeretet meggyőzte!⁵⁰

D) Viszony a világi hatalomhoz (13,1-7)

13,1 Azok, akik megigazultak hit által, kötelesek **alárendelni** magukat az emberi hatalomnak. Valójában ez a kötelesség mindenkire vonatkozik, de az apostol itt főleg a hívőkkel foglalkozik. Isten rendelte el az emberi uralmat az özönvíz után, amikor így rendelkezett: „Aki embervért ont, annak vére ember által ontassék ki” (1Móz 9,6). Ez a rendelkezés hatalmat adott az embereknek, hogy bűnügyekben ítélkezzenek és megbüntessék a vétkeket.

Minden rendezett társadalomban kell lennie hatalomnak és alárendeltségnek. Különben az anarchia állapotába kerülünk, és nem lehet végtelenségig anarchiában élni. Bármilyen kormány jobb, mint

ha nincs kormány. Ezért rendelte el Isten az emberi hatalmat, és nincs olyan hatalom, amely akarától függetlenül létezhet. Ez nem azt jelenti, hogy Isten mindent helyesel, amit a hatalmon lévők cselekszenek. Bizonyára nem helyesli a korrupciót, a brutalitást és a zsarnokságot! Tény azonban az, hogy **amely hatalmaságok vannak, az Istentől rendeltettek.**

A hívők győzelmesen élhetnek a demokráciában, az alkotmányos monarchiában, sőt egy totalitárius rendszerben is. Egyetlen földi kormány sem lehet jobb annál, mint amilyen emberekből áll. Ezért nem tökéletes egyetlen kormány sem. Az egyetlen ideális uralom majd az a monarchia lesz, amelyben az Úr Jézus Krisztus lesz a király. Segítségünkre lehet, ha nem feledjük, hogy Pál az emberi uralom iránti engedelmességről szóló szakaszt az elvetemült Néró császár idejében írta. Azok sötét napok voltak a keresztyének számára. Néró őket vádolta a Róma városának felét elpusztító tűzért (amelyet valószínűleg ő maga gyújtott). Rendelkezésére több hívőt kátrányba mártottak, azután meggyújtottak égő fáklyaként, hogy orgiáihoz világítsanak. Másokat állati bőrökbe bújtatott, azután vérengző kutyák elé vettette őket, hogy darabokra tépjék.

13,2 Mégis azt tartja, hogy aki nem engedelmeskedik vagy fellázad a hatalom ellen, Istennel szemben engedetlen, illetve az ellen lázad, amit Isten rendelt el. **Aki ellenáll a törvényes hatalomnak**, elleni és megérdemli a büntetést.

Természetesen létezik egy kivétel. A keresztyénnek nem kell engedelmeskednie, ha a hatalom elrendeli, alkudjon meg Jézus Krisztus iránti hűségében és vétkezzen (Csel 5,29). Nincs joga a hatalomnak ahhoz, hogy megsértse az ember lelkiismeretét. Tehát vannak idők, amikor egy hívőnek Istennek engedelmeskedve magára kell haragítania az embereket. Ilyenkor fel kell készülnie, hogy elsen-

vedje a büntetést panaszkodás nélkül. Semmilyen körülmények között sem lázadhat fel az uralom ellen, és nem csatlakozhat azokhoz, akik meg akarják azt dönteni.

13,3 Általában olyan embereknek, akik azt cselekszik, ami helyes, nem kell félniük a hatalomtól. Csak azoknak kell büntetéstől tartaniuk, akik megszegik a törvényt. Így ha valaki élvezni szeretné az életet, bírságok, kihallgatások és bebörtönzések nélkül, csak azt kell tennie, hogy törvénytisztelő polgár legyen. Akkor a hatalomtól elismerést és nem büntetést fog kapni.

13,4 A hatalmat gyakorló, akár elnök, kormányzó, polgármester vagy bíró, Isten **szolgája** abban az értelemben, hogy szolgálja és képviselője. Lehet, hogy személy szerint nem ismeri Istent, de hivatali értelemben mégis az Úr embere. Dávid ismételtén úgy hivatkozott a gonosz Saul királyra, mint az Úr felkentjére (1Sám 24,6.10; 26,9.11.16. 23). Annak ellenére, hogy Saul újra meg újra Dávid életére tört, az utóbbi nem engedte meg embebreinek, hogy megöljék a királyt. Miért? Mert Saul volt a király és az Úr megbízottja.

Az uralkodóknak, Isten szolgálóiként, a nép javát kell előmozdítaniuk. Biztonságukat, nyugalmaikat és általános jólétüket kell szolgálniuk. Ha bárki hajlamos megsérteni a törvényt, várhatja, hogy fizetni fog érte, mert a kormánynak megvan a hatalma, hogy törvény elé vigye és megbüntesse. Abban a kifejezésben, hogy **nem ok nélkül viseli a fegyvert**, annak a hatalomnak erőteljes kifejezését látjuk, amelyet Isten bízott a kormányzatra. **A fegyver** nem csupán a hatalom jelképes szimbóluma, ezt a célt a jogar szolgálhatja. **A fegyver**, úgy látszik, az uralkodó legfelsőbb hatalmáról beszél, vagyis kiróhatja a fő büntetést. Tehát nem helyes azt mondani, hogy a halálbüntetés csak az

ÓSZ-i korszakban létezett, az ÚSZ-ben nem. Itt az ÚSZ-ben találunk olyan megállapítást, ami magában foglalja a kormányzat hatalmát arra, hogy a nagy bünt elkövetőnek az életét vegye el. Az emberek ezzel szemben a 2Móz 20,13-mal érvelnek: „Ne ölj”! De ez a parancs a gyilkosságra vonatkozik, a halálbüntetés pedig nem gyilkosság. Az a héber szó, amelyet „ölésnek” fordítanak, az elsősorban „gyilkolást” jelent.⁵¹ A halálbüntetés az ÓSZ-i törvényben elő van írva, mint bizonyos súlyos bűnök elengedhetetlen büntetése.

Az apostol újra emlékeztet bennünket, hogy a hatalom gyakorlója **Isten szolgálja**, de itt már hozzáteszi, hogy **bosszúálló a haragra annak, aki gonoszt cselekszik**. Más szóval, Isten **szolgája a mi javunkra**; Istent is szolgálja azzal, hogy büntetést ró ki azokra, akik megszegik a törvényt.

13,5 Két okból is engedelmeskednünk kell a hatalomnak: a félelem miatt a büntetéstől és jó **lelkiismeretre** törekvés miatt.

13,6 Nemcsak engedelmességgel tartozunk a hatalomnak, hanem **adót** fizetve pénzügyi támogatással is. Hasznunkra van, hogy a törvény és a rend társadalmában élünk, rendőrséggel és tűzoltósággal, így hajlandónak kell lennünk, hogy a költségekből a saját részünket viseljük. A kormányzati hivatalok idejüket és tehetségüket adják Isten akaratának végrehajtásában, hogy stabil társadalmat tartsanak fenn, így joguk van a támogatás igénylésére.

13,7 Az a tény, hogy a hívők mennyei polgárok (Fil 3,20), nem menti fel őket az emberi uralom iránti felelősség alól. Meg kell fizetniük minden adót, amit jövedelmükre, ingatlanukra és személyes javaikra kivetnek. Meg kell fizetni a **vámokat** azokra a kereskedelmi cikkekre, amelyeket egyik országból a másikba visznek.

Tiszteletteljes **félelmet** kell mutatniuk, ha nemtetszésüket nyilvánítják azok, akik meg vannak bízva a törvények kikényszerítésével. **Tiszteletet** is kell mutatniuk a *címek és hivatalok* iránt minden polgári alkalmazott esetében (még akkor is, ha azok *személyes* élete nem mindig tetszik nekik).

Ezzel kapcsolatban a keresztyének sohasem csatlakozhatnak azokhoz, akik becsmérlően beszélnek az elnökről vagy a miniszterelnökről. Még a politikai kampány hevében is vissza kell utasítaniuk, hogy csatlakozzanak olyan szóbeli ócsárlásokhoz, amelyekkel az államfőt illetik. Meg van írva. „A te néped fejedelmét ne átkozd!” (Csel 23,54)

E) Viszony a jövőhöz (13,8-14)

13,8 Ennek a versnek az első része lényegében ezt jelenti: „Fizesd ki a számládat időben!” Ez nem valamilyen tiltás a tartozás bármilyen formája ellen. A tartozás bizonyos formái társadalmunkban elkerülhetetlenek: közülünk sokan havonta kapnak számlákat a telefonért, a gázért, a világításért, a vízért stb. Lehetetlen az üzleti életben tevékenykedni bizonyos hitelek nélkül. A figyelmeztetés itt arra vonatkozik, hogy ne kerüljünk hátralékba a számlák esedékessége terén.

Ezenkívül azonban vannak bizonyos elvek, amelyeknek vezetniük kell bennünket ezen a területen. Ne vállaljunk adósságot nem feltétlenül szükséges dolgokért. Nem szabad adósságba vernünk magunkat, ha nincs remény a visszafizetésre. Nem szabad részletre vásárolni, mert a kamat túlságosan nagy anyagi terhet ró ránk. El kell kerülnünk, hogy kölcsönt vegyünk fel olyan termék kifizetésére, amely hamar elértéktelenedik. Általában felelősséggel intézzük pénzügyeinket, éljünk mértékletesen és lehetőségeinknek megfelelően, sohasem fe-

ledve, hogy a kölcsönvevő rabszolgája a kölcsönadónak (lásd Péld 22,7).

Az egyetlen adósság, amely mindig fennáll, a **szeretet** kötelezettsége. Az a szó, amit a Római levél a *szeretetre* használ, az *agapé*, egyetlen egy kivétellel (12,10) mély, önzetlen, emberfeletti vonzalmat fejez ki, amit egy másik személy iránt érzünk. Ezt az emberfeletti **szeretetet** nem a szeretett személy erényei váltják ki: inkább teljesen meg nem érdemelt. Nem hasonlítható semmilyen más szerephez, és nemcsak a szeretetre méltó emberek felé árad, hanem az ellenségek felé is.

Ez a szeretet az adásban nyilvánul meg, mégpedig általában áldozathozatalban. Így például, úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta. Krisztus szerette a Gyülekezetet, és önmagát adta érte.

Ez elsősorban **az akarat** dolga és nem az érzelmeké. Az a tény, hogy *parancsunk* van rá, hogy **szeressünk**, azt mutatja, erről mi döntünk, hogy megteszszük-e. Ha ellenőrizhetetlen érzelemlről lenne szó, ami egy váratlan pillanatban végigseper rajtunk, aligha lehetnénk érte felelősek. Nem tagadjuk azonban, hogy érzelmek lehetnek benne.

Egy meg nem tért embernek lehetetlen, hogy ezt az isteni szeretetet gyakorolja. Tulajdonképpen még a hívő embernek is lehetetlen gyakorolnia saját erejéből. Ez csak a bennünk lakozó Szent Szellem hatalma által lehetséges.

A szeretet tökéletes kifejezése a földön az Úr Jézus Krisztus személyében nyilvánult meg.

Isten iránti szeretetünk a parancsaival szembeni engedelmségben mutatkozik meg.

Az az ember, **aki szereti** felebarátját, **a törvényt betöltötte**, vagy legalábbis a törvénynek azt a szakaszát, amely azt tanítja, hogy szeressük felebarátunkat.

13,9 Az apostol kiválogatja azokat a **parancsolatokat**, amelyek a szeretetlen cselekedeteket tiltják a felebaráttal szemben. Ezek a **parancsolatok** azok, amelyek a **paráznaságot**, a **gyilkosságot**, a lopást, a hamis tanúbizonyságot és a kívánságot tiltják. A szeretet nem használja ki a másik ember testét; ezt az erkölcsatlenség teszi. A szeretet nem veszi el egy másik ember életét; ezt a **gyilkosság** teszi. A szeretet nem lopja el a másik ember tulajdonát; ezt a **lopás** teszi. A szeretet nem tagadja mások igazságát; ezt a **hamis tanúskodás** teszi.⁵² A szeretet nem táplál gonosz kívánságokat más személyek javaival kapcsolatban; ezt a mohó vágy teszi.

Ha valami más parancsolat van... Pál említhetett volna még egyet: „Tiszteld apádat és anyádat!” Mind belesűrítendő ugyanabba a parancsba: **Szeresd felebarátodat, mint magadat!** Kezeld ugyanolyan érzéssel, figyelemmel és kedvességgel, ahogyan önmagadat kezeled!

13,10 A szeretet sohasem törekszik arra, hogy **kárt** okozzon másnak. Inkább mindenki javára és tiszteletére törekszik. Ezért az az ember, aki tevékeny a szeretetben, valóban teljesíti a második **törvénytábla** követelményeit.

13,11 A fejezet hátralévő része a szellemi éberség és az erkölcsi tisztaság növekedését bátorítja. Az **idő** rövid. A kegyelem korszaka a végéhez közeledik. Az óra kimért ideje azt követeli, hogy minden fásultságot és restséget tegyünk félre. **Üdvösségünk közelebb van, mint** valaha. Az Úr jön, hogy felvigyen bennünket az Atya házába.

13,12 A jelenlegi korszak a **bűn éjszakájához** hasonló, amely már a vége felé tart. A hívők közelednek az örök dicsőség **napjának** hajnalához. **Vessük el** a világiasság mindenféle szennyes öltözékét, – vagyis az igazságtalansággal és a

gonoszsággal való minden kapcsolatot. **Öltözzük fel a világosság fegyvereit**, amely a szent élet védőpalástja. A fegyverzet egyes darabjait az Ef 6,14-18 részletezi. Ezek az igazi keresztyén jellem elemeit írják le.

13,13 Figyeljük meg, hogy a hangsúly a gyakorlati keresztyén járásunkon van. Mivel mi a **nappal** gyermekei vagyunk, úgy **járjunk**, mint világosság fiai. Mi dolga van egy keresztyénnek vad partikkal, részeges duhajkodásokkal, szex-orgiaikkal, aljas kicsapongásokkal vagy civakodással és irigységgel? Egyáltalán semmi.

13,14 A legjobb magatartás, amit mindenekelőtt követhetünk, hogy az **Úr Jézus Krisztust felöltözzük**. El kell fogadnunk az Úr egész életstílusát, úgy kell élnünk, ahogyan Ő élt, elfogadva vezetőnké és példaképünké.

Másodszor, **ne tápláljuk a hústestet, hogy teljesítsük bűnös kívánságait. A hústest** itt a régi, megromlott természet. Szüntelenül kiabál, hogy dédelgessük, kényelemmel, fényüzéssel, meg nem engedett szexuális élvezetekkel, üres szórakozásokkal, világias gyönyörökkel, tékozlással, anyagiassággal stb. **A hústestet tápláljuk**, amikor kísértést okozó dolgokat vásárolunk, amikor megkönnyítjük magunknak a vétkezést; amikor az elsőbbséget a fizikai és nem a szellemi dolgoknak adjuk. Egy kicsit se engedjük a hústestnek. Inkább „ne adjunk alkalmat a hústestnek, hogy kihasználja esélyeit” (J. B. Phillips fordítása).

Éppen ez volt az az ige hely, amelyet Isten felhasznált a ragyogó elméjű, de testi életet élő Ágostonnál, hogy megtérjen Krisztushoz és a tisztasághoz. Amikor a 14. vershez ért, megadta magát az Úrnak. A történelem azóta úgy ismeri, mint „szent” Ágostont.

**F) Viszony más hívőkhöz
(14,1-15,13)**

14,1 A Róm 14,1-15,13 fontos elvekkel foglalkozik, hogy azok vezessék Isten népét a fontosság szempontjából az ezt követő dolgokban. Ezek olyan dolgok, amelyek nagyon gyakran okoznak konfliktusokat hívők között, de ezek a konfliktusok teljesen szükségtelenek, amint látni fogjuk.

Az **erőtelen** keresztyén olyan, akiben alaptalan kételyek támadnak kevésbé fontos dolgokkal kapcsolatban. Ez a szövegösszefüggés gyakran megtért zsidóról szól, akinek még kételyei vannak, hogy ehete nem kóser ételt, vagy dolgozhat-e szombaton?

Az első alapelv a következő: Az **erőtelen** keresztyént be kell fogadni a helyi közösségbe, de **nem azért**, hogy vitákat rendezzünk felesleges lelkiismereti aggályairól. A keresztyének boldog közösségben lehetnek egymással anélkül, hogy kevésbé lényeges kérdésekben egyetértenek.

14,2 Az a keresztyén, aki a keresztyén szabadság teljes örömeiben jár, az ÚSZ tanításán alapuló hittel rendelkezik, vagyis neki **minden** étel tiszta. Őt megszentelt Isten Igéje és az imádság (1Tim 4,4-5). A gyenge lelkiismeretű hívőnek aggályai lehetnek, hogy ehete disznóhúst vagy valamilyen más húst. Lehet-e vegetáriánus?

14,3 Ezért *a második alapelv* az, hogy kölcsönös megértésre van szükség. Az érett keresztyén nem **vetheti meg** gyenge testvérét, de a gyenge testvér sem **ítélhet el** senkit bűnösnek azért, mert megeszi a sonkát, a rákot vagy a homárt. **Isten befogadta őt** a maga családjába, mégpedig teljes jogú tagként.

14,4 *A harmadik alapelv* az, hogy minden egyes hívő az Úr **szolgája**, és nincs jogunk az ítélőszékbe ülni, mint ha

mi lennénk az Úr. **Saját Ura** előtt áll mindenki, az is, aki mindent megeszik, az is, aki nem. Valaki fagyos leereszkedéssel kezelheti a másik embert, azt gondolva, hogy az illető biztosan hajótörést szenved ezekben a dolgokban a hitbéli látása miatt. Ez a hozzáállás azonban rossz. **Isten** megtarthatja mindkét oldalt. Hatalma elegendő ahhoz, hogy így tegyen.

14,5 Néhány zsidó keresztyén még mindig úgy tekintett a szombatra, mint amit be kell tartani. Nem mertek szombaton dolgozni. Ebben az értelemben az **egyik napot különbnek tartották a másikkal**.

Más hívőknek nem voltak ilyen júdaista lelkiismereti aggályai. Ők **minden napot egyformának** tartottak. Nem tekintettek hat közönséges és egy megszentelt napra. Megszenteltek minden napot.

Mi a helyzet az Úr napjával, a hét első napjával? Nem foglal-e el különleges helyet a keresztyének életében? Mi úgy látjuk az ÚSZ-ből, hogy az Urunk feltámadásának napja volt (Lk 24,1-9). A következő két vasárnapon (a hétnak első napja – a kiadó) Krisztus találkozott tanítványaival (Jn 20,19.26). A Szent Szellem pünkösd napján adatott, amely a hétnak első napja volt; a pünkösd az első zsengek ünnepe utáni hetedik vasárnap (3Móz 23,15-16; Csel 2,1). A hét első napja Krisztus feltámadására emlékeztetett (1Kor 15,20.23). A tanítványok a hét első napján gyűltek össze, hogy megtörjék a kenyeret (Csel 20,7). Pál arra utasította a korintiakat, hogy a hét első napján gyűjtsék az adományokat. Így az Úr napja az ÚSZ-ben sajátosan kiemelkedő. Eltérően a szombattól nem a *kötelezettségek* napja, inkább a *kiváltságoké*. Felszabadulva szokásos tennivalóink alól, ezt a napot az imádatra és az Úr szolgálatára különítjük el.

Az ÚSZ-ben sehol, soha nem mond-

ták a keresztyéneknek, hogy tartsák meg a szombatot. Ugyanakkor azonban felismerhető a hét egy napjának megszentelése, és ez a hatnapi munka utáni nyugalom napja.

Bármilyen legyen is az álláspontunk ebben a kérdésben, az alapelv a következő: **Mindenki legyen teljesen meggyőződve saját gondolkodásában.** Nos, legyünk tisztában azzal, hogy ez az alapelv csak olyan dolgokra alkalmazható, amelyek erkölcsileg *semlegesek*. Amikor a keresztyén hit *alapvető* tanairól van szó, nincs helye egyéni vélekedéseknek. Ezen a területen, ahol a dolgok önmagukban nem jók vagy rosszak, lehetségesek az eltérő nézetek. Nem szabad megengedni, hogy ezek a közösség próbakövévé váljanak.

14,6 Az, aki **ügyel a napra** – ebben a versben egy zsidó hívő embert látunk, akinek rossz a lelkiismerete, ha szombaton valamilyen munkát végez. Nem tekint a szombat megtartását az üdvösség elnyerésének vagy megtartása eszközének; ez egyszerűen egy dolog megtételét jelenti, amelyről úgy gondolja, hogy kedves **az Úrnak**. Hasonlóképpen az az ember, aki **nem ügyel a napra**, azért teszi, mert Krisztust tiszteli, a lényegét inkább, mint a hit pusztá árnyékát (Kol 2,16-17).

Akinek szabadsága van arra, hogy nem kóser ételeket egyen, meghajítja fejét és **köszönetet mond Istennek** azokért. Ezt teszi a gyenge lelkiismeretű hívő is, aki csak kóser ételeket eszik. Mindkettő Isten áldását kéri.

Istent tisztelik és neki mondanak köszönetet, tehát miért kellene ezt belső küzdelem vagy konfliktus alkalmává tenni?

14,7 Krisztus uralma a hívő ember életének minden területére kiterjed. Nem magunknak élünk, hanem az Úrnak. Nem magunknak halunk meg, hanem neki. Igaz, hogy amit teszünk vagy mondunk, az befolyásol másokat, de itt nem erről

van szó. Pál azt hangsúlyozza, hogy az Úr legyen népe életének a törekvése és célja.

14,8 Minden, amit csak teszünk, Krisztus ítéletének és vizsgálatának van alávetve. Megvizsgáljuk a dolgokat az Úr jelenlétében.

14,9 **Krisztus részben azért halt meg és támadott fel, hogy Urunk legyen**, és hogy önként alávéssük magunkat neki, boldogan nyújtva hálás szívünk odaadását. Uralma a halálban is folytatódik, midőn testünk a sírban nyugszik, szellemünk és lelkünk pedig a jelenlétében van.

14,10 Minthogy ez igaz, balga dolog egy túlzottan lelkiismeretes zsidó keresztyén részéről elítélni azt a **testvért**, aki nem tartja be a zsidó ünnepeket, és nem korlátozza magát kóser ételekre. Hasonlóképpen helytelen dolog egy erős testvér részéről, hogy **lenézze** a gyenge **testvért**. A tény az, hogy közülünk mindenki oda áll majd Krisztus ítélőszéke elé⁵³, és az lesz az egyetlen értékelés, amely valójában számít.

Az ítélet a hívő szolgálatával foglalkozik, nem a bűneivel (1Kor 3,11-15). Az a felmérés és jutalom ideje, és nem szabad összekeverni a nem zsidó népek megítélésével (Mt 25,31-46), vagy a nagy fehér trón ítéletével (Jel 20,11-15). Az utóbbi az összes gonosz elhunyt végső ítélete.

14,11 Annak bizonyítására, hogy meg kell jelennünk Krisztus előtt, egy idézet szerepel az Ézs 45,23-ból, ahol maga Jahve határozottan kijelenti, hogy **minden térd meg fog hajolni** előtte, minde- nek feletti hatalmának elismeréseképpen.

14,12 **Így tehát világos, hogy mindnyájan önmagunkról adunk majd számot Istennek**, nem pedig testvéreinkről. Túl gyakran ítélgetjük egymást anélkül, hogy megfelelő jogunk vagy ismeretünk lenne hozzá.

14,13 Ahelyett tehát, hogy ítélőszékbe ülnekn keresztvéyn embertársaink felett ezekben az erkölcsileg közömbös dolgokban, **határozzuk el**, hogy sohasem fogunk semmi olyasmit tenni, ami testvérnk szellemi előrehaladását akadályozza. Ezek közül a nem lényeges dolgok közül egyik sem elég fontos ahhoz, hogy egy testvér megbotránkozásának vagy **elbukásának** oka legyen.

14,14 Pál tudta, és mi is tudjuk, hogy egyetlen étel sem **tisztátalan** ceremóniá-lisan, ami egy törvény alatti zsidónak az volt. Az ételt, amit megesszünk, megszenteli Isten Igéje és a könyörgés (1Tim 4-5). Az Ige olyan értelemben szenteli meg, hogy a Biblia határozottan jónak nyilvánítja. Az imádság akkor szenteli meg, amikor Istent kérjük, hogy áldja meg dicsőségére és testünk megerősítésére az Úr szolgálatában. Ha egy gyenge testvér úgy gondolja, hogy mégis rossz, ha például disznóhúst eszik, akkor az valóban rossz, ha eszik belőle, mert erőszakot követ el istenadta lelkiismeretén.

Amikor Pál azt mondja, **hogy semmi sem tisztátalan önmagában**, azt kell megértenünk, hogy *csak ezekről a mellékes* dolgokról beszél. Rengeteg dolog van az életben, ami tisztátalan, mint például a pornográf irodalom, kétértelmű tréfák, mocskos filmek, az erkölcstelenség minden formája. Pál megállapítását a szövegösszefüggés fényében kell megérteni. A keresztvéynek nem szennyezödnék be szertartási értelemben olyan ételek megesszésével, amelyeket Mózes törvénye tisztátalanoknak nyilvánít.

14,15 Amikor leülök étkezni egy gyenge **testvérrrel**, ragaszkodom-e ahhoz a jogomhoz, hogy olyan ételeket egyek, amelyekről tudom, hogy ő rossznak véli azokat? Ha így teszek, nem **szereletben** járok, mert a szeretet másokra gondol, nem önmagára. A szeretet félreteszi jogos igényeit, hogy a testvére javát szolgálja.

Egy tányér étel nem lehet olyan fontos, mint az ő szellemi jóléte, **akiért Krisztus meghalt**. Ha mégis önzöen hivalkodom jogaimmal ezekben a dolgokban, jóvátehetetlen kárt okozhatok egy gyenge testvér életében. Nem éri meg, ha arra gondolok, hogy lelke milyen hatalmas áron nyert váltságot, a Bárány drága vérén.

14,16 Itt tehát az az elv érvényesül, hogy ne engedjük meg ezeknek a mellékes dolgoknak, amelyek önmagukban teljesen jelentéktelenek, hogy alkalmat adjanak „szabadosságunk” vagy „szereletlenségünk” megítélésére. Ez azt jelentené, hogy egy tál lencsért feláldozzuk jó hírnünket.

14,17 Az Isten királyságában nem az étkezési szabályok számítanak, hanem a szellemi valóságok. **Isten királysága** az a szféra, ahol Istent elismerik, mint legfőbb uralkodót. Legszélesebb értelmében ez magában foglal mindenkit, aki hűséget *vall* Istennek. Belső valóságában viszont csak azokra terjed ki, akik újjászülettek. Itt ez az alkalmazás szerepel.

A királyság alattvalói nem akarnak ételmániákusok, ingyencek vagy borszakértők lenni. Életüket a következőknek kell jellemeznük: gyakorlati **igazságosság**, **békességes** természet és harmónia, a **Szent Szellem általi öröm** gondolkodásmódja.

14,18 Nem az a lényeg, hogy az ember mit eszik, vagy mit nem. A szent élet az, ami elnyeri Isten megbecsülését és az emberek elismerését. Azok, akik a hangsúlyt az igazságra, a békességre és az öröme helyezik, szolgálják Krisztust azzal, hogy engedelmeskednek tanításának.

14,19 Így *egy másik alapelv* bontakozik ki. Ahelyett, hogy a következmény nélküli dolgok felett veszekednénk, tegyünk meg minden tőlünk telhető, hogy fenntartsuk a **békességet** és a harmóniát a keresztvéyn közösségben. Ahelyett, hogy megbotránkoztatnánk másokat a jogaink-

hoz való ragaszkodással, arra törekedjünk, hogy másokat építsünk legszentebb hitükben.

14,20 Isten munkát végez minden egyes gyermekének az életében. Ijesztő arra gondolni, hogy ezt a munkát akadályozhatjuk egy gyenge testvér életében ilyen mellékes dolgokkal, mint **evés**, ivás vagy napok megtartása. Isten gyermekének minden étel tiszta, de helytelen lenne valamit megenni, ha ezt cselekedve megbántana egy testvért vagy megbotránkoztatna egy keresztyént.

14,21 Ezerszer jobb tartózkodni a **hústól**, a **bortól** vagy **bárm**i másról, mint megbotránkoztatni egy **testvért**, vagy előidézni szellemi károsodását. Törvényes jogaink feladása kicsi ár, ha egy gyenge testvérről van szó.

14,22 Teljes szabadságom van bármilyen ételt fogyasztani, tudva azt, hogy Isten adta, és köszönettel veszem. De nem szabad szükségtelenül fitogtatni ezt a szabadságot olyan előtt, aki ebben talán gyenge. Jobb az ilyen szabadságot magányosan gyakorolni, amikor senkit sem botránkoztatathatok meg.

Jó, ha valaki élvezzi a keresztyén szabadságot, és nincs megkötözve indokolatlan aggályokkal. De még ennél is jobb, ha valaki lemond törvényes jogairól, mint-hogy kárhozzátnia kelljen magát mások megbotránkoztatásáért. **Boldog** ember az, aki elkerüli, hogy másokat megbotránkoztasson.

14,23 Ami pedig a gyenge testvért illeti, helytelen bármit is megennie, ami lelkiismeretét zavarja. Ekkor nem **hitből** eszik; vagyis rossz miatta a lelkiismerete. A lelkiismeret elfojtása pedig **bűn**.

Igaz, hogy az ember lelkiismerete nem csalhatatlan vezető, hanem Isten Igéjének kell irányítania. De – ahogyan Merrill Unger írja – „Pál lefekteti azt a szabályt, hogy az ember a lelkiismeretét kövesse, még akkor is, ha az erőtelen; kü-

lönben erkölcsi személyisége kárt szenved.”⁵⁴

15,1 A fejezet első tizenhárom verse az előző fejezet témáját folytatja, erkölcsileg közömbös dolgokkal foglalkozik. A júdaizmusból és a pogányságból jött megtértek között feszültség támadt, ezért Pál apostol közbenjár a harmonikus kapcsolatokért ezek között a zsidó és nem zsidó keresztyének között.

Azok, **akik erősek** (vagyis akiknek teljes szabadságuk van az erkölcsileg közömbös dolgokkal kapcsolatban), **nem kedveskedhetnek** maguknak jogaik önző kiélésével. Bánjanak inkább **gyenge** testvéreikkel kedvesen és figyelmesen, teljes megértést tanúsítva **aggályaik iránt**.

15,2 Itt az elv a következő: Ne kedveskedj önmagadnak! Élj **felebarátod tetszésére**, annak **javára**, hogy építsd őt. Ez a keresztyén magatartás.

15,3 Krisztus adta nekünk a példát. Atyjának kedvében élt, nem önmagának. Ezt mondta: „**A te gyalázóidnak gyalázásai hullottak reám**” (Zsolt 69,10). Annyira teljesen magáévá tette Isten tiszteletét, hogy amikor Istent bántották, önmagával szembeni sérelemnek fogta fel.

15,4 Ez a zsolttárból vett idézet arra emlékeztet bennünket, hogy az ÓSZ-i Szentírás a **mi tanulságunkra íratott meg**. Noha nem közvetlenül **nekünk** íródott, felmérhetetlen értékű tanítás. Amikor problémákkal, konfliktusokkal, nyomorúságokkal és bántalmakkal kerülünk szembe, az Írások tanítanak állhatatosságra, és **megvigasztalnak**. Ahelyett, hogy elborítanának a hullámok, azt a **reménységünket** erősítik, hogy az Úr átvisz rajtuk.

15,5 Ez a gondolatmenet vezette Pál apostolt, és kifejezte azt a reményét és vágyát, hogy **Isten**, aki állhatatosságot és **vigasztalást** ad, képessé teszi mind az erőseket, mind a gyengéket, a nem zsidó és zsidó keresztyéneket egyaránt, hogy

harmonikusan éljenek, **Krisztus Jézus** tanítása és példája szerint.

15,6 Az eredmény az lesz, hogy a szentek egyek lesznek **Urunk Jézus Istenének és Atyjának** imáadásában. Micsoda kép! A megváltott zsidók és a megváltott nem zsidók **egybehangzóan** dicsőítik az Urat!

A Római levél négyszer említi a **száját**, szinte így mutatja be a „valóban megváltott lélek” életrajzi vázlatát. Kezdetben tele volt átkozódással és keserűséggel (3,14). Azután „bedugta” („elnémította”) a száját, és vétkesen állt a Bíró előtt (3,19). Ezt követően szájával Úrnak vallotta Jézus Krisztust (10,9). Végül **„egy szívvel és szájjal”** dicsőíti, imádja az Urat (15,6).

15,7 Mindebből újabb alapelv következik. Bármiféle különbözőség ellenére, amely a mellékes dolgok miatt támadhat, be kell **fogadnunk egymást, amiképpen Krisztus is befogadott minket**. Ez az igazi alapja a helyi gyülekezetbe való befogadásnak. Nem a felekezeti hovatartozás, szellemi érettség vagy a társadalmi helyzet alapján fogadunk be valakit. Azokat kell **befogadnunk**, akiket **Krisztus befogadott**, hogy **Isten dicsőségét** szolgáljuk.

15,8 A következő hat versben az apostol emlékezteti olvasóit, hogy **Jézus Krisztus** szolgálata zsidókra és nem zsidókra egyaránt érvényes; és ebből az következik, hogy a mi szívünknek is elég nagyoknak kell lennie, hogy mindkettőt befogadjon. Krisztus biztos, hogy azért jött, hogy a **körülmetélkedést** szolgálja – vagyis a zsidó népet. Isten ismételtlen megígérte, hogy el fogja küldeni a Messiást Izraelhez, és Krisztus eljövetele megerősítette azoknak az **ígéreteknek** az igazságát.

15,9 Krisztus áldást hoz a **nem zsidóknak** is. Isten azt akarta, hogy a nemzetek hallják meg az evangéliumot, és

azok az emberek, akik hisznek, **dicsőítsék Istent** nagy **irgalmáért**. Ez nem leheti meg a zsidó hívőket, mert ezt gyakran kijelenti a Szentírásukban. A Zsolt 18,50-ben például Dávid előre megjövendöli azt a napot, amikor a Messiás dicséretet **énekel** Istennek a nem zsidó hívők seregei között.

15,10 Az 5Móz 32,43-ban a nem zsidók úgy vannak lefestve, mint akik a megváltás áldásában örvendeznek **Isten népével**, Izráellel együtt.

15,11 A Zsolt 117,1-ben halljuk, hogy Izrael felhívja a **pogányokat**, hogy dicsérjék az **Urat** a Messiás ezeréves uralkodása alatt.

15,12 Végül **Ézsaiás** teszi hozzá bizonyágtételét a **nem zsidók** befogadásáról a Messiás birodalmába (Ézs 11, 1.10). A lényeg itt az, hogy a nem zsidók részesednek a Messiásnak és evangéliumának kiváltságaiban.

Az Úr Jézus **Jesse gyökere** abban az értelemben, hogy Jesse teremtője, és nem abban az értelemben, hogy Jessétől származott (noha az *is* igaz). A Jel 22,16-ban Jézus Krisztus úgy beszél önmagáról, mint Dávid gyökeréről és ágáról. Ami istenségét illeti, Ő Dávid teremtője; ami ember voltát illeti, Dávid leszármazottja.

15,13 Pál tehát ezt a szakaszt áldással fejezi be, imádkozva, hogy **az Isten**, aki jó **reménységet** ad kegyelem által, töltsse be a szenteket **minden örömmel és békeességgel**, ha hisznek benne. Talán főleg a nem zsidó hívőkre gondolt itt, de az imádság mindenkire alkalmazható. És igaz, hogy azoknak, akik **bővülködnek a reménységben a Szent Szellem** ereje által, nincs idejük arra, hogy lényegtelen dolgokon veszekedjenek. Közös reménységünk hatalmas egyesítő erő a keresztyén életben.

G) Pál tervei (15,14-33)

15,14 A 15. fejezet hátralévő részé-

ben Pál elmondja, miért írt levelet a rómaiaknak, és azt a nagy vágyát, hogy szeretné látni őket.

Noha korábban sohasem találkozott a római keresztyénekkal, **bízott** abban, hogy intelmeit elfogadják. Ez a bizalom arra alapult, amit **jóságukról** hallott. Ráadásul bizonyos volt abban, hogy **ismerik** az egymás **intésére** buzdító keresztyén tanítást.

15,15 Annak ellenére, hogy bízott szellemi előrehaladásukban, bár idegen volt előttük, nem habozott emlékeztetni őket kiváltságaikra és felelősségükre. Az Írásban mutatott őszintesége abból a **kegyelemből** fakadt, amely **Istentől adott** neki. Vagyis abból a **kegyelemből**, amely őt apostollá tette.

15,16 Isten arra jelölte ki, hogy **a nem zsidók előtt Jézus Krisztus szolgálja legyen. Az Isten evangéliumának szolgálatában** végzett munkát papi feladatnak tekintette. A megváltott **nem zsidókat elfogadható áldozatként** ajánlotta fel Istennek, mert őket a **Szent Szellem** az újjászületés révén Istennek kiválasztotta.

G. Campbell Morgan a következő szavakkal örvendezik ennek:

Micsoda ragyogó fényt vet ez minden evangélizáló és pásztoroló tevékenységünkre! Minden lélek, akit megnyertünk az evangélium hirdetése által, nemcsak biztonságba került és áldást nyer, hanem fel van ajánlva Istennek, mint Őt megelégtítő ajándék, és ez pontosan olyan áldozat, amit Ő keres. Minden lélek, akiknek gondosan és türelmesen megtanítjuk Krisztus dolgait, és így az Ő hasonlatosságára formálódik, olyan lélek, akiben az Atya kedvét leli. Ezáltal nemcsak az emberek megmentéséért munkálkodunk, hanem Isten szívének kiengetésére is. Ez a legerősebb indíték.⁵⁵

15,17 Ha Pál dicsekedni kezd, nem saját személyével dicsekszik, hanem **Krisztus Jézusban**. Nem is saját eredményeivel, hanem abban, amit **Isten** jótetszése benne elvégezett. Krisztus alázatos szolgája nem foglalkozik helytelen dicsekvéssel, hanem inkább annak tudatában jár, hogy Isten őt céljainak megvalósítására használja. A gőgnek bármilyen kísértése csillapodik annak megértésével, hogy ő önmagában semmi, és nincsen semmije, csak az, amit kapott; nem tehet semmit Krisztusért, csak a Szent Szellem hatalma által.

15,18 Pál **nem** mer arról **beszélni**, amit **Krisztus** mások szolgálata által cselekedett. Arra korlátozza magát, amire az Úr *őt* használta, hogy megnyerje a **pogányokat** engedelmességre mindazzal, amit mondott, mindazzal, amit tett. Vagyis az üzenettel, amit hirdetett, és a csodákkal, amiket Ő általa elvégezhetett.

15,19 Az Úr megerősítette az apostol üzenetét olyan csodákkal, amelyek szellemi tanulságokkal jártak, és amelyek csodálatot váltottak ki a Szellem hatalmának különböző megnyilvánulásaival. Az eredmény az volt, hogy **betöltötte az evangélium hirdetését Jeruzsálemtől** kezdve egy Illíriáig terjedő körben (Macedóniától északra az Adriai-tenger mellett). A **Jeruzsálemtől... Illíriáig** kifejezés szolgálatának *földrajzi* méreteit írja le, és nem időrendi sorrendet ad meg.

15,20 Ezt az útvonalat követve Pál **célja** az volt, hogy érintetlen területeken **hirdesse az evangéliumot**. Hallgatói elsősorban nem zsidók voltak, akik azelőtt sohasem hallottak **Krisztusról**. Így senki más **alapjára** nem épített. Pál példája az új területeken végzett úttörő munkában nem szükségszerűen kötelező az Úr más szolgálaira. Néhányan például arra nyertek elhívást, hogy a keletkezett új gyülekezetbe menjenek és ott tanítsanak.

15,21 Ez a nem zsidók között végzett

alapozó munka Ézsaiás próféciájának beteljesedése volt (52,15), hogy a népek, akiknek azelőtt sohasem hirdették az evangéliumot, **látni fognak**; és azok, akik azelőtt sohasem **hallották** a jó hírt, **megértik** és igazi hittel elfogadják.

15,22-23 Pál abban a vágyában, hogy szűz földeket törjön föl, a múltban sokat foglalkozott azzal a gondolattal, hogy Rómába menjen. **Most** pedig meg van ennek az alapja, mivel a 15,19-ben leírtak szerint nincs más dolga „ebben a tartományban”. A kész alapra ezután mások építhetnek. Pál felszabadult, hogy megvalósítsa régi **vágyát**, és Rómába látogasson.

15,24 Terve az volt, hogy **Spanyolországba** tartó útján majd megáll Rómában. Nem tud majd elég hosszan tartózkodni közöttük, hogy azt a teljes közösséget élvezze velük, amely után vágyakozott. Az a kívánsága azonban, hogy **társaságukat élvezze**, legalábbis részben teljesedik. Tudta, hogy minden segítséget megadnak neki, amire szüksége lesz, hogy spanyolországi útját megvalósíthassa.

15,25 Most azonban Jeruzsálemben készül, hogy átadja azt az alamizsnát, amelyet a nem zsidó gyülekezetek között gyűjtött össze a júdeai **szentek** szükségleteire. Ez az a gyűjtés, amelyről az 1Kor 16,1-ben és a 2Kor 8 és 9-ben olvasunk.

15,26-27 A **macedóniai és akhájai** hívők örömmel hozzájárultak anyagiakkal, hogy enyhítsenek a **szegény** keresztények nyomorúságán. Ez a gyűjtés teljesen önkéntes volt az adakozók részéről, és az is természetes volt, hogy adjanak. Végül is szellemi haszonhoz jutottak azáltal, hogy az evangélium közékük jött a zsidó hívőkön keresztül. Így nem volt túl sok azt várni tőlük, hogy **anyagi dolgok**ban részt vállaljanak zsidó testvéreikkel.

15,28-29 Mihelyt Pál **befejezte ezt** a küldetését, és átadta az ajándékot, ahogyan megígérte, el fog látogatni Rómába

Spanyolországba tartó útja során. Teljes bizalommal van aziránt, hogy római látogatását **az evangélium áldásának teljesége** fogja kísérni, amelyet **Krisztus** mindig kiáraszt, amikor Isten Igéjét hirdetik a Szent Szellem erejében.

15,30 Az apostol ezt a szakaszt azzal fejezi be, hogy buzgó **imádságukat** kéri. Azon az alapon kéri ezt, hogy kölcsönösen egyek az **Úr Jézus Krisztussal**, és **szeretetükre** hivatkozik, amely a Szent **Szellemtől** származik. Kéri őket, hogy tuskodjanak **érte imádságban Istenhez**. Ahogyan Lenski mondja: „Olyan imádságra hív fel, amelybe valaki beleadja egész szívét és lelkét, ahogyan az arénában a küzdő felek teszik.”⁵⁶

15,31 Négy imakérést ad meg. *Először* Pál azért kér imádságot, hogy **megszabaduljon azoktól**, akik engedetlenek **Júdeában**, akik fanatikus ellenségei az evangéliumnak ugyanúgy, ahogyan egykor ő is volt.

Másodszor azért szeretné, ha a rómaiak imádkoznának, hogy a zsidó **szentek** jótetszéssel fogadják az adományt. Még mindig maradtak vallásos előítéletek a nem zsidó hívőkkel és azokkal szemben, akik nekik hirdették az Igét. Aztán mindig fennáll annak a lehetősége is, hogy az embereket kellemetlenül érinti az „alamizsna” elfogadásának gondolata. Gyakran nagyobb kegyelem szükséges az elfogadáshoz, mint az adáshoz!

15,32 A **harmadik** kérése az volt, tegye az Úr lehetővé, hogy örömmel látogathasson el Rómába. Az **Isten akaratából** szavak kifejezik Pálnak azt a vágyát, hogy minden dologban az Úr vezesse.

Végül újulhasson meg látogatása folyamán a hatalmas és fárasztó szolgálat közepette.

15,33 Most pedig Pál azzal az imával zárja a fejezetet, hogy **Isten**, aki a **békeség** forrása, legyen mindnyájunkkal. A 15. fejezetben az Urat a *békességes túrés*

és vigasztalás Istenének (5. v.), a reménység Istenének (13. v.) nevezte, most pedig a **békesség Istenének**. Ő a forrása minden jónak, és mindennek, amire egy szegény bűnösnek szüksége van most és az örökkévalóságban. **Ámen.**

H) Mások megbecsülése (16. fejezet)

Első pillanatra a Római levél záró fejezete nevek érdektelen katalógusának látszik, amelynek manapság már kevés vagy semmilyen jelentősége nincs. Azonban ennek az elhanyagolt fejezetnek a közelebbi tanulmányozása a hívőket sok fontos tanulásra segíti.

16,1 Fébét úgy mutatja be, mint a **kenkreai gyülekezet szolgálóját**.⁵⁷ Nem kell azt gondolnunk róla, hogy valamilyen különleges vallási rendhez tartozott. Bármely nőtestvér, aki egy helyi gyülekezettel kapcsolatosan szolgál, lehet „diakonissza”.

16,2 Amikor a korai keresztyének egyik gyülekezetből a másikba utaztak, ajánlóleveleket vittek magukkal. Ez udvarias eljárás volt a meglátogatott gyülekezet irányába, és ugyanakkor segítség a látogatónak.

Így ajánlja az apostol itt Fébét, és kéri, hogy úgy fogadják, mint igazi hívőt, hívőtárshoz **méltó módon**. Azt kéri továbbá, hogy minden lehetséges segítséget adjanak meg neki. Dicséretére elmondja, hogy Fébé szolgálatra szánta magát mások megsegítésére, beleértve magát Pált is. Talán ő volt az a fáradhatatlan nőtestvér, aki állandóan vendégszeretetet mutatott az ígéhirdetők és más hívők iránt is Kenkreában.

16,3 Ezt követően Pál üdvözetét küldi **Priszcellának és Akvilának**, akik bátor **munkatársai** voltak **Krisztus Jézus** szolgálatában. Mennyire hálásaknak kell lennünk azokért a keresztyén házas-

párokért, akik áldozatos munkát végeznek Krisztus ügyéért!

16,4 Egy alkalommal Priszilla és Akvila valóban **kockáztatták** életüket **Pálért** – hősi cselekedet volt ez, amiről részletek nem állnak rendelkezésünkre. Az apostol hálás, és annak kell lenniük a nem zsidó megtértek **gyülekezeteinek** is, amelyeknek szolgált.

16,5 Köszöntések a gyülekezetet, amely házukban van. A hívők tényleges gyülekezete jött össze a házukban. A gyülekezeti épületek (templomok) ismeretlenek voltak a második század végéig. Korábban, amikor Priszilla és Akvila Korintusban élt, akkor is volt házukban gyülekezet.

Epainetosz azt jelenti: „dicséretre méltó”. Nem kétséges, hogy erre az akhájai provinciában⁵⁸ elsőként megtért emberre illett ez a név. Pál úgy beszél róla, mint az én „**szeretettem**”.

16,6 A női nevek uralkodó volta ebben a fejezetben hangsúlyozza a nők széles tevékenységi területét (1., 3., 6., 12. stb. v.). **Mária** keményen dolgozott a szentekért.

16,7 Nem tudjuk, hogy **Andronikosz és Juniász** mikor voltak Pálnak **fogolytársai**. Nem tudhatjuk bizonyosan, hogy az a szó, hogy **honfitársaim**, azt jelenti-e, hogy az apostol közeli rokonai voltak, vagy egyszerűen zsidók. Azt sem tudjuk, hogy vajon az a kifejezés, hogy **híresek az apostolok között**, azt jelenti-e, hogy az **apostolok** tisztelték őket; vagy hogy ők maguk kiváló **apostolok** voltak. Azt tudhatjuk róluk csak bizonyosan, hogy Pálnál **előbb** lettek keresztyének.

16,8 Ezt követően **Ampliátusszal** találkozunk, az apostol „**szeretetével**”. Sohasem hallottunk volna semmit ezekről az emberekről, ha nem lett volna közülük a Golgotához. Ez közülünk is bárkinek kizárólagos nagyságot ad.

16,9 Urbánusz a munkatárs címet kapja, **Sztakhüsz** pedig „szeretettének” nevezi. A Róm 16 olyan, mint Krisztus ítélőszékének kicsinyített mása, ahol dícséretet nyer a Krisztusban való hit minden cselekedete.

16,10 Apellész dicsőséggel jutott keresztül valamilyen nagy megpróbáltatáson, és elnyerte a Krisztusban kipróbált ember pecsétjét.

Pál üdvözli **Arisztobulosz háza népét**, akik valószínűleg olyan keresztyén rabszolgák, akik Nagy Heródes unokájáé voltak.

16,11 Heródion valószínűleg ugyancsak rabszolga volt. Pál **honfitársaként** az egyetlen *zsidó* rabszolga lehetett Arisztobulosz háza népe között.

Aztán néhány rabszolga **Nárcisszus** háza népéből, akik szintén hívők voltak, és Pál őket is belefoglalja a köszöntésbe. Még azok sem voltak kirekesztve a keresztyénség áldásaiból, akik a társadalmi ranglétra legalsó fokán álltak. A rabszolgák befoglalása a nevek listájába kedvesen emlékeztet arra, hogy Krisztusban minden társadalmi különbség el van törölve, mert mindnyájan egyek vagyunk benne.

16,12 Trüfaina és Trüfósza neve azt jelenti, hogy „kecses” illetve „pazar”, de ők igazi „igavonók” voltak az Úrért végzett szolgálatukban. **A szeretett Perszisz** egyike volt azoknak a női munkásoknak, akikre annyira szükség van a helyi gyülekezetekben, de ritkán méltányolják őket, amíg élnek.

16,13 Rufusz Simon fia lehetett, aki Jézus keresztjét vitte (Mt 27,32). **Kiválasztott volt az Úrban**, nemcsak megváltását, hanem keresztyén jellemét illetően is; vagyis szent volt. Rufusz **anyja** Pál iránt is anyai szeretetet mutatott, ezért érdemelte ki ezt a szeretetteljes címet: „anyám”.

16,14-15 Aszinkritosz, Flegón, Hermész, Patrobász és Mercurius talán tevékenyen szolgáltak egy olyan házi gyülekezetben, mint amilyen Priscilla és Akvila házában volt (16,3.5). **Filologosz és Júlia, Néreusz és nővére, valamint Olümpász** egy másik házi gyülekezet magvát képezhették.

16,16 A szent csók a szeretetteljes üdvözlés általános módja volt akkor a szentek között, és ezt sok országokban még ma is gyakorolják. **Szent csóknak** van nevezve azért, hogy az illetlenség vádjától óvjon. Van, ahol a **csókot** általában a kézszorítás váltotta fel.

Az Akhájában található **gyülekezetek**, ahonnan Pál a levelet írta, ugyancsak csatlakoztak az üdvözlésekhez.

16,17 Az apostol nem fejezheti be a levelet anélkül, hogy ne figyelmeztessen azok ellen az istentelen tanítók ellen, akik befurakodhatnak a gyülekezetbe. A keresztyéneknek óvakodniuk kell az ilyenektől, akik pártokat alakítanak maguk körül, és csapdákat állítanak fel, hogy lerombolják az elővigyázatlanok hitét. Vigyázniuk kell bákire, akinek tanítása **ellentétben áll** azzal az egészséges **tanítással**, amelyet a keresztyének tanultak, és teljesen el kell őket kerülni.

16,18 A hamis tanítók nem engedelmeskednek **Urunk Jézus Krisztusnak**. **Saját** hasuknak engedelmeskednek. Ráadásul túlságosan sikeresek abban, hogy hízélgéssel meg **nyájas beszéddel** megcsalják az ártatlanokat.

16,19 Pál **örült**, hogy olvasóinak az Úr iránti **engedelmessége** jól ismert volt. Mégis azt kívánta nekik, hogy legyenek képesek megkülönböztetni a **jó** tanítást, és engedelmeskedjenek annak, továbbá legyenek ártatlanok a **rosszban**.

16,20 **Így az Isten**, aki a **békesség** forrása, hamar győzelmet ad nekik a **Sátán** felett.

Az apostol jellegzetes áldása minden szükséges képességet kíván a szenteknek, amint a dicsőség felé menetelnek.

16,21 Ismerjük **Timóteust**, Pál fiát a hitben és hűséges munkatársát. Semmit sem tudunk **Luciusról**, kivéve azt, hogy Pálhoz hasonlóan zsidó származású volt. Korábban már találkozhattunk **Jázonnal** (Csel 17,5) és **Szópatérrel** (Csel 20,4), akik szintén zsidók voltak.

16,22 **Terciusz** volt az, akinek Pál **ezt a levelet** diktálta. Megragadja az alkalmat, hogy hozzátegye személyes jókívánásait az olvasóknak.

16,23 Legalább négy ember van az ÚSZ-ben, akinek a neve **Gájusz**. Ez valószínűleg ugyanaz, akiről az 1Kor 1, 14-ben van szó. Híres volt vendégszeretetről, nemcsak Pállal, hanem más keresztyénekkal szemben is, akiknek szükségük volt rá. **Erásztosz** Korintus városának **kincstárnoka** volt. De vajon ugyanarról a személyről van-e szó, akit a Csel 19,22-ben és/vagy a 2Tim 4,20-ban említenek? Nem tudjuk biztosan. **Kvártusz** egyszerűen **testvér**, de végül is micsoda megtiszteltetés, micsoda méltóság ez!

16,24 **A mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme mindnyájan tivatelek** – ez Pál tipikus záró áldása, ugyanaz, mint a 20/b versben, azzal kiegészítve, hogy **mindnyájan**. A Római levél legtöbb kéziratában ez az utolsó vers és a 25-27. versokban levő dicsőítés a *14. fejezet után* jön. Az alexandriai (NU) szöveg elhagyja a 20. verset. Mind az áldás, mind a dicsőítés gyönyörű módja a könyv befejezésének, és mindkettő **ámennel** végződik.

16,25 A levél dicsőítéssel fejeződik be. Ez Isten felé irányul, **aki képes rá**, hogy népét szilárdá tegye azzal az **evangéliummal** összhangban, amelyet Pál hirdetett, és amit „**az én evangéliumomnak**” nevez. A megváltásnak természetesen csak egyetlen útja van; de ez rá, „a pogányok apostolára” volt bízva; Péter

például a zsidóknak prédikált. A **Jézus Krisztusról** szóló üzenet nyilvános meghirdetése egy csodálatos igazság **kijelentésével** kapcsolatos, ami **titokban volt a világ kezdetétől**. A **titok** az ÚSZ-ben olyan soha nem ismeretes igazság, amit emberi értelem képtelen lett volna kideríteni, de most ismeretessé vált.

16,26 Az itt szóban lévő különleges titok az az igazság, hogy a zsidó és a nem zsidó hívők örökös társak lettek, társtagjai Krisztus Testének, és közös részesei Isten ígéretének Krisztusban, az evangélium által (Ef 3,6).

Ez **most megjelentetett** a próféták írásai által. Nem az ÓSZ-i prófétáké, hanem az ÚSZ-i időszak prófétáié által. Ez az ÓSZ-i Szentírásban ismeretlen volt, de ki van jelentve az ÚSZ **prófétái írásiban** (lásd Ef 2,20; 3,5).

Ez az az evangéliumi üzenet, amelyről Isten azt parancsolta, hogy **tegyék ismeretessé minden nemzetnek** azért, hogy az emberek engedelmeskedhessenek a **hitnek** és üdvözülhessenek.

16,27 **Isten** egyedül a tiszta bölcsesség forrása és kijelentője, és neki legyen **dicsőség Jézus Krisztus**, a mi közbenjárónk által **örökre**.

Így végződik Pál fenséges levele. Mennyire adósai vagyunk az Úrnak érte! Mennyire szegények lennénk nélküle!

MEGJEGYZÉSEK

1. (1,4) Egyes magyarázók „a szentség Szelleme” kifejezést Krisztus saját szent lényére vonatkoztatják, vagyis saját emberi szellemére.
2. (1,29) Könnyen érthető, hogy egyes kéziratmásolók véletlenül hogyan hagyhatták ki a *szexuális erkölcsatlenséget*: a görögben a *porneia* igen hasonló a következő *ponéria* szóhoz (gonoszság).

3. (1,31) A 31. vers öt negatív szót tartalmaz, amelyek „alfa-fosztóképzővel” kezdődnek (pl. atheist, „nem istenfélő”). Az NU szöveg elhagyja az *engesztelhetetlenek* (*aspondous*) szót, amely sok hasonlóságot mutat a *szeretetlenek* fogalommal (*astorgous*).
4. (2,4) A. P. Gibbs, *Preach and Teach the Word!* 12/4. old.
5. (2,6) Lewis S. Chafer, *Systematic Theology*, III:376
6. (3,22) Az NU szöveg elhagyja, hogy „és mindazoknak”.
7. (3,23) Szó szerint: „vétkeztek” (aorisztoz, nem befejezett, hanem folyamatos múlt idő).
8. (Magyarázat) Ugyanaz igaz a héberben és a görögben.
9. (3,24) Arthur T. Pierson, *Shall we Continue in Sin?* 23. old.
10. (3,24) Paul Van Gorder in *Our Daily Bread*.
11. (3,30) Cranfield mutat rá (Római levél I. kötet 222. o.), a kísérletek, hogy találjanak valamilyen nagyon apró különbséget, nem meggyőzőek. Valószínűleg Ágostonnak van igaza, aki a változást szónoki változatnak tulajdonítja.
12. (4,1) Vagy: „Ábrahám, test szerinti (ős) atyánk.”
13. (4,13) *Egy evangéliumi napi jegyzetből*.
14. (4,19) Noha néhány kézirat elhagyja azt, hogy „nem”, az így nyert értelmezés sokban hasonlít.
15. (4,24) C. H. Mackintosh, *The Mackintosh Treasury: Miscellaneous Writings by C. H. Mackintosh*, 66. old.
16. (6,1) J. Oswald Sanders *Spiritual Problems*, 112. old.
17. (6,5) Charles Hodge *The Epistle to the Romans*, 196. old.
18. (6,11) Ruth Paxon, *The Wealth, Walk and Warfare of the Christian*, 108. old.
19. (6,11) C. E. Macartney, *Macartney's Illustrations*, 378-379. old.
20. (6,14) James Denney, „*St. Paul's Epistle to the Romans*”, *The Expositor's Greek Testament*, II. k. 635. old.
21. (6,19) Charles Gahan, *Gleanings in Romans*.
22. (6,21) Marcus Rainsford, *Lectures on Romans* VI. 172. old.
23. (6,21) Pierson, *Shall we Continue in Sin?*, 45. old.
24. (7,15) Harry Foster, cikk a *Toward the Mark*-ban, 110. old.
25. (7,23) George Cutting, „*The Old Nature and the New birth*” (füzet), 33. old.
26. (8,1) Azokról a szavakról, hogy „akik nem hústest szerint járnak, hanem a szellem szerint”, széles körben úgy gondolkodtak, hogy a 4. versből van hibásan másolva. Azonban ezek a legtöbb kéziratban így fordulnak elő, és valószínűleg egyszerűen további leírását adják azoknak, akik Krisztusban vannak.
27. (8,10) Itt nem világos, hogy a *Szent Szellemről* van-e szó, vagy sem. Mi úgy vesszük, hogy a hívő (emberi) szellemére vonatkozik.
28. (8,15) Lásd a 27. jegyzetet! Itt a Szellem másik jelentése nem az *emberi* szellem, hanem egy beállított-ság, amely a rabszolgaság ellentéte.
29. (8,18) A héberben a *dicsőségre* használt szó abból származik, hogy *nehéznek lenni*, ezért a zsidók valószínűleg még a görögben is szójátékot látnak.
30. (8,31) Ez volt Kálvin János életre szóló Igéje.
31. (8,32) C. H. Mackintosh

32. (8,37) Szó szerint fordítva „hipergyőztesek”(hypernikómen) vagyunk.
33. (8,39) Ezeket a szavakat például az asztrológiában használták.
34. (9,4) Scofield: Magyarázó jegyzetek a Bibliához, 1317. old. 299-301. old. (EK)
35. (9,16) G. Campbell Morgan, *Searchlights from the Word*, 335-336. old.
36. (9,21) Albert Barnes, *Barnes's Notes on the New Testament*, 617. old.
37. (9,23) Charles R. Erdman, *The Epistle of Paul to the Romans*, 109. old.
38. (10,10) William Kelly, *Notes on the Epistle to the Romans*, 206. old.
39. (10,10) James Denney, idézet: Kenneth Wuest, *Romans in the Greek New Testament*, 178. old.
40. (10,14) Hodge, *Romans*, 545. old.
41. (11,1) Szomorúan jegyezzük meg, hogy sokan, akik Izráel áldásait a Gyülekezetre sajátítják ki, nyugodt lélekkel elhagyják a rájuk vonatkozó előre megjövendölt átkokat!
42. (11,32) George Williams, *The Student's Commentary on the Holy Scriptures*, 871. old.
43. (11,33) Arthur W. Pink, *The Attributes of God*, 13. old.
44. (12,1) Norman Grubb, *Studd T, Károly, Isten követe, (EK)*
45. (12,6) Hodge, *Romans*, 613. old.
46. (12,6) A. H. Strong, *Systematic Theology*, 12. old.
47. (12,19) R. C. H. Lenski, *St. Paul's Epistle to the Romans*, 780. old.
48. (12,21) J. M. Darby, A Római levél 12,21-hez írt lábjegyzeteiből saját új fordításában.
49. (12,21), George Washington Carver.
50. (12,21) Idézet Charles Swindol művéből, *In Growing Strong in the Seasons of Life*, 69-70. old.
51. (13,4) A szokásos héber szavak a „megölésre” és a „levágásra” a *katal* és a *harag*. A „gyilkosságra” használt jellegzetes szót (*racah*) használják a Tízparancsolatban, és a görög fordítás is ugyanolyan világos.
52. (13,9) Az NU szöveg itt elhagyja ezt a parancsolatot.
53. (14,10) Bizonyos régi kéziratok (NU) inkább „Isten ítélőszékét” írnak, mint „Krisztus ítélőszékét” (NTR és M szöveg), de tudjuk, hogy *Krisztus* lesz a bíró, mivel az Atya az egész ítéletet rá bízta (Jn 5,22).
54. (14,23) Merrill F. Unger, *Unger's Bible Dictionary*, 219. old.
55. (15,16) Morgan, *Searchlights*, 337. old.
56. (15,30) Lenski, *Romans*, 895. old.
57. (16,1) A *diakonosz* („szolga”, „diakónus”) szó nőnemű formáját használták volna valószínűleg, ha valamilyen speciális női hivatalt jelentene.
58. (16,5) Az NU szöveg itt *Ázsiát* ír (de Korintus, ahonnan Pál a levelet valószínűleg írta, *Akhájában* volt).

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Cranfield, C. E. B. *The Epistle to the Romans, I. köt (ICC)*, Edinburgh: T. és T. Clark Ltd., 1975.
- Denney, James. „St. Paul's Epistle to the Romans” *The Expositor's Greek Testament (II. köt.)* Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans kiadóhivatal, 1961.
- Erdman, C. R. *The Epistle of Paul to the Romans*. Philadelphia: a Westminster Nyomda, 1925.
- Gahan, Charles. *Cleanings in Romans*. Kiadta a szerző.
- Hodge, Charles. *Commentary on the Epistle to the Romans*. New

- York: George H. Doran Társaság, 1986.
- Kelly, William. *Notes on the Epistle to the Romans*. London: G. Morrish, 1873.
- Lenski, R. C. H. *St. Paul's Epistle to the Romans*. Minneapolis: Augsburg Kiadó Ház, 1961.
- Newell, William R. *Romans Verse by Verse*. Chicago: Moody Nyomda, 1938.
- Rainsford, Marcus. *Lectures on Romans*, VI. London: Charles J. Thynne, 1898.
- Shedd, William G. T. *A Critical and Doctrinal Commentary on the Epistle of St. Paul to the Romans*. Grand Rapids: Zondervan, 1967.
- Stifler, James M. *The Epistle to the Romans: A Commentary Logical and Historical*. Chicago: Moody Nyomda, 1960.
- Wuest, Kenneth S. *Romans in the Greek New Testament*. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Kiadóhivatal, 1964.

AJÁNLOTT IRODALOM

- Brockhaus, R.: Gondolatok a Római levélről (EK)
- Vine, W.E.: A Rómaiakhoz írt levél (Tanítás, előírás, gyakorlat) (EK)
- A Biblia ismerete – Kommentársorozat VII. (Apostolok Cselekedetei - Kolossé) (KIA)

Az Újszövetség írói

Név	Nemzetiség	Lakóhely	Foglalkozás	Kapcsolat	Fejezetek száma	Versek száma	Írott könyvek
Máté	zsidó	Kapernaum	vámszedő	Jézus Krisztus apostola	28	1071	Máté evangéliuma
Márk	zsidó/római	Jeruzsálem	misszionárius	Péter tanítványa	16	678	Márk evangéliuma
Lukács	görög	Antiókhia	orvos	Pál tanítványa	52	2158	Lukács evangéliuma Apostolok Cselekedetei
János	zsidó	Bétsaida vagy Kapernaum	halász	Jézus Krisztus apostola	50	1414	János evangéliuma János első levele János második levele János harmadik levele János mennyei jelenései
Pál	zsidó	Tárzus	sátorkészítő	Jézus Krisztus apostola	87 (100)*	2033 (2336)*	Rómaiakhoz írt levél Korintusi első levél Korintusi második levél Galatákhoz írt levél Efézusiakhoz írt levél Filippibeliekhez írt levél Kolossébeliekhez írt levél Filemonhoz írt levél Tesszalónikai első levél Tesszalónikai második levél Timóteushoz írt első levél Timóteushoz írt második lev. Tituszhoz írt levél (Zsidókhoz írt levél?)
Jakab	zsidó	Názáret	ács (?)	Jézus Krisztus testvére	5	108	Jakab levele
Péter	zsidó	Bétsaida	halász	Jézus Krisztus apostola	8	166	Péter első levele Péter második levele
Júdás	zsidó	Názáret	ács (?)	Jézus Krisztus testvére	1	55	Júdás levele

* (A csillag a teljeset jelzi, ha a Zsidókhoz írt levelet Pálnak tulajdonítjuk)

Az újszövetségi levelek témái

Pál levelei a gyülekezetekhez		
Levél	Kulcsszó	Téma
Római levél	Isten igazságossága	Élethűen megrajzolja az evangéliumot az igazságos ítéletéstől a megigazításig, megszentelésig, megdicsőülésig (1-8). Bemutatja Isten programját a zsidókkal és a pogányokkal (9-11), és gyakorlati figyelmeztetéseket ad a hívőknek (12-16).
Korintusi 1. levél	A testes életvitel megváltoztatása	Helyreigazítja a pártoskodások, erkölcstelenségek, pereskedések és az úrvacsorával való visszaélések bajait (1-6). Válaszol a házassággal, bálványáldozati ételekkel, nyilvános istentisztelettel és a feltámadással kapcsolatos kérdésekre (7-16).
Korintusi 2. levél	Pál védi a szolgálatát	Pál védi apostoli jellegét, elhívását és felhatalmazását. A többség megbánta Pál elleni lázadását, de volt még egy bűnét nem bánó kisebbség.
Galatákhöz írt levél	Szabadság a törvény alól	Rámutat a törvényeskedésre, mint tévelygésre, amely behálózta Galácia gyülekezeteit. Bemutatja a kegyelem felsőbbbbségét a törvény felett, és magasztalja a szabadság életét a törvényességgel szemben.
Efézusiakhoz írt levél	Krisztus Testének építése	Magasztalja a hívők helyzetét Krisztusban (1-3), és figyelmezteti olvasóit, hogy járjanak szellemenben, amely szellemi gazdagságukon alapszik (4-6).
Filippiekhez írt levél	Az élet Krisztus	Pál fogságának legújabb fejleményeiről beszél, és sürgeti olvasóit az egységes, aláztos és istenfélő életvitelre.
Kolössébeliekhez írt levél	Krisztus felsőbbrendűsége	Bemutatja Krisztus felsőbbrendűségét a teremtésben, a megváltásban és az élet összefüggéseiben. A keresztyén teljesség lett Krisztusban, és semmi másra nincs szüksége.
Tesszalonikai első levél	Szentség Krisztus viszályvetele fényében	Pál dicséri a tesszalonikaiakat hitükért, és emlékezteti őket céljaira, valamint aggodalmaira miattuk. Figyelmezteti őket a tiszta életre, és tanítja őket az Úr eljövételével kapcsolatban.
Tesszalonikai második levél	Az Úr napjának megértése	Pál kiigazítja az Úr napjával kapcsolatos hamis következtetéseket, megmagyarázza, minek kell megelőznie ezt a félelmetes eseményt, és figyelmezteti olvasóit, hogy maradjanak állhatatosak.
Pál levelei megnevezett személyekhez		
Levél	Kulcsszó	Téma
Timóteushoz írt első levél	Vezetési kézikönyv gyülekezeteknek	Pál tanácsot ad Timóteusnak a hamis tanítók, a nyilvános imádkozás, a nők szerepe, valamint a vének és a diakónusok problémáival kapcsolatban.
Timóteushoz írt második levél	Kitartás a szolgálatban	Harci fegyvergyakorlat Timóteus erősítésére és bátorítására; merészségében és állhatatosságában látva a szellemi harc kemény voltát.
Tituszhoz írt levél	Viselkedési kézikönyv gyülekezeteknek	Felsorolja a vénekre vonatkozó követelményeket, és tanítja Tituszt a gyülekezetek különböző csoportjaival kapcsolatos kötelességeire.
Filemonhoz írt levél	Megbocsátás a rabszolgának	Pál kéri Filemont, hogy bocsásson meg Onézimusnak, és azután ne úgy bánjon vele, mint rabszolgával, hanem mint testvérrel a Krisztusban.
Másoktól származó levelek		
Levél	Kulcsszó	Téma
Zsidókhöz írt levél	Krisztus felsőbbrendűsége	Bemutatja Krisztus személyének, papságának és hatalmának felsőbbrendűségét mindazzal szemben, ami Őt megelőzte, hogy bátorítsa olvasóit a növekedésben, és hogy szilárdakká legyenek hitükben.
Jakab levele	A cselekvő hit	Az igazi (valódi) hit jellegzetességeinek gyakorlati felsorolása, amelyet azért írt, hogy figyelmeztesse zsidó-keresztyén olvasóit, miszerint vizsgálják meg hitük valóságos voltát.
Péter első levele	Szenvedés Krisztusért	Vizsgálat és tanácsadás azoknak, akiket Krisztusba vetett hitük miatt bántalmaztak. Bátorítja őket, hogy fogadják el a szenvedést.
Péter második levele	Órizkedés a hamis prófétáktól	Szembeszál a hamis tanítókkal, mint belső ellenséggel, akik hitbeli és magartásbeli tévelygésre csábították a hívőket. Kéri, hogy növekedjenek Krisztus igaz ismeretében.
János első levele	Közösség Istennel	A megváltott nép és Isten közti közösség mélységeit kutatja. A hívőknek az Ő világosságában kell járniuk, szeretetben élniük, és megmaradni Őbenne.
János második levele	A hamis tanítókkal való közösség elkerülése	János dicséri olvasóit, mert szilárdan megmaradtak az apostoli igazságban, és emlékezteti őket, hogy járjanak szeretetben, és kerüljék a hamis tanítókat.
János harmadik levele	A testvérekkel való közösség öröme	János megköszöni Gájusznak, hogy támogatja az igazság utazó tanítóit, ellentétben Diotrefésszel, aki visszautasította őket, és másokat is erre biztatott.
Júdás levele	Küzdelem a hitért	A hamis tanítóknak ez a leleplezése feltárja azok magartását, jellemét, és megjövendöli bekövetkező ítéletüket. Júdás bátorítja olvasóit, hogy épüljenek az igazságban, és küzdjenek komolyan a hitért.
János mennyei jelenései	Krisztus eljövételének kijelentése	A megdicsőült Krisztus hét üzenetet küld a gyülekezeteknek (1-3). Példa nélküli ítéletek látomásai a lázadó emberiség felett, amelyeket a második eljövétel követ (4-19). A Jelenések az új ég és az új föld, valamint az új Jeruzsálem csodáinak leírásával fejeződik be (20-22).

A táblázatok a *Visual Survey of the Bible* c. műből származnak a szerző engedélyével.

A zsidó naptár

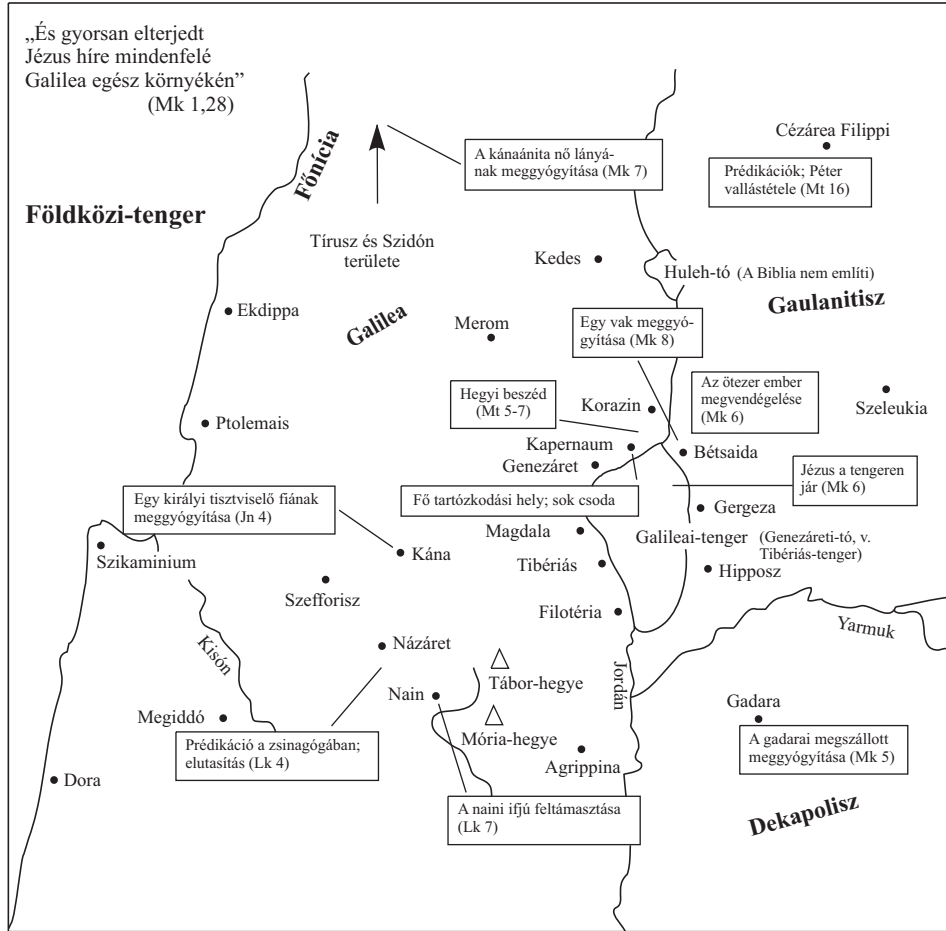
A zsidók kétféle naptárt használtak:

- polgári naptárt – ez volt a királyok hivatalos naptára, ehhez igazodtak a születések és a szerződések dátumai,
- vallási naptárt – amely alapján az ünnepeket számították.

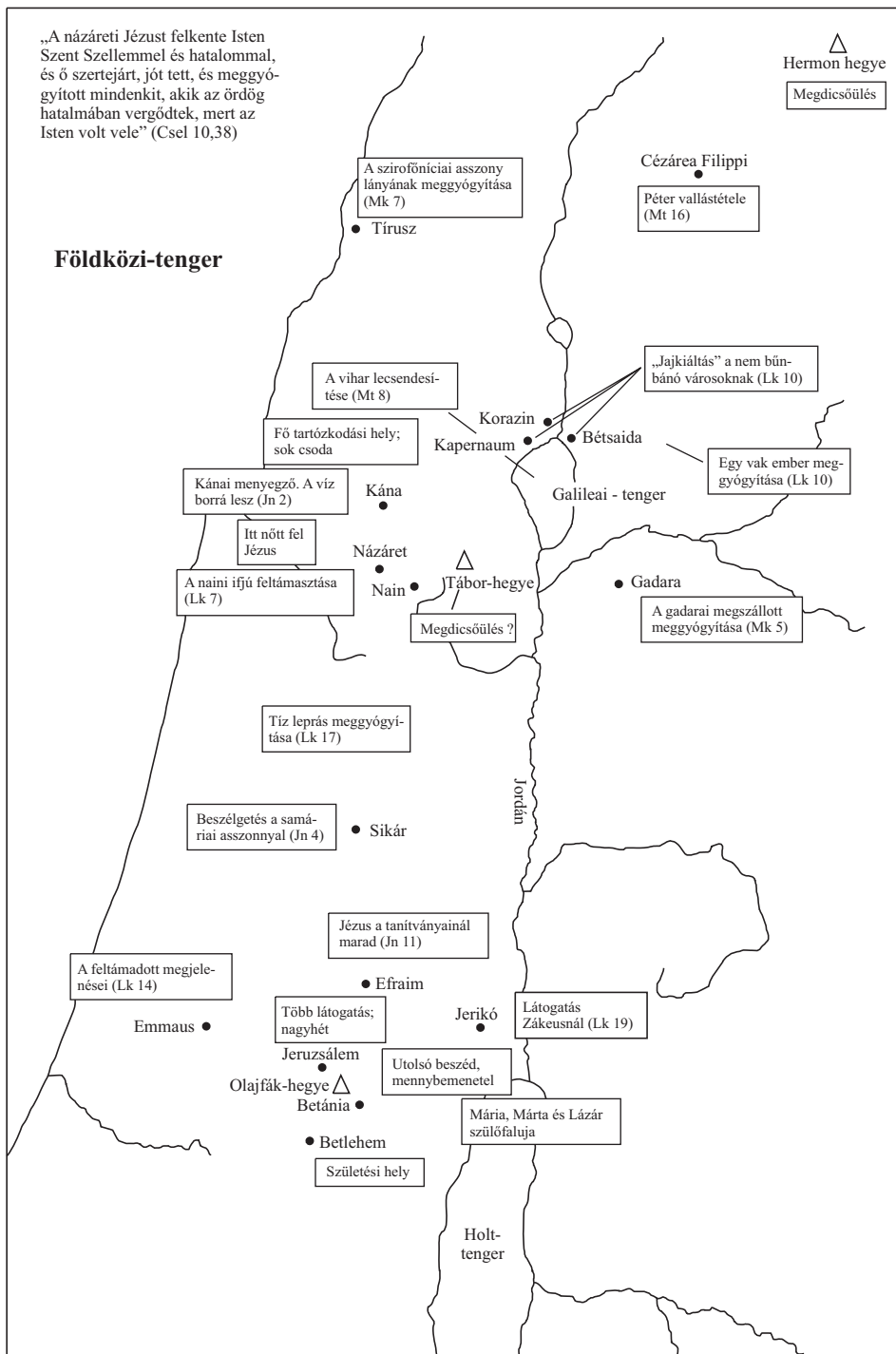
Napok nevei	Mai megfelelői	Napok száma	Polgári év hónapja	Vallási év hónapja	
Tisri	Szept. – Okt.	30 nap	1	7	A zsidó nap napnyugtától napnyugtáig tartott 8 egyenlő részben.
Chesván	Okt. – Nov.	29 v. 30	2	8	
Kiszlév	Nov. – Dec.	29 v. 30	3	9	
Tévét	Dec. – Jan.	29	4	10	Első őrváltás: napnyugtától este 9 óráig.
Svát	Jan. – Febr.	30	5	11	Második őrváltás: este 9-től éjfélig.
Adár	Febr. – Márc.	29 v. 30	6	12	Harmadik őrv.: éjféltől reggel 3 óráig.
Niszán	Márc.– Ápr.	30	7	1	Negyedik őrv.: reggel 3-tól napkeltéig.
Ijár	Ápr. – Máj.	29	8	2	
Sziván	Máj. – Jún.	30	9	3	Első őrváltás: napkeltétől reggel 9 óráig.
Támu	Jún. – Júl.	29	10	4	Második őrváltás: reggel 9-től délig.
Áv	Júl. – Aug.	30	11	5	Harmadik őrv.: déltől délután 3 óráig.
*Elul	Aug. – Szept.	29	12	6	Negyedik őrv.: délután 3-tól napnyugtáig.

*A zsidó hónapok 30 vagy 29 naposak. Évük a miénknél rövidebb, 354 nappól áll, ezért kb. évenként (minden 19. évben hétszer) egy külön 29 napos hónapot iktatnak be, a **Veadárt**-t, az **Adár** és a **Niszán** hónapok közé.

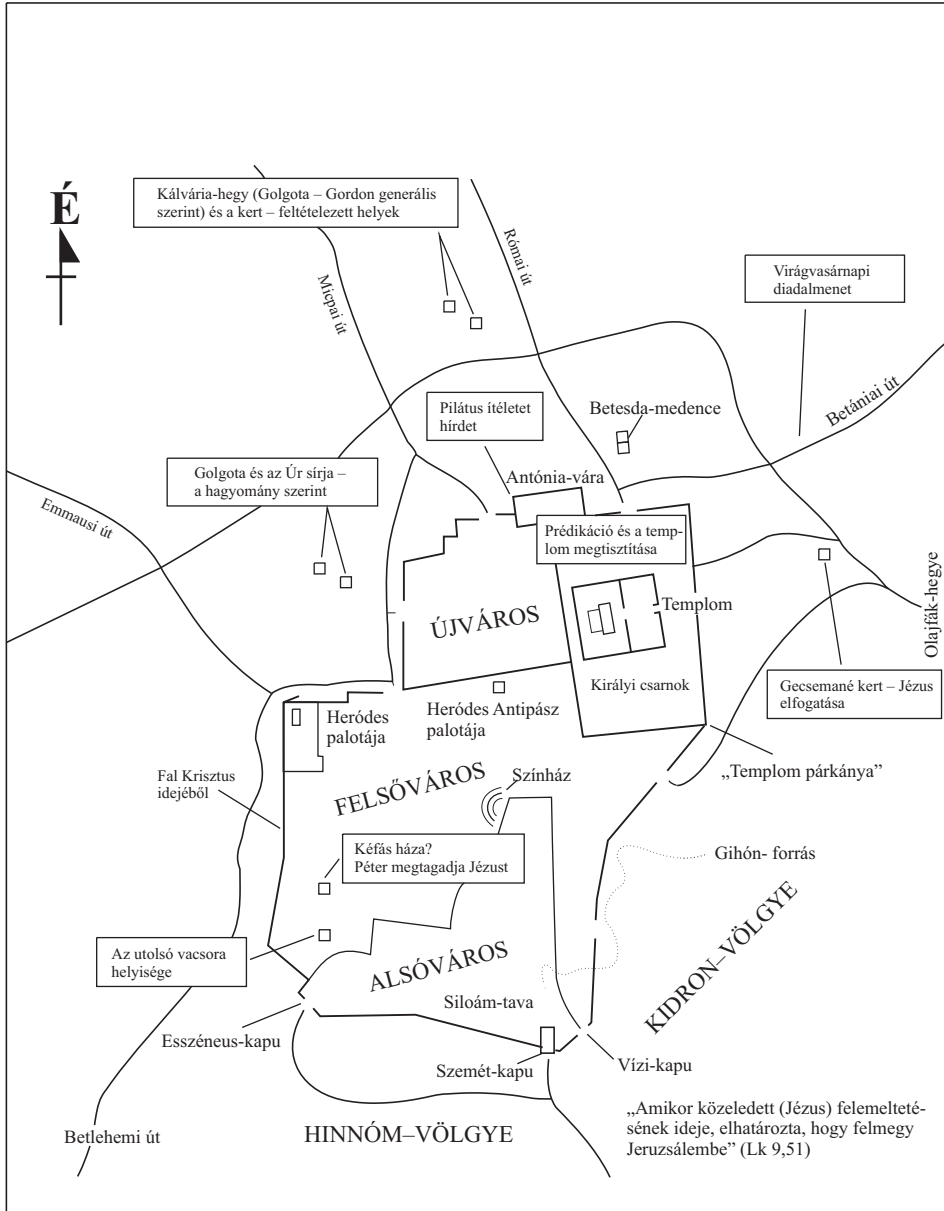
Szolgálat Galileában

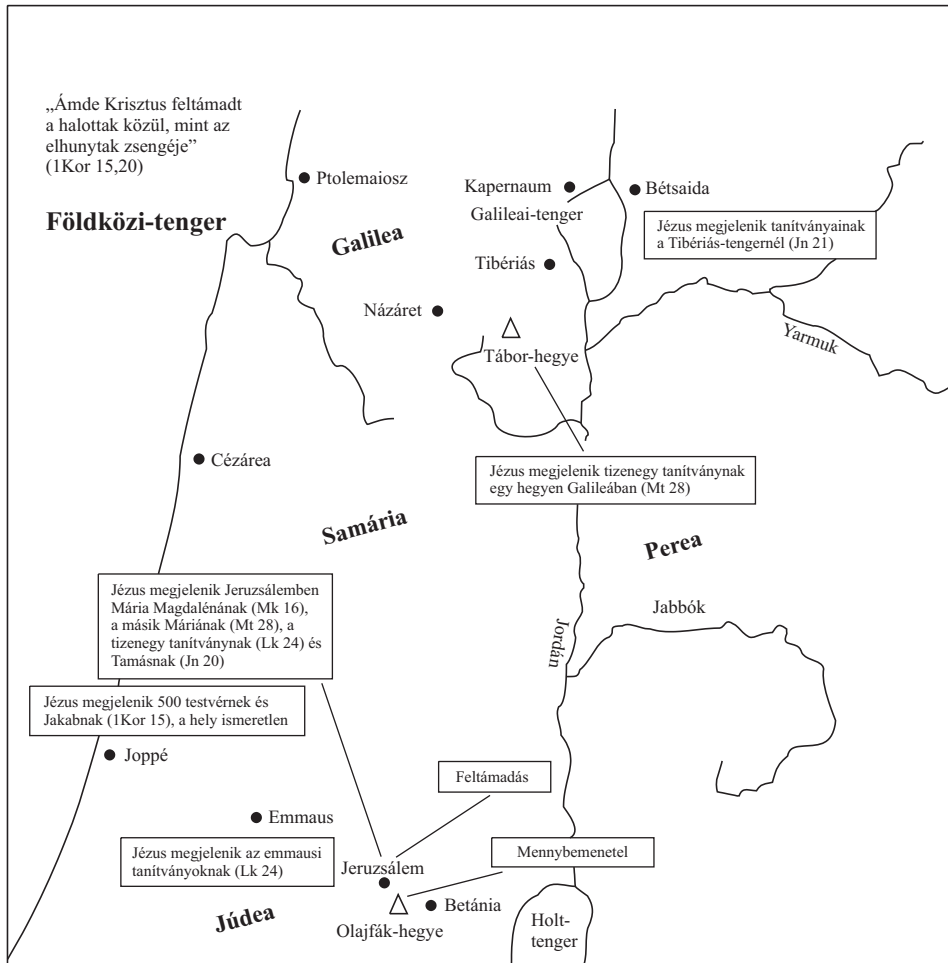
Események az Úr Jézus Krisztus szolgálatában

Krisztus pere és megfeszítése Helyek és események Jeruzsálemben

A feltámadástól a mennybemenetelig Az Úr Jézus Krisztus megjelenései

Jézus Krisztusban beteljesedett messiási próféciaák

Itt a beteljesedés sorrendjében mutatjuk be

Prófétai írások	Téma	Beteljesedés
<p>1Móz 3,15 „És ellenségeskedést szerzek közötted és az asszony között, a te magod között, és az ő magva között: az neked fejedre tapos, te pedig annak sarkát mardosod.”</p>	Az asszony magva	Gal 4,4 „Mikor pedig eljött az időnek teljessége, kibocsátotta Isten az ő Fiát, aki asszonytól lett, a ki törvény alatt lett.”
<p>1Móz 12,3 „És megáldom azokat, akik téged áldanak, és aki téged átkoz, megátkozom azt: és megáldatnak tebened a föld minden nemzetségei.”</p>	Ábrahám utóda	Mt 1,1 „Jézus Krisztusnak, Dávid fiának, Ábrahám fiának nemzetségéről való könyv.”
<p>1Móz 17,19 „Az Isten pedig mondta: Kétségnélkül a te feleséged Sára szül neked fiat, és nevezed annak nevét Izsáknak, és megerősítem az én szövetségemet övele örökkévaló szövetségül az ő magvának ő utána.”</p>	Izsák utóda	Lk 3,34 „Ez Jákóbé, ez Izsáké, ez Ábrahámé, ez Tárée, ez Nákhoré.”
<p>4Móz 24,17 „Látom őt, de nem most; nézem őt, de nem közel. Csillag származik Jákóbból, és királyi pálca támad Izráelből; és általveri Moábnak oldalait, és összetöri Sétnek minden fiait.”</p>	Jákób utóda	Mt 1,2 „Ábrahám nemzé Izsákot; Izsák nemzé Jákóbot; Jákób nemzé Júdát és testvéreit.”
<p>1Móz 49,10 „Nem múlik el Júdától a fejedelmi bot, sem a vezéri pálca térdei közül; míg eljő Siló, és a népek néki engednek.”</p>	Júda törzséből	Lk 3,33 „Ez Aminádábé, ez Arámé, ez Esroné, ez Fáresé, ez Júdáé.”
<p>Ézs 9,7 „Uralma növekedésének és békéjének nem lesz vége a Dávid trónján és királysága felett, hogy fölemelje és megerősítse azt jogosság és igazság által mostantól mindörökké. A seregek Urának buzgó szeretete műveli ezt!”</p>	Dávid trónjának örököse	Lk 1,32 „Ez nagy lesz, és a Magasságos Fiának hívják; és néki adja az Úr Isten a Dávidnak, az ő atyjának királyi székét.”
<p>Zsolt 45,7-8 „Trónod ó, Isten örökkévaló; igazságnak pálcája a te királyságodnak</p>	Felkent és örökkévaló	Zsid 1,8-12 „Ámde a Fiúról így: A te királyi széked ó, Isten örökön örökké.

Prófétai íráások	Téma	Beteljesedés
<p>pálcája. Szeretted az igazságot, gyűlöld a gonoszságot, azért kent fel Isten, a te Istened öröm olajával társaid fölé.”</p> <p>Zsolt 102,26-28</p> <p>„Régente fundáltad a földet, s az egek is a te kezednek munkája. Azok elvesznek, de te megmaradsz; mindazok elavulnak, mint a ruha; mint az öltözetet, elváltoztatod azokat, és elváltoznak. De te ugyanaz vagy, és a te esztendeid el nem fogynak.”</p> <p>Mik 5,2</p> <p>„De te, Efratának Betleheme, bár kicsiny vagy a Júda ezrei között: belőled származik nékem, aki uralkodó az Izráelen; akinek származása eleitől fogva, öröktől fogva van.”</p> <p>Dán 9,25</p> <p>„Tudd meg azért és vedd eszedbe: a Jeruzsálem újraépítése felől való szózat keletkezésétől a Messiás-fejedelemig hét hét és hatvankét hét van, és újra megépítetnek az utcák és a kerítések, még pedig viszontagságos időkben.”</p> <p>Ézs 7,14</p> <p>„Ezért adott jelt néktek az Úr maga: Ímé, a szűz fogan méhében, és szül fiat, s nevezi azt Immánuelnek.”</p>	<p>Betlehemben született</p> <p>Születésének ideje</p> <p>Szűztől születése</p>	<p>Igazságnak pálcája a te országodnak pálcája. Szeretted az igazságot és gyűlölted a hamisságot: annakéért felkent téged az Isten, a te Istened, örömmel olajával a te társaid felett. És: Te, Uram, kezdetben alapítottad a földet és a te kezeidnek művei az egek; azok elvesznek, de te megmaradsz, és mindazok, mint a ruha megavulnak. És palástként összehajtod azokat és elváltoznak, te pedig ugyanaz vagy, és a te esztendeid el nem fogynak.”</p> <p>Lk 2,4-5.7</p> <p>„Felment pedig József is Galileából, Názáret városából Júdeába, a Dávid városába, mely Betlehemnek nevezetik, mivelhogy a Dávid házából és háznépe közül való volt; hogy beírják Máriával, aki neki jegyeztetett feleségül, és várandós volt... És szülte az ő elsőszülött fiát; és bepólyálta őt, és helyezte őt a jászolba, mivelhogy nem volt nékik helyök a vendégfogadó háznál.”</p> <p>Lk 2,1-2</p> <p>„És lett azokban a napokban, Augustus császártól parancsolat adott ki, hogy mind az egész földet össze kell írni. Ez az összeírás először akkor történt, mikor Szíriában Cirénius volt a helytartó.”</p> <p>Lk 1,26-27. 30-31</p> <p>„A hatodik hónapban pedig elküldte Gábriel angyalt Isten Galileának városába, a melynek neve Názáret, egy szűzhez, aki a Dávid házából való József nevű férfiúnak volt eljegyezve. A szűznek neve pedig Mária... És szólt neki az angyal: Ne félj Mária, mert kegyelmet találtál az Is-</p>

Prófétai írások	Téma	Beteljesedés
<p>Jer 31,15 „Ezt mondja az Úr: Szó hallatszott Rámában, sírás és keserves jajgatás; Ráhel siratta az ő fiait, nem akart megvigasztaltatni az ő fiai felől, mert nincsenek.”</p>	<p>Gyermekek meggyilkolása</p>	<p>tennél. És imé fogansz a te méhedben, és szülsz fiat, és nevezed az ő nevét JÉZUSNAK.”</p> <p>Mt 2,16-18 „Ekkor Heródes látta, hogy a bölcsek megcsúfolták őt, szerfölött felháborodott, és kiküldve, megöletett Betlehembben és annak egész környékén minden gyermeket, két esztendőstől és azon alól, az idő szerint, amelyet szorgalmasan tudakolt a bölcsektől. Ekkor teljesedett be, amit Jeremiás próféta mondott, amikor így szólt: Szó hallatszott Rámában: sírás-rívás és sok keserves jajgatás. Rákhel siratta az ő fiait és nem akart megvigasztalódni, mert nincsenek.”</p>
<p>Hós 11,1 „Mikor még gyermek volt Izráel, megszerettem őt, és Egyiptomból hívtam ki az én fiamat.”</p>	<p>Menekülés Egyiptomba</p>	<p>Mt 2,14-15 „Ő pedig fölkelt, vette a gyermeket és annak anyját éjjel, és Egyiptomba távozott. És ott volt egészen Heródes haláláig, hogy beteljesedjen, amit az Úr mondott a próféta által, aki így szólt: Egyiptomból hívtam ki az én fiamat.”</p>
<p>Ézs 40,3-5 „Egy szó kiált: A pusztában készítsétek az Úrnak útját, ösvényt egyengetsetek a kietlenben a mi Istenünknek! Minden völgy fölemelkedjék, minden hegy és halom alá szálljon, és legyen az egyenetlen egyenessé és a bércek rónává. És megjelenik az Úr dicsósége, és minden test látni fogja azt; mert az Úr szája szólt.”</p>	<p>Készítették az utat</p>	<p>Lk 3,3-6 „És ment a Jordán mellett lévő minden tartományba prédikálva a megtérés keresztségét a bűnöknek bocsánatára; amint meg van írva Ézsaiás próféta beszédeinek könyvében, ki ezt mondja: Kiáltónak szava a pusztában: Készítsétek meg az Úrnak útját, egyengetsetek az ő ösvényeit. Minden völgyet töltsenek föl, minden hegyet és halmot hordjanak le; és az egyenetlenek egyenesekké, és a göröngyös utak simákká lesznek; és meglátja minden test az Istennek szabadítását.”</p>
<p>Mal 3,1 „Ímé, elküldöm én az én követemet, és megtisztítja előttem az utat, és</p>	<p>Előfutár előzi meg</p>	<p>Lk 7,24.27 „Mikor pedig elmentek a János követei, kezdte mondani a sokaságnak</p>

Prófétai írások	Téma	Beteljesedés
mindjárt eljön az ő templomába az Úr, akit ti kerestek, és a szövetségnek követe, akit ti kívántok; imé, eljön, azt mondja a Seregeknek Ura.”		János felől: Mit látni mentetek ki a pusztába, szélingatta nádszálat-e?... Ez az, aki felől meg van írva: Imé én elküldöm az én követemet a te orcád előtt, ...”
Mal 4,5-6 „Imé, én elküldöm néktek Illyést, a prófétát, mielőtt eljön az Úrnak nagy és félelmetes napja. És az atyák szívét a fiakhoz fordítja, a fiak szívét pedig az atyákhoz, hogy el ne jöjjenek és meg ne verjen e földet átokkal.”	Illés jön előtte	Mt 11,13-14 „Mert a próféták mindnyájan és a törvény Jánosig prófétáltak. És, ha be akarjátok venni, Illés ő, aki eljövendő volt.”
Zsolt 2,7 „Törvényül hirdetem: Az Úr mondta nékem: Én fiam vagy te; én ma nemzetelek téged.”	Isten Fiának van nyilvánítva	Mt 3,17 „És imé egy égi hang ezt mondta: Ez amaz én szeretett fiam, akiben én gyönyörködöm.”
Ézs 9,1-2 „De nem lesz mindig sötét ott, ahol most szorongatás van; először megalázta Zebulon és Naftali földjét, de azután megdicsőíti a tenger útját, a Jordán túlsó partját és a pogányok határát. A nép, amely sötétségben járt, lát nagy világosságot; akik lakoznak a halál árnyékának földében, fény ragyog fel fölöttük!”	Galileai szolgálata	Mt 4,13-16 „És odahagyva Názaretet, elment és lakozott a tengerparti Kapernaumban, a Zebulon és Naftali határain; hogy beteljesedjék az, amit Ézsaiás próféta mondott, így szólva: Zebulonnak földje és Naftalinak földje, a tenger felé, a Jordánon túl, a pogányok Galileája. A nép, amely sötétségben ült, látott nagy világosságot, és akik a halálnak földében és árnyékában ültek, azoknak világosság támadt.”
Zsolt 78,2-4 „Megnyitom az én számat példabeszédre; rejtett dolgokat szólok a régi időből. Amiket hallottunk és tudunk; és amiket atyáink beszéltek nekünk, nem titkoljuk el azokat az ő fiaiktól; a jövő nemzedéknek is elbeszéljük az Úr dicséretét, hatalmát és csodáit, amelyeket cselekedett.”	Példázatokban beszél	Mt 13,34-35 „Mind ezt példázatokban mondta Jézus a sokaságnak, és példázat nélkül semmit sem szólt nekik, hogy beteljesedjék, amit a próféta szólott, mondva: Megnyitom az én számat példázatokra; és kitéárom, amik e világ alapítása óta rejtve voltak.”
5Móz 18,15 „Prófétát támaszt néked az Úr, a te Istened te közül, a te atyádfiai közül, olyat mint én: azt hallgassatok!”	Próféta	Csel 3,20.22 „És elküldje a Jézus Krisztust, aki néktek előre hirdettetett. Mert Mózes ezt mondta az atyáknak: Prófétát támaszt néktek az Úr,

Prófétai íráások	Téma	Beteljesedés
<p>Ézs 61,1-2 „Az Úr Isten Szellem van én rajtam azért, mert fölkenet engem az Úr, hogy a szegényeknek örömet mondjak; elküldött, hogy bekössem a megtört szívűeket, hogy hirdessek a foglyoknak szabadulást, és a megkötözötteknek megoldást; hogy hirdessek az Úr jókedvének esztendejét, és Istenünk bosszúállása napját; megvigasztaljak minden gyászolót.”</p>	<p>Bekötözni a megtört szívűeket</p>	<p>a ti Istenetek a ti atyátokfiai közül, mint engem; azt hallgassátok mindenben, a mit csak szólnéktek.”</p> <p>Lk 4,18-19 „Az Úrnak Szellem van én rajtam, mivelhogy felkenet engem, hogy a szegényeknek az evangéliomot hirdessek, elküldött, hogy a töredelmes szívűeket meggyógyítsam, a foglyoknak szabadulást hirdessek és a vakok szemének megnyílását, hogy szabadon bocsássam a lesújtottakat, hogy hirdessek az Úrnak kedves esztendejét.”</p>
<p>Ézs 53,3 „Utált és az emberektől elhagyott volt, fájdalmak férfja és betegség ismerője! mint aki elől orcánkat elrejtjük, utált volt; és nem gondoltunk vele.”</p>	<p>Saját népe, a zsidók elvetették</p>	<p>Jn 1,11 „Az övéi közé jött, és az övéi nem fogadták be őt.”</p> <p>Lk 23,18 „De felkiáltott az egész sokaság, és ezt mondták: Vidd el ezt, és bocsásd el nekünk Barabbást!”</p>
<p>Zsolt 110,4 „Megesküdt az Úr és meg nem másítja: Pap vagy te örökké Melkisédek rendje szerint.”</p>	<p>Pap Melkisédek rendje szerint</p>	<p>Zsid 5,5-6 „Hasonlóképpen Krisztus sem maga dicsőítette meg magát azzal, hogy főpap lett, hanem az, aki így szólott hozzá: Én Fiam vagy te, ma születek téged. Miképpen másutt is mondja: Te örökké való pap vagy, Melkisédek rendje szerint.”</p>
<p>Zak 9,9 „Örülj nagyon, Sionnak leánya, örvendezz, Jeruzsálem leánya! Ímé, jön néked a te királyod; igaz és szabadító ő; szegény és számárháton ülő, azaz nőstényszamárnak vemhén.”</p>	<p>Diadalmas bevonulás</p>	<p>Mk 11,7.9.11 És odavitték a vemhet (szamárcsikót) Jézushoz, és rávetették felső ruháikat; ő pedig felült rá... Akik pedig előtte mentek, és akik követték, kiáltottak, ezt mondva: Hozsánna! Áldott, aki jó az Úrnak nevében!... És bement Jézus Jeruzsálembe és a templomba; és mindent körülnézett, mivelhogy az idő már késő volt, kiment Betániába a tizenkettővel.”</p>
<p>Zsolt 8,3 „A csecsemők és csecsszopók szá-</p>	<p>Imádták a csecsemők</p>	<p>Mt 21,15-16 „A főpapok és írástudók pedig, lát-</p>

Prófétai írások	Téma	Beteljesedés
jával erősítetted meg hatalmadat a te ellenségeid miatt, hogy a gyűlölködőt és bosszúállót elnémítsd.”		ták a csodákat, a melyeket cselekedett, és a gyermekeket, akik kiállítottak a templomban, és ezt mondták: Hozsánna a Dávid fiának! Hara-gra gerjedtek, és mondták néki: Hallod, mit mondanak ezek? Jézus pedig azt mondta nekik: Hallom. Sohasem olvastátok-e: A gyermekek és csecsemők szája által szerzettél dicsőséget?”
Ézs 53,1 „Ki hitt a mi tanításunknak, és az Úr karja kinek jelentetett meg?”	Nem hittek Neki	Jn 12,37-38 „És noha ő ennyi jelt tett előttük, mégsem hittek őbenne: hogy beteljesedjék az Ézsaiás próféta beszéde, amelyet mondott: Uram, ki hitt a mi tanításunknak, és az Úr karja kinek jelentetett meg?”
Zsolt 41,10 „Még az én jóakaróm is, akiben bíztam, aki kenyeremet ette, föl-emelte sarkát ellenem.”	Közeli barátja árulta el	Lk 22,47-48 „És mikor még beszélt, imé sokaság jött, melynek az ment előtte, akit Júdásnak neveznek, egy a tizenkettő közül: és közelgetett Jézushoz, hogy őt megcsókolja. Jézus pedig mondta néki: Júdás, csókkal árulod el az embernek Fiát?”
Zak 11,12 „És mondtam nekik: Ha jónak tesszik néktek, adjátok meg az én béremet; ha pedig nem: hagyjátok abba! És harminc ezüst pénzt fizettek béremül.”	Harminc ezüstpénzért árulták el	Mt 26,14-15 „Akkor a tizenkettő közül egy, akit Iskariótes Júdásnak hívtak, a főpapokhoz ment és azt mondta: Mit akartok nékem adni, és én kezetekbe adom őt? Azok pedig rendeltek néki harminc ezüstpénzt.”
Zsolt 35,11 „Erőszakos tanúk állnak elő; azt kérdezik tőlem, amiről nem tudok.”	Hamis tanúk vádolták	Mk 14,57-58 „És némelyek fölkeltek és hamis tanúbizonyságot tettek ellene, azt mondták: Mi hallottuk, amikor ezt mondta: Én lerontom ezt a kézzel csinált templomot, és három nap alatt mást építek, amely nem kézzel csináltatott.”
Ézs 53,7 „Kínóztatott, pedig alázatos volt, és száját nem nyitotta meg, mint bá-	Hallgat a vádak hallatán	Mk 15,4-5 „Pilátus pedig ismét megkérdezte őt, ezt mondva: Semmit sem fe-

Prófétai íráások	Téma	Beteljesedés
<p>rány, mely mézszárszékre vitetik, és mint juh, mely megnémul az öt nyírók előtt; és száját nem nyitotta meg!”</p> <p>Ézs 50,6 „Hátamat odaadtam a verőknek, és arcomat a szaggatóknak, képemet nem fedeztem be a gyalázás és köpdösés előtt.”</p> <p>Zsolt 35,19 „Ne örüljenek rajtam az én hazug ellenségeim, méltatlan gyűlölőim se hunyorgassanak rám.”</p>	<p>Leköpték és megütötték</p> <p>Ok nélkül gyűlölték</p>	<p>lelsz-e? Ímé, mennyi tanúbizonyságot szólnak ellened! Jézus pedig semmit sem felelt, annyira, hogy Pilátus elcsodálkozott.”</p> <p>Mt 26,67 „Akkor szemébe köpdöstek és arcul csapdosták őt, némelyek pedig botokkal verték.”</p> <p>Jn 15,24-25 „Ha ama cselekedeteket nem cselekedtem volna közöttük, amelyeket senki más nem cselekedett, nem volna bűnük; de most láttak is, gyűlöltek is, mind engem, mind az én Atyámat. De azért lett így, hogy beteljesedjék a mondás, amely megíratott az ő törvényükben: Ok nélkül gyűlöltek engem.”</p>
<p>Ézs 53,5 „És ő megsebesítettett bűneinkért, megrontatott a mi vétkeinkért, békességünknek büntetése rajta van, és az ő sebeivel gyógyultunk meg.”</p>	<p>Helyettesítő áldozat</p>	<p>Róm 5,6.8 „Mert Krisztus, mikor még erőtelenek voltunk, a maga idejében meghalt a gonoszokért. Az Isten pedig a mi hozzánk való szeretetét abban mutatta meg, hogy mikor még bűnösök voltunk, Krisztus érettünk meghalt.”</p>
<p>Ézs 53,12 „Azért részt osztok néki a nagyokkal, és zsákmányt a hatalmasokkal oszt, mivelhogy életét halálra adta, és a bűnösök közé számláltatott; pedig ő sokak bűnét hordozta, és a bűnösökért imádkozott!”</p>	<p>Gonosztevőkkel feszítették meg</p>	<p>Mk 15,27-28 „Két rablót is megfeszítettek vele, egyet jobb és egyet bal keze felől. És beteljesedett az Írás, amely azt mondja: És a bűnösök közé számlálták.”</p>
<p>Zak 12,10 „A Dávid házára és Jeruzsálem lakosaira pedig kiöntöm a kegyelemnek és könyörületességnek lelkét (szellemét), és reám tekintenek, akít átszegeztek, és siratják őt, a mint siratják az egyetlen fiút, és keseregnek utána, amint keseregnek az elsőszülött után.”</p>	<p>Átdöfték kezét és lábát</p>	<p>Jn 20,27 „Azután mondta Tamásnak: Hozd ide a te ujjadat és nézd meg az én kezeimet; és hozd ide a te kezedet, és bocsássad az én oldalamba: és ne légy hitetlen, hanem hívő.”</p>

Prófétai íráások	Téma	Beteljesedés
<p>Zsolt 22,8 „Akik engem látnak, mind csúfolkodnak rajtam, félrehúzzák ajkaikat és hajtogatják fejüket: Az Úrra bízta magát, mentse meg őt; szabadítsa meg őt, hiszen gyönyörködött benne!”</p> <p>Zsolt 69,10 „Mivel a te házadhoz való féltő szeretet emészt engem, a te gyalázóidnak gyalázásai hullanak reám.”</p> <p>Zsolt 109,4 „Szeretetemért ellenkeznek velem, én pedig imádkozom.”</p> <p>Zsolt 22,18-19 „Megszámlálhatnám minden csontomat, ők pedig csak néznek s bámulnak rám. Megosztznak ruháimon, és köntösömrre sorsot vetnek.”</p> <p>Zsolt 22,2 „Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engemet? Távol van megtartásomtól jajgatásomnak szava.”</p> <p>Zsolt 34,21 „Megőrzi minden csontját, egy sem töretek meg azokból.”</p> <p>Zak 12,10 „A Dávid házára és Jeruzsálem lakosaira pedig kiöntöm a kegyelemnek és könyörületességnek lelkét</p>	<p>Kigúnyolták és csúfolták</p> <p>Gyalázták</p> <p>Imádkozott ellenségeiért</p> <p>Katonák sorsolták ki a köntösét</p> <p>Isten elhagyta</p> <p>Nem törték el a csontjait</p> <p>Oldalát átdöfték</p>	<p>Lk 23,35 „És a nép megállt nézni. Csúfolták pedig őt a főemberek is azokkal egybe, ezt mondták: Egyebeket megtartott, tartsa meg magát, ha ő a Krisztus, az Istennek ama választottja.”</p> <p>Róm 15,3 „Mert Krisztus sem önmagának kedveskedett, hanem amint meg van írva: A te gyalázóidnak gyalázásai hullottak reám.”</p> <p>Lk 23,34 „Jézus pedig mondta: Atyám! bocsásd meg nekik; mert nem tudják mit cselekesznek. Elosztották pedig az ő ruháit, vetettek reájuk sorsot.”</p> <p>Mt 27,35-36 „Minekutána pedig megfeszítették őt, elosztották az ő ruháit, sorsot vetettek; hogy beteljék a próféta mondása: Megosztznak az én ruháimon, és az én köntösömrre sorsot vetettek. És leültek, ott őrzik őt.”</p> <p>Mt 27,46 „Kilenc óra körül pedig nagy fennszóval kiáltott Jézus: Eli, Eli! Lama Sabaktáni? azaz: Én Istenem, én Istenem! miért hagytál el engemet?”</p> <p>Jn 19,32-33.36 „Eljöttek azért a vitézek, és megtörték az elsőnek lábszárait és a másikat is, aki övele együtt feszített meg; mikor pedig Jézushoz értek és látták, hogy ő már halott, nem törték meg az ő lábszárait;... Mert azért lettek ezek, hogy beteljesedjék az Írás: Az ő csontja meg ne töressék.”</p> <p>Jn 19,34 „Hanem egy a vitézek közül dárdával döfte meg az ő oldalát, és azonnal vér és víz jött ki abból.”</p>

(szellemét), és reám tekintenek, akit átszegeztek, és siratják őt, amint siratják az egyetlen fiút, és keseregnek utána, amint keseregnek az elsőszülött után.”

Ézs 53,9

„És a gonoszok közt adtak sírt néki, és a gazdagok mellé jutott kínos halál után: pedig nem cselekedett hamisságot, és álnokság sem találtatott szájában.”

Zsolt 16,10

„Mert nem hagyod lelkemet a Seolban; nem engeded, hogy a te szented rothadást lásson.”

Zsolt 68,19

„Felmentél a magasságba, foglyokat vezettél, adományokat fogadtál emberekből: még a pártütők is ide jönnek lakni, ó, Uram Isten!”

Gazdagok közé temették**Mt. 27,57-60**

„Mikor pedig beesteledett, eljött egy gazdag ember Arimathiából, név szerint József, aki maga is tanítványa volt Jézusnak; ez Pilátushoz ment, kérte a Jézus testét. Akkor parancsolta Pilátus, hogy adják át a testet.

És magához vette József a testet, begöngyölte azt tiszta gyolcsba, és elhelyezte azt a maga új sírjába, amelyet a sziklába vágatott: és a sír szájára egy nagy követ hengerítve, elment.”

Feltámad**Márk 16,6-7**

„Az pedig mondta nekik: Ne féljete. A Názáreti Jézust keresitek, aki megfeszítettet; föltámadott, nincsen itt; ímé a hely, ahová őt helyezték. De menjetek el, mondjátok meg az ő tanítványainak és Péternek, hogy elöttetek megy Galileába; ott meglátjátok őt, amint megmondotta néktek.”

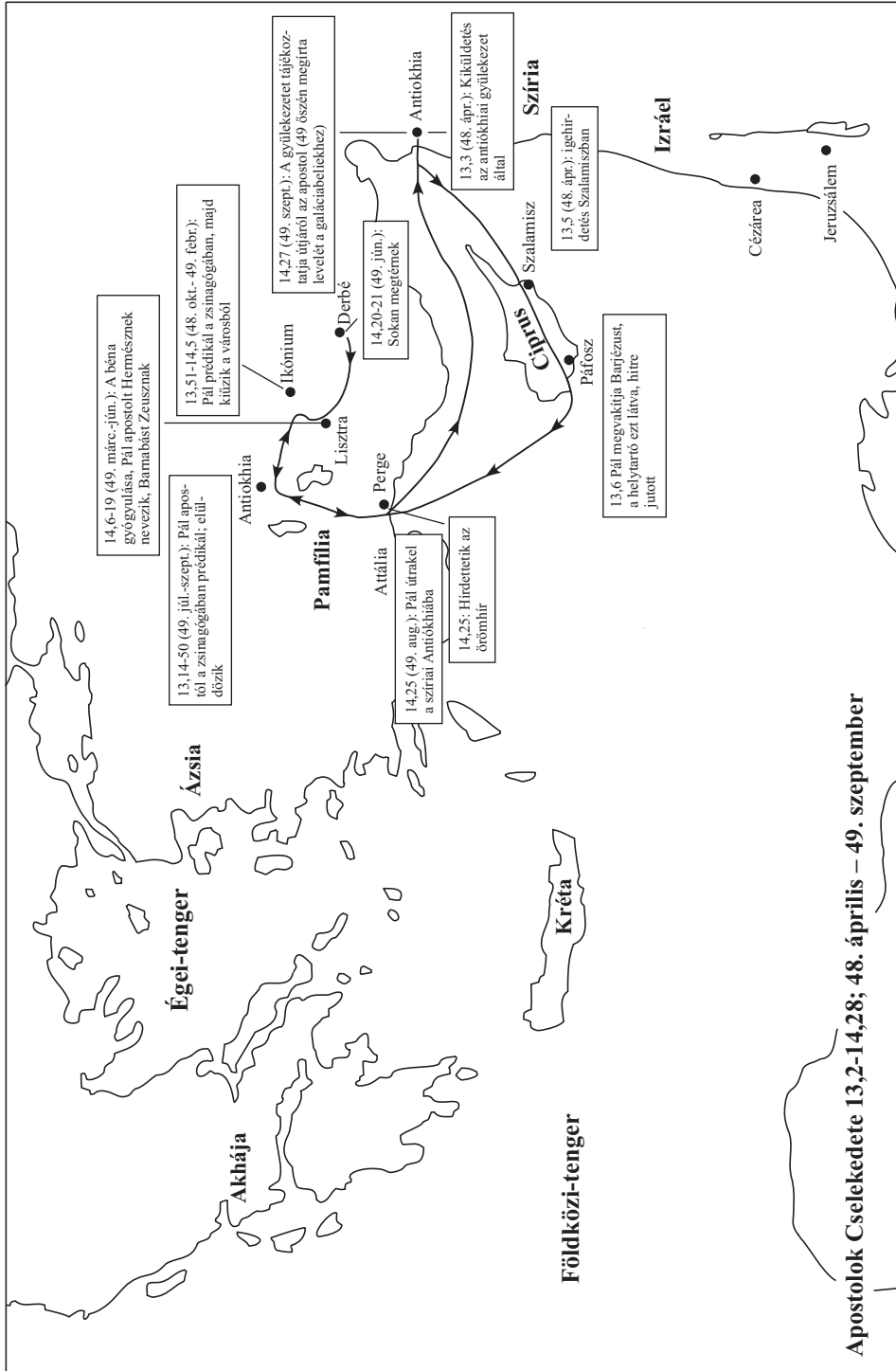
**Mennybe-
menetele
Isten
jobbára****Márk 16,19; 1Kor 15,4; Ef 4,8**

„Az Úr azért, minekutána szólt nekik, felvitetett a mennybe, és ült az Istennek jobbára.”

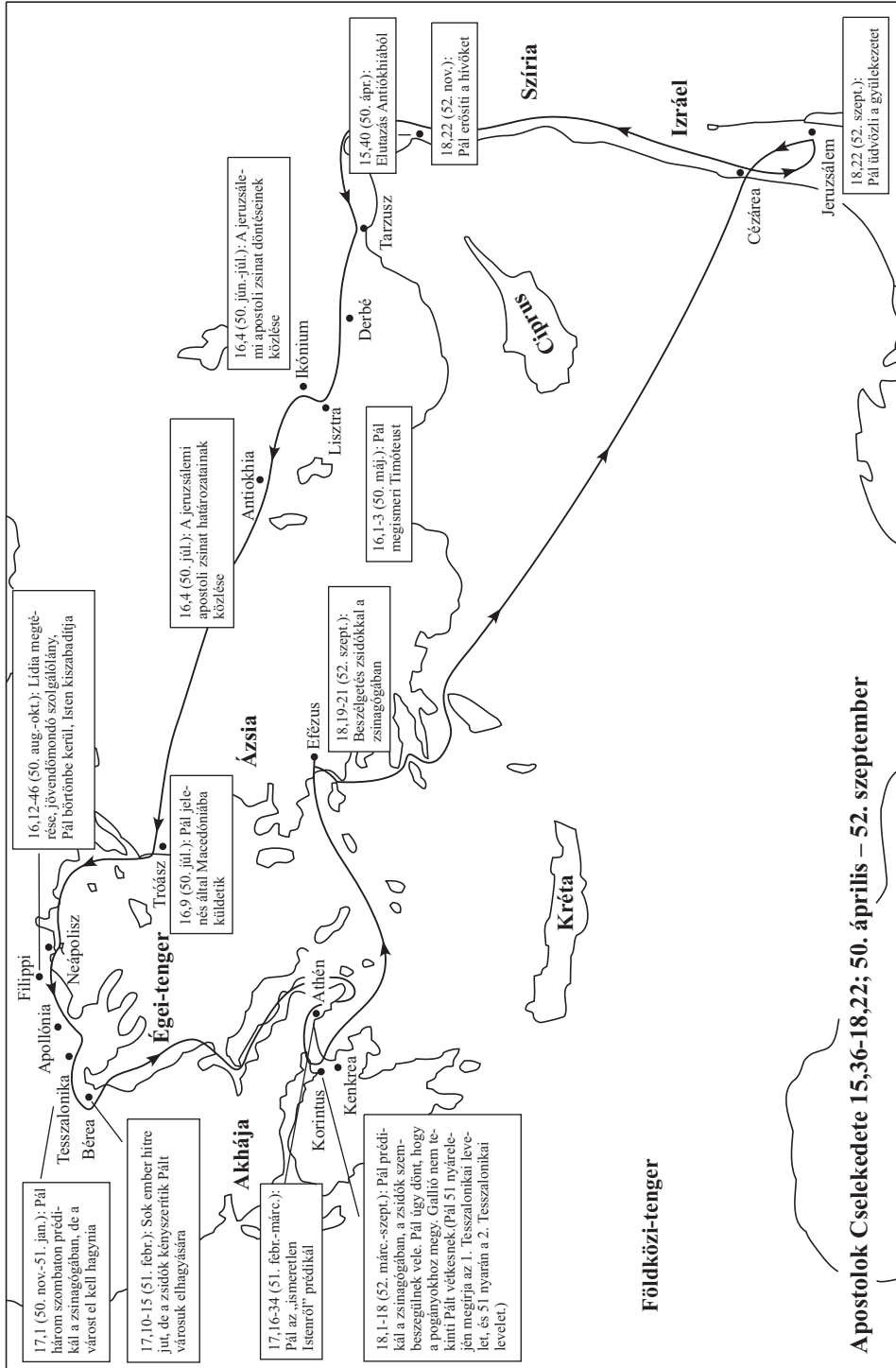
„És hogy eltemettetett; és hogy feltámadott a harmadik napon az Írások szerint;”

„Ennek okáért mondja az Írás: Fölment a magasságba foglyokat vitt fogva, és adott ajándékokat az embereknél.”

Pál apostol első missziós útja

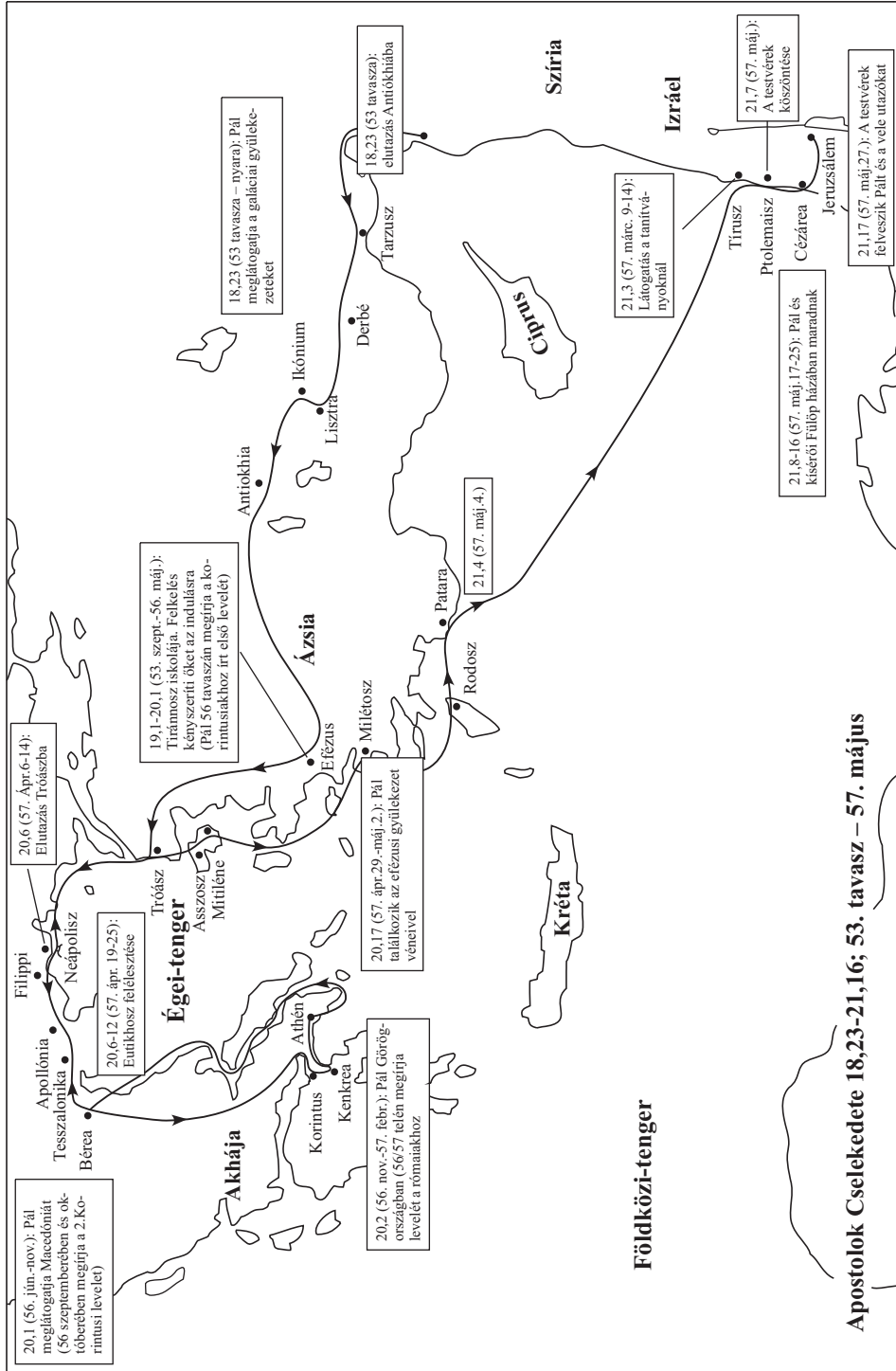

Pál apostol második missziós útja

Apostolok Cselekedete 15,36-18,22; 50. április – 52. szeptember

Pál apostol harmadik missziós útja

Apostolok Cselekedete 18,23-21,16; 53. tavasz – 57. május

Pál apostol megvádolása és elfogatása

